Др Војислав Шешељ

КРВНИК СА ОВЧАРЕ АЛЕКСАНДАР ВАСИЉЕВИЋ

КОМИТЕТ ЗА ОДБРАНУ ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА
СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
„ВЕЛИКА СРБИЈА" Д.О.О.
БЕОГРАД, 2018.

Др Војислав Шешељ

КРВНИК СА ОВЧАРЕ АЛЕКСАНДАР ВАСИЉЕВИЋ

Комитет за одбрану Војислава Шешеља
Српска радикална странка
„Велика Србија" д.о.о.
Београд 2018.

Сабрана дела проф. др Војислава Шешеља
књига број 181
КРВНИК СА ОВЧАРЕ АЛЕКСАНДАР ВАСИЉЕВИЋ

Рецензенти
Ружица Николић
Марина Ристић

Редакција
Анита Бенцун, Ивана Ивановић, Наташа Јовановић,
Магдалена Митевска, Љиљана Михајловић,
Марија Михаљ, Златија Севић, Дајана Сувајац,
Тијана Травар, Радмила Томаш

Издавачи
Комитет за одбрану Војислава Шешеља, Милице Ракић 36
„Велика Србија" д.о.о. Војвођанских бригада 133
Српска радикална странка, Магистратски трг 3

Уредник издавачке делатности
Марина Ристић

Штампа
АМД „Систем"

За штампарију
Драгољуб Кешељ

Тираж
1.000 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији -
Народна библиотека Србије, Београд

32:929 Шешељ В.
341.322.5(497.5)"1991"
94(497.1)"1991/1995"(046)

ШЕШЕЉ, Војислав, 1954-
Крвник са Овчаре Александар Васиљевић / Војислав Шешељ. - Београд : Комитет за одбрану Војислава Шешеља : Велика Србија : Српска радикална странка, 2018 (Београд : АМД Систем). - 1115 стр. ; 23 cm. - (Сабрана дела Војислава Шешеља ; књ. бр. 181)

Тираж 1.000. - Стр. 3-6: Предговор / Ружица Николић.

ISBN 978-86-80900-06-3 (ВС)

а) Шешељ, Војислав (1954-)
b) Ратни злочини - Хрватска - 1991
c) Југославија - Распад - 1991-1995
COBISS.SR-ID 268687628

Предговор

Књига проф. др Војислава Шешеља „Крвник са Овчаре Александар Васиљевић" садржи бројна документа која јасно и недвосмислено разоткривају улогу генерала контраобавештајне службе, Александра Васиљевића, у злочинима који су се дешавали на територији бивше Југославије. Занимљиво је то да се о његовој улози упорно ћути и да ниједан режим до данас није желео да је разоткрије. У књизи су објављена бројна сведочанства која ту улогу разоткривају. Једно од њих је и „упутство" Џозефа Бајдена, бившег потпредседника Сједињених Америчких Држава, обавештајцима ЦИА:

„'Ове операције нису могли да изведу наши обавештајци, већ су се морале наћи 'кртице' из српских безбедносних структура, које су организовале и оперативно спроводиле наше планове. Њима је обећано да ће доћи на власт после свргавања Слободана Милошевића са власти и да ће уживати заштиту наших служби.'

Бајден чак прецизира ко је био главни организатор покоља Хрвата на Овчари, па упознаје обавештајце:

'Покољ на Овчари није могао да се изведе без помоћи војних обавештајаца службе Југославије, и зато се све чинило да се придобије Александар Васиљевић, начелник ове службе. То није изведено насумице, јер се знало да је ожењен Хрватицом и да је инфериоран у тој вези. Тако се и десило да су по освајању Вуковара српске снаге извршиле асанацију свих стратишта, осим на пољопривредном добру Овчара. Велику помоћ у овој акцији дала је и докторка Весна Босанац, директорка болнице у Вуковару, јер се само дан пре масакра састала са Александром Васиљевићем у селу Негославци. Васиљевић је одабрао екипу обавештајаца која је на терену створила све предуслове да дође до покоља цивила...'" (Таблоид, 28. 11. 2007).

Као главни организатор многих злочина, генерал Васиљевић се појављивао на свим оним местима на којима су се након тога дешавала бројна убиства, од којих су многа остала нерасветљена или су за њих оптужени невини људи које је бирао заједно са својим менторима. И уместо да се нађе на оптуженичкој клупи као ратни злочинац, Васиљевић се појављује као сведок тужилаштва и у поступцима који су се водили пред Судом за ратне злочине у Београду и пред Хашким трибуналом.

За генерала Александра Васиљевића везане су бројне криминалне афере и ратни злочини. Једна од оптужби о повезаности Александра Васиљевића са криминалом је шверц оружја и војне опреме са бившим министром полиције Босне и Херцеговине, Алијом Делимустафићем. Као кувар у Дому ЈНА, Делимустафић је због финансијских малверзација подвргнут истрази коју је обављао лично Александар Васиљевић, који је одмах искористио прилику и Делимустафића активирао у служби КОС-а. Као стари пријатељи, Васиљевић и Делимустафић договарају сарадњу чији је „основни циљ био потпуна проходност комуникација за бојне јединице и колоне, као и спречавање отварања другог фронта, односно да не дође до трансформације МУП-а Босне и Херцеговине у будућу војску". Овај шверц Васиљевићу и Делимустафићу је донео огромне своте новца. О овом криминалу Васиљевића, пензионисани генерал Војске Југославије Нећељко Бошковић говори у интервјуу за лист „Побeда" из 2002. године. Он оптужује Васиљевића за продају муниције, као и 100 панцир прслука из Управе безбедности ВЈ који су плаћени по 1.000 долара, а да тај новац Управа за безбедност никада није добила: „Продао их је Делимустафићу, за његову полицију, а он је слао припаднике наше војне полиције и специјалних јединица у борбена дејства без прслука. Та муниција је употребљена против ЈНА на ратиштима Хрватске, Славоније и Босне". Бошковић тврди да је генерал Васиљевић „дао зелено светло" и за продају 13 милиона пушчаних метака браћи Вујкић из Травника, односно паравојним јединицама Хрвата и муслимана у Босни. Због добре и успешне сарадње, Васиљевић је од Делимустафића добио најновији аутомобил марке „мазда", иако се наивно правдао да је аутомобил купио сопственим новцем.

Операције „Опера" и „Лабрадор" су још две у низу афера у које је умешан генерал Васиљевић. Припадници групе „Опера" и „Лабрадор" су 19. августа 1991. године минирали Јеврејско гробље у Загребу и просторије Јеврејске општине. Међутим, обе шпијунске мреже су разоткривене, а њихови припадници нашли су се у хрватском затвору. То је представљало велику опасност за Васиљевића, који је, да би сакрио своју умешаност, ступио у контакт са хрватским властима и своје људе извукао из Хрватске. У то време, поверење Запада, који се припремао да призна независност Хрватске, било је пољуљано разоткривањем злочина над српским цивилима у Госпићу. Таква ситуација је ишла на руку Васиљевићу, који постиже договор са Хрватском да организује да Срби у Вуковару почине већи злочин од хрватског злочина у Госпићу, а заузврат, Хрватска ће ослободити његове људе и заташкати делатност операција „Опера" и „Лабрадор".

Осим наведених операција у Загребу, биле су планиране и диверзија у гаражи МУП-а и Сабора Хрватске. Међутим, иако је све било припремљено (пластични експлозив, упаљачи, људи), акција никад није изведена, а била је координирана са Имром Аготићем, на кога је био „планиран и атентат" и генералом Васиљевићем, којем је било у интересу да подигне рејтинг Аготића код Туђмана. Занимљиво је и то да су се Васиљевић и Аготић истог дана у исто време нашли у Хашком трибуналу.

Повезаност Васиљевића са хрватским обавештајним службама доказује и трговина, куповина наоружања, шкорпиона и хеклера, од једног арапског

трговца из Констанце, наводно за потребе специјалних јединица ЈНА. Интересантно је да је оружје од истог трговца наручила и Хрватска. Трговац од којег је наручивано оружје био је изненађен Васиљевићевим предлогом писања дуплих фактура, које су за нашу државу биле по јединици набављеног наоружања дупло скупље од стварних цена.

После пада Вуковара избила је нова афера у коју је био умешан генерал Васиљевић – нестанак новца из Вуковарске банке. Неколико милиона немачких марака које су затечене у Вуковарској банци, Веселин Шљиванчанин је предао генералу Васиљевићу, иако је по закону новац требало предати војном сервису Народне банке. Генерал Васиљевић је и ову оптужбу негирао, рекавши да је сав пронађени новац уредно предао СДК Србије, иако је утврђено да велика свота новца недостаје.

С обзиром на то да је постигао договор са Хрватском поводом хапшења својих пријатеља, Васиљевић се обавезује да ће направити злочин са српске стране, којим ће се убрзати процес стицања независности Хрватске. И тако злочиначки ум Александра Васиљевића организује злочин на пољопривредном имању Овчара, јер злочин у селу Ловас није произвео задовољавајући ефекат. О злочину који се десио у селу Ловас, Васиљевић је први пут јавно говорио на суђењу Слободану Милошевићу, када је изјавио да је злочин извела јединица „Душан Силни" и да иза те јединице стоји Љубан Деветак. Према његовој изјави, информацију о догађајима у Ловасу добио је од пуковника Петковића и о томе је одмах обавестио све присутне на састанку координационог тима у Министарству одбране Србије, и даље се није бавио тим злочином. Улога Александра Васиљевића у случају Ловас била је иста као и у свим другим случајевима где је требало потврдити наводе тужилаштва и сакрити праве починиоце, који се никако не налазе међу оптуженима. Веома је важна и чињеница да Васиљевић о овим догађајима говори служећи се белешкама из своје радне бележнице, која је очигледно писана након свих почињених злочина.

Злочин на Овчари у коме је стрељано 200 заробљеника организовали су официри Службе државне безбедности на челу са генералом Васиљевићем, који је овај злочин договорио са хрватским обавештајним службама. Генерал Васиљевић је из пензије, без икаквих папира, реактивирао тројицу пуковника, Богдана Вујића, Богољуба Кијановића и Славка Томића, који је „требало да изврше селекцију заробљеника". С обзиром на чињеницу да се ради о искусним контраобавештајцима и провереним сарадницима генерала Васиљевића, јасно је да је овај тим формиран и послат по његовом налогу са задатком да организује стрељање на Овчари. Генерал Васиљевић је ноћ пред злочин на Овчари са озлоглашеном др Весном Босанац лично извршио селекцију заробљеника из Вуковарске болнице. Весна Босанац је дошла у штаб Прве гардијске бригаде у Негославцима и заједно са официрима безбедности направила селекцију, јер је тачно знала ко се све налази у Вуковарској болници. Након извршене селекције, на Овчару је доведено 207 заробљеника. Када су после провере спискова увидели да има седам заробљеника више, ослободили су их. С обзиром на то да Васиљевић ништа не препушта случају, сутрадан његов тим на челу са пуковником Вујићем контролише стрељање.

I.

Команда ОГ „Југ"
Строго поверљиво бр. 2351
29. 10. 1991. године
Војна тајна

Одлука за продужење западне операције „Вуковар"

1. Одлучио сам: једновременим и енергичним дејством свих снага уз авио и артиљеријску подршку уз убацивање дела снага продужити напад на читавом фронту главним снагама на правцу: ул. Сајмиште, ул. Далматинска – ул. А. Алијагића – Трг Републике, а помоћним „Вучедол" (шума Мала Дубрава) – насеље Митница а циљем:

У I етапи операције овладати насељем Митница и одсећи га од осталог дела града, насељем 6. Пролетерске дивизије и делом града у рејону улица Огњена Прице и Алије Алијагића, а затим у II етапи операције избити на реку Вука и Дунав.

Оперативни распоред: 5 јуришних одреда, убачене и диверзантске групе, снаге за обезбеђење, ватрену подршку, ПВО, командовање, позадинско обезбеђење и резерва.

Трајање I етапе,

Трајање II етапе,

Готовост за продужење напада.

2. Задаци јединицама:

1) ЈОд-1 састава: 1.мтб, 1-3/2. бВП, од Лева Суподерица, од Петрова Гора, чета добровољаца Нови Сад, 1 тенк М-84, 1/1 пионч, део јединица ТО из садашњег рејона продужити напад и у садејству са ЈОд-2 уз убацивање снага разбити усташке јединице у „Цветком" и „Пионирском" насељу, избити на улицу 1. маја, а затим уз садејство са 3/211. окбр главним снагама продужити напад у захвату улице 1. маја, а помоћним разбити усташке снаге у рејону насеља Шесте пролетерске дивизије.

Главним снагама избити у рејон Милино Брдо одакле садејствовати Јод-2 на правцу ул. Ивана Горана Ковачића, улица маршала Тита и тиме створити услове главним снагама за избијање у центар Вуковара.

2) ЈОд-2 састава: 2. мтб, 2. бвП (без два вода), вАБХО, 2./1. пионч, чета добровољаца, из садашњег рејона борбеног распореда главним снагама продужити напад правцем: ул. Далматинска – ул. Алије Алијагића и уз убацивање овладати рејоном школе и гробља и избити на улицу Стјепана Радића, а помоћним садејствовати ЈОд-3 дејством на правцу ул. др. Младена Стојановића – насеље Митница.

Избијањем на улицу Стјепана Радића, делом снага спречити евентуално извлачење усташких снага са правца насеља Митница, а делом снага продужити напад и избити на реку Дунав.

3) ЈОд-3 састава: мешовити ДОд, изв/543. мтбр, 3./пионч, чета добровољаца Нови Сад, мч-1. окб/1. пгмбр, мешовита чета окб/гмтбр, 1. добровољачка чета Смедеревска Паланка, и ТО јединице Негославци и Сотин, из садашњег

рејона борбеног распореда продужити напад у захвату пута на правцу шума Мала Дубрава – насеље Митница – Водоторањ и уз подршку 20/46. партд, садејствовати са ЈОд-2 и убацивањем снага разбити усташке снаге у захвату главног пута кроз насеље Митница и избити у рејон водоторња одакле садејствовати ЈОд-2 на правцу ул. ЈНА – ул. Стјепана Радића.

4) ЈОд-4 састава: ОдТОК, 1/2. пионч, 2. чета добровољаца Смедеревска Паланка, главним снагама продужити напад на правцу улице Стјепана Супанца и Јосипа Краша и садејствовати ЈОд-5 у разбијању заосталих ватрених тачака, а помоћним снагама везивати усташке снаге у улици Јосипа Краша и Стјепана Супанца, обезбеђивати заузети простор и чистити терен.

5) ЈОд-5 састава: 1. бВП, 2/2. пионч, два вода добровољаца (Сарајево и Београд), из садашњег рејона борбеног распореда уз формирање група за упад и освајање кључних објеката продужити напад преко улице Алије Алијагића, избити у рејон водоторња одакле у садејству са ЈОд-2 спречити маневар и извлачење усташких снага са правца насеља Митница.

6) 3/211. окбр у садашњем рејону борбеног распореда обезбеђивати правац: село Богдановци – Вуковар и спречити евентуалну интервенцију са правца село Богдановци. По отпочињању борбених дејстава са једном четом садејствовати ЈОд-1 дејством на правцу надвожњак – ул. 1. маја, а са две чете извршити демонстративни напад улицом Светозара Марковића и ул. Пролетерских бригада.

У случају јаче интервенције усташких снага из правца село Богдановци у садејству са мешовитом четом окб/гмтбр спречити интервенцију и одбацити усташке снаге.

7) Окб/гмтбр (једна мешовита чета) у улози резерве из садашњег рејона борбеног распореда бити у готовости за спречавање евентуалне интервенције са правца село Богдановци, а по отпочињању борбених дејстава демонстрирати силу улицом Сајмиште. Бити у готовости за интервенцију на правцима напада јуришних одреда и обезбеђење раскрснице на Славији.

8) 20. партб са окб/544. мтбр из садашњег рејона распореда обезбедити шири рејон Овчара, Јакобовац, Грабово, шума Мала Дубрава. Делом снага садејствовати ЈОд-3 на правцима:

– Бугарско гробље – насеље Митница

– Овчара – Боковци – тт. 108.

П паду насеља Митница извршити чишћење шуме Мала Дубрава и насеља Митница.

9) ОдТОСХ из садашњег рејона борбеног распореда делом снага обезбедити правац у захвату улице Светозара Марковића и спречити евентуалну интервенцију са правца насеља 8. марта, а делом снага садејствовати ЈОд-3 дејством на правцу улице Сајмиште – Кореја – Митница и обезбедити спој између ЈОд-2. и 3.

У садејству са 20. партб спречити извлачење усташких снага на правцу Кореја – Овчара.

10) лсард ПВО са садашњих положаја дејствовати по насељу Митница и улици Алије Алијагића.

Бити у готовости за покрет и дејство на правцу напада ЈОд-1, 2. и 5.

11) Остале јединице ОГ „Југ" ангажовати по претходној одлуци.

3. Ватрена подршка:

а) Ваздухопловна:

Подржава 1. КоРВ и ПВО.

Ваздухопловну ватрену подршку извршити дејством по позиву са два одељења у варијанти наоружања 4 пута РАБ-250 кг (или 4 пута ФАБ-250 кг) по објектима који ће бити прецизно назначени.

б) Артиљеријска подршка:

Тежиште имати на подршци на главном правцу напада у току ___ 1991. године.

На тежишту ангажовати две батерије МБ-120 мм хад-122 мм, Д30Ј, хад-155 мм М1, и тод-130 мм М46.

Подршку вршити по захтеву команданата јуришних одреда.

4. Обезбеђење борбених дејстава:

Према претходној одлуци.

Командант ОГ „Југ"
пуковник Миле Мркшић

II.

Команда 1. војне области
Пов. бр. 8-180/31
16. 11. 1991. године
Војна тајна
Поверљиво

Асанацију бојишта, регулише

На основу указане потребе за асанацијом бојишта, а у складу са прописима који регулишу ову област;

Наређујем

1. Команда 12. К, 1. пгмд и ОГ „Југ" (гмтбр) су дужне организовати и спроводити асанацију бојишта у зони извођења борбених дејстава.

Проналажење и сакупљање људских и животињских лешева и отпадака опасних по здравље људи и животиња и њихово сахрањивање (закопавање и спаљивање) и уклањање са бојишта вршити по стварању услова за безбедно извођење ове радње.

2. До отпочињања асанације бојиште очистити од мина, контаминираних просторија, граната, авио бомби и др. Ако је то немогуће, опасна места – зоне обележити и људство које ради на асанацији упознати са таквим опасностима.

3. За спровођење асанације одређивати јединице према величини бојишта, начелно од одељења до чете. Јединица која врши асанацију ставља се под командом једног старешине (официра). Јединица је привременог састава и начелно следећег састава: Одељење стрелаца, лекар и према потреби ветеринар, потребан број болничара и носача са носилима људство са одговарајућим

алатом и машинама, потребна транспортна средства и по могућности фотограф.

У састав јединице могу се одредити и друге структуре (инжињеријске АБХ и други састави).

За асанацију бојишта могу се ангажовати и јединице ТО ЦЗ и друге структуре са територије.

4. Људство које ради на асанацији мора бити снабдевено са радним оделом и другом заштитном опремом, а после завршених радова исти се морају окупати, опрати и извршити дезинфекцију према постојећим хигијенским прописима.

5. Упућивање јединице за асанацију бојишта регулисати наређењем, којим регулисати: састав јединице, задатак, почетак и завршетак рада, рејоне које треба прегледати, места рањеничке прихватнице (сабиралиште, поступак са рањеницима, место сахране, састав комисије за извршење сахране, начин сахрањивања и обележавање гробова, поступак са имовином и личним стварима, поступак са животињама и опасним отпацима, упутство за рад у контаминираној зони, место за купање и дезинфекцију, прибављање или израду мртвачких сандука и надгробних обележја.

6. Комисија за сахрану је дужна: установити смрт и идентитет погинулих (умрлих), извршити сахрану, саставити евиденцију погинулих–сахрањених и исту устроји и преда надлежној команди.

7. Сахрана погинулих–умрлих врши се начелно у појединачним гробовима или заједничким гробницама. За место сахране обавезно се израђује скица гробља коју приложити уз осталу документацију.

Начелник штаба
генерал-потпуковник
Владимир Стојановић

III.

Команда 1. ВО – ИКМ
Стр. пов. бр. 1614-82/81
Врло хитно
Уручити одмах команди 1. ВО, 12. к, 1. пгмд, ОГ „Југ", 152. мабр, 310. срп ПВО, 305. инзбр, ррф и псто АП Војводине и гс ос СФРЈ – прва управа (на личност команданта – начелника)

Оружане снаге Хрватске на простору извођења борбених дејстава јединица 1. ВО су поражене. Међутим, падом Вуковара рат није завршен и сада улазимо у још жешћи и окрутнији рат са усташким снагама. Усташке снаге, а нарочито њихови најекстремнији делови наставиће борбу подмукло, извођењем диверзантских и терористичких акција у ближој и дубљој позадини јединица као и на ослобођеним деловима територије.

Откривање диверзантско-терористичких и других група непријатеља биће веома сложено, тим пре што ће исти бити одевени у униформе припадника ЈНА, наоружани и опремљени нашим наоружањем и опремом.

У циљу коначног и потпуног разбијања усташких снага у зони извођења борбених дејстава, јачања борбене готовости и припрема за наредна дејства,

Наређујем:

1. ОГ „Југ" – извршити детаљну и потпуну припрему и у садејству са ТГ „Север" у току преподнева (до 10.00 часова) дана 19. 11. 1991. године заузети болницу, МУП и очистити од преосталих усташких снага ослобођене делове града. Наставити са даљим рашчишћавањем Митнице и центра Вуковара до потпуне сигурности и безбедности кретања градом.

2. ТГ „Север" – у садејству са ОГ „Југ" очистити простор ослобођеног дела Вуковара од остатака усташких снага и обезбедити безбедно и слободно кретање градом.

3. У извршавању предњих задатака, као и у свим дејствима у зони ангажовања јединица 1. ВО на разбијању усташких снага у свему се придржавати Женевске конвенције о ратним заробљеницима.

4. У свим јединицама извршити обележавање људства, јединице и средства борбене технике. Значи обележавања борбене и неборбене технике већег габарита морају бити на видном месту, тако да их може уочити авијација.

5. Све јединице извршиће свеобухватне и темељите припреме за вођење борбе против усташких снага за што чиним одговорним команданте и командире свих нивоа.

У фази припрема најенергичније спречите сваку појаву недисциплине, невојничког изгледа и понашања, што реализовати у току 19. 11. 1991. године. За овај задатак команданти свих нивоа обезбедиће реалне и повољне услове да се постављени задатак изврши.

Све старешине и војнике који се не придржавају овог наређења кажњавати новчаним казнама, до 20 посто од личног дохотка, што саопштити свим војницима и старешинама.

Ради обезбеђења траженог војничког изгледа и понашања обновити одговарајуће стројеве радње и поступке.

6. Личним увидом у току обиласка јединица запазио сам да се тмс недовољно чувају неправилно и врло површно одржавају. Чување и одржавање тмс мора бити као у мирнодопским условима. Технички органи команде 1. ВО у најкраће могуће време извршиће увид у стање тмс и у свим случајевима нарушавања прописаних мера чувања и одржавања истих предложиће надлежним командама предузимања најенергичнијих мера против одговорних лица.

7. Команданти свих нивоа извршиће анализу утрошка свих врста муниције и предложиће мере за рационално коришћење исте.

Пример: јединица која није учествовала у борби (46. партд) утрошила је 15.000 метака за пешадијско наоружање.

8. Свака јединица у својој зони одговорности у потпуности мора да влада целокупним стањем на територији за шта чиним одговорним команданте свих нивоа.

Ратни закони нису ступили на снагу, па самим тим, а и иначе, нико нема право на одмазду и друге облике освете, као што су то вршиле неке јединице месне ТО. Убудуће, за овакве и сличне поступке виновнике хапсити и предузимати одговарајуће законске мере.

9. Све јединице и састави (добровољци, месне јединице и др) који учествују у борбеним дејствима на простору 1. ВО морају бити под командом ЈНА, у противном, исте разоружати и удаљити, а екстремне хапсити и предузимати одговарајуће законске мере.

Командант
генерал-потпуковник
Живота Панић

IV.

Команда ОГ „Југ"
стр. пов. бр. 45/1
18.00 ч, 19. 11. 1991. године, с. Негославци
Војна тајна
Шифровано
Врло хитно
Команди 1. ВО и кабинету ССНО

Редовни борбени извештај

1. Усташке снаге:

– у току ноћи нису испољавале било какву организовану активност. Мање групице усташа покушавале су да се предају у чему су биле спречене;

– у току дана настављена је предаја усташких снага из централног дела Вуковара и извлачење и евакуација цивила. Ова активност трајала је читавог дана тако да је у рејону „Вучедола" извучено више од 3.000 људи. У том рејону вршена је селекција која и даље траје;

– група жена, деце и стараца која је јуче по подне са 16 аутобуса преко Шида упућена на Жупању није прихваћена од усташких власти тако да су враћени назад. У овом тренутку врше се припреме за прихват и смештај ове групе, а она би ујутро требала да буде упућена преко с. Нуштар;

– у току дана за Сремску Митровицу упућено је 182 припадника усташких снага који су се предали у Митници;

– у рејону „Велепромета" прикупља се група усташа који су се борили у централном делу Вуковара;

– према изјавама једног водника и двојице војника који су били у болници у Вуковару у тој болници има пуно особља припадника ХДЗ и усташких снага који се на разне начине прикривају и маскирају.

2. Јединице ОГ „Југ"

У току дана вршена су чишћења ослобођеног простора, извлачење и евакуација цивила из ослобођеног Вуковара као и рад на разврставању усташких снага из централног дела Вуковара.

Активност око извлачења одвијала се отежано због великог броја цивила, а такође и рад на њиховом смештају и обезбеђењу.

Ову активност отежава и то што усташке власти нису примиле већи број цивила који су јуче упућени за Жупању тако да су исти враћени поново нама.

Уз велике напоре успели смо да их потпуно обезбедимо и сместимо и нахранимо.

У овом тренутку јединице ОГ „Југ" потпуно контролишу све делове Вуковара и насеље Митницу.

Одвија се и активност на рашчишћавању и разминирању као и прегледу зграда и других објеката. Успостављена је строга контрола кретања и напуштања територије у зони одговорности ОГ „Југ".

На основу вашег наређења стр. пов. бр. 1614/82-60 од 7. 11. 1991. године командант ОГ „Југ" је својим наређењем стр. пов. бр. 349-1 одредио команде места:

1. с. Негославци – командант мајор Вукашиновић Љубиша,

2. с. Берак – командант пуковник Глушћевић Бориша,

3. с. Овчара, с. Јакубовац, с. Грабово – п. пуковник Мишовић Слободан, а по његовом изласку из зоне одговорности ОГ „Југ" постављен је п. пуковник Војиновић Милорад.

4. У ослобођеном Вуковару за команданте су постављени:

- за Вучедол и Митницу – мајор Ступар Мирослав,

– за Петрову Гору и западни део од гробља до реке Вука, мајора Тешић Боривоја,

– за део Вуковара од ул. Сајмиште источно до Митнице, мајора Бајић Адема,

– у току дана у састав ОГ „Југ" ушла је и ТГ/195. мтбр = 450 људи које је претпочињена 80. мтбр.

3. На основу вашег усменог захтева извештавамо вас о реализованим задацима у задња три дана, а који су произашли из одлуке.

17. 11. 1991. године

Напад је почео у 6.00 часова. Јединице ОГ „Југ" разбиле су усташке снаге на простору од улице Шундарчићева до улице Димитрија Туцовића затим у већем делу гробља и ватрогасног дома. Иако је било планирано није овладано са школом Стјепан Супанац и делом простора у захвату ул. Патковићева и Алије Алијагића до Славије.

Овладано је и једним делом насеља на улазу у Митницу.

18. 11. 1991. године

Сви задаци из одлуке су реализовани. Овладано је са читавим простором у централном делу Вуковара и очишћен део насеља Митница. Задатак је у потпуности извршен.

19. 11. 1991. године

Активности су се одвијале према извештају за данашњи дан.

Поред тога команда ОГ „Југ" била је ангажована на пријему више делегација, мисија и новинара. У 10.00 часова у команду ОГ „Југ" стигла је делегација представника мисије УН на челу са личним изаслаником генералног секретара УН Сајрусом Венсом. Изасланик генералног секретара УН интересовао се за одређена питања у вези са активностима за ослобођење Вуковара, поступак са заробљеницима, цивилима и рањеницима. Обишао је и касарну у Вуковару.

– Око 13.00 часова, боравила је и делегација Међународног црвеног крста.

– Око 16.00 часова, у рејону „Велепромета" боравила је и делегација Црвеног крста – Југославије.

4. У току данашњег дана из болнице су извучена три припадника наше јединице који су се лечили од 2. 10. 1991. године а за које смо сматрали да су нестали, то су:

1. водник Јовић Саша, из 1сард ПВО/гмтбр,
2. војник Миљковић Срђан, из 2. бВП,
3. добровољац Стефановић Павле, из Сомбора.

Исти су дали и одређене податке о скривању и маскирању припадника усташких јединица у болници.

У току данашњег дана имали смо следеће губитке:

а) Гмтбр:

– лакше рањен... 1

1. војник Шећкановић Нијаз, 1. бВП.

б) Остале јединице:

– лакше рањених... 6

1. војник Карапанџић Јовица, добровољац,
2. Јаћимовић Мирко, ВП. 3824,
3. Средојевић Гаврило, добровољац из Крагујевца,
4. Миљковић Предраг, ВП. 1648,
5. Новаковић Душко, добровољац, Нови Сад,
6. војник Илић Миодраг, ВП. 5544,

– теже рањен... 1

1. војник Маринковић Добривоје, ВП. 2834.

– погинуо... 1

1. Јовановић Благоје, Нови Бановци.

5. Захтеви:

Да се у потпуности реализују захтеви које смо вам слали у претходним извештајима и у претходном.

Командант ОГ „Југ"
пуковник Миле Мркшић

V.

Команда 1. војне области
Пов. бр. 823-85/142
19. 11. 1991. године
Војна тајна
Поверљиво

Оперативном центру Генералштаба ОС СФРЈ
– Радна група контраадмирала Јована Поповића –

На основу наређења ССНО пов. бр. 730-24 од 3. 9. 1991. године, а у вези спровођења обавеза ЈНА садржаних у споразуму о прекиду ватре и Меморандуму о сагласности и проширивању посматрачких активности, Посматрачке мисије у Југославији на територији Републике Хрватске, достављамо:

Извештај

1. Кршење споразума о прекиду ватре

У току дана делови разбијених усташких снага у Вуковару и Борово насељу отварале су појединачно ватру из стрељачког наоружања.

2. Активност посматрачке мисије

У 7.30 часова координатори рада Посматрачке мисије ЕЗ испред ССНО и 1. ВО пуковници Исак Мемишевић и Адам Лончар су обавили разговор са руководством регионалног центра Посматрачке мисије ЕЗ у Београду и указали на неприхватљиво понашање и ставове посматрача у току јучерашње посете Вуковару. Овај разговор је по свему судећи уродио плодом пошто је понашање посматрача данас било врло коректно.

Посматрачка мисија је потом формирала две групе. Једна је посетила Моровић са задатком да прати ситуацију у вези са избеглицама из Вуковара, а друга јеј послата у Вуковар са циљем да се ангажује на евакуацији рањеника из болнице.

Група која је била у Моровићу ће заједно са официром за везу 1. ВО, према информацијама добијем од друге посматрачке групе ЕЗ преноћити на Овчари заједно са избеглицама и сутра наставити активности у вези са извлачењем избеглица према последњем договору.

Група која је посетила Вуковар разговарала је са пуковником Небојшом Павковићем и детаљно се упознала са евакуацијом рањеника. Пуковник Павковић је аргументовано и врло убедљиво отклонио сваку сумњу посматрача у способност припадника ЈНА да коректно организују и реализују договорену евакуацију рањеника.

У разговору пуковника Павковића са посматрачима дискутовало се о третману рањених припадника паравојних формација Хрватске. Посматрачима је саопштено да ће сви такви рањеници имати третман ратних заробљеника и да ће Црвени крст добити њихова имена.

Уз тимове који су у Белом Манастиру и највероватније на Овчари Посматрачка мисија ЕЗ сутра шаље и тим који ће од 7.30 часова пратити евакуацију рањеника из вуковарске болнице.

У току 18. 11. 1991. године Посматрачка мисија остварила је увид у долазак војне композиције на жст. Рапаче код Тузле. Чланови мисије су телексом били обавештени о времену и броју пристиглих борбених средстава. Истога дана мисија је боравила у СО Власеница и одвојено су разговарали са председником СО, чланом СДС и председником Извршног одбора.

У село Коњевић Поље дошли су на основу жалбе муслиманског становишта, да су у њихове куће пуцали резервисти ЈНА приликом проласка у правцу Бања Луке. Међутим, увидом на лицу места нису нађена никаква обележја која би указала на било каква отварања ватром, што значи да су жалбе биле неосноване.

У току 19. 11. 1991. године на позив председника општине припадника ХДЗ у Модричи, чланови мисије ће присуствовати седници СО на којој ће бити једноставно информисани са позиција ХСЗ-а.

Дана 20. 11. 1991. године у 10.00 часова договорено је да посматрачка мисија оствари увид у придошла оклопна средства 4. окбр, како би се реализовао договор из споразума.

Председник комисије
Генерал-потпуковник
Младенко Максимовић

VI.

Команда 1. војне области
Пов. број 823-86/143
20. 11. 1991. године
Војна тајна
Поверљиво

Оперативном центру Генералштаба ОС СФРЈ
– Радна група контраадмирала Јована Поповића –

На основу наређења ССНО пов. број 730-24 од 3. 9. 1991. године, а у вези спровођења обавеза ЈНА садржаних у споразуму о прекиду ватре и Меморандуму о сагласности и проширивању посматрачких активности, Посматрачке мисије у Југославији на територији Републике Хрватске, достављамо:

Извештај

1. Кршење споразума о прекиду ватре

У току дана усташке снаге су у више наврата дејствовале минобацачком и артиљеријском ватром по јединицама ЈНА из рејона Винковаца, Нуштара, Осијека, Комлетинаца, Отоке и Привлаке, на ватру је одговорено ватром.

2. Активност Посматрачке мисије

Посматрачка мисија ЕЗ је данас наставила са праћењем активности у вези са евакуацијом рањеника из вуковарске болнице и избеглица (хрватског народа) из Вуковара.

Група од шест посматрача (3 тима) је примљена у село Негославци од стране пуковника Павковића који их је упознао о организацији локације. Један од тимова је послат на Овчару да би се придружио тиму посматрача који је ту преноћио да би пратио евакуацију избеглица према Хрватској како је договорено између јединица ЈНА и стожерства Хрватске. Други тим посматрача је пратио евакуацију рањеника из вуковарске болнице а трећи је остао у Негославцима са циљем да координира активност.

С обзиром да транспорт рањеника избеглица није реализован како је било планирано (јер Хрватска страна није прихватила пријем, већ је отворила ватру). Одлучено је да конвој са рањеницима буде упућен у касарну Сремска Митровица а да избеглице превезе до Шида, а затим исте сместе у Сремску Митровицу. Посматрачи су пратили оба ова транспорта и оставили по један тим уз рањенике, односно избеглице.

Представници Међународног црвеног крста се нису укључили у праћењу транспорта рањеника.

Посматрачку мисију стационирану у Сарајеву са господином Ј. Вилде и његовим замеником В. Ван Зуреном примио је командант 4. К генерал-мајор В. Ђурђевац. У срдачном и коректном разговору покренута су питања од стране мисије за унапређење сарадње, предислокацију јединица ЈНА из Републике Хрватске на територију БиХ и посебно по питању паравојних??? формација, и њиховој инфилтрацији у рејону Бихаћа и Цазина.

Председник комисије
Генерал-потпуковник
Младенко Максимовић

VII.

Команда 80. моторизоване бригаде
СП бр. 32-1
20. 11. 1991. године
Војна тајна
Строго поверљиво

На основу наређења Команде 1. ВО стр. пов. бр. 1614/82-60 од 7. 11. 1991. године и допуне наређења стр. пов. бр. 1614-82/61 од 7. 11. 1991. године а у циљу контраобавештајне и безбедносне заштите команди и јединица у зони дејства ОГ „Југ"

Наређујем

1. Формирати команду у с. Овчара. За команданта села постављам кап. I кл. Марчек Јана а за његовог заменика кап. I кл. Дражић Милисава. Остале чланове команде именоваће командант села.

2. У наведеном месту организовати власт у складу са правилом службе ОС и одговарајуће одредбе које се односе на гарнизонску и касарску службу и предузети све мере у циљу спречавања упада диверзантско-терористичких група и вршења терористичких акција.

Сачинити упутство за рад и обезбедити нормалне услове за живот и рад становништва.

Спречити свако малтретирање становништва и мештана и неовлашћен улазак и претрес станова и кућа.

Командант
п. пук.
Војновић Милорад

Рађено у три примерка и достављено:
– К-данту лад ПВО
– Архива

VIII.

Команда 80. моторизоване бригаде
с.п. бр. 37-3
22. 11. 1991. године
Војна тајна
Строго поверљиво

Регулисање питања успоставе војне власти и безбедносне заштите јединице и команди, наређење

Команди а/а

У складу са новонасталом ситуацијом, а на основу наређења команде 1жВО стр. пов. бр. 614/82-60 од 7. 11. 1991. године као и наређења ОГ „Југ" стр. пов. бр. 474-1 од 22. 11. 1991. године

Наређујем

1. Извршити премештање јединица у касарну у Вуковару (80. жВП, 80. ЦВ, 80. вАБХО, 80. кс), као и команду бригаде дана 22. 11. 1991. године. Организовати смештај људства и организовати службу дежурства и обезбеђење касарне у условима сталне приправности од напада на војне и остале објекте од посебног значаја за организацију и функционисање војне власти.

2. ШТО Вуковар у сради са командом 80. мтбр организоват ће успоставу и организацију функционисања власти у месним заједницама, организовати станице милиције, регулисати начин кретања становништва које се враћа у град и обавезу идентификацију у прихватном центру „Велепромет".

3. ШТО Вуковар разместити на погоднијој локацији и у близини касарне у Вуковару, а по одлуци команданта Вујовић Мирољуба.

4. Моторна возила сместити сва у рејону „Велепромета", у ком циљу регулисати начин обележавања као и употреба истих.

5. ШТО Вуковар, у сарадњи са командом 80. мтбр, спречит ћс све облике крађе и злоупотребе присвајања у граду Вуковару и околним селима.

6. ШТО Вуковар добит ће неопходну помоћ у асанацији бојишта од команде 80. мтбр, а место и локацију за сахрану људи и животиња одредит ће пре подне 23. 11. 1991. године.

7. Неопходну координацију асанације бојишта регулисат ће команда ОГ „Југ" у сарадњи са командом 80. мтбр и ШТО Вуковар.

9. За сва нејасна питања обратити се команди 80. мтбр (ЦАЛМА)

Командант
п. пук.
Војновић Милорад

Умножено у 3 примерка и достављено:
К-да 80. мтбр.
К-да ШТО Вуковар и а/а

IX.

Команда 1. ВО
Стр. пов. 1614-182
23. 11. 1991. г.

Војна тајна
Строго поверљиво

Веза: Наређење ССНО стр. пов. бр. 693-106 од 19. 11. 1991. године и команде 1. ВО стр. пов. бр. 1614-176 од 20. 11. 1991. године.

Хитно предузмите мере на асанацији, разминирању и санацији на простору Вуковара, Борова и другим угроженим рејонима.

1. За извршење задатака ангажовати 305. инжбр, 24. инжп/24.К, 813. инжп/ОГБ, јединице АБХО ОГБ, 246. пАБХО и 50. ЗПМЗ.

Из структура ван 1. ВО ангажовати стручне екипе ВМА, групу експерата САНУ, органе Републичког МУП Србије, органе САО Крајине Славоније, Барање и Западног Срема, организације Црвеног крста, те одговарајуће структуре здравствене службе и органа власти.

2. Непосредно руковођење, планирање и координација послова и радова на простору Вуковара, Борова и угроженог простора вршиће комисија одређена Наредбом команде 1. ВО стр. пов. бр. 1614-176 од 20. 11. 1991. године.

3. За главног руководиоца радова у зони Вуковара и Борова одређујем команданта 305. инжбр, који ће обједињавати радове са инжењеријским јединицама и стручним комисијама.

4. Позадински сектор 1. ВО регулисаће следеће:

– Обезбедиће целокупни санитетски и остали потребан материјал за несметани рад екипа на терену,

– Обезбедити три санитетска возила са возачима,

– Обезбедити три пиротехничара за уништење убојних средстава,

– Извршити мобилизацију ветеринарског вода за проналажење, прикупљање и сахрањивање угинулих животиња и прикупљање живе стоке у карантин,

5. Команда 50. ЗПМЗ обезбедиће непрекидно вршење санитетског надзора над свим пословима асанације бојишта.

6. НАБХО 1. ВО регулисаће да се АБХО јединице опреме потребним одговарајућим МТС.

7. Сва остала средства за које се укаже потреба, комисија ће доставити захтев одговарајућим органима за обезбеђење истих.

8. Војно истражни орган 1. ВО одредиће потребан број лица за све послове везано око идентификације погинулих и других послова из њихове надлежности.

9. НИ 1. ВО предузеће мере на проналажењу, обележавању м/п, групе мина и осталих убојних средстава, разминирању, уништењу и прикупљању. Са органима безбедности из састава јединица на фронту и позадини прикупити податке од заробљених усташа како би се што пре идентификовале МЕП.

10. Команда 80. мтбр врши непосредно обезбеђење рејона радова као и додељује људство за физичко обезбеђење радова.

Са командом 80. мтбр као командом места координирати радове око сарадње са структурама ван ЈНА, информисању јавности и пружању помоћи комисији која руководи радовима.

11. Орган безбедности 1. ВО обезбедиће потребан број снага и средстава ВП на регулисању саобраћаја и обезбеђењу КЗС, заштити војних лица и објеката, обезбеђењу убојних средстава на месту прикупљања.

12. НВ 1. ВО препланираће везе ОГ „Југ" за потребе команде места и комисије.

13. Команда 92. ЗМТП обезбедиће једно моторно возило „пух" са возачем и полицајцем које ставити на располагање за рад комисије.

14. Команда 12. К обезбедиће просторију за смештај и рад комисије.

15. Позадинско обезбеђење свака јединица регулисаће за сопствени састав и придато људство.

16. С обзиром да се ради о изузетно сложеном задатку који се мора извршити у кратком временском периоду услед наиласка лоших временских услова који ће отежати рад на терену све команде пружиће непосредну помоћ комисији и јединицама како би се овај значајан задатак на време завршио.

17. Руководилац радова достављаће дневно извештај комисији о реализацији задатака по микролокацијама, а комисија ће свакодневно упознавати команду о стању на терену.

Начелник штаба
генерал-потпуковник, Владимир Стојановић

X.

Строго поверљиво 227-2
22. 12. 1991. године

Извештај о ванредном догађају достављам команди 1. ВО

Дана 21. 12. 1991. године око поноћи у насељу „Холивуд" у Вуковару убијена су три припадника ТО Вуковар.

На првом је изведен покушај клања па касније је убијен из ватреног оружја као и остала двојица.

Убијени су из одреда Лева Суподерица под командом капетана Милана Ланчужанина званог Камени.

Починиоци убиства непознати.

Приведене су две осумњичене особе:

1. Стевановић (Миодрага) Миомир звани Миле, рођен 31. 8. 1960. године у Београду са станом у Белом Потоку, Браће Јаковљевић 12а.

2. Дачковић (Радослава) Драган, рођен 9. 12. 1968. године у Зрењанину, стално настањен у ул. Глумачка бр. 8 Београд.

Место злочина обезбеђује Војна полиција и милиција СУП Вуковара.

Најављен је долазак истражног судије из Даља.

Дана 22. 12. 1991. године
Вуковар у 11 часова

Референт за безбедност 80 мтбр
потпоручник Ж. Васић

Информацију о стању у сабирним центрима коју је Васиљевић 17. фебруара 1992. године упутио начелнику ОБ Команде 2. Војне области објављујемо у целости. Подсећамо да се Васиљевић по командној одговорности терети за злостављање цивила и ратних заробљеника у пет сабирних центара због тога што је знао за мучења а ништа није предузео да их спречи.

XI.

Савезни секретаријат за народну одбрану
Управа безбедности
СП бр 35-2041
17. 2. 1992.
Војна тајна
Строго поверљиво
Начелнику ОБ Команде 2. војне области

Послови безбедносне обраде и третмана заробљених припадника паравојних формација Републике Хрватске који су смештени у сабирне центре под контролом ЈНА су у надлежности УБ ССНО. За њихово вршење формиран је оперативни тим органа безбедности за сваки сабирни центар и на нивоу УБ ССНО.

Рад оперативних тимова ОБ у сабирним центрима регулисан је актима УБ ССНО стр. пов. бр. 47-204 од 17. 10. и стр. пов. бр. 35-14533 од 10. 10. 1991. године, којима је одређен јединствен критеријум за све заробљенике по контролом ЈНА.

С тим у вези, обавеза је свих руководилаца оперативних тимова ОБ да се у раду доследно придржавају ставова и задатака прописаних наведеним актима, и да о резултатима рада достављају дневне извештаје према датим тезама и формуларима. Извештаје достављати сваки дан од 20.30 дежурном тиму УБ ССНО са назнаком за пуковника Петра Вугу. У прилогу извештаја достављати и примерак изјаве узете од сведока или починиоца КД, поднете кривичне пријаве и записнике о саслушању од стране војног истражног судије.

У досадашњем раду оперативних тимова у неким сабирним центрима било је више слабости и пропуста који се огледају првенствено у следећем: недовољно интензивно се ради на откривању починилаца КД међу заробљеницима и на прибављању доказа ради подношења кривичних пријава и покретања кривичног поступка, површно и споро се врши категоризација лица по припадности, тако да се нема увида у структуру заробљеника, посебно о томе који заслужују даљи оперативни третман, а који су за размену или за отпуст из сабирног центра; нередовно се или никако не извештава о раду оперативних тимова и стању у сабирним центрима. Извештаји се достављају само формално и без одговарајућих прилога итд.

Обавеза је руководећих старешина у ОБ да предузму мере из своје надлежности, како би се рад оперативних тимова у сабирним центрима учинио ефикаснијим, посебно на тежишним задацима откривања починилаца КД са обележјима геноцида над српским народом у Хрватској и других тешких КД.

Неопходно је да се према датим критеријумима изврши потпуна и квалитетна селекција лица у сабирним центрима, и о томе устроји потпуна и ажурна евиденција.

У више случајева вршене су локалне размене заробљених побуњеника – припадника паравојних формација Републике Хрватске за лица која је заробила хрватска страна. При томе нису увек и доследно примењивани критеријуми о размени, нити је био заступљен прописани поступак.

Наређењем НГС пов. бр. 676-107 од 19. 11. 1991. године забрањена је размена припадника оружаних састава Републике Хрватске без сагласности НГШ ОС СРСЈ. Прибављање сагласности врши се преко Комисије ССНО за координацију хуманитарне помоћи међународних и других организација и уз консултацију УБ ССНО.

Руководиоци оперативних тимова ОБ у сабирним центрима под контролом ЈНА ће благовремено извештавати УБ ССНО о свакој иницијативи за локалну примену која се односи на лица из центра у коме врше безбедносну обраду заробљеника.

За реализацију задатака оперативних тимова органа безбедности у сабирним центрима одговорни су начелници ОБ војних области и команде ратне морнарице, на чијој територији се ови центри налазе, као и руководиоци оперативних тимова у УБ ССНО и сабирним центрима.

ПВ/НР
Начелник
Генерал-мајор
Александар Васиљевић
21. 2. 1992.
Команда 5. војне области
Орган безбедности
Сп. бр. 6-11

Други део
Ција спасла Васиљевића од осуде упркос доказима за ратни злочин, проневеру новца и издају војске и државе

Војно тужилаштво је, 30. октобра 1992. године, подигло оптужницу против генерала Васиљевића, који се у то време већ налазио у притвору због прекорачења границе службеног положаја, неовлашћеног располагања са делом оружја и муниције, неовлашћеног вршења преговора о ратним заробљеницима. Пре подизања оптужнице Васиљевић је био и предмет унутрашње контроле.

Извештаје овлашћеног старешине од 21. априла 1992. године, извештаје о раду, везама и понашању Васиљевића од 4. и 14. маја 1992. године, као и информацију о снабдевању муслимана муницијом објављујемо у целости.

I.

Војна тајна
Строго поверљиво
Орган безбедности
Слободан Ђурић, командант
(овлашћени старешина у ОБ)
Дана 21. 4. 1992. године
Рађено у 1 (један) примерака
Достављено ОБ КРВ и ПВО x 1
Рег. број 101

Забелешка
о примени метода рада

Методи рада
Лично запажање овлашћеног старешине
Комбинована примена метода рада
Контраобавештајна заштита

Објекат примене методе
Васиљевић Александар 9/м
Линија рада
Непозната
Образложење
Васиљевић Александар, ген. Мајор
Лично запажање ОБ

Дана 20. 4. 1992. године у моју канцеларију (ОБ 204. лап-а), сасвим изненадно је ушао генерал-мајор Васиљевић Александар, без пратње. На понуду да седне, одговорио је са питањем где је командант пуковника Петровић и где га чекају пилоти ЛИР-а, пошто му је речено да ће га ту чекати.

Одговорио сам генералу да је командант на састанку у Обавештајном кабинету, при чемо смо га заједно потражили.

Потом смо седели у канцеларији пуковника Петровића. Све је ово било негде око 13.00 до 13.30.

Пуковник Петровић је нестрпљиво кренуо са питањима, у стилу - шта нам ово раде, то је срамота друже генерале да се о нама овако пише - алудирајући на питање о њему у листу „Ревија 92".

Генерал Васиљевић је одговорио да не зна о чему је реч јер нема времена да чита жуту и сл. Штампу, и упитао Петровића како на такве натписе реагују и шта кажу генерали Стевановић и Бајић.

Петровић је одговорио: ништа, слеже човек раменима и хвата се за главу.

Лако је хватати за главу, треба нешто учинити, дати деманти, пресећи то, а то се не може - одговорио је генерал Васиљевић.

У даљем разговору генерал Васиљевић је наставио - тамо има неких потеза који нису нормални, зар је нормално да се доведе човек из пензије, што ни по једном критеријуму није у складу, отерали су поштеног Слобу (мисли на Ракочевића, за квалификацију поштеног да је изрекао нисам у потпуности сигуран, пр. ОБ), сад је код њих опште чишћење... много су хтели, залетели су се они... схватили су да су се расплинули, дошло им је из дупета у главу. Сад је то некако легло, мало су стали да се среде. Сада то све треба демантовати, требају аргументи.

Потом је у канцеларију Петровића ушао пуковник Нижић Миле, командант 138. трабр, кога је у међувремену позвао Петровић.

Нижић се обратио генералу са чуђењем - откуд ви овде Ацо, па ја вас (мисли на његову екипу) тамо чекам, јесте сада сам у ВОЦ-у, али нашао би ме!

Генерал је одговорио да су га тако упутили његови, интересујући се да ли може ЛИР–Џет да лети за Мостар, када је од Хаџића добио одговор да су у Мостару сложени метеоуслови, и да може летети са авионом типа ЈАК-10 за Титоград, Васиљевић је разговарао о томе са генералом Панићем, и потом је позвао генерала Стругара са молбом да му обезбеди хеликоптер од Титограда до Чапљине.

Пошто је генерал Васиљевић морао да иде на авион при изласку из канцеларије, гестом главе и очију ми је дао знак да дођем до њега, док је облачио морнаричку винд јакну. Тада ми је рекао следеће: „Напиши ми све ово, дођи

код мене у канцеларију да се договоримо. Ако мене нема, ти ту предај све моме помоћнику пуковнику Глигоревићу. Немој никоме говорити да сам био овде, ни да си био са мном."

Овом приликом истичем да је генерал Васиљевић до сада био 3-4 пута у канцеларији команданта пуковника Петровића, углавном при размени пилота да је негде око 26. 11. 1991. године био и у мојој канцеларији у коју га је позвао пробни пилот из ВЗ Мома по надимку Лека, када му је изнео неке своје сумње везано за издају у РВ и ПВО односно 5. Ко као и држање и понашање за време заробљеништва пуковника Филиповића из 5. Ко који је са Леком био у хеликоптеру у којем је био и генерал Аксентијевић. Лека је изнео да сумња у пуковника Филиповића као издајника, и још неке људе из ВЗ Змај које ја нисам познавао.

По његовом одласку ја сам искористио прилику да изнесем своја запажања о стању међу београдском оперативом па и шире и РВ и ПВО. Изнео сам да већи део оперативе не верује пуковнику Ракочевићу, да сам лично шокиран сазнањем о паду мреже и његовој неодговорности у вези тога (мислио сам на сарадничку мрежу у Хрватској), да је мој утисак да је код Ракочевића присутан синдром српског национализма, јер оперативац који је „ту успешан" има посебан углед код Ракочевића. Питао сам генерала зашто не предузимамо ефикасније мере, и додао да нас по моме мишљењу на таквим и сличним питањима Ракочевић исцрпљује. Све је ово генерал Васиљевић у кратким цртама записао у свој нотес.

Крајем новембра или почетком децембра генерал Васиљевић је боравио у канцеларији Петровића чекајући неку др Садету припадницу ЗНГ, коју је из КПД Митровица требао довести пуковник Кијановић Богољуб, и размени је присуствовао човек са псеудонимом Јаша, представник Хрватске. Чекајући ова лица, Васиљевић је говорио о стању у БиХ, о познанству са Делимустафићем, министром МУП-а БиХ, износећи да је то човек који држи све конце у својим рукама, да је наклоњен ЈНА, да се често састају, и чим нешто загусти, њега зове Делимустафић да га вади код Алије Изетбеговића. Изнео је да стварну власт у БиХ држи неколико људи власници крупног капитала, да ради на томе да се створе услови како би Ф. Абдић преузео власт од Алије, и да се нада да ће у БиХ ЈНА коначно стати на своје ноге.

Генерал Васиљевић је говорио како га је једном приликом Делимустафић молио да ЈНА не минира или бомбардује мост код Босанског Брода, да се војска што пре повуче са босанске стране од моста, иначе оде његова Србија, као и да се војска није хтела повући нити Делимустафић отићи. Напоменуто је да му је Делимустафић за ... овде четници ... то су човече ... : моји пилоти одбијају да ... било их је око триста, све четничке заставе, шубаре, кокарде, ... су слетели у Бихаћ, они су одмах кроз војне аутобусе који су их превозили до гранда истурили четничке заставе. Јовић је са собом у пратњи имао два своја официра, јебеш ми матер као да су из филма када су снимани у колиби против партизана, мора да су униформе ... у позоришту. Праве правцате униформе бивших официра Краљевине Југославије.

Што се то, ако већ мора, не превози ноћу, а не овако да нас виша команда доводи у незгодан положај? Све то види народ кога предводимо из Босне, само пре неколико дана превезли око 7.000 људи.

Генерал Васиљевића се интересовао за тачан датум када је био Јовић на аеродрому, где је ишао, када је био Аркан, ко још долази и кога то све превозе. Нижићеве одговоре записао је на листићу папира које је потом ставио у џеп.

Нижић му је одговорио да је Јовић био у суботу 11. 4. 1992. године, када је ишао за Книн, јер је Бабић формирао своју општинску војску, да је Аркан био 15. 4. 1992. године са возилом марке џип које је цели дан био паркирао испред А... да је на возилу писало Акранове име ... Српске добровољачке гарде. Нижић је изнео да је 18. 4. 1992. године у Батајници била мања половна возила од МУП-а Србије, да је у његовој режији превожена помоћ босанскошамачкој регији, каже да се по ... прича да је поред одеће и хране био превожен и ... Изнео је да се његовим камионима понекада возе по спољном изгледу мрачни типови, да пилоти са правом протестују.

О Јовићу председнику СНО из Нове Пазове, накнадно се сетивши, изнео ... како је исти негде... бануо сасвим ненајављено код њега у канцеларију и тражио превоз за Бања Луку.

На крају је Нижић тражио од генерала Васиљевића више реда и организационе помоћи и заштите, при превозу разних добровољачких јединица са четничким обележјима и веома екстремно оријентисаних странака. О писању у штапи је изнео да је уверен да је та иста штампа убила пуковника-пилота Морића, јер је то изузетно осетљив човек. Пуковник Петровић у овом делу разговора није учествовао, углавном је ћутао.

Везано за Петровића и његово обраћање генералу Васиљевићу о писању у штампи о њему, као и одговоре које је генерал Васиљевић презентирао, као значајно истичем да му је генерал Васиљевић при одговору да није довољно слегати раменима и хватати се за главу, алудирајући и на генерала Стефановића, рекао да он није заборавио како је он (Петровић) био најумеренији оне ноћи у септембру (мисли на састанак... пуковао код Јурјевића) и при томе се нагнуо ка њему са гримасом која би морала имати поруку да се Петровић, како то није случајно писано о Петровићу.

Изнео је да су у армијском врху присутне две струје, да се стварају једнонационалне подобности, по чему је недавно разговарао са ... и да ако се то оствари, он ће онда распустити УБ ССНО.

Оцена и мишљење...

Ценим да сусрет генерала Васиљевића и пуковника Нижића није случајна, нити је генерал „залутао" код Петровића тј. мене, јер су у канцеларијама до мене биле присутне ... команде.

Мишљења сам да је овај сусрет унапред режиран, како би се извршила провера моје подобности и поузданости пошто генерал Васиљевић захтева да са њиме лично ... везано за стање на аеродрому Батајница, тј. да га путем забелешки о свему извештавам коју могу предати само њему или пуковнику Глигоровићу.

Мишљења сам да за све постоје дубоки лични разлози од стране генерала Васиљевића када ме ставља у ову позицију, посебно ако се узме у обзир напомена да о његовом доласку и сусрету са мном никоме не говорим.

Што се тиче односа генерала Васиљевића и Делимустафића, моје је мишљење да је време најбољи судија, оно је показало праве разлоге који су

оправдали функцију моста код Босанског Брода. Преко њега су прешле јединице ХОС и ЗНГ као и камиони фирме „Кенекс" са товарима оружја за СДА а власник фирме је Делимустафић.

СЈД/СЈД

Против генерала Александра Васиљевића се у периоду од октобра 1992. године до априла 1993. године пред Војним судом у Београду водио кривични поступак због више кривичних дела, због чега је једно време провео и у притвору. Оптужен је због кривичног дела злоупотребе службеног положаја, продаје муниције МУП-у Босне и Херцеговине, тероризма, примања мита, умешаности у операције „Опера", али и прикривања учешћа групе „Лабрадор", у којој су његови сарадници „без његовог знања" минирали Јеврејско гробље у Загребу и просторије Јеврејске општине. На суђењу за кривична дела за која је оптужен, Васиљевић своју улогу минимализује, чак је и кривицу за мањак наоружања који је настао приликом расподеле сваљивао на погинуле припаднике Територијалне одбране.

Оптужницу од 30. октобра 1992. године, измењену оптужницу од 6. новембра 1992, као и пресуду изречену 8. априла 1993. године преносимо у целости.

II.

Оптужница против Александра Васиљевића

Ова оптужница је ступила на правну снагу дана 18. 11. 1992. године
Председник већа судија (потпис)
(печат Војног суда у Београду)

Војно тужилаштво
При ВП 8115
Бр. 679/92
30. 10. 1992. године
Земун
Војном суду у Београду

На основу члана 6 Закона о војном тужилаштву, чл. 12, 17 и 68 Закона о војним судовима, те чл. 45, став 2, тачка 3, 261. и 262. Закона о кривичном поступку, војни тужилац при ВП 8115 Земун, подиже

Оптужницу

Против: Александра Васиљевића, генерал-мајора из ВП 9922 Београд, од оца Предрага и мајке Наталије – рођене Рајовић, рођеног 8. 7. 1938. године, у селу Витковац, општина Краљево, стално живи у Београду, Ул. Лазаревићева бр. 2/6, Србин, држављанин СРЈ, ожењен, отац двоје пунолетне деце, завршио

гимназију, ВА КоВ КША КоВ, школу НО, Школу официра безбедности и виши курс за усавршавање органа безбедности, у ЈНА од 1. 11. 1961. године, шест пута одликован, без непокретности, неосуђиван, не води се поступак за неко друго кривично дело, у притвору од 15. 7. 1992. године, па надаље, да је:

I

Као начелник Управе безбедности ССНО, у периоду од 17. 9. 1991. до 13. 1. 1992. године, у више наврата, прекорачењем граница свог службеног овлашћења и искоришћавањем свог службеног положаја, прибавио другоме имовинску и неимовинску корист, тако што је:

а) дана 17. 9. 1991. године, прекорачивши границе свог службеног овлашћења, МУП-у Републике БиХ без накнаде дао на употребу 100 комада заштитних прслука М-16, намењених за опремање специјалних снага војне полиције, власништво ССНО, у укупној вредности од 94.300 америчких долара, а начин што је својим потчињенима наредио да прслуке, уз реверс, непосредну предају представнику МУП-а БиХ, Буха Јанку, што су они и учинили, а како издата опрема ни до данас није враћена, нити плаћена Војсци Југославије, тиме је МУП БиХ остварио имовинску корист у износу од 94.300 америчких долара;

б) дана 23. 10. 1991. године, по пријему телеграма од МУП-а БиХ, са којим га моле да им он лично обезбеди веће количине наоружања и војне опреме, искористивши, свој службени положај, наредио потчињеном потпуковнику Ерак Илији да ургира преко СДПР-а да се тај захтев узме у решавање са приоритетом, без обзира на прописане рокове, што је овај настојао и учинити, а дана 13. 1. 1992. године, након сазнања да МУП-у БиХ нису испоручене све уговорене количине наоружања и опреме, директору Наменске производње Завода „Црвена Застава" из Крагујевца, упутио писмену сагласност да се МУП-у БиХ испоручи 100 комада пушака-снајпера 7,9 милиметара, 100 пушкомитраљеза М-72, 7,2 милиметара, 200 пиштоља М-57, 7,62 милиметара, 200 комада пиштоља М-70, 7,65 милиметара и 30 пиштоља магнум, 357-кратки и истовремено ургирао да им се, поред наведеног, убрза испорука преосталих количина пиштоља ЦЗ-99, који су раније плаћени, при чему се позвао на разговор са министром за НО БиХ и процену ситуације, па су заводи „Црвена Застава" МУП-у БиХ испоручивали наоружање све до краја фебруара 1992. године, што не би учинили да није било наведене интервенције окривљеног, јер је већ тада било очигледно да ће МУП набављено оружје употребити у оружаном сукобу против ЈНА, ради остваривања политике сецесије те републике од Југославије;

в) у периоду од почетка септембра до краја новембра 1991. године, више пута, неовлашћено располагао са делом оружја и муниције, које је привремено одузето у кривичном поступку против окривљеног Антона Кикаша, а налазио се у магацину управе безбедности, тако што је потчињенима наређивао да његовим пријатељима и познаницима предају пушке и муницију, што су они и учинили, па је тако укупно поклонио шест пушака Р-4, калибра 5,56 милиметара непознатог произвођача, са резервним алатом и прибором, 335 метака калибра 5,56 милиметара, једну тромблонску мину и један заштитни прслук, у вредности не мањој од 5.000 америчких долара и то: Јови Поповићу, генерал-мајору у пензији, једну пушку и 35 метака; Мићи Ћушићу, генерал-пот-

пуковнику у пензији, једну пушку, 60 метака и једну тромблонску мину; Симеону Туманову, генерал-мајору, једну пушку и 60 метака: Вукосављевић Драги, генерал-потпуковнику у пензији, једну пушку, 60 метака и један заштитни прслук; Медић Војиславу, капетану прве класе, једну пушку и 60 метака; и породици Миљаков из Скопља једну пушку и 60 метака, што није враћено Војсци Југославије, осим што су пушке привремено одузете од Јове Поповића и Миће Чушића;

г) у току новембра 1991. године, посредством МУП-а БиХ, са представницима хрватске власти неовлашћено вршио преговоре о размени ратних заробљеника, при чему је прихватио захтев хрватске стране да им се, поред ратних заробљеника, предају и лица која немају то својство, а ухапшени су од војног правосуђа пре оружаног сукоба у Хрватској и то: Кикаш Антон, цивил из Канаде, против кога је пред Војним судом у Београду вођен кривични поступак због кривичног дела из чл. 121 КЗ СФРЈ, са применом притвора; Ковач Иван и Милан, цивили из Посушја, против којих је пред истим судом вођен кривични поступак, због кривичног дела из чл. 132 КЗ СФРЈ; те Бегоња Иван, Сабљић Мате, Главинић Бранко и Звонарић Роланд, цивили из Сплита, против којих је пред Војним судом у Сарајеву, вођен кривични поступак, због кривичног дела из чл. 206 КЗ СФРЈ, и налазили су се на издржавању казне затвора у Фочи по изрицању првостепене пресуде, а да би пре размене обезбедио пуштање наведених лица из ВИЗ-а у Београду, искористивши свој службени положај, извршио утицај на поједине руководеће старешине и војног правосуђа, а посебно на вршиоца дужности председника Војног суда у Београду, пуковника Милоша Шаљића, који је дана 25. 11. 1991. године, на захтев окривљеног, пустио из притвора окривљеног Кикаша и браћу Ковач, без доношења законом прописаних судских одлука, погрешно верујући да окривљени поступа по одобрењу Председништва СФРЈ, односно врховне команде, након чега је окривљени заједно са тим лицима, авионом отпутовао за Сарајево, где је, посредством МУП-а БиХ, преузео такозвану „Сплитску групу" и отпутовао за Загреб, где је извршена размена наведених и других лица за групу заробљених и ухапшених старешина ЈНА, о чему није сачињен писмени споразум, нити је посредовала Организација Црвеног крста, па су тако поменута лица избегла кривично гоњење,

– чиме би починио кривично дело злоупотребе службеног положаја из чл. 174 став 3. КЗ СРЈ, у продуженом трајању,

II

Као начелник Управе безбедности ССНО, очигледно несавесним поступањем у служби, другоме проузроковао имовинску штету, тако што је дана 7. 10. 1991. године, потчињенима наредио да на име новчаног обезбеђења оперативне акције „Канал", која је вођена без одобрења претпостављеног старешине и која није била у складу с прописима евидентирана у документацији Управе безбедности, цивилу Јовану Поповићу, из Специјалне благајне исплате 12.000 ДМ и 2.000 америчких долара, што је и учињено, иако се претходно није на поуздан начин уверио у коју ће сврху новац бити утрошен, нити је предузео мере да заштити интересе ССНО од евентуалне преваре, које је могућности,

обзиром на природу и околности акције, био дужан и могао бити свестан, а дана 13. 2. 1992. године, и поред сазнања да до тада акција није дала никакве резултате, потчињенима наредио да поменутом лицу исплате још 6.000 ДМ, што је и учињено, па како акција није реализована, нити је новац оправдан или враћен, за ССНО је наступила штета у динарској противвредности од 18.000 ДМ и 2.000 америчких долара,

– чиме би починио кривично дело несавесног рада у служби из чл. 182 става 2. КЗ СРЈ, и

III

Након што је МУП БиХ неовлашћено, без накнаде, предао заштитне прслуке у вредности од 94.000 америчких долара, као противуслугу, од МУП-а БиХ примио поклон, тако што му је предузеће „Централинспект", из Сарајева, посредством министра унутрашњих послова Алије Делимустафића, дана 13. 10. 1991. године, испоручио путнички аутомобил марке мазда 323 Ел-Икс седам, бр. шасије БГ-1031-132768 и мотора БЗ 543229, са клима уређајем и радиокасетофоном, по фиктивном рачуну бр. 795 на износ од 289.000 динара, који није платио, а за помоћ приликом набавке оружја од МУП-а БиХ, преко БХ банке ДД, из Сарајева, чији је саоснивач Алија Делимустарфић, дана 10. 2. 1992. године, на свој текући рачун примио уплату у износу од 800.000 динара,

– чиме би починио кривично дело примања мита из чл. 179 став 3. КЗ СРЈ, у продуженом трајању, због чега предлажем да се пред тим судом, као стварно и месно надлежним, закаже и одржи усмени, јавни, главни претрес, ради пресуђења ове кривично-правне ствари, на који да се позову:

1. Војни тужилац при ВП 81115 Земун.

2. Окривљени Александар Васиљевић, из Београда, Улица Прерадовићева бр. 2/6, или из ВИЗ-а.

3. Сведоци:

– Вукашин Филиповић, пуковник, на служби у предузећу „Застава" – Наменски производи у Крагујевцу,

– Зоран Стефановић, из Београда, Ул. Данкова бр. 27,

– Поповић Јован, из Београда, Ул. Толстојева бр. 27,

– Ерак Илија, потпуковник из ВП 9922 Београд,

– Глигоревић Миленко, пуковник из ВП 9922 Београд,

– Јандрић Јадранко, потпуковник из ВП 7353 Приштина и

– Шаљић Милош, пуковник из Војног суда у Београду, те

– вештака финансијске струке са списка сталних судских вештака.

Да након испитивања окривљеног, у доказном поступку, уз сагласност странака, прочитате записнике о саслушању сведока: Драгише Радојковића (спис 46), Јевђовић Драгољуба (47), Ћушић Милана (57), Тихомира Станишића (62), Животије Бојића (64), Андрије Рашете (65), Милана Пујића (79), Војислава Медића (80/85), Драга Вукосављевића (80/86), Милана Папића (97), Драгића Петрушевића (101), Ивана Балатона (102) и Симовић Петра (116), те да изведете доказе читањем односно вршењем увида у следеће списе:

– признаница на износ 6.000 ДМ, од 13. 2. 1992. године, (5),

– признаница на износ од 2.000 америчких долара, од 7. 10. 1991. године, (6),

– признаница на износ од 12.000 ДМ, од 7. 10. 1991. године (7),
– реверс о издавању заштитних прслука (8),
– потврда о плаћеној царини за аутомобил марке мазда (9),
– извештај СДК о уплати на текући рачун окривљеног Васиљевића (10),
– рачун предузећа „Централинспект" из Сарајева о продаји путничког аутомобила марке мазда (11),
– реверс о предаји пушке Јови Поповићу (12),
– реверс о предај и пушке Мићи Ћушићу (13),
– реверс о предаји пушке Симеону Туманову (14),
– реверс о предаји пушке Драги Вукосављевћу (15),
– телеграм МУП-а БиХ строго пов. 07-20 од 23. 10. 1991. године, окривљеном Васиљевићу (17),
– писмо окривљеног директору Наменске производње „Црвена Застава" (18),
– потврде о привремено одузетим предметима (28 и 29), са записником о претресу стана (27),
– уговор о купопродаји путничког аутомобила сузуки (30),
– потврда о улазу у стан Ћушић Милана (32),
– потврда о улазу у стан Поповић Јована (34),
– потврда о улазу у стан Вукосављевић Драга (36),
– потврда о привременом одузимању возила марке мазда (38),
– наредба истражног судије о депоновању и чувању одузетих предмета (39),
– историја рада текућег рачуна окривљеног (49),
– извештај Завода „Црвена Застава" наменске производње са уговорима и отпремницама (18/01-18/18),
– извештај – писмо окривљеног у вези акције „Канал", са прилозима (54 и 55),
– изводи из информација УБ ССНО у вези оперативне акције „Канал" (75/1),
– службене оцене за окривљеног Васиљевића (76/1 и 2),
– фотодокументација са увиђаја – претреса стана окривљеног Васиљевића (61),
– Меморандум о сагласности о поштовању међународног хуманитарног права, са преводом (77),
– споразум о размени заробљеника и лица лишених слободе у оружаним сукобима (78),
– извештај Ј. Максимовића о раду СЦ Сремска Митровица (103),
– извештај о раду СЦ Сремска Митровица Ратомира Смуђе (103),
– допуна извештаја о контроли Специјалне благајне УБ ССНО (108),
– списак размењених припадника оружаних снага ЈНА и припадника оружаних снага Хрватске (111, 110/1 и 110/2),
– извештај Драгића Петрушића о отпуштању заробљених из сабирног центра Сремска Митровица (113) и
– извештај оперативног тима УБ из Сремске Митровице (114).

Образложење

У току спроведене истраге у кривичном предмету против окривљеног Александра Васиљевића, генерал-мајора из ВП 9922 Београд, због кривичног

дела подривања војне и одбрамбене моћи из чл. 121 става 1 у стицају са кривичним делом примања мита из чл. 179 става 1 и злоупотребе службеног положаја из чл. 174 става 3 КЗ СРЈ, прикупљено је довољно доказа и података за подизање ове оптужнице, па се описано чињенично стање и кривична одговорност оптуженог може доказати извођењем предложених доказа на главном претресу.

Наиме, из исказа саслушаних сведока, а посебно из прикупљене материјално финансијске и остале документације, произилази да је оптужени, у периоду од 17. 9. 1991. до 13. 10. 1992. године, више пута прекорачењем својих службених овлашћења и искоришћавањем свог службеног положаја начелника Управе безбедности ССНО другоме прибавио имовинску и неимовинску корист. Тако је, једном МУП-у БиХ прибавио корист у укупном износу од 94.000 америчких долара, дајући без накнаде заштитне прслуке, а други пут посредовањем код „Црвене Заставе" да набаве наоружање и војну опрему, коју иначе, обзиром на конкретне околности, не би могли набавити. Ово због тога што је оружје и опрема испоручивана и у периоду када је било очигледно да ће то бити употребљено у оружаном сукобу против ЈНА, ради остваривања политике сецесије БиХ од Југославије. Поред последице у виду прибављања противправне имовинске користи другоме, на штету ССНО, описаним радњама окривљени је проузроковао и неимовинску корист за другога, јер је МУП-у БиХ, као потенцијалном непријатељу, повећао борбену готовост, а на штету ОС СФЈ, чега је свакако био свестан, или је, обзиром на свој положај у служби, био дужан и могао бити свестан.

Надаље, оптужени је неовлашћеним – противправним располагањем са одузетим оружјем и муницијом од Антоана Кикаша групи својих познаника и пријатеља прибавио имовинску корист, како је то ближе описано у диспозитиву оптужнице.

Такође, из прикупљених доказа произилази да је у поступку размене заробљених и ухапшених лица у оружаног сукобу између ЈНА и ОС Хрватске, које преговоре је неовлашћено водио, омогућио групи лица, која су била лишена слободе и против којих је био вођен кривични поступак пред Војним судовима, да противправно Уставу и законима избегну кривично гоњење, а све на начин како је то било описано у диспозитиву оптужнице под тачног 1/д.

Очигледно несавесно поступање поступање окривљеног у вршењу службе, када је за имовину ССНО проузроковао имовинску штету у динарској противвредности 18.000 ДМ и 2.000 америчких долара, може се доказати увидом у материјално-финансијску документацију и исказу саслушаних сведока, а исто се односи и на примање мита у виду поклона од старне МУП-а БиХ, за извршене службене радње, које није смео извршити, а односе се на предају заштитних прслука и посредовање у набавци оружја.

Окривљени признаје да је МУП-у БиХ предао заштитне прслуке и да је код „Црвене Заставе" из Крагујевца ургирао да им се испоруче уговорене количине наоружања и војне опреме. Такође, признаје да је својим пријатељима поделио известан број пушака и муниције, које су одузете од Антона Кикаша. Не оспорава да је учествовао у преговорима и реализацији размене ратних заробљеника и ухапшених лица са хрватском страном, када су између осталих

размењена и лица која су наведена у овој оптужници. Признаје да је одобрио потчињенима да исплате наведену суму девизног новца ради обезбеђења оперативне акције „Канал". Не признаје да је од МУП-а БиХ примио поклон за извршене услуге као мито у виду путничког аутомобила мазда и уплате готовог новца у износу од 800.000 динара тадашњих динара.

У своју обрану наводи да је заштитне прслуке МУП-у БиХ дао на основу међусобног договора, у чему је учествовао и Савезни СУП, а ради материјалног и техничког обезбеђења заједничких патрола, на 39 пунктова, а све због контроле и заштите важних чворишта, мостова, комуникацијских праваца, што је било од посебно интереса за ЈНА, која је у то време била у оружаном сукобу са Р. Хрватском. У том контексту треба схватити његово залагање да се МУП-у БиХ испоруче уговорене количине наоружања и опреме, јер је то било неопходно за рад полиције. Посебно истиче да је настојао да са МУП-ом БиХ одржи добре везе и односе, и тако избегне преношење ратних сукоба и Хрватске у Босну.

За примљени аутомобил и новчану уплату објашњава да је аутомобил купио на кредит од предузећа „Централинспект", да је рате отплаћивао до прекида платног промета са БиХ, те да је документација с тим у вези уништена у његовом стану у Сарајеву. Не оспорава да му је на могућност јефтине набавке аутомобила указао Алија Делимустафић, што је он искористио, као и неке друге старешине. За новчану уплату наводи да је то обезбедио преко свог зета, као кредит за куповину стана, који није отплатио, због прекида платног промета. У погледу располагања са оружјем истиче да је то учинио због притиска његових пријатеља и познаника и да је то била уобичајена пракса. У вези размене заробљених и ухапшених наводи да је то учинио уз сагласност са највишим старешинама ССНО, да је хрватска страна уцењивала, те да се у таквој ситуацији руководио претежним интересом да из заробљеништва ослободи генерала Аксентијевића, пилоте РВ и ПВО, и групу старешина безбедности. За оперативну акцију „Канал" наводи да је у питању здружена акција савезног значај, да је исплату одобрио на основу предочених му потреба, о чему више зна генерал Туманов, те да је финансирање таквих акција својеврстан ризик.

Одбрана окривљеног не доводи у питање постојање кривичног дела и кривичне одговорности, јер је супротна прикупљеним доказима, па предлажемо да је суд, као такву, у целости одбије. Ово из следећих разлога:

Пре свега, оптужени према свом положају у служби није био овлашћен да имовину ССНО даје без накнаде, правним лицима ван њеног организацијског састава. Такву одлуку према позитивним прописима може донети једино савезни секретар, али и тада се мора спровести прописани поступак, донети решење, а посебно утврдити интерес општенародне одбране за такво располагање. (Чл. 318 Правилника о спровођењу Закона о средствима и финансирању ЈНА).

Оптужени ништа од тога није учинио, а супротно његовој одбрани, саслушани сведоци истичу да су Управа безбедности, а тиме и оптужени, били благовремено упознати о стварном стању безбедности у БиХ (паравојном организовању и припремама на оружани напад на ЈНА), те да је министар УП Алија Делимустафић, користећи добре личне везе са оптуженим, успешно играо

двоструку улогу, када је са једне стране себе приказивао као поборника опстанка Југославије, а с друге стране, чинио је све да БиХ оствари политику сусесије, финансирајући то и сопственим средствима преко предузећа у његовом власништву. У том контексту разумљиво је и његово ангажовање да оптуженоме и неким другим високим старешинама ЈНА обезбеди аутомобиле и учини друге услуге, чиме је постигао да се опрезност тих старешина и спремност за извршавање Уставом и Законом утврђених обавеза одбране земље у битном умањи. Да је одбрана оптуженог у погледу набавке аутомобила и готовог новца на кредит неоснована, види се и из тога што су њихова укупна лична примања мања од износа рата за отплату наводних кредита.

Надаље, извршен размена заробљених старешина ЈНА, за ухапшена лица пре настанка оружаног сукоба у Хрватској, супротна је свим позитивним прописима и склопљеним споразумима, како пре, тако и после, извршене размене. Иначе, о овој размени није склопљен никакав споразум, нити је посредовала Организација Црвеног крста, а оптужени је вршио преговоре без посебног овлашћења државе коју је представљао, и мимо званичних постојећих комисија. Посредовање је ишло преко МУП-а БиХ и богатих појединаца у Загребу. Поред евиденције противзаконитости, извршеном разменом нанета је и велика политичка штета, јер су од одговорности ослобођени криминалци, па и „давитељи" војника у Сплиту. Пристало се на уцену хрватске стране, што је испод достојанства државе, без обзира на спорну потребу да се из заробљеништва ослободе старешине, који су то и заслужили да се уради на частан и законит начин. Оптужени се у целој ствари, из разумљивих разлога, понашао као да је то његова приватна ствар.

Никакви виши интереси не могу бити оправдање за оптуженог да избегне обавезу заштите имовине ССНО, када је у питању располагање њеним средствима, а посебно када је и сам био свестан ризика у улагање као што је оперативна акција „Канал". Није јасно због чега оптужени за вођење те акције није обезбедио одобрење претпостављеног старешине, и због чега није устројио прописану евиденцију и документацију. Због таквог његовог поступања, односно несавесног вршења службе наступила је имовинска штета.

Како је оптужени, као службено лице, прекорачењем граница свог службеног овлашћења и искоришћавањем свог службеног положаја другоме прибавио имовинску и неимовинску корист, од чега имовинска корист прелази износ од 500.000 динара, те како је несавесним радом у служби причинио материјалну штету у износу већем од 500.000 динара и примио мито за извршене службене радње које није смео извршити, правно оцењујући, у његовим радњама су се стекла сва законом битна обележја кривичног дела злоупотребе службеног положаја из чл. 174 став 3, несавесног рада у служби из чл. 182 став 2 и примања мита из чл. 179 став 3 КЗ СРЈ, па како не постоји основ који би искључио његову кривичну одговорност или гоњење, из тих разлога подижемо ову оптужницу и предлажемо да суд закаже главни претрес, ради пресуђења ове кривично-правне ствари.

ЂТ/ЉР
Војни суд у Београду
ИК бр 410/92

Заменик војног тужиоца
мајор Ђорђе Трифуновић
(потпис на оригиналу)

III.

Оптужница против Александра Васиљевића и других

Војно тужилаштво
При ВП 8115
Бр. 679/92
6. 11. 1992. године
Земун
Војном суду у Београду

На основу члана 6 Закона о војном тужилаштву, члана 12, 16, 17 и 68 Закона о војним судовима, те члана 45 став 2, тачке 3, 160. става 6, 261 и 262 ЗКП, војни тужилац при ВП 8115 Земун, подиже

Оптужницу

Против:

1. Слободана Ракочевића, пуковника из ВП 8115 Земун, од оца Јовице и мајке Стаке, рођене Влаховић, рођеног 21. 1. 1931. године у селу Сјерогоштје, општина Колашин, стално живи у Београду, Ул. Џона Кенедија бр. 2, Црногорац, држављанин СРЈ, ожењен, без деце, завршио војну академију и КША, у ЈНА од 15. 11. 1949. године, више пута одликован, власник викендице у Колашину, осуђиван због кривичног дела угрожавања јавног саобраћаја, казну издржао, не води се поступак за неко кривично дело, у притвору од 21. 5. 1992. године, па надаље,

2. Ратка Радаковића, пуковника из ВП 8115 Земун, од оца Милана и мајке Илинке, рођене Мутић, рођеног 23. 7. 1941. године у селу Трговиште, општина Босански Нови, стално живи у Београду, Ул. Булевар Авноја бр. 70, Југословен, држављанин СРЈ, ожењен, отац двоје деце, завршио Војну академију и Вишу политичку војну школу, у ЈНА од 1959. године, више пута одликован, поседује стан у власништву, неосуђиван, не води се поступак за неко друго кривично дело, у притвору од 25. 5. до 4. 9. 1992. године, брани се са слободе,

3. Раденка Радојчића, добровољца из ВП 8922 Земун, од оца Рада и мајке Барбаре, рођене Погачић, рођеног 9. 7. 1952. године у Загребу, општина Медвешћак, стално живи у Загребу, Ул. Флајпанова бр. 1, Југословен, по занимању криминалиста, ожењен, отац двоје деце, завршио вишу школу за унутрашње послове, војни рок одслужио 1975/76. године, без одликовања, без непокретне имовине, неосуђиван, у притвору од 27. 5. 1992. године, па надаље,

4. Славка Малобабића, добровољца из ВП 8922 Земун, од оца Рада и мајке Стаке, рођене Цанковић, рођеног 24. 12. 1951. године у Випави, Република Словенија, стално живи у Бања Луци, Ул. Мехмеда Делића бр. 1д, Србин, држављанин БиХ, политиколог, ожењен, отац двоје деце, завршио Факултет политичких наука, војни рок одслужио 1978/79, без одликовања, без непокретне имовине, неосуђиван, не води се поступак за неко друго кривично дело, у притвору од 24. 6. до 4. 9. 1992. године, брани се са слободе,

5. Ивана Саболовића, потпуковника из ВП 8115 Земун, од оца Јураја и мајке Кате, рођене Гашпаревић, рођеног 16. 1. 1943. године у селу Нова Рача, општина Бјеловар, стално живи у Бања Луци, Ул. Козарска бр. 27б/5, Југословен, ожењен, отац троје деце, завршио вишу војну академију, у ЈНА од 1. 3. 1960. године, више пута одликован, власник викендице у Загребу, неосуђиван, не води се поступак за неко друго кривично дело, у притвору од 16. 6. 1992. године, па надаље,

6. Дробњак Радомира, пуковника из ВПС-ССНО, од оца Милана, рођеног 21. 9. 1933. године у селу Коловрат, општина Пријепоље, у ЈНА од 1. 10. 1956. године, неосуђиван, не води се поступак за неко друго кривично дело, брани се са слободе и

7. Александра Васиљевића, генерал-мајора из ВП 9922 Београд, од оца Предрага и мајке Наталије, рођене Рајовић, рођеног 8. 7. 1938. године, у селу Витковац, општина Краљево, стално живи у Београду, Ул. Лазаревићева бр. 2/6, Србин, држављанин СРЈ, ожењен, отац двоје пунолетне деце, завршио гимназију, ВА КоВ-а, КША КоВ-а, школу НО, школу официра безбедности, у ЈНА од 1. 11. 1961. године, 6 пута одликован, без непокретности, неосуђиван, пред тим судом води се кривични поступак због кривичног дела злоупотребе службеног положаја из чл. 174 став 3 и других кривичних дела, брани се са слободе,

Да су окривљени Ракочевић, Радаковић, Радојчић и Малобабић, заједно тачно неутврђеног дана у другој половини августа 1991. године, у Загребу експлозијом изазвали опасност за животе и тела људи и имовину већег обима, тако што је окривљени Ракочевић, почетком јула 1991. године планирао, а затим окривљеном Радојчићу и Малобабићу, као сарадницима безбедности, одобрио да организују и реализују диверзантско-терористичку акцију рушења јеврејског гробља и јеврејске општине у Загребу, па је с тим у вези, поступајући по договору, окривљени Радаковић из Београда у Загреб пренео три вреће пластичног експлозива, од по 25 килограма, више упаљача и сатних механизама и остали потребни материјал, која је средства преко Другог деташмана КОГ-а РВ и ПВО у Загребу, предао окривљеном Радојчићу и Малобабићу, који су два џака експлозива заједно сакрили у тајном привременом склоништу, након чега је окривљени Радојчић организовао и руководио планираном акцијом, тако што је пронашао НН извршиоце, дао им експлозив, и остала потребна средства и упутства, па су НН извршиоци, у другој половини августа 1991. године, ноћу, сачињеном експлозивном направом извршили делимично рушење јеврејског гробља и јеврејске општине, чиме су починили материјалну штету великих размера, а

Окривљени Ракочевић, почетком јула 1991. године, потчињеном референту безбедности ВП 6919 Ниш, старијем воднику Омеровић Хасану, који се са делом јединице налазио на аеродрому Плесо у Загребу, наредио да изврши рушење далековода у близини Атомске централе „Кршко", па је Омеровић, поступајући по добијеном наређењу, тачно неутврђеног дана, половином јула 1991. године, са диверзантском групом извршио минирање и рушење три далековода, који излазе из Атомске централе „Кршко" и напајају струјом Љубљану, Марибор и Цеље, услед чека је наступила имовинска штета великих размера, а оба догађаја, сваки понаособ, изазвали су велику узнемиреност домаће и светске јавности, што је од стране Хрватске искоришћено за компро-

митацију ЈНА и заоштравање сукоба, чиме би, као саизвршиоци, починили кривично дело – тешко дело против опште сигурности из члана 194 став 1 у вези члана 187 став 1 КЗ Србије, а то дело окривљени Ракочевић у продуженом трајању.

II
Окривљени Ракочевић, Радаковић и Дробњак, заједно

Окривљени Ракочевић, као начелник Одељења безбедности КРВ и ПВО, у периоду од августа 1991. до марта 1992. године, искоришћавањем свог службеног положаја, сам и уз помоћ окривљеног Радаковића и Дробњака, себи и другоме прибавио имовинску корист, тако што је:

а) крајем августа и почетком септембра 1991. године, преко себи потчињених у Служби безбедности, без знања и одобрења претпостављеног старешине, из Бихаћа у Земун пребацио велике количине наоружања и муниције, која је у Бихаћу сакупљена након евакуације складишта наоружања и војне опреме са територије Хрватске, и то наоружање већим делом тајно сместио у просторије КОГ-а Команди РВ и ПВО, а део у кампонир на аеродрому у Батајници, са кључевима од просторија задужио свог заменика окривљеног Ратка Радаковића, пуковника, а о прибављеном наоружању и муницији није сачинио прописану евиденцију и документацију, након чега је са наведеним неовлашћено располагао, тако што је, преко окривљеног Радаковића, сарадницима безбедности у Теслићу и Бихаћу поклонио најмање шест пиштоља шкорпиона, два шкорпиона поклонио пуковнику Дробњак Радомиру, начелнику Безбедности ВПС-ССНО, а најмање 15 шкорпиона присвојио за себе, тако што их је предао окривљеном Дробњаку на чување, који нису пронађени, а мању количину наоружања поделио становништву у селу Боботи и у селу Карацићеву у Источној Славонији, док је остатак тајно чувао у наведеним просторијама све до почетка марта 1992. године, одбијајући захтеве оперативаца безбедности из Источне Славоније да се то оружје у целости организовано подели јединицама ТО Српског становништва у Источној Славонији, да би, непосредно пред предају дужности, уз помоћ окривљеног Добњака и Радаковића, покушао да оружје тајно изнесе из Команде РВ и ПВО, ради даљњег располагања, тако што је, у организацији окривљеног Радаковића, оружје ноћу тајно утоварено у три теретна возила, од чега је једно, уз пратњу окривљеног Дробњака одвезено у ВТИ у Катанићевој улици у Београду и истоварено у једну испражњену канцеларију, док су друга два возила затечена у дворишту команде, када је спречено њихово одвожење, па је тако у просторијама КОГ-а Команде РВ и ПВО, у металној гаражи у дворишту команде, у просторијама ВТИ и у кампониру на аеродрому Батајница пронађено и привремено одузето: 10 аутоматских пушака М-56, 28 ПАП 7,9 милиметара, 130 пиштоља М-84 шкорпиона, 24 снајперске пушке М-76, 7,9 милиметара, са оптичким нишанима, 17 пушкомитраљеза М-72, 7,62 милиметара, 18 пушкомитраљеза М-53, 7,9 милиметара, 18 ручних ракетних бацача 90 милиметара, 12 ручних ракетних бацача 54 милиметара, 8 ручних бацача М-57, 23 минобацача 82 милиметара, 1.890 мина за минобацаче 82 милиметара, 114.300 метака 7,9 милиметара, 184.080 метака 7,62 милиметара, 3.600 метака 7,65 милиметара, 18 ракета са

кумулативним пуњењем 90 милиметара, 7 сандука експлозива 1x50 либри, стране производње, 46,6 килограма пластичног експлозива, мање количине експлозива, упаљача, детонатора, сатних механизама и ручних бомби пронађено је у приватном возилу Раденка Радојчића и у другим просторијама КОГ-а, за која се средства није знало одакле потичу, а

б) у периоду од почетка октобра 1991. па до марта 1992. године, окривљени Ракочевић, искоришћавањем свог службеног положаја начелника безбедности, омогућио Раденку Радојчићу и Славу Малобабићу, да се у оквиру тзв. „Опере", која је, по његовом предлогу, формирана од Команде РВ и ПВО, у циљу делатности информативно-пропагандног карактера, уместо формацијом предвиђене јединице за психолошко-пропагандна дејства, која није мобилисана, баве и приватном привредном делатношћу, а да се при томе користе просторијама и материјално-техничким средствима (намештајем, телефонима, телефаксима, компјутерима и сл.), која су дата „Опери" на употребу у Дому ЈНА у Земуну, па су тако Радојчић и Малобабић основали приватно предузеће за трговину „Опера-оријентис", са седиштем у Дому ЈНА у Земуну, које се бавило авиотранспортом, тако што је под повољним условима са КРВ и ПВО закључивало уговоре о закупу војних ваздухоплова, а поред наведеног Радојчићу и Малобабићу омогућио да у „Оперу" доведу неколико својих пријатеља, ради обављања споредних послова у приватном предузећу, што је „покрио" мобилизацијом или пријемом у својству добровољаца у чету војне полиције, те наводним ангажовањем у „Опери" као стручњака за информативно-пропагандну делатност, при чему су тим лицима исплаћиване дневнице за војнике-добровољце, иако се нису бавили пословима због којих су примљени, а са одобрењем окривљеног Ракочевића, Радојчић и Малобабић су просторије Дома ЈНА издали у подзакуп двојици адвоката из Земуна, и на описани начин стицали имовинску корист, а све то на штету правилног функционисања информативно-пропагандне службе РВ и ПВО, па је тако окривљени Ракочевић себи и другима прибавио имовинску корист у износу већем од 500.000 динара, чиме би окривљени Ракочевић радњама описаним под тачком а и б починио кривично дело злоупотребе службеног положаја из члана 174 став 3 КЗ СРЈ, у продуженом трајању, а окривљени Радаковић и Добрњак, сваки посебно, радњама описаним под тачком а, кривично дело злоупотребе службеног положаја из члана 174 став 1 учињено помагањем у вези чл. 24 КЗ СРЈ.

III
Окривљени Ракочевић, сам

а) као војно лице, пуковник – начелник Одељења безбедности РВ и ПВО, у периоду од октобра 1991. па до марта 1992. године, супротно дужности чувања војне тајне, Раденку Радојчићу предао више докумената и информација службе безбедности РВ и ПВО и Управе безбедности, у којима су садржани нарочито поверљиви додаци и која су документа степенована као „Војна тајна – строго поверљиво", са којим документима Раденко Радојчић није требао бити упознат, а то је искоришћено за припрему дезинформација и летака у оквиру информативно-пропагандне и психолошке делатности организације „Опера", када су сачињени и леци, те планови који су по свом садржају подобни за иза-

зивање и ширење међунационалних сукоба у Југославији, па су тако у каси Радојчића, која се налазила у просторијама Дома ЈНА, од стране комисије РВ и ПВО, пронађена информација ОБ РВ и ПВО 3-24, од 24. 7. 1991. године, о активностима МУП-а у МО Републике Хрватске; информација строго пов. 3-572, од 6. 6. 1991. године, о процени безбедносног стана на подручју Североисточне Босне; информација строго пов. бр 3-349, од 23. 4. 1991. године, о активностима хрватске емиграције, информација о илегалном увозу наоружања и војне опреме, информација строго пов. бр. 3-492, од 23. 5. 1991. године; о наоружавању у Херцеговини и активности ХДП у Немачкој, као и више извештаја и информација сарадника безбедности – извора, те више других докумената који су пописани и уз потврду одузети;

б) као начелник Одељења безбедности РВ и ПВО, вршио неовлашћено прислушкивање и тонско снимање, тако што је 5. 8. 1991. године, потчињеном пуковнику Ковачевић Радославу, начелнику Одељења безбедности 1. Ко РВ и ПВО наредио да изврши тајно слушање и тонско снимање разговора у канцеларији команданта 1. Ко РВ и ПВО генерал-мајора Божидара Стевановића, иако за примену те методе рада безбедности није имао одобрење претпостављеног старешине, нити су постојали безбедносни разлози за такву активност, на шта га је упозорио пуковник Ковачевић, а када је на томе инсистирао, поступајући по наређењу пуковник Ковачевић је организовао да се у канцеларију генерала Стевановића монтира посебан уређај и спроведе тајно сапслушање и тонско снимање разговора, што је вршено до половине августа 1991. године, и извештаји су достављани лично окривљеном Ракочевићу, а дана 3. 10. 1991. године, потчињеном потпуковнику Буђану Павао, референту безбедности у 1. Ко РВ и ПВО, наредио да спроведе тајно слушање и тонско снимање разговора у канцеларији потпуковника Животе Марковића, командира авијацијске ескадриле ВП 5699 Батајница, иако за то није претходно прибавио одобрење претпостављеног старешине, нити су постојали разлози за примену наведене мере, што је и поред противљења потчињених спроведено, тако што је уграђен предајник у магнетофон ухер, који се налазио у канцеларији Животе Марковића, и путем посебних уређаја вршено тајно слушање до половине новембра 1991. године, а извештаји су достављани лично окривљеном Ракочевићу, а у првој половини октобра 1991. године, преко њему потчињених у служби, спровео тајно слушање и контролу разговора на телефоне у канцеларијама Животе Марковића и пуковника Бранислава Петровића, команданта авијацијског пука ВП 2346 Батајница, што му такође није било одобрено, нити су постојали разлози за примену те мере, па је тако описаним тајним слушањем и тонским снимањем, најодговорнији старешина јединица РВ и ПВО, које су биле највише ангажоване у извођењу борбених дејстава на територији Хрватске, узнемирио припаднике тих јединица и нанео штету борбеној ситуацији;

ц) као начелник Одељења безбедности КРВ и ВПО, тачно неутврђеног дана у новембру 1991. године, довео и противправно затворио Јосипа Богдановића, католичког свештеника из Дрежника, и држао га затвореног у нарочито припремљеној просторији на аеродрому у Батајници, до 25. 1. 1992. године, када су по његовом наређењу потчињени официри безбедности Боговића везаних очију одвезли из Батајнице на територију источне Босне и оставили,

чиме би, радњама описаним под тачком а, починио кривично дело одавања војне тајне из чл. 224 став 2 КЗ СРЈ, а радњама под тачком б, 3 кривична дела неовлашћеног прислушкивања и тонског снимања из чл. 195 става 1 КЗ СРЈ, и радњама под тачком ц, кривично дело противправног лишења слободе из чл. 189 става 1 КЗ СРЈ.

IV
Окривљени Радаковић, сам

Као заменик начелника КОГ РВ и ПВО у Земуну, у периоду од јуна 1991. до марта 1992. године, користећи свој положај и правдајући то оперативним потребама органима безбедности од својих веза у Теслићу и Гњилану, набавио лажне јавне исправе у намери да се употребљавају као праве, и то најмање 13 личних карата, возачких и саобраћајних дозвола, бланко оверених, са фотографијама Радојчића, Малобабића, Саболовића и његовог сина, Љубице Тинтор и других непознатих лица, те најмање осам пари регистарских таблици за моторна возила, што је поделио наведеним и дугим лицима, који су их употребљавали у непознате сврхе, од чега је део исправа пронађен и одузет у току кривичног поступка, чиме би починио кривично дело фалсификовања исправе из чл. 233 став 2 КЗ Србије, у продуженом трајању.

V
Окривљени Саболовић, сам

а) као референт безбедности у II деташману КОГ РВ и ПВО са седиштем у Загребу, непосредно пред оружани напад Хрватске војске на Команду 5. Ко РВ и ПВО, где је његова служба била смештена, очекујући тај напад, напустио зграду а на свом радном месту, супротно дужности чувања војне тајне, оставио личне забелешке, нотесе, службену оперативну документацију и евиденцију о раду деташмана КОГ-а, па је дана 15. 9. 1991. године, по заузимању Команде, заробљена целокупна евиденција и документација органа безбедности и личне забелешке окривљеног, на који начин су доведене у опасност војне и одбрамбене мере, које су у циљу одбране земље у то време предузимане, а хрватске власти су на основу података из заробљене документације извршили хапшења више старешина безбедности и њихових сарадника, против којих су покренули кривични поступак, чиме би учинио кривично дело подривања војне и одбрамбене моћи из чл. 121 став 1 КЗ СРЈ, а

б) у времену од августа 1991. па до марта 1992. године, користећи положај референта безбедности са ратишта у Хрватској и с других места, на неутврђен начин набавио веће количине наоружања и војне опреме, са којим је располагао, тако што је то поклањао или продавао, а део присвојио за себе, што је пронађено у његовим службеним просторијама и приватном стану у Бања Луци, и то: 2 пушкомитраљеза, 3 снајперске пушке, 11 аутоматских пушака, 4 аутоматска пиштоља, 3 аутомата М-56, 51,5 килограма пластичног експлозива, 6 килограма експлозива ТНТ, 1,5 килограма прашкастог експлозива и већа количина муниције, што је привремено одузето, па је тако за себе и друге прибавио имовинску корист у износу већем од 150.000 динара, чиме би починио кривично дело злоупотребе службеног положаја из чл. 174 став 2 КЗ СРЈ.

VI

Окривљени Радојчић, сам

Као службено лице, војник – добровољац у ВП 8922 Земун, док се налазио у саставу тзв. „Опере", у намери да себи прибави противправну имовинску корист, присвојио једну камеру марке панасоник, М-10, магнетофон марке олимпус Л-200 са микрофоном, магнетофон марке ухар 400 са слушалицама, ради-оуређај – моторола, и један копир-апарат, све тачно неутврђене вредности, са којим је стварима био задужен у вршењу службе, тако што је наведено однео из службених просторија и оставио на непознатом месту, што није пронађено и одузето, чиме би починио кривично дело проневере у служби из члана 175 став 1 КЗ СРЈ.

VII

Окривљени Малобабић, сам

Као службено лице, војник – добровољац у ВП 8922 Земун, док се налазио у саставу тзв. „Опере", у намери да себи прибави противправну имовинску корист, присвојио један магнетофон марке агра у акт ташни, са 10 касета и 9 аудио-касета, све тачно неутврђене вредности, са којим је стварима био задужен у вршењу службе, тако што је наведене ствари однео из службених просторија и оставио на непознатом месту, што није пронађено и одузето, чиме би починио кривично дело проневере у служби из чл. 175 став 1 КЗ СРЈ.

VIII

Окривљени Васиљевић, сам

Као начелник Управе безбедности ССНО, након што је у вршењу службе у току августа и септембра 1991. године, сазнао да су њему потчињени Ракочевић и Радаковић, те сарадници безбедности Радојчић и Радаковић, те сарадници безбедности Радојчић и Малобабић извршили кривична дела – тешка дела против опште сигурности, подметањем експлозива и рушењем јеврејског гробља и јеврејске општине у Загребу, Ракочевић сам, рушење електричних стубова у близини Атомске централе „Кршко", то није пријавио надлежном војном тужилаштву, ради кривичног гоњења иако се за та дела по закону може изрећи 5 година затвора, или тежа казна, а дела се гоне по службеној дужности, чиме би починио кривично дело непријављивања кривичног дела из чл. 199 става 1 КЗ СРЈ, због чега

предлажем

Да се пред тим судом, као стварно и месно надлежним, закаже и одржи, усмени, јавни, главни претрес, ради пресуђења ове кривично-правне ствари, на који да се позову:

1. Војни тужилац при ВП 8115 Земун,

2. Окривљени Слободан Ракочевић, Ратко Радаковић, Раденко Радојчић, Славко Малобабић, Иван Саболовић, Дробњак Радомир и Александар Васиљевић, са адреса из списа предмета,

3. Сведоци: Мирчетић Живан, Кнежевић Чедо, Ратко Поповић, Каран Љубан, Ковачевић Радослав, Вучковић Здравка и Звонка Јуријевића, са адреса из списа предмета, те

4. вештака финансијске струке, са списка сталних судских вештака.

Да након испитивања окривљених, у доказном поступку, непосредно саслушате наведене сведоке које предлажемо да позовете, те да, уз сагласност странака прочитате записнике о саслушању сведока: Вучинић Мирка спис (185), Зихерл Марјана (114), Радовић Војислава (175), Чандић Мустафе (182), Ћук Томислава (184), Тинтор Љубице (186), Ћосић Радојка (187), Клипа Миле (206), Мартић Мирка (227), Буђан Пава (295), Бједић Драгомира (296), Авдић Мехмедлије (324), Омеровић Хасана (325), Менићанин Милана (353), Милосављевић Вукоман (389), Тишма Звонка (390), Катанчић Ивана (391), Бранка Вукобрата (393), Гаре Бориса (395), Глигоријевић Мирослава (398), Јадријевић Властимира (417), Живојина Црногорчића (418), Басрак Слободана (419), Владимира Пралице (420), Зорана Младеновић (422) и Грујић Љубинка (424), те да изведете доказе читањем, односно вршењем увида у следеће списе:

– списи пронађени у каси окривљеног Радојчића 1-77,
– потврде о привремено одузетим предметима (78-79),
– наредба бр. 24-1, (80),
– потврда о одузетим предметима (81),
– потврда о војној обавези за Радојчића (86),
– 9 летака (87),
– потврде о одузетим предметима (88-92),
– записник о увиђају (92),
– крим-техничка документација (94),
– решење о одузимању предмета (131),
– наредба строго пов. бр. 910-1 (132),
– путни радни листови (142 и 143),
– записник о увиђају (147),
– наредба пов. бр. 25/456-9 (148),
– увид у летке (188-202),
– фотокопија разних личних докумената за Радојчића (203-204),
– записник о претресу стана и службених просторија Саболовић Ивана (215 и 216),
– потврда о привремено одузетим предметима од Саболовића (217),
– копија личне карте Пејић Мирјане (220),
– списак одузетих докумената и предмета (265),
– потврда о привремено одузетим предметима (266),
– потврда о привремено одузетим предметима од Малобабић Славка (273),
– потврда о одузетим предметима МУП-а Србије (275),
– крим-техничка документација (341-344),
– записник о увиђају (345),
– решење о одузимању предмета (346),
– записник о примопредаји (347),
– записник о комисијском прегледу гараже (348),
– реверски (349 и 350),

– копије листова личних карти, пасоша и возачке дозволе на име Бориса Ђерђе (372),

– потврда о привремено одузетим предметима од Саболовића (374),

– копија потврде за Гара Бориса (396),

– списак техничких средстава који су предати „Опери" са пет копија реверса (357),

– копија личне карте на име Копић Сеада (401),

– копија разних личних карата, возачких дозвола, пасоша на име Радојчића (402-408),

– потврда о одузетим стварима од Радојчића (411),

– копија потврде за Миладиновић Зорана (422),

– потврда копије за Грујић Љубинка (425),

– потврда о одузетим предметима од Дробњака (430),

– службене оцене, изводи из КЕ и уверења о приходима, за све окривљене, које молимо да прибавите по службеној дужности.

Образложење

У току спроведене истраге у кривичном предмету против окривљеног Слободана Ракочевића, Ратка Радаковића, Ивана Саболовића, Раденка Радојчића, Славка Малобабића и Васиљевић Александра, због кривичног дела тероризма из члана 125, одавања војне тајне из члана 224, злоупотребе службеног положаја из чл. 174 КЗ СРЈ, као и због других кривичних дела, прикупљено је довољно доказа и података за подизање ове оптужнице, па се описано чињенично стање и кривична одговорност оптужених може доказати извођењем предложених доказа. У односу на окривљеног оптуженог Дробњак Радомира, у списима предмета постоји довољно доказа за подизање оптужнице и без спровођења истраге, па се и његова кривична одговорност може доказати извођењем предложених доказа.

Наиме, из исказа саслушаних сведока, записника о извршеним увиђајима, потврда о одузетим предметима, извештајима надлежних комисија, кримтехничке документације и осталих бројних доказа који су прикупљени у току истраге, произилази да су оптужени поступили на начин, месту и времену како је то ближе описано у диспозитиву ове оптужнице.

Оптужени Ракочевић не признаје да је планирао и организовао рушење јеврејског гробља и јеврејске општине, те рушење електричних стубова у близини Атомске централе „Кришко", не признаје да је без знања и одобрења претпостављеног старешине прибавио веће количине наоружања и муниције и да је с тим противправно располагао, не признаје да је Радојчићу и Малобабићу омогућавао стицање имовинске користи док су налазили у служби тзв. „Опера", признаје да је Радојчићу дао одређени број докумената и информација органа безбедности у сврху информативно-пропагандне делатности, не признаје да је вршио неовлашћена прислушкивања и тонска снимања, признаје да је наредио слушање телефона појединих старешина, није се изјашњавао о противправном лишењу слободе католичког свештеника, јер је за то непосредно оптужен.

Оптужени Радаковић не признаје да је било како учествовао у рушењу јеврејског гробља и јеврејске општине, не признаје да је окривљеном Ракочевићу

помагао у противправном располагању набављеним оружјем, признаје да је набавио извесни број докумената са лажним именима за потребе службе безбедности.

Окривљени Радојчић не признаје да је организовао и руководио рушењем јеврејског гробља и јеврејске општине, а признаје да није вратио задужену опрему, а на исти начин се брани и окривљени Малобабић.

Оптужени Саболовић признаје да је на радном месту службе безбедности у Загребу оставио необезбеђене личне забелешке и нека документа службе безбедности, а не признаје да је злоупотребом положаја прибавио већу количину оружја.

Оптужени Александар Васиљевић негира да је било шта знао о активности Ракочевића у вези рушења гробља и општине Јевреја у Загребу, све док се поводом тога није покренуо кривични поступак, а оптужени Дробњак у овом кривичном предмету саслушан је као сведок.

Оптужени Ракочевић се брани тако што истиче да је оружје из Бихаћа у Земун набављено ради организованог наоружавања српског становништва у Источној Славонији, али до тога није могло из објективних разлога доћи у већем обиму у јесен 1991. године, а касније су престале потребе за тим наоружавањем, па је организовао да се то оружје исели из Команде и део пренесе у Центар Службе безбедности у Панчеву, што би повремено било смештено у ВТИ, а део у Батајницу на задужење јединицама. Што се тиче саслушања телефонских разговора, истиче да је то рађено због контраобавештајне процене да су отицали подаци о борбеној активности ваздухопловних јединица, па је имао намеру да открије достављача података. У односу на давање докумената безбедности кривљени Радојчићу наводи да је Радојчић као виши сарадник Службе безбедности био овлашћен да се упозна са таквим документима, ради коришћења у сврху психолошко-пропагандне делатности, и да обзиром да су документа била прописно обезбеђена, није дошло до отицања података.

Одбрана ових оптужених супротна је прикупљеним доказима, па како таквом одбраном нису доведена у питање извршена кривична дела и кривична одговорност оптужених, предлажемо да је суд у целовитости одбије у односу на сваког оптуженог посебно.

Правно оцењујући изложено чињенично стање, овај тужилац налази да су се у описаним радњама оптужених, сваког појединачно, стекла сва законом одређена обележја утужених кривичних дела, па како не постоји основ који би искључио њихову кривичну одговорност или гоњење, из тих разлога подижемо ову оптужницу, налазећи да је иста оправдана и на закону заснована, и предлажемо да се закаже и одржи усмени, јавни, а по потреби у појединим деловима и тајни главни претрес, ради пресуђивања ове кривично-правне ствари.

Посебно предлажемо да против окривљених, Ракочевића, Радојчића и Саболовића, након пријема ове оптужнице, продужите притвор, јер нису престали разлози због којих је притвор одређен и продужаван у току трајања овог кривичног поступка.

ЂТ/ЉР
Заменик војног тужиоца
Мајор Ђорђе Трифуновић

IV.

Информација
О могућим последицама у вези са иницијативом за помиловање Александра Васиљевића од даљег кривичног гоњења

Према доступним сазнањима, питање помиловања Александра Васиљевића ослобађањем од даљег кривичног гоњења покренуто је, према изјави начелника Генералштаба ВЈ – генерал-пуковника Ж. Панића, од председника СРЈ, односно из његовог окружења (?) и од председника Републике Србије. О томе је затражен став, односно мишљење Генералштаба ВЈ. При покретању овог питања нису дати конкретни разлози или мотиви, осим позивања на политичке процене. У вези с тим сматрамо потребним да укажемо на следеће чињенице о Александру Васиљевићу:

1. Подаци о кривичном поступку (покретање и ток)

Кривични поступак против Александра Васиљевића покренут је 15. 7. 1992. године, а оптужница подигнута 30. 10. 1992. године. У притвору је био од 15. 7. до 3. 11. 1992. године. Сада се брани са слободе. Главни претрес је више пута одлаган због болести оптуженог Александра Васиљевића. Први пут је започет 1. 3. 1993. године. У међувремену главни претрес је прекинут и одложен на неодређено време, а према изјави председника Војног суда у Београду, то је учињено на захтев начелника генералштаба – генерала Ж. Панића (разлог могуће политичке импликације око обележавања 9. марта).

2. Противправне радње за које се терети Александар Васиљевић

Именовани се терети у кривичном поступку за кривична дела:

а) Злоупотребу службеног положаја, из члана 174 став 3 кривичног закона СРЈ, јер је:

– МУП-у Р БиХ, без одлуке Савезног извршног већа, и накнаде уступио 100 комада заштитних прслука у вредности око 94.300 америчких долара;

– омогућио својом писменом сагласношћу и личним утицајем на директора „Ц. заставе" у Крагујевцу приоритетну испоруку МУП-у Републике Босне и Херцеговине већих количини наоружања;

– у више наврата поклања појединцима наоружање и опрему из ратног плена (заплењеног терета из угандског авиона принудно спуштеног на аеродром код Загреба);

– неовлашћено преговарао о размени ратних заробљеника и својим службеним утицајем на органе војног правосуђа, без посредовања Организације Црвеног крста, разменио са странама у сукобу више осуђених лица и лица против којих је кривични поступак био у току пред војним судовима;

б) Несавестан рад у служби, из члана 182 став 2, КЗ СРЈ, јер је:

– наредио исплату 18.000 ДМ и 2.000 америчких долара на име трошкова оперативне акције „Канал" која није била одобрена ни службено евидентирана, а та средства није оправдао;

в) Примање мита, из члана 179 став 3 КЗ СРЈ, јер је:

– за услуге учињене МУП-у Р БиХ (приоритетна испорука наоружања из производње „Ц. заставе", уступање заштитних прслука и др.) примио путнички аутомобил Мазда 323 Ел-Икс седам, и уплату на свој текући рачун у износу од 800.000 важећих динара у фебруару 1992. године;

3. Остали подаци о личности и деловању Александра Васиљевића

Именовани се налазио на дужности начелника управника безбедности и руководио органима безбедности у оружаним снагама СФРЈ у периоду од 1990. до маја 1992. године, за то време, поред противправних радњи, које су предмет кривичног поступка, учинио је и више других противправности које до сада нису могле бити у потпуности расветљене и истражене, јер је службена документација уништена по његовом налогу.

Организован паралелан рад органа војне безбедности у парадржавној функцији политичких амбиција бившег војног врха потврђен је у случају „Опере", при чему поново указујемо на садржини пронађених планова у режији „Опере" о дестабилизацији односа Србије и Македоније, и изазивању оружаних сукоба у периоду фебруар-март 1992. године. Да није спречена реализација тих планова Србија, односно СРЈ, била би увучена у рат и изложена извесности стране војне интервенције или политичкој капитулацији условљеној прихватањем развргнућа бивше СФРЈ на суверене републике, уз отварање питања решавања односа унутар Србије у погледу политичког статуса Санџака, Косова и Војводине по вољи страног фактора. Постоје озбиљне индиције да је догађај у С. Кучевиште од 1. 1. 1993. године у северном пограничном делу Македоније, када су припадници МУП-а Македоније оружано интервенисали према мештанима тог села, зато што су користили, приликом прославе Нове године, своја (српска) национална и државна обележја, акција предузета из пакета, ранијих планова „Опере", и да иза тога стоји генерал С. Туманов (бивши заменик генерала Александра Васиљевића), који се налази у бекству у Македонији. Иначе, циљ те акције МУП-а Македоније био је да се снаге Уједињених нација стациониране у Македонији распореде на северну границу према Србији.

У прошлим догађајима који су довели до распада земље и трагедије народа, генерал Александар Васиљевић је имао значајну улогу и одговоран је за многе последице које су наступиле. Из тих разлога сматрамо да оцену о њему треба доносити на основу дубоке промишљености и претходног упознавања са свим битним околностима и догађајима везаним за његов рад. Ваља указати да Александар Васиљевић ниједног тренутка није испољио спремност да сарађује нити изразио лојалност служби војне безбедности. Он себе представља као човека којег прогоне српски националисти из политичких разлога, да се осећа Југословеном, да му је зет муслиман и тако слично, иако све то нема реалног одраза у службеним односима и поступцима према њему.

4. Мишљење о могућем помиловању Александра Васиљевића и последице које се могу очекивати

Сматрамо да покретање иницијативе за помиловање ослобађањем од даљњег кривичног гоњења, мора имати приватан карактер односно његов

пристанак, а не политичку позадину. То би се отклонило тако што би он сам или преко својих бранилаца – адвоката затражио одговарајућим поднеском да савезни секретар за правосуђе покрене по службеној дужности поступак помиловања. Разлог за покретање поступка могао би бити нарушено здравствено стање Александра Васиљевића. Ценимо да би пре доношења одлуке о помиловању требало затражити изјаву од Александра Васиљевића о лојалности и кооперативности са Службом безбедности Војске Југославије, посебно у односу на заштиту службених тајни из ранијег периода, и да то неће злоупотребити у политичке сврхе, с обзиром на његова досадашња оглашавања у штампи и изношење података означених као највиша државна тајна.

Посебно указујемо да помиловање не би требало разматрати пре доношења судске одлуке, јер би то изазвало веома крупне последице по односе у војсци, и било схваћено као политичка рехабилитација. Такође, преурањена одлука о помиловању у јавности отворила би питање сумње у доказаност његове одговорности. Иако она правно и чињенично није спорна, а извесно је да би то озбиљно компромитовало и актуелни политички и војни врх земље (врховни савет одбране, генералштаб и војне правосудне органе) и иницирало негативне политичке тензије. Осим тога, реално је очекивати и притисак да се помилују и сва остала лица захваћена кривичним поступком у вези са предметним догађајима, укључујући и генерала С. Туманова.

Све то могло би да кулминира и великим незадовољством и протестима млађег старешинског кадра у војсци који и сада отворено изражава незадовољство односом и предузетим мерама према лицима одговорним за издају у бившој ЈНА, страдање и погибију великог броја људи, организован криминал и корупцију...

Из напред наведеног разлога, сматрамо да одлуку о помиловању Александра Васиљевића треба разматрати и доносити по његовој молби, а не по службеној дужности из политичких разлога.

15. 3. 1993. године

V.

Војно тужилаштво
при Команди РВ и ПВО
IVТК бр. 679/92
7. 4. 1993. године
Војном суду у Београду

На основу члана 337 став 1 ЗКП, Војни тужилац при ВП 8115 Земун, поступајући у кривичном предмету против Александра Васиљевића, генерал-мајора, врши

Измену оптужнице

Тако што:

1. У тачки I под а), у другом одозго, после речи овлашћења, додају се речи: „супротно општем интересу и без провереног прописаног поступка", а у

истом реду уместо речи „без накнаде дао на употребу", треба да стоји „предао на коришћење без накнаде".

2. Тачка I под б), мења се у целости и издваја се у посебну тачку II оптужнице, тако да гласи:

Користећи положај начелника Службе безбедности ССНО посредовао код Завода „Црвена застава" – наменске производње из Крагујевца, да се изврше службене радње које се не би смеле извршити, тако што је дана 13. 1. 1992. године, преко представника МУП-а БиХ, Заводу „Црвена застава" – наменској производњи упутио ургенцију – писмену сагласност да се МУП-у БиХ испоручи 100 пушака – снајпера 7,9 милиметара, 100 пушкомитраљеза М-72, 7,62 милиметара, 200 пиштоља М-57 7,62 милиметара, 200 пиштоља М-70 7,65 милиметара и 30 пиштоља магнум 357 - кратки, те да се убрза испорука преосталих количина пиштоља ЦЗ-99 који су раније плаћени, при чему се позвао на разговор са министром за НО БиХ и процену ситуације, али Заводи „Црвена застава" нису поступили по примљеној ургенцији, јер нису били овлашћени да непосредно закључују уговоре о продаји војног наоружања, чиме би починио кривично дело противзаконитог посредовања из 180- става 2. КЗ СРЈ.

3. Тачка I под ц), постаје тачка I под б), а у четвртом реду одозго, после речи безбедности додају се речи: „власништво ССНО".

4. Тачка I под д), постаје тачка I под ц), и мења се у целости, тако да гласи:

У току реализације споразума закљученог између Владе Републике Хрватске и ОС СФРЈ 6. 11. 1991. године, о размени заробљеника и лица лишених слободе у оружаним сукобима у Р. Хрватској или у вези са тим сукобима, по принципу „сви за све", учествујући у раду Штаба врховне команде на утврђивању спискова за размену, супротно својој дужности, пропустио да Штаб врховне команде упозори на правилну примену закона и сагласио се да у коначан списак за размену уђу и лица која нису имала својство заробљеника, нити су лишена слободе поводом оружаних сукоба у Р. Хрватској и то: Кикаш Антон, цивил из Канаде, против кога је пред Војним судом у Београду вођен кривични поступак због кривичног дела из чл. 121 став 1 КЗ СФРЈ, са применом притвора; Ковач Иван и Ковач Милан, цивили из Посушја, против којих је пред истим судом вођен кривични поступак због кривичног дела из чл. 132 КЗ СРЈ, са применом притвора; те Бегоња Иван, Сабовић Мате, Главинић Бранко и Звонарић Роланд, цивили из Сплита, против којих је пред Војним судом у Сарајеву вођен кривични поступак због кривичног дела из чл. 206 КЗ СРЈ, а налази се на издржавању казне затвора у Фочи, након изрицања првостепене пресуде, а затим, прекорачивши границе свог службеног овлашћења лично се ангажовао на извршењу размене, иако зато није био посебно овлашћен у складу са тачком 10. споразума, тако што је непосредно пре размене дошао у Војни суд у Београду, и супротно закону без одлуке суда, у присуству вршиоца дужности председника Војног суда у Београду, пуковника Милоша Шаљића, из војног затвора за издржавање притвора одвео окривљеног Кикаша и браћу Ковач војним авионом у Сарајево, где је преузео тзв. „Сплитску групу", која је посредством МУП-а БиХ пуштена са издржавања казне затвора у Фочи, без одлуке првостепеног и другостепеног суда, након чега су наведена и друга лица одвео на аеродром Плесо код Загреба, где је у присуству Јакова Бинефелда,

цивила из Загреба, дана 25. 11. 1991. године извршена размена наведених и других лица за групу заробљених и ухапшених старешина ЈНА, без присуства других представника власти Хрватске, Европске заједнице и Црвеног крста, па су тако наведена лица избегла кривично гоњење,

5. Тачка II оптужнице, постаје тачка III и мења се у целости, тако да гласи:

Као начелник УБ ССНО, у периоду од почетка августа 1991. до маја 1992. године, кршењем прописа и пропуштањем дужности надзора, несавесно поступао у реализацији оперативне акције „Канал", иако је био дужан и могао бити свестан да услед тога може да ССНО наступити имовинска штета, тако што, супротно тачки 17, 31 и 59 Правила службе Органа безбедности, тачки 16, 19 и 30 Упутстава о документацији и евиденцији ОБ и тачки 112 Упутства о методама и средствима рада ОБ у ЈНА, није обезбедио писмено одобрење претпостављеног старешине о увођењу оперативне акције, није формирао досије оперативне акције, нити устројио осталу прописану евиденцију и документацију у Управи безбедности, а од потчињеног заменика пуковника Симеона Туманова није тражио да одмах или у разумном року оправда сврху утрошка 12.000 ДМ и 2.000 америчких долара, које је Туманов неовлашћено сам себи исплатио 7. 10. 1991. године на привремену признаницу, тако што је признаницу потписао као наредбодавац, иако је у конкретној акцији имао својство примаоца – оперативца, а уместо примаоца потписао се благајник – рачунополагач УБ потпуковник Ерак Илија, нити је тражио да се новац оправда приликом годишњег обрачуна за 1991. годину, а дана 13. 2. 1992. године, за потребе исте акције, одобрио да се исплати још 6.000 ДМ, који новац такође није оправдан, а у Управи безбедности нема података у коју је сврху новац утрошен, нити података како је акција окончана, а је услед тога за ССНО наступила имовинска штета у динарској противвредности од 18.000 ДМ и 2.000 америчких долара.

6. Тачка III оптужнице постаје тачка IV и мења се у целости, тако да гласи:

Као начелник УБ ССНО, после извршених службених радњи у вези предаје заштитних прслука МУП-у БиХ, које није смео извршити, као награду, од МУП-а БиХ примио поклон, тако што му је министар унутрашњих послова Алија Делимустафић, од раније знајући за његову жељу да набави аутомобил јапанске производње преко радника предузећа „Централ-инспект" из Сарајева дана 13. 10. 1991. године, у Београд послао аутомобил марке мазда 323 Ел-Икс седам шасије бр. БГ-1031-132768 и мотора бр. БЗ 543229, са клима уређајем и радио-касетофоном, а истог дана и аутомобил за његовог заменика Симеуна Туманова, који је аутомобил окривљени примио, без закључења уговора о купопродаји и уплате учешћа, само са рачуном бр. 795 на износ 289.000 динара, у коме је наведено да ће рате отплате бити накнадно утврђене, а након два дана, радници МУП-а БиХ исти аутомобил довезли су у Београд и предали начелнику Првог одељења УБ пуковнику Глигоровићу, такође без закључења уговора, након чега се предузеће „Централ-инспект" није интересовало за наплату аутомобила, а окривљени је аутомобил започео сам отплаћивати у децембру 1991. године, након што је сазнао да је Глигоровић самоиницијативно, преко познаника у Сарајеву, прибавио уговор и започео исплату рата, тако што је своју прву уплатницу попунио на основу уговора и уплатнице

Глигоровића и рате отплаћивао до маја 1992. године, када је престао због прекида платног промета са Р. Босном и Херцеговином,

- чиме би починио кривично дело примање мита из чл. 179. став 3. КЗ СРЈ.

7. На основу члана 51. ЗКП, Војни тужилац при ВП 8115 Земун, одустаје од гоњења оптуженог Александра Васиљевића, генерал-мајора, због кривичног дела непријављивања кривичног дела из чл. 199. став 1. КЗ СРЈ, а у вези радња описаних у тачки IV оптужнице.

У свему осталом остаје на снази првобитна оптужница.

Заменик војног тужиоца
Ђорђе Трифуновић
(потпис и печат)

VI.

Војни суд у Београду
ИК број 410/92
8. април 1993. године

У име народа

Војни суд у Београду, у већу састављеном од капетана прве класе Душка Допуђе, као председника већа и судије овог суда капетана Зорана Михаиловића, те судија поротника пуковника Станислава Милића, пуковника Добривоја Стевановића и потпуковника Миленка Вукелића, као и чланова већа, са записничарем ЦЛ на сл. у ВЈ Маријом Ћосовић, у кривичном предмету дела злоупотребе службеног положаја из члана 174 став 3 КЗ СРЈ у продуженом трајању, противзаконитог поседовања из члана 180 став 2 КЗ СРЈ, несавесног рада у служби из члана 182 став 2 КЗ СРЈ, примања мита из члана 179 став 3 КЗ СРЈ и непријављивања кривичног дела из члана 199 став 1 КЗ СРЈ, по оптужници Војног тужилаштва при ВП 8115 Земун – I VTK број 679/92 од 30. 10. 1992. године, измењене на главном претресу од 8. 4. 1993. године, након одржаног усменог, јавног главног претреса у односу на кривична дела: злоупотребе службеног положаја из члана 174. став 3. КЗ СРЈ, противзаконитог посредовања из члана 180 став 2 КЗ СРЈ, примања мита из члана 179 став 3 КЗ СРЈ и кривичног дела непријављивања кривичног дела из члана 199 став 1 КЗ СРЈ и главног претреса на којем је била искључена јавност у односу на кривично дело несавесног рада у служби из члана 182 став 2 КЗ СРЈ, у дане: 2. III, 3. III, 16. III, 17. III, 18. III, 19. III, 22. III, 23. III, 24. III, 29. III, 30. III, 31. III, 1. IV, 2. IV и 8. IV 1993. године, у присуству заменика војног тужиоца мајора Ђорђа Трифуновића, оптуженог, и његових бранилаца – адвоката др Јована Бутуровића и Исакије Станића, дана 8. IV 1993. године, донео је и председник већа истог дана у присуству странака и бранилаца оптуженог, јавно објавио

Пресуду

Оптужени Александар Васиљевић, генерал-мајор у пензији, од оца Предрага и мајке Наталије, рођене Рајовић, рођен 8. VII 1938. године у С. Витковац,

општина Краљево, са пребивалиштем у Београду, Ул. Лазаревићева број 2/6, Србин, држављанин СРЈ, ожењен, отац двоје пунолетне деце, завршио гимназију, ВА КоВ, КША КоВ, школу НО, школу официра безбедности и виши курс за усавршавање органа безбедности, у ЈНА од 1. XI 1961. године до 8. V 1992. године, шест пута одликован, без непокретности, неосуђиван, не води се поступак за неко друго кривично дело, у притвору од 15. VII до 3. XI 1992. године,

Ослобађа се од оптужбе

Да је:

I

Као начелник Управе безбедности ССНО у периоду од 17. IX 1991. до 13. I 1992. године, у више наврата, прекорачењем граница свог службеног овлашћења и искоришћавањем свог службеног положаја, прибавио другом имовинску и неимовинску корист, тако што је:

а) Дана 17. IX 1991. године, прекорачивши границе свог службеног овлашћења, супротно општем интересу и без спроведеног прописаног поступка, МУП-у БиХ предао на коришћење без накнаде 100 комада заштитних прслука М-16, намењених за опремање специјалних снага војне полиције, власништво ССНО, у укупној вредности од 94.300 америчких долара, на начин што је својим потчињенима наредио да прслуке, уз реверс, непосредно предају представнику МУП-а БиХ Буха Јанку, што су они и учинили, а како издата опрема ни до данас није враћена, нити плаћена Војсци Југославије, тиме је МУП БиХ остварио имовинску корист у износу од 94.300 америчких долара;

б) У периоду од почетка септембра до краја новембра 1991. године, више пута неовлашћено располагао са делом оружја и муниције које је привремено одузето у кривичном поступку против окривљеног Антуна Кикаша, а налазио се у магацину Управе безбедности, власништво ССНО, тако што је потчињенима наређивао да његовим пријатељима и познаницима предају пушке и муницију, што су они и учинили, па је тако укупно поклонио шест пушака Р-4 калибра 5,56 милиметара, непознатог произвођача, са резервним алатом и прибором; 335 метака калибра 5,56 милиметара; једну тронблонску мину и један заштитни прслук, у вредности не мањој од 5.000 америчких долара и то: Јови Поповићу, генерал-мајору у пензији и једну пушку и 35 метака, Мићи Ћушићу, генерал-потпуковнику у пензију и једну пушку, 60 метака и једну тронблонску мину; Симеуну Туманову, генерал-мајору једну пушку и 60 метака; Вукосављевић Драги, генерал-потпуковнику у пензији једну пушку и 60 метака и један заштитни прслук; Медић Војиславу, капетану Прве класе једну пушку и 60 метака; и породици Мијалкови из Скопља једну пушку и 60 метака, што није враћено војсци Југославије, осим што су пушке привремено одузете од Јове Поповића и Миће Ћушића;

в) У току реализације споразума закљученог између владе Р. Хрватске и ОС СФРЈ дана 6. XI 1991. године о размени заробљеника и лица лишених слободе у оружаним сукобима у Р. Хрватској или у вези са тим сукобима, по принципу „сви за све", учествујући у раду Штаба врховне команде на утврђивању спискова за размену, супротно својој дужности, пропустио да Штаб врховне команде упозори на правилну примену закона и сагласио се да у коначан списак

за размену уђу и лица која нису имала својство заробљеника, нити су лишена слободе поводом оружаних сукоба у Р. Хрватској и то: Кикаш Антон, цивил из Канаде, против кога је пред Војним судом у Београду вођен кривични поступак због кривичног дела из члана 121 став. 1 КЗ СФРЈ, са применом притвора; Ковач Иван и Ковач Милан, цивили из Посушја, против којих је пред Војним судом у Сарајеву вођен кривични поступак због кривичног дела из члана 206 КЗ СРЈ, а налазили су се на издржавању казне затвора у Фочи, након изрицања првостепене пресуде, а затим, прекорачивши границе свог службеног овлашћења лично се ангажовао на извршењу размене, иако за то није био посебно овлашћен у складу са тачком 10 споразума, тако што је непосредно пре размене дошао у Војни суд у Београду и супротно закону, без одлуке суда, у присуству вршиоца дужности председника Војног суда у Београду, пуковника Милоша Шаљића, из војног затвора за издржавање притвора одвео окривљеног Кикаша и браћу Ковач војним авионом у Сарајево, где је преузео тзв. „Сплитску групу", која је посредством МУП-а БиХ пуштена на издржавање казне затвора у Фочи, без одлуке првостепеног и другостепеног суда, након чега су наведена и друга лица одведена на аеродром Плесо код Загреба, где је у присуству Јакова Бинефелда, цивила из Загреба, дана 25. XI 1991. године извршена размена наведених и других лица за групу заробљених и ухапшених старешина ЈНА, без присуства других представника власти Хрватске, Европске заједнице и Црвеног крста, па су тако наведена лица избегла кривично гоњење, чиме да би извршио кривично дело злоупотребе службеног положаја из члана 174 став 3 КЗ СРЈ у продуженом трајању.

II

Користећи положај начелника Службе безбедности ССНО посредовао код Завода „Црвена застава" – наменске производње Крагујевац да се извршене службене радње које се не би смеле извршити тако што је дана 13. I 1992. године преко представника МУП-а БиХ Заводу „Црвена застава" – наменској производњи упутио ургенцију – писмену сагласност да се МУП БиХ испоручи 100 пушака – снајпера 7,9 милиметара, 100 пушкомитраљеза М-72 – 7,62 милиметара, 200 пиштоља М-57 – 7,62 милиметара, 200 пиштоља М-70 – 7,65 милиметара и 30 пиштоља магнум 357 – кратки, те да се убрза испорука преосталих количина пиштоља ЦЗ 99 који су раније плаћени, при чему се позвао на разговор са министром за НО БиХ и процену ситуације, али Заводи „Ц. застава" нису поступили по примљеној ургенцији, јер нису били овлашћени да непосредно закључују уговоре о продаји војног наоружања, чиме да је извршио кривично дело противзаконитог посредовања из члана 180 став 2 КЗ СРЈ.

III

Као начелник УБ ССНО у периоду од почетка августа 1991. године до маја 1992. године, кршењем прописа и пропуштањем дужности надзора несавесно поступао у реализацији оперативне акције „Канал", иако је био дужан и могао бити свестан да услед тога може за ССНО наступити имовинска штета, тако што супротно тачки 17, 31 и 59 Правила службе ОБ, тачки 16, 19 и 30 Упутства о документацији и евиденцији ОБ и тач. 112 Упутства о методама и

средствима рада ОБ у ЈНА, није обезбедио писмено одобрење претпостављеног старешине о увођењу оперативне акције, није формирао досије оперативне акције, нити устројио осталу прописану евиденцију и документацију у Управи безбедности, а од потчињеног заменика – пуковника Симеона Туманова није тражио да одмах или у разумном року оправда сврху утрошка 12.000 ДМ и 2.000 америчких долара, које је Туманов неовлашћено сам себи исплатио 7. X 1991. године на привремену признаницу, тако што је признаницу потписао као наредбодавац, иако је у конкретној акцији имао својство примаоца – оперативца, а уместо примаоца потписао се благајник – рачунополагач УБ пуковник Ерак Илија, нити је тражио да се новац оправда приликом годишњег обрачуна за 1991. годину, а дана 13. 2. 1992. године за потребе исте акције одобрио да се исплати још 6.000 ДМ, који новац такође није оправдан, а у УБ нема података у коју је сврху новац утрошен, нити података како је акција окончана, па је услед тога за ССНО наступила имовинска штета у динарској противвредности од 18.000 ДМ и 2.000 америчких долара, чиме да би извршио кривично дело несавесног рада у служби из члана 182 став 2 КЗ СРЈ.

IV

Као начелник УБ ССНО после извршених службених радњи у вези предаје заштитних прслука МУП БиХ, које није смео извршити, као награду од МУП-а БиХ примио поклон тако што му је министар унутрашњих послова Алија Делимустафић, од раније знајући за његову жељу да набави аутомобил јапанске производње, преко радника предузећа „Цетрал-инспект" из Сарајева дана 13. 10. 1991. године у Београд послао аутомобил марке мазда 323 Ел-Икс седам шасије бр. БГ 1031-132768 и мотором бр. БЗ 543229, са клима уређајем и радио-касетофоном, а истог дана и аутомобил за његовог заменика Симеуна Туманова, који је аутомобил окривљени примио без закљученог уговора о купопродаји и уплате учешћа, само са рачуном број 795 на узнос од 289.000 динара, у коме је наведено да ће рате отплате бити накнадно утврђене, а након два дана радници МУП-а БиХ исти аутомобил довезли су у Београд и предали начелнику првог одељења УБ пуковнику Глигоревићу, такође без закљученог уговора, након чега се предузеће „Централ-инспект" није интересовало за наплату аутомобила, а окривљени је аутомобил сам започео отплаћивати у децембру 1991. године након што је сазнао да је Глигоревић самоиницијативно, преко познаника у Сарајеву, прибавио уговор и започео исплату рата, тако што је своју прву уплатницу попунио на основу уговора и уплатнице Глигоревића, и рате отплаћивао до маја 1992. године, када је престао због прекида платног промета са Републиком БиХ, чиме да би извршио кривично дело примања мита из члана 179 став 3 КЗ СРЈ.

Одбија се оптужба

Да је као начелник Управе безбедности ССНО, након што је у вршењу службе у току августа и септембра 1991. године сазнао да су њему потчињени Ракочевић и Радаковић, те сарадници безбедности Радојчић и Малобабић извршили кривична дела – тешка дела против опште сигурности подметањем експлозива и рушењем јеврејског гробља и јеврејске општине у Загребу, а Ра-

кочевић сам, рушењем електричних стубова у близини Атомске централе „Кршко", то није пријавио надлежном војном тужилаштву, ради кривичног гоњења, иако се за та дела по закону може изрећи пет година затвора или тежа казна, а дела се гоне по службеној дужности, чиме би извршио кривично дело непријављеног кривичног дела из члана 199 став 1 КЗ СРЈ.

Образложење

Војно тужилаштво при ВП 8115 Земун подигло је оптужницу I VTK број 679/92 од 30. 10. 1992. године против оптуженог Александра Васиљевића, због кривичног дела злоупотребе службеног положаја из члана 174 став 3 КЗ СРЈ у продуженом трајању, несавесног рада у служби из члана 182 став 2 КЗ СРЈ, примања мита из члана 179 став 3 КЗ СРЈ у продуженом трајању и непријављивања кривичног дела из члана 199 став 1 КЗ СРЈ, с тим што је заступник оптужбе на главном претресу одржаном дана 8. IV 1993. године одустао од оптужбе због кривичног дела непријављивања кривичног дела из члана 199 став 1 КЗ СРЈ, а оптуженом ставио на терет кривично дело противзаконито посредовање из члана 180 став 2 КЗ СРЈ, које је у првобитној оптужници било у склопу кривичног дела злоупотребе службеног положаја из члана 174 став 3 КЗ СРЈ, предлажући да суд оптуженог огласи кривим и казни по закону.

Овај суд је као стварно и месно надлежан одржао усмени, главни јавни претрес на дан 2. III 1993. године на коме је испитао оптуженог као и 3. III, када је искључена јавност због кривичног дела несавесног рада у служби из члана 12 став 2 КЗ СРЈ, те је оптужени испитан и 16. III, а јавност је била искључена када се прешло на постављање питања у вези кривичног дела из члана 182 став 2 КЗ СРЈ, након чега су прочитани, уз сагласност странака, искази сведока: Драгише Радојковића – спис 46, Јевђовић Драгољуба – спис 47, Ћушрић Милана – спис 57, Животија Бојића – спис 64, Драге Вукосављевића – спис 86 и Ивана Балтона – спис 102. На главном претресу одржаном дана 17. III 1993. године непосредно су саслушани Милош Шаљић, Војислав Медић, Драгић Петрушић и Глигоревић Миленко, с тим што је у делу исказа овог сведока искључена јавност због наведеног кривичног дела. Дана 18. и 19. III 1993. године непосредно су саслушани сведоци Симовић Петар, Тихомир Станишић, Миладин Папић, Пујић Милан, Ерак Илија, Јандрић Јадранко и Андрија Рашета, док су на главни претрес од 22. III 1993. године саслушани као сведоци Јован Поповић, Зоран Стевановић, те извршен увид у признанице – спис 5, 6 и 7, када је искључена јавност, те је истог дана саслушан сведок Филиповић Вукашин. Дана 23. III 1993. године извршен је увид, односно прочитани су писмени докази и то реверси – спис 8, 12, 13, 14, 15 и 155, потврда – спис 9, рачун – спис 11, извештај СДК – спис 10, потврде о улажењу у стан – спис 32, 34 и 36, депеша МУП-а БиХ – спис 27, потврде о привремено одузетим предметима – спис 28 и 29, уговор – спис 30, потврда о одузимању возила – спис 18, записник о претресању стана оптуженог – спис 27, потврде о привремено одузетим предметима – спис 28 и 29, уговор – спис 30, потврда о одузимању возила – спис 38, наредбу истражног судије о смештају привремено одузетих предмета – спис 39, историјат текућег рачуна оптуженог – спис 49, фото-документацију са претресања стања оптуженог – спис 61, пресуда Војног суда Сарајево – спис 66, решење о

одређивању притвора и спровођењу истраге против кривичног гоњења против Ковач Милана и Ивана – спис 72, службене оцене за оптуженог – спис 76/1 и 2, меморандум о сагласности – спис 77/1, Споразум о размени – спис 78 и 78/1, списак размењених лица – спис 110, 110/1 и 110/2 и 111, са списком – записником размењених лица у Босанском Шамцу – спис 112, извештај УБ – спис 113, страна 3 од тачке 2 па надаље, извештај Оперативног тима УБ – спис 114, увид у оригиналне уплатнице оптуженог – спис 150, признанице и уговор на име Миленка Глигоревића – спис 151, уговор о краткорочном кредиту – спис 152, те је након тога искључена јавност када су извођени докази, и то допуна извештаја о контроли специјалне благајне – спис 108, писмени акти о илегалном наоружавању – спис 149, као и 153, 153/1 и 153/2, информација УБ о паравојном организовању и наоружавању у БиХ – спис 75, писма сведока Поповића упућених оптужницом – спис 54 и 55, те 54/1, 54/2 и 54/3. Дана 24. III 1993. године, на главном претресу извршен увид у предмет овог суда КI број 1443/91 – браћа Ковач, а 29. III 1993. године саслушани су као сведоци Вељко Кадијевић, где је искључена јавност због наведеног кривичног дела, те сведоци Благоје Аџић и Томислав Радовановић, а дана 30. и 31. III 1993. године саслушани су сведоци Никола Панић, Зачар Никола, Ракочевић Слободан, Владислав Младеновић, Раденко Радојчић, Гојовић Радомир и Динић Новица. Дана 1. 4. 1993. године извршен је увид у кривични спис овог суда IК број 184/91 – Антон Кикаш, те допис „Беобанке" – спис 156, као и допис ВП 9922 Београд – спис 157, извештај са састанка Штаба врховне команде – спис 158, те увид у радне бележнице оптуженог, с тим што је у односу на последња три доказа искључена јавност, те дана 2. IV 1993. године прочитан извештај Одељења безбедности РВ и ПВО – спис 160, страна 7, означено жутим фломастером, те допис истог органа – страна 4 претпоследњи и последњи пасус-спис 164, те је прочитана информација МУП-а БиХ – „пункт 91" – спис 161, те допис УБ – спис 161/1, са којег је искључена јавност.

У односу на тачку I под а), оптужени у својој одбрани је изнео да је ситуација у БиХ била сложена, посебно због извлачења јединица ЈНА из Словеније и Хрватске, као и цивилног становништва, те је посебно у односу на ЈНА дошло до квантитативног повећања книнског, бањалучког, бихаћког и ваздухопловног корпуса, како у погледу људства, тако и материјалних средстава. У том смислу иницирани су од Штаба врховне команде контакти на релацији Управа безбедности, МУП БиХ и ССУП, те су започети почетни контакти. Ови контакти датирају и пре званичног састанка у Хан Пијеску, одржаног 10. 9. 1991. године, који је имао радни карактер, те су на том састанку у Хан Пијеску присуствовале старешине и то: оптужени Васиљевић испред УБ са својим сарадницима, генерал Петар Грачанин испред ССУП-а са својим сарадницима и Алија Делимустафић, министар МУП-а БиХ, такође са својим сарадницима. Оптужени истиче да је на састанку од 10. 9. 1991. године било речи у погледу образовања заједничких пунктова МУП-а БиХ и Војне полиције, и то на оним комуникацијама које су биле од значаја за ЈНА. При томе је од стране МУП-а БиХ испољен захтев за заштитном опремом – прслуцима, јер је МУП БиХ поставио питање недостајуће опреме, па је оптужени изјавио да ће проверити могућност да се МУП БиХ заштитни прслуци омогуће, а ово из разлога што и

војна полиција носи прслуке, па обзиром да је у питању заједнички задатак да и заштита лица буде подједнака. Оптужени је посебно навео да је још пре овог састанка од 10. 9. 1991. године на Штабу врховне команде дата сагласност за успостављање контаката ова три органа, те је општи интерес који је утврђен на штабу био да се што дуже сачува мир у БиХ, потпуна проходност комуникација за војне јединице и колоне, спречавање отварања другог фронта, обзиром да су борбе вођене у Хрватској, те да не дође до трансформације МУП-а БиХ у будућу војску, јер је то био сценарио из Хрватске, те је Босна окарактерисана као коридор од стратешког значаја како за вођење оружане борбе, тако и за смештај цивила. На састанку у Хан Пијеску 10. 9. 1991. године одлучено је да се формирају заједнички пунктови, јер ЈНА у то време није имала довољно јединица Војне полиције за обезбеђење комуникација и праваца, а стање је било такво да и када би ЈНА имала снага, не би сама могла вршити контролу саобраћаја, јер није уведено ванредно стање. Министар унутрашњих послова БиХ је прихватио заједничко ангажовање, али је истакао проблем опремљености милиције.

Овај део одбране оптуженог потврђују и следећи сведоци: сведок Глигоревић Миленко истиче да је оптужени Васиљевић на састанку начелника УБ обавестио присутне да је од генерала Кадијевића и Штаба врховне команде добио став да успостави контакте са МУП-ом БиХ, а до контаката са МУП-ом БиХ и УБ дошло је и на захтев генерала Грачанина. Надаље сведок истиче да је први контакт са МУП БиХ пре састанка од 10. 09. 1991. године одржан у УБ, те је основни циљ успостављања сарадње са МУП-ом БиХ био обезбеђење комуникација након дислоцирања јединица ЈНА из Хрватске и њиховог смештаја у БиХ, те су комуникације на којима су успостављени мешовити пунктови и садашњи коридори кроз Српску републику.

Сведок посебно наводи да је на састанку 10. 09. 1991. године у Хан Пијеску договорено у присуству генерала Грачанина да се формирају заједнички пунктови војне полиције и МУП-а БиХ, при чему је МУП предлагао формирање око 100 мешовитих пунктова, а на иницијативу оптуженог Васиљевића пунктови су сведени на разумну меру, обзиром да ЈНА није имала довољан број људства. И у Управи безбедности као и у Хан Пијеску МУП БиХ се жалио да му недостају заштитна средства, те су питање заштитне опреме истицали као разлог за споро оживљавање заједничких пунктова. У том смислу било је разговора у Хан Пијеску да се МУП-у дâ око 100 заштитних прслука, што је после и учињено преко Одељења војне полиције у УБ, које које је било надлежно за дистрибуцију. Сведок потенцира да је истицање захтева МУП-а БиХ за прслуцима као и наоружањем био услов без којег се није могло радити на даљој организацији заједничких пунктова и осталих контаката.

Такође, сведок Симовић Петар је истакао да је био присутан састанку у Хан Пијеску септембра 1991. године, те да је било речи о заштитној опреми – прслуцима и мешовитим пунктовима. На захтев МУП-а БиХ упућеног оптуженом у погледу заштитних прслука, сведок истиче да оптужени Васиљевић није ништа потврдо ни негативно одговорио у смислу да ће им омогућити или не набавку недостајуће опреме. На састанку, договор је био јасан, прслуци су тражени за заједничке пунктове, с тим што сведоку није познато за које су

сврхе прслуци коришћени, јер у његовој зони одговорности – сарајевска регија војна полиција је имала заштитне прслуке, милиција БиХ делимично, с тим што је имала плаве, а прслуци ЈНА су били маскирни. Овај сведок је посебно навео да је након успостављања контаката са МУП-ом БиХ, продужен мир, олакшана проходност, успостављени су контакти са цивилима где је чак СДА у Бусовачи нудила помоћ јединицама ЈНА у случају напада ХДЗ, те је на пунктовима одузимано наоружање и предавано војној полицији.

Сведок Јандрић Јадранко је изјавио да је у својој зони одговорности видео да на заједничким пунктовима припадници МУП-а БиХ носе прслуке ЈНА.

Оптужени даље истиче да представницима МУП-а БиХ, како је то напред наведено, није обећао да ће им сигурно дати заштитне прслуке, већ да ће проверити могућност да им се прслуци дају, па је одмах сутрадан – 11. 9. 1991. године на састанку Штаба врховне команде информисао чланове штаба у току састанка и договорима из Хан Пијеска, о створеним претпоставкама за формирање заједничких пунктова, те је предочио захтев МУП-а БиХ да им се испомогне у заштитним прслуцима, те је од стране штаба одобрено да се МУП БиХ испомогне у количини од 100 заштитних прслука.

Овај део одбране који се односи на састанак Штаба врховне команде потврђују и сведоци Вељко Кадијевић и Благоје Аџић. Тако, сведок Кадијевић је изјавио да је основни циљ био да Босна буде у саставу будуће Југославије, те је због тога сарадња са МУП-ом БиХ чињена и одобравана с тим да ако дође до поделе БиХ, дође и до трансформације ЈНА у нову српску војску. У том смислу, а у циљу несметаног покрета јединица ЈНА кроз Босну, сведок истиче: „Ми смо били спремни да се ојача МУП БиХ, те да се у реализацији заједничких задатака на том пољу укључи и генерал Грачанин, те да Срби у МУП-у БиХ буду максимално ангажовани по овим питањима". Јасно је да овакви ставови датирају пре састанка одржаног у Хан Пијеску. Сведок је даље навео да све што је оптужени радио са ССУП-ом и МУП БиХ радио је по задатку, те да ништа није предузео на своју руку. Основни захтев ЈНА је био да се покрет јединица ЈНА обавља, те да те покрете обезбеђује МУП БиХ и Управа безбедности, а по сведоку, јасно је да људи тако нешто не могу радити без заштитне опреме, те је додао да људи тако нешто не могу радити без заштитне опреме, те је додао да ако ми – ЈНА, нешто тражи од МУП-а БиХ, онда морамо показати добро вољу да и њиховим захтевима удовољимо. Сведок не може да се сети да ли је од стране оптуженог питан у вези заштитних прслука, јер је у то време имао много посла и решавања актуелних проблема, али је истакао да је у оптуженог имао изузетно поверење, јер је оптужени храбар, поштен човек и способан професионалац, те је допустио да му је оптужени можда нешто рекао у вези прслука, али да тога не може заиста да се сети.

Сведок Благоје Аџић је истакао да је општи интерес који је утврђен у штабу био да се што дуже сачува мир у Босни, јер је Босна од стратешког интереса за ЈНА. Рат се водио у Хрватској, из Хрватске, са оних делова територија где Срби нису већински, извлачило се на територију БиХ и људство – цивилно становништво, јединице ЈНА, као и материјална средства. Са друге стране из Југославије су одлазили војни контигенти, па и неке јединице из Македоније на територију Хрватске, ради извођења борбених дејстава, а преко комуникација

које су обезбеђивале снаге МУП-а БиХ и Војна полиција ЈНА заједно. Између УБ, ССУП-а и МУП-а БиХ постојала је сарадња како би се избегли оружани сукоби у БиХ. У том смислу сведоку је познато да је оптужени питање заштитних прслука поставио на штабу, да је то прихваћено, те је оптуженом одобрено да уступи један број прслука, те је то био један од гестова са наше старне, јер сарадња не може бити једнострана. Такође, сведок је децидиран да је на штабу генерал Кадијевић дао сагласност оптуженом да прслуке уступи МУП-у БиХ, те је сведоку познато да су прслуци уступљени од стране оптуженог на реверс, те да у том смислу код оптуженог не треба тражити никакву самовољу. Сведок даље потенцира да су заштитни прслуци дати МУП-у БиХ на основу договора о заједничкој сарадњи, а колико му је познато, прслуци су коришћени од стране специјалне јединице МУП-а БиХ у чијем саставу су великим делом били Срби.

Поред исказа наведених сведока суд је увидом у радну бележницу оптуженог која се односи на састанак Штаба врховне команде, одржаног 11. 9. 1991. године, на страни 158 прве радне бележнице, као пети задатак који је оптужени требало извршити наведена „испомоћ са заштитном опремом око 100", док се четврти задатак односио на даље контакте са МУП-ом БиХ.

Даље, оптужени истиче, да је након састанка штаба, на састанку колегијума начелника УБ, саопштио својим потчињеним, односно наредио да се припреми и изда 100 прслука уз реверс за МУП БиХ, и то представнику овог МУП-а који ће доћи по њих. У вези овакве активности изјашњавају се и сведоци Ерак Илија и Зечар Никола. Тако сведок Ерак наводи да је он издао 100 прслука представнику МУП-а БиХ дана 17. 9. 1991. године, те да је у том моменту знао да су прслуци намењени за заједничке пунктове, те су зато дати на реверс, јер је у питању привремена употреба. Такође истиче да је допуштено давање прслука уз реверс и корисницима ван организацијског састава ЈНА, те да је прва количина прслука приспела у УБ још 26. 8. 1991. године, а на основу закљученог уговора из јула 1991. године.

Сведок Зечар Никола је изјавио да је овакав начин давања прслука али и других средстава из његовог одељења, уобичајен пут и све што је дато дато је на реверс. Такође је сведок навео да је оптужени Васиљевић обилазио пунктове, те је запажања пренео на потчињене, наводећи да има велики број прслука који су намењени једној јединици, а да су их добиле друге, те је управо сведока питао да ли зна где су и куда иду прслуци, те је по речима сведока оптужени упорно инсистирао да се види где се прслуци налазе, упозоравајући да се прслуци једног дана морају вратити. Даље, сведок је истакао да су људи и УБ као и он сам рачунали на Делимустафића као човека који неће радити против ЈНА и Југославије, те да је он једна од позитивних личности у односу на остале. Био је утицајан, па би то могао бити разлог да се прслуци МУП БиХ дају икако сведоку није било право што се прслуци дају, али због тога није реаговао. Сведок је даље навео да је он лично био у обиласку пунктова, и то фебруара месеца 1992. године, те да није приметио заштитне прслуке на припадницима МУП-а БиХ, а припадници војне полиције су носили наше прслуке, и то не баш сви, иако су редовно снабдевани. У разговору са припадницима милиције БиХ, овај сведок је сазнао да њима прслуци нису ни пристигли, да су они

из локалних станица милиције, и да је то за њих скупо, а о раду заједничких пунктова постоји допис који је сведок означио као „пункт 91" приспео из МУП-а БиХ за Управу безбедности. Сведок даље истиче да су пунктови формирани на вишем нивоу, да су упутства следила након сагледавања и уочавања лошег рада на њима, те да је лош рад уочавао и оптужени, а на састанцима у управи је то оптужени саопштавао, након чега су питања разрешавана.

Из реверса (спис 8), суд је утврдио да су прслуци дати представнику МУП-а БиХ Буха Јанку, те да је као наредбодавац потписан сведок Ерак Илија, и то на привремену употребу, јер је и задатак био привремен, а то што нису враћени, како истиче и оптужени, а и сведок Ацић, је због борбених дејстава која су започела у 1992. години.

Оптужени је такође навео да прслуци који су се налазили у УБ нису били намењени за специјалне снаге војне полиције. Оваква тврдња оптуженог је основана, а што је суд утврдио увидом у допис УБ – спис 157, где се наводи да је дана 17. 9. 1991. године подељено 465 ком. прслука и то: 1. ВО 220, политичкој управи (новинарима који су ишли на ратиште) 30 ком, корпусу РВ и ПВО ВП 9513 – 15 комада, РТШО Србије – 100 ком. И МУП-у БиХ – 100 комада, те да писмених захтева за доделу прслука није било, осим захтева МУП-а БиХ, те су наведене количине од 465 ком. прслука дате по усменом наређењу начелника и његовог заменика. У наведеном допису УБ исти – се да је после 17. 9. 1991. године остало 575 заштитних прслука који су дељени наредних дана, а ниједан заштитни прслук, како истиче сведок Зечар Никола, није враћен УБ.

Записник, са састанка штаба, од 11. 9. 1991. године (спис 158) суд није могао прихватити као доказ, јер је у питању само извод, а не стенограм, кога иначе нема, што је наведено у спису 165, јер је састанак трајао од 10 до 11.20 а записник је сачињен на две стране.

Из извештаја МУП-а БиХ означе као „Пункт 91" – спис 161, наведени су корисни ефекти рада на заједничким пунктовима које је све непотребно овде анализирати, али указујемо да се о њима изјаснио и сведок Симовић Петар, страна 44 записника о главном претресу, први пасус. Позитивни ефекти су наведени у закључку од којих издвајамо да се саобраћај одвија несметано и без застоја од отпочињања функционисања мешовитих пунктова, те да су главне саобраћајнице на којима је евидентирана велика фреквенција, без блокада и без контроле возила и возача од стране нелегитимних односно паравојних оружаних група и појединаца. Ова по суду указује да МУП БиХ није паравојна организација. Даље се у закључку препоручују методи заједничке сарадње у циљу успешне реализације рада на пунктовима.

Информација УБ – спис 75 као извештај Органа безбедности РВ и ПВО – спис 160 страна 7, трећи пасус, спис 163 и спис 164, страна 4, претпоследњи и последњи пасус, представљају оперативне податке различитог степена проверености и поузданости, у питању су информације за даљи рад, односно проверу. Ових оперативних података по речима оптуженог у једној години има око 35.000, но они се не достављају Штабу врховне команде, већ се њему достављају само процене иза којих УБ стоји, а на основу чега се формирају задаци. Неке наводе из списа потенцирамо, тако на пример у информацији УБ – спис 75 наводи се да још у септембру 1991. године СДА припрема напад на

складиште „Слимена", а по речима оптуженог напад је извршен тек 6. 5. 1992. године или, да Баришић обучава групу за терористичка, дејства иако је пре тога још у пролеће погинуо, као и податак да СДА и ХДЗ припремају терористичке акције у Београду, а ниједна таква група није дошла на територију Србије. Такође, извесни показатељи су непотпуни, као на пример догађај у вези Габеле и 150 припадника ЗНГ из околине Метковића, у извештају, а што је оптужени истакао, није наведено да су МУП БиХ и Војна полиција ЈНА заједно извршили увиђај и заједничким радом установили да кутије испаљених метака потичу са македонског брода, што указује да се ЗНГ наоружава из Македоније, као и да је извршилац инфилтриран из Метковића у БиХ, како би вршио инциденте. У поменутом извештају није наведено да су деблокаде војних моторних возила извршене ангажовањем МУП-а БиХ а о чему су се изјашњавали сведоци, посебно Јандрић, те да је наоружање које је одузето такође посредством МУП-а враћено јединицама ЈНА. У извештају се наводи да је целокупан МУП БиХ мобилисао исти број људи. Такође, податак о забрани испорука наоружања и муниције за ЈНА нигде није споменут посебно на Председништву БиХ коме је присуствовао генерал Кадијевић, а што је суд утврдио увидом у радну бележницу оптуженог. У односу на извештај РВ и ПВО – спис 164, код оперативног податка наведена је реч „наводно", што по суду указују да је у питању оперативна индикација најнижег степена проверености, а овај податак се не налази у Извештају УБ – спис 75. Из извештаја – спис 163 суд закључује да су у питању формацијска средства која по систематизацији припадају припадају служби унутрашњих послова, при чему се наводе и чисто српске општине, као што су Невесиње, Требиње, али и Лиштица, која је под ХДЗ-ом. Из извештаја – спис 160 суд закључује да је у питању такође оперативни податак, јер министар Делимустафић не може испољити утицај према војно територијалним органима, јер за то није надлежан, а сем тога, након те информације на састанку у Хан Пијеску 1. 9. 1991. године нико није потенцирао питања у вези упута регрута из БиХ у ЈНА.

Правно оцењујући овакво утврђено чињенично стање, суд је нашао да је оптужени Васиљевић по одобрењу претпостављеног старешине и Штаба врховне команде заједно са генералом Грачанином ступио у контакт и водио разговоре са МУП-ом БиХ. У погледу изражених захтева МУП-а БиХ оптужени Васиљевић није самостално одлучивао и обавезивао ЈНА, већ је о захтевима известио претпостављеног старешину и штаб који су одобрили уступање прслука на реверс, у циљу остварења заједничке сарадње. Тиме започиње однос који обавезује две стране, а ако би овај однос са МУП-ом БиХ престао, ниједан други касније не би настао, погодан за ЈНА са другим органима БиХ, јер је МУП БиХ даљу, а у конкретном случају почетну сарадњу условљавао прслуцима. У том смислу овлашћен од претпостављеног старешине генерала Кадијевића и Штаба врховне команде, оптужени је издао наредбу потчињенима, и тиме у целовитости извршио одлуку штаба. Тиме оптужени није прекорачио своја овлашћења, већ је, напротив, био овлашћен да прслуке уступи МУП-у БиХ, а то даље указује да у његовим радњама нема противправног поступања.

Полазећи од правне анализе чињеничног описа, суд мора напоменути да војни тужилац није у оптужници дефинисао – определио у чему се састоји општи

интерес, па је тврдња да оптужени поступа супротно том интересу неодређен. Ово из разлога што правно гледајући општи интерес не представља општепознату чињеницу, већ чињеницу која је различита у времену, и која се мора доказивати као и свака друга чињеница. Поред наведене неодређености општег интереса, од стране заступника оптужбе нису понуђени докази, па суд није био у могућности да општи интерес испитује и утврђује. То надаље значи да неодређено постављен општи интерес представља претпоставку, не по суду, општи интерес се не може претпоставити. Суд је због тога конкретну одлуку Штаба врховне команде посматрао као реализацију општег интереса. У том смислу одлука штаба не може имати негативан правни карактер, јер је у то време БиХ и правно и фактички била у саставу Југославије. Сем тога, бити заинтересован значи бити спреман да се ступи у активан однос у циљу задовољења не личних, већ општих интереса, како је то наведено.

Обзиром да су прслуци уступљени МУП-у БиХ у циљу заједничке сарадње, даљња дистрибуција прслука, по суду, не представља одлучну чињеницу. Ово због тога што у одлуци штаба није условљено коме ће МУП БиХ даље предати прслуке, а да је то било условљено, суд би посебно образложио.

За суд је неспорно да је оптужени по одлуци штаба прслуке уступио МУП-у БиХ на основу договора о заједничког сарадњи, уз реверс, што самим тим подразумева да су дати без накнаде, а разлоге због чега они нису враћени, суд налази у отпочињању каснијих борбених дејстава, како се то изјаснио сведок Благоје Аџић, при чему ни остали издати прслуци на реверс нису враћени у Управу безбедности. Међутим, за суд је битно да укаже да оптужени Васиљевић у време када су прслуци уступљени МУП-у БиХ, није унапред могао знати да они неће моћи бити враћени, јер су настале измењене околности ван свести и воље оптуженог, које он није могао предвидети, као разлоге због чега их МУП БиХ неће моћи вратити и тиме оштетити ССНО.

Податке из извештаја УБ и Органа безбедности РВ и ПВО суд није могао прихватити као доказе који имају кривично-правну вредност, из разлога што су у питању информације, а о неким подацима изјашњавао се сведок Јандрић, истичући да су у питању подаци са терена без материјалних доказа (записник о главном претресу, стр. 56, шести пасус).

Суд такође налази да заштитни прслуци који су дана 17. 9. 1991. године предати различитим корисницима самим тим нису били намењени за специјалне снаге војне полиције. Ово због тога што су прслуци предати новинарима, РТШО Србије, РВ корпусу, а тог истог дана, дакле 17. 9. 1991. године, у магацину УБ је остало 575 нераспоређених заштитних прслука, што указује да специјалне снаге војне полиције нису остале без заштитне опреме.

Имајући све у виду, суд је нашао да нема доказа да је оптужени Васиљевић прекорачио границе свог службеног овлашћења, јер је поступао по одлуци штаба, те да је поступио супротно општем интересу, јер је тај интерес конкретизован и реализован кроз одлуку штаба, те нема доказа да су прслуци били намењени за специјалне снаге војне полиције, како је то малопре наведено, па је суд оптуженог основом члана 350 тачка 3 ЗКП ослободио од оптужбе.

Тврдња заступника оптужбе да је оптужени без спроведеног прописаног поступка предао прслуке, по суду нема кривично-правни значај и ова околност

може бити у свери дисциплинског или финансијског преступа, а што се огледа у формалној повреди правила поступка. Међутим, такви административни прекршаји нису од суштинског значаја за реализацију материјалних овлашћења добијених од штаба, јер је по суду основно и битно питање. Да ли је оптужени био овлашћен или не да нешто уради, а из утврђених доказа јасно произлази да је био овлашћен, па је начин реализације те одлуке у погледу административних преступа са кривично-правног аспекта ирелевантан.

У односу на тачку I под б) оптужени је у својој одбрани истакао да му је познато да је авион угандске компаније принудно спуштен на аеродром Загреб, те да је обавештен да се у њему налази 600 пушака, 1.500 тромблонских мина и око милион метака. Истакао је даље да је половина од товара пребачена на издвојени објекат ВП 8115 Земун који се налазио у БиХ, и то се односило пре свега на пушке, те да је део пушака који је остао у Загребу једноставно подељен лицима без икакве документације.

Оваква тврдња оптуженог проверена је пре свега увидом у кривични спис Антуна Кикаша, где је у решењу Царинарнице Београд наведена управо количина од 600 пушака. Међутим, у записнику о извршеном увиђају истражног судије на издвојеном објекту у БиХ констатује се количина од 220 пушака смештених у 10 сандука од по 22 пушке, а што је истражни судија утврдио на лицу места бројањем.

Од ове количине пушака како даље истиче оптужени, 10 се налазило у команди РВ и ПВО у Земуну које су подељене, и нема евиденције коме су дате и ко их је уступио, док је друга количина од 10 комада УБ примила од РВ и ПВО у циљу презентације страним новинарима. Након презентације 10 пушака је враћено у УБ, те је он на састанку Штаба врховне команде 27. 9. 1991. године упознат од генерала Кадијевића да генерал Ћушић ради на активирању Шесте личке дивизије, те да му се у том смислу пружи свака помоћ, па је обраћање генерала Ћушића да му се додели једна пушка схватио да управо пушку тражи, јер иде на ратиште. Оптужени даље наводи да је пушку предао генералу Ћушићу лично уз реверс.

Сведок Мића Ћушић је изјавио да је заиста на састанку код савезног секретара или начелника ГШ, коме је присуствовао и оптужени Васиљевић, изразио жељу да добије једну пушку, те да му је оптужени обећао, с тим што је касније сведок подсетио оптуженог на дато обећање, при чему не може да се сети да ли је потписао реверс.

Суд је увидом у реверс – спис 13, утврдио да је сведок Ћушић потписао реверс и примио једну пушку, један ремник, један прибор за чишћење, 60 метака и једну тромблонску мину, коју је вратио из безбедносних разлога. Као наредбодавац на овом реверсу појављује се оптужени, с тим што с његове стране реверс није потписан као од стране сведока. Комплетна издата опрема је од сведока одузета, након издате потврде о улажењу у стан и привремено одузетим предметима – спис 32.

Оптужени даље наводи да је 31. 10. 1991. године на састанку одржаном у Скопљу између ССУП-а, УБ и МУП Македоније генерал Грачанин њему – оптуженом рекао да министру унутрашњих послова Македоније, Тодору Мијалкову дâ једну пушку, и то када дође на састанак у Београд, који се требао организовати

између МУП-а Србије, Црне Горе и БиХ, на који је требао доћи и министар Мијалков, а који је у доласку погинуо у саобраћајној незгоди. Оптужени наводи да је препорука генерала Грачанина да се Мијалкову да пушка била пре свега због тога што је министар Мијалков спречио негативне последице између МУП-а Македоније и војних органа на аеродрому Петровци код Скопља, те је приликом одласка делегације ССУП-а и УБ на сахрану Мијалкову оптужени одобрио да та делегација пушку преда његовој породици. Оптужени наводи да за ту прилику реверс није писан, јер га није имао ко потписати на месту примаоца. Даље, у својој одбрани оптужени наводи да је по његовом наређењу – сагласности, а преко пуковника Туманова једна пушка дата генералу Јови Поповићу као награда за његово учешће у задатку „Канал", те да по интерним прописима УБ има овлашћење да таква лица награђује.

Сведок Јован Поповић је истакао да је заиста затражио пушку, те да му је она дата због послова које обавља, те да се она може дати сарадницима, те је због тога затражио да му суд врати пушку и при том оштети цев, јер жели да је има као трофеј.

Оптужени у својој одбрани истиче да је једну пушку дао истражном судији Војног суда у Београду кап. Медићу, јер га је звао телефоном говорећи да је радио на предмету „Кикаш", а да за њега нема ништа, те да му је оптужени обећао да ће му дати пушку, те да је када је Медић дошао у УБ исту примио на реверс преко пуковника Телесковића који је такође радио на предмету „Кикаш".

Сведок Медић Војислав је истакао да је основна мотивација због чега је тражио пушку била жеља да је преда своме оцу, те је пушку и однео у луку, обзиром да њему лично није требала, а овако је поступио како би му се отац могао бранити од усташа, јер му у селу нису хтели дати пушку због његове болести, обзиром да нема једно око.

Суд је увидом у реверс – спис 12 утврдио да је пушку сведоку Јови Поповићу одобрио оптужени, што је и потписао, а ради се о једној пушци, оквиру, ремнику и прибору за чишћење која је од сведока одузета, о чему му је издата и потврда након улажења у стан и друге просторије – спис 34.

(недостаје страна у оригиналу)

МУП-а Македоније, Бабић Свети, а не Туманову, те три пушке за ВТИ и Управу пешадије, те да је након овога, како наводи на страни 4, пети пасус, у УБ остала једна пушка, две тронблонске мине и око 700 метака. Такође, сведок наводи да је сам испалио око 300 метака приликом испитивања заштитних прслука, те да је око 600 метака утрошено од стране старешина другог одељења.

Правно оцењујући овако утврђено чињенично стање, суд је нашао да је оптужени у складу са својим овлашћењима назначеним у тачки 31 Упутства о методама и средствима рада органа безбедности ЈНА дао пушку сараднику безбедности као поклон, и то Јови Поповићу који је био ангажован на задатку „Канал", те у конкретном случају нема доказа да је овом лицу оптужени неовлашћено предао оружје, јер овлашћење да награди сарадника поседује као начелник самосталне управе по наведеној тачки 31. Упутства, па га је суд основном члана 350 тачка 3 ЗКП за овај део ослободио од оптужбе.

Применом истог законског основа, суд је оптуженог ослободио због недостатка доказа да је Туманову предао пушку, јер је у конкретном случају Туманов

предао пушку Бабић Свети без реверса, а Јевђовић је у реверсу написао као да је ту пушку Туманов узео за себе, при чему је сам унео и податак да је пушка предата по наређењу оптуженог Васиљевића, иако оптужени Васиљевић предаје пушке Бабић Свети, а и Туманову никад није одобрио, нити зна за овакво располагање. У односу на овај део оптужнице суд је оптуженог, основом члана 350 тачка 3 ЗКП ослободио од оптужбе.

У односу на преостале четири пушке, суд је правно оцењујући што је утврђено нашао да се у радњама оптуженог, истина, садрже нормална обележја кривичног дела злоупотребе службеног положаја из члана 174 став 3 КЗ СРЈ; али да оно представља незнатну друштвену опасност због малог значаја и због незнатности штетних последица, па га је основом члана 350 тачка 1 КЗП, у вези члана 8 став 2 КЗ СРЈ ослободио од оптужбе. Да се ради о незнатној друштвеној опасности и делу малог значаја произлази из степена и облика прекорачења службених овлашћења, те чињенице да је уз такву радњу ишла и једна врста сагласности, пре свега генерала Грачанина, као и вид захвалности за услуге ових лица која су учинила или требала да учине, те да је мотив на страни оптуженог за овакво поступање пре свега био изражен у интересу безбедности и одбране земље, као и заштите интереса ЈНА. Незнатност штетних последица суд види у чињеници да је једна пушка одузета, док је друга укњижена у материјално књиговодствено задужење Војске Републике Српске. Надаље, суд налази да је оптужени у врло кратком временском периоду септембар-новембар вршио располагање и то када је од других лица био иницирац, при чему оптужени никоме није нудио наоружање и опрему, већ су то други од њега тражили. Поред овога, доношење одлуке и предаја наоружања и опреме врши се на једном месту, и то у УБ, при чему је суд прихватио одбрану оптуженог да је предаја генералу Ђушићу извршена у УБ, обзиром да се сведок не сећа да ли је уопште потписао реверс или не, а суд је утврдио да јесте, а сем тога то се може закључити и из исказа сведока Јевђовића, који је попунио реверс, однео га Туманову, а овај му вратио са потписом Ђушића. Сем тога, од времена када је оптужени располагао овим пушкама, па до пресуђења, протекао је и дуг временски период од око једне и по године, па полазећи од интензитета, односно јачине угрожавања заштитног добра, суд наилази да оно није високог степена, јер за располагање зна велики број лица из управе, у чијем присуству се предаја и врши, и то искључиво на реверс, на чему посебно оптужени инсистира. Полазећи од психичког односа – квалитета виности суд налази да је оптужени капетану Медићу предао пушку поводом његовог рада на предмету „Кикаш", с тим што истражног судију пре овог догађаја није ни познавао, при чему је Медић радећи на овом предмету био у сталном контакту са органима безбедности који су разјашњавали безбедносне аспекте набавке оружја за Хрватску. У односу на Ђушића, како и сам оптужени истиче, у питању је лице као ретко присутан првоборац у активном саставу, те је сматрао и дугом службе према којој је ово лице имало увек разумевање, а не само обавезом због његовог будућег ангажовања да му преда оружје и опрему. Слични разлози постоје и у односу на генерала Вукосављевића који је и пре добијене пушке долазио у УБ као одличан познавалац ситуације у БиХ. Министар Мијалков је на састанку у Скопљу изнео конструктиван став и преузео обавезу да

ће предузети све мере из своје надлежности у циљу спречавања провокација према припадницима ЈНА и њиховим породицама, те је одбио да потпише наређење за ангажовање милиције у акцији извлачења радара са аеродрома „Петровци", сматрајући ЈНА македонском војском. Сем тога оптужени је оставио писмени траг – реверсе поводом оваквог располагања, јер пушке нису биле на задужењу у УБ, а да није било реверса, тешко би се утврдило ко је одобрио и ко је примио наоружање.

Сем тога, увидом у записник о испитивању Антуна Кикаша, спис 20 страна 3 и 4 суд је утврдио да је вредност једне пушке – комплетне 731 амерички долар, а да 1.000 метака кошта 250 америчких долара, при чему су тромблонске мине компензоване довожењем мање количине метака. У време које је наведено у диспозитиву оптужнице, као време располагања оптуженог пушкама (септембар-новембар 1991. године) у утврђивању вредности, суд је пошао од средњих износа долара за месец октобар 1991. године (извештај „Беобанке", спис 156) када је један амерички долар имао динарску противвредност од 21,7575 динара. То значи да је у време извршења наведеног кривичног дела вредност пушака износила 2.924 америчких долара или 63.618,00 динара. У то време овај износ је указивао на постојање кривичног дела из члана 174 став 3 КЗ СФРЈ, и то у износу који је незнатно прелазио имовински цензус од 50.000 динара. Каснијом изменом КЗ СФРЈ („Сл. лист СФРЈ", бр. 35 од 25. 9. 1992. године), дакле у време вођења истраге, а и на главном претресу, износ од 50.000 динара замењен је речима 500.000, што у конкретном случају указује на постојање кривичног дела и става 1 истог члана, јер је у ставу 2 предвиђена висина штете која прелази износ од 150.000 динара, а самим тим став 1 се односи на висину штете од 150.000 динара.

Суд напомиње, првенствено посматрајући висину штете опредељене у оптужници војног тужиоца за шест пушака и 240 метака, да она не прелази 5.000 америчких долара, како је то наведено од стране заступника оптужбе, већ износи 4.386 америчких долара за шест пушака и 60 америчких долара за 240 метака, или 96.733,00 динара у време извршења кривичног дела, с тим што заштитни прслук дат генералу Вукосављевићу не потиче из Кикашевог авиона.

Суд није мењао правну квалификацију дела, сматрајући то непотребним, обзиром да је оптуженог ослободио од оптужбе. Да је оптуженог огласио кривим онда би то морало бити учињено.

Како је наведено, суд је целокупне инкриминисане радње оптуженог означио као мање друштвено опасне, са незнатним штетним последицама.

У односу на тачку I под в) оптужени је у својој обрани изнео да размену Кикаша, браће Ковач и сплитске групе вршио самоиницијативно, већ је питање размене постављено и расправљано на Штабу врховне команде, одржаном 7. 11. 1991. године, када је генерал Кадијевић известио да је од стране Рашете потписан споразум „Сви за све", па је након расправе донета одлука о размени наведених лица, при чему је оптужени био овлашћен да изврши размену у техничком смислу, а органи правосуђа да реше правна питања, јер се против наведених лица водио кривични поступак. У односу на Кикаша, браћу Ковач и „Сплитску групу", оптужени наводи да је наша страна добила 34 припадника

ЈНА, и то једног генерала, 19 органа безбедности, 7 пилота и других старешина, а после овога још 20 органа безбедности. Оптужени даље истиче да је поред добијеног овлашћења за извршење размене у техничком смислу, добио на располагање и авион за превоз ових лица и довожење припадника ЈНА. Наводи, даље, да је након донете одлуке штаба дана 24. 11. 1991. године дошао у Војни суд у Београду, преузео наведена лица која су већ била постројена и спремна за покрет, при чему је он извршио прозивку и упутио се ка аеродрому Батајница. Одатле је слетео у Сарајево и преузео „Сплитску групу", која је ангажовањем Делимустафића доведена из Фоче, јер да се ЈНА појавила са захтевом такав захтев не би био прихваћен. Оптужени истиче да је иницирање ове рамене потенцирала хрватска страна, преко Рашете, који је доставио ССНО захтев, те да је управо хрватска страна условљавала пуштање Кикаша, браће Ковач и сплитске групе за наведене старешине ЈНА. Сам сматра да су постојали озбиљни разлози да се захтеву хрватске стране удовољи, и то из разлога што је питање надлежности Војног суда у Београду било спорно у предмету Кикаш, што су браћа Ковач ухапшена на територији БиХ, а сплитска група се налазила у Казнено-поправној установи Фоча где су постојали озбиљни наговештаји да ће се ова установа угасити.

Са друге стране, положај припадника ЈНА је био крајње озбиљан, према њима се нехумано поступало, малтретирани су, тучени, извођени на лажна стрељања, при чему је у Хрватској вођен кривични поступак против органа безбедности због кривичног дела оружане побуне, а против пилота због ратних злочина против цивилног становништва, те су поједина лица била осуђена на дуге временске казне затвора.

Истакао је такође да на штабу никакав утицај па ни касније није вршио на лица из правосуђа, јер одлука донета, свако је записао своје обавезе, при чему је он чекао да органи правосуђа обаве свој део посла, како би он након тога у техничком смислу приступио размени. Истиче да је Јакоб Бинефелд био овлашћен да разговара са Рашетом, те је то и сам сазнао када је телефоном разговарао са Рашетом да се у његовој канцеларији управо налази Бинефелд, а тражећи од Рашете податке о органима безбедности – где се налазе, Рашета ми је рекао да је ту Бинефелд, па да то пита њега, па је у разговору са Бинефелдом тражио обавештења где се наша лица налазе, да ли су жива или не.

У односу на овај део одбране оптуженог, сведок Вељко Кадијевић је изјавио да је генералан став био да све наше људе из хрватских затвора извучемо, те да је и тада а и сада у време давања исказа на главном претресу, а и увек ће сматрати да за сваког нашег човека треба дати сваког противничког човека без обзира да ли са наше стране има лица високог чина или војника у хрватским затворима. Овакав став сведока поклопио се са ставом чланова штаба, те је у том смислу извршена размена Кикаша, браће Ковач и „Сплитске групе" за наше припаднике у хрватским затворима. Истиче да је свако имао могућност да стави приговор на кога се размена не може односити, те да такав приговор није стављен. Стављен је предлог да се ова лица пусте на наша лица, и то је тако урађено, при чему никаква формална одлука није донета, већ, пошто је о овој размени одлучено на штабу, свако је записао своје обавезе, и након тога се приступа реализацији. Затим је сведок додао: „Зар је требало пустити наше

људе да буду у затворима?" Сведок наводи да је управо оптужени споменуо име Кикаша у смислу да га хрватска страна тражи, те је на штабу речено да Хрватска условљава пуштање наведених лица, па тек ако добију ова лица, да ће они са њихове стране пустити Аксентијевића, органе безбедности, пилоте и друга лица. Сведок даље истиче да га нико није упозорио на евентуалне законске сметње у вези размене, а да је то истакнуто, то питање би било размотрено, и након тога донета одговарајућа одлука, а посебно му нико од оних који не присуствују састанку штаба – органи правосуђа нису ставили примедбу.

Сведок Благоје Аџић је истакао да је питање Кикаша и других лица било разматрано на штабу, те да је претходно генерал Кадијевић обавестио присутне о потписаном споразуму „Сви за све", те је било говора о проценама да Кикаша нећемо моћи дуго задржати код нас, а са друге стране ми смо у хрватским затворима имали Аксентијевића, органе безбедности и пилоте, при чему су посебно органи безбедности били интересантни за хрватску страну, а до којих је ЈНА тешко могла доћи, према којима се веома лоше поступало, те је и Команда РВ и ПВО изузетно била заинтересована да се размена изврши, како би се пилоти вратили у Југославију. На штабу је тад предлог да се Кикаш сплитска група и браћа Ковач размене за наша лица, која нисмо до тада могли добити у редовним разменама. Сведоку је познато да је против Кикаша и других вођен кривични поступак, међутим, одлука штаба и њена реализација је у надлежности правне управе и других органа, тако да се на штабу донесе одлука, а пре тога разматрају се питања и проблеми до доношења одлуке, при чему је реализација у надлежности других стручних органа, при чему је састанку штаба редовно присуствовао генерал Радовановић, а на реферисању сваког понедељака у Оперативном центру ГШ, по шеми, присуствују председник Врховног војног суда и војни тужилац ЈНА, па по сведоку на страни оптуженог Васиљевића нема никаквог самовлашћа, донета је одлука по којој је извршена размена одређених лица.

Сведок Томислав Радовановић је истакао да нико није сам могао да одлучи о било ком питању размене наводећи: „Ни ја ни Васиљевић и др." Те да је у питању био процес који је текао са Хрватском и органима ЈНА у Загребу, па одлуку као ни размену не доноси нити врши појединац. Истакао је даље да је судбина наших људи била тешка. Посебно се лоше поступало према органима безбедности и пилотима, против којих су вођени кривични поступци, па су хуманитарни разлози налагали да се наша лица извуку из хрватских затвора, при чему никаквог смисла нема даље задржавати Кикаша и друге у исто време знајући како се поступа са нашим људима. Између та два зла, шта да се учини, ми смо бирали мање зло. Сведок је истакао да су у питању државне одлуке које правосуђе мора да изврши, јер је Председништво Југославије могло дати аболицију, а оно би уз наше образложење то и учинило, међутим, то је дуг поступак, при чему су наши људи у затворима трпели, те је све што је учињено, учињено због спашавања људи.

Сведок Андрија Рашета је истакао да је хрватска страна на списак за размену ставила Кикаша, браћу Ковач и сплитску групу са предлогом да се то питање реши по приоритету. Обзиром да се ради о приоритету, сведок је овај захтев са списком лица проследио у ССНО, јер сагласност за приоритетне размене у

сваком случају мора дати штаб, обзиром да је то озбиљно питање. Навео је при том да је размена ових лица евидентирана преко Црвеног крста, при чему се хрватска страна изјаснила да ће припаднике ЈНА пустити само под условом ако буду пуштени Кикаш, браћа Ковач и „Сплитска група". Сведок је такође истакао да је био овлашћен да потпише споразум „Сви за све", при чему је предвиђена размена лица против којих се води кривични поступак, те да оптужени Васиљевић никакву активност у вези размене ових лица није испољио већ је то ишло путем који је малопре навео. Даље, сведок истиче да је Јакоб Бинефелд имао овлашћење, и он се тако декларисао, да у име Министарства одбране Републике Хрватске и владе разговара о разменама. Ово лице је нудило услуге за размене и пре и после размене наведених лица, долазио је код сведока у канцеларију, а Рашета је за узврат тражио да Бинефелд обезбеди да наша лица буду у оним местима, затворима где их до тада није било. Колико је сведоку познато, Бинефелд није био војно лице нити представник власти, већ је, како је истакао, имао овлашћење у погледу размене.

Сведок Никола Панић који се изјашњавао о самој размени на аеродрому Плесо изјавио је да је у канцеларији команданта, пуковника Зрнић Лаза затекао Васиљевића, који је претходно изашао из авиона, те Бинефелда, где се разговарало о самој технологији размене, па су пуковник Зрнић и Бинефелд отишли до цивилног дела аеродрома, одакле је довезена једна група наших лица, при чему су двојица припадника ЈНА одбила размену, а одмах након тога за 10 минута размењени су Аксентијевић и Кикаш. Сведок истиче да је и половином децембра 1991. године такође извршена размена, при чему је на стајанци видео Бинефелда, па је закључио да размене иду преко њега, али у самом моменту размене није чуо нити му је ко то рекао да је у питању приватан аранжман, те је читајући новине сазнао и друге ствари. Наводи да лица из Европске заједнице, Црвеног крста и представника хрватских власти није било на самој линији размене, односно линији која дели цивилни и војни део, те да представници ових страна нису долазили у команду, а ако их је било у цивилном делу, онда их он са места где се налазио није могао видети.

У односу на поступање органа правосуђа, а у погледу наведене размене, суд наводи исказ сведока Милоша Шаљића, који је изјавио да га је телефоном позвао Тихомир Станишић и Миладин Папић, при чему му је Папић рекао да је врховна команда донела одлуку о размени заробљеника, посебно лица која се налазе у притвору војног суда, наводећи му и имена лица, и то: Кикаш, браћа Ковач, „Сплитска група" и др, те је он – сведок припремио за отпуст Кикаша и браћу Ковач, а питајући војног тужиоца како ће се питање кривичног поступка решити, Папић му је одговорио да ће он одустати од кривичног гоњења, а да ће у недељу оптужени Васиљевић доћи у суд да преузме лица из притвора. Сведок наводи да је питање Кикаша било спорно, чињени су напори да се пусти на слободу уз јемство, а ово због тога што је постојала могућност да се војни суд огласи ненадлежним, те да је у овом поступку његово пуштање било и због тога што је наговештено помиловање. У то време, како наводи сведок, Маринко Новаковић војни тужилац ВП 8115 Земун, написао је и доставио суду акт о одустајању од гоњења против Кикаша, те је тај акт држао код себе – Шаљић, а копију у предмету. По сведоку оптужени Васиљевић је у чисто

техничком смислу дошао по лица из притвора, а са оптуженим пре тога и после тога није контактирао. Истиче да никаква формална одлука поводом пуштања из притвора није донета, јер се очекивао одустанак или помиловање. Разговарајући са Томом Радовановићем, наводи да му је речено да се размена врши у државном интересу, и да је у том смислу и Председништво Југославије реаговало.

Из исказа сведока Медић Војислава суд утврђује да је ово лице позвао Милош Шаљић, и рекао му да у недељу ујутру буде у суду у вези пуштања лица из притвора, а увидом у списе кривичног предмета КI 1443/91 (браћа Ковач) те кривични спис против Антуна Кикаша који је прерастао у IК 184/91, суд налази да је управо сведок Медић као истражни судија поступао у оба предмета, те да је у предмету Кикаша дана 3. 9. 1991. године (спис 26) изјавио неслагање са захтевом за спровођење истраге, због кривичног дела подривања војне и одбрамбене моћи из члана 121, у вези члана 19 КЗ СФРЈ, јер за то кривично дело нема доказа за основану сумњу, а сведок као истражни судија сматра да у кривичним списима постоје докази за основану сумњу у правцу кривичног дела упућивања и пребацивања на територију СФРЈ оружаних група, оружја и муниције, из члана 132 КЗ СФРЈ, те је предложио да веће одбије захтев за спровођење истраге због кривичног дела из члана 121 КЗ СФРЈ и донесе решење о спровођењу истраге у правцу другог кривичног дела. Веће војног суда је истог дана – спис 29 донело решење о спровођењу истраге у правцу кривичног дела из члана 121 КЗ СФРЈ. У односу на предмет браће Ковач, суд је утврдио да је истражни судија на дан 22. 11. 1991. године донео решење о обустави истраге и укидању притвора, те да је тако поступио по налогу свог претпостављеног старешине пуковника Животија Бојића, док је сведок Бојић изјавио да о одустанку није уопште било консултован. Суд налази да је одустанак од гоњења као и решење о обустави истраге и укидању притвора против браће Ковач донет накнадно, дакле после размене, јер се у том правцу изјашњава и сведок Војислав Медић – спис 85, страна 5, где наводи да су браћа Ковач пуштени из притвора и одведени на размену, без доношења формалног решења о њиховом пуштању из притвора, те да је после тога војни тужилац одустао од кривичног гоњења, након чега је обустављена истрага.

Из исказа сведока Гајовић Радомира, суд је утврдио да је ово лице као тужилац поступало у предмету сплитске групе, који су после донете пресуде Војног суда у Сарајеву – спис 66, пребачени у Фочу, иако су тражили да буду у Зеници. Када је дошло до размене сплитска група није била у оквиру суда нити војног тужилаштва, иако су осуђени због кривичног дела напада на војно лице у вршењу службе из члана 206 КЗ СФРЈ. Сведок истиче да га је у вези размене упознао пуковник Туманов, мада је иста била најављена и преко ТВ-а, при чему није речено о којим лицима је реч. Разговарајући са Тумановим сведок је сазнао да је у вези размене одлучено на највишем нивоу. По сведоку због тога размена је више била војно-политичко него правно питање, обзиром да смо ми добили квалитетни профил лица, јер од „Сплитске групе" једино је Бегоња заслуживао посебан кривично-правни третман, док је одговорност осталих била нижег степена. Такође је истакао да је након размене „Сплитске групе" затвор у Фочи престао са радом. Сама технологија размене је

извршена тако што је Туманов из канцеларије сведока назвао Делимустафића у циљу довођења ових лица из Фоче у Сарајево, што је и учињено. Сведок даље наводи да на њега оптужени Васиљевић никакав утицај ни притисак није вршио, нити се Туманов разговарајући са њиме позивао на окривљеног. Разговарајући са Папићем сведок истиче да му је војни тужилац ЈНА рекао да у вези размене нема никаквих сумњи, и да је то одлучено на највишем војном нивоу. Гледајући списак размењених лица припадника ЈНА које је Југославија требало да добије, сматра да је у питању адекватна размена која је била у нашу корист, управо због пилота и органа безбедности.

Из исказа сведока Динић Новице суд је утврдио да је „Сплитска група" пресуђена 26. 8. 1991. године, да им је после тога продужен притвор у коме су били око један месец, те да су по њиховом захтеву пре правоснажности пресуде пребачени у КПД Фоча, октобра 1991. године. Обзиром да су у то време били изједначени са осталим осуђеним лицима, суд није био у обавези да о њима води рачуна као у случају да су остали у ВИЗ. У исто време текао је поступак пред ВВС поводом њихових жалби. Сведок је сазнао да је у питању размена ових лица за припаднике ЈНА, јер је видео Туманова и групу органа безбедности код пуковника Гојовића, те да њега нико из војног правосуђа није звао и рекао му да ће доћи до размене. Након извршене размене сведок је позвао Тихомира Станишића, председника ВВС, и рекао му да вероватно неће моћи да одрже седницу која је била заказана за 26. 11. 1991. године, те је позвао Станишића пре свега због 16 војника које је требао да пусти из притвора, а због кривичног дела из члана 217 став 3 КЗ СФРЈ, те да му је успут рекао и за размену сплитске групе.

Сведок Тихомир Станишић, председник ВВС, је изјавио да о разменама није имао никаквих сазнања, а када је сазнао да је размена извршена, интересовао се за процесна решења предмета, па је у разговору са Миладином Папићем, војним тужиоцем ЈНА, сазнао, а што му је овај рекао, да ће се та питања „покрити". Разговарајући са генералом Радовановићем сазнао је да у овој ситуацији помиловање тешко може бити исходовано, па је онда тражио да се генерално реши питање пуштања из притвора, и то пуштање документује потребним актима. У односу на сплитску групу сведок наводи да је постојала могућност да ова лица буду упућена на издржавање казне највероватније након правоснажности пресуде негде у БиХ, а уколико би се укинуо притвор против њих, онда би на издржавање казне ишли у Хрватску, по месту пребивалишта. Сведок истиче да је тражио да војни тужилац одустане од гоњења, јер се у том случају обуставља поступак, обзиром да је иницирање тог акта у његовој надлежности. Сведок је такође навео да са оптуженим Васиљевићем није контактирао ништа у вези лица која су пуштена из притвора, а једини контакт са оптуженим је имао након размене када га је оптужени Васиљевић назвао због одређених података у предмету Кикаш за Скупштину Југославије. Истиче да га је пуковник Папић позвао телефоном у нерадно време највероватније у суботу, питајући га да ли има број телефона Милоша Шаљића, па га је затим Папић замолио да он – сведок позове Шаљића да дође у суд, вероватно у недељу, те је он – сведок Станишић позвао Милоша Шаљића и рекао му да буде у суду, али да не зна, јер му Папић није рекао због чега Шаљић треба да дође у суд.

Сведок Миладин Папић је изјавио да је разговарајући са генералом Радовановићем и његовим заменикoм пуковником Старчевићем поставио питање шта може да се уради са лицима за која је одлучено да се размене, те је и сам дао одговоре да ако је одлука штаба таква, да ће војни тужилац у односу на доказе који се налазе у списима предложити прекид поступка, обуставу, суђење у одсуству, или ће у крајњем случају предложити државним органима примену амнестије или помиловања. При томе му је генерал Радовановић рекао да је на штабу одлучено да изврше размене и да то треба процесно усагласити, те је сазнао да је управо оптужени Васиљевић на штабу истакао да због могућих злоупотреба списак за размену мора бити предочен војном тужиоцу и истражном судији који поступа у том предмету, а оптужени Васиљевић њему није наредио или утицао да се било шта у поступку учини. Са своје стране, сведок је предузео одговарајуће мере преко својих заменика, па га је тако Војислав Младеновић известио да су спискови предочени истражном судији, те да нема никаквих примедби, како од истражног судије, тако и тужиоца који поступа у том предмету у погледу размене лица. Сем тога, сведок истиче да је сваког понедељка био на редовном састанку код начелника ГШ, о питањима размене је разговарано, обавештаван је и генерал Радовановић, те је сазнао да је размена државни интерес. Истиче да он није телефоном позвао Милоша Шаљића нити га известио да је на штабу донета одлука о размени, јер он може једино да нареди својим потчињенима у тужилачкој организацији, а Милош Шаљић му се тек након извршене размене јавио у вези затварања судских досијеа. Сведок даље истиче да је поступао само у смислу успостављања везе између генерала Радовановића и генерала Станишића, те да са пуковником Шаљићем није контактирао. Истиче да се судска питања решавају у суду, те да он никакву инструкцију тужилаштву РВ и ПВО није дао у погледу поступања у предмету Кикаш, али му је познато да је војни тужилац РВ и ПВО дао изјаву о одустанку од гоњења, коју он није видео, те је због тога позвао тужиоца Маринка Новаковића, и та изјава је повучена.

Исказ сведока Милана Пујића суд неће детаљно анализирати из разлога што ово лице са конкретном разменом нема додирних тачака, јер није био члан Рашетине комисије, а сведок је постављен за председника комисије у погледу размена тек након повратка генерала Рашете из Загреба у Београд. Сем тога, размене које је вршио сведок односила се на сектор за цивилна питања.

Сведок Симовић Петар је изјавио да је био укључен једино у случај када је довео једну групу у Сарајеву на аеродром, међу којима се налазила и „Сплитска група", коју је преузео оптужени Васиљевић и са њима авионом отишао у Загреб, али о другим детаљима нема сазнања.

Сведок Драгић Петрушић руководилац оперативног тима је изјавио да ниједно лице које је извршио ратни злочин, а то је тим утврђивао, није дошло на листу за размену, а размењивана су лица и то тако што су пре свега отпуштени болесни и рањени преко Црвеног крста, као и лица за која се није имало података да су извршила ратне злочине.

Сведок Јандрић Јадранко је истакао да је у вези Кикаша и његове размене у Сарајево дошао Туманов, и дао им задатак да припреме заробљене припаднике ЗНГ, при чему је дао и списак лица. Туманов је како наводи сведок из

канцеларије пуковника Гојовића разговарао са Делимустафићем, те је сутрадан дошао оптужени Васиљевић и преузео сплитску групу и отишао у Загреб.

Увидом у Споразум – спис 78/1 о размени заробљеника односно лица лишених слободе, суд је утврдио да се обе стране и то: влада Р. Хрватске преко заменика министра одбране Ивана Миласа и оружане снаге СФРЈ које заступа генерал Рашета обавезују да ће заменити све заробљенике, односно лица лишена слободе по принципу „Сви за све". Под појмом заробљеник обухватају се све особе лишене слободе које се налазе у затворима, притворима или логорима за заробљенике, без обзира да ли је против њих покренут кривични или неки други поступак, подигнута оптужница, или изречена правомоћна или неправомоћна пресуда, и без обзира на територију на којој се налазе или место заробљавања, лишавања слободе, ограничења кретања или држања као талаца. Овај споразум је прослеђен свим командама и јединицима у циљу упознавања активног и резервног састава старешина, ГЛ на сл. у ЈНА, војника и војних обвезника, са препоруком да се на погодан начин упознају и чланови породица АВЛ и ГЛ који се налазе у заробљеништву у Р. Хрватској, како је то наведено у спису 78. команде 1. ВО.

Суд ће након овога дати и правну оцену утврђеног чињеничног стања везаног за чињенични опис наведен у оптужници војног тужиоца.

Као овлашћено лице генерал Рашета је закључио споразум о размени лица по принципу „Сви за све", те је упутио списак лица ССНО (Кикаш, браћа Ковач и „Сплитска група") које је хрватска страна тражила по приоритету. Дана 7. 11. 1991. године штаб одлучује о захтеву, доноси одлуку о размени лица која је Хрватска тражила као услов за пуштање 34 припадника ЈНА.

Оптужени Васиљевић као члан штаба учествује у раду, с тим што он, при томе није супротно својој дужности пропустио да упозори штаб на правилну примену закона, ово због тога што оптужени није правник (то се види из личних података), те он на штабу а и шире по свом службеном положају није дужан да тумачи прописе. По суду, чињеничан опис диспозитива оптужнице мора бити конкретизован у погледу радње извршења, посебно прописа – закона, који је повређен. Како по заступнику оптужбе то представља обележје кривичног дела, оно мора бити јасно конкретизовано на коју правилну примену и ког закона је оптужени требао упозорити. Како то није учињено, тврдња о повреди закона је неодређена, а та неодређеност чини и обележје овог кривичног дела неодређеним.

Из исказа оптуженог као и саслушаних сведока, суд није утврдио ниједан доказ у правцу постојања умишљаја на страни оптуженог да је он знао, а да није хтео да упозори на правилну примену закона. Оно што је суд утврдио је обавеза оптуженог да се ствара да у размену не уђу ратни злочинци и лица која су као таква индицирана, а размењени притвореници то својство немају.

Надаље, навод војног тужиоца да се оптужени сагласио са коначним списком, односи се по суду на следеће: сви закони и правни прописи који регулишу рад колегијалних органа обезбеђују свим члановима слободно изјашњавање, према својим уверењима. У томе је претпоставка законитог и слободног одлучивања Већ је наведен став савезног секретара и начелника ГШ о неопходности размене, као и сведока Радовановића о хуманитарним аспектима.

Ово указује да оптужени као члан штаба, по својој функцији није могао да спречи или утиче на друге да се изјашњавају како желе. Сем тога, суд није утврдио доказе да је оптужени унапред знао какву ће одлуку штаб донети да би у том случају упозорио да с таква одлука не доноси.

Чињеница да се од 7. 11. – 24. 11. 1991. године не врши размена указује да се решавају правни аспекти размене, и у том периоду након одлуке штаба су могле бити стављене евентуалне примедбе, посебно што при редовним састанцима код начелника ГШ присуствују председник ВВС и војни тужилац ЈНА. Ово по суду указује да одлука штаба од 7. 11. 1991. године није одмах извршна, већ то постаје тек када се реше претходна правна питања на нивоу правосуђа или Председништва Југославије у вези евентуалног помиловања, а што је по сведоку Радовановићу представља дуг пут. Неспорно је да је у том периоду правосуђе разматрало питање размене, а сведок Миладин Папић је изјавио да је управо оптужени на штабу тражио да се по питању размене консултују истражни судија и војни тужилац који поступа по том предмету, како не би дошло до евентуалних злоупотреба. У том смислу сведок Папић је од заменика Владислава Младеновића затражио да се ово питање размотри, те да га је Младеновић обавестио да од истражног судије нема сметњи по овом питању. Тек када је правосуђе решило правна питања, појављује се оптужени на дан 24. 11. 1991. године у Војном суду у Београду, с тим што је претходног дана заступнику председника суда Милошу Шаљићу такође од стране лица из правосуђа саопштено да ће управо доћи оптужени по лица која се налазе у притвору, а на питање сведока Шаљића, а то исказује и сведок Папић, решено је да ће у зависности од доказа у списима војно тужилаштво предложити или прекид истраге или одустати од гоњења, или ће доћи до суђења у одсуству. Ово по суду указује да су заиста правни аспекти размене решавани пре доласка оптуженог у војни суд. Како је наведено, после размене долази до одустанка од гоњења војног тужиоца у предмету Кикаш, које је накнадно повучено, док је поводом случаја браће Ковач истражни судија донео решење о обустави истраге и укидању притвора, такође на основу одустанка од гоњења надлежног тужиоца. Наведена правна питања не односе се на поступање оптуженог, но суд их је навео из разлога што оптужени са лицима није контактирао из правосуђа у погледу правних аспеката размене. То су се изјаснили и сви саслушани сведоци из правосуђа.

Обзиром да је оптужени овлашћен да изврши размену по одлуци штаба, по суду указује да он није прекорачио своја овлашћења, а то значи да у његовим радњама нема противправности. По суду у конкретном случају присутна је деперсонализација личности, наиме, није битно која личност поступа, већ да ли је овлашћена да поступа, оптужени је то био, па због тога његово поступање не треба везивати како се то чини у оптужници за тач. 10 Споразума „Сви за све" у смислу да се лично ангажовао на извршењу размене.

Лица из правосуђа која су из притвора пустила притворенике, обзиром да их тужилац определио као могуће извршиоце кривичног дела, тужилац очигледно посматра као лица која поступају по тач. 2. наведеног споразума, а радњу оптуженог који технички спроводи само размену везује за лично ангажовање и тач. 10. При томе суд даје објашњење, да је генерал Рашета доставио

списак ССНО, па је самим тим јасно тражио комплетну одлуку, при чему не наводи да ће у случају позитивне одлуке размену извршити одређено лице које он – Рашета одреди, већ и то питање препушта штабу.

Понављамо, да је заиста оптужени одвео лица из Војног суда у Београду, не у смислу приватног – личног ангажовања, већ у циљу извршења одлуке штаба, што се односи и на сплитску групу коју је преузео у Сарајеву, при чему и ова лица у суштини имају статус притвореника, иако се налазе на издржавању казне, јер им је притвор продужен до правоснажности пресуде. И у овом последњем случају из исказа сведока Гојовића суд налази да су органи правосуђа били укључени у питање размене, јер је овај сведок разговарајући са Миладином Папићем сазнао да је размена одобрена на највишем нивоу, након чега је пуковник Туманов преко МУП-а БиХ издејствовао довођење лица из Фоче у Сарајево, јер да се ЈНА појавила са таквим захтевом, њему не би било удовољено.

У конкретном случају кривична одговорност оптуженог Васиљевића би се могла поставити само у случају да је он био овлашћен да у нечије име, па и самог суда, донесе одлуку о пуштању лица из притвора, или да је наредио суду да такву одлуку донесе. То што у конкретном случају нема одлуке о укидању притвора, везано је за лица која су у том случају из правосуђа поступала, јер оптужени није надлежан да доноси одлуке и надлежности правосуђа, па ни да упозорава на поштовање закона. У том смислу нема доказа да је оптужени Васиљевић подстрекавао лица из правосуђа на противзаконито ослобођење притвореника.

Својство Јакова Бинефелда као цивила како га је определио војни тужилац, негирао је управо сведок Рашета, наводећи да је ово лице овлашћено за размене, а да сведок Панић Никола, који је присуствовао самом чину размене, те да од никога није сазнао да размена има приватан карактер. По суду је заиста нелогично да се довођење припадника ЈНА из хрватских затвора врши од стране хрватских власти, а да се на крају појављује цивил, односно особа која није овлашћена у погледу размене. Сем тога, оптужени је имао задатак да изврши размену и доведе припаднике ЈНА, а не и ком лицу ће их предати. Утврђено је да је оптужени лица предао пуковнику Зрнићу, који је са Бинефелдом вршио размену.

Такође, не стоји тврдња тужиоца да су представници хрватске власти, Европске заједнице и Међународног комитета Црвеног крста морали присуствовати размени, јер у самом споразуму није наведено обавезно присуство ових лица на самој линији размене, а чињеница је да је списак за размену верификован преко Црвеног крста, како је то истакао генерал Рашета, па је и њихово присуство у крајњем ефекту непотребно.

Имајући све у виду, суд је основом члана 350 тач. 3 ЗКП оптуженог ослободио од оптужбе, јер нема доказа да је оптужени супротно својој дужности пропустио да упозори штаб на правилну примену закона, те да је знао, а да није хтео у истом смислу да упозори. Давање сагласности везано је за принцип слободног изјашњавања чланова колегијалног тела, а суд није утврдио доказе да је оптужени знао какву ће одлуку штаб донети, да би упозорио да се таква одлука не доноси. Даље, суд није утврдио доказе у правцу личног ангажовања

оптуженог у вези саме технологије размене, јер је он био овлашћен да размену изврши, па у његовим радњама нема противправних поступања, с тим што су правни аспекти размене решавани у правосудним органима без учешћа оптуженог. Суд такође није утврдио доказе да је Јакоб Бинефелд цивил, те нема доказа да је обавезно присуство на линији размене хрватских власти, Европске заједнице и Црвеног крста.

Суд налази након овога, а потребно, да тврдњу војног тужиоца дату у завршној речи (иако она не обавезује суд) правно образложи, а ради се о чињеници да до закључења Споразума „Сви за све" не би дошло да је ЈНА применила репресалије против Хрватске. У питању је очигледно хипотеза без основаних чињеница (хипотетичка могућа претпоставка). Када би та претпоставка била једино могућа последица репресалија, онда би закључак тужиоца био исправан. Али, ако из једне премисе нужно произлази више последица, односно може да наступи нешто друго, а не наведени споразум, онда таква хипотеза није основана. Наиме, ништа по суду не указује да би се Хрватска због предузетих репресалија понашала онако како то ЈНА жели.

У односу на тач. II оптужени је истакао да је 11. 10. 1991. године на састанку у Хан Пијеску (ССУП, УБ и МУП БиХ), МУП БиХ поставио питање попуне материјалним средствима, а генерал Грачанин је обећао помоћ, те да такве потребе представници МУП-а посебно искажу када дођу у ССУП, где ће се видети шта за њих може да учини ССУП, а шта УБ. Након овога, дана 22. 10. 1991. године одржан је састанак ССУП са представницима МУП-а БиХ и УБ, како би дошло до реализације одређених договора, где је МУП БиХ захтевао испоруку оружја за осам општина, у питању је непопуњеност резервног састава милиције, као и гориво за покривање пунктова, при чему, како наводи оптужени, ССУП не даје сагласност за куповину оружја преко СДПР-а, а захтеви МУП-а су били изражени у енормним количинама, што је на захтев оптуженог, представник МУП-а кориговао, усмеривши га на средства која су у редовној употреби.

Сутрадан, 23. 10. 1991. године у УБ је стигла депеша МУП-а БиХ, те је оптужени, како наводи, заокружио шта им се може дати, наглашавајући да је сâм извршио корекцију овог захтева, како се не би повећала борбена готовост МУП-а. На овој депеши коју је донео референт Ерак Илија, оптужени наводи да је у горњем десном углу написао одређени текст који не означава ни ургенцију, ни утицај, већ тај писмени траг означава да се онемогуће екстремне количине. Ово из разлога што се све веће количине набављају преко колективних уговора, где републике обједињавају своје потребе у једној години за следећу годину, па наменска производња своје потребе у једној години за следећу годину, па наменска производња такву производњу планира за следећу годину. Оптужени даље наводи да депеша са оваквим текстом у десном горњем углу није предата ни МУП-у ни СДПР-у, нити се он – оптужени интересовао, а зна да референт по том питању није ништа урадио. Након овога представници МУП-а су долазили у УБ али и одлазили необављена посла.

Због одржавања састанка који је предстојао 19. 1. 1992. године у Сарајеву између ССУП-а, УБ и МУП-а БиХ, а знајући о каквим ће питањима бити расправљено, оптужени наводи да је потписао акт 13. 1. 1992. године који му је донео

на потпис Ерак Илија, при чему не може да прецизира шта му је Ерак рекао, али мисли да се позвао на депешу од 23. 10. 1991. године, те да та сагласност коју је он потписао означава набавку наоружања за које је он тактички носилац, а не и за дуге цеви. У оваквом случају када се УБ појављује као тактички носилац ако се било који МУП обраћа својим захтевима према ЈНА, то је исто чинио и према МУП Книнске крајине, МУП Хрватске раније склопљен између наменске производње и МУП-а БиХ.

Сведок Глигоревић је изјавио да је у Хан Пијеску МУП БиХ истицао проблем у вези наоружања људства на пунктовима, говорили су да морају узети оружје од других да би их дали милицији на пункту, наводили су да су део новца платили Црвеној застави, а да нису ништа добили, али да му о даљем поступању оптуженог није ништа познато.

Сведок Ерак је изјавио да је 23. 10. 1991. године у УБ стигла депеша коју је он видео и закључио да су за неке врсте захтева били тактички носиоци, те је то предочио оптуженом, а оптужени је написао да се изврши уговор према СДПР-у, с тим што се то односи на прслуке и мотороле, обзиром да су то материјали који се увозе, а таква средства увози и УБ, те да се никакво наоружање не може набавити преко СДПР-а, јер ни УБ то не чини, већ наоружање тражи од управе пешадије. У односу на депешу, понудио је представнику МУП БиХ фирме преко којих и УБ набавља средства, те да је то вид помоћи да их и они купе, која иначе купује и УБ, а ради се искључиво о моторолама и прслуцима. Сведок истиче да је у десном горњем углу депеше, оно што је оптужени написао, схватио само као околност да се МУП-у омогући да уђе у позицију да купи средства која иначе купује и УБ, и тај писмени траг се ни у ком случају не може односити на наоружање, јер се СДПР не бави увозом оружја за УБ. Тада, 23. 10. 1991. године сведок ништа није предузимао, а ни касније поводом текста у десном горњем углу, а приликом каснијих долазака представника МУП-а БиХ сведок је сам, како изјављује, покушавао да одређене ствари компензује у смислу пословне сарадње, али да на том пољу није ништа учињено.

Сведок даље истиче да је заиста представник МУП-а БиХ 13. 1. 1992. године дошао у УБ и затражио од њега – сведока да на посебном листу напише да је УБ сагласна са куповином оружја, при чему је приликом куцања тог акта од њега представник МУП-а тражио да унесе веће количине од оних које су биле у депеши, и које је оптужени заокружио, међутим, то сведок није учинио. Када је био при крају куцаног текста, представник МУП-а га је замолио да у акт унесе и сагласност да се убрзају већ купљене а неиспоручене количине пиштоља, те је то сведок и учинио, мада не може да објасни како се позвао на министра народне одбране БиХ, да је у питању грешка и очигледан лапсус. Сведок посебно наводи да је писмену сагласност написао самоиницијативно, без било каквог учешћа и утицаја оптуженог, с тим што је на депеши од 23. 10. 1991. године и заокружених артикала од стране оптуженог, он сам – сведок штиклирао и стављао плусеве, проверавајући да ли одређених артикала има или нема у „Црвеној застави", да би након два месеца сачинио и писмену сагласност наводећи и друге врсте наоружања, како је то од њега тражио представник МУП-а. Сведок даље истиче да је допис од 13. 1. 1992. године који је откуцао схватио као папир који ће презентовати у Крагујевцу у циљу од 13. 1. 1992. године,

однео код оптуженог на потпис, код оптуженог је почео састанак, те је на питање оптуженог рекао да је откуцао акт за Крагујевац, али да при том оптужени није успео да прочита садржину сагласности, ишло је све брзо. Оптужени је то потписао и одмах сведоку предао, те сведок истиче да не зна да ли је МУП нешто са овом сагласношћу могао издејствовати. Потенцира да је сагласност сам куцао, нико откуцан текст из МУП-а није донео, а наводи да је унео и оне врсте наоружања које опужени није заокружио, те да је то учинио онако како му је представник МУП-а диктирао, те да је све време и после 23. 10. 1991. као и 13. 1. 1992. године МУП БиХ преко УБ ништа није остварио.

Сведок Филиповић, директор наменске производње, је изјавио да је представник МУП-а БиХ, иначе Србин, донео један акт који је потписао оптужени Васиљевић, тражећи од њега да се уговори и одређена количина аутоматском оружја и пиштоља. При томе је сведок представнику рекао да оптужени може бити само консултант, а примљени допис из УБ за наменску производњу није меродаван, не само зато што није стигао редовним каналима, већ ни ставке у допису нису меродавне, као ни количине ни консултације о убрзавању испорука. Оваквим дописом, по сведоку, на наменску производњу се не може утицати да ли ће или не закључити уговор са МУП-ом БиХ. Ово из разлога што никаква забрана до марта 1991. године није постојала, када је тек тада МУП Србије забранио промет оружја са БиХ и Македонијом. Оно што наменска производња може да закључи и обавеже се уговором је само у односу на пиштољску производњу, а то је чињено и са приватним лицима – грађанима којима је ово оружје испоручивано. Не везано за сагласност УБ, сведок је закључио уговор са МУП-ом БиХ, те је пиштољско наоружање по отпремницама испоручивано. У односу на аутоматско – војно оружје, сведок наводи да је представника МУП-а БиХ упутио на управу за набавку, јер једино са њима МУП може склопити уговор, а СДПР искључиво врши промет са иностранством.

Увидом у депешу (17), суд утврђује да је оптужени кружићима заокружио пиштољ М-57 калибра 7,62 милиметра – 200 комада, пиштољ 7,65 милиметара – 200 комада, те ручну радио-станицу моторола – 300 комада, панцири – 1.000 комада, колико и заштитних шлемова, те КЗУ 31 – 10 комада и мануелна телефонска и телеграфска централа. Суд закључује да је у односу на пиштољске количине УБ тактички носилац, док се у десном горњем углу наводи од стране оптуженог да пуковник Ерак види укупну процедуру према СДПР, а неспорно је да СДПР врши промет са иностранством, те се то односи на преостале заокружене артикле, а не пиштоље. На овој депеши видљиви су знаци плусева и штиклирања, а што је Ерак означио, како је то наведено. У спису 18 – сагласност, који је потписао оптужени, видљиво је да је поред малопре наведених пиштоља унето и војно наоружање, и то снајпери 7,9 милиметара и пушкомитраљези од по 100 комада, те магнум 357 кратки – 30 комада, с тим што се последњи артикл у депеши не наводи. Такође у овој ургенцији позива се на разговор са министром одбране БиХ, и препоручује могућност брже испоруке пиштоља који су већ плаћени.

Сем тога, увидом такође у спис 18, који се односи на пословне односе између наменске производње и МУП-а БиХ, јасно произлази да је наменска

производња дана 21. 2. 1992. године закључила уговор о продаји пиштоља МУП-у БиХ на изузетно веће количине него што су наведене у сагласности, што указује по исказу сведока Филиповића да сагласност – спис 18 за наменску производњу уопште није меродаван. Тако на пример, „Црвена застава" уговора количину од 1.700 комада пиштоља 9 милиметара, 500 комада пиштоља 7,62 милиметара, колико и пиштоља 7,65 милиметара и 60 комада магнума, с тим што је у обавези да од 21. 2. 1992. у наредна три месеца испоручи 1.200 пиштоља 9 милиметара од по 400 комада, пиштоља 7,62 и 7,65 милиметара, и 60 комада магнума, а преостале количине у четвртом месецу од дана потписивања уговора. Поред тога, за суд је неспорно да су пиштољи ЦЗ-99 испоручивани по уговорима из 1991, те да је наменска производња требала МУП-у БиХ да испоручи укупно 300 комада ових пиштоља, па ако се анализира отпремницама од 14. 1. 1992. године (спис 18/10) јасно произлази да је у питању последња количина ових пиштоља уговорених у 1991. године, а из списа 18/1 ова количина се налази на последњем месту, иако носи датум од 31. 12. 1991. године када се закључује пословна година, за суд је неспорно да је са испоручених 90 пиштоља ЦЗ-99 уговорена количина од 300 комада пиштоља у потпуности реализована. То надаље значи да констатација у спису 18 у погледу убрзања преосталих испорука нема значаја, јер се ради о уговорној обавези између наменске производње и МУП-а БиХ из 1991. године.

Испоручене количине пиштоља по отпремницама 18/5, 18/6 и 18/7, односе се на уговорне обавезе и извршење уговора од 21. 2. 1991. године, те у том смислу сагласност (18) са овим испорукама није у узрочној вези. Како је видљиво, ни на једној отпремници из 1991. и 1992. године нема дугих цеви – војног оружја, нити су оне испоручене МУП-у БиХ, а како је сведок Филиповић навео, војно наоружање се једино може набавити преко Управе за набавку, што по суду указује да пуковник Ерак са овом управом није ни контактирао, јер да је контактирао, то би одмах приликом куцања сагласности (18) представнику МУП-а саопштио.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, суд је, правно га оцењујући, пре свега пошао од битне чињенице, а та је да оптужени потписује акт (18), не знајући каква је садржина истог, верујући потчињеном да је законитост поступања обезбеђена. Но, како је садржина другачије од оне коју је оптужени као своје чињење навео, по суду указује да је тај акт отужени потписао у заблуди, с тим што је она нехатна, која може бити и отклоњива, но свеједно је, искључен је умишљај, а ово кривично дело се може извршити само са умишљајем. Суд није утврдио доказе у правцу постојања свести на страни оптуженог да је он, користећи свој службени положај, свесно посредовао да наменска производња изврши једну радњу коју не сме извршити. Ово због тога што је оптужени на депеши (17), од наоружања, заокружио само пиштоље, јер је по тач. 73 Правила службе органа безбедности УБ тактички носилац сарадње са унутрашњим пословима што даље указује да у том смислу није поступио ван службених овлашћења. Остале заокружене ставке од стране оптуженог односе се на куповину средстава из иностранства преко СДПР-а, који се иначе искључиво и бави увозом, а што је написао у десном горњем углу депеше, и тај текст односи се на потчињеног, а не МУП БиХ, да сагледа могућности и препоручи фирме

које се баве увозом, а преко којих се и УБ посредством СДПР-а такође снабдева, па је тај текст у сваком случају упућен на закониту процедуру уговарања. У истој депеши оптужени није заокружио ниједну дугу цев, па самим тим ни потчињени није био у обавези да контактира са управом за набавку у вези војног наоружања, а што овај није ни чинио.

Ако се са друге стране сагледа комплетна понуда у вези захтева МУП-а БиХ, као и куцање сагласности, а о чему се посебно изјашњавао сведок Филиповић, по суду указује да ни предузета радња (сагласност спис 18), није таквог квалитета, да може проузроковати последице.

Ако се са друге стране сагледа комплетна процедура у вези захтева МУП-а БиХ, као и куцање сагласности, а о чему се посебно изјашњавао сведок Филиповић, по суду указује да ни предузета радња (сагласност спис 18), није таквог квалитета, да може проузроковати последице.

Ово све по суду указује да нема доказа да је оптужени Васиљевић, користећи положај начелника УБ, свесно посредовао код наменске производње да ова изврши службену радњу коју не би смела извршити, па га је основом члана 350 тачка 3 ЗКП ослободио од оптужбе, чиме би извршио кривично дело противзаконитог посредовања из члана 180 став 2 КЗ СРЈ.

Све остало, ван наведеног, што је потчињени написао у ургенцији – спис 18 (у погледу дугих цеви, убрзања раније уговорених пиштоља и позивања на министра одбране БиХ) не односи се на поступање оптуженог, изузев стављања потписа на овај акт, у убеђењу да то чини само у односу на заокружене ставке из депеше, а испорука пиштоља из списа 18 не представља радњу коју наменска производња не би имала извршити, јер и после овога, а независно у односу на ургенцију, самостално склапа уговоре са МУП-ом БиХ, управо за пиштољску производњу које и испоручује у фебруару 1992. године.

У односу на тач. 3 оптужени је истакао да је уз знање и одобрење претпостављеног старешине генерала Кадијевића извршавао задатак коме је он дао назив „Канал", те да није у питању оперативна акција, већ задатак који је дао видне резултате. Наиме, дана 6. 8. 1991. године након завршеног састанка код генерала Кадијевића исти му је наложио да се повеже са генералом Поповићем због спречавања илегалног увоза оружја у Хрватску, уз евентуално хватање брода, те да задатак води затворено, опрезно а он – оптужени је шест пута известио савезног секретара, као и штаб, о резултатима и евентуалним проблемима. Након овог разговора, оптужени наводи да је позвао генерала Јову Поповића и од њега добио подробнија обавештења, а на седници штаба разматрана су и друга питања о спречавању илегалног увоза наоружања, а што су посебно истакли генерали Кадијевић и Аџић. Због заузетости оптужени истиче да је задатак пренео на свог заменика пуковника Туманова, који је због затворености задатка водио посебну евиденцију у својој радној бележници, а коју је након смене оставио у првом одељењу. На самом задатку као оперативца одредио је пуковника Туманова и сараднике генерала Јову Поповића и Опачић Петра, а он сам – окривљени је укључио још три сарадника који су вршили контролу спровођења ових активности. Наводи да због затворености задатка предузете активности не представљају оперативну акцију, те није постојала потреба за најсложенијом и комбинованом применом свих мера и

поступака, а када би дошло до оперативне акције која би имала савезни карактер, онда би савезни секретар за НО морао донети и потписати такву одлуку. Истиче да је задатак „Канал" вођен у оквиру већ отворене раније оперативне акције. Наводи да годишњи коначан обрачун средстава није извршен, јер је задатак започет 1991. године, па обзиром да није био завршен, а активности су пренете у 1992. годину, тек када се задатак заврши, новчана средства се правдају, а обзиром да је смењен са дужности, то није могао учинити. Истиче да му је познато да су новчана средства исплаћена сарадницима, а што је и он одобрио, а у признаницама се не наводи по којем се задатку средства исплаћују, јер то могу бити трошкови од најнижих до најсложенијих радова, а тек након завршетка и спецификације расхода наводи се и разлог трошења новца.

При томе истиче да је на састанцима штаба одобрен утрошак новца, а оперативац Туманов нема обавезу да наводи зашто је новац утрошен, и ту се не може примењивати аналогија у односу на материјално финансијско пословање, с тим што је битно да се наведе у признаници који је задатак у питању или сврха расхода, на пример награда и трошкови сарадника, а ако се ништа не наглашава, онда су у питању укупни оперативни трошкови. При томе сарадник не потписује признаницу нити је у обавези да правда примљени новац подношењем рачуна, признаница или посебних извештаја, јер је ово правдање скопчано са ризиком по сарадника. Истиче да у нормалној процедури он – као начелник, одобрава исплату, а оперативац прима новац, па пошто је 7. 10. 1991. године био одсутан, његов заменик Туманов се појављује као наредбодавац, а нелогично је да он и прими новац, па је зато новац примио Ерак Илија, који је одмах предат сарадницима. Истиче да је овако поступљено јер су двојица сарадника дошли после подне, морали су хитно да крену то вече у Румунију, а Туманов би у коначном обрачуну потписао да је новац примио као оперативац. Истиче такође, да новац није одмах оправдан, јер је постојала могућност да се он врати у специјалну благајну, а да није било ове околности, новац се одмах могао оправдати, и ту никаквих замерки не би било. Ово посебно што иако се новац преноси у наредну годину ништа се посебно не наводи, зашто се преноси, јер се он правда у години у којој се задатак заврши. Истиче да је новац предат сарадницима који су радили на извршавању задатка у циљу дофинансирања осигурања и доплате лежарине, како брод не би кренуо за Хрватску. Основни задатак, како наводи оптужени, који је добио од генерала Кадијевића, а који је пренео на потчињене, је био да се на првом месту спречи илегалан увоз наоружања за Хрватску, евентуално ако постоји могућност заплене брода и товара, о чему се договорио са шпедитером који у том смислу суд упућује на страну 17 записника о главном претресу први и трећи пасус, страна 18 први пасус, страна 26 претпоследњи и последњи пасус, страна 27 први пасус, и стране 6, 63 и 64 истог записника.

Сведок Вељко Кадијевић је истакао да је оптуженом Васиљевићу и генералу Вулетићу – начелнику друге управе, дао задатак да формирају организацију, и то заједнички, у земљи и ван ње, у циљу онемогућавања илегалног увоза оружја у Хрватску и друге делове земље. Након сазнања од генерала Поповића за брод и товар у румунској луци који је Хрватска требала илегално да увезе, позвао је оптуженог, те је по речима сведока у конкретном случају оптужени

поступао по његовом директном наређењу. При томе као основно, сведок је оптуженом као претпостављени старешина наредио да се не дозволи исплов-љавање брода са наоружањем, односно да оружје не дође непријатељу у руке, а ако се основни задатак не буде могао извршити, да товар дође у наше руке, што је скопчано са ризиком, и због тога је инсистирао на извршењу основног задатка. Сведоку је познато, а то и истиче, да је новац који је дат за конкретан задатак није био довољан, јер се са више новца могло много тога урадити. Истиче да се се провера специјалне благајне ни у једној служби безбедности на свету не врши, јер никакве инспекције не могу утврдити и нису у стању закључити за које потребе је новац утрошен, те да се у том случају, а што је он имао, мора имати поверење у људе који на тим пословима раде.

Сведок Аџић је истакао да су УБ и ССУП од раније заједнички радили на спречавању илегалног увоза оружја, а у конкретном случају сведоку је познато да је акцију у вези спречавања наоружавања Хрватске из Румуније одобрио савезни секретар, те је оптужени Васиљевић на штабу упознао чланове о појединостима илегалног наоружавања из Румуније, те лично сведок зна да су новчана средства за ове активности била одобрена, а са којима је УБ самостално располагала.

Сведок Глигоревић је истакао да је издате признанице могао правдати и оптужени, али и његов заменик. Сва средства која се издају одмах се правдају, а начелник то верификује својим потписом. Коначно, Туманов је требао потписати признанице – рачуне, а то је накнадно требао оптужени верификовати. Сведок истиче да је чуо од Туманова који је водио ову акцију да треба уплатити осигурање товара, односно да се ради о дофинансирању терета, да је задатак вођен по принципу затворености, и ова акција није морала бити евидентирана у првом одељењу и другде. Истиче да су подаци добијени у вези „Канала" проверавани и од стране ССУП-а. У вези лица ангажованих у овој акцији информисан је и кабинет савезног секретара, а неки делови предузете акције „Канал" предочени су Савезном савету за заштиту уставног поретка, с тим што догађаји нису означени као „Канал", већ као припрема за спречавање илегалног увоза оружја. Наводи да су подаци уз УБ били једини извори у вези илегалног наоружавања у то време.

Сведок Јован Поповић истиче да је о својим сазнањима известио генерала Кадијевића, те је основни циљ био спречавање испловљавања брода, односно да се са временом одуговлачи како брод не би кренуо. Наводи да је оптуженом Васиљевићу са којим је ступио у контакт, како му је то генерал Кадијевић рекао, одмах истакао да ће сви трошкови пасти на терет посла, а не на терет ССНО. Наводи да је због повећања ризика „Лојд" увео таксе, те је дошавши у УБ заједно са Опачићем, где је од оперативца Туманова који их је држао на вези, на име овога затражио 14.000 ДЕМ, те да је новац скупљан око два и по сата, те је након тога Туманов рекао да има 12.000 ДЕМ и 2.000 америчких долара, и тако затворену коверту је Туманов предао Опачићу, а он и Опачић су истог дана отишли у Румунију. Истиче да је чуо, јер није присуствовао, да је Опачићу предато касније и 6.000 ДЕМ, представник Хрватске би дошао са другим бродом и одвезао брод у Хрватску. Наводи да је то једини новац који је УБ дала за извршење задатка, те да никакав други новац ван овог УБ њему и Опачићу

није предала. Истиче да док су он и Опачић сарађивали са оперативцем, брод није кренуо, па чак и кад је Туманов прешао на нову дужност, са њиме су и даље одржавани контакти, те је по њему акција дала очекивани резултат. То је да брод не исплови из луке.

Сведок Зоран Стевановић је више износио своја запажања везана за сасвим другу врсту наоружања, па у том смислу, обзиром да је главни претрес за ову тачку оглашен тајним, упућујемо на страну 68 до 71 записника о главном претресу.

Сведок Радојковић Драгиша, референт за мат. финансијско пословање, који иначе води специјалну благајну, истиче да је 7. 10. 1991. године увече позван од свог претпостављеног Ерак Илије да изда новчана средства за потребе „начелства", те је сведок Радојковић написао две одвојене признанице својеручно – једну на 12.000 ДЕМ, а другу на 2.000 америчких долара, коју је предао Ераку, и он му се потписао на обе признанице, а затим их вратио оверене од пуковника Туманова. Крајем године, када је требао да прокњижи овај новац, предао их је Ераку, да их он однесе оптуженом на потпис, који му их је вратио потписане, и истовремено рекао да их не књижи, јер постоји могућност да се девизе врате. Сведок даље наводи да је на једном папирићу написао „не књижити, могуће да ће се вратити". Наводи да су наредбе и признанице остале у документацији за 1992. годину. Истиче да је 13. 2. 1992. године предао Туманову 6.000 ДЕМ, а признаницу оверио оптужени Васиљевић, с тим што не зна да ли је овај новац прокњижен или не. Истиче да се у пракси захтев за издавање девиза не сачињава ако новац издају начелник или његов заменик. Тек када се признаница реализује, накнадно се пише наредба за исплату коју потписује начелник, те да је за све три признанице наредбе за исплату потписао оптужени, и то се налази у досијеу. Наводи да од када ради овај посао, пракса је да се овако поступа.

Приликом контроле благајне специјалних средстава маја 1992. године комисији је предочио две признанице од 7. 10. 1991. године, наводећи да се преносе из 1991. године, али мисли да то записнички није констатовано.

Сведок Ерак Илија је изјавио да је 7. 10. 1991. године у поподневним часовима позван од пуковника Туманова, где му је овај изнео да су потребна девизна средства из специјалне благајне, те да је позвао потчињеног Радојковића да му ова средства преда. Сведок Ерак истиче да му је Туманов рекао да треба 15.000 ДЕМ па му је сведок предложио да му преда 12.000 ДЕМ и 2.000 америчких долара, те је сведок узео 12.000 ДЕМ и 2.000 америчких долара, потписао признанице, новац предао Туманову, који се на признаницама потписао као наредбодавац, а сведок као прималац, те је признанице вратио Радојковићу. Истиче да је питао Туманова по ком задатку је новац правдан, а овај му је рекао да се напише – по оперативној акцији „Канал" – те му је одмах рекао да се новац не раздужује јер постоји могућност враћања, и то је сведок пренео потчињеном Радојковићу. Маја 1992. године када је вршена контрола средстава специјалне благајне, а контролу могу да врше само органи безбедности, обзиром да се он – сведок појављује као прималац новца, обратио се генералу Глигоревићу и он му је рекао да то види са Тумановим, те да не брине, да ће се новац у том смислу оправдати.

Из писмених доказа – списи 5, 6 и 7 суд је утврдио да је дана 7. 10. 1991. године из специјалне благајне исплаћено 12.000 ДЕМ и 2.000 америчких долара на име О. А. „Канал", те да су обе признанице оверене од стране пуковника Туманова, а да су средства наменски утрошена у извршавању задатака из делокруга ОБ ЈНА, те да је новац примио Ерак Илија. Такође је суд утврдио да је дана 13. 2. 1992. године исплаћено 6.000 ДЕМ са тачним навођењем спецификације расхода, што је оверио оптужени, а новац примио оперативац Туманов.

Из дописа УБ – спис 75/1 означено као О. А. „канал", наводи се да оваква акција није одобрена од стране надлежног старешине или органа, нити је као таква сходно упутству о документацији и евиденцији ОБ и војне полиције евидентирана, док се у допису истог органа – спис 161/1 наводи да је О. А. „Југ" увео ССУП, и да је до сада УБ нису обавестили да је акција обустављена.

Спис 108 представља допуну извештаја о контроли материјално-финансијског пословања средствима посебне намене, у коме се наводи да су комисији у саставу Гавриловић Бранко и Милорад Милић пале у очи две признанице које смо већ цитирали од 7. 10. 1991. године, с тим што је допуна извештаја сачињена 2. 6. 1992. године, а суштинско питање контроле постављено рачунополагачу пуковнику Радојковићу, јесте да је пуковник Ерак требало да образложи где су утрошена средства, па се цео проблем свео на то да је оптужени Васиљевић рекао Ераку да ће се та средства вратити у касу, те да до окончања контроле средства нису враћена у специјалну благајну.

Списи: 149, 153, 153/1, 153/2, те писма – списи 54–55, неће бити посебно образлагани, јер је у питању метод рада УБ и сарадника.

Из свега изнетог суд закључује да је оптужени Васиљевић извршавао задатак „Канал", те да га је он тако назвао, јер је од савезног секретара добио наређење да спречи илегалан увоз оружја у Хрватску, а за претпостављеног небитан је назив задатка. Сем тога, и сам сведок Кадијевић истиче да је оптуженом наредио да изврши задатак, што по суду указује да се у конкретном случају не ради о оперативној акцији, па због тога савезни секретар и не доноси никакву писмену одлуку, што би иначе морао учинити да је у питању оперативна акција, а са друге стране оптужени није ни дужан да такву одлуку прибави. Наиме, оперативна акција у писменој одлуци добија своје име које се не мења, и она укључује велики број субјеката како у ЈНА, тако и ван организацијског састава ЈНА, а у конкретном случају на извршењу задатака укључена су само два сарадника, што је неспорно у доказном поступку утврђено.

Оптужени је у извршавању задатка и предузетим мерама извештавао на штабу како савезног секретара, тако и начелника ГШ, те је на састанцима штаба одобрена исплата новчаних средстава. Поступајући по директном наређењу претпостављеног, а што је оптужени констатовао и у својој радној бележници, и упућен на Јову Поповића, са истим утврђује и појединачне активности, за оперативца одређује свог заменика пуковника Туманова, који је у његовој одсутности – одсутности оптуженог, 7. 10. 1991. године одобрио и исплатио 12.000 ДЕМ и 2.000 америчких долара, потписујући се као наредбодавац на признаницама – спис 5 и 6, а Ерак као прималац, иако у задатку није учествовао, што по суду указује да се у том тренутку, одсутности оптуженог то једино тако и могло учинити, јер је нелогично да оперативац буде и наредбодавац и

прималац новца. Међутим, већ тада, приликом прве исплате, оперативац Туманов обавештава Ерака, а овај преноси Радојковићу да се новац не књижи јер постоји могућност враћања, иако се већ тада могао оправдати. Због ове могућности, као и чињенице да је задатак пренет у 1992. годину, ни на крају календарске 1991. године није извршено књижење новца.

Новац у 1991. године предат је на име лежарине, а 6.000 ДЕМ чију је исплату наредио оптужени на име сарадника, а у ствари се ради о плаћању осигурања терета, у оба случаја у циљу да товар не крене за Хрватску, а што представља извршење основног задатка. Сем тога, књижење новца није извршено, јер је била присутна и варијанта заплене брода, па би новац добијен продајом наоружања био унет у специјалну благајну, а овај крајњи део задатка је ризичан поступак уз употребу ратне морнарице, али и условљен поступањем хрватске стране.

У наведеним признаницама није потребно наводити разлоге исплате, а сарадник није у обавези да прилаже рачуне, потврде и сл., сем тога како истиче сведок Кадијевић, провера специјалне благајне у свету се нигде не врши, те да ниједна класична инспекција није у стању да утврди за чега је новац утрошен, па се у том случају, а и уопште, мора имати поверења у људе, с тим што како сам истиче, у оптуженог је имао поверења. У том смислу суд спис 108 не може сматрати као доказ о несталом мањку, односно штети, обзиром да се овај спис односи на допуну извештаја о материјално-финансијској контроли, с тим што никакве аналогије између контроле специјалне благајне и осталих класичних благајни нема, а ако се ради о допуни извештаја, нормално је да постоји и сам извештај, кога иначе нема у списима, па суд констатује да је ова комисија само констатовала стање увидом у признанице – спис 5 и 6, како је то иначе и наведено у спису 108, односно утврђивала начин исплате, а не и насталу штету.

Имајући у виду шта је речено, а о чему ће бити још речи, суд понавља да се у конкретном случају у погледу извршавања задатака не може закључити да се ради о оперативној акцији, па у том смислу ни дописи УБ бр. 75/1, 157 и 161/1 немају кривично-правни значај, обзиром да је у питању извршавање добијеног задатка, о чијим резултатима је оптужени извештавао, а јасно је да су подаци из задатка „Канал" преко УБ достављени корисницима и представљали једине податке о илегалном увозу наоружања, како се иначе изјаснио сведок Глигоревић.

При томе, повреде унутрашњих прописа које је војни тужилац навео у диспозитиву оптужнице имале би значаја у кривично-правном смислу у случају да оптужени није извршавао задатак по наређењу претпостављеног старешине, када би се сигурно могло закључити да је задатак вођен самоиницијативно, без знања и одобрења, те да за такво поступање није био овлашћен, а утврђени докази указују супротно.

Надаље, повреде унутрашњих прописа, посебно Правила службе органа безбедности, односе се на сасвим другу област од оне која је оптуженом стављена на терет, тако на пример тач. 17, односи се на овлашћења савезног секретара у руковођењу органима безбедности, у погледу примене метода и средстава са констатацијом идентичних овлашћења везаних за команданта

ТО република, а на таква овлашћења оптужени не може утицати, нити их мењати. Даље, тачка 31 истог правила, односи се на припаднике оружаних снага или организација НВО, ако се бави обавештајном и другом непријатељском делатношћу и у вођењу оперативних обрада за то лице, а у конкретном случају илегалан увоз није у никаквој вези ни са једним припадником из састава ЈНА. Тачка 59, односи се на издвајање појединих контраобавештајних случајева из надлежности органа безбедности и то команди, јединица и штабова и предаја тих случајева у надлежност УБ, а у конкретном случају није утврђен ниједан доказ да је илегалан увоз био у надлежности нижих јединица, те да је овај случај савезни секретар издвојио и предао у надлежност оптуженом.

Тачка 16, 19 и 30 Упутства о документацији и евиденцији ОБ, односи се на евиденцију оперативне акције, а суд је неспорно утврдио да се у конкретном случају не ради о оперативној акцији, већ задатку, па је непотребно ове тачке образлагати.

Тачка 112 Упутства о методима и средствима рада органа безбедности, односи се на дефиницију оперативне акције, с тим што се у упутству дефинишу и остали институти, а сам начин спровођења оперативне акције обрађен је у другим тачкама, међутим, евентуални пропусти из тих тачака оптуженом нису стављени на терет, па суд неће посебно образлагати дефиницију саме оперативне акције, јер то сматра непотребним.

Међутим, оно што суд мора навести је чињеница да је већи број административних повреда (које је војни тужилац цитирао у диспозитиву оптужнице, а које се односе на оперативну акцију, а не задатак) одређујући их и то као јединствену делатност оптуженог, што се огледа у кршењу цитираних прописа, затим пропуштања дужности надзора, необезбеђења писменог одобрења претпостављеног, неформирања досијеа, пасивности у тражењу од потчињеног да у разумном року оправда новац или приликом годишњег обрачуна. Да би ови административни пропусти имали кривично-правни третман, сви они морају по суду, и то самостално, дакле појединачно, сваки за себе, да имају законско обележје кривичног дела које је оптуженом стављено на терет, те да за последицу имају имовинску штету која превазилази износ од става 2 члана 182 КЗ СРЈ. При томе је заступник оптужбе висину имовинске штете одредио у збиру, не наводећи који је то административни преступ и у којој висини проузроковао штету. Ово због тога што је радња оптуженог опредељена за период август 1991. – мај 1992. године, а исплате новца које су по војном тужиоцу проузроковале штету извршене су 7. 11. 1991. године и 13. 2. 1992. године.

При овоме истичемо став заступника оптужбе из завршне речи, што представља његову праву оцену чињеничног стања, где и сам поставља питање да ли је штета наступила или не, наводећи да је штета битан елеменат овог дела, а по исказима сведока Поповића и Стефановића она није наступила, а да за наступелу штету других доказа нема. При томе тужилац истиче да је једино извесно да новчана средства нису оправдана, а у УБ нема података како је акција окончана, па се једино може закључити да је штета настала онако како је то наведено у оптужници.

За разлику од овога, суд налази да су новчана средства оправдана, како је истакао сведок Рајковић писањем три наредбе за исплату од стране оптуженог. То

напомиње и сведок Глигоревић, да се средства правдају управо оваквим актом. У конкретном случају изостало је књижење новца, што се оптуженом не ставља на терет, а што оптужени спречава из разлога, које су знали и потчињени, да постоји могућност враћања новца, а што је у сваком случају условљено извршењем другог дела добијеног задатка. Дакле, правдање и књижење новца су две потпуно одвојене ствари, при чему након исплате новца преко признаница, оптужени доноси наредбу о исплати и оправдава утрошак новца. Надаље, комисија УБ – спис 108 није ни утврђивала наступелу штету за ССНО, већ је управо разматрала административне разлоге зашто новац није враћен у касу, ако је констатовано да га је могуће вратити. При томе комисија се не изјашњава о 6.000 ДЕМ, иако су и она наредбом оптуженог оправдана, али нису прокњижена из истих разлога као и претходна средства. У односу на став тужиоца да УБ, нема података како је акција окончана, суд упућује на исказ сведока Поповића – страна 67 записника о главном претресу, претпоследњи и последњи пасус. Суд налази да у УБ заиста нема података о окончању акције, но суд то везује за околност да је задатак трајао и након чињенице да се оптужени више није налазио на својој дужности, па такав акт није ни могао сачинити, а што би, у супротном, не само могао, већ и морао, јер су подаци из „Канала" достављени корисницима на савезном нивоу.

Ово указује да у конкретном случају нема доказа да је оптужени свесно кршио прописе или друге опште акте, те да је пропустио да врши надзор и остале активности означене као његово чињење и нечињење, из разлога што се радња овог кривичног дела може извршити само са умишљајем, а суд је неспорно утврдио доказе да је умишљај оптуженог био усмерен на извршење задатка којег је фактички водио, а не на проузроковање штете. Суд није утврдио доказе да је оптужени био дужан и могао бити свестан наступања штетне последице, јер је од почетка добијеног задатка, пре исплата, а посебно у време исплате, а и после тога, јасно истакнута могућност враћања издатог новца у специјалну благајну УБ. Висину штете суд посматра као објективан услов инкриминације, и она је изван виности оптуженог. Суд, дакле, није утврдио доказе ни за радњу ни за последицу, као и објективан услов инкриминације, а за постојање кривичног дела несавесног рада у служби из чл. 182 став 2 КЗ СРЈ, сви ови елементи морају кумулативно постојати, па је оптуженог основом члана 350 тач. 3 КЗП ослободио од оптужбе.

У односу на тач. 4 оптужени је истакао да му се указала прилика да купи јапански ауто у Хрватској, од чега је одустао због задатка који је тамо обављао, па је на једном састанку у Хан Пијеску то саопштио Делимустафићу, па је након тога обавештен да фирма „Цетрал-инспект" из Сарајева продаје мазде, и људи из „Централ-инспекта", који су пословно путовали у Војводину, довезли су му ауто, донели уговор о купопродаји, који је он потписао, као и сву осталу документацију, па је генерал Глигоревић, видевши услове, изразио жељу да и он купи ауто, те је и њему након пар дана довезен ауто. Оптужени истиче да су представници „Централ-инспекта" уговор вратили назад у Сарајево ради завођења, а он је потписао потврду о пријему возила, на основу чега је извршио регистрацију у Београду, те је СУП предао рачун о куповини возила. Истиче да су

услови из његовог уговора у потпуности исти са условима из уговора генерала Глигоревића и Туманова, те је аутомобил купио, уплатио учешће и шест једнаких рата, да рачун о куповини није фиктиван, јер ни уплате нису фиктивне. Наводи да је престао са уплатама за аутомобил априла 1992. године када је прекинут платни промет са БиХ, а да није имао сазнања одакле је возило увезено. Наводи да је учешће и плате платио, пошто је Глигоревић тражио уговор из Сарајева, а он његов уговор о куповини није држао у Београду, те да је ауто платио по цени која је у то време важила на тржишту, и да се куповина не може доводити у везу са предатим прслуцима.

Сведок Глигоревић је истакао да је оптужени Васиљевић на два дана пре њега купио возило мазда, као и Туманов, те је и он купио исто возило, јер су услови били прихватљиви. Истиче да је прво добио ауто, профактуру и рачун, с тим што му уговор није одмах био послат, а на његово инсистирање и преко познаника у Сарајеву добио је уговор, те је одмах уплатио учешће, па пошто је постојала и клаузула о променљивој камати, одмах је започео и са отплатом рата. Истиче да је оптужени Васиљевић дошао код њега, те је сведок сазнао да оптужени нема уговор, па му је на његов захтев показао свој, те је оптужени Васиљевић за себе записао податке из уговора, при чему је извршио увид у уплатницу, па сведок даље истиче да не зна да ли је оптужени уплатио учешће и рате онолико колико је он уплаћивао, и да ли је уопште оптужени било шта уплатио „Централ-инспекту".

Из потврде – спис 9, суд је утврдио да је возило оцарињено у Дубровнику, а по речима оптуженог, у то време он се уопште није налазио на том месту, а потврда му је дата уз уговор, како би могао платити порез на промет у Београду, што је и учинио, због регистрације возила, те је ова потврда предата СУП-у Београд, где је возило и регистровано.

Увидом у спис 11 који се односи на рачун о цени возила, видљиво је да је вредност возила 289.000 динара те да ће се плаћање извршити према кредитном обрасцу уговора и роком договорених месечних рата, које ће се прецизирати у року од седам дана по преузимању возила, при чему је оптужени истакао да је ова цена била наведена и у самом уговору, а у коме су прецизирани износи учешћа и месечних рата. Увидом у потврду о одузимању возила – спис 38 суд констатује да је возило одузето након започињања истраге и смештено у суд, што се види из наредбе – спис 39.

Увидом у оригиналне уплатнице – спис 150, суд утврђује да је оптужени 13. 12. 1991. године на име учешћа уплатио износ од 86.700 динара, а да је на име месечних рата уплатио износе од по 7.305,00 динара, и то 13. 12. 1991. године, 22. 1. 1992, 7. 2. 1992. године, 7. 3. 1992. године и 8. 4. 1992. године.

Увидом у спис 151 који се односи на уговор о кредиту и признаницама о уплати учешћа и једнаких месечних рата на име купца Глигоревића, суд утврђује да је овај сведок уплатио учешће у износу од 86.700,00 динара, као и оптужени, те да је уплатио идентичне једнаке месечне рате као и оптужени на износе од по 7.305,00 динара, и то 3. 12. 1991. године, 6. 01. 1992. године, 25. 2. 1992. године, 4. 3. 1992. године и 4. 4. 1992. године. Суд посебно наводи да је у уговору о кредиту на име сведока Глигоревића као цена возила опредељен

износ од 289.000 динара, а што представља и цену возила у рачуну – спис 11, на име оптуженог Васиљевића.

Суд неће посебно анализирати спис 30 о намери оптуженог да купи возило сузуки у Хрватској, јер је од те намере одустао из разлога који су већ наведени код његове одбране.

Правно оцењујући овакво утврђено чињенично стање суд је нашао да је опужени Васиљевић ауто купио на кредит, под истим условима као и друга лица, односно да није имао никакав попуст ни у цени, ни у условима плаћања. Оптужени је уплатио учешће и једнаке месечне рате које је уплаћивао све док платни промет са БиХ није прекинут. Ово даље указује да куповина аутомобила под истим условима под којима се то чини, не може бити у вези са предатим прслуцима, а то указује да у радњама оптуженог нема противправности. Битно је по суду да уз ауто оптужени потписује уговор, а да ли је уговор реализован и када, да ли су испоштовани рокови, да ли се „Централ-инспект" интересује за наплату, налази се у сфери извршења уговора, односно грађанско-правног односа. Ово указује да суд није утврдио доказе за накнадно пасивно подмићивање, односно да је оптужени после службене радње коју није смео извршити као награду примио поклон, јер се под поклоном подразумева свако давање имовине без накнаде, при чему оптужени нити захтева, нити прима поклон, већ купује аутомобил који и отплаћује, па га је суд основом члана 350 тач. 3 КЗП ослободио од оптужбе, чиме да би извршио кривично дело примања мита из чл. 179 став 3 КЗ СРЈ, односно нема доказа у правцу постојања умишљаја, односно свести на страни оптуженог да је он знао да чини нешто недозвољено, те да због тога прима поклон.

Обзиром да је војни тужилац на главном претресу одустао од кривичног гоњења против оптуженог Васиљевића због кривичног дела непријављивања кривичног дела из члана 199 став 1 КЗ СРЈ, то је суд основом члана 349 тач. 3 КЗП одбио оптужбу, па се због тога анализа исказа сведока Ракочевић Слободана и Раденка Радојчића појављује непотребном, а због тога нису саслушани као сведоци Малобабић и Радаковић, обзиром да је, као што је већ наведено, овлашћени тужилац одустао од ове тачке оптужнице.

Из свега изнетог суд није прихватио предлог војног тужиоца да се у доказном поступку саслуша вештак на околност оправдавања, поступања и правдања средстава специјалне благајне ОБ, јер би он тумачио прописе, а тумачење прописа врши суд. Суд такође није извео као доказ читањем, односно увидом у наредбу савезног секретара о поступању са средствима специјалног кредита, јер је и сам савезни секретар изјавио да се у том смислу ослања на поверење људи који са новцем поступају, а из писмене преписке очигледно је да оваква наредаба и не постоји, иако ју је суд тражио. Такође није прихваћен предлог да се изведе доказ читањем наредбе начелника ГШ од 20. 11. 1991. године, којом се формира комисија за праћење хуманитарних акција, међународних и других организација, јер се оптуженом не ставља ништа на терет са радом ове комисије. Такође суд није прихватио предлог да се прибави оригинални списак са хрватске стране у вези размене лица наведених у тач. 1 под в), јер је неспорно да је размена захтевана и извршена управо за лица о којима је на штабу одлучено да се размене, а поводом захтева хрватске стране. Суд није

могао да изведе доказ читањем стенограма са седнице Штаба врховне команде од 7. 11. 1991. године, јер таквог стенограма нема, као што је наведено, а стенограм од 6. 11. 1991. године који је суду достављен није комплетан, јер недостаје прва половина страница.

Такође, суд није прихватио предлог за саслушањем сведока Животија Бојића, чији је исказ уз сагласност странака прочитан на главном претресу, а предлог заступника оптужбе за непосредним саслушањем односи се на питање субординације између сведока и потчињеног Владислава Младеновића поводом одустанка од гоњења у предмету браће Ковач, а јасно је да оптужени са овим односима нема ништа.

Суд такође није прихватио предлог за прибављањем извештаја од управе за набавку, јер је на спису 17 допис оптуженог био упућен на СДПР, а не на ову управу. Такође, суд није прихватио предлог за прибављањем и извођењем као доказа наредбе о забрани промета са БиХ и Македонијом, јер суд не испитује основаност и законитост те наредбе, већ поступање оптуженог Васиљевића. Суд, надаље, није прихватио предлог за непосредним саслушањем Будимира Ђорђића, јер је његово саслушање предложено у односу на дистрибуцију прслука, о чему је суд дао образложење код тач. 1 под а). У том смислу суд није прихватио ни предлоге за непосредним саслушањем генерала Симовић Миодрага у вези несметаног транспорта колона ЈНА и проходности комуникација, као и ефикасности пунктова, јер је то непосредно утврђено из списа 161. У том смислу није саслушан ни Душан Тодорић на околност рада МУП-а БиХ, из разлога што рад МУП-а БиХ није оптуженом стављен на терет, а из списа 161 јасно је видљив начин рада и поступање МУП-а БиХ. Суд такође није прихватио предлог за непосредним саслушањем генерала Петра Грачанина и његовог заменика Драгише Ристивојевића, јер је њихово саслушање предложено на оне околности о којима су се посебно изјашњавали сведоци Симовић Петар и Јандрић Јадранко, о учешћу ових лица испред ССУП-а на састанцима са УБ и МУП-ом БиХ. Суд није прихватио ни предлог оптуженог да му се дозволи улазак у Управу безбедности, где би сам прибавио доказе у своју одбрану, не наводећи конкретно на шта би се они односили, а сем тога оно што може у том смислу оптужени да прибави, у сваком случају може и суд.

Доказе које је суд извео на главном претресу, а који су наведени на страни 5 и 6 пресуде, суд није анализирао, јер су они везани за првобитну оптужницу од 30. 10. 1992. године, а не и на измењену од 8. 4. 1993. године.

На основу изнетог одлучено је као у изреци пресуде.

Записничар
Маја Ћосовић
(потпис)

Председник већа
Капетан прве класе, Душко Допуђа
(потпис и печат)

Правна поука:

Против ове пресуде дозвољена је жалба Врховном војном суду у Београду у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема писменог отправка пресуде. Жалба се доставља овом суду непосредно или препорученом поштанском пошиљком у два истоветна примерка.

VII.

Војно тужилаштво при команди РВ и ПВО
И УТЦ бр. 679/92
26. мај 1993. године
Војном суду у Београду
За Врховни војни суд

Пресудом Војног суда у Београду ИК бр. 410/93, од 8. 4. 1993. године, ослобођен је од оптужбе Александар Васиљевић, генерал-мајор у пензији, да је починио кривична дела: злоупотребе службеног положаја из члана 174, став 3 КЗ СРЈ у продуженом трајању, противзаконитог посредовања из члана 180, став 2 КЗ СРЈ, несавесног рада у служби из члана 182, став 2 КЗ СРЈ, и примања мита из члана 179, став 3 КЗ СРЈ, а одбијена је оптужба због кривичног дела непријављивања кривичног дела из члана 199, став 1 КЗ СРЈ.

Против ослобађајућег дела пресуде војни тужилац при ВП 8115 Земун, на основу члана 359, 360, 362 и 363 КЗП, благовремено подноси

Жалбу

– Због битне повреде оредаба кривичног поступка;
– Због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и
– Због повреде кривичног закона.

Образложење

У изреци првостепене пресуде се не наводи законски основ по којем је донета ослобађајућа пресуда, па се због тога она не може испитати, односно то је знатно отежано, јер се у образложењу пресуде основи преплићу (нема доказа, нема дела по основу незнатне друштвене опасности, нема умишљаја, као облика виности итд.).

Приликом јавног објављивања пресуде од 8. 4. 1993. године, суд је навео да је ослобађајућа пресуда, у односу на све тачке оптужнице, донета на основу члана 350, став 3 ЗКП (није доказано да је оптужени учинио дела за која се оптужује).

Само ово разликовање између објављене пресуде и њеног писменог отправка указује на велику, неуобичајену журбу суда да се пресуда изрекне истог дана када је завршен поступак по измењеној оптужници, саслушана реч странака и одржано већање и гласање, без обзира на сву обимност и сложеност предмета, па отуда није ни чудо што постоје наведене разлике. Председник већа је имао заиста тежак задатак да образложи лошу одлуку свога већа, а по нашој оцени он у томе није успео, јер у пресуди нису наведени разлози због чега суд сматра да одлучне чињенице (наведене у оптужници) нису доказане, или су ти разлози потпуно нејасни и у знатној мери противречни, чиме је почињена битна повреда из члана 364 тачка 11 ЗКП.

Пре него што ћемо прећи на анализу сваке тачке пресуде са аспекта битних повреда и непотпуно и неправилно утврђеног чињеничног стања, Врховном војном суду указујемо на неке пропратне појаве везане за овај процес, а које сматрамо да су имале утицаја (можда и пресудан) на законито и правилно доношење пресуде.

Ради се о следећем:

Претрес је започео 2. 3. 1993. године, након истека више од четири месеца од оптужења (30. 10. 1992. године). Истина, суд је испоштовао обавезу из одредби члана 277. и 279. ЗКП да претрес закаже у року од два месеца, па је први позив странкама упућен за 7. 12. 1992. године. Међутим, претрес тада није одржан, а ни након наредна три месеца, јер је председник већа два или три пута претрес одлагао на захтев оптуженог, због његове наводне здравствене неспособности да учествује на главном претресу. Када је претрес почео 2. 3. 1993. године, било је сасвим јасно да нису постојали „важни разлози" у смислу члана 283. ЗКП да се претрес одлаже, јер оптужени није манифестовао никакве здравствене тегобе, а нормално је издржавао целодневне претресе уз уобичајене кратке паузе. Да није било каснијих догађаја, напред наведена одлагања могла би се објаснити заблудом председника већа о здравственој способности оптуженог, па и његовом добром вољом да претрес одржи у што мирнијој атмосфери, без приговора оптуженог да због лошег здравственог стања није у могућности да се адекватно брани.

Међутим, одмах након изношења одбране оптуженог, а и у току доказног поступка, видело се да је оптужени, а не суд, имао „важне разлоге" за одлагање, јер су поједини сведоци (Ерак, Петрушевић, Стефановић, Поповић), очигледно прилагодили свој исказ одбрани оптуженог, што се може објаснити једино утицајем на сведоке. Посебно период одлагања оптужени је искористио да на непознат начин прибави, можда и сачини или преправи личне службене радне бележнице, које је суду понудио као крунске доказе своје невиности, те да прибави потврде о уплати рата за отплату аутомобила мазда, које потврде наводно истражни судија није хтео од њега да прими у току истраге, а све време су се налазиле код њега у џепу блузе, док је био у ВИЗ-у. О ваљаности ових доказа изјашњаваћемо се касније, али сада напомињемо да је суд оба доказа прихватио као веродостојне.

И ово би се могло прогутати и оправдати као право оптуженог да се брани свим средствима, када му је то већ омогућио Врховни војни суд пуштањем из притвора, који је био одређен након подизања оптужнице од првостепеног суда, да председник већа дана 3. 3. 1993. године, (другог дана претреса), није поново одложио главни претрес на неодређено време, и то после изношења одбране оптуженог, без његовог испитивања. Као разлог за одлагање, председник већа је навео изненадну заузетост двојице судија поротника на војним задацима (морала су да буду двојица, јер је постојао један резервни поротник), за чију је заузетост председник већа сазнао истог дана у 12.35. Узгред речено радило се о поротницима који су одређени само за ову прилику, који су раније од нових поротника положили заклетву и обавили друге формалности око добијања својстава поротника (није нам познато због чега је то учињено). Мора се признати да је ово оригинални разлог за одлагање главног претреса, који до сада није забележен у судској пракси. Тада је већ постало јасно да се све одвија по раније утврђеном сценарију, а то се потврђује и следећим догађајима:

Претрес је, након одлагања од 12 дана, поново започео 16. 3. 1993. године, тако што је оптужени поново износио своју одбрану, у смислу отклањања сопствених противречности и празнина у свом исказу, а не постављањем питања,

како то регулише члан 218 ЗКП. Председник већа није уважио примедбу заступника оптужбе да се у даљем току претреса треба прећи на постављање питања, већ је оптуженом дозволио да анализира сопствени исказ, и да испитивање оптуженог претвори у његову завршну реч.

Надаље, председник већа, на захтев заступника оптужбе, није дао објашњење због чега је претрес био одложен 12 дана. У записник је унео да ће објашњења дати када буде прикупио обавештења (страна 21 записника). Дакле, председник већа није знао због чега је претрес којим је руководио одложио, или је то знао, а није могао званично да саопшти. Међутим, заступнику оптужбе је познато да је претрес одложен да би списи предмета у периоду од 3. до 16. 3. 1993. године били разматрани у просторијама ГШ ВЈ. Није нам познато да ли је председник већа стриктно одобрио да се списи предмета изнесу из суда (по логици ствари морао је бити питан), нити шта се радило са предметом (да ли су то консултације, припрема будућих сведока – бивших чланова ГШ, припрема предлога за помиловање и сл.), али у сваком случају, од тог момента, по нашој оцени, председник више није био судија у овом кривичном предмету, већ само пуки извршилац неке вансудске институције и центра моћи.

Свака одлука суда после овога (било ослобађајућа или осуђујућа), може се довести у сумњу. Ретко је могуће у судској пракси наћи пример тако грубог кршења принципа независности суда. Да ли се на овај начин може стићи до правне државе, због чега се војно правосуђе претвара у правну службу, да ли је часно припадати таквом правосуђу, питања су која траже свој одговор. Надамо се да неће бити спорно да су напред наведени жалбени разлози тачни. Поготову због тога што у изношењу предмета из суда учествују и припадници Врховног војног суда. Пошто о томе нема никаквих података у записнику о главном претресу предлажемо да Врховни војни суд прибави извештај првостепеног суда. Наравно, све то ако тај суд, као и ово тужилаштво, сматра да су описани поступци имали утицај на законито и правилно доношење одлуке, односно ако сматра да је првостепени суд неправилно применио одредбе ЗКП о одлагању главног претреса и испитивању оптуженог, да је повредио опште начело законитости поступка и уставни принцип независности суда, чиме би биле почињене битне повреде одредби кривичног поступка из члана 364, став 2, ЗКП.

Надаље, за општу карактеристику овог главног претреса може се узети и уочљиви пасивни однос председника већа у рашчишћавању чињеничног стања који се води из тога што је питања оптуженом и сведоцима углавном постављао тужилац, што је толерисао договарање оптуженог и сведока (случај са сведоком Петрушићем), што није испољио упорност да ШВК достави све тражене списе, што је појединим сведоцима дозволио да утичу на веће изношењем свог политичког виђења суштине претреса (Кадијевић, Аџић, Радовановић и Гојовић), а све ово додатно објашњава позицију председника већа у овој кривично-правној ствари, и потврђује наш закључак да председник већа није био судија.

У даљем делу жалбе прелазимо на изношење повреда одредби ЗКП и анализу непотпуно и неправилно утврђеног чињеничног стања, те на повреде кривичног закона, у односу на сваку тачку пресуде.

Тачка I/а пресуде

За постојање кривичног дела злоупотребе службеног положаја из члана 174, став 3 КЗ СРЈ, описано у тачки И/а оптужнице одлучне чињенице су да ли је оптужени „прекорачио границе свог службеног овлашћења", те да ли је тиме са умишљајем другоме прибавио корист.

Оценом изведених доказа суд налази да није утврђено да је оптужени прекорачио своја службена овлашћења, а такву оцену темељи на исказу сведока Кадијевића, Аџића, Глигоревића, Симовића, Јандрића и Зечара, и на основу увида у радну службену бележницу оптуженог.

Приликом анализе исказа наведених сведока суд није дао своју оцену противречности које су садржане у самим исказима појединих сведока и своју оцену о противречности између тих исказа. Тако на пример сведок Кадијевић, осим паушалне тврдње да оптужени ништа није предузео на своју руку, да је у њега имао потпуно поверење итд. не зна ништа конкретно о одлуци да се МУП-у БиХ предају заштитни прслуци, а суд то прећуткује. Сведок наводи да је за предају прслука чуо из новина, с тим што дозвољава могућност да га је оптужени можда зато питао, али се не сећа (страна 90 записника о главном претресу). Међутим, суду је и ово било довољно да у оцени доказа тврди да је оптужени поступио по одлуци савезног секретара, сведока Кадијевића и по одлуци Штаба врховне команде, при чему суд губи из вида да сведок Кадијевић лично није донео такву одлуку, ни усмено ни писмено, а једино је он овлашћен према одредби члана 318. Правилника о спровођењу закона о средствима и финансирању ЈНА да донесе одлуку о предаји средстава ЈНА правним лицима ван њеног организацијског састава. Према цитираном пропису он то своје право не може пренети на потчињене, нити такву одлуку може донети ШВК, као колективно тело, које иначе у војсци не доноси никакве одлуке, већ само служи за припрему одлука.

Дакле, у прилог тврдњи да је оптужени овлашћено поступао, поред исказа оптуженог, иде само податак из радне бележнице, у којој је наведено да је ШВК 11. 9. 1991. године, одлучио да се МУП БиХ испомогне са 100 заштитних прслука.

Имајући у виду како је службена радна бележница прибављена, да је остварена могућност преправки, чудно је да суд то прихвата као доказ, а да с друге стране као доказ не прихвата записник са седнице Штаба врховне команде, у коме нема ни речи о уступању прслука МУП-у БиХ.

Када је у питању сведок Аџић, карактеристично је да суд не анализира његов исказ наведен на 95 страни записника о главном претресу, по којем је оптужени Штаб врховне команде обавестио о уступању прслука, што је прихваћено. ТО указује да је ШВК накнадно сазнао о уступљеној опреми, а то је опет у противречности са анализираним делом исказа Аџића, у коме се наводи да је на Штабу врховне команде сведок Кадијевић дао сагласност оптуженом да се прслуци уступе МУП-у БиХ, чега се иначе Кадијевић не сећа.

Суд се иначе бави сагласним изјавама сведока Кадијевића и Аџића о потреби успостављања сарадње са МУП-ом БиХ, о стратегијском значају, простора Босне о наводно добрим оствареним резултатима из те сарадње, а по нашем мишљењу то су споредне околности које ничим не доприносе разјашњавању одлучне чињенице, да ли је оптужени овлашћено поступио.

Стекао се утисак да све те приче о стратегијском значају сарадње треба да замагле једно обично противправно поступање, да га сведу под више интересе, што је иначе карактеристично за криминалитет тзв. „белог оковратника".

Тако суд некритички прихвата тврдњу оптуженог и неких сведока да је МУП БиХ сарадњу са ЈНА условио предајом заштитних прслука, те да је због тога оптужени поступио по одлуци сведока Кадијевића и ШВК (за сваки случај помињу се обе институције) и прслуке предао на реверс. Ако је читав интерес МУП-а БиХ за сарадњу био да добије 100 заштитних прслука, да се без тога није могло ићи даље, онда до сарадње није требало ни доћи, и ако ЈНА није била у стању да обезбеди покрете својих јединица на територији која није била у то време захваћена ратом, онда је требала да пропадне, као што је и пропала, упркос наводној доброј сарадњи у бежанији. Због наведеног, све приче о спасоносној улози заједничких пунктова о наводно добрим резултатима, само неколико месеци пре коначне пропасти делују отужно.

Иначе суд не наводи разлоге због којих прихвата тврдњу оптуженог да су прслуци придати МУП-у ради обезбеђења мешовитих патрола на заједничким пунктовима. То прихвата без икакве резерве, иако у вези с тим постоје противречни искази сведока. Тако нпр. сведок Аџић наводи да су прслуци предати специјалној јединици МУП-а БиХ, што потврђује и сведок Зечар. Сведок Симовић није на припадницима МУП-а БиХ видео војне прслуке у зони одговорности сарајевског корпуса. Надаље, суд одбија предлог заступника оптужбе да се у својству сведока саслуша Тодорић Душан, референт МУП-а БиХ у Саобраћајном одељењу који је са босанске стране учествовао у организацији договорене сарадње, који би сасвим извесно суду појаснио како је текла реализација те сарадње, ко је кога варао и шта је се уопште догађало са заједничким пунктовима. Очигледно је да се овај сведок није уклапао у задату шему, по којој је суд поступао.

Када се све сумира у вези са утврђивањем одлучне чињенице да ли је оптужени овлашћено поступио или неовлашћено, може се закључити да је суд своје утврђење да на страни оптуженог нема противправности извео само из исказа оптуженог и из података радне бележнице, а да је томе супротставио чињеницу да нема писменог споразума између ЈНА и МУП-а о сарадњи, да нема писмене одлуке о предаји прслука од надлежног старешине, да је опрема издата на реверс супротно тачки 506 до 508 Упутства о књиговодству и евиденцији ЈНА (тврдња Аџића да је то законито је потпуно беспредметна), да у реверсу није уписана сврха издавања, што није случајно, те да су прслуци МУП-у БиХ предати знатно пре договорене сарадње 17. 9. 1991. године, а одлука о формирању пунктова донета је 24. 10. 1991. године, што се види из извештаја УБ и исказа сведока Зечара.

Тврдња суда да неспровођење прописаног поступка нема кривичноправни значај, већ да представља дисциплински, односно финансијски преступ, није основана, јер управо та околност указује на постојање умишљаја код оптуженог да противправно, односно неовлашћено изда опрему, јер другачије није ни могао учинити. Такође, тврдња суда да изведени докази у погледу безбедносне ситуације на територији БиХ у време издавања нису прихватљиви, јер немају потребну веродостојност, није одржива, јер све што је

наведено у тим списима потврђено је крвљу у грађанском и сецесионистичком рату који је наступио на територији те Републике.

Оптужени је по природи свог положаја у служби знао за стварну безбедносну ситуацију у Босни, а то су знали и обични грађани. Отуда тврдња суда да нема доказа да је оптужени поступио супротно општем интересу, односно да тај општи интерес у оптужници није јасно дефинисан, не може да доведе у питање постојање умишљаја, односно свести оптуженог да је знао да прслуци неће бити враћени. Давање средстава ЈНА супротно општем интересу није битан елеменат кривичног дела, али представља околност која је од значаја за одмеравање степена друштвене опасности учињеног кривичног дела, и требало би да има утицај на казнени третман оптуженог. Сведок Глигоровић је изјавио да се рат завршио, а да прслука није било довољно, па нико не може тврдити да су прслуци били потребнији за остваривање имагинарне сарадње ЈНА са МУП-ом БиХ, од нужде да се они подле припадницима војне полиције и другим јединицама које су у то време учествовале у извођењу вуковарске операције. Једноставно требало је поћи од питања колико би живота наших млади војника било спашено да су имали заштитну опрему. Надаље, суд прихвата тврдњу оптуженог (што такође није битан елеменат кривичног дела) да заштитни прслуци нису намењени специјалним снагама војне полиције, како је то наведено у оптужници, јер су дељени и другим органима ван састава ЈНА (новинарима, пилотима, ШТО РС и сл.), при чему суд запоставља чињеницу да се у војсци опрема прописује формацијом. Заштитни прслуци су једино предвиђени за специјалне снаге војне полиције, а то што су прслуци предавани и другима супротно прописаној формацији, само је још један доказ јавашлука у самом врху војске, који се не придржава ни сопствених прописа.

Све напред наведено могло би се сврстати у погрешно утврђено чињенично стање због погрешне оцене доказа, али имајући у виду излагање у уводном делу ове жалбе, сматрамо да суд ништа није погрешио, већ да је свесно одлучио како је то наведено у пресуди, па се овде пре ради о битним повредама из члана 364 тачка 11 ЗКП.

Тачка I/б пресуде

У односу на ову тачку, суд је, након оцене доказа, нашао да је оптужени пушку Р-4, Јовану Поповићу предао на основу овлашћења из члана 31 Упутства о методима и средствима рада ОБ ЈНА, да нема доказа да је пушку предао Туманову, те да се у односу на предају остале четири пушке истина у радњама стичу обележја кривичног дела, али да ни то није кривично дело, јер радње оптуженог представљају незнатну друштвену опасност у смислу члана 8, став 2 КЗ СРЈ.

Оваквом оценом доказа, по становишту овог тужилаштва, суд је неправилно утврдио чињенично стање и погрешно применио кривични закон.

Наиме, оптужени ниједним прописом, па ни цитираним, није овлашћен да сарадницима безбедности предаје на поклон ватрено војно наоружање, чији је промет искључен на тржишту. Сведок Поповић није никако могао, у складу са позитивним прописима, да уредно региструје поседовање аутоматске пушке Р-4, односно поседовање пушкомитраљеза.

Што се тиче предаје пушке Туманову, оптужени је на главном претресу то није оспорио, па се не види из чега суд закључује да то он није одобрио (Туманов није саслушан). Тврдња да је предаја осталих пушака, муниције, гранате и једног заштитног прслука, представља незнатну друштвену опасност, потпуно је неодржива. Из само делимичног увида у постојећу судску праксу може се видети да се за противправно располагање и само са једним „шкорпионом" изрицало и до шест месеци казне затвора. Надаље, у тужилачкој организацији постоји критеријум који још увек није измењен, да се присвајање више од 13 метака сматра кривичним делом, и да се тада иде у кривични поступак. Доношењем ослобађајуће пресуде суд је у суштини написао да људи нису једнаки пред законом, да не постоје исти критеријуми, и то је тежа последица од евентуалног ескулирања оптуженог од казне за учињено дело. Када би оваква одлука суда опстала, било би нужно извршити ревизију свих осуда за противправно располагање оружјем, и помиловати све осуђене који су присвојили или противправно располагали са мање од шест пушака.

Због напред наведеног сматрамо да је суд грубо погрешио у примени кривичног закона, када је нашао да се у радњама окривљеног не стичу обележја кривичног дела због малог значаја и незнатних штетних последица, јер нико не може тврдити, поготово данас у ово време, да је штета од 5.000$ незнатна.

Тачка I/ц пресуде

У односу на ову тачку ослобађајуће пресуде суд је у образложењу пресуде покушао да изнесе разлоге због чега сматра да оптужени није био у обавези да Штаб врховне команде упозори на правилну примену прописа у погледу размене заробљеника по закљученом споразуму, и да на страни оптуженог, због његовог непосредног учешћа у размени, нема прекорачења службеног овлашћења.

За ово прво, суд налази да оптужени није имао такву обавезу, јер он није правник, те да је то могао учинити начелник Правне управе или неко други из војног правосуђа, а за друго, суд налази да је оптужени овлашћено поступао на основу одлуке Штаба врховне команде.

Ниједан од наведени закључака суда једноставно није тачан. Ово из следећих разлога:

Обавеза оптуженог да управо он упозори Штаб врховне команде на правилну примену прописа у вези са разменом (да у размену не уђу лица против којих је у току кривични поступак), произилази из тога што је његова служба (Управа безбедности), а не он лично, једино била ангажована у поступку размене у смислу контроле спискова и давања сагласности на примљене спискове. С тим у вези изјашњавали су се сведоци Петрушић, Пујић и Рашета. Наиме, задатак УБ је био да онемогуће да се у списковима за размену нађу и лица за која је постојала основана сумња да су извршиоци кривичног дела ратног злочина или геноцида, па су због тога спискови њима достављани. Читава кореспонденција између Рашетине комисије у Загребу и ССНО ишла је преко телефакса у Управи безбедности, па је отуда оптужени једино био у целости упознат са стране ССНО ко се тражи од хрватске стране за размену.

Да у размену не могу ући и лица против којих је у току кривични поступак пред војним судовима, без правоснажне одлуке тих судова зна сваки грађанин, а сматрамо да је увредљиво тврдити да то није знао начелник УВ, за такво знање није потребно имати правни факултет. Уосталом, УБ у својој служби има правника, и то чина пуковника, па је оптужени могао да се консултује.

Међутим, треба имати у виду да се овај део инкриминације не може посматрати одвојено, како то чини суд, од прекорачења службеног овлашћења, и то само за себе не би имало обележје кривичног дела. Суштина је у томе што је оптужени прекорачио границе свог службеног овлашћења, тако што је супротно закљученом споразуму између ЈНА и владе Хрватске, по принципу „сви за све" неовлашћено извршио размену.

Суд сматра да је оптужени овлашћено поступао, због тога што је ПВК донео одлуку да се приступи наведеној размени, па није битно ко је то лице извршава.

Међутим, с тим у вези ваља истаћи да нема поузданих доказа да је штаб уопште донео такву одлуку, јер о томе нема података у записнику ни стенограмима са седнице од 7. 11. 1991. године, нити било какве писмене одлуке. Нема чак ни спискова на којима би била евентуална забелешка надлежног старешине. Уосталом, ШВК не доноси никакве одлуке, већ их само припрема за Савезног секретара. Сведоци Кадијевић и Аџић, те начелник Правне управе Тома Радовановић, пред судом су избегли да дају одговор ко је и када одлучио да се наведена размена изврши, и ко је управо оптуженог овластио да то спроведе. Све је завијено у уопштене формулације о томе да Васиљевић ништа није сам одлучивао, да је постојао интерес да се то учини итд. Наиме, сведок Кадијевић у свом исказу истиче да је ШВК донео такву одлуку, а Аџић да је то питање разматрано, што је прихватљивије, док Радовановић тврди да нико није ништа сам одлучивао, негирајући тиме основне принципе руковођења и командовања у ЈНА. Но, без обзира на све то, ако и узмемо да је ШВК Савезном секретару препоручио да се прихвати захтев Хрватске да у размену уђе Антон Кикаш, браћа Ковач, Бегоња и остали давитељи војника, поставља се питање ко је овластио оптуженог да ту размену реализује, ако је за размене већ постојало овлашћено лице са седиштем у Загребу генерал Андрија Рашета). Идући тим редом, може се поставити још низ сличних питања на које оптужени и саслушани сведоци из ГШ нису одговорили, као што ни сведоци из војног правосуђа нису одговорили како је дошло до тога да из притвора изађу лица, без одлуке судова, али нема потребе да се свим тим питањима бавимо, јер је из спроведених доказа ипак потпуно јасно да је предметна размена (као и неке касније, које су сада актуелне) спроведена супротно прописима о примени међународног ратног права, Закона о кривичном поступку, па чак и срамно закљученом споразуму о размени, а све је то спровело неовлашћено лице.

Сав труд појединих сведока из ГШ да се то начелно оправда вишим интересима, интересом да се наши људи спасу из хрватског заробљеништва, уценом хрватске стране и сл., не могу довести у питање постојање злоупотребе положаја на страни оптуженог. Суд је поново, као и код тачке И/а пресуде пре-

ценио значај исказа наведених сведока, а није ценио и уважио следеће чињенице и околности:

– према закљученом споразуму „сви за све" у размену нису моглиући Кикаш, браћа Ковач и „Сплитска група", јер та лица нису заробљена нити лишена слободе поводом оружаног сукоба између ЈНА и хрватске војске. Ово због тога што се у оружаном сукобу ЈНА са Хрватском нашла тек после 15. 9. 1991. године;

– према наведеном споразуму једино овлашћено лице за преговоре и за извршење размене био је генерал-мајор Андрија Рашета са својом комисијом, а не оптужени, што се види из самог споразума. Није случајно што је сведок Пујић предметну размену назвао специјалном, јер је она ишла мимо званичних органа;

– саслушани сведоци, а посебно сведок Јандрић, указали су суду на посредничку улогу МУП-а БиХ, те да се Алија Деламустафић, још за време размене у Босанском Шамцу, хвалио да ће он преко неког богатог јеврејина у Загребу средити да се размени генерал Аксентијевић за Кикаша. То се заиста и догодило, чиме је у целости и потврђен исказ овог сведока;

– Кикаш, браћа Ковач и припадници тзв. „Сплитске групе" пуштени су из притвора без одлуке судова. Нико од саслушаних сведока није могао да објасни како се то догодило. Само ово ћутање саслушаних сведока довољно само за себе говори да се не ради о легалном послу, како то закључује суд, те да ту нико није чист, поготово не оптужени, који у свему лично учествује;

– сам чин размене обављен је у строгој конспирацији, у присуству само оптуженог са стране ЈНА и пуковника Жунића, који се ту иначе затекао по нужди, јер је командант аеродрома Плесо. Јавност није упозната, нема новинара, (осим изабраних), а за размену није знао ни начелник безбедности аеродрома сведок Панић. Размени нису присутни представници Црвеног крста и Европске заједнице, па чак и Андрија Рашета, који се у то време налазио у Загребу. Са хрватске стране био је присутан богати бизнисмен Јаков Бинефелд, цивил, за кога се тврди да је поступао по овлашћењу хрватске владе, (нажалост, то се не може проверити) и

– није без значаја податак да су у вези са предметном разменом Кикаша помиње новац у износу од три милиона марака, који је хрватска страна, преко ванинституционалних канала понудила као кауцију за Кикаша, о чему се изјашњавао оптужени и поједини сведоци, а нарочито истражни судија у предмету Кикаша – сведок Медић. Да ли је конспиративност размене у вези са наведеним новцем, тешко је закључити.

На крају, у вези са предметном разменом, наводимо да председник већа није правилно схватио део завршене речи заступника оптужбе о примени „репресалија", које коментарише у пресуди. Ово је истакнуто једино због тога да се укаже на неправилност закључка оптуженог и појединих сведока (сада видимо и суда) да је размена била нужна због лошег положаја наших заробљеника у хрватским затворима, и да је тиме ЈНА била уцењена. Наиме, ово тужилаштво сматра да уцена никад не може бити разлог за прихватање споразума, јер међународно ратно право предвиђа механизме да се страна у сукобу натера на правилно поступање са ратним заробљеницима, а у те механизме, као крајња мера, спада и репресалија. Иначе, није нам јасно шта је суд хтео да каже са својом филозофско-логичком анализом овог дела завршене речи.

Тачка II пресуде

Оцењујући изведене доказе у односу на кривично дело противзаконитог посредовања из члана 180, став 2 КЗ СРЈ, суд је нашао да се у радњама оптуженог не стичу обележја кривичног дела, због тога што има околности што искључује његову кривичну одговорност члана 350, тачка 1 ЗКП. Наиме, суд налази да је оптужени потписујући акт упућен „Црвеној застави" поступио у заблуди, јер није знао његову садржину, верујући потчињеном да је законитост поступања обезбеђења, па како се он нашао у заблуди из нехата искључен је умишљај, а ово кривично дело може се извршити само са умишљајем. Ипак, суд је у пресуди цитирао основ из члана 350, тачка 3 ЗКП, наводећи да нема доказа да је оптужени свесно противзаконито посредовао. Због наведеног двоструког основа за доношење ослобађајуће пресуде она се тешко може испитати, али у сваком случају не види се из чега суд закључује да оптужени потписује акт не знајући каква је садржина истог (страна 29 пасус три пресуде), а приликом таквог закључивања суд губи из вида следеће чињенице и околности:

– сведок Ерак Илија је у истрази покушао да прећути постојање спорне депеше од 13. 1. 1992. године. Не знамо да ли је то учинио због себе или оптуженог. Када му је истражни судија предочио депешу, изјавио је да је на њу заборавио, да ју је он лично саставио, и оптуженом однео на потписивање. На главном претресу, у односу на исти акт, сведок је изјавио да је председник МУП-а БиХ, приликом састављања акта, од њега захтевао да унесе веће количине од оних које је оптужени заокружио на првобитној депеши, али да он то није прихватио и није учинио (страна 49, пасус четири записника о главном претресу). Због тога не може да објасни откуда се сада у депеши налазе снајпери и пушкомитраљези, те помиње министар за НО БиХ процена ситуације, што све сматра грешком, лапсусом;

– ако је све то тако како тврди сведок, онда није извесно да ли се уопште ради о истој депеши о којој говори сведок и коју је потписао оптужени. У сваком случају не види се из чега суд закључује да је Ерак саставио депешу за „Црвену заставу" спорне садржине, и да је оптужени њу потписао не гледајући садржину;

– ради се о само неколико редова куцаног текста који се могу прочитати за мање од једне минуте, па је просто невероватно да начелник УБ може да направи такву омашку (посебно да потписује акте на ходнику), да се МУП-у БиХ одобрава снабдевање са снајперима и пушкомитраљезима са по 100 комада, те да се приликом одобравања такве набавке позива на процену ситуације и на разговор са министром за НО.

Због напред наведеног суд нас није убедио да је оптужени поступио у заблуди и да нема доказа да је починио кривично дело противзаконитог посредовања.

Тачка III пресуде

У односу на кривично дело несавесног рада у служби, а у вези пропуста оптуженог приликом вођења и реализације оперативне акције „Канал" услед чега је за ССНО наступила имовинска штета од 18.000 ДЕМ и 2.000$, суд је, након

оцене изведених доказа, направио неколико погрешних закључака, из чега је резултирао крајњи закључак да нема доказа да је оптужени поступио на начин описан у оптужници, због чега је и ослобођен од оптужбе.

Тако нпр. суд налази да се у конкретном случају не ради о оперативној акцији „Канал", већ о задатку у оквиру друге оперативне акције, па због тога није било потребно да се сачињава писмено одобрење претпостављеног старешине о увођењу акције, нити да се формира посебан досије. Ово је супротно ставу УБ и њеним извештајем, који и даље сматрају да је у питању оперативна акција, а они су најстручнији, најодговорнији, и самим тиме позвани да цене шта је оперативна акција, а шта оперативни задатак. Понављамо, УБ сматра да се у конкретном случају ради о оперативној акцији. То што је у њу укључен мали број лица како тврди суд, није услов да се нешто назива оперативним задатком.

Надаље, суд закључује да је новац, који је предат оперативцима (сама је предаја била непрописна), оправдан самим издавањем, јер се другачије не може радити у служби безбедности, због специфичности тог посла, где се нужно мора радити на принципу поверења. То једноставно није тачно и не постоји нигде на свету, па ни у служби безбедности. Таква располагања никоме нису дозвољена, па то даље не треба ни коментарисати.

Суд такође налази да поступање оптуженог која су супротна прописима немају обележја кривичног дела, односно немају кривично-правни значај, јер је он поступао по наређењу претпостављеног старешине. Сматра да би само у случају самоиницијативног поступања (без наређења), поступање противно прописима имало кривично-правни значај. И овај закључак суда је неодржив, јер наредбодавац (у конкретном случају савезни секретар) не мора знати све унутрашње прописе и правила Службе безбедности, а начелник Службе безбедности је дужан да те прописе поштује, и никако наређење не може да искључи примену прописа, јер прописи имају већу правну снагу. Евентуална несагласност између наређења и прописа отклања се тако што прималац наређења упозорава наредбодавца, па иако би наредбодавац остао код свог става, о томе се прави службена забелешка.

Посебно суд није уверљив, када налази да на страни оптуженог нема умишљања приликом кршења прописа. Ово због тога што је оптужени, као руководилац службе, веома добро знао какве су његове обавезе приликом реализације оперативне акције, шта је дужан да учини, а он чак има и дужност надзора, па се поставља питање како је могуће да уопште руководилац једне службе крши прописе из нехата. Верујемо да ни сам оптужени ово не би прихватио.

Што се тиче наступиле штете, ово тужилаштво и даље стоји на становишту да је она наступила у означеном износу. Ово због тога што је неспорно да је новац издат, да није оправдан чак ни завршним рачуном, а у УБ нема ниједног податка како је оперативна акција реализована, који су ефекти улагања, да ли је новац уопште у нешто уложен, па због тога једноставно није могуће извести неки други закључак, него да је штета наступила. По овом питању саслушани сведоци Јован Поповић и Зоран Стефановић једноставно нису од никакве користи. Наиме, исказ наведених сведока није подобан за доношење било какве одлуке. Стекао се утисак да је Јован Поповић, као оперативац у тој

акцији имао задатак да суд збуни, да ствари мистификује, да се из тога ништа не може закључити. У томе му је несебично помогао и сведок Стефановић, који је и променио исказ на главном претресу у односу на исказ из истраге, па је чак на главном претресу успео да се сети садржаја цифара на визит-карти коју је видео у рукама сведока Јована Поповића у једном хотелу у Бечу. Тако дакле већина питања у погледу њихове улоге, суштине оперативне акције, остала је потпуно неразјашњена, помешани су бродови, наручиоци, превозници, осигурања итд., а остало је и нејасно ко је од њих дилер наоружања и војне опреме енглеских предузећа, и чиме су се уопште они бавили.

Због напред наведеног сматрамо да је у односу на ову тачку пресуде суд извео погрешне закључке из изведених доказа, чиме је чињенично стање неправилно и непотпуно утврђено, а нејасним образложењем и противречностима које се у њему садрже почињена је и битна повреда из члана 364, тачка 11 ЗКП.

Тачка IV пресуде

Што се тиче кривичног дела примања мита суд закључује да нема доказа да је то дело учињено, јер налази да је оптужени на легалан начин купио аутомобил, да га је започео отплаћивати, и то чинио све до прекида платног промета са Босном и Херцеговином. Евентуалну неуредност оптуженог око започињања исплате и закључења уговора суд сматра грађанско-правним односом, који нема никакав кривично-правни значај.

По становишту овог тужилаштва, таквим површним закључивањем суд је пропустио да оцени следеће чињенице и околности:

– половином октобра 1991. године, посредством МУП-а БиХ, прва три човека УБ (оптужени и двојица његових заменика) добијају (наводно купују), три аутомобила марке Мазда;

– сва три аутомобила довежена су им у Београд на ноге, без закљученог уговора о купопродаји, само са рачунима, у којима је наведено да ће рате отплате бити накнадно утврђене. За аутомобил сведока Глигоровића је утврђено да су га довезли радници МУП-а БиХ, а друга два аутомобила наводно су довезли радници из предузећа „Централиспект" из Сарајева, а о томе нема никаквих доказа;

– половином децембра 1991. године, Глигоревић је, преко својих пријатеља у Сарајеву, самоиницијативно прибавио уговор и почео отплаћивати возило, а то је сазнао оптужени и његов заменик Туманов. Тада су и они на основу истих елемената из уговора Глигоревића и на основу његове уплатнице сачинили своје, и почели отплаћивати аутомобиле. По становишту овог тужилаштва ово јасно указује да је оптужени, због поступка Глигоревића, практично одустао од примљеног мита, јер се уплашио да ће бити откривен;

– веза између примљених аутомобила и услуга које је оптужени учинио МУП-у БиХ предајом заштитних прслука на реверс, види се из тога што је и по признању оптуженог и сведочењу Глигоревића, Алија Деламустафић, министар унутрашњих послова БиХ, био посредник у набавци. Иначе, Алија Деламустафић је знао за жељу оптуженог да набави јапански аутомобил, што му је оптужени рекао приликом преговора у Хан Пијеску. Овде се мора имати у виду

исказ сведока Јандрића, делимично и Симовића, те податке о активностима и улози Деламустафића у босанским догађајима, који су наведени и у извештајима УБ и Службе безбедности РВ, по којима је Деламустафић играо двоструку игру, и својим лажним миротворством обмањивао војску и тако отупљивао њихову опрезност. Надаље, мора се имати у виду исказ Ерака да је МУП БиХ имао новац за набавку заштитне опреме. Такође, из тога се, идући тим редом, може извести закључак да је МУП БиХ припремљени новац за куповину заштитне опреме делимично утрошио на куповину аутомобила, пошто је опрему добио бесплатно. Нажалост, за све ово нема поузданих доказа, јер је истрага и суђење било нужно ограничено само на остатак државе, из чега може да има користи само оптужени.

Због напред наведеног сматрамо да се у радњама оптуженог стекла обележја к.д. примања мита, које је учињено примањем поклона (аутомобила), јер његов каснији одустанак нема правни значај, ако је уопште одустао, јер имајући у виду да оптужени није одмах у истрази показао уплатнице, остаје дилема да ли су те уплатнице веродостојне. Чак и ако прихватимо да је оптужени започео отплату, кривично дело је учињено примањем какве користи, јер нико не може оспорити да је оптужени имао користи из тога што су му други, о туђем трошку, довезли аутомобил из Сарајева у Београд, што су му други завршили све формалности око куповине, што аутомобил у току дивљања инфлације није одмах започео отплаћивати итд.

Све напред наведено било би наше виђење и оцена првостепене пресуде. Оптужени је као начелник УБ имао велика овлашћења, али велика права не смију да буду повод да се чине велике неправде, односно кривична дела, а да се то толерише од стране правосуђа у име неких виших циљева, који у суштини не постоје, јер је једнакост пред законом цивилизацијски принцип, кога би се сви морали придржавати, па због тога овај тужилац предлаже да Врховни војни суд укине првостепену пресуду, и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Војни суд у Београду
Дана 26. 5. 1993. године

Заменик војног тужиоца
мајор Ђорђе Трифуновић

VIII.
Интервју генерала Нећељка Бошковића

Генерал Нећељко Бошковић у интервјуу за подгорички лист „Публика", који је објављен 6. марта 2002. године, износи информације и необориве доказе о криминалним радњама генерала Васиљевића због којих је против њега вођен судски поступак октобра 1992. Текст са наднасловом „Генерал Нећељко Бошковић, савјетник министра полиције Црне Горе, демантовао је оптужбе да је његовим оружјем убијен Благота Баја Секулић, али и открио позадину лансирања тих оптужби", насловом „Генерал Аца Васиљевић је опасан, врло опасан човјек" и поднасловом „Васиљевић је 100 панцир прслука „вест поинт", из Управе безбједности, продао Алији Делимустафићу, тадашњем министру полиције у власти Алије

Изетбеговића. У истрагама је преузимао улогу судије, а примјењивао је врло свирепе методе: електричну палицу стављао је људима под језик, па на полни орган. Где год је било инцидената, неколико дана прије тога био је Аца. Он је један од оснивача и Седмог батаљона војне полиције, који је требало да у сукобу са цивилном полицијом изазове рат у Црној Гори", преносимо у целости:

• Рекли сте да сте у оптужбама које су се појавиле у медијима препознали једног од достављача неистинитих информација о вашој наводној умијешаности у убиство Баје Секулића. Можете ли конкретно рећи о коме се ради?

– Нема разлога да кријем – ради се о генералу Аци Васиљевићу. Лично немам никаквог разлога да било шта против њега кажем из неке зависти, или анимозитета, јер смо имали различите обавезе... Радили смо истовремено, средином шездесетих година. Он је био у копненој војсци, а ја у ваздухопловству. Никад се нисмо дружили, једино 1981. године, након појаве прве котнраеволуције на Косову. Тада смо имали неколико сусрета на Косову, поводом истраге у затворима, као и у сарајевском и мостарском затвору, у вријеме када су биле похапшене групе Албанаца. Тада сам схватио ко је Ацо Васиљевић. Он је примјењивао према ухапшенима најцрње, најсвирепије методе приликом саслушања, а били су не ни окривљени, већ само осумњичени за одређене активности које су припремали.

• Можете ли то илустровати неким примјером?

– Рецимо, један детаљ: у сарајевском војном затвору била је група војника, Албанаца, којима је био одређен притвор. Ми смо, оперативци, радили претходне радње, уз присуство судија. Аца је тада фактички преузео дио истражних радњи и елиминисао судије! И не само то, он је у току поступка примјењивао свирепе методе, као што су употребе електричне палице и слично. Рецимо, он је једном Албанцу Кабашију, ставио електричну палицу под језик, па на полни орган, изазивајући му страшне болове, не би ли од њега изнудио признање. Тада сам, због тога, са њим дошао у тежак сукоб и ја сам сјутрадан напустио Истражни затвор и вратио се у Београд. Примио ме начелник Управе безбједности, генерал Грубишић, којем сам изнио детаље и рекао да се у Сарајево враћати нећу, ако се Аца не искључи.

Он је, рецимо, преко својих оперативаца у гарнизонима на подручју сарајевске армије, добио детаљне податке о томе да неки војници, Албанци, врше вербалне или друге пропагандне активности, пишући пароле и графите. Наредио је да их све пребаце у касарне у Сарајеву и Тузли... Међу тим војницима било је часних, добрих војника. Аца је наредио да се поједини придобију за сарадњу, а сам је вршио пресију да денунцирају своје сународнике и кажу оно што он од њих тражи. На основу тога је Аца писао званичне документе војном и државном врху, наводећи да су откривене албанске терористичке групе међу војницима Албанцима у Сарајеву и Тузли. То је тада, наравно, било страшно и изазвало је, малтене, узбуну у читавој армији и државном руководству... Ти војници су послије хапшени, одређен им је притвор, вођена истрага. Већина је на суду ослобођена, неки су осуђени, али, нажалост, на основу лажних података.

Ето, то је Аца, да не говорим о његовој субверзивној дјелатности, пред почетак рата, 1991. године.

• Шта мислите, који је сада његов циљ у вези са најновијим оптужбама на ваш рачун?

– Само могу да сумњам, јер немам доказа, а без доказа не могу ни да тврдим да је све то његово дјело. Уз то постоји још једна група лица која неистинама снабдијева поједине медије. А моје сумње су засноване, знајући све што је радио против мене за посљедњих 30 година, настојећи да ме представи у најцрњем свијетлу – као човјека, и као генерала, и као припадника и шефа службе. Све што је радио, радио је из освете, након што је 1992. године против њега покренута истрага и он стављен у војни истражни затвор... Не, нијесам то ја урадио...

Управа је само прикупљала доказе и информације о његовим криминалним радњама. На томе је радио тадашњи мој замјеник, пуковник, а послије генерал Ацо Димитријевић. Прикупљен је огроман број релевантних доказа у вези инкриминација које је чинио... Између осталог, поменућу продају муниције браћи Вујкић, у Травнику, гдје је он дао „зелено свјетло", као начелник КОС-а. Тада је продато 13 милиона пушчаних метака. Тако је, уочи рата, продавана муниција и Хрватима и муслиманима... Мислим на тадашње паравојне формације. Та муниција је употребљена против ЈНА на ратиштима Хрватске, Славоније, па послије и Босне...

• Васиљевић је послије говорио да је био сасвим невин, да је неосновано и оптужен и хапшен?

– Да, да... Ацо Васиљевић сада каже да је ослобођен, да је био невин и да је хапшен и оптужен из наводног мог реваншизма. Не, немам ја никаквог разлога, нити сам га имао, да то радим. На крају крајева, он је био генерал, био је шеф КОС-а.

Одлуку, на моје инсистирање, за вођење кривичног поступка против њега донијели су начелник Генералштаба, и тадашњи шеф државе Добрица Ћосић. Имам потписану ту одлуку. Ја нијесам хтио да подносим кривичну пријаву, без писане одлуке војног и државног врха.

У истрази је, иначе, све доказано. Саслушано је преко 70 свједока и он оптужен за најцрња дјела.

• Можете ли их конкретизовати?

– Па, рецимо, за продају 100 панцир прслука Делимустафићу, тадашњем министру полиције у власти Алије Изетбеговића. Ријеч је о „Вест поинт" прслуцима из Управе безбједности који су купљени за по више од 1.000 долара. Продао их је Делимустафићу за његову полицију, а он је слао припаднике наше војне полиције и специјалних јединица у борбена дејства без прслука.

Те доларе каса Управе безбједности никада није видјела. Он најбоље зна гдје и коме су отишли ти долари.

Даље, он је пред почетак рата, пошто је био лични дугогодишњи пријатељ са Делимустафићем...

• Откуд његово пријатељство са Делимустафићем?

– Имам необориве доказе о сарадњи Делимустафића са Васиљевићем. Делимустафић је радио као конобар у Дому армије у Сарајеву, и ту је постао са-

радник Аце Васиљевића и Туманова, који су тада били оперативци у Одјељењу безбједности Седме армије.

По том основу они су се спријатељили да би, потом, Делимустафић, као један од познатих трговаца и бизнисмена БиХ, лансирао СДА, која је побиједила на изборима и захваљујући огромним средствима која је уложио. По том основу Алија Изетбеговић га је и поставио за министра полиције.

Ацо је наставио и даље сарадњу са њим. За одређене услуге Васиљевић је заузврат добио на поклон – он и још двојица његових пријатеља – нове „мазде" од Делимустафића, па је и тада обмануо начелника Генералштаба, генерала Аџића, да су то службене „мазде", а у ствари их је он добио на поклон.

Даље, Аца Васиљевић се, на жалост, увијек нашао на кризним тачкама дан, или пет-шест дана прије тога, те је, фактички, на неки начин био иницијатор сукоба грађана разних нација...

• Можете ли ту тврдњу конкретизовати?

– Па, конкретно Пакрац... Аца Васиљевић је пет дана прије сукоба био тамо и водио разговоре и са једном и са другом страном. Припремао их је за међусобне обрачуне.

И пред почетак рата у Словенији Васиљевић је био тамо... Он је прије тога измислио и фабриковао и исконструисао „аферу Јанша". Та афера имала је негативне конотације по читаву ЈНА, па и Југославију, јер „афера Јанша" је, на неки начин, иницирала словеначко руководство да крене против ЈНА, јер су знали да је Јанша тада, фактички, осуђен због неких наводно повјерљивих докумената, а то су били фалсификати Васиљевића.

Затим Загреб, онда Карловац, па Вуковар, гдје се поставља питање одговорности Мркшића, Шљиванчанина и Радића, а нико не поставља питање шта је Аца Васиљевић ту радио. Апсурдно је било да он као шеф КОС-а, умјесто да води стратегију службе, он све вријеме проводи на терену, у контакту, у обиласку јединица, што је незапамћено.

Све јединице у ондашњој и садашњој војсци, од батаљона па до управе, имају органе безбједности у свом раду. Значи, они су ти који познају територију, познају људе, баве се контраобавјештајном заштитом, безбједносном заштитом и достављају по вертикали извјештаје. Шта он има да тражи на тим тачкама?

Или случај Мостар, гдје се он нашао неколико дана пред сукобе. Па случај Чапљине, гдје се такође нашао уочи сукоба. Па у Сарајеву – претходно иде тамо и налази се са Делимустафићем, са њим обилази барикаде и опет се поставља питање: шта он тамо ради?

Нека Васиљевић одговори: ко је и зашто и како извео рањенике и болеснике из вуковарске болнице и ко је врло вјешто, врло перфидно наредио појединцима из војске да то ураде. Ко је дао податке да су то „зенгисти", а не обични војници?

• Што се тиче убистава у Црној Гори, такође се спекулисало.

– Чињеница је да је Аца Васиљевић реактивиран кад је почео рат, тј. агресија НАТО-а, 1999. године. Реактивирала га је Мира Марковић. Да опет направим дигресију...

Васиљевић се послије изласка из затвора, послије пензионисања, бавио свим и свачим. Покушао се наметнути у разним партијама, па је ушао у ЈУЛ и био код Мире Марковић специјални савјетник за безбједност. Једно вријеме је био код Душка Михајловића, којем се опет вратио, нажалост, мислим као његов савјетник.

Васиљевић је, дакле, реактивиран и доведен за замјеника начелника у Управи безбједности. Фактички је Аца преузео сву оперативу у Војсци Југославије, па је, у функцији провјере безбједносно-политичке ситуације, често боравио, и илегално и полуилегално, у Црној Гори.

• Неки тврде да је за његово име везано и формирање Седмог батаљона војне полиције у Црној Гори?

Тачно је! Аца је један од твораца Седмог батаљона, односно избора људи у Седмом батаљону, о којем се у јавности пуно говорило. Он је био један од главних поборника сукоба војне и цивилне полиције. Циљ му је био да по сваку цијену изазове сукобе и рат у Црној Гори. Он је био творац и оних војних пунктова у Кумбору у Игалу и других на територији Црне Горе, с циљем да се изазове сукоб војне и цивилне полиције. Он је био један од носилаца субверзивно-терористичких активности и везано за црногорског шефа државе Мила Ђукановића и друге високе личности. Он је био један од иницијатора стављања у изолацију одређених личности у Црној Гори, не би ли дошло до промјене власти и политике...

Пуних уста могу да кажем да се ради о човјеку психопати, о човјеку који је читав живот и своју каријеру заснивао на најцрњим, лажним подацима, човјеку који је уништио на стотине часних и поштених припадника ЈНА, цивила, официра, војника и осталих, а све на основу лажних података. Он је врло, врло опасан! У том погледу не преза ни од чега, само да оствари циљ. А сматрам да је и сада његов циљ био да се ја поново дискредитујем, тако што ће ми се приписати да сам ја један од наручилаца...

Интересантно је да је Аца Васиљевић, неколико дана пред убиство Горана Жугића, полуилегално боравио у Подгорици. И пред убиство Белог Распоповића, три-четири дана раније, опет се овдје нашао... То је просто невјероватно... Да ли је коинциденција или не, ја не знам... И пред убиство Баје Секулића, дватри дана је био на територији Будве, Улциња и шире. Како и због чега, то је индикативно.

Трећи део
Хашки трибунал
од злочинца прави сведока сарадника

А. Разговори генерала издајника са хашким истражитељима

Генерал Васиљевић је у својству осумњиченог за злочине почињене у Хрватској, у периоду од 14. до 19. новембра 2001. године, као и 8. фебруара 2002. године, разговарао са хашким истражитељима Владимиром Џуром, Торе Солдалом и Џоном Сенцићем. У току испитивања говори о структури оружаних снага СФРЈ у 1991. години, као и о дешавањима у Хрватској. Када је злочин на Овчари у питању, позива се на наводе из новина и на разговоре са Зјајом Мурисом и Јованом Дуловићем. Наводно, за злочин на Овчари први пут је чуо од Зјаје Муриса 1993. године, док га је детаљније информисао, 1995. године, Јован Дуловић, новинар листа „Време", који се у Хашком трибуналу показао као лажни сведок. Оваквом изјавом коју је дао хашким истражитељима, Васиљевић је помогао да се подигне оптужница против Слободана Милошевића. То доказује и књига хашког истражитеља Џона Сенцића „Ђавоља башта", издата 2003. године, у којој наводи да је у оквиру прикупљања доказа против Милошевића имао сву помоћ ЦИА и обавештајаца КОС-а и да се са Васиљевићем у оквиру своје истраге састајао у сигурној кући у Београду.

Поред наведених истражитеља Хашког трибунала, Васиљевић је 1. маја 2002. године у канцеларији тужилаштва у Београду разговарао и са Џефри Најсом о наводним злочинима на територији Косова и Метохије.

Разговоре са хашким истражитељима преносимо у целости.

I.
Недеља, 14. новембар 2001. године

Владимир Дзуро: Добро јутро.

Александар Васиљевић: Добро јутро.

Владимир Дзуро: Ово је видео-снимак разговора између истражитеља Владимира Дзура и Торе Солдала са тужитељства и генерала Александра Васиљевића вођеног у Београду у среду 14. 11. 2001. године. Господине Васиљевић, да ли се слажете да је сад 7 минута до 9.00 сати ујутро?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Дакле, присутни: Владимир Дзуро, Торе Солдал са тужитељства, генерал Александар Васиљевић и Марк Џефри. Ја се зовем Владимир Дзуро, господин Торе Солдал и ја смо истражитељи у Тужитељству Међународног кривичног суда за бившу Југославију. Као што смо вам малопре објаснили, овај разговор ће бити снимљен на видео уређају овде у овој соби. Да ли је вама јасно да се све оно што кажемо снима?

Александар Васиљевић: Јесте.

Владимир Дзуро: Колико је мени познато, ви сте недавно разговарали са припадницима тужитељства, и у току тих разговора сте добровољно рекли да сте спремни суделовати у овом разговору. Је ли то тачно?

Александар Васиљевић: Јесте.

Владимир Дзуро: На основу информација којима располаже међународни суд ми сматрамо да сте ви осумњичени према Статуту међународног суда. Ја ћу наставити сада, због тога прије него што вам поставим било које друго питање, морамо вас обавестити о одређеним правима која имате. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: Имате право на помоћ преводитеља који ће вам бити додељен бесплатно ако не говорите или не разумете језик који говорим током овог разговора. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Разумем, треба ми преводилац.

Владимир Дзуро: Господин Марк Џефри је овде као преводитељ за овај разговор. Да ли разумете преводитеља и да ли можете комуницирати с њим?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: За време разговора ја ћу вам поставити низ питања и преводитељ ће та питања превести на ваш језик. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Све одговоре које дате преводитељ ће превести на енглески језик. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да, да.

Владимир Дзуро: Ако вам није јасно оно што вас питамо, молим вас затражите поново питање, и ја ћу покушати да га поново поставим на други начин. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Не морате рећи ништа нити морате одговарати на моја питања уколико то не желите. Све што кажете ће бити забиљежено, и може се користити као доказ против вас у каснијем поступку пред међународним судом, укључујући и суђење. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Питања која ћемо вам поставити и сви ваши евентуални одговори ће бити снимљени на видео-траку током разговора. Трака са тим снимком, такође може постати доказни материјал. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Имате право на помоћ правног заступника или адвоката по властитом избору. Ако не можете платити правног заступника, међународни суд ће вам га бесплатно обезбедити. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Да ли желите да овом разговору присуствује правни заступник или адвокат?

Александар Васиљевић: Засад не.

Владимир Дзуро: Ако у било ком тренутку пожелите да овом разговору присуствује правни заступник, молим вас да ми то кажете, и ми ћемо привремено прекинути разговор да би то организовали. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да, да.

Владимир Дзуро: Након што смо обавили разговор, имат ћете прилику дати додатне информације. Исто тако ћете имати прилику да појасните било шта што сте рекли за време разговора – уколико мислите да је то нејасно или двосмислено. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Након што смо обавили разговор, организоваћу да се видео-снимак прекуца, и да вам се што пре обезбеди примерак тог транскрипта као и примерак траке или трака на којима је забележен разговор. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Оригиналне траке на којима је забележен разговор ће бити након разговора стављене у коверту и запечаћене, и ви ту коверту можете потписати. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Генерале, колико је мени познато имате неких здравствених проблема, због чега ће вам бити тешко наставити са разговором ако не будемо сад отишли на паузу за ручак. Зато бисмо вас молили онда да нам кажете кад хоћете отићи на паузу и прекинут ћемо разговор. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Разумео сам и мислим да ту негде око 13.00 часова.

Владимир Дзуро: Да ли имате било каквих питања у вези с оним што сам вам сада рекао?

Александар Васиљевић: Па, имам питања. Ја ћу полако говорити. Значи, кроз претходни разговор са господином Владимиром, видео сам оквирна питања за разговор. А она се више односе, по мојој процени, на неке опште ствари које, према ономе што је наведено у оптужници, а мање на конкретне податке зашто сам осумњичен. Мени је јасно да ће вас интересовати шири контекст свих догађаја и збивања. Ја сам спреман да и о томе разговарам, али у оквирним питањима, тезама мало сам могао да препознам нечега што мене директно сумњичи. Да ли сам у праву да је то из неких тактичких разлога постављено на овај начин, па ће се у току разговора онда постављати питања која су у вези са оптужницом и сумњичења да сам нешто учинио?

Владимир Дзуро: Генерале, нисмо вам дали одређена питања, него смо вам дали оквирно теме о којима ћемо разговарати. Требамо знати што ви знате о тим темама, јер онда ви имате прилику да објасните што знате о тим темама, и онда према томе ће овај тужилаштво се да ли ви стварно осумњичени према Статуту. Ви разумете, ја сам вам пре објаснио да ви нисте сад оптужени засада, али због положаја који сте ви имали у 1991. и 1992. године, тужила-

штво Међународног кривичног суда је одлучило да ви спадате сад у ту групу осумњиченог, не само због вашег положаја, него и исто тако одређена акција, дејства, изведена са стране службе су нама дали такве индикације. Да ви можете бити онда осумњичени према Статуту, и да будемо онда фер, хтели смо чути шта ви имате рећи за то, и шта нам можете рећи о оном што се догодило.

Александар Васиљевић: Да, али има један део података, нпр. организација ЈНА, ТО, министарства одбране, организација...

Марк Цефри: Ја бих вас само молио да не причекате док ја не завршим...

Александар Васиљевић: ...организација Службе безбедности у питањима, у жаргону КОС, нека од тих питања садрже неке елементе који имају и обележја војне тајне. Ја сам спреман и о томе да говорим и да дајем те податке, али претпостављам да трибунал не полази од мојих сазнања око организације ЈНА, јер за то има и друге стручњаке или лица која су те податке давала. И да будем јаснији, има питања о којима се могу појавити практично у улози сведока, а сведок по Статуту има и права на неку заштиту. Ништа не прејудицирам и не тражим заштиту, али говорим о две ситуације кад сам осумњичен и кад се нађем у ситуацији да практично говорим као сведок. По Статуту, те две функције су раздвојене, а по питањима, по оквирним питањима ја више видим да све што се, о чему будем говорио ја, више из угла као да сам сведок. Због тога ћу молити да део мојих одговора се схвати да је и селективан, осетљив са аспекта мог кривичног статуса у земљи где живим, због чега молим да се ти одговори на неки начин приме да можда задиру у нешто што можда не би смео да говорим, не у смислу прикривања злочина по Хашком, по Хашком статуту, него са аспекта као бившег припадника војске. Е сад ја имам питање да ли сте разумели.

Владимир Дзуро: Разумем оно што сте рекли и свестан сам тога. Као што сам вам пре рекао, не морате дати одговоре на питања на која не желите. Ово јесте разговор са осумњиченим, али ако било када сад у будућности неко одлучи, или ако ви одлучите да ћете ви сад сведочити као сведок у кривичном поступку, можете одлучити да ли хоћете сведочити или не, и можете затражити све заштитне мере којима трибунал располаже. И као што сам вам рекао на почетку, ми сматрамо да је овај разговор разговор са осумњиченим и све, сва информација коју нам дате у току овог разговора, ћемо ми пребирати да је то информација добијена у разговору са осумњиченим. Још једанпут ћу рећи да ако не желите одговорити на одређено питање, онда требате само рећи не желим дати одговор на то питање, нитко вас неће присилити на било какво признање ту. Можете рећи – не желим дати одговор због овога или овога – или једноставно – не желим дати одговор. Бит ћемо потпуно искрени и фер према вама што се тога тиче, мислим да мој колега ће исто нешто рећи. Само за траку, сад говори Торе Солдал.

Торе Солдал: Исто тако је важно узети у обзир да кад ми сад водимо разговор с вама као осумњиченим, да имате више права него кад би, ако бисте били само сведок. Ви сте прочитали оптужницу за Хрватску, и према тој оптужници се даде, може да је војска починила неке злочине у Хрватској. Као осумњичени имате више права него као оптужени, и онда вам сада дајемо прилику онда говорити као осумњичени, онда имате више права него да сте већ одмах оптужени.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: Мислим да бисмо то требали поновити, јер нисам потпуно сигуран да је то све било сто посто јасно, да будемо фер... Било је јасно са ваше стране...

Александар Васиљевић: Одговор је био кратак.

Владимир Дзуро: Али будући да је то доста сложено било, хоћете ли то поновити, молим вас?

Торе Солдал: Према оптужници за Хрватску, могуће је да је војска починила злочине у Хрватској, и због положаја који сте ви имали у војсци могуће је да ћете нам ви дати одређене информације које ће вама штетити. И то је разлог зато што се овај разговор сад зове разговор са осумњиченим, да би имали права која вам припадају као осумњиченим. Ради се више о томе да бисте имали онда више права него што бисте имали као сведок, више него да се баш одмах оптужује за нешто.

Александар Васиљевић: Добро, разумео сам, не тражим никаква посебна права, овај, засад ми она не требају, ја сам спреман за разговор и да пређемо на питања.

Владимир Дзуро: Генерале, ја се надам да се ми сад разумијемо, и још једанпут би нагласио да не морате да одговарате на питања ако не желите.

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: За траку, Владимир Дзуро ће сад постављати питања. Генерале, можете ли нам рећи ваше пуно име, и датум и место рођења?

Александар Васиљевић: Ја сам Александар Васиљевић, син Предрага и мајке Наталије, рођен сам 8. јула 1938. године у селу Витковац, општина Краљево, сада сам настањен стално у Београду, улица...

Владимир Дзуро: Не, не бих хтео вашу адресу.

Александар Васиљевић: Породично стање: ожењен, имам две кћерке које не живе самном у заједничком домаћинству.

Владимир Дзуро: Генерале, можете ли нам укратко описати ваше образовање, молим вас?

Александар Васиљевић: Да. Завршио сам гимназију, као средње образовање. Године 1958. отишао сам у Војну академију копнене војске, коју сам завршио 1961. године. У активној служби сам био од 1961, до 8. маја 1992. када сам пензионисан. Завршио сам поред Војне академије копнене војске школу официра безбедности 1967. године, затим Командно-штабну академију копнене војске 1973. године, затим школу националне одбране коју сам завршио 1977. године. Био сам на дужности, почетна дужност...

Владимир Дзуро: Исто ћемо питати за вашу каријеру касније. Је ли то све за ваше образовање? Сад, да будемо потпуно сигурни да неће сад настати никакве нејасноће, односно конфузије, да ли можете споменути све агенције Југословенске војске које су биле задужене за обавештајне и контраобавештајне радове.

Александар Васиљевић: Могу. Обавештајно-безбедносни систем ЈНА, а то говорим о периоду док сам био у активној служби, до 1992, постојале су две службе које су се бавиле ширим проблемом безбедности. Прва унутрашња служба која је у задатку имала заштиту и безбедност војске, чине органи без-

бедности ЈНА. Дакле, теже ће се овај део разумети. То није служба, мислим нити род ЈНА...

Марк Цефри: Род?

Александар Васиљевић: Родови су били пешадија, артиљерија, оклопне јединице, службе – интендантска служба, финанцијска. Не постоји служба безбедности, постоје органи и официри безбедности који су део команде, и званично се зову Органи безбедности ЈНА. На челу органа безбедности ЈНА, у стручном смислу је била Управа безбедности ЈНА. Служба безбедности нема у свом саставу своје агенте, како је то језички формулисано у оптужници. Она има своје официре и подофицире. Као професионална лица која се баве проблемима безбедности, у терминологији органа безбедности израз „агент" односи се на припадника стране обавештајне службе. А извори органа безбедности у Југославији, односно у армији зову се „сарадници". Дакле, професионална лица у служби безбедности ЈНА зову се заједничким именом и званичним именом Органи безбедности ЈНА, око овога што сам сада причао у јавности и у жаргону. Органи безбедности ЈНА називани су КОС, што је скраћеница од Контраобавештајна служба, а то потиче из периода од 1944. до 1955. када је КОС био 3. Управа Министарства унутрашњих послова Југославије. Дакле, до тада је МУП Југославије имао 3. одељење које се звало КОС, које није било у војсци, већ је као структура министарства унутрашњих послова пратило стање у војсци. У жаргону ви можете употребљавати термин КОС, а под тим се подразумевају органи безбедности ЈНА.

Владимир Дзуро: Само да вас прекинем. Апсолутно нам је јасно за које организације сте ви били надлежни, зато сам вас питао да то можете објаснити, да то буде јасно.

Александар Васиљевић: Начелник управе безбедности ЈНА, на којој сам ја функцији био од 15. јуна 1991. године до 8. маја 1992. године потчињен је непосредно савезном секретару за народну одбрану. У то време Вељку Кадијевићу до 8. јануара 1992. године, након чега је ту дужност као вршиоц, доста ћете тешко то превести, дакле као привремено постављен да заступа, постављен генерал Аџић Благоје, а на његово место начелника Генералштаба постављен је генерал Живота Панић. Начелник Управе безбедности потчињен је савезном секретару, а по вертикалној хијерархији органа безбедности ЈНА, начелник безбедности у команди потчињен је своме команданту што за вас изгледа помало невероватно. Да појасним ту хијерархију: ја као начелник Управе сигурности нисам имао право нити један орган безбедности нижи доле да применим методе и средства органа безбедности по властитој одлуци по мојој одлуци, него само по одлуци команданта. Дакле за мене, по одлуци савезног секретара у војној области, по одобрењу команданта нисам писао ја, него командант свом органу безбедности који се налази у његовој команди. Исто тако, кадровска постављења органа безбедности у нижим командама нисам писао ја, нисам имао право. Њих су постављали кадровски водили или смењивали њихови команданти преко свог персоналног органа. Улога претпостављеног органа безбедности је стручно, професионално, оспособљавање и усмеравање у том стручном раду – слична је ситуација са савезним СУП-ом, са Савезним министарством унутрашњих послова, и с тим завршим.

Владимир Дзуро: Имамо питања што се тога тиче.

Александар Васиљевић: Друга служба у ЈНА је била Обавештајна управа Генералштаба, у жаргону се звала друга управа, која је по истом принципу као и органи безбедности у потчињеним командама има своје органе и официре, који су такођер у свему у потпуности потчињени својим командантима. С тим да су обавештајни органи потчињени на врху начелнику Генералштаба, а не савезном секретару, као што је случај са Органима безбедности ЈНА. Поред уграђености органа обавештајне управе у своје управе, обавештајна управа имала је своје обавештајне центре на територији Југославије, из којих је развијана обавештајна делатност према армијама, страним армијама које су биле процењене као потенционални агресори на Југославију. Дакле, Обавештајна управа се делом своје организације бавила и заграничном обавештајном активношћу, а органи безбедности ЈНА само у оквиру ЈНА и територији Југославије. Ја могу да дам сада, да вам не би време одузимао, значи ако вас интересује та организацијска структура могу да вам дам, (неразумљиво).

Владимир Дзуро: Опет имамо питања што се тога тиче.

Торе Солдал: Али само за траку, можемо ли се договорити да назовемо организацију којој сте ви били на челу КОС?

Александар Васиљевић: Да. Може.

Владимир Дзуро: Питање, поставио сам то питање да нама буде јасно тачно на којој организацији сте ви били онда на челу. Можемо ли се сада вратити вашој каријери, вашој особној каријери. Можете ли нам накратко описати вашу каријеру пре него што сте приступили министарству одбране.

Александар Васиљевић: Нисам разумео. Значи, до доласка у Војну академију?

Владимир Дзуро: Да. Да ли сте нешто радили пре него што сте приступили у ЈНА?

Александар Васиљевић: Не, све време сам био ђак у школи, јер код нас у школском систему кад се заврши средње образовање, иде се на академски степен школовања, а ако је средња школа била усмерена на одређено занимање, као нпр. средња техничка школа или средња економска школа, онда је постојала могућност и да се запосли са средњом стручном спремом, али ја сам завршио гимназију након које се иде на академско школовање, и ја сам одабрао академију.

Владимир Дзуро: Разумем. Моје питање је само било да ли сте нешто друго радили између школе и војне академије.

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Можете ли нам накратко описати вашу каријеру, спомињући име функције коју сте имали, и одјела у којем сте радили пре него што сте били постављен за шефа КОС-а?

Александар Васиљевић: Да, од 1961. до 1964. године био сам командир вода у подофицирској школи. Године 1964. примљен сам у КОС на дужност референта безбедности или органа безбедности у самосталном батаљону, то је најнижа дужност у органима безбедности. Године 1966. на 1967. завршио сам једногодишњу школу безбедности, Након тога сам постављен на дужност заменика начелника Одсека безбедности у Школском центру у Крушевцу. Од

1971. до 1973. године био сам на командно-штабном школовању као капетан прве класе, а затим сам распоређен на дужност начелника КОС-а у Тузланској дивизији. На тој дужности сам био до 1996, извињавам се 1976. године, а након тога сам као мајор упућен у школу националне одбране, или је можда јаснији назив ратна школа, ако има такво име. Године 1977. сам постављен у сарајевску армију за заменика начелника одељења безбедности у тој команди. На тој дужности сам био до 1982. године, када сам постављен за начелника Одељења безбедности сарајевске армије. Од 1986. до 1988. године постављен сам за начелника Контраобавештајног одељења у Управи безбедности ССМО, управи КОС-а, а што је по рангу у служби трећи положај. То је иначе генералски овај положај у служби. Онда, 1988. до 1990. године био сам постављен на дужност команданта дивизије у Сарајеву, јер је пракса била, да се на челне функције у служби безбедности не могу постављати официри који су искључиво само у служби стицали каријеру, тако да сам испит за чин генерала полагао као командант дивизије, и то не по проблематици из безбедности, него из општевојног сектора, а 8. јула 1990. године постављен сам за заменика начелника Управе безбедности ССНО, или лакше ако хоћете у жаргону, за заменика шефа КОС-а ЈНА. И на тој дужности сам био до 15. јуна 1991. године. Тада сам постављен за начелника КОС-а ЈНА и на тој дужности био до 8. маја 1992. године. Пензионисан сам превремено, јер нисам испуњавао минималне ни старосне услове. За генерала је то било најмање 57 година, нити сам имао пуни пензијски стаж који износи 40 година. Од свих 70 пензионисаних генерала, у периоду март-мај 1992. године...

Марк Цефри: Март или мај?

Александар Васиљевић: Од марта до маја, значи прва тура је била 31 у марту месецу, почетком марта, а друга тура 8. маја. Само ја и мој заменик генерал Туманов Симеун пензионисани смо превремено без испуњених услова за пензију. Дана 15. јула 1992. године ухапшен сам, и против мене и мог заменика Туманова је вођен кривичан поступак на Војном суду у Београду.

Торе Солдал: Генерале, вратит ћемо се томе.

Александар Васиљевић: Само говорим о каријери. И након завршетка процеса 1993. У пензији сам као и било који други пензионер. Почетком напада НАТО-а у Југославији 1999. године са мном је обављен разговор да будем реактивиран и враћен у органе безбедности, што је учињено на захтев шефа Генералштаба и генерала Ојданића. Дана 27. априла 1999. године, постављен сам на дужност заменика начелника КОС-а Војске Југославије.

Марк Цефри: Један по један.

Александар Васиљевић: Ако хоћете прво...

Марк Цефри: Дајте ми прво, па онда друго, али не све заједно.

Александар Васиљевић: Заменик начелника Управе безбедности Војске Југославије, и на тој дужности сам био до марта 2000. Након тога сам постављен на дужност саветника по безбедности начелника Генералштаба Војске Југославије. Пензионисан сам 31. децембра 2000, а служба ми је престала 31. марта 2001. године. То су моје дужности у војсци.

Торе Солдал: Дакле, нисте били на активној дужности између 5. месеца 1992. до 1999. године?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Хвала. Када сте били постављени за шефа КОС-а. Имам једно питање што се тога тиче. Тко вас је предлагао за ту функцију, тко вас је постављао на ту функцију?

Александар Васиљевић: За све функције у безбедности, па и за највише функције предлог даје старешина безбедности у чији састав се треба поставити тај официр. Тај се предлог разматра на кадровском савету те команде, а одлуку о постављењу доноси старешина те команде. Општи принцип, од ове моје најниже до највише дужности, дакле мене је за начелника, заменика начелника и начелника службе, предлагао дотадашњи начелник КОС-а у ЈНА генерал Марко Неговановић, што је разматрано на кадровском савету ССНО, ову одлуку донео је генерал Кадијевић.

Владимир Дзуро: Хвала. Да ли имате документацију везано за ово постављење?

Александар Васиљевић: Не. Сва се документација налази у мом персоналном досијеу који се чува у Генералштабу, у архиви Генералштаба Војске Југославије, дакле нема мог персоналног досијеа у КОС-у. Него, као и за све остале официре у оквиру кадровске службе Војске Југославије. Ја имам указ о пензионисању из 1992. године и 2001. године, јер тиме решавам после статусна питања за пензију, и та два решења о одласку у пензију имам ако је то потребно.

Владимир Дзуро: Било би нам веома важно да добијемо копије тих докумената касније, да можда се... Да вам сад поставим мало шире питање. Можете ли нам описати какве су ваше дневне дужности биле као шефа КОС-а? Можете ли нам рећи кога сте известили, коме сте имали приступ, и како је изгледао ваш обичан радни дан кад сте били шеф КОС-а?

Александар Васиљевић: Моје радне обавезе и радне дужности су регулисане посебним правилом које се зове Правило органа безбедности ЈНА. У њему су дефинисане основне радне активности службе у целини. А то су: откривање, праћење и спречавање. Обавештајне и друге дневне активности које се из центара у иностранству или из центара у земљи проводе према ЈНА или њеним припадницима. Други задатак је откривање, праћење и спречавање обавештајне и друге непријатељске активности југославенске непријатељске емиграције, која је усмерена и проводи се опет према ЈНА или њеним припадницима. Трећи задатак је откривање и спречавање непријатељске делатности међу припадницима ЈНА, а који се односи на угрожавање уставом утврђеног поретка и провођење друге екстремне непријатељске активности, што је било регулисано посебним прецизним питањима и кривичним делима која су у ствари у надлежности органа безбедности ЈНА: шпијунажа, организовање оружане побуне, кривична дела диверзија и саботажа, одавање војне тајне, крађа наоружања и опреме. То су нека дела која овај наводим, а она су у ствари кривична дела, нека кривична дела из Савезног Кривичног закона. Органи безбедности ЈНА за разлику од министарства унутрашњих послова нису откривали и пратили друга кривична дела из домена опште јавне безбедности. Да кажем силовање, убиство, не постоји сектор јавне безбедности у МУП-у, или милиција или полиција. Ово је сектор Државне безбедности, дакле заштите вредности уставом утврђеног поретка. Мени се чини да је то 20. гла-

ва кривичног закона. Овим доменом јавне безбедности баве се тужилаштва која могу давати задатак или органу безбедности, или војној полицији, да провери некако податак, узме изјаву која нема кривичну снагу, значи нема снагу доказа. Мој радни дан као шефа КОС-а. Ја сам имао одељења у Управи безбедности. Прво одељење је контраобавештајно, то је она дужност на којој сам био од 1986. до 1988. У то одељење дневно долазе информације органа безбедности из првопотчињених команди савезног секретаријата за народну одбрану.

Марк Цефри: За њега или од њега?

Александар Васиљевић: Значи рећи ћу конкретно од кога долазе информације, бит ће јасније. Из команди војних области, из сектора ССНО-а, и Генералштаба ЈНА. Пошто нисмо говорили о структури ЈНА, а она је била двојака, значи те информације од првопотчињених органа, од првопотчињених команди долазе у прво одељење управе безбедности контраобавештајне (неразумљиво) ту се оне три ажирају, са чиме ће бити упознат начелник управе, и предлаган ко ће још са тим информацијама требати бити упознат, а друго одељење је било за такозване превентивно штабне послове, израде разних планова, од ратног плана, па прилози по безбедности, организација, организација општих мера безбедности у командама, стручно руковођење органима војне полиције. Стручно, дакле подвлачим „не командно", јер одлуку о употреби и ангажовању војне полиције има право само командант. Треће одељење је било аналитичко које је обрађивало документе, информације или било шта. Дакле мој радни дан је почињао са читањем извештаја које сам добијао од контраобавештајног одељења на бази селекције података за које су сматрали да треба да будем упознат, а тако исто из другог одељења, а трећем одељењу је давано шта ће да уради и за кога. Тај је дан почињао откад сам био начелник. Кад год сам био слободан, позивао сам те све начелнике одељења, и да се уз тај први заједнички договор упознам са ситуацијом. Али сад ћу вам рећи колики је обим информација који дође у Управу безбедности док је била цела ЈНА. У току једног месеца долазило је између 2.200 и 2.600 информација различитих података из надлежности органа безбедности, из она три задатка о којима сам причао. То долази код начелника првог одељења, а он истриажира по линијама рада, обавештајне службе, имиграција, унутрашњи непријатељи. И они су му предлагали након тог читања мере које треба стручно да се као савет дају потчињеном органу безбедности, да би тај проблем могао брже да се реши, а други део мојих активности, дневних активности, је учешће у раду Штаба у ССНО-у. То су најближи сарадници савезног секретара за народну одбрану и кључни људи из Генералштаба, јер у то време није било министарство одбране као посебна институција, него је то био објединењи. Иза тога сам учествовао у активностима које је команда, које је ССНО планирао, одласка у потчињене јединице, у војне области, ради пријема реферата провере борбене готовости и тако... Или сам учествовао на састанцима са другим сродним службама у цивилном сектору, као што је служба државне безбедности ССНО. Савезно министарство унутрашњих послова, или са истом сродном службом у савезном министарству иностраних послова.

Владимир Дзуро: Говорите сада о СИД-у?

Александар Васиљевић: Да, то је говорим сада о служби која се зове СИД, Служба за истраживање и документацију.

Владимир Дзуро: Тко је тада био начелник СИД-а?

Александар Васиљевић: Начелник СИД-а, кад сам ја био начелник Управе безбедности, постављен је Зоран Јаначковић који је пре тога био начелник Службе државне безбедности Србије али је са те функције склоњен у другој половини 1991. године, и на његово место доведен Јовица Станишић.

Владимир Дзуро: Добро.

Торе Солдал: Да ли сте икад имали рођака као начелника СИД-а?

Александар Васиљевић: Рођак мој, не. Чак не могу да се сетим да ли је то био Максић, нисам сигуран тко је био пре њега, не знам.

Владимир Дзуро: Хоћете наставити оно што сте рекли за ваше дневне активности?

Александар Васиљевић: То су биле те дневне активности, у то време немамо комуникацију, редовну линијску комуникацију са службама државне безбедности република. Јер је наш ниво савезни СУП, а по прописима, по закону органи безбедности у војним областима хоризонтално треба да сарађују са службом државне безбедности република на територију.

Владимир Дзуро: Дакле, ако сам онда добро разумио, то значи да би командант војног обласа комуницирао са командантом ДБ-а те републике?

Александар Васиљевић: Не, не, републике. Стручни орган за безбедност команданта војне области, стручни орган је орган безбедности. Као што име стручног органа за логистику, артиљерију, оклопне јединице и надлежност комуницирања са сродним службама није командант војне области, и не само шеф ДБ-а, него ни шеф МУП-а. Него, ако је требало решавати проблеме сарадње у безбедности, онда то чини начелник безбедности са начелником СДБ-а. То су две стручне службе које се баве проблемима државне безбедности, сектора државне безбедности. Али како се то после дешавало, о томе ћемо после причати.

Владимир Дзуро: Да ли хоћете још нешто додати, генерале, вашим дневним активностима?

Александар Васиљевић: Сад би могао описивати, значи нема шаблона да мени, мени радни дан почиње кад сам у Управи безбедности, да се упознам шта је било у току претходног дана, да добијем то и да прочитам, да потчињенима дам своје сугестије шта по томе треба да ураде, да одредим коме ће се каква информација давати писмено, и ако нисам имао обавезе у штабу ССНО-а, онда сам читао ту пошту, изворно писао и својом руком ако је требало одређена упутства или примедбе, и то давао овим начелницима одељења да реализују. Имао сам годишњи план рада органа безбедности у којем је било испрецизирано када се врши стручна контрола и стручни обилазак органа безбедности, али то је само по стручним питањима. Да појасним шта је стручно питање: ако постоји шпијунски случај или случај крађе документа, а било их је више, као нпр. крађа документа у Словенији од Јанеза Јанше 1988. године. Онда ја или моји начелници одељења (прекид) командант војне области и не само шеф ДБ-а, него ни шеф МУП-а. Него, ако је требало решавати проблеме сарадње у безбедности, онда то чини начелник безбедности са начелником СДБ-а.

То су две стручне службе које се баве проблемима државне безбедности, сектора државне безбедности. Али како се то после дешавало, о томе ћемо причати.

Владимир Дзуро: Да ли хоћете још нешто додати, генерале, вашим дневним активностима?

Александар Васиљевић: Сад би могао описивати, значи нема шаблона да мени, мени радни дан почиње, кад сам у Управи безбедности, да се упознам шта је било у току претходног дана, да добијем то и да прочитам, да потчињенима дам своје сугестије шта по томе треба да ураде, да одредим коме ће се каква информација давати писмено, и, ако нисам имао обавезе у штабу ССНО-а, онда сам читао ту пошту, изворно, писао – и својом руком ако је требало одређена упутства или примедбе, и то давао овим начелницима одељења да реализују. Имао сам годишњи план рада органа безбедности, у којем је било испрецизирано када се врши стручна контрола и стручни обилазак потчињених органа безбедности, али то је само по стручним питањима. Да појасним шта је стручно питање – ако постоји шпијунски случај, или случај крађе докумената – а било их је више, као нпр. крађа документа у Словенији од Јанеза Јанше 1988. године – онда сам ја, или моји начелници одељења које задужим, али и ја ако треба, или позивао тог органа код себе, или ишао код њега анализирати ситуацију, и давао му задатке да реши. Сваки мој долазак у нижу команду, код свог органа безбедности (неразумљиво) – морао сам да се најавим његовом команданту да ћу доћи, рећи му о којим проблемима ћу са њим радити, а кад завршим активност, онда се опет јавим команданту и упознам га шта смо то договорили и разрешили, и онда се враћам у своју команду. Али пошто већ говоримо о методу рада службе, морам да напоменем који су командни нивои стварно и фактички руководили целокупним радом органа безбедности. Да будем веома директан и јасан, значи: ако је постојала сумња да се неко лице бави агитовним радом у војсци, одобравање прислушкивања или тајног претреса просторија и ствари или тајна контрола поштанских пошиљки, стручни орган је предлагао свом команданту те мере, и образлагао због чега тражи и сматра да треба да се примене, а командант је одлучивао и наређивао писмено које ће се мере применити и у ком року. Све што је добијено тим мерама, и иначе радом службе, изворно је упознаван тај командант који је могао да нареди да се те мере прекину, или да се продуже. Који су командни нивои који су ове одлуке доносили? За мене, као начелника службе, савезни секретар за Народну одбрану; за лица у сектору Генералштаба начелник Генералштаба; за лица у секторима ССНО-а, а то су позадински сектор или логистика, војно-привредни сектор; затим командант ратног ваздухопловства, командант ратне морнарице, и команданти војних области – Прве, Треће и Пете – од 1987. године, а пре 1987. биле су армије. Говорићемо о тој структури, да сада не улазимо у то. Ови команданти заиста су – што тешко било ко схвата, и у цивилној служби (неразумљиво) систем – апсолутно су руководили у целини, па и резултатима примене мера које су наређивали. У МУП-у то није тако. Одлуку о примени тих мера доносио је министар унутрашњих послова републике. Дакле, он има право да нареди да се мере примене, а њему раван орган безбедности у војној области нема та права, него то право има само његов командант. И

због тога у војној служби те деформације нису биле, које су се дешавале, и злоупотребе. Филтрирање података од најнижег органа безбедности до управе безбедности врши се на вишем нивоу, за један степен. Орган безбедности у бригади пошаље све своје податке које је сакупио у одсек у корпусу. Корпусни орган прочита то и селектира шта ће да пошаље у војну област, али је ретко у изворном документу. То је службена белешка органа безбедности. Него, у прерађеном, у облику информације. Тако да је више сличних података из различитих бригада било обрађивано у једну информацију и достављано у војну област. У војној области он је радио на исти начин, правио своју селекцију – шта је требао да решава доле, а о чему да извести горе. И то дође у оно прво одељење, а он прави селекцију шта је за начелника управе, а шта он може да решава сам. Информације које су – сад ћу вам заокружити – информације које су ишле и коме су ишле: на нивоу управе безбедности и ССНО-а сачињавана је такозвана „текућа информација", а најчешће у периоду од кад сам ја дошао на дужност је то била дневна информација, скоро сваког дана, где су се обрађивали проблеми из домена рада службе по ономе по чему је долазила до података одоздо. Та се информација достављала обавезно савезном секретару за народну одбрану, начелнику Генералштаба, помоћницима савезног секретара, војнопривредни сектор, позадински сектор, помоћнику за кадрове, помоћнику за морал и правне послове, а зависно од врсте података, и онима који би то по функцији коју обављају требало да знају, као команданти војних области, команданти видова оружаних снага (неразумљиво) морнарица, савезни СУП, Територијална одбрана – команданту Територијалне одбране, или министарству одбране република. То је круг шири код којих је то ишло ако је имало потребе по податку који је добијен да они нешто ураде и тако то. Такође је достављана информација војном тужиоцу ЈНА за податке за које се ценило да он треба на њих да реагује. Било је информација које, због карактера података који су били, је била сужена само за савезног секретара и начелника Генералштаба, и заменика савезног секретара, на три (неразумљиво). То су требале да буду неке заиста веома селективне информације, да подаци не оду и да остану, (неразумљиво). Дакле, ми нисмо информисали. Као управа по закону то нисмо ни смели, нити Председништво СФРЈ, нити републичким органима ван СУП-а савезног, а савезни секретар је одлучивао који ће се подаци из оне текуће информације коме доставити ван оружаних снага, ван тих (неразумљиво). Али та информација која је одлазила, њу је сачињавао кабинет савезног секретара за Народну одбрану, чији је начелник у то време био генерал Вук Обрадовић. Иначе, том кабинету и начелнику била је потчињена гардијска бригада, прва гардијска бригада. Значи, он је њој претпостављени старешина. Он је писао службену оцену Мркшићу и Шљиванчанину, као органу безбедности, као начелнику безбедности у тој бригади. Ја молим да се ово не схвати да са себе скидам некакву одговорност па кажем – није мој Шљиванчанин... – него говорим само ради лакшег разумевања ко је коме заиста потчињен. Друга врста информација, поред ових текућих, имале су такозване „проблемске информације", где се збир проблема неке области (неразумљиво) обрађује и најчешће доставља целом саставу потчињеном доле. Јесте, за све команданте, оне првопотчињене команданте доле све области и видови. И трећа врста

информација су месечне информације, у којима је сугерирано све значајније из једног месеца, и достављане су до сваког од оних команданата доле. И до потчињених органа, паралелно и њима, и за команданта и за органа безбедности. То је систем информисања који сам опширно описивао.

Владимир Дзуро: Хвала. Генерале, можемо ли сада отићи на кафу?

Александар Васиљевић: Можемо.

Владимир Дзуро: Сад је 10 сати и 45 минута, и отићи ћемо на каву.

(пауза)

Владимир Дзуро: Генерале, разговор се наставља. Да ли се слажете да је сада 11 сати и 12 минута?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Да ли се слажете да нисмо разговарали о предмету у току наше паузе?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Будући да смо сад отишли на паузу, ја ћу вам још једанпут рећи да не морате ништа рећи, нити морате одговарати на моја питања ако то не желите. Разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: Генерале Васиљевићу, да ли сте још увек спремни да наставите овај разговор без правног заступника?

Александар Васиљевић: Јесам.

Владимир Дзуро: Опет ћу вам рећи да, ако се предомислите, ја вас молим да само то кажете, и онда ћемо прекинути, па то можемо организирати.

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: Генерале, пре него што наставимо, пре паузе споменули сте три одељења у КОС-у. Да ли нам можете рећи који су били команданти, односно командири тих одељења од 1990. до 1992. године?

Александар Васиљевић: Године 1990. начелник првог одељења, у то време пуковник Туманов Симеон. Начелник другог одељења, превентивно – штабни послови, пуковник Глигоревић Миленко. Начелник трећег одељења, аналитичара, пуковник Иван Доблановић. Када сам ја постављен за начелника управе 15. јуна, онда је заменик начелника управе, тада пуковник, а крајем године, 22. децембра ће добити чин генерала Туманов Симеон, а након његовог пензионисања у марту 1992. године заменик начелника управе бити ће пуковник Глигоревић Миленко, а начелник првог одељења, када је Туманов постављен за заменика, бити ће Глигоревић Миленко, а начелник оног другог одељења, уместо њега, бити ће пуковник Зечар Никола. Када је Глигоревић Миленко постављен за заменика начелника управе, а то је март 1992, начелник првог одељења је пуковник Гајић Бранко. То је то.

Владимир Дзуро: Само да завршимо о овоме. Споменули сте да кад сте ви, дакле, прије него што сте били постављени за шефа КОС-а, да је прије вас био генерал Радовановић.

Александар Васиљевић: Јесте. А он је после тога постављен, дакле не у министарство одбране, он је био помоћник савезног секретара за морално васпитање и правне послове. Па ће после тога тек примити дужност министра

одбране Србије од генерала Симовића. Само да знате, значи није одмах отишао за министра са дужности начелника управе. Иначе, он је начелник управе безбедности од јуна 1989. године, до половине јуна 1991.

Владимир Дзуро: Хвала. Сада ћемо прећи на оперативну структуру оружаних снага СФРЈ. Ја бих вас само опоменуо да нисмо ми заправо војни стручњаци, дакле, ако можете објаснити. Исто тако, ако можете бити довољно фокусирани на различитим делима. Генерале, можете ли укратко описати организацијску структуру оружаних снага СФРЈ у 1991. години?

Александар Васиљевић: Да би се лакше разумело шта се догађало у Југославији, што ће по мојој процени утицати делимично и на догађаје у 1991. години, рећи ћу вам да је до 1987. године ЈНА била састављена из армија. Само да разумете, значи, не из армијских области. Једно је област, а друго је армија, армија као јединица војна. И то: пет армија и једно војно подручје у ондашњем Титограду. Битно је да се уочи да су тада армије биле територијалне, готово идентичне са територијом ондашњих република у Југославији. Тако је прва армија била са седиштем у Београду, а друга армија је била са седиштем у Нишу. Трећа армија је била у Скопљу, а пета у Загребу. Седма армија је била у Сарајеву, и девета армија у Љубљани. До тада су у оквиру армија постојале команде војних округа и војно-територијалне команде, које су се бавиле регрутовањем за потребе ЈНА и попуном мирнодопске и ратне армије. Дакле, војни окрузи и њихови нижи органи, војни одсеци, имали су комплетну војну евиденцију, и ако је требало мобилисати неку јединицу, онда је то командант армије наређивао војном округу, а он је по војној евиденцији коју је имао вршио попуну ратне армије. Међутим, 1987. године приступа се већој реорганизацији ЈНА, чија је суштина била да се формирају три војне области уместо оних пет армија, чиме се више територија армија неће поклапати са територијом република. Затим, да се армија – ратна армија и мирнодопска – бројчано смањи, због чега је дошло до укидања неких јединица које су дотле постојале, до 1987. Затим, послови регрутовања и попуне мирнодопске и ратне пренете су у надлежност републичких секретаријата за Народну одбрану, који прерастају касније терминолошки у министарства одбрана републике, из чега очигледно произлази да су укинути они војно-територијални органи, војни окрузи и војни одсеци. Изузев само једног, у Приштини – једини војни округ је био у Приштини. Ово је даље подразумевало модернизацију, реформисање ЈНА. Њен прелазак на корпусни уместо ранији дивизијски систем, и претварања ратне морнарице у једну од војних области, чиме је добила у своју оперативну надлежност, део обалног појаса. Војне области су биле: Прва војна област у Београду, која је обухватала део Србије негде отприлике до Ниша Западном Моравом према Ужицу и Црној Гори, целу Босну и Херцеговину и Срем, Бачку и Барању. Дакле, она је излазила на мађарску границу, на румунску границу, један део на бугарску и границом Босне и Херцеговине и Црне Горе. Командант Прве војне области (неразумљиво) генерал Лукежић Антон, а после њега генерал Александар Спирковски, а после њега, негде је то, ја мислим, септембар или почетак 1991. до осмог маја 1992, био генерал Живота Панић. Прва војна област имала је корпусе у Новом Саду – да ли је битна бројчана ознака да кажем – 24. корпус, чији је први командант био генерал Братић, а након његове

погибије на ратишту, не бих могао да кажем, ја мислим да је то негде септембар, почетак септембра, постављен је за команданта генерал Андрија Билорчевић. Командант београдског корпуса – (обраћа се преводиоцу) ово сада не морате да издиктирате, или ћете да објасните само, ту су разлике, значи, постоји прво команда одбране града Београда, па се онда она трансформише, и командант одбране града, у првој половини и тамо можда негде до септембра-октобра, је генерал Грујић. Најважнија јединица у том београдском корпусу, да је тако назовем, је Прва гардијска дивизија, чији је командант у августу-септембру био генерал Аранђеловић. Након тога је смењен, и постављен генерал Мића Делић.

Владимир Дзуро: Ако можете само спорије, молим вас, да будемо сигурни да имамо име како треба. Значи Делић?

Александар Васиљевић: Делић Мића. Мој само мали коментар – то није генерал Делић сад у Војсци Југославије, то су два различита човека. Мића Делић је пензионер. Командант бањалучког корпуса је генерал Узелац Никола. Јер постоји још један генерал Узелац, али је он командант загребачког корпуса – значи, то нису два иста човека. Командант сарајевског корпуса је генерал Зорц Милован, а након тога генерал Ђурђевац Војислав. Командант крагујевачког корпуса, њему ћу се сетити имена, присетити ћу се имена. Командант Ужичког корпуса у то време је Торбица Милан. То је Прва војна област. Командант Треће војне области у Скопљу је генерал Живота Аврамовић, негде до септембра 1991, а после њега генерал Милутин Кукањац, за којег ћу вам рећи, пошто знам д сте га тражили, да лежи на ВМА, болује од тешког облика рака, и питање је дана колико ће још живети. Корпуси су били у Нишу, у Куманову, у Битољу, и у ондашњем Титограду, а садашњој Подгорици. Дакле, покривају јужни део Србије, целу Македонију и целу Црну Гору. Пета војна област је у Загребу. У прво време је командант генерал Колшек, а од септембра генерал Живота Аврамовић. Његов заменик је био генерал Рашета Андрија, а начелник штаба генерал Прашчевић. Он је имао корпус у Загребу, генерал Узелац, али не знам му име, а имао је корпус у Вараждину. До негде априла-маја, до маја 1991. године, био је генерал Јеврем Цокић, а након тога генерал Трифуновић Владимир до пада и заробљавања тог корпуса, а то је 20. септембар 1991. године. Корпус у Љубљани, не могу да се сетим сада тог презимена, то је генерал, генерал, овај, Србин је био, можда ћу се присетити. Корпус у Марибору, до пада мариборског корпуса генерал Мића Делић, а то је негде почетак јула, половина јула 1991. године. И корпус у Ријеци – генерал Чад. Војно-поморска област, у Сплиту, са три сектора војног поморства. Пети у Пули, Осми у Шибенику и Девети у Боки Которској, са територијалним залеђем и бригадом поморске пешадије у Требињу, и флотом целом (неразумљиво) у луци „Лора" у Сплиту. Ратно зракопловство: команда у Земуну са ваздухопловним корпусом, Петим ваздухопловним корпусом у Загребу. Први ваздухопловни корпус је у Београду, и Трећи ваздухопловни корпус у Нишу. Командант корпуса у Загребу – генерал Бајић Љубо. Командант Првог корпуса у Београду – генерал Божидар Стевановић. И командант корпуса у Нишу – не могу да се сетим презимена, али мислим да је био Хрват, пробати ћу да се присетим (неразумљиво).

Владимир Дзуро: А ко је био командант ваздухопловства?

Александар Васиљевић: Сад ћу то да кажем. Значи, командант ратног ваздухопловства је био Звонко Јурјевић до осмог јануара 1992. године, када је суспендован са дужности, а онда је на његово место команданта ваздухопловства постављен генерал Стевановић Божидар. А за команданта Првог корпуса у Београду постављен је генерал Мика Павловић. А начелник штаба у команди ваздухопловства код Звонка Јурјевића био је генерал Жика Мирчетић, а онда је на његово место постављен генерал Бајић. То је то. Да дам структуру органа безбедности, је л' треба то? Начелници по војним областима...?

Владимир Дзуро: Ако могу сад само на кратко... Колико је мени познато, зракопловство је имало своје службе безбедности. Можете ли нам на кратко рећи како је то функционирало у систему?

Александар Васиљевић: Наравно, наравно. Дакле, ништа није било специфично само за команде ваздухопловства. Организација је јединствена за све стратегијске групације. Дакле, начелник одељења безбедности у команди ваздухопловства до 1. марта 1992. године био је пуковник Ракочевић Слободан. Његов заменик – пуковник Биједић Драго. С тим да је свака ова стратегијска групација – Прва, Трећа, Пета област, војно-поморска област, и ратно ваздухопловство – имали су своје контраобавештајне групе. А то је група органа безбедности потчињена начелнику одељења безбедности у овим командама, и она се бавила посебним и најзначајнијим контраобавештајним случајевима. У командама, у команди Петог ваздухопловног корпуса у Загребу, која је потчињена команди ваздухопловства у Земуну, да не измешате Пети ваздухопловни корпус и Пету војну област, војна област нема своје ваздухопловство, него само команду ваздухопловства, у Загребу је деташман контраобавештајне групе из Земуна. Дакле, контраобавештајној групи у Земуну, која је потчињена начелнику одељења безбедности Слободану Ракочевићу, тој контраобавештајној групи потчињен је део који је у Загребу у Петом ваздухопловном корпусу.

Преводилац: Да ли можете то поновити, молим вас?

Александар Васиљевић: Значи, у Загребу постоји деташман ове контраобавештајне групе у Земуну. Она је једним делом распоређена у Земуну, а другим делом је распоређена у Загребу. И потчињена је не команданту корпуса, него начелнику контраобавештајне групе у Земуну. А ваздухопловни корпус, он има свог начелника безбедности, начелника органа безбедности, који је потчињен команданту ваздухопловног корпуса, а по стручној линији начелнику безбедности у Земуну, Ракочевићу. Начелник безбедности у корпусу био је пуковник Аготић Имре, а начелник контраобавештајне групе је био потпуковник Мартић. Много сам објашњавао, не знам, морао сам да би било јасно. Начелник безбедности у Првој војној области генерал Миле Бабић, а његов заменик је био пуковник Петковић Љубиша, који је у другој половини 1992. године погинуо у хеликоптерском удесу. И, Прва војна област је имала своју контраобавештајну групу у Београду, чији је начелник био пуковник Бане Миловановић. Начелник безбедности у Петој војној области био је пуковник Келечевић Бошко, а његов заменик пуковник Перић Браца, и начелник контраобавештајне групе, ја мислим да ћу му се сетити (неразумљиво). Трећа војна област, у Скопљу, начелник је био Ристевски Ристо, а заменик пуковник Нико-

лић. Не, не Николић, ово је (неразумљиво), не могу се сетити сада... а, Ерцеговић Илија! А у војно-поморској области, капетан бојног брода, бојни брод или пуковник, можемо да кажемо пуковник, али у морнарици су други називи. Ви можете да ставите (неразумљиво) у загради „ранг пуковника" Беара Љубиша, а његов заменик, исто капетан бојног брода, Здравковић Никола. Умро је као адмирал у пензији. Умро је. И имала је исто своју контраобавештајну групу, не могу да се сетим сада имена, Македонац је био. Сектори у ССНО Југославије, да ли их интересују? Значи начелник Генералштаба, и неке начелнике сектора, колико могу да се сетим? Да ли вас тај део интересује или он није битан?

Владимир Дзуро: Је ли то унутар структуре ССНО-а?

Александар Васиљевић: У ССНО-у, у Савезном министарству.

Владимир Дзуро: Мислим да мој колега има питања што се тиче ССНО-а. Доћи ћемо ми до тога. Дакле, јесте ли (неразумљиво)

Александар Васиљевић: Јесам са овим, али мислим сада Територијална одбрана и секретаријат, је л' вас то интересује или (неразумљиво)?

Владимир Дзуро: Имамо читав низ питања што се тиче Територијалне одбране и Савезног министарства, тако да ћемо касније онда... Да наставимо са истом темом. Можемо ли нам како је политичко вођство извршило контролу над оружаним снагама? Дакле, де јуре и де факто?

Александар Васиљевић: Ви сте већ у преводу – не знам да ли је тако речено – поставили као готову ствар да је армија била под контролом политичког руководства.

Владимир Дзуро: Можда сам ја у криву, али колико ја знам, у свакој земљи (неразумљиво) под контролом политичког вођства, осим ако се ради о диктатури.

Александар Васиљевић: Није политичко руководство по дубини доле, значи ја – прескачем то – објаснит' ћу каква је контрола и ко је контролисао... Савезни секретар за Народну одбрану, генерал Вељко Кадијевић, члан је Савезне Владе, у чијем раду учествује као један од министара, или савезних секретара, где се расправљају питања везана за одбрану земље и ЈНА. Али, у командном смислу, што се тиче употребе, оперативне употребе ЈНА, кадровских решења за генералитет, кадровска решења за генерале, надлежно је Председништво СФРЈ, као колективни врховни командант, а у његово име – колективног Председништва – функције су пренете на председника Председништва. Дакле, одлуке о употреби ЈНА доносило је Председништво, а у име њега, појединачно са потписом председник Председништва. У ратном стању Председништво СФРЈ постало је врховна команда, у којој је савезни секретар за Народну одбрану начелник штаба врховне команде, а штаб је чинио савезни секретар за Народну одбрану са својим замеником и помоћницима, начелник Генералштаба, и њему потчињене старешине. Дакле, ко су потчињене старешине начелнику Генералштаба, да објасним ко су потчињене старешине начелнику Генералштаба. То су његови заменици за видове оружаних снага. Заменик за копнену војску, видове, значи то је копнена војска, ваздухопловство и морнарица. Заменик за копнену војску је генерал Живота Панић до постављања на дужност команданта Прве војне области. Заменик за ратно ваздухопловство – генерал Трбојевић, и заменик за ратну морнарицу – они су се мењали. Ако се

будем сетио презимена, ко је био, рећи ћу. Да. Али командант ваздухопловства није потчињен заменику, нити начелнику Генералштаба, него савезном секретару за Народну одбрану. А заменици, у, у овим видовима оружаних снага, били су стручни органи преко којих је начелник Генералштаба предлагао њихову употребу коју је верификовао савезни секретар за Народну одбрану својим наређењима и својим директивама. Начелнику Генералштаба су биле потчињене управе за родове и службе...

Преводилац: За родове?

Александар Васиљевић: Родове – пешадија, артиљерија, покретни састави. Да. И у његовој надлежности је био оперативни центар Генералштаба. Центар преко којег су ишле комуникације од потчињених органа према савезном секретару и начелнику Генералштаба. Или, преношено је наређења и депеше према потчињенима доле. Савезном секретару су били потчињени заменик савезног секретара – адмирал Стане Бровет; начелник Генералштаба, помоћник савезног секретара за кадрове тамо негде до септембра 1991. генерал-адмирал Божо Грубишић, а после тога генерал Спирковски. Помоћник савезног секретара за позадински сектор генерал Шљивић. Помоћник савезног секретара за војнопривредни сектор генерал Стаматовић Александар. Помоћник за морално-правне послове до 15. јуна 1991. године генерал Мића Гушић, а после тога генерал Марко Негавановић. Помоћник за финансије и буџет генерал Чубра, ја мислим да је Никола. А начелник Управе безбедности, начелник КОС-а од 15. јуна до 8. маја 1992. генерал Васиљевић.

Владимир Дзуро: Дакле, то сте ви сами?

Александар Васиљевић: Јесте. И начелник Кабинета савезног секретара, да, пуковник па генерал, генерал Вук Обрадовић. А нисам рекао име начелника Обавештајне управе, која је у Генералштабу – генерал Вулета Вулетић. То је то.

Владимир Дзуро: Дакле, ако сам добро разумио, тело које је вршило контролу над оружаним снагама је било само то Савезно председништво?

Александар Васиљевић: Само Савезно председништво.

Владимир Дзуро: Можда ћемо говорити касније више о Савезном председништву, али само да сад, да нам је јасно све везе: који су били представници земље у Представништву, дакле 1991, 1992. године, кад је трајала криза у Хрватској?

Александар Васиљевић: До 15. маја 1991. године, председник Председништва је био Борис Јовић. Заменик председника Председништва је био Стипе Месић, из Словеније је био Јанез Дрновшек, из Македоније Тупурковски Васил, из Босне и Херцеговине Богић Богићевић и из Црне Горе Бућан, којег ће заменити Костић...

Владимир Дзуро: Борислав?

Александар Васиљевић: ...из Војводине је био Југослав Костић, са Косова је био после 15. маја Сејдо Бајрамовић, а пре њега, сетићу се презимена. Поред тога, постојало је од савезних тела, где је, од значајних тела, Савезни савет за заштиту уставног поретка, чији је председник био потпредседник Председништва, и још неколико чланова Председништва. Затим, савезни министар унутрашњих послова, генерал Грачанин. Савезни секретар за Народну одбра-

ну генерал Кадијевић. Савезни секретар за иностране послове... И у раду савета су често учествовали начелник Управе безбедности ЈНА...

Владимир Дзуро: Генерале, само још једна ствар. Нисте споменули тко је био на челу Савезног секретаријата иноземних послова.

Александар Васиљевић: Био је Максић, ја, њега сам виђао на тим седницама Савезног савета, након, након повлачења овога Хрвата који је био, Лончар (неразумљиво) Лончар, он је (неразумљиво), јер ја њих знам по томе, зато што сам тек од 15. јуна ја био на две седнице (неразумљиво) Савета (неразумљиво), а био је и шеф СИВ-а на тим састанцима, а то је било саветодавно тело Председништва по питањима одбране и безбедности земље у најширем смислу.

Владимир Дзуро: Колико је моћно било ово тело?

Александар Васиљевић: Мислите на Савезни савет? Он није имао наредбодавну функцију, већ је предлагао нека решења, али имајући у виду да је потпредседник Председништва шеф тог савета, онда је то имало своју некакву, вероватно, снагу. Наредбодавну, не (неразумљиво)

Владимир Дзуро: Тко је био онда потпредседник Председништва, дакле?

Александар Васиљевић: Ја кад сам био на састанцима, а био сам на два састанка, 26. и 30. јуна 1991. године, председник савета је био Борислав Јовић, а 30. јуна увече, након именовања Стипе Месића за председника Председништва, он долази на седницу Савезног савета и преузима њено руковођење уместо Боре Јовића. На те две седнице сам био ја. То је везано за словеначку ситуацију.

Владимир Дзуро: Можда ћемо имати више питања на ову тему. Питамо сад за Савезно Председништво. Ти политичари који су били у председништву, односно који су били припадници, чланови Председништва, да ли су они били најбољи политичари у земљи, такви политичари првог ранга?

Александар Васиљевић: Не. Чланови председништва, по мојој оцени, су били трећеразредне кадровске гарнитуре република, и морали су поступати, и поступали су, у складу са оним што су им председници република налагали – како да се постављају на тим седницама, и које ставове да бране и да заступају. Ја говорим о свом мишљењу, али ћу имати чињенице да то могу и поткрепити. Ја сам их доживљавао као амбасадоре својих република који заступају интересе својих република у председништву, због чега и није било јединства, и због чега је дошло до блокаде рада тог председништва. Отуда, када се говори у оптужници, о томе да је армија, да ли је потчињена Слободану Милошевићу или није, значи, категорички стојим на томе да ни на једној седници врховне команде – колико ја знам, имам у неким својим забелешкама, нема Слободана Милошевића или било којег председника републике. Али, ту је Бора Јовић из Србије, ту је Богић из Босне, Месић из Хрватске... Да то поткрепимо: прво разматрање илегалног наоружавања у Хрватској и у другим деловима земље – у Книнској Крајини, на Косову, које је открио КОС, и сачинио информацију за председништво, дато је 11. децембра 1990. године Председништву СФРЈ, са предлогом да Председништво изда наредбу о разоружавању и распуштању паравојних састава. Међутим, Бора Јовић ту тачку дневног реда одлаже, због тога што седници није присуствовао Тупурковски који је био у Аустралији, али им је дао свима строго поверљиву информацију о томе шта је

КОС открио. Те вечери је, одмах након седнице, Стипе Месић отишао у Загреб, и ту информацију дао Туђману и свом руководству, што је имало за последицу да до 9. јануара идуће године, до 9. јануара 1991. године, када је била следећа седница, прва следећа седница председништва, они у Хрватској сво оружје које је било подељено линијом партије, ХДЗ-а пошто нису имали намеру нити дилему да га требају вратити, штампају 54.000 легитимација припадника Резервног састава МУП-а Хрватске, и те легитимације дају члановима ХДЗ-а који имају пушке, и онда ће на следећој седници, 9. јануара, говорити да се они нису илегално наоружавали, да они имају право на свој МУП. А у наредби да се врати илегално оружје, они су вратили само 147 цеви, углавном од трофејног оружја, а не калашњикове. А Срби у Книну су вратили оружје. Тако се дошло – отишао сам широко, али да би се ствари разумеле – тако се дошло у ситуацију да већ почетком јануара 1991. године Срби у Книнској крајини врате оружје војсци, а Хрвати га не врате, него чак изврше блокаде касарни и подигну борбену готовост свих наоружаних састава 21. јануара 1991. Оружје је требало да се врати за десет дана, од 9. до 19. Пошто нису хтели да врате оружје, упозорени су да ће кренути армија да га скупља. Месић је молио да се тај рок продужи за још два дана, и да ће га скупити. Уместо тога, врше мобилизацију састава, и блокирају важније касарне. Онда се заказује седница председништва за 25. јануар, којем присуствују Туђман и Јосип Манолић, поред Месића у Председништву, поред Месића који је члан Председништва. И пошто нису имали представу шта је КОС открио, потпуну представу, пушта се филм који је ишао у јавност, са чиме Туђман бива преломљен, колико ја знам, и обећава да ће повући оружје, да ће дозволити да се покрене кривични поступак против свих који су у то умешани, и то 26. јануара јавно изјављује преко телевизије, говорећи да су неки његови министри надобудни, ја бих рекао, не знам како ћете превести, створили легитимне услове војсци да их сад може гонити. Међутим, 27. јануара мења одлуку и поново излази у јавност, говорећи да су они наоружавали, да имају право наоружавати своју милицију, да нико неће хапсити њихове грађане, а да оружје неће вратити. Стипе Месић каже да нису увозили оружје, него пенкала! Ја се извињавам што сам отишао широко, али вероватно ће се делом разумети око тог наоружавања Срба. Не могу да их правдам, овај, у свему, не желим да правдам, али чињеница је да су они оружје били вратили (неразумљиво) барикаде, убеђени да ће и Хрвати вратити оружје. Они тада нису имали, по нашим сазнањима, велику количину оружја у Книнској Крајини. Имали су оружје из станице милиције, то је негде око стотину и нешто пушака, три ручна бацача, три митраљеза, и линијом Симе Дубајића, одавде из Србије, продавано им је ловачко оружје, ловачке пушке. По мојим сазнањима негде око 620 комада. Али Срби ту пушку купују у то време за 6.700.000, без снајпера, ловачку пушку.

Преводилац: Марака?

Александар Васиљевић: Не, не, динара, динара. 7.300.000 са снајперима, а једна крава тада кошта у Книнској Крајини 5.000.000 динара. Срби, преплашени, продају две краве да купе једну пушку. А у Месној заједници Голо Брдо код Вировитице линијом ХДЗ-а се дели по разрезу 20 калашњикова са 150 метака. Човек је поделио 16 пушака, али не може да нађе још ко ће да прими че-

тири, они неће да приме, а он им пише имена и каже да ће одговарати када дође време што оружје нису примили. Из ове ситуације ће почети сукоби после. И наоружавање.

Владимир Дзуро: Имамо још пуно питања што се тиче наоружавања, ако се можемо вратити председништву. Споменули сте контролу коју је Туђман имао над Милошевићем.

Александар Васиљевић: Не, не, не, над Месићем!

Владимир Дзуро: Можете ли нам објаснити, показати контролу коју су други политичари имали над другим члановима Председништва, у Босни рецимо, и у Србији? И онда ћемо направити паузу.

Александар Васиљевић: По моме, по моме је потпуно идентично код свих. Јер, ево сад ћу, овај, дати пример за то. Сетио сам се оног члана Председништва (неразумљиво) са Косова за којег нисам знао име, то је био Ризо Сапунџиу, Албанац са Косова, који је, по снимку који смо гледали у јавности, нерадо гласао за... (броји за себе)... ја мислим да је то седница 11. март 1991, нерадо је гласао за предлог да се уведу ванредне мере у целој Југославији. Дакле, и у Хрватској, и у Србији, у целој земљи, шест месеци мир, избори, и где који народ хоће! Али, разоружати све који имају оружје, спречити сукобе и рат. На том првом дану седнице, четири из Председништва гласају за те мере, па и Риза Сапунџиу, који се колеба, али га Бора Јовић прозива, и он подиже руку, а три члана председништва су против. Нема осмог, Дрновшека, иако је добио позив, по моме, ово је моје мишљење: уместо да тада Бора Јовић каже – имамо већину, 4 према 3, Вељко Кадијевић, предузми мере – он чека да поново позове Дрновшека за којег зна да неће подићи глас за разоружање. А Вељко Кадијевић у ствари иде на консултовање у Москву да пита како ће Руси подржати те мере. И, пошто су Руси рекли – то су ваша посла, ми имамо своје проблеме – поново се гласа, и тада је 4:4. То је био покушај гурања војске, у ствари, да она предузме мере, јер наводно Председништво не може. И Кадијевић тај део није хтео да прихвати. Али, говорим о том утицају, они могу причати шта год хоће на телевизији, гледао сам Алију Изетбеговића који каже да не зна шта је Богић Богићевић, за шта је гласао. Стоји на томе да је сваки у ствари у Председништву спроводио политику своје републике.

Владимир Дзуро: Дакле, говорили смо о Босни, о Хрватској и о Косову. Каква је била ситуација у Србији, Војводини и Црној Гори? И њихови представници у председништву, кога су они питали за савјет, како треба поступити?

Александар Васиљевић: Ја немам податак да су питали, значи, то не могу да вам кажем. Ја сам рекао да је то мој утисак. Сасвим сигурно тај утисак, јер је то и Бора Јовић у својој књизи описао, да се консултовао са Милошевићем након ове или оне одлуке. Па ни Месић није спроводио нити је могао да спроводи у Председништву политику коју сада заговара да је спроводио, јер да је био самосталан и поштен човек, не би говорио да је уместо 18.000 калашњикова увозио пенкала. Не би ћутао о својим сазнањима око некаквог састанка у Карађорђеву, о подели интересних сфера у Југославији између Милошевића и Туђмана. Он сада о томе говори, али је онда ћутао, а то је знао.

Владимир Дзуро: Имамо још питања што се тиче тог састанка. Да питамо онда за друге чланове Председништва, рецимо Борислав Костић и Југо-

слав Костић. Да ли су они водили своју самосталну политику, или да ли су они добили своју политику од неког?

Александар Васиљевић: Не, никада нисам, на седницама на којима сам био, да је било различитог става. Апсолутно сви јединствени у томе, поготово кад је остало оно крње Председништво.

Владимир Дзуро: Дакле, тко је увек гласао заједно и за нешто, и тко би увек гласао против?

Александар Васиљевић: Четири ова о којима говорим из Србије, практично, и Црне Горе, а на другој страни су четири из ових других република.

Владимир Дзуро: Знам да сте их већ споменули, али да ли можете сад за траку рећи тко је увек, тко је гласао за, којим четири су гласали за, а која четири против?

Александар Васиљевић: Значи, заједно гласају: Борислав Јовић, представник Црне Горе, Југослав Костић, Сејдо Бајрамовић. То је из оног дела где сам ја био на састанцима и прочитао из јавности, и то је општепозната ствар.

Владимир Дзуро: Те људе који су гласали против, онда, односно који су увек, друго четворо који су гласали...?

Александар Васиљевић: Они су имали, по мојим сазнањима, међусобне консултације и договоре. Тако знам да је Месић комуницирао са Сарајевом (неразумљиво). Био је проблематичан Богић Богићевић као Србин из Босне, а његов глас је могао бити пети, и на њега су вршени утицаји и договори. Ја немам податке из технике, нити оперативне податке због тога што војна служба није била надлежна да контролише друге савезне органе. За то је био надлежан Федерални СУП. Али знам, 27. јуна 1991. године, када су почела дејства у Словенији, да је Туђман позивао Алију Изетбеговића и убеђивао га да изађе у јавност са прогласом припадницима ЈНА из Босне и Херцеговине да напусте ЈНА, и да се спречи упут резервиста и регрута у војску. Алија Изетбеговић им је одговорио да прати ситуацију, али да по његовој процени још није време за то. Зато сам изнео овај пример, то је пример међусобне комуникације, због тога што је Туђман стално настојао да у ратни сукоб са ЈНА увуче Босну и Херцеговину, и отвори јужни фронт. Министар одбране у Босни и Херцеговини је био Доко Јерко, иначе Хрват. Између њега и министра одбране у Хрватској Мартина Шпегеља постојала је директна телефонска веза. Фрањо Туђман је у Сарајево послао свог изасланика као саветника Алији Изетбеговићу, послао Рагиба Мерџанића, а у Скопље Далибора Брозовића. Рагиб је имао радио станицу и позивни знак је била „Кошава". Дана 30. јуна, четири дана после почетка дејстава у Словенији, наоружани састави ХДЗ-а нападају на војну колону у Загребу на Мосту младости. Убили су два и ранили 11 војника, а војска је ишла на купање из једне касарне у другу. То је због тога што је у јануару 1991. године био контакт између представника Хрватске и Словеније, Шпегељ и Јанез Јанша, сетити ћу се и места како се зове, где су постигли споразум о заједничкој одбрани уколико дође до напада. Тако је исто покушао са Босном и Македонијом (неразумљиво). Ако могу само једну упадицу своју? Онај део који сам ја радио као контраобавештајац, ја то време јако добро памтим и не треба да гледам у свеску, а оно што ја не знам – нећу моћи да говорим. Али (неразумљиво) део, значи причам детаље, јер је то био мој посао, значи, то је садржај мог посла.

Владимир Дзуро: Објаснили сте како су други чланови Председништва координирали своја дејства. Да ли сте имали информацију о томе да је Милошевић координирао те друге делове, дакле ти делови Председништва из Србије, из Војводине и Косова?

Александар Васиљевић: Немам података. Морате да знате: од 17. јула 1990. године до 24. маја 1991. године ја сам највећи део времена у Хрватској и нисам у Београду. Ја сам радио на откривању илегалног наоружавања, увоза оружја и тако даље. После су похапшени главни актери, па је суђење било све до краја маја, када се враћам ради пријема дужности начелника. Али је СДБ Србије непрекидно сумњала у војну службу, од 8. седнице Савеза комуниста Србије, па све до мог пензионисања, да ми пратимо и контролишемо шта ради српско руководство. Због тога су упали у војну архиву, након моје смене. Због тога су за начелника управе довели човека који је био пуковник у пензији, Недељка Бошковића и који је сам година пре тога био избачен из службе безбедности.

Преводилац: Сад нисам разумео.

Александар Васиљевић: Команданта следује војни полицајац који вози кола и седи са пиштољима поред њега. Значи, командант има своје лично обезбеђење. Њега не прати, Божидара Стевановића, кад је постављен за команданта ваздухопловства, нити Недељка Бошковића, не прати више војна полиција, не обезбеђује војна полиција, него припадници ЈСО МУП-а Србије, из чега се види који је утицај СДБ Србије имао над појединим одговорним људима.

Торе Солдал: Вратити ћемо се Стевановићу и Бошковићу.

Александар Васиљевић: Значи, говорим о том утицају. Стални је сукоб између ДБ-а и војне службе. А ја сам био, по њиховој процени, српски генерал, иако сам се увек писао као Југословен, али сам рођен у Србији, жена ми је родом са Косова, деца су ми рођена у Србији, а имао сам неку професионалну репутацију у служби, јер сам откривао (неразумљиво) на сложеним случајевима шпијунаже и илегалном организовању у војсци. И кад сам се вратио из Хрватске и постављен као такав за начелника КОС-а, неки су у Србији вероватно сматрали да је дошао њихов човек ту. Тако ми је у јулу или почетком августа 1991. године Зоран Соколовић, тадашњи министар унутрашњих послова, у разговору у сепареу у његовом кабинету у Београду рекао да његов шеф тражи податке о генералитету. Ја сам се пошалио, па сам питао – који шеф? И бити ћу оригиналан како ми је одговорио – немој да зајебаваш, знаш ко је шеф, Слободан Милошевић. Ја сам рекао – Зоране, ти знаш да ја годину дана нисам био у Београду, и тај генералитет слабо знам, али знам једног генерала који то одлично познаје. Он је питао – ко је то? Ја сам рекао – генерал Гојко Крстић. Он каже – ко је тај? Ја кажем – он у персоналној управи води генералитет. Па каже – знам, Ацо, али хоће ли он те податке да дâ? Ја имам своју часну генералску реч, и овако сам му одговорио – хоће, али немој да радиш као са мном, мимо генерала Кадијевића. И кад те податке хоћеш, онда га немој звати на ручак. И онда сам рекао да имам састанак, да морам да идем и ја сам отишао. А вама ће ово вероватно бити нека илустрација откад се, али ја не знам, вероватно и од раније, ишло на изучавање појединих генерала. (неразумљиво)

Владимир Дзуро: Генерале, говорити ћемо више о томе након паузе, али сад морамо отићи на паузу из два разлога – као један, трака је готова, и ми смо се договорили да ћемо отићи онда на ручак, због ваше болести. Сада је 13 сати и 20 минута, и прекида се овај разговор да можемо отићи на ручак (неразумљиво) и промијенити ћемо траку исто тако.

Владимир Дзуро: Овај интервју се сада наставља. Господине генерале, да ли се слажете да је сада пет минута после три?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Данас је 14. новембар 2001. године. Да ли се слажете да о овим питањима нисмо разговарали током паузе?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Пошто смо имали паузу, желим још једном да вас упозорим да ви не морате да кажете ништа, нити да одговорите на било које од мојих питања, уколико не желите. Да ли то схватате?

Александар Васиљевић: Схватам.

Владимир Дзуро: Генерале Васиљевићу да ли и даље желите да наставите овај разговор без присуства правног заступника?

Александар Васиљевић: Желим.

Владимир Дзуро: Ради записника – ово је трака број 2 интервјуа. Пре него што смо отишли на паузу, говорили смо о политичкој контроли над оружаним снагама СФРЈ. Непосредно пре паузе, говорили смо о Министарству унутрашњих послова Србије, да вам се обратило и поставило вам неколико питања. Нарочито је био господин Соколовић у питању. Колико ви знате, да ли су се неким другим људима из министарства одбране обратили господин Соколовић или неко други из Владе Србије? Можете ли да нам наведете те људе и да нам испричате околности?

Александар Васиљевић: Ја ћу да наставим из овог контекста како је са мном разговарано. Значи, прво је разговор који сам описао са Зораном Соколовићем, а онда је 5. марта 1992. године мене назвао Зоран Јанаћковић, који је већ тада радио у СИД-у СМИП-а – Савезног министарства за иностране послове. То је било негде око 14.00 часова, и рекао ми да ми преноси поруку господина Слободана Милошевића да би желео са мном да разговара, и да то буде у 17.00 часова у кабинету – његовом кабинету председника републике. Ја сам се јавио одмах генералу Благоју Аџићу, и рекао сам да ме је позвао председник Милошевић на разговор, и питао сам да ли да идем или да не идем. Генерал Аџић ми је рекао – иди, хвала ти што си ме о томе обавестио. Ја знам да Слободан позива и друге генерале, али сам сигуран да си ти први и да ћеш бити последњи који ми је то рекао. А ово је један елеменат из којег се види да је генерал Благоје имао нека сазнања да су и други одлазили на разговор, и да ово сада не понављам. Био сам у 17.00 часова код председника Милошевића у његовом кабинету, у згради Председништва Србије у улици Титовој тада, сад је ваљда Српских владара. Био је један врло пријатан и елоквентан у разговору. Питао ме шта бих од пића да попијем, ја сам му рекао – генералско пиће. И када је то пиће било послужено, ја сам му онда рекао – друже председниче, ја у служби безбедности радим скоро 30 година, и до сада сам ја увек био у позицији да другим постављам питања, а да су они мени дужни да одговарају. А ја

вас молим да ме на крају каријере не доводите у обрнуту ситуацију, да ви мене питате, а ја вама морам одговарати. Он се насмејао и рекао – добро. 'Ајде испричај што мислиш да би мене могло да интересује. Ја сам ценио да би га могло интересовати, да ме позвао због најава обележавања годишњице демонстрација 9. марта 1991. године. Из те чињенице, да је њега интересовало сазнање војне службе, да ли ће се десити неки преврат или неће, да ли ће бити рушилачке демонстрације. А дужан сам да напоменем да смо ја и генерал Благоје Аџић негде у фебруару 1992. године разговарали били са Вуком Драшковићем управо око стављања до знања да ако поново дође до рушења по Београду и до проливања крви, да војска неће остати да мирује. То је био један наш превентивни разговор са њима, а иза тога се јавио био и садашњи председник скупштине, Драгољуб Мићуновић, који је такође тражио био разговор са неким из Генералштаба, и са њим су разговор водили генерал Гверо и генерал Туманов. Ја сам председнику Милошевићу изнео и сазнања из делокруга рада службе који се односи на деловање спољног фактора, на укупну политичко-безбедносну ситуацију у земљи. Он је кроз шалу рекао да је задовољан и да нема шта да ме пита. Негде је, непосредно пре тога крајем фебруара, био уклоњен са дужности мој заменик, Туманов. Ја сам га онда питао зашто је он склоњен, јер знам да је генерал Благоје Аџић назвао био Милошевића да га исто пита – зашто је скинут Туманов. Дакле, не позива Бранка Костића да га пита зашто је скинут Туманов, Благоје Аџић, него Слободана Милошевића. Он је рекао неистину тада. Није рекао прави разлог, него је рекао да, када у Македонији или у Македонској армији буду поставили Србина за заменика шефа њиховог КОС-а – (обраћа се преводиоцу) да ли може ово да преведе – тада ћемо ми овде за шефа нашег КОС-а поставити Македонца. А у ствари, што ни ја тада нисам знао – импутирано је било Службе државне безбедности Србије да је генерал Туманов украо податке о пилотима Македонцима, и доставио их Кири Глигореву и Николи Кљусеву (неразумљиво) за време лова на планини Перистер (сиц – неразумљиво).

Владимир Дзуро: Је ли вам то рекао, то на састанку, или вам није рекао?

Александар Васиљевић: Не, не – то ја касније сазнајем кад смо били затворени у мају месецу (неразумљиво) искрено, није био искрен кад ми је давао одговор – кад буду Македонци поставили за заменика КОС-а Србина, ми ћемо Македонца за шефа КОС-а. (неразумљиво) Интересантнији је завршетак разговора – он је рекао – Васиљевићу, ви нама пишете некад некакве информације. Ја бих вас замолио да ми достављате један тај примерак да видим, шта то ви пишете. Ја сам му рекао да те информације њему достављам сваки дан, а он је рекао да их не добија. А онда сам му ја рекао да те информације, које могу да буду од интереса за Србију и безбедност, достављам МУП-у Србије, једнако као и Савезном МУП-у и МУП-у Црне Горе. Он је рекао да зна, али да није сигуран да ли они можда нешто и не сакрију из државне безбедности, па му то не дају. А ја сам му рекао – друже председниче, ако не добијете информације и за први мај, знајте да су вам сакрили. А у ствари, у овом дијалогу шта се крије? Ми смо из Управе безбедности надлежним МУП-овима достављали информације које су могле да буду од значаја за њихово поступање. Али, он је очигледно знао да ја радим информације и за војни врх у којима су били и ти подаци. Али,

да четврти део информације се односио само на стање у ЈНА. Ја сам се касније, у пензији, и сада овај, могу да то кажем, шалио и говорио истину да је мени те податке о ЈНА тражио Стипе Месић, ја бих био дужан да му их дам, јер је он у Председништву, али било ко из републичког руководства није био надлежан да те информације тражи од војске.

Владимир Дзуро: Поменули сте Стипу Месића зато што је он био у Савезном председништву?

Александар Васиљевић: Он је тада, раније, до тада је био, пар месеци пре тога он је отишао, али је био председник Председништва, и ако ми председник Председништва потражи информације, ја сам дужан да му дам. А ако ми се то не допада, онда ћу да скинем униформу, па му нећу давати. Сутрадан у односу на овај разговор, 5. марта, мене је назвао саветник председника Милошевића, Звонко Трајковић, који ме је знао из ранијег периода, јер је поправљао компјутерску технику у ССНО-у, и саветовао ме да се не играм, и да шефу пошаљем информације. Ја сам опет рекао да му то достављам, и он ми је рекао да сам луд, и спустио слушалицу. Иза тога је кренула вероватно моја процедура дефинитивног скидања са те функције и, по мојој процени, ово је моја процена, ја немам чињенице, чекало се када ћу изаћи из Београда. Дана 6. маја ја сам отишао у Мостар и у Чапљину, ради покушаја да ослободим 19 војника које је ХОС заробио и одвео у војни затвор ЗНГ у Љубишко. Дана 8. маја је прочитан указ о пензионисању 38 генерала. Ја сам се вратио 9. у Београд, јавио генералу Животи Панићу, који се правио да не зна шта се то догађа. Њега сам замолио да не предајем дужност пуковнику Бошковићу, који је у понедељак 11. маја већ био произведен у чин генерала, а он је 11. маја кад сам се јавио генералу Аџићу већ имао запечаћену моју канцеларију, и све ствари личне и службене су чували људи из Јединице за специјалне операције ДБ-а Србије. Познато ми је да су, још док сам био командант дивизије у Сарајеву, то је период 1988 – 1990, Живота Панић је тада био начелник штаба у војној области. Три пута сам долазио код њега ради неког реферисања око вежби које сам изводио, сва три пута код њега је био Јовица Станишић. И било је позивање да седнем, да останем на ручку, да одиграмо стони тенис. Касније, Живота Панић је један од људи са којима је врх МУП-а и врх СДБ-а био веома близак. Такве везе је имао и Божидар Стевановић. Али са киме – ја то не знам. Међутим, кад је пензионисан Живота Панић, као начелник Генералштаба, ово је поуздано сад што вам кажем, њега је Милошевић пре тога, Божидара Стевановића, пре тога је позвао и саопштио му да ће бити постављен на дужност начелника Генералштаба војске. Онда је он направио један мали банкет за неке најближе сараднике у команди ваздухопловства. Међутим, у међувремену он је већ дао интервју покојној новинарки из листа „Дуга", Дади Вујасиновић, која ће касније бити убијена, врло брзо, која је објавила да је њој Божидар Стевановић рекао да ће прво да среди, кад дође за начелника Генералштаба, да ће прво да среди војску, а онда и државу, и да је за њега једини прави Србин Војислав Шешељ. Ја ћу издати нешто што је мало деликатно, ја сам обезбедио снимак тог разговора који је она водила, иако сам био у пензији, и ту сам траку дао генералу Александру Димитријевићу, који је био шеф КОС-а, а он је о томе обавестио председника Лилића. А по црногорској линији и Момиру Булатовићу, који је био члан Вр-

ховног савета одбране. И када је Милошевић изашао са предлогом да то буде постављен Стевановић, онда му је речено да је он имао неке своје изјаве у којима говори да ће сређивати државу, а да је Шешељ једини прави Србин. Он то, као, није веровао, па су позвали Димитријевића да донесе траку, и та је трака пуштена, и по ономе шта ми је испричао касније Димитријевић, Милошевић је рекао – У реду, али ја сам за то да ипак позовемо Стевановића, па са њим о томе да поразговарамо. И на то је реаговао по изазивању Димитријевића Момир Булатовић, који му је рекао – доста твога владања војском! Ако хоћеш ти да постављаш начелника Генералштаба, онда ја у томе нећу учествовати! Председник Србије!

Торе Солдал: Је ли Булатовић разговарао о томе са Милошевићем?

Александар Васиљевић: По ономе како је мени генерал Димитријевић испричао. Ја нисам био да знам, него он ми је рекао. Ја сам њему дао траку шта је, он је то пренео, и после ми је препричао како је то протекло. Из ових разлога ја могу да сумњам да је разговор са њим, са Стевановићем, водио Милошевић. Иначе, могу да то поједноставим, да вам кажем: од 70 генерала који су пензионисани од марта до маја 1992. године, око 80 одсто су Срби. Дакле, то није било само етничко чишћење, чишћени су генерали који су били југословенске,ројугословенске оријентације. А остао је онај пробрани део, којем је оцене у ствари давао ДБ Србије. Знам да је након оног разговора Зорана Соколовића са мном о генералитету касније Јовица Станишић водио разговор са пуковником Ђоковићем.

Владимир Дзуро: Да ли знате име?

Александар Васиљевић: Не могу да будем сигуран да ли је Миленко, мени се чини да је Миленко, који је био начелник безбедности у Територијалној одбрани Србије. Знам да је имао своју позицију у пуковнику Костићу Властимиру, који је био на дужности начелника безбедности у Министарству одбране Србије, а чији је полубрат каснији генерал МУП-а Србије Ђорђевић звани Рођа. Затим, поуздано знам, да је ондашњи генералитет шпијуниран преко генерала у пензији Перице Вучетића, још из периода када је савезни секретар био адмирал Мамула, због тога што су они из истог краја, из истог места. А Перица Вучетић је користио за скупљање података о војној служби, преко пензионисаног, демобилисаног, не пензионисаног, демобилисаног пуковника, или скинутог пуковника Милоша Димитријевића, који је скинут по основи здравствене неспособности, а њега ће, док је дошао Недељко Бошковић за начелника управе, такође реактивирати и поставити на одговорну функцију у Управи безбедности. Имао сам прилике, када сам био реактивиран у току рата...

Владимир Дзуро: Да ли сада говорите о рату на Косову?

Александар Васиљевић: Да, значи то је период 1999. године, да видим извештај Димитријевића који је писао Јовици Станишићу са оценом по кадру, са гомилом неистина које су лако биле проверљиве: да је генерал Туманов ожењен муслиманком која се зове Санија. Његова је жена Нада, Српскиња. И ја сам исто био ожењен муслиманком наводно, иако ми је жена исто Српкиња. Значи, то је била једна слика коју је тражио Јовица Станишић. Ја не могу да знам кога је председник Милошевић све позивао, али знам генерале који су били јако кооперативни према њему.

Владимир Дзуро: Можете ли дати неке примере?

Александар Васиљевић: Могу. Били смо на састанку колегијума негде летњи месеци 1991. године, где је као заменик начелника штаба за копнену војску између осталих био присутан генерал Живота Панић. Састанком је руководио савезни секретар Вељко Кадијевић, а онда је Милошевић назвао војни кабинет и тражио Животу Панића, а ађутант је погрешио што је спојио везу са генералом Кадијевићем преносећи му да Милошевић тражи Панића. Онда му је рекао, ја ћу да дам тајни дијалект који се на тексту неће препознати – ево ти га, Слободане, ево ти га! Живота, ево ти Слободана. Овоме је било јако непријатно, па је рек'о – па, не... Не, не, ево ти га, ево ти га, седи, и седи са њим па разговарај. И онда је лупио слушалицом доле, да смо мислили да је то пукло. Командант одбране града Београда, или београдског корпуса, то је био генерал Грујић, са којим са ја имао проблема, јер сам установио да је једно цивилно лице у његовој команди, ако буде битно презиме ја ћу морати да прекопам да му нађем име и презиме, који је иначе био резервни официр, значи, завршио је школу резервних официра, дао га Јовици Станишићу у неке јединице које су они правили на терену, и изигравао некаквог војног специјалца са црвеном беретком. Ми смо њега и хапсили били из службе због тога, и саслушавали, и дошли до тога да је он то урадио по одобрењу генерала Грујића. Дакле, прима плату код војске, не долази на посао, а овамо ради за МУП. Ја не знам, сваки је имао неки надимак, ја мислим да је он имао, да је то био неки капетан, Шуца, али не могу да будем сигуран. Веома кооперативан са врховима МУП-а и ДБ-а Србије је био генерал Андрија Биочевић, командант новосадског корпуса, за којег сам установио да је Арканова једна група тигрова била упућена у село Бадовинце, на обали Дрине, а имала је акт са печатом команде новосадског корпуса да је то извиђачка група новосадског корпуса. Тада се тој групи требају месне власти ставити на располагање око логистичке подршке. Колико је мени познато, из те групе ће се упасти у Бијељину, мени се чини да је то 1. март, ако се не варам. По релацији тих односа, а они су сигурно предмет друге теме, где су те територијалне, и чије су те територијалне снаге у Славонији, пре свега у Славонији, и на другим ратиштима. Јер знам да су људи из МУП-а долазили и присуствовали неким састанцима у тим командама нижим доле, и то без присуства других старешина.

Владимир Дзуро: Касније ћемо доћи на детаље о Територијалној одбрани у Источној Славонији. Ако можете да се сетите још неких примера људи који су били контролисани.

Александар Васиљевић: Не контролисани, него, можда нисте добро превели, ја претпостављам, људи који су били контактирани од МУП-а. Они јесу били контролисани (смех). Ја знам који су били велики Срби, већи од мене, иако нисте били Срби из Србије.

Владимир Дзуро: Мој интерес овде је више утицај, а не толико ко је био већи Србин, Хрват или тако даље.

Александар Васиљевић: То сам управо хтео да кажем. Ако је начелник Генералштаба Живота Панића, или, он је командант, пре тога, командант Прве војне области, човек са којим Јовица Станишић седи давне 1989. године, онда Јовици Станишићу не требају командири чета доле. Значи, кључ је било

имати команданта ваздухопловства, имати команданта копнене војске, имати команданта Територијалне одбране Војводине, генерала Мандарића, имати Министарство одбране Србије које им је иначе у државном ресору, њихово је, ја мислим да им ништа шире не треба. Која се битка ту била да би се остварио продор у војни врх? Дати ћу вам кроз два примера: 25. септембра 1991. године, на састанку команде ратног ваздухопловства у Земуну, генерал Божидар Стевановић и осам команданата летачких јединица одбијају му послушност, јер у њега немају поверења зато што је Хрват, и траже његову оставку и оставку његовог штаба. Генерал Радовић Воја, иначе Црногорац, тада је био помоћник за морал у команди ваздухопловства, пробао је да изађе из канцеларије, вероватно да јави у ССНО шта се догађа. Вратили су га наоружани полицајци да уђе унутра. У току ноћи мене је начелник безбедности пуковник Ракођевић обавестио шта се догађало, и да је Звонко Јурјевић написао захтев за пензионисање. Сутрадан су отишли у команду ваздухопловства Благоје Аџић и Стане Бровет. Финале тог разговора је било – мени Божидар Стевановић каже да је то било мало, емотивно искакање, мало су се критиковали, али имају они поверења у Јурјевића. То је 26. септембар 1995. године. Три дана иза тога иде покушај пуча на генерала Кадијевића, који је извела гардијска бригада на челу са Мркшићем, и то је блокирало цео ССНО. Он је држан затворен у свом кабинету, а Мркшић и Вук Обрадовић воде разговор са Благојем Аџићем да прими функцију савезног секретара. Ја сам био на терену, и позвали су ме да се хитно вратим. Тад сам имао неки ауторитет код тих полицајаца специјалаца, јер сам са њима био у Вировитици око илегалног оружја. Ја сам им рекао – ако судбина Југославије зависи од Вељка Кадијевића, ићи ћу ја да га убијем у канцеларију, после ћу убити себе, и два мртва, спашена Југославија. И питао сам их де ли то хоће да урадим. То их је мало узнемирило. Онда сам апеловао на ту „гардијску част" (неразумљиво), а они су ме питали, јер су сутра требали да крену за Вуковар, ако останем без обе ноге, да ли сам ја ратни војни инвалид. Ако погинем, да ли је моје дете, дете палог борца. Алудирали су на то да није проглашено ратно стање од председништва, а објективно се рат водио (неразумљиво). Али ја сам им рекао да нећу, не могу да им дам одговоре на то. Али, док сам начелник управе, да нећу дозволити да мени буде боље него њима, и саветовао им да се врате у касарну. И та специјална чета је кренула да се враћа.

Владимир Дзуро: Да ли говорите о ЈАТД?

Александар Васиљевић: Они имају назив „Кобре" – значи то је специјална Јединица за противтерористичка дејства.

Владимир Дзуро: Ко је био командант ове јединице?

Александар Васиљевић: Један командир, командир, она је имала старешински састав: командир старешинског става је био поручник Злајо Мурис, муслиман из околине негде Травника, из тог дела, који је демобилисан у етничком чишћењу војске, а био је већи Југословен од мене. Ни Благоје Аџић није прихватио Мркшићу и Вуку Обрадовићу прихватање функције савезног секретара, и рекао је да у њиховим прљавим пословима неће да учествује.

Преводилац: Благоје Аџић...

Александар Васиљевић: И Мркшић. Значи, није прихватио.

Преводилац: Савет? Њихов савет, или...?

Александар Васиљевић: Захтев.

Преводилац: Њихов захтев, аха... Рекли сте? Чији захтев?

Александар Васиљевић: Пуковника Обрадовића Вука и пуковника Мркшића, они су тада још увек пуковници. Говорећи да неће да учествују у прљавим пословима, а ако хоће, нека скидају и њега. Иако ћу да кажем да је рођени брат Вука Обрадовића, Павић Обрадовић, био потпредседник Скупштине Србије, и на високом положају у СПС-у. Српски врх је доста знао од дешавања у војсци овом линијом, а неки предлози и иницијативе Вука Обрадовића ишле су по тој истој линији. На пример ми смо прва савезна институција која је скинула петокраке и Титове слике из канцеларија. То је душно заговарао Вук Обрадовић. Код нас је у војсци то све поскидано, а кад идем на састанак у Савезни СУП код Грачанина, онда је тамо Титова биста, још увек. Мени је ово била друга црта подвучена у проценама српског полицијског врха где сам ја у томе, јер је код њих владала фама да сам ја у ствари спасио Вељка Кадијевића. Ја сам сада слободан мало свој коментар, имам утисак да ће се доста тешко схватити да ни тај Вељко Кадијевић није био човек Слободана Милошевића. Сви који нису били његови, они су пензионисани у оној сечи генерала од 70, а тријажу ко је какав вршила је служба безбедности преко разних људи – Мише Димитријевића, Панића и других. Смењен је и војни тужилац, смењен је и председник суда, смењен је и председник врховног војног суда, тако да је то била једна јако велика (неразумљиво) чистка.

Владимир Дзуро: Споменули сте Мркшића и рекли сте да је он био један од оних који су покушали тај пуч против Кадијевића. Да ли је он био човек Слободана Милошевића, или је он био ту зато што је Вук Обрадовић био ту?

Александар Васиљевић: Ја немам никаква сазнања да је Мркшић било када контактирао са Милошевићем, нити да је он његов човек. Али Мршић је потчињен Вуку Обрадовићу, и могу да претпостављам да је поступање Мркшића у доброј мери ишло том линијом Вука Обрадовића. Ја сам истраживао ко је организовао тај пуч, после тога сам истраживао. И дошао сам до тога да су Живота Панић и Божидар Стевановић непосредно пре пуча имали заједнички састанак на Топчидеру. Са тиме је био упознат, а не могу да тврдим да је у томе учествовао, генерал Ђокић, командант Територијалне одбране Србије, јер је и он непосредно те вечери пред долазак гарде долазио у ССНО и прошетао по кабинету и около. Значи, не могу ништа одређеније од овога, не знам, не – не могу, не знам. Довођење Недељка Бошковића је исто интересантно по линији да није баш у свему ту Милошевић, па директно је то све на његовој вези. Првог марта 1992. године отишао је у пензију један тај број генерала, 28, а онда је по сили закона пензионисан пуковник Ракочевић, као начелник безбедности у команди ваздухопловства, јер он је већ имао годину дана више него што је по пропису предвиђено било за пуковника. И није било спорно да треба да иде у пензију и да треба да се постави други човек. Ја сам предлагао да буде постављен Биједић Драго, његов заменик, јер је тако кадровско вођење у служби ишло за померање за по један степен. Међутим, са тим се није сложио генерал Стевановић, који је био тада постављен за команданта вазду-

хопловства. Он је тражио да се постави, да се реактивира и да се постави пензионисани пуковник Недељко Бошковић. Ја сам био против тога да се било ко реактивира, јер сам и овако имао вишка, пошто се војска морала смањивати, па сам се обратио генералу Аџићу да му образложим због чега се не слажем да то било ко ван структуре мирнодопске војске буде постављен. Он је рекао – иди код генерал Трбовића и, тамо је Мика Стефановић, па се договорите око тога. Ја подсећам да је онај Трбовић заменик за ратно ваздухопловство, заменик начелника Генералштаба за ратно ваздухопловство. Стевановић није хтео да разговара, био је јако искључив. Ја сам рекао да претпостављам да нема поверења у тог Биједића, и ако је то у питању, ево ја ћу да прихватим да будем, ако он хоће, ја да будем начелник безбедности у ваздухопловству, ја ћу бити. Скинућу се и то ћу бити. Ако неће мене, нека узме било којег од органа безбедности, кога годинe каже, ја се слажем да буде начелник. А ако нема поверења ни у једног од органа безбедности, нека узме било којег команданта пилота и нека каже – то је начелник безбедности – ја се слажем. Он се није слагао и изашао је напоље.

Онда ме назвао Благоје Аџић и рекао да га је сада звао Бранко Костић, који је био потпредседник Председништва, и наредио да се постави Бошковић за начелника. Ја сам генералу Благоју понудио оставку, да идем на другу дужност, а он ме је замолио да макар ја не правим проблеме, и да је нашао решење, да ће овај бити само реактивиран на наредних шест месеци, привремено, а да ће га после тога скинути. И тако је Недељко Бошковић постављен привремено за начелника безбедности 1. марта 1992. Он ме ни о чему није више (неразумљиво) информисао. Прекинуо је сваку комуникацију по вертикали према Управи безбедности. А онда сам установио да га обезбеђују људи из МУП-а Србије. Осмог априла 1992. године сам добио податак из Босне да су на мосту у Зворнику, пункт који је био војна полиција и МУП Босне и Херцеговине, то ћемо кад говоримо, ако будемо говорили о Босни (неразумљиво) су хапсили четири припадника паравојне формације „Жута оса" из Србије, од којих су двојица имали жице за дављење људи, а имали су допис са потписом Недељка Бошковића, упућен Горану Жугићу, шефу Државне безбедности у Тузли, који ће касније бити саветник о безбедности Мили Ђукановићу, и убијен 2000. године, да прихвати ову четворицу на специјалном задатку. Ја сам написао информацију у два примерка о томе и доставио генералу Благоју Аџићу и Животи Панићу, да би негде 26, 27. априла мене назвао Недељко Бошковић и рекао ми да нећу ја њега хапсити, него он мене, алудирајући, шта сам то писао о овом догађају из Босне. Имао сам касније прилику да ми садржај овог дописа потврди Лора Силвер, која је један од аутора књиге „Умирање Југославије" и оне серије Би-Би-Си-а, и она је овај догађај описала у књизи, али није употребила име Недељка Бошковића. Тада је била новинар која се затекла, мислим „Интернешнал тајмса", која се затекла у Зворнику. То су ове линије како је МУП стварао своју мрежу и своју структуру, и како је вршио ту елиминацију, ја сам био јако преопширан, по моме, па се захваљујем на стрпљењу.

Владимир Дзуро: Ја вам се захваљујем на информацијама. Не желимо много да прескачемо у времену, али пошто сте нешто споменули, морамо да појаснимо. Рекли сте, када су ваше ствари померили из ваше канцеларије, и кад су запечатили...?

Александар Васиљевић: Не, значи, ја у канцеларију нисам могао да уђем. А ствари – запечаћене. Канцеларија – запечаћена. Код Благоја Аџића ми јавља ађутант његов да не идем у управу, јер тамо су неки из МУП-а, и да ће ме ликвидирати ако уђем. Ја сам – управо због тога отишао у управу, а онда наишао на двојицу који су, који ми нису дозвољавали да уђем унутра. Имали су бомбе овде, нож у чизми и тако. Ту је дошло до мог гурања са њима. Због тога је изашао, са састанка који је држао Недељко Бошковић, један пуковник Радојевић. Ја сам рекао да имам своје личне ствари, одећу, да хоћу да то узмем. Онда је он рекао – добро, пустите га! Ја сам то спаковао у кофер, гардеробу, а онда сам отворио врата где је Недељко држао састанак, Бошковић. Мени је драго да је и он устао кад ме је угледао, а ја сам му рекао да ми прегледа кофер шта износим, да не буде да сам после нешто покрао, и он је рекао да не треба, и да могу да идем. Иначе, која је то клима била која је карактерисала читаво то једно доба и време, и о чему се то у ствари радило: ја сам имао капетана, официра безбедности у Вировитици, који се зове Јагар Владимир, Хрват са троје деце, који је практично пријавио покушај Шпегеља да га врбује да разоружа гранични батаљон. И то је човек преко којег смо ми пратили цело наоружавање. Ја бих рекао, један херојски човек, којем смо извукли породицу, а тек на крају са мном се он вратио, крајем маја. Није хтео да изађе, да побегне из Хрватске. Којем је ХДЗ срушио породичну кућу експлозивом, и извршио велику нужду у колевци коју је чувао, у којој је био кад је био мало дете (неразумљиво). А њему Недељко Бошковић каже пред свим старешинама управе који знају ко је он – ти изађи напоље и више овде да не улазиш! Затим мене је, мене су пробали скинути, из Србије или из МУП-а, ја стално говорим МУП, можда је и из Србије, и склонити ме са функције начелника КОС-а, а то је радио Живота Панић, који ми је стално говорио – младићу, ви треба да идете за команданта корпуса у Тузлу! Ја кажем – хоћу! Тада Вељко Кадијевић није дозвољавао. Затим, опет – младићу, ви треба да одете за команданта корпуса у Ужице! Ја кажем – хоћу! Онда није дозвољавао Благоје Аџић. А онда је било – младићу, ви сте Крагујевчанин! Јер ово село где сам ја рођен, оно је на пола пута између Крагујевца и Краљева, ја сам у ствари Крагујевчанин; (неразумљиво) за команданта корпуса у Крагујевац! Ја сам рекао – друже генерале, ја хоћу да идем где год ви кажете, и ако то нареди савезни секретар, ја ћу ићи, али, зашто је вама стало да ме скинете са функције начелника КОС-а? Он се вадио да сам ја био добар командант дивизије, и да би било добро да будем добар командант корпуса. Барем ми је 4 – 5 година након пензионисања, кад смо се нашли у базену горе на војној академији, на пливању, рекао да сам ипак погрешио што га нисам послушао па отишао за команданта корпуса, а не да прођем кроз све кроз шта сам прошао. Не знам више, овај, примера.

Владимир Дзуро: Да се вратимо сада на ову ситуацију испред те канцеларије. Откуд знате да су ти људи били из МУП-а?

Александар Васиљевић: Па носе униформе МУП-ове, теренске униформе. Ја знам војну униформу, а знам њихову униформу, (неразумљиво) ратну униформу. Али, ја сам им касније дошао и до имена и до презимена. Један се звао Сибирин Драган. Други се касније потписивао у листу у Црној Гори, као „Време" или као (неразумљиво) како се зове, њихов тај лист. То је недељник у

Црној Гори, и он се потписао као Дамјановић. Затим, рекли су ми касније другови, кад сам у пензији био, да нису само њих два, да је један од њих био легионар негде по Африци. Затим, да припадају резервном саставу сада, а Јединици за специјалне операције ДБ-а Србије, а то ћемо кад дођемо на ЈСО. Док смо били у затвору, пуковнику Ракчевићу су срушили кућу експлозивом код Колашина. Та двојица ће касније бити ухваћена у пљачки дилера који су продавали девизе. То је лето–јесен 1992. Још су имали службена кола, а Бошковић је био на годишњем одмору негде доле на мору. А онда су код робне куће „Меркатор" овде на Новом Београду стрпали човека у кола, извадили легитимације МУП-а, и одузели девизе. Онда су га избацили из кола, а овај је имао парче црепа, цигле, на асфалту, и брзо записао број кола, и пријави то у градски МУП. Они известе Савезни МУП, где је био министар покојни Павле Булатовић. А он, он је мени тај део испричао, и по томе знам да су то људи из републичког МУП-а, који им је дао и кола за обезбеђење Недељка Бошковића. Ја сам покушавао био да изађем у јавност са тиме, али новинари то нису (неразумљиво)... Дакле нема спора да су то људи из Јединице за специјалне операције МУП-а Србије.

Владимир Дзуро: Јавна безбедност или државна безбедност?

Александар Васиљевић: Не, СДБ. Јовица Станишић. Државна безбедност. Служба државне безбедности.

Торе Солдал: Да ли можете, када говорите о државној безбедности, да кажете ДБ, или СДБ, а кад говорите о јавној, или СДБ...

Александар Васиљевић: Не, увек, увек раздвајам...

Преводилац: ...а кад говорите о јавној безбедности да кажете...

Александар Васиљевић: Ја говорим израз МУП. Мени је израз МУП. Јер МУП у ствари руководи Службом јавне безбедности, а Службом државне безбедности само формално. Она је објективно била потчињена председнику Милошевићу. Ако хоћете, могу да објасним ту хијерархију.

Владимир Дзуро: Доћи ћемо до тога када дођемо до МУП-а.

Александар Васиљевић: (неразумљиво). Кад употребљавам израз СДБ или државна безбедност, то је СДБ или сектор државне безбедности. Кад говорим МУП, онда је то јавна безбедност.

Торе Солдал: Значи, кад кажемо – људи који су нам запечатили канцеларију – јесу они припадници државне безбедности или јавне безбедности?

Александар Васиљевић: Државне.

Торе Солдал: Можете ли да опишете њихове униформе?

Александар Васиљевић: То је шарена униформа, значи маскирна, тамније боје него оне које смо ми у то време имали у ЈНА. Они имају тамнију, али не плава униформа коју сада носе, носи резервни састав МУП-а, плава, значи који има доминантну плаву боју. Ова је боја више била нијанса кафе, или на пример ове моје крагне на јакни. Али независно од униформе, мени је Павле Булатовић потврдио, кроз овај случај кад су напали били на ове дилере, он је том цивилу и рекао – нису они моји, они су из Србије, иди код њих тамо!

Торе Солдал: А да ли су они припадали такозваним „Црвеним береткама", касније ЈСО?

Александар Васиљевић: То је, ја за „Црвене беретке" доста касно имам сазнања, али то би можда било нешто као то прво крило, као то прво језгро

некакво. Јер ја на „Црвене беретке" нисам наилазио до краја те службе, под називом „Црвене беретке". А сада на амблему ЈСО у Кули видим да је 1991. Али мислим а они тада нису били овако уређени као сада, по закону. Јер по моме је преседан да служба државне безбедности, служба која се бави пословима државне безбедности, има борбене јединице. Што је сасвим природно да у оквиру Јавне безбедности, у оквиру МУП-а постоји јединица за анти-терористичка дејства. Ја сам био на разговорима код председника Коштунице, негде иза октобра 5. октобра прошле године. Хтео је да ме чује, јер ја сам већ био за пензионисање. И њему сам исто рекао да не могу да схватим зашто служби државне безбедности треба јединица за специјалне операције. Ту сам примедбу ставио и начелнику Управе безбедности генералу Димитријевићу, јер је јединица „Кобри", која је раније била у саставу гардијске бригаде, потчињена команданту бригаде, истргнута из бригаде и потчињена начелнику КОС-а. Мене је председник Коштуница питао да ли су то специјалне операције које они изводе, а ја сам му рекао да знам да четири, али оне нису за Хаг. (смех). Прва – то је у априлу 1992. године: набијају врећу на главу у сред Београда пензионисаном пуковнику Милану Дамјановићу, који је својевремено био начелник безбедности у Кабинету савезног секретара, возе га пола сата колима, то је онај мали пикап, застава, без прозора, док није изгубио оријентацију где је. Онда је доведен у просторију где је све зашрафљено, па су га истукли и негде око десет дана држали а да нико није знао где је, и од њега изнудили изјаву о Генералштабу, мени и другима. А онда је пуштен уз претњу да ако проговори, нема ни њега ни породице. А друга специјална акција је била набијање исте такве вреће на главу Џакули који је био некада председник области у Западној Славонији.

Када су га пребили, онда су га предали у Книн, где су га оптужили за велеиздају зато што је хтео да сарађује са Хрватима, да остану Срби у Хрватској, а онда је после пуштен. Трећа акција специјалне јединице је била набијање (неразумљиво) врећа на главу новинару „Времена" Рељићу, који се по изласку мени пожалио и пита – шта да радим? Ја сам рекао, да сам ја то њему испричао, он би одмах дао у новине, па сам га саветовао да он изађе у новине са тиме. Он је рекао да му је прећено ликвидацијом и да ће морати да изађе вани, и колико знам сад је још увек дописник „Времена" из Немачке. Четврта специјална операција је била упад у стан код генерала Туманова када се вратио из Македоније, то је јануар 1994. године. Пошто сам већ знао за ту методологију, онда сам назвао адвокате, али из стана Туманова, јер сам ценио да му се слуша телефон, и рекао сам да иду одмах у дежурну службу МУП-а и да траже податке о њему. Овај део обично раде петком, због тога што сутра, субота и недеља, нема никога, па дежурни не знају ништа, а у понедељак ако се дође, шефови имају колегију, па исто не може до њих. И у тим разговорима које су они слушали, ја сам ставио до знања да ћу онда назвати новинаре уколико Туманов не буде пуштен после 24 сата, или ако му не буде одређен притвор од три дана, јер су све ово могли радити по закону. Значи, могло се лице по закону задржати 24 сата, а онда пустити, или лишити слободе по налогу МУП-а 72 сата. Али се онда мора предати тужиоцу сва документација. И Туманов је био пуштен одмах. Ја не знам ништа, ја сам се пожалио да су то специјалне операције, али сам рекао

председнику Коштуници која је то јединица. Ја могу да дам други конкретан податак који знам од недавно, иако ће то вероватно бити посебна тема. Постоји речна јединица, за дејства на води, у саставу ЈСО, која броји 40 људи. Од тих 40 само један има завршену школу унутрашњих послова, сви остали су људи покупљени са ратишта, људи са борбеним искуством. А њихов командант Милорад Улемек звани Легија је бивши легионар, који је у Аркановим „Тигровима" добио чин пуковника, па га је онда њега и из тих „Тигрова", пробрани део, Јовица Станишић формирао ЈСО.

Владимир Дзуро: Како, одакле имате ову информацију?

Александар Васиљевић: Ја могу да кажем одакле их имам. Претпостављам да је овај део затворен. Они имају своју базу у зимовнику реке Саве, који је зимовник бродоградилишта београдског...

Преводилац: Шта сте рекли? Зимовник?

Александар Васиљевић: Зимовник на Сави, а то је изнад железничког моста за Нови Сад, има рукавац један. И то је у ствари, то је рукавац од бродоградилишта „Београд". Ту су уредили своју базу за пловне објекте и подводне рониоце и диверзанте. Али ја имам чамац и бавим се наутиком. Имам и друга који изнад њих има исто, марина. И овај човек једно време је био привремено запослен код њих, а онда је отеран од Радета Марковића, кад му је установљена веза са мном. Ове податке које сам дао, то је човек који је био у тој јединици, али он је ту од 1995. године, као помоћно особље. Друго, да су узети, да је Улемек тај и тај, или да је први командант „Црвених беретки", значи, то је (неразумљиво) податак, да је први командант „Црвених беретки" на подручју Славоније био Јовановић Жика звани Црногорац. И још ко је све из Аркановог састава прешао у ове јединице, сазнавао сам од неких мојих бивших старешина у Управи безбедности, са којима сам повремено бивао у контакту. Сазнавао сам у разговору са Ристивојевић Драгишом, који је, када сам ја био начелник КОС-а, он је био шеф Савезне СДБ-е, а након тога је враћен у СДБ Србије, и постао заменик Јовици Станишићу. Како је време пролазило, и он је полако мењао памет, па је некад имао слободу да ми нешто каже и што није било за изазивање, јер сви сматрају да је разговор на ту тему опасан и нерадо о томе говоре. Ја сам имао судар са том јединицом крајем маја, не могу да будем сигуран да ли је 26. мај, моћи ћу да проверим то, нисам овај део Косова прегледао, крајем маја, крајем маја 1999. године...

Владимир Дзуро: Да онда оставимо за крај.

Александар Васиљевић: Али се односи на, не односи се на проблем Косова, односи се на проблем ЈСО, ко су људи у ЈСО.

Преводилац: Хоћете молим вас поново? Значи, имали сте са њима...

Александар Васиљевић: Судар. У Трстенику. То је место између Краљева и Крушева. Код Врњачке Бање. Јер је део те Јединице за специјалне операције био смештен у Трстенику. А онда су они, без икаквог разлога, осам њих, упали у зграду Војног одсека Трстеник, блокирали војног полицајца на улазу у ту зграду, и разоружали четири официра, резервна, резервна официра у том одсеку, а онда ишамарали и једнога онесвестили, разбили главу. А онда су преврнули сву картотеку коју су они имали, војну евиденцију, и изашли напоље. Али баш без икаквог разлога. Ја сам тада био у Крушевцу, и мени је било наре-

ђено да одмах идем и да рашчистим шта се догодило. Ја сам у тренерци, са још три официра, који су били у униформи, кренуо у Трстеник, а речено ми је да ће доћи шеф државне безбедности из Краљева, па да са њиме видим шта ћу. Пре него што сам кренуо из Крушевца, назвао ме је Франко Симатовић звани Френки, који је отац и капа ЈСО, и рекао ми да ће он да среди проблем који су направили, и да ја немам тог проблема, немам потребе да идем. Ја сам му рекао – Френки, прошло ти је време кад си могао да шамараш официре, да их везујеш и да им набијате главу у воду! А све су ово радили, након мог смењивања, по Крајини. Ја могу да наведем имена официра који су ми се жалили за ове поступке: везивања, шамарања, и глава у воду, три. И да се овде ради о кривичном делу напада на војно лице у вршењу службе, за шта је надлежна војска! Он је рекао – немој да идеш тамо, то су луди људи! А ја сам му рекао – то је твој проблем што имаш луде!

У Трстенику, не нађем се са начелником центра СДБ-а из Краљева, јер је он прво отишао у тај њихов центар, а мени су рекли да је он отишао у тај центар. И ја сам кренуо у центар, а он је онда се вратио у војни одсек. Али су улице једносмерне, и тако смо се мимоишли. Њихов штаб је био у згради дечјег обданишта у Трстенику. Читав кварт је блокиран са оним њиховим оклопним возилима, хамерима и митраљезима горе. Ја сам био у тренерци, али сам имао три официра са собом – два пуковника и један мајор, који су били у униформи, и рекао сам да идем код команданта. Њих седам-осам је кренуло са пушкама у рукама иза нас. Ја сам куцао на врата, а неко је дрекнуо – да! Ја сам отворио врата, а ових седам-осам са пушкама је ушло унутра и распоредило се уз зид. Ја сам томе команданту, за чије, само назив сада знам, да је имао назив Мајкл, рекао да сам генерал Васиљевић, да сам дошао на разговор, а он је командовао – седи, генерале! А ја сам му рекао – што се дерете? Седи! Ја сам овде господар живот и смрти! Ја нисам хтео да седнем. А онда је кренуо на мене, па ме је ухватио. А и ја сам се ухватио за њега, и почели смо се рвати. А његов пратилац, поручник, је пробао да нас развади. А ја сам откопчао џеп, имао сам магнетофон мали, извадио сам магнетофон, укључио, и поново вратио у џеп, и повукао рајсфершлус. И кући имам сада снимак тог разговора. Овај је командовао поручнику – оно доле! Како ћете то превести – тешко! Оно – доле. То је била команда да пуца. Он је репетирао хеклер и чуо сам да је ушао метак у цев, и то сам имао овде. Један пуковник који је имао пиштољ пробао је да извади пиштољ. Њега су ударили и разоружали. Али ја овога нисам пуштао. А онда је поручник рекао – немојте ме, генерале, данас! Данас ми је крсна слава! Крвав сам до рамена! А ја сам му рекао – убиј једног више, ал' шта ћеш после! И да прекратимо, овај је Мајкл сео и рекао да сам зајебан. А онда сам сео и ја.

Идем у много детаља да доживите ко су ти људи. Онда Мајкл пита пуковника Антића, који је тада био начелник безбедности Треће армије – пуковниче, јеси ли ти некога заклао? Он каже – јесам. Каже – ја те озбиљно питам јеси ли некога заклао – он каже – јесам. Колико си заклао? Негде осам до десет. Дајеш часну реч? Каже – дајем! Ти си прави официр! Утом је ушао онај преплашени начелник државне безбедности из Краљева, који је сазнао да сам ја дошао међу њих, блед као крпа, и тражи да изађем напоље, и пита шта ћу ту. Ја сам му рекао да сам мислио да је он ту. Он ми је рекао да је дошло наређење из Бео-

града да се ја не мешам у то, да ће доћи Легија, јер су они његови, и да ће он тај део рашчистити. Ја сам се вратио за Крушевац, са траком. Онда сам питао пуковника Антића зашто лажно даје часну реч да је некога заклао. А он каже – јесам. Ма шта причаш, кога си ти заклао? Каже – баба ме натерала кад сам био мали да закољем осам до десет кокошака! Написао сам информацију за Београд. Генерал Ојданић је о томе известио председника Милошевића. Председник Милошевић није веровао да се то догодило, а онда му је дата и трака коју сам снимио. А онда је наредио да се покрене поступак против њих. Ми смо написали кривичну пријаву и тражили податке, суд је тражио, војни суд у Београду је тражио податке од ресора државне безбедности, ко су ти људи који су напали на мене, јер ја сам имао модрицу овде. Они су дуго игнорисали суд, и последњи је одговор да они о томе ништа не знају, да такви људи код њих не постоје. Ја колико сам чуо од онога из Краљева, те вечери је дошао Легија, и тукао их је толико да је угануо руку, јер то је однос и поступање наслеђено од Аркана: шамарање, туча, батинање двадесет пет по туру. Значи, тако се утеривала дисциплина. У марту ове године ми је судија из Врховног војног суда овде у Београду рекао да тај случај и даље стоји, јер се не зна ко су били. Када сам се опредељивао да дођем на овај разговор овде, повредило ме је то да је речено да је председник Милошевић остваривао контролу над КОС-ом, пре свега преко генерала Александра Васиљевића. Ја сам у марту идуће година, 2000. године скинут са дужности заменика начелника Управе безбедности, и постављен на измишљено место саветника по безбедности (неразумљиво) да идем у пензију док се рат завршио. А од генерал Павковића сам тражио да идем у пензију кад сам склоњен са ове функције. А он ми је рекао да је то урађено због тога што државна безбедност, Раде Марковић, има неке податке да ја радим против Слободана Милошевића, и да ће ми он те податке показати, а мене моли да не идем у пензију, да би доказао да они нису у праву. Имам кући фотокопију тих података РДБ-а. Није насловљено. Нема печата. У којем се ја окривљујем да сам шеф парадржавне службе безбедности, која ради на скидању Слободана Милошевића и припремању атентата на њега, а да сам ја по томе у дослуху са Хрватима и муслиманима још из 1990. године. И опет иста прича да сам ожењен муслиманком, и још маса будалаштина које обичан човек не може, обичан човек не би поверовао. Ја сам написао своје одговоре и коментаре по томе Павковићу, и захтевао разговор код Милошевића или код Радета Марковића, шефа ДБ-а, али то нисам дочекао, јер су поскидани 5. октобра. Ја сам отишао на годишњи одмор, и 31. децембра ми је практично престала служба у војсци и долазак на посао. Плату сам примао до 31. марта ове године, и ту су подаци које сам донео. Извињавам се на преопширности.

Владимир Дзуро: Ово је још увек врло интересантна информација за нас, да је небитно за наше сврхе, ми би вас прекинули.

Александар Васиљевић: Ја вас молим да ме увек прекинете ако..., јер ја не могу да проценим, ја имам неки свој угао. Али, вама што није интересантно, очекујем да ми ставите до знања.

Владимир Дзуро: Имам још четири питања, да заокружимо ову тему, и онда морамо да се вратимо на 1991. Прочитати ћу вам само ово, да видимо да ли је тачно то све срочено. Рекли сте да су чланови Председништва више деловали за рачун председника републике.

Александар Васиљевић: Јесте.

Владимир Дзуро: Да ли је то било исто случај са крњим Председништвом?

Александар Васиљевић: Крње Председништво је у потпуности у функцији Србије и Црне Горе.

Владимир Дзуро: Ако је то случај, да ли су сматрали Слободана Милошевића својим председником?

Александар Васиљевић: Не. Па, председник Милошевић је председник Србије 5. марта 1992. године. Он од мене тражи информације о војсци, а ја му их не дајем. Ја не могу да кажем како га је неко други третирао, како га је третирао Живота Панић и Божидар Стевановић, али за Вељка Кадијевића могу да будем сигуран, јер је био нарцисоидан, био је пун себе, био је величина, и за њега су ти председници република били недозрели и недорасли ситуацији. Али, да ли је дошло до подударности циљева које је имало актуелно политичко руководство Србије са опредељењем армије, то је друго питање.

Торе Солдал: Ово је питање, само да појаснимо, о Председништву: да ли је Председништво СФРЈ сматрало Слободана Милошевића својим надређеним? Нисмо питали за војску.

Александар Васиљевић: Не, то може да се говори о крњем Председништву, када су остали она четворица.

Торе Солдал: То и јесте питање.

Александар Васиљевић: Мој је утисак да је он био неспорни ауторитет за њих, а не они, неко председништво горе, па неки Милошевић доле. Он је имао неспоран политички ауторитет тада, у то време, и сви су се са великим поштовањем обраћали према њему. Али ја нисам у прилици никада да сам на тим састанцима са њим, јер нема састанка Штаба врховне команде на којем је ту и Милошевић. Значи, ово је више мој један утисак из целе политичке климе која је тада била доминантна овде у Србији и у Београду, и он фактички није имао директан утицај на војску. Али после смене, после одласка Вељка Кадијевића, долази до кадровања по први пут, мимо уобичајеног начина. Апсолутни је преседан да се може пензионисати у једном указу 30 генерала у марту, а онда још 40 у мају. Могу да кажем да је тада било укупно 116 генерала ЈНА. И да неко може да скида неког генерала, а да за то не зна савезни секретар за Народну одбрану, или да га скида, супротно његовој сагласности, у оно време, док је била та војска, кад је савезни секретар одмах поднео оставку и рекао – изволите, ви командујте војском! Благоје Аџић, у марту, значи крај фебруара, то је 27 – 28. фебруар, и не зна ко му је дао списак тих генерала за пензију. Ово знам због тога што је тада, био тада начелник персоналне управе онај генерал Крстић Гојко, који каже мени и Благоју, значи куне се у децу да од њега нико никакав списак није тражио око пензије, и да он нема појма ко је то урадио. А пошто је мени био скинут мој заменик, генерал Туманов, а ја сам њега кривио – зашто га скидаш, а ја не знам? А он каже да заиста он уопште у томе није учествовао, а то не зна ни Благоје да објасни, Аџић. И ја сам рекао Гојку Крстићу – а зашто онда не поднесеш оставку када неко ради мимо тебе? Ја сам то рекао емотивно, а он је заиста написао захтев и отишао у пензију, из револта што то неко ради мимо уобичајене процедуре у војсци. Говорим о... Зна се ко је то ура-

дио, урадио је Бранко Костић! Али он је једном приликом, негде касније, рекао у неком кругу када су га питали зашто сам ја пензионисан, он је рекао да је само прокукурикао оно што се други већ скројили. Или, ја сам рекао дословно како је проговорио, али може се превести у смислу: он је само прочитао оно што су други саставили. Оно што сам установио сигурно: консултације су вршене са Божидаром Стевановићем, Животом Панићем и Недељком Бошковићем. Али не могу да видим то сада, да ли су они то однели Милошевићу, да ли их је Милошевић питао за то, или су дали Јовици Станишићу, или су ишли код Костића. Значи, ја не знам. Али мислим: ако се вага ко је старији, да ли Бран, некакав Бранко Костић, који је до те функције апсолутно анониман као политичар, или један Слободан Милошевић који има свој реноме и репутацију, за мене нема дилеме ко је о томе одлучивао.

Торе Солдал: Сад сте рекли да је Милошевић контролисао крње Председништво.

Александар Васиљевић: Мој је утисак.

Торе Солдал: А знамо да је то крње Председништво де јуре било врховни командант.

Александар Васиљевић: Јесте.

Торе Солдал: И ако претпостављамо да је влада била под политичком контролом, војска, војска, да је војска била под политичком контролом, као и све војске у демократским државама, да ли би онда било исправно рећи да је онда Милошевић политички контролисао војску, тако што је контролисао крње Председништво?

Александар Васиљевић: То је дедукција. За нас у армији, у војном врху, је став био: војска неће преузети функцију политичког арбитра у земљи! Војска мора да има свог врховног команданта, а то је Председништво. Колико год чланова председништва у њему било, они су врховна команда армије. И то је принципијелно питање. Да ли се та политика нама допадала или није, то је одвојено, али по војничком аспекту, ми имамо нешто што се зове врховна команда. Ни ми у армији, нити било ко други, није забранио ни Дрновшеку, ни Месићу, касније ни Богићу Богићевићу, ни Тупурковском да дође на састанак Председништва или састанак са Штабом врховне команде. Они су се сами изопштили по ставовима својих политичких лидера. Шта је војска тада требало да уради? Ја се извињавам што вама постављам питање, јер и мени постављају питање. По некима, војска је требала да изврши пуч! Има ли право војска на пуч? Значи, војска не може да изврши пуч. Али, ми смо тражили да се што пре разреше политичке дилеме и политичка криза. И са аспекта оптужнице ја разумем ово што, што ме питате, јер се то треба подводити да је Слободан Милошевић командовао војском. Да је командовао, ја бих му оне податке дао. Да је командовао, не би био скидан ни Звонко Јурјевић пучем, ни Кадијевић, нити би било ко био скинут (неразумљиво) од лојалних генерала Слободану Милошевићу до маја 1992. Војска је у првој фази почетка сукоба у земљи, међунационалних сукоба, настојала да уђе у тај простор и да раздвоји сударене снаге Срба и Хрвата. И са нама су се шалили и спрдали да смо ми као Уједињене нације у тампон зони, а пуцали су и једни и други преко нас. Крајем августа 1991. године у Београд у посету код мене је дошао генерал, италијански генерал,

Рампони, шеф СИСМИ, који је имао податке да је војска изашла из касарни, и да је, да ратује на терену. Ту је био и адмирал Бровет, и показана му је карта где се војска налази, и речено, пошто има војног изасника у Београду, који је стручњак за војна питања, нека нам покажу једну тачку на коју хоће да оду, и да виде да се ту војска, да је ту војска изашла, и признати ћемо све оптужбе Међународне заједнице које су ишле да смо се ми у тај рат укључили. Тада је укупно на раздвајању сударених Срба и Хрвата било негде еквивалента око четири батаљона војника, и ми смо остали по касарнама. Од августа месеца су почеле блокаде тих касарни, да би, 15. септембра 1991. године, се кренуло у опште нападе на све војне објекте и касарне. Ако дозвољавате да вам кажем, ако нађем податак, 26. 10. 1991. године био је састанак врховне команде са Штабом врховне команде. Значи, крњег Председништва, да тако кажем, и Генералштаба, где је констатовано да су од августа наступиле опште блокаде свих војних објеката и гарнизона у Хрватској, и пресечени сви правци снабдевања према војним објектима. До тада је погинуло 516, а рањено 2.277 припадника армије, а на лечењу је задржано 1.688 припадника армије, од којих губитака 55 одсто су нанешени за време проглашеног примирја, а преко 60 одсто тих губитака је у објектима који су били брањени.

Владимир Дзуро: Да ли се то односи на корпус и регруте, или се и на Територијалну одбрану...?

Александар Васиљевић: Не, не, не, само на ЈНА. Само на ЈНА. Од заробљених припадника армије и чланова њихових породица, 80 одсто је заробљено у касарнама, 15 одсто у становима, и само 5 одсто у борби. А ЈНА је у то време заробила 900 припадника МУП-а и ЗНГ, и све у борби. Тада, тог. 22. 12, 26. 10, извињавам се, 26. 10, ако вас то интересује, у ЈНА има 38.000 активних војних лица, од чега 26,7 одсто нису Срби и Црногорци. И ја сам то стално говорио, по цену да ме туже за одавање војне тајне у јавности, да није тачно да је ЈНА пукла по националним шавовима, јер 27. априла 1992. године у ЈНА има 602 војника Хрвата, који након 15. јануара, кад је призната Хрватска, нису хтели да оду из армије, и мени је возач био војник Хрват, којем сам морао да обезбедим пасош, да оде преко Мађарске у Италију јер се није смео вратити у Хрватску због тога, да назовем депортације. Од, до овог датума, 26. 10. из Словеније и Хрватске избегло је 5.000 породица војних, са 18.000 лица и 1.300 војних пензионера, а нажалост неки још станују у касарнама, умиру, а рађају се и деца у касарнама. Армија је једним добрим делом настојала да брани и да очува део Југославије који се могао очувати. Многи су, и други, то називали Великом Србијом. Ја се за Велику Србију никада не би борио, и скинуо бих униформу, и тај израз никад није употребљен код нас у војсци, и немам нигде записано у својим бележницама да нам је задатак да изађемо на линију Карлобаг – Вировитица.

Торе Солдал: Касније ћемо разговарати о тој могућности Велике Србије, али сте превише „учитали" у то моје дедуктивно питање.

Александар Васиљевић: Морао сам зато што је стално питање да је армија била под контролом Слободана Милошевића.

Торе Солдал: Питање се није односило на војску као такву. Питање је било – зато што је, чини се, значи утисак је да је Слободан Милошевић био, командовао, био надлежан, имао је контролу над врховним, над крњим пред-

седништвом, а да је крње председништво било врховни командант војске. Сматра се да је ЈНА била једна професионална војска, то није било да може командант да нареди некоме да оде и да почини ратне злочине, и да они то иду и да ураде. Али хоћемо то да повежемо са оним што сте ви рекли, да је ваше уверење да је Милошевић контролисао неке старешине у Југословенској војсци.

Александар Васиљевић: Јесте.

Торе Солдал: Знамо да је врховни командант био тај који је именовао генерале, смењивао генерале.

Александар Васиљевић: То је све тачно.

Торе Солдал: Не постављам то питање да би вас преварио да бисте ви рекли да је Слободан Милошевић имао пуну контролу над ЈНА, и то чак не може да се прочита ни у оптужници.

Александар Васиљевић: Не бојим се ја преваре, није уопште то у питању, да се пошалим... Ово питање ни код нас маса људи не може да разуме, шта се све догађало, и са том истином се веома тешко продире и због средстава информисања која су тада ширила једну, овај, истину, под знаком навода „истину", да је неких 1.990 војника послато са гуменим мецима у Словенију, па они кренули као на свадбу, а тамо неки зли Словенци опалили по њима, па нам побијали војску, а војницима забрањено да пуцају. Па онда – уа, издаја! И то је, то је део кампање који је ишао, да се ЈНА, која је била у ствари општејугословенска војска, проглашава неспособном, па у јавности да је водник Јанша победио генерале. Ја сам отишао јако далеко од овога што питате, али да вам кажем – војска је 26. на 27. јуни имала задатак да изађе на 137 објеката на граници, и на осетљивим деловима територије. Оно што тада нико није хтео да објави, да је та војска за мање од 24 сата заузела 133 објекта, а да је погинуло само пет припадника армије – два пилота у хеликоптеру газела, и три пилота у хеликоптеру МИ 8, и нико није хтео да то, нико није хтео да то, и овај податак објави, да, од тих пет, ниједан није био исте националности, нити да ти хеликоптери нису били у функцији заузимања границе, већ преноса хране на издвојене објекте. Говорим о кампањи која је провођена према војсци, услед чега је стварано неповерење у народу у ту војску, из чега се срозавао ауторитет официра, али је зато Милошевић правио своју војску у облику МУП-а, и оне јединице за специјалне операције какве сам причао.

Торе Солдал: МУП, шта мислите? Служба државне безбедности, или мислите на...?

Александар Васиљевић: И на службу државне безбедности и на МУП, и на Радована Стојчића Бацу, и на Јовицу Станишића. Оно што сам могао да дођем до тога, кад сам рекао – шамарани официри, везани дављени – што ће бити, по ономе колико сам ја могао да установим око Овчаре, нећу на то...

Владимир Дзуро: Да не идемо на то јер имамо пуно...

Александар Васиљевић: Нећу на то, нећу, али је оцена ова: ти састави који су се појавили у војсци као добровољци око војске, објективно су имали своју другу команду, а према официрима је било – ви сте издајници! И могли су остати на том ратишту колико су хтели, и враћати се кад су хтели.

Торе Солдал: Пре него што наставимо, пуно сте времена овде утрошили бранећи војску, што је сасвим у реду, она је ваш некадашњи послодавац, али није злочин учествовати у рату.

Александар Васиљевић: Не, не слажем се са тиме да браним војску.

Торе Солдал: То је једини разлог због чега имамо војску. Ми ћемо вам рећи кад сматрамо да је армија поступала на неки погрешан начин, и ви ћете моћи да дате своје коментаре на то, а не да говоримо уопштено. Не каже се да је погрешно што је армија учествовала у рату.

Александар Васиљевић: Не, не говорим о томе да браним војску. Ја покушавам да из свог угла виђења, из својих сазнања, објасним шта се догађало, јер има људи и код нас у Југославији, маса, који имају искривљену о томе, а шта је тек онда са вама! Ја сам због тога изнео званичан податак са састанка врховне команде од 26. октобра, да је нама 95 одсто људи заробљено у становима и у касарнама, а не на ратишту. Ја тиме не браним војску, ја објашњавам чињенице – ко је нападао на војску и где се војска морала бранити. А да ли је употребљена прекомерна сила, да ли је неко учинио злочин, ја тај део нити не желим да правдам, нити имам надлежност за командовање. Откуд ја знам шта је рађено и чиме је рађено по Вуковару! Нисам ја начелник генералштаба нити Вук Обрадовић, нити, овај, Мркшић, па онда сада одређујем ко ће шта да гађа! Моја служба са тим нема ништа. Ја имам своје податке које сам износио (неразумљиво).

Владимир Дзуро: Само да се појасни шта је и ко је хтео да каже, ни у једном тренутку нисмо хтели да оптужимо војску да је чинила злочине као војска. Али има неких инстанци где сматрамо да су почињени злочини, и поставити ћемо вам питања о томе.

Александар Васиљевић: Све што знам ја ћу рећи.

Торе Солдал: Само да појаснимо – данас користимо „врховна команда". Раније, у разговору данас је речено да је председништво постало врховна команда након што је проглашено ратно стање. Кад је проглашено ратно стање?

Александар Васиљевић: Не, ратно стање није проглашено. Председништво, по Уставу СФРЈ, има надлежност да командује са војском у миру и у рату, и оно је за армију врховни командант. У том смислу ја говорим о врховној команди. Али, која је опција била? Значи, опет морам да одем у дигресију. Значи, није проглашено ратно стање. Србија није у рату. Нема мобилизације. У војску може да оде ко хоће, то је њихова ствар, добровољности. Резервисти које ми позивамо да дођу у своју ратну јединицу, они се позивају као да долазе на војну вежбу, а фактички улазе у рат који није проглашен, и тиме је војска у ствари разбијена! Пре свега у Хрватској, а онда у Босни и Херцеговини. Када се обраћа Алија Изетбеговић и каже – нико не мора ићи у ЈНА! Или, преко свог министарства одбране неће да упућује позиве да се војни обавезници позову у јединицу! И кад будемо говорили о Босни, то ће вам бити мало јасније. Алија Изетбеговић је поставио питање: армија – да, али резервисти – не. То говори 14. октобра 1991. године у Сарајеву на састанку војног врха и председништва. Али он не да регруте у армију, не да резерву из Босне у ту ЈНА. Долазе Срби, и сада, долазе као добровољци, и армија постаје српска, по етничком саставу, у највећој мери, у највећој мери. Али је речено Алији Изетбеговићу да је он крив за то што не проведе кампању да се одазову муслимани и Хрвати и дођу у ту војску, да не буде српска! И у Србији је исто, никог нећемо силом у војску. Странке излазе, и свака прави своју војску, своје добровољце, и уз политичку помпу их

шаље на ратиште. Али они хоће да иду као компактне јединице, њих 21 (неразумљиво) да не носе обележје ЈНА, него да међу четничке кокарде. Ви ово можете протумачити као неки мој идеолошки поглед, али онај ко дође у војску, он мора да носи ознаке те војске, и мора да буде под командом тог командира. А они су упућивани и, у недостатку војске у јединицама су учествовали у тим дејствима, неки јесу учествовали у дејствима. Логистички су се ослањали на војску, добијали храну, муницију, оружје, али прва и ауторитет старешина и снага командовања према њима је била оволицна. Ја сам и томе извештавао савезног секретара и колегијум, и доћи ћемо на то, нећу да... Да би дефинитивно било написано наређење савезног секретара за Народну одбрану који се одмах из оне јединице имају удаљити и разоружати сви састави који нису у ЈНА. Колико могу да се сетим, то је одлука негде од 27 – 28. новембра 1991.

Владимир Дзуро: Је ли то послао генерал Аџић, ми имамо копије тога?

Александар Васиљевић: Не, али ја не знам ко је послао! А то је наредба, то је, колико ја знам, то би могло да буде наредба председништва касније од 10. 12. 1991. године, то је наредба председништва. Али шта је сада то по командној линији – значи, ја то не знам, то је потпуно одвојен део од моје управе. Ја чак нисам у истој згради, и не могу да спорим да то Аџић није потписао или послао, јер Аџић је имао у ствари, на бази одлука Вељка Кадијевића, он је био сада техничко лице које је имало право то да нареди, према војсци доле, јер његова је војска, и он је један, а савезни секретар има логистику, има војну привреду, војну индустрију, има Савезну владу, има председништво, значи он има један далеко шири круг обавеза него... Благоје Аџић је у основи оперативно задужен за војску, и то што је он написао као начелник генералштаба, имало је снагу за војску, не да кажу – нећемо ми ово, није потписао Кадијевић! Значи, он је имао законску снагу и ауторитет да наређује потчињеним командантима у име савезног секретара. Ја сам много запетљао, не знам да ли ћете превести то.

Преводилац: Покушати ћу (смех)! Говорили сте да је Вељко Кадијевић имао... Је л' тако?

Александар Васиљевић: Далеко шире, широке области рада.

Владимир Дзуро: То су била значи наређења војсци?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Ако хоћете да завршите или да направимо можда паузу неку...?

Александар Васиљевић: А, то је... Можемо. Ја сам за то да не правимо паузу, ја до негде 18.30 би требао да одем, па сада већ требам инсулин. Значи, морам у 19.00 да примим инсулин. Предлажем ако вама одговара, ако имате још неко, неко од питања, да не дајемо паузу, и да то кренемо, или ако ви предлажете...

Владимир Дзуро: Јесте хтели о овоме још нешто да кажете, или да наставимо?

Александар Васиљевић: Не, ви шта имате, овај, вероватно сам сад се удаљио од тог вашег концепта.

Владимир Дзуро: Сад потпуно искачемо из овога о чему смо до сада, изгледаће потпуно... Изгледаће као да је потпуно неповезано, јер смо заиста при-

чали о пуно различитих ствари о којима смо и намеравали да причамо, али не да нећемо бити заинтересовани за то, него се само извињавам што потпуно мењам тему. Говорили сте о јединицама које су постојале унутар ЈНА, и које су биле задужене за антитерористичке акције.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Помињали сте једну операцију која је у ствари изведена унутар руководства ЈНА, када су Вукшић хтели (неразумљиво) Можете ли нам нешто рећи о Јединицама за специјалне операције?

Александар Васиљевић: У време кад сам ја начелник управе, до 1992. године, не постоје у армији Јединице за специјалне операције. Постоје јединице војне полиције, и то у свакој војној области постоји батаљон војне полиције. Прва чета батаљона је механизована на оклопним транспортерима. Две чете су чете војне полиције, моторизоване...

Владимир Дзуро: Опростите...

(дискутују о преводу)

Александар Васиљевић: ...око 100 људи, чета. Око 100 људи. Батаљон је негде око 400, војне полиције. И чета војне, чета саобраћајне војне полиције, регулисање саобраћаја.

(дискутују о преводу)

Преводилац: Само да појаснимо терминологију...

Александар Васиљевић: И вод за противтерористичка дејства у батаљону војне полиције. У гардијској бригади има више батаљона војне полиције, у Мркшићевој бригади, о њој говорим. И постоји чета за противтерористичка дејства. И у оквиру чете, старешински вод за противтерористичка дејства, само официри и подофицири. Ове јединице су формиране у батаљоне од 1972. године, након што је у Босну убачена била велика терористичка група из Аустралије, на планини Радуши, и искуства су показала да треба да буду крупније јединице војне полиције. У моје време нису постојале „Кобре", назив „Кобре". То је била чета за противтерористичка дејства и старешински вод специјалаца, врсно обучених, а са којима сам ја био у Вировитици око оног оружја 1990. године. Тада сам ја на радио-вези са њима делио тајне називе, и једна група је имала назив „Кобре", друга „Јастреби", и тако. Они су касније изгледа преузели тај назив, „Кобре", то им се допало. Који су задаци? Ово је прво: војна полиција је потчињена команданту јединице, и он има искључиво право наређивања и командовања за њихову употребу. Дакле, командант војне области наређује употребу јединице војне полиције, а не начелник безбедности у војној области. Начелник безбедности може и треба да предлаже начин употребе јединице војне полиције, као што начелник артиљерије предлаже начин употребе артиљерије, али нема право да нареди команданту артиљеријског пуковника да отвори ватру, да ради то и то. Дакле, командант у ЈНА и, ја мислим у свим војскама света, има искључиво право командовања потчињеним саставима, а стручни органи му предлажу начин како да се то уради. Јединице војне полиције нису борбене јединице, оне првенствено служе за обезбеђење високих команди, али ја бих рекао, не сада зграда, па полицајац на вратима! Широког рејона, где је размештена команда, то зна да буде и километрима, да обезбеђује физички строго поверљива документа. Значи, ратне

собе у којима се чувају посебна документа и архиве. Да обезбеђују осетљиве војне објекте као што су аеродроми и луке. Да спроводе наређени режим безбедности у зони јединице којој припадају, ако се нареди увођење полицијског часа, откуд знам, у зони која је потпуно под командом јединице, онда тај део треба да ради војна полиција, регулише и контролише војни и путни саобраћај, и учествује у борби са осталим снагама Народне одбране, са убаченим непријатељским групама, диверзантима, киднаперима. И за тај део специјалних тих задатака, диверзанти, киднапована лица, обучен је овај противтерористички део. У време кад сам ја био начелник управе, ми нисмо имали црне чарапе, нити рукавице са одсеченим прстима.

Владимир Дзуро: Како (неразумљиво) униформе?

Александар Васиљевић: А онда им се почео, рећи ћу вам, рећи ћу вам, а онда им се почео правити имиџ да су специјалци зато што носе чарапе, да стално мењају неке униформе са више џепова и рајсфершлуса. У време кад сам ја био носили су исту теренску униформу као и ја, и као било који други полицајац, или било који други војник. Али имали су када су на дужности беле опасаче, а то је када не дејствују као борбена јединица, него као патрола војне полиције, као стражар на обезбеђењу и тако. Ако имате изјаве и можда снимке са ратишта, да вас не завара то што неко носи бели опасач да је припадник војне полиције. Развлачили су и крали и качили то на себе, знам и за такве случајеве да је било. Али ознака војног полицајца је значи: бели опасач, бела опрема, пиштољ, палица, лисице за завезивање и пушка или неко друго борбено средство. А заштитни шлем са визиром, само за противтерористички састав. И скоро сви заштитни прслук. ТО је моја слика, ако сам јасан, да дочарам шта је војна полиција.

Владимир Дзуро: Једно питање – да ли се њима додава, додељивано више униформи, или само та једна коју сте ви описали? Да ли и СМБ униформе? Да ли су имали?

Александар Васиљевић: Не. Они су имали СМБ униформу, то је службена одећа за излазак у град. Али теренска, ратна униформа је маскирна униформа, и у зимским условима доламица са крзном горе. Али резервни састав војне полиције, резервне чете, од резервиста, они нису били сви опремљени са том маскирном униформом.

Владимир Дзуро: Говорите о војној полицији?

Александар Васиљевић: О војној полицији. А ако је на пример била мобилисана ратна бригада из Чачка, а она у свом саставу има резервну чету војне полиције, то су људи који други посао раде у грађанству, добио је позив и дошао је као војни полицајац. Али он је војни полицајац зато што је војни рок служио и обучен у јединици војне полиције у току служења војног рока, а њихов командир, иако је резервни официр, завршио је школовање у току школе резервних официра у Билећи од шест месеци. Онда су изабрани најбољи и послати на месец дана на школовање у Панчево, јер је Панчево био јединствени школски центар безбедности за целу ЈНА, и за све резервне кадрове безбедности или војне полиције, за ратну армију, за ратну армију. Дакле, могло је да се деси да има полицајаца који не носе маскирну униформу. По моме, мала је могућности да војна полиција мирнодопске војске, регрути који су дошли, нема-

ју маскирно одело. Међутим, маскирна униформа је почела да се уводи ту негде 1989. године. Био је (неразумљиво) разни модели и разне боје, значи било је доста шаренила у томе. Да би негде 1991. крајем 1991 – 1992. се прешло на ову униформу као јединствену сада коју носи Војска Југославије, у погледу дезена, облика и свега осталог.

Владимир Дзуро: Ово није питање било да вас испровоцира, знамо како се осећате према ЈСО и ДБ-у, а...

Александар Васиљевић: Не, ...

Владимир Дзуро: Али питање је – која је била главна разлика између ових јединица за специјалне операције у оквиру СДБ-а...

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: ...и јединица за специјалне операције у оквиру војске у принципу?

Александар Васиљевић: У принципу... вратити ћу се на пример који сам вам дао: 40 припадника ЈСО у речном саставу у београдском зимовнику, један завршио полицијску школу. У војној полицији најбољи питомци завршене средње војне школе или војне академије, изабрани, прегледани, тестирани, и психо-тест, и изабрани за јединицу војне полиције. А онда су упућени у Панчево и завршили стручну школу у Панчеву. Исти је принцип за органе безбедности, за официре безбедности. Завршио сам војну академију, морао сам да будем командир најмање три године, да упознам шта је војска, али и мене да процене какав сам. А онда је обављен разговор да ли желим у службу, а онда питам команданта да ли ће ме дати, па сам после тога једно време мало радио без школе, неких годину дана, да виде да нису промашили, и тек после тога у школу у Панчеву. Али сви који су тим путем кренули, успут су се одливали, јер према врху је јако уско, и многи су одлазили за команданте или за начелнике рода или службе у којој су били. Али код нас безбедност у војсци није професија. Јер ја сам био, сваки пут после завршене школе, после штабне академије, хтели су ме послати на дужност команданта батаљона, па су се горе, овај, тај пешадинац је хтео да идем за команданта батаљона, а начелник безбедности је хтео да ме води у безбедност, и сад – ко је био упорнији... Тако да је ту било одлива доста. Ређе су из војне полиције, у време док сам ја био, командири примљени у безбедност. Шљиванчанин ће, Шљиванчанин је дошао за начелника безбедности, објаснити ћу како. Значи, он је био полицајац.

Владимир Дзуро: Доћи ћемо на Шљиванчанина неких 15 страна касније.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Од онога што сте објаснили, каква је била позиција војне полиције унутар структуре, мислим да сам то схватио. Али ако нисам, након, када направимо један преглед, можда ћемо вам поставити још додатних питања. Само још једну ствар да појаснимо, да видим да ли сам добро разумео: да ли сам добро схватио да је официр безбедности унутар одређене командне структуре могао да предложи команданту јединице како да употреби ту јединицу, али он није могао да наређује тој јединици?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Да му рецимо командант јединице нареди да командује јединицама, да ли би он био у позицији да командује?

Александар Васиљевић: Начелник безбедности, ако би он њему наредио па рекао – ја на тебе преносим та овлашћења, од сада су они под твојом командом! Али ово није по правилима борбене, по борбеном правилу, нити по ратној служби као документу командовања. То је преношење свог овлашћења. Ако би тај део радио, он би то морао и да напише.

Владимир Дзуро: Имамо још десет минута, па ако мислите да за десет минута можете да одговорите на питања, у оквиру тих десет минута да можете да одговорите... Значи, у стању рата, у ситуацији кад је рат, не говоримо о проглашеном рату, о ратном стању, него о ситуацији у Хрватској и Босни, постоје чланови оружаних снага, припадници оружаних снага који чине злочине, кривична дела, не мора да буду само ратни злочини, али и ратни злочини, али и кривична дела. У принципу, ко би онда то истраживао, ко ће то гонити, и ко је одговоран за то? Ко је одговоран за истрагу, не за злочине?

Александар Васиљевић: За истрагу надлежан истражни судија војног суда. Истрага се покреће по захтеву војног тужиоца. Ако орган безбедности сазна да је почињено неко кривично дело, ако је оно из његовог делокруга рада, обавештајац службе, непријатељска имиграција, рећи ћу „унутрашњи непријатељ" како се то тада звало, сад се зове „екстремна терористичка делатност", тај случај узима у рад орган безбедности, такве случајеве узима у рад орган безбедности. Да будем директан – ако се десило убиство, или паљевина, или злочин, а за то зна орган безбедност, било би нормално да о томе обавести команданта, да му предложи да се војна полиција упути на то место, обезбеди лице места, спречи да побегну лица која су у вези са тим делом, а командант да обавести војног тужиоца територијално надлежног, или дежурног истражног судију, који ће доћи на то обезбеђено лице места да направи увиђај и изврши радњу. Ако се ради о делу које није починило војно лице, или се не зна ко је то починио, а нису војна лица у униформи, па значи није, није очигледно да је то везано за војску, онда треба да се обавести месни надлежни орган унутрашњих послова, који ће опет обезбедити лице места, спречити да се удаљују људи, и чекати истражног судију који води увиђај.

Владимир Дзуро: Да не идемо сад, пошто ћемо касније разговарати о злочинима, о конкретним злочинима, интересује ме принцип, како је то, ако на пример имате ситуацију да припадници територијалне одбране или припадници паравојних јединица ухвате или преузму један број цивила и убију их...

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: ...у подручјима која су била у зони ратних дејстава, али не рат, пошто није био проглашен рат, ко ће бити надлежан за истрагу?

Александар Васиљевић: Месни надлежни тужилац, односно истражни судија. А ако нема података нити сумње да су то учинили припадници армије, већ сам рекао – обавештава се територијално надлежан полицијски орган, милицијски орган. Али ако су то, ако је то везано за војна лица, на лице места, војна полиција, обавештење или командном линијом, што би било природно командант да буде о томе обавештен, он (неразумљиво) истражног судију, али и, ја бих рекао грађани (неразумљиво) безбедности да јави (неразумљиво) није, није проблем то. Пошто неће бити времена сад, ја ћу заиста морати да пођем зато што ми је остало пола сата. Има на основу једног случаја који се на-

лази тамо у оптужници из оних злочина које сам набројао (неразумљиво) има како сам поступио и кога сам обавестио кад сам за то сазнао. Шта су они касније урадили, ја за тај део не знам, али је тужилац обавештен.

Владимир Дзуро: Хоћете да то оставимо за сутра?

Александар Васиљевић: Па можда да оставимо. Ја могу сад, мислим, да појасним. Ја сам вама био, или неком другом, у први мах рекао – од онога тамо што има ја знам за два. Први је Ловас, који се догодио колико се сећам 21. октобра. 23-24. октобра сам у (неразумљиво) информацији за савезног секретара и онај његов ужи круг дао опште податке да се то догодило. Сутрадан, 25. октобра, сачињена је детаљнија информација како се то догодило, колико их је страдало, на кога се сумња да је у томе учествовао. Достављена је информација целом кругу око генерала, помоћници и саветници тако даље, главном тужиоцу ЈНА, команданту Територијалне одбране Србије генералу Ђокићу, због тога што је ту била јединица Територијалне одбране из Ваљева, територијални одред, чији је командант био потпуковник Димитријевић и Министарство одбране Србије, због тога што они држе територију. То је тај један пример. Да улазим сада у други око Овчаре, то су моја закаснела сазнања, и ми ћемо, морали би дуже да причамо о томе.

Владимир Дзуро: За сада ће то бити доста, имам питања појединачна, доста питања за те појединачне инциденте. Само моменат... Хвала вам за време које сте нам дали и одговоре које сте нам пружили данас. Да ли има још нешто што бисте додали данас пре него што завршимо и овај разговор за данас?

Александар Васиљевић: Нема, и ово је било много! (смеје се)

Владимир Дзуро: Да ли бисте желели да појасните нешто што сте рекли током овог интервјуа?

Александар Васиљевић: Не. Мислим да ће бити времена за ваша питања, па ћемо онда то...

Владимир Дзуро: Да ли су ваша, да ли сте ви одговоре на моја питања давали по слободној вољи?

Александар Васиљевић: Апсолутно.

Владимир Дзуро: Да ли је било било каквих претњи, обећања или натеривања на било који начин да ви дате одговор на питања која су снимљена у овом разговору?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Да ли имате неких притужби на начин како се опходило са вама за, пре и за време овог разговора?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Колико је сати сада код вас?

Александар Васиљевић: (неразумљиво) код мене колико има? Код мене је 19.33 и 16 секунди.

Владимир Дзуро: Значи ви се слажете да је то сада време.

Александар Васиљевић: Слажем се и по вашем, како године (неразумљиво)

Владимир Дзуро: Ово снимање овог интервјуа се за данас завршава.

II.
Понедељак, 15. новембар 2001. године

Владимир Дзуро: Ово је видео снимак разговора између генерала Александра Васиљевића и припадника тужитељства Владимира Дзуроа и Тореа Солдала вођеног у Београду у сриједу 15. 11. 2001. године. Присутни: Владимир Дзуро, Торе Солдал, генерал Александар Васиљевић и Марк Цефри. Генерале Васиљевићу, ми бисмо хтели наставити наш разговор данас тиме да вам поставимо питања. Као што сам вам пре објаснио, на основу информација којима располаже међународни суд, ми сматрамо да сте осумњичени према Статуту међународног суда. Пре него што вам поставим било које друго питање, морам вас обавестити о одређеним правима које имате, због тога што се сматрате осумњиченим. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: Хвала. Имате право на помоћ преводиоца. Да ли се слажете да господин Цефри буде и данас преводилац нашег разговора?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Не морате рећи ништа, нити морате одговарати на моја питања ако то не желите. Све што кажете ће бити забележено, и може се искористити као доказ против вас у каснијем поступку пред међународним судом, укључујући и суђење. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: Питања која ћу вам поставити и сви ваши евентуални одговори ће бити снимљени на видео-траку током разговора. Трака са тим снимком може такође постати доказни материјал. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: Имате право на помоћ правног заступника или адвоката по властитом избору. Ако не можете платити правног заступника, међународни суд ће вам га бесплатно обезбедити. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: Да ли желите да овом разговору присуствује правни заступник или адвокат?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Важно је да, ако у било којем тренутку желите да овом разговору присуствује правни заступник, молим вас да ми то кажете и ја ћу привремено прекинути разговор да бисмо то организирали. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: Након што смо обавили разговор, имати ћете прилику дати додатне информације, имати ћете прилику и да појасните било што што сте рекли за време разговора уколико мислите да је то можда нејасно или двосмислено. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: Као што сам вам пре објаснио, након што смо обавили разговор, организирати ћу да се видео-снимак прекуца, и да вам се што пре обезбеди примерак тог транскрипта, као и примерак трака на којима је забележен разговор. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: Оригиналне траке на којима је забележен разговор ће бити након разговора стављене у коверту и запечаћене, и ви ту коверту можете потписати. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: Да ли имате било каквих питања, пре него што започнемо разговор?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: За траку: ово је трака број један од 15. 11. 2001. године. Генерале, пре него што почнемо данас, јучер смо вам дали две траке на којима је био забележен разговор који смо водили јучер, 14. 11. 2001. године. Да ли то можете потврдити?

Александар Васиљевић: Примио сам и могу да потпишем.

Владимир Дзуро: Хвала. Генерале, колико је мени познато, ви сте исто донијели два документа везана са вашим запошљавањем у ЈНА.

Александар Васиљевић: Јесте.

Владимир Дзуро: Можете ли накратко описати садржај ових докумената?

Александар Васиљевић: Први документ – то је решење Управе безбедности у ССНО из – (неразумљиво) број 19-37 од 14. 5. 1992. године, које је потписао начелник генерал Недељко Бошковић, којим се разрешавам од активне војне службе 31. августа 1992. године указом Председништва СФРЈ од 11. маја 1992. То је значи прво решење.

Владимир Дзуро: Хоћете молим вас само потписати доље да потврђујете да је ово тај документ којег смо примили од вас?

Александар Васиљевић: Хоћу.

Владимир Дзуро: Хвала.

Александар Васиљевић: Друго је решење Фонда за социјално осигурање војних осигураника СП број 098827 од 23. марта 2001. године, којим решењем ми се признаје право на (неразумљиво) пензију, а у њему су наведени елементи по којима стичем право на ту пензију, а из чега се види да ми је активна војна служба престала 31. марта 2001. године, и да пензију почињем да примам од 1. априла 2001. године. Ово дајем због тога што немам указ о престанку активне службе, као ни у првој ситуацији 1992, а ни 2001. године. Али се из овога може видети моје кретање у активној служби. И ово ћу такође потписати.

Владимир Дзуро: Да, молим вас. Тај документ, овај документ има две странице.

Александар Васиљевић: Да. Ако треба могу обе (неразумљиво)...

Владимир Дзуро: Још једна техничка ствар, да кажем тако, будући да смо дуго разговарали јучер, послеподне смо користили другог преводиоца, односно преводитељицу. Да ли сте имали икакав проблем што се тиче те преводитељице?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Да ли се слажете да радимо са истом преводитељицом и данас?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Ја се испричавам што смо и другу, односно, што смо и другу преводитељицу, што смо радили са њом, и испричавам се због тога, да нисам ју упознао са вама.

Александар Васиљевић: Нема проблема.

Владимир Дзуро: Генерале, наставити ћемо тамо где смо завршили јучер. Хоћу вас најпре питати – да ли је било разлике између операција КОС-а у мирним временима и временима кад су била извођена војна дејства у Хрватској?

Александар Васиљевић: Па, разлика је у условима у којима је КОС радио. У читавом том амбијенту и у ситуацији у којој се КОС нашао, то ћу да појасним. Да ли, овај, због тога што обавештајна, друга, управа генералштаба није имала довољно података о ономе што се објективно третира као непријатељ, као супротна страна. Конкретно, у Хрватској то је Збор народне гарде, МУП, Народна заштита. Објективно је и КОС се нашао у ситуацији да треба да прикупља податке о непријатељу. Кад употребљавам израз „непријатељ", мислим на војни речник, на супротну страну са којом је ЈНА у оружаном сукобу, тако да је то један додатни задатак који, у неком мирном периоду, служба се са тим није бавила. Други проблем је што је активиран – не могу да кажем мобилисан, него активиран један део, и то значајан део ратне армије. Дакле резервни састав, у којем није био нити довољан број органа безбедности, у тим јединицама. Или, ако их је било, онда су то резервни официри без довољно искуства, којима то није била професија него само обученост за такву ситуацију у случају рата. То су ја бих рекао неки, неке отежавајуће околности. И следеће, што стање на територији је било врло компликовано, јер се појављивала једна, до тада паралелна, непостојећа структура, која је практично успостављала власт на територији иза линије где се налазила ЈНА.

Владимир Дзуро:Само тренутак, молим вас, сад говорите о другој структури, коју је нетко сад треба да успостави...

Александар Васиљевић: Појаснити ћу.

Владимир Дзуро: Тко је то?

Александар Васиљевић: Појаснити ћу. С тим да је то сада потпуно посебна област и тема и проблем.

Владимир Дзуро: Хоћу да буде потпуно јасно – јесте ли ви рекли да је влада то оснивала?

Александар Васиљевић: Нисам то рекао, нисам то рекао, али ћу то рећи. Постоји дефинисана Територијална одбрана, као компонента оружаних снага и саставни део оружаних снага у рату и миру. И пошто нисмо говорили до сада о структури Територијалне одбране на начин како смо говорили о ЈНА, ако вас то интересује, могу да вам дам нека сазнања о структури Територијалне одбране.

Владимир Дзуро: Генерале, хоћемо све детаље о Територијалној одбрани, и исто тако ако нам можете рећи како је то функционирало? Али, ако можете сад објаснити какве су биле промене у КОС-у за време рата. Међутим, ако за то требате објаснити најпре каква је била структура Територијалне одбране, онда то можете или сада, или да се вратимо томе касније.

Александар Васиљевић: Око тих, око тих промена у КОС-у, да то сад завршимо, јер сам ја говорио о амбијенту. Због великог броја органа безбедности,

резервних органа, великог броја јединица на простору, ради бољег праћења ситуације у јединицама и усмеравања рада органа безбедности...

Владимир Дзуро: Генерале, морамо накратко прекинути разговор, сада је 9.00 сати, четири минуте иза 9.00 сати.

Владимир Дзуро: Генерале, да ли се слажете, сада је пет минута иза 9.00?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Разговор се сад наставља. Да ли се слажете да нисмо разговарали о предмету око прекида?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Будући да смо имали кратку паузу, ја ћу вам још једанпут рећи да не морате рећи ништа нити одговарати на моја питања ако то не желите. Да ли разумете то?

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: Генерале, јесте ли још увек спремни наставити разговор без помоћи правног заступника? Можемо наставити.

Александар Васиљевић: Јесам. Појачана је била активност контраобавештајних група у оквиру војних области на терену. Конкретно је из Прве војне области била у Шид истурена једна мања група од неколико искуснијих органа безбедности. А касније, на простору Лике, Баније и Кордуна, после конфликта на Плитвицама између Збора народне гарде и српских снага, при тој привременој команди ЈНА која је изашла била у раздвајање ових снага, такође је била истурена група органа безбедности углавном из 10. загребачкој корпуса. Дакле, то је била нека специфика у раду органа безбедности, где су војне области, Прва област и Пета област у Загребу, ради потпунијег председништваћења рада органа, потчињених органа безбедности, упознавања стања у јединицама истурени су на терен. То је та нека специфика, а не знам да ли вас још нешто интересује. Јер, кад будем говорио о организационом прилагођавању армије на ратишту, организационом, појавити ће се термин „оперативне групе", које су привремени састави и по ратној служби ЈНА, као документа како се води оружана борба или се уопште организује армија, дефинисано је да, ради ефикаснијег командовања различитим јединицама које нису из једног на пример корпуса, него има јединица које су потчињене или војној области, директно војној области, као на пример оклопна бригада, или артиљеријска бригада. А на другој страни, на терену се налази једна бригада из на пример крагујевачког корпуса, једна или више јединица из новосадског корпуса. Пошто су оне из различитих команди, онда се њих – обједињавање команде над свима њима врши формирањем оперативне групе. Дакле, оперативна група је привремени састав, ван постојеће формације којом је формулисана организација оружаних снага. И такве оперативне групе су биле, по мојим сазнањима, а познато ми је да је на подручју Вуковара била оперативна група под називом „Југ". И мислим да је у тој оперативној групи била и Прва гардијска бригада. Претпостављам да су ту били делови оклопне бригаде, 252. оклопне бригаде из Краљева. Знам да су били делови из крагујевачког корпуса. Ја мислим да је то била 80. моторизована бригада. Дакле, из овога што сам рекао, састави из различитих формацијских јединица, из различитих корпуса на једном простору, које су на јединственом задатку, онда се одређује команда за тај привремени

састав. Затим, формиране су три оперативне групе: Шеста, Седма и Осма, на простору Лике, Баније и Кордуна. И Кордун. Који је састав унутра – не знам, не бих могао да кажем, јер нисам упућен у тај штабни део, али знам да су те групе постојале. Сећам се на пример да је командант једне те оперативне групе – не знам јој бројчану ознаку, али на простору око Бихаћа, био генерал Шпиро Никовић. А да ли је, значи, ово не могу сад да будем сигуран, може да буде грешка, а да је био и генерал Владо Вуковић командант једне, неке друге оперативне групе, не знам број. Јесте, Владо Вуковић. То је, то су значи привремени састави, и мислим да, да је сада јасно. Ако још нешто треба да појасним, шта су оперативне групе, онда могу то да...

Владимир Дзуро: Имам једно питање што се тиче Вуковара. Споменули сте ту оперативну групу „Југ". Зар није исто тако постојала оперативна група „Сјевер"?

Александар Васиљевић: Заиста не знам, немам, не пролазим у то, ја знам можда и за ту групу, да је то група „Југ", не искључујем могућност (неразумљиво) читао по штампи негде, али ми је то остало присутно, да постоји оперативна група „Југ", а не знам ни ко је командант те оперативне групе. Нити смо ми из Управе безбедности, из Управе КОС-а, постављали сада посебан тим органа безбедности у оперативној групи „Југ". Ја мислим да уопште није постојао посебан орган безбедности ван формацијских органа безбедности у Гардијској бригади, у Оклопној бригади, у 80. моторизованој бригади, значи ван тих формацијских органа безбедности не знам да је постојао сад посебан орган безбедности за ту оперативну групу „Југ" (неразумљиво).

Владимир Дзуро: Још једно питање, нисам вас хтео прекинути пре, али споменули сте пре КОГ, контра...

Александар Васиљевић: Контраобавештајне групе.

Владимир Дзуро: Контраобавештајне групе, да. И споменули сте две од тих група, да су они били на терену.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Да ли знате који су били команданти или командири, старешине од те две групе?

Александар Васиљевић: Ја сам већ у првом делу разговора, јуче, када сам објашњавао структуру органа безбедности, рекао да у Првој војној области за одељење безбедности војне области, чији је начелник био генерал Бабић Миле, формацијски постојала контраобавештајна група Прве војне области, и да је начелник те групе, контраобавештајне, био пуковник Бане Миловановић, који ће касније постати генерал, заменик начелника КОС-а код генерала Димитријевића, а након те дужности начелник Обавештајне управе Генералштаба Војске Југославије.

Преводилац: Опростите, још једном...

Александар Васиљевић: А након тога начелник обавештајне управе, или Друге управе Генералштаба Војске Југославије. А даље је пензионер. Из те контраобавештајне групе људи су излазили на терен, од једне до друге јединице, и скупљали податке и враћали се назад. А једно време је у Шид био послан заменик начелника органа безбедности Прве војне области пуковник Петковић Љубиша, за којег сам споменуо да је касније погинуо у хеликоптерском удесу

на Шари (неразумљиво), заједно са оним генералом Вуковићем, који је тада био командант Треће армије у Нишу, од којег ће после дужности примити генерал Перишић.

Владимир Дзуро: Споменули сте једну групу, дакле, сад сте говорили о једној групи, али, споменули сте исто и једну другу групу, из Загреба, која је формирана из Загреба.

Александар Васиљевић: Значи из Загреба, из Десетог корпуса, у ону команду привремену која је истурена на Плитвице, то је почев од 27. марта 1991. године, истурена група органа безбедности на чијем челу је био потпуковник Душан Смиљанић. Ко је још у тој групи сада ја не могу да се сетим, овај, свих, извињавам се, овај, свих имена. Да ли је то можда Крњета, Гледић, не, заиста не знам, јер су то органи на, на нижем нивоу доле. Да.

Владимир Дзуро: Ја бих вас питао за једно име, ако нам можете само рећи да ли сте познавали овог официра и да ли сте знали где је он био. Не знам чин његов, али зове се Никола Зимоња. Да ли знате за њега?

Александар Васиљевић: Чуо сам за његово име. Он је старешина у органима безбедности. И мислим да је он из обавештајне структуре, из структуре обавештајне управе. А сада да се сретнемо, не бих га ја, ја га не бих могао препознати, мислим, али он у органима безбедности није био, а мислим да је радио у обавештајној управи. То је о њему.

Владимир Дзуро: Испричавам се што, што не знам, али ви сад говорите о Другој управи (неразумљиво)?

Александар Васиљевић: Или обавештајној управи. Ја сам рекао да се она зове као DeuxiémeBureau, или Обавештајна управа, два су назива. Званичан назив – званичан назив је Обавештајна управа Генералштаба, а у жаргону, а у жаргону, као што се за органе безбедности каже КОС, за њих се употребљава израз Друга управа, због тога што генералштаб има више управа: Прва, Друга, Трећа, Четврта, Пета, Шеста, Седма... Прва управа је оперативна.

Владимир Дзуро: Имамо, имамо питање о генералштабу, али мени је, мени је само било битно, да, да буде јасно мени и...

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: ...и траци, да није био припадник КОС-а.

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: И, колико ви знате, није био дио те истурене групе?

Александар Васиљевић: Не, не, сигурно не.

Владимир Дзуро: Да ли знате за начин, како је то могуће, да дођемо до података о његовом запошљавању?

Александар Васиљевић: Када преберем сећање из пензије, ја мислим да је он био после негде у Републици Српској, и у Војсци Републике Српске. То је колико могу да се присетим, према томе то примите са резервом. Мислим да је пензионер сада, и да се бави неким пословима, бизнисом. Али, ако вам је ово, ово су ми веома периферна сазнања, а ако вам је то значајно, ја могу да питам неке људе у међувремену, па ћу онда пробати да дођем до тога где је и чиме се бави.

Владимир Дзуро: Мене више занима шта је он био и шта је радио 1991. године?

Александар Васиљевић: Ја мислим да, значи, не знам шта је радио. Друга управа, за разлику од органа безбедности – доста су маскирани и затворени. Нарочито ако раде у обавештајним центрима. Крећу се у цивилу, имају легенду неку шта они, овај, то раде, и никада нисмо улазили ми из безбедности у некакве комуникације са њима да се сада распитујемо ко је то од њих. За разлику од органа безбедности, који носе униформу, у команди су као и сви други официри...

Владимир Дзуро: Не бих хтио за сада говорити о томе, јер бих хтио говорити о Другој управи као о посебној теми за себе. Знам да су радили велики број старешина у тој управи. Да ли знате зашто је вама познато то име Никола Зимоња?

Александар Васиљевић: Никола Зимоња? Па мислим да сам чуо или сам читао у новинама, нисам сигуран да ли је он био везан за активности оног Десетог диверзантског одреда у Босни, или у оном штабу код Караџића, али моја сазнања о њему сасвим су сигурно након мог пензионисања, да сам чуо то презиме Зимоња које је карактеристично. Значи, док сам у активној служби, до 1992. године, уопште не знам за њега.

Владимир Дзуро: Торе, да ли ви имате питање?

Торе Солдал: Не.

Владимир Дзуро: Ми смо разговарали о великом дијелу тога јучер, и као нешто, као посљедица заправо оног што сте ви покушавали нама објаснити, али хтјели бисмо мало поразговарати о врховној команди. Ја ћу вам прочитати питање да будемо сад сигурни: пре 27. 04. 1992. године, Председништво СФРЈ је било врховни командант, односно Врховна команда ЈНА. Да ли сте ви икад били присутни том председништву кад се, кад су они расправљали о војним стварима?

Александар Васиљевић: У председништву, значи како ми је то језички, терминолошки речено, да ли сам био у председништву? У председништву нисам био никада, али сам био у контакту са члановима председништва. Ни са ким појединачно, него само на легалним, организованим састанцима председништва са војним врхом. А могу сада само оквирно да дам да су то једно три до четири, а могу прецизно да прегледам негде, овај, бележнице, па да видим колико састанака председништва и ССНО, која су ми забележена као састанак врховне команде. Јуче сам вам поподне споменуо један такав састанак од 26. октобра 1991. године. Ти састанци нису држани у згради председништва, него у ССНО или генералштабу, како хоћете језички. И друго место комуницирања са неким од чланова председништва. То су, то је моје учешће на два састанка Савезног савета за заштиту уставног поретка, а тада сам са генералом Кадијевићем и другим члановима савета био на састанку у згради Савезног извршног већа. Ти су састанци били 17. и 18. седница, одржане 26. и 30. јуна 1991. године. И већ сам рекао да је на тој седници од 30. јуна у њеном наставку руководио Стипе Месић, који је тада био верификовани председник председништва.

Владимир Дзуро: Рекли сте да можда имате биљешке ових састанака.

Александар Васиљевић: Имам.

Владимир Дзуро: Да ли бисмо ми могли имати приступ тим биљешкама? Знам да су ваше приватне ствари, али да...

Александар Васиљевић: Не ради се да су то приватне ствари, ради се о бележници у којој има селективних података из рада органа безбедности, и ја сам те бележнице користио на суду кад сам био суђен. И фотокопирао сам неке делове на, који су се односили на састанке генералштаба, и то је уложено у судски спис, али радну бележницу нисам давао и није предата суду. Ако вас интересује шта је на тим састанцима дискутовано, ја могу да то или препишем, или фотокопирам, па да вам те моје прибелешке дам.

Владимир Дзуро: Мени би било драже, генерале, ако их има, ако бисте их могли, овај, фотокопирати. То можете и овдје направити, имамо...

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: ...ту строј за то.

Александар Васиљевић: Али треба схватити да су то само неке моје белешке из тога, а не могу да гарантујем да је то стенографска белешка целог састанка. Некада је то било да сам ја веома брзо писао и хватао доста доста садржајно нечије излагање. А некада сам запалио цигарету па сам, није ми било интересантно. Међутим, вама то може помоћи у смислу да тражите по датуму садржај састанка од тада и тада.

Владимир Дзуро: То би нам било врло корисно. Не морамо сада то одмах, не морамо то одмах сада направити, али ако бисте то могли припремити или за данас послијеподне, или за сутра.

Александар Васиљевић: Имао сам препис руком једног састанка ССНО, ја мислим да је то негде, ако се не варам, јануар 1991. године. Ја сам хтео да пишем некада о случају илегалног оружја и Шпегеља у Хрватској, па мислим да је интересантно шта је тада генерал Кадијевић заговарао, и како је ценио ту целу ситуацију. И пошто ми то није у радној бележници, него сам из ње преписао, али сам преписао оригинално, ја, то је мој рукопис, ја вам могу донети и то, ако вам је то интересантно. Јер то већ имам преписано. А онда сам поново, али то ће вероватно, овај, касније да буде, нешто што ја имам од неких папира за које сматрам да вам могу бити (неразумљиво) то је изашло у новинама (неразумљиво)...

Владимир Дзуро: Мислим да би можда најбоље било ако ви донесете све што имате, све што мислите да би нама било за интерес, интересантно...

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: ...одједанпут, и онда можемо ми одједанпут то све...

Александар Васиљевић: Важи.

Владимир Дзуро: (неразумљиво) и готово. И сигуран сам да као војни човек знате колико је то важно да то све буде у реду, и то је нама исто, исто тако важно.

Александар Васиљевић: Али и ја сам сигуран да ви знате да могу од овдашњег суда бити одговоран за одавање војних тајни.

Владимир Дзуро: Иако та војска више не постоји?

Александар Васиљевић: Не, постоји моје потписано да сам обавезан чувати све тајне податке, и да ниједан податак се не може давати без одобрења надлежног лица, а то је: за нешто што представља државну тајну, председник Југославије, а за све друге податке начелник генералштаба.

Владимир Дзуро: Да ли то још важи и за војску која више не постоји?

Александар Васиљевић: Нажалост, важи. Јер ја сам хтео да дођем, када сам се определио да дођем на разговор, хтео сам да видим податке неке, да се подсетим. Дакле, документа на којима сам радио, која сам потписивао, читао, оно што сам ја радио, па су била веома тесна врата, да то могу да погледам, и то само неки мали део. Не дâми се ни оно што сам радио, ја што сам радио. А онда сам морао потписати изјаву да ћу чувати све то као тајне податке.

Преводилац: Државну тајну?

Александар Васиљевић: Али ја сам се без обзира на то...

Преводилац: Али јесте ви рекли „државну тајну"?

Александар Васиљевић: Службену, као службене тајне. А ја сам се без обзира на то определио за сасвим отворен разговор, под цену да, ако то негде оде, да поднесу пријаву, али не верујем да ће (неразумљиво). Значи, немам, ја немам ограничења у томе.

Владимир Дзуро: Хвала. Генерале, ја бих предложио да кад ви направите ове фото-копије ваших биљешки, да идемо редом, један по један, и онда нам можете накратко објаснити шта је било договорено, односно о чему се говорило и ко је рекао шта. Дакле, то ћемо сад прескочити. Према југославенском Закону о одбрани, врховна команда је требала израдити план за одбрану, а тај план ће онда бити обавезујући за врховну команду. Да ли знате да ли је израђен такав план у 1990. или у 1991. години?

Александар Васиљевић: Прво: ратни план, то је план око употребе оружаних снага, за претпостављене и процењене могуће ситуације. А све се односи на ситуације могуће спољне агресије на СФРЈ. Такав ратни план, како се зове, за варијанту исток или запад, или једновремену агресију оба блока на Југославију, радио је генералштаб (неразумљиво) предлагана начин употребе оружаних снага, и то је чувано под заштитом војне полиције у посебним просторијама за то. Елементи из тог плана ишли су по вертикали до најнижих команди. Овакве планове је посебно радила, радили су републички штабови Територијалне одбране република. А за остале структуре на територији – рад министарстава у влади, радних организација на терену, њихове предислокације у случају рата, преласка са мирнодопске на ратну производњу, организација власти у новим условима на територији, локација и величина и задаци органа унутрашњих послова на територији, стварање материјалних резерви, њихова предислокација и начин обезбеђења – радила су министарства одбрана република. Територијална одбрана и министарства одбрана република елементе за тај план добијали су по линији Председништва СФРЈ. И онако како је председништво било надређено за ЈНА, по једној линији, тако је друга линија ишла према републичким председништвима, она према свом републичком Штабу Територијалне одбране и министарству одбране. Значи, то је та линија руковођења и командовања Територијалном одбраном и министарством одбране као једним од министарства у влади. А по одвојеној линији само према ЈНА. Дакле, ЈНА није достављала своје планове и наређења републичког манданта Штабу Територијалне одбране, ни у миру, ни у рату. Али по одлуци председништва републике, ако се јединица Територијалне одбране нашла заједно у дејству са ЈНА, могла је да нареди надлежном штабу Терито-

ријалне одбране да се претпотчини за тај задатак команди ЈНА. Територијална одбрана је имала две одвојене своје структуре: имала је просторне јединице и маневарске снаге. Просторне јединице Територијалне одбране постављене су од месне заједнице као најниже државне организације, и по читавој територији по општинама и по областима или зонама. То су јединице које су у ствари контролисале у целини територију, и које ту своју територију не би напуштале ни у случају да та територија буде,како смо ми употребљавали званичан израз у војсци, привремено запоседнута.

Преводилац: Дакле, они би остали (неразумљиво)?

Александар Васиљевић: Да, они остају и у условима да је агресор заузео део територије, они остају на тој територији у позадини. И да би било јасније, прелазе на онај партизански начин ратовања. За те ситуације имали су већ у миру републикађена тајна складишта материјалних резерви, да би могли да воде тај дуготрајни рат за које се Југославија увек припремала. А маневарске јединице Територијалне одбране, оне нису биле везане стриктно за одређену територију, већ се из једног рејона може пребацивати по потреби у други. Могли су остати и убацивати се иза непријатељских линија на ону ПЗТ – на привремено запоседнуту територију – или су могли бити на оном фронталном начину ратовања. То је та структура. Још сам ово хтео да кажем: значи, практично је Територијална одбрана републике била републичка војска чија је главна команда, као стручни штаб председника републике или ратног председништва био републички Штаб Територијалне одбране. (неразумљиво) републичког Штаба Територијалне одбране потчињен је председнику републике, и по његовој одлуци употребљава и активна снаге Територијалне одбране. За команданте републичких Штабова Територијалне одбране одређивани су активни генерали из ЈНА, али је њихово именовање и постављање вршило Председништво СФРЈ, али уз сагласност републике. Ниже команде од републичког Штаба Територијалне одбране су зонски или обласни штабови, а на нижем степену, општински штабови. Кад употребљавам израз „обласни", ја не мислим сада на САО област Источне и Западне Славоније, мислим на тадашњу територијалну поделу сваке републике и Југославије. Предлагање команданта зонског штаба врши се на предлог команданта републичког штаба. И ту су била постављена најчешће активна војна лица, али опет уз сагласност републичког државног врха. Наоружавање, опремање, обучавање и укупно организовање величине, бројни састав и целокупно финансирање Територијалне одбране републике вршила је република. Тако да је то било различито од републике до републике, колике су биле те снаге, чиме и како су биле опремљене. Понекад су у неким елементима неке републике чак имале модерније борбене системе, неке борбене системе, него који су били у ЈНА. Оружје и муниција и минско-експлозивна средства Територијалне одбране до 1989. године била су у складиштима и у њиховим магацинским просторима, где је било и већ крађа и отуђења, па је Председништво СФРЈ, негде крајем маја 1989. године, Председништво СФРЈ је донело одлуку да се сва та средства из тих магацина Територијалне одбране пребаце у војна складишта и буду обезбеђена војном стражом. Све су те републике у ондашњој Југославији у целини урадиле, изузев Словеније, где је 13 општина из области Горењске, чији је командант био

потпуковник Јанез Слапар, задржао то оружје, и након тога ће, од Републике Словеније, бити постављен за команданта републичког Штаба Територијалне одбране, а једнострано ће елиминисати генерала Кочевара као команданта легалне ТО. И тако ће та словеначка Територијална одбрана и МУП ући у рат са, око границе, са ЈНА. Оружје које је било обезбеђено у складиштима ЈНА било је у посебним магацинима, који су били запечаћени печатима руковалаца тих средстава, или магационера, из Територијалне одбране. Да би Територијална одбрана узела оружје за своју обуку или вежбу, требало је да постоји наређење команданта републичког Штаба Територијалне одбране и сагласност команданта војне области да се то може урадити. Да подсетим да је у Хрватској командант републичког Штаба Територијалне одбране био генерал Новоселић, значи Хрват. Што значи да оружје из магацина Територијалне одбране не могу изаћи без његовог потписа. Као ни овде оружје из магацина Територијалне одбране Србије није могло изаћи без потписа генерала Ђокића, као команданта републичког штаба. То је нешто око Територијалне одбране, ако сам могао да вам објасним.

Владимир Дзуро: Можемо отићи кратко на паузу сада?

Александар Васиљевић: Можемо, да попијемо кафу!

Владимир Дзуро: Генерале, да ли се слажете да је сада десет минута и дванаест, десет сати и дванаест минута?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: И сада ћемо отићи на каву. Генерале, да ли се слажете да је сада десет минута пре једанаест сати?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Разговор се наставља. Генерале, да ли се слажете да нисмо разговарали о предмету у току паузе?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Будући да смо сад отишли на паузу, ја ћу вас још једанпут упозорити да не морате одговарати на моја питања нити ишта рећи ако то не желите, да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Знам.

Владимир Дзуро: Генерале, да ли сте још увек спремни наставити овај разговор без присутности правног заступника?

Александар Васиљевић: Јесам.

Владимир Дзуро: Пре паузе смо разговарали о Територијалној одбрани, и хоћемо се вратити на ту тему, међутим морамо се исто тако се вратити на тему о којој смо разговарали пре тога. Мој колега Торе Солдал има питање у вези са тиме.

Торе Солдал: Ви сте рекли да се нисте састали са председништвом, него само као дио врховне команде. Исто тако сте рекли да сте се састали са појединачним члановима председништва.

Александар Васиљевић: Нисам ово разумео.

Торе Солдал: Да ли сте се састали са члановима председништва појединачно?

Александар Васиљевић: Не.

Торе Солдал: Онда сам ја то криво разумио.

Александар Васиљевић: Само на заједничком састанку штаба врховне команде са члановима председништва, у згради ССНО, што је третирано као састанак врховне команде, и други облик у оквиру оног Савезног савета за заштиту уставног поретка на којем сам присуствовао. Укупно два пута.

Торе Солдал: И исто тако је онда случај са врховним већем одбране, након 27. 4. те године, осим Милошевића (неразумљиво) које сте већ рекли?

Александар Васиљевић: То је врховни савет одбране.

Преводилац: Добро, врховни савет одбране.

Александар Васиљевић: Ја никада нисам више био ни у прилици, нити се он састајао, од 27. Када, априла, када је конституисана Југославија, нова СР Југославија, па до 8. маја када сам пензионисан, то тело се није састајало, нисам присуствовао.

Торе Солдал: Да ли знате када су имали свој први састанак?

Александар Васиљевић: Не знам.

Торе Солдал: Не знате да ли су они имали, односно, да ли знате да ли су они имали састанак пре него што је Ћосић био постављен за председника средином шестог месеца те године?

Александар Васиљевић: Не знам. Ја сам потпуно изолован тада.

Торе Солдал: Можемо наставити.

Владимир Дзуро: Можемо сада питати нешто за планирање. Сматрам да то можемо брзо завршити. Према вашем знању, колико често је тај план био прихваћен или промијењен, адаптиран?

Александар Васиљевић: То је, то је дугорочан докуменат. Ја мислим да је он рађен негде, значи, морао је бити рађен од 1988. године, па негде до 1989. Морао је бити ажуриран због тога што је дошло до реорганизације ЈНА и преласка са команди армија на команде војних области. То је план који је стратегијски документ, који се не мења од прилике до прилике. Тако да је то један стални докуменат.

Владимир Дзуро: Ако сам добро разумио, ви сте говорили о трима могућим смјеровима напада на Југославију, дакле: са истока, са запада, и онда оба-два заједно.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Према вашем сазнању, да ли је било нешто у том стратешком плану везано за ратове у Хрватској и у Босни?

Александар Васиљевић: Не. Унутрашња агресија није разматрана, нити је предвиђена та ситуација до које ће доћи.

Владимир Дзуро: Да, мислио сам да ће, да је то врло једноставно. Сад, што се тиче врховне команде, да ли је било састанака између српског Министарства одбране и већа врховне команде, колико ви знате?

Александар Васиљевић: Опет ми није јасно овај – и већа врховне команде. Јел' штаб, мислите на штаб врховне команде, војног врха и министарства одбране?

Владимир Дзуро: Да. Више ћемо говорити о министарству одбране касније.

Александар Васиљевић: То мислите Министарство одбране Србије?

Владимир Дзуро: Да. Милим да можемо сад прећи на Територијалну одбрану, ако будемо имали више питање о ономе о чему смо већ разговарали, онда ћемо сутра питати. Генерале, ви сте нам сад испричали о структури Територијалне одбране, дакле принципе те структуре. Интересантно би било знати, што се тиче одбране, у Влади Србије има три кључна министарства: Територијалне одбране, Министарство унутрашњих послова и Министарство одбране. Колико ви знате, од 1990. године надаље, кад је усвојен нови Устав, да ли су ова три министарства, и поготово, не само министарства, него и сами министри да ли су они извештавали председника владе или председника државе? Дакле, ко је вршио контролу над тим министром?

Александар Васиљевић: Не тај израз „контрола", него ко има јурисдикцију над њима... Мени то није апсолутно поуздано познато, као што говорим око стања у ЈНА. Али фактичку јурисдикцију над њима је имао председник републике, Слободан Милошевић. Мислим да председник владе у то време није имао такву снагу, и систем је био председнички, а не президентски. Посебан акценат је био а укључивању министарства унутрашњих послова у догађаје који су следили после оне мартовске седнице врховне команде 1991. године. Али по неким елементима мислим да то иде и пре тога, и да се то већ дохвата крај 1990. и почетак 1991. године. Ту конкретно мислим на негде половину августа, ја мислим да је то 19. август 1990. године, када је дошло до сукоба у Станици милиције у Книну, и када су српски полицајци из те странице написали једно писмо савезном секретару за унутрашње послове Петру Грачанину. Мислим да се ту радило о мењању амблема које су имали тада полицајци из претходне Југославије, и то је скидање петокраке и стављање шаховнице. То је период у којем је на челу Сектора јавне безбедности у Хрватској Перица Јурић, који је као син усташког емигранта доведен из иностранства и постављен на чеону функцију у МУП-у Хрватске. То је период у којем МУП Хрватске почиње да отвара велики број полицијских станица углавном на рубу где су живели претежно Срби. То је познати случај и ексцес око формирања такве полицијске станице у селу Кијеву. То је период у којем МУП Хрватске упада изненада у полицијске станице у којима су били претежно Срби, углавном у касним поноћним сатима, када специјалци МУП-а Хрватске изузимају оружје за резервни састав те полицијске станице. Дакле, то је процес у којем се почиње разоружавање полицијских станица у којима су били претежно Срби, отварања нових полицијских станица, нарочито у Славонији, према Србији, и у Книнској крајини. И тада долази до те познате „Балван револуције". Ишао сам у широко објашњавање да би се боље разумело. Тада се, значи, половином јула 1990. Године, КОС је открио прве индикације о илегалном прављењу нове структуре која се звала збор народне гарде. Тачан датум је 17. Јули, када је установљено да се регрутовање за збора народне гарде врши по линији месних одбора ХДЗ-а, и учешће месног свештенства римокатоличке цркве. А регрутовање за ту гарду је вршено и на простору Босне и Херцеговине. Тада је конкретно било 200 лица у западној Херцеговини који су регрутовани за ту гарду. Провером ко су та лица која су дошла на преглед у Загреб, лекарске прегледе, установили смо да има кажњеника за крвне деликте, лица која су суђена за силовање и насилно понашање, и највећи број оних који нису служили

војни рок у ЈНА. Онда смо те податке дали у јавност, мени се чини 25. јула 1990. године. А онда је министар Бољковац расписао конкурс, јавни конкурс, за пријем редарственика. Ја мислим да је то било 27. јула 1990. године. И онда су сви ови који су пре тога тајно били регрутовани претворени у редарственике који ће се курсирати у школском центру у Загребу, а њихове базе ће постати Ракитје, Лучко, Валбадон код Пуле, да то сада даље не расплињавам. Тада, кад сам рекао, министарство одбране и шта се то све догађа, тада, крајем 1990. или почетком 1991, ја мислим да је крајем 1990, споменуо сам да, кад говорим о том министарству одбране, мислим да је то била тема, и о улози МУП-а Србије, јер смо о томе разговарали, у Хрватској бивају ухапшени: Аркан, један Стевановић, и нисам сигуран да ли је Бамбић, нисам сигуран у то презиме, са оружјем које су носили и шверцовали у Хрватску, што указује да је тај процес наоружавања и организовања Срба на простору Крајине започео најмање почетком 1991. године, најмање, а највероватније крајем 1990. године. Ми тада оперативно откривамо преко органа безбедности у Книнском корпусу да се у Центру Територијалне одбране у Голубићима код Книна врши обука неких добровољаца којом руководи Капетан Драган, и да се то држи доста затворено, и као нека локална тајна. У истом периоду је присутан Симатовић Франко под псеудонимом Френки, иначе тада функционер МУП-а Србије, Државне безбедности Србије, СДБ-а Србије, из чега произилази очигледно да је из МУП-а Србије већ било активности на организовању тамошњих Срба за неку или област, или за одбрану од Хрвата. Шта је циљ – ја не знам. Не може се спорити да су Хрвати већ били наоружани, то сам раније причао, са аутоматским оружјем. И сада се присећам да то није било крајем 1990. године, јер када сам реферисао шта знамо о наоружању Срба у Крајини, тада немам податке да је, да су у Голубићу Капетан Драган или овај Френки. Већ сам био рекао да су Срби вратили оно оружје које су отели били из полицијске станице након наредбе Председништва СФРЈ о разоружању 9. јануара 1991. Да будем сада директан у односу на ово што је вас интересовало – у МУП-у и СДБ-у Србије објективно се конституисао један такозвани војни штаб. То је нешто што се спомиње као некаква војна линија, али се та војна линија не може везивати за ЈНА по томе да је „војна" линија, него се тај израз односи на људе који се баве организовањем Срба на просторима где живе, и њиховим наоружавањем. По мојим сазнањима, а немам документ, него из свих укупних контаката са људима са којима сам био и кад сам пензионисан, па и после, кључно лице у тим пословима је био Радмило Богдановић, након његове оставке на положај министра унутрашњих послова 9. марта 1991. године. Њему су били потчињени у тим пословима начелник СДБ-а Јовица Станишић. Са њим је функционер СДБ-а Тепавчевић, не знам му име, којег у жаргону зову Тепа. И два кључна човека: Радован Стојчић Баца задужен за Словенију и Барању, и Стаматовић Френки, задужен за Книнску Крајину, Лику, Банију и Кордун.

Владимир Дзуро: Генерале, сад сте рекли Стаматовић.

Александар Васиљевић: Симатовић, погрешио сам Симатовић. Јер има генерал Стаматовић, па ми се онда... Симатовић. Познато ми је да је Кертес Михаљ у то време био човек који је са пуном торбом кеш-девиза ишао на ратиште ради исплаћивања њихових састава, и који је све време до уклањања са

функције шефа царине био човек од неограниченог поверења Јовици Станишићу. Онда се доводе страни инструктори за обуку, који обучавају месно локално српско становништво, и по мојој процени, то су први зачеци формирања тих „Црвених беретки". Један од тих првих инструктора је Улемек Милорад звани Легија. Углавном су под псеудонимима, а један који је био у Барањи носио је ирску капу, па су га због тога звали Ирац, а једног су називали Шмит. И углавном се ради о људима који су били инструктори за обуку. Ја претпостављам да су то људи који су били у легији странаца, али су сви доведени из иностранства. Аркан, он има своју групу коју назива „Тигрови". То је група која је, у прво време кад смо открили да постоји та групација, а то је почетак јесени 1991. Године, да има центар за обуку у досадашњем објекту Територијалне одбране Војводине, у Ердуту, где је њих 27 или 28, сви заједно, по проверама које смо ми извршили, имају 102 године затвора. Дакле, све криминална структура. Касније ће се за Босну појавити некакав Марко Лазовић, такође припадник СДБ-а МУП-а Србије. И та структура која је ово организовала, по мом утиску, ствара своју Територијалну одбрану на овим просторима. Они постављају команданте места, као што је у селу Ловас био Љубан Деветак. И мислим да се ништа на територији што се дешавало иза линија ЈНА није одвијало без њихове апсолутне јурисдикције, ове војне линије. Та структура нажалост није била потчињена ЈНА, јер МУП никада више није био ни паралелан са ЈНА, него увек доминантна структура, по линији да је директно везана за Слободана Милошевића.

Владимир Дзуро: Генерале, можете ли објаснити како је то било могуће да у савезу у савезу у којем имате МУП који ради, МУП Србије који ради онда на територији Србије, МУП Хрватске, који онда ради на територији Хрватске, и исто тако МУП Босне и Херцеговине који ради онда на територији Босне и Херцеговине, итд, како је то могуће да органи који су били под Министарством унутрашњих послова Србије су били активни на територији Хрватске?

Александар Васиљевић: Па исто онако како су органи Министарства унутрашњих послова Хрватске били активни у Босни и Херцеговини. Јер, могу овде да пронађем датум када смо открили транспорт три камиона оружја из Лучког, из базе у Лучком, у Чапљину, и када смо то рекли Алији Изетбеговићу, онда је он одговорио да пустимо западну Херцеговину, јер она ни у Титово време није била у Босни.

Владимир Дзуро: Да, то ћемо оставити за послије.

Александар Васиљевић: Дакле, питали сте ме како, како је тај МУП радио према интересној територији у Босни, а то је западна Херцеговина, то је и овај МУП Србије радио према територијама где су били Срби, без обзира што је то друга територија била.

Владимир Дзуро: Моје питање је – је ли то било легално или не?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Не сумњам у то да су Хрвати радили овдје и Срби овдје. Моје питање је било да ли је то легално било.

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Зар не би било више природно да би Савезни МУП тако нешто организирао?

Александар Васиљевић: Не. Не. Рећи ћу још један податак од када то у ствари почиње. Ја ћу да употребим израз „брљање"по туђој територијалној подели 1989. године је, или почетак 1990, ја нисам шеф КОС-а, ја сам командант дивизије у Сарајеву, али знам да је РДБ Босне и Херцеговине, чији је начелник био Средоје Новић, открио оперативне активности ДБ-а Србије на подручју Босне и Херцеговине у (неразумљиво) Дрине, што је изнео протестно, као, као реаговање на састанку са Савезним СУП-ом, јер по закону нису имали право на те активности, на стварање своје мреже сарадничке на територији друге републике. А онда су се из ДБ-а Србије правдали да ти Срби нису имали поверење у МУП Босне и Херцеговине, него се због тога сами обратили српском МУП-у. Ја ово доводим у везу са једном објективном генералном политиком Србије која је почела да брине о свим Србима, и ако нису на њиховој територији. А ово говорим због тога што је тада, откад је Милошевић дошао на власт, онај меморандум Српске академије наука и Добрица Ћосић су политички рехабилитовани, и Добрица Ћосић је постао „отац нације" морам да одем у дигресију да би се разумело шта се догађало у Југославији, а исти тај Добрица Ћосић, по сазнањима КОС-а, поузданим сазнањима, 1989. године је контактирао у Грацу, у Аустрији човека који ће касније постати почасни конзул код Фрање Туђмана, не могу сада презиме, имена да му се сетим, али моћи ћу да (неразумљиво) а то су: Марко Веселица и Хрвоје Шошић, хрватски националисти, где се догађају око преуређења Југославије. Значи, то су године када се ради на туђим територијама. Иако сам се удаљио јако, много сам се удаљио од овог директног питања које је било. МУП-ови су у ствари по рецепту из Хрватске постали језгро за стварање властите војске. Ми смо у Босни – а то ће друга тема бити, урадили велики напор, у Босни и у Македонији, ми из КОС-а, да се спречи трансформација МУП-а у страначку војску и улазак у рат са ЈНА. Прећи ћу на МУП Србије (неразумљиво) војној линији (неразумљиво).

Владимир Дзуро: Генерале, да ли могу само нешто појаснити? Јер мене занима за војна линија, али хоћу нешто, да нам буде нешто јасно: ја не покушавам сад оправдавати оно што су Хрвати радили, јер то није сад тема о чему говорим, ја уопће немам разлога да ту оправдавам. Да ли сте ви као КОС икад добили информације да је Хрватски МУП имао своје активитете, да су нешто радили по самој територији Србије? Поготово по дијеловима где су и Хрвати живели, рецимо у Војводини? Да ли сте имали, накратко, да ли сте имали доказе који би везали те војне активности МУП-а Хрватске са Хрватима који су живели у Србији?

Александар Васиљевић: Те су везе постојале више по облицима агентурог праћења стања на територији, али војног организовања Хрвата у Војводини, на простору Србије, нисмо имали сазнања о томе. ТО је више по релацији као што је ДБ Србије радила око Дрине у Босни. Тако је центар СДБ у Осијеку имао своје позиције према Војводини. Али у смислу војног организовања, немам сазнања.

Владимир Дзуро: Хвала. Само да се вратимо оној војној линији, јер ви сте говорили о томе.

Александар Васиљевић: Да, 1995. године, на пријему код покојног Ђурувије, новинара, поводом некакве годишњице формирања „Дневног телеграфа",

имао сам прилику да се сретнем по први пут са Бором Јовићем, који је иначе Крагујевчанин као и ја, из Крагујевца. Са њим је био академик Антоније Исаковић. Питао сам га да ли могу сада, пошто сам као пензионер пензионера, да га неке ствари питам. Моја су се питања односила, кад говорим о тој војној линији, зашто у својој књизи коју је написао врло детаљно око збивања са војним врхом и са Југославијом ни речју није споменуо улогу МУП-а у свему томе. Он је рекао да није још време да се о томе говори, али да он веома мало и иначе зна о томе, па каже – ја сам знао само да они имају некакав свој војни штаб, и тамо су ми показивали некакве карте, али мене то није интересовало. Ту има и друга, других питања око Словеније. Мислим да, да, овај ће разговор трајати месец дана (смех) (неразумљиво) интересантно! Питао сам га зашто је на 17. седници Савезног савета за заштиту уставног поретка 26. јуна подржао улазак војске следеће ноћи у Словенију, заговарајући чак да треба да се уведе ванредно стање и војна управа у Словенији, да би четири дана касније, 30. јуна, када је ЈНА била нападнута од Територијалне одбране Словеније, када је у ваздуху било већ 58 авиона ратног ваздухопловства, рекао да ако хоће Словенија да се отцепи, нека се отцепи, да се војном силом не могу решавати проблеми у Југославији, и да због тога војску треба одмах извући на нове границе и сва материјална средства. Још је рекао да ће зажалити Словенија што је изашла из Југославије. Он је овај део у својој књизи описао, али је прећутао шта је заговарао четири дана раније. Он ми је рекао, дословно – а слушај, Васиљевићу, да ти поштено кажем: ма прво смо хтели да те Словенце лупимо, да нас запамте, а онда да изађемо. Ја сам му рекао да војска није боксерска рукавица са којом се може неком разбити нос, па онда крвава бацити. А он ми је рекао – немој да зајебаваш, завршили смо! То је кратак разговор један, али осликава код тих челних људи у Србији какво је опредељење било. Па добро, ко хоће да се отцепи, нек се отцепи, али, српски народ има право на референдум, и он те своје крајеве не да. Дана 24. или 25. јануара 1991. године разговарао је Слободан Милошевић са Кучаном, и постоји после саопштење за јавност. Да вас подсетим: то је на дан пре оне расправе и приказивања филма о наоружавању. У том саопштењу стоји, парафиразирам:„Српски народ признаје право словеначком народу да се може отцепити до осамостаљења, али исто тако право има и српски народ". Ја мислим да, да је ово цело стајалиште из чега су почела војна организовања и прављење војне линије у МУП-у а то, према причању и казивању Боре Јовића у његовој књизи постаје евидентно од неуспеле седнице врховне команде о разоружавању паравојних састава у Хрватској, и од тада иде логика: они су наоружани, ми ћемо наоружавати Србе да се бране! А Шешељ наступа одвојено са његовом линијом Вировитица–Карлобаг, а Вук Драшковић у исто време да су српске земље тамо где су српски гробови, због чега је Марин Видић у свом дневнику који му је заплењен записао како је донета одлука да се погинули припадници ЈНА одмах спаљују у Вуковару, да не би српске мајке долазиле и то третирале као српску земљу. Колико знам, тај његов дневник се налази у Војном суду у Београду. Не правдам, и не покушавам ништа да правдам. Ја говорим о чињеницама које су створиле овакву ситуацију, и то, и тако се увозе страни инструктори, са тајним именима, регрутују и криминалци и поштени људи, и праве своје специјалне јединице за специ-

јалне операције. У овај простор се убацују поједине странке са својим гардама: Српска народна одбрана са Јовићем и одредом „Душан силни".

Владимир Дзуро: То је јединица, „Душан силни"?

Александар Васиљевић: Да. Челници Српског четничког покрета или Радикалне странке Војислава Шешеља, и Српска добровољачка гарда Вука Драшковића, чији је командант био Гишка, такође криминалац познати, који се убацио у Лику и на простор Книнске Крајине. И тако се на тој територији појављује некаква друга шарена војска која контролише територију, поставља команде места, и оно што знам о случају села Ловас – врши ликвидације.

Владимир Дзуро: Генерале, пре него што наставимо са овим, само једно питање: споменули сте Бору Јовића. Да ли ви говорите сад за Борислава Јовића?

Александар Васиљевић: Да, Борислава Јовића, ондашњег члана Председништва СФРЈ.

Владимир Дзуро: И споменули сте књигу коју је он издао.

Александар Васиљевић: Јесам, то је прва његова књига, не могу да се сетим назива, са масом докумената коју је он објавио. Он има још једну књигу, сада скоро је другу књигу објавио.

Владимир Дзуро: Питање моје гласи: ви сте разговарали са њим о овој књизи. Да ли је он вама дао до знања ти подаци у књизи, да ли су они били истинити, или да ли је он то измислио? Је ли то књига која стварно слиједи ток чињеница, или је он то само, или да ли је он то све само измислио?

Александар Васиљевић: Ми о томе нисмо разговарали. Јер, кратак је тај разговор био, ја сам се први пут срео са њим у четири ока да га нешто питам. Али ја имам свој утисак о тој књизи на бази колико сам знао неке ствари. Прво: очигледно, он је књигу радио на бази докумената која је поседовао и која је склонио. Највећи део онога што је објавио је веродостојно, јер ја имам и забелешку са седнице, 18. седнице Савезног савеза за заштиту уставног поретка, у својој бележници, која је скоро идентична са оним како је он то приказао у књизи. Међутим, код њега је проблем што је он објављивао оно што је њему одговарало у концепту шта пише. Али сам запазио да има, не знам да има неистине, да није говорио истину, али сам запазио да је прескакао нешто што њега оптерећује. Пример, ја сам 19. октобра 1990. године тајно снимио састанак генерала Шпегеља са својим људима око илегалног увоза оружја. Тај сам снимак донео у Београд 21. октобра, а онда је тај оригинални снимак приказан Бориславу Јовићу, као председнику Председништва СФРЈ, у кабинету код генерала Кадијевића, где су били присутни још најближи генерали адмирал Бровет, Благоје Аџић. Дакле, шта се ради у Хрватској, он то зна 22. или 23. септембра, а то у књизи не описује, него само каже: „Био је некакав састанак у ССНО-у где смо разговарали о ситуацији у Хрватској". Из тога сам извукао закључак, што је природно, да све што га је оптерећивало, он је то прећутао. Али је књига врло, врло аутентична, то морам признати.

Владимир Дзуро: Добро. Генерале, да се вратимо Територијалној одбрани. Ја сам намјерно најприје питао за МУП, јер ја сам мислио можда да МУП има утјецај над Територијалном одбраном Србије. Споменули сте војну линију. Да ли је итко из Територијалне одбране био дио те војне линије?

Александар Васиљевић: Не бих рекао да је војна линија. Људи из војне линије су градили и стварали своје везе међу појединим припадницима ЈНА. И у том контексту сам јуче споменуо генерала Грујића и оног капетана Шуца или капетана Колета, којег је дао из своје команде у договору са њима. Дакле, то су више ишле ја бих рекао, подземне, личне везе, а не јавни наступ и легализовање шта МУП ради. Али када су почели сукоби у Словенији, они су се легално појављивали на терену, па и посећивали локалне команданте доле, укључујући генерала Животу Панића, генерала Биочевића (сиц - нејасно), који је био командант новосадског корпуса, генерала Анђелковића којег сам споменуо као команданта Прве гардијске дивизије тамо код Шида, који ће после бити смењен од савезног секретара између осталог и због тога, и постављен Мића Дедић (сиц – нејасно). На другој страни, СДБ Србије је имала своју оперативну надлежност према територији, припадницима Територијалне одбране, јер је тамо било запослено и цивилних лица. Али они су у основи пратили све шта се дешава у тој структури, потпуну јурисдикцију су имали, оперативну јурисдикцију, над министарством одбране, једном од министарстава у влади.

Владимир Дзуро: Дакле, да ли кажете, бар што се тиче обавештајног посла, да је српски ДБ имао потпуну јурисдикцију над српс..., над министарством одбране?

Александар Васиљевић: Да. Кад сам употребио израз „оперативно", то је стручан израз, а у ствари „обавештајна активност".

Владимир Дзуро: Ми смо поразговарали са неким људима из ДБ-а, и они нам кажу да је Територијална одбрана у Славонији била под потпуном контролом ЈНА, јер је Територијална одбрана у случају рата под контролом ЈНА. Да ли то можете објаснити?

Александар Васиљевић: Ја се томе,овај, смејем, због тога што и Капетан Драган када сада излази у јавност, и сви из те њихове Територијалне одбране, а не Територијалне одбране оружаних снага СФРЈ, настоје покривати да су они били под командом ЈНА. Ја се слажем да ако је мобилисан територијални одред из Ваљева, и упућен у сагласности са генералштабом на ратиште, да је њему морао бити надређени командант из зоне војне јединице, али објективно постоји и друга Територијална одбрана, то је она месна структура, команде места: Љуба Деветак, Аркан, (неразумљиво) Црногорац, где они стварају своју, паралелну своју Територијалну одбрану, али не са јединицама које су до тада биле евидентиране у републичком Штабу Територијалне одбране, између осталог и зато што, нарочито у Војводини, је то била мешовито национална структура. Објективно имате легалне јединице легалне Територијалне одбране, које у, у општој опструкцији мобилизације – да она није обавезна, да Србија није у рату, Територијална одбрана упућује један број својих јединица на ратишта, легалних јединица. Али то нема везе са оним што ради војна линија, и успоставља своја команда места и своје јединице, где постављају своје секретаре за Народну одбрану по местима, па и команданте месних штабова. Та структура није била објективно под командом ЈНА.

Владимир Дзуро: Генерале, пре кад сте споменули структуре ЈНА, наиме, Територијалне одбране унутар ЈНА, у бившој Југославији, споменули сте да је

та Територијална одбрана везана за територију и везана за републике. Као примјер: Источна Славонија је била дио Хрватске, дакле унутар структура СФРЈ. Мене занима ово: рекли сте да су неке јединице Територијалне одбране Србије биле упућене на ратиште у Хрватску. Можете ли ми објаснити легално, како је то легално могуће, да су јединице једне земље унутар СФРЈ дејствовале по територији друге земље у СФРЈ? Ако се узме у обзир оно што сте нам пре испричали, да је та Територијална одбрана била везана за републике, и није била реч сад о Југославији као, сукоб између Југославије и рецимо напад са истока или напад са запада?

Александар Васиљевић: Да. Али је основни проблем што тај принцип који је израђен за одбрану од спољне агресије поремећен је у поремећеној ситуацији, у којем те снаге, конкретно у Хрватској, од августа месеца врше организоване нападе на ЈНА. Значи, то је потпуно поремећена ситуација, све је рађено за спољну агресију,и ови принципи важе. Али то је, у основи се ради, значи колико год трибунал не признаје те датуме, ради се о оружаној побуни у оквиру једне државе која није још увек међународно призната. И због тога сада простор Источне Славоније, да није у Србији, и да Територијална одбрана из Србије, шта тражи у Хрватској? Ја мало знам које су јединице биле из Територијалне одбране тамо. То могу мериторнији од мене да кажу команданти који су их имали под својом командом.

Преводилац: Нисам сад прве речи…

Александар Васиљевић: Значи, ја мало слабо, ја мање познајем... Али ако узмем Вуковар, чак не знам где, да ли је он, он је вероватно у Хрватској на тој територији. Вуковар је, двадесет дана блокирана касарна. То је са датумом 14. септембар 1991. године. Имају мртвих, рањених, немају више хране и воде. Исечена струја. И био сам на састанку у генералштабу када је јављено генералу Кадијевићу да су у веома тешком стању, и моле помоћ. Онда је генерал Кадијевић рекао адмиралу Бровету да одмах назове представнике, да ли је то било европске тројке, или посматрачке мисије неке, ја мислим да је био Карингтон да пренесе Туђману да одмах деблокира касарну у Вуковару, да омогући извлачење рањеника и мртвих, и да ослободи путеве снабдевања и дотура до касарне. И ако то одмах не уради, да ће имати велики рат. Адмирал Бровет се вратио поново на састанак и рекао, ја мислим да је био Карингтон, који је замолио да се уздржимо још 24 сата, и да ће све предочити Туђману. Али одговора са Туђманове стране није било, и блокада је настављена. И онда је војска кренула на Вуковар. Уместо да отвори тај део и Вуковар прогласи, ја бих рекао, отвореним градом. Ничега не би било! Уместо било каквог разговора о томе, хапси се те вечери, 14. септембра се хапси генерал Аксентијевић у Загребу.Командант одбране Јастреб, не знам како му је име, заборавио сам.

Преводилац: Аха говорите о Јастребу?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Не улазим у то, мислим, нисам рекао да, да Хрвати нису напали касарне и да нешто од тога не оправдам, не оправдам, него ја само питам како је то могуће да су јединице Територијалне одбране једне земље се налазиле на територији друге земље.

Александар Васиљевић: Ево овако – тамо су ратна дејства, укључили су се у то. Али пошто је раније било по ономе – нек се отцепи Словенија, али имају право и Срби да се изјасне где ће да живе. Онда се правила власт на тој територији у залеђу ЈНА.

Владимир Дзуро: Моје питање је само због тога јер ви, као војни стручњак, ако ЈНА сада пошаље своје регуларне, мислим, нормалне јединице у Вуковар, да би се ослободило касарну, уопће немам проблеме са тиме. Мој проблем, са законског, легалног стајалишта, ради се о томе: ако се јединице Територијалне одбране које одговарају министарству унутрашњих послова...

(Владимир Дзуро и преводилац дискутују о преводу)

Преводилац: Океј, сада ћемо поново.

Владимир Дзуро: Дакле, једино моје питање гласи: како је то могуће да у јединице Територијалне одбране Србије, које су под јурисдикцијом Владе Србије, су биле послане на територију Хрватске да би тамо изводиле дејства? Ако је то легално, законито, онда мене занима како је то могао добити овлаштење за то, тко је могао дати овлаштење за то. И ако је стварно тако било, онда ако знате тко је дао овлаштење за то. То је заправо једино питање које имам.

Александар Васиљевић: Ја ћу то, овај, принципијелно да објасним. Са тим да уопште не желим било шта да правдам. Али тамо где се налази ЈНА, јединице Територијалне одбране могу да се укључују у дејства, овај, са њом на њен захтев или по одобрењу из председништва.

Владимир Дзуро: Али сам на територији где се ЈНА налази.

Александар Васиљевић: ЈНА се налази на територији Вуковара, а Срби у Вуковару су се организовали као територијалне јединице, и сада се налазе у дејству са ЈНА. Ви сте у праву да то није тај,тај 12. или неки други територијални одред Вуковара из оне просторне структуре, ја претпостављам да није, да то нису ти људи! Али је конституисана та војна линија и створена некаква територијална одбрана од тих локалних Срба који ту живе. Други проблем може да буде другачији, ако је тај територијални одред из Ваљева, ја не знам да ли је Ловас у Хрватској или, ја заиста не знам где је, али ако је он прешао у Хрватску, то је сада, може правно да буде проблем, како се он нашао на територији Хрватске! Нећу да будем адвокат па сада да улазим у те финесе па да кажем да је то одред из оне маневарске структуре, који није везан за териториј, јер у Црној Гори је био проблем када је једна јединица из Црне Горе била негде горе на Кордуну, па је подизањем мајки и народа у Црној Гори било – а што Црногорци губе главу горе, и траже да се врате назад? И ту мислим да је ишао Момир Булатовић горе на разговор са њима и поставио захтев да се врате Црногорци – шта ће горе по Лици и Кордуну, они су за Црну Гору! Е сад, да ли је то била резервна јединица, из резервног састава ЈНА, или из Територијалне одбране – ја не знам. Али постављен је услов и да се свако врати на своју територију, и отпори су били јер није било проглашено ратно стање, што је постало терен за добровољце да се прикључе ЈНА. Али ту се морају разликовати по моме две групе добровољаца: они поштени људи који су се заиста јављали појединачно и долазили у јединице ЈНА, облачили униформе и ушли под команду ЈНА, и јединице типа Српске добровољачке гарде и јовићеваца (неразумљиво) или

четника, и сви они сада ће причати да су под командом ЈНА. А човек из МУП-а са којим сте разговарали, претпостављам да није споменуо војну линију о којој сам ја говорио.

Споменули сте да сте од неких људи из МУП-а сазнали то, то, то и то, и да су они били под командом ЈНА. Да, мене интересује сада, јер ја сам мало сада (смех)... Ја овде улазим у ствари у питања по којима нисам довољно наоружан, да тако кажем. Значи, то је део који ја периферно знам, који сам делом учествовао у раду Штаба врховне команде, али само делом. Бољи би саговорници били људи који су били команданти доле, који то апсолутно знају, јер су имали то и у својим наређењима, или на други начин како су са њима комуницирали. Ја сам само наишао преко органа безбедности да се то њихово организовање, постављање и где им се налази нека јединица, као одред „Црногорац", тако су га звали, до тога се није могло јавно доћи, нити је било упутно да се о томе разговара, јер је, јер то није јавни рад службе државне безбедности, па они са мном о томе причају и кажу – и радимо то и то, направили смо јединице и тако... Могу сада да испричам, али то је опет везано за Ловас, кад сам сазнао за то шта има на територији и како су се организовали линијом СДБ-а Србије, а то је мој одлазак у Шид 28. октобра 1991. године. Да подсетим: три дана након што сам написао информацију о злочину у Ловасу, отишао сам на лице места у Шид код органа безбедности пуковника Петковић Љубише да видим шта се то догодило. Он је иначе био потчињен генерал Бабић Милету у Првој војној области. Онда сам се вратио 28. поподне у Београд, где је био састанак у Министарству одбране Србије, код генерала Симовића: генерал Симовић, генерал Кузмановић, генерал Ђокић, Зоран Соколовић, Зоран Јанаћковић, тада шеф СДБ-а Србије, и тада пуковник Туманов, мој заменик који је дошао на тај састанак, јер није био сигуран да ли ћу ја на њега стићи. Ја сам доста емотивно реаговао на том састанку због тога што, кад сам у зграду улазио, полицајац ме је питао, полицајац ме је тражио да оставим оружје на улазу, што нисам хтео, говорећи му – а како вам Аркан улази са аутоматом? И тако сам упао наелектрисан на тај састанак. Ту сам изнео шта се догодило у Ловасу, и зашто СДБ Србије прави своје оружане формације по територији које учествују у томе, и шта тражи Арканова банда на том простору. Онда сам рекао да сам Крагујевчанин у којем су Немци стрељали 7.000 људи у једном дану, недељу дана пре тога у Краљеву 6.000, одакле ми је мајка, али колико знам ником нису секли прст нити ухо, и питао Зорана Соколовића зашто су ангажовали Аркана по територији, са мафијом која има 102 године робије. Он ми је хладно рекао да не зна ни ко је Аркан, нити зна о чему ја то говорим. И ту је дошло до моје свађе са њим, у којој сам рекао – ако он то не зна, да доведе Јовицу Станишића да то му објасни свима пред нама. Део те моје свађе је чула госпођа Глишић која је била шеф кабинета у Министарству одбране код генерала Симовића, која је касније написала неку књигу у виду неких својих мемоара, и која је описала ту свађу моју са Соколовићем, вероватно не знајући шта је био прави мотив, јер она је ушла да послужи кафу. Тада сам ја, од тада сам ја називан, у њиховом жаргону, у МУП-овском жаргону – онај шваба из Крагујевца: То су ти сукоби.

Владимир Дзуро: Мислим да је сад добра прилика да завршимо за ручак. Генерале, колико је сад сати?

Александар Васиљевић: Е, мој баш увек није тачан... 12.49.

Владимир Дзуро: Сада је 12 сати 59 минута. Ми ћемо сада прекинути овај разговор да бисмо отишли на ручак.

(пауза)

Владимир Дзуро: Добар дан. Можете ли нам рећи колико је сада сати?

Александар Васиљевић: 15.08.

Владимир Дзуро: Сада је 15.08 и наставити ћемо интервју. Да ли се слажете да о овоме нисмо разговарали током паузе?

Александар Васиљевић: Слажем се. Слажем се да разговарамо без присуства адвоката, и спреман сам да наставим са давањем изјаве, и свестан сам да све што будем давао, може бити употребљено и као докази против мене.

Владимир Дзуро: Знам да звучи као формалност, али то једноставно мора да се прочита, мора да се кроз то прође. Из овога што сте сада рекли, ми схватамо да желите да наставите без присуства адвоката и да не морате ништа да кажете уколико то не желите.

Александар Васиљевић: Јасно.

Владимир Дзуро: Ја се извињавам, преподне вам нисам представио преводиоца за послеподневни део. Име ове даме је Мирјана Срећковић. Морам да вас питам да ли имате нешто против да Мирјану Срећковић користе у овом интервјуу.

Александар Васиљевић: Немам.

Владимир Дзуро: Да ли ви разумете језик којим Мирјана Срећковић говори?

Преводилац: Којим разговарам са вама.

Александар Васиљевић: Кад говорите српски, разумем.

Владимир Дзуро: У реду. Хвала. Пре паузе, разговарали смо о Територијалној одбрани...

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: ...и волео бих да наставимо на ту тему да разговарамо. У свакој од република у оквиру бивше СФРЈ постојала је Територијална одбрана. И неколико сати смо разговарали о Територијалној одбрани Србије.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: И споменули сте да на територији Источне Славоније, на територији Хрватске, била је друга Територијална одбрана, која се није уклапала у структуру, предратну структуру, како је то било планирано од стране ЈНА. И наговестили сте, рекли сте да је у ствари војна линија била та која је имала веома јак утицај на те структуре.

Александар Васиљевић: Да, направљена је, значи, да будем јаснији, направљена је од нечега што су звали вероватно територијална одбрана, а не знам му назив, али која је објективно рађена по принципу, по принципу просторне структуре територијалне, легалне територијалне одбране. Кад говорим о просторној структури територијалне одбране, мислим на територијалну, на јединице територијалне одбране које се формирају на нивоу месне заједнице, општине или регије, и оне се не покрећу лево или десно, увек остају на територији.

Владимир Дзуро: Да ли можете рећи, на основу својих сазнања, оно што се догађало у Источној Славонији и Барањи 1991. године, да ли се може рећи рецимо да је Осијек био једна та област за, град, центар за једну ту област, Вуковар за другу, и... Значи, да би та, рецимо, структура, предратна структура, прошла, команда, да ли би била рецимо у Осијеку или у Вуковару... да ли би, као општина, као општински центар?

Александар Васиљевић: Да, значи ви у ствари питате, ако сам добро разумео, каква је била структура Територијалне одбране у оквиру републике Хрватске.

До почетка ратних сукоба, у Осијеку је био зонски Штаб Територијалне одбране, а у Вуковару је био општински Штаб Територијалне одбране, као и у другим општинским местима. Значи, принцип је: у седишту регије као што је Славонија где је Осијек, формира се зонски штаб одбране, а у оквиру зоне свака општина има свој општински Штаб Територијалне одбране. Ја се присећам да је Главаш био у Секретаријату Народне одбране, радио је у Секретаријату Народне одбране. То је једно лице којег се сећам који је радио на војном организовању, по линији ХДЗ-а, наоружавања Хрвата, значи то је пре почетка рата, а да је, чини ми се, у Вуковару био Мерчеп. И то је сада опет ван овог питања и овог контекста, али је приказано у оном филму о Шпегељу 25. јануара. И изјава која је снимљена од Остојић Звонка, из Вуковара, да су сачинили спискове за тајну ликвидацију, за тиху ликвидацију виђенијих Срба и комуниста на простору Славоније. И пола сата након приказивања филма у јавности – због тога што Остојић није био обавештен да ће филм бити пуштен, он је убијен у свом стану. Ликвидиран је.

Дакле, та територијална одбрана, која би у нормалним условима требало да буде компактна, већ тада је била селектирана по националној основи. Тако је Шпегељ, док је постао министар одбране Хрватске, одржао састанак са министарством, прозвао 19 Срба, и рекао им да више нису радници Министарства одбране Хрватске. То је било негде половином 1990. године. Значи, тачно ту негде септембар 1990. године. И у тој клими прочишћавања раније Територијалне одбране вишенационалног састава, дошло је до тога да су и Срби на подручју тог Вуковара, кад су почела, претпостављам кад су почела дејства, правили своје јединице. Али генерал Новоселић, који је командант републичког Штаба Територијалне одбране у Загребу, нити зна шта се овамо ради, нити ко какве војске прави. Ја мислим да имам негде некакву белешку сачувану, кад је Шпегељ позвао, као министар одбране, Новоселића, који је такође Хрват, и запретио му зашто он не извршава налоге Министарства одбране Хрватске у односу на неке кадровске промене које су вршене, а он му је рекао да он за то није надлежан, као министар одбране, а онда му је Шпегељ рекао, то сам добро запамтио – споро мислиш. Мораш брже да радиш, јер те више неће бити ту где си сада. И то је њега иритирало да је написао, овај, један рапорт притужни, који је послао у генерални штаб.

Из тога, формално-правно посматрање шта је Територијална одбрана, зашто и како су сада Срби направили своју у Вуковару или на простору Хрватске, или зашто се појављује Радован Стојчић Баца тамо на том простору, не може се објаснити ако се посматра само по томе: стање мирно, постоји Југосла-

вија, постоје, постоји Хрватска као део те Југославије, нема припрема за отцепљење насилним путем, односно спречавања да се то отцепљење догоди како год хоће Хрвати. Ја сам за то да ми поставите, ако можете, овај, конкретније неко питање у које сам ја можда боље упућен. Ја овде више износим из угла општег познавања те ситуације, али не као човек који ради у тој структури, који зна апсолутно све шта се ту дешава. Ја знам неке само детаље, неке парчиће из нечега што сам добивао оперативним путем. И, поједностављено, ако могу да будем још јаснији, значи, постоје легалне јединице легалне Територијалне одбране. Да употребим тај већ спомињани одред Територијалне одбране из Ваљева, који је упућен и нашао се у рејону села Ловас. По којем механизму и каквом командном линијом, наредбодавном линијом, се он тамо нашао, ја то не знам, али је чињеница да су неке јединице Територијалне одбране из других места, ван те територије. Значи, из Ваљева се нашао у Славонији. Но, по моме, то је мањи проблем због тога што је то легална јединица легалне Територијалне одбране Републике Србије. А раније сам објаснио да постоји просторна структура и маневарска структура Територијалне одбране. Дакле, маневарска, која се може премештати са једног краја, да је она Југославија, са једног краја Југославије на други крај. Проблематично је оно друго што се назива исто, а по оптужници Хашког трибунала, Територијална одбрана, што се изједначава. Та друга структура, која је прављена мимо ове постојеће, у облику команди места и њихових јединица и команданата. Нове структуре милиције као органа власти, које по ономе што ја знам иду линијом, војном линијом и МУП-а и СДБ-а. (неразумљиво) да је човек за тај славонски део ратишта Стојчић Баца, а лички – Френки. Који су ту сада односи те субординације, и да ли војска са њима командује, ја верујем да вам је то веома интересантно.

Владимир Дзуро: Да, свакако.

Александар Васиљевић: Никада није МУП и та структура била, структура коју је МУП правио, не само тада, него и кад сам се затекао у рату 1999.године што сам могао да видим да су њихове структуре потчињене војном команданту. Чак у рату који је проглашен, у ратном стању 1999. године, постојала је наредба председника Милошевића као врховног команданта оружаних снага да се све јединице и састави МУП-а у зони распореда војске имају потчинити војним командама. Тај део је са њихове стране, по ономе што ми је испричао генерал Ојданић, апсолутно игнорисан и одбачен, да њима војска не може командовати.

Преводилац: Ја се извињавам, за које јединице сте то говорили?

Александар Васиљевић: За јединице МУП-а на Косову. Ја се извињавам, улазим у проблем Косова, али објашњавам климу која је владала, која је наслеђена уопште. И по ономе што је мени генерал Ојданић испричао, да је он написао у својој радној бележници овај проблем, и отишао код председника Милошевића да га упозори да МУП неће под команду Војске Југославије. А он му је рекао, пошто ја то препричавам, не могу да покажем шта му баш пише у свесци – добро, они нама нису проблем. Видећемо то, решити ћемо. Ово је више написано због проблема са МУП-ом Црне Горе, који потпуно игнорише војску. Али никад се тај проблем више није ни разрешавао. Ја сам долазио неколико пута на командно место врховне команде у току рата, које је обезбеђивала

гардијска бригада по веома строгом режиму, за свако лице које је унутра улазило.

Владимир Дзуро: Само да појаснимоо којем конфликту суд говоримо. О 1991. или 1999?

Александар Васиљевић: 1999. Ја ћу рећи због чега то говорим. А онда сам видео цивила који обилази стражарско место, ипитао сам – ко је то – а они су ми рекли да је то Филиповић Драган, радник Службе државне безбедности, Ресора државне безбедности Србије, који има то овлашћење од шефа, од Милошевићевог шефа обезбеђења, како се зваше, овај, ма ви ми морате сада помоћи без (неразумљиво) што нисте преводилац. Како се зове овај који је скинут, који је обезбеђивао Милошевића – увек је иза њега? Не? Добро.Не морате ми рећи. Дакле то је, сетићу му се ја дакле: њега (Милошевића) је обезбеђивао генерал МУП-а, и он одређује човека из РДБ-а који контролише војску на командном месту, што је апсолутни апсурд. А тај Филиповић Драган је својевремено био командант „Црвених беретки", колико знам, негде по Босни. Ја сам отишао у страну, али објашњавам то, овај, да објективно њима није војска могла бити надређена, нити су тај део прихватали и слушали. По линији створених веза са „меканим" генералима, они су обезбеђивали неки вид као сарадње и добрих односа, и зато се код Животе Панића или код Андрије Биочевића(?) и генерала Аранђеловића, који је био командант Прве гардијске дивизије, појављује и Јовица Станишић и Баца и Аркан. Али то није уређена и легализована сарадња, нити је уређено било да Биочевић сме потписати Аркановој извиђачкој групи у Бадовинцима на Дрини...

Преводилац: Извините, потписали шта?

Александар Васиљевић: Могу да кажем и да је Арканова група, која је упућена у Бадовинце, извиђачка група 12. корпуса новосадског корпуса. Тај су део они радили скривено и опрезно. Тако да, та просторна структура је, која би се могла звати, код вас се зове све заједно Територијална одбрана, морала раздвајати од онога што је заиста било јединица Територијалне одбране, то су две одвојене структуре. Вероватно су те јединице Територијалне одбране, из других места које су долазиле, бежале са ратишта као и други резервисти. Али ови месни нигде нису бежали, они су ту били стално. И њих су после, Горан Хаџић, након престанка дејстава у Вуковару, прогласили својом оружаном силом, а Аркана командантом своје гарде. Међутим иза тога је МУП имао другу опцију, прављење посебне бригаде од Аркaнове јединице. Али ја мислим да тај, да то није реализовано, јер се он повукао и дошао у Београд да се бави крупним бизнисом. Али из његовог састава су одабрали из државне безбедности по њиховим критеријима најбољи кадар за улазак у оно што ће касније постати ЈСО или Јединице за специјалне операције.

Владимир Дзуро: Ако можемо да погледамо Крајину.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Можете ли да нам објасните каква је била ситуација са територијалном одбраном у Крајини? Је л', колико схватам, то је било подручје са већинским српским становништвом, и јединице Територијалне одбране би требало званично да буду те територијалне јединице. Јер то није била ситуација као у Источној Славонији где су у ствари Хрвати имали команду као у Осијеку, Вуковару (неразумљиво). Каква је била ситуација у Крајини?

Александар Васиљевић: Ја слабије владам са том ситуацијом у Крајини из најмање једно два разлога: због тога што је она физички била далеко удаљенија и мања могућност да директно могу да изађем на терен и чујем органе безбедности, а убрзо ће иза тога доћи и до опште блокаде. Дакле тамо није ни могло да се тако дође. Међутим, због онога што је мени познато, ту се јавља један проблем који ће вероватно касније бити везан за извлачење оружја из магацина Територијалне одбране Хрватске.

Владимир Дзуро: Извињавамо се, морамо траку да променимо.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: Вратити ћемо се на исту тему. Сада је 20 до 4, ако...

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: И прекинути ћемо интервју да бисмо заменили траку.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: 16 часова и 43 минута, и настављамо интервју. Да ли, слажете се да нисмо о овоме разговарали током паузе?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Пошто смо имали паузу, морам поново да вас питам да ли се слажете, не, да не морате да кажете ништа што не желите, и не морате ни на каква питања да одговарате уколико то не желите.

Александар Васиљевић: Упознат сам са тиме.

Владимир Дзуро: И морам поново да вас питам да ли желите, да ли пристајете да наставите овај интервју без присуства правног заступника.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: У реду. Хвала. Ово је трака број 2, 15. новембра.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Пре него што смо морали да прекинемо, разговарали смо о Територијалној одбрани. Можете ли да наставите?

Александар Васиљевић: Могу. Дакле, од онога што је мени познато, то је: након оног плана о реорганизацији ЈНА који се зове „Јединство", 1987. године, дошло је до смањивања бројног стања армије, а што је у Хрватској учинио са расформирањем дотадашње 6. личке дивизије, која је била састављена од резервног састава, као ратна јединица, у којима је само мало језгро старешина и складиштара било професионално и стално ангажовано. То је један објективни елеменат који је био, а други да у том простору ни раније није било крупнијих мирнодопских састава ЈНА. И када је крајем 1990. и почетком 1991. године дошло до заоштравања у Хрватској и на подручју Книнске полицијске станице, о чему сам причао данас преподне, и када врховништво у Загребу није прихватило да разоружа своје паравојне саставе и врати оружје које су увезли из Мађарске и из других земаља, онда је тамо по линији председника Бабића, у Книну, по другој линији, то је линијом МУП-а, односно Милана Мартића, приступило се самоорганизовању и по истом принципу по месним штабовима и другим јединицама као територијално-просторна структура. По томе се појавило, појавио, онај центар у Голубићу где се обучавају такозване „Книнџе" Капетана Драгана, и доминантна личност испред РДБ-а Србије Френки Симатовић звани Франко. Како је то оружје извлачено када је оно било о објектима ЈНА, а запечаћено од руковаоца (сиц – руковаоца?) Територијалне

одбране, то би вероватно могли боље да кажу они људи који су били на том простору, али мислим да није спорно да је из тих магацина оружје извлачено. Само магловито се сећам једног случаја, једног руковаоца, који је, да ли је негде око Госпића, више нисам сигуран, препродавао локалним Србима све што је имао у магацину.

Преводилац: Руковаоц?

Александар Васиљевић: Ру, значи, магационер. Или складиштар, свеједно. А онда је подметнуо пожар као да је у то ударио гром, и да нема више нигде ничега. Касније, када сам пензионисан, ја не могу да се сетим ко ми је дао папире, нису оверени, али су куцани, претпостављам да је то могао да пише некакав пуковник, ја мислим да се презивао Марић, који је био командант партизанске дивизије ратне у Дарувару, а његова средства су била смештена у складишту у Дољанима, и он је описао како су правили своју посебну сада јединицу, исто ту партизанску дивизију, али само од оних за које су проценили да ће се одазвати на мобилизацију. И како су дали оружје на руке, како се то каже „поделити оружје на руке", исто онако како је ХДЗ поделио оружје на руке својим члановима у оној паравојној организацији. Не знам да ли сам споменуо да претпостављам да је то пуковник Марић.

Владимир Дзуро: Јесте, споменули сте.

Александар Васиљевић: Пробао сам да се присетим откуд је то дошло код мене, сигурно након пензионисања мога, јер ја сам у том крају био познат по тој акцији око Шпегеља и око тог оружја. И имам те папире који можда могу довести до тога како су они то оружје извлачили, ја ту видим један начин тога извлачења: присутно ми је да је ишло другом линијом негде у команди војне области у Загребу...

Преводилац: Шта сте рекли на почетку?

Александар Васиљевић: У команди војне области у Загребу... Присутно ми је. Али опет негде накнадним разговарањем са људима који су тада били на положајима у тој команди, ја сам видео да се у оптужници теретим као да сам помагао наоружавање Срба, па сам их питао шта су то радили, како су то радили. Они су ми рекли да је било људи у позадинском сектору у команди војне области, али и Срба у Територијалној одбрани Хрватске, са којима је био лојалан и генерал Новоселић, као Хрват, ради потребе да се и ти Срби локални наоружају, а не само Хрвати, који около су већ створили своју оружану силу, ишли да дају и папире да се то подели на руке јединицама територијалне одбране, али српског састава. Ја колико знам, у Боснии у Хрватској, о тим јединицама Територијалне одбране, нису биле баш апсолутно етнички чисте, било је ту, у Босни било је и муслимана, као што је било и Срба у (неразумљиво). Исто тако и горе у Хрватској, било је Хрвата који су хтели да бране ту Југославију, и остали су заједно са тим Србима. Међутим, то су ипак мали, мали, овај, проценти таквих. Објективно су то биле прочишћене јединице. Пошто је у оптужници наведено да су агенти КОС-а, ту се мисли на официре безбедности, ступају у контакт са локалним Србима и наоружавају их и формирају јединице. Ја не могу да искључим могућност да, од органа безбедности који су били на терену, да се неко и од њих није укључивао у те активности. Значи, не могу да у томе будем категоричан (неразумљиво). Међутим, категоричан сам у томе да

никакав став из Управе безбедности, или – чак могу да верујем у то да ни из одељења безбедности војне области у Загребу, говоримо о Хрватској – није дала никакав акт нити сагласност да се у то укључи.

Преводилац: Шта сте рекли, у Загребу...?

Александар Васиљевић: У команди војне области, у одељењу безбедности војне области. Није дало никакав акт нити сагласност да се у то укључују. Али тада је била присутна једна клима да се доказују да су са својим крајем и да и они дају неки допринос да се очува тај део у Југославији. Али нажалост нису баш били спремни да се – када треба да оду у прекоманду у тај крај и буду постављени за органа безбедности у некој формираној јединици, да раде (неразумљиво) да оду тамо. Тако сам имао случај са пуковником у Управи безбедности, ако треба могу да кажем име. Зечар Никола, који је нашао путеве и начине да контигент оружја упути према Српским Моравицама у Хрватској, а тај који је то оружје тамо требао да вози, он га је негде ставио у свој магацин вероватно ради продаје. А онда је то откривено, и ја сам на то реаговао, и питао сам га зашто то ради, зашто не оде тамо, кад хоће да се бори у свој крај, зашто не оде тамо. Зашто седи у Београду, а ради на дотуру оружја Србима тамо. Тако да је то био, ја га нисам кажњавао, мислим (неразумљиво) и тако, али сам реаговао оштро на то. Реаговао сам због тога што у Вировитици нико није хтео да за органа безбедности. Од тих људи који су били родом из Вировитице у мојој служби, а били су Срби. И тамо је отишао Хрват, поручник Јурјек, који је после био заробљен и пребијен као Хрват – а шта он ту тражи?!? Дакле, не могу да искључим могућност да нешто постоји што ја нисам знао, и не правдам се овде са аспекта некакве кривице, него са једног мог моралног гледања на то. Али да је КОС стављен у функцију наоружавања, то апсолутно сигурно није, јер ја сам био шеф КОС-а.

Владимир Дзуро: Само, може ли једно питање?

Александар Васиљевић: Може.

Владимир Дзуро: Овај случај, тај човек што је ухваћен, што је откривао кад је транспортовао – одакле је било то оружје?

Александар Васиљевић: А не знам. Да ли је оружје територијалне одбране, да ли је из магацина. Значи, знам кад сам с њим расправио зашто то ради, ја сам њему прво претпостављени старешина, а ако се определио да помаже, зашто ми то није рекао? Он је рекао да је то разговарао са генералом Животом Панићем, који је тада био већ на функцији начелника генералштаба. Значи, да се не измеша: не савезни секретар, јер је то Благоје Аџић, него начелник генералштаба.

Владимир Дзуро: Отприлике, кад се то догодило?

Александар Васиљевић: Ја мислим да је то могло да буде негде фебруар 1992. године, и то оружје није отишло у Хрватску, јер га је онај вратио ту, па је продавао, и онда само то тако открили.

Владимир Дзуро: Значи, требало је да буду тамо допремљени?

Александар Васиљевић: Да.

Преводилац: Значи, то је била намера, да буду...

Александар Васиљевић: Да. Њему је намера била да то, тај крај свој, мор'о би, могу чак да се присетим касније имена и презимена тог човека, који

га је искористио као земљака, а не знам, заиста не знам из ког је контигента и како то изузео, да ли из Територијалне одбране Србије, да ли из неког складишта ЈНА од резервног састава, не знам заиста. Није била то нека велика количина оружја, то је било у једном возилу, али је екстремно зато што је он у томе учествовао.

Владимир Дзуро: Да ли можете да објасните, у Крајини, на плану ЈНА, те јединице Територијалне одбране које би требало да су биле под контролом ЈНА, под којим јединицама ЈНА, под контролом којих јединица ЈНА би требало да су оне биле?

Александар Васиљевић: Рекао сам раније да су то биле раније формиране оне три оперативне групе: 6, 7. и 8, и постојао је книнскикорпус, 9. корпус, који је био потчињен војно-поморској области. Колико је тих јединица заиста било, како су оне где дејствовале, заиста не могу да се сетим. Знам да је било проблема упућивања, око упућивања, значи долазила је јединица из Крагујевца, или тенкисти само из Крагујевца који су били возачи за попуну тенкова тамо који су били, а резерва није могла да се активира због тога што су Хрвати вероватно били претежно у томе. Знам да су били Крагујевчани тамо редовним путем по линији ЈНА. И знам да је вршена попуна мирнодопских јединица ЈНА са регрутима из других гарнизона, који нису били на угроженој територији. Знам да је део материјалних средстава пребациван из тих рејона и објеката ЈНА који нису били угрожени, да узмем сада на пример да кажем Македонија и Црна Гора, ради што потпуније и квалитетније попуне тих јединица ЈНА на том ратном подручју или угроженом подручју.

Владимир Дзуро: Јесте рекли Македонија, шта сте још рекли?

Александар Васиљевић: Да. Из Македоније и Црне Горе. А онда су ишле мајке, родитељи, враћање, нема рата, зашто ће резерва тамо, и тако.

Владимир Дзуро: Ако можете да се сконцентришете на командну структуру, молим вас, у Крајини.

Александар Васиљевић: Мало конкретније то, шта, шта је командна структура ту у Крајини. Значи, постоји команда 9. корпуса – книнског корпуса.

Владимир Дзуро: Да ли би природно команда 9. корпуса контролисала те јединице Територијалне одбране на том подручју? И у теорији, и у пракси?

Александар Васиљевић: У теорији – апсолутно. Ако су захваћени истим дејствима, јесте. Ја сад не могу да кажем чак ни ко је командант, да ли је то општински или зонски штаб у Книну, не знам, не могу да се присетим. Не знам ни где су та дејства одвијана, јер, ја колико се сећам, у Книну се није ратовало, него је то било по ободу тамо. Ово је негде према Госпићу, Плитвицама, више тај северни део горе. Ја сам био тада, радио сам у затвору у Загребу на истрази ухапшене групе око Шпегеља и илегалног оружја. У то време се дешава проблем са Пакрацом, а после тога са Плитвицама. А у Пакрац сам ишао јер ми је после био наредио савезни секретар да одем да видим шта се тамо дешава. И ту сам имао тај медијски познат сукоб са Месићем и делом председништва у Пакрацу. За плитвице знам да је била истурена јединица, једна, групација једна, која је требала да раздвоји ЗНГ, који је био кренуо у нападе и Србе који су поставили своју одбрану, и онда је ту дошло до, већ, до мртвих, до првих мртвих. И ту су се мењали као, повремено су се мењали ти команданти који су

били упућивани из команде војне области. Знам да им је командно место било у дому горе на, на Плитвицама, да је био генерал Рашета ту, да је био (неразумљиво) потпуковник Смиљанић из загребачког, 10. корпуса. И ту, од тада почињу ти сукоби на том робном подручју. А како су се та дејства одвијала, заиста, заиста (неразумљиво).

Владимир Дзуро: Каква је била командна структура 9. корпуса?

Александар Васиљевић: Мислите по, по јединицама?

Владимир Дзуро: Ако можете, значи, ко је био, јединицама ко је био командант, ко је био начелник штаба... Ако, колико ви знате. Ако не знате, нема проблема.

Александар Васиљевић: Мењали су се многи команданти за релативно кратко време, да тако кажем.

Владимир Дзуро: 1991?

Александар Васиљевић: 1991. године. Значи био је једно време генерал Шпиро Никовић, после тога генерал Владо Вуковић.

Владимир Дзуро: Они су команданти корпуса?

Александар Васиљевић: Команданти, команданти корпуса, то су све генерали. И после тога генерал Младић. Када је он постао командант корпуса, ја мислим да је то можда, то је моје, колико могу да се сетим, уопште није поуздано, али је то негде можда у фебруару 1991. Не 1991, извињавам се, 1992.

Владимир Дзуро: А шта је он пре тога радио?

Александар Васиљевић: Па био је начелник штаба у корпусу, па је био начелник оперативног одељења, а колико знам пре тога је службовао негде у Македонији, па је из Македоније прекомандован тамо у Книн. Да. Начелник безбедности је све време био тада потпуковник Толимир Здравко. Све дотле док није дошло до повлачења ЈНА са тог простора по Венсовом плану.

Владимир Дзуро: Оставити ћу ово војном аналитичару, и ако буде потребно још питања у вези овога, поставити ћу још питања.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: Можемо и да сад пређемо на Штаб Територијалне одбране у Београду. Можете ли нам рећи како је Штаб Територијалне одбране у Србији организован?

Александар Васиљевић: Исто као и у свакој републици. Значи, републички Штаб Територијалне одбране, који је потчињен председнику републике.

Владимир Дзуро: Колико ви знате, да ли је било неке разлике у периоду пре 1990. и после 1990? Је л' је био нови Устав?

Александар Васиљевић: Не, ништа, Територијална одбрана је била и остала иста. Њега и, да предлаже, из свог састава, кад га траже, команданта, траже га из састава ЈНА, од генерала (неразумљиво). Именује га, својим указом, Председништво СФРЈ, али уз сагласност председника републике. И то је свуда – и у Хрватској, и у Славонији, и свугде. Њему су потчињени зонски штабови Територијалне одбране по регијама на територији Србије, по територијалној подели Србије, а покрајински Штаб Територијалне одбране за Војводину, односно за Косово, они су везани за покрајинске органе у Војводини,односно на Косову. И ја мислим, колико ја знам цео тај систем, да он није имао директну

субординацију над покрајинским Штабом Територијалне одбране као што је имао над зонским штабом.

Преводилац: Рекли сте – није имао директну субординацију.

Александар Васиљевић: Над покрајинским Штабом Територијалне одбране Војводине, као што је имао над зонским штабовима у Србији. Да. И у овој структури постоји просторна структура Територијалне одбране и маневарска структура. И на њих се односила иста наредба о предаји оружја и чувању у војним објектима. Значи, то је од тих општих и начела и општег стања, колико знам. Сад ћу се пошалити па ћу рећи како сам рекао Зорану Соколовићу да ја нисам био у Београду годину дана, и да слабо тај део знам. Заиста са њима сам ретко контактирао, и слабије познајем баш детаље из те структуре, знам генералну (неразумљиво).

Владимир Дзуро: Можете ли да наведете људе које ви знате из командне структуре Територијалне одбране Србије? Ко је био командант?

Александар Васиљевић: Командант је генерал Ђокић.

Владимир Дзуро: Да ли му знатеиме?

Александар Васиљевић: Не могу да, не знам. Начелник штаба – генерал Миловановић. Начелник органа безбедности – пуковник Ђоковић Миленко. И више не знам лица у томе.

Владимир Дзуро: Која је улога била СДБ-а у операцијама Територијалне одбране Србије, колико ви знате? Не говорим сад о ономе на терену, него о команди.

Александар Васиљевић: Веома мало знам, или имам сазнања о томе да је сада генерал Ђокић био у контакту са Јовицом Станишићем или Зораном Соколовићем, и да је био њихов човек. Значи, ја немам та сазнања. Али знам да када је, знам да је био веома близак, нарочито са генералом Грујићем из команде одбране града (неразумљиво). И знам да је био у тој групи око припремања оног пуча против генерала Кадијевића. Али немам сазнање о неким блиским односима и контактима између ДБ-а и њега, то не знам.

Владимир Дзуро: Јесте ли ви лично познавали генерала Ђокића?

Александар Васиљевић: Јесам, јесам.

Владимир Дзуро: Како бисте га описали као личност и као професионалца, професионално?

Александар Васиљевић: Он је био раније добар командант у нижим јединицама ЈНА. Мислим да је као професионалац стручан и да, ја мислим да он није подлегао тој еуфорији из оног периода, то је мој утисак. Јер, сећам се неке приче да кад је постао председник Милошевић, председник, да је он имао неку слободу, па је проговорио нешто њему као – ја се не слажем са тиме и неће да иде тако! И неко му је рекао – то ће ти се осветити! И онда, онда је...

Владимир Дзуро: Можемо ли поново са именима? Значи, ко је коме шта ту рекао, због записника?

Александар Васиљевић: Значи, ја, ја препричавам причу коју сам ја чуо, анегдоту, а онда има неке истине елементе који су видљиви, тако да знам да је то, нешто од тога било. Дакле: када је овај са неким игнорисањем се поставио био према Милошевићу који још није имао ауторитет власти какав је касније изградио, у време када је Милошевић тек постао председник и није имао

ауторитет који ће имати касније, нашто је њему овај се супротставио и игнорaниски се однео према томе. Из његовог окружења неко га је упозорио да то није паметно, и да ће због тога моћи да има последице, али је он одмахнуо руком не обраћајући пажњу на то. А стварно оно што се видело, због чега верујем да је овај, ова цела прича истинита, Милошевић је отишао негде у Војводину и вршио смотру неке јединице Територијалне одбране која је била или на некој вежби или, не знам којим поводом, али је вршио смотру јединица Територијалне одбране, и дошао је на тај простор. А онда га је са својим џипом сачекао Ђокић на уласку у ту зону где је била јединица. И било је нормално да он ту стане, с њим се поздрави и да пређе чак код њега у возило, и да заједно тим возилом прођу поред јединице. Међутим, овај је одмахнуо руком, и једноставно га игнорисао.

Преводилац: Ко?

Александар Васиљевић: Милошевић. И онда је касније Ђокић причао да се сетио шта му је онај раније рекао. И да му то Милошевић није заборавио. Који су односи сада између њих касније, ја то заиста, заиста не знам. Да ли је оружје из Територијалне одбране Србије одлазило на ратиште, немам та сазнања, али имам сумње. Јер негде у оним питањима која, прелиминарним, која сте ми дали, мислим да се спомињу томпсони, аутомати. То је трофејно, у основи трофејно оружје, које се налазило код територијалне одбране. Па ако имате података да су ти томпсони негде, било и, овај, на ратишту, претпостављам да је то из арсенала Територијалне одбране. То је генералу Ђокићу (неразумљиво).

Владимир Дзуро: Према вашем сазнању, да ли је генерал Ђокић своја наређења примао од Драгутина Зеленовића који је био премијер Србије, или од Слободана Милошевића, који је био председник Србије?

Александар Васиљевић: Не знам то, заиста.

Владимир Дзуро: Као начелник КОС-а, да ли сте имали неке професионалне односе, сарадњу са Ђокићем?

Александар Васиљевић: Не. Ја сам се са њим видео, он је старији од мене, ми нисмо иста генерација. Ја сам у то време био неки као најмлађи генерал. Онај који се задњи унапреди, он је увек најмлађи. И никад нисам имао прилику да са њим у четири ока се негде уопште ни сретнем, а ја сам се са њим срео на оном састанку којег сам описао у министарству одбране, када су дошли из ових ресора Територијалне одбране, министарства одбране и МУП-а. А састанак је био инициран због проблема на територији и мојих сазнања да ту има стотину неких војски. А ту су расправљана тада и друга питања за која су се припремали, били су проблеми око одзива, око мобилизације, око тога да МУП Србије практично опортунира и не приводи дезертере. Сећам се да је тада Милан Ђокић рекао да нема потребе за тим добровољцима и другим тим паравојскама и групама, и да они немају проблема у одзиву војних обвезника Територијалне одбране у ратне јединице. И ако се потражи из генералштаба да та структура из Територијалне одбране мобилише свој састав, да он цени да неће требати никакви ни добровољци, нити неке друге војске. Ја сам извукао један позитиван утисак око њега, да је он принципијелан, значи немам никакву резерву у том правцу. А можда грешим, не знам.

Владимир Дзуро: Пре него што завршимо са овом темом, волели би да прокоментаришете нешто што ћемо вам сада наговестити.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: Поново, из разговора са неким људима из СДБ-а Србије, ти људи су нам рекли да су у ствари Територијална одбрана и КОС били дубоко, ЈНА и КОС су били дубоко умешани у расподелу оружја на тим подручјима из складишта Територијалне одбране у Србији на подручјима која су захваћена ратом. Можете ли да коментаришете то?

Александар Васиљевић: Не, апсолутно ја о томе немам сазнања, нити сам та сазнања добијао од органа безбедности у министарству, у секретаријату за..., Штабу Територијалне одбране. Стварно ми не пролази, мислим, немам разлога зашто да не кажем, нисам га ја делио. Али...

Преводилац: Шта сте рекли, из штаба или из секретаријата?

Александар Васиљевић: Не, не из штаба, погрешно сам кад сам рекао секретаријат Народне одбране, из Штаба народне републичког Штаба Територијалне одбране. Значи то, немам таква сазнања никаква на тој релацији, и базирам то сада на овом састанку од 28. октобра када генерал Ђокић говори да нема потребе за добровољцима, да он,уколико треба да се мобилишу у Територијалној одбрани – он има добар одзив, дати ће људе, нека их потраже. Да л' сам ја у томе наиван, онда верујем у то, не знам. Али немам никакав ни лично мотив, нити било који разлог да га браним од нечега. Значи, то је човек којег ја веома површно познајем, можда свега два или три пута. Али ја сам већ данас чини ми се пре подне напоменуо: опште је једно настојање да се сада каже – сви смо били под командом ЈНА. Већ сам спомињао, из оног мог конфликта у Трстенику, када је један официр био везан и бачен под ноге.

Преводилац: И бачен под ноге?

Александар Васиљевић: Да.

Преводилац: Под ноге чије?

Александар Васиљевић: Јовице Станишића, којег зову Министар; другог, који је био ишамаран и пребијен, па је лечен на ВМА; и трећег, којег су давили главом у воду из чамца. И ја бих волео да су сви били под том командом ЈНА, много би лакше свима нама било, и вероватно би све другачије изгледало. Али је из свега раније што сам причао видљиво да су они ишли на одређене људе и ствари своје везе међу генералитетом. Који се томе није повиновао и није био кооперативан и послушан, он је био уклањан са функције, и због тога су биле две чистке 70 генерала. А који би нешто о томе да проговоре и да се супротставе, онда су одлазили у затвор, као што је био случај са мном. Тако да, ако, ја се извињавам што сам широк у томе шта причам, али се сада присећам једне емисије у којој је новинарка „Дуге" Зденка Аћим имала интервју са покојним Арканом, којој је он дао касету телевизијску у којој он као постројава војне дезертере, и заводи ред код војске која дезертира и бежи. И онда етикетира да су војници кукавице, издајници, и да их је он вратио на ратиште. А у његовој позадини невештим снимком ухваћен је некакав ауди или мерцедес у којем се он довезао. Под каквом је онда он командом ЈНА, ако је пуштао те спотове? Ја би волео да је њему могао да командује. Ја би волео да је њему могао да командује Биочевић (смех). Сви су били веома послушни и кооперативни кад су комуницирали са њим, уска група генерала која је то чинила.

Владимир Дзуро: У ствари, хтео сам да вас питам нешто друго, али сад сте споменули ову видео-траку. Да ли сте видели видео-траку на којој генерал Биочевић говори о сарадњи са Арканом?

Александар Васиљевић: Ја мислим да сам то гледао, тада сам био у пензији, то је касније пуштено.

Владимир Дзуро: Је ли то та видео-трака у којој он говори како користе аркановце у борби?

Александар Васиљевић: Ја се сећам траке, био сам у пензији, био сам иритиран да изађем, да реагујем на то, у којој он хвали и прави хвалоспеве Аркану. Чак сад сумњам да је то можда било коришћено у тој емисији Зденке Аћим, нисам сигуран. Значи, сећам се, сећам се ја тога, те се, тог видео-снимка у ствари на, на јавној телевизији је то било пуштено. Сећам се.

Владимир Дзуро: Не могу тачно реч по реч да се сетим, али отприлике ћу покушати да парафразирам оно што је ту рекао генерал Биочевић. Он је нешто, рекао нешто отприлике овако: да њега оптужују да користи паравојне формације...

Александар Васиљевић: (неразумљиво) нисам разумео то прво што сте рекли – његов...

Преводилац: Да њега оптужују...

Александар Васиљевић: А ха.

Преводилац: ...да њега оптужују да користи паравојне снаге...

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: ...да то нису паравојне снаге, него добровољци који су дошли из Србије да помогну, и да, на пример Аркан, он је веома важан у свему томе, јер они би заокружили, јер ЈНА би заокружила село, опколила, а онда би послали Арканове људе у село, а онда би Арканови људи побили све који не би желели да се предају, и онда би једноставно ЈНА ушла. Немојте ме узети реч по реч, није конкретан цитат. Можемо вам у некој будућности показати ту траку ако желите да ју видите, и да вас питамо за ваш коментар. Немојте да мислите да ја наговештавам нешто што је речено, него само да вам кажем шта је речено.

Александар Васиљевић: Знам, знам. Добро.

Владимир Дзуро: Је ли то трака коју сте ви видели?

Александар Васиљевић: Не та, у овом смислу не, да он прича, они улазили у село па убијали, ја би рек'о: и ако је од Биочевића, много је (смех). А ако вас интересује Биочевић, ја могу неке, неке ствари, нека сазнања која имам да кажем.

Владимир Дзуро: Има неких генерала ЈНА о којима бих желео да разговарам касније, и он јесте на том списку. Ако узмемо да је оно што сам рекао тачно, значи не кажем да јесте, али узмимо да јесте, оно што сам ја рекао, и ако је генерал Биочевић у то време био официр ЈНА, какве би то последице по њега имало као официра ЈНА, ако је то тако како је он рекао на тој траци? Он је користио јединице добровољаца да уђу у село и побију све оне који нису желели да се предају.

Александар Васиљевић: Ако је то дословно овако како сте рекли, онда би генерал Биочевић био суспендован са дужности, поднета пријава војном тужиоцу и отворен поступак око тога. Јер да је учествовао или имао човека под својом командом, ако говоримо да му је Аркан под његовом командом, а

он да говори да овај улази у куће убија људе, онда је он за тај део одговоран, и по томе он би био апсолутно елиминисан.

Владимир Дзуро: Да више не нагађамо, да ли бисте били вољни да погледате траку? Немам ју сад овде тренутно.

Александар Васиљевић: Нема проблема – могу ја да је погледам. Питање је када је она пуштана. Ја, за то колико знам, значи хтео сам да реагујем у јавности, јер сам био узнерећен кући када сам тај део гледао. Мислим да је то било када сам био у пензији, али да се он тако појави у време ЈНА и Вељка Кадијевића и Благоја Аџића, који је, мислим, мени је то мало вероватно. Кажем, ако је, ако је и од њега, много је!

Владимир Дзуро: Ако можемо ово да завршимо, да прекинемо сад са овим. Ако се слажете донео бих траку, пустио би вам, па да ви погледате, па онда да коментаришете.

Александар Васиљевић: Да. Ја могу и без те траке да коментаришем ако вам је интересантан Биочевић, мислим, није потребна трака да бих коментарисао. Могу да изнесем своја сазнања ко је тај човек, независно од траке. А можемо ми после и траку да погледамо. Значи, што господине хоћете? Хоћете да гледамо траку па да коментаришем, или да прво изнесем свој суд и нека сазнања ко је он?

Владимир Дзуро: Хајде касније онда у једном блоку о свим генералима да говорите.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: Значи, не о свима, само о онима који су (неразумљиво).

Александар Васиљевић: Мислите оно што ме питао Зоран Соколовић (смех).

Владимир Дзуро: Довде смо сада дошли, до овог разговора, тако што смо почели од генерала Ђокића. Можемо ли да завршимо са генералом Ђокићем?

Александар Васиљевић: Да, може.

Владимир Дзуро: Према вашем сазнању, да ли је генерал Ђокић имао било какву директну улогу у рату у Хрватској? И ако јест, какву? Ако не знате, не знате.

Александар Васиљевић: Ја претпостављам, пошто су јединице Територијалне одбране биле у Хрватској, на том ратишту, значи његова је улога била да, да мобилише те јединице, да их опреми и да их упути. Да ли је он одлазио на ратиште и обилазио те јединице, то не знам. Ја да сам командант, ја бих то отишао, тај састав, да сам командант. Било би природно да обиђе те људе, да види како су, шта раде. Не знам да ли је то урадио.

Владимир Дзуро: Ако су јединице Територијалне одбране Србије биле на фронту, на ратишту у Хрватској, и ако је он био командант Територијалне одбране Србије, ко би био тај ко би му наредио да пошаље те јединице Територијалне одбране тамо? Или ко би легално могао, био у могућности да му нареди да тамо пошаље те јединице?

Александар Васиљевић: Ја сад веома, можда вам изгледа чудно, веома тешко могу сада да разграничим где је тачно, овај, Хрватска. Ја мислим да је то у ствари она супротна, лева, обала Дунава, ако се не варам. И не знам где су његове јединице. Знам за случај Ловас, знам да је ту територијални одред из

Ваљева. Је ли Ловас у Хрватској, или је претежно хрватско село, ја сад то не могу да кажем. Значи...

Владимир Дзуро: Ово, ради записника, ово је путна карта Унпрофора UTM GRID – WOS 84. Ако можете да погледате.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Београд... Вуковар...

Александар Васиљевић: Али, где је, где је граница Хрватске? А, то је ово, је л'? Добро. А онда значи, његова јединица је очигледно на простору ондашње Хрватске, јер је Ловас у Хрватској, је ли тако? Да, не знам, не знам како је. Значи није спорно да је тамо, овај...

Владимир Дзуро: Да се вратимо на питање.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Правно гледано, ко би могао њему да нареди да те јединице тамо пошаље?

Александар Васиљевић: По моме његов врховни командант, Слободан Милошевић. То би било природно.

Владимир Дзуро: Не питам да ли је било тако или није било тако, само питам правно, легално.

Александар Васиљевић: Не, не знам, правно би било, значи, не може употребити ван јединице, ван његове сагласности, да.

Владимир Дзуро: А рецимо ЈНА? Да ли би неко из ЈНА могао да нареди да се територијалне јединице из Србије пошаљу на територију Хрватске без сагласности Територијалне одбране?

Александар Васиљевић: Не. Савезни секретар за Народну одбрану није имао јурисдикцију да командује команданту републичког Штаба за Територијалну одбрану. Ја сам објаснио да су то две одвојене линије по вертикали до председништва горе, а не хоризонтална повезаност републички Штаб ТО и ЈНА.

Владимир Дзуро: Поново, ако немате ништа против, нешто касније ћемо можда морати поново да се вратимо на ово.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: Али за сада бих волео да се вратим на Министарство одбране Србије

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Некад је био СНО – Секретаријат за Народну одбрану. То је пребачено у Министарство одбране.

Александар Васиљевић: Јесте.

Владимир Дзуро: Ако грешим, само ме исправите, али верујем да је то било под Уставом 1999, 1990, 1990!

Александар Васиљевић: Не само ту, ја не знам, значи, Устав је овај Србије 1999...

Владимир Дзуро: 1990, 1990.

Александар Васиљевић: А, 1990!

Владимир Дзуро: Да, да, да.

Александар Васиљевић: Не знам то, заиста не знам. Али знам да свуда су министарства одбране негде, негде откад су странке дошле на власт и променио се онај режим. Значи, од 1989. године. Заиста не знам кад је промењен назив,

али је свуда то прешло из секретаријата за Народну одбрану у министарство за одбрану.

Владимир Дзуро: Ок. Можете ли нам републикати, према вашем сазнању, који је био почетни циљ Министарства одбране Србије?

Александар Васиљевић: Није ми јасно ово „почетни циљ". Ја могу да кажем које су надлежности. Колико ја знам, Министарство одбране Србије, или сваког другог министарства одбране.

Владимир Дзуро: Зато што је то било нешто ново, значи, ово је установљено као нешто ново, пре тога је било СНО, а сада је постало министарство, значи, ти почетни циљеви. Али, у реду, слажем се ако одговарате онако како сте ви рекли, који су били...

Александар Васиљевић: Ја, ја лично мислим да је то само терминолошка замена, јер није више комунизам у којем постоји секретаријат, него смо прешли на запад, па су постала министарства. То је моје слободно тумачење, и мислим да је то – више се ради, то је језичка финеса. Али битна је ствар од онога што сам вам спомињао на почетку, раније у разговору, да након 1987. године, када је почела реорганизација ЈНА и оружаних снага Југославије, да су војно-територијални органи, или војни окрузи, који су до тада били потчињени Југословенској народној армији, и водили су све војне евиденције регрута, војника на одслужењу војног рока, војних обавезника или резервиста састава, попуне мирнодопске и ратне армије, дакле крупно једно питање за борбену готовост ЈНА, изузето је из ЈНА, и пренето у овлашћење секретаријата или министарства за одбрану. Да.

Владимир Дзуро: То је на републичком нивоу?

Александар Васиљевић: Да. И из тога ће настати опортунирање у попуни ЈНА.

Преводилац: Како мислите?

Александар Васиљевић: Из тога ће настати опортунирање република појединих у попуни, мирнодопској и ратној попуни ЈНА.

Преводилац: (неразумљиво) мислите опортунирање. На шта сте мислили, како?

Александар Васиљевић: Значи, ићи ћу другим речима: из чињенице да су војне евиденције сада биле код Секретаријата за Народну одбрану, то преведите, зависила је, зависио је упут регрута са територије републике у ЈНА, јер они су имали њихову евиденцију, они су их слали на лекарске прегледе и давали позиве за упуту у ЈНА. И прва условљавања су почела из Словеније, у најблажем облику, да војници из Словеније неће служити војни рок ван своје, ван територије своје републике, од крајњег, да их више уопште неће упућивати у ЈНА. Око мирно, око ратне, око попуне ратне армије били су приоритети за попуну прво ЈНА, па онда ТО, па онда МУП, па онда други састави по радним организацијама. У Хрватској, након откривања илегалног увоза оружја, и сазнања, преко Стипе Месића, да је оружје подељено по линији ХДЗ-а, иде се на поделу оних 54.000 легитимација људима који имају пушке.

Преводилац: То су легитимације за...?

Александар Васиљевић: Службене легитимације МУП-а. Али ти људи нису могли да буду постављени на ратни распоред у МУП, ако је пре тога већ

имао ратни распоред у ЈНА. Ако је требао бити постављен, тај човек који је на ратном распореду у ЈНА, сада у МУП-у, онда је Секретаријат за одбрану Хрватске требао од ЈНА да добије сагласност да се тај човек скине са распореда, и више није у ЈНА. У јануару 1991. Министарство одбране Хрватске је све њих пренело у ратни састав милиције, МУП-а...

Преводилац: Рекли сте...?

Александар Васиљевић: У ратни састав, у резервни састав МУП-а Хрватске.

Преводилац: (неразумљиво) пренео ко?

Александар Васиљевић: Ове хадезеовце који су имали пушке.

Преводилац: Али ко?

Александар Васиљевић: Министарство одбране Хрватске.

Преводилац: Шта сте рекли, пренели су...?

Александар Васиљевић: Пренели су нам ратни распоред, Министарство унутрашњих послова Хрватске, а да о томе нису тражили сагласност од ЈНА. Конкретно, веома тешка последица по армију је у томе што ако се возач тенка, резервиста возач тенка у ратној јединици, чија је обука доста сложена била и скупа, пребаци сада у МУП, а армија о томе не буде обавештена, када армија подигне борбену готовост, онда тај возач тенка не долази да прими тенк и тенк остаје у касарни. Да не расплињавам, да су јако велика овлашћења пренета у ствари на министарства одбране свих република, није то само било у Хрватској, него и у Србији и свуда. И да подсетим да су касније и Босна и Херцеговина, па онда иза тога и Македонија, негде у августу, од августа 1991. године, управо почели опструкције преко секретаријата или преко министарства, републичких министарстава одбране, обустављањем или условљавањем војника у ЈНА. Ово је једна област рада министарства, министарстава одбране. Друго, они су разрађивали планове одбране за своју републику у целини. И мислим да сам причао раније на почетку, а могу да понављам ако сматрате да треба да понављам, планове преласка радних организација на ратну производњу, планове дислокације планове дислокације, стварање материјалних резерви, цивилна заштита је под њима, контрола територије, и у сарадњи са министарством унутрашњих послова републике, од месне заједнице па горе до врха, до републике и тако даље. Дакле, то су по овоме што ја знам, што би морао знати као некакав генерал, без обзира што нисам командант јединице неке или нешто, али из мог опуса знања то су те надлежности секретаријата, односно министарства одбране.

Владимир Дзуро: Ко је бирао кандидата за положај министра одбране?

Александар Васиљевић: Република. И та чињеница да су у Србији, да је у Србији на том положају било више генерала или адмирала, није правило, због тога што је у Босни те 1991. године Ђоко Јерко цивил, а пре тога је био, ја нисам сигуран у име, да ли је Предраг, али му је презиме Радишић, сад је негде у Бањалуци, тамо неки функционер. Нисам сигуран у име, али је исто цивил. У Македонији је исто цивил. У Хрватској је исто био цивил, и доведен пензионисани генерал као цивил Шпегељ. Значи, имам утисак да је само, да су само генерали били у Србији, али ово је ствар избора председника владе, од којих је један од њих, од министара, њему тај. Тако да – то није правило, да буде генерал.

Владимир Дзуро: Ако сам добро схватио, ви сте рекли да је премијер тај, председник владе тај који бира.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Који, који именује.

Александар Васиљевић: Ја претпостављам да је он, то је његов кабинет. Ја претпостављам, не знам.

Владимир Дзуро: Можете ли да наведете те министре одбране Србије? Да ли знате њихова имена?

Александар Васиљевић: Нећу моћи по реду сада како је, овај, ко је био, можда ћу погрешитинадлежности секретаријата, односно министарства одбране.

Владимир Дзуро: Ко је бирао кандидата за положај министра одбране?Ако почнете од 1989, не морате ништа раније пре тога.

Александар Васиљевић: Ја сам 1989. године у Сарајеву у Босни командант. Значи, знам да је био генерал Ђорђевић, па је био адмирал Јокић, па је онда био генерал Симовић, па је после тога био генерал Марко Неговановић, који је пензионисан исто 1992. године, у мају месецу. Неговановић.

Владимир Дзуро: Исто питање као и за Територијалну одбрану – да ли су ови министри одбране добивали наређења од премијера, значи, председника владе, или од председника републике? И опет право, значи легално, и де факто?

Александар Васиљевић: Ја претпостављам правно, међутим сад смо већ у сфери неког терена где ја доста претпостављам. Добро би било да дође неко од њих да то исприча, значи да се (неразумљиво) не прихвати да је то моја истина, а да није тажно шта они говоре, ако буду говорили.

Владимир Дзуро: Желимо да знамо оно што ви знате о томе, и како сте ви то сазнали, и то је више него довољно.

Александар Васиљевић: Значи не, апсолутно не знам од кога је генерал Симовић у то време, кад сам ја начелник Управе КОС-а, од кога он добива ставове (сиц – неразумљиво). Значи то ја апсолутно не знам. Да ли он контактира са, ја не знам ни ко је председник владе тада, да ли је (неразумљиво) Зеленовић, да ли прима задатке од њега или од председника Милошевића. Моја процена је да је то Милошевић. Али не могу...

Владимир Дзуро: На основу чега, на чему то базирате?

Александар Васиљевић: Базирам на основу тога што је апсолутно позната ствар да је то челни човек Србије, и који има апсолутну власт над свиме. (неразумљиво)

Владимир Дзуро: Само да кажемо, на кога сте сада мислили, кад сте то рекли да је чеони човек Србије (неразумљиво)?

Александар Васиљевић: Па председник Милошевић, то се зна. Али не могу да верујем да би у томе био од Симовића игнорисан његов председник владе, значи не могу да верујем у то. Или да он не учествује на неким седницама у влади. Јер и кад је Савезна влада заседала, увек је неко из генералштаба – или Вељко Кадијевић или Бровет или генерал Чубра – су били на седници те владе. Иако су по командној линији везани искључиво за Председништво СФРЈ. Значи, слабије познајем ја ову проблематику како су, како су (неразумљиво), то је више нешто што ја знам уопште као један старешина, као генерал. Нити сам са генералом Симовићем имао неки лични контакт, јер то су старији људи од мене, мислим, друге су генерације.

Владимир Дзуро: Идем сад на питање које се тиче министарства одбране. да ли сте некада чули за термин „српска војска"?

Александар Васиљевић: Јесам.

Владимир Дзуро: Можете ли да објасните шта је то било?

Александар Васиљевић: Па то је била опција, тада, у то време када се већ почела разбијати и раслојавати Југославија. Било је људи који су заговарали да то сада треба направити (неразумљиво) да употребим израз „војску примерену новој држави". А ако о томе говоримо у војном врху, прво од тога да кренемо: један од људи који је нешто слично томе заговарао, али опрезно, био је Вук Обрадовић, генерал, под мотивацијом да те неке Србе, односно неке Хрвате, Словенце, Македонце не треба утеривати да они сада учествују у тим свим догађајима, када њихове републике ће отићи негде на другу страну. И на једном састанку штаба дошло је до расправе између генерала Ружиновског који је Македонац по рођењу, али апсолутно Југословен по опредељењу, који му је оштро замерио на тој његовој тези. А онда је дошло до мене, или до нас у генералштабу, да и генерал Симовић заговара прављење „српске војске", и мислим да је било...

Владимир Дзуро: Само, рекли сте – до нас. Да, до, где је, ко је то чуо још? (неразумљиво)

Александар Васиљевић: Ја сам чуо као начелник управе. Али иначе то је и међу другим генералима који су били југословенски опредељени, сметало нам је то да се, тај Симовић, сада заговара прављење некакве „српске војске".

Владимир Дзуро: Споменули сте овога генерал Ружиновског, и како је дошло до те расправе. Да ли имате белешке са тог састанка кад је дошло до те расправе?

Александар Васиљевић: Ја мислим да би негде могао да имам у свесци кратко нотирано то. Чини ми се да негде имам, мислим, визуелно, овако кад се присећам, мислим да то имам. Међутим, ја сам скренуо пажњу да то нисам стенографски бележио, па онда... Они се посвађају, и сада ја, онда прекинем писање, па их гледам, или се укључим у разговор и тако. Али мислим да имам баш тај део негде нотиран.

Владимир Дзуро: Када будете доносили другу документацију, да ли бисте били вољни да нам то донесете, да нам...

Александар Васиљевић: Погледати ћу. Само да пробам да нађем, негде сам имао забележено по тим папирима ко је заговарао ту „српску војску". И то је група радила у ствари такав, као пројекат, то је, у томе је проблем. Ја мислим да је један био од њих Душан Дозет, ако се ја не варам. Негде сам то имао записано. Ако вам је то значајно, онда ћу у сваком случају сутра да (неразумљиво) да сада не губим... да. А мислим да је један од њих тај...

Владимир Дзуро: Да, можемо сутра да се вратимо на то, ако можете да припремите, уместо можда сада да...

Александар Васиљевић: Да. Добро. Пратим вас ја шта причате, и мени је лакше да (неразумљиво) одмара мозак (смех). Негде имам забележено, да сад не губимо време.

Владимир Дзуро: Можете наставити да причате о тој „српској војсци".

Александар Васиљевић: Али ми је остало у сећању да је на то реаговао Слободан Милошевић, и ја мислим то негде у јавности, да Србији не треба „српска војска", она има своју војску, ЈНА. А из тога ја извлачим закључак да он заиста није био за прављење те „српске војске". И можда ћу погрешити, али ми се чини да је један од разлога због чега је Симовић био померен, да је управо та теза коју је он заговарао. Али вероватно да то није био једини пресудни елеменат. Међутим, немам никаква сазнања да је Милошевић заиста хтео да прави „српску војску".

Владимир Дзуро: (неразумљиво) да ли сте чули за инцидент и... Ово је опет сада значи само претпоставка да, мислим, ништа се не тврди да је тачно баш тако било. Само бих желео да знам ваше мишљење. Та претпоставка је да је у врло раној фази Слободан Милошевић у ствари био за стварање те „српске војске", јер није имао довољно контроле над ЈНА. И да је била једна велика расправа кад је Живота Панић улетео у његову канцеларију када су имали једну велику расправу, при чему му је Живота Панић рекао – када си имао демонстрације у Београду, када су изашли тенкови војске, онда смо ти били добри, а сада ти нисмо добри, него хоћеш „српску војску"! Не кажем да је баш тако било, али би волео да ви то прокоментаришете.

Александар Васиљевић: Ја би волео да је тако било (смех), да је Живота Панић смео Милошевићу тако да каже. Ја ћу на то шире да одговорим. Значи, не знам, немам никаква сазнања о овоме, и по томе би то могао да буде догађај након мог пензионисања, значи негде у 1992. и 1993. години. Јер он да иде као начелник генералштаба код Милошевића и да то (неразумљиво) то је до момента, до 8. маја 1992. године, ван памети. То сам сигуран, да није у том периоду. Али други, важнији елеменат, а то су моја чврста сазнања, најмање би Живота Панић био против прављења „српске војске", јер је био јако велики Србин. И у његово време је започето етничко чишћење југословенске војске, Војске Југославије. Да будем јасан, не ЈНА, Војске Југославије. Чак је била написана једна наредба чији је иницијатор и потписник био генерал Љуба Домазетовић. Око тог етничког прочишћавања војске. Онда се то пробило у јавност, па је та наредба била колико ја знам повучена. Ја сам дао те податке, имао сам сазнања, као пензионер, да раде на томе, да постоји та наредба, и то сам дао неким новинарима. Али, да се вратим на ранији период, око Животе Панића и његовог погледа да је он против „српске војске". Негде у априлу 1992. године, он је начелник генералштаба, и био сам са њим у контакту. И он ме је, ја ћу тим дословним речима, овај, да кажем, то је његов жаргон – младићу, ви још у безбедности имате неких чак Хрвата и муслимана и Македонаца. Ја сам га питао на кога то конкретно он мисли. И онда је он рекао – па имате тамо тог неког Јагара – а то је капетан који је радио на Шпегељовом случају. И да вас подсетим из јучерашњег разговора, којег је Недељко Бошковић подигао и рекао – више да овде не долазиш! Ја сам Панићу рекао да им имам, и да, држ-недај, по моме ви треба Управу безбедности, вама Управа безбедности уопште више и не треба! Вама ће све послове о поузданости кадра у војсци да заврши персонална управа генералштаба. Међу тиме, када буде отерала све који нису Срби и Црногорци, више служба нема шта да ради, јер је остао само поуздан кадар, све Срби и Црногорци". Онда се он мало ту кориговао, тргао се, па рекао – али

да мора мало то ја ипак неке људе да, померам. Ја сам рекао да одговарам за безбедност команди јединица и да ми је то основни критеријум, и да никога нећу померати без разлога безбедносних да то треба да се уради. И у самој Управи безбедности је остало, остао је Словенац, пуковник који је пре можда две-три године пензионисан. Остао је Македонац, који је и сада у активној служби, докторирао је. Има их свих нација, и Хрвата. Мени је драго да су преживели те касније сече, јер објективно је настало чишћење по тој националној линији. Да вас подсетим на она импутирања око моје непоузданости да сам ја или генерал Туманов ожењени муслиманкама. А то би по њиховим критеријума био јако велики минус и знак непоузданости. И да се због тога вратим директно на то питање, сумњам да је он један од тих који је то рекао Милошевићу, не само због његовог респекта према Милошевићу, него због тога што је сам касније учествовао у етничком прочишћавању војске.

Владимир Дзуро: Осим покушаја да се створи „српска војска", да ли знате нешто о улози министарства одбране у Хрватској?

Александар Васиљевић: Хм. Па знам много, ако је то сада интересантно... Ја сам почео да причам о прављењу хрватске војске. Већ 1989. године, када ХДЗ није дошао на власт, изградили су, сачинили су један документ: „Пројекција будућих оружаних снага Хрватске".

Владимир Дзуро: Само да вас прекинем, можда се нисам добро изразио.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: Значи, говорим о Министарству одбране Србије у конфликту у Хрватској.

Александар Васиљевић: А, да, да, да. Јер ја сам се мало зачудио да сте се вратили на то.

Владимир Дзуро: Јер смо о томе јуче разговарали.

Александар Васиљевић: Да. То је оно, 44.000, не знам, 300, 100, 80 до 100 борбених авиона, три подморнице и тако даље. Због тога сам се мало зачудио. Не знам шта би они то могли друго да раде, изузев да из те војне евиденције и сазнања ко је где и шта, и послова око мобилизације, јерсу имали обавезу мобилизације оружаних снага. Шта би он сад то могао да ради по, на борбеном простору Хрватске? Али је био са опцијом прављења и скупљања добровољаца ради попуне војске. И знам да је по тој релацији контактирао са Капетаном Драганом.

Владимир Дзуро: Само да кажете ко. Ко је контактирао?

Александар Васиљевић: Генерал Симовић, Симовић. А то знам са оног састанка 28. кад сам био, 28. 10. кад сам реаговао око Ловаса. И пошто сам рекао да се тада расправљало о проблемима попуне војске исто, и да не требају добровољци горе, он је ставио до знања да је контактирао са Капетаном Драганом, и да ће он позвати добровољце из Србије, и да ће се јавити маса њих који ће на његов зов да се појаве и да иду у армију. Ја колико знам, јавило их се касније негде четири или пет свега, то је потпуно пропало. То је једно. И знам да, да на, сад не могу да се сетим како и одакле, али знам да је улазио Аркан у министарство одбране са хеклером, а мени, као генерала у ратној униформи, хоће да одузму пиштољ на пријавници. Око чега су они комуницирали и шта су разговарали – ја то не знам. Али ово су, ово су та два детаља којих се присећам,

око Капетана Драгана и мог реаговања, јер знам тачно како сам реаговао, и зато сам још љут ушао у канцеларију, јер нисам хтео да предам оружје.

И још нешто, да га, можда, заокружимо. Да ли је он био кооперативан са Јовицом Станишићем или није, ја то не знам, али стоји чињеница да су га добрим делом и они скидали са те функције.

Преводилац: Извините, ко је кога скидао?

Александар Васиљевић: Да су, да га је, СДБ Србије скидала Симовића са те функције. Јер она шефица кабинета његова, то поуздано знам, била је, да употребим јаснији израз, агент СДБ-а Србије, преко којег је он био контролисан. То знам.

Владимир Дзуро: Можете ли нам рећи како то знате? Је л' ви то знате као чињеницу из ваше службе, или...?

Александар Васиљевић: Да, да, као чињеницу из моје службе.

Владимир Дзуро: Можда можемо да јој се...

Александар Васиљевић: Због тога је њу...

Владимир Дзуро: ...да јој се вратимо касније.

Александар Васиљевић: Да вам кажем, због тога је њу генерал Марко Негованoвић, који је био доскора у КОС-у, кад је био постављен за Министра одбране Србије, одмах удаљио. И то су читави судари били око тога шта он то ради. Значи, то је још један елеменат око тога. Сад, да ли је то интересантно за Хаг, не знам (смех).

Владимир Дзуро: Можда би било у неком тренутку исто занимљиво шта о њој знате. Шта знате о улози Министарства одбране Србије у успостављању центара за обуку добровољаца?

Александар Васиљевић: Мало, не знам скоро ништа. Ја не знам да ли су они оснивали те центре, јер ја сам имао сазнања, кад сам споменуо (неразумљиво) у Шиду, речено је да је то центар на,мени се чини да је то Липовача, а да иза тога стоји, стоје структуре људи из МУП-а. А не знам да, да до вас можда није нека друга информација дошла у питање. Када су се почели јављати добровољци у војску, у ЈНА, онда је било наређено од ЈНА да се формирају, мени се чини два центра за пријем добровољаца. Ако се не варам, један је био у Смедеревској Паланци, а један негде на простору Војводине. И како је било нормално, кад заврши обука од 10 или 15 дана, а онда би требали да буду упућивани у јединице, али не као комплетна групација, него појединачно по потребама јединице, зависно од тога да ли им треба тенкиста или противавионац. Међутим, одмах је наступио проблем: у Смедеревској Паланци су прво дошли са кокардама и нису хтели поскидати страначка обележја. И друго, нису се хтели раслојавати по војним прописима у јединице за обуку, него су хтели да остану компактни као јединица. И због тога су најурени, и та је идеја око обуке у таквим центрима пропала. Не знам да ли то нешто није у вези са тим, ја сам споменуо, добро, срећом је била у питању Смедеревска Паланка. Да.

Владимир Дзуро: Јесу те центре, организовала ЈНА или Министарство одбране Србије?

Александар Васиљевић: Не, не, то је било у касарни, то је, колико ја сад знам, не могу да будем категоричан, али мислим, пошто је то било у касарни, да је то био центар, прихватни центар ЈНА за обуку добровољаца. Али не могу

да будем (неразумљиво). Ја се овога сећам због тога што је писано линијом органа безбедности о томе ексцесу да неће да скину, и да су ту проблеми у касарни.

Владимир Дзуро: А да ли имате икаквог сазнања о улози и умешаности Министарства одбране Србије у успостављању центра за обуку у Ердуту?

Александар Васиљевић: Не. Ја лично мислим да је то више ишло по линији Министарства одбране Војводине, али не могу да искључим да је у томе учествовало Министарство одбране Србије, јер то је место територијално, ја мислим, везано за Војводину, Ердут. Ако се не варам, опет ће ми требати карта да видим где је Хрватска а где је Србија.

Владимир Дзуро: Само ради записника, да ли се слажете да је ово иста карта коју сам вам малопре показао?

Александар Васиљевић: Да, да,слажем се. Значи, где је Ердут, само да видим...

Владимир Дзуро: На левој страни Дунава.

Александар Васиљевић: Да, да. Добро, значи он је у Хрватској. Знам да је то било добро уређено, знам да је то тајновито место у које се није могло улазити, и да је то једна од база у којима је био Аркан. Али ко га је формирао, то не знам. Раније сам спомињао да, по мојим сазнањима, ту је било негде 28 из тог првог језгра, и онај податак 102 године робије. Али ко је иницирао, како је то ишло, шта се унутра дешавало, не знам ништа.

Владимир Дзуро: Можете ли нешто да нам кажете о односу између Горана Хаџића и Министарства одбране Србије?

Александар Васиљевић: Не знам ништа о тим контактима.

Владимир Дзуро: А да ли знате неке, нешто о контактима Радована Стојчића званог Баџа са Министарством одбране Србије?

Александар Васиљевић: Не знам, заиста не знам. Ја сам иначе слабо са њим био у контакту. Кажем, то су та два-три састанка на које сам овде долазио.

Владимир Дзуро: И контакти Милана Мартића и Министарства одбране Србије?

Александар Васиљевић: Не знам, не знам да ли су контактирали.

Владимир Дзуро: А Милан Бабић?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Сад бих желео да наставим са Министарством унутрашњих послова Србије, али пошто немамо времена, пошто ћете ви морати да идете, да не започињемо сада ову тему...

Александар Васиљевић: (неразумљиво)

Владимир Дзуро: ...јер верујем да ће то бити прилично широка тема.

Александар Васиљевић: Јесте.

Владимир Дзуро: Споменули сте госпођу Галић...

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: ...пошто је она била повезана са Министарством, са СДБ-ом Србије, можете ли нешто мало више...? Не интересује ме нешто посебно оно што је у јавности се знало о томе, него оно што сте ви знали по својој дужности.

Александар Васиљевић: То је, сад би морао да враћам, много сећање да напрежем. Али је, то је једна врло конфликтна личност.

Преводилац: О њој говорите?

Александар Васиљевић: Да. Ја мислим да је она негде била по иностранству, и одатле извиру те њене неке проблематичне везе. Да ли се чак бавила неким спритуализмом и то, нисам сигуран. Значи, говорим да је то у ствари једна конфликтна личност. Колико се сада сећам, али то мора резерва да буде, она је пласирана и натурана за шефа кабинета код Симовића. Али из целог тог контекста, значи оно, оно што сам сигуран, имали смо тврда сазнања да је то жена која је из, линијом значи ДБ-а, дата она Симовићу као шефу, као шеф кабинета, због чега је њу генерал Неговановић одмах елиминисао. Значи, по томе ценим да је и он имао тада та нека сазнања. Значи, немам сада ја да кажем – она је била на контакту, подносила је извештаје, ја то знам, контактирао је овај или онај оперативац. Не знам да ли сте имали прилику ту њену књигу да читате, јер ја претпостављам да је он, ја сам читао то, али то сам сад већ заборавио... Али је она доста описивала од тог стања у министарству, и – сад се сећам да је давала и интервју у листу, у листу НИН, негде 1992 – 1993. године, кад је већ била удаљена.То је читава једна мала афера била зашто је она склоњена, и тако. И мислим да из тих њених интервјуа из те књиге може доста да се види, јер она је регистровала ко је ту долазио, шта је радио. Јер, док је описала тај мој конфликт на том састанку, онда значи да је водила неку евиденцију.

Владимир Дзуро:Кажете да сте прочитали књигу, и ја сам прочитао књигу. Али је у ствари важније да сте ви прочитали, него да сам ја... (смех). По вашем мишљењу, да ли је, информације које је она пружила у тој књизи, да ли су оне веродостојне, да ли су оне добро утемељене?

Александар Васиљевић: То је веома давно, значи, ја кажем да је то негде крај или можда половина 1992 – 1993. године. Значи, не знам кад би то могло да буде. Ја сам овакав човек, значи онај део који сам ја непосредно нешто радио, ја јако добро памтим. И сада у овом делу разговора ја дајем некакав, можда по вашем, неке половичне одговоре, али ја то не знам, значине могу да причам тај део који, који не знам. Али она је споменула ту моју свађу унутра. Она не зна разлог, ушла је да послужи кафу. И то је једино по чему ја могу да препознам да ли је она нешто објективно писала, значи стварно је тај догађај био. Да.

Владимир Дзуро: У реду, довољно је. Пре него што завршим, да ли имате нешто што бисте желели да кажете о улози министара одбране Јокића, Симовића и Неговановића у конфликту у Хрватској? Не желим да разговарамо рецимо о улози Миодрага Јокића у Дубровнику, то је потпуно друга тема, и на то ћемо доћи, него говорим о његовој улози као министра одбране Србије.

Александар Васиљевић: Конкретно, је ли то Јокић или неко други, не знам (неразумљиво), било ко од њих, је ли?

Владимир Дзуро: Било ко од њих.

Александар Васиљевић: Да. Значи ја имам општу, општу, један општи утисак, једну општу слику да је Симовић био кооперативан са овом линијом у Србији, која је постојала.

Владимир Дзуро: Која, о којој линији говорите?

Александар Васиљевић: Значи по линији организовања Срба на другом простору. Зашто, зашто (неразумљиво). И поново подвлачим, имам утисак, а

не податке. А тај утисак ми произлази из тога да је то човек који је заговарао стварање „српске војске". И из тога да знам, значи, оно што лично знам, да је контактирао са Капетаном Драганом, јер је то тамо на том састанку прича. И по ономе што знам да је у то министарство долазио Аркан са оружјем, а мене хоће да разоружају. Али који је његов садржај и активности у томе, ја не знам.

Владимир Дзуро: Да ли бисте га сместили у ту војну линију или не?

Александар Васиљевић: Не, он је војна линија јер, по моме, војна линија је у ствари они који раде у ДБ-у, мимо надлежности, мимо функционалне надлежности. Симовићу као министру одбране је функционална војна линија. Он се бави војним питањима. Али шта има МУП са организовањем нечега што није уопште у његовој функционалној надлежности? И због тога говорим о војној линији у МУП-у.

Владимир Дзуро: А нешто о Миодрагу Јокићу или Марку Негованoвићу и њиховој улози у рату у Хрватској?

Александар Васиљевић: Не знам уопште, не знам ни Јокић ни до којег је времена био. Ја мислим да је он, по ономе што сам негде прочитао сад његов интервју кад је ишао у Хаг, овај, да је он био смењен. Значи, ништа, апсолутно је периферно, ништа не знам.

Владимир Дзуро: Значи, сад да завршимо са Министарством одбране Србије за сада, да поставим једно питање: да ли знате за нешто што се назвало Координационом групом? Не у обавештајном смислу, него нешто што се заснивало на Министарству одбране Србије, које се састојало од генерала, или пензионисаних генерала.

Александар Васиљевић: Да. То је пренаглашен термин, значи, то је значи, сада произлази као некакво тело. Иницирано је ја мислим од генерала Симовића, ако нисам погрешио. Мислим да нисам.

Владимир Дзуро: Да ли мислите да је то велика тема, па да се остави за сутра...

Александар Васиљевић: Не, не.

Владимир Дзуро: ...или мислите да ћете завршити вечерас?

Александар Васиљевић: Не, није, ја ћу је разјаснити по мом виђењу, овај, одмах. Значи, он је иницирао да би било добро да се из свих тих ресора из министарства унутрашњих послова, из генералштаба, из Територијалне одбране, кад сам рекао МУП, то је и значи Зоран Соколовић и начелник ДБ-а тада који је био Јанаћковић, да би било добро да се периодично, на можда седам до десет дана, нађемо, и да разменимо информације шта се то дешава и који су проблеми. Проблеми мобилизације, попуне иначе стања на територији која могу да буду проблематична – не знам, дешавале су се пљачке где су упадали из Босне и делове који су били, који су остали иза ЈНА... Пошто сам друго причао, ако можете да преведете... И да ту изнесемо своја сазнања и податке, да нам шефови не би били различито информисани.

Преводилац: Само да вас питам, ви сте рекли три нека дела – да ли можете још једном да поновите? Значи, МУП...

Александар Васиљевић: Значи МУП, Територијална одбрана, војска, значи, ЈНА. И да ту буду и органи безбедности из, њихови, значи, из секретаријата за одбрану и из Територијалне одбране. Употребио сам израз секретари-

јата, преведите као министарства одбране. Да. И на тај, ја мислим да је то био први састанак, је отишао генерал Туманов, јер ја сам био у Шиду. Пошто се нисам вратио, он је отишао на тај састанак, а ја сам онда дошао, овај, на томе, и ту је тај састанак, а ја сам онда дошао, овај,на томе, и ту је та свађа била. И то је та прича о којој сам рекао да је генерал Ђокић рекао – не требају нама добровољци, ја могу да мобилишем, има добар одзив – и тако. Али ја мислим да је још највише два пута то састајање било. И онда је то пукло. Ја сам то тумачио да је то ишло због оног мог судара са њима на том састанку, и мислим да је ту дошло до опструкција од ових из МУП-а и из ДБ-а, јер ја сам Зорану Соколовићу рекао – ако ти не знаш ко је Аркан, нека дође Јовица Станишић, доведи га овде да он то свима објасни. По ономе што се сећам, то је резултирало тиме да су прекинули више и та окупљања. Дакле, иницијатива је била: сваки има неке своје податке, свако свога шефа информише онако како он до нечега дође. Боље би било да то разменимо, па да (неразумљиво) један једно, а други нешто друго. Значи, то је, то је идеја под којом је он покренуо питање тих периодичних састанака. Али никакав то штаб није био који је сада кројио неку политику и тако. То је више био један да се размене неке информације. Колико ја могу да, да се вратим у тај период.

Владимир Дзуро: Можете ли да наведете који су били чланови, кад сте ви тамо били присутни, сви чланови?

Александар Васиљевић: Ја бих рекао, нису чланови, бољи је превод: која су лица?

Владимир Дзуро: Која су лица била присутна?

Александар Васиљевић: Да, већ сам споменуо био. Значи био, још једном ћу да поновим, значи био је генерал Симовић, био је генерал Ђокић командант Територијалне одбране Србије, био је Зоран Соколовић као министар унутрашњих послова, био је Зоран Јанаћковић као шеф СДБ-а Србије, био сам ја и генерал Туманов, или један од нас двојице на следећих један или два пута, и био је генерал Кузмановић из Министарства одбране Србије. Ја му не знам функцију која је, да ли је он постао или заменик или нешто, али значи он је био у униформи генерала, генерал Кузмановић. И био је пуковник Костић, орган безбедности у Министарству одбране Србије, и пуковник Ђоковић, орган безбедности у републичком Штабу Територијалне одбране Србије. Да. То...

Владимир Дзуро: Јесте видели тамо генерала Милосава Ђорђевића?

Александар Васиљевић: Не. Не могу да га се ја, овај, сетим. Мислим, знам га, знам човека, али ја мислим да је он тада у пензији, ако се не варам. Не сећам се. Не искључујем могућност да је био, али га се не сећам.

Владимир Дзуро: Мислим да би за данас требало да завршимо.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: Можемо ли да се договоримо (смех), да се сложимо...

Александар Васиљевић: Око времена (смех)...

Владимир Дзуро: ...колико је сати, да.

Александар Васиљевић: Мој и ваш сат се разликују по минут, али (смех)... Мој је 8 сати и 12 минута, 18 часова и 12 минута.

Владимир Дзуро: Значи, сада је 18 часова и 12 минута, за данас ћемо завршити – прекинути разговор.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Али пре него што завршимо, морамо неколико питања да вам поставимо. Има ли још нешто што бисте желели да кажете пре него што завршимо овај интервју за данас?

Александар Васиљевић: Не знам на коју тему (смех).

Владимир Дзуро: У вези онога о чему смо данас причали.

Александар Васиљевић: Значи, ја имам, добро, сад ја морам да прођем, овај, кроз то, али се питам, исцрпно, и што ја разумем вас, у вашој позицији коју имате, око нечега што ја довољно или немам сачувано у глави, или нисам у томе учествовао. Значи, не знам. Можете да преведете (неразумљиво). И због тога то иде мало теже, јер се мучим. Ви тај део тражите, а ја сад копам по сећању, али не могу да дођем (неразумљиво)...

Владимир Дзуро: Али сматрам да уопште не иде тешко, да чак иде прилично добро ако се узме у обзир да је то било пре десет година.

Александар Васиљевић: Хвала на похвалама (смех).

Преводилац: Сећати ћемо се свега што се и ви сећате.

(Владимир Дзуро је рекао: „Кад би барем ми могли упамтити све чега се ви сећате!")

Александар Васиљевић: Да. Значи мени би можда помогло, овај, ја имам оквир који сте ми дали о чему ће се разговарати, па сам онда то нешто мало, некога сам некад нешто и припитао, некад сам прочитао нешто што имам код себе забележено, па онда могу боље да идем... Дакле, помогло би ми да можда лакше уђем у све то, ако ми се каже конкретно: сада, за сутра, тема је та и та. Али ја нисам набијен подацима о МУП-у, па сам сада као компјутер, ви стиснете, онда само излазе папири.

Владимир Дзуро: (смех) Схватате да вам не могу дати питања унапред.

Александар Васиљевић: Не требају ми питања.

Владимир Дзуро: И такође кад смо се први пут срели, рекао сам вам уопштене теме.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Али ако можемо онда да се сложимо да ће се сутра разговарати о Министарству унутрашњих послова Србије, и о СДБ-у.

Александар Васиљевић: Али рецимо, данас смо разговарали и о тој војној линији, и сад ја... Значи, ако вам треба организација тог МУП-а, у мери колико ја то знам. Значи, не знам шта је, причали смо о тој војној линији, могли би нешто око (неразумљиво), „Црвеним береткама" можда? Добро, али да не прејудицирамо...

Владимир Дзуро: Оно што је битно за Министарство унутрашњих послова Србије је преузимање Савезног МУП-а од стране Републичког МУП-а Србије, и знам да се то догодило након што сте ви отишли из службе.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Али бих био заинтересован за било шта шта ви знате.

Александар Васиљевић: Нешто, нешто знам о томе.

Владимир Дзуро: А такође је била претпоставка да је тада дошло до – било конфликта између СДБ-а и КОС-а. То није, не један конфликт, него да је конфликт постојао, значи да је то била општа ситуација, '66. рецимо. Не, не, да не уђемо сад у то!

Александар Васиљевић: Не, не, све је у реду.

Владимир Дзуро: Питање би се односило на разлог.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: И то је довољно за сутра!

Александар Васиљевић: (смех) Ако ја будем причао овако широко у страну, онда ће требати и два дана! Али добро, али знам (неразумљиво)... Имам ја опет, значи, отворена, овај, питања. Јер ја сам такав по природи, па ми немојте замерити. Ја доста широко причам о нечему што није предмет онога зашта се ја сумњичим. А знам у нашем законодавству, за које претпостављам да се делом односи и на законе по којима ви поступате, да, када постоји нека-ква сумња да је учињено неко дело, онда лице постане и осумњичено. Ја сам волео да сам могао прво то да рашчишћавам, и да се та дилема или рашчисти или отклони. И ту ћете ме разумети, као личност, да сам нормално за то заинтересован, јер ја док нисам позван у јавности да сам осумњичен, није ми падало на памет да треба да дођем у трибунал да се јавим. Да ли, значи, ја се сад више појављујем негде као извор неких информација које су вама корисне. (неразумљиво). Али оне највећим делом не дохватају овај проблем због којег сам ја осумњичен, и не знам чиме сам осумњичен.

Преводилац: Прво би одговорио господин Дзуро, а после ако може да...

Александар Васиљевић: Ако дозвољавате само још један, још једну опаску..., Пошто сам ја прошао кроз истраге и био у затвору, кад сам осумњичен, прво бивам саслушан, онда ми се даје све чиме сам осумњичен да се по томе изјасним, онда се узме изјава, онда се позивају сведоци, и ја, они се саслушавају предамном. Ја знам да се разликује ово законодавство од оног по статуту како (неразумљиво), али бих волео да ми се, не каже, него да се поставе питања по којима сам ја у ствари осумњичен, из чега сам осумњичен. Да ли само по функцији коју сам обављао? Јер ја себе мучим и преслишавам – а шта сам ја то урадио да се нађем у томе? Значи, сам, као човек, не могу да нађем себи одговор о томе. А уопште није спорно да кад сам сада ушао у контакте са вама, да разговарам о свему што вас интересује, значи, не сад, моћи ћете то да преведете, ја сад овај део причам због тога што не знам ја шта ви тамо имате, а кад то ми, мени кажете, нема ништа, ја ћу прекинути да причам. Не, значи ја сам спреман да вам помогнем у свему што вас интересује, јер је то и мој интерес, не мени лично, него нисам за то да се заштити нико ко је заиста чинио злочине. И пошто сам се сада расприčао овако, нећете ми замерити, (неразумљиво) хипотека (сиц – неразумљиво) Шљиванчанин, који је официр безбедности. А он је оптужен, овај, за, знам да је оптужен. И не видим зашто о томе не разговарамо кад иначе разговарамо о ЈНА, него пређемо на Територијалну одбрану, на нешто што није у вези са мном. И сад ћу да ућутим и слушам.

Владимир Дзуро: Прво ћу покушати да објасним, прво, да ми не користимо српске законе, него имамо свој статут. Постоје тврдње да је КОС суделовао у више наврата. Један од тих случајева је и као што сте рекли Шљиванчанин, други је на територији Крајине, где су официри КОС-а учествовали у злочинима. Значи, зашто вам постављамо овако широка питања је да желимо да вам дамо прилику да нам кажете шта се догодило и шта је ко радио, да бисмо проценили вашу улогу као личности у односу на те тврдње, и улога организације

на чијем сте били челу. То је начин на који ми функционишемо, значи дати ћемо вам могућност да објасните. Значи, онда те информације иду тужитељу, тужитељици, или канцеларији тужитељице, онда они процене да ли су те тврдње које су допрле до трибунала, да ли се односе на вас као особу, и на организацију на чијем сте ви били челу. И они, ако установе да су те информације тачне, они ће вас оптужити, подићи ће оптужницу. Акотамо установе да то није заснивано, засновано на доказима, онда вас неће...

Александар Васиљевић: Све је мени то јасно.

Владимир Дзуро: Само да, ја имам питања која се чине, која се тичу злочина, а они су много касније у питањима, и повезана су са Овчаром.

Александар Васиљевић: Све до (неразумљиво)...

Владимир Дзуро:Ловас.

Александар Васиљевић: ...ја само постављам, постављам, пошто сам осумњичен, зашто одмах не расправљамо те ствари и све остало што је везано за то и за моју улогу. Значи, све ја ово причам, значи никакву другу причу немам , ја имам једну истину коју знам, и ту ћу истину да изнесем. Али ја се мучим шта знам о тој Глишићки, а имам мој проблем о ком ништа не разговарамо. Значи, мислим, добро, све разумем, то је ствар тактике, овај...

Владимир Дзуро: Доћи ћемо до тога, нема сумње никакве. Али желели смо да вам дамо прилику да кажете ко је шта радио.

Александар Васиљевић: То је више улога сведока. ја опет полазим, ја сам осумњичени и треба да разговарамо о ономе о чему, зашта сам осумњичен. Ако вас интересује, а питали сте, како изгледа мој радни дан, ја могу да схватим да је то везано за директно то питање. Али шта знам о Симовићу, шта знам о овоме, то значи није везано за мене. Расправљамо се око тога, ја схватам да је то ствар тактике вођења разговора, јер и ја сам разговоре водио... Али... не смета мени то, износим свој лични утисак.

Торе Солдал: Овде се не ради о тактици. Значи, као што знате, ви сте споменути у том заједничком криминалном подухвату у оптужници за Хрватску, као и многи други са различитих нивоа југословенског и српског руководства. Бити споменут у оквиру тог заједничког криминалног подухвата и тако, не значи исто као и бити оптужен. То је начин на који тужитељица може да, хоће да покаже како је Милошевић контролисао ствари у овој земљи. Једина разлика између овог интервјуа и интервјуа са сведоком је да је наш виши судски адвокат одлучио да вама да прилику као осумњиченом, и он жели то исто право да дâ свим људима укљученим у тај заједнички криминални подухват, ако они желе да разговарају. Ово је интервју где прво желимо да добијемо опште информације о ономе шта се, како је Милошевић контролисао ствари у земљи, а ви сте само један од тих, у тој заједничкој криминалној (неразумљиво). Ми смо могли да вас интервјуишемо и као сведока, али онда сваки пут кад би вас питали о рецимо неком криминалном делу где сте ви, да ли сте учествовали, да ли нисте или тако даље, онда би сваки пут морало ова цела опрема да се изнова укључује, и да вам се поново читају ваша права, значи, сваки пут. Када говоримо о вама као осумњиченом у овом интервјуу, ми говоримо о правима која вам дајемо, уместо да вас сваки пут упозоравамо да постављамо питања у вези нечега у што је КОС био умешан. Значи, ми вам све то кажемо на

почетку, упозоримо вас на почетку, и имате та иста права кроз цео интервју. Али сте већ приметили да 99 одсто овог интервјуа је био обичан интервју са сведоком. Значи, овде немојте пуно да учитавате у то „осумњичени".

Александар Васиљевић: Не, нисам ја са тиме оптерећен. Ја сам хтео, значи, ништа није спорно да разговарамо, и да сте ме раније позвали, ја бих дошао. Као сведока, да сте ме позвали, ја бих дошао, јер имам свој лични став. Нека суди Југословене Хашки трибунал, кад они сами нису хтели да суде оне који су заиста чинили злочине. То је мој лични став, који се вероватно разликује од, од других. Јер, доћи ћемо вероватно, то је широка тема, после према Косову. Значи, да са тиме прекинем, ја нисам оптерећен са овим, али сам знатижељан да се са мене скине, ако сам ја у праву, скине та хипотека да сам, да је моја служба била под контролом и тако даље. Или да сам ја ширио страх по Хрватској. Ево како је тај страх ширен: ово су органи безбедности чије су слике лепљене по бандерама у Хрватској, и овде сам ја прозван као терориста, којег треба ликвидирати у Хрватској. Ја, оставити ћу вам ово, јер ја могу то и да оставим, да вам дам. Али значи, није тема о томе да разговарамо. Значи, ја ћу то вама званично предати, могу и сада, ако то хоћете, али није тема, то није тема разговора. Ја мислим да сам могао да будем уверљив да стекнете слику да тим КОС-ом Милошевић није управљао. И друго, а сада је то да сам ширио тај страх – на основу чега? Јер, јер су плашили народ са тиме, који су лепили нас по бандерама. У време кад сам ја активни генерал ЈНА у целој Југославији која постоји, а онда Окружни суд у Бјеловару подиже оптужницу против мене, због тога што сам ухапсио оне који су организовали и изводили илегални увоз оружја. И отуда иду те потернице по бандерама да будемо ликвидирани. Значи, ја сам, значи, никаквог неспоразума нема. Значи, немојте ми замерити, ја сам такав по природи, тако да, оно што мислим, то и кажем. Ништа ми не смета да разговарам око било чега. Ако ми помогнете у томе шта вас то конкретно интересује, ја се могу на то подсетити. Ви сте рекли били да донесем некакву забелешку са састанка, ово је та моја радна бележница, и донети ћу је сутра, нећу ја сада побећи са њом. То је састанак врховне команде (неразумљиво) то писао. Спреман сам то да копирам, ја ту могу одговарати, јер је ова радна бележница која је заведена, и ради се о документу који ја не смем никоме давати, нити чак се баратати са тиме да је имам. Значи, треба ми та помоћ шта то хоћете, не треба ми тајна, па ћете ме сада – и сматрам да не радите тако. Значи, ако хоћете да по нечем помогнем да појасни, а није везано за моју одговорност, по вашој процени није везано, онда ми кажите да ја могу да узмем, могу да питам неког друга, могу нешто. Ја сам неке питао, па сам нешто бележио. Овде сам то шврљао, значи, нисам стигао да то ни препишем. Али то је битно друга, друга ситуација, значи ни мене не интересују формалне ствари, да ли сам сведок или сад сам у, окривљени или осумњичени, па онда треба упозорење да ми треба адвокат, што код сведока не треба. То су за мене формалне ствари. А мислим да је цела суштина, и да је и ваш и мој интерес да се стекне једна објективна слика око свега шта се догађало. И због тога ако је тема та и та, то јесте широка област, али кад почнете појединачно, онда се ја нађем затечен да то не знам. И дуго смо остали, ја се извињавам, јер мени се приближава ово, (неразумљиво). Значи, никаквог неспоразума нема, ви из овога извуците закључак шта

може то да убрза да, да буде што потпуније, ја сам (неразумљиво) онако како ви кажете.

Владимир Дзуро: Нажалост, не верујем да ће то бити брзо, вероватно ће још неколико дана потрајати.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: Ако вам је потребан неки дан да се мало одморите, да се мало освежите, не морамо сваки дан.

Александар Васиљевић: Не, не, нема никаквог проблема.

Владимир Дзуро: Да крене се, због вашег стања здравственог, да кажемо, као што је рекао колега, тај заједнички криминални подухват и тако, обухвата више организација и појединаца за које ми верујемо да их је Милошевић контролисао. Значи, наравно, схватићете, ми не разговарамо о министру здравља, јер он нема никакве везе. Говоримо о министру одбране, министру унутрашњих послова, Савезном Министру унутрашњих послова, Територијалној одбрани, и сви други за које верујемо да су имали неког утицаја на оно што се тамо догодило, и на злочине који су тамо почињени. И наш је задатак да откријемо ко је починио те злочине. И то је једини разлог због чега вам ми постављамо ова питања. Да вас питам, да ли је било било каквих претњи, да ли вам је нешто обећавано, или да ли сте ви натерани да дате одговоре који су снимљени у овом интервјуу?

Александар Васиљевић: Не, није.

Владимир Дзуро: Да ли имате неке притужбе на начин како смо се опходили према вама за време овог интервјуа?

Александар Васиљевић: Немам, врло сам задовољан.

Владимир Дзуро: Сада је 18.44 према сату на траци, завршити ћемо интервју.

Александар Васиљевић: Добро, хвала.

III.
Уторак, 16. новембар 2001. године

Владимир Дзуро: Добро јутро, генерале!

Александар Васиљевић: Добро јутро!

Владимир Дзуро: Да ли се можемо сложити да је данас 8 сати 31 минут, 16. 11. 2001. године?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: За траку: ово је прва трака 16. 11. Присутни: Владимир Дзуро, Торе Солдал, генерал Александар Васиљевић и Марк Џефри. Генерале, хтели бисмо наставити овај наш разговор данас тиме да вам поставимо неколико питања. Као што сам вам и пре објаснио, на основу информација којима располаже међународни суд, ми сматрамо да сте ви осумњичени према Статуту међународног суда. Због тога пре него што вам поставим било које друго питање, морам вас обавестити о одређеним правима која имате због тога што се сматрате осумњиченим. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Генерале, имате право на помоћ преводиоца. Да ли се слажете да господин Џефри буде и даље преводилац за овај разговор данас?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Не морате рећи ништа, нити морате одговарати на моја питања ако то не желите. Све што кажете бити ће забележено, и може се искористити као доказ против вас у каснијем поступку пред међународним судом, укључујући и суђење. Да ли то (неразумљиво).

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Питања која ћу вам поставити и сви ваши евентуални одговори ће бити снимљени на видео-траку током разговора. Трака са тим снимком такође може постати доказни материјал. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Имате право на помоћ правног заступника и адвоката по властитом избору. Ако не можете платити правног заступника, међународни суд ће вам га бесплатно обезбедити. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Генерале, да ли желите да овом разговору присуствује правни заступник или адвокат?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Генерале, ако у било ком тренутку пожелите да овом разговору присуствује правни заступник, молим вас да ми то кажете, и ја ћу привремено прекинути разговор да бисмо то организирали. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Генерале, након што смо обавили разговор, имати ћете прилику дати додатне информације. Имати ћете прилику и да појасните било шта што сте рекли за време разговора, уколико мислите да је то можда нејасно или двосмислено. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Као што сам вам и пре објаснио, након што смо обавили разговор, организирати ћу да се видео снимак прекуца и да вам се што пре обезбеди примерак тог транскрипта, као и примерак трака на којима је забележен разговор. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Онда на крају оригиналне траке на којима је забележен разговор ће бити након разговора стављене у коверту и запечаћене, и ви ту коверту можете потписати. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да, да.

Владимир Дзуро: Можемо онда почети са разговором. Кад смо завршили јуче, ја сам вам рекао да бисмо хтели разговарати о улози МУП-а Србије. Знам да, будући да се ви били на другом нивоу, као војник ЈНА, да нисте имали превише контакта директно са министарством унутрашњих послова, али са друге стране пак, због самог положаја којег сте имали као, као шеф обавештајне службе војске, онда, сигурно су вам дошле неке информације о томе. Зато бих хтио почети питањем: да ли знате каква је била структура МУП-а почетком 1990. године?

Александар Васиљевић: Да. На челу, на нивоу Југославије је био Савезни МУП или Савезни секретаријат за унутрашње послове. Савезни министар је био генерал у пензији Петар Грачанин. Он је имао у основи два ресора: Ресор државне безбедности, на чијем је челу, тамо негде до почетка 1991. године, ја колико могу да се сетим, био Здравко Мустаћ из Хрватске. Њега је касније заменио на тој дужности Драгиша Ристивојевић. Да. Он је имао и помоћника по јавној безбедности, мислим на генерала Петра Грачанина. Морао би да се присетим ко је, ево, сад сам се сетио, у том ресору је био Печевски Здравко, али ко је иза њега био након промена у Хрватској, не знам, не могу да се сетим. Савезни МУП је себи на вези имао републичке МУП-ове, као и покрајинске МУП-ове Косова и Војводине. Колико је мени познато, он није имао наредбодавну функцију према њима, већ је имао координајућу улогу по активностима које су биле од значаја за Федерацију. Али, имали су право и инспекцијског увида у рад ових МУП-ова. Савезна служба државне безбедности имала је у надлежности такозвану контраобавештајну заштиту савезних органа и институција, од председништва до федералних органа. У том погледу, имали су и своју архиву, као и оперативну технику. Да. Републички МУП Србије, по истој шеми – министар унутрашњих послова, Ресор јавне и Ресор државне безбедности. Слабије познајем састав Ресора јавне безбедности, али по њима су углавном били секретаријати унутрашњих послова на територији из домена јавне безбедности и криминалистички апарат. И ту је била уређена вертикална хијерархија по потчињености. Међутим, Служба државне безбедности, а центри Службе државне безбедности, који су покривали једну или више општина. Министар унутрашњих послова до 9. марта 1991. године у Србији је био Радмило Богдановић. Након што је он поднео оставку због догађаја у вези са демонстрацијама у Београду, на његово место је постављен Зоран Соколовић, који ће све ово време остати, мислим овај ратни период, он ће бити министар унутрашњих послова Србије. А начелник Службе државне безбедности је био Зоран Јанаћковић, негде до пред крај 1991. године, а након тога ће бити премештен на дужност шефа СИД-а у министарству спољних послова. А знатно, знатно касније ће бити амбасадор СРЈ у Атини. Унутрашња структура СДБ-а, ја је слабије познајем. Имали су више, више управа потчињених. Ја им не знам тачне називе нити тачне бројчане ознаке, али била је контраобавештаја управа, била је Обавештајна која се бавила активностима, заграничним активностима, према иностранству, била је ја мислим трећа управа која се бавила проблематиком у земљи, имала је аналитику као посебан сектор, затим оперативну технику, имала је управу за обезбеђење, ја мислим да је то шеста. Ту мислим на обезбеђење личности републичких функционера. Била је управа за, како ћу тај део да кажем, као, овај, за одбрамбене припреме, у оквиру министарства унутрашњих послова (неразумљиво). Да. Јовица Станишић ће до примања дужности начелника републичке СДБ бити заменик Зорану Јанаћковићу. Да. То је из те организационе структуре, колико сада могу да се присетим.

Владимир Дзуро: Можете ли нам нешто више рећи, нешто више рећи о тим кључним људима које сте споменули, који су били на врху ове организације, односно, овог, ове организације, као што је, да почнемо најпре са Радмилом Богдановићем.

Александар Васиљевић: Да. Колико знам, овај, не, немам... Па значи, ја са њиме нисам бивао у неком нити чешћем нити чвршћем контакту. Значи, колико знам, ја, (неразумљиво). Радмило Богдановић је након подношења оставке за, на функцију министра унутрашњих послова, је практично био и даље сива еминенција и човек Слободана Милошевића, који је имао потпун увид над радом и МУП-а и Службе државне безбедности, и стално се понашао као у ствари министар унутрашњих послова у сенци. Био је уважаван посебно од Јовице Станишића, а касније, неоспорни ауторитет он је имао, по мојој процени, и код Радована Стојчића Баце. Ја њега нисам, ја Бацу нисам споменуо, јер заиста не знам на којој је он тада функцији био, кад је он у ствари избио на челну функцију за јавну безбедност, значи не могу да се сетим (неразумљиво). Сигуран сам да се тамо негде у фебруару – марту 1992. године он појављивао као челни човек јавне безбедности, али када је на ту функцију постављен, не знам. По свим мојим тадашњим, а нарочито каснијим сазнањима, када сам пензионисан, дошао сам до сазнања да је у ствари тим, војном линијом или војним штабом у МУП-у, републичком МУП-у Србије објективно руководио Радмило Богдановић. Ја никад нисам био у прилици да он буде на неком званичном састанку када имамо састанак са МУП-ом или са СДБ-ом. Али он је био неспоран ауторитет. Он је иначе родом из Јагодине или околине Јагодине и, по мојим сазнањима, имао је значајну улогу у избору генерала Александра Димитријевића за постављање на функцију начелника КОС-а негде у другој половини 1993. године. Јер он као заменик, говорим о Димитријевићу, као заменик начелника КОС-а, после смењивања Недељка Бошковића, генерала Недељка Бошковића, није био кандидат за постављање на ту челну функцију службе, јер је генерал Божидар Стевановић имао свог кандидата из команде ваздухопловства. Ја мислим да је то био пуковник Мартић, али то није онај потпуковник Мартић који сам у ранијим разговорима спомињао да је био у Загребу. Сада се враћам на утицај Радмила Богдановића. Пошто је и Димитријевић родом из околине Јагодине, а његов отац и Радмило Богдановић су стари знанци, онда је његовим утицајем код Слободана Милошевића ипак одабран Димитријевић. Да. То је о Радмилу Богдановићу што ја могу да, да знам.

Владимир Дзуро: Шта нам можете рећи о Јанаћковићу?

Александар Васиљевић: Ја се извињавам, још сам се присетио можда неког детаља који може да ослика тај утицај Радмила Богдановића: негде 1996. или 1997. године, радили смо једну телевизијску серију под називом „Камера памти", која је обрађивала догађаје у вези са разбијањем и растурањем Југославије, и за неке епизоде у тој серији ја сам био стручни консултант. Добијено је било одобрење ауторима од председника Лилића и генерала Перишића, да аутори серије могу да остваре увид у архиву генералштаба. И ти људи који су на томе радили дошли су до аудио-касете, која је снимана у оперативном центру генералштаба, а којој је био, између осталих, и разговор Радмила Богдановића са генералом Аџићем око паничног тражења тенкова да изађу на улице због развоја демонстрација. Та секвенца разговора је била пуштена у јавности у тој серији. А иначе су у претходне две серије објављивани неки детаљи о ангажовању армије у Словенији који су широј јавности били непознати. И кроз анкетирање грађана, почело се мењати мишљење о улози и јединству армије,

ондашње армије. А онда је, на интервенцију Радмила Богдановића, прекинута серија. Затим је поведен поступак, дисциплински, по наређењу Лилића, у ствари Милошевића, и са дужности је суспендован пуковник Љубодраг Стојадиновић, начелник Управе за информисање Генералштаба, због тога што није селектирао тај материјал, и што је дозволио да он буде стављен на располагање ауторима. Ја сам само хтео да кажем да је те касне 1995 – 1996. године он имао неспоран јак утицај, и био је на директној вези председника Милошевића. Мислим да ће по његовој линији, под његовим утицајем, и генерал Димитријевић добити доста значајну улогу код Слободана Милошевића у време док је био начелник управе, после, јер он је практично за четири године добио три генералска чина. Да. Сад да се вратим на Зорана Јанаћковића. Зоран Јанаћковић је био човек од великог поверења код Слободана Милошевића. Доведен је за начелника Службе државне безбедности са дужности секретара Комитета Савеза комуниста у Лесковцу. Није имао никаквог искуства из делокруга рада органа унутрашњих послова, и практично све те послове водио је Јовица Станишић, који му је био заменик. По мојој оцени, од када сам ја био начелник службе, а то је од половине 1991. до краја 1991, докле је он био на дужности, он је био и коректан и кооперативан према војсци, и вероватно ће касније због тога њему бити импутирано да је постао сарадник КОС-а. Која су ту подметања била, ја немам детаље око тога, али је чињеница да је он склоњен са те одговорне функције, и померен на мање безбедносно значајну функцију. Али, он је остао човек од поверења, ја могу сада да употребим прецизнији израз, код породице Милошевић, тако да је после померен на ту једну лакшу, а профитабилнију функцију амбасадора у Грчкој.

Владимир Дзуро: Је ли био у Грчкој или у Македонији?

Александар Васиљевић: Не, не, у Грчкој, у Атини. А, не, не, не, само полако. Милутиновић је мислим био у Атини, да, а он је у Скопљу, тачно. Да. А он је био (неразумљиво). Да, тачно. Немам шта сад више, то је све тако нека општа слика, немам ништа друго да додам.

Владимир Дзуро: Генерале, да идемо сад до Јовице Станишића. Али пре него што говоримо о његовој улози као начелника ДБ-а, имамо информације да, прије него што је био постављен за шефа ДБ-а, дакле док је он био још увек заменик Јанаћковићу, била је једна истрага која је била поведена против Јовице Станишића. Да ли знате нешто о томе, шта је био разлог за ту истрагу?

Александар Васиљевић: Не знам ништа ни да је било уопште.

Владимир Дзуро: У реду.

Александар Васиљевић: Извињавам се, када, која је година, који период, да ли знате када је истрага била?

Владимир Дзуро: То је било пре него што је он био постављен за (неразумљиво), за то мјесто, дакле у 1991. години.

Александар Васиљевић: А, не, не.

Владимир Дзуро: Можете ли нам рећи онда шта знате о улози Јовице Станишића у МУП-у и у државној безбедности?

Александар Васиљевић: Да. Ја сам имао свега неколико сусрета са Јовицом Станишићем, службених сусрета. Један је био, ја мислим први, негде почетком 1988. године, када сам био начелник Контраобавештајног одељења у

Управи безбедности ЈНА. На том састанку испред, он је тада био један од начелника неког од одељења у СДБ-у, на том састанку из КОС-а био је генерал, само да видим, Илија Ћерамић, начелник управе, начелник КОС-а, и његов заменик генерал Павичић Михајло, а из врха ДБ-а Србије, заменик начелника шефа Мило Славковић, и начелник СДБ-а Србије Драган Митровић. То је био један класични радни састанак око неких текућих контраобавештајних активности. Радило се о индицираној или откривеној страној агентури на подручју Београда, и потреби да се координирају заједничке мере.

Ово спомињем због тога што је, без икакве најаве, од врха ДБ-а Србије изражено неповерење у војни врх као и сумња да КОС прикупља податке о Слободану Милошевићу и новој партијској и државној гарнитури у Србији. Конкретно је било импутирано да пуковник Милан Дамјановић, начелник безбедности у кабинету савезног секретара за Народну одбрану, је одржавао оперативне контакте са шефом Центра СДБ-а у Београду, Ступаром, да ли је Душан, нисам сигуран, можда Душан, али нисам сигуран, који је био смењен у тим чисткама које су настале после осме седнице. Иначе ће касније Ступар као пензионер СДБ-а бити постављен за директора спољно-трговинске фирме „Универзал", која се између осталог бавила и нелегалним увозом оружја, и бити ће човек од значајног поверења Јовици Станишићу. Ово је први контакт мој са Јовицом Станишићем, у којем је иницирано да војни врх контролише и шпијунира Милошевића.

Од тада, па све време надаље, та њихова опсесија није престајала, тако да ће у априлу 1992. године Јовица Станишић тајно ухапсити, тајно ухапсити Милана Дамјановића, запленити му једну велику количину новца, ја колико знам негде преко 1.000.000 марака, узети некакву изјаву чији садржај не знам, али кроз коју је оптуживан војни врх из угла ДБ-а, што ће сигурно бити достављено Слободану Милошевићу, а Милану Дамјановићу враћен новац, и пуштен уз обавезу да ћути. Иначе су сталне, значи, за Јовицу Станишића ја могу да дам оцену једну генералну: он је од Службе државне безбедности успео да направи, уз помоћ и здушну подршку Слободана Милошевића, институцију СДБ-а као апсолутно недодирљиву и изнад свих горе. Неки би можда могли да кажу да је он вратио имиџ Служби државне безбедности, који је она изгубила 1966. године после 4. пленума.

Од тада је стално, али, доста опрезно, од стране СДБ-а импутирано да је КОС разбио ондашњу УДБ-у или СДБ, због чега је, након моје смене, а касније хапшења и суђења, у врху СДБ-а говорено да је сада КОС-у враћено све оно што је учинио око 4. пленума, и ту је та (неразумљиво) бивала у време кад сам ја био начелник управе. Ја не говорим о Зорану Јанаћковићу јер он и није био човек из професије, већ о Јовици Станишићу и о његовој објективној гарнитури у целој оперативи, која се у моје време дистанцира од КОС-а, а након моје смене потпуно ће ставити челне људе КОС-а и по читавој дубини објективно на степен ниже од себе. У неким случајевима до понижавајућег односа, укључујући и физичко шиканирање, на пример када је био киднапован Милан Дамјановић, јер он је био ухапшен прво забуном, знам једног који га је саслушавао, и који се у кругу својих пријатеља поверавао да је прво узео да истуче добро Милана Дамјановића, јер је био сигуран да ће кад крене разговор све причати, па

неће имати разлога да га туче. Због тога је прво га истукао, да би се створио утисак да га је то отворило да прича.

Касније ће тамо негде 1994-1995. године тројица официра за које ја знам бити пребијани и буквално бачени пред ноге Јовици Станишићу, или због тога што су настојали да спрече шверц нафте, муниције и цигарета према 5. корпусу Армије Босне и Херцеговине у Бихаћу, или због неких баналних разлога, радило се, колико сам обавештен, око пада неке беспилотне летелице, па нека јединица није дошла до ње, а онда је Франко Симатовић претукао пуковника Шупута, који је после пребачен на лечење на ВМА – Војно-медицинску академију, војну болницу. Значи, не знам сада како сада да вам осликам, значи, ја немам конкретна сазнања: он је тај и тај, или ради ово или оно... Значи, имам једну општу слику коју сам почео стицати и доста тога сазнати након мог пензионисања, јер су ми се жалили официри безбедности.

Потпуну власт је себи Јовица Станишић између осталог обезбедио и тиме што је обезбедио себи искључиво право приступа местима у електронском систему, одакле се може вршити прислушкивање, што му је омогућавало и апсолутну злоупотребу, да без ичије контроле, или без одобрења, може прислушкивати кога хоће. Да ово није паушална оцена, рекли су ми неки органи безбедности, који су службовали у Приштини, да су открили и камером документовали спојене све војне линије из команде корпуса на прислушни центар СДБ-а у Приштини.

Са том документацијом и информацијом упознат је био и Слободан Милошевић, али никакве конкретне реакције није било. А пре тога, док сам ја био начелник КОС-а, систем је био да тим местима и спојним путевима, електронским спојним путевима, ниједна служба није могла сама да приђе, него овде у Београду – Савезни СУП, Савезна СДБ, СДБ Србије и Војна служба, што је омогућавало да друга двојица могу контролисати шта онај ради, шта трећи ради, и да ли има одговарајуће папире и одобрења за то. Овај систем ће бити враћен тек 6. октобра прошле године, након смене Милошевића. Јовица Станишић је имао као веома блиског сарадника Михаља Кертеса, и он му је у првој фази на неки начин (неразумљиво) не знам који, обезбеђивао значајна девизна материјална средства, којима су исплаћивали људе на терену из оне територијалне структуре њихове Територијалне одбране. Можда је бољи израз „месне власти" на територији.

Мени је ово испричао, хвалисаво, Кертес, негде у јулу 1991. године, када је настојао да се упозна са мном. Представио се да је функционер СДБ-а Србије, али састанак са њим нисам имао у просторијама СДБ-а, него на спрату више изнад канцеларије председника Милошевића. Да. Разлог је био да хоће да ме упозна, да је о мени чуо доста, да попијемо кафу, и да ме позове да те вечери дођем код њега кући на роштиљ. А питао сам га зашто, је ли нека експозитура СДБ-а кад је у згради председника републике, а он ми је рекао – не, него он је задужен за помоћ око Срба у Крајинама, и онда се хвалио како са пуном торбом девиза иде по ратишту и кроз које драматичне ситуације је пролазио. Ја нисам отишао те вечери код њега, не зато што нисам хтео, него нисам могао да нађем ту улицу у којој је био, на Бановом брду. А после тога ме више пута позивао, а ја нисам био у канцеларији, а он је сваки пут мислио да ја њега избегавам,

па да секретар мој каже да нисам ту. То ми је касније, касније, 1996, крајем 1996. године причао. И тако су моји контакти са њиме прекинути били. Али, износим ово из угла што је преко њега као дире..., касније директора Савезне управе царине, обезбеђивана велика количина новца према СДБ-у, према МУП-у, према ономе где је Милошевић показао руком. А у то време официри у Војсци Југославије касне са четири месеца у примању пола плате, као што се види из процеса око убиства овог на Ибарској магистрали – возило из царине је учествовало у томе.

Владимир Дзуро: Споменули сте Јовицу Станишића и групу око њега у ДБ-у. Ко су, ко су заправо били у тој групи, ко су ти људи били?

Александар Васиљевић: Његов заменик постао је Драгиша Ристивојевић, који је прво био пензионисан, а онда је крајем, вероватно крајем 1992. године постављен, реактивиран и постављен њему за заменика; други човек је Тепавчевић, не знам му име; трећи је Симатовић Франко звани Френки; затим Драган Филиповић звани Самурај, који ће касније бити постављен у Другу управу СДБ-а. Један је од првих команданта „Црвених беретки", а у току рата био је на Банији и у штабу, војном штабу акције „Паук", на месту помоћника за позадину и логистичаре. А тај штаб је негде, колико знам, формиран 1994 – 1995. године, након састанка председника Милошевића са Фикретом Абдићем, и донете одлуке да се помогне Фикрету Абдићу у стварању ове крајине горе око Бихаћа, Цазинске крајине. По мојим сазнањима, после Марка Лазовића за команданта „Црвених беретки" долази, после овог Филиповић Драгана, долази Марко Лазовић, који је пре тога био начелник центра СДБ-а у Зајечару, и човек од великог поверења Јовици Станишићу. Након његове смене, он се бави сада наводно неким бизнисом, на његово место је постављен Франко Симатовић звани Френки, који је...

Владимир Дзуро: А да ли знате када је то било?

Александар Васиљевић: То би могло да буде по моме, значи, ја не знам, само се присећам, први пут сам видео Франка Симатовића негде март-април 1992. године на једном састанку. Али ја немам утисак да је он тада био на челној функцији у СДБ-у, јер је то био састанак на којем се расправљао проблем уласка одреда Уједињених нација у Крајину, и по оном Венсовом плану. Дакле, то је био састанак на којем се разматра проблем Крајине, а знам да је 1991. и крајем 1990. био један од људи који је координирао активности из Србије на простору Крајине.

Владимир Дзуро: Кад је координирао радове Срба у Крајини, је ли то било 1990 – 1991. или 1991 – 1992.

Александар Васиљевић: Крај, значи, ја оперативно добијам сазнање да је, да је некакав човек, који се представља да је новинар из Београда, користи псеудоним Френки. То је или крај 1990. или почетак 1991. Да би после био запажен у оном центру у Голубићима са Капетаном Драганом и тим лицима из те њихове структуре. Дакле, први пут сам га видео негде тамо март-април у генералштабу на том састанку 1992. У генералштабу где је разматран улазак Уједињених нација и како се ограничује (неразумљиво) терен МУП-а и свега осталог. И други, последњи пут, то је, значи, још једанпут сам га видео и то је задњи, у Београду, у генералштабу, као начелника Обавештајне управе репу-

бличке СДБ. Око договора заједничког учешћа на пресецању организације „Ослободилачка српска армија" – ОСА, када ми се јавно извинио за онај ексцес ЈСО, са ЈСО у Трстенику.

Владимир Дзуро: Је ли он користио тај, баш тај назив – ЈСО?

Александар Васиљевић: Да. Не, да, да, да, то није спорно. Када сам се поздрављао са њиме, онда је он мене загрлио, и видим да носи заштини прслук. Долази ми у генералштаб као функционер, а иде са заштитним прслуком!

Владимир Дзуро: Пре него што отиђемо сад на паузу, да ли знате када, да ли се сјећате када је овај састанак био?

Александар Васиљевић: У генералштабу ово када сам причао? А, крај 1999. године, крај. Ја мислим да је то негде децембар, почетак децембра 1999. године. Ако вас интересује ОСА, пошто је било кампања у штампи, ОСА, „Паук", и тако...,

Владимир Дзуро: Генерале, мог колегу Тореа ће занимати та операција „Паук".

Александар Васиљевић: Не, ја знам шта је операција „Паук" и Бихаћ, знам појмове шта су. Што будем знао, ја ћу вам рећи. Не, хапшење групе чији је назив „Паук", која спрема атентат на Слободана Милошевића. А онда, пошто смо ми право хапсили ОСА – „Ослободилачка српска армија", коју је водио поручник Војске Југославије, а имао организацију око Крушевца, око 25 цивила. А они су изашли у јавност да су они стајали иза атентата на Вука Драшковића на Ибарској магистрали. Онда су медијски изједначавали ОСА и „Паук". „Паук" је апсолутна монтажа СДБ-а. Импутирање да су хтели та група да убију Милошевића. А у њој има људи из оног 10. диверзантског одреда из Републике Српске. Али то ћемо оставити за мало касније.

Владимир Дзуро: Морати ћемо сада отићи на паузу да би преводилац се мало, да се освежи. Али након паузе разговарао бих о преузимању контроле, како је српски МУП преузимао контролу над Савезним МУП-ом. Да ли се слажемо да је сада 9 сати 56 минута?

Александар Васиљевић: Тако пише... (неразумљиво).

Владимир Дзуро: Отићи ћемо ми сада на кратку паузу.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: Генерале, можемо ли се договорити колико је сад сати?

Александар Васиљевић: Колико стоји – 10.23.

Владимир Дзуро: Дакле, сад је 10 сати 23 минута, разговор се наставља. Генерале, да ли се слажете да нисмо говорили о предмету у току наше паузе?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Будући да смо сад отишли, да смо сад били на паузи, морати ћу вам још једанпут рећи да не морате рећи ништа, нити морате одговарати на моја питања ако то не желите. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: Генерале, да ли сте још увек спремни разговарати сад са нама без правног заступника и адвоката?

Александар Васиљевић: Јесам.

Владимир Дзуро: Ако се предомислите, ако се одлучите да хоћете правног заступника, онда молим да ми то кажете, па онда ћемо (неразумљиво)

Александар Васиљевић: Јасно ми је.

Владимир Дзуро: Сад би се, да се вратимо ономе о чему смо говорили пре паузе. Према вашим сазнањима, шта је заправо позадина била, како је МУП преузео контролу над Савезним МУП-ом, дакле – МУП Србије?

Александар Васиљевић: МУП Србије је хтео да постане једина мериторна безбедносна институција на простору нове Југославије. И кључ, између осталог, за преузимање такве функције, је било прво кадровско елиминисање челних људи у КОС-у, који је сматрам као некаква конкурентна паралелна служба, мимо њихове контроле. Због тога, након мог смењивања, 11. маја су просторије у Управи безбедности обезбеђене припадницима специјалне јединице ДБ-а Србије, о чему сам причао у ранијим разговорима, и да то не понављам. Тиме су, преко Недељка Бошковића, практично имали увид, генерала Бошковића, значи, увид и приступ у целокупну архиву Управе безбедности.

Владимир Дзуро: Унутар ЈНА?

Александар Васиљевић: Да. Само КОС-а. Не војна архива, оперативни центар генералштаба. Савезни МУП и Савезна ДБ је у то време већ кадровски потпуно очишћена и раслојена, и то стање у Савезној УДБ-и постоји све време, а можда и до данашњег дана. Постоје радници, оперативци СДБ-а који долазе само да приме плату, али не долазе на посао нити имају посао. И Савезна СДБ више практично и не постоји. Постоји СДБ Србије и СДБ Црне Горе, које међусобно немају никакве радне контакте. Упад у Савезни СУП од стране СДБ-а Србије у време када је савезни министар за унутрашње послове био Павле Булатовић, само је формална фигура у тој институцији из које је један део српског кадра већ био пребачен у републичку СДБ и републички СУП. Али, велики објект интересовања републичке СДБ Србије, а моје уверење и Слободана Милошевића, била је архива и техника, оперативна техника, СДБ-а. И због тога је упад у ту архиву и преузимање и архиве и оперативне технике изведено под видом формалног упада да се преузме зграда Савезног МУП-а. Сасвим сигурно да зграда није била никакав, нити основни интерес, него архива и оперативна техника, или да кажем прислушна техника. Тиме су елиминисане оне две службе још које су могле паралелно да прате шта ради трећа око примене оперативне технике.

Филип Ку: Можете ли за записник бити прецизнији, које три службе (неразумљиво)?

Александар Васиљевић: До тада су биле војна служба, служба Србије и Служба државне безбедности савезног МУП-а. Савезни МУП је имао своју оперативну технику у коју је требала исто упасти, блокирати, и то све преузети. Један је интерес оперативна техника, а други је интерес архива, јер све што је долазило из свих Служби државне безбедности ондашње Југославије, долазило је у Савезну СДБ која је то архивирала, а то је била једна богата ризница најразноврснијих података коју је практично преузела СДБ Србије. Упад у зграду Савезног МУП-а је извршен када сам ја био у затвору у другој половини 1992. године, и ја о томе немам никаквих посебних детаља, али касније, док сам био у пензији, чуо сам од неких својих официра безбедности да је Јовица Станишић у вези те акције имао договор са генералом Бошковићем, чиме је обезбеђено да на ту акцију упада случајно не интервенише војска као савезна инсти-

туција. Дакле, обезбеђена је потпуна лојалност код војне службе за реализацију те акције републичке СДБ. На мирнији начин је преузет Савезни институт безбедности на Бањици. У њему ће касније бити формирана Полицијска академија. Тако да је СДБ Србије крајем 1992. године практично постала једина централна служба за послове државне безбедности на простору Југославије. Када сам рекао „Југославија", тиме сам мислио и на подређен положај Службе државне безбедности Црне Горе, јер је Јовица Станишић битно утицао на постављање тих кадрова на руководеће функције и у Црној Гори. Један од тих људи је био Бошко Бојовић, који је након смене у Црној Гори, након политичких промена и сукоба, извучен из Црне Горе и ухлебљен у СДБ-у Србије. Он је био под сталном заштитом, и материјалном и физичком Јовице Станишића. Сада је заменик директора Савезне управе за царину. Руковођење са СДБ-ом Србије. По законским прописима, начелник СДБ-а потчињен је министру унутрашњих послова Србије који му је до 1991. године потписивао одобрења за примену метода рада служби, али фактички је руковођење Службом државне безбедности на себе преузео председник Милошевић, као председник Србије, и из тога је произлазила снага и утицај Јовице Станишића. Када је председник Милошевић изабран за председника Југославије, сада би ту функцију требао да има председник Србије Милан Милутиновић, али пошто је он био маргинална политичка личност, Служба државне безбедности је тражила да буде везана сада директно за председника Југославије Слободана Милошевића. У то време је доведен и за министра унутрашњих послова Србије Влајко Стоиљковић.

Преводилац: Стоилковић?

Александар Васиљевић: Стоиљковић Влајко.

Преводилац: Министар унутрашњих послова?

Александар Васиљевић: Да, министар унутрашњих послова Србије. Зоран Соколовић је био савезни министар за унутрашње послове само као фигура. Влајко Стоиљковић је покушавао да успостави јурисдикцију над Службом државне безбедности Србије, јер му је то припадало по закону, али су се Јовица Станишић, Драгиша Ристивојевић и врх СДБ-а обратили писмом Милошевићу.

Филип Ку: Споменули сте још некога?

Александар Васиљевић: Драгиша Ристивојевић. Значи запретили су да ће поднети оставке, јер неће, не прихватају да их може контролисати Влајко Стоиљковић. И тако је написано наређење којим је сада служба претпочињена председнику Југославије, републичка служба претпочињена председнику Југославије, из чега је видљиво да је Слободан Милошевић све време од доласка на власт, после осме седнице до 5. октобра 2000. имао апсолутну власт над Службом државне безбедности, која му је била једна од најбитнијих стубова власти, и коју никад није желео да испусти, нити да му буде испод контроле.

Филип Ку: Да ли сте икад видели тај документ којим је српска ДБ потчињен председнику Југославије?

Александар Васиљевић: Нисам, али сам обавештен био од добро информисаних људи из војне службе који су за то знали. По мојим сазнањима, први непримерени акт Јовице Станишића према председнику Милошевићу био је за време прославе Дана безбедности, 13. маја, Дана безбедности, ја ми-

слим да је то било 1997. године, на којој су били и представници КОС-а, Војске Југославије. У уводном пригодном говору Јовица Станишић, обраћајући се на крају говора присутном Слободану Милошевићу, рекао – господине председниче, све што смо до сада радили, радили смо под вашом контролом и са вашим одобрењем. Ово је њега и те како било погодило, јер порука је била јасна. Ја не бих рекао да је Станишић ради тога смењен, не знам праве разлоге, али информисан сам да је одлазио на контакте у Француску, и да је са представницима француске службе спомињана и потреба да СДБ скине Милошевића, а да Јовица Станишић о томе није обавестио Милошевића када се вратио. Касније ће након те смене челних људи из службе говорити да њима Милошевић не сме ништа јер они су у заједничком загрљају као две шкорпије. Не знам да ли је јасно у преносном смислу, овај, шта је. Колико то језички може да се објасни, али ми знамо шта је он радио, а он зна шта смо ми радили и један против другога неће смети нико да иде. Јовица Станишић је чак говорио да он има 3.000 наоружаних људи које може подићи на ударац прста, да имају своје позиције и у позицији и у опозицији, и да није забринут за своју личну безбедност. Када је споменуо тих 3.000 људи, ја сам хтео да кажем да структура „Црвених беретки" или оно што се зове Јединице за специјалне операције СДБ-а, након завршених ратова на простору бивше Југославије имају свој резервни састав који је запошљен у различитим секторима и пословима, зависно од висине њиховог положаја. Знам конкретно за оне људе који су били пратиоци генерала Бошковића, да један од њих ради као избацивач у једном кафићу. Сви имају службене легитимације са овлашћењима припадника СДБ-а код себе, а ја мислим и оружје, и за кратко време су мобилни на позив. Аркан је имао службену легитимацију СДБ-а.

Филип Ку: Извините, да ли сте је видели, како то знате?

Александар Васиљевић: Знам по томе што код једног мог блиског пријатеља који држи тај кафић, код њега је Драган Сибирин о којем сам говорио, који има ту службену легитимацију СДБ-а и који му је показивао. Знам по другим мафијашима који су били хапшени по Београду, да су имали исто такве службене легитимације, и знам да по истом систему у Црној Гори постоји таква мафија са службеним легитимацијама ДБ-а. Криминал који је недавно убијен у Београду овде код станице „Пинк", Телевизије „Пинк", имао је такву службену легитимацију код себе. Раја Божовић, који је био један од заменика команданата „Црвених беретки" из 1991, и касније, чији је брат до мога реактивирања 1999. године био криминалистички техничар у батаљону војне полиције у Подгорици, такође износио да овај поседује ту легитимацију. Знам и за друге људе кад смо трагали око убиства министра Павла Булатовића, и прикупљали податке о познатим убицама и ликвидаторима, где су били и ко су. Да су то људи са службеним легитимацијама СДБ-а. Ја нисам био у прилици да никога легитимишем, да ми то покаже, али ово ми је говорио тај мој пријатељ код кога овај ради, а за неке друге људе из јавне безбедности, републичког СУП-а, из криминалистичке полиције. То су ми увек говорили показујући на просторију да ли је сигурно да ми то могу рећи. У њиховим просторијама, у зградама МУП-а, о томе нису хтели да причају. Пошто сам дохватио, овај, тај проблем „Црвених беретки" или ЈСО, од мојих другова у безбедности, у војној

безбедности који су остали у служби након мог пензионисања, а на моје интересовање ко су ти људи, рекли су ми за нека лица која су познате убице, а или су сада или су били у ЈСО. Један је Прица звани Прего.

Филип Ку: Генерале могу ли вас прекинути сада? Пре него што пређемо на њих поименце, желео бих да вас питам шта знате о оснивању „Црвених беретки" у 1991, и објаснићу вам зашто ме то интересује. Зато што су нам неки људи из државне безбедности рекли да је ЈСО формирана у 1996. години, и да пре тога ДБ није имала никакве везе са такозваним „Црвеним береткама". Ми свакако сумњамо да је та информација тачна, али бисмо волели да знамо шта ви знате или са свог положаја као шеф КОС-а, или што сте сазнали после од ваших колега.

Александар Васиљевић: Значи, прво ни ја нисам сигуран када су те „Црвене беретке", а касније ЈСО биле формиране, али сада сам око ових ексцеса са ЈСО на телевизији гледао њихов амблем са главом вука, а испод тога је датум 1991. Дакле та јединица је имала своје почетке 1991, по том амблему, али када она формацијски постаје законски Јединица Ресора државне безбедности, то дозвољава могућност да је датум о којем говоре ти људи из службе. Дакле, то је нормативно регулисање и признавање да је то сада по систематизацији радних места у ДБ-у Србије постала та јединица. Тада су и „Кобре" у Војсци Југославије као противтерористичка јединица потчињене начелнику управе КОС-а. Зашто је то рађено да шеф који се бави пословима државне безбедности има војну јединицу, мени ни сад није јасно. И видим да је сада Влада Србије донела одлуку да се то врати у сектор јавне безбедности што је једино природно и нормално, а чему они пружају отпор. Али, једно је када је то унето у систематизацију службе, а друго је када се то фактички формира. И све до сад што сам причао није спорно да је Јовица Станишић на директној вези Слободан Милошевић, и да има неспорну власт која практично није под Министарством унутрашњих послова нити Службом јавне безбедности. Тако да је по рангу 1991. године, Радован Стојчић Баџа...

Филип Ку: Можете ли поновити датум, молим?

Преводилац: 1995. сте рекли?

Александар Васиљевић: 1991, не није, 1991. сам рекао.

Преводилац: 1991.

Александар Васиљевић: ...старији од, Јовица Станишић старији од њега. Да сликовито то прикажем, он је његов Френки за јавну безбедност, он је његов Френки за Славонију, и то уопште није, по моме није спорно. Ја немам докумената, али знам стање какво је. Јовица Станишић се исто појављује по командама код Биорчевића, код Животе Панића.

Филип Ку: Биорчевић, је ли тако, јесте ли рекли Биорчевић?

Александар Васиљевић: Биорчевић, да, и Панић. Али и један и други знају који ранг има Јовица Станишић а који Баџа. Е, ја се враћам на 1991. годину када имам прво сазнања да постоји нека специјална јединица МУП-а, не ДБ-а већ МУП-а. Оперативац ми је рекао МУП-а. То је крај октобра 1991. године. Од пуковника Петковића, органа безбедности Прве војне области истуреног у Шид, који ми каже да постоји неки одред звани „Црногорац", који има око 40 људи, да су то људи под апсолутном контролом МУП-а, а он ми је рекао,

Војводине и да су врло затворени и конспиративни. Да је њихов командант, да не бих погрешио морам да погледам, дословно ми је рекао – одред МУП-а Србије. Води га Јовановић, а заменик му је Божовић. Опремљени су – тај Божовић да додам, то је Раја Божовић, који ће касније у Црној Гори исто организовати такве јединице у МУП-у Црне Горе, од 1998. године па надаље. Каже – опремљени су ланд роверима, и учествовали су у чишћењу терена око Бапске. Долазили су са Станишићем код генерала Аранђеловића, а овај истерује људе са састанка када су они ту.

Филип Ку: Господине генерале, само две ствари. Име овог човека је Аранђеловић, генерал?

Александар Васиљевић: Полако је л'? Значи, он је већ уписиван раније, али ја ћу рећи.

Филип Ку: Знам, али само име, молим вас.

Александар Васиљевић: Аранђеловић, који је био тада командант прве гардијске дивизије са командом у Шиду. Он ће бити, Аранђеловић ће, између осталог, и због овога бити убрзо скинут са дужности команданта, и постављен онај генерал Делић. Дакле касније, да не кажем пре 15 – 20 дана, када сам констатовао неке своје бивше потчињене, ко су људи у „Црвеним береткама" и од када оне потичу?

Преводилац: Јесте рекли 15 – 20 дана након тога сте онда питали за „Црвене беретке"?

Александар Васиљевић: Пре једно 15 – 20 дана када сам се ја интересовао, јер сам се определио да дођем (неразговетно).

Преводилац: Добро, онда сам ја добро разумео.

Филип Ку: Генерале, извините што вас прекидам, али ја сам вас прекинуо када сте ви говорили о састанку када је Станишић дошао код генерала Аранђеловића, и нисте имали прилику завршити тај део.

Александар Васиљевић: Не, завршио сам шта је записано у свесци. Значи, (неразговетно) ми је податке дао. Има неки одред „Црногорац" МУП-а Србије. Они су тајновити и изводили су акције чишћења терена око Бапске. Са њима контактира Јовица Станишић, а Јовица Станишић долази код генерала Аранђеловића, а овај онда удаљава све остале чланове команде и остају сами. Толико је могао тада тај човек да опсервира и да види. Е, а ја се сада враћам, пошто сам тамо прочитао да је то Јовановић звани Црногорац. Такав сам податак имао. Али сам у припреми за овај разговор пре 10-15 дана интересовао се око „Црвених беретки", шта је то, где су сада, где су, шта је то. И, рекли су ми да је то, у ствари, Жика Ивановић звани Црногорац, и да је са њим био и његов брат Димитрије. То је о том првом језгру, из чега сѐ види да из моје забелешке, овај, у свесци је видљиво да Јовица Станишић са њим контактира. Не знам још, овај, шта...

Филип Ку: Јесте ли имали друга имена из ове организације? Ја сам вас прекинуо када сте почели да причате о именима, али друга имена за која сте знали да су били кључни људи.

Александар Васиљевић: Да, ја бих рекао који су убице, познати као убице. Једном је презиме Прица, звани Прего, за којег су ми рекли да је саслушавао попа у Илоку. Ја мислим да ћу имати име тога попа. По мојим сазнањима то је

фратар Марко Маловић који ej био 1991. године у атару у Илоку. Још ова лица, карактеристична, овај, која су у ЈСО, браћа Јовановић, Звездан и Горан. За Звездана су ми рекли да је познати специјалиста за клање. Имам још једно сазнање од ових мојих бивших потчињених са којима сам разговарао. Колико новца? Јер сам се интересовао откуд новац, овај, за све то. Иначе, у оним прелиминарним питањима, начин финансирања. Сад ћу изнети детаљ како се код њих поступа са новцем. Један човек, је за њих радио некакве, све те амблеме које имају, и дошао је и тражио да му се да нешто новца, јер је имао трошкове око тога. И обратио се ја мислим томе Филиповићу, морађу, да би проверио, значи или је Филиповић или је Френки, али ћу проверити, наћи ћу папириће да сада не губимо време. Значи, овај је отворио једну касу препуну девиза које су кренуле да се расипају и рекао му је – узми колико ти треба – а овај је био запрепашћен и уплашен, и почео је то да броји. Он је рекао – не, ма шта бројиш, узми колико ти треба. Да ли ти требају динари? Онда је отворио другу касу у којој су биле нове штампане новчанице из завода на Топчидеру. Ја лично мислим да је то из онога што зову „чишћење терена", и онога што је генерал Биорчевић, ако је то истина, причао да је Аркан ишао па му чистио, овај, села, и из крупног шверца који је ишао са нафтом из Источне Славоније из извора у Ђелетовцима, која је била под влашћу Горана Хаџића, а чије су цистерне 1993 – 1994. године ишле преко Бања Луке према „Пауку", и то не према Фикрету Абдићу, него према Петом корпусу Армије Босне и Херцеговине, а тако је и храна исто пребацивана у Пети муслимански корпус, и добијано по 300.000 динара за једну туру. А онда, а то је све проблем после за „Паук", овај, 1389 цистерни горива из Хрватске, из ИНА са којима је располагало, овај, то тада крајинско руководство и Боро Микелић. И када су органи КОС-а тада у Крајини покушали да остану и спрече тај шверц, тај је један везан и бачен пред ноге Јовици Станишићу, и онда му је речено да неће имати више ни жену ни децу ако не прекине са тим што ради, и да он ништа не разуме, да је то државни интерес, да то мора да се ради тај шверц који иде, јер каже – од чега бисмо ми онда направили Полицијску академију и центар у Кули ако нема тога? Дакле, ја лично мислим да поред онога што је Кертес обезбеђивао са преливањем новца увек према РДБ-у, а војска по 4 месеца нема плату, да је то један од канала прилива новца.

Филип Ку: Генерале, поменули сте више пута инцидент када је тај официр био бачен пред Јовицу Станишића. Ко је то био, кад је то било и где?

Александар Васиљевић: Ја имам, ако то није толико битно, значи имам једну моралну обавезу према том старешини да му име не споменем, јер ће вероватно доћи на списак да буде позиван. Ако то није пресудно за све ово што разматрамо, одржао бих му реч коју сам му дао. Онај који је ишамаран, то сам рекао, који је лечен на ВМА, то је Шу... (остатак имена неразумљив).

Филип Ку: Генерале, нећу сада инсистирати на именима. Ако ми можете само рећи околности, када и где се то десило.

Александар Васиљевић: Значи, на командном месту „Паука", ја мислим, ја не знам да ли је то Петрова гора или где је било, то ће вероватно ваш колега боље знати, не знам где су били. Тај штаб је формиран 1994. године.

Филип Ку: То је довољно. Вратићемо се „Пауку" касније. Ако се можемо сада вратити на „Црвене беретке". Јесте ли чули за икакве центре за обуку, или да ли знате за неке центре за обуку које су „Црвене беретке" имале у ужој Србији или у Хрватској, а такође и у Босни?

Александар Васиљевић: Да, одговорићу на то питање, али сад кад сам овде бацио поглед, значи, овај човек који је отварао касу са девизама и са новцем, он се презива Крсмановић, и води финансије у ЈСО-у. Е, сад се враћам на, овај, те центре за обуку. Ја знам само касније из прича да је један центар био у Ердуту, да је у њему била Арканова јединица „Тигрова", да је језгро те јединице негде око 28 људи, да су у тај центар упућивани разни добровољци који су пролазили кроз ригорозну обуку рачунајући обавезно батинање, и да у тај центар није могло да се уђе, нико од војске нити од војне полиције, јер је ригорозно обезбеђен и затворен. Чуо сам да је у уређивању и отварању тог центра помоћ пружао генерал Мандарић који је тада био на дужности команданта Територијалне одбране Војводине, командант покрајинског Штаба Територијалне одбране Војводине. Он ће после постати заменик команданта, не, да, само да видим, да ли ће постати заменик генерала Панића или начелник штаба, не могу сада да будем сигуран. Даље, дао сам раније податак који је био непрецизан, недовољно тачан кад сам поразговарао мало и присетио се тога. Кад сам говорио о капетану Шуци из команде одбране града Београда...

Преводилац: Нисам сад чуо, у згради Београду нешто...

Александар Васиљевић: Значи, он је из, могу, лакши ћу израз да употребим, из команде београдског корпуса и генерала Грујића. То је Војислав Костић звани Коле, капетан Коле, који је био грађанско лице или у цивилној служби у команди тог корпуса, а онда је наредбом генерала Биорчевића, као команданта Дванаестог корпуса, постављен за команданта диверзантског центра у Аљмошу, а који је онда покупио криминалце из Панчева и формирао своју јединицу са којом је летео по терену. Њега смо ухапсили, значи, крајем 1991. године. Немам сада ни сећање нити увид у те материјале да знам, али је сигурно истеран из војске, вероватно суђен, и на војно-дисциплинском суду и на кривичном суду. Да...

Филип Ку: Само ради превода, поменули сте генерала Биорчевића, а превод није био Биорчевић.

Преводилац: Није ли?

Филип Ку: Не, превод није био Биорчевић. Он је то наредио.

Александар Васиљевић: Да, његовом наредбом, значи тада кад је био саслушан и испитиван како је то, шта је, ко је он, шта ради ту по терену, онда је, овај, се дошло до тога да га је наредбом својом поставио командант Дванаестог корпуса за непостојећи диверзантски центар за обуку.

Филип Ку: У реду је, није проблем. Само сам желео бити сигуран да је превод тачан. Да ли сте чули или да ли знате, захваљујући вашем положају, за друге центре за обуку?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Нити у Крајини?

Александар Васиљевић: У Крајини, оно што сам спомињао за Голубиће само, а то је крај 1990. и почетак 1991. године и Капетана Драгана.

Филип Ку: По нашим сазнањима, било је и других центара које су оно користили. Да ли мислите да ако вам ја сад прочитам та имена, да ћете се ви можда присетити, или да ли мислите да би то било потпуно некорисно?

Александар Васиљевић: Прочитајте, ако, ако, нешто се будем сетио, ја ћу рећи, нема проблема.

Филип Ку: Али пре него што почнем читати, ја бих желео да добијем информацију коју ви можда знате. Да ли знате нешто о Босни, али само што се тиче центара за обуку?

Александар Васиљевић: Ја ћу рећи, овај, пошто је колега ваш ту за Босну. Ја у Босни знам врло добро... Значи, формирање Патриотске лиге народа и „Зелених беретки", како су се конституисале, где су биле, како су наоружане и тако. По мојим сазнањима тада, Срби су слабо наоружани. Ја говорим о средини 1991. године и другој половини 1991. године, и никако војно организовани, јер су улазили у ЈНА као добровољци муслимана. Моја су сазнања од 17. септембра 1991. године, почињу прва сазнања...

Филип Ку: Генерале, морам вас мало прекинути, молим вас.

Александар Васиљевић: Значи не знам, не знам са (неразговетно)... не знам, мислим, можемо разговарати о Босни, да не улазим у ту тему, али не знам за те центре за обуку.

Филип Ку: Мислим да је то више фер према мом колеги, и када дођемо до Босне да истражимо ову информацију.

Александар Васиљевић: Да, оставићемо то.

Филип Ку: Ако ја једноставно читам имена тих места где ми верујемо да су били центри за обуку, ја не кажем да су они тамо били, ми то претпостављамо.

Александар Васиљевић: Чији центри?

Филип Ку: Тих јединица познатих као „Црвене беретке". Динара, Обровац, Градачац, Плитвице, Шамарице, Петрова гора, Лички Осијек, Бенковац, Лежимир Илок?

Александар Васиљевић: Не знам, Илок?

Филип Ку: Каже Лезимир Илок.

Александар Васиљевић: Не знам.

Филип Ку: А Илок?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Вуковар?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Бања Лука?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Добој?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Шамац?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Брчко?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Бијељина?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Требиње?

Александар Васиљевић: Код Бијељине?

Преводилац: Није Бијељине, Бијељина.

Александар Васиљевић: Значи, код Бијељине, то можемо разговарати, опет је везано за онај период Босне. И то је упад Аркановних „Тригова" у Бијељину, а у Бијељини постоје муслиманске паравојне формације и српске паравојне формације, али не „Црвене беретке". Ја мислим да је то 1. март 1992, али не центар за „Црвене беретке".

Филип Ку: Требиње?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Вишеград?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Озрен?

Александар Васиљевић: За Озрен знам. За јединицу звану „Миће", од пуковника Милована Станковића, које су, колико знам, починиле злочин у Теслићу. Али те податке знам од свог пријатеља Предрага Радуловића који је радио у државној безбедности у Добоју, а после у Бања Луци. Он ми је то причао 1998. године. Он је већ саслушаван, испитиван у бањалучкој канцеларији, хашкој бањалучкој канцеларији. Иначе, они су њега тужили, па је сада било скоро суђење у Теслићу, ја мислим или у, не знам. Извињавам се, јесам ли погрешио? Можда сам рекао Модрича, злочин у Модричи.

Преводилац: Не, нисте.

Александар Васиљевић: Е значи, то знам накнадно 1998.

Филип Ку: Мркоњић Град?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Голубићи? То сте већ споменули. Фрушка Гора?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Тикветш?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Книнска Тврђава?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Пајзаш.

Александар Васиљевић: Не знам.

Филип Ку: Тара?

Александар Васиљевић: А за Тару, ја имам само каснија сазнања, значи каснија сазнања, да је тамо био центар за обуку „Црвених беретки", и да је то било за каснији рат у Босни, после мог пензионисања. Значи тамо негде почетак (дејстава) у Босни. Е, онда.. ове је све из пензије, разним каналима: од новинара, од људи које сам сретао и тако даље, да је постојала нека тактичка група 1, чији је командант генерал Мркшић. Кад је тамо он постављен, ја не знам, али сам добио, ако хоћете могу сада да вам тај папир... предам. Из 1993. године је папир у којем се одобрава Вакићу, ја мислим, само да не погрешим, ево га. Значи, 10. август деведесет и, која би година то могла да буде, не, ово је Баушић, то не, ево га. Значи, Република Србија... Ако се слажете да прочитам, биће лакше:

„МУП Србије,

Јединица за посебне намене, број 012-91/93, дана 25. 5. 1993. године, Бајина Башта. Предмет-потврда:Одобрава се преношење из Скелана ствари које

су преузете као ратни плен са територије где су вођена борбена дејства, и то: телевизор, бојлер, две писаће машине и шпорет. Ова потврда се издаје на основу наредбе команданта тактичке групе 1, генерала Миле Мркшића од 12. 3. 1993.

Печат: Јединица за посебне намене. У потпису: овлашћено лице ЈПН".

Е сада, ја не могу да прочитам почетак презимена, али се завршава на „вановић", и ја ово вама предајем, не треба ми копија.

Филип Ку: Хвала. Само за траку, поновићу: то је документ: 012-91/93 од 25. 5. 1993.

Александар Васиљевић: Ово је други документ неки који се односи на четнике у Кумбаду негде доле, али то није везано за јединице за посебне намене, па онда можемо видети кад дође тема, нешто око тога може...

Филип Ку: Волео бих да чујем ваш коментар. Неке особе из ДБ-а Србије су рекли да су те јединице, касније познате као „Црвене беретке", волунтирале, и да нису имале никакве везе са ДБ-ом. Да је ДБ њих очигледно контактирао, јер су им требали обавештајни подаци са терена, али нису имали никакав утицај на њихове активности. Можете ли то коментарисати?

Александар Васиљевић: Код нас на телевизији, да се пошалим, почињу нешто ујутру, па кажу – но комент. Ја сам одсликао апсолутно тачно структуру и степен власти и утицаја који је постојао у тој хијерархији од Слободана Милошевића, преко те службе на терену која му је на крају, по моме, дошла главе.

Преводилац: Која му је на крају дошла до...?

Александар Васиљевић: Дошла главе, да буде затворен у Хагу због злочина. Могу да разумем сада да је најзгодније рећи – ми са тим немамо везе, него то је све под командом ЈНА па то су они са њима командовали тако даље. Ја заиста не могу ништа даље да кажем. Мислим да постоје други људи. Нека и они, овај, говоре око тога, од оних који су са њима били стално у контакту, команданти. Али да су се јединице са којима су они у контакту, не под њиховом командом, него под командом ЈНА, мислим да се види из оне приче какав је однос из наредне на Косову у рату 1999. године, када је Милошевић потписао наредбу да се све јединице МУП-а имају потчинити војсци у зони борбених дејстава, па га је онда после протумачио – то је више писано ради оних у Црној Гори, а ово ћемо овде видети. И како потчињени туку после оне официре и везују и...

Филип Ку: Генерале...

Александар Васиљевић: Извињавам се, да се насмејем још мало како нема страха према мени као генералу, да ми потчињени набијају хеклер у ребра у Трстенику? И одмах она интервенција Френкија кад сам кренуо – не иди тамо, то су луди људи. Ја сам отишао јако далеко, на крају 1999. године, али то је само пренето, што је мени јако жао, од тога шта је направљено и од војске, и од службе у којој сам био након доласка Јовице и скидања Службе безбедности у армији. Уверавам вас да ово не говорим емотивно, него јако принципијелно.

Истражитељ: Генерале, пре него завршимо ово јутрос, имам још једно питање. Можда ће мој колега...

Александар Васиљевић: Што се мене тиче, ја, извињавам се, имамо још 25 минута, пола сата времена. Нисам уморан, можемо ако сте ви за то.

Истражитељ: Ми смо чули за један наводни инцидент између јединица које су биле познате као „Црвене беретке" са једне стране, у селима око Илока, не значи сами град Илок, али у околним селима, где је та јединица заједно са ЈНА требало извести једну операцију. Један од тих људи који је суделовао у тој операцији је рекао да је ЈНА требало дати подршку тој јединици, али нису ипак дали ту подршку. И због тога та јединица се налазила у тешкој борбеној ситуацији. На једној страни дакле Збор народне гарде, на другој страни тако-зване „Црвене беретке", и та јединица се успела извући. Јовица Станишић и Френки Симатовић су били јако љути због тога што ЈНА није дала ту подршку као што је било договорено пре, и онда је дошло до великог сукоба између Јовице Станишића и Френкија Симатовића са једне стране, и старешина ЈНА са друге стране. Ви сте пре споменули инцидент близу Бапске.

Александар Васиљевић: Да, кад сам прочитао одред „Црногорац" да је чистио око Бапске.

Истражитељ: Да ли знате где се налази Бапска? Ако вам покажем на гео-графској карти.

Александар Васиљевић: Може.

Истражитељ: Да ли се слажете да је ово иста мапа коју сам вам јуче показао?

Александар Васиљевић: Да то је иста карта.

Истражитељ: Ово је Хрватска, Илок. Питање моје сад гласи: оно што сам вам сад испричао то је рекао сведок, да се то наводно догодило. Ви сте нама нешто рекли што сте ви сазнали од својих извора. Да ли мислите да је то исти инцидент, или сте можда чули за тај инцидент што сам вам сад описао?

Александар Васиљевић: Не, овај, значи први пут чујем за ово сада што кажете, и да је дошло до некаквог таквог инцидента. Никакво сазнање немам о томе ван онога што сам прочитао, а то је значи датум 28. 10. 1991. године. Не знам када је био тај инцидент. Не знам када је Илок био под контролом ЈНА. Не знам временски, датум, не знам. Можда ако ми помогнете са тиме, можда не-што могу да дам, неки други податак.

Истражитељ: Да ли се сећате егзодуса Хрвата из Илока? То се догодило 17. 10. 1991. године, и након тога ЈНА је имала потпуну контролу над градом.

Александар Васиљевић: Прво, овај, не вреди ништа што ћу ја рећи да није био егзодус у Илоку. Пробаћу то, зато сам тражио временски да ми каже-те када, јер сам иначе желео да вам испричам око тог Илока део који ја знам.

Истражитељ: Генерале само једна ствар, Илок је један од тих предмета, да кажемо тако, и онда кад будемо касније говорили, онда ћемо говорити и о Илоку.

Александар Васиљевић: Оно што знам, Илок је место које није разруше-но, и у којем дејства нису била. Илок је једино место у којем је извршено разо-ружавање паравојних и побуњеничких састава Хрватске. И предата је велика количина оружја, и гарантовано је да људи који хоће, могу остати у Илоку. И чињеница је да је Илок био под контролом ЈНА, по ономе што ја знам. Они Хр-вати који су хтели да оду из Илока или нису хтели да предају оружје, они су отишли у тај егзодус, а они који су хтели да остану, они су остали нормално. По причама пуковника Петковића у Шиду, који је знао за то стање, чувани су кључеви од кућа оних Хрвата који су отишли, и одређене патроле које ће обилазити

да им куће не буду обијене. За то је чуо председник општине Жупања. Можда ћу погрешити па рећи да је то Зовак. Можда је Зовак. И он је понудио спремност да предају оружје у Жупањи, по истом моделу како је то урађено у Илоку, и да не дође до сукоба и до дејстава, али је молио да му се да могућност да дође у Илок, и увери се да ли је то заиста тако. И онда је рекао да може да дође и договори се када ће га прихватити да га одведе у Илок, јер по ономе што ми је он рекао, раде школе, отворене продавнице, иде живот нормално, значи никаквих проблема у Илоку. И стало му је да то афирмативно прикаже овом председнику општине. А онда, ноћ пред долазак председника општине у Илок, да ли су то „Црвене беретке", ја не знам, нити ми је он то могао рећи, али су упаљене две-три куће унутра и подметнуте експлозије. И направљен је хаос у Илоку, у граду. А на другој страни је Бачка Паланка. Из Бачке Паланке је Јовица Станишић и овај, Кертес. Моја је сумња да су слушали тај разговор, са оним сталним оптерећењем – ми сарађујемо са усташама, и одложен је, овај, долазак тог човека. Шта је после било са Жупањом, ја не знам, мислим ја немам представу, али ово ми је ово остало тако урезано у сећање, то што ми је овај испричао. Кад је то временски, ја не знам. Да је онај 28. 10, вероватно бих имао записано у свесци. То немам записано. Да вам кажем, није извршен егзодус ни етничко чишћење Илока. На бази података које је изнео онај Фра Маловић, а он је то изнео нунцију из Загреба који је дошао. То ћемо кад будемо дошли на Вуковар испричати. (Маловић) му је дао податке да је остало 27 одсто Хрвата у Илоку, и дао је похвалне оцене. Овај податак знам на основу тога што су на молбу фратра из Земуна, Марка Куролта, дали му официре безбедности да оде и да се увери какво је стање на терену, и да му се покаже да су реликвије из католичке црве у Вуковару пописане уредно и сачуване и склоњене, због чега ми је касније овај нунције из Загреба послао писмо, захвалницу, али то ћемо када стигнемо до Вуковара. Ја значи износим податак, не знам ни колико је било Хрвата у Илоку, можда је било 100 одсто, па је 73 одсто побегло. Ја не знам колико их је било. Али тада је било 27 одсто Хрвата по изјави овога човека. Да ли је после упадала та територијална структура, „Црвене беретке", формирала своје месне власти, ја то не знам. Време о којем ја говорим, то је време у којем је практично уведена, иако није проглашена, ја не знам да ли је написана или проглашена, али по моме то је као нека војна управа у Илоку, где нема ових група и ових састава. Значи немам сазнања о овом догађају о којем ви причате, а изнео сам ово. Да ли је иза тога неки инцидент био, ја нисам информисан, не знам, значи заиста не знам.

Истражитељ: Говорили сте раније о Кертесу и о састанку који сте имали са њим, и он је рекао да је он носио новац у Крајину. Да ли вам је рекао зашто?

Александар Васиљевић: За плаћање тих њихових људи. Значи не само у Крајину, него и у Славонију и у Крајину. Он новац за војску сигурно није доносио, војска је имала своју плату.

Истражитељ: Мислите ли да је то био новац за паравојне формације?

Александар Васиљевић: За њихове људе, значи из Србије, који су тамо ангажовани. Не кажем за „Црвене беретке" или нешто друго, не знам поименично, али за војску да није. Војска је имала своја примања.

Истражитељ: Рекли сте да је Баца био Станишићев човек у Источној Славонији. Имамо неке информације да Баца и Станишић нису били баш најбољи пријатељи.

Александар Васиљевић: То је касније. Када овај постаје шер државне, а овај шеф јавне безбедности, и када Милошевићу треба милиција, полиција на улици око демонстрација 1996 – 1997. И ја сам чуо за то њихово, овај, супарништво, али то је била вештина Милошевића да увек има неколико њих, и да их стално балансира. Али о времену о којем ми говоримо тада то не постоји, јер је Баца по рангу доле негде од некаквог специјалца из јединице за заштиту Милошевића извучен одједном на неку функцију.

Истражитељ: Колико је мени познато, Баца је био шеф противтерористичке групе Службе јавне безбедности у 1991. години.

Александар Васиљевић: Да, то је сасвим друга јединица, легална јединица сваког МУП-а у сектору јавне безбедности, јединица за противтерористичко дејство.

Истражитељ: Да ли је Баца довео ову јединицу са собом у Источну Славонију?

Александар Васиљевић: Није ми познато.

Истражитељ: Да ли знате уопште за јединице јавне безбедности, да су они суделовали у операцијама у Источној Славонији или у Босни?

Александар Васиљевић: Кад сте оно то поменули, да ли знам за јединицу у Славонији, значи знам да је у Батровцима била легална јединица за противтерористичка дејства покрајинског СУП-а Војводине, и да је ту држала пунктове и да са њом није било никаквих проблема. Мислим да нисам погрешио да је то Батровац. Не, то је Јамина, покрајинског СУП-а у мотелу у Адашевцима.

Истражитељ: Како се зове место?

Александар Васиљевић: Адашевци. Значи њих 30 до 40, имају пунктове на прелазима између Липовца и Батровца, зато сам споменуо Батровац, али сам сад прочитао дословно где је. Ја се извињавам сада, пошто је 12.23, а ја бих морао са колегом да пођем, ако се слажете.

Истражитељ: Генерале, као што сте рекли, сада је 12.23, сада ћемо прекинути разговор за ручак, и запис је тиме за сада завршен.

Добар дан, генерале. Можемо ли да се сложимо да је сада 15.10?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Овај интервју се наставља. Да ли се слажете да о овоме свему нисмо разговарали током паузе?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Пошто смо имали паузу, морам поново да вас упозорим да не морате ништа да кажете, мислим да одговарате на било које од мојих питања, уколико не желите.

Александар Васиљевић: Јасно.

Истражитељ: Да ли још увек желите да наставите овај интервју без присуства правног заступника?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Да ли се слажете да Мирјана Срећковић буде преводилац у овом интервјуу?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Истражитељ: Значи можемо да почнемо са интервјуом.

Александар Васиљевић: Може.

Истражитељ: Колико схватамо, ви сте донели нека документа која сте вољни да нам дате.

Александар Васиљевић: Јесам.

Истражитељ: Можете ли објаснити о чему се ради?

Александар Васиљевић: Фотокопирао сам из моје радне бележнице овај, коју имам. То је ова радна бележница, чији је службени број 536.

Истражитељ: Из које године је то?

Александар Васиљевић: Из 1991. године. Могу да кажем од кад је почело до када, овај. Од 18. 10. до 27. 12. Из ове радне бележнице сам фотокопирао састанак врховне команде, од 26. 10.

Истражитељ: Можете ли нам само рећи која је то страна?

Александар Васиљевић: Рећи ћу. (не чује се) једна, два, три, четири, пет, шест оваквих листова формата А4, а у радној бележници то је од 56. странице до, то би требало бити 69. страница, не види се овде, али се види да је на овој страни 68.

Истражитељ: Значи за записник, нама је предат документ под датумом 26. 10. 1991.

Александар Васиљевић: Да. Затим, моја забелешка из посете тима органа безбедности 1. војне области у Шиду 28. 10. 1991. године. То има два листа формата А4, а у радној бележници почиње од 70. странице до 73, то се и види овде на копији.

Истражитељ: Значи за записник, други документ је датиран 28. 10. 1991.

Александар Васиљевић: Да. Други састанак врховне команде који ја имам забележен, од 4. 12. 1991, фотокопирана су три листа формата А4, а садржај састанка забележен је од 254. странице до 260. странице радне бележнице, а копирана је и 261. страница од бележнице која се не односи на тај садржај, јер је тако било копирано.

Истражитељ: За записник, документ је датиран 4. 12. 1991.

Александар Васиљевић: Дајем оригиналне странице из мојих забелешки са састанка у Савезном секретаријату за Народну одбрану, који је одржан 21. 1. 1991. године. Укупно ћу пребројати колико листова има: један, два, три, четири, пет, шест, седам листова. Ово је оригинална белешка коју ја предајем, јер ми не треба.

Истражитељ: Да ли бисте више волели да направимо копију, а да ви задржите оригинал?

Александар Васиљевић: Не треба ми.

Истражитељ: За записник, документ датиран 21. 1. 1991. године, оригинална забелешка.

Александар Васиљевић: Такође дајем фотокопију упозорења грађанима Републике Хрватске, које је растурено било по већем делу хрватска, од 8. 3. 1991. па надаље. Ако буде било потребно да објаснимо околности под којима

је то чињено, то можемо да урадимо касније. Дајем такође потернице које сам добио, за органима безбедности, под називом „Грађани Слита и Далмације, КОС-овци четници су међу нама". И други део те потернице, са насловом „Отворите очи и не дајте им међу народ..." које су лепљене после хапшења групе давитеља, након убиства војника Гешовског у Сплиту 6. 5. 1991. године.

Истражитељ: Да ли су ово документа која сте мени јуче показали?

Александар Васиљевић: Да. Овде дајем исечак из „Вечерњих новости", немам датум, то сам пронашао знатно касније у архиви мога брата, под насловом „Хаџић оптужује Васиљевића". Мисли се на Хаџића, председника САО Источне, Западне Славоније, Срема, не знам шта су имали.

Истражитељ: Желите ли копију да направите?

Александар Васиљевић: Не треба. Све оно што дајем, не треба ми копија. Овде имам фотокопију коју сам добио у овом облику, као фотокопију, значи немам оригинал. Документ је сачињен у Баошићима у команди 27. батаљона војне полиције, од 10. 8. 1992. године, са печатом 86. заштитног моторизованог пука, односно команде батаљона војне полиције у том пуку, из којег се види да је генерал Недељко Бошковић, тада начелник КОС-а у Војсци Југославије, наредио команданту ове јединице да преда војно моторно возило пинцгауер четничком мајору Браниславу Вакићу.

Истражитељ: Зарад записника, овај документ је датиран 10. 8. 1992.

Александар Васиљевић: И путни радни лист за возило да може танкирати на војној пумпној станици.

Истражитељ: Ради записника, пише, регистарски број П-4463, датум 31. 8. 1992.

Александар Васиљевић: Овде предајем списак, преглед убијених, рањених и заробљених припадника 2. војне области 2. 5. 1992. године, које сам добио од генерал Пуканића, пре једно две-три године, са његовим забелешкама састране.

Истражитељ: Ради записника, назваћемо документ „2ВО, 2. 5. 1992."

Александар Васиљевић: И предајем фотокопију, коју сам добио као фотокопију, значи формат оригинал текста на којем стоји „Препис развоја догађаја у Западној Славонији и узроци неуспеха", која има 17 страница, који сам добио. Ја не могу да се сетим ко ми је ово дао, значи апсолутно не могу да се сетим, напрезао сам се био и покушавао да дођем до тога, значи преврћући ту неку своју личну архиву, ја сам ово пронашао. По мојој процени ово је писао и сачињавао пуковник Марић, који је 1991. године био, колико ја могу да видим командант Партизанске дивизије у Дарувару. Па претпостављам да је он аутор овога. Да ли ми је то неко дао од Славонаца које сам ја познавао, значи заиста не знам, из којег се виде како је оружје извлачено из магацина и ко је то радио, а нешто вероватно из дејстава, право да вам кажем, ја то нисам ни проучавао нити читао, ако треба можемо то да коментаришемо али...

Истражитељ: Хвала. Пре него што наставимо, замолићу колегу, пошто он има још неко питање, да завршимо ову тему о којој сте причали пре паузе. Има неколико питања. Ко је именовао начелнике државне безбедности, и де факто и де јуре?

Александар Васиљевић: Где, у Србији?

Истражитељ: Да.

Александар Васиљевић: Ја мислим да је то апсолутно председник Милошевић. Не познајем начин тог постављења, мислим да то увек чини председник Милошевић, а не председник владе.

Истражитељ: Рекли сте да је Станишић имао близак однос са Радмилом Богдановићем.

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Да ли је имао исти такав близак однос и са следећим министром унутрашњих послова Зораном Соколовићем?

Александар Васиљевић: Ја не знам да су имали сукобе међусобно, али мој је утисак познавајући личност Зорана Соколовића, и чињеницу да је Јовица Станишић био директно везан за председника Милошевића, да је он практично у томе био само фигура, мислим на Соколовића. Из оног периода када смо комуницирали нисам запазио поремећене неке односе ни било шта што би на то указивало.

Истражитељ: Значи, пре рата 1991. и Баџа и Јовица Станишић били су подређени Радмилу Богдановићу.

Александар Васиљевић: Јесу.

Истражитељ: Када је нови министар унутрашњих послова именован, изгледа није имао исту тако значајну улогу у тој војној линији. Да ли је то створило неки конфликт између те две особе?

Александар Васиљевић: Ја не могу да кажем оно што сам назвао војном линијом и што је практично функционисало најбоље 1991. или крајем 1990. и 1991. године, да ли је то у истом облику задржано и касније. На основу онога што сам чуо да су били у том штабу „Паука" и да је Јовица Станишић био доминанто лице, а то је мени се чини 1994. година. Може се закључити да је та линија и тада сигурно постојала, али ја мислим да је то период када је и Зоран Соколовић још увек био номинални министар унутрашњих послова у Србији. А раније сам објаснио ту инцидентну ситуацију када је постављен нов министар унутрашњих послова, да челни људи Ресора државне безбедности су га апсолутно игнорисали и тражили повезивање са председником Милошевићем, иако је он већ тада био председник Југославије.

Истражитељ: Али имамо Баџу. Баџа и Станишић су били на истом нивоу да тако кажемо. Коме је Баџа извештавао?

Александар Васиљевић: Ја колико знам, значи не могу у овоме да будем апсолутно категоричан, то је период када је Баџа, уопште и не комуницирам, не знам га, значи ја сам рекао да сам био на једном састанку само где су они били. Мени се чини да је то негде фебруар 1992. године, где су ти људи имали некакав ранг, али моје сазнање је да је Баџа био један човек који је био на нижем рангу у специјалном саставу јавне безбедности.

Истражитељ: Пардон, фебруара 1992. сте рекли да је тај састанак био?

Александар Васиљевић: Да то је био један састанак у штабу који сам ја споменуо. Али када је постављен, а не знам када је постављен за помоћника за јавну безбедност, онда је његов положај знатно ојачао, и колико сам ја то чуо од људи који су знали ту ситуацију, да је међу њима постојала та једна суревњивост, али фактички су оба били везани за председника Милошевића, без обзира на постојање министра унутрашњих послова.

Истражитељ: Значи и Баца је извештавао Милошевићу?

Александар Васиљевић: Апсолутно. Видите, значи мање би се могао употребити израз, „и он је обавештавао Милошевића", јер њему није функција да обавештава. Он практично има МУП као јаку оружану силу, и он је спреман да је употреби по налогу председника. А Јовица Станишић је човек који има, да то кажем, обавештајну службу, и он обавештава Милошевића. Ја мислим, ако је тај израз „обавештава", да је ту доминантан Станишић. Али те две структуре јавне и државне безбедности су биле међусобно увек суревњиве једна према другој, јер у ранијој Југославији структура јавне безбедности је увек била на нижем рангу од структуре државне безбедности, али ја сам извукао утисак због тога што је сада Баца као човек од особитог поверења Милошевића, ојачао, да је наставио да се..., не да је наставио, ја сам апсолутно сигуран да је он сада тај сектор јавне безбедности потпуно измакао као свој самостални сектор који није испод сектора ДБ. Знам да су се појавили проблеми код ових људи у ДБ-у када је јавна безбедност увела чинове генерала и нове униформе, да су ови то доста тешко примили.

Истражитељ: Колико је значајан Станишић био за Милошевићеву контролу над Југославијом?

Александар Васиљевић: Нисам вас добро чуо.

Истражитељ: Станишић, колико је био значајан за Милошевићеву контролу над Југославијом?

Александар Васиљевић: Ја мислим да је то био челни човек, и апсолутно један од најзначајнијих људи. То је моја процена, мој утисак на бази свега што знам. Један од најмоћнијих људи. То је моја процена, мој утисак на бази свега што знам. Један од најмоћнијих људи после Милошевића у Југославији. Ја мислим да никакво кадровско решење ни у Војсци Југославије, ни у осталим структурама није пролазило без његовог значајног утицаја. Али он је имао једну апсолутну моћ, и оном чињеницом да је сам могао употребљавати оперативну технику. Из те његове позиције произилазио је један поданички однос према њему и генерала Војске Југославије, укључујући генерала Перишића. У првој фази знам да је био у подређеном положају у односу на Станишића генерал Димитријевић, као шеф КОС-а. И знам да моји доласци код њега, док сам био пензионер, није био згодно да се зна да ја тамо долазим. Нису ме позивали као начелника управе нити било кога од других генерала, бивших начелника, за празник службе безбедности, 13. мај, што сам ја Димитријевићу отворено замерао, а он се правдао да то не сме од Станишића, и да би могао због тога имати проблема. Међутим, касније је Димитријевић успео да успостави ближи контакт према Милошевићу, и ја знам како је то, преко кога је то урадио. И у задњој фази, он је постао ја бих рекао паралелно упориште Милошевића, у смислу да је и једног и другог примао и балансирао са њима.

Истражитељ: Да ли је овај закључак који сте данас извели био резултат вашег, да кажем истраживања историје у последњих 10 година, или сте тај исто закључак имали 1991 – 1992. на основу обавештајних података које сте тада имали?

Александар Васиљевић: Не. Ја сам у току 1991. и до 22. 4. 1992. године имао један сасвим комотан однос према Јовици Станишићу, као једном од ше-

фова републичких служби. Запамтио сам тај датум, што ћу ја након моје оштре расправе са њиме практично две недеље иза тога бити дефинитивно скинут и пензионисан. Касније су ми многи другови са којима сам био радно, говорили да сам имао погрешну процену, да сам требао другачије према њему да се поставим, и да нисам имао процену његове снаге. Ја сам одговарао да бих се увек исто односио, али сам у том задњем периоду, значи ово што ме питате, значи у периоду кад сам пензионер, кроз контакт са људима из војне службе, долазио до тог закључка која је његова снага.

Истражитељ: У реду, морамо да променимо траку.

Александар Васиљевић: Добро.

Истражитељ: Да ли се слажемо да је 15.40?

Александар Васиљевић: Тако пише.

Истражитељ: Направићемо паузу да променимо траку.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: Ово је трака 2, 16. новембра. Да ли се слажемо да је време 15.57?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Да ли се слажете да о овоме нисмо разговарали за време паузе?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Пошто смо имали паузу, морам да вас упозорим да не морате ништа да кажете, нити да одговарате на било која од мојих питања уколико не желите. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Владимир Дзуро: Да ли сте још спремни да наставите овај интервју без присуства правног заступника?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Значи, ако промените мишљење, слободно кажите, прекинућемо интервју и организоваћемо да адвокат буде присутан.

Александар Васиљевић: Разумео сам.

Владимир Дзуро: Хвала.

Владимир Дзуро (Мирјана Срећковић): Значи, пре паузе његов колега Торе Солдал је постављао питања, и колико схвата (Торе Солдал) сада више нема питања на ту тему. Наговестио је да би желео да разговара о другој управи, али пре него што пређемо на ову тему, волео би да вам постави нека питања о политичарима који су од интереса за њих свих, јер сматра да би Друга управа требало да се остави да буде као једна тема.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: Ако одемо брзо, да пређемо на председника Милошевића, значи мало да се вратимо у историју, и нарочито на 8. седницу Савеза комуниста. Можете ли нам рећи ко је из ЈНА подржао Слободана Милошевића, политички?

Александар Васиљевић: У то време?

Владимир Дзуро: Да.

Александар Васиљевић: Ја колико знам, значи то је, ја претпостављам да је то 1987. година, тада сам био начелник контраобавештајног одељења, и

од актуелног војног врха, генералитета, и иначе састава доле, по дубини војске, пратили смо и ту ситуацију, јер је постојала као линија рада, трећа линија рада КОС-а, унутрашњи непријатељ. Колико је год изгледало, колико год то сад изгледа чудно, и овде ми нико у Југославији неће веровати, да у време кад је то била једнопартијска држава и постојао Савез комуниста Југославије, да смо били доста ригорозни према онима који су се хтели политички активирати или за некога сврставати.

Владимир Дзуро: Говорите унутар војске?

Александар Васиљевић: Да. Говорим у војсци. И сврставање за неког од републичких лидера, имало је тумачење као нека врста национализма. Дакле, онај ко је подржавао Милошевића и хвалисао га тада у то време, а нарочито реанимирање оне платформе Академија наука, под називом Меморандум, то је третирано као српски национализам. Мени је жао, ја имам податке, могу да, могу да, овај, дођем до тих података, имам их у неким својим бележницама, колико процената у укупној тој националистичкој делатности заузима српски национализам. После широког, овог, увода, да дам сад конкретан одговор. У то време док сам био, до августа, ако се не варам, августа 1988. год. у КОС-у, а био сам начелник оног одељења где све информације ту дођу. Значи био сам јако добро, или најбоље информисан, најшире информисан. У генералитету нисмо имали генерала који су се тада експонирали на тој линији и величали долазак Слободана Милошевића. На нижим командним нивоима, у команди војне области, и на нивоу корпуса. Ја се сећам две групације које смо обрађивали као органи безбедности због тога. Прва је била група виших официра, потпуковника и једног пуковника. Пуковник се презивао Пуцаревић, Пуцаревић Славко се звао. У команди Сарајевске армије, са којима смо после имали рашчишћавање, и безбедносно и партијско.

Мирјана Срећковић: Извините, рашчишћавање на шта мислите?

Александар Васиљевић: Рашчишћавање, пресецање те делатности и линијом органа безбедности и линијом Савеза комуниста Југославије. Да се сада мало и пошалимо, да се удаљим од тога. Као пензионер сам имао прилике да се сретнем са некима од њих, којима су Срби порушили станове у Сарајеву, у току блокаде Сарајева. Јер је једном потпуковнику, неком Андрејевић Божидару, ударила граната у стан у којем му јеј била ћерка. Тад ми је на плажи у Улцињу рекао да му је то избистрило главу, у којим је заблудама био. Други случај који ми је остао карактеристичан, то је био капетан Антељ Боро из Крагујевца, који је подржавао управо и председника Милошевића, и Добрицу Ћосића, и тезе да су Срби обесправљени. И он је суђен на војно-дисциплинском суду, и истеран је из армије. Сад колико знам је негде, неко, од неких саветника код председника Коштунице, а његов брат, овај, Антељ, има фирму, крупну, овај, фирму, „Гемакс" се зове, која је велики део послова и профит остваривала по линији његових веза са Јовицом Станишићем. У то време нема, немамо испољавање каснијих људи који ће се појавити, каснијих генерала који ће се појавити у комуникацији са Милошевићем, и ући апсолутно у његову политику. Нема Животе Панића по томе, нема Божидара Стевановића, нити било кога од ових које сам спомињао. Али се сећам података за Биорчевића, који је тада службовао у Сарајеву, а ја сам био начелник безбедности у Сарајеву, но, то је

ранији период него што је Милошевић постао председник, после 8. седнице, да је потицао из четничке породице, и због тога је имао проблема око унапређивања у чин генерала. И ја ћу да, ако вам је ово широко, мислим да описујем тако да два нека, овај, случаја. Значи, то је што мени, овај, пролази кроз главу. Да ли су они нешто радили, јесу ли бивали у контакту, па ми то нисмо открили, ја то не могу да тврдим. Али имам утисак да не. Како је тада армија оштро реаговала на та политичка сврставања. Ако вам то није, овај, сувишно и досадно, могу да испричам импутацију која је мени била стављена... у околини Перице Вучетића, пензионисаног генерала, и оног Мише Димитријевића, које сам спомињао раније. У јануару 1988. године, ја сам био све време у Нишу, ангажован око суђења Албанцима који су убили војнике у Параћину. Онда ме је начелник управе, генерал Ћеремић позвао хитно у Београд.

Мирјана Срећковић: Генерал?

Александар Васиљевић: Генерал Ћеремић Илија.

Мирјана Срећковић: Илија Ћеремић.

Александар Васиљевић: Који је био начелник КОС-а и поставио питање зашто сам ја скочио радосно када сам прочитао у новинама да је Милошевић постао то и то. Ја сам мислио да се шали, па ми је он показао комисију које је била формирана да тај случај испита. И установљено је да ја заиста, нити сам тог дана био у Београду, а и рашчишћено је то да нисам, овај, у томе учествовао. Али говорим како није било пардона, значи није било обзира, безобзира ко је на којој функцији био, ако се на тој линији експонирао, да се на то реагује.

Владимир Дзуро: Да ли је било, значи, официра полиције, или високих официра ЈНА који су подржавали Милошевића на 8. седници? Али говорим, значи, заиста о онима који су имали моћ, значи, не оним полицајцима на улици.

Александар Васиљевић: Ја не знам за то. Не знам. Мени то није присутно то заиста. Ја мислим, ја се сећам неке епизоде, али само фрагметарно, да је генерал Ђорђевић, који је био спомињан овде од вас, он је био министар одбране, да је имао неки сукоб, овај, са Милошевићем, вербални чини ми се, неки сукоб, и, али то ми само кроз маглу пролази, и мислим да је због тога био скинут.

Владимир Дзуро: Министар одбране Србије?

Александар Васиљевић: Да хтео сам управо да додам, да не буде забуне, да је то министар одбране Србије. И сетио сам се њега, кад говорим, пошто је то, то је сад у другом контексту, али ми је сад надошло сећање и буквално оног Е витамина. Њега сам виђао, значи, на оним састанцима у министарству одбране, и он је гравитирао, у Министарству одбране Србије, код генерала Симића, и гравитирао је као неки његов саветник.

Владимир Дзуро: Значи, без улажења у неке велике детаље, да ли можете да опишете ту моћ, власт коју је Слободан Милошевић испољавао у периоду од 1988. до 2000? Значи, да не идемо у детаље, да ли можете да објасните зашто је Милошевић, Слободан Милошевић, постао тако моћан?

Александар Васиљевић: Па ја... мислим њега... њега... ценим као једног вештог политичара, једног мудрог човека, човека који... са којим се никад није начисто да оно што говори да то заиста озбиљно и мисли. Он је у ствари, по моме, своју моћ изградио на оном националном популизму који је тада букнуо... 1987 – 1988. године. Ја не могу да кажем да је он националиста, немам

мислим, елеменат неки, овај, за то. Али очигледно, он се наслањао на те... српске националисте, и на њиховим крилима он је, у ствари, испливао у тој маси. Ја се сећам, ја се сећам кад сам дошао у Београд, по други пут 1990. године, из једног, овај, југословенског Сарајева, да сам био фрапиран... шта се ту, овај, догађа по Београду. Једна антититоистичка... кампања, једно лудило. Појављивање четника са брадама, кокардама, екстремним, овај, повицима, и ја нисам, значи, немојте ми замерити, ја сам комуниста, али југословенски комуниста, по убеђењу, и тај свој став нисам мењао. Али нисам из оног опуса реал социјализма и, овај, стаљинског комунизма. Мислим, тада Тита нападају, не по линији што је комуниста, него по линији, овај, што је Хрват. Па је он обесправио Србе прављењем две покрајине, а то није хтео да уради са, после са овим областима који су прављене у Хрватској. Значи, једном, он се наслањао на тај национализам који је код Срба, као и код других... народа делом почео, овај, да буја. На другој страни један, један бројни Савезни комуниста Србије, он је превео ову, овај, ту другу Социјалистичку странку Србије, која је била јако бројна. И мени што је жао, овај, што је једна, југословенска левица, која би требало заиста да буде, и југословенска, и заиста левица која је такође била веома бројна... она је исто преливена преко његове супруге у тај СПС. С тим, да она више није имала опцију можда реанимације у неком новом облику, оне целе Југославије која је била, него неке скраћене и осакаћене Југославије. Он је исто, васкрснули, ту моћ градио.... на бази мита о Косову, где су Срби били у апсолутној мањини, али који су хтели већинска права. А изгубили су сва, да сад и не могу бити доле... Та његова моћ је произлазила, и ја лично мислим да је то његова катастрофална грешка, волео бих да то схвати сада када је у затвору. То је полазак путем који је ишла исто и Хрватска, да од МУП-а прави војску. Ја у Хрватској то могу и да разумем због тога што она није имала војску, али овде на овом простору је остала ЈНА, и уместо да је сачувао тај југословенски дух, овај, те војске, он је ту војску апсолутно спустио испод минималног нивоа на којем се нека државна институција мора налазити, а своју моћ градио на прављењу нове војске у облику МУП-а, која ће добити и оклопне транспортере, и тенкове, и артиљерију, направити у ствари борбене јединице. Да ја њега описујем, ја сам имао неколико контаката са њиме, значи, могу да вам кажем да сам имао, значи, тај први контакт 5. марта, други контакт је био двадесет и... шестог априла у ноћи пред сутрашње реактивирање. Био сам на контакту...

Владимир Дзуро: Генерале, нисте споменули године. Можете ли да ми поновите које су то године?

Александар Васиљевић: Значи, 26. 4. 1999.

Владимир Дзуро: А пре тога?

Александар Васиљевић: А онај 5. 3. то је 1992. година, то сам раније споменуо. Не могу да будем сигуран али је то већ негде у мају, те датуме сад, овај, већ не знам, када ме је позвао на контакт, у ствари не на контакт, него на одговорност, због чега сам био на контакту са Душком Михајловићем.

Мирјана Срећковић: Чекајте, извините, то је било негде у мају. О чему ви причате?

Александар Васиљевић: У мају 1999. године.

Мирјана Срећковић: То је трећи сусрет? Је л' говорите о трећем сусрету?

Александар Васиљевић: Трећи сусрет. Због мог контакта са Душком Михајловићем, који је тада био председник Нове демократије. И ја мислим, задњи контакт, ја мислим да је то исто друга половина маја, али имаћу тачан датум кад дође тема Косова, када је расправљено питање злочина на Косову, до којих сам дошао ја мојим одласком на Косово. И раније сам, у ранијим разговорима сам споменуо да сам тражио био од генерала Павковића разговор због оних импутација државне безбедности да сам ја човек који спремам атентат на Милошевића. То су моји контакти са њим.

Владимир Дзуро: Да ли имате неке забелешке са тих састанака?

Александар Васиљевић: Имам забелешку са састанка из расправе око неких злочина доле на Косову. То имам забележено. Ако треба сад само летимично да кажем да би стекли утисак о чему се ради. Ја сам са генералом Гајић Бранком отишао, исто из управе КОС-а, да обиђем јединице доле и да контактирам органе безбедности. И онда сам дошô до сазнања о којим то генералштаб није био обавештаван. А односи се у највећој мери на оно што је, што су они знали око тога шта се у војсци дешавало. Кад сам се вратио, обавестио сам генерала Гезу Фаркаша о томе, који јеј био начелник КОС-а, онда генерала Ојданића, који је тражио контакт са председником, и заказан је састанак на којем су били генерал Ојданић, генерал Геза, ја, Бранко Гајић, генерал Павковић. А на другој страни, из МУП-а... Раде Марковић и Шаиновић. Ја му могу бити, по ономе што је он тад изговорио, а шта је имам записано, ја му могу бити сведок одбране. И имам те, овај, белешке. Моје су белешке потпуне, због тога што је то шта је дискутовано писао и генерал Гајић. Нас смо два били склони да пишемо, по стилу, овај, смо такви. И били смо у прилици да упоредимо то, кад дођемо на ту тему, да сада не испуњавам, да се прочита и моје, шта сам ја забележио са тог састанка, а онда су звали Гајића, па јеј он тај део прочитао, а Милошевић је већ био, овај, у Хагу. Око мог контакта са Душком Михајловићем је био позван на ту одговорност и генерал Ојданић. Да, тад смо били само утроје, нас три. Немам прибелешке, али углавном имам сачувано памћење око тога. Тад сам морао да одговарам, па нисам морао да пишем. Е, то је око њега, не знам још шта би могô да, да, овај, кажем.

Владимир Дзуро: Да ли бисте били вољни да нам дате те забелешке са састанка који се односио на злочине на Косову?

Александар Васиљевић: Хмм... овај, би. Због тога што је генерал Павковић... био заговарао да ја са тим изађем у новинама. А све око тих злочина има и знатно шире, ја мислим, овај, по тој судској евиденцији, генерал Ојданић, ако буде дошô у Хаг, он ће све то прочитати и показати, али ја све то имам забележено. Прво ћу вам дати, мислим могу да копирам.

Владимир Дзуро: Значи, ако бисте могли да донесете, направили бисмо копију и (неразумљиво) бисмо предали снимку. И онда би исто тако дали колегама својим, који би могли да погледају и да припреме питања на основу тога.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: Значи, шта се догађало са људима који се више нису уклапали у циљеве које је имао Милошевић, нису били погодни више? Али ви сте рекли да је он користио различите људе, значи кроз време, али ако се то погледа, ти људи су се мењали током времена.

Александар Васиљевић: Да. Ја лично мислим да то није ништа нешто баш специфично само за њега као политичара. Ја сам чак извукô, овај, један јако ружан утисак око тога шта је то у ствари политика. Да се данас може једно, а после пар дана сасвим нешто друго, причати и радити. И ако се тиче те политичке, овај, сфере, дошло је до разлаза у СПС-у, и одвојила се та група људи на челу са професором Марковићем, Бором Јововићем. Кад то гледам, и у хрватској Туђман је то исто радио. Они који су му били најближи после су му постали опозиција. А онда, овај, два човека у које је имао највеће поверење, из ресора државне безбедности говорим, Баца је, овај, убијен. То је био Јовица Станишић, и у војсци Александар Димитријевић.

Мирјана Срећковић: А други је био рекли сте?

Александар Васиљевић: Генерал Димитријевић Александар. А сменио их је и очистио са тих положаја. Димитријевић је рекô да треба мало да се одмори, јер је то јако напоран посао и тако, (смех)...

Мирјана Срећковић: Ко је коме рекао?

Александар Васиљевић: Па није рекô Милошевић Димитријевићу, ја бих волео да је могô да каже Милошевићу – мало се одморите па идите – него је било обрнуто. Значи, он га је позвао и рекао – добро, овај ти, то је напорна дужност, мало да се одмориш, па ћемо онда да видимо да ли ћеш бити амбасадор у Москви. Али је он брзо доносио одлуке да се ослободи од људи. Да кренем, мислим, од мог почетка, нећу да причам тај разговор, ако вам није интересантан, први разговор, овај, кад сам ја дошô код њега на разговор око реактивирања, и он је потписивао указ да будем реактивиран.

Владимир Дзуро (Мирјана Срећковић): У ствари, он је нешто већ чуо у вези са тим. Интересује га да ли је информација коју је чуо тачна.

Александар Васиљевић: Баш би било добро да има нека тачна информација. Значи, кад сам ушô кренуло је овај, са тиме – па побогу, Васиљевићу, човече где сте ви досада? Шта се са вама то догађало? Дакле, он нема везе ни о чему, ни јер сам ја био затваран, ни шта је било. Значи, ако је то таква прича започета у том контексту, она је тачна. Можда је исто, из овог целог угла, ако и вас интересује, интересантно, овај, шта сам му ја то одговорио одмах у почетку. Ја сам му рекао – господине председниче, да је ово сад 1989. година, а не 1999, ја бих вас на плажи у Купарима могао 7 дана забављати да вам не буде досадно шта се самном догађало, али пошто ценим време у којем се сада налазите, ја ћу кратко да вам кажем. Могô је 1991 – 1992. године начелник КОС-а да буде Бизмар, он би био смењен. Али ако би Бизмар хтео да изађе у новине, онда би био и ухапшен. И он је рекô – добро, како су са вама поступали у затвору, јесу ли вас мучили? Кад јеј он ухапшен, мени је прошло одмах кроз главу да ће имати прилику да се упозна у вероватно луксузнијој варијанти. Али вероватно, значи, кад је ухапшен Милошевић и био овде код нас у затвору прво, ја сам рекô да вероватно ће сада осетити како је бити у затвору, али у луксузнијој варијанти него у којој сам ја био. Из тог његовог стила, овај, понашања, ја њему нисам, нисам потчињен директно, и нисам ни очекивао да неко треба да обави разговор кад идем у пензију или се, овај, померам. Али он, он са Гезом данас разговара, и да не кажем, даје му задатке, овај, за прекосутра.

Мирјана Срећковић: Данас, мислите?

Александар Васиљевић: Са Гезом генералом.

Мирјана Срећковић: данас?

Александар Васиљевић: Као данас разговара и даје му задатке за прекосутра. А сутрадан Геза добија указ да је пензионисан, односно да је померен са те дужности, исто за саветника у министарству одбране, практично уклоњен. Ја мислим да сам га делом осликао, овај, какав је, (смех)...

Владимир Дзуро: Значи само, што се тиче овог разговора који сте имали кад сте реактивирани, да нећемо да улазимо, неко други ће да поставља питања, али само да би се стекла општа слика, само моменат... Да ли сте са њим разговарали о неким људима из ДБ-а?

Александар Васиљевић: Не, не... од нечег што је интересантно, овај, из овог угла у којем сам и ја сада. Ја сам рекô да прихватам то реактивирање, али да не желим да ни у чему одступам на... од својих принципијалних ставова на којима сам био и када сам први пут пензионисан. Ја вас молим да ово не протумачите сада да ово говорим из ове позиције на којој сам сада, него оно заиста што сам тада рекô и што сам мислио. Да не желим да учествујем ни у каквој прљавој ствари, а поготово у злочинима које рат обично са собом носи. Он ми је рекô – мени такав човек треба. Кад сам улазио на врата код њега, мени је генерал Ојданић рекô да ме је предложио за саветника, његовог саветника, Ојданићевог саветника по безбедности. А онда ми је Милошевић рекô – ви ћете бити постављени за заменика начелника управе. На дужности заменика начелника управе се налазио тада пуковник Гајић Бранко, за којег сам знао да је на списку за елиминисање и пензионисање. А њега је пратила хипотека да му је отац био усташа, и да због тога се он не води на име оца, него на име мајке. Да су те (неразумљиво) биле 1991 – 1992. кад је дошô Недељко Бошковић, а ја сам Милошевићу тада рекô, кад сам говорио о томе да какве су импутације прављене те 1992. године, рекô сам му да је Гајићев отац ликвидиран у логору Јасеновац, и да због тога што се он родио у време када му је отац већ био ликвидиран у Јасеновцу, зато се води на име мајке, а да су му два ујака, то су два мајчина брата, два стрица, а то су два очева брата, од та четири човека, два су првоборци 1941. године, а два борци од 1942. године. И кад ми је рекô да ћу бити постављен за заменика, ја сам рекô да ја не желим да долазим на место тог човека. Он је рекô – не, ви ћете бити заменик. Ја сам рекô – немојте ме доводити у ситуацију да вам се захвалим на разговору, и на понуди која је дата око реактивирања. Он ми је рекô, и сада ћу завршити – нисте ме разумели, ви ћете бити заменик, а Гајића ћемо, ако будемо живи за дан војске, унапредити у чин генерала, а он ће сада бити помоћник начелника. И у томе је одржао реч, јер је заиста унапређен генерал Гајић 16. јуна, али ће бити скинут после, иза тога, по играма ДБ-а, исто као и ја. Кад сам изашô напоље, мене је генерал Ојданић питао што сам се толко задржао, шта смо причали, јер је то требало да буде протоколаран, овај, улазак унутра, и да види да нисам можда на штакама, овај, (смех)... Били су ту и други генерали ту који су били на командно место. Онда ми је Ојданић онда више пута, кад сам ја то причао, па каже – па ниси му ваљда и то рекô? Ја кажем – јесам. Па како, Бог те твој? Кажем – ја сам војник пензионер ноћас до 24 сата. И ако се слажете да завршимо са њиме за сад.

Владимир Дзуро: Аха (потврдно).

Александар Васиљевић: Могу још да додам да генерал Ојданић није био плашљив и човек који је салутирао, у односу на Ојд... на, на Милошевића. Оно колико сам ја укупно знао стање. Јер кад сам ја био позван око тог мог контакта са Душком Михајловићем, а то је снимала и пратила државна безбедност. Испричаћу то још у једном контексту који ће бити интересантан овима који прате Косово. Кад смо долазили код Милошевића, а не знамо зашто нас зове, видели смо да излази од њега генерал Павковић, који је био, који био командант тада 3. армије. А није уобичајено, па чак ни дозвољено, да млађи иде код врховног команданта, а да се не јави начелнику генералштаба. Он је дужан да оде, али мора јавити да оде свом претпостављеном да је позван. И овај је шмугнуо и склонио се. Али то ми је прва слика која ми је пала. Друга, кад смо ушли унутра, онда је било – Васиљевићу, ја сам, кад некога позовем на одговорност, ја мислим да је ред да се позове и његов старешина, али ја Гезу сад нисам хтео да позивам. Ви сте ишли на контакт са Душком Михајловићем. Оно што ценим код генерал Ојданића, ја као човек што ценим, али га одсликава да није имао страха, овај, о томе. Он је домах рекô – господине председниче, он је отишô са мојим сазнањем и са мојим одобрењем. Неки други би вероватно то прећутали, не би се истрчавали, али он је, значи, ишô тај део да каже. И завршићу са тиме да јеј објективно, лични контакт између, или директан контакт да кажем између Ојданића... између Милошевића и Павковића био знатно чешћи од овог случаја кад смо овога затекли ту.

Владимир Дзуро: У реду. Хвала.

Владимир Дзуро (Мирјана Срећковић): Од питања која има, која се односе на Слободана Милошевића, за сада има једно које би могло да буде прилично широко, значи уколико имате сазнања о томе (реците да) или ће одговор бити само „не". Да ли имате, каква имате сазнања о договорима које је Слободан Милошевић правио са Фрањом Туђманом о раздвајању или дељењу територија СФРЈ? А нарочито је заинтересован за ваше сазнање као шефа КОС-а.

Александар Васиљевић: Нажалост, никаква. Не само из чињенице да ја тада нисам у Београду, ја сам у Хрватској, заиста сам био, од октобра... много сам причао, ... негде до 24. 5. 1991. године. Али да је служба нешто из тога знала и пратила, знао би то, и од генерала Негновановића, а онда касније можда као и начелник КОС-а. Значи ништа, знам из, само из онога што је Бора Јовић описао у својој књизи, и из нагађања и наклапања по, овај, штампи. Та резиденција, ако ја то сам схватио да су разговори вођени у Карађорђеву, и да је то проблематично. Значи, апсолутно служба и КОС никада нису постављали своја средства за снимање, поготову према, према, овај, тим лидерима, личностима без одобрења и знања, овај, тих људи. Значи нису нам били у оперативној надлежности. А гарда је обезбеђивала резидентне објекте у које, савезни СУП да је хтео, на пример, да уђе у то, не би могô да уђе. И ја сам уверен да, технички, тај разговор нико није могô да прати. Тако да је то после остало на неким посредним интерпретацијама да су се договарали и тако. Извињавам се, међутим, ја сам споменуо онај, разговор Милошевића са Кучаном негде 24 – 25. 1. 1991. године који је изашô као саопштење у новинама, чији је главни оквир – Словенци се могу отцепити, али на то право имају и Срби, овај, на своју државу. Не би ме, значи, чудило да из чињенице да су то била два најјача политичка лидера републичка у то време, да су могли кројити такве мапе.

Мирјана Срећковић: Извините, говорите о Милошевићу и Туђману?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Значи, пошто нисте имали, значи сазнање о томе шта се причало, али да ли сте после као начелник службе имали сазнање да се састанак догодио, не шта се причало, него да ли се у суштини догодило?

Александар Васиљевић: Није спорно да је састанак био у Карађорђеву. То није спорно. Али, да је било ко знао шта се то разговарало то, овај, не. Извињавам се, знате како, ти су контакти постојали са Хрватима, и у време сукоба. Ја знам да је, на пример, Бојковац контактирао са Радмилом Богдановићем око ослобађања од Аркана који је био ухапшен у Хрватској, у Загребу. Па мени се чини да је и Горан Хаџић исто био хапшен, исто је по тој релацији ослобађан. Па мислим да је исто тако био, у тој процедури, и Шешељ, и опет је и он тим договорима ослобађан. То ми је причао Бојковац кад сам са њим био на разговору 27. 1. 1991. године. Тад је почео са тиме да је он почасни грађанин Крагујевца. Ја сам му рекô – молим вас, немојте то спомињати, мене ће Крагујевчани изопштити. Рекао ми је да су се састајали у Вуковару, то знам, Радмило и Бојковац.

Владимир Дзуро: Сада ћемо оставити Слободана Милошевића на миру, за сада. има и неких других кључних политичара. Значи у питању је исти скуп питања за сваког од њих. Значи, ако не знате, само кажите онда да не знате ништа о томе, да можемо онда да идемо даље. Можете ли да дате неке опште црте или да опишете своје односе са Борисавом Јовићем?

Александар Васиљевић: Ја сам описивао у ранијим оним разговорима, нисам у четири ока био у прилици да контактирам. И са ранијих оних трака које су снимљене моћи ће да се види онај контакт, значи сусрет на оне две седнице Савезног савета за заштиту уставног поретка. И мој сусрет са њим као пензионер са пензионером на годишњицу прославе „Дневног телеграфа" покојног Ћурувије. Ништа друго ван досад што сам рекô.

Владимир Дзуро: Према вашем сазнању, до које мере је Слободан Милошевић контролисао Борисава Јовића?

Александар Васиљевић: Ја то из књиге, које сам његове читао, видим да је... сви су они били услужни у прво време, нарочито кад је Милошевић играма довођен на власт.

Владимир Дзуро: Значи, ако можете само да се сконцентришете на ваше сазнање док сте ви били на дужности ако имате неко.

Александар Васиљевић: Ништа, апсолутно ништа.

Владимир Дзуро: Значи, да ли можете да опишете улогу коју је имао Борисав Јовић у догађајима 1991-1992. у Хрватској и Босни? Личну улогу ако је имао било какву.

Александар Васиљевић: Лична улога му је била значи... по моме поразна у односу на податке које је тада КОС прикупио око војног организовања, илегалног наоружавања у Хрватској пре свега, а и у другим крајевима.

Мирјана Срећковић: И другим подручјима? У Хрватској и другим подручјима?

Александар Васиљевић: Да, да, и другим подручјима. Значи, дата је врло селективна информација коју он дели и Стипи Месићу, а ту тачку одлаже за месец дана. И причао сам о томе. То је 12. 12. 1990. године. Описивао сам већ.

Владимир Дзуро: Значи, поново, ви сте нама одговорили, али поново ћу вам поставити питање. Да ли сте Борисава Јовића ви обавестили или неко други о ситуацији на терену у Хрватској и Босни?

Александар Васиљевић: Није био обавештен само Борисав Јовић, ја сам причао. Сва 4 члана оног крњег председништва су добила информацију о паравојном организовању пре свега СДА у Босни, у којој смо предлагали да се крене у разоружавање тих, овај, састава. А сви су, сваки, ту своју информацију вратили без шармуте, без икакве напомене, без става. И то је условило моју реакцију код генерала Аџића, и његова сагласност да одем код Алије Изетбеговића, да се рашчистимо шта то ради. Ако треба ја могу то, то је већ везано за проблем Босне, па онда могу тај свој разговор са Алијом Изетбеговићем да репродукујем по сећању.

Владимир Дзуро: Сачекаћемо кад дођемо до Босне.

Александар Васиљевић: Из ових прибелешки мојих, из радне бележнице, мислим да се ту спомиње став Боре Јовића на седници врховне команде, где стално говори да ЈНА не сме у Босни да прође као што је прошло по другим крајевима, и да будемо јако опрезни да не будемо блокирани и тако. Али мислим да то има у тим прибелешкама.

Владимир Дзуро: Да ли су они добили информацију о наоружавању Срба у Хрватској и о Хрвату у хрватској?

Александар Васиљевић: То мислите, вероватно, не на одређен период него откад добијамо те информације.

Владимир Дзуро: Да. Да ли су они били информисани, нарочито Борис Јовић?

Александар Васиљевић: Ко, Борисав Јовић?

Мирјана Срећковић: Да.

Александар Васиљевић: Јесте, јесте. Споменуо сам ја када смо пуштали онај филм, оригиналан снимак од 19. 10. 1990. године. Онда, поред онога што сам ја тад испричао, кад је он тај филм гледао, шта је написао у својој књизи. У оној информацији од 12. 12. 1990. године, наведено је и о наоружавању Срба и Албанаца на Косову. Кад говорим о том наоружавању Срба и реаговању армије на то, сећам се обијања једног железничног вагона на станици у Книну, у којем је било оружје које је требало да иде на ремонт у војну фабрику у Крагујевац, а које су покрали Срби били, месни Срби. И ми смо поднели кривичне пријаве, и били су на суду. Како су прошли, не знам. Мислим да их је било преко десетак, овај, кол'ко се сада, овај, сећам.

Владимир Дзуро: Значи, да ли је Борисав Јовић био обавештен о злочинима које су чиниле све стране, МУП, војска, добровољци, паравојне снаге, Хрвати, Срби, итд. Каква је била његова реакција?

Александар Васиљевић: То не знам. Ја сам вам објаснио да је моја надлежност у информисању била савезни секретар за одбрану и круг око генералитета. Али ми нисмо имали право као служба да информишемо председништво председништва. Генерал Кадијевић код кога су долазиле те информације које је читао, је одређивао шта ће од тога ићи у председништво, и те информације израђивао је кабинет савезног секретара, а не управа КОС-а. Тако да не знам.

Владимир Дзуро: Можемо ли да пређемо на Момира Булатовића?

Александар Васиљевић: Може.

Владимир Дзуро: Питања су иста поново. Да ли можете да нам кажете нешто о свом односу са Момиром Булатовићем, ако га је било?

Александар Васиљевић: Ја бих само, ако дозвољавате, јер сам се присетио у односу на претходно питање. Пошто је председништво, овај, написало наређење око распуштања паравојних састава и тако даље. То је мени се чини негде око 10. 12. 1991. године. Томе су претходиле, негде око 26 – 27. 11. информације Управе безбедности, комплексније о томе шта се догађа на територији, и са тим паравојскама које, које, овај, дивљају тамо, из става савезног секретара Кадијевића, да с тим мора да се хитно рашчишћавања. Онда претпостављам да су чланови председништва о томе морали бити обавештени, док су писали наредбу око тога. Значи, ја верујем да је по тој линији морао знати, док је дошла наредба о протеривању свих тих састава, али да ли су знали сад тај злочин, овде или онде, ја знам, оно за шта знам, тај део сам вам рекô, то ће доћи тек на дневни ред.

Владимир Дзуро: Можемо ли онда да пређемо на Момира Булатовића?

Александар Васиљевић: Никад са њим нисам био, овај, ни у личном ни у визуелном контакту. Изузев оне приче како је реаговао, овај, а то сам раније причао, око постављења Божидара Стевановића за начелника генералштаба. Немам ништа друго.

Владимир Дзуро: Укратко, да ли знате да ли је Милошевић имао контролу над Булатовићем? Значи, не сад на основу неке из медија информације, него ако имате из службених информација.

Александар Васиљевић: Па прво, овај, из службе што знам, иако ја тада нисам био у, ја сам био командант дивизије тад, нисам био у служби. Али, овај, знам да је писано савезном секретару око одигравања и дешавања народа, како је и Милошевић доводио на власт и Ђукановића, и Момира Булатовића. И то је његова била вештина у подигравању, овај, и активирању маса, и „Јогурт револуција", како се зове, у Војводини, и Кертес, овај, који је тада испливао. Али после, када је била конференција у Хагу око, око судбине Југославије, постоји чињеница да је Булатовић пружао отпор, да... се сложи са тиме, са српском опцијом да треба направити нову државу, он је био за самосталну Црну Гору. И мислим да ће се ту видити из забелешки у, овај, које сам дао на тој седници, од 26. 10, да је практично вршен снажан притисак и на Булатовића, и онда је он попустио и нашô модус да се Црна Гора укључи у Југославију са Србијом. Али очигледно је, очигледно је да је иза тога његов рејтинг полако падао, и да су постали врло комплементарни.

Владимир Дзуро: Када сте рекли били су јаки притисци на Булатовића, од стране кога, ко је вршио?

Александар Васиљевић: Па и Милошевић и Бранко Костић, пре свега.

Владимир Дзуро: Да ли имате неке информације да је можда Момир Булатовић био обавештен о стварној ситуацији на терену у Хрватској? Значи, исто питање као и за друге.

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Значи, можемо ли да пређемо на Југослава Костића?

Александар Васиљевић: Ја њих све слабије знам, али може.

Владимир Дзуро (Мирјана Срећковић): Значи њега занимају информације које сте ви имали као начелник КОС-а. Ако немате такве информације, само кажите, па да идемо даље, да вам не одузимамо време.

Александар Васиљевић: Одмах да вам кажем. Ја нисам имао, нити ја, нити служба уопште, никакву оперативну надлежност према члановима председништва. Шта су они међусобно радили, ја то, овај, могу само, овај, да нагађам. Знам манипулацију са Бранком Костићем око довођења Недељка Бошковића на дужност начелника, овај, управе. Али... али не могу да кажем да је на њега вршио сад притисак Милошевић, то не могу да кажем. У ствари, ту је био Гавро Перазић, пензионисани пуковник, који је био Бранку Костићу саветник. А син Бранка... син... овог, не Бранка, Гавра Перазића, ако сам ја рекô, онда сам погрешио.

Мирјана Срећковић: Гавра Перазић, не Бранко? А Бранко Костић?

Александар Васиљевић: Не Бранко, он је био, он је био њему саветник. Е добро, онда смо се разумели. А син од Гавре Перазића ради у СДБ-у код Јовице Станишића. И ја мислим да је по тој релацији, и овај прихватио неке оцене око свега тога шта је њему било пласирано, око врха КОС-а.

Владимир Дзуро: Можемо ли да пређемо на Николу Шаиновића?

Александар Васиљевић: Апсолутно га, овај, не знам. Знам га из два сусрета 1999. године.

Владимир Дзуро: Не, онда нећемо ићи на то. Значи, Михаљ Кертес, разговарали смо о његовој улози са „Црвеним береткама".

Александар Васиљевић: Поред оног што сам рекô, ништа друго не знам више.

Владимир Дзуро: Војислав Шешељ?

Александар Васиљевић: Немам оперативна сазнања, изузев онога што знам из штампе и уопште познате ствари.

Владимир Дзуро: Значи, можете ли да кажете, према вашем сазнању, ко су, значи главни политички актери 1991. године, који су имали утицај на оно што се догађало у Хрватској, око, око Милошевића? Значи, ако не знате друге, нема проблема, да онда не трошимо време на то.

Александар Васиљевић: Ван онога што сам досада рекô, не. Значи, то је, то је линија, Милошевић, а у председништву Бора Јовић и остали. Он је у апсолутној сенци. Ја сам дао са два састанка, један за другим, састанци врховне команде, и то је записано онако како јесте, видећете, нема, нема Милошевића.

Владимир Дзуро: Господине генерале, господин (Солдал) има једно питање.

Торе Солдал: Рекли сте да о Шешељу немате никаквих сазнања, осим оног из медија што сте сазнали.

Александар Васиљевић: Да.

Торе Солдал: Раније у разговору рекли сте да су већина тих опозиционих политичара мање више стварали своје војске.

Александар Васиљевић: Да.

Торе Солдал: Када кажете да не знате ништа о Шешељу, да ли под тиме мислите да се Шешељ није укључивао у стварање тих паравојних снага и структура или једноставно КОС није урадио добро свој посао?

Александар Васиљевић: Не, КОС би радио лош посао да је контролисао Шешеља као председника једне странке. И Шешељ није у оперативној надлежности војне службе, него цивилне. А ако се говори о паравојним организацијама, страначким, то је друга прича, то је оно што је регистровано на терену. И то је ово сада, значи, спомене се јовићевци, „Душан Силни". Ја уопште не знам како изгледа Јовић, ни ко је, али његова јединица је регистрована била на терену. Тако су регистроване и те четничке, овај, формације. Али, шта Шешељ, значи, ту сада ради, ја то оперативно не знам. Могу да причам своје утиске, али поуздан, значи, податак оперативни немам.

Торе Солдал: Да, да, то је било питање.

Владимир Дзуро: Да ли сте за кратку паузу или желите да наставите?

Александар Васиљевић: Не, нисам. Ако ви нисте, нисам ни ја. Мислим, ја могу да издржим.

Владимир Дзуро (Мирјана Срећковић): Сад смо завршили са политичарима, што не значи да се нећемо вратити касније у неком тренутку. Можемо ли да се вратимо сада на поље које је много ближе вама, а много даље њему као полицајцу? Значи, њихов војни аналитичар, овај, прегледава све ове траке и овај разговор што се води. Јер је битно за њих да схвате шта сте ви рекли. И има, има нека питања које је он поставио, које се тичу војске, да би добио боље разумевање о томе. Прво се односи на оперативне групе, јер смо разговарали о оперативним групама. Ако немате ништа против, само бих прочитао питања.

Александар Васиљевић: Да, да.

Мирјана Срећковић: (неразумљиво)

Александар Васиљевић: Мораће, то сам хтео да кажем да неће моћи то.

Владимир Дзуро: Значи, те оперативне групе, да ли су оне укључивале и јединице које нормално нису биле део ЈНА, нису биле у саставу ЈНА као добровољачке јединице, паравојне формације, Територијална одбрана Србије? Можете ли дати неке примере, на пример Вуковар? ... Како је команда и контрола над овим оперативним групама организована, и можете ли да опишете ланац команде?

Мирјана Срећковић: Ово је већ преведено, ово је само због траке да се прочита и на енглеском.

Александар Васиљевић: Ја заиста не знам одговор на то питање. Одговор се може наћи, по мом закључку, мериторијално, у наређењима која су тамо морала бити написана и издавана.

Владимир Дзуро: Према вашем сазнању, да ли та наређења сад постоје у Војсци Југославије, јер је 10 година прошло?

Александар Васиљевић: Морала би, по моме, овај, бити тамо. Али из архиве Управе безбедности, јер сам ја тражио пре него што сам дошô овде, тражио сам да ми нешто дају, да погледам, да се подсетим. Речено ми је да је један део архиве страдао у овим заградама које су порушене, и да је било поправљено чак. Да ли је то у тим зградама, ја нисам питао. Да ли је доле поплава била, јер је архива била у склоништима. Значи не могу да будем, овај, (неразумљиво), мислим, да будем отворен, разговарао сам са адмиралом Јокићем, јер је он тражио овај део документације. Ја мислим да су хтели да му, да му помогну, овај, у томе. Али је веома тешко да се дође до конкретног наређења или доку-

мента, јер је то било извлачено на различите стране, на различите локације. Пред почетак рата, и после се стигло да се то развуче. Значи, заиста не знам. Ја сам вама изнео, овај, свој утисак. Прво сам изнео принципе, овај, који јесу. А изнео сам чак и податак да је 12. корпус, генерал Биорчевић потписао наређење... за ону групу у Бадовинцима тамо на обали Дрине. Значи, ја тај део који знам немам разлога нити да кријем. Значи, то знам. Ја са њима нисам командовао, нисам командант, за тај део не одговарам. Ако су учествовали у борби, онда би морало то, јер и ја сам био командант и као војник знам, онда би морала да буде написана наредба и да се каже – та и та група састава делује на том и том правцу са задатком. Значи, морали би бити унети у заповест ако су дејствовали. Рекао сам вам да су се они наслањали логистички на војску, значи, нису имали своје, овај, неке кухиње, овај, тамо. Значи, видите да је овај имао путну листу, овај, радикал, четник из Ниша, јер он је био и републички посланик, Вакић. Вама нормално, ја то разумем, требају документа. Ако тај закон буде изашô, онда ће морати то све да се да, да се ништа не растеже.

Владимир Дзуро: Говорите о закону о сарадњи са Хашким трибуналом?

Александар Васиљевић: Да, да.

Владимир Дзуро: Значи још једно питање које се односи на те оперативне групе. Значи, ако оперативне групе нису укључивале све оружане формације које су биле активне у зони конфликта, како је у команди контрола тада била организована и можете ли да опишете ланац команде, ако знате? Ако не...

Александар Васиљевић: Не знам, не знам заиста. Ја нисам, значи, ја бих вас молио, значи да, доста тешко ће то да се, овај, разуме, јер и по оптужници видим да то се не схвата, то место и улога службе. Значи, немам ништа са командантима. Командант је, ако то могу да поједноставим, Бог на терену. А ја немам никакве, нити надлежности, нити времена, да сада ја улазим, да контролишем шта раде, или да сазнајем шта раде команданти. Било би нормално ако се дешава нешто што је ексцесно, да то мени јави орган безбедности, али они то филтрирају доле, и пошто сваки проблем има, има свој номентуаторни број у безбедности, који спречава злоупотребу и рад на нечему што није дефинисано да то треба да се ради. Онда оно што није из делокруга рада органа безбедности, а интересантно је за командовање, онда нормално да тај орган безбедности упозна команданта са тим, али не вишег органа по вертикали, вишег органа безбедности.

Владимир Дзуро: Значи, ако говоримо о оперативним групама, не говоримо сад о безбедности, значи, било је неколико тих оперативних група, нпр. у Вуковару, коме су они били одговорни?

Александар Васиљевић: Значи, оперативне групе су потчињене команди војне области. Конкретно, за све што се дешавало на подручју Вуковара и Славоније је... командант Прве војне области.

Мирјана Срећковић: Њему се извештавало, или је он био одговоран?

Александар Васиљевић: Не, он је био дужан да својим наређењем... значи он је добио у свој састав више јединица, добио је јединицу, 252. бригаду, на пример, оклопну из Краљева. Или, добио је 80. моторизовану дивизију из Крагујевца. И откуд знам још, да не наводим. Ако је њему велики број јединица усложавао командовање, он је могао да њих формира по правцима, и да формира

команду оперативне групе која ће командовати тим, сада, мањим саставима. И тиме смањити, на пример, 20 директних веза на 2 или 3. Значи, то је принцип, по коме би то морало да буде... морало да буде наређење команданта Прве војне области, генерала Животе Панића. С тим, да ми је познато, овај, знам, овај, ту је погинуо официр безбедности. Значи, команда Прве војне области. Била је апсолутно, овај, разорена, и ту је била архива и органа безбедности Прве војне области.

Мирјана Срећковић: Извините, шта је разорено, нисам чула?

Александар Васиљевић: Разорена је команда Прве војне области.

Владимир Дзуро: Када?

Александар Васиљевић: А ту је погинуо и официр безбедности са делом те архиве, јер је ту стајао, нису успели ту да је извуку. То је на Топчидеру.

Мирјана Срећковић: То је 1999?

Александар Васиљевић: 1999, 1999.

Владимир Дзуро: Значи, да завршимо са овим оперативним групама. Значи, за те оперативне групе око Вуковара, био је генерал Живота Панић надлежан, тај који је био надлежан да формира те оперативне групе.

Александар Васиљевић: Не, он није... значи, имао је право, не да је... надлежан, то је био обавезан, по нашем језику. Значи, он није обавезан да их формира, али има право да их формира. Да би командовање учинио оперативнијим и ефикаснијим, смањио број веза које има.

Владимир Дзуро: Да ли је он за то морао да добије одобрење од једног степеника изнад њега, или је он то могао сам да уради, у зависности од ситуације на терену?

Александар Васиљевић: Не. Он је, ја сам рекô, оно кад сам рекô да је Бог, он је тај.

Владимир Дзуро: Споменули сте још неке оперативне групе које су биле организоване у крајини.

Александар Васиљевић: Јесте. Три оперативне групе.

Владимир Дзуро: Значи, коме, ако, уколико знате, су оне биле одговорне, у ствари ко је био надлежан за њих?

Александар Васиљевић: Ја мислим, значи, то мислим, да су оне биле потчињене команданту 5. војне области, генералу Животи Аврамовићу, који се извукао са командом из Загреба, и био је распоређен на Слуми. А део, други део команде му је остао ипак у Загребу, који ће бити блокирани, нису заробљени али су остали блокирани до краја 1991. године, до децембра 1991. године. Сад када сам рекô да би требало да буде то Живота Аврамовић, ја не знам када су те оперативне групе формиране, јер се и он и та команда морала измештати, и они су били одсечени од нормалног, овај, командовања. Дакле, ту не могу да будем сигуран да ли је он формирао те оперативне групе, или је можда то урађено на нивоу Генералштаба ЈНА. Значи, то не знам.

Владимир Дзуро: Значи, кад говорите о овом конкретном случају мислите да је било различито од операције у Вуковару?

Александар Васиљевић: Различита је ситуација. Значи, он се тамо нашô, на пример, он није довољно знао шта се дешава у Вараждину.

Мирјана Срећковић: Он?

Александар Васиљевић: Живота Аврамовић, као командант војне области који је на Слуњу. Не на Слуњу, Живота Аврамовић са командом на Слуњу. Он не зна шта му се дешава у Вараждину, са Вараждинским корпусом. А командант корпуса, генерал Трифуновић, не зна шта му се дешава са бригадама на пример у Бјеловару. И команда корпуса се предаје, ја мислим 20. 9, а бригада у Бјеловару бије битку 29, не 29, 30. 9. и капетан Тепић диже у ваздух магацин, онај „Беденик", јер они уопште, они су одсечени, све су везе биле пресечене од МУП-а и од ЗНГ, и блокада. Ја мислим да имам прибављену касету, кад сам то сад већ споменуо, оригиналну, око тих борби у Бјеловару. Јер ту ми је ликвидиран начелник безбедности, капетан Јовановић, и убијен је командант бригаде, пуковник Ковачевић и помоћник за морал, потпуковник Васић, који иако су се предали, њих су три извели из строја, и убили на сметлишту. То за Хрватску ако буде требало, ја мислим да имам касету кући.

Владимир Дзуро: Хвала. Што се тиче оперативних група, рекли сте, ко је могô да их оформи. Према вашем сазнању, осим војног ланца команде, да ли је било могућности неког политичког утицаја?

Александар Васиљевић: Не. Сигурно не.

Владимир Дзуро (Мирјана Срећковић): Хајмо сад да оставимо оперативне групе. Сад ћемо прећи на Територијалну одбрану, паравојне формације и добровољце. Раније смо већ разговарали о томе. Он има још неких питања у вези са тим. Значи, ко је дозволио, значи, ко је дао, овај, одобрење да се паравојне групе, да буду присутне или да учествују у тим операцијама? Ко је одлучивао о њиховом слању? Да ли је било потребно неко одобрење, и ако јесте, од кога?

Александар Васиљевић: Ја сам о томе, већ причао, и то је доста тешко сада објаснити. Једно је легална структура Територијалне одбране Србије која врши позивање својих резервиста, и шаље их било где на ратиште да се ангажује тамо. Ја бих рекô, то су легалне јединице оружаних снага, а њихово ангажовање и употребу могô би да одобри само председник Републике, и где ће бити упућени и кол'ко ће их отићи. Али ја као официр безбедности никаква сазнања немам око тога, ко је то радио, постоје ли документа, и шта је у њима регулисано. Те би јединице требале да буду под командом ЈНА, ако су учествовале у борби, али, ако је неко те јединице слао, а не знам за то, немам сазнање, да постану, оно што сам говорио, о Територијалној одбрани просторна структура. Дакле, ако је послата, примера ради, у Ердут, у Даљ, у, откуд знам које место, у Илок, онда нису под командом ЈНА. Под чијом су командом они, а не знам да су биле такве територијалне јединице из републичког штаба Територијалне добране Србије. Претпостављам, да је то оно што је рађено из Србије, на чему је био, на чему је била ангажована војна линија МУП-а, која је успостављала фактичку контролу и власт на том делу територије. Са том контролом територије, ЈНА не би требала да има ништа, и ја мислим да није имала. Пример Ловаса, пример Ловаса који сам истражио био: командант места у Ловасу, Љуба Деветак, њему потчињен одред „Душан Силни", и 10 људи из тог одреда га обезбеђују, ако се слажете, могу да прочитам имена.

Владимир Дзуро: Аха.

Александар Васиљевић: Николаидис Александар, Обреновић Зоран, Вуковић Никола, Јелић Љубодраг, Стевановић Петроније, Гвозденовић Коста, Богић Драган и Косијер Зоран. То је, ја бих рекô команда места, овај, ту. А ту је територијални одред Ваљева из Ваљева и потпуковник Димитријевић. Којима Љуб... нит' су они поставили Љубу Деветка за команданта места, нити једни другима имају право да командују. Ко је Љубу Деветка ту именовао да је он то то, ја то не знам. И ко те људе поставља, ја то не знам. Ја сам из бележнице копирао кад сам био у Шиду, где сам снимао ту структуру, која је то власт, ко су ти људи ту. И имате њихова имена, имаћете у тој копији, ко је секретар за Народну одбрану, ко је шеф те државне безбедности, где по карти видим да је то територија Хрватске. ЈНА тај део није радила, и у то се није мешала. ЈНА је имала рат, тамо око... и деблокаде гарнизона, и оно што је прокламовано, а видећете овде из садржаја са састанка врховне команде. То је заштита, значи, српског народа. Јер отуда је ишла друга војска. Колико ја знам, њих је било негде око 130.000 у ЗНГ, МУП-у и Народној заштити, и војска је у судару са њима, и покреће се напред или назад. Ко је циљ одредио, докле да иду, ја то не знам. Ни на једном састанку, ја то немам, никакву тачку нити линију да је спомен... су команданти спомињали да треба изаћи на ту и ту линију, немам то, не знам. Али, то је та структура, условно речено, добровољаца месне, нове Територијалне одбране. То је само жаргон да је то Територијална одбрана, коју... праве Баца, Јовица и откуд ја знам, сфера политике њихове. Ја мало ово емотивно говорим зато што... покушавам да то дочарам, а вероватно нисам у праву, јер постоји Биорчевић који прима ту багру код себе у команду, који даје Аркану тенкове које војска заробила, једно 2 тенка да се мало слика и да се провоза кроз... поред новинара. А онда да пљује војску, овај, како је издајничка, неспособна и тако.

Владимир Дзуро (Мирјана Срећковић): Да овде, онда, завршимо за данас. Сутра ће онда прећи на другу управу.

Александар Васиљевић: Што се мене тиче, ја могу још временски, овај, што се мене тиче, ја могу ту негде до пола 7, и онда стигнем кући релативно брзо, ако имате нешто као целина да се заокружи. Ако не, све је ок.

Владимир Дзуро: Знате шта, можемо да идемо даље али не бисмо за вас, да то превише... већ 3 дана идемо константно, па да вам се то не би отезало.

Александар Васиљевић: Добро, добро.

Владимир Дзуро: Мислим да за данас треба то да прекинемо, да оставимо за сутра.

Александар Васиљевић: Да ли могу мало да се пошалим?

Владимир Дзуро: Аха.

Александар Васиљевић: Овај део никако да буде мањи од овог овде.

Владимир Дзуро: У ствари релативно брзо пролазимо кроз то, ако погледате обим информација. На конкретније ствари, надамо се, ћемо доћи сутра. И надам се да ћете коначно моћи да одговорите на питања на која желите да одговарате.

Александар Васиљевић: Све што знам ја ћу рећи.

Владимир Дзуро: Мислим да за данас треба да завршимо. Има ли још нешто што бисте желели да кажете пре него што завршимо овај интервју?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Да ли желите да појасните било шта што сте рекли за време овог интервјуа.

Александар Васиљевић: Нема, пошто је крај.

Владимир Дзуро: Значи, да ли сте одговоре на моја питања дали по сопственој слободној вољи?

Александар Васиљевић: Јесам.

Владимир Дзуро: Да ли вам је нешто прећено, обећавано, или сте натерани, или да дате одговоре који су снимљени у овом интервјуу?

Александар Васиљевић: не.

Владимир Дзуро: Да ли имате неке притужбе на начин на који смо се опходили према вама пре и за време овог интервјуа?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Да ли се слажемо да је сад 17.58?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: За данас се снимање овог интервјуа завршава.

IV.
Среда, 17. новембар 2001. године

Истражитељ: Генерале, добро јутро.

Александар Васиљевић: Добро јутро.

Истражитељ: Да ли се можемо сложити да је данас 17. новембар и да је 8.39?

Александар Васиљевић: Да, да.

Истражитељ: За записник, ово је трака број 1 од 17. новембра. Ово је видео снимак разговора између генерал Александра Васиљевића и чланова Канцеларије тужиоца Владимира Дзуроа и Торе Солдал, вођеног у Београду 17. 11. 2001. Присутни: Владимир Дзуро, Торе Солдал, генерал Александар Васиљевић и Марк Џефри. Генерале Васиљевићу, хтели бисмо да наставимо наш разговор са питањима која се односе на различите теме. Као што сам вам раније објаснио, на основу информација којима Трибунал располаже, ми сматрамо да ви потпадате под категорију осумњиченог, на основу Статута Трибунала. Стога, пре него што вам поставим питања, морам вас обавестити о одређеним правима којима располажете као особа која је осумњичена. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Истражитељ: Имате право на помоћ преводиоца. Да ли вам одговара да господин Џефри буде преводилац током данашњег разговора?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Истражитељ: Не морате рећи ништа нити одговарати на наша питања ако то не желите. Све што кажете ће бити забележено, и може бити коришћено као доказ против вас у каснијем поступку пред Међународним судом, укључујући и суђење. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Истражитељ: Питања која ћу вам поставити и сви ваши одговори ће бити снимљени на видео-траку током интервјуа. Сама трака са снимком такође може постати доказни материјал. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Истражитељ: Генерале, имате право на помоћ правног заступника или адвоката по властитом избору. Ако не можете да приуштите правног заступника, Међународни суд ће вам га бесплатно обезбедити. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Истражитељ: Да ли желите да овом разговору присуствује правни заступник или адвокат?

Александар Васиљевић: Не, не желим.

Истражитељ: Генерале, ако у било ком тренутку пожелите да овом разговору присуствује правни заступник, молим вас да ми то саопштите, и ја ћу прекинути разговор да бисмо то организовали. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Истражитељ: На крају разговора ћете имати прилику да пружите додатне информације и да појасните било шта што сте рекли, уколико сматрате да је нешто било нејасно или двосмислено. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Истражитељ: Као што сам раније објаснио, по завршетку разговора ће видео снимак бити прекуцан и примерак тог транскрипта и видео траке ће вам бити достављен што је пре могуће. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Истражитељ: Генерале, оригиналне траке са забележеним разговором ће по завршетку бити стављене у коверту и запечаћене. Ви ћете имати прилику да потпишете ту коверту. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Истражитељ: Сада можемо почети са разговором. Као што сам јуче споменуо, има неколико ствари које би смо да појаснимо, а односе се на информације које смо добили од вас раније. Почели смо о томе да разговарамо јуче, али будући да је већ било касно, нисам хтео да наставимо. Не знам да ли се сећате, али у наређењу СФРЈ, број 73 од 10. децембра, став 7 гласи: „Формације добровољаца тренутно ван састава оружаних снага СФРЈ, али које извршавају одређене војне задатке..." То је само део тог наређења, а питање је – на шта се мисли под „задатке"? Овај избор речи указује на то да је постојало одобрење за присуство паравојних формација. Немојте ме погрешно разумети. Не мислим да сте ви имали нешто са тим, само нас интересује шта то значи.

Александар Васиљевић: Је л' ми можете још једном рећи датум тог наређења?

Истражитељ: 10. децембра.

Александар Васиљевић: Нејасно ми је тај део који сте цитирали. Али оно што ја знам, мислим да сам то јуче и спомињао, негде 27. или 28. новембра, на састанку штаба у ССНО-у, донета је одлука да се рашчисти са свим тим парагрупама, добровољцима који нису у саставу ЈНА. Дакле, све оно што није ЈНА и легална Територијална одбрана, да се мора разоружати и протерати из зоне, и сви они који нису под командом ЈНА. Ја мислим да, не могу да будем сигуран,

али мислим да у оном, у оним записима са седнице врховне команде од 4. 12. да ту има нешто што се може видети да се говори о проблемима на ратишту, о групама које нису под командом, које проводе вероватно и пљачку и злочине. И онда је изашла та наредба Председништва СФРЈ да се тако поступи. Из овога што сте цитирали „који не извршавају задатке" ако, мислим да је то реч која је употребљена, дакле то је све што није стварно у ЈНА или под командом ЈНА, а под командом ЈНА су легалне јединице Територијалне одбране, мора бити протерано. Да појам „добровољац" не буде да је то нешто одмах и једнако паравојно. Има људи који су се добровољно јављали и долазили и у армију, а претпостављам и у Територијалну одбрану, а да није добио позив. И по мом тумачењу тога, због тога што је он био добровољац, њега не треба протеривати, ако је он под командом ЈНА или ТО. Мени се чини да је био проблем, ту негде управо ово 27 – 28. 11. Да неке од тих група које су биле на ратишту, са којима ЈНА није имала никакве везе нити команду, то су групе које су се укључивале у дејства по, ја претпостављам, по линији МУП-а и оне војне линије. Значи претпостављам, немам доказа. Када су отпуштани резервисти били, резервни састав у јединицама ЈНА које су биле на том делу ратишта, говорим о Западној Славонији, ако је то Запад, Вуковар је Западна Славонија, је л' тако?

Истражитељ: Источна Славонија.

Александар Васиљевић: Источна, добро. Хтели су да добију оне материјалне принадлежности које следују резервном саставу за учешће у јединици. Међутим, њега, они нису могли да буду исплаћени, јер нису ни били у јединици. Значи, знам да је био, овај, и такав некакав, овај, проблем, и можда је и то, овај, допринело да се донесе одлука да они ригорозно буду одатле удаљени, да се не подлеже никаквим притисцима и даљем њиховом вршљању по територији. То је што ја знам, значи ја се сећам, знам да постоји та наредба председништва. Да сам могао да је обезбедим, мислим да је она вама значајна, али претпостављам да је имате док то цитирате. Ја сам пробао да нађем ту наредбу негде, јер је био, извињавам се, био је један, сачињен је један зборник прописа негде почетком 1992. године свих тих наредби значајнијих које су биле, и он је био у мојој каси, имао сам га. Значи, то је овако дебела књига била. Када сам пензионисан, он је остао у тој мојој каси. Али пошто је то све запечаћено, ја нисам могао то, овај, да, да узмем. Сада сам се интересовао пред долазак на разговор да ли постоји тај део, јер ту су неке значајне наредбе. Али, овај, тога нема. Није га било ни кад сам реактивиран 1999. године, јер та каса начелника је остала у канцеларији у згради која је потпуно срушена сада. Али се сећам те наредбе председништва.

Истражитељ: Ове владе Источне Славоније, Барање и Западног Срема и политичко вођство ових Српских аутономних области је донело закон по којем су јединице Територијалне одбране званично биле стављене под команду ЈНА, и тај документ је достављен лидерима СФРЈ.

Александар Васиљевић: Не знам да ли сте добро превели, да су ове јединице Територијалне одбране Славоније биле претпостављене ЈНА.

Истражитељ: Ја кажем да су донели закон...

Александар Васиљевић: Влада Славоније, је л'?

Истражитељ: Да, тачно. Да су они све јединице Територијалне одбране на територији САО Источне Славоније, Барање и Западног Срема ставили под команду ЈНА.

Александар Васиљевић: А када је то донето, ако могу да знам?

Истражитељ: Мислим да је 10. октобра. И могу вам показати копију тог закона, немам је сада овде али могу је донети у понедељак.

Александар Васиљевић: Ја заиста први пут чујем за то.

Истражитељ: Готово потпуно сам сигуран да је то било 10. октобра. Али немојте узети тај датум здраво за готово. Радо ћу вам донети копију у понедељак и показати вам.

Александар Васиљевић: А коме су то доставили? Извињавам се што питам, мислим, мора да разјаснимо.

Истражитељ: Генерале, можемо ли да се договоримо да уместо сада разговарамо о томе, да ја донесем копију документа, па је ви можете прочитати.

Александар Васиљевић: Аха, није спорно да наставимо разговор о томе, не треба, ја верујем да има закон док кажете да ћете га донети, али ја не знам да ли су га они, да ли је послато неко обавештење или председништву, значи по закону, они би то требали да доставе председништву. Да ли Председништву Србије или Председништву СФРЈ, ја то не знам. Онда би Председништво то требало, као врховни командант, да о томе обавести и да одређене задатке Југословенској народној армији. Међутим, ја се добро сећам да је конституисање Владе САО Славоније и не знам чега још, овај, којег Срема било негде или 20. или 21. новембра, и био је телевизијски снимак те седнице коју су они држали у сали фирме „Велепромет". И ту је Горан Хаџић Аркана прогласио као команданта своје гарде. И био је Аркан на тој позорници где су седели. И одлука владе да се сви ратни заробљеници имају предати њима као месној, стварно надлежним за њихово суђе... за њихово пресуђивање. И то је објављено у листу, дневном листу „Политика", закључци са те владе. Тако да ја сад први пут чујем да они имају своју владу која је конституисана у октобру месецу. Значи то је моје сазнање сада. Не спорим да можда постоји то што ви кажете, мислим не сумњам у то уопште али, ако има, не сумњам.

Истражитељ: Предлажем да се вратимо овоме када будем имао документе пред собом.

Александар Васиљевић: Добро.

Истражитељ: Генерале, што се тиче КОС-а и обавештајне службе, разговарали смо већ о томе првог дана. Занима нас да ли је КОС извршавао само контраобавештајне задатке као што су прикупљање, анализирање и подела информација које се тичу претњи према ЈНА попут тероризма, саботажа, субверзивних радњи, екстремизма, и да ли сте имали директне акције, што значи елиминисање и неутрализовање претњи.

Александар Васиљевић: Не знам тај израз шта би могао да значи „директне акције" или „директне..."

Истражитељ: Занима нас да ли сте ви као КОС имали акције које су се одигравале на терену ради извршавања задатака. Те акције могу бити тајне, убацивање у групе.

Александар Васиљевић: Мора да раздвојимо која су подручја у питању. Прво, нема убацивања агената КОС-а. То је израз који мора да се разликује од тога што је официр безбедности, или кад ја кажем оперативац, и оно што је човек од поверења КОС-а који ради неки други свој текући посао, али је у контакту са официром или оперативцем КОС-а. Ми то називамо, и ја то називам „сарадник КОС-а". У смислу оптужнице, колико сам разумео, тамо се мисли на официре КОС-а, на оперативце. То је терминолошки да разјасним, кад говорим, да би могло да се разуме о чему причам. Било је ја мислим 4 или 5 диверзантских саботажних група које су биле откривене у периоду половине 1991. до можда почетка јануара 1992. Једну ћу групу споменути. Она се односи на Брчко. То је било и недавно на оном екс дневнику од пре 10 година... која је убачена била из Хрватске да минира, да изврши напад на композицију, војну композицију на железничкој станици у Брчком. На подручју овамо Војводине била је група једна, ја мислим од 17, диверзантска група убачена из Хрватске од 17 припадника. Мени се чини да је то подручје Торјанци.

Истражитељ: Торјанци?

Александар Васиљевић: Да, која је пробала да упадне у касарну у Сомбору. Била је и група откривена која је требало да сруши мост у Шћепан Пољу.

Истражитељ: Шћепан?

Александар Васиљевић: Шћепан Поље, то је један велики дугачак мост, јако висок, можда од највиших у Југославији, који спаја Босну и Херцеговину и Грну Гору. Ухваћена је била мала група, два човека, два брата у Босанском Шамцу, која је у санитетском возилу превозила комплетну опрему и наоружање за 100 људи у Лиштици. Да. Има, откривено је више канала покушаја увоза оружја из целог света у Хрватску. Последњи случај је био из луке Констанца у Румунији, овај, један брод. Али ако мислите на групе које су биле убациване на ратиште негде у Славонији или, не знам, тамо Лики, Банији, значи, таквих наших сарадника убачених у неке те групе, значи тога није било, нити неких специјалних акција у којима сада они препадају некога, па онда везују или кољу. Значи, то није метод рада органа безбедности. Такве акције би требало да изводи нека диверзантска јединица, формацијска диверзантска јединица ЈНА или Територијалне одбране. Али те јединице су потчињене обавештајној управи, а не управи КОС-а. Тих оперативних акција, како их ми у безбедности зовемо, има више у току, крајем 1990. и почетком 1991. Ми смо имали више својих сарадника у МУП-у Хрватске у другој половини 1990. године.

Истражитељ: Када кажете „ми", да ли мислите на КОС, или на Обавештајну службу?

Александар Васиљевић: На КОС, на КОС. Због тога што смо имали откривено од 17. јула 1990.

Истражитељ: Шта сте имали од 17. јула?

Александар Васиљевић: Од 17. јула 1990. имамо откривено да се формира гарда као тајна војна организација, и да на томе интензивно ради Државна безбедност и МУП Хрватске, и да су они непосредни извршиоци илегалног увоза оружја из Мађарске, Италије и Велике Британије. Тако да смо имали сараднике у прислушној техници Државне безбедности Хрватске.

Истражитељ: Да сте имали сурадници...?

Александар Васиљевић: Сараднике у прислушној техници. У прислушном центру, можете рећи. У аналитици републичке државне безбедности. У апарату за тајно праћење. Било их је 11. То је оно што ће се касније звати овде, медијски сасвим неисправно, група „Лабрадори".

Истражитељ: „Лабрадори"?

Александар Васиљевић: „Лабрадор". Њима је тај назив „Лабрадор", полицијски пас, дао МУП Хрватске, када је 15. септембра запленио, заробио тајну архиву органа безбедности у Ваздухопловном корпусу у Загребу. Од 15. септембра до 14. октобра они су их пратили, прислушкивали, осматрали и ту акцију су назвали „Лабрадор". Код нас у органима безбедности ЈНА, по прописима, сваки од њих је имао свој псеудоним, али ниједан... Слободан, Људевит...

Истражитељ: Људевит?

Александар Васиљевић: Да. Јастреб и тако даље, и тако даље, али нико од њих „Лабрадор". То је тајна акција МУП-а када су их открили и пратили. Сви су ухапшени 14. септембра, 14. октобра. Два су пустили после три дана притвора а 9 их је остало под истрагом. Ништа нису, по ономе што ми знамо, доказали да су било шта нешто урадили, и они су их понудили да нам предају кроз размену и њих. Ми их нисмо тражили. Та је размена извршена, мени се чини 10. јануара 1992. У Југославији их је дошло 7, од њих 9, а два су донели одлуку да остану и даље у Хрватској. Е, то је, широко сам отишао, од тих акција које је сада служба изводила, а на простору Славоније тамо, Источне, Западне, Срема, никакву специјалну овакву оперативну акцију нисмо имали, изузев оне групе у Торјанцима која је ухваћена.

Истражитељ: Генерале, да је таква акција постојала, да ли бисте знали за то, и да ли бисте морали дати одобрење, или би одобрење могло доћи са много нижег нивоа?

Александар Васиљевић: Све зависи од значаја те акције, али ако је она нормативно регулисана, дакле у делокругу рада органа безбедности који је прописан, а онда командант јединице у којој се налази тај орган безбедности, а то је по закону командант војне области и њима равне старешине, донео одлуку да се примене методе и средства рада органа безбедности, онда би ја по томе, по стручној линији, требао да будем обавештен.

Истражитељ: Само да потпуно разјаснимо, ако постоји индикација да на територији Хрватске постоје јединице за елиминисање људи, да ли би то било под јурисдикцијом КОС-а, или неког другог органа армије?

Александар Васиљевић: Све зависи чија је... прво зависи чија је та јединица. Ако је то јединица састава ЈНА и до тог податка, до тог сазнања да постоји таква јединица, то би се морало онда, по мом тумачењу које бих дао ја органу безбедности, третирати као некаква илегална, неформална група. И ја, кад бих дошао до тог сазнања, да тако нешто постоји, дао бих задатак органу безбедности, да ако нема довољно чврстих доказа, да се та јединица може ухапсити, са документацијом предати војном тужиоцу или истражном судији, а ако нема такве документације да се то може чврсто доказати, онда бих га саветовао да он тражи од свог команданта да му одобри примену метода и средстава рада органа безбедности. Дакле, да у ту групу може да убаци свог сарадника. Да примени тајно праћење, снимање и осматрање, или неку од других

метода рада органа безбедности. А онда би он био дужан, тај орган безбедности, да из садржаја које ту прикупи обавештава и команданта, а по стручној линији и претпостављеног органа изнад себе. То су прописи, и пракса таква морала да буде. А ако то није у саставу ЈНА, значи не ради се о припаднику ЈНА, онда ако орган безбедности дође до тих података, онда би он морао обавестити о томе органа државне безбедности који је територијално за то надлежан.

Истражитељ: Не бих сада причао о неком одређеном случају, о томе ћемо касније, али ме интересује принцип. Да ли је било могуће издавање наредбе за физичку ликвидацију у току легалне акције КОС-а?

Александар Васиљевић: Не, не. Значи, категорички не. И ако дозвољавате, да то и прокоментаришем. Ако дозвољавате да прокоментаришем.

Истражитељ: Изволите, молим вас.

Александар Васиљевић: Седамдесетих година емиграција из западних земаља, убацила је своје групе, терористичке, у Југославију, које су подметале експлозивне направе на плажама, железничким станицама, и знало се која лица у емиграцији то организују и изводе. Те проблеме је пратила Служба државне безбедности Југославије. И они су доносили одлуку, предлагали, не доносили, они су предлагали ко од тих лица има бити физички ликвидиран. На седници Савезног савета за заштиту уставног поретка разматрано је кога ликвидирати и елиминисати, а онда је Служба државне безбедности проналазила лица која ће тај задатак извршити. Некаквог Аркана и још, овај, Тапи (?), али Аркана конкретно, то ништа није спорно, који је тада био на пример у Белгији, па су га после те ликвидације враћали у земљу и стављали под своју заштиту, и због тога што је рађено линијом државне безбедности. Многи су сматрали да то ради и КОС. Ја стално говорим и говорио сам, када би то радила служба у којој се ја налазим, ја никад у тој служби не бих био. КОС је проводио, да би се лакше језички разумело, фине, агентурне акције, и зато је вероватно стекао неки реноме који је и много већи него што објективно јесте. Али стоји чињеница да је КОС 1984... 1981. године открио прве илегалне групе на Косову, јер су оне биле откривене у ЈНА, уместо да то ради СДБ. Затим, 1979. године је откривена терористичка група међу војницима у ЈНА...

Истражитељ: 1989?

Александар Васиљевић: 1979... која је требало да изводи акције у западној Херцеговини и ликвидацију једног човека. Године 1984. открила је војно организовање Албанске емиграције на Западу са центрима у земљи. Године 1990. године открила је илегални увоз оружја и документовала га. 1991. године је открила и документовала паравојно организовање у Босни. Али никад, значи категоричан сам, за скоро 30 година у безбедности колико сам радио, никаква ликвидација и физичко елиминисање као метод рада.

Истражитељ: Генерале, првог дана сте споменули 2. управа КОС-а...

Александар Васиљевић: Не КОС-а, 2. управу Генералштаба ЈНА.

Истражитељ: Извињавам се, ја лично нисам припремао ова питања, повлачим питање.

Александар Васиљевић: Могу ли да дам коментар у вези са тим? Има људи у МУП-у Југославије, Србије, који поистовећују 2. управу и КОС. Због чега? Због тога што се у Државној безбедности Србије и Југославије налазила

обавештајна управа, а пошто се у ЈНА, постоји обавештајна управа, онда сматрају да је то једна од управа КОС-а. Да би било апсолутно јасно, то су два потпуно различита органа. Управа КОС-а и КОС потчињен је од савезног секретаријата преко командананата до дна. А обавештајна управа сасвим другим лицима, начелнику генералштаба и начелницима штабова у потчињеним командама. Тако да колега који је то писао није направио велику, и једини који је направио грешку.

Истражитељ: Хтели бисмо да разговарамо, као што сам јуче рекао, о 2. управи. Првог дана смо разговарали о КОС-у и 2. управи уопштено. Можете ли нам нешто више рећи о 2. управи, о њиховим акцијама и структури? Могли бисмо почети од структуре.

Александар Васиљевић: Све што знам, колико знам, ја ћу рећи. Већ сам рекао, сада кроз претходну реченицу, коме је потчињена обавештајна управа, у оно време, Генералштаба ЈНА. Она има неколико својих организацијских структура. Једно је Обавештајна управа у Генералштабу ЈНА као организацијска јединица која планира обавештајне активности, и која има у основи две потчињене структуре. Једна, то су обавештајни центри који су директно потчињени начелнику обавештајне управе без обзира где се они територијално налазе. Дакле, у структури оне ЈНА могао је да буде на пример уграђен обавештајни центар у граду Дубровнику, где уопште нема гарнизона који се налази на 600–700 km од Београда, али је тај обавештајни центар директно потчињен обавештајној управи. Обавештајни центар је легендиран, и није јавна институција на којој стоји да је то војна пошта та и та. Дакле, то је секретна институција. И обавештајна управа имала је више својих обавештајних центара који су се бавили организовањем агентурне делатности, чији је основни циљ прикупљање података о оружаним снагама потенцијалног агресора, и откривања индикатора о почетку, припремању и почетку агресије на Југославију. Друга структура, то су обавештајни органи или обавештајни официри који се налазе у штабовима својих команди. Ја сам овде дужан да појасним шта је штаб команде. Једна је групација око команданта и његових најближих помоћника, у свакој команди, међу којима један од најзначајнијих је начелник штаба те команде. А начелнику штаба потчињени су начелници родова и служби из те команде од којих је један и обавештајни официр. Мислим да је то јасно. Од јединица које извршавају задатке из надлежности обавештајних органа су извиђачке јединице, углавном ранга до батаљона, и диверзантске јединице у облику диверзантског одреда. Обавештајни официр у штабу нема право наређивања употребе ове две јединице. То је искључиво право команданта јединице, не начелника штаба, али обавештајни официр предлаже начин и задатке за употребу тих јединица начелнику штаба команде, који када предлаже начин употребе свих јединица, корпуса или армије свом команданту, командант онда доноси одлуку и издаје наредбу која је извршна за све органе. То је из уопште структуре обавештајних органа. Персонални састав, је л' вас то интересује?

Истражитељ: Ви сте рекли још једну реченицу коју нисам чуо.

Александар Васиљевић: Персонални састав ако... Прво код тог састава ја хоћу да кажем да код њих, код обавештајних органа, изграђивање кадрова није

слично ономе како се гради кадар у Служби безбедности. Ја сам, да бих постао начелник управе безбедности, прошао све дужности од прве најниже до највише. А бавио сам се мање осетљивим послом, организовањем оперативног рада унутар ЈНА. А официр који уђе у обавештајни центар који се бави најосетљивијим, најделикатнијим послом, стварањем агентуре на туђој територији, биран је од неког или командира извиђачке јединице, или од неког референта за обавештајне послове у штабу, дакле од људи који немају ни елементарне представе о оперативном раду. И после кратког курсирања од неколико месеци, 3 до 4 месеца, поверава му се да може да ствара агентуру у трећим земљама. А ја тај курс кад сам завршио, који је трајао много дуже, ја сам отишао у најнижу јединицу, доле у батаљон, са неких 500 војника и старешина и тек одатле почињао неки оперативни рад. То је прво око тих кадрова, око начина оспособљавања, због чега се у обавештајним центрима су се дешавали разни професионални проблеми. И замишљање шпијунаже са поврнутим крагнама и јединицама ЈСО и тако, овај... начелник обавештајне управе Генералштаба ЈНА од 1990. до 1992. био је генерал Вулета Вулетић, који је пре доласка на ту дужност био начелник Кабинета савезног секретара за Народну одбрану код адмирала Бранка Мамуле. Његов помоћник тада, ја ћу морати да се подсетим, био је генерал Зечевић, који је пре доласка на ту дужност био начелни оног Одељења за превентивно-штабне послове Управи безбедности, који такође није се бавио контраобавештајним пословима, већ организацијом превентивних мера за заштиту команди, обезбеђења команди, тако, докумената. Могу да их излистам који су били које знам, па онда после ће вероватно требати ко су они и какви су.

Истражитељ: Да, молим вас.

Александар Васиљевић: Почетком, не почетком, значи негде у мају 1992. године када су извршене смене у Управи безбедности, извршена је реорганизација Генералштаба тада већ Војске Југославије, и онда је направљена институција помоћника начелника генералштаба за обавештајно-безбедносне послове и на ту ће функцију тамо негде од јула месеца 1992. године бити постављен Недељко Бошковић. Тако да ће обавештајна управа имати и свог шефа горе који ће да обједињава рад и обавештајне службе, и контраобавештајне службе. Вулета Вулетић је померен на функцију високу, начелника центра високих војних школа.

Истражитељ: Високог Вулетић?

Александар Васиљевић: Начелник, значи генерал Вулетић је померен на високу функцију.

Истражитељ: Високог школства сте рекли?

Александар Васиљевић: Не, не, високу функцију начелника.

Истражитељ: Да, да, начелника Центра високог...?

Александар Васиљевић: Високих војних школа.

Истражитељ: Високих војних школа.

Александар Васиљевић: На положај генерал-пуковника. На његово место, у мају 1992, дошао је генерал Бранко Чађо.После Бранка Чађе, долази за начелника управе Бранко Крга.

Истражитељ: Извињавам се, на које место?

Александар Васиљевић: Начелника 2. управе, обавештајне управе.

Истражитељ: Начелника 2. управе.

Александар Васиљевић: Боље можете, како који израз хоћете. А на место његовог заменика пуковник Ладичорбић.

Истражитељ: Лади...?

Александар Васиљевић: Ладичорбић.

Истражитељ: Чорбић.

Александар Васиљевић: Једно име, то је презиме. Негде, 1997. уместо Крге, долази дотадашњи заменик начелника шефа КОС-а, генерал Бане Миловановић. А онда ће он бити пензионисан после једно годину дана, и негде крајем 1998. и почетком 1999, поново генерал Бранко Крга, којем је његов заменик, пуковник Шкорић, који је сада начелник обавештајне управе у генералштабу. А Крга је заменик генералу Павковићу.

Истражитељ: Како се пише, Школић?

Преводилац: Школић.

Александар Васиљевић: Шкорић. Ја кад сам морао мало да ове податке прикупим и да их средим, присетио сам се да сам био питан, мени се чини, да ли официр КОС-а и да ли знам Зимоњу. И сада сам категоричан да је он био високи официр обавештајне управе, и да пре тога никада није био у структури органа безбедности или КОС-а. Он је био начелник Оперативног одељења у 2. управи.

Истражитељ: Да ли знате када?

Александар Васиљевић: Рећи ћу. Или, да би се то лакше разумело, он је био шеф оперативе односно, он је руководио, у стручном смислу, радом обавештајних центара на територији. Негде до 1990. отприлике је био војни изасланик у Прагу, а онда је одатле, пре истека тог мандата, повучен у земљу због неких материјалних злоупотреба. Он је кум генерала Мркшића. И када је Мркшић био постављен за команданта у Крајини, онда је Шкору поставио за свог обавештајног органа у команди. Међутим, из тог периода његовог службовања, где је руководио и обавештајним центром...

Истражитељ: Извињавам се, али сад сте рекли Шкорић.

Александар Васиљевић: Извињавам се, не, не, не, лапсус, Зимоња, све говорим о Зимоњи. Значи све што причам, ја се извињавам због лапсуса...

Преводилац: А сад морате поновити последњу реченицу, молим вас. Рекли сте да је Мркшић онда довео Зимоњу.

Александар Васиљевић: Довео Зимоњу за тог свог помоћника за обавештајне послове. Значи он је постао начелник обавештајних органа у Генералштабу Крајине. Са њим је тада радио потпуковник Крковић који је сада пензионер у Нишу. Исто официр обавештајне управе.

Преводилац: Крковић?

Александар Васиљевић: Крковић, не знам му име. Колико знам, убрзо иза тога је пала једна, не једна, пала је комплетна агентурна мрежа коју је његов обавештајни центар формирао био на простору Крајине.

Истражитељ: Када је то било?

Александар Васиљевић: Значи то је све у време када је генерал Мркшић тамо, то би морало да буде вероватно 1994 – 1995. Он је у време „Паука", акције „Паук" у Крајини. Сада је пензионер и бави се некаквом трговином.

Истражитељ: Једно питање о ономе што се рекли о Зимоњи. Ако сам добро разумео он је имао високи положај у ЈНА да би завршио у Крајини. Како је то могуће?

Александар Васиљевић: То је читава прича, овај, то је, колико ја знам, отишао негде, или да ја будем сасвим отворен, по мом мишљењу, отерано у Крајине и у Босну, преко 10.000 старешина Војске Југославије, не ЈНА. А они који то нису хтели, они су били скидани.

Истражитељ: Генерале, можемо ли направити паузу због преводиоца.

Преводилац: Ја нисам ништа рекао.

Истражитељ: Волео бих да се вратимо овој теми, пошто ће вероватно потрајати. Сада можемо направити кратку паузу за кафу. Време је 10.07, слежете ли се?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Разговор се прекида. Генерале, слажете ли се да је сада 10.43?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Разговор се наставља. Генерале, слажете ли се да нисмо разговарали о овом предмету током паузе?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Истражитељ: Будући да смо имали паузу, подсетићу вас да не морате ништа рећи нити одговарати на моја питања уколико то не желите.

Александар Васиљевић: Разумео сам.

Истражитељ: Генерале, да ли сте још увек спремни да наставите овај разговор без правног заступника?

Александар Васиљевић: Јесам.

Истражитељ: Ако се предомислите и желите да правни заступник буде присутан, реците ми и ја ћу прекинути разговор.

Александар Васиљевић: Разумео сам.

Истражитељ: Хвала. Генерале, пре паузе смо причали о Николи Зимоњи, и рекли сте да имате још нешто да кажете о њему. Да ли желите да наставите?

Александар Васиљевић: Значи ја сам, ово сада што ћу рећи, сазнао од неких колега из КОС-а који су ми то изнели. Значи у ранијем периоду ја нисам имао та сазнања, мислим, док сам био у пензији. Он је био умешан у неку аферу око нестанка веће своте девизног новца у време док је био на положају шефа Обавештајне управе у Генералштабу Крајине. Ради се о суми негде од око 1,500.000 марака, која је добијена кроз некакву акцију коју су замислили он и вероватно командант штаба (неразумљиво), ја претпостављам Мркшић. У оквиру оног задатка који се називао „Паук", а то је било да продају брашно и друге животне намирнице припадницима Петог корпуса армије Босанске федерације, а у коју би убацили отров, па их онда... у то брашно... па их онда потровали. Иначе се шверцовало из тих људи у том штабу „Паука"... ја мислим да сам то јуче делом, овај, спомињао... и нафта, и муниција, и дуван и... па и ово брашно. И за то брашно је... које су... продали муслиманима, добијена та свота негде од око 1,500.000 марака. Међутим, те хемикалије које су унутра убацивали, нису биле или довољне, или адекватне, тако да по тим сазнањима која се имају, они су добили само неке стомачне тегобе. А онда је тај новац, није

предат... вишој команди, ја не знам која је... да ли је то требало у Београду или властима Републике Српске Крајине, значи не знам коме је требало предати новац. Новац је украден, и никад није пронађено ко га је украо, а остале су велике сумње да је Зимоња у томе учествовао, због чега се органи КОС-а Војсци Југославије бавили, овај, тим проблемом. Ја мислим да је био и саслушаван. По овим сазнањима, он је био веома близак и човек од великог поверења Јовице Станишића, а ови подаци... произилазе из сазнања да је Јовица Станишић баратао са неким подацима које је само он знао, које је само Зимоња знао. То је, овај, око њега.

Филип Ку: Генерале, хтео бих се вратити на питање да је он био официр у ЈНА. А он сада ради за Крајину.

Александар Васиљевић: Сада тренутно?

Филип Ку: Не, не, у то време. Да ли је он још увек био припадник ЈНА, или ВЈ касније, или је био члан Војске Републике Српске Крајине? Јер чак и више од тога, када сте поменули тај проблем са новцем, да га је он наводно узео, да је КОС спровео истрагу.

Александар Васиљевић: Када се вратио назад у Војску Југославије.

Филип Ку: Можете ли нам испричати о томе, која је позадина чињенице да људи који су били припадници ЈНА у то време, одједном завршили у армији Републике Српске, Републике Српске Крајине?

Александар Васиљевић: То је после и за Републику Српску, исто је то... Када је ЈНА нестала и створена Војска Југославије, онда је донета одлука... а ко је доносио одлуку ја не знам... знам ко... ко је то могао да донесе одлуку, и ко је морао у томе... или требао, или је у томе учествовао, али прво говорим о садржају те одлуке. За све старешине у Војсци Југославије који су рођени на територији Босне и Херцеговине и Крајине, или у Хрватској шире, не само у Крајини, значи они који су у Босни и Херцеговини и који су рођени у Хрватској, без обзира што су били... што су имали држављанство СФРЈ, слати су у своју матичну републику и у новоформиране војске, а породице су им остајале овде. И они су били потчињени, били су старешине тих војски у време док су тамо били. Они који нису пристајали да тамо оду, у највећој мери, колико ја знам, били су кадровски елиминисани у Војсци Југославије. И тако се дешавао апсурд на једном примеру који знам, да официр по националности Македонац, али који је рођен у Сарајеву, мора да оде у Војску Републике Српске као Македонац. По мојим сазнањима кроз ту процедуру је прошло негде око 13.000 припадника Војске Југославије. Њих су тамо кадровски водили и унапређивали у виши чин, али њихове чинове које су тамо добијали, верификовала је после, верификовани су после тога у овој Југославији. Тако да тамо има произведених генерала, али када су се вратили у Југославију они су и даље остали пуковници, јер Врховни савет одбране СР Југославије неке случајеве није хтео верификовати, иако највећи део јесте. И они се налазе у пензионом фонду, сада се налазе у пензионом фонду Војске Југославије. То је тај механизам, ако сам био довољно јасан, од онога што ја знам како су били упућивани, и који им је статус тамо био. Али објективно, они су остајали... највећи број њих, у контакту са матичном командом и јединицом, јер су рачунали када се рат тамо заврши, да ће се ипак овамо вратити. Један део их се вратио, а један део је остао, и сад су офи-

цири или генерали у Војсци Републике Српске. И до скора је њихово материјално збрињавање било покривано из СР Југославије. А сада је то, колико знам, прекинуто, и налазе се на буџету Републике Српске.

Филип Ку: Ако бисмо могли да се вратимо у време када је постојала Република Српска Крајина. На пример, што се тиче Николе Зимоње, да ли је он примао плату од ЈНА, и онда касније од ВЈ? Извињавам се ако вам овим сугеришем.

Александар Васиљевић: Не, не... Ја претпостављам... пошто је то финансирање вршено одавде, породица му се налази овде, а он је имао свој жиро-рачун у Поштанској штедионици. Ја претпостављам да је та плата и даље текла на његов жиро-рачун у Поштанској штедионици Београд... претпостављам. Е сад, шта су оне друге при надлежности мимо плате... хммм... сад сам се сетио... још ћу, овај, доћи до тога... а то су, на пример, дневнице за боравак на терену или ратни додатак... Међутим, у Војсци Југославије је постојао посебан, такозвани Кадровски центар, који је имао своју војну пошту и печат Војске Југославије... не знам број војне поште... што значи да су они посебно издвојени у једну кадровску организацију, и њихови персонални досијеи су извучени из персоналне управе Војске Југославије у овај кадровски центар. Тако да то није била, по моме, одсечена чврсто линија, па онда они... с њима више војска нема апсолутно ништа, а што се види из овог финансирања, овај, које је ишло према Војсци Републике Српске, а вероватно и према Крајини.

Филип Ку: Само да... пре него што пређемо на оно о чему смо раније разговарали, хтео бих да вас питам да ли је Војска Југославије имала утицај на ове официре који су били у Републици Српској или Републици Српској Крајини.

Александар Васиљевић: Ја, знајући за неке из КОС-а који су тамо били, они с њима у командном смислу, одавде више нису имали ништа, али што се тиче официра КОС-а и Управе КОС-а, она је била заинтересована да ти када дођу да обиђу породицу, наврате и у управу КОС-а, и да кроз неформалан разговор са... сазнају шта се тамо догађаја, а нису имали право да им наређују, нити су они имали службену обавезу да отуда шаљу информације управи КОС-а. Али су се ови осећали, који су тамо били у Крајини, да су само привремено тамо депешовани, да ће имати ратни стаж, и да ће се са већим рангом вратити назад.

Филип Ку: Генерале, мислим да се можемо вратити назад на другу управу. Волео бих да завршимо са тим, пре него што кренемо даље у другом правцу. Јесте ли чули за име пуковник Јова Коњаник?

Александар Васиљевић: Не, ни слично, овај, томе.

Филип Ку: Душан Лукић?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Миле Боснић?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Ајдиновић?

Александар Васиљевић: Јесам.

Филип Ку: Можете ли нам рећи нешто о њему?

Александар Васиљевић: Он је био... до 1991. године официр безбедност, ја мислим, у Ријеци. Имао је неких проблема... ја нисам сигуран да ли је његов брат радио или у МУП-у Хрватске или је био у ЗНГ (Збор народне гарде). И када

је он удаљен из КОС-а, не бих могао да се сетим, али знам да је било проблема са њим.

Филип Ку: Да ли знате његово име или чин?

Александар Васиљевић: Ја мислим да би могао да буде потпуковник, ако се не варам. Мислим да би могао да буде потпуковник.

Филип Ку: Коме је он обично предавао извештаје док је био припадник КОС-а?

Александар Васиљевић: Он је био потчињен Првој војној... хммм... Петој војној области, значи у Загребу, Одељење безбедности Пете војне области. То му је био виши степен.

Преводилац: Коме конкретно?

Александар Васиљевић: Значи, одељење безбедности Пете војне, или загребачке војне области... Али ја колико знам, он је био вероватно у... не знам сада куда је граница ишла... могао је бити или у загребачком или у ријечком корпусу. Да, пре ће бити у загребачком корпусу, Десетом корпусу (неразговетно). Али, њему је... значи, изнад тог корпуса је команда загребачке војне области, пуковник Бошко Келечевић. Можда ћу погрешити да је он Петар Ајдиновић, али не могу да будем сигуран.

Филип Ку: Знам да је то често име, али да ли знате за неког Пајића?

Александар Васиљевић: Не.

Филип Ку: Имамо изјаву сведока од једне особе која је била оперативац, и наводно је био оперативац КОС-а. И само ћу вам прочитати део изјаве: „Средином децембра 1991. био сам позван да дођем у Војнић на састанак. Тамо сам срео Ајдиновића и још два официра ЈНА, један капетан прве класе, а други поручник. Добили смо задатак да убијемо браћу Брајдић". То су Хрвати који су наводно дошли из Шведске. Моје питање је: да ли би ту операцију спровео КОС?

Александар Васиљевић: Апсолутно не. Први пут чујем за та имена. Ако ми можете рећи, мислим, ако није проблем, овај, да знам који орган безбедности... али уопште ми то... и да знам сада име... значи први пут чујем за такву ствар, а не знам, не знам ко му... ко њему може у Војнићу, ако су они официри безбедности, да наређује да они некога убију. Ко су они да њему наређују?

Филип Ку: Према овом сведоку, Зимоња је био тај који је у ствари организовао то.

Александар Васиљевић: Онда та имена, која ја не знам, изузев Ајдиновића... је ли Ајдиновић повезан са тиме?

Филип Ку: Да.

Александар Васиљевић: Шта има... није ми јасно шта има Ајдиновић са Зимоњом и са обавештајном структуром. Ако је Ајдиновић тада био официр КОС-а, он ништа нема додирног са људима, ако су ово људи из обавештајног центра... не знам да ли су, ако... значи ако спомињете Зимоњу, онда доводим то у везу да би могли да буду... могли би, не знам... да буду официри обавештајног центра. Али би ми апсолутно нелогично било да људи из обавештајног центра позивају органа безбедности, ако је био Ајдиновић тада у служби. Даље, по моме, пошто је Војнић, вероватно у месту... ја не знам да ли је била јединица ЈНА у Војнићу у то време пошто је то 1991., не знам да ли је била... Па њих би ти локални Срби, овај, довољно је било показати на Хрвата, то би све радили

локални Срби, не знам зашто ће војна милиција тамо. Значи стварно први пут апсолутно чујем, и зачуђен сам, и готово ми невероватно, овај, то звучи да људи из оперативног центра контактирају са органом безбедности, а ако се то десило да је такав разговор вођен, онда је Ајдиновић по пропису морао одмах обавестити претпостављеног органа безбедности, и то писмено. Ако вас даље интересује процедура шта би требало да се одвија, овај орган (неразумљиво) безбедности у корпусу, Десетом загребачком корпусу... ако је он био у том корпусу, морао би хитно да обавести начелника безбедности у Загребачкој војној области, а он одмах начелника обавештајне службе у штабу Пете војне области под којим је обавештајни центар, и који зна ко је тамо све од старешина, и где се налазе, и тиме би се тај процес завршио, и о томе би морао да буде обавештен и командант Пете војне области од стране начелника безбедности.

Филип Ку: Чак... који сте положај рекли да је Никола Зимоња имао у то време, децембра 1991?

Александар Васиљевић: То би морао да... пошто се ради о ипак озбиљном податку... ја бих онда морао да имам и апсолутно прецизан податак, али из онога што сам разговарао са човеком који зна ту ситуацију у служби, мојој служби, у КОС-у, ја сам извукао закључак да је Зимоња тада био начелник оног оперативног одељења у Обавештајној управи Генералштаба ЈНА, који је стручно руководио и држао на вези све обавештајне центре Обавештајне управе Генералштаба ЈНА.

Филип Ку: Значи, био је човек са високим положајем у ЈНА?

Александар Васиљевић: Апсолутно, значи по рангу је трећи. У обавештајној управи по рангу је трећи, као и у управи КОС-а, кад сам ја био начелник контраобавештајног одељења 1986 – 1988, трећи по рангу и генералски положај. Тако је у обавештајној управи... то оперативно одељење... највиши ранг... значи трећи човек у хијерархији... кадровској хијерархији.

Филип Ку: Знам да је ово другачија служба од оне за коју сте ви били задужени у то време, али као официр и генерал у ЈНА, хтео бих вас питати нешто. Ако би неко ко је био на положају на коме је он био, организовао групу да некога убије...

Александар Васиљевић: На кога мислите?

Филип Ку: На Зимоњу. Да ли је то била нормална процедура Обавештајне службе ЈНА?

Александар Васиљевић: Апсолутно не. Професионално гледано... значи ако су то два Хрвата који су били негде у Шведској, или откуд ја знам где... њих би требало ухапсити, ако се то може па испитати, добити податке за које су дужни да их прикупљају, а онда чак са њима можда и комбиновати и убацити их у другу оружану силу, о којој они морају скупљати податке. Ово би све могло да буде професионално могућ начин поступања. Или, ако су они починили, та два Хрвата, некакве злочине, онда су требали да буду предати војном тужиоцу и истражном судији војног суда, а они могу изрећи смртну пресуду.

Филип Ку: Шта ви сад мислите о овоме: „Требао сам са још два човека да идем у кафе, и онда смо ми требали истовремено пуцати кроз прозоре који су били на три стране кафића и на тај начин убити браћу Брајдић и оне који су евентуално били са њима"?

Александар Васиљевић: Готово невероватно. Шта раде та два Хрвата у српском Војнићу и седе у кафани? Мени је то апсолутно ненормално. То је децембар месец, већ је, ја претпостављам, формирана и та Крајина или област, откуд ја знам... Ту у Војнићу је морала постојати станица милиције Мартићева. Мени ово изгледа невероватно, не могу да спорим да ли је таква будалаштина била или не. Зашто ће се звати официр безбедности да их убије када, ако их треба убити, што то не ураде ова два која и раде на случају, из обавештајног центра? Но ако је човек дао изјаву, ја у то не могу да улазим, ја верујем да... Сигуран сам, апсолутно сам сигуран знајући службу у којој сам био, и знајући човека, да је то знао пуковник Келечевић у Загребу... он је тада био на Слуњу, сигурно је био на Слуњу. Ту је била команда Пете војне области. Везе су, додуше, биле слабије према Београду, али ја бих био обавештен. Значи, био бих, да се то догодило, да је он тај део знао, он би био обавештен. Она, кад је војска извучена по Венсовом плану, из Крајине и прешла у Босну, Келечевић је кратко време био начелник безбедности у сарајевској војној области, новоформираној... Друга војна област генерал Кукањац. И ја сам долазио у Сарајево, и с њим сам контактирао непосредно, а пошто би ово апсолутно био ексцесни догађај и преседан, ја мислим да је то знао, сигурно би ме обавестио. Ја ћу настојати да... пошто се... Ајдиновића знао по презимену, и знам да је у том рејону негде био, настојаћу да, овај, проверим, јер знам да су били неки проблеми, овај са њиме... нерашчишћен (неразумљиво) и веза које је имао негде са братом. Значи, ако ви дозвољавате, ако то нешто не смета, да прикупим више података где је он када кадровски био.

Филип Ку: Наравно, ако вам то помаже да то објасните, ми вас не можемо спречити.

Александар Васиљевић: Не, ја не могу овај догађај уопште, него могу да видим његов статус... да ли је он... можда није... не знам... да ли није изашао из службе па ушао у обавештајни центар... не знам... Ако то за мене није тајна, у ком саставу је тај орган безбедности који ту изјаву даје (неразумљиво) безбедности? Коме је он потчињен?

Преводилац: Да ли питате сада за оног ко је дао изјаву?

Александар Васиљевић: Да. И да ли је он известио свог претпостављеног органа безбедности што је морао апсолутно да уради, јер по овоме други орган безбедности чини кривично дело, или се припрема да изврши кривично дело. Значи, он је морао свога претпостављеног органа хитно о томе да извести. Но, ако то није одговор, за мене нема никаквих проблема, јер ја говорим који су путеви по којима је морао апсолутно да поступа и један и други.

Филип Ку: Разумете да ми морамо заштитити изворе информација које имамо, због њихове сигурности?

Александар Васиљевић: Све је у реду, нема проблема... апсолутно.

Филип Ку: Због њихове личне сигурности.

Александар Васиљевић: Нема проблема, нема проблема... јасно.

Филип Ку: Има ту још осетљивих информација...

Александар Васиљевић: Могу ли да знам како се тај Хрват зове, та браћа која су требала да (неразумљиво).

Филип Ку: Брајдић.

Александар Васиљевић: Неуобичајено је хрватско презиме.

Филип Ку: Волео бих да коментаришете следећу информацију. Зимоња ми је једном рекао да кад су постављене такозване балван-барикаде око Книна августа 1990. године, да је тамо био велики број људи, припадника паравојних јединица из централне Србије. Како Зимоња каже, многи од њих су били из Београда и добили су по 1000 немачких марака да блокирају путеве. Према ономе што ви знате као шеф КОС-а, јесте ли ви примили такву информацију?

Александар Васиљевић: Не. Ми смо доста солидно били извештавани у то време о догађајима у Книну самом и... Мартић је, значи... причао сам био... кад смо говорили о савезном СУП-у... он је отерао Хрвате из МУП-а, узео оружје резервног састава станице, полицијске станице, и поделио локалним Србима. И то су биле смешне мале групице на тим барикадама које су биле постављене. У то време, ја немам сазнања да је Капетан Драган у Голубићу и да се праве Книнџе. И по мом уверењу на бази познавања расположења месних Срба тамо, није било потребно да долазе Срби из Србије да постављају барикаде за Србе из Крајине. Ја мислим да је то доста произвољно тумачење човека који не зна ситуацију, овај, тамо. Ја мислим да имам неке изјаве од тих локалних Срба које смо узимали. Кад смо документовали наоружавање Срба и паравојно организовање у Крајини, ни речи о томе да су у то време некакви Срби из Србије долазили на те барикаде. Сећам се покушаја МУП-а Хрватске да хеликоптерима убаци своје ове из Збора народне гарде, да пређу... мени се чини... да ли је негде према Обровцу или према Книну кад су два МИГ-а ратног ваздухопловства вратила хеликоптере, јер нису били уредно најављени контроли лета. Стварни је циљ био да се спречи почетак рата упадом специјалаца у Крајину. Знам за убацивање локалних Срба... негде око 300, из Српске добровољачке гарде Вука Драшковића у Крајину, чији је командант био криминалац под надимком Гишка, Гишка Г... који је погинуо, овај, тамо... али које локални Срби нису баш радо прихватали, јер су имали кокарде и браде, а у то време је доминантан Мартић који стално носи титовку овде са петокраком, и због тога те четнике није радо гледао. Но, то њихово убацивање, негде касније... значи октобар месец... ја мислим негде октобар да је био 1991. године... али не на оним барикадама у августу. Ја немам сазнања да су они у то време тамо били или било ко други из Србије.

Филип Ку: Постоје још неке ствари из ове изјаве за које бих вас питао, и о којима бих волео да чујем ваш коментар.

Александар Васиљевић: Нема проблема.

Филип Ку: Постојала је стална политика у Републици Српској Крајини да се истерају Хрвати из Крајине. Влада Републике Српске је усвојила ову политику по наређењу из Београда, и започели су кампању застрашивања Хрвата, и употребу силе против Хрвата који су остали у том региону. Очекивало се да сваки корпус у војсци Републике Српске Крајине има једну јединицу расположиву за обављање „прљавих послова". Међутим све што су јединице из Српске Крајине радиле, морале су за то добити одобрење из Београда. У оквиру 21. корпуса била је једна специфична јединица под командом Ајдиновића, која је за то била задужена. Њихов је задатак био да држе на нишану хрватске цивиле и створе атмосферу страха. Знам за барем четири злогласна инцидента

проведена по наредби Ајдиновића, а које је ова јединица спровела. То је било убиство српског градоначелника Вргиног Моста, постављање антитенковских мина на прузи између Вргиног Моста и Глине, постављање мина око водоторња у близини Глине и постављање других мина на фудбалском игралишту такође у Глини. Градоначелник Вргиног Моста Димитар Обрадовић био је умерен Србин ожењен Хрватицом. Он је био против целе идеје Републике Српске Крајине, и уместо тога је тражио неку врсту мирног решења са Хрватима. Постојање Републике Српске Крајине било је засновано на веровању српског становништва да не може живети заједно са Хрватима, и свако ко је био против тога, као што је био Обрадовић, сматран је претњом Влади Републике Српске Крајине. Они су га морали ућуткати да Срби не би почели доводити у питање потребу о постојању засебне Српске Републике. Као резултат тога, он је 1992. године био убијен по наредби Ајдиновића. Влада Републике Српске Крајине је онда окривила хрватске терористе за ово убиство. Ако би ситуација била мирна неко време, и ако би се људи почели опуштати, Ајдиновићева јединица би урадила нешто драстично да уплаши људе. Један пример овога је кад су поставили мине око водоторња дубоко унутар територије Српске Крајине. Неки фармер би одвео тамо краве или овце, и једна од њих, или чак и сам фармер, био нагазио на мину. Другом приликом ствари би биле... извините, не могу да пронађем... брзо би се прочуло о томе шта се догодило, и влада би онда за то окривила хрватске терористе. Другом приликом, све је било релативно мирно неко време, и планирала се фудбалска утакмица у Топуском. Ноћ пре тога паштета-мине су биле постављене на терен, али су сасвим случајно биле откривене пре почетка утакмице. Утакмица је отказана и настало је опет стање напетости. Сви су се опет вратили ратној психози, и трупе су биле мобилисане да траже непостојеће хрватске терористе. У другом инциденту, припадник Ајдиновићеве јединице, Јово Војновић, убио је један старији хрватски пар тако што их је бацио у бунар и оптужио их је да дају сигнале хрватским војницима са друге стране Купе, помоћу свећа у њиховом прозору, итд, итд... Можете ли ми рећи шта ви, као ЈНА официр, мислите о овој операцији?

Александар Васиљевић: Мислим да су то апсолутне будалаштине, и ја морам да се насмејем, немојте ми замерити. Не, апсолутно не говорим из неког угла... сада да сам ја осумњичен, па сада видим значи из чега произлазе елементи у оптужници. Официр безбедности не може имати своју јединицу. Ако је макар један стоти део од овога тачан, онда он није био у служби, а лично, толико невероватних ствари, овај, има, да ја... значи генерално кад сада треба да кажем, јер ће то ући у изјаву... значи апсолутно о томе ни слова немам, ничега, изузев... Дмитар Обрадовић је био левичар и комуниста, и стоји чињеница да је ликвидиран, а ја нисам сигуран да ли је то 1992. Можда и јесте 1992, али да је и 1991, КОС нема ништа са тиме да истражује ко га је убио итд. То је морало да буде апсолутно у... значи као класично или политичко убиство, сасвим свеједно... у надлежности Книнске Крајине и МУП-а који су они имали као (неразумљиво). Ја мислим да су то бивали обрачуни оних десних четничких снага са човеком левих опредељења, који је био комуниста и имао Хрватицу за супругу. Ништа ван тога не могу даље да нагађам, али претпостављам да је то основни мотив због чега је он ликвидиран. То је тачна констатација, овај,

у овоме, али да га је убио Ајдиновић... ја морам да се насмејем, јер у идеолошком смислу, да кажем, он четник није могао да буде. Кад је биран и приман у службу, морао је да буде, да не кажем, из партизанске породице. Од тих импутација да се поставља мина... не улазим да ли је Ајдиновић било ко... па онда да би се подгрејало то међунационално трвење... 'ајмо да гурнемо Србина да погине, па да кажемо да су Хрвати... Ја имам утисак да тај човек који је ту изјаву давао није у то време ни био у Крајини, јер проблем међунационалног трвења је био евидентан, и није га уопште требало изазивати, него је био проблем то, овај, смирити, што се тиче ЈНА, то је био проблем смирити. Из тог страха једних од других, настала су и та бежања, да је свако ради своје сигурности бежао, овај, међу своје. Ја то говорим као у општој клими. Заиста ништа не знам око било ког од ових догађаја. Изгледају ми невероватни по неким детаљима, зато што нису у сагласности са општим стањем које је мени присутно овај... Још ми је веома битна ствар... Значи 21. корпус уопште не постоји као корпус. Таква јединица не постоји. Ако је тачан превод да је то корпус. Постоји 9. корпус у Книну које сам вам... кад сам описивао структуру ЈНА, не знају за ово, значи на почетку нисам (неразумљиво) да га prећутим. Постоји 10. загребачки корпус који је држао тај рејон. Постојао је ријечки корпус чија је бројчана ознака 13. корпус, ако је нисам спомињао. Двадесет првог корпуса, овај, нема.

Филип Ку: Да ли је то могао бити 21. корпус Републике Српске Крајине?

Александар Васиљевић: Ааа... то је 1992. кад сам ја отишао у пензију, то не знам. Могуће је, али ја... Док сам ја био у ЈНА, а она је тада постојала, до мог пензионисања, значи 21. корпус не постоји. У целој ЈНА, од Триглава до Вардара, значи, нема 21. корпуса.

Филип Ку: Генерале, знате ли пуковника Булата?

Александар Васиљевић: Не. Ја мислим да би... а... извињавам се... значи не знам га, не знам га, али знам да постоји по овоме: да је био начелник штаба у оној операцији „Паук". И мислим да је он био начелник штаба код генерала Мркшића кад је пала Крајина. Претпостављам да је то тај човек, али са њим нисам комуницирао, ако је то тај.

Филип Ку: Генерале, не могу вам дати податке о господину који нам је дао ову изјаву. Он ће сведочити у току поступка. Али вам сада могу рећи да је он Србин и да није криминалац, у смислу да има криминалну прошлост. Он је сигурно био у то време у том подручју, у то нема сумње. Оно што оно каже у изјави да се наводно догодило, то је друга ствар, али нема сумње у то да је он био тамо, иако се чини да није.

Александар Васиљевић: Нема проблема, само треба да ми дајете увек, ако је то могуће... временски кад се то догађало. Јер већ почетком 1992. године, ЈНА се почела повлачити из Крајине по Венс-Овеновом плану.

Филип Ку: Ако немате ништа против да се овоме вратимо касније. То вам може дати мало времена да размислите о томе.

Александар Васиљевић: Немам шта... ја могу да... За мене је овде интересантно где је био Ајдиновић, ко му је претпостављени, који је проблем био око њега. Мени се чини да је он имао брата негде који му је остао, радио... да ли у ЗНГ, у Ријеци и да је то био проблем (неразговетно). Провериђу то, па ђу да видим. Ја мислим да... значи можда ђу моћи то до подне, у овој паузи... да ђу моћи да проверим са колегом овим који вероватно то нешто зна (неразговетно).

Филип Ку: Наравно. Можемо о овоме да разговарамо и сутра ујутру. Да смо имали приступ архиви ЈНА као што га немамо, ми бисмо могли и сами да сазнамо о овим стварима, али видите колико нам је важна сарадња са локалном владом коју ми немамо.

Александар Васиљевић: Апсолутно, па и мени је важно исто. Све је у реду. Јер и ја сам (неразговетно)... ја сам делом нешто што сам могао да скупим, овај, то прибележио што сам могао да видим, међутим мени би требало, да не кажем, два месеца, ако је остала сачувана та битна архива, да ја то листам и да проналазим. Мислим, није меродавна толико та моја радна бележница, јер је могло да ја нешто не забележим, овај, да се нешто догоди, а ја нисам записао. Мислим, то није документ али... Али оно што је дошло у контраобавештајно одељење управе и оно што су они дали, сачинили извештај за начелника управе, кад би се до те архиве, овај, дошло... значи апсолутно сам сигуран да овога нема... апсолутно. А то су идеолошка... ако вас интересује та Крајина, мислим да не одем шире ван... (неразговетно).

Филип Ку: Ми јесмо заинтересовани, али сте ви рекли да бисте хтели мало раније отићи данас.

Александар Васиљевић: Не, не, не, не сада, поподне... негде око... сада можемо да идемо и преко 13.00 часова, нема проблема.

Филип Ку: Хајдемо да се вратимо овоме кад будете имали више времена да се за то припремите.

Александар Васиљевић: Само ако дозвољавате да кажем... значи немам шта... овај део који знам око Крајине, ја га знам. Значи, ту су постојале наглашене идеолошке разлике и супротности. Мартић је био, ја бих рекао, нека комунистичка линија. А Бабић, као председник Крајине или не знам кад су они то шта формирали, он је нагињао опет, грубо, али да буде сликовито... тој четничкој групацији. Над Мартићем је Јовица Станишић успоставио апсолутну контролу. И ако вас то интересује како, ја ћу да кажем преко које жене.

Филип Ку: Да, молим вас.

Александар Васиљевић: Он је често долазио у Београд, и ишао у ДБ код Јовице Станишића. И његова комуникација знам како је ишла. Дође код Станишића и изреферише о стању у Крајини; иза тога иде код Милошевића и реферише њему. Он му дâ неке задатке, а он се поново врати код Јовице Станишића и каже шта му је шеф рекао. А овај га још сада мало подучи око тога, да ли баш то све, или на неки други начин. А онда су крајем деведесет...

Филип Ку: Генерале, како ви знате за ово?

Александар Васиљевић: Рећи ћу... А онда су крајем 1991. године подметнули му Снежану Алексић.

Филип Ку: Снежана Алексић... Ко је сад кога подметнуо?

Александар Васиљевић: Нисам разумео.

Преводилац: Рекли сте да је неко њу подметнуо некоме.

Александар Васиљевић: Значи, довели су је у контакт, довели су Мартића у контакт са Снежаном Алексић, која је била слободна и атрактивна, а од особитог поверења породице Милошевић, посебно Мире Милошевић.

Преводилац: Марковић.

Александар Васиљевић: Не Марковић, Милошевић... јесте, супруга председника Милошевића. А она је из најужег језгра које је припремало Осму седницу.

Преводилац: Не, сад сте ме мало избацили... шта...?

Александар Васиљевић: ...а она је из најужег језгра, партијског, СПС-а, која је учествовала у припремању и активностима по Осмој седници. Када је Мартић у то улетео, онда она отишла касније и у Крајину... код њега. Ово ми је несигурно... да ли је она добила и чин мајора, то ми је несигурно. Да се нашалим, ја не знам да ли је она добила чин мајора, али знам да је добила дете, Мартићево дете, и она живи у Београду са тим... то је девојчица... са Мартићевом ћерком. Све до смене власти била је уважавана у положајима које је добијала, и била је некакав координатор према Крајини, а чини ми се да је радила у републичком министарству за трговину. Откуда тај део знам? Зато што сам имао официре који су са њом били доста присни, па им је тај део причала. И ово што сам испричо... код Јовице, па од Јовице тамо, па опет код њега... значи то је од ње... бла, бла, бла...

Филип Ку: Је ли то била информација коју сте ви добили радећи свој посао, или је то било састране?

Александар Васиљевић: Не, са стране дошло, а добро дошло. Али се (неразговетно) оперативно нисам бавио сада.

Преводилац: То нисам чуо, али ћемо се вратити после.

Александар Васиљевић: ...значи, али се нисам тиме бавио. Чак сам сугерисао да се тај човек наш склони више из тог контакта са њом, јер би могао да добије оцену да ми контролишемо Мартића, е...

Филип Ку: Генерале, мислим да ћемо морати да прекинемо интервју због траке. Можемо ли се сложити да је сада 12 сати и 15 минута?

Александар Васиљевић: Да.

Филип Ку: И сад ћемо прекинути интервју јер морамо да променимо траку и тако због паузе за ручак.

Александар Васиљевић: Добро.

Истражитељ: Генерале, добар дан. Слажете ли се да је сада 14.43?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Истражитељ: Ради записника, ово је друга трака за 17. новембар. Интервју се сада наставља. Слажете ли се да о овом предмету нисмо причали током паузе?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Истражитељ: Будући да смо имали паузу, подсетићу вас да не морате ништа рећи нити одговарати на моја питања уколико то не желите. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Истражитељ: Генерале, да ли сте још увек спремни да наставите овај разговор без правног заступника?

Александар Васиљевић: Јесам.

Истражитељ: Ако се предомислите и желите да правни заступник буде присутан, реците ми, и ја ћу прекинути разговор.

Александар Васиљевић: Разумео сам.

Истражитељ: Генерале, да ли вам одговара да Мирјана Срећковић буде преводилац током данашњег разговора?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Истражитељ: Генерале, пре паузе разговарали смо о Републици Српској Крајини и јединицама које су тамо деловале, и о одређеним појединцима за које верујемо да су припадници КОС-а. Рекли сте да ћете обезбедити додатне информације о њима. Да ли сте успели да обезбедите те информације?

Александар Васиљевић: Обзиром да је кратко време било за време ове паузе, ја сам само делимично прикупио, а рачунам да ћу то моћи, да касније да употпуним. Дакле, тачно сам рекао да је, у претходном делу разговора, да је Ајдиновић био официр безбедности у 13. односно ријечком корпусу. Он је негде према овим сазнањима, у априлу месецу 1991, послат је од стране начелника одељења безбедности 5. војне области пуковника Келечевића.

Преводилац: Пуковник?

Александар Васиљевић: Келечевић.

Преводилац: Келечевић.

Александар Васиљевић: Бошко.

Преводилац: Бошко Келечевић.

Александар Васиљевић: Послат на Плитвице у привремену команду ЈНА, која је тамо била формирана ради раздвајања српских снага и снага ЗНГ, које су дошле у сукоб. И ту је касније са том командом и групом остао на том простору. По овим сазнањима, њему је родбина остала у Ријеци, време када је дошло до повлачења ове линије, и вероватно и дела ријечког корпуса, са простора Ријеке. Нисам рашчистио да ли је био прекид од тог априла па тамо до јесени, до септембра. Значи, то још не знам да ли је та команда све време остала на терену. То је привремена команда била, али је од септембра био на том простору Крајине, са групом органа безбедности. И ту су се јављали проблеми због његовог честог одсуствовања са посла због одлазака у Ријеку код родбине. И крајем године, крајем 1991. године, он се практично одвојио од ове групе органа безбедности, и ушао у контакте са људима из Територијалних тих снага Мартићевих, или откуд знам, овај, чијих. Тако да је се са њима укључио негде и у ону операцију која се назива „Коридор". То је до сада, што знам о њему. Друго, да је у том периоду већ нагињао некој наглашеној српској опцији. То је до сада, до чега сам дошао. Ја, замолио бих ако можете да ме подсетите која су имена. Једно сам запамтио име да је Пајић. Не знам друго име које је било, ако вам није проблем да ме подсетите...

Истражитељ: Пуковник Јова Којник или Коњеник. Коњенић. Само да проверим да није погрешно написано. Ово име ћу пронаћи, али једно друго име је пуковник Млађо Каран.

Александар Васиљевић: Да?

Истражитељ: На првој страни је.

Преводилац: Јова Којник.

Александар Васиљевић: Не, не знам.

Преводилац: Или „Коњеник" као надимак.

Александар Васиљевић: Не, не. Значи немам сазнања од овог мог извора сада којег сам питао да су то уопште припадници ЈНА. Тако да, ако је извлачен

закључак да су они можда из обавештајног центра, у обавештајном центру не могу да буду лица која нису, професионална лица, која нису активни састав ЈНА. То је до сада што сам могао да скупим, а верујем да ћу моћи да имам шире податке.

Истражитељ: Друга два имена која сам раније поменуо су Миле Боснић и Душан Лукић. Оставићемо ову тему за касније, пошто ми треба још времена да се припремим.

Александар Васиљевић: Извињавам се, питао сам када, овога човека сам питао, кад је ликвидиран, овај, Дмитар Обрадовић. Он ми каже да би то могао бити негде август или септембар, по његовом сећању.

Истражитељ: Које године?

Александар Васиљевић: 1991. И да, овај, Перо Ајдиновић није тада био у том рејону ту. Значи то је оно због чега сам рекао да, ви ћете превести тај смисао, да нисам сигуран да ли је имао прекид од априла до септембра, јер ми је овај рекао да он тада у септембру није био на простору Крајине, него, да кажем одвојио се и отишао у Ријеку. Да.

Истражитељ: У реду. Генерале, можемо ли да наставимо са питањима?

Александар Васиљевић: Може.

Истражитељ: Морам да кажем да сам јутрос направио грешку и питао сам вас за КОС и 2. управу. У ствари, питање је било добро, проблем је био у преводу. Требало је да буде 2. одељење КОС-а. У вези са 2. одељењем КОС-а хтео бих да вас питам на шта сте мислили под превентивном функцијом, када смо прошли пут причали о томе.

Александар Васиљевић: Превентивно-штабне послове.

Преводилац: Можете ли да објасните шта то значи?

Александар Васиљевић: Да. Док је војна служба имала назив КОС или Контраобавештајна служба ЈНА, она се бавила искључивом оперативном контраобавештајном делатношћу. Након реорганизације војне службе, она је добила назив Органи безбедности ЈНА, што је променило и садржај рада те нове организације. Основна делатност и даље је остала контраобавештајна оперативна делатност. Али, том реорганизацијом органи безбедности ЈНА постали су саставни део команди ЈНА, потчињени у свему команданту, док је КОС у ствари био једно, једна управа Министарства унутрашњих послова Југославије, које није било потчињено државном секретару за народну одбрану, како се та функција у то време звала, већ министру унутрашњих послова Југославије. Уласком органа безбедности у команду као њен саставни део, органи безбедности су на себе преузели и такозване превентивне безбедносне задатке, као што су на пример израда прилога или докумената по безбедности у склопу ратног планирања.

Преводилац: По безбедности, рекли сте...?

Александар Васиљевић: Значи, у оквиру ратног планирања. Затим, заштита тајности докумената, заштита објеката и зона од посебног значаја за одбрану земље, учешће у изради разних прописа који се односе на безбедност по читавој дубини војске. Дакле, због тога се зове превентивно, али и штабни послови. Значи, постају нешто као начелник рода безбедности, иако безбедност није род.

Преводилац: Значи начелник, нешто као начелник...?

Александар Васиљевић: Као начелник рода и службе у команди, иако органи безбедности немају статус рода, али раде у штабу. Они и предлажу начин употребе у дејствима јединица војне полиције. Воде укупну обуку органа безбедности и војне полиције, по читавој дубини. Дакле, то је исто официр безбедности који је можда некада био и прави оперативац у јединици, и некада имао и своју сарадничку структуру, али постављен на ову дужност, помоћника начелника за превентивно-штабне послове. Ово је њему постала споредна делатност. Није потпуно искључен из тога, али он више није био прави контраобавештајац. У нижим командама, то је бригада, пук, овај, самостални батаљон, нема посебног официра за те послове, него је сваки официр оспособљен и за контраобавештајну функцију, и за превентивно-штабну функцију.

Истражитељ: Генерале, када кажете „сваки официр", мислите на сваког официра КОС-а?

Александар Васиљевић: Сваки официр службе КОС-а. То је, споменуо сам био кад сам рекао да је заменик начелника обавештајне управе био генерал Зечевић, да је пре тога био начелник тог 2. одељења у управи безбедности иако мислим да му је цела каријера била по тој превентивно-штабној функцији. За те дужности и за ту функцију није постојало посебно школовање и курсирање у органима безбедности, него сви су, у оквиру контраобавештајног школовања, завршавали обуку и по овој области рада. То је то.

Истражитељ: Хвала вам. Имам још неких питања из војне области.

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Ко је одредио оперативне циљеве ЈНА у Хрватској и Босни након што се сукоб генерализовао? На пример, у Хрватској, након пада Вуковара, ЈНА је могла да заузме Винковце и Осијек. Зашто су операције након неког времена биле ограничене на подручја насељена Србима? Ко је давао политичка наређења ССНО-у у том смислу?

Александар Васиљевић: Да. То би могао да буде само онај део председништва који је у ствари био Врховна команда за ЈНА. Опредељење војног врха је било, колико ја знам, да не креира и не поставља политичке циљеве пред војску, него да они који то треба да дефинишу, а то је Председништво СФРЈ, без обзира у ком, у којој величини, да ли је некад био цело или крње, и оно би требало одређивати докле се војска ангажује. Мени стално што је остало у сећању, због сталног понављања, то је да се раздвоје сукобљене стране, а након почетка отцепљивања ових република од Југославије и спроведених референдума на којима су се Срби изјаснили да хоће да остану у Југославији, у том делу Југославије у којем су живели, да буду заштићени од оружане силе супротне стране на том простору. Али мени нигде није присутно да је навођена нека конкретна линија, да је то и то. Али знам за изричито наређење Вељка Кадијевића да се по Осијеку не сме деловати, нити у Осијек улазити. У Осијеку није био блокиран гарнизон, јер је војска већ била извучена почетком сукоба, али знам да се Генерал Биочевић тога није придржавао, и да је лажно извештавао генералштаб и вероватно команданта 1. војне области генерала Панића.

Преводилац: И 1, шта сте рекли, генералштаб и...?

Александар Васиљевић: И команданта 1. војне области генерала Панића, којем је такође то било пренето као задатак, да нема дејства по Осијеку нити кретања према Осијеку. Међутим, Биочевић то није поштова, и говорио је – на Кадијевићу је да води политику, а моје је стратегија и тактика. Ја бих рекао пијан, јер је најчешће то био. Даље је говорио, ако ми не би ишли напред, онда ови позади иза нас, од Горана Хаџића, би нас побили са леђа. Ја сам, нормално, о томе направио информацију и обавестио генерала Кадијевића, јер сам имао, то иако није био чист безбедносни проблем, али сматрао сам да треба да буде обавештен. То је.

Истражитељ: Да ли је то кажњен због непоштовања наређења?

Александар Васиљевић: Ја мислим да није. Не знам, не знам. Ја колико знам, није. Јер није ни присутно да га је он сад иза тога позвао, па прочитају то, упозна се шта даље он ради, да ли зове Панића или не, то не знам.

Истражитељ: Зар није генерал Биочевић напређен после операције у Вуковару?

Александар Васиљевић: Могуће, чак и вероватно да вам то не буде чудно. Ја ћу да изнесем преседан. Генерација пуковника који су требали бити унапређени у чин генерала 22. 12. 1991, било их је, колико се сећам 19, у првој половини 1991. године, положили су први део генералског испита.

Преводилац: Које године сте рекли?

Александар Васиљевић: Прва половина 1991. године, а други, теоретски део генералског испита, требали су да полажу негде у октобру или новембру. А онда би за 22. децембар те године били унапређени сви у виши чин, у чин генерала. Сви су положили први део испита, јер још није било рата. Онда је негде у септембру или октобру прекинуто и школовање у војним школама и полагање испита за чин генерала. И онда су за 22. децембар, нису могли бити унапређени у чин јер нису положили испите, а онда је генерал Кадијевић донео одлуку да у тај чин буду ипак, ванредно унапређени, мимо прописа. Имао је управо да предложи ванредно унапређење. Они који су се исказали на ратишту као команданти. И било их је предложено шест, а међу њима и пуковник Мркшић, који је, како сам спомињао, учествовао у пучу против њега, затим Вук Обрадовић који је убеђивао Благоја Аџића да прими дужност савезног секретара, а иначе није био на командној дужности на ратишту. Кадијевић на том састанку није присуствовао, него је њиме руководио Благоје Аџић, кад се то расправљало. И ја сам на то реаговао. Ставио сам примедбу да Вук Обрадовић не испуњава ни тај елементарни услов да је био командант, па сам рекао да, ако се одступа од критеријума, ја предлажем и свог заменика пуковника Туманова, а онда га ја предлажем по истом том критеријуму да и он добије чин. И међу нама, иако се ово снима, био сам против унапређења пуковника Перишића. Међутим, отпао је пуковник Трпко Здравковски који је био у Задру, као и Перишић, командант 2. школског центра, а он је скинут као Македонац. И у томе сам ја имао спор на том састанку, јер сам то отворено изнео. И Благоје је изашао до Кадијевића у канцеларију, и вратио се са ставом да и Туманов са Вуком Обрадовићем. Здравковски није унапређен. Ја нисам реаговао на унапређење Мркшића, нисам имао разлога, овај, никаквог, који није био познат свима другима, да ја сад излазим са тим. Значи, сви су то знали. Ја сам више реаговао због пуковника Туманова, који ће после бити (неразумљиво).

Истражитељ: Ови људи около, јесу ли оно знали за њега, или не?

Александар Васиљевић: За Мркшића?

Преводилац: Да.

Александар Васиљевић: Како не. Знали су због тога што ја то нисам спомињао, мислим да то, не дужим, 29. увече, пуч. И то је пресечено. Онда је 30. септембра Кадијевић позвао све команданте стратегијских групација. Ја бих рекао себи, значи понудио оставку, и тражио имамо ли поверења у њега.

Преводилац: Чекајте, ко је кога? Нисам разумео.

Александар Васиљевић: Значи, позвао је све првопотчињене команданте и команданте стратегијских формација и цео штаб, и онда је вођена расправа. Ако хоће да га скину, нека га скину на том састанку, нема се поверења и готово. Али, сви су га подржали. Дакле, тада су сви били упознати, далеко шири састав него где су ишле оне информације из управе безбедности. Да. Унапредио је ванредно у чин и Мајора Шљиванчанина, у чин потпуковника, иако сам га упознао да му је стајао испред канцеларије кад сам ја дошао у генералштаб, и да пре тога није обавестио било кога у управи безбедности шта се у гарди спрема. Он је то само питао – па зар и Шљиво? због тога што му је он некада био у непосредном личном обезбеђењу као војни полицајац.

Истражитељ: Генерале, пошто стално користимо „он" и „они" а то није јасно у записнику. Ако можемо да поновимо само овај пут са именима.

Александар Васиљевић: Значи, мене је генерал Кадијевић питао када сам давао ко је све учествовао у тој организацији пуча, да је Шљиванчанин стајао испред Кадијевићеве канцеларије када сам ја позван у генералштаб.

Преводилац: То сте ви рекли?

Александар Васиљевић: То ја причам Кадијевићу. А да о томе шта се о гарди спремало као официр безбедности није обавестио управу безбедности, већ је био солидаран са свима њима који су у томе учествовали. Кадијевић је то доста тешко и са неповерењем примао, говорећи – па зар и мој Шљиво? То је.

Истражитељ: Можете ли ми рећи ко су остали људи који су унапређени? Рекли сте да их је било шест.

Александар Васиљевић: Не, унапређена су четири. Од тих шест, унапређена су четири. Унапређен је Вук Обрадовић, Мркшић, Перишић, Туманов. То су четири за које ја знам. А отпала су два Македонца, још један Македонац има који, ја њему не могу да се сетим презиме, који је био постављен на дужност у Министарство одбране Македоније. Не могу да му се сетим презимена сад.

Преводилац: У Министарству чега...?

Александар Васиљевић: Одбране Македоније. Мислим, огрешио бих ако бих рекао да је то због тога само што су били Македонци, јер онда не би био унапређен ни Туманов, и он је Македонац, него они нису били баш на тим командним дужностима, или по нечијим оценама онај Здравковски се није нешто посебно истакао.

Истражитељ: Наравно није било на вама да унапредите или не унапредите некога, али опет, питам вас као генерала Армије, кроз ваше канале сте пружали информације о злочинима у Ловасу. Рекли сте да нисте знали за то, али сигурно је било неких информација о ономе што се догодило на Овчари.

Александар Васиљевић: Нисам знао, то сам сазнао касније, то ћемо причати.

Истражитељ: Цео Вуковар је био потпуно разорен, Мркшић је покушао да изведе пуч против свог команданта, а унапређен је у генерала. Можете ли то да објасните?

Александар Васиљевић: Могу, значи, кадровску политику води Савезни Секретар у предлогу председништву.

Преводилац: Како сте рекли? У предлогу?

Александар Васиљевић: Значи, он води кадровску политику у предлогу који шаље Председништву СФРЈ, јер оно указом производи генерале и унапређује генерале. И он има искључиво право, и његова је задња реч у свему томе, Вељко Кадијевић, као савезни секретар. То што кажете, разорен Вуковар, тада се, извињавам се, тад се вероватно није ни имала потпуна представа у којој мери су та разарања и дејства била. Не знам да ли хоћете да поверујете у податак да је на гарнизон Винковце током његове целе блокаде на све војне објекте у Винковцима пало око 6.000 хрватских пројектила. Да је десетак и нешто лешева држано у замрзивачима уместо меса које је било за храну. Ја командант нисам био и не знам да ли је употребљена прекомерна сила и шта је сад прекомерна сила али оно што знам, веома је упорна и жилава одбрана била у Вуковару, у буквалном смислу речи од куће до куће. И вероватно ради смањивања тих својих губитака ту није било оне баш опасне борбе, једни и други. То је моја процена, онда су ишли са артиљеријом, са зољама, бацачима, па тек онда корак напред. Употребљавана је и авијација, с тим да сад кад говоримо већ о том Вуковару, Божидар Стевановић, као командир ваздухопловног корпуса, који је територијално надлежан за ту зону, да би употребио авијацију, мора да има одобрење команданта ваздухопловства, а командант ваздухопловства од Генералштаба. Међутим, он је имао једну, ја мислим да је то била 252. ловачко-бомбардерска ескадрила.

Преводилац: Како сте рекли, ловачко...?

Александар Васиљевић: Бомбардерска. И њу су подизали и активирали, а да то Звонко Јурјевић није ни знао.

Истражитељ: Рекли сте „они". Ко су они?

Александар Васиљевић: Божидар Стевановић је то употребљавао ту 252. ескадрилу често без знања команданта ваздухопловства Звонка Јурјевића, јер је био веома близак са командантом 1. војне области. У неком класичном рату би то могло да буде нормално, а када би 1. ваздухопловни корпус био одређен да је потчињен команданту 1. војне области, али ја колико знам, то није био случај. И, по томе, он би морао да пита команду ваздухопловства. Значи Живота Панић би за подршку авијације, по ономе колико се ја разумем, морао да тражи претходно захтев преко Генералштаба, а из генералштаба би било наређивано Звонку Јурјевићу да употреби авијацију, а он би требало онда да нареди команданту корпуса, 1. ваздухопловног корпуса да то учини. Ја колико знам, релација Живота Панић и Божидар Стевановић је била успостављена директно, а не овако. Не, не увек, али вероватно је тога било.

Истражитељ: Генерале, имам питање сада кад сте већ споменули авијацију. Да ли знате нешто о инциденту када је авијација бацила бомбу на болницу која је прошла све спратове, и дошла до подрума?

Александар Васиљевић: Не знам. Заиста не знам.

Истражитељ: Иако је било тврдњу да су Хрвати користили болницу за своје оружане снаге, али то не може да се утврди, пошто нико од нас није био тамо, али да ли би, у принципу, било нормално да авијација бомбардује болницу?

Александар Васиљевић: Па, не знам ја да ли било принципа. Не сме то да ради ако је и болница обележена, и зна се да је то болница, и да је он узме као циљ. Мислим, не знам, можда ви имате сазнања о томе. Ја не знам, јер ја знам да кад је се све то завршило у Вуковару, да је шест припадника ЈНА било у тој болници и да нису им сечене ноге, извађене јетре, да се продају као што је то кампања медијска тада развијала, и да је Весна Босанац неки други Менгеле, да је узимала српску крв да би спашавала хрватске бојовнике. Ја колико знам, тога није било. Знам водника којем је извршена, водника ЈНА, којем је извршена успешна операција на нози, а није му нога одсечена и он бачен у мртвачницу. Ја сам и на суду договарао био због тога што је дозвољено било да она оде у Загреб, да буде враћена, да оде у размену. Ја немам ништа да је она у таквим радњама учествовала. Да ли је сада та бомба пала и разбила, и да су они гађали, значи то не знам, заиста не знам.

Истражитељ: Нисам вас питао то, питао сам вас за принцип.

Александар Васиљевић: Принцип је јасан, ту нема шта. Таман и да су наоружани били у болници, опет то, болница не би требало да буде, не зависи исход борбе у Вуковару од отпора у болници.

Истражитељ: Генерале, имам још једно питање, пошто смо почели са Вуковаром. Још једна тврдња је да је КОС учествовао у тој пропаганди кроз медије. Нарочито у пласирању информација да је било српске деце убијене од стране Хрвата. Такође и о убијеним Србима баченим у дворишту иза болнице. И јасне индикације да је Веселин Шљиванчанин организовао прес конференције, и да је он био одговоран за давање информација медијима.

Александар Васиљевић: Веселин, почињемо да причамо о њему, а онда ће почети Овчара. Ако дозвољавате прво да кажем ко је Веселин Шљиванчанин лакше ће се разумети. Он је био подофицир, и у војној полицији, и био је у непосредном обезбеђењу генерала Кадијевића. Да не кажем као његов телохранитељ. Онда је дошло до редовних кадровских промена у органима безбедности гардијске бригаде, јер је дотадашњи начелник отишао у пензију. Гардијска бригада је потчињена Вуку Обрадовићу као начелнику Кабинета ССНО-а. У Кабинету ССНО постоји Одсек безбедности потчињен Вуку Обрадовићу као шефу кабинета. Онда је од управе безбедности тражено да одредимо официра за начелника безбедности у гардијској бригади.

Преводилац: За начелника...?

Александар Васиљевић: ...безбедности у бригади. Ја мислим да још нисам био начелник, него заменик КОС-а. Али знам апсолутно тачно целу ситуацију. Предложена су три кандидата. И како је обичај, командант бира кога хоће. Вук Обрадовић је консултовао Кадијевића око тога, и ниједног нису хтели прихватити, него су рекли то ће бити Шљиванчанин. Ми из управе безбедности него полицајац, нити је имао школу безбедности, што је мањи проблем, нити је имао икаквог оперативног искуства да би дошао на ту доста високу

функцију. Али Вељко Кадијевић и Вук Обрадовић су остали категорични, и тако је морао бити постављен Шљиванчанин на дужност начелника органа безбедности у бригади.

Истражитељ: Када је то било?

Александар Васиљевић: Ја мислим да је то било негде 1990. Или је крај 1990. или почетак 1991, верујте ми да то не могу да се сетим. Ово илуструје где је место органа безбедности у команди. Када сам говорио да је пресудна одлука команданта у односу на безбедност. Он је иначе, по мом утиску који сам стекао када сам све то сабрао у глави, пун себе, поносит је као и сваки Црногорац. И онда је у Вуковару, уместо да се бави својим контраобавештајним пословима, у њему остао онај жандар, да тако кажем, или полицајац, и ишао је и кретао се по ратишту, ја бих рекао, од групе до групе, али не да нешто сазна као официр безбедности, шта се то догађа, него да се слика како убацује гранату и минобацач и тако даље. Ретке сам контакте са њиме имао. Он је други степен испод мене у хијерархији. Њему је првопретпостављени, по стручној линији, начелник безбедности у одсеку безбедности кабинета. Једном сам негде у, половином октобра 1991. године био у Вуковару код команде бригаде. Између осталог и због тога што је већ било погинуло негде око 10 – 12 старешина из оног противтерористичког вода, и мени се чини, 19 војника из полиције. А ја сам их оне ноћи пред полазак у Вуковар смирио и рекао да чувају гардијску част, и да поштују наређења која им се издају. Онда је једна мала пикантерија. Онај водник који ме је питао – шта ћу, друже генерале, ако ја останем без обе ноге, да ли сам ратни војни инвалид – он је заиста остао без обе ноге, и сад је на колицима. Тада када сам са њим, овај, био и питао га за ситуацију, веома је слабо то познавао. И ја сам му ту давао савете да мора и како, подучавао га како ће тај део да ради, да надомести и то је...

Истражитељ: Генерале, извињавам се што вас прекидам, али ко је „он"?

Александар Васиљевић: Шљиванчанина сам саветовао. Али не знам да ли ћу вас замарати, слободно ме прекините. Опет су имали гардисти ти, специјалци, проблем. Јер ја сам ушао у Вуковар, нисам ни знао да је команда у Негославцима. А онда су ми војници из противтерористичке чете рекли да ту нема старешина, да су се вратили у Негославце. А они су опет имали бунт јер су изгинули, и реаговали су зашто њихов командант батаљона, то је био капетан Калабић, није био са њима, него остављен на командно место за обезбеђење команде у Негославцима. Тако да сам ја поново се затекао, стицајем околности, у условима када су они имали бунт. И због тога са Шљиванчанином нисам могао да разговарам у нормалним неким околностима. Добро се сећам, кад су завршена дејства у Вуковару, онда сам преко начелника одсека у кабинету тражио да напише он завршни извештај о томе, са безбедносног и контраобавештајног аспекта, све што је било интересантно, јер је тај... Он је тај извештај написао са којим ја нисам био уопште задовољан, због тога што ту уопште скоро контраобавештајне проблематике није ни било, него је писао као да је командант, која је јединица, колико је имала губитака, где су били и тако. И ја сам ту рекао начелнику одсека да треба поново да подучи шта и по којим садржајима треба да пише извештај. Овај његов извештај је остао у мојој каси када сам пензионисан.

Истражитељ: Значи, говоримо о извештају који је написао Шљиванчанин?

Александар Васиљевић: Извештај Шљиванчанинов. Остао је у мојој каси. Када сам сазнао за Овчару, као пензионер, и шта се догодило, отишао сам код начелника управе безбедности, тада генерала Димитријевића, и рекао му да он мени ни речи о томе није написао и где је тај извештај, јер могу бити окривљиван касније за то. А Димитријевић ми је рекао – јесте, ту је код мене у каси, ја сам прочитао и видим да нема ништа. Замолио сам га за копију, јер кажем, можда ће ми затребати а он је рекао – ако буде затребало, ја ћу вам дати. Да ли он постоји, то сад апсолутно није битно. Он је преузео на себе улогу да иде испред команде тамо по ратишту и да се слика, да разговара са Јастребом, и да прави апсолутне будалаштине.

Преводилац: Јастреб, извините је ли то...?

Александар Васиљевић: Јастреб, командант Вуковара. Али, он савете ни начелника одсека није слушао, објективно је чешће на вези био са Вуком Обрадовићем директно, него са начелником одсека.

Истражитељ: Ако није извршавао своје дужности по прописима, зар не би требао бити кажњен, а не унапређен?

Александар Васиљевић: Опет то кажем. Искључиво је право секретара савезног. Он је у његовом кабинету, и ја немам право да га ни смењујем, нити да постављам човека по своме, кад кажем ја хоћу овога, па ћу истерати Шљиванчанина. Друго, он је стицао тај имиџ у јавности, ипак, и понашао се, ја бих рекао, као да је изнад свих. Њему су дочеке приређивали цивили по кафанама где је ишао, а њему је то одговарало и импоновало, касније, то знам, када сам... Није око тога расправљано на колегијуму где сам ја био, нит је пракса кад иде унапређење да се у управу безбедности достави да ја кажем може или не може, значи, то није, није пракса. Од мене није тражено нити мишљење нити предлог; нити је то уобичајено да се тражи. По пропису, његово, значи, предлог за његово ванредно унапређење, требало је да напише Вук Обрадовић, по пропису. Да ли га је он писао или није, то не знам. На пример, не могу да се сетим да ли је Биочевић унапређиван. Ја не знам да ли у овој свесци имам оловком писано који су били... Ево их имам овде, имам нешто писано оловком: Рашета, Симовић, Вук Обрадовић, Зоран Костовић, да ли је ово неки, хала, Јово Никић, санитетлија, санитетска служба, Никола Узелац, Тица, Кукањац, Душко Узелац, Шпиро Николић, Вуковић, Младић, Саво Ковачевић, Енес Тасо, Биочевић, али ту само пише, ово су постављена, значи 12. корпус и начелник штаба Боро Ивановић. Значи ово су дужности за које се постављају.

Преводилац: Само моменат. Начелник штаба...?

Александар Васиљевић: Боро Ивановић. Али он тада није био унапређен у чин генерала. Ево га 20. децембар, ту би требало да буде нешто пре тога. Нисам овај, био... ево га, то је већ... значи, има велики прескок овде... 17.12, ево 16.11. па онда 17.12 овамо, значи нисам био баш толико ажуран у писању, или сам можда негде био одсутан. Не могу да се сетим, овај, кад је расправљано око Биочевића и да ли је унапређене он тада за 22. 12. 1991. Не знам, можда и јесте, не знам.

Истражитељ: Пре него што пређемо на Овчару, рекли сте да је ЈНА требало да раздвоји сукобљене стране, Србе и Хрвате.

Александар Васиљевић: У првој фази...

Истражитељ: Само да завршим. Касније је требало да ослободе заузете касарне ЈНА, зато што су Хрвати преузели, па их је требало ослободити.

Александар Васиљевић: Блокирали су.

Истражитељ: Да ли је то био случај и у Вуковару, јер је ЈНА брзо преузела касарну? Да ли је ЈНА још увек имала задатак раздвајања и ослобађања касарне, или се ЈНА у то време једноставно приклонила српским снагама?

Александар Васиљевић: Све зависи шта подразумевате под српским снагама. Овај, да ли је то Горан Хаџић, или је председништво и Бора Јовић. Али ја колико се сећам, значи, прво, кад је деблокирана касарна и кад је касарна ослобођена, то је потрајало, и није баш ишло лако. Јер видите да је уведена гардијска бригада практично 1. октобра у Вуковар, па су онда изгинули ови специјалци јер су ишли по улицама, а ови су их тукли. Ја заиста не могу да се сетим, јер ту ситуацију нисам прати, то би знао неки човек из штаба. Ја, колико се сећам, доста је споро ишло са доласком до касарне.

Истражитељ: Да ли знате када је касарна опет дошла под контролу ЈНА?

Александар Васиљевић: Не знам. Значи, у Вуковару када је враћено, не знам. Друго, када се деблокира касарна, да тако кажем, када се дође до ње, претпостављам, знате да то не може бити 100 метара од касарне, јер ако њихови минобацачи и артиљерија имају домет са 2 – 3 километра, опет гађају по тој касарни. Ја то имам само чисто из онога што је Јастреб говорио. Ми смо жртвовани да би Хрватска добила самосталност. Значи, да је, кад је, ја сам рекао, 14. септембра 1991. године Кадијевић рекао Бровету да назове ја мислим Лорда Карингтона или не знам кога, или ко је био из Европске заједнице, да пренесе Туђману да одмах деблокира и омогући извлачење рањеника, и дотур са храном и водом у касарне. Да је то урадио, Вуковара не би било, у то сам сигуран. Да га је прогласио отвореним градом, и тако даље. Очигледно је одговарао тај сукоб, јер Вуковар и то што се у њему све догодило, та разарања, вероватно за ту Овчару се није тада одмах ни знало, убрзало је ту одлуку о проглашавању, званичном проглашавању самосталности Хрватске 15. јануара. Уместо да можда уђу у неки разговор, да уђе Туђман са Кадијевићем, он хапси генерала Аксентијевића. Ја бих рекао као одговор, на то исто га вече хапси у Загребу, њега и још седам официра.

Преводилац: И колико још?

Александар Васиљевић: Ја мислим седам официра.

Истражитељ: Генерале, ако можемо да се вратимо на ситуацију на терену у Вуковару. Опет, знам да нисте били део командне групе, и зато вас питам као високог старешину војске, ко је усвојио тактику ратовања у Вуковару.

Александар Васиљевић: Ја мислим да никаква тактика ту није усвајана, не знам шта подразумевате, и која је то тактика. Борба у насељеном месту је једна од најсложенијих операција, поготово по концепту општенародне одбране за које се припремала и та Територијална одбрана ондашње Хрватске. То је објективно борба од куће до куће, од улице до улице. И увек са јако, јако много губитака на свим странама. Тако да ту сасвим сигурно нико није прописао – тактика ће да буде оваква или онаква – мислим, сад не знам шта подразумевате која је то тактика била, овај, тамо. Они су ушли...

Истражитељ: Можда могу да појасним питање. Разговарали смо са више људи који су учествовали у борбама у Вуковару и из војске и из паравојних формација које су ишле са војском, као на пример ТО „Петрова Гора". Било је индикативно да ЈНА није била вољна да шаље своје војнике у борбе од куће до куће, те су гранатирали подручје Вуковара неколико дана и слали те паравојне формације ТО у борбу од куће до куће. Када би они то очистили, онда би ЈНА ушла са редовним трупама. Ја не кажем да се то свуда догађало, али вам кажем шта нам је речено од стране људи који су били на терену. Питање вам постављам не као команданту 1. војне области, јер то нисте били. Мене интересује та тактика, и ко би могао да нареди тактику те природе.

Александар Васиљевић: По овоме како су ти назови територијалци описали, нема погинулих војника ЈНА уопште, зато што ЈНА самог гранатира, а онда ТО иде у чишћење, па када они јадни то очисте, онда се ЈНА помери неки корак напред. Ја имам утисак да је било обрнуто. Да је ЈНА ишла напред, а ови су чистили и пљачкали иза ње, не могу да тврдим. Могу да погрешим у томе. Ја колико знам, мислим да је скоро Генерал Панић негде давао неке изјаве на телевизији, у Вуковару је погинуло негде око 500 припадника ЈНА. А ја знам оног дана када сам отишао у Вуковар, да је десетак или дванаест старешина из специјалне чете, противтерористичке, погинуло, и 19 војника. Због тога сам отишао у Вуковар. Постављам питање колико их је тих тек територијалаца испред њих погинуло. Ишла је, војска је ишла напред. Али, по прописима је оно што ја знам, као војник, онај ко је у борбеном додиру тамо на првој линији и не може да се помера напред, уочи циљеве, који су то циљеви са којих се дејствује, онда јавља у вишу команду да треба по тој ватреној тачки да се отвори авијацијски удар, артиљеријски удар и тако даље. То је оно што сам ја учио као војник и као командант, како би требало да се ради. Командири и команданти, ако будете у прилици да разговарате, рећи ће да ли је то то, они имају мишљење.

Истражитељ: Генерале, рекли сте да сте отишли у Негославце, у команду пуковника Мркшића. Да ли сте срели неке официре тамо?

Александар Васиљевић: Нормално, били су са њим официри.

Истражитељ: Можете ли рећи која је била командна структура те оперативне групе „Југ"?

Александар Васиљевић: Ја не знам, прво не знам уопште, значи ако ми верујете, не знам да ли, нема разлога да то не кажем, али не знам да постоји оперативна група „Југ". Не знам ни ко је командант, да ли је Мркшић командант оперативне групе „Југ", или је неко други, а његова је брига у тој оперативној групи. Не знам ни кад је формирана оперативна група „Југ", али знам принцип да то би требало да формира командант 1. војне области. Та команда, кад сте употребили израз, бригаде и кога сам ја видео тамо из команде, они су били размештени у објектима по кућама у том насељу. И моја обавеза, када долазим негде, у неку јединицу, је да се јавим команданту да сам дошао, и када завршим свој боравак ту, да се јавим да полазим. Кад сам кренуо у Вуковар, ја сам мислио да су они у Вуковару, нисам ни знао где су. Кад су ми рекли да је команда у Негославцима, онда смо се вратили назад. Срео сам у тој соби Мркшића, начелника штаба Панића, и ту је био и Шљиванчанин.

Истражитељ: Не говорите о Животи Панићу када кажете Панић?

Александар Васиљевић: Не, не то је други Панић. Он је тада био потпуковник, био је начелник штаба у бригади. Али Шљиванчанин није размештен у тој згради и да је то његово ту седиште. Он је као орган безбедности био можда неких 200 метара низ улицу у некој другој кући. И пошто су се ови специјалци побунили били и демонстративно напустили тамо те положаје, онда сам ја са врата дочекан са тим проблемом. Ја сам тражио одмах да одем тамо са Шљиванчанином међу њих да разговарамо, а он је рекао да не идем, јер ће ме убити сигурно. Он каже да је и он пробао да оде да их смири, али да је имао проблема. Кад сам ушао унутра, ја ћу опет, мало је смешно ово, али ово је истинито било, један заставник који је волео овако да попије пиће, кренуо је са флашом да ме удари, и ја сам се заштитио и рекао сам му – ако је пуна, дај да је попијемо, ако је празна удри. И то их је мало разоружало, и тад су се отворили због чега су то урадили. Ја сам одлепио био свој чин и бацио сам га био, и рекао да ћу да идем с њима, али да морам да се вратим међу војнике. И онда су ми рекли да моје место није ту, и да се вратим у Београд.

Истражитељ: Још увек гледамо у подручје Вуковара. Сада знамо за инцидент који се догодио у Овчари, али сте рекли да у то време ви нисте били обавештени о томе. Можете ли нам рећи како, од кога, и шта сте сазнали о догађајима у Овчари?

Александар Васиљевић: Када сам ја био затворен, онда је развијена кампања у штампи да сам покрао некакав новац из Вуковара, три или пет милиона, или марака или долара. Чак је Шљиванчанин давао интервју новинама док сам био у затвору. И кад сам ја пуштен из затвора по завршеној истрази, у чекању суђења, то је могао да буде јануар 1993. године, знао сам да је јако опасно за мене, јер бих одмах био затворен, да ометам истрагу и суђење ако контактирам са сведоцима. А знам да је након моје смене свим старешинама у служби било речено да ко са мном контактира, летеће из службе. Мене је интересовало да ли је са новцем који је заплењен у Вуковару, за који знам да је био заплењен, поступљено какав сам став дао да се уради. Да се не удаљим сад од тога како сам сазнао, ја ћу се вратити око тог новца. Онда сам се прибојавао, нити знам ко је обио те сефове, ни колико је то новца било. Ја знам да је био у џаковима, али колико је новца било ја нисам знао. Ништа нисам знао, ни да ли је три милиона, или, не знам. Имао сам велико поверење у капетана Муриса Зјају, командира противтерористичког вода старешина. И нашао сам се са њиме да га питам шта је с тим новцем, колико је било, ко је то обијао, што су касније урадили. Он ми је рекао дословно – друже генерале, ја нисам био тамо код поште и код службе друштвеног књиговодства кад се то догађало. Мене су послали због проблема да одем у Овчару. Ја први пут чујем реч Овчара, и знам шта је овчара у језику, значи штала где се чувају овце. Онда сам питао каква овчара? У нашем језику се каже „ујео се за језик", па му је то излетело. И он је рекао – друже генерале, ви за тај део не знате, али ја ћу сада да вам кажем. Када сам се приближавао тој Овчари, била је ноћ. Чуо сам пуцње. И радио-везом је известио оног помоћника у превентивним штабним пословима који је задужен за полицију да тамо има проблема.

Истражитељ: Ко је то био?

Александар Васиљевић: Ја мислим да се он презива Вукашиновић. Не знам му име. И онда му је рекао да се не меша у то, и да се врати назад.

Истражитељ: Вукашиновић је рекао Мурису да се врати?

Александар Васиљевић: Да, радио-везом. А пре тога је рекао да оде тамо, да има неких проблема, и да се види о чему се ради. И да су касније сазнали да су тамо стрељани заробљеници. Он је рекао да, колико знам, ја сам питао колико, шта је то, каже – ја мислим око 160 да је било. Зашто нисте о томе извјестили? Каже – договорили смо се да се о томе ћути. То је моје прво сазнање пред моје суђење. Суђење ми је почело, ја сам иза тога отишао месец дана на опоравак у лечилиште у Ниш. Кад је суђење завршено и пресуда ми постала правоснажна, смењен је и отеран Недељко Бошковић, постављен је генерал Александар Димитријевић за начелника управе, и ја сам негде почетком 1994. године почео да долазим у управу. Доста скровито, због тога што ми је рекао да је опасно ако сазнају ови из... Јовица Станишић, да ће они због тога имати проблема. Мурис Зјајо је отишао негде у иностранство, то ми је рекао да ће да оде код родбине у иностранство. И ја тако њега, те податке нисам успео нити да изреферишем, нити да их продубим, али сам о том догађају обавестио генерала Димитријевића. Ја мислим да је он то записивао. И спомиње он интересовање за то. Онда сам му ја, пошто сам познавао неке новинаре из листа „Време", конкретно Јована Дуловића, који је кроз те разговоре спонтане испричао да је он био ратни дописник „Времена" у Вуковару. Онда сам ја питао ко је тај Радић, јер ја заиста не знам ко је Радић, већ се појавила та оптужница из Хага, ја мислим да је то почетак негде, или половина 1995. године, не могу да се сетим тачног времена. И онда, он ми је дословно рекао – Радић, ма то је лутка једна. Не у смислу нико и ништа, него добар човек. Али банда око њега је била опасна. Рекао је да има у бележници све записано, и да тај човек нема, колико он зна, никакву кривицу, нити он, нити Шљиванчанин, нити Мркшић. Каже – ја знам ко их је побио. Ја сам га замолио да донесе ту бележницу када разговарамо о томе. И пред неколико новинара, ту је био Милош Васић, био је Филип Шварм, Александар Ћирић, то су новинари који раде у једној канцеларији. Дуловић је читао: „Улица Нова бр. 57 до 59; Миодраг Ланчужанин звани Камени, командант одреда „Лева Суподерица".

Истражитељ: „Лева Суподерица"?

Александар Васиљевић: Суподерица. „Станко Вујановић и Мирољуб Вујовић, команданти територијалаца, који су извршили ликвидацију на Овчари, заробљеника из болнице у Вуковару". А онда ми то пише и прича Дуловић: „Долази један висок, крвав, са црвеном брадом, којег прати један мали, низак, и који вади из џепа прстење и мени даје један прстен, и каже – еј, новинар, ти си добар човек, видим да немаш прстен, ево ти један. А он му каже – ја имам алергију, не смем, хвала ти, а одакле ти то? А он каже – ноћас смо их клали, убијали, а они кукају, моле, немој мене, нисам ја. Онда, спомињу некаквог Ивицу Андрића, ја мислим да су њега звали Босанац, колико се ја сећам. Све то што сам тада сазнао од њега, ја сам о томе одмах обавестио Димитријевића у управи, и наставио сам даље да пробам да дођем преко разних веза и људи до тих података, шта се то догађало. Све до чега сам долазио, давао сам у управу безбедности, и сугерисао да треба да се покрене поступак. Можда сам ја у заблуди.

Да се скине хипотека са ова три човека, да они у томе нису учествовали, мислим на Мркшића, Шљиванчанина и Радића. А онда сам 1998. године у јесен, негде у ово време, куповао купус на пијаци. Одједном угледам Мркшића који продаје крушке. Нисам био сигуран да ли је он, јер је променио изглед, нисам га дуго видео, нисам га видео од 1991. године. И прошао сам још једанпут да ме погледа, јер сам ценио да се ја нисам променио, па да ће ме поздравити, и он је кренуо ка мени. Стално сам имао у себи, ако га икада сретнем, да му поставим три питања: успео сам да поставим два, зато што су ми кола стајала на пролазу, људи су почели да свирају да се склоним. Од речи до речи како је текао кратак сусрет – Где си, Ацо? Ја кажем – ево, шта ти радиш? Каже – јебо те, овај полудео, све ће нас похапсити. Ја кажем – ко? Каже – Милошевић. Па кажем ја – сад сте ви на реду, ја сам једном у затвору био. Он каже – немој да се шалиш, ја ти озбиљно причам. А овамо већ свирају да кренем. Ја кажем – Миле, шта је то било на Овчари? Каже – Ацо, деце ми моје, да сам знао шта ће да им ураде, никад их не бисмо предали. А када сте сазнали шта је било, што нисте известили? Каже – кад смо сазнали шта су им урадили, онда смо се заклели да ћутимо. И треће питање моје је требало да буде, кога си питао то да урадиш? Јер ја мислим да он, то је мој утисак, није баш био тако сигуран, одрешит старешина. Моја је процена била да је он неког морао да пита за то. Ја сам на ове околности саслушаван, значи инсистирао сам код Димитријевића. Не тврдим да је то сада утицало да он покрене поступак, или неко други. Али њему сам поставио питање, зашто на ово реагује војни тужилац, на оптужницу Трибунала, када је већ она изашла. Јер наш закон каже, када до тужиоца допре глас да постоји сумња да је учињено неко дело, он је дужан да преузме неке радње да провери. Ако тај глас је основан, да постави захтев да се спроводи истрага. Ја сам саслушан, претпостављам и неке друге старешине, које све, ја не знам. Саслушаван сам у Војном суду у Београду као сведок, ја мислим негде крајем 1998. године, и све што сам испричао од тог дела, то сам рекао тамо, па и шире. За годишњицу завршетка дејства у Вуковару, ја мислим да је та 1995. кад је мени Дуловић показао да има папире. Ја сам му рекао да ја такве папире имам, ти би то тражио да напишеш чланак. А што ти то не урадиш? И он је рекао да сам у праву, и написао је чланак у „Времену" о томе. Онда кад ми је брат умро у Крагујевцу, почетком 1998. године, ту је био официр безбедности 80. моторизоване бригаде крагујевачке, која је имала свој положај на Овчари. Он није био орган безбедности у тој бригади, али је био у вишој команди. Ја мислим био је у крагујевачком корпусу, чија је то бригада. Онда сам питао, има ли он од органа безбедности икакву информацију о томе, да ли је он имао икакву информацију. Он је рекао да није имао, али питао сам који је тај орган безбедности, он је тада био у Нишу. Он ми је рекао – има командир чете војне полиције који је био ту око Овчаре.

Истражитељ: Војне полиције, рекли сте?

Александар Васиљевић: Да, резервни официр, и зове се Драган Везмаревић. Онда сам га замолио, пошто га он зна, мислим да ради у банци у Крагујевцу, да га позове и да га (не чује се) да има пријатеља који би хтео да га види. И овај је дошао. Ја сам исплео причу, паре око Вуковара, почео сам са тиме, а он је рекао да није био у Вуковару, него на Овчари. И ја сам га онда питао – а шта

се то тамо догађало? Дакле, он није био тада ту, тај командир чете, али ту је био положај минобацачке неке јединице из 80. бригаде, којег он зове као капетан Јоца, који му је касније испричао шта се ту догодило: да су дошли ту територијалци, шарено обучени, неки су имали војне блузе, неки само панталоне, неки су носили беле опасаче, а један је имао црни велики шешир на глави, и да су они упали унутра, почели да их туку, и рекли њима да се не мешају. А он их је имао све пописано, тај Јоца, сви ту који су били доведени. И да су их одводили и вероватно стрељали. Ја сам одмах назвао телефоном генерала Димитријевића и рекао му за ово што сам сазнао, и предложио ми да ми неко од органа безбедности из Крагујевца дâ неко средство да тај разговор снимим. Ја да сам био на његовом месту, ја бих се томе обрадовао. А он је рекао – друже генерале, немојте да се мешате у то.

Истражитељ: Чекајте, ко вам је рекао за то средство за снимање?

Александар Васиљевић: Ја сам њему предложио да ми органи безбедности из Крагујевца дају неко средство да снимим разговор, а он ми је рекао да се не мешам више у то. То су моја сазнања за сада о томе, успео сам да установим ко је тај четвртаст са брадом, да ли је он као један од тих извршилаца, вероватно није за вас значајан...

Истражитељ: Чекајте, браду, мислите као браду ову, или као...

Александар Васиљевић: Четвртаста брада, црвенкаста, који је био сав крвав, који је нудио овај прстен. Знам да му је надимак Топола, да живи у Смедереву, ја мислим да је аутомеханичар, име има записано на другом месту. Ако буде требало, ја ћу вам га дати.

Истражитељ: Као што сте рекли, хтели сте три питања да поставите Милету Мркшићу.

Александар Васиљевић: Јесте.

Истражитељ: Ја имам више од три питања за вас.

Александар Васиљевић: Ја сам имао као човек, три.

Истражитељ: Али ако почнемо са овим. Имамо болницу, и органи ЈНА преузимају болницу. Они су тамо нашли наоружане или ненаоружане, свеједно. Они преузимају болницу, стављају те људе у аутобусе, и воде их у касарне ЈНА у Вуковару. Значи имају пуну контролу над тим људима. Значи нема никаква борбена ситуација.

Александар Васиљевић: Не слажем се...

Истражитељ: Само ако можете да саслушате шта имам да кажем у вези онога што се догодило.

Александар Васиљевић: ...јер сам нешто заборавио да вам кажем.

Истражитељ: Значи Вуковар се предаје, ЈНА преузима те људе. Неки су били болничко особље, а неки су били хрватски борци који су променили униформе и преобукли се као пацијенти, али тада када је ЈНА дошла до њих, они нису били наоружани, а они који су били наоружани, предали су оружје. Значи ти људи су доведени у касарне ЈНА, ту су држани неко време, у аутобусима, и одатле су пребачени у Овчару. То су чињенице, нема сумње да се то догодило. Питање је, ако су ово чињенице, и ако официр ЈНА преузме контролу над људима који су пацијенти или ратни заробљеници, да ли према правилима службе или прописима ЈНА, да ли је та особа обавезна да их штити, има обавезу да их штити.

Александар Васиљевић: Треба да успостави контролу над њима и да их штити.

Истражитељ: Је ли можемо само да завршимо, па можете да додајете шта год желите?

Александар Васиљевић: Добро.

Истражитељ: Значи ти људи су као заробљеници пребачени у тај хангар у Овчари.

Александар Васиљевић: Тако је.

Истражитељ: Иако се ништа тамо не догоди, онда дође неки територијалац и почне да их туче. Значи да се ништа друго није догодило, да је он само дошао и да их је пребио. Да ли је била обавеза тог официра ЈНА да заштити те људе?

Александар Васиљевић: Који то официр ЈНА? Је ли резервни капетан Јоца из Крагујевца?

Истражитељ: Говорим о Шљиванчанину који је отворено у болници говорио да је он одговоран. Значи, да ли је или није, то је потпуно друго, значи да он има ту контролу над њима. Он је организовао аутобусе. Из аутобуса је неке људе скинуо и вратио их у болницу, јер је сазнао да су болничко особље. Значи он је могао да одреди судбину тих људи, јер неке је он скинуо са аутобуса и вратио, и они су преживели. Значи ти аутобуси су одведени у касарне ЈНА, без обзира што је она била уништена, али је ипак била касарна ЈНА. И након тога, ти људи су побијени. Питање је да ли је била обавеза команде ЈНА да заштити те људе?

Александар Васиљевић: Па да. Требало је.

Истражитељ: Знамо да немате никакве везе са тим.

Александар Васиљевић: Не, све је у реду, али имам неко сазнање које сам заборавио да кажем.

Истражитељ: Да, изволите.

Александар Васиљевић: Значи, заборавио сам да кажем да сам уз дозволу генерала Димитријевића као начелника КОС-а, ја мислим 1998. године, тражио сагласност да се нађем с Шљиванчанином и да с њим разговарам о томе, обзиром да је он био активни официр војске, јер сам с њим хтео да се рашчишћавам и око његове кампање да сам ја пуштао злочинце, крао паре итд. Али основно ми је било да њега чујем око Овчаре, јер ме то није информисао кад је био дужан да то ради. Какав је садржај разговора био, то је у Управи безбедности, јер сам известио Димитријевића. Не бих могао да будем прецизан, да сада цитирам о целом садржају, али... Његова је прича била да су њега хтели територијалци убити пред болницом кад их је почео изводити из болнице да их склони у касарну.

Истражитељ: Кад је кога хтео да склони?

Александар Васиљевић: Кад је хтео да склони ове које је заробио, из болнице да их спроведе у касарну.

Истражитељ: Значи кад је хтео да их изведе из болнице и одведе у касарну?

Александар Васиљевић: Кад их је изводио, већ су тада са пушкама нагрнули на њега. И он их је одвео у касарну, и из касарне враћао ове за које сте рекли да их је ослободио. А ови територијалци, кад су видели да их пушта,

упадају у касарну, и због тога, због те гужве, у касарни која је била, они доносе одлуку да их премештају на Овчару. И он каже да на Овчари нису били само они, да је било и других који су заробљавани на другим местима и ту довођени, али да ови сазнају да су ови у Овчари и упадају доле. Слажем се да је војска требала да извади оружје и да опали по овима. Не правдам зашто то није урађено. Али, треба доживети и то да су они, значи немам слику око тога, не могу да поверујем да официр ЈНА може тај део да уради, да им даје да их они стрељају. И њих три излазе као главни кривци. Ја нећу да им будем адвокат. А нема Горана Хаџића, за кога сам рекао да је на оснивачкој скупштини прочитао, и да сам то видео у „Политици", у листу „Политика", да се сви ратни заробљеници имају од ЈНА преузети, и да ће им судити власти САО Крајина. Ја верујем да је и Горан Хаџић на некој, можда тајној оптужници. Не могу да поверујем да није на оптужници. Два пута сам имао притисак од њега да се имају предати сви заробљеници са потписом његовог министра за правосуђе и дела, мислим да је Суша, да се презива.

Истражитељ: Како сте рекли, Суша?

Александар Васиљевић: Суша. Ја мислим да је он или председник суда тамо те Крајине, или тужилац, не знам на којој је функцији. То имам у свесци, број тог дописа. И због тога што два пута их апсолутно по томе игноришемо, излази у новинама „Хаџић прети Васиљевићу". Била је његова претња, по том чланку у новинама, да ће ми они упасти са оружјем у Митровицу, и све их тамо, преузети их свих. Они ће се бранити на суду и имаће своје, мислим на Шљиванчанина и на ове друге, нећу ја да им будем бранилац, нити бих хтео да их браним. Не знам шта су све знали, шта су се договарали, да ли је био договор да их предају, не знам. Али околности су, по ономе како је мени тај део причао, малтене једва главу извукао. Проблем је био у томе што, ако сам ја у праву, ако је тачно што ми прича тај Везмаревић, ако је била гужва у касарни већ, па и пред болницом, зашто тамо нема активног старешине, зашто тамо није послат управо Мурис Зјајо са специјалцима, него по мом утиску који имам, они их послали доле, и сад њима тамо нека, неки резервни официри или неки резервисти из Крагујевца. Са (не чује се) о Панићу, мислим, када се размишља, ту је њихова кривица у тој процени шта је могло да се догоди, када су већ их нападали у касарни.

Истражитељ: Је ли то грешка, или је то погрешно поступање? Они су имали обавезу да их штите. То је била болница.

Александар Васиљевић: Нисам разумео, где да их штите? У болници?

Истражитељ: Не, чим су их преузели.

Александар Васиљевић: Све време да их штите? Ја опет, кажем, стављам се у позицију адвоката... Тамо је била војска и делови 80. моторизоване бригаде. Нису их оставили на ливади где нема војске. Али ја професионално говорим, требало је да има процену о могућој опасности, обзиром да је имао елементе претње у касарни и пред болницом. То је, како ја схватам, посматрам ово. Или зашто их одмах из касарне нису експедовали према Митровици, где је било наређено да иду? Јер има наредба генерала Панића о томе да се формира сабирни центар у Митровици, и ја нисам сигуран да ли је Стајићев, ако се не варам... значи он је имао место где је одређено где се сви за које се сумња да

су били наоружани или нешто, да се тамо приводе. Значи не могу да схватим што их шаље у неку Овчару тамо где нема, ако сам ја у праву, не знам, али претпостављам да нема активних официра.

Истражитељ: Немојте погрешно да схватите, ја вас не оптужујем за то.

Александар Васиљевић: Не ради се о томе. Нити ја желим исто да схватите да их ја браним. Него, принципијелно посматрано како је требало да се уради, а да будем искрен... значи ја не могу да поверујем да три активна официра иду на то да их стрељају и учествују у стрељању, и знају да ће бити стрељани, па их предају – ево убијте их – не могу то да поверујем.

Истражитељ: Реците поново, као високи официр ЈНА... али догодило се. Они су убијени. Да ли су били обавезни да предузму мере против оних који су то учинили?

Александар Васиљевић: Како да не. Требали су да известе. Морали су да известе. То је ванредни догађај прве категорије! Морали су да известе. Да је извештено, подигла би се бука јако велика. Нема говора око тога уопште, а ја вас уверавам да генерал Кадијевић за то није знао. Ја не могу да будем сигуран да ли је Вук знао, Вук Обрадовић, не знам, али кад је изашла та оптужница и чуло се то сад у јавности, Овчара, он ме звао и пита – шта је то? И до тада шта сам ја знао, од овога шта сам причао, ја сам му рекао – е сад, можемо сви бити криви што нисмо знали, требало је да знам, али како?

Истражитељ: Да ли је до сада било ко био под истрагом, да ли је био осуђиван, или било шта у том смислу за Овчару?

Александар Васиљевић: Око овога...? Значи, знам да је вођена истрага где сам ја био саслушаван. Знам да је саслушаван Мркшић, да је саслушаван Шљиванчанин, претпостављам Радић, Вукашиновић, и не нам још ко. Али кад сам ја био реактивиран 1999. године, пошто нема суђења, ја сам био саслушан у својству свједока, а нико ме не зове на суд. Ја сам ценио, можда та моја каснија територијална сазнања нису битна, кад ту има тих непосредних учесника. Ја сам питао војног тужиоца, генерала Обренчевића – шта би са том Овчаром? Он је рекао да они нису установили да су ова лица за то крива. А ја кажем – јесте ли предали материјале стварно надлежном тужиоцу? Значи то је требао бити цивилни тужилац. Јер ја сам рекао, зна се ко је тај део урадио, а вероватно и ко је наредио. Кад кажем „вероватно", то је Горан Хаџић, на бази онога, „сви се заробљеници имају предати нама у надлежност". Па притисак на мене два пута, да се из Митровице имају предати, иначе ће они са оружјем да уђу унутра. Он је рекао да су обавештени они који треба да буду обавештени. А сада да вам кажем, мислим, то је апсолутно независно, за моју ситуацију, знам да их сада позива војни суд помало. Ја бих рекао, закаснело. Ја сам прошао био кроз једну истрагу. Ухапшен сам. Четири месеца сам био у затвору, да би се саслушали сведоци, али ја немам сазнање да су ова три ухапшена. Значи, ако се води истрага против њих, и огласе се окривљени, као ја, осумњичени, по нашем пропису, морам у затвор да не утичем на сведоке. Ако нисте упознати, Шљиванчанин је пензионисан недавно.

Истражитељ: Дуго је требало од времена кад су органи ЈНА сазнали, једно 10 година.

Александар Васиљевић: Не знам кад се сазнало. Значи то не знам. Ја знам кад сам дао податке генералу Димитријевићу, значи то знам, да ли сам ја први сада открио Америку, не знам.

Истражитељ: Ако смемо да наставимо...

Александар Васиљевић: Извињавам се. Али је преседан, и то сам говорио Димитријевићу, да се он шаље у ратну школу, дакле у школу за генерале, а има ову хипотеку, како...? Док се та хипотека не рашчисти, не треба га кадровски уводити, треба га одмах пензионисати.

Истражитељ: ...у ратну школу...? Шљиванчанин, да...

Александар Васиљевић: ...за време генерала Перишића.

Истражитељ: Ако можемо на брзину да се вратимо на Вуковар... Да ли сте знали за састанак у „Велепромету" 20. новембра, између Горана Хаџића и представника ЈНА? То је исти састанак на ком је Хаџић говорио о заробљеницима, али присуство официра ЈНА и Аркана на том састанку...

Александар Васиљевић: Не, нисам то знао. Читао сам у „Политици" то саопштење са седнице те владе, и мени се чини да је био снимак те владе који сам гледао на телевизији, а нисам видео официре. Колико је мени сад у глави, значи, не пролази ми то кроз...

Истражитељ: Рекли сте да данас треба раније да завршите, па бисмо за данас завршили. Има ли још нешто што би сте желели да кажете пре него што завршимо овај интервју?

Александар Васиљевић: Немам.

Истражитељ: Има ли нешто што би сте желели да појасните што сте рекли за време овог интервјуа?

Александар Васиљевић: Не.

Истражитељ: Да ли сте одговарали на моја питања по сопственој и слободној вољи?

Александар Васиљевић: Јесам.

Истражитељ: Да ли вам је прећено, да ли вам је нешто обећавано, или да ли сте натерани да дате одговоре који су снимани у овом интервјуу?

Александар Васиљевић: Не.

Истражитељ: Имате ли неких притужби на начин како смо се опходили према вама пре и за време овог интервјуа?

Александар Васиљевић: Немам.

Истражитељ: Да ли се слажете да је сада 17.14?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Овај снимљени интервју је завршен за данас.

V.
Четвртак, 18. новембар 2001. године

Истражитељ: Данас је 18. 11. 2001. Да ли се слажете да је сада 15.12?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Истражитељ: Ово је видео-снимак разговора између генерала Александра Васиљевића и припадника тужилаштва Владимир Дзуро и Торе Солдал,

вођеног у Београду дана 18. 11. 2001. Ово је трака број један. Присутни: Владимир Дзуро, Торе Солдал, генерал Александар Васиљевић и преводиоца Цефрија. Генерале Васиљевићу, ми бисмо хтели наставити наш разговор данас, с тиме да поставимо питања везана за бројне теме, као што сам вам и пре објаснио, на основу информација којима располаже међународни суд. Ми сматрамо да сте ви осумњичени према статуту међународног суда, због тога, пре него што вам поставим било које друго питање, морам вас обавестити о одређеним правима која имате. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Разумем.

Истражитељ: Имате право на помоћ преводиоца. Да ли се слажете да господин Цефри преводи овај наш разговор данас? Не морате рећи ништа, нити морате одговарати на моја питања ако то не желите. Све што кажете биће забележено, и може се искористити као доказ против вас у каснијем поступку пред међународним судом, укључујући и суђење. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Питања која ћу вам поставити и сви ваши евентуални одговори биће снимљени на видео траку током разговора. Трака с тим снимком такође може постати доказни материјал. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Имате право на помоћ правног заступника и адвоката по властитом избору. Ако не можете платити правног заступника, међународни суд ће вам га бесплатно обезбедити. Генерале, да ли желите да овом разговору присуствује правни заступник или адвокат?

Александар Васиљевић: Не.

Истражитељ: Ако било ком приликом пожелите да разговору присуствује правни заступник, молим вас да ми то кажете, и ја ћу привремено прекинути разговор да бисмо то организовали.

Александар Васиљевић: Разумео сам.

Истражитељ: Након што смо обавили разговор, имаћете прилику дати додатне информације, имаћете прилику да појасните било шта што сте рекли за време разговора, уколико мислите да је то нејасно или можда двосмислено. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Као што сам вам пре објаснио, након што смо обавили разговор, организоваћу да се видео-снимак преведе, прекуца, и да вам се што пре обезбеди примерак тог транскрипта, као и примерак трака на којим је забележен разговор. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Оригиналне траке на којима је забележен разговор ће бити након разговора стављене у коверту и запечаћене, и ви ту коверту можете потписати.

Александар Васиљевић: Разумео...

Истражитељ: Генерале, јуче смо разговарали о Овчари. Пре него одемо даље на следећу тему, ја бих само пар ствари појаснио. Ви сте нам рекли да се у 11. месецу 1991. године ЈНА још увек сматрала као војска општенародне Југославије, дакле да је она представљала целу федерацију, осим Словеније, која

се већ одвојила. Дакле, није била српска војска, него још увек југословенска војска.

Александар Васиљевић: Да, по називу. Био је и даље задржан назив Југословенска народна армија.

Истражитељ: Али да ли је та војска стварно представљала Југославију, или то већ постаје српска војска?

Александар Васиљевић: Ја имам и оне податке које сам раније давао, да није постала српска војска. Прво, по националној структури није била српска војска. Изнео сам оне податке, ја мислим са оне седнице врховне команде од 26. 10. 1991. године, да је у ЈНА било негде скоро 27 одсто старешинског састава који нису били Срби, Црногорци или Југословени по опредељењу. Изнео сам још један податак да је тамо негде крајем априла, мени се чини 27. 4. 1992. године, у ЈНА било још 602 војника Хрвата. Иако је хрватска прогласила самосталност, у ствари признала, по мојим сазнањима 15. 1. 1992. године. Изнео сам податак да је у летачком саставу Ратног ваздухопловства 52 одсто такође нису били Срби, Црногорци и Југословени, али формално, правно, тада још не постоји СР Југославија, него постоји СФРЈ.

Истражитељ: Дакле, војска је требало заштити народе СФРЈ?

Александар Васиљевић: Да. Све угрожене народе.

Истражитељ: Моје питање вама, као генералу те војске, али хоћу да ме разумете, ја вас не оптужујем да сте ви суделовали у овоме... Ја вас питам као генерала ЈНА, кад је ЈНА преузела те људе који су били у болници у Вуковару, дакле несрбе, може бити различите етничке припадности, али били су несрби. Да ли је она требала заштити те људе?

Александар Васиљевић: Апсолутно, без обзира на националну припадност.

Истражитељ: Дакле, војска је имала дужност штити те људе.

Александар Васиљевић: Да. Ја бих хтео да додам, колико је мени касније познато из неких збирних података, нису били тада предвајани у Вуковару сви људи који су били извлачени из рушевина. Значи нису били ту само искључиво Хрвати. Ту је било и Срба и других националности које су се ту затекле. Значи, све је излазило из тих рушевина, и од ратних дејстава страдали су и Срби и Хрвати, није бирано у кога ће се гађати. Али пошто је тема Овчара, па сам имао касније када је изашла оптужница и та документа и спискове, претпостављам да су тамо стрељани само Хрвати, а не и Срби и други.

Истражитељ: Питање моје није везано за (неразумљиво), нисам сад хтео конкретно да говоримо о различитим етничким групама, него питање моје је било везано за чињеницу да су ти људи требали бити заштићени од стране војске.

Александар Васиљевић: Али од кога? Ко их је угрожавао? Ако могу да питам...

Истражитељ: Људи који су били убијени у Овчари били су пре тога у болници. То су били жене, мушкарци... различите етничке припадности, и неко је извршио селекцију. И под заштитом ЈНА ти људи су били пребачени од једне локације до друге локације, и негде на путу су били убијени. Питање моје ради се само о томе да ли је војска имала дужност да их заштити.

Александар Васиљевић: Имала је. Свако, ако је лишен слободе, пошто сам и ја био полицајац, свако лице које је лишено слободе мора бити заштићено, без обзира о коме се ради. И мислим да ту никаквог спора нема да ли је те људе требало заштити. Али је питање, то смо јуче разговарали око тога, око услова у којима се то догађало, и да ли по коју цену су ови могли да их ставе у заштиту? Ја верујем да ћете ви имати више информација шта се тамо све догодило, па ћете онда имати и информацију око тога у којим условима је то урађено. Према ономе до чега сам ја дошао, кроз накнадни разговор са људима које сам споменуо, извукао сам закључак да тамо није било адекватних старешина активних, који би на основу нечега што се већ пре тога догађало, требало или да поставе јако обезбеђење са професионалним саставом полиције, или су их требали одмах транспортовати према сабирним центрима. Али из оног разговора са Шљиванчанином, ја мислим да је то била 1998. година, који сам споменуо, из два притиска врло свежа иза тих догађаја, од Горан Хаџић, ти су притисци били писмом, које су упутили генералу Животи Панићу, а затим и директан долазак у Митровицу да преузме те из сабирног центра. Ја имам утисак да би тамо била друга, у ствари прва Сребреница, да људи нису одатле извучени били. И права је штета што ти људи нису упућени одмах према сабирним центрима. Али ничег спорног нема да су требали да их заштите. Који су услови били, ја не знам, и да сад кажем, ја да сам био тамо, ја бих их заштитио. Не знам ни услове какви су били, да ли су могли, да ли је било опасно... Али то је по моме и питање части и униформе која се носи, да се мора заштити онај ко оружје нема. Не знам више шта да кажем.

Истражитељ: Ја бих хтео само још једно питање додати. Према вашим сазнањима, након што се сазнало за овај инцидент у Овчари, да ли је иком било суђено за то?

Александар Васиљевић: Ја прво не знам...

Истражитељ: Колико ви знате?

Александар Васиљевић: Не, не. Значи, не знам ко је сазнао, када, прво за то. Значи ја сам испричао када сам ја сазнао, то је или крај 1993, или почетак 1994, ја сад не могу да се сетим, и то сам рекао у Управи безбедности. Све што сам ја у међувремену прикупљао кроз разне контакте, Димитријевић или неко од његових заменика је то бележио. Да ли су и они на бази тога што сам ја рекао, а не знам да ли сам први то рекао, можда су имали сазнање пре тога, и да ли су и они то оперативно или на други начин скупљали податке и проверавали, ја то не знам, нисам питао и не знам. Али инсистирао сам био на томе оном причом „кад до тужиоца допре глас он је дужан..." То сам питао зашто се не покреће, питао сам, овај, Димитријевића и људе у управи, зашто се не покреће поступак. Зашто се Шљиванчанин шаље у школу националне одбране, која је резервисана за генерале? И онда почетком 1998. године је почео поступак у Војном суду у Београду. То знам по томе што сам ја позиван као сведок да дам изјаву. Да ли сам ја био први у давању изјаве или задњи, значи то не знам, мислим да је јануар, извињавам се да нисам погрешио годину, ја сам рекао 1998.

Истражитељ: Сећам се да смо разговарали о томе јуче. Питање гласи – да ли знате да је ико био судски гоњен због тога?

Александар Васиљевић: Не. Колико је мени познато, да је гоњен, то би изашло у новинама.

Истражитељ: То је било моје једино питање. Да ли знате за то?

Александар Васиљевић: Значи, чак не знам да ли је и отворена, значи процедурално да ли је отворена званична истрага. Не знам, јер ако се истрага отвори, она иде у два облика – према поименичном лицу које се окривљује, или према непознатом починиоцу. Који је облик, ја не знам. Један од ова два, да ли је према конкретно Шљиванчанину, Мркшићу, Радићу, или према непознатом починиоцу, то не знам.

Истражитељ: Генерале, ја бих вам хтео показати два документа. Први документ носи број 0089-0441, а друга страна истог документа 0089-0442. Ово је копија закона Источне Славоније, Барање и Срема. Обратите пажњу на члан 19, то можете прочитати, на ћирилици је.

Александар Васиљевић: Да, хвала.

Истражитељ: Генерале, ви сада имате документ на ћирилици, на српском језику, и ја ћу само за траку рећи, нећемо сада све прочитати. Ово је дакле решење, односно одлука да се припоји Територијална одбрана Српске области Славоније, Барање и Срема оружаним снагама СФРЈ, и та одлука је донета 9. 10. 1991. године. Има овде и писмо, за траку ово је документ број 97, из књиге Илије Петровића, страна 260. Ово је писмо Бранку Костићу, које је послао Илија Кончаревић, ако можете прочитати.

Александар Васиљевић: Да...

Истражитељ: Само сад за траку, Илија Кончаревић овим писмом даје Бранку Костићу информацију да је Територијална одбране Источне Славоније, Барање и Западног Срема претпотчињена оружаним снагама СФРЈ. Питање моје гласи, јуче сте споменули Станка Вујановића и Мирољуба Вујовића. Колико ми знамо они су били команданти Територијалне одбране у Вуковару. Капетан Драгић, који је један од оптужених за Овчару, је имао део свог штаба у кући Станка Вујановића у Новој улици у Вуковару. Опет, како генерал ЈНА, према овим документима нама изгледа да је Територијална одбрана била претпотчињена ЈНА. Да ли можете дати коментар на то?

Александар Васиљевић: Добро сте рекли да вама то „изгледа". Ова документа су једностране одлуке нечега што се зове САО, Српска област Славонија и тако даље, и они кажу да су постали саставни део СФРЈ. А где је Скупштина СФРЈ, где је промена устава, по којима се то дефинише да су они саставни део те нове Југославије? Дакле, ово је колико ја могу да видим, њихова иницијатива и покушај да то прогласе, то је лако. Недостаје шта је урадио Бранко Костић и Председништво СФРЈ. Да то прокоментарише да ли ће ући у процедуру, да ли су то прихватили или нису, али тиме ће се бавити правници и адвокати. Друго, они кажу за своју централну одбрану да је постала саставни део оружаних снага СФРЈ. Не знајући за ову одлуку кад сам објашњавао принципе командовања оружаним снагама, а могу да донесем Устав СФРЈ, па да се онда копира или да вам се покаже како је уређено командовање оружаним снагама.

Они су Територијална одбрана и остају Територијална одбрана, као компонента оружаних снага СФРЈ, једна самостална компонента оружаних снага СФРЈ. Друга компонента је ЈНА. Да ли је донета одлука да се у зони борбених

дејства Територијална одбрана, самозвана ја бих рекао, то је моје тумачење, Територијална одбрана САО Славоније потчињава јединицама ЈНА. Ја не знам да ли такав акт постоји. Можда постоји, ја не знам. Сад да пређем на чињеницe. Ни на једном од састанка, нити у генералштабу или ССНО, лакше ћу у жаргону да говорим, генералштаб, значи у ССНО да употребим прави израз, нико од нас није био упознат са оваквом одлуком. И друго, добро је да сам дао, а не знајући за све то, са неким својим малим ризиком, записник мој са седнице врховне команде, 26. октобра. Дакле то је само 15 дана након овога што је ова одлука донета и објављена у „Службеном листу". Колико ја знам пропис, свака оваква одлука стаје на снагу осам дана по објављивању у „Службеном листу". Нема ни речи о томе, а ја то нисам прескакао да не бих записао, јер то би била веома значајна одлука. То је што коментаришем ово што сам прочитао. Значи апсолутно, нама нико, нити је то саопштио, ми смо то тако третирали. Али таман да је и ово тако прихваћено, они би требали да буду одбрана Србије, јер су постали аутономна област, значи нема аутономне области Југославије. И сад ћу се ја претворити у адвоката, не може бити саставни део Србије, када Србија није у Хрватској. Ја не знам где је имао капетан Радић своје место и где је био смештен, вероватно су ти подаци тачни. Али мислим да ће требати имати далеко поуздање информације, да ли су њему потчињени ови Мирољуб Вујовић и Миодраг Ланчужанин и овај Станко Вујановић. Претпостављам да је његова кривица, претпостављена кривица, не произлази само из тога везано за Овчару. Ја лично мислим, претпостављам да му је ту негде распоређена његова јединица, и он се сместио у тој кући, претпостављам. Тако да, ово је само, по моме, једна алузија да је он или њима био надређени, или они њему надређени, значи не знам, указује сада то што је био са њима у кући, вероватно су блиски били, није спорно, али у смислу субординације, то где је ко становао, то нема никакве везе. Не знам у чијој су кући у Негославницима били Мркшић и његов део штаба.

Истражитељ: Питање моје гласи, ако ви кажете да је Територијална одбрана такозване САО Источна Славонија, да та Територијална одбрана није била део оружаних снага, колико је вама познато, да је официр ЈНА снабдевао муницијом и оружјем те јединице, да ли би он морао одговарати за то?

Александар Васиљевић: Ја сам описивао стање како је било. Неки су носили панталоне од униформе, неки блузе. Аркан није припадник ни ЈНА, нити неке Територијалне одбране, а онда, онај документ који сам дао из августа 1992. године, доле на приморју, четничког команданта Вакића који тенкира возила на војној пумпној станици... произлази, сви који су хтели да се укључе у ту борбу, они су се наслањали позадински, то сам одавно рекао, на почетку разговора, на војску. Ја мислим да ће то мериторније од мене објашњавати команданти како су се нашли у тој ситуацији, због чега и како је то функционисало.

Истражитељ: Ја вас питам за ваше мишљење, као официра ЈНА, како је то требало бити.

Александар Васиљевић: Ја сам описивао како сам долазио до таквих информација, и рекао сам да сам негде крајем новембра имао опсежне информације око тога, и да је тада донета одлука да се очисте и растерају, и да се од војске

направи војска. Сад сам се сетио још једног детаља, али претпостављам да ви за то знате. Био је генерал Благоје Аџић као начелник генералштаба, са читавим генералитетом изузев мене, ја нисам био, у Вуковару, и обилазили су прве линије, и он је то све видео. Пошто је и он осумњичен, мислим да је то за њега право питање, али ово није значи, уређено једно стање. Ово је стање објективно, практичног грађанског рата унутра. То је једна страна. И друга страна, у којој ЈНА има не само Вуковар, у Вуковару је једна тачка. Ја сам споменуо Винковце, па Славонска Пожега, па Нашице, па да не набрајам гарнизоне. Ти су гарнизони блокирани, и та иста легална Територијална одбрана, али само на том простору хрватске где је већински хрватски живаљ. То је она компонента која се зове, и спомињао сам је, народна заштита. Нападају на властиту војску. Ја знам како би то требало да буде и јако ми је сметало што је то тако. И сад ми тај део смета. Зашто командири нису били одлучни да то очисте од себе? Ако се сећате, кад сам описивао разговор када сам био код Милошевића пред активирање, да сам му рекао да у таквим стварима не желим да учествујем, јер нисам ни онда хтео да учествујем.

Истражитељ: Генерале, хвала лепо на одговорима.

Александар Васиљевић: Извињавам се, ако могу сада, пошто је Вуковар, пошто сам се присетио онога, како се зове... Топола, значи ко је Топола, онај који је учествовао у ликвидацијама. То је Љубиша Павловић, родом је из Тополе, то је на путу између Младеновца и Крагујевца, а тај мој податак из 1997. године је да живи и ради у Смедереву. Значи 1997. је по овим мојим подацима он у Смедереву. То је везано за Вуковар.

Истражитељ: Генерале, пре него што дођемо до Ловаса, разговарали смо јуче о инциденту у згради ДБ-а, односно СДБ-а у Београду. Разговарали сте о томе како је један човек ушао у зграду, и тражио је новац који је требало бити исплаћен за неке услуге. Само да објасним о чему је реч, и користили сте реч „каса", на српском језику. Само ради тачног превода тога, шта сте тачно мислили кад сте рекли „каса"? Инцидент је забележен како сте ви то описали. Не ради се о садржају инцидента, ради се само о речи „каса".

Александар Васиљевић: Ја сам се прво био зачудио када сте рекли инцидент у згради МУП-а Србије, мислим да у преводу би ту више одговарао израз „догађај". И друго, ја нисам рекао да је то у згради МУП-а Србије, него у оквиру просторија јединица ЈСО, Јединице за специјалне операције. Мој је утисак да је то у Кули. То је друга напомена. Трећа напомена, са тим извором који је описао тај догађај, ја нисам лично контактирао, него човек, службено лице које је то мени пренело, знам да је тај извор апсолутно увек био објективан, аргументован и озбиљан. Значи, увек објективан и аргументован, ако нисте запамтили. Око питања шта је „каса". У том жаргону у нашем комуницирању, људи са којима сам ја у контакту, кад говоримо о „каси", мислимо у ствари на један челични орман који је висине најчешће око 1.80 m. Обично има дупла врата, и то третирамо као „каса". Да је то нешто што је уграђено у зиду, онда би израз био трезор. Дакле, ово је могло бити, значи, два челична ормана: у једном девизе, у једном нови динари.

Истражитељ: Хвала лепо. Мислим да је то довољно за објашњење. Генерале, да говоримо сад о Ловасу. Када сте први пут чули за инцидент у Ловасу?

Александар Васиљевић: За инцидент у Ловасу чуо сам највероватније 23. 10. 1991, на основу информације органа безбедности у Шиду, који су је послали свом претпостављеном начелнику безбедности 1. војне области у Београду.

Истражитељ: Можете ли нам рећи имена?

Александар Васиљевић: У Шиду је пуковник Љубиша Петковић, из одељења безбедности 1. војне области, за којег сам рекао да је погинуо 1992. године на Шари у хеликоптерској несрећи. Начелник безбедности у 1. војној области је генерал Миле Бабић. 24. октобра тај догађај који је био описан само као инцидент, без довољно детаља, можда је то благ израз, значи да се десио злочин, написао сам у једној уопштеној форми за савезног секретара и његове помоћнике.

Истражитељ: Нисам чуо први део реченице.

Александар Васиљевић: Значи, у том уопштеном облику, написао сам у информацији за савезног секретара и његове помоћнике, а када су стигли детаљи написани о томе, онда сам сачинио детаљну информацију, посебну информацију о томе 25. октобра и чини ми се да је она имала број 509, али сад ћу да видим. 540 је информација, од 25. октобра, насловљена је била као „Злочин над 21 мештанином", и ту информацију смо упутили, значи, поред помоћника и савезног секретара, начелника генералштаба, војном тужиоцу ЈНА, команданту Територијалне одбране Србије генералу Ђокићу, због тога што је у том догађају био присутан потпуковник Миодраг Димитријевић, командант Територијалног одреда из Ваљева, генералу Панићу и министру одбране Србије, генералу Симовићу. По тим подацима, 17. октобра поподне, мештани села Ловас су позвани од припадника одреда „Душан Силни", а са њима је био и Љубан Деветак, командант места Ловас. Поподне су их тукли, јер су их саслушавали вероватно, и убијају четири мештанина. Сутрадан, потпуковник Димитријевић са капетаном 1. класе, исто из одреда Територијалне одбране, Дарко Перић, планира да изврши претрес терена око села Ловас, и из одреда Територијалне одбране тражи добровољце за тај задатак. Нико се не јавља, а онда долазе из овог одреда „Душан Силни" и доводе мештане да они иду испред њих у претресу терена. И при томе ови наилазе на минско поље, мештани, од којих је неколико одмах погинуло, а међу којима и три из одреда ТО и „Душан Силни". И ови из одреда „Душан Силни" отварају ватру на ове мештане, када их је рањено укупно 12, од њих је накнадно умро још један, а по овим подацима страдао је 21 мештанин. Сутрадан, протерани су ови из одреда „Душан Силни" из тог рејона. То је урадила јединица из Крагујевца која је била лоцирана, резервисти из Крагујевца, значи резервни састав ЈНА из Крагујевца, а онда су органи безбедности у Шиду узели изјаве од ових припадника ТО и поднели кривичне пријаве тужиоцу. Ја сам онда иза тога, 28. 10, отишао у Шид да лично видим шта је то све што се догађа, и тад сам идентификовао да ту се креће некакав одред „Црногорац", и из тога шта ми је рекао орган безбедности, ја сам дао фотокопију дела који се односи на ову ситуацију, јер он је реферисао шире, о стању у јединицама. Ја бих хтео још један податак да вам дам, не знам да ли је у вези с овим или није. 23. 11. 1991, војна полиција 1. војне области Ловасу је пронашла 24 масакрирана леша, и то на сметлишту економије у Ловасу, девет

лешева, а 14 или 15 у јами поред сметлишта. Снимили су то ТВ камером, и о овом догађају информисали, обавестили МУП у Даљу, да би они извршили увиђај и предузели радње да пронађу починиоце. То је што имам везано за Ловас.

Истражитељ: Генерале, да ли сте сигурни да је ово исти Ловас?

Александар Васиљевић: Исти, нема два Ловаса.

Истражитељ: Јер има село Ловас, а има и пољопривредно имање „Ловас" близу Даља.

Александар Васиљевић: Па ја сам лепо рекао, на сметлишту економије, значи то је та Економија „Ловас", значи има село Ловас и Економија „Ловас". Значи ви сте у праву, јер ја сам прочитао на сметлишту економије, а не у насељу Ловас...

Истражитељ: Економија сад конкретно значи...

Александар Васиљевић: Економија, пољопривредна задруга, фарма.

Истражитељ: Да ли је ова информација ишла ланцем планираним?

Александар Васиљевић: Јесте, по овоме горе у генералштабу. Отишла је информација.

Истражитељ: Колико ви знате, је ли ико био осуђен за ово?

Александар Васиљевић: Не знам. Значи, обавештен је МУП који је тада већ постојао.

Истражитељ: Мислим да би то за сада било све о Ловасу. Можда ћемо се вратити овој теми касније. Пре него што одемо на паузу, говорили сте о снимку тих мртвих тела у имању, економији како ви кажете, у Ловасу. Да ли знате где би смо могли то пронаћи?

Александар Васиљевић: То је значи требало да остане код војне полиције у 1. војној области у Београду на Топчидеру, али да ли је то 10 година чувано или није, ја не знам. Ја сам рекао да, пошто је мене то исто интересовало, кад сам све ово сазнао, онда сам ја хтео сâм да дођем до неких папира, јер ја ову информацију нисам запамтио, ја знам да сам писао, о свему што се дешавало ја сам извештавао, али из одељења безбедности 1. војне области, или сада београдске војне области, 1. армије, нажалост је уништен највећи број документа, јер је ту у згради погинуо и пуковник из безбедности који је ту остао са том неизвученом архивом. Мислим да је био један војни полицајац са њиме, оба су погинули. Е сад, ја знам да је касније у листу „Време" објављено било, фотокопије извештаја који је писао потпуковник Еремија, јер и он је знао исто по тој линији, а сад, да ли је он знао тог органа безбедности, јер они су међусобно морали да размене информације. Знам да је то било објављивано и у томе, и стога мислим да то што је он изнео, да је то идентично са овим подацима које ја имам.

Истражитељ: Само пре него што одемо на паузу, ја ћу вам показати документ, за траку, то је документ од три странице, на српскохрватском језику, носи број 0040-0285, 86 и 87. Хоћете ли молим вас то прочитати, и да ли мислите да је то прави документ? Ја вас не питам за вештачење, него по начину како је написан, да ли сматрате да би официр ЈНА извештавао на овај начин?

Александар Васиљевић: Да. По форми како је ово написано, мислим да је ово слато као шифровани телеграм, а не као редовна пошта која иде куриром. То закључујем по овој десној страници, која није извучена по пропису, по

форми, до ивице листа. Ови натписи горе, ја мислим да... добро, то је 2001. година, јер то нису натписи који би били на тој депеши.

Истражитељ: Само за траку, тамо стоји број факса трибунала.

Александар Васиљевић: Да, добро. То је то значи. Не знам ово овде, то је допуњавано на другој страници још, дописано је руком, значи реченица гласи: „Део војних обвезника изјављује да их после истека тог рока нико не може спречити да иду кућама..." Ја претпостављам да је то дописано због тога што текст није читак, при копирању, и то би морало да буде исто откуцано на телепринтеру као текст, али претпостављам да при копији није било видљиво, а по смислу се види да иду кућама. Мислим да је то небитно, али само видим ту... По овим иницијалима доле, видим да то није састављао потпуковник Еремија, него неки његов вероватно референт у његовом органу. Али, по целој форми, а нарочито по изразима стручним и скраћеницама које су употребљаване, али и по овом податку где се каже „након чега је убијено четири мештанина из села Ловас", после оног саслушавања... Значи, на основу тога и овога што сам ја изнео што су органи безбедности информисали, да је то апсолутно веродостојно и тачно.

Истражитељ: Генерале, да ли можемо сада отићи на кратку паузу од пет минута?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Сада је 16.32. Прекинућемо разговор.

Александар Васиљевић: Јасно.

Истражитељ: Генерале, да ли можемо да се сложимо да је сада 16.42?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Наставља се разговор. Да ли се слажете да нисмо разговарали о предмету у току паузе?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Истражитељ: Будући да смо били на паузи, морам вас још једанпут упозорити да не морате рећи ништа, нити морате одговарати на моја питања ако то не желите. Да ли сте још увек спремни суделовати у разговору без присуства правног заступника?

Александар Васиљевић: Јесам.

Истражитељ: Генерале, пре паузе смо разговарали о ситуацији у Ловасу. Оставићемо сад то, и сад бих разговарао о другој теми. Ако се сећате, ви сте нам дали документ под бројем 012-91/93, горе пише: Република Србија, МУП Србије. Хоћете ли то погледати молим вас?

Александар Васиљевић: Хоћу.

Истражитељ: Можете ли ми рећи, према овом документу, Миле Мркшић је био командант 1. тактичке групе?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Можете ли нам објаснити ово наређење, према овом вашем сазнању, шта оно заправо значи?

Александар Васиљевић: Значи да се може лепо насмејати. Јер вероватно ту им је бојлер, телевизор, шпорет и тако... Мислим, то сам се пошалио. Али, и смешно и жалосно је. Ја не могу да протумачим која је то ситуација, не знам ни који је то, да је он био командант тактичке групе, то је месец који, пети месец

1993. године. Да подсетим да сам ја још у тој правној процедури, јер сам био, мени је суђење било завршено 8. 4. 1993, а правоснажност ослобађајуће пресуде је била у августу те године. Ја немам никаквих комуникација, нити смем да уђем у генералштаб, нити људи који су ме знали смеју са мном да контактирају. Тако да, не знам у којој ситуацији, поводом чега се Мркшић нашао у тој тактичкој групи негде у западној Србији, али је очигледно да неко наређење има, вероватно да су неки пунктови били на неким местима, који су контролисали шта ко износи, због чега је ова јединица у Бајиној Башти за посебне намене морала ово да изда јер је наилазила не неке војне контролне пунктове. Значи ја не тумачим да је Мркшић овде дозволио да се ово износи, него да постоје пунктови који контролишу шта ко износи. И успут, што није везано за ово питање, видим да је наслов „Јединица за посебне намене МУП-а Србије". Терминолошки много подсећа на Јединицу за специјалне операције, кад би се преводило.

Истражитељ: Генерале, ова тактичка група 1 која се ту наводи, да ли је то била јединица ВЈ, ЈНА, или ВРС?

Александар Васиљевић: Не, ЈНА није, ЈНА више не постоји. Формирањем Савезне Републике Југославије, ЈНА је преиначена у војску те нове државе. Али ја претпостављам да су ти пунктови, пошто знам где је Бајина Башта, она је на Дрини, а очигледно је да се овај „ратни плен", под знаком навода, не пребацује у Босну, него вероватно или из Босне, или из правца Босне према Србији, па из тога произлази да су ти пунктови, не знам где је Мркшић, али су пунктови на територији Србије. А заиста не знам уопште ни да су формиране тактичке групе, ни да је он ишао тамо, јер добар део тога ја сам у затвору и не знам.

Истражитељ: Добро, хвала. Сад имам једно друго питање, можда везано за језик, али не знамо. Али хтели бисмо то појаснити. У петак навече, када смо разговарали о Шешељу, и о постојању паравојних формација које су имале везе са политичким странкама опозиције, као што су на пример били Јовићеви, на енглеском је било преведено да су те јединице биле регистриране. Ви сте пуно говорили о тим паравојним формацијама и такође о, како сте их ви назвали, нелегалне ТО јединице. Због овог записника, да ли знате за регистрацију неке од ових јединица?

Александар Васиљевић: Имам прво једно, вероватно није добро, или није добро преведено или је погрешно. Нису јединице те такозване ТО илегалне, јер илегално је нешто што је јако скровито, што се тешко открива, што се не види. Вероватно сте мислили да кажете „нелегалне". То је прва ствар. Друга, не могу се озваничити нити евидентирати по прописима никакве наоружане скупине ван онога што је предвиђено Законом о Народној одбрани, и чиме је уређен оквир оружаних снага. Због тога се говори о паравојним јединицама. А ја сам заговарао да се језички исправније употребљава и „парамилицијске јединице". Паравојна је она, у ширем значењу речи, свака она која има оружје, а не ради се о легалној, законом уређеној формацији. Али ако иза таквих јединица организацијски и са фактичком командом стоји МУП, онда су то „парамилицијске јединице". Јер када се каже „паравојна", онда се мисли да их је војска, може да се помисли да их је војска организовала. Дакле, исправније би језички било користити: паратериторијална, парамилицијска, а ако се

каже „паравојна" значи да их је војска организовала. Но, ово су терминолошке финесе.

Истражитељ: Дакле, не постоји регистрација?

Александар Васиљевић: Не.

Истражитељ: Још једно питање из истог поља, и опет бисмо хтели чути ваше мишљење о овоме. 14. августа 1991. године, колико је нама познато, Влада Србије прихватила је закон 743 о регистрацији добровољаца у Територијалну одбрану Србије. Након тога, 13. 9. 1991. године, следила је упута ССНО број 899 о прихватању добровољаца у ЈНА. Ми претпостављамо да су ови документи повезани. Можете ли објаснити хронологију: прво Србија, а онда ССНО? Не би ли било логичније да је обрнуто: прво савезни ниво, а онда републички? Да ли би то могла да буде случајност, или српске власти имају утицај на ССНО? Да ли знате шта стоји иза ових наређења?

Александар Васиљевић: Значи, ја могу сада као неки експерт или вештак да тумачим ово, али ћу, ако се слажете са тиме, настојати да нађем Закон о Народној одбрани Републике Србије. Ја га не знам, у ствари савезни Закон о Народној одбрани, не Републике Србије, савезни закон, и Устав Србије из 1990. године. По Уставу Србије из 1990. године, председник републике, између осталих послова које обавља, наведено је да је он командант оружаних снага Србије у миру и рату, што значи да је Територијална одбрана његова оружана сила. Ја бих ово овако, овај, тумачио, овако то схватам: нема ратног стања и долазе, долазе добровољци који хоће да се укључе добровољно у јединице, у овом случају Територијалне одбране. И претпостављам да се ради о наредби како да се примају ти добровољци, а не о Закону о добровољцима како сте ви то рекли.

Истражитељ: Ради се о правом декрету.

Преводилац: Ради се о правом декрету, али сад не знам тачно, декрет је као закон који председник или неко једноставно проглашава.

Александар Васиљевић: Можда је уредба.

Преводилац: Уредба, да, то сам... У реду.

Александар Васиљевић: Може да буде уредба, јер он у стању непосредне ратне опасности, у ванредном стању доноси уредбе. И уредба не мора као закон да иде кроз скупштинску процедуру и... А ово што сте рекли да је ЈНА или ССНО то питање регулисао, то би морала да буде наредба или наређење. Ја претпостављам да се ту регулишу они центри што сам рекао у Смедеревској Паланци, и још један ја мислим да је био у Војводини. Где долазе добровољци, коме се јављају... И у рату 1999. године било је наредбом регулисано начин и критеријуми за пријем добровољаца у Војску Југославије. И центар за њихов пријем је био у Гроцкој. Не бих могао да кажем да је то произашло једно из другог, него из ситуације у којој нема мобилизације, није ратно стање, да војни обавезници и резервисти, терминолошки лакше ће да буде, војници у резерви заиста су опортунирали у одзиву у јединице. А због тога се ишло и на пријем добровољаца, али на начин који је уређен наредбом. Али они не би требало да буду посебна добровољачка јединица, него преко центра за попуну шаљу се тамо где треба да оду: 5 у једну 10 у другу итд. јединицу.

Истражитељ: Пуно хвала. Генерале, још једна ствар. Јуче сте нам доста детаљно објаснили о такозваним маневарским јединицама ТО које су могле

бити размештене у другим територијама уз одобрење председника републике. У случају присуства српске ТО у Хрватској да ли би то било са сагласношћу председника Србије или Хрватске?

Александар Васиљевић: Знате шта, ја се, ја сам дао своје тумачење из угла којег ја опште познајем, а пошто то треба да буде за вас, прецизне ствари, тачно како је регулисано законом, јер ви знате стање како је било, а биће интересантно да се види да ли је то у складу или није у складу са законом. Зато предлажем да донесем овај Закон о Народној одбрани ако га немате, савезни Устав и Устав Републике Србије из 1990. године. Ако се слажете да би то ишло брже, ја ћу га прочитати, и онда сам спреман да се коригујем ако сам негде тумачио супротно од онога што пише у закону, јер колико год сам ја био генерал, мој посао је нека друга област, овај, имам општа знања али немам прецизна. Значи, ако се слажете, ја ћу то, то, могу, овај, у току сутрашњег дана може, да нешто прочитам и онда могу да дајем децидније одговоре. Сад износим то мишљење. Нарушен систем Територијалне одбране у Хрватској на делу који контролише тадашња власт у Хрватској са Туђманом на челу, јер ако неко блокира и напада на гарнизоне ЈНА, било би нормално да се јединице Територијалне одбране Хрватске сукобе са тим снагама које учествују у оружаној побуни, али очигледно да је тај систем потпуно поремећен. Зато предлажем да погледамо закон и да онда имате ту (неразговетно).

Истражитељ: Генерале, нама у ствари не треба ваше мишљење о овоме, јер ћемо то морати оставити правницима. Не ради се о вашем правном мишљењу, већ о вашем искуству и о мишљењу вас као генерала ЈНА. Ако не знате детаље, то је у реду, не треба се онда...

Александар Васиљевић: Значи, ово конкретно питање, како сада, ко је надлежан и ко је прописао, и да ли је имао право да јединице Територијалне одбране Србије пошаље у... на простор Хрватске. По моме би такву наредбу морало да донесе Председништво СФРЈ, јер не може председник једне републике да се проглашава надлежним на територији друге републике где постоји такође председник, али пошто председништво републике има овлашћење да командује оружаним снагама у целини, а то значи по линији Територијалне одбране, преко председника републике, ка штабу Територијалне одбране републике. Онда би само Председништво СФРЈ, цело или крње, сасвим свеједно, или смањено, могло да донесе такву наредбу, то је моје тумачење.

Истражитељ: Добро, хвала. Генерале, ако бисмо могли да се вратимо назад на злочине у Хрватској. Као што сте рекли, ви сте видели оптужницу за председника Милошевића за злочине у Хрватској, и ја сам сигуран да сте из те оптужнице сазнали за злочине у Шкабрњама и Надину, близу Задра.

Александар Васиљевић: Да ми то нисте рекли где је, не бих ни знао.

Истражитељ: Моје питање је: у време кад сте ви били шеф КОС-а, да ли сте ишта знали о овим инцидентима?

Александар Васиљевић: Апсолутно не. Апсолутно не. Сигурно, мислим рекао бих као и за Ловас, поступио бих вероватно као и за Ловас. Не бих морао да правим изузетак у било чему. Заиста сам први пут то прочитао и сазнао из навода у оптужници.

Истражитељ: Исто питање имам и за Баћин, Воћин и Хрватску Дубицу.

Александар Васиљевић: Не. Знам где је Воћин, то је у Западној Славонији. Претпостављам да овај Баћин по облику тежи је исто ту, али не знам заиста. Ја мислим да тај простор тог дела Славоније горе, негде око Пакраца и цео тај део, да је то било празно, да ту уопште није било јединица ЈНА, колико ја знам, не знам заиста.

Истражитељ: Да ли сте имали неку информацију о злочинима почињеним у Даљу, Барањи и Ердуту, нарочито у Грабовцу и у области Барање?

Александар Васиљевић: Не, сигурно не. Ово о Ердуту знам само онај део који сам испричао. Да је ту био, овај, јединица и смештена, Аркан са тим својим (неразговетно) који је ту имао...

Истражитељ: Сада, ако можемо прећи на Дубровник. Имате ли информацију шта се дешавало у Дубровнику 1991?

Александар Васиљевић: Ја не знам, заиста не знам шта се догодило. Ја сад кад сам разговарао са генералом Јокићем, онда ми је он рекао зашто се оптужује, за страдање, ја не знам колико... педесет и чини ми се три цивила. Код дела доле, сад што се зове то, Дубровачко ратиште неко, значи, ја сам, значи знам да је формирана Друга оперативна група у Требињу која је обједињавала дејства на том ширем простору Херцеговине, источне, овај, Херцеговине, да је за команданта, првог команданта те територијалне групе био одређен Миле Ружиновски, али да је он убрзо враћен у Београд, вероватно зато што је био Македонац. Онда је постављен, ако се ја не варам, постављен је генерал Јеврем Цокић, и кад је био на извиђању терена хеликоптером, погођен је хеликоптер и са њим је погинуо командант морнарице, а он је тешко повређен, и онда је постављен генерал Стругар. Ја никада нисам отишао у ту оперативну групу све до 6, значи у оперативној групи сам био 7. маја у Требињу 1992. године, око покушаја ослобађања заробљених војника око Травника. Сутра увече ја сам био пензионисан и враћен у Београд. Значи, мени је тај део потпуно замагљен, непознат, немам га у белешкама. Знам када је и како ушао ужички корпус, ушао у Босну, у простор те источне Херцеговине. То је, колико се ја сада сећам, било 20. септембра 1991. године, и тада је једна бригада из Никшића и један део јединица из Титограда нашао се на простору око Невесиња у источној Херцеговини. Значи тога се присећам, и долазио сам био у Невесиње, јер је тамо био проблем, овај, проблем са неким резервистима из Крагујевца, који су хтели да закаче топове и да се врате у Крагујевац. То је, мислим, што, заиста мало сазнања имам о томе.

Истражитељ: Ко је био официр КОС-а тамо, у Другој оперативној групи?

Александар Васиљевић: У Другој оперативној групи је био, био је онај ваздухопловац Мартић о коме сам ја говорио да треба да буде, да су њега хтели поставити за начелника Управе безбедности после одласка Недељка Бошковића, не знам му име.

Истражитељ: Да ли је он био или је требао бити постављен на то место?

Александар Васиљевић: Ја мислим... не, не, био је он постављен, јер он је био на дужности у Подгорици. Значи у подгоричком корпусу је био, а пошто је подгорички корпус чинио тај добар део састава те оперативне групе, онда је он био постављен тамо. Од тих којих се сећам, овај, то је био капетан један из безбедности који је мене пратио, сад ћу да се сетим презимена, он је био са

мном, ишао је доле до Чапљине и погинуо је 15 дана иза тога. Бига се звао, Бига, капетан Бига, не могу, не знам му име. И он је погинуо негде половином маја те године на аеродрому у Мостару.

Истражитељ: Знате ли ко је командовао тим операцијама тамо? Да ли је то био командант Друге оперативне групе?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Да ли је он потпуно одговоран као командант те операције, или је постојао неко изнад њега?

Александар Васиљевић: То нема, мислим, по хијерархији, то иде до Вељка Кадијевића, а у служби до мене. Он је имао фактички команду, јер то је у ствари стратегијска групација, зове се стратегијска групација. Он је требао да добије само од генералштаба само основни задатак шта треба, који циљ треба остварити. То се у војсци зове директива, а он је својим наређењима морао да организује како и на који начин и са којим јединицама то да, овај, учини. И тако се то једнако односи на команданта Прве војне области или било које војне области у то време, јер су то у ствари стратегијске групације, значи, највише команде у ЈНА. То су и врло високи чинови, то је чин генерал-пуковника, ко се ту постави. Ја мислим да је Колонел.

Истражитељ: Генерале, говорили сте о циљевима. Шта је био циљ те операције?

Александар Васиљевић: Листао сам свеске да, овај, прегледам и не могу да нађем, овај, то. Нисам могао да нађем да, значи проблем је, мало имам око тога записано, али ја што знам, рећи ћу. На једној страни је блокирана ратна морнарица у луци Лора у Сплиту, и гарнизони у зони у приморју и у том делу Хрватске. У западној Херцеговини одавно су формиране јединице ХОС-а, наоружани састави ХОС-а и блокиран је, блокирана је касарна у Чапљини и сва складишта која су била. Било је великих складишта у долини Неретве на херцеговачкој страни.

Преводилац: Шта је било са тим складиштима?

Александар Васиљевић: Значи складишта као војни објекти, војна складишта... 20. септембра је ушао у Босну ужички корпус и део подгоричког корпуса у источну Херцеговину, и они су изашли на обалу, на леву обалу Неретве са предњим крајем. Сећам се да је чини ми се 179. бригада из Никшића била на војном аеродрому Мостар који је био активан (неразумљиво). И онда се у Дубровник убацују снаге ЗНГ. У Дубровнику није било гарнизона. И сада постоје снаге које су у позадини иза ових линија. Ја претпостављам са војничког аспекта, значи, ја не улазим шта је, шта су политичари договарали и да ли су договарали, то заиста не знам. Њих је ту требало практично блокирати и елиминисати, јер су они из Метковића, затим Опузан. То су све места дуж јадранске обале, стално доводили те свеже снаге у Дубровник, и ту су правили један преседан да су прелазили преко дела територије Босне и Херцеговине којом она излази на Јадранско море. И тај Дубровник је требало блокирати само, али су онда почела дејства и из Дубровника, и иначе дејства уз целу ту јадранску обалу, јер су од Сплита ишли преко Опузана и вршили доток према Дубровнику, и ту је дошло до тог рата. Ја сам касније, ако ми верујете, касније читао да су хтели да праве Дубровачку републику, и да је Црна Гора хтела да уђе, да, у

ствари поседује Дубровник. То је што сам читао у новинама. Али преко Дубровника се могла угрожавати Бока Которска и друга ратна велика локација, где се налазила ратна морнарица. Ја се сећам да су се жалили на једном том састанку кад смо били у Босни, и конкретно председник Општине Неум, нисам сигуран да ли је он Бенедикт или како се зове, могу да пронађем, имам то забележено, овај, негде у свесци кад сам био у Мостару. Нисам сигуран о презимену, и био је министар унутрашњих послова Босне и Херцеговине Алија Делимустафић тада јер је било инцидената у Мостару око, на једној страни напада Хрвата на резервисте, а на другој страни провокација резервиста према цивилима да Фрањо Туђман у ствари преко Дубровника хоће да увуче Босну и Херцеговину у рат са ЈНА, јер пошто те снаге прелазе преко територије Босне и Херцеговине поново, овај, на простор Хрватске, овај, где је Дубровник, да ће тиме ЈНА почети да дејствује и по тој тачки по Неуму, а то значи почети рат у Босни. То је њихово тумачење било. Да, мислим, сад могу да, и тај мој утисак око Стругара кад сам отишао, то није битно, он је пун себе...

Истражитељ: По ономе што ви знате, да ли је стари Дубровник био под заштитом Унеска?

Александар Васиљевић: Нисам то раније знао, али сам прочитао и сад ми је... познато ми је то.

Истражитељ: У току те операције, да ли знате за нека дејства из старог града Дубровника?

Александар Васиљевић: Значи, било је тада преко телевизије, највише информација ја које сам имао, слушао сам телевизију, мислим да је свако вече било нешто... (неразговетно).

Истражитељ: Генерале, прекинућу вас овде. Ја говорим о информацијама које сте добили од војске.

Александар Васиљевић: Ја (неразговетно) не добијам. Значи то, овај, мислим, ја стално одговарам за оно што су радили команданти, али не извештава се линијом органа безбедности шта раде команде и каква су дејства и шта је. Али на састанку штаба кад имамо, па реферише овај начелник оперативне управе генералштаба. Ја то сад, кад сам гледао те, овај, бележнице, овај, чак то немам ни записано. Мене то, не интересује ме тај део уопште. Јер то је тај војни део. Кад је састанак врховне команде и кад сам ја ту у тој функцији, онда ја пишем, то је врховна команда, ја пишем то све. Али ово више слушам и информишем се тако. И онда, слушам и информишем се. Е онда, значи то што ми је остало у сећању, као није гађана, значи војска није гађала по старом делу него су тамо Хрвати запалили гуме, па онда имитирали да је рушен Дубровник. Али чини ми се да су били неки посматрачи који су, овај, тамо дошли, па је баш тада нешто иницирано и провоцирано да би војска отворила ватру, али у изразима је стално било „блокада" Дубровника, а не „напад" да се заузме Дубровник. Тога се сећам, али очигледно доле да је дошло до пуцања једних и, овај, других, то није спорно. Ја ћу још једно да додам, неко моје гледање неутрално на то. Дубровник је био демилитаризован град у оној СФРЈ од 1965. године. И ја сам уверен да ови нису ушли из ЗНГ унутра, оружани састав, и то направили да кажем њихов гарнизон, да уопште до тих дејстава не би дошло нити би се ишло на Дубровник, то је мој утисак. То је, ја сад могу да узмем да

поново нешто да прелистам у свескама, ако будем нашао ја ћу донети да вам то, овај, покажем.

Истражитељ: Било би од велике помоћи ако бисте нашли неке белешке о операцијама у Дубровнику.

Александар Васиљевић: Добро, погледаћу.

Истражитељ: Сада кад сте видели оптужницу, знате отприлике временски период о коме говоримо.

Александар Васиљевић: Видите чега се, овај, сећам када сте споменули време... Значи, имам записано, 30. септембра 1991. године, имам записано у својој бележници. Кад је Вељко Кадијевић позвао све команданте да ли имају поверење у њега или немају после оног покушаја пуча. У закључку тог састанка, једна од тих тачака стоји: „колико још сутра почети са блокадом Дубровника". Значи то је 30. септембар 1991. године. Листао сам свеску пре тога, тражим око Дубровника, немам уопште ништа записано да, значи био сам на састанцима. Добро ја сам бивао и одсутан, али на великом броју састанака штаба или колегијума сам био. Први пут реч „Дубровник" имам тада записано и ово што сам рекао.

Истражитељ: Хвала вам. Генерале, оставићемо сада Хрватску. Имаћу још неколико питања касније, за сада би то било све. Али ја бих сада дао реч свом колеги да вас он пита нешто у вези Босне. Хоћу рећи да сте на велики број тих питања ви већ дали одговор када сам вас ја испитивао, зато што су то општа питања о ситуацији.

Александар Васиљевић: Могу да се пошалим иако је истрага, али стално има „о томе толико па ћемо после о томе", али добро. Ако дозвољавате, док је та Хрватска и док ми је ово свеже, овај, ја се извињавам господину поред... Настојао сам да проверим ближе ко је Ајдиновић и шта се с њим то догађало, потпуковник Ајдиновић. Значи, официр безбедности у 13. ријечком корпусу. По наређењу начелника одељења безбедности Загребачке војне области, по том наређењу пуковник Ајдиновић је упућен у Плитвице 1. априла 1991. године у састав снага које су раздвајале, у састав снага ЈНА које су раздвајале МУП Хрватске и локалних Срба из Крајине или Баније, не знам који је, мислим да је Банија тај део, али Крајина (неразговетно). Породица у Ријеци, и кад је извлачен ријечки корпус у дубину територије, значи кад је био евакуисан, па и у време блокаде гарнизона, он је чешће одлазио у Ријеку и због тога је било проблема. Преселио је комплетно био и своје ствари, овај, што није било карактеристично за друге официре, и биле су сумње према њему да је он са неким тамо у контакту од тих људи у МУП-у Хрватске. Знам следеће, да је дошао начелник одељења безбедности, тада је био пуковник Бошко Ќелечевић, у радни сукоб да тако кажем, не ратни него радни, због његовог слабог рада на тој функционалној дужности где је био, а мислим да је постављен, по овоме што знам, у неку од оних оперативних група, од оне три оперативне групе које су биле. И да је крајем године, највероватније да је то децембар, ја сад нећу, пошто знам онај датум сад да кажем да је то било 1. децембра па није било тада, овај, али он је бацио службену легитимацију, овај Ајдиновић.

Преводилац: Бацио?

Александар Васиљевић: Бацио легитимацију. Значи, неће више да буде у безбедности, и демонстративно је тиме изашао он из службе. Ја сад не могу да кажем да, нити се апсолутно сећам тога, јер би испричао одмах, да је он, сада дошао допис па да је, му је престала служба, па извештен, значи, ја то не могу да се сетим, да ли је то извештавано не могу да се сетим. А онда се 1993. године појављује у Главном штабу Републике Српске, Републике Крајине ове Книнске тамо, да он наводно има од тих локалних власти тамо постављење за начелника безбедности, али никаква наредба о томе није постојала ни у штабу ни у... Постојао је тада официр безбедности који је био начелник тог штаба, начелник органа безбедности у Главном штабу. Значи он долази као „мене су послали" и по линији овога. Је ли то Тоша Пајић? Ви се ми рекли Пајић.

Истражитељ: Добро, доћи ћемо до тога, али ћемо због преводиоца направити паузу. Можемо ли се сложити да је време 17 сати 55 минута?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Интервју се прекида због кратке паузе.

Генерале, можемо ли се сложити у вези са временом? Сада је 18 сати 4 минута.

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Интервју се сада наставља. Генерале, да ли се слажете да о овоме нисмо разговарали у току паузе?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Будући да смо имали ту кратку паузу, морам још једном да вам поменем да не морате да кажете ништа нити да одговарате на моја питања осим ако то сами желите. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Генерале, да ли сте још увек ради да наставите овај интервју без присуства правног заступника?

Александар Васиљевић: Јесам.

Истражитељ: Хвала. Пре него што смо направили кратку паузу, разговарали смо о нечему и нисмо имали прилику то завршити. Можете ли наставити тамо где смо стали?

Александар Васиљевић: Дакле, дошло је, негде крајем године, вероватно у децембру 1991. године до инцидента између Ајдиновића и пуковника Келечевића, и Ајдиновић је бацио легитимацију службену и отишао. Рекао сам и то да не могу да се сетим ја за тај дога... није ми био у сећању, да сам о томе извештаван. Рекао сам то да је негде 1993. године долазио у Главни штаб Републике Српске Крајине, и да је рекао да је послат ту да ће примити дужност начелника безбедности у штабу, али никакве наредбе о томе нису стизале, па је то тумачено као да је то нека провокација. Овај човек који ми је дао ове информације, ради се о службеном лицу у органима безбедности Војске Југославије који више није, који се налази у статусу пред пензионисање, да је установљено негде 1995. године да је Ајдиновић учествовао у шверцу возила из Републике Српске Крајине у Југославију. Да... Затим, да је Тоша Пајић 1991. године био начелник СУП-а у Војнићу, а да је касније радио као службеник СДБ-а негде у Војводини. То је, овај, што имам информације.

Истражитељ: Хвала вам, генерале. Као што сам рекао, ја ћу сада дати реч свом колеги.

Преводилац: Поменули сте нешто у вези Мартића....

Истражитељ: У реду. Причали сте о Мартићу, и изгледа да није било преведено како треба. Можете ли се мало вратити на то и поновити шта сте рекли о...

Александар Васиљевић: Поновићу. То је пуковник. До постављења у Другу оперативну групу у Требињу био је начелник безбедности у подгоричком корпусу, а касније када је смењен генерал Недељко Бошковић, генерал Божидар Стевановић намеравао је и вршио притисак да Мартић прими дужност начелника КОС-а, што није било прихваћено.

Истражитељ: Да ли говоримо о начелнику КОС-а у оквиру Југословенске армије, или начелнику КОС-а у ваздухопловству, јер је Бошковић имао обе позиције.

Александар Васиљевић: Не, не. Начелник управе безбедности КОС-а у Војсци Југославије. Да... Требало је да ту функцију прими, али није, Мартић.

Истражитељ: Генерале, имам само неколико питања пре него што завршимо за данас, и ја бих кренуо од Босанског Шамца. Када сте прво сазнали за присуство „Црвених беретки" у Шамцу?

Александар Васиљевић: Ја немам никакве информације да су „Црвене беретке", док сам био у служби, биле у Босанском Шамцу. Оно што знам о Босанском Шамцу и проблемима тамо који су били, то је после изласка из затвора, дакле негде у току 1993. године, а то је да је генерал Недељко Бошковић, када је ишао у Сарајево негде у другој половини или пред крај маја 1992. године, одвео и предао у Сарајево брата од стрица Алије Изетбеговића, који се зове Изет Изетбеговић.

Преводилац: Нисам баш схватио шта је он радио са њима.

Александар Васиљевић: Одвео га у Сарајево и предао га, ја мислим да га предао Јерку Доки, Јерко Доко. Затим, да су наводно из рејона Шамца, или конкретно да ли... села Колибе, привели некога, ја мислим да је Селимагић или Селимовић, не могу да будем сигуран у презиме.

Преводилац: Шта је било са њим?

Александар Васиљевић: Приведен је у, ја ћу да употребим, из тог села Колибе на аеродром Батајницу, који је наводно признао да је силовао, убијао Српкиње и Србе, али да је умро у том његовом затвору, у Бошковићевом том притвору који је био на Батајници. Затим, да је са овим Изетбеговићем одвео и нека друга лица, сад знам која, одвео Вахида Каравелића и још тројицу официра муслимана из Патриотске лиге народа са подручја Тузле, а чија је јединица учествовала у нападу на, код места Љубача код Тузле, где је погинуо поручник, командир чете полиције са аеродрома „Дубраве". А за њих је добио у размену два официра који су били заробљени у Добровољачкој улици. Дакле око Шамца и тога што се зове нека акција „Коридор", ако се не варам, веома мало или готово ништа не знам, значи то су ми сазнања за која се сада сећам.

Истражитељ: Сећате ли се да сте упознали особу која се зове Симо Сарић?

Александар Васиљевић: Не. Ја у Шамцу нисам ни био.

Истражитељ: Он тврди да је почетком маја 1992. године отишао у ССНО у Београд и жалио се о покољу у Црквини близу Шамца.

Александар Васиљевић: Сигурно не. Ја сам раније причао да сам 6. маја најкасније отишао у Мостар, и у Требињу 8. маја сазнао да сам пензионисан, а овде је речено почетак маја. То значи да би требало да буде од 1. до, или ако имате ближе, ако знате датум, овај, кажите ми. Ја не спорим да би он могао да буде у управи, али ја нити знам за то име, нити знам човека. Стварно не знам.

Истражитељ: У ствари, он је један од оптуженика у предмету „Шамац" који се већ води у Хагу.

Александар Васиљевић: Не, сигурно га не знам. То први пут чујем сад.

Истражитељ: Дакле, никад нисте чули за њега?

Александар Васиљевић: Не, нити га видео, нити знам, нити ми је презиме познато. Значи, да подсетим. Од 11. маја је, то је понедељак, је Недељко Бошковић начелник управе. Да...

Истражитељ: Онда идемо на Зворник. Знате ли о догађајима у Зворнику са почетка априла 1992. године?

Александар Васиљевић: Изузев онога што сам споменуо шта сам сазнао око уласка оне четворице из „Жутих оса" које је упутио Недељко Бошковић са папирима да се јаве начелнику центра државне безбедности у Тузли Горану Жугићу, а код њих је полиција у Зворнику, милиција у Зворнику нашла жице за дављење људи.

Преводилац: Где? У полицијској станици, или где?

Александар Васиљевић: Не, на мосту су их ухватили у Зворнику. Значи на мосту у Зворнику 6. маја по мојим сазнањима, извињавам се, 6. априла, милиција је ухватила четворицу припадника „Жутих оса" од којих су два имала код себе жице за дављење људи. Имали су код себе допис потписан од Недељка Бошковића да се јаве Горану Жугићу у Тузли. Ништа друго не знам око дејстава у Зворнику. О овом податку који сам добио 8. априла 1992. године написао сам информацију у два примерка и доставио генералу Аџићу који је заступао савезног секретара за Народну одбрану, и генералу Животи Панићу који је био начелник генералштаба. За ту информацију сазнао је врло брзо Бошковић, и онда ми је крајем априла, ја мислим 27. априла 1992. године телефоном запретио да ће ме ухапсити. То је догађај тај.

Истражитељ: Знате ли ко је био командант Територијалне одбране у Зворнику?

Александар Васиљевић: Не знам. Не знам заиста.

Истражитељ: Јесте ли икад чули за име мајор Марко Павловић?

Александар Васиљевић: Не.

Истражитељ: Највероватније, његово право име је Бранко Поповић.

Александар Васиљевић: Не знам заиста. Ја морам, ако дозвољавате, ја претпостављам да имате велика очекивања да ћу ја знати око тих догађаја у Босни. Моја активност је била велика у Босни на успостављању заједничких пунктова између МУП-а Босне и Херцеговине и војне полиције ЈНА. Било је успостављено 39 пунктова. На тим пунктовима је одузето до априла 1992. године, да се разумемо, 8.000 цеви различитог оружја и од Срба, и од муслимана, и од Хрвата. Пунктове нисмо успоставили, могли успоставити у западној Херце-

говини због екстремности ХОС-а на том терену, али је био пункт на мосту у Чапљини, на реци Неретви где су КОС-овци убили једног милиционера МУП-а Босне и Херцеговине, након чега је и тај пункт био укинут.

VI.
Петак, 19. новембар 2001. године

Истражитељ: Добро јутро.

Александар Васиљевић: Добро јутро.

Истражитељ: Ово је видео-снимак разговора између генерал Александра Васиљевића и чланова Канцеларије тужиоца Владимира Дзуроа и Торе Солдал, вођеног у Београду 19. 11. 2001. Присутни су: Владимир Дзуро, Торе Солдал, генерал Александар Васиљевић и преводилац Мирјана Срећковић. Слажемо се да је време 8.38.

Александар Васиљевић: Слажемо се.

Истражитељ: Генерале Васиљевићу, хтели би смо да наставимо наш разговор са питањима која се односе на различите теме. Углавном о рату у Босни. Као што смо вам раније објаснили, на основу информација које трибунал поседује, сматрамо да постпадате осумњиченог по Статуту трибунала. Стога, пре него што вам поставим питања, морам вас обавестити о одређеним правима којима располажете као особа која је осумњичена. Као прво, имате право на помоћ преводиоца. Да ли вам одговара да Мирјана буде преводилац током данашњег разговора?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Истражитељ: Не морате рећи ништа, нити одговарати на наша питања ако то не желите. Све што кажете ће бити забележено, и може бити коришћено као доказ против вас у каснијем поступку пред међународним судом, укључујући и суђење. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Јасно.

Истражитељ: Питања која ћу вам поставити и сви ваши одговори ће бити снимљени на видео-траку током интервјуа. Сама трака са снимком такође може постати доказни материјал. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Генерале, имате право на помоћ правног заступника или адвоката по властитом избору. Ако не можете да приуштите правног заступника, међународни суд ће вам га бесплатно обезбедити. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Да ли желите да овом разговору присуствује правни заступник или адвокат?

Александар Васиљевић: Не.

Истражитељ: Ако у било ком тренутку пожелите да овом разговору присуствује правни заступник, молим вас да ми то саопштите и ја ћу прекинути разговор да би смо то организовали. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: На крају разговора ћете имати прилику да пружите додатне информације и да појасните било шта што сте рекли, уколико сматрате да је нешто било нејасно или двосмислено. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Као што сам раније објаснио, по завршетку разговора ће видео снимак бити прекуцан, и примерак тог транскрипта и видео траке ће вам бити достављене што је пре могуће. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Оригиналне траке са забележеним разговором ће по завршетку бити стављене у коверту и запечаћене. Ви ћете имати прилику да потпишете ту коверту. Да ли разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Данас бих да почнем са војском босанских Срба – ВРС. Ја знам да је ова војска формирана по вашем одласку из службе али, ипак бих вас питао нешто у вези са тим. Да ли знате када је одлучено да се формира војска босанских Срба?

Александар Васиљевић: Ја ту одлуку или тај састанак неки да је држан и да је неко донео одлуку да се формира та војска, значи то не знам. Али знам да је у току априла 1992. године на састанцима у генералштабу расправљано око будућег статуса ЈНА у Босни и Херцеговини. И у сећању ми је остала једна тврдња генерала Панића, који је био начелник Генералштаба ЈНА, да излазак из Босне и Херцеговине неће бити тренутан и у кратком временском периоду, већ да ће то бити неко поступно извлачење, по тој његовој причи, најмање од пет година. И сећам се сликовито његовог поређења, да ни Руси из Немачке нису изашли одмах, него ваљда у периоду од две године. Па нећемо ни ми ваљда из наше земље да изађемо за мање од тог периода. Ја сам са оваквим ставовима наступао и према старешинама у безбедности који су тада службовали у Босни и Херцеговини. И то је био један од разлога због чега ја своје ствари из Сарајева нисам пресељавао у Београд, иако сам био прекомандован у јулу 1990. из Сарајева у Београд.

Истражитељ: Које године у јулу?

Александар Васиљевић: У јулу 1990. Јер још нисам био добио стан, усељив стан у Београду. Онда сам ценио да би моје пребацивање тих ствари било у супротности са оним што сам им говорио. Даље, има још неких показатеља, значи, како се посматрало шта ће се догодити са војском у Босни. Крајем 1991. године вршен је откуп војних станова у целој Југославији, па је онда била повластица за оне који би уплатили цео износ за стан до краја 1991. године.

Истражитељ: 1990. је, рекли сте?

Александар Васиљевић: 1991. Имали су попуст и бенефиције. И тако је мој пуковник из управе безбедности, Миленко Глигоревић...

Истражитељ: Миленко, како сте рекли?

Александар Васиљевић: Глигоревић, који је имао стан за откуп у Сарајеву, отишао је непосредно уочи Нове године да изврши уплату по тој јефтинијој тарифи. Дакле, ни он, који је био на високој функцији у Управи безбедности, није веровао у то да ће ЈНА изаћи из Босне. Касније је овде имао великих проблема да добије било какав нужни смештај, јер је имао свој стан у Сарајеву. Ме-

ђутим, бивало је, значи ја сам 25. априла 1992. године био на контакту са Алијом Изетбеговићем у Сарајеву. А то је било ради уговарања састанка Алије Изетбеговића са Бранком Костићем и Благојем Аџићем око договора о статусу ЈНА у Босни и Херцеговини.

Истражитељ: Која сте рекли друга је била особа?

Александар Васиљевић: Благоје Аџић. Они су тај састанак имали дан касније у Скопљу, и тада је било договорено, по ономе што сам ја упознат, да треба да се формира једна интердисциплинарна група од представника власти у Босни и Херцеговини и ЈНА, по моделу како је то у фебруару 1992. године рађено са македонским руководством око извлачења ЈНА из Македоније. Да би се утаначило шта ће од ЈНА остати Босни и Херцеговини као новоформираној држави, а шта ће изаћи у Савезну Републику Југославију. До овог састанка, колико ја знам, никада није касније дошло. Ја мислим да је то битно пореметило, да су то битно пореметили догађаји од 2. и 3. маја у Сарајеву када је ухваћен био Алија Изетбеговић, и када је дошло до Добровољачке улице и до баш жестоких сукоба територијалних снага и ЈНА. Али се сећам и тога да је разговарано било, мени се чини од људи у Председништву СФРЈ, у оном скраћеном председништву, да треба да се генерал Кукањац повуче са дужности команданта 2. војне области, а да се тамо за команданта постави неко од месних генерала, месних Срба са тог простора. И тако ће бити постављен генерал Младић место њега. То је, овај, што до, можда ако ми будете постављали додатна питања, можда се још нечега присетим, али то је што знам.

Истражитељ: Да ли је стварање ВРС било више резултат поделе ЈНА, него стварање потпуно нове војске?

Александар Васиљевић: Није ми баш питање јасно.

Истражитељ: Да ли су босански Срби створили потпуно нову војску, или су делови ЈНА који су остали у Босни названи ВРС?

Александар Васиљевић: Ја мислим да је језгро те ВРС било од састава раније ЈНА. Али не искључиво од њих, него и од осталих, вероватно резервних официра или неких других који су били у српској ТО. А то је ишло, овај, по ставу да сви они који су били рођени у Босни и Херцеговини, из ЈНА, треба да остану у својој републици јер је то постала нова држава. Међутим, код мене, у органима безбедности, док сам био на функцији, нису одлазили они који су били родом из Босне, из ЈНА, на те дужности тамо. Тако, овај, Миленко Григоревић, тада је био пуковник, он је рођен из Бијељине, али је остао до краја ЈНА, до половине маја, значи остао је у Београду. Онда, сећам се да, причао сам оно раније када је генерал Живота Панић мени говорио да треба да идем за команданта корпуса у Тузлу, а то је све било почетком 1992. године. А ја сам рођен у околини Крагујевца. Међутим, после тог 15. маја и касније, значи крај 1992, 1993. присутно ми је да су вршени притисци на старешине који су родом из Босне да морају отићи тамо у ту армију. Само по чистој тој основи да су тамо рођени. Иако чак нису и они српске националности. То је пример сина од генерала Туманова који је по националности Македонац, а рођен је био у Тузли, и по тој основи је вршен притисак да треба да се јави у своју војску у Босни. Према неким мојим сазнањима, негде око 13.000 старешина бивше ЈНА је било упућивано не само у Босну, него и у ове друге Крајине. Али они су сви

ишли као на неки привремени рад, јер њима су породице остајале овде, у овом делу Југославије. Имам негде у сећању податак да је у целој бившој ЈНА негде око 8.000 старешина било са простора Босне и Херцеговине. Ту не мислим само на Србе, него на све те младиће који су из Босне и Херцеговине ишли у ЈНА. А од њих тада већ 6.000 службовало у Босни и Херцеговини, почетком 1992. године. Сада може да изађе нелогично, јер сам рекао да их је око 13.000 отишло, али не у Босну, него и у оне крајине друге. Многи након пензионисања, кад су испунили услове за престанак активне војне службе, вратили су се поново овде, у СР Југославију. Колико ја знам, има их негде око 5.000.

Истражитељ: Да ли су се официри рођени у Србији придружили војсци босанских Срба?

Александар Васиљевић: Било је и таквих, али мислим да су то знатно мањи процент, скоро занемарљиви. Али, било их је који су ишли тамо.

Истражитељ: Рекли сте да су босански Срби почели да, преузели своје дужности у Босни. Да ли то значи да су припреме за стварање војске босанских Срба почеле већ почетком 1992?

Александар Васиљевић: Није то почетак 1992. То може да буде тамо негде април, јер мени је као Србину нуђено да идем за команданта у Босну, а то је, ја колико се сећам, негде фебруар 1992. Јер корпус у Тузли је био у Босни. Али, у априлу је већ било тих упућивања и прекоманди у Босну, што по моме није требало да буде у супротности са оном причом да ће ЈНА у Босни остати још пет година.

Истражитељ: Да ли је одлука да се формира војска босанских Срба донешена у Београду или на Палама?

Александар Васиљевић: Не знам, верујте. То не знам. Могу да погледам када се генерал Благоје Аџић вратио са састанка у Скопљу, онда нас је информисао шта је начелно договорено са Алијом Изетбеговићем у Скопљу. И ако је то интересантно, ја могу да погледам из неких својих прибелешки, па да онда поподне то будем прецизнији.

Истражитељ: Да ли је руководство босанских Срба учествовало на том састанку у Скопљу?

Александар Васиљевић: Колико ја знам, није. Колико ја знам, није. Јер, знам да, значи, моје је било само да уговорим где ће састанак да буде. Као прво место је предлагано Београд, друго Подгорица, јер је Бранко Костић у то време био негде око Подгорице у свом родном месту, а треће да то буде или Охрид или Македонија и Изетбеговић је саопштио да ће то бити Скопље, а ја сам очекивао да ће бити шири тај састав, и да ћу можда и ја на том састанку учествовати, међутим, донета је одлука, само ова лица. Значи, не знам да ли су били Срби и не верујем да су били, али не могу да будем прецизан. Али, ако су Срби били тамо, сигурно ће бити у овим мојим прибелешкама, јер би то генерал Благоје сигурно споменуо, генерал Аџић.

Истражитељ: Знамо да је ЈНА оставила опрему која је била основа за војску босанских Срба, и знамо да су официри те војске из бивше ЈНА. Да ли онда има смисла да је одлука о формирању војске босанских Срба донешена на Палама?

Александар Васиљевић: Не могу да закључим. Ја могу да дајем оно што прецизно знам. Сећам се... Ја сам, имао органе безбедности у Сарајеву, и наредио сам био да специјалну опрему коју су имали избаце, извуку из Сарајева због сложене ситуације, и да се то ради сигурности и архива пребаце у Београд. Онда је било проблема са проласком тог њиховог возила преко Хан Пијеска, јер Срби нису дозвољавали да се било шта извлачи од војске из Босне. Али, они су ипак дошли у Београд са том опремом. Из тога видим да је то било, значи то је мој утисак, да су они, да су Срби који су били наоружани, ишли и по цену сукоба да се не може извући цела ЈНА са техником и опремом у Југославију, него да је то на њиховом терену, и да ће то остати. То је мој утисак. Ја, колико имам представу, ЈНА је престала да постоји негде 15. маја, када је престао и рад Председништва СФРЈ. Али не знам да је долазило негде сада до сукоба између тих јединица ЈНА и босанских Срба. На пример, овај, чега, што имам тачан податак, 14. маја вршена је евакуација дела Тузланског корпуса са подручја Добоја и Тузле. И они су прошли целу ту територију без икаквог инцидента, и изашли су са простора Тузле према северном делу Босне, према Бијељини. А сутра, 15. маја, долази до напада на колону, али не ЈНА, него Територијалне одбране Срба.

Истражитељ: Чекајте, ко је кога напао, извињавам се?

Александар Васиљевић: Значи, 15. маја долази до напада на војну колону у Тузли, у Скојевској улици.

Истражитељ: Не, (неразумљиво).

Александар Васиљевић: Да пробам још једанпут. Прво ћу да испричам шире да схватите смисао, а онда после могу да прецизирам реченицу коју ћете да преводите. Значи, 14. маја се извлаче јединице ЈНА, још увек ЈНА, из Добоја и из Тузле, и одлазе према Бијељини. Нико их не напада, нико их не дира. А сутрадан, 15. маја, састави српске Територијалне одбране са подручја Бијељине шаљу колону возила у Тузлу да покупе оружје Територијалне одбране Тузле, и то пребаце у Бијељину. Они су их пустили да уђу унутра, у град. Мислим на Територијалну одбрану Босне и Херцеговине, а када су са натовареним возилима пожелели да излазе, тада су их напали. Ја иако нисам био у служби тада, али имам сазнања да их је погинуло негде преко 50 Срба у тој Скојевској улици. Али то нису били они војници ЈНА, јер су дан пре тога мирно изашли, него, већ припадници нове српске војске генерала Младића, јер је он био револтиран зашто је муслиманима остављено оружје. А ЈНА није извлачила оружје Територијалне одбране када се повлачила. Ово су само нека моја, неке фрагментарне приче, али директан одговор на то када је састанак на којем се дефинише колика је војска босанских Срба, шта ће од технике да из ЈНА остане, значи, то не знам. Али имам исто тако накнадно сазнање да су генерал Живота Панић, као начелник Генералштаба војске Југославије, и Бранко Костић опортунирали да оду на састанак у Сарајево, који је раније у Скопљу био заказан.

Истражитељ: Кад кажете „опортунирали", на шта мислите?

Александар Васиљевић: Да оду на састанак.

Истражитељ: Не, „опортунирали". Шта под тим подразумевате?

Александар Васиљевић: Значи, избегли су да оду.

Истражитељ: Значи, да поновимо реченицу.

Александар Васиљевић: Значи, Бранко Костић и генерал Живота Панић, као начелник Генералштаба војске... Дајући податак, нетачан податак у јавним средствима информисања у Београду да имају сазнања да им се тамо спрема атентат и да због тога одустају од планираног путовања. А пре тога су извршили већ, Бранко Костић је извршио смотру почасне јединице пред полазак у Сарајево. А онда као стижу сазнања, спрема се атентат, одустајемо. Из свега ја извлачим закључак да њима није било до договора како ће се поделити војска у Босни. Ово сада што сам испричао, то ми је испричао генерал Андрија Рашета који је то чуо код, у канцеларији код Животе Панића.

Истражитељ: Пре него што је пожелео у рат у Босни, ССНО је наредио разоружање територијалаца у Босни. Који је био разлог за то?

Александар Васиљевић: То је можда нешто мало дужа прича. Ја ћу пробати да будем кратак, да би се разумело. КОС је у Босни створио био јаке позиције преко којих је дошао до сазнања, половином септембра 1991. године, да је СДА формирао паравојну организацију Патриотска лига народа Босне и Херцеговине. Она јеј имала главни штаб у централи СДА у Сарајеву, који се састојао из војног штаба и политичког штаба. Имали су девет регионалних штабова на простору Босне и Херцеговине, и један регионални штаб за Санџак и Косово, што је са главним штабом чинило једанаест штабова укупно.

Истражитељ: Колико сте рекли?

Александар Васиљевић: Једанаест. На другој страни, раније сам говорио да смо већ почетком 1991. године открили илегално наоружање Хрвата у западној Херцеговини преко врховништва и МУП-а у Загребу. Конкретно сам тада у разговору споменуо три камиона оружја за Чапљину. Затим, да се врши илегални дотур оружја са простора Србије и Црне Горе за Србе у источној Херцеговини. Дакле, сви су се и наоружавали, а и војно организовали. Војни врх је, на челу са генералом Кадијевићем, 14. октобра и 24. децембра 1991. године имао састанке са Председништвом Босне и Херцеговине у Сарајеву, на којима су били изнети и подаци са којима је армија располагала о том војном организовању линијом странака. На састанку 24. децембра заједнички је закључено да органи безбедности ЈНА и МУП Босне и Херцеговине треба да сачине план о разоружању и расформирању свих тих паравојних састава. Ми смо тај план урадили и разматрали га 19. јануара 1992. године у МУП-у Сарајева. На том састанку је дошло до извесног, извесних несугласица од стране Хрвата који су били у МУП-у Босне и Херцеговине, Бранка Квесића, који је био шеф Државне безбедности Босне и Херцеговине.

Истражитељ: Који је био шеф...?

Александар Васиљевић: Шеф Државне безбедности Босне и Херцеговине, и Бруне Стојића, који је био на високој функцији у Јавној безбедности Босне и Херцеговине, који су заговарали да прво треба да се сачека референдум у Босни и Херцеговини, па тек онда да се приступи разоружавању. Али, њих је Алија Делимустафић пресекао у тим ставовима. Сви смо се сложили да са тим планом треба да, за такав план треба да дају сагласност челници све три националне странке у Босни и Херцеговини, и да треба да изађу у јавност са позивом, сваки свом народу, да треба да врати оружје да би се сачувао мир у Босни

и Херцеговини. Међутим, сваки од њих је прокоментарисао да су друга два народа наоружана, а да његов није. И тако је тај план разоружавања остао само на папиру, ако сам ја сад, не знам да ли сам дао одговор на то ваше питање, или треба још нешто.

Истражитељ: Касније, територијалци су поново наоружани, али само територијалци под контролом Срба. Ко је донео ту одлуку?

Александар Васиљевић: Ја сам већ раније спомињао, али пошто то није била тема онда ћу то опет да поновим. Муслимани су били изванредно војно организовани линијом Патриотске лиге народа. Имали су општинске, регионалне и субрегионалне штабове на територији. Имали су формацију приближну дотадашњој формацији Територијалне одбране Босне и Херцеговине. Имали су нешто што би личило на садашњи појам јединице за специјалне операције. То су биле „Зелене беретке" и диверзантски одреди који су били под директном командом Главног војног штаба патриотске лиге народа у Сарајеву. Али, муслимани су били у дугом периоду слабо наоружани. И спомињем конкретан податак са регије у Тузли. Тада је командант јединица у Тузли реферисао на састанку главног војног штаба у Калесијама код Тузле.

Истражитељ: Кад је командант чега?

Александар Васиљевић: Штаба Патриотске лиге народа у Тузли..., реферисао 10. јануара 1992, на састанку главног штаба у Калесијама.

Истражитељ: Калесије или...?

Александар Васиљевић: Калесије или прецизније у селу Међаши код Калесија. Он је имао 700 организованих бораца, а само 100 до 120 цеви личног наоружања. На другој страни, Срби, по мојим сазнањима, до тог фебруара па чак и марта 1992. немају војне штабове као неку паравојну јединицу, али је можда и политика локалних Срба била да се у ЈНА шаљу Срби добровољци. Одмах да кажем, то нису добровољци под знаком навода оног типа какви су били у Славонији, него се јављали и улазили редовним путем у јединице ЈНА као резервисти ЈНА, због тога што су и муслимани и Хрвати опструисали долазак у ЈНА након упућивања прогласа од стране Алије Изетбеговића. Ја мислим да је то било око 20. септембра 1991, након што је у Босну преко Вишеграда ушао ужички корпус и отишао у источну Херцеговину, у Невесиње. Дакле, Срби су у ствари у ЈНА и имају легално оружје, и многи од њих су резервни официри на дужностима командира или команданата батаљона. И вероватно је то била политика српског руководства у Босни да, ако дође до отцепљења Босне и Херцеговине, ти људи имају у поседу и крупна наоружања. Али било је и покушаја, и тамо је било покушаја појединачног врбовања појединих официра од стране руководства СДС-а. И ти ће касније постати, бити постављени на одговорне дужности у јединица Војске Републике Српске.

Истражитељ: Војске, рекли сте...?

Александар Васиљевић: Републике Српске. А знам за таква, овај... Један је био капетан I класе Крстовић, а други је био пуковник Душан, сетићу се његовог имена, али оно што пада у очи, оба су официри техничке службе. Дакле, они који су под собом имали магацине и складишта. Ја нисам имао податке да су они тада, кад ово знамо о њима, да су извлачили оружје и предавали Србима, али не могу то да спорим. Међутим, ухватили смо транспорт оружја из

магацина Територијалне одбране у Лесковцу преко Билеће, које је требало да иде локалним Србима у источној Херцеговини. И ми смо та лица лишили слободе, оружје запленили и оставили у касарни у Билећи, а ови који су транспортовали оружје, они су били из Никшића. И колико знам, правосудни органи су их предали месном надлежном територијалном суду у Никшићу. Други транспорт оружја за Србе је ишао из Крагујевца...

Истражитељ: За Србе, рекли сте у...?

Александар Васиљевић: За Србе у Босни. Ишао је из Крагујевца. И ухваћен је у Високом код Сарајева. Е, то су два контигента којих се сећам, већих контигената које смо ухватили за наоружавање Срба, али то је било из Србије за Србе у Босни. Муслимани су оружје куповали, нису добијали. Ја не знам да су добијали. Из Хрватске, претежно. Да сада не бих ово одуговлачио, споменуо сам ону трансакцију неважећег новца који није био..., дуго сам причао, око трансакције повлачења неважећег новца из Хрватске у Централну банку, Савезну банку у Београду. Ако треба, ја могу то да понављам поново, ако сматрате да треба.

Истражитељ: Не треба.

Александар Васиљевић: И онда се дошло у ситуацију, а ко је одлуку донео и како, то заиста не знам, да су Срби били изванредно добро наоружани, у почетку слабо организовани. Онда је останком неколико хиљада официра ЈНА у тој армији то постала заиста права војска. Ја мислим да не грешим да тада, у том периоду кад сам ја био начелник управе, Срби, ми нисмо имали озбиљне сигнале да се Срби војно организују, јер они су већ били у тој својој будућој војсци.

Истражитељ: Шта нам можете рећи о финансирању ВРС?

Александар Васиљевић: Не знам заиста. Нисам био тада, то. немам података о томе. Изузев овога да сви ти тамо који су били, официри, они су примали плату одавде из Београда. И спомињао сам то претходних дана, да, колико знам то је релативно скоро донета одлука да се то финансирање прекине.

Истражитељ: Да ли су ти официри сматрали себе официрима Југословенске војске?

Александар Васиљевић: У оном најширем појмовном смислу, вероватно да јесу, али то је више моја шала. Ја бих рекао да су они имали утисак да су тамо на привременом раду. Јер, колико знам, највећи део њих, од тих које ја познајем, све своје животне проблеме, перспективно они су решавали овде, у овој држави, а не у оној за коју су тврдили да је њихова. Јер, генерал Младић нема стан на Палама, него овде у Београду. Исто тако, начелник безбедности у Војсци Републике Српске, сада генерал Лугоња, такође нема стан у Бијељини, него га има у Београду и ту му живи породица. И сви они имају, сви они тамо имају неку као државу, али, ја бих рекао, на привременом су раду тамо, а ухлебили су се овде.

Истражитељ: Да ли имају држављанство у обе земље?

Александар Васиљевић: Ја не знам да ли је могуће, да ли је досад било могуће да имају двојно држављанство. То не знам. Колико знам, тек се сада води процедура да се има двојно држављанство, али не могу то да знам. Али, сетио сам се, кад сте питали да ли има Срба који су били тамо, у тој војсци. Сетио

сам се једнога, то је генерал Милошевић, који је на оптужници трибунала. Он је Србин из Србије који је тамо био у тој војсци, и претпостављам да он тамо није морао да остане, могао је да се врати овамо, и да је тамо остао добровољно, вероватно ценећи да ће тамо да добије виши чин, а да овде за то нема шансе.

Истражитељ: Знам да је Народна банка имала одељење које су звали Војно одељење, мислим да се данас зове „ЈУ Гарант банка". Да ли су и они били одговорни за финансирање војске босанских Срба?

Александар Васиљевић: Ја колико знам, та „ЈУ Гарант банка", ја верујем да не грешим, мислим да се преко те банке из Централне банке финансира Народна одбрана, а то значи Војска Југославије, значи да је то, то се некада и звало Војни сервис.

Истражитељ: Како сте рекли, Војни сервис?

Александар Васиљевић: Војни сервис. У време када је била ЈНА, то се звало Војни сервис. А после видим да је то постала банка у којој, ја мислим да директор те банке није војно лице, мислим да није војно лице. Само још полако... Значи, у „ЈУ Гарант банци" има официр безбедности који је по вертикали потчињен одељењу безбедности у министарству одбране. Дакле, та банка је вероватно у комуникацији, у некој субординацији са министарством одбране. Знам да је директор те банке Вук Обрадовић, али то је само коинциденција са оним генералом Вуком Обрадовићем, значи то нису два иста лица. Али заиста не знам тај начин финансирања. Мислим, није ми познат. према Војсци Републике Српске.

Истражитељ: Знате ли за 30. кадровски центар?

Александар Васиљевић: Чуо сам да постоји, и споменуо сам га био негде у претходним разговорима. Не познајем ништа ближе из тога, коме је он потчињен и ко у њему ради. Не знам да ли сада још увек постоји. Сада, данас, овај, али у ранијем периоду је постојао, и имао је своју посебну, значи имао је војни печат и војну пошту, који је број војне поште, не знам, из чега произлази да је то организацијска јединица Генералштаба Војске Југославије. И ту су се водили сви персонални и други досијеи и подаци за оне који су из Војске Југославије били упућени у Босну.

Истражитељ: У Босну, је л'? Тако сте рекли?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Ми имамо информацију да је то заједнички кадровски центар ВЈ и ВРС.

Александар Васиљевић: Да, да. па ја кажем да је, док има своју војну пошту. Значи, али он има војну пошту Генералштаба Војске Југославије.

Истражитељ: Има војну пошту Генералштаба...?

Александар Васиљевић: Војске Југославије.

Истражитељ: Ко је де факто именовао генерала Ратка Младића за начелника Генералштаба ВРС?

Александар Васиљевић: По свему би то морао да буде председник Караџић, али колико ја знам, генерал Младић је послат за команданта 2. војне области, и заменио генерала Кукањца. Дакле, он није као командант Книнског корпуса, да опет будем јаснији, не знам да ли су и Срби имали свој корпус. Значи, корпус ЈНА у Книну. Није са те дужности постављен за начелника Гене-

ралштаба ВРС, него за команданта 2. војне области. Али, очигледно да је то било већ искадровано и за један корак унапред. Јер је дошао у Сарајево на пар дана пре него што ће бити проглашена нова Војска Републике Српске. Тако да верујем да је генерал Кукањац, као Србин из Србије, због тога повучен у Србију. Моја је процена, да је он био Србин са Калиновика, као што је био то генерал Младић, онда он не би био повлачен из Босне у Србију.

Истражитељ: Да ли би било погрешно рећи да је 2. војна област претворена у војску босанских Срба?

Александар Васиљевић: Ја мислим да би ту требала једна потпунија анализа да се види које су јединице враћене са тог простора у Југославију, а које су остале.

Истражитељ: Али, да ли је 2. војна област била основа за стварање ВРС?

Александар Васиљевић: Сада ћу имати потпунији одговор, јер сам се сетио. Значи, када је 5. војна област, загребачка војна област расформирана и нашла се на простору Босне и Херцеговине, у највећем делу, онда је, по Венсовом плану, војска се извлачила, ЈНА се извлачила из Книнске Крајине, и такође прешла у Босну. И то је требала да буде гаранција Србима да демилитаризација Книнске Крајине неће угрозити њихову безбедност, јер ће се они налазити на једној страни према ЈНА у Босни, а на другој страни ће бити ЗНГ према Хрватима. Значи, Срби су остали у тампон-зони, демилитаризовани. Али, ја бих рекао, не треба да се плаше. Ту је ЈНА, одмах овде. Ако Хрвати нападну одавде, ево је ЈНА са ове стране. А онда, пошто је сво оружје милиције и Територијалне одбране Републике Српске Крајине требало да буде повучено од локалних Срба и стављено под кључ Уједињених нација, Срби су тамо објективно били неадекватно наоружани за неко будуће време, онда је део наоружања из ових јединица ЈНА пребачен у Територијалну одбрану Српске Крајине.

Истражитељ: Пре...?

Александар Васиљевић: Пребачено, значи у Територијалну одбрану Српске Крајине, и стављено под кључ Уједињених нација, из чега произлази сада одговор да није сво оружје и све јединице ЈНА остало у Војсци Републике Српске, али највећи део сигурно да јесте.

Истражитељ: Говорите о оружју и људству, или...?

Александар Васиљевић: Па и људству. Али, то је људство попуњавано и, да кажем, из Македоније и из Србије. Ко је био Србин босанскога рода, морао је ићи у Босну.

Истражитељ: Да ли је постављање Младића за команданта 2. војне области био први корак ка његовом именовању за начелника Генералштаба ВРС?

Александар Васиљевић: Из свега што сам испричао произлази да је тако.

Истражитељ: Ко именује команданте војних области?

Александар Васиљевић: Председништво СФРЈ?

Истражитељ: Да ли знате да ли је било разговора са руководством босанских Срба пре него што је Младић постављен за команданта 2. војне области?

Александар Васиљевић: Не знам за то.

Истражитељ: Зар није била реалност да, оног дана када је створена ВРС, генерал Младић био официр са највишим чином?

Александар Васиљевић: Где, у којој војсци је био са највишим чином?

Истражитељ: У Војсци Републике Српске, када је она створена. У Југословенској армији.

Александар Васиљевић: Да, да. Шта је питање?

Истражитељ: Да ли је он у то време био официр са највишим чином за стварање Војске Републике Српске?

Александар Васиљевић: Значи, ја ћу да будем јасан, не могу, не разумем довољно питање, али претпостављам шта је, шта се жели одговор...

Истражитељ: Да ли је он био официр са највишим чином у Босни, ради стварања Војске Републике Српске. Значи, као официр ЈНА.

Александар Васиљевић: Не, то не мора да значи. Он је чак, у односу на ту функцију, на то формацијско место се то зове, дакле, дужност за коју је прописано која је висина чина. То се зове у војсци формацијско место. То је било место генерал-пуковника, а он је са нижим чином дошао на то највише место. Али то чак по мом тумачењу није чак ни битно који он чин има, да ли је генерал-мајор, да ли је генерал-пуковник, јер ако има мали чин, брзо ће ванредно бити унапређен у тај највиши. Битно је да је он пробран као српски генерал са подручја Босне, и као добар и одлучан командант који се исказао на дужности команданта корпуса у Книну. Дакле, они су довели на то привремено место од само пар дана генерала, Србина из Босне, који је имао успешно ратно искуство. Да узмем за пример, да то буде јасније. Командант Територијалне одбране Босне и Херцеговине је био генерал Вукадиновић, исто Србин из Босне и Херцеговине. Природно би било да су њега поставили сада Срби за команданта ВРС. Е, али он се није вероватно добро показао код Срба, јер није претварао ове јединице Територијалне одбране у паравојне српске саставе. Иначе, да је он радио и поступао онако како је то Шпегељ радио у Хрватској, онда не би доводили Младића из Книна, него би поставили генерала Вукадиновића за ту функцију.

Истражитељ: Како сте рекли, генерала...?

Александар Васиљевић: Значи, очигледно је да је он доведен са овим циљем и са том перспективом шта ће бити. Да се пошалим, а ја веровао да ће остати ЈНА пет година у Сарајеву, и све што сам имао, остало је тамо.

Истражитељ: У реду, последње питање у вези са овим. Да ли би Младић био постављен на ту функцију под нормалним околностима, без конфликта у Босни?

Александар Васиљевић: Команданта војне области у Сарајеву?

Истражитељ: Да.

Александар Васиљевић: Мислим да би то била прерана степеница за њега, јер имам у виду ко су били команданти других корпуса у тој војној области. Мислим да не би.

Истражитељ: По ономе што ви знате, да ли је Милошевић имао утицаја на његово постављење?

Александар Васиљевић: Ја мислим да то није спорно.

Истражитељ: Зашто то мислите?

Александар Васиљевић: Због тога што је Караџић у то време све радио што му каже Милошевић. Јер Милошевић је имао, по мојим сазнањима, пресудну улогу у избору Караџића да постане то што је постао. Јер тамо у Босни је

на изборима у СДС-у победио други Србин, којег ће муслимани после ухапсити, и на правди Бога га пребити. Ја не могу сада презимена да му се сетим, али мислим да то није ни битно. Догодило се слично, као и код муслимана што је било, да је Фикрет Абдић добио на изборима за председника Босне и Херцеговине, али је он ту функцију предао Алији Изетбеговићу. Е, тако је и код Срба био изабран неки други Фикрет Авдић али је одабран, овај, Караџић.

Истражитељ: Да ли је Милошевић имао утицај на постављање Младића за команданта 2. војне...

Александар Васиљевић: Мислим да не. Немам податак, не могу да вам то протумачим.

Истражитељ: Да ли знате ишта о односу Милошевића и Младића?

Александар Васиљевић: То је све касније пензионерска прича, али тако... више нека сазнања која не морају бити тачна. Прво Младић, какав је он као личност? Он је имао имиџ доброг команданта, самосталан, одлучан, не оклева, и има своје ја. Из тих његових особина, не мислим да је долазило до неког његовог плашљивог и преко мере зависног односа према Милошевићу. И по моме, он је био такав какав јесте, склон да у одбрани својих ставова уђе у сукоб и са претпостављенима. Могу то са неким баналним примерима да поткрепим ову оцену. Нама свима су поскидане петокраке, и стављена је југословенска застава на шапке. А када смо негде у фебруару били у обиласку Книнског корпуса, фебруара 1992, Младић је и даље носио петокраку, и када му је генерал Аџић замерио зашто није испоштовао наређење, он је рекао да то њему нико неће скинути док он ту шапку носи. Мени је жао што је после променио и ознаку и шапку. Други детаљ, колико је мени познато, он је дошао био у сукоб и са Караџићем.

Истражитељ: Када?

Александар Васиљевић: Ја мислим да је то било око оног... потписивања споразума кад су вођени преговори прелиминарни. Да ли је то нешто прелиминарно пред Дејтонски споразум... на Палама су били састанци, то знам. Долазио је у сукоб са Караџићем због тога што је Караџић почео, као и раније Милошевић, да формира јаку полицију и да од полиције прави војску. Ја недовољно познајем суштину проблема око такозване афере „Тајфун", али мислим да је то био покушај Караџића да формира своју паралелну службу, личну службу државне безбедности, и ту је долазило до таквих, неких ситних сукоба, што говори да он није био апсолутно послушан и кооперативан за било које наређење. Имао је своје ја, ја га тако карактеришем. Али је чињеница да је седео у првом реду са поповима, а раније у Бога није веровао. Па онда има петокраку и био је против четника, а онда су ти четници шетали по војсци, није се са њима обрачунавао. Тако да сам ја то говорио да су многи од њих добили неку нову памет.

Истражитељ: Знам да постављам питање које се односи на период након вашег првог пензионисања, али ипак постављам. Да ли знате да ли се Младић срео са Милошевићем након што је преузео дужност начелника Генералштаба ВРС?

Александар Васиљевић: Имао сам сазнања од својих другова да је више пута био на контакту и овде у Београду са Милошевићем, али када и око чега,

то не знам. Вероватно је то било приликом контактирања Младића са генералом Перишићем као начелником генералштаба. А друго, на другој страни, он је и породично овде живео у Београду, ту има стан, и долазио је у обилазак породице.

Истражитељ: Да ли знате да ли је Генералштаб ВЈ имао било какву контролу над Младићем?

Александар Васиљевић: Ја мислим да Младић није човек над којим је могла лако да се успостави контрола. Поготово што је генерал Перишић по рангу био, и по стажу, кад је постао генерал био млађи од Младића. Али њих два, овај, Перишић је имао вишу, јачу функцију, већу војску, јачу државу иза себе, тако да ова разлика у међусобном вредновању није толико битна. Битна је јака функција Перишића која је проистицала из онога ко је стајао иза њега и са ким је све командовао. Али, били су и остали су добре колеге.

Истражитељ: Али реалност је да је Младићева војска, или бар официри, да их је плаћала југословенска војска...

Александар Васиљевић: Не југословенска војска, југословенска држава!

Истражитељ: Није ишло преко војног буџета, значи?

Александар Васиљевић: Ја не знам. Буџет даје министарство, то значи паре Војсци Југославије даје министарство, оне иду преко министарства одбране. Ја не верујем да је у буџет ВЈ унета сума новца коју он после даје Младићу, него из савезног буџета се, преко министарства одбране један део одваја новчаних средстава и даје војци, а то се ради преко ове „ЈУ Гарант банке" као војног сервиса, тако да кад ја хоћу да сазнам да ли ми је уплаћена пензија, најбољи је извор ако га имам у војном сервису који ми каже, јесте, спуштено је то у Поштанску штедионицу. Тако да ја по тој логици претпостављам да је из савезног буџета била пуштена количина новца у „ЈУ Гарант банку", а одатле је ВРС трошила тај новац. То је моја логика, и знам како иде према ВЈ, онда природно је да тако иде и према овој другој структури.

Истражитељ: Значи, да ли би онда „ЈУ Гарант банка" плаћала, да ли би новац стигао за сваког појединачно официра, или би била плаћена једна целокупна сума за све њих, па би се то после распоређивало?

Александар Васиљевић: Не, значи ја гледам по платама. Оно што знам како иде. Зна се колико има војних пензионера и активних војних старешина, и колико једна месечна плата... колика је то сума новца. И када из савезног буџета дође та количина новца, када се прикупи, онда „ЈУ Гарант банка" то даје финансијској управи генералштаба, а из те финансијске управе се уплаћује та количина новца у поштанску штедионицу, јер сви плату примају преко текућег рачуна у поштанској штедионици. Али пошто ја нисам упућен у то у детаље, ја ћу пробати да то мало видим, баш како то тече, па да будем одређенији.

Истражитељ: Колико је у ствари била независна ВРС у односу на ВЈ или политичко руководство Југославије?

Александар Васиљевић: Ја мислим да је било независно у оном оперативном командовању. Дакле, како ће се која јединица употребити, каква ће се дејства изводити, дакле оно чисто војничко командовање и употреба војске, мислим да је то била самосталност Генералштаба ВРС. Али да су у материјалном смислу, у смислу кадрова, и у смислу логистичке подршке били у великој

мери зависни и од војске, а пре свега од председника Милошевића који је практично имао власт над војском и Југославијом.

Истражитељ: Јесте ли ви се срели са Младићем?

Александар Васиљевић: Да ли сам се срео? Јесам.

Истражитељ: Када сте га последњи пут срели?

Александар Васиљевић: Последњи пут сам га срео тада када смо били, мени се чини да је био фебруар месец 1992. године приликом обиласка Генералштаба Книнског корпуса. Када сам ја био ухапшен, 1992. године, онда је он покушао био да ме посети у болници, пошто сам био пребачен у војној болници једно време, међутим, то му нису дозволили. Касније када сам био у пензији, када је долазио у Београд, упућивао ми је поруке да се нађемо, али ја нисам то прихватио. Ако ћете ме питати због чега, због тога што по моме, он је променио неко основно стајалиште, и ми смо се нашли на супротним идеолошким позицијама.

Истражитељ: Да ли знате нешто о односима Недељка Бошковића и Ратка Младића?

Александар Васиљевић: Ја сам чуо за једну ружну оцену генерала Младића о Недељку Бошковићу кад је он дошао био у Сарајево, кад је Бошковић дошао у Сарајево негде крајем маја 1992. године.

Истражитељ: Кад сте рекли да је дошао?

Александар Васиљевић: Крајем маја 1992. године, и мислим да је генерал Младић апсолутно игнорисао Бошковића.

Истражитељ: Какви су били односи између КОС-а ВЈ и КОС-а ВРС?

Александар Васиљевић: Претежни део официра КОС-а у ВРС су у ствари чинили ранији официри КОС-а у ЈНА. Али, КОС у ВРС није би искључиво састављен од тих официра, али претежно и на мислим на најодговорнијим функцијама да јесте. Пошто су они били, како ја то кажем, на привременом раду у ВРС, када су се враћали овде у Београд, онда су свраћали у Управу КОС-а да виде да ли им је.. да ли ће бити радног места кад се буду вратили. Ја мислим да је онда то начелник КОС-а генерал Димитријевић, или неко од његових најближих сарадника, увек искористио да припита уз кафу – а шта се то тамо дешава? Дакле, немам сазнање да је то била легална и редовна веза, паралелна, начелника КОС-а у ВРС, који ће једним примерком о ономе што зна извештавати Младића, а други примерак тог дописа слати у Београду. Значи, ја не знам да је таква субординација постојала. Сад могу полако да објасним, пошто сам објаснио смисао.

Истражитељ: Кажите само полако... значи...

Александар Васиљевић: Значи, не знам, и не верујем, да су официри КОС-а у ВРС имали обавезу да своје информације са којима располажу достављају КОС-у у Београду. То је више ишло кроз те неформалне повремене контакте.

Истражитељ: Не можемо да убијемо преводиоца... Да направимо паузу?

Александар Васиљевић: Не, овај је преводилац јако издржив.

Истражитељ: Сада је 10.29, интервју ћемо прекинути зарад мале паузе, и снимање ће се прекинути за време те паузе.

Александар Васиљевић: Добро.

Истражитељ: Настављамо интервју после краће паузе. Да ли се слажете да је сада 10.51?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Да ли се слажете да о овим питањима нисмо разговарали за време паузе?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Знате да не морате ништа да кажете нити да одговарате на било које питање уколико то не желите?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: И даље сте вољни да наставите овај интервју без присуства правног заступника?

Александар Васиљевић: Да.

Истражитељ: Да ли знате однос између Недељка Бошковића и начелника КОС-а за војску босанских Срба?

Александар Васиљевић: Не знам... Знам један можда мали неки детаљ. Колико ја знам организацију обавештајно-безбедносног система у ВРС, обавештајна и контраобавештајна служба су биле обједињене преко помоћника начелника генералштаба за обавештајно-безбедносне послове.

Истражитељ: Поново, преко кога су били обједињени?

Александар Васиљевић: Преко помоћника... прескочићу чијег. Преко помоћника за обавештајно-безбедносне послове. То је био генерал Здравко Толимир.

Истражитељ: Говорите то о ВРС?

Александар Васиљевић: Да, а начелник КОС-а или Управе безбедности ВРС је био капетан бојног брода, ранг пуковника...

Истражитељ: Како сте рекли...?

Александар Васиљевић: Капетан бојног брода, ранг пуковника, да би се лакше разумело, Љубиша Беара. Начелник обавештајне управе је био пуковник Салапура, не знам му име. Кад сам ја био у затвору, од половине јула до краја новембра 1992. године, у затвору је био и Љубиша Беара, због тога што је дошло до ликвидације једне четничке групе на Дебелом бријегу, за који је био оптужен и Беара да је у томе учествовао. Онда Беара бива пуштен из затвора, да се брани са слободе, и иде на разговор код Недељка Бошковића, након чега бива упућен на Пале, на ову дужност начелника управе. Ово сигурно није могло да иде без сагласности Недељка Бошковића. То је једино што знам од неких додирних тачки са шефом КОС-а.

Истражитељ: Многе од тих добровољачких јединица које су ратовале на територији Босне, али не под контролом ВЈ, су се придружиле ВРС негде у лето 1992. године...

Александар Васиљевић: Ја имам тај утисак.

Истражитељ: Да ли је војска босанских Срба имала пуну контролу над овим јединицама након што су се оне придружиле њој?

Александар Васиљевић: Не знам, али немам сазнање да је ту долазило до неких сукоба, али не знам, то стање не познајем. Ја сам касније само дошао до оног документа који сам вам приложио, где начелник управе наређује команди која је за два степена ниже од њега, и то конкретно команданту батаљона

војне полиције у Баошићу ја мислим да је то било, или Кумбор, то је Кумбор ту, команда морнарице, да преда возило четничком команданту и путну листу за танкирање горива.

Истражитељ: И да му преда путни лист, јесте то рекли?

Александар Васиљевић: Јесам, за танкирање возила на војним пунктовима. А редовна линија би била, да је он помоћника за логистику у Генералштабу ВЈ...

Истражитељ: Обавестио, или како сте рекли?

Александар Васиљевић: Значи, да је он то предложио помоћнику за логистику ВЈ, а онда он да спусти допис команди Ратне морнарице да то возило буде предато, јер није имао право директно да наређује команданту батаљона војне полиције, а поготово да то уради мимо начелника безбедности у тој команди Ратне морнарице. И због тога је онај заставник написао то руком, белешку своју.

Истражитељ: Да ли су се било које јединице МУП-а Србије укључујући СДБ придружиле ВРС?

Александар Васиљевић: Ја колико знам, јединице МУП-а Србије и јединице МУП-а у Републици Српској, биле су потпуно одвојене од субординације из Генералштаба ВРС.

Истражитељ: Значи нису биле подређене, хоћете то да кажете?

Александар Васиљевић: Не, колико ја знам.

Истражитељ: Значи, војсци нису били подређени?

Александар Васиљевић: Не. И знам да су на тој релацији долазили проблеми између Караџића и Младића, због тога што су почели да формирају крупне полицијске бригаде на читавој територији Републике Српске, па чак и гардијске бригаде од полиције.

Истражитељ: Вратићемо се на то. Сада имам неколико питања која се тичу руководства босанских Срба. Шта нам можете рећи о Милошевићевој контроли или утицају на одлуке које је доносило руководство босанских Срба?

Александар Васиљевић: Мало знам о томе.

Истражитељ: Да ли знате колико су се често сусретали Караџић и Милошевић?

Александар Васиљевић: Не знам, али мислим, евидентно. То сваки човек у овој земљи зна да је Караџић практично био човек којег је одабрао Милошевић, и да је био фактички под његовом јурисдикцијом. Али се сећам да је онда наводно дошло до једног тихог сукоба између њих двојице, и то због тога што је Караџић почео да јача огранке Српске демократске странке на подручју Србије. И на бази онога што смо били информисани преко средстава јавног информисања, а и кроз комуникације са другим људима из КОС-а ВЈ. Караџић је имао далеко радикалније циљеве око тога шта је желео да постигне у Босни, него што је то у својој политичкој оријентацији имао Милошевић. И због тога је раширена теза код крајинских Срба да су они тамо били издани од Милошевића, и да су многи крајеви који су већ били војнички заузети, касније напуштани да би се постигао неки договорен проценат колику територију ће контролисати Срби, а колику муслимани и Хрвати. Шта је истина од тога, ја не знам.

Истражитељ: Колико знамо, РС је 100 одсто финансијски зависила од Југославије. Република Српска је одлучила да направи своју централну банку и уведе динар као валуту. У реалности тај динар би вредео нула, јер није било практично никаквих извоза и никакве производње у тој земљи. Али је Народна банка Југославије гарантовала вредност тог динара тамо у односу 1:1, у односу на југословенски динар. Ако се Милошевић није слагао са политиком Караџића и руководства РС, зашто није повукао те гаранције које је дао за тај курс тог динара, зашто није повукао те гаранције? И зар не би једноставно пропала, банкротирала?

Александар Васиљевић: Не. Ја нисам говорио да је сукоб између њих двојице сталан сукоб. Мислим да се ту нисмо разумели. Да су они били у сукобу, не би био Караџић постављен на то место на које је постављен. Не би био елиминисан онај легитимни представник СДС-а у Босни. Ја чак не верујем да је ту долазило и до неког директног вербалног сукоба. Ја мислим да је то више једно тихо политичко разилажење Караџића према Милошевићу, јер се Караџић већ био изградио као неки велики лидер међу Србима. Чак да су Караџића величали „великосрби" овде у Србији, у односу на Милошевића, али на телевизији сам гледао тај сукоб њихов око потписивања неког документа, знам да је неки, мислим да је био председник Грчке, неко из Грчке је долазио да то посредује, да убеди локалне Србе да прихвате неки споразум, не могу да се сетим који. Али мислим, та позиција Милошевића и његова снага и моћ утицаја најбоље се виде из тога да је он учествовао на преговорима у Дејтону, као председник Србије, за Србе у Босни. Из тога се види да су га они апсолутно признавали, али сукоби су и пре тога били.

Истражитељ: Шта можете да кажете о припремама за преузимање свих тих територија на које су Срби у Босни полагали право?

Александар Васиљевић: У ком периоду, када отприлике?

Истражитељ: Већина тих територија заузетих 1992.

Александар Васиљевић: Да. Срби су имали референдум где су прогласили те територије на којима су претежно живели, да ће се припојити Југославији. И ту је, ја колико разумем, дошло само до сукоба са муслиманима који то нису прихватали, јер су живели и они на тој територији. Али да је то сада постојала опет нека линија унапред која је дефинисана, мени није познато, док сам био у служби нити касније, али вероватно да су и они имали неке карте своје.

Истражитељ: Да ли сте чули за термине „Варијанта А" и „Варијанта Б" општине?

Александар Васиљевић: Не, нисам, сада први пут чујем.

Истражитељ: То су у ствари планови за преузимање општина, при чему су општине варијанте „А" биле општине које су биле насељене само Србима, значи то је план за преузимање тих општина, и варијанта „Б", то су мешане општине, са мешаним становништвом.

Александар Васиљевић: Не знам, заиста.

Истражитељ: Шта знате о плану „Рам"?

Александар Васиљевић: За тај план „Рам" је велико интересовање било и новинара овде у Београду са којим сам контактирао, а онда и новинара који

су из Сарајева касније долазили и водили разговоре са мном. Ја сам њима увек одговарао да заиста не знам шта је то, и пошто ме је то заинтригирало, питао сам генерала Благоја Аџића, јер он станује у насељу у ком сам и ја, шта је то „Рам", и да ли заиста нешто то постоји, јер је могуће било да постоји неки затворен план у генералштабу, а да ја то не знам. Дакле, то је пре сигурно једно три-четири године када сам са њим разговарао, и он ме је исто зачуђено питао какав „Рам", који план. И мој је утисак да он није блефирао у томе, јер сам видео да је био изненађен и он. А онда сам дошао до књиге коју је написао Мунир Алибабић звани Муња, под насловом „Босна у канџама КОС-а", у којој сам пронашао фотокопију из, мени се чини, сарајевских „Новости", из наводног прислушкивања разговора између Милошевића и Караџића. Ја ту књигу имам кући, ако не располажете, па вам је интересантно, могу то да донесем. И ту се заиста спомињу у том дијалогу, да ли ћемо то по плану „Рам"... мислим, ја сада парафразирам, не цитирам тачно, не памтим. У разговору каже да ће се чути за једно сат-два времена, и да је разговарао са онима на највишем месту...

Истражитељ: Ко?

Александар Васиљевић: Значи, Милошевић у том разговору каже Караџићу – чућемо се за сат-два касније – и спомиње да је разговарао са онима на највишем месту. Када сам био реактивиран 1999. године, срео сам се једанпут са генералом већ у пензији, Толимиром, који је по моме – морао бити јако добро информисан о свему што се догађало у Босни. И питао сам га – шта вам је тај план „Рам"? И он ме исто тако гледао, зачуђено, и стекао сам утисак да не зна. Онда сам објаснио да ме сви новинари питају, и да не могу ником ништа да одговорим, и његово је тумачење било, да се највероватније ту мислило на тајни разговорник, дакле мораћу прво да објасним, па онда после ћемо, полако. У војсци се то зове ТКТ, тајно командовање трупама. И то је урађено по принципу неких назива, неких активности, а горе, значи по овој „икс" оси, постоје бројеви...

Истражитељ: Чекајте, то је неки...

Александар Васиљевић: Дозволите да вам прво објасним, лакше ћете да преведете, а ја ћу после све да кажем како желите, али прво да схватите. И овде по „икс" оси, ту су квадратићи и дневно се мењају бројеви – 09, али сутра ту ће да буде на пример број 16. То је значи, документ за шифровање. По „ипсилон" оси, исто квадрати, и оловком се бележе бројеви који су на снази за тај дан. И онда, ако ја нешто хоћу да кажем што хоћу да чувам у тајности, онда они су у жаргону говорили, а и официри иначе говоре – то ћемо по „Раму" – или – пређи на план „Рам". То значи да треба разговор да водимо по овом шифарском документу, и у жаргону је код њих „Рам" био ознака, то ми је Толимир рекао, ознака за ова документа ТКТ, тајно командовање трупама. Е сада могу, или ви да објасните смисао... па онда ја да... (скицира на папиру). Документ изгледа овако, значи има вертикалну колону у коју се уписују бројеви, и хоризонталну колону у коју се исто уписују бројеви. За сваки дан у недељи ови се бројеви мењају, по посебно шифрованом документу, а могу се мењати чак и на два, четири часа, а у овим рубрикама овде, исписани су разни делови реченица, имена и називи, места, географске локације итд. И сада, кад разговарамо телефоном, да би шифровао то што иде преко линије, онда кажем, ја ћу... Ми смо говорили – пређи на ТКТ. То би требало да буде.

Истражитељ: Ми смо говорили... пређи на ТКТ?

Александар Васиљевић: У ЈНА, ја сам говорио. И онда је он узимао тај, овај документ, па сам му рекао – ја ћу 88-42, и он прочита ту шта ћу ја то да радим. А онда кажем – а после тога ћу отићи у 99-18, и он прочита ту у које место ћу отићи. Значи, то је један примитивни шифарски документ, као помоћно средство у телефонским разговорима, а мени генерал Толимир каже да су они, кад су хтели да пређу на неки затворен разговор, овај документ који смо ми у ЈНА звали „ТКТ", звали „Рам".

Истражитељ: Ви, рекли сте, ко? Ми, ви...?

Александар Васиљевић: Ми у ЈНА смо говорили, пређи на „ТКТ".

Истражитељ: А ко су они...?

Александар Васиљевић: Рећи ћу, то су ови из Републике Српске. Или, овде је било, па је писало на пример... назив овде, па сам рекао пређи на „Орао". И онда сам говорио, 88-42, а мени Толимир каже да су они у жаргону то говорили као „Рам". Пређи на „Рам". Ви ћете да преведете, значи, сад кад кажем, да ово у српском језику је ово неки као рам, рам за слику или нешто. Ја сам био склон да у то поверујем, неке логике има, али ја у то не могу да будем сигуран. Дакле, први пут је тај израз, план „Рам", дат преко новина у Сарајеву, и то негде 1991. године, у другој половини 1991. године. Из тога је стално прављена кампања да постоји некакав план „Рам", а алудирало се да је то план напада и агресије на Босну. С ким сам год разговарао, од генерала Благоја Аџића па са другим генералима и у пензији, нико не зна за то. Мој начелник Другог одељења у Управи КОС-а учествовао је у изради свих планова који су рађени у генералштабу, јер је у њих уграђивао наређења по безбедности.

Истражитељ: Од безбедности...?

Александар Васиљевић: Значи, у општа документа за командовање, уграђивана је тачка шта треба радити по безбедности команди. И да је постојао некакав план такав, он би морао да учествује у томе, са њим сам разговарао, ни он не зна, никад није чуо.

Истражитељ: Да ли то значи да су ВРС и ВЈ имали другачије ширфарнике?

Александар Васиљевић: Не, свако има... ови се бројеви мењају, али постоји неки жаргон за нешто. Да не каже „ТКТ", него њима то је у жаргону био „Рам". Тако је мени објаснио Толимир.

Истражитељ: Да ли је Генералштаб ВЈ могао да комуницира са ВРС користећи овај „Рам"?

Александар Васиљевић: Могао је, али је то морао да буде јединствени документ, јер овај је у Београду морао да има исте бројеве као и онај на Палама.

Истражитељ: Колико ви знате, да ли је био јединствен документ?

Александар Васиљевић: Не, не. Овај начин, овакво комуницирање, он је објективно за ниже команде које немају шифарска документа и уређаје за електронско шифровање порука. А ја сам вам показао из, ви сте ми у ствари показали онај документ који је потписао потпуковник Еремија, за који сам рекао, то је шифровано ишло, јер... по форми како је текст изашао, ја сам закључио да је то био документ који је шифрован преко машине, и тако дошао у вишу команду. Када сам ја ишао 5. 2. 1992. године на разговор код председника Изетбеговића, онда сам понео нека документа оригинална Патриотске

лиге народа, до које смо оперативно дошли. И у тим документима је био исто такав документ за тајно командовање трупама. Па када сам председнику Изетбеговићу дао директиву о организовању Патриотске лиге народа, након што је прочитао, он је рекао – ја то не видим да је то окренуто против војске. Онда сам ја извадио овај документ ТКТ, па му показао да пише у оваквом квадрату „Опколити касарну и ухапсити официре". Још таквих садржаја у овим квадратима, који су се односили на активност према ЈНА. Онда ми је он рекао – Васиљевићу, ви сте паметан човек, али вама је то неко могао потурити, нигде не видим да има неки печат или нешто – онда сам из ташне извадио телевизијску траку снимљеног састанка Главног штаба Патриотске лиге, и рекао сам му – како ћете ми погледати у очи кад будете после видели ову траку? И он је рекао – добро, добро, све вам верујем, али ја за то нисам знао. Дакле, и они су имали документ такав, а да ли је то... како су га они звали, да ли се то заиста звало „Рам", да ли ме је слагао Толимир, ја то не знам.

Истражитељ: Да ли су ВРС и ВЈ имале исти систем електронског кодирања?

Александар Васиљевић: Не знам. То су и тајне највећег значаја, шифарска документа, не знам заиста, мислим, ја бих вам рекао да не могу то да одговорим, али ја не знам.

Истражитељ: Да ли сте чули за шест стратешких циљева босанских Срба?

Александар Васиљевић: Не, нисам.

Истражитељ: Да ли знате ко је био посредник између Караџића и Милошевића?

Александар Васиљевић: Не знам. Сада ја да кажем, Јовица Станишић... Не знам како су ступили они у тај контакт. И у оно време 1991, до краја 1991. и почетак 1992. године, ја немам неких података тада, да МУП или Државна безбедност Србије развија неку активност у Босни. Ја сам са самим секретаром за унутрашње послове Петром Грачанином, помоћником његовим за здравну безбедност Југославије, негде у октобру месецу имао у Хан Пијеску контакт са врхом МУП-а Босне и Херцеговине. На том састанку смо постигли сагласност да треба спречити да се МУП Босне и Херцеговине претвори у паравојну или парамилицијску организацију. Мени је Алија Делимустафић рекао да он има такву жељу, али да он није професионалац, и да он не може да гарантује шта ће му урадити у девет регионалних центара МУП-ова, због чега је прихватио моју сугестију да му се из Савезног СУП-а пошаљу екипе професионалаца у сваки регионални центар безбедности, и отишло је негде око 70 инспектора Савезног МУП-а у МУП-ове Босне и Херцеговине, изузев у Мостару, где кад су стигли инспектори из Београда, у току ноћи им је било минирано возило. А шеф те екипе за Мостар је био сада медијски познат Божидар Спасић. А њега прати глас да се одмах уплашио, и да је побегао и вратио се у Београд. Дакле, 70 је инспектора савезног СУП-а, и ја немам нигде податак да тада државна безбедност и Јовица Станишић нешто раде по Босни. Уопште не знам до оног 8. 4. 1992, када сам први пут открио да се убацују српски паравојни састави у Босну, а нешто пре тога да је она Арканова група у Бадовинцима, на Дрини према Бијељини. Касније је мени врло присутно да Јовица Станишић у ствари апсолутни је господар целе те ситуације у Републици Српској, јер врх тих кадрова који је касније побегао из Републике Српске и вратио се у Југославију,

као што је Мића Станишић, још један има ту пекару у Београду, све их је ухлебио и били су код њега у Државној безбедности Србије и под његовом заштитом. То је радио по истом рецепту како је то радио према Мартићу и Книнској Крајини. Сетио сам се, онај други је Момо Мандић.

Истражитељ: Шта знате о наоружавању добровољаца у Босни, и под овим подразумевам добровољце који нису били под контролом ЈНА?

Александар Васиљевић: У време док сам био у активној служби, управо ради спречавања тог наоружавања и прављења паравојних јединица у Босни, договорно са МУП-ом БиХ поставили смо 39 пунктова на територији. Рекао сам јуче да је ту по званичној евиденцији одузето око 8.000 цеви различитог калибра. И то смо констатовали, то је било до негде 19. 11. 1991. године када смо имали састанак, главни састанак у Милићима, у варошици Милићи између Зворника и Власенице, где је био генерал Петар Грачанин и руководство МУП-а БиХ, и руководиоци екипе инспектора из Савезног СУП-а. Оружје је одузимано и од Срба, и од Хрвата и од муслимана. Ја сам споменуо онај контигент оружја који је ишао из, што смо установили, из магацина Територијалне одбране у Лесковцу, и камион оружја из Крагујевца. Нисам имао сазнања да су магацини отварани, па да је дељено то оружје у Босни... војни магацини мислим, у којима је било оружје српске или заједничке Територијалне одбране, свеједно. Али кад је дошло до цепања заједничке, до сада, специјалне јединице МУП-а у Сарајеву, онда су Срби покупили своје оружје и однели га на Пале, да тако кажем. Њихов центар је био на Врацама тада. После су Срби, то сам исто био информисан, када је рат овај почео, ишли да купују оружје свуда по тим илегалним каналима, и када сам рекао да не могу да се сетим како се презива онај Душко, пуковник, а касније генерал, то је Душко Ковачевић, који је био начелник техничке службе код покојног генерала Ђукића, који је био притваран у Хагу. За њега сам чуо да је ишао и у Бугарску и према Грчкој, да је пробао да дође до муниције или наоружања.

Истражитељ: Да ли је Михаљ Кертес био умешан у наоружавање Срба у Републици Српској?

Александар Васиљевић: Не знам за то.

Истражитељ: Раније сте говорили како је СДБ и МУП Србије преузимао контролу или делимичну контролу у Републици Српској Крајини, тако што је Баца био надлежан за Источну Славонију, а Френки за Книн. Да ли су сличан систем користили у Републици Српској?

Александар Васиљевић: По ономе што сам ја сазнао, негде, ја мислим то је 1997. или 1998. година, од Предрага Радуловића, за којег знам да је саслушаван у вашој канцеларији у Бањалуци, а који је до почетка рата у Босни био службеник државне безбедности у Добоју. Он ми је испричао око јединица „Црвених беретки", које су биле на подручју Босне – Републике Српске, и да су оне биле под непосредним руководством Марка Лазовића, који је кад сам говорио о оној хијерархији у СДБ-у Србије био на високој функцији у СДБ-у. Кад је дошло до злочина над муслиманима у Теслићу, а он је почео то да истражује и да документује ко је то радио, и тражио је помоћ од Марка Лазовића му пошаље стручну екипу да то може да уради. А он му је одговорио нешто у смислу, значи, не цитирам његове речи – јеси ли ти луд, ако ти то сазна Јовица Станишић,

неће те бити више. Мислим, мени је жао и у крајњој линији непријатно да предлажем да се са њим на ту тему воде разговори, зато што сам стекао утисак да је изванредно око свега тога информисан. Ал', ја знам само маргинално нешто око тога, добрим делом од њега. Ја сам био оптуживан и на суду овде да сам у ствари сарађивао са муслиманима, да сам корумпиран био од Алије Делимустафића, да сам од њега на поклон добио возило мазду, а све то због тога што сам сарађивао са муслиманима, чиме сам поткопавао одбрамбену моћ земље. А ми смо у ствари само хтели да очувамо мир у Босни и Херцеговини. До марта-априла 1992. године то је заиста било у доброј мери очувано. Можда није упутно ово да говорим, али неки новинари који су били каснијих година у Сарајеву, контактирали су са већ генералима Армије Босне и Херцеговине, па су и ти новинари преносили да су они сматрали да ја нисам пензионисан 1992. године, скоро да не би дошло до рата у Босни. Ово причам из угла да, све док сам био на функцији, ја сам једнако наставио да прикупљам податке и о наоружавању, о било чијем наоружавању у Босни. По моме, та је Босна била Југославија у малом. Иако сам ја Србин, ја сам јако много волео Босну.

Истражитељ: Да ли је ДБ Србије постављао своје официре у ЦСБ или ДБ Републике Српске?

Александар Васиљевић: Ако су то биле „Црвене беретке", па под командом Марка Лазовића... Марко Лазовић је из Србије, из Државне безбедности Србије. И тамо, ја сам извукао закључак, нису прављене неке нове „Црвене беретке", него оно што је већ било на славонском ратишту, као маневарска снага је само пребачена у Босну.

Истражитељ: Ово је време да направимо паузу за ручак, пошто морамо и да променимо траку. Време је сада 11.58. Интервју ће бити сада прекинут зарад паузе за ручак, и за мењање траке.

Александар Васиљевић: Добро.

Истражитељ: Прекидамо снимање.

Торе Солдал: Настављамо интервју после паузе за ручак и сати је сада 14 и 37. Је л' се слажете с тим?

Александар Васиљевић: Јесте.

Торе Солдал: Да ли се слажете да о овим питањима нисмо разговарали за време паузе?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Торе Солдал: И знате још увек да не морате ни на једно наше питање да одговарате уколико не желите?

Александар Васиљевић: Да.

Торе Солдал: И даље желите да наставите разговоре без правног заступника?

Александар Васиљевић: Да.

Торе Солдал: И само за записник сада иде трака број 2. Пре паузе сте споменули да је Марко Лазовић био командант „Црвених беретки" у Босни.

Александар Васиљевић: Да.

Торе Солдал: Шта знате о њему?

Александар Васиљевић: Па не знам ништа, нити га познајем, нити сам ја раније чуо за њега, него како сам рекао, од бившег радника државне безбед-

ности у Добоју Предрага Радуловића, и то је значи негде или 1997. или почетак 1998. године, и колико се сећам, он ми је рекао да он сада ради негде у Београду и да је некакав бизнисмен. А кад сам са неким својим друговима разговарао ко је тај човек и шта је био, онда су ми рекли да је био пре тога, значи пре доласка у „Црвене беретке", да је био начелник центра Службе државне безбедности у Зајечару.

Торе Солдал: Од кога је он примао своја наређења?

Александар Васиљевић: Па, он је по томе да је дошао из Службе државне безбедности из Зајечара и да је постављен на функцију „Црвених беретки", значи треба да прима наређења од Јовице Станишића.

Торе Солдал: А Френки Симатовић?

Александар Васиљевић: Френки Симатовић, тада ако је то 1992. година, ја мислим да је Френки тамо негде задужен за Крајину. Али је он био, већ је могао бити Френки постављен за начелника неке управе, то би требала да буде прва управа СДБ-а. Значи прва управа СДБ-а Србије. То може да се деси, ја претпостављам, пошто ја немам директна сазнања о томе, да он није био онај командант на терену, командант „Црвених" беретки на терену, него човек у СДБ-у, да кажем у оном војном штабу, условно да тако кажем, под којима је био стварни теренски командант „Црвених беретки". Значи стварни командир оне јединице на терену. Јер мислим да сам већ то спомињао, да када је он затражио, када је Радуловић затражио од Лазовића да му пошаље помоћ ради документовања злочина у Теслићу, овај му је рекао у смислу – пази, немој да те чује Јовица Станишић, неће те бити више. Ја из тога извлачим закључак да је он био можда начелник те управе у СДБ-у под којом је оперативно била јединица „Црвених беретки".

Торе Солдал: Каква је улога била Баце у конфликту у Босни и Херцеговини?

Александар Васиљевић: Не знам заиста.

Торе Солдал: Већ сте нам рекли да су „Црвене беретке" јединице СДБ-а које су оперисале у Источној Славонији и Книну биле потчињене СДБ-у. Да ли је полиција босанских Срба створила своје специјалне јединице?

Александар Васиљевић: Ја могу да кажем онај део што сам нешто можда сазнао из јавности и од људи са којима сам био у додиру. Дакле, чуо сам да је постојао некакав десети диверзантски одред, а диверзантске јединице су потчињене обавештајној управи генералштаба. Тако да ја од тих специјалних јединица знам једино за ту, а од Радуловића сам чуо, овог колеге бившег из Бања Луке, да је на Озрену оперисала нека самозвана специјална јединица, под називом „Миће", вероватно као асоцијација на команданта Озрена. Он је био, кад сам га ја знао, био је мајор Станковић Милован. А њега знам из мирнодопског периода кад сам ја службовао у Сарајеву, да је био командир једне мање јединице у команди армије сарајевске, која није била специјална, више нека штапска јединица за опслуживање штаба.

Торе Солдал: Да ли сте чули за јединицу која је оперисала у АРК, у Босанској крајини, која се звала СОС, Српске одбрамбене снаге?

Александар Васиљевић: Не.

Торе Солдал: Специјалне јединице СДБ-а Србије назване су „Црвене беретке", наравно очигледно зато што носе црвене беретке.

Александар Васиљевић: Да.

Торе Солдал: Да ли знате неке друге јединице које носе црвене беретке?

Александар Васиљевић: Од трансформације ЈНА у Војску Југославије војници и старешине су добили за теренску одећу уместо титовки ове беретке, различитих боја. Црвене беретке носе припадници војне полиције, плаве беретке припадници ратног ваздухопловства, тегет плаве беретке ратна морнарица, сиво-маслинасте беретке копнена војска и „Црвене беретке" цео тадашњи Корпус специјалних снага војске Југославије.

Торе Солдал: А црвене?

Александар Васиљевић: Црвене. Тада је био формиран Корпус специјалних јединица војске Југославије у којем је била падобранска бригада из Ниша, али и сви други и ако је био пешадинац или артиљерац у тој јединици, без обзира на специјалност, сви носе црвене беретке. Кад је корпус расформиран, не знам које године, можда ту негде 1995, 1996, 1997, не знам кад је расформиран, онда је остало да сада црвене беретке носи гардијска бригада, падобранска бригада, и нико више.

Торе Солдал: Јел' би то била иста боја коју ЈСО користи данас?

Александар Васиљевић: Боја је скоро иста, треба баш имати добре очи да се разликује нијанса, али је различити облик. Код „Црвених беретки" и ЈСО-а, сада како се зову, то је далеко мања количина текстила изнад овог обода овде. Значи то су мале беретке као код на пример припадника Уједињених нација. А код војске су шлампаве као да су француске.

Торе Солдал: Да ли знате да је војска босанских Срба имала јединице које су носиле црвене беретке?

Александар Васиљевић: Не знам. Ја знам њих, памтим по томе, да су вратили оне старе традиционалне српске шапке, из Првог светског рата, и да су у оно време волили да парадирају с њима овде по Србији, а онда сам видео 1999. године када сам реактивиран, да су се вратили и они у свему на униформу као Војска Југославије. Само су имали различите ознаке на чиновима. То је вероватно из простог разлога што су овде могли једноставнију и квалитетнију униформу да купују, јер тамо више није било пара с којима су могли да се припремају за параде.

Торе Солдал: Да ли је уобичајено да војници и официри војске босанских Срба носе своје униформе кад долазе у Србију?

Александар Васиљевић: Ако долазе на неки службени састанак, на неки службени контакт, онда дођу у униформи.

Торе Солдал: Да ли знате да ли су „Црвене беретке" биле присутне у Босни све до Дејтона?

Александар Васиљевић: Не знам, заиста не знам.

Торе Солдал: Имамо информацију да су се Аркaнове јединице придружиле „Црвеним береткама" негде 1994. Имате ли информације о томе?

Александар Васиљевић: Колико је мени то присутно, када је завршен рат у Словенији, тада је из Аркaнових „Тигрова" СДБ, не спорим да је то могао да буде и Баца, преузели су један део тог састава, дали им своје чинове, и увртили их у „Црвене беретке". Али Аркaнови „Тигрови" никада нису у ствари расформирани, и онда су биле веома чудне ситуације. Да седиште Странке

српског јединства овде код стадиона Црвене звезде чувају припадници „Тигрова" с дугим цијевима, што нико други није имао право да носи сем МУП-а и војске. Затим када је убијен Баца и када је, не, када је убијен Аркан, онда су почасну јединицу имали његови „Тигрови" исто с дугим оружјем и у униформи те јединице. Значи имали су униформе јединице „Тигрова" и аутоматске пушке којима су опалили плотун. Ја сам то тада, и сада коментаришем, значи да то није ни парамилицијска ни паравојна, него нека парадржавна јединица. Мислим да је интересантно то, један детаљ из интервјуа Милошевића који јеј имао на „Палми", на ТВ „Палма", након смењивања са функције председника, и ако нисте били у прилици да дођете до те касете, мислим да не би било лоше. Због тога што је он тада дословно рекао, да није био убијен Аркан, никад ова власт не би пала, никад ја не би био скинут, ово се у Београду не би десило.

Торе Солдал: Да ли се Југословенска армија борила заједно с „Црвеним береткама" у Босни?

Александар Васиљевић: Мени то није познато. Иначе мало знам, значи не могу да дођем до тога у којој се мери армија, ван онога што сам говорио, ужички корпус и Црногорци 179. бригада, 179. бригада из Никшића, да су ратовали негде у Босни, значи ја тога не могу, ево имам ту бележницу, прегледао сам, не могу да наиђем на то. Ја не спорим, можда и јесу, не знам. Знате како, то је вероватно, по мојој процени ту се ради о негде другој половини или крају априла. Ја сам тада негде у неким другим активностима, ево то ми је цела свеска довде за 1992. годину. И ако дозвољавате сада с једном малом дигресијом, нашао сам забележено од 27. априла, оно о чему нас је информисао генерал Благоје Аџић кад се вратио из Скопља. Видим да су се нашли на аеродрому у Сарајеву са Караџићем и Кољевићем. Кад сам рекао „нашли", онда то значи генерал Аџић и Бранко Костић. И ако им је то интересантно, ја могу да прочитам то, ако хоћете.

Торе Солдал: Можете.

Александар Васиљевић: „Са Алијом Изетбеговићем отворено до краја су размењена мишљења. Он тврди да нема података да је хрватска војска у Босни и Херцеговини, али је чуо о клању муслимана у Бијељини. Његове опције: део оружаних снага које остају у Босни и Херцеговини да се преструје у оружане снаге Босне и Херцеговине. Са територије да изађу они који нису грађани Босне и Херцеговине. Све оружане снаге морају признати врховну команду Босне и Херцеговине или други орган. Да се измени персонални састав и одговара броју у Босни и Херцеговини. Сва права припадницима ЈНА ће бити обезбеђена у Босни и Херцеговини. Техника би се поделила у Босни и Херцеговини. Командни кадар би имао сва права која су му припадала у ЈНА. Територијалну одбрану би требало комплетно разоружати. Сви да се врате у Босну и Херцеговину који су избегли. Босна и Херцеговина има право на оружје Територијалне одбране. Војна индустрија да буде заједничка, као ЗИНВОЈ (Заједничка индустрија наоружања и војне опреме Југославије). Хрвати ће вероватно имати резерве, па ако то не прихвате, онда нема другог излаза него да се ЈНА извуче.

Одговорено: Све се прихвата, али под условом да се договорно створи држава.

Додао: Треба да се уклоне неки дефекти. Држава је призната, али не функционише на више простора. ЈНА се напада, али је речено да је више од 80 одсто састава са територије Босне и Херцеговине, а преко 90 одсто су Срби, и то њиховом кривицом. Да се мора сачекати развој мировне операције, да би се тада могло почети измештање оних који нису из Босне и Херцеговине.

Тражено: Прекид ватре. Деблокада касарни. Да се паравојске повуку са етничке целине (напомена: сматра да таквих нема).

Речено му да не можемо деблокирати комуникације, исто и за пругу преко Тузле. А питао за мост на Шамцу.

Утисак је: не добија праве информације. Испољавао је интерес да се постави муслиман за команданта, али му је одговорено да га српска војска не би прихватила. Предложено му је да смјени Штаб Територијалне одбране, јер је изјавио да су наредили блокаде без његове сагласности".

Даље имам забележено: „На аеродрому, сусрет са Караџићем, Кољевићем и они, Срби су већ победници, Европа је на плећима. Објашњено им је да се јединице распадају и нема попуне. А они инсистирају, своју државу, своју војску. Траже да се прогласи да преузму ЈНА као своју војску. Само наша држава и ништа друго не долази у обзир. Нема деблокаде Сарајева, нека се мало кувају и нека виде". Ако ће ово бити корисно, ја сам спреман да исфотокопирам и да вам то дам. Иза тога ја више немам тих састанак ни у колегијуму, нити знам шта се дешавало, јер то је почела одмах иза тога добровољачка улица и практично рат.

Торе Солдал: Као што знате, заузимање од стране Срба се догодило у априлу и мају 1992. док је југословенска војска још била присутна у Босни.

Александар Васиљевић: Да.

Торе Солдал: И имамо доста доказа, доказа који се заснивају на изјавама како муслимана тако и Срба, да је ЈНА у суштини опколила, заокружила градове које је хтела да заузме, почела да гранатира градове, а онда препустила независним добровољачким јединицама да у суштини га заузму. У Босанском Шамцу, на пример, „Црвене беретке" су у суштини заузеле град након што га је ЈНА заокружила. У Зворнику је Аркан преузео град, у Вишеграду су локалне паравојне јединице преузеле град. И онда у већини места се после краћег периода ЈНА повукла, а онда су прави злочини почели да се догађају од стране ових независних јединица, јединица контролисаних од стране ДБ-а. Ко је наређивао ЈНА да сарађује са овим јединицама?

Александар Васиљевић: Ја уопште не знам. У Зворнику нема ЈНА, нема гарнизона, у Вишеграду нема гарнизона. У Горажду је била само војна индустрија, значи има резервних ратних јединица, али мирнодопске ЈНА нема. Да ли мислите да су ушле мирнодопске јединице у тај простор око Дрине?

Торе Солдал: Зворник је гранатиран са српске стране Дрине. А слажем се да није било пре рата никаквог гарнизона у Зворнику.

Александар Васиљевић: Не, не, није. То ништа није спорно. Ја се сећам из случаја заробљавања Каравелић Вехида, који ће касније бити генерал Армије Босне и Херцеговине. Он је до почетка рата, у оном илегалном раду Патриотске лиге народа био командант за сјевероисточну Босну, муслиманских снага за сјевероисточну Босну. Иначе се ради о војном дезертеру, капетану из Слове-

није. А по његовом наређењу је дошло до напада на јединицу војне полиције код складишта Љубача код Тузле, где је командир чете војне полиције убијен. Када је он ухваћен, код њега је пронађена цела, комплетна документација о добијању велике количине оружја и муниције из 108. бригаде Збора народне гарде у Хрватској. Знам да су организовали дејства, те снаге Патриотске лиге народа, да су организовали дејства око Зворника. И извуко сам закључак да је ту дошло до судара српских територијалних снага, локалних, и Патриотске лиге народа на том простору. Али стварно не знам да је из Србије дејствовано артиљеријом, овај, тамо, то не знам. То мора да су опет биле неке релације са појединим командантима, ако су та дејства постојала. Сукоби први озбиљни у Босни и Херцеговини су почели практично 1. марта 1992. године, по ономе што ја знам, након убиства српског свата у Сарајеву. Тада је у Сарајеву било подигнуто 19 барикада, 1 су држали Срби, 5 су држали муслимани, и 2 су држали Хрвати. И са Алијом Делимустапићем је договорено да изађу заједничке патроле, војне полиције и МУП-а Босне и Херцеговине, и да растерају људе на барикадама. Тада се обратио и генерал Кукањац преко телевизије босанској јавности и позвао их на мир. И ситуација се релативно брзо смирила. Али од тада у ствари почињу већ све чешћи међусобни сукоби. Тако је у једном селу, ја мислим да се зове Сапно, између Тузле и Зворника, без икаквог разлога убијен заставник војне полиције, који је кренуо био у Зворник да обиђе онај заједнички пункт војске и милиције. Значи ја колико знам, од тог 1. марта су почели већ ти оружани судари између тих локалних, и једних и других. Али да је ЈНА тада улазила у Босну, ја заиста не знам, у априлу мислим, то не знам.

Торе Солдал: Имамо информацију да је Момчило Перишић у ствари покушао да избаци „Црвене беретке" из Мостара, али су они само запретили да ће позвати Френкија, и он их је пустио да остану.

Александар Васиљевић: То не знам. Ја сам био код Перишића на његовом истуреном командном месту на аеродрому Мостар. То је 5. или 6. мај 1992. године. Ништа ми није испричао од тога, само ми је рекао да је мост на Неретви код Житомислића порушио пре пола сата, пре него што сам ја стигао.

Преводилац: Да је он порушио?

Александар Васиљевић: Наредио је да се поруши. А ја сам на том мосту требао да се сретнем са представником Хрвата који је требао да доведе заробљене војнике. Али да су тамо „Црвене беретке" у то време биле, немам сазнања. Претпостављам да су биле, вероватно би се то по муслиманској линији сазнало. А сигуран сам да би Мустапић то пребацио, зашто ти отуда изазивају ексцес, зашто долазе и Србије ту. Дакле не знам ни по тој линији да је било таквих информација.

Торе Солдал: Али уколико је њихова информација тачна, да ли би ДБС Србије заиста имао такву моћ да би могао да уплаши човека таквог ранга, значи старешину Војске Републике Србије, југословенске војске у ствари, као што је Перишић?

Александар Васиљевић: Па знате како, Перишић је био доста лојалан МУП-у Србије у фази од кад је дошао за команданта армије у Нишу. А то је негде половина 1992. године. Знам да је био близак с Вакићем, четничким командантом, онај што је добио возило у Балашићу. Уважавам тај ваш податак

да су биле „Црвене беретке", али да су они тамо били, ја лично мислим, он са њима у сукобу не би био. Видите, он је гађао тај мост у Житомислићима без икаквог разлога.

Торе Солдал: Што можете да кажете о тој заједничкој команди која се зове „Паук".

Александар Васиљевић: Дакле, то су моја посредна сазнања преко других људи који су тамо били. По ономе што су они мени касније испричали, био је разговор између Милошевића и Фикрета Абдића, у којем је Милошевић обећао војну и другу помоћ, да Фикретове снаге заузму Бихаћ и разбију снаге 5. муслиманског корпуса. Онда је формиран Заједнички штаб Војске Републике Српске Крајине и МУП-а Србије. Ја нисам сигуран где су били, да ли су били у Кореници или на Петровој гори, немам прецизан податак где су били. Пробат ћу да видим нешто сам имао и забележено ко је све био у том штабу. Негде ћу то да пронађем, али ћу прво да репродукујем из онога што се сећам. Значи ту је био генерал Миле Новаковић, био је начелник обавештајног органа, мислим да то имам овде у овим папирима, био је значи Булат – пуковник, био је начелни штаба, затим неки Крковић и Кнежевић, ја мислим да је то Кнежевић Михајло, као обавештајни органи, пуковник Бобић, а из МУП-а Стаматовић Френки, то се зна да је он, Рајо Божовић, Костић Радослав звани Коле, по којем сада центар ЈСО у Пули носи назив, Филиповић Драган звани Самурај, који је био као позадински логистички орган, и Јовица Станишић који је био практично главни у том штабу, и сви су га ословљавали са „министар". По овим мојим сазнањима ту се одвијао један велики државни шверц, јер Фикрет Абдић је плаћао ако је требало да се испали толико и толико плотуна, онда један плотун је коштао толико и толико. Али исто тако су продавали од муниције, затим брашна, нафте и цигарета припадницима муслиманског петог корпуса. И ту су се велике паре окретале, па ми је тај један човек, који је непосредно био тамо на терену, причао да су Легији и Раји Божовићу, значи Улемеку Милораду и Раји Божовићу из Петог корпуса платили 300.000 марака да напусте један тактички објекат, једно брдо, да би после тога опет бригаде Републике Српске Крајине биле уведене у борбу да га поново освоје. Или, након првог маја 1995. године после повлачења из Западне Славоније, преговарају са Хрватима и добијају, ја мислим да је то био Бора Микелић, 1389 цистерни горива из Сиска, а овај ми друг каже да је то тако добро запамтио због тога што је то година Косовске битке, и да су Петком корпусу продавали нафту 20 марака по једном литру. Исто тако је под видом пресељења материјалних резерви из Славоније храна одатле упућивана, пресељавана у Републику Српску Крајину, а онда је опет то по јако високим ценама продавано Дудаковићу и Петом корпусу. По истим овим подацима Дудаковићу је било дозвољено да пређе преко Републике Српске Крајине и да оде у Загреб, а онда су кренули ти послови, да кажем, још шире. А овај официр који ми је причао био је на дужности тада у безбедности у Главном штабу Војске Републике Српске Крајине. И они су поставили војну полицију са којима су почели да траже документацију око прелаза и докумената по којима то може да прође преко територије. Па пошто су војници из војне полиције потпадали под рекет који су узимали за превоз, почели да их мењају на свака два до три дана. А онда је био доведен везан пред Јо-

вицу Станишића да га пита шта он то ради. И то је један од тих малтретираних, за ону тројицу шта сам вам рекао, које сам раније рекао да су били малтретирани, три официра безбедности. А онда му је Јовица Станишић рекао да он ништа не разуме, да је то државни интерес, да се ово шверцује и ова трговина одвија, да одакле би њему биле паре да може да направи полицијску академију, а ја претпостављам да је део тог новца био у оне две касе о којима сам ја причао. Он није једини извор који ми је причао о тим прљавштинама, о тој трговини да се може продати брдо, а онда поново гурнути војску да изгине да то брдо освоји. Али то је била и та монструозна замисао да се продаје брашно, па да им покупимо паре муслиманима, а у брашно да убацимо отров да би их отровали. Ја немам неких сазнања, оно што вас може интересовати око неких злочина тамо, који су били, заиста немам то, нисам се у то време за то ни интересовао, имам садашња сазнања.

Торе Солдал: Да ли знате када је формиран „Паук", и колико дуго је постојао?

Александар Васиљевић: Ја мислим да је то 1994. година морала да буде. Значи не могу да будем ту прецизан, морало би да се зна када је Фикрет Абдић био на разговорима код Милошевића, јер је то било објављивано овде у средствима информисања.

Торе Солдал: И Аркан и Шешељ и Бокан су сви дали медијима интервјуе у којима су тврдили да имају блиске везе са СДБ-ом и „Црвеним береткама". Можете ли то да потврдите.

Александар Васиљевић: Ја иако нисам давао тамо, има тамо легитимације, значи службене легитимације су сви имали из државне безбедности. И да подсетим на само неколико детаља, она два пратиоца Недељка Бошковића, који су ухватили дилере девиза на Новом Београду, а то је 1992. година, а један од њих сигурно није завршио школу унутрашњих послова јер је био легионар пре тога, а овоме дилеру су показали службену легитимацију припадника ДБ-а. То је општепознато. Други је случај, а да код овог мог пријатеља код којег бивши припадник „Црвених беретки" ради као избацивач у кафићу, такође има стално код себе службену легитимацију ДБ-а. А ја само знам ове глобално, не могу да се сетим те емисије, али у првој фази сви су махали да су били са СДБ-ом. А када се појавио Хашки трибунал одједном су сви заволели војску, сви су били под њеном командом.

Торе Солдал: И Шешељ и Бокан су тврдили да они у суштини нису командовали никаквим јединицама ни у Босни ни у Хрватској, да су они само регрутовали добровољце, а да су у ствари људи из ДБ-а и ЈНА њима командовали.

Александар Васиљевић: Ја се слажем да они нису командовали, јер њихов ранг, ја говорим сада о Шешељу, значи то не би могао да кажем и за Бокана, он је лидер политичке странке, он је, ја бих рекао политичка величина за њих, али његов је Ланчужанин Миодраг у Вуковару са четницима из четничког одреда „Лева Суподерица". А коначно, ово је говорио Шешељ у емисији Би-Би-Сија „Умирање Југославије". Његов је један од високих функционер у странци, да ли је Милановић или Миловановић, ја му се више презимена не сећам, такођер имао службену легитимацију ДБ-а, и добио је ауди, чини ми се, мислим да је био ауди, од Јовице Станишића. А онда када су се политички он и Шешељ разишли, онда је Шешељ са тим излазио у јавност и говорио да је он

агент Јовице Станишића. Али то је у оном периоду када Шешељ више није политички миљеник Слободана Милошевића. А Бокан је имао мањи састав, колико ја знам, волио је да носи беретку, тако сам га виђао на сликама и у интервјуима да излази као командант, мени се чини, „Белих орлова".

Торе Солдал: Знамо да се Михаљ Кертес појавио са црвеном беретком у Босни. Да ли је он био припадник „Црвених беретки"?

Александар Васиљевић: Не, он у класичном смислу није, ја бих рекао више да је он имао статус неког почасног члана, с обзиром да је имао пуну торбу новца који је носио. Али знам да је јако близак био са Френкијем, с Јовицом Станишићем нераздвојан, то је био читав један клан који се редовно окупљају у оној марини у Савском зимовнику о којем сам причао, сви су своје јахте и глисере држали један до другога. Сада се он, ја мислим, дистанцирао од њих у физичком смислу, због тога што је пуштен из притвора, а колико знам, он има клаустрофобију и пати од затвореног простора. Али то је тада комплетно једно друштво које је апсолутно нераздвојно. Ја мислим да ћете по неким списковима тамо моћи да видите ко је какво признање добијао, и сви су имали некакве псеудониме, али његов ранг није био да је носио пушку и учествовао у операцијама.

Торе Солдал: Које су биле везе између МУП-а Србије и МУП-а Републике Српске?

Александар Васиљевић: Ја сам рекао, они су у ствари кадровали одавде, и слали људе или постављали људе за које су сматрали да су њима апсолутно лојални и потчињени.

Торе Солдал: Ко их је обучавао, полицију босанских Срба?

Александар Васиљевић: То не знам. Где су имали те центре за обуку и да ли су обучавани, значи не знам. Ја могу да претпостављам да су имали тај центар на Тари. Значи они су имали неке те касније центре у којима је вршена та специјална обука. А то су, мој је утисак, у тим „Црвеним береткама", у тим специјалним њиховим саставима, то је већ покупљено све оно што је имало ратно искуство од Хрватске и преселило се у Босну. И у садашњој Јединици за специјалне операције доминира или у великој мери је заступљен кадар из српских крајина, а касније и из Босне. Али знам да су имали те своје центре за обуку легалног састава МУП-а, да кажем за полицијску академију. То је између Бруса и Александровца на падинама Копаоника, Митрово поље се зове тај објекат. И још један објекат, а то је на Тари, али не само по оном документу јединице на Тари и одобрења да може да се пренесе ратни плен из Босне у Србију, мислим не само на основу тог документа, него и касније знам да тамо имају свој објекат. Јер 1999. године дошло је било скоро до инцидента између обезбеђења генерала Ојданића на Тари, јер су им се примакли ови с црним чарапама, и скоро је дошло до пуцања од стране војске, па су се онда правдали да су они били на свом објекту и да су само залутали.

Торе Солдал: Имамо податак да је у Босни било присутно преко 3.000 „Црвених беретки". Када се има толико војника, потребна је нека врста организације. Да ли су они били организовани под СДБ-ом Србије или су формално припадали МУП-у Републике Српске?

Александар Васиљевић: Ја прво претпостављам да у том штабу МУП-а Републике Српске је по принципу оног штаба „Паука" у Српској Крајини морао бити неки човјек и из МУП-а Србије, односно из ДБ-а Србије. Значи ја немам податак о томе, али из целог контекста који знам да ли је тамо био представник из ДБ-а Србије или није, њима је неоспоран ауторитет и старешина био Јовица Станишић. Е сада, да ли је тамо отишао Филиповић Драган или је отишао Легија, а чини ми се да је Легија био тамо, мислим да имам нека сазнања да је он био у Босни, битно је ко има стварну јурисдикцију и снагу наређивања, постављања, смењивања кадрова и тако, то је ДБ Србије.

Торе Солдал: Слажем се с вама, али да ли су они формално припадали полицији босанских Срба?

Александар Васиљевић: Не. Ако је то јединица „Црвених беретки" СДБ-а Србије, онда су они тамо само отишли на испомоћ, имали своје задатке, али њима стварна команда, која их одале може сваког момента повући, то је СДБ Србије. Мени је жао што сам ја овде више у сфери процењивања, значи нисам био да би могао да знам. То су информације које сам ја добивао од разних лица.

Торе Солдал: Да ли сте чули да су се „Црвене беретке" придружиле Братуначкој бригади 1994, 1995. године?

Александар Васиљевић: Нисам. Ја лично не верујем да је то, тих 3.000 људи, да је то било скупо на једном месту. Они су вероватно бивали по неким мањим тактичким групама на разним просторима. Јер не би било логично, то би била класична борбена јединица, а не за специјалне операције. Али пада ми у очи кад сте рекли 3.000, да је то идентично са оним податком који сам такође ја раније споменуо, да је Јовица Станишић након смењивања крајем 1998. године у једном затвореном кругу рекао, између осталог, да он има 3.000 људи наоружаних, које сада може да подигне ако лупи прстом, а то се односи у ствари на тај резервни састав „Црвених беретки", који имају код себе службене легитимације и оружје и униформе, и врло брзо се могу активирати.

Торе Солдал: Такође имамо информацију да су била нека два нивоа јединица или војника „Црвених беретки". Имали сте праву елиту, који су себе називали „Сивим вуковима", а онда сте имали јединице које је ова елита тренирала, обучавала некакве резервне јединице. Имате ли информације о томе?

Александар Васиљевић: Из тога што ја знам, „Сиви вукови" су у ствари садашње Јединице за специјалну операцију. И глава вука је њихов симбол и знак који имају. А први почеци стварања такве јединице, која можда и није имала одмах назив „Црвене беретке", то је значи негде почетак 1991. године. То је ангажовање углавном легионара и бивших криминалаца са којима је државна безбедност вероватно имала раније оперативне контакте за разне ликвидаторске акције о којима сам говорио господину Владимиру, везано за ликвидирање екстремних припадника емиграције у иностранству. Тих неколико људи је доведено било као за инструкторе и за обуку оног борачког састава, да тако то назовемо, типа Капетан Драган, Ирац, Шмит, и не знам друге те називе. Значи, они су били језгро за обуку, и то инструкторско језгро је и сада код њих у формацији, постоји да је то инструктор за обуку. А у току рата, то је било тих две или три хиљаде разних бораца који су пробрани ушли у тај њихов састав, и сада неки од њих су или бизнисмени, неки служе тим бизнисменима, неки су

по тим коцкарницама и ноћним локалима. И ја се потпуно слажем да је постојала та хијерархија оног борачког састава који је сад раслојен, и ових који су у смањеном обиму та специјална јединица.

Торе Солдал: Да направимо паузу. Сада је 16.05.

Александар Васиљевић: Тачно.

Торе Солдал: Настављамо интервју након паузе. Да ли се слажете да је сада 16.32?

Александар Васиљевић: Да.

Торе Солдал: Слажете се да о овим питањима нисмо разговарали за време паузе?

Александар Васиљевић: Да.

Торе Солдал: И поново вам кажем да не морате ништа да кажете, нити да одговорите на било које питање уколико то не желите. Схватате?

Александар Васиљевић: Схватам, разумем.

Торе Солдал: Још увек желите да наставите овај интервју без присуства правног заступника?

Александар Васиљевић: Да.

Торе Солдал: Да ли знате за било какво присуство ЈНА или Војске Југославије након 19. маја 1992. године?

Александар Васиљевић: У Босни?

Торе Солдал: Да.

Александар Васиљевић: Не знам. Као јединице некакве, не знам. Знам за старешине и из бивше ЈНА и из Војске Југославије који су били у саставу Војске Републике Српске. Али као нека комплетна јединица да је ишла, не знам.

Торе Солдал: Али официри, да ли су официри који су некада припадали ЈНА или Војсци Југославије ишли тамо?

Александар Васиљевић: Значи та је опција била да након одвајања Босне и Херцеговине од бивше СФРЈ и стварањем нове државе и нове републике у Босни и Херцеговини, српске републике. Већ сам рекао да они који су се тада након 27. априла, када је проглашена Југославија, нашли у Босни, а били су рођени у Босни и по тој логици држављани Босне, да их је највећи део тамо остао у војсци која се формирала. Али исто тако знам да и они који се нису нашли били у Босни, већ на територији СР Југославије и у Војсци Југославије, да је вођена кампања да оду у те јединице Војске Републике Српске.

Торе Солдал: Разуме се за те официре старешине који су имали ту војничку историју да тако кажем, али да ли су неки официри из Војске Југославије након тог 19. маја 1992. године, да ли су после тог периода они ишли тамо у униформама Војске Југославије?

Александар Васиљевић: Ја сам рекао, ништа није спорно да су ишли. Да ли су ишли у униформама Војске Југославије, ја мислим да не.

Торе Солдал: Да ли су они били припадници југословенске војске када су ишли у Босну?

Александар Васиљевић: Па они су преко оног тридесетог кадровског центра практично привремено изашли из војске, и обукли униформе те војске и њихове округле капе.

Торе Солдал: Да ли је југословенско ратно ваздухопловство учествовало у Босни на било који начин после 19. маја 1992.

Александар Васиљевић: Значи ја не знам да је ратно ваздухопловство Војске Југославије учествовало у тим дејствима, али је остао део летачког састава и летилица у Војсци Републике Српске.

Торе Солдал: Да ли знате да ли је југословенска војска и ваздухопловство, да ли су учествовали у преузимању енклава у Босни 1995. године?

Александар Васиљевић: Не знам. Али они су имали своје ваздухопловство. Знам да је командант гог ваздухопловства у Републици Српској био генерал Миљковић. Он је тамо добио чин генерала, а остао је као пуковник из ратног ваздухопловства ЈНА, остао је тамо у Републици Српској као пуковник. А касније је добио чин генерала, па је онда касније пензионисан у Војсци Републике Српске, и сада је војни пензионер у СР Југославији. Али свакоме од њих који је тамо добијао генералски чин, њега је или верификовао, или га није хтио верификовати Врховни савет одбране Југославије. А највећем броју је тај чин верификован. Али знам и неке који се представљају да су генерали, али званично овде нису генерали и не примају генералску пензију. Који су критеријуми за то били, не знам право да вам кажем.

Торе Солдал: Да ли знате да ли је Генералштаб југословенске војске био унапред обавештен о преузимању Сребренице, о заузимању Сребренице?

Александар Васиљевић: Не знам. Моје лично размишљање, мислим то је само моја нека процена, значи немам никаква сазнања о томе, не видим зашто би Младић требао да обавести Перишића да ће заузимати Сребреницу. Јер он изводи самостално те операције. Не могу да спорим, не знам да ли су они разговарали о томе, они су били блиски, прилично су били блиски, али не верујем да је Младић требао да тражи неку сагласност од Перишића да иде на Сребреницу.

Торе Солдал: Да ли мислите да је Милошевић унапред обавештен?

Александар Васиљевић: Ја на ту Сребреницу гледам, а можда нисам у праву, то је један од текућих војних задатака, заузети ову тачку, или неку другу, или неку трећу. И да није било тог злочина у Сребреници, та војна операција не би била посебно по нечему интересантна. А сад, друго је питање да ли су постојале зацртане линије где су српски крајеви и на које границе је требало изаћи. Ја мислим да не би било логично да те линије одређује Младић, него сфера политике, а он као војник то треба тај задатак да изврши.

Торе Солдал: Да ли знате да ли су „Црвене беретке" биле присутне у Сребреници?

Александар Васиљевић: Не знам.

Торе Солдал: А неке добровољачке јединице из Србије?

Александар Васиљевић: Не знам исто ништа о томе. Углавном о Сребреници и тамо шта се то догодило у Сребреници ја сам сазнао од новинара, читањем штампе, преко телевизије, и ови са којима сам разговарао кад је то постало медијски познато, а то су припадници Војске Југославије, а нису ратовали у Босни, нису били тамо раније упућивани. Остављали су ми утисак као да они то не познају, да било шта знају око тога шта се тамо догађало. Интересантно, мени је на пример било непријатно да питам Толимира око тога, кад сам једном био у контакту, кад сам био реактивиран. Он је мени некада био потчи-

њен, он је био начелник безбедности у Книнском корпусу. И професионално, он је био квалитетан официр, али ја сам имао неки свој осећај да би га морао довести у ситуацију да ме лаже. И због тога то питање нисам поставио.

Торе Солдал: Да почнемо с последњом темом. Афера „Опера", што можете о томе да кажете?

Александар Васиљевић: То могу да објасним. Значи афера је медијски као и свака афера добила тај назив „Опера". А „Опера" у ствари је произведена из званичног назива чија је скраћеница ОППР, а што у ствари значи Одељење за пропагандно психолошки рат, које је по формацији постојало у команди ратног ваздухопловства. И то је одељење имало своје старешине које су у њему радиле. Стручњаци за разне области и за пропагандну активност и психолошки рат. У ово време рата у хрватској и у Југославији, почев од Словеније па касније, на међународном плану се тешко пробијала баш права истина шта се догађало у Југославији. Јер званичне информације које су ишле из кабинета савезног секретара за Народну одбрану новинари нису баш примали у потпуности као тачне. И из овог одељења, из овога ОППР била је идеја да се пронађу могућности и канали да се са неким страним новинарима и домаћим новинарима ступи у контакт негде по линији, као добијена је нека сензационална вест, али не легалним путем, него у поверењу то сам сазнао, и онда су они почели те вести примати као тачне, а да су им дате преко кабинета савезног секретара за Народну одбрану, они би у њих сумњали. После је наредбом команданта ратног ваздухопловства, генерала Јурјевића, одређен савет, стручни савет ОППР у којем су били официри и генерали из различитих сектора рада команде. Тако да, колико се ја сећам, за председника савета је био одређен генерал Жика Мирчетић, генерал потпуковник који је био начелник штаба команде ратног ваздухопловства. Један од тих, ја мислим да их је било негде око пет или шет официра у савету, један је био орган безбедности команде ратног ваздухопловства. Ја мислим да је то био начелник безбедности Слободан Ракочевић, пуковник. У рад овог органа ОППР били су укључени као добровољци и два сарадника органа безбедности ратног ваздухопловства који су били извучени из Хрватске када је дошло у опасност да буду ухапшени. Пошто сам раније причао да је хрватска служба запленила документа у команди ваздухопловног корпуса у Загребу, у органима безбедности ратног ваздухопловства у Загребу, а ту је било 11 сарадника на тој евиденцији, ова два сарадника који су били укључени у рад ОППР били су извучени раније, можда неких месец дана раније од осталих, и пошто је један од њих радио на архиви Централног комитета Свеза комуниста Хрватске, пребачени су са том архивом у Земун, хеликоптером. У тој архиви између осталог су се налазиле и информације Службе државне безбедности Хрватске. Тако да је та архива била значајна са безбедносног аспекта. Ту се на пример налазио Туђманов безбедносни досије. И других опозиционих снага у оно време Југославије. Пошто они нису имали ни од чега да живе ни где да буду смештени, а у мојој служби није била пракса да се таквим људима, нити новца, да им се може обезбедити егзистенција. Онда су они као добровољци ратног ваздухопловства укључени у рад тог савета. И тако су добили храну и спавање у касарни. Раније сам говорио да је био покушај скидања генерала Звонка Јурјевића као Хрвата од неповерења са дужности команданта ваздухопловства, на чему је здушно радио Божидар Стевановић,

а по линији Службе државне безбедности Србије паралелно је рађено на мом скидању, и скидању тада актуелног врха управе КОС-а. И онда је пласирана лаж да у команди ваздухопловства се угнездило језгро хрватских агената. Ту се пре свега мислило на ова два сарадника, ја могу да кажем имена. Један је био Радојчић, а други Малобабић, и да је њих покрио Звонко Јурјевић, као Хрват. И тада је испредена прича о хрватској агентури у центру ваздухопловства, а да и ја као шеф службе стојим иза тога, а да је и мени подметнут исто хрватски агент, капетан Јагар, којег ја имам у управи КОС-а. Тај је капетан, већ сам спомињао, имао је кључну улогу у откривању илегалног увоза оружја у Хрватској. У ствари иза свега се плела једна прича са којом је код Слободана Милошевића вероватно превагнуо став да будемо уклоњени и пензионисани. Али из те приче нешто је требало и доказати. И онда је Недељко Бошковић, мимо прописа свих и закона, похапсио, ја не знам тачан број, али испод девет људи, мање није. Неки до њих, као потпуковник Иван Саболовић, држани су у импровизованом затвору у подруму команде скоро 40 дана, 38 дана. А неки су били тучени, скидани голи до паса, тучени, поливани ракијом, пљувани и онесвешћивани, као што је био случај с Радојчићем. Код других неких преплашених официра узимане су измишљане и исконструисане изјаве. Ја сам имао прилике да читам те изјаве у свом судском предмету са небулозним лажима, од тога да је наводно КОС минирао јеврејску општину и јеврејско гробље у Загребу, затим да је проводио терор по Југославији, да смо сви били нечији агенти, да сам ја добио мито и купљен био од муслимана, и има у том судском предмету још тих измишљотина великих. Саслушавали су их људи који нису били у активној служби безбедности Војске Југославије. У међувремену је смењен председник суда, војни тужилац и председник врховног војног суда. Значи има основни Војни суд у Београду и Врховни војни суд за целу војску. Доведени су људи од поверења Недељка Бошковића од којих је председник суда, до тада потпуковник Ратко Келечевић, унапређен је одмах у чин пуковника, и ухапшени су, ја мислим да је било укупно 7 лица пре мене, а онда смо 15. јула 1992. године требали да будемо ухапшени ја и генерал Туманов. Ми смо за то сазнали неких 17 дана раније, Туманов се склонио код родбине у Македонији, а ја нисам хтео и остао сам, остао сам, био сам 4 месеца у истражном затвору. У истрази ја нисам био ни испитан, јер по нашем закону прво се испита осумњичени или окривљени, онда има право да добије сва списа из судског предмета који га оптужују, и сваки сведок који се саслушава мора се саслушати у присуству окривљеног. Моје испитивање није било завршено да не би могао да остварим увид у списе. Код мене одмах у старту 21 дан ниједна истражна радња није спровођена, а код Слободана Ракочевића 85 дана. И тиме се добијало формално образложење зашто смо задржани у притвору, јер истрага није завршена. Мени је одређен за председника судског већа капетан прве класе Душко Допуђа, а којем када је предат мој судски предмет ради суђења, његов претпостављени, пуковник Елечевић му је рекао да тај материјал не сме да буде лакши од 8 година затвора. Он је са великим судским већем, разматрајући тај материјал, установио да нису саслушани основни сведоци, тако да је велики број сведока, укупно је било 25, у ствари први пут саслушавано на суду. Када ми је почело суђење, а то је било 2. марта 1992. године и кад сам први пут био у прилици да могу да говорим оно што сам хтео да кажем, онда сам се

користио радним бележницама које сте и ви видели, а које је један мој друг који је остао у служби успео да их извуче. А онда је прекинуто суђење.

Торе Солдал: Године које?

Александар Васиљевић: 1993. година, март месец. Онда је прекинуто суђење. ја сам установио да је то ишло по налогу Слободана Милошевића. Формално је то урађено склањањем двојице судија поротника који су негде морали да оду на службени пут. А онда сам ја дошао до сазнања да се у ствари, да је у ствари наређено да се изврши моја аболиција. То није помиловање, аболиција је прекидање неког судског поступка без утврђивања да ли си крив или ниси, до изрицања пресуде. А помиловање је опраштање већ изречене судске пресуде. Ја сам се онда обратио тадашњем председнику СР Југославије Добрици Ћосићу, а примио ме је његов саветник о безбедности, ја мислим да се зове Старчевић. Суштина мог четверочасовног разговора са њим је била на крају моје упозорење, да ако ми се не настави суђење, да ћу сам отићи у Пожаревац или Сремску Митровицу, али повести новинаре. И тако је суђење код мене било настављено, ја сам добио ослобађајућу пресуду, а ноћ пре изрицања пресуде је пуковник Елечевић вршио притисак на капетана Допуђу да ми се мора изрећи казна бар онолико колико сам био у затвору, али он и судско веће су остали часни људи, и судили су по свом судском уверењу. И сад ћу да завршим причу. Када је 6. августа 1993. године мени пресуда и на врховном суду постала правоснажна, онда ми је капетан Допуђа предао службену забелешку, свој акт, на пет страница која је званично заведена у судском предмету, у којој је описао све ко је на њега када и какав притисак вршио око вођења судског поступка. Након тога, крајем 1993. године вратио се генерал Туманов из Македоније, онда су га хапсили ови из државне безбедности у јануару идуће године, то је 1994, смењен је са функције одмах после тог суђења. Већ у првом степену, ја мислим 11. маја 1993. године смењен је Недељко Бошковић са функције и пензионисан, пензионисан је генерал Домазетовић, који је такође учествовао у целој афери, скинут је са дужности председника суда нешто касније пуковник Елечевић и пензионисан, и сви ови другови који су били хапшени такође су у каснијем поступку били ослобођени. Ја сам конкретно био оптуживан за неколико кривичних дела. Једно дело је било подривање војне и одбрамбене моћи СР Југославије. Друго дело је било злоупотреба службеног положаја, и треће дело је било примање мита. Злоупотреба службеног положаја се односила на наводне новчане махинације у тајној акцији службе којом је откриван илегални увоз оружја из Румуније, из луке Констанце према Хрватској. И други део се односио на наводно пуштање ратних злочинаца у размену, Весне Босанац, Њавре, Јурај Њавро мислим да је био, не знам још којих је људи ту било. Затим давитеља оних у Сплиту, који су давили војнике пред командом војне области. То су била четворица. И Кикаша који је шверцовао из Уганде авион са оружјем за Хрватску. А нико од њих није био ратни злочинац, то је прва ствар, а друга ствар, ја о томе нисам доносио одлуку, него савезни секретар, а ја сам само технички учествовао у томе. Тада је било заробљено у првој размени 19 официра безбедности у Хрватској, 7 оборених пилота ратног ваздухопловства, генерал Аксентијевић и 7 његових официра, то је 34. А у другој размени, то је ја мислим 10. јануар 1992. године, тада су Хрвати преко генерала Рашете понудили размену, оно што су они назвали „Лабрадор". Дакле не

ради се ни о каквој операцији „Лабрадор", мене су питали, мислим у којој мери је то непознато, шта се дешавало, и шта се то све догађало, питали су ме официри кад сам реактивиран, официри у служби, јер је медијска кампања била страшна. На пример читане су информације да је генерал Туманов војни изасланик македонске армије у Софији, а њега је хапсио македонски МУП кад је дошао у Македонију. И то је фама око КОС-а и око свега тога што је испредано, докле је дошла, да су плели наводно мрежу КОС-а у Македонији, и да је КОС покушао атентат на Киру Глигорова. Ја не желим да браним ту службу, али све неке кривице или недаће углавном медијски иду на КОС. Ја сам говорио да имам пет живота, да не би био у стању да оправдам тај рејтинг који је тој служби наметнут. То је углавном из моје широке приче.

Торе Солдал: Имамо информације да је Недељко Бошковић био врло близак са Милошевићем, у ствари да је он био један од две особе које су се свакодневно сретали са Милошевићем, а друга особа је био Станишић.

Александар Васиљевић: Ја не бих могао то да потврдим. Знајући профил Недељка Бошковића, не верујем да Милошевић, који је интелигентан човек, да није могао да га процени и да види, ја ћу да употребим свој један израз, да се ради о једној будали. Али Недељко Бошковић је знао да се хвалиса и са оним што овај није урадио, а онда не спорим да је можда причао – ја сам био код Милошевића, сад ми је Милошевић рекао. Али Недељко Бошковић, зет Недељка Бошковића је познати криминалац Бокан.

Преводилац: Само да вас питам, је л' то од кћерке или од сестре?

Александар Васиљевић: Од кћерке његове супруг, који је углавном се бавио мафијашким пословима око оружја, цигарета, нафте и друге. По тој релацији је Бокан био у контакту с Јовицом Станишићем, ја претпостављам као сарадник СДБ-а. Али сам сигуран да је његово пласирање ишло једном и најзначајнијом линијом преко Јовице Станишића.

Преводилац: Његово пласирање, како мислите?

Александар Васиљевић: Значи за начелника управе. Да бисте схватили, значи, овај његов зет је сарадник и близак човек Јовице Станишића, и стога се Недељко Бошковић узима за будућег шефа КОС-а. Јер циљ Јовице Станишића је био да КОС апсолутно потчини себи. ТО ми је јасно и гласно 22. априла 1992. године Јовица Станишић рекао. У оштрој свађи коју смо имали, када ми је рекао, неће више бити две службе у Југославији, бит ће само једна, и то српска. Ја сам му онда рекао – је л' ти то хоћеш да поново правиш Озну? То је одељење за заштиту народа које је постојало од 1944. кад је формирана безбедност, када је КОС био треће одељење те Озне. Па је Озна у ствари контролисала и војску. Јер официр Озне није био потчињен команданту. И он ми је рекао – е то ће бити. Да не кажем шта сам ја њему рекао и то је било наше задње виђење. И 15 дана иза тога ја сам смењен. На другој страни, Недељка Бошковића је код Бранка Костића такође фаворизовао саветник Бранка Костића, доктор Гавро Перезић, чији је син радио код Јовице Станишића као оперативац СДБ-а. А Гавро Перезић и мајка од Недељка Бошковића су брат и сестра. О овој релацији ће после, значи сад је још увек жив кривични поступак, два кривична поступка пред војним судом против Недељка Бошковића. Сад, данас још. И постоји налог Другог општинског суда у Београду, па и Војног суда у Београду, да органи унутрашњих послова Недељка Бошковића имају привести у тај суд ради

саслушавања. Али нико га не хапси, а МУП Црне Горе му продужава, уз сагласност Јовице Станишића, дипломатски пасош, који је морао вратити као шеф КОС-а кад је био пензионисан. Ја иначе до тада нисам имао ни обичан пасош, кад сам био шеф КОС-а. Али овоме је дипломатски пасош требао за шверц у којем је ухваћен 1997. или 1998. године. На аеродрому у Београду је једном београдском криминалцу и бизнисмену пробао да са тим дипломатским пасошем пренесе без контроле 74.000 марака и неке златне предмете. Након тога је пуштен, и није колико знам ни царински поступак поведен око тих (нејасно). Ово је моја процена, да је он по тој линији веза са Боканом и са тим подземљем. А на другој страни по линији везе од 6. априла 1992. године са Гораном Жугићем у Тузли. Начелник центра државне безбедности у Тузли, који је Горан Жугић постао кум Миле Ђукановића, а затим његов саветник о безбедности. А иначе човек који је исто држао шверц на државном нивоу. По ове две линије је Недељко Бошковић постављен за саветника министра унутрашњих послова господина Мараша. И сад колико ми кажу, шири се кампања у Црној Гори да ја водим тајне операције по Црној Гори. Био сам праћен отворено, значи јапанском пратњом кад год сам долазио у викендицу доле. И зато што ми је супруга до тога била узнемирена, ја сам донео одлуку, и то смо продали прошле године. А питање криминала у Црној Гори и тога што смо добијали кроз контролу границе, државне границе у Црној Гори. Хватања италијанских глисера у шверцу цигаретама, о чему смо били извјестили и Италијанску амбасаду у Београду, у јесен 2000. године. Ни они нису реаговали на тај шверц, и то је сасвим друга прича.

Торе Солдал: Онда немам више питања што се тиче догађаја у Босни.

Александар Васиљевић: Ја сам хтео ово да вам предам што сам прочитао, састанак са генералом Благојем Ацићем, везано за наше информисање у генералштабу по повратку из Скопља. Значи ја имам два листа формата А4 у мојој радној бележници која има број 538. Од странице 104 до 106 је забележен садржај које сам претходно прочитао.

Торе Солдал: У реду, хвала. Колико данас можемо?

Александар Васиљевић: Можемо, нема проблема, до 15 до 7 на пример. Што се мене тиче може без паузе, али ако треба.

Торе Солдал: Пет минута може да направимо кратку паузу. Сада је 17 и 37 и овај интервју ће бити прекинут ради кратке паузе, и зауставит ћемо снимање током паузе.

Владимир Дзуро: Добар дан генерале. Ради записника овај интервју наставља да води истражитељ Владимир Дзуро. Још увек је понедељак, новембар 19, и сати је 17 и 50.

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Ради записника, истражитељ Торе Солдал је напустио интервју када је завршио са темом Босне и Херцеговине. И поново ради записника, присутни су генерал Александар Васиљевић, Владимир Дзуро као истражитељ и Мирјана Срећковић као преводилац.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Нисам завршио по питању Хрватске. Нисам завршио питања у вези са Хрватском, и дао сам већ свом колеги да заврши питања за Босну. И волио бих да се вратим на тему Хрватске ако немате ништа против.

Александар Васиљевић: Немам ништа.

Владимир Дзуро: Постојао је СКПЈ, значи Савез комуниста покрет за Југославију.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Имамо информацију да је 1991. године један број генерала који су били у овом покрету, да су они учествовали у наоружавању Срба у Хрватској. И већина тих генерала су били бивши ЈНА официри у пензији. Да ли знате нешто о томе?

Александар Васиљевић: Прво, највећи број, готово сви генерали су били раније чланови Савеза комуниста Југославије. А када је то преименовано у СКПЈ, Савез комуниста покрет за Југославију, највећи број њих је постао члан и те новоименоване организације. Од активних, не само генерала него официра, ја мислим да сам стицајем околности ја једини генерал који стицајем околности није постао члан те партије. Због тога што тада кад је попуњавана та документација, ја сам био негде у Хрватској. Али да сам био у Београду, ја бих се учланио јер сам по опредељењу био комуниста југословенске орјентације. Онда је дошло до почетка тих ратних сукоба у Југославији, па и у Хрватској. Значи прво је било у Словенији, после тога у Хрватској. Мени је присутно да је један број генерала стално долазио у ССНО, или ко̂д генерала Кадијевића, најчешће код њега, који су му хтели давати сугестије и савете шта треба војска да ради. Један од њих је био адмирал Бранко Мамула, који је још у словеначкој ситуацији, још у словеначком сукобу, присуствовао састанцима штаба који смо ми имали, и пошто је он био раније надређен генералу Кадијевићу, посматрао сам како жели да му, да употребим сликовити израз, дели лекције шта треба да ради. И онда је негде у јулу 1991. године генерал Кадијевић пред нама свима реаговао и рекао – доста више, Бранко. И од тада су престали његови редовни доласци у ССНО. Он је тада имао, ја мислим, високу функцију и у СКПЈ, и заговарао је војно организовање Срба у тим крајинама Баније, Кордуна и Лике. И сећам се да је тражио био хеликоптер да му се дâ ради одласка на те просторе и команде. Али је одбијен у томе по линији генерала Вука Обрадовића. Али за њега ми је познато да се он кретао по том терену горе и обилазио команде јединице ЈНА, а код њих је имао неоспорни ауторитет ранијег савезног секретара. А немам никаква сазнања да је он био умешан у поделу оружја, и да је то радио, јер то је било испод његовог нивоа, да кажем. А други генерал који је такођер био активан, и ја то мислим на подручју Славоније, то је Радојица Менезић. А најактивнији, и ја бих рекао најортодокснији међу њима, ја сам га увек доживљавао као неког српског националисту, такав ми је утисак оставио, био је генерал Пекић.

Владимир Дзуро: Како је име генерала Пекића?

Александар Васиљевић: Не могу сада да се сетим његовог имена. Могу да установим, установит ћу то.

Владимир Дзуро: Зато што су била два генерала Пекића, двоје старешина Пекић, па само да се установи који је.

Александар Васиљевић: Ја не знам за неког другог старешину који има тај рејтинг у војсци и у држави. Ово је генерал Пекић који је у некој родбинској вези са новинарком Милом Штулом. И то је једини генерал Пекић којег ја знам. Он је обилазио исто и Славонију, али и крајину, тамо. И ту је било још

пензионисаних официра углавном ранга пуковника око њега. И сећам се једног ексцеса где су они у ствари организовали окупљање, протестно окупљање Срба пред ССНО. Ја мислим да је то негде јули месец исто 1991. године око Словеније, у којему су чак захтевали оставку генерала Кадијевића, и енергично реаговање ЈНА. Да ли су они негде имали утицаја, ја значи немам сазнања да су ти људи извлачили оружје из магацина, проналазили неке своје ослонце у армији да то извуку и да се то дели. Они су више долазили у генералштаб или код генерала Аџића или код Кадијевића да врше притисак на њих да мора да се пружи помоћ угроженим Србима у тим крајевима. Али ја не знам да су они долазили ту по линији чланства у СКПЈ, нити знам ко је од њих имао некакву функцију. На пример генерал Мирковић је имао врло високу функцију у СКПЈ, али он се никад није појављивао у генералштабу да нешто тражи или поставља неке захтеве. Значи ја немам од тих генерала ниједан податак да су они учествовали да се из неког складишта територијалне одбране и ЈНА извуче то оружје и достави. Од пензионисаних генерала који су били контактирали у министарству одбране и ту били активни, то знам само за генерала Ђорђевића, који је раније био министар одбране, па га је онда генерал Симовић узео као некаквог свог саветника. Ја сам нешто дао од оног материјала из којег се може видети како су команданти доле на терену сами нешто радили и организовали и сналазили се у тој ситуацији да преструктурирају постојеће јединице на линији националног прочишћавања. И они су проналазили модусе и линије како су извлачили оружје из магацина Територијалне одбране и делили га тој некој новој ратној јединици. Мислим да је то типично из онога што сам након пензионисања имао прилике да се упознам са развлачењем опреме и наоружања из складишта у Доћанима код Дарувара, то је у Западној Славонији. И знам да је командант те ратне јединице ЈНА био пуковник Марић, активни пуковник Марић. А они су били, ови пензионисани генерали, евидентно су били у контакту са локалним српским лидерима на том простору. И онда је том линијом, ја мислим, вршен покушај притиска на генералштаб и на ЈНА да им помогне у наоружавању, или у организовању. Знате како, то је време било у којем су неки официри, и активни, а нарочито пензионисани, који су живели удобно овде у Београду, настојали да докажу да су са својим земљацима, тиме што ће помагати овде у Београду да нешто дође до њих. Неки од ових генерала, пензионисаних, су били у контакту и са МУП-ом Србије и са Министарством одбране Србије. Али када смо радили на откривању паравојног организовања у Книну, у Книнској крајини, и откривању илегалног оружја код њих, знам да им је један канал тог снабдевања био пензионисани пуковник, ја мислим да се зове Дубајић Симо, Дубајић Симо сигуран сам, који је ловачко оружје, ловачке карабине пребацивао у Книн, и тамо су били продавани Србима. Не дељени него продавани. И ја сам знао за 620 таквих карабина, од којих су неки имали и снајперске нишане, снајперске справе. То је ово што је било.

Владимир Дзуро: Да ли је СДБ или ДБ или КОС имао икаквог утицаја на те пензионисане генерале или пуковнике у оквиру СКПЈ?

Александар Васиљевић: Ја мислим да тај СКПЈ, ја не могу да се сетим кад је он практично престао да буде нека реална политичка снага. И ја лично сти-

чем утицај да то није ишло од тадашњег актуелног врха СКПЈ. Јер на пример, један тадашњи генерални секретар тог СКПЈ је био Македонац Драган Атанасовски. И они нису радили на проналажењу и извлачењу оружја, него на примеру у Босни и Херцеговини који знам, то је крај 1991 – почетак 1992. године, тамо су преко месних организација СКПЈ, у Босни и Херцеговини, ангажовали се на анимирању добровољаца тих чланова из СКПЈ да се укључе као добровољци у ЈНА, у јединице ЈНА. На пример, конкретно то знам за стање у Сарајеву и човека који је био шеф месне организације СКПЈ за Сарајево, да је организовао и упућивао добровољце који су долазили у бригаду, 49. моторизовану бригаду у Сарајеву, у Лукавици. Али они тамо нису, ја сам проверавао то, они тамо нису долазили као организована јединица или са неким својим посебним ознакама, него су се укључивали као добровољци. Иначе, то је сад кад се присећам, то је интересантно, командант те бригаде је тада био пуковник Хаџихасановић Енвер. А иначе сада је у Хагу, један врстан старешина, јер ја сам био командант дивизије некада тамо, и знам га као одличног старешину. И он је остао командант бригаде у којој су стално улазили Срб, Срб, Срби. И био је, по моме, до краја југословенски опредељен. А имао сам сазнања да је њега пробао да за Патриотску лигу народа заврбује Ефендић Хасан, пуковник Ефендић Хасан. Он га је одбио, није му то прихватио, као муслиман, што је доста тешко било. Али је исто тако избегао могућност да мени то каже, иако кад сам ја био начелник безбедности у Сарајеву, он је био командант батаљона војне полиције, били смо јако блиски. Значи да убрзамо, они су слати, активност је, колико сам ја могао да откријем, била на упућивању тих добровољаца, што више у војску, и да се преко војске брани цела Југославија.

Владимир Дзуро: Само кратко, пошто нам трака за данас истиче. Да ли знате ко су били оснивачи СКПЈ?

Александар Васиљевић: Савез комуниста Југославије је преименован, ја ако се не варам, на 14. ванредном конгресу. А не знам по редоследу, али био је генерал Мирковић, био је Драган Атанасовски, био је професор Универзитета у Београду Драшковић. А била је Мира Милошевић, која је дошла у сукоб са генералом Мирковићем, и она је у ствари растурила тај СКПЈ прављењем ЈУЛ-а. А то ће касније изазвати онај познати раздор и у самом СПС-у, где се издваја једна група, са Бором Јовићем и професором Марковићем.

VII.
Петак, 8. фебруар 2002. године

Владимир Дзуро: Добро јутро, господине генерале. Ово је снимљени разговор између генерала Александра Васиљевића и чланова канцеларије тужилаштва Џона Сенција и Владимира Дзура који се води у Београду у петак, 8. фебруара 2002. године. Можемо ли да се сложимо да је сада 9.07? А имамо другачије време на снимку, али сада је 9.07. Почећемо поново због техничких проблема.

Значи, да поновимо, ово је снимљени разговор између генерала Александра Васиљевића и чланова канцеларије тужилаштва Џона Сенција и Владимира

Дзура који се води у Београду у петак 8. фебруара 2002. године. И још једном видео-рекордер показује другачије време, али сада је 9.08. Ово је трака број 1, 8. фебруара 2002. године. Особе присутне: Владимир Дзуро и Џон Сенцић као испитивачи, генерал Александар Васиљевић као испитаник, и Мирјана Срећковић као преводилац.

Господине генерале Васиљевићу, желели бисмо данас да наставимо разговор са вама постављајући вам питања о више тема. Као што сам вам раније објаснио, на основу информација које трибунал поседује, сматрамо да ви потпадате под дефиницију осумњиченог према трибуналовом статуту. Према томе, пре него што вам поставимо било која даља питања, у обавези смо да вас упутимо у одређена права која ви имате. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Имате право на помоћ преводиоца. Да ли пристајете да Мирјана Срећковић настави да преводи данас овај разговор?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Не морате ништа да кажете, нити да одговорите на било које од наших питања уколико то не желите. Све што кажете биће снимљено, и моћи ће да се користи као доказ против вас у каснијем поступку према трибуналу, укључујући и суђење. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Питања која вам поставимо и одговоре које ви дате на та питања биће снимљена видео-рекордером док траје овај разговор. Сама видео-трака може да постане доказни материјал. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Имате право на помоћ правног заступника или адвоката по сопственом избору. Уколико не можете да платите правног заступника, трибунал ће удесити да вам се то организује. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Да ли желите да правни заступник буде присутан овом разговору?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Господине генерале, уколико у било ком тренутку одлучите да имате правног заступника присутног на овом разговору, молим вас да ме обавестите. Ја ћу прекинути овај разговор да бисмо то организовали. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: На крају овог разговора биће вам дата прилика да дате додатне информације или да појасните било шта што сте рекли током овог разговора, уколико сматрате да је нејасно или двосмислено. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Као што сам вам раније објаснио, на крају овог разговора ми ћемо организовати да се снимљена трака транскрибује, и што је пре могуће биће вам достављена једна копија транскрипта, као и копија трака које се користе у овом разговору. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Оригинална трака или траке које се снимају у овом разговору биће запечаћене у коверти на крају разговора, и вама ће бити дата могућност да се потпишете на овој коверти. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Имате ли нека питања у вези овога шта је сада речено?

Александар Васиљевић: Немам, ја сам овде да одговарам на питања.

Владимир Дзуро: Још једну ствар коју би желео да појасним пре него што колега почне да поставља питања. Да ли можете да потврдите да сте се три пута накратко срели да бисте организовали овај разговор?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Да ли можете да потврдите да током тих кратких сусрета ни о чему нисмо разговарали што је везано за оптужницу?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Значи, само да би се забележило, питања ће данас да поставља господин Џон Сенцић.

Џон Сенцић: Добро јутро, господине генерале. Као што сам вам и рекао пре него што сте дошли, али сада да би се то и снимило, зовем се Џон Сенцић, и ја сам истражитељ Хашког трибунала. Ја сам истражитељ или вођа тима који се бави овом конкретном истрагом. Да ли можете да потврдите сада због снимка да пре него што се укључило ово снимање, нисмо разговарали ни о чему што би се тицало ових питања, осим што смо се упознали?

Александар Васиљевић: Да.

Џон Сенцић: Желео бих да знате да сам упознат веома са оним разговором претходним који сте имали са истражитељем господином Дзуром, и та информација је дошла назад у Хаг, анализирана је, испитивана је. Разговарали су са другим сведоцима, водили су даље интервјуе, добили су додатне информације, и желим да будем потпуно јасан, разлог за овај интервју данас су неке неконсистентности између онога што су неки други људи рекли, и оно што је речено у оном претходном вашем снимљеном интервјуу, и како будемо ишли кроз овај интервју, биће мало другачији него претходни, јер ће бити наставак. Оно што ћу он покушати данас, јесте да вам поставим врло специфична, врло конкретна питања, и желим да добијем врло специфичне, врло конкретне одговоре.

Александар Васиљевић: Да.

Џон Сенцић: То би био први део интервјуа. Значи како налажу њихова правила рада и како је господин Дзуро већ напоменуо, на крају ћете имати прилику да дате додатна објашњења или да појасните било шта што будете желели, али за почетак бих волео да се сконцентришете на моје питање. Значи, оно прво што бих желео да урадим је да вам дам да прочитате правило 101 у правилима процедуре и доказа.

Александар Васиљевић: Мислим да сам читао, јер сам отварао то на компјутеру, ако се ради о статуту.

Џон Сенцић: Ради се о правилима поступка, и има један нарочит на који бих желео да вам скренем пажњу, али у праву сте, то постоји на интернету, ако је то што сте ви прочитали.

Александар Васиљевић: Статут сам читао. Могу да погледам.

Џон Сенцић: Правило 101 под б), пододељак 2 нарочито.

Александар Васиљевић: То је б), је ли?

Мирјана Срећковић: Б, па пододељак 2.

Александар Васиљевић: Да, све у реду.

Џон Сенцић: Да ли бисте желели да наставимо са разговором?

Александар Васиљевић: Да, да.

Џон Сенцић: Прво што бих желео да урадим је да прођем кроз један списак имена које имам.

Александар Васиљевић: Да.

Џон Сенцић: Једноставно да вас питам да ли познајете ту особу и да знате коју је функцију имала та особа?

Александар Васиљевић: Да.

Џон Сенцић: Први је Перо Ајдиновић.

Александар Васиљевић: Да.

Џон Сенцић: Можете ли нам рећи да ли знате ту особу и коју је он функцију имао?

Александар Васиљевић: Перо Ајдиновић у време кад сам ја био начелник КОС-а, био је по чину потпуковник. Био је на дужности у ријечком корпусу. Негде у касно пролеће 1991. године био је одређен у једну истурену команду на Плитвицама када је дошло до сукоба српских и снага МУП-а Хрватске.

Џон Сенцић: У реду, идемо на следећу особу. Павао Бућан.

Александар Васиљевић: Да није Павле Бућан? Био је Бућан официр, вероватно је то овај тај, значи... Био је исто потпуковник у органу безбедности ратног ваздухопловства.

Џон Сенцић: У ком периоду је он био на тој функцији?

Александар Васиљевић: Он је пензионисан скоро, мислим, можда пре једно месец или два. Био је у активној служби и у органима безбедности као пуковник. Пензионисан је овде у Београду. То знам да је недавно пензионисан. Можда ова задња пензионисања која су била, али у то време кад сам ја био начелник, он је био у органима безбедности ратног ваздухопловства, команде ратног ваздухопловства.

Џон Сенцић: Шта сте рекли да је он био?

Александар Васиљевић: У органима безбедности ратног ваздухопловства, мислим да је био у ваздухопловном корпусу орган безбедности.

Џон Сенцић: Осим што је био орган безбедности, да ли је била нека додатна потфункција или неки специфичан положај који је он држао?

Александар Васиљевић: Да би се разумело, ја претпостављам да све ово сада што питате, питате око нечега што се звао као радни задатак „Пробој". Претпостављам да је то. Да, али што се тиче дужности, он је био орган безбедности у ваздухопловном корпусу, и никаква се посебна наредба није писала да се поставља на неку другу дужност. То је један радни задатак на којем је могао да буде ангажован, али је његово постављење орган безбедности у ваздухопловном корпусу.

Џон Сенцић: Колико сте контакта имали са њим?

Александар Васиљевић: Када, у ком периоду?

Џон Сенцић: 1990–1991.

Александар Васиљевић: Ја сам био начелник управе, и не могу сада да се сетим да ли сам био на реферисању. На пример кад сам примао дужност начелника управе, онда сам обилазио потчињене органе безбедности у потчињеним командама.

Џон Сенцић: Кад сте примали дужност, је ли?

Александар Васиљевић: Да, кад сам примао дужност начелника КОС-а. Не пролази ми кроз главу да сам бивао са њим. Ако је спорно, комуницирам са свим органима безбедности, али не могу да се сетим из тог периода од пре десет-једанаест година да сам са њиме комуницирао. Ако имате податак да сам био у контакту, не спорим то, али ја не могу да се сетим да сам био. Мислим не пролази ми кроз главу, а када сам 1999. године реактивиран у Војску Југославије, он је био у чину пуковника, и био је на дужности у Београду, и тада сам службено са њим контактирао.

Џон Сенцић: Уважавам све што ви кажете, и не очекујем да се сетите свега што се десило пре десет-једанаест година, и то схватам.

Александар Васиљевић: Ја доста добро памтим, он је био нижи неки орган безбедности. Ја нисам сигуран ни да ли је био начелник безбедности у корпусу. То би требао да буде Први ваздушни корпус овде на Бањици.

Џон Сенцић: Рекли сте да не можете да се сетите да ли је био овде на Бањици, је ли?

Александар Васиљевић: Не, он је био у одељењу безбедности ваздухопловног корпуса, чија је команда на Бањици, али тај ваздухопловни корпус је држао скоро половину простора ондашње Југославије. На пример, имао је своју јединицу на отоку Вис, па онда том Првом ваздухопловном корпусу био је потчињен Рајловац и Јахорина, Сарајево, аеродроми Бихаћ и Плесо и тако даље, Загреб мислим. Да се не извуче закључак да је службовао само ту у Београду, зато што пола територије припада том корпусу.

Џон Сенцић: Да ли би могло да се каже, с обзиром да сте комуницирали са пуно људи, били у контакту са пуно људи, да је могуће да сте у том периоду 1990–1991. дошли у контакт са њим?

Александар Васиљевић: Не сећам се, можда јесам, али се не сећам.

Џон Сенцић: У реду. Томислав Ђук.

Александар Васиљевић: Томислав Ђук је такође био орган безбедности у одељењу безбедности команде ратног ваздухопловства, и био је пуковник по чину.

Џон Сенцић: Као и у случају господина Буђана, колико сте често били у контакту са пуковником Ђуком?

Александар Васиљевић: Слабо. Ја сам бивао у контакту са начелником безбедности у команди ваздухопловства. Виђао сам га вероватно на неким састанцима који су били у команди у Земуну, али он није долазио у Управу безбедности, није то уобичајено.

Џон Сенцић: Мирослав Јуран.

Александар Васиљевић: По презимену и имену познато ми је, мислим да је био орган безбедности, али не познајем човека уопште. Мислим да је био у ратном ваздухопловству.

Џон Сенцић: Љубан Каран.

Александар Васиљевић: Знам Карана, Млађо, мислим да му је Млађо име. Био је официр безбедности, некад је службовао у Бијељини, а после је био у Гардијској бригади орган безбедности. Сада је потпуковник, и још је у активној служби. Овога знам по презимену Каран.

Џон Сенцић: Генерал Бошко Келечевић.

Александар Васиљевић: Он је сада генерал, претпостављам да је у пензији. Тада пуковник Бошко Келечевић био је начелник безбедности у Петој војној области. Са њим сам био веома често у контакту док је радио на откривању илегалног наоружавања у Хрватској 1990. и 1991. године. Он је почетком 1992. године изашао из органа безбедности, и постављен је за начелника штаба у Бањалучком корпусу, и тада је изашао из органа безбедности.

Џон Сенцић: Јесмо ли добро разумели да сте имали честе контакте са њим?

Александар Васиљевић: Јесам у току 1990. године, значи од половине јула 1990. до негде 24. маја 1991. године, јер готово највећи део радног времена и ангажовања био сам у Загребу, Вировитици и на том терену. Када је завршено суђење Шпегељевој групи, то је било негде око двадесет и... ја сам остао до 24. маја, тада сам се вратио у Београд, тако да њега јако добро знам. Не могу да кажем колико сам пута био са њим, јер сам проводио некад у команди по пет-шест дана да спавам, и он је са мном ишао по терену. Знам га јако добро. Прекиди у тој комуникацији настају када је дошло до блокада касарни у Хрватској. Мислим да је то август, јер онда се део команде Пете војне области извлачи на полигон у Слуњ, и он као начелник безбедности иде са командантом, а други део команде остаје у Загребу, и ту је генерал Рашета био. Од тада, када је прешао на Слуњ, имао сам ређе комуникације, јер је то подручје већ било захваћено ратом и везе прекинуте, тако да сам се после тога први пут са њим видео тек 1992. године када се његова команда преместила у Сарајево, а онда ће он убрзо бити послат за начелника штаба бањалучког корпуса.

Џон Сенцић: Ако се вратимо на тај период, када сте имали чешће контакте са њим...

Александар Васиљевић: Да.

Џон Сенцић: Значи он не доноси никакве судове о било чему што је легално, нелегално. Само је питање на који начин сте ви утицали на њега, или сте му давали некакве инструкције или некакве смернице?

Александар Васиљевић: Ја сам тада био заменик начелника управе, значи до 15. јуна 1991. године ја сам заменик начелника управе, и тада су комуникације између Загреба и Београда биле редовне, и курирске везе, и шифрерске, телепринтерске и сва усмеравања и сва извештавања. Усмеравања која иду из Управе безбедности или извештавања од њега према Управи безбедности била су редовна и усмерена према начелнику управе. Ја сам у односу на њега имао надлежности у тој акцији која се звала „Штит". „Штит" је откривање илегалног наоружавања и стварања паравојних организација у Хрватској.

Џон Сенцић: Кад кажете надлежности, да ли сте имали оперативну контролу над овом конкретном акцијом „Штит"?

Александар Васиљевић: Ја сам руководио акцијом „Штит".

Џон Сенцић: Чедомир Кнежевић.

Александар Васиљевић: Чедомир Кнежевић је исто орган безбедности у Одељењу безбедности Команде ратног ваздухопловства. Мислим да је тада био капетан прве класе. Он је прешао, ја мислим, у Војску Републике Српске. Не знам да ли је пензионисан или није. Пошто ће претпостављам бити питање да ли сам га виђао, значи виђао сам га у Загребу кад сам радио на тој акцији „Штит", тада сам га виђао, јер је у Загребу била контраобавештајна група Команде ратног ваздухопловства која је била потчињена Одељењу безбедности Команде ваздухопловства у Земуну. Из Земуна су долазили начелник одељења и његови помоћници у Загреб око усмеравања рада контраобавештајне групе, иако мислим да је он био у Одељењу безбедности овде у Земуну, и да се по тој основи појављивао у Загребу.

Џон Сенцић: Ко је долазио у Загреб да усмерава ту конатраобавештајну групу, на кога сте мислили?

Александар Васиљевић: Контраобавештајна група је потчињена Одељењу безбедности у стручном смислу речи. Ту ће вероватно бити потребно да појашњавам, потчињена је Одељењу безбедности Команде ваздухопловства, што значи да је нормална пракса да људи из Команде ваздухопловства из Одељења безбедности долазе код својих потчињених у Загреб. Због тога претпостављам да је био у Одељењу безбедности у Загребу, у Земуну.

Џон Сенцић: Шта сте рекли, рекли сте у професионалном смислу?

Александар Васиљевић: Јесте, у смислу контраобавештајних активности, а начелник те контраобавештајне групе, он је потчињен команданту Петог ваздухопловног корпуса у Загребу, али у професионалном смислу контраобавештајни задаци који су усмеравање и руковођење на тим стручним пословима, надлежан је начелник безбедности у Земуну.

Џон Сенцић: Усмеравање и?

Александар Васиљевић: И руковођење контраобавештајним активностима.

Џон Сенцић: Да видимо да ли сам добро разумео. Значи Кнежевић је капетан у ратном ваздухопловству?

Александар Васиљевић: Да будемо прецизни, у Одељењу безбедности Команде ратног ваздухопловства у Земуну.

Џон Сенцић: Ви сте се са њим сретали за време операције „Штит", је ли то тачно?

Александар Васиљевић: Не по његовим задацима у акцији „Штит", него долазили су у Одељење безбедности у Загреб.

Мирјана Срећковић: Они?

Александар Васиљевић: Јесте. Ово је Пета војна област, а ово је Пети ВАК.

Мирјана Срећковић: Шта је ВАК?

Александар Васиљевић: Све ћу да кажем. У Загребу се налази Пета војна област, Команда Пете војне области која је потчињена Савезном секретаријату за Народну одбрану у Београду, а у Загребу се налази поред осталих Пети ваздухопловни корпус који је потчињен Команди ратног ваздухопловства у Земуну. Пета војна област има одељење безбедности, а Пети ваздухопловни корпус исто има своје органе безбедности. Ови органи потпуно су одвојени у

смислу субординације, али комуницирају међусобно као колеге и долазе, на пример, у Одељење безбедности Пете војне области где сам ја. Ја сам ту и спавао, и тада сам виђао Кнежевића, и још људи из тог органа безбедности Петог ваздухопловног корпуса. Само да им буде јасније, ово сад иде овако, у ССНО је Управа безбедности или Управа КОС-а, у стручном смислу, Одељење безбедности у Команди ратног ваздухопловства у професионалном смислу је везано за Управу безбедности. Пошто сам се ја овде налазио док сам радио на акцији „Штит", а они из Одељења безбедности дођу у свој орган, онда су долазили и у Одељење безбедности да се виде са мном или ја са њима, и то је основа по којој сам се сретао са Кнежевићем и са Ракочевићем ако је ту долазио, Ћука се не сећам.

Џон Сенцић: Само да поставим питање, наставићемо са именима, али можда је ово добро да се постави једно опште питање. Сложићемо се да у том формалном смислу постоје те линије контаката, командовања и тако даље, које су врло строге и компликоване, испреплетане и тако даље. Да ли бисте се сложили?

Александар Васиљевић: Нису оне строге, код нас у органима безбедности та субординација није била баш толико изражена. Ми смо се сви осећали као колеге, и нека разлика у чиновима није толико била битна.

Џон Сенцић: Управо на то је и хтео да пређе, значи ако све рецимо ове дијаграме сад ставимо по страни, да ли би било поштено рећи да су сви, рецимо, ови органи, ови под ратним ваздухопловством и ови под ССНО у ствари сарађивали, радили заједно?

Александар Васиљевић: Како да не, мислим истим се послом бавимо. Прописима су уређени задаци на којима радимо. Ако могу да помогнем, питајте слободно и отворено шта вас интересује, све што стоји, немам шта да кријем, све ћу рећи, никакав проблем немам. Било шта, да је командна линија, субординација, значи било шта, да пређемо одмах директно шта имате од проблема.

Џон Сенцић: Доћи ћемо на то за који минут. Још неколико имена ћемо да споменемо, али свакако ћемо се вратити на то. Хвала. Милош Крњета.

Александар Васиљевић: Познат ми је по презимену и имену, мислим да је он био на дужности негде у Карловцу ако се не варам у некој од тих бригада, значи био је орган безбедности у копненој војсци, у Петој војној области, и мислим да је био у загребачком корпусу, и то је био Десети корпус.

Џон Сенцић: Мирко Мартић.

Александар Васиљевић: Да, он је начелник контраобавештајног детешмана овде у Петом ВАК-у.

Мирјана Срећковић: Петог контраобавештајног деташмана?

Александар Васиљевић: Контраобавештајног деташмана у Петом ваздухопловном корпусу.

Џон Сенцић: Колико сте често били у контакту са њим?

Александар Васиљевић: Исто тако, значи не, његова је веза ово, а ја тада радим, имам проблем „Штита", акција „Штит". Друго, због чега сам ја ређе у комуникацији са овим људима који су у Загребу? Због тога што је акција држана строго у тајности, и ја сам био легендиран негде где сам ишао у неке команде, да уопште нисам официр безбедности.

Мирјана Срећковић: Шта сте били, легендирани?

Александар Васиљевић Легендиран.

Мирјана Срећковић: Шта вам то значи?

Александар Васиљевић: Значи у Вировитицу сам долазио где је главно језгро било за илегално наоружавање. На вези ми је био кључни човек капетан Јагар Владимир, који је био орган безбедности у граничном батаљону, а њега је Шпегељ хтео да врбује да по његовом сигналу разоружа гранични батаљон...

Мирјана Срећковић: Ко да разоружа?

Александар Васиљевић: Значи Шпегељ је...

Мирјана Срећковић: ...хтео да врбује Јагара.

Александар Васиљевић: Он је по његовом врбовао, међутим Јагар је то пријавио. Мени је тај део пријавио, и по његовом задатку је требало да разоружа гранични батаљон са другим старешинама које је врбовао.

Мирјана Срећковић: Чекајте, по чијем?

Александар Васиљевић: По Шпегељевом задатку.

Мирјана Срећковић: Да разоружа?

Александар Васиљевић: Гранични батаљон. И да дам тачно шта је Шпегељ рекао, да ликвидира најопасније официре на кућном прагу, да убију дежурног официра у касарни, да војнике и старешине Србе затвори у подрум од касарне, а да војницима Хрватима и муслиманима подели по пет метака. Ту ћу да завршим, јер ту има читава прича око тога, и то је тајно било снимљено камерама. Дакле, Јагар је официр безбедности у том граничном батаљону у Вировитици, Шпегељ мисли да Јагар сарађује са њиме, а ја контактирам са Јагаром, и због тога се не смем појављивати као официр безбедности, него долазим као официр из грађевинске управе из Београда. То је значи то моје легендирање, и због тога што се нисам појављивао свуда јавно као орган безбедности, никад нисам спавао у хотелима или у граду, него увек у касарни, и нисам смео да се баш много мешам са тим другим органима безбедности, јер би могао да будем компромитован. Отуда, кад су они долазили овде, ја сам их ту виђао, и они су знали ко сам ја.

Џон Сенцић: Колико је агената одавде из органа безбедности, да ли ваздухопловства или не, али из органа безбедности вам је помагало у операцији „Штит"?

Александар Васиљевић: Када је откривен илегални увоз оружја из Мађарске, и када је капетан Јагар пријавио да га је Шпегељ врбовао, то је 2. октобар 1990. године. Илегални увоз оружја је био, први шлепери су били 11. октобра 1990. године. Ако сам рекао 1991, онда сам направио лапсус, значи 2. октобар 1990.

Мирјана Срећковић: Само моменат, значи први шлепер...

Александар Васиљевић: Прво Јагар 2. октобра пријављује пуковнику Келечевићу да га је Шпегељ убеђивао да треба да разоружа касарну и ово што сам већ испричао, а 4. октобра сам успео да проверим да је то што је Јагар причао тачно. Петог октобра, од другог нашег извора добијамо сазнање да се неке илегалне радње одвијају на граничном прелазу Горичина Удва, у Мађарској је прелаз. Једанаестог ноћу откривамо илегални увоз нечега што је било у шле-

перима. Нисмо знали да је оружје и да су у то умешани челни људи МУП-а Хрватске, Јосип Перковић који је био шеф Државне безбедности у Хрватској. Тада Управа безбедности у Београду расписује, како се то каже, наређује извођење јединствене оперативне акције свих органа безбедности у Хрватској.

Мирјана Срећковић: Свих органа безбедности, је ли?

Александар Васиљевић: Јесте, у Хрватској, а чиме су биле обухваћене органи безбедности Прве војне области, београдске војне области, јер су имали Славонију у свом саставу. Значи, органи безбедности Прве и Пете војне области и Команда ваздухопловства која је имала своје органе на простору Хрватске. Обухваћени су оперативном акцијом која је шифрована као „Штит", и сви подаци које су добијали по илегалном наоружавању ХДЗ-а и прављењу паравојске... (део траке нејасан, лош снимак).

Ја мислим да сам дао неке изјаве које смо прикупили кад сам документовао наоружавање Срба у Книну. Мислим да сам вама дао овде. Сад ја ћутим.

Џон Сенцић: Било је од велике помоћи у ствари. Да ли је у реду рећи да је за ту операцију „Штит" директива дошла од самог врха, од ССНО, и да је користила све те различите нивое?

Александар Васиљевић: Да, свим органима безбедности, то сам рекао. Још је овде, да. Значи, Прва војна област, Пета војна област, Пети ваздушни корпус, односно њима је послат распис за акцију „Штит", и сви који дођу до тога да се нешто наоружава, да се неко организује, они су...

Мирјана Срећковић: Распис је наређење, је ли?

Александар Васиљевић: Наређење, стручно значи, потписао га је Марко Негованoвић, али је оно било у управи... И ратна морнарица, њу сам испустио, значи Команда војно поморске области у Сплиту и органи безбедности у Сплиту. Значи Прва војна област, Пета војна област, ратно ваздухопловство, ратна морнарица. Сви су добили наређење да по томе раде.

Џон Сенцић: Ви сте били надлежни за операцију „Штит"?

Александар Васиљевић: Ја сам објективно радио на најосетљивијем делу, а то је у овом штабу Шпегељовом, с тим да су из овог органа, органа безбедности Петог ваздухопловног корпуса, односно из Команде ратног ваздухопловства. Они су имали своје сараднике, како ви кажете агенте, па их је било и у МУП-у Хрватске.

Џон Сенцић: Кога је било у МУП-у Хрватске? Њихових?

Александар Васиљевић: Наших, наших. Они су стварали своје позиције и створили су позиције и у МУП-у Хрватске. Значи то је МУП, био је и човек који је радио на прислушној техници у МУП-у Хрватске. Био је човек који је радио на аналитичким пословима, на писању информација. Био је човек у пратећем апарату МУП-а Хрватске.

Џон Сенцић: Ви сте били надлежни за операцију „Штит". Ако бисте имали те органе безбедности овде који су радили, да ли бисте ви њима давали упутства у вези операције „Штит"?

Александар Васиљевић: Не, не, они своје извештаје које су скупљали од ових људи, ово је линија њиховог извештавања, то је линија извештавања. Дакле не мени овде, овде је савезни секретар за Народну одбрану, војни врх који се извештава о свему, и сви шаљу само ово њима, али ја долазим повремено на

реферисање у Београд, и оно што је за мене интересантно, они ми те податке дају, али цела акција је у ствари овде практично најквалитетније била вођена зато што је то генерал Шпегељ, Бољковац, врх ХДЗ-а. Ту смо дошли до прве пушке из тог континента који смо снимили, али ови на пример у Сплиту, они су откривали, значи пронашли су да је оружје склоњено у складиште Мостине код Сплита, да је конкретно неки Петричевић из Сиња, из општине Сињ поделио 300 пушака Хрватима по околним селима, али не извештавају мене овде, него горе. Када се кренуло у хапшење ових лица, значи у пресецање те акције, ја сам радио план за то пресецање, одредио тимове, поделио задатке, и тимови су били у Сплиту, Винковцима за Прву војну област, у Загребу и мања група у Вировитици.

Џон Сенцић: О каквој врсти тима говорите?

Александар Васиљевић: То нису ови тимови који ће вас интересовати вероватно, то су тимови органа безбедности за хапшење, значи одређено је у Загребу седам лица за хапшење, на подручју Загреба. Одређени су органи безбедности који ће њих лишити слободе и документовати, направити увиђај.

Џон Сенцић: Седам људи које би требало ухапсити, је ли?

Александар Васиљевић: Седам људи је било на списку за хапшење. У Сплиту је исто тако требало да буде неких пет или шест. У ратној морнарици су одредили органе безбедности који ће то радити. Одређене су групе органа безбедности који ће вршити њихово тајно праћење до хапшења.

Џон Сенцић: А ко је наименовао те групе?

Александар Васиљевић: Ја сам одређивао те групе, значи ја сам их одређивао и имао са њима колективну припрему у Загребу 29. и 30. новембра 1990. године. Њихово хапшење требало је да буде 3. децембра увече, и онда је то прекинуто. Позвао ме је генерал Кадијевић да се вратим у Београд, и тај сам део причао вашем колеги када је тражио да извршимо документацију и наоружавања Срба у Книнској Крајини. Добио сам седам дана за тај задатак, и ја сам га завршио за један дан, и када сам се вратио 4. децембра увече, речено ми је да су одложили то хапшење, сва та хапшења, и да ће председништво да донесе одлуку о томе... (део траке лош снимак)... моћи комплетно шта смо открили Председништву СФРЈ, и ту је информацију добио и господин Стипе Месић, али Бора Јовић ту тачку није расправљао, иако је дао информације, писане информације сваком члану председништва због тога што Тупурковски тада није био на састанку, јер је био у Аустралији, и исте вечери је Стипе Месић поднео информацију строго поверљиву у Загреб, и код њих је био шок. Очекивали су да ће сви да буду похапшени, а пошто то није урађено, онда су направили, ја сам то назвао маневар са оружјем. Одштампали су 54.000 легитимација за резервни састав МУП-а Хрватске, а онда су члановима ХДЗ-а који су добили калашњикове дали службене легитимације као да су припадници резервног састава МУП-а. Онда, проблем разоружавања и распуштања паравојних организација Председништво расправља тек следећег месеца, 9. јануара. Значи, тада се расправља по информацији оној која им је дата у децембру.

Џон Сенцић: Али о разоружавању и распуштању паравојних формација?

Александар Васиљевић: Јесте, значи то се тада ставља на дневни ред. Орећено је 10 дана као рок да се све оружје врати назад и распусте све паравојне

организације. За тих 10 дана Срби у Крајини су вратили оружје и скинули барикаде са путева, а у осталим деловима Хрватске од свег оног оружја враћено је укупно 147 цеви свега, а оно што знам, увежено је и подељено најмање 18.000 цеви.

Џон Сенџић: Кад сте рекли цеви, увежено одакле и расподељено коме?

Александар Васиљевић: Увежено је 18.000 калашњикова.

Мирјана Срећковић: Одакле?

Александар Васиљевић: Из Мађарске, из два војна складишта код Будимпеште. Прво су увежена два шлепера 11. на 12. октобар 1990. године, а онда 19. октобра увежено је још осам шлепера. Четрнаестог октобра сам сазнао поуздано да се ради о оружју. Кадијевић је наредио да то што сам снимио фонограм, пробамо да снимимо телевизијски разговор Шпегеља око убијања официра. Док ми то снимамо 19. октобра, ја сам на томе ангажован, осам шлепера улази на истом прелазу, јер човек који нам је први пут пријавио да се нешто шверцује преко границе, кад је сазнао да је муниција и оружје, уплашио се, и то нам није пријавио на време, него тек кад су шлепери прошли. Онда је реаговано према Министарству одбране Мађарске, и начелник обавештајне управе генерал Вулетић је ишао у Будимпешту, и тиме је пресечена даљња испорука оружја тим каналом. Десет дана је прошло од наредбе да се оружје врати и распусте све организације, а пошто то ХДЗ није хтео да уради, војска је подигла борбену готовост, а онда је Стипе Месић замолио да се продужи рок за још 48 часова. Онда смо, пошто смо пратили шта Шпегељ ради, исте вечери 19, кад је Стипе Месић тражио два дана да се продужи да би вратили оружје, Шпегељ наређује подизање и мобилисање свих ХДЗ-оваца који су имали подељено оружје и блокирање касарни, и одређује сигнале за то, и дошло је скоро до границе рата. Стипе Месић каже – па нисмо ваљда увозили пенкала? Онда је заказана седница председништва за 25. јануар. До тада су већ ухапшени сви које смо требали ухапсити, изузев Шпегеља, али је то учињено тајно, да ни њихове породице то нису знале. По тадашњем закону, имали смо право три дана да их држимо у притвору. Извињавам се, сада ћу да завршим да би било јасно. Значи ово је акција „Штит", не знам зашто је она проблематична за трибунал, ако нису у питању Месић, Шпегељ и други. Негирали су на седници председништва, комплетно је било председништво, 25. јануара, и тада је пуштен филм који смо тајно снимили, и то је Туђмана, Манолића и Месића сломило. Обећали су да ће одмах испоручити Шпегеља и све остале министре који су у то били умешани. Туђман је 26. јануара говорио на сабору, а Месић на митингу ХДЗ-а на тргу који је код оног њиховог коња, Бана Јелачића, и рекли су да су неки надобудни министри учинили услугу војсци, тако да ће сада ићи на суд. Не морате то да преводите.

Џон Сенџић: Учинили услугу?

Александар Васиљевић: Јесте, значи надобудни, блесави министри, Бољковац, Шпегељ, Мршић, али сутрадан 27. Туђман одлази у Аустрију, и када се вратио назад, иде нова политика. Нисмо наоружавали ХДЗ, наоружавали смо свој МУП. Оружје нећемо враћати, и уместо да се хапсе они који су радили на илегалном увозу оружја, за мном се расписује потерница по Хрватској, да водим терористичке групе, да имам своју јазбину, и да ме треба ликвидирати.

Другог марта 1991. године у Пакрацу је пуцано на кућицу од телефонске централе у коју сам био ушао од стране МУП-а. Сад ћу да завршим, извињавам се што сам дуго причао.

Џон Сенцић: Нема потребе, господине генерале, да се извињавате. Пре него што се врати на списак питања, има још два питања у вези „Штита", и мисли да ће то бити то. Рекли сте да имате неке тајне видео-снимке и аудиоснимке. Је ли то тачно?

Александар Васиљевић: Јесте.

Џон Сенцић: Колико у просеку сте имали видео-трака и аудио-трака?

Александар Васиљевић: Ту одмах да се разумемо. Тајно је снимљено телевизијски 19 и по сати, а фоно 134 сата разговора. То је све чувано у Управи КОС-а. Да ли је то остало након бомбардовања, ја то не знам. Изводио сам наставу органима безбедности у Панчеву, и кад сам тражио материјал, тада ми га нису могли пронаћи. Од овог материјала је снимљен тај филм за јавност који је приказан 25. јануара. Он има најзначајније елементе шта су припремали, шта су заговарали, и имам копију те касете за јавност, и имам копију првих саслушања оних које смо притворили и који су одмах признали то што су радили по задатку Шпегеља. Значи те две копије имам кући код себе.

Џон Сенцић: За аудио-снимке какву сте опрему користили? Је ли то било на даљину или сте из близине користили?

Александар Васиљевић: То не могу да кажем, ради се о тајно уграђеним средствима у кућном амбијенту, у којем је светло доста слабо било.

Џон Сенцић: За аудио?

Александар Васиљевић: Говорим о ТВ, и тај снимак није на нивоу студијског снимка, али је употребљив у сваком погледу. У судском предмету у Војном суду који се чува овде у Београду, све су изјаве сведока и сви материјални докази, ја мислим, чувани. Нажалост, капетана који је овде био, капетана Јагара, Недељко Бошковић је након мог смењивања прогласио да је то хрватски шпијун, избацио га из управе, а сад се поново у медијима овде од пре два-три дана поново развијала кампања око хапшења Делимустафића, министра Босне и Херцеговине, бившег министра унутрашњих послова Босне и Херцеговине, где се поново Јагар оптужује да је подметнути агент мени, као усташки агент, а ја да сам наоружавао муслимане и све што је било 1992. године. Нисам хтео да излазим у јавност, али подносим тужбу за клевету, и ја и моји други другови.

Џон Сенцић: Направићемо паузу.

Владимир Дзуро: Можемо ли да се сложимо да је сад 10.40?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Овај разговор ћемо прекинути због кратке паузе.

(пауза)

Владимир Дзуро: Сада је 3 минута до 11, и настављамо овај разговор, само да обратимо пажњу на то да је време на траци погрешно. Да ли се слажете да о овим питањима нисмо разговарали за време ове кратке паузе?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Пошто смо имали ову паузу, морам још једном да вас упозорим да не морате ништа да кажете, нити да одговорите на било које од наших питања уколико то не желите. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Господине генерале Васиљевићу, да ли и даље желите да наставите овај разговор без присуства правног заступника?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Испитивање ће наставити господин Џон Сенџић.

Џон Сенџић: Да се вратимо на хапшење оних људи као резултат операције „Штит". Ко је дао наређење да се та хапшења обаве?

Александар Васиљевић: Ја сам имао наређење преко начелника управе од генерала Кадијевића, али је иза такве одлуке стајало председништво.

Џон Сенџић: Од кога сте ви лично примили наређење?

Александар Васиљевић: Ја сам упућен 19. јануара 1991. године у Загреб где су биле завршене све припреме за прихват ухапшених лица, а те су припреме биле завршене још крајем новембра 1990. године, техничке припреме. Хапшења су требала да буду три-четири дана касније, 3. децембра, тако да сам ја по задатку начелника управе, то је одлука, њему је то пренео генерал Кадијевић, значи отишао у Загреб, а затим у Вировитицу где су прво ухапшена два војна лица која су учествовала у Шпегељевој групи. То је био старији водник Ковач Фрањо... ако су битна имена, не знам да ли су битна имена, други је био водник Шабарић Владо, а 24. јануара у току ноћи, 24. на 25. ухапсили смо председника Извршног одбора општине Вировитица Кабјанец Антуна, председник ХДЗ-а за Подравину Ђуро Дечак, и нешто касније ухапшен је Белобрк Винко, командант јединице ХДЗ-а која је била блокирала касарну, а поступак је вођен на суду, и осуђен је потпуковник Ковач Јосип који је радио у министарству одбране код Шпегеља на дистрибуцији тог оружја. Туђман је обећао да ће испоручити Шпегеља војном суду, и требали су да буду још ту Бољковац Јосип, министар унутрашњих послова, и Мршић Здравко, министар спољних послова који је са Шпегељом ишао за оружје у Мађарску. Међутим, одлуку о њиховом хапшењу је требало донети договорно ван Шпегеља, за Шпегеља је договорено на седници Председништва, а за Бољковца и Мршића да ће се накнадно одлучити судски органи да ли ће бити сведоци или оптужени. Ја сам био на договору са МУП-ом Хрватске, са Бољковцем и са Перковићем, по закону како је било, они ухапсе Шпегеља.

Мирјана Срећковић: Како по закону, они?

Александар Васиљевић: Они су требали да ухапсе Шпегеља, јер Шпегељу је суд упутио позив на који се он није одазвао, међутим, они су га склонили. Колико сам касније читао, он је био негде у Аустрији, и касније ће се појавити на смотри, на првој јавној смотри Збора народне гарде на фудбалском стадиону у Загребу. Ја мислим да је то јун месец, знам да је по мом повратку из Загреба у Београд.

Мирјана Срећковић: То је године...?

Александар Васиљевић: Године 1991. Требао је да буде хапшен. Због чега се одустало од хапшења у Сплиту, Винковцима, у Осијеку, не знам. Сећам се да је на том списку био Мерчеп који је по нашим документованим сазнањима

био командир групе за такозване тихе ликвидације. Сумња се да је он убио Остојић Звонка, једног од сведока из ХДЗ-а, чији је исказ био пуштен на јавну касету. Он је убијен пола сата након приказивања филма. Дакле, план за реализацију те акције сам радио ја. Њега је у потпису предлагао начелник Управе безбедности генерал Негивановић, а одобравање плана је било од савезног секретара генерала Кадијевића. То је што знам.

Џон Сенцић: Стално говорим – још једно, последње питање – и надам се да је ово последње питање у вези овога. Значи знам да сте били надлежни за прављење плана и за формирање тимова, и сад, можда сте то већ рекли, али чисто да појаснимо. Које су различите јединице биле у склопу тих тимова, из којих различитих сегмената и тако даље? Из којих јединица су се ти тимови саставили?

Александар Васиљевић: Да ли који су официри били у тимовима?

Џон Сенцић: Да, из којих јединица или из којих органа су ти официри дошли?

Александар Васиљевић: Да, било их је из Управе безбедности из Београда. Да сам знао да је то интересантно, могао сам да донесем списак тих старешина. Значи било је из Управе безбедности, из Одељења безбедности Пете војне области, било је из Прве војне области, и то из Сарајева, јер је Сарајево припадало тој београдској области, ако се сећам да је био пуковник Муслимовић Фикрет. Од ових органа овде и ових из морнарице, када су извршена хапшења од 22. до 25. јануара, они нису долазили у Загреб, јер су чекали одлуку да поступају по своме тамо. Дакле, били су из Управе безбедности, делом из Прве војне области, из Пете војне области, и јединица за хапшење, део противтерористичког вода Гардијске бригаде из Београда, чији је командир био поручник Зјајо Мурис.

Џон Сенцић: Да ли се може рећи да су сви ти људи, наравно, имали своје команданте, али ви сте били надлежни за то планирање и за извођење операције?

Александар Васиљевић: Ми планирамо, а то се пошаљу дописи у њихове команде, команданти одобре то, напишу наредбу за службени пут, и по тој наредби они се јављају у Загреб код мене. Дакле, мора командант јединице да за сваког органа безбедности одобри да изађе из јединице и буде ангажован (нејасно). Не може пуковник Муслимовић да оде из Сарајевског корпуса, а да командант не зна где је он и по којем задатку је он отишао, јер он је у командном смислу потчињен команданту.

Џон Сенцић: Значи, у стриктном командно-контролном смислу, у смислу напуштања подручја?

Александар Васиљевић: Не, мислите надлежности команданта. У целини он са њиме руководи, командује, службено га оцењује.

Џон Сенцић: Говорите о органу безбедности?

Александар Васиљевић: О органу безбедности у односу на команданта, а пишу наредбу о његовом постављењу у органе безбедности, и могу да иницирају удаљавање из органа безбедности, али у стручном смислу кад се ради посао, онда усмеравање врши претпостављени орган безбедности, а орган безбедности одређеног нивоа информише команданта о том раду, али то је јако

висок ниво. То су команданти војних области и савезни секретар, који одобрава ангажовање на тим задацима. Дакле, увођење оперативне акције „Штит" одобрио је савезни секретар за Народну одбрану на предлог начелника Управе КОС-а.

Џон Сенцић: Мислим да савршено схватам, надам се. Пре него што се вратимо на имена, ако долази извештај, било да је то Прва војна област, Пета војна област, ваздухопловство и тако даље, али ако долази од органа безбедности и ако на крају дођу до начелника управе безбедности, значи до врха, преко ког сегмента или преко ког елемента би ишло, да би се дошло до начелника КОС-а? Да ли би то било кроз контраобавештајну службу, или на који начин би то стигло до начелника, преко ког канала? Ако сам добро разумео, постоје три канала која су испод КОС-а, значи контраобавештајна, онда је то аналитичка, и како смо рекли, штабна.

Александар Васиљевић: Штабна безбедност.

Џон Сенцић: Преко којег од та три канала би то дошло, тај извештај до начелника?

Александар Васиљевић: Морам да објасним. Ја сам то објашњавао негде на почетку разговора, од дописа неког мог просечног радног дана, до тога како иде проток информација органа безбедности. Ја ћу почети од доњег нивоа. Значи орган безбедности који дође до података који су из делокруга рада органа безбедности, он пише службену забелешку о том сазнању или радњи, активности или догађају, и шаље је свом претпостављеном органу, ако је то орган безбедности у бригади као најнижи (нејасно). Ово су бригаде као најниже јединице. Има и нижих, самостални батаљони, али није битно. И орган безбедности из бригаде, прве, друге, треће, када дође до података, шаље информације у одељење безбедности корпуса. Начелник одељења прегледа те информације и одлучује које ће информације по значају послати у одељење безбедности војне области. Начелник одељења безбедности војне области може повратно да даје задатке по тим информацијама органу безбедности у корпусу да треба урадити још то, то, то, то је стручно усмеравање, или ће те информације дати команданту корпуса, ако су у његовој надлежности да их разрешава. На пример, украдена је пушка, сазнање да је украдена пушка била овде, овај је известио, овај му је дао задатке како ће то да ради, и ухваћен је човек који је украо пушку. Он ће да изврши документацију, и то да достави поново начелнику у корпусу.

Мирјана Срећковић: Начелнику корпуса?

Александар Васиљевић: Да, команда корпуса, а ово је командант војне области, и сада он процењује да тај податак није значајан да иде у одељење безбедности војне области, него те мере разрешава команда корпуса, подноси пријаву, и иде случај... Дакле на овом нивоу се врши та селекција шта је по значају, шта треба да иде у претпостављени орган безбедности. Иста је процедура и на нивоу одељења безбедности војне области или команди ваздухопловства, морнарице, сасвим свеједно, и он врши селекцију о чему ће да извести од свих информација које су дошле, да сматра да је о томе значајно да се извести Управа безбедности. То информисање иде по принципу пирамиде, по нивоима. Информације за које одељење безбедности војне области процени да је од значаја за Управу безбедности, долазе у Управу безбедности.

Џон Сенцић: Да се вратимо на првобитно питање, како то ту функционише?

Александар Васиљевић: По врстама информација на шта се односи, информације дођу или у прво контраобавештајно одељење, или у друго одељење. То је превентивно-штабно, и свако од њих селектира са чиме ће упознати начелника управе.

Џон Сенцић: Да ли иде прво преко заменика пре него што иде до начелника?

Александар Васиљевић: Не, све то зависи од организације рада. У време кад сам ја био начелник управе, информације су долазиле у два примерка. Један примерак је ишао у аналитичко одељење, а други примерак је ишао или у прво одељење, или треће одељење, односно у друго одељење. Онда, овај овде у трећем одељењу процењује, на пример, да треба да се пише информација за савезног секретара, на пример, генералу Кадијевићу, да о том истом догађају треба да буде упознат и цео армијски састав, ако је то нешто поучно за целу војску или да би било добро да са том информацијом буде упознат, на пример, помоћник савезног секретара за логистику, и некада се та информација радила само у два примерка, за савезног секретара за Народну одбрану, или за министра одбране и за начелника генералштаба, а некада је отишла у 10 или 12 примерака, за 10 или 12 генерала. На пример око Ловаса, злочин у Ловасу кад сам сазнао, послато је 10 информација на 9 генерала и на пуковника војног тужиоца.

Мирјана Срећковић: На десет...?

Александар Васиљевић: Значи на 10 лица, 9 генерала и пуковника који је војни тужилац, али кад се радило у „Штиту" тајно, онда је то добијало можда само четири генерала. Они предлажу шта треба за кога да се напише, а он исто цени шта треба од обиља информација да упозна начелника управе или ће одмах давати задатке о проблему овој војној области, ратној морнарици, ратном ваздухопловству, а један део тога да (нејасно), па сам ја вршио анализу да бисте могли да извучете закључак колико информација је долазило годишње у Управу безбедности, док је постојала она ЈНА и Југославија. То је било скоро 30.000 различитих информација, аката, дописа, долазило је у канцеларију у ону биротехнику где се прима пошта, око 30.000 информација. Готово невероватно. Од тога је јасно да тих 30.000 информација не може да иде до начелника управе или не знам, само једног носиоца, значи та је селекција веома строга и та пирамида је доста оштра, и ту сад зависи од метода рада сваког начелника како ради. Кад сам био у управи најчешће сам позивао и првог, и другог, и трећег начелника код себе ујутро на кафу, а онда ми они кратко кажу шта се догађало. Начелник Првог одељења донесе неку информацију за коју мисли да треба да је прочита, а овај о чему треба, што сматра да треба да се информише неко. Ја одредим задатке и онда се разиђемо. Начелник управе бива доста ангажован на састанцима у штабу, како се то зове, као један од генерала, и онда је практично заменик начелника прихватао те обавезе због одсутности, не моје, него и сваког начелника. Кад сам био заменик исто. Кад је мени било суђено за случај који се медијски звао „Опера", људи који у ово нису упућени нису веровали да ја за то нисам знао, зато што је начелник првог одељења, код којег су долазиле информације, сматрао да ту нема ничег интересантног за мене.

Џон Сенџић: Је ли то контраобавештајно само, прво одељење?

Александар Васиљевић: Да, то је Прво контраобавештајно одељење. Ја сам тек касније сазнао да се то у жаргону зове „Опера", а у ствари се ради о Одељењу за пропагандно психолошки рат који постоји у свакој команди ових војних области и у том органу ОППР. Један је само официр безбедности, а тим органом је руководио начелник штаба, заменик команданта ратног ваздухопловства, конкретно...

Мирјана Срећковић: Значи начелник штаба или командант?

Александар Васиљевић: Или заменик, лакше се разуме ако се каже заменик команданта ратног ваздухопловства, и онда је сад било чуђење како ја не знам шта је „Опера". Ово је један елемент, по стилу рада говорио сам да се нисам родио да будем овај генерал. Ја сам био оперативац, више сам био оперативац. Имао сам доста сложених случајева у некој тој својој каријери, и стално сам нагињао да идем на лице места на терен где се нешто непосредно догађа, тако да сам целу 1990. и до половине 1991. године највећи део био око „Штита" у Хрватској.

Мирјана Срећковић: И већи део 1991. године, је ли?

Александар Васиљевић: Да, до половине, до 24. маја, а кад сам дошао за начелника управе, од краја септембра, знам тачно датум, од 17. септембра, ја сам непосредно радио на акцији „Мач", а то је откривање паравојног организовања СДА или „Зелених беретки" у Босни, и тако су ти од многих били коментари зашто ја као генерал морам да радим на том случају или на неком другом. Ја сам рекао да је проблем у томе што у војсци сви хоће да буду генерали, а нико неће да буде десетар, онај непосредни извршилац, и ово није неко моје превентивно правдање, али мени је Управа безбедности срушена, значи похапшени смо, нас осам официра. Са тим је углавном руководио Недељко Бошковић нама иза леђа, а да ми то нисмо знали, ја то нисам знао. Ја сам био окренут стручним пословима, то је цела моја прича.

Џон Сенџић: Ко је био начелник Прве управе за време „Опере"?

Александар Васиљевић: Не мислите Прве управе, него Управе безбедности, Првог одељења Управе безбедности. Значи Управа безбедности има одељења.

Џон Сенџић: Да, контраобавештајно одељење.

Александар Васиљевић: Да, контраобавештајно одељење. То је био пуковник Глигоревић Миленко до 1. марта 1992. године, а онда је, кад је смењен генерал Туманов, мој заменик, онда је он постао заменик начелника негде 1. марта 1992. године, а за начелника првог одељења долази пуковник Гајић Бранко.

Мирјана Срећковић: Како сте рекли? Гли...?

Александар Васиљевић: Глигоревић Миленко.

Џон Сенџић: Значи, кад сте ви били начелник Управе безбедности, он је био на челу одељења, контраобавештајног. Колико сте се често са њим састајали, дневно, недељно?

Александар Васиљевић: Канцеларије су све на истом спрату. Када сам ја у Управи безбедности, кад ме не позову рано ујутро на састанак, онда ја са њима пијем кафу. Ја позовем начелника првог одељења, другог, трећег, заменика, и пијемо кафу заједно. Значи, веома често кад сам у управи.

Џон Сенцић: Да ли имате сваког јутра кад сте тамо састанак са особљем?

Александар Васиљевић: Са ових пар људи?

Џон Сенцић: Да.

Александар Васиљевић: Када год сам слободан, позовем их свако јутро. Значи, морао бих бити са нечим заузет да не могу да седнем са њима да попијем ту прву кафу, али некад сам ишао, па онда са њима одем у канцеларију код неког много млађег, нижег ранга. Седи их пет или шест у тој канцеларији, па онда са њима попијем кафу. Ти односи у служби нису бивали крути, поздрављање, страх и тако, али у методу сам ишао на то да почнем дан са њима, али када је почео рат у Словенији, у том периоду сам доста био ангажован у генералштабу код генерала Кадијевића као члан колегијума. Онда је одређено дежурство, такозвано оперативно дежурство у Управи безбедности, где је био тим органа безбедности, најмање тројица који дежурају 24 сата, и који су онда обрађивали извештаје о догађајима за начелника управе, за заменика, за начелника првог одељења. Не и за оног начелника другог одељења, зато што су то углавном били контраобавештајни проблеми, и он у њих није улазио, али је добијао информације од дежурне службе војне полиције у Управи безбедности.

Мирјана Срећковић: Управе?

Александар Васиљевић: Безбедности или Управе КОС-а.

Мирјана Срећковић: Војна полиција, јесте ли тако рекли?

Александар Васиљевић: Јер била је дежурна служба војне полиције у управи.

Џон Сенцић: Према ономе што сте рекли, та контраобавештајна компонента војне полиције...

Александар Васиљевић: Не, војна полиција нема контраобавештајну функцију...

Џон Сенцић: Да ли можете онда да поновите?

Александар Васиљевић: Могу.

Владимир Дзуро: Говорили сте о војној полицији.

Александар Васиљевић: Овде је војна полиција у бригади, и овде је, и овде је, и овде има исто војна полиција и човек који води ту другу линију, превентивно-штабну, и то тако иде горе по вертикали, и дође до овога овде. Значи, дежурна служба војне полиције о догађајима на територији из њене надлежности, исто то шаље по вертикали горе и у Управу безбедности. Код овог начелника другог дође извештај дежурне службе војне полиције.

Мирјана Срећковић: Значи, он добија извештај од...

Александар Васиљевић: Од потчињених органа.

Мирјана Срећковић: Само кажите шта сте рекли малопре, од војне полиције, од...

Александар Васиљевић: Да, да, од војне полиције. Значи дежурна служба војне полиције ССНО прави свој дневни извештај из своје надлежности. Пријавна служба, рад пријавне службе у командама, контрола војног путног саобраћаја, кривична дела која су починила војна лица, али из домена јавне безбедности. Значи јавни ред и мир, потукла се два војника, или напио се официр и тако даље, па су онда интервенисали, привели га, и онда напишу те из-

вештаје и то дође... али и они врше исто селекцију. Значи не стигне из ко зна колико ових, 100 бригада из ЈНА да стигну 100 извештаја... да он добије само из онога што му војне области дају, а не овако.

Џон Сенцић: Да видимо где смо стали.

Александар Васиљевић: Тек смо на почетку. (нејасно) касета тамо.

Џон Сенцић: Живан Мирчетић.

Александар Васиљевић: Живан Мирчетић је генерал-потпуковник. Био је начелник штаба у команди ваздухопловства и, колико се сећам, он је био председник оног Савета од ОППР, или како га је Бошковић назвао „Опера".

Џон Сенцић: Ово сад нема никакве везе са „Опером", него само колико сте често имали контакте са њим.

Александар Васиљевић: Ретко. Мислим да никада са њим, док сам био начелник управе, никада са њим нисам био у неком службеном контакту. Он је потчињен Команди ваздухопловства, и ја са њим немам ништа. После смо се дружили, тек кад сам отишао у пензију.

Џон Сенцић: Тодор Пајић.

Александар Васиљевић: Не знам га.

Џон Сенцић: Ратко Радаковић.

Александар Васиљевић: Да, био је официр безбедности у Команди ваздухопловства, и био је исто хапшен у оној првој групи око „Опере", када сам и ја био ухапшен.

Џон Сенцић: А пре хапшења?

Александар Васиљевић: Шта је био пре хапшења, је ли то питате?

Џон Сенцић: Нисам завршио питање. Значи колико сте имали често контакте са њим пре хапшења?

Александар Васиљевић: Он је потчињен начелнику одељења Ракочевићу. Није пракса да начелник управе комуницира мимо начелника одељења са његовим потчињеним. Мислим, то је општи принцип у војсци.

Џон Сенцић: Како је било име његовом надређеном?

Александар Васиљевић: Ракочевић Слободан, пуковник. Он је начелник Одељења безбедности у Земуну у Команди ваздухопловства.

Џон Сенцић: Колико сте често били у контакту са Ракочевићем?

Александар Васиљевић: Не бих могао то сада да кажем, мислим да бих дао веома паушалну оцену. Ако имам неки радни састанак са тим потчињеним органом безбедности, онда одлазим у команду у његово одељење, или са свим тим његовим помоћницима, ако држим састанак, а ако има потребе да њега нешто назовем да решим проблем, онда он дође код мене у управу. Његови контакти са Управом безбедности су били према начелнику првог одељења. Можда је то зато што је био старији по годинама од мене, а ми смо касније комуницирали, јер смо били ухапшени, и онда ми је он говорио – шта ћу ја са вама начелницима, ја идем тамо где се проблеми решавају – значи у прво одељење, јер сам ја њему рекао – ако су нас похапсили, јер ти ниси знао шта ти се дешавало у команди иза леђа.

Џон Сенцић: У команди, је ли?

Александар Васиљевић: Да, њему иза леђа. Тако да не могу да кажем да са њим нисам имао контакте. Најчешћи мој начин комуницирања са њим, не

само са њим него и са начелником Прве војне области или у Петој у Загребу касније, ишли су да назовем телефоном. Дакле, ако су ми они одавде проследили неку информацију из првог одељења овде на овом састанку када га имам, ја га назовем телефоном и кажем – то сте добро радили – или – зашто тако радите – и тако. То је најчешћи облик комуницирања, или ако је ствар била озбиљна да не може да се расправља телефоном, онда сам давао задатак или заменику или начелнику првог одељења да пошаље шифровану депешу, у којој ће дати ставове по нечему, или је то начелник првог одељења већ све урадио, а на овом састанку овде каже – ја сам га звао телефоном, немојте ви, или каже... још само један део да кажем, или каже – ја сам му већ послао депешу. На томе је увек писало, по овлашћењу НУБ, начелника Управе безбедности, значи по овлашћењу. Тако да је доста материјала одлазило са тим потписом по овлашћењу начелника управе, или само каже начелник првог одељења, сасвим свеједно, и то је била доста честа пракса због оног великог броја информација које физички не бих стигао да обрађујем, и сада да руководим.

Џон Сенџић: Када би стигла та шифрована порука, да ли би она ишла начелнику безбедности на овом нивоу?

Александар Васиљевић: Да, да, а не на овом. Значи, мора њему.

Џон Сенџић: Да. Душан Смиљанић.

Александар Васиљевић: Има официр безбедности. Тада је био потпуковник, сада је пуковник у чекању пензије, могу да кажем у пензији. Само да видим где је био на дужности. Он је био начелник безбедности у Десетом корпусу, у загребачком корпусу.

Џон Сенџић: Да ли је он био надлежан за „Пробој 2"?

Александар Васиљевић: Сада ћете се вероватно зачудити, јер као што нисам знао за „Оперу", не кажем да не знам, назив „Пробој" ми је познат, али ја не знам да постоји.

Владимир Дзуро: Јесте ли рекли „Пробој" или „Пробој 2"?

Александар Васиљевић: Не, не, ја кажем за „Пробој", назив „Пробој" ми је познат, али ја не знам да има „Пробој 1". Значи, док има 2 мора да има и 1. Превртао сам своје бележнице, не могу тај део да нађем. Немам то нигде да сам могао да се подсетим. Претпостављам да се ту може радити, то је само моја претпоставка, ако има „Пробој 2", онда има „Пробој 1", можда се деси да има и „Пробој 3", „Пробој 4". Дакле, групе органа безбедности које су биле на територији по... (део траке нејасан снимак)... Претпостављам, не могу уопште да се сетим, немам разлога, мислим, може да буде шта год хоће. Прегледао сам све своје бележнице, одговор на то нисам могао да нађем, немам нигде записану уопште реч „Пробој", али знам да је постојала активност која је називана „Пробој".

Џон Сенџић: Када сте први пут чули за „Пробој"?

Александар Васиљевић: Није спорно уопште, док сам радио, постојао је назив „Пробој". О ономе шта ја могу да се присетим, то је у то време покривање на контраобавештајним задацима простора на којем су се налазиле јединице углавном Пете војне области. Банија, Лика, Кордун и откривање агентуре на територији пре свега Хрватске, веза у јединицама, и стварање офанзивних оперативних позиција. То ћете доста тешко да преведете. Значи, ја колико

могу да се сетим, требало би то да буде та активност која је шифрована као Пробој.

Џон Сенцић: Да ли је то било откривање стварања офанзивних позиција, или је било стварање офанзивних позиција?

Александар Васиљевић: Прво откривање туђих позиција на територији и у војсци, а онда и стварање својих позиција према супротној страни. Не могу тога да се сетим, не могу да будем децидан апсолутно у томе. Волео бих да могу то да погледам, да видим шта је, јер вама могу деловати неубедљиво. Кад је „Штит" знам датуме, а овде нагађам шта је. Међутим, где сам ја непосредно радио и руководио, тај део јако памтим. То ми је остало у сећању.

Џон Сенцић: Да ли сте икада срели са Смиљанићем?

Александар Васиљевић: Док сам био у Загребу, јесам.

Џон Сенцић: А где у Загребу?

Александар Васиљевић: У Загребу, у команди Десетог корпуса. Значи, кад сам радио на „Штиту", а онда на Плитвицама кад је била формирана привремена команда за раздвајање ових српских снага из МУП-а Хрватске.

Мирјана Срећковић: Српских снага и МУП-а Хрватске?

Александар Васиљевић: Јесте. Он је тада био са тим тимом органа безбедности који је био истурен ту, и ту је тада био и Пера Ајдиновић.

Џон Сенцић: Када сте ви били тамо са својим тимом органа безбедности, је ли Смиљанић био у тиму?

Александар Васиљевић: У „Штиту"? Је ли око Шпегеља и ово?

Џон Сенцић: Не, о Плитвицама.

Александар Васиљевић: Ја сам у Плитвицама био два пута, из Загреба сам долазио тамо, и тада сам био са њим и са Ајдиновићем и другим органима који су били. Ту су се и мењали команданти. Први командант те групе је био овај Хрват, генерал, ја сам му заборавио презиме, а после тога је постављен генерал Рашета. Дакле, то је једна привремена команда која се нашла ту на специфичном задатку, и тако су и органи безбедности извлачени из јединица да ту непостојећу команду безбедносно опслужују.

Џон Сенцић: Која је била ваша конкретна функција, улога, у том конкретном случају тамо?

Александар Васиљевић: Тамо када дођем? Прво, ја нисам ишао сам, ишао сам са начелником безбедности пуковником Келечевићем, и отишли смо тамо да видимо који се проблеми ту догађају, јер су тамо били погинули људи. То је био сукоб између МУП-а Хрватске и снага на Плитвицама, српских снага на Плитвицама.

Џон Сенцић: Само пре него што наставимо, кад сте рекли – тамо су људи погинули – који људи су погинули?

Александар Васиљевић: Морам да се присетим. Ја мислим да је рањен полицајац, а убијени цивили.

Џон Сенцић: Које народности?

Александар Васиљевић: Срби, није никакав спор.

Мирјана Срећковић: Говорите о цивилима, је ли?

Александар Васиљевић: Да, да. Српске снаге, ја сам рекао српске снаге које су биле, и онда је донета одлука из Београда да се те снаге раздвоје, и та је

војска ишла као тампон, а исто као што се то догодило раније у Пакрацу, јер у Пакрацу се, не знам колико је то интересантно, први пут у ствари иде на један крупан оружани сукоб. Значи, по редоследу се дешава. Упад 615 полицајаца у Пакрац 1. марта, са четири транспортера, и то су биле специјалне јединице, или тада већ објективно постојећи Збор народне гарде, јер они не иду као полиција како иде, него иду онако како иде војска, у три колоне. То је 1. март. Онда, или је то двадесет и (нејасно) на неке барикаде (нејасно).

Мирјана Срећковић: 27. марта у Плитвицама?

Александар Васиљевић: Не, не, 1. марта... (део траке нејасан снимак)... иста акција по принципу како је рађено у Пакрацу, и после тога долази Борово Село.

Владимир Дзуро: Споменули сте барикаде да је било...

Александар Васиљевић: Да, које су држали Срби тамо...

Мирјана Срећковић: Где, у...?

Александар Васиљевић: У Плитвицама, и онда је МУП кренуо да то разбија, и после тога се 1. маја догађа Борово Село овде у Славонији. За Борово Село не знам шта је рађено. Овамо су послате команде и војна јединица и у Пакрац, касније у Плитвице, са тиме да је у Пакрацу тада било пуцано на војску, а објективно је било пуцано, ценили су да сам ја у тој кући, јер је већ била потерница...

Мирјана Срећковић: У тој кући?

Александар Васиљевић: То је била телефонска централа у коју сам био ушао, али су ту на стражи била два војника. Један од војника је узвратио ватру и оштетио је тај транспортер, а пошто је то била градска болница, онда су од ових рафала из транспортера погођене три собе у болници, болесничке, и онда се вршио увиђај, заједнички увиђај војске и МУП-а. Ту је на дужност у Пакрац дошао Дегориција који је примио дужност заменика од Бољковца, заменик министра унутрашњих послова Хрватске.

Мирјана Срећковић: Одбране или унутрашњих послова?

Александар Васиљевић: Не, не, унутрашњих послова, и онда ће 4. марта доћи део Председништва из Београда са Стипом Месићем у Пакрац. Ту сам ја имао вербални сукоб са Месићем. То је.

Џон Сенцић: Можда је добро да имамо сад паузу, да направимо још девет минута.

Владимир Дзуро: Сада је 12.17, и направићемо паузу због паузе за ручак.

(пауза)

Владимир Дзуро: Добар дан, сада је седам минута до два, ово је трака број 2, 8. фебруара 2002. године, настављамо овај интервју. Морамо поново кроз ове формалности да прођемо. Да ли се слажете да нисмо о овим стварима разговарали за време паузе?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Пошто смо имали паузу, морам још једном да вас упозорим да не морате ништа да кажете нити да одговорите на било која питања уколико то не желите. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Да ли и даље желите да наставите овај разговор без присуства правног заступника?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Господин Сенцић ће наставити да поставља питања.

Џон Сенцић: Да се вратимо на ова нека имена. Ко је био Људевит?

Александар Васиљевић: Људевит је био сарадник органа безбедности Контраобавештајне групе Ратног ваздухопловства у Загребу.

Џон Сенцић: Јесте ли га икада срели?

Александар Васиљевић: Тек после суђења, после нашег суђења. Тада сам имао прилике да га сретнем.

Џон Сенцић: Само да би се знало, на које суђење мислите?

Александар Васиљевић: Ја сам само једно суђење до сада имао. Да ли ће бити још једно, видећемо. Значи, имао сам суђење, био сам ухапшен 15. јула 1992. године, четири месеца сам био у истражном затвору, а пре мене су били ухапшени, мислим негде у мају или јуну 1992. године, још седам лица, међу којима је био пуковник Ракочевић Слободан, пуковник Радаковић који је овде споменут, потпуковник Саболовић Иван...

Мирјана Срећковић: Са...

Александар Васиљевић: Саболовић Иван, пуковник Дробњак, ја сам га звао Раша, не знам право име, вероватно Радомир или тако нешто, Људевит... Ухапшен је па је после пуштен Кондор, то му је било тајно име.

Мирјана Срећковић: Људевит или неког другог, не...?

Александар Васиљевић: То је други..., то је по презимену Малабабић, али је он пуштен из притвора. Требало је да буде ухапшен генерал Туманов, али се он већ био склонио и отишао у Македонију. Суђење ми је почело мислим 1. марта 1993. године. Суђење је прекинуто другог дана од кад је почело, након што сам дао своју изјаву на суду. Прекид је трајао негде око 15 дана. Колико сам обавештен, ишло се на давање аболиције на иницијативу Милошевића, а за то је био надлежан председник Југославије Добрица Ћосић. То је значило прекид поступка без тога да се установљава да ли сам крив или нисам, а када сам за то сазнао, тражио сам разговор са Добрицом Ћосићем. Ја сам хтео, инсистирао сам, да се суђење настави, јер сам хтео да се судским путем установи да ли сам крив или не, и на ту моју интервенцију суђење је настављено. Ослобођен сам правоснажном пресудом на том првом степену 8. априла 1993. године. Та је пресуда постала потпуно правоснажна у августу 1993. године. Одвојено од мене суђена је ова група коју су звали Група из „Опере". Када сам ја ухапшен и када је започет процес, био сам стављен као окривљен и осумњичен као и они, у истој, у истом судском предмету. Међутим, касније је тај мој предмет издвојен од њиховог; и ја сам суђен у посебни поступак. Они су сви исто ослобођени од оптужби. На врховном суду мислим да је процес био завршен. Иза мог суђења пензионисана су два генерала – Недељко Бошковић и генерал Домазетовић Љубо. Смењен је са те функције релативно брзо и председник суда пуковник Келечевић. После тог суђења ја сам се срео са тим човеком, то је Радојчић Раденко, чији је псеудоним био Људевит. Јер, када је мени суђење било завршено, 8. априла, ова група је била у притвору до правоснажности пресуде, тако да сам се са њим срео и са свим овим осталима тек негде у другој половини

1993. године. Са њим сам био, мислим сви заједно смо били, јер смо били у затвору, можда једно два пута да сам се срео са овим Људевитом.

Мирјана Срећковић: У затвору?

Александар Васиљевић: Не, не, после затвора, у затвору смо сви изоловани.

Мирјана Срећковић: Значи после затвора сте се једно два пута срели, је ли?

Александар Васиљевић: После њиховог завршеног суђења и ослобађања, када су они пуштени из затвора, онда сам се са њим срео мислим два пута. За њега касније знам да је отишао у Македонију, а из новина сам читао да је после тога прешао у Љубљану по комбинацији словеначке обавештајне службе, а онда је у договору са хрватском службом предат хрватској служби.

Џон Сенцић: Јесте ли ви знали ко је он био пре суђења?

Александар Васиљевић: Не.

Џон Сенцић: А Борис Левин?

Александар Васиљевић: Претпостављам да је то био или његов псеудоним или право име, не знам. Знам да му је мајка Јеврејка, али отац му је био војно лице, па онда мислим да је по тој основи имао то презиме Радој... како се зове, сад сам га већ... Раденко. Значи да је добио презиме по оцу, али читао сам у новинама да се спомиње и као Борис Левин. Знам да му је мајка Јеврејка, а отац је био Србин, официр у војсци.

Мирјана Срећковић: Име оца, је ли тако?

Александар Васиљевић: Не, то је његово име, него Радојчић, нисам могао одмах да дам тачно презиме.

Џон Сенцић: Јесте ли га раније срели?

Александар Васиљевић: Па не, рекао сам да нисам. Први пут сам га срео по њиховом изласку из затвора, а то је друга половина 1993. године, два пута – једном код бранилаца, наших адвоката, где смо се сви срели, и једном у неком ресторану на кафи са мање-више целом том групом који су били заједно са мном у затвору: Ракочевић, Саболовић, не знам да ли је још неко био. После тога он је нестао, и сазнао сам из штампе да је ухапшен у Загребу. Ову причу коју знам, то је прича из новина да је ишао у Македонију, па онда из Мекедоније пребачен по неким везама у Љубљану. То је мислим неки официр безбедности Чандић Мујо који га је превео. Колико сам прочитао у новинама, то је ишло том комбинацијом преко Чандића.

Џон Сенцић: Је ли то исто као и Чандић Мустафа?

Александар Васиљевић: Да, да.

Џон Сенцић: А Чандића, јесте ли раније срели?

Александар Васиљевић: Јесам, знао сам га, био је официр. Он је службовао једно време у Тузли, и ја сам исто службовао у Тузли, тако да сам га у том свом почетку сретао, као и друге органе безбедности. Преко Чандића сам 1992. године покривао или откривао Патриотску лигу народа на подручју Тузле. Тамо су муслиманске паравојне снаге код једног војног складишта у близини Тузле убиле поручника војне полиције који је био Албанац, мислим и још једног војника да су убили, и ранили још неколико војника. То складиште је припадало ратном ваздухопловству, а Чандић је био на аеродрому Дубраве код Тузле. Преко њега смо онда позвали на разговоре команданта штаба Патриотске лиге народа.

Мирјана Срећковић: Штаба...?

Александар Васиљевић: Патриотске лиге народа или „Зелене беретке", то је био Каравелић Вахид. Не знам да ли је пензионисан, али је био генерал у муслиманско-хрватској федерацији. Он је дошао на те разговоре, и још тројица официра из његовог штаба. Онда смо га ухапсили на аеродрому преко Чандића, и пребацили у Београд. Код њега смо нашли документацију о наоружавању „Зелених беретки" на подручју северне Босне. Излазио је на телевизији на првом каналу, и говорио где је набавио оружје. Онда га је Недељко Бошковић одвео на размену у Сарајево када је он отишао на неке преговоре тамо, и тако је био размењен.

Џон Сенџић: Да се вратимо на 1990/91. годину. Отприлике у том периоду шта је Чандић радио?

Александар Васиљевић: Не могу да будем сигуран да ли је тада био официр безбедности на том аеродрому у тузли, или је био у ваздухопловном корпусу, у Првом ваздухопловном корпусу овде у Београду, не могу да будем прецизан. Знам да сам крајем 1991. године са њим комуницирао око „Зелених беретки" на подручју Тузле.

Мирјана Срећковић: Године 1991. Је ли?

Александар Васиљевић: Крајем 1991. године.

Мирјана Срећковић: Око „Зелених..."?

Александар Васиљевић: „Беретки". Патриотска лига народа...

Мирјана Срећковић: Да, али шта? Формирање или...?

Александар Васиљевић: Контактирао сам са њим око задатака на откривању, значи 1992. године. Чини ми се да је био фебруар када смо ухапсили Каравелића.

Џон Сенџић: Али 1990/91. јесте ли имали било какве састанке са Чандићем?

Александар Васиљевић: Не, 1990. године ја нисам био... у безбедност сам дошао 1990. године 8. јула, јер сам пре тога две године био командант дивизије у Сарајеву, нисам био у безбедности. Од половине јула, тачно 17. јули, одлазим углавном на задатке у Хрватску, и после почиње акција „Штит" и тако даље. Он није учествовао у овим тимовима у акцији „Штит".

Џон Сенџић: Мајор Гледић?

Александар Васиљевић: Не знам.

Џон Сенџић: Само да појаснимо, Чандић, је ли он био у контраобавештајној групи?

Александар Васиљевић: Могуће, могуће, не могу да будем сигуран. Ја не знам да ли је он можда као официр контраобавештајне групе из Земуна послат, на пример, на аеродром Дубраве да помогне ако је тамо неки млађи официр, не могу да будем сигуран.

Џон Сенџић: А човек који се зове Јован, а кога су исто звали хер Џон?

Александар Васиљевић: Из штампе је тај део, то је цела прича Недељка Бошковића. Знате шта, ја вам предлажем да идете сасвим директно на то шта вас интересује. Вас интересује је ли рушена јеврејска општина и јеврејско гробље. То је прича новина и прича Недељка Бошковића, кроз коју смо прошли током суђења.

Мирјана Срећковић: Да само објасним начин. Значи он ће да вам поставља имена, ако ви о томе знате само из штампе, то је у реду.

Александар Васиљевић: Само из штампе.

Мирјана Срећковић: Нема проблема, само кажите.

Александар Васиљевић: Само да вам кажем, да дођемо до тога, ви мене не можете питати, ја се извињавам, можете ме питати да ли ја знам ово име, ово... то ми није страно, али ви имате претпостављам сазнања или из штампе или из неких суђења која су била у Загребу где су наводно извођене терористичке акције. Ја ћу да вам дам један податак. Команда Петог ваздухопловног корпуса у Загребу је заробљена од снага ЗНГ 15. септембра 1991. године. У њој су били неки официри који су били у дослуху са МУП-ом Хрватске, са ЗНГ.

Мирјана Срећковић: Са неким официрима у ЗНГ?

Александар Васиљевић: Неки официри из ове контраобавештајне групе су били заврбовани од, да не кажем сада, Туђмана. Ради се о мајору Ракарић Стјепану. МУП је 14. септембра ухапсио генерала Аксентијевића и још шест официра који су били на наплатној рампи на прилазу у Загреб, то је 14. септембар. Тог 14. септембра на састанку у генералштабу јављено је драматично стање око касарне у Вуковару, који су двадесет дана блокирани, у којој има мртвих официра које не могу да сахране, рањених којима не може да се пружи помоћ, и јавили су да више хране, појели су задњи оброк суве хране који су имали. Тада је генерал Кадијевић наредио адмиралу Бровету да назове мислим Карингтона, али не могу да будем сигуран, то има у мојој бележници, и да пренесу Фрањи Туђману да ако не буду деблокирали касарну одмах, ће имати велики рат. Представник Међународне заједнице, да ли је Карингтон, ја не знам, замолио је Кадијевића да се стрпи 24 сата, и да ће разговарати са Туђманом. Уместо тога, 15. септембра почињу општи напади на све касарне које су пре тога већ биле блокиране, и онда пада Команда ваздухопловног корпуса у Загребу. Потпуковник Мартић Мирко, који је ту споменут, није уништио документацију коју је требало да уништи где је била и евиденција неких сарадника које је служба држала на вези. Заузврат, њега је Ракарић Стјепан извукао кроз блокаду из команде, и тако је МУП Хрватске дошао до дела документације ко су људи који су радили за војну службу. Пратили су их равно месец дана, јер су их ухапсили, њих једанаест 14. октобра 1991. године. Троје су пустили после три дана притвора, а осам су задржали под истрагом, и водили су истрагу око Јеврејског гробља и свега другог што су сматрали да се дешавало на подручју Хрватске и Загреба. Дана 10. децембра 1991. године вршимо размену Весне Босанац и још неколико лица која су била у надлежности ЈНА за заробљенике из гарнизона Госпић. А онда Јакоб Биененфелд, који је председник јеврејске заједнице у Загребу, близак човек са Гојком Шушком, са Фрањом Туђманом, у разговорима са генералом Рашетом, који је у Загребу, нуди у ту размену, коју ми уопште нисмо тражили, ових осам који су им били затворени под истрагом. То је 10. децембар. Ја сам касније прочитао у штампи да је 17, седам дана иза тога, војно тужилаштво подигло оптужницу против тих истих које су држали већ три месеца у затвору.

Мирјана Срећковић: Колико сте рекли, три месеца?

Александар Васиљевић: Од септембра, октобар, новембар... скоро четири месеца. Да су било шта имали стварно од доказа, мислим професионално што посматрам, ја их никада не бих пустио. Ја би их судио, па макар у том првом степену пресудио, јер је било у интересу да се докаже да је војска правила диверзије. Од њих осам који су пуштени у размену, ја сам био на тој размени, двојица су ми рекла да имају породицу и да хоће да остану у Загребу. Сви други су осуђени касније, а ја видим да су ова двојица били људи који су ослобођени, али су узети као сведоци. Међутим, они су суђени због експлозива који је пронађен, и то није ништа спорно, дакле због њиховог доказивања да су спремане ликвидације по Загребу.

Мирјана Срећковић: Доказивање?

Александар Васиљевић: Тај експлозив је употребљен за доказивање да су хтели да врше ликвидације у Загребу. Раденко Радојчић није у томе осуђен, ослобођен је, нити га је ико доводио у везу са тим што се зове „Лабрадор", нити је окривљаван за јеврејско гробље, нити боло код ових других. Осуђени су само они људи који нису били на суђењу тамо у Хрватској, који нису могли да проговоре своју истину. Ја могу да објашњавам око тог експлозива, јер сам начелник службе којој су потчињени, па је то командна одговорност. Разговарао сам са Ракочевићем и са свима њима када су изашли из тога. Они су ми то правдали. Ракочевић је велики Југословен био и остао, он је ожењен Хрватицом. По нашој концепцији, када се води рат, он се води на својој територији коју контролишемо и на другом делу који се зове, само по нашој концепцији, привремено запоседнута територија. Ако су то оружане снаге СФРЈ, и ако су ови стигли довде, до ове линије, а овде на пример Загреб, овде Бјеловар и тако сдаље. Значи, ово је југословенска територија, али на њој су непријатељске снаге, овај део се зове привремено запоседнута територија, и на њој се дејства морају развијати, без обзира што је ту сада неки окупатор или агресор. По ономе што је мени Ракочевић рекао, они су за ову ситуацију да се ЈНА мора повући привремено, нема сталног одласка него је она дошла овде... Значи вршио припреме за наставак рада службе у условима када се ова територија контролише.

Мирјана Срећковић: Сачекајте, само мало. Значи он вам је рекао...?

Александар Васиљевић: Ја објашњавам шта је ПЗП, привремено запоседнута територија, и он каже – ја сам вршио припреме свог...

Мирјана Срећковић: Ко каже, он?

Александар Васиљевић: Ракочевић.

Мирјана Срећковић: Аха, само мало.

Александар Васиљевић: То је мени испричао кад смо изашли из затвора.

Мирјана Срећковић: Да?

Александар Васиљевић: Да су једну количину експлозива оставили у тајна складишта.

Мирјана Срећковић: Чекајте, оно раније што сте рекли... само да се вратимо. Значи територија, повлачење, па привремено... То нисам стигла да...

Александар Васиљевић: По нашој концепцији, нико нема право да потпише одлуку о предавању територије нити капитулацију, и дејства се настављају у позадини негде. Али, не да смо ми овде, а он ту изводи ова дејства. Значи, ми контролишемо Загреб, и у Загребу сада иду убиства или подметање

експлозива под команде, вође и тако даље. Ја сам тражио од тих људи када је завршено суђење, ево то је, колико има, седам година, да ми...

Џон Сенцић: Ако можете, биле су предуге реченице, ако можете око овога само део по део, краће реченице да бисмо... Можете ли поново да објасните, ове привремено запоседнуте територије, и зашто су оставили експлозив? Али само краће реченице, значи део по део.

Александар Васиљевић: Спремали су се, мислили су да неће пропасти Југославија, и врше се припреме за рад службе у тим условима. Дакле, то је његово објашњење. Апсолутно тврди, разговарао сам и са њим и са овим Раденком по изласку из затвора, мислио сам да ме не би лагали, не знам. Нити су какву акцију изводили, нити су планирали да је тада изводе. То су припреме као што сам ја планирао у Сарајеву. Значи, имао сам прислушни центар у Сарајеву, и имао сам у својој глави варијанту где ћу тај центар изместити ако дође до рата на том простору. Кад говорим „ако дође до рата", ми смо објективно имали процене да може да дође до интервенција страних трупа на нашем простору. И то што сам ја имао у својој глави где би требао да буде измештен тај центар, то је саставни део припрема за некакву ситуацију, али га нисам нити формирао, нити било шта радио. Овде се ради о некој другој ствари, он је радио нешто... постављање експлозива, пребацивање експлозива, не знам одакле га је узео. То не би требало ни да буде у његовој надлежности, јер постоји диверзантска група, формацијска у армији. Али ево, он је то урадио. Ја сам уверен да ниједна акција није изведена. Е сада, на суђењу...

Џон Сенцић: Ко није предузео никакву акцију?

Александар Васиљевић: Овај Ракочевић и та група сарадника који су били на подручју Загреба, јер један приличан број тих сарадника је био запослен у МУП-у Хрватске. Када би дошло до ситуације да изгубимо Хрватску и тај простор Загреба, ти људи би остајали у том МУП-у да раде. Ја вас уверавам, мени није познато да је постојао план „Лабрадор", план органа безбедности, него „Лабрадор" је тајни назив хрватске службе за групу сарадника КОС-а који су радили у њиховом министарству. Лабрадор је полицијски пас, и по томе су их назвали, да су то полицијски пси. Има чак и логика, не би давали погрдан назив за људе који су нам помагали на откривању онога што се дешавало у МУП-у Хрватске. МУП их је пратио месец дана, равно месец дана откако су дошли до архиве. Да су имали ишта тврдо, не би их пуштали. Сами их дају у размену, ја нисам ни знао да су похапшени нити да постоје. Али, то је послужило Недељку Бошковићу пошто ти људи који су дошли одозго из Хрватске кроз размену, онда су примљени за добровољце у ЈНА, јер нису имали где ни да спавају нити шта да једу, а били су неки од њих и врхунски интелектуалци. Један је био шеф кабинета код председника владе, један је био начелник Управе у републичком МУП-у, један је био аналитичар који је писао информације за врх Хрватске. Дакле, то су људи интелектуално на високом нивоу, али Недељко Бошковић и група са Божидаром Стефановићем дају податке Милошевићу да је Хрватска усташка агентура, а агентуру прихватио Хрват Звонко Јурјевић. То је нека моја прича из онога што сам са тим људима накнадно разговарао.

Џон Сенцић: Ако буде требало да се вратимо на то можда касније, али сада да наставимо даље. Да ли знате шта је Ловачка кућа?

Александар Васиљевић: Знам шта је ловачка кућа, мислим, у ком погледу?

Џон Сенцић: Да ли знате неко место у Хрватској које је тако називано?

Александар Васиљевић: Не знам, нема таквог места. Колико ја знам, нема. Ја сам био у ловачкој кући, негде око Бјеловара су ме водили. Значи има много тих, ако мислите као ловачки дом.

Џон Сенцић: Више говорим рецимо око Бихаћа.

Александар Васиљевић: Не, не знам.

Џон Сенцић: Можда касније да се вратимо на то?

Александар Васиљевић: Не, не, нема никаквих проблема.

Џон Сенцић: Још једном размислите да ли никада нисте били у неком месту око Бихаћа које би се називало Ловачком кућом.

Александар Васиљевић: Не, не, ја сам долазио у Бихаћ на аеродром, мислим да сам два пута слетао тамо. Никаква Ловачка кућа, заиста не знам за то. Нисам ишао ван аеродрома нигде. Тада су били неки новинари, и са њима сам долазио. Имали смо проблем са бекством. Ишао сам први пут када је побегао онај пилот који је пребегао у Аустрију са мигом. Знам да сам тада био, и други пут сам ишао са неком екипом новинара, не могу да се сетим повода, не знам у вези чега. Али јесам тај аеродром, слабо сам га знао, нисам бивао на њему, и да сам улазио у те подземне објекте, и ту сам се бавио, волео сам да уђем да видим како то изгледа под земљом. Али нигде, ни на какав ручак нисам ишао, нити су ме водили негде.

Џон Сенцић: Док сте били ту на аеродрому или око аеродрома, да ли се можда звала та Ловачка кућа, јер то је очигледно неки надимак за нешто. Да ли су вас одвели у неко здање које су користили органи безбедности, официри безбедности у том подручју?

Александар Васиљевић: Нема, они су имали своје канцеларије ту на аеродрому, никакве ловачке куће.

Џон Сенцић: Које су канцеларије биле на аеродрому?

Александар Васиљевић: Колико се сећам, то је била Команда ваздухопловног корпуса пребачена из Загреба. Један део Команде ваздухопловног корпуса у Загребу кад су почела опкољавања касарни измештен је и пребачен у Бихаћ, а само мањи део је остајао у команди ради обезбеђења, и да се не предају те зграде. Тако је и команда Загребачке војне области изашла и отишла на Слуњ, као што је ваздухопловни корпус отишао у Бихаћ.

Џон Сенцић: Као што је шта је отишао? Кажите поново. Као што је команда...

Александар Васиљевић: Као што је команда Загребачке војне области отишла у Бихаћ.

Мирјана Срећковић: Чекајте, не, не.

Александар Васиљевић: На Слуњ, не Бихаћ.

Мирјана Срећковић: Само да... Где је отишао?

Александар Васиљевић: То сам већ причао.

Мирјана Срећковић: Поновите овај последњи део.

Александар Васиљевић: Хоћу. Значи овако, део команде Петог ваздухопловног корпуса, када су почеле већ блокаде касарни у Хрватској, измештен је и отишао у Бихаћ, а мањи део је остао у згради команде у Загребу, где је био и

потпуковник Мартић Мирко, са групом органа безбедности. То није радила само команда Петог ваздухопловног корпуса, него и остале команде. Тако се највећи део Пете војне области из Загреба изместио на Слуњ, а кад су почела заоштравања ситуације у Босни, онда је исто тако део команде Друге војне области напустио зграду и отишао у касарну у Лукавицу, а део је остао у граду. То се радило због тога да нам команде не буду заробљене и блокиране у урбаним срединама. Питали сте ме како изгледа та команда и просторија на аеродрому у Бихаћу. Ја сам улазио у те подземне објекте из којих су авиони могли да излећу. Највећи део командних институција био је у тим бетонираним и добро заштићеним објектима. Е сад, у којој сам канцеларији био не могу да се сетим. Знам ко је био начелник безбедности на аеродрому. Комплекс аеродрома је јако велики, то се претпоставља шта је.

Џон Сенцић: Да направимо паузу? Јесте ли за кафу или тако нешто?

Александар Васиљевић: Може, ја предлажем, нисам у ситуацији да говорим шта треба да радимо, пошто сам овде провео десет дана раније на разговору, ја вас молим, ако имате проблем, дајте директно, и ја ћу директно одговарати. Никаквог спора нема. Ја видим да је тај ловачки дом или Ловачка кућа неки проблем. Не знам уопште о чему се... Ако неко тврди да сам ја тамо био ја, колико знам, нисам. Са аеродрома Бихаћ нигде нисам ишао, нити на ручак, ни ништа. Дође се авионом, и враћа се одмах назад у току истог дана. Мислим, то је...

Џон Сенцић: Схватам то што сте рекли, и то ћу прихватити, и ако буде неки проблем, пре него што завршимо вечерас директније ћемо мало...

Александар Васиљевић: Нема проблема. Директно што имате, било шта, ја сам ту. Сада госпођа не може да преведе, јер је дугачко било.

Мирјана Срећковић: Не, кажем, можда вама ово питање о Ловачкој кући које можда нисмо дали директно, али сте ви дали један одговор који је био од велике помоћи, мада јесте (нејасно) можда да...

Александар Васиљевић: Не, али волео бих да знам који је проблем. Јесу ли нешто органи безбедности умешани око тога? Кажите ми шта је. Је ли неко убијен? Да ли се нешто догодило?

Џон Сенцић/Мирјана Срећковић: Њима је битно да знају да ли сте ви били на аеродрому, или око аеродрома, или у подручју Бихаћа у нечему што се зове Ловачка кућа, али ако нисте, то је онда ваш одговор.

Александар Васиљевић: Ја сам био на аеродрому у Бихаћу, то да не буде спорно, јесам два пута колико могу да се сетим, али у никаквој Ловачкој кући нисам био. Са аеродрома нигде нисам ишао на ручкове. Ја сам увек јео војничку храну, као што су и све друге старешине.

Џон Сенцић: Одлично, хвала. Да направимо паузу. Сада је 8 минута до 3, и направићемо паузу накратко.

(пауза)

Владимир Дзуро: Сада је 3 сата и 9 минута, и настављамо овај разговор. Ради формалности поново морамо поставити уобичајена питања. Да ли се слажете да нисмо о овим питањима разговарали током паузе?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Пошто смо имали паузу, морам још једном да вас упозорим да не морате ништа да кажете, нити да одговорите на било која питања уколико то не желите. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: И даље желите да наставите без присуства адвоката?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: У реду, хвала. Господин Џон Сенцић наставиће да поставља питања.

Џон Сенцић/Мирјана Срећковић: Имам још доста питања, и волео бих да добијем одговор „да" или „не", а ако захтевам додатно објашњење, тражићу додатно објашњење. Ако за сада можемо да се сконцентришемо на краће одговоре.

Џон Сенцић: Да ли је тачно да се каже да су контраобавештајне групе постале организациони део органа безбедности, значи да су постали органи безбедности војних области истовремено кад су армије постале војне области?

Мирјана Срећковић: Јесте ли разумели питање?

Александар Васиљевић: Није ми јасно. Није добар превод.

Џон Сенцић: Да ли се може рећи да су ти КОБ-ови, контраобавештајне групе, постале организациони део органа безбедности војних области истовремено када су армије прерасле у војне области?

Александар Васиљевић: Не. Контраобавештајне групе су постојале и када су армије биле.

Џон Сенцић: У реду. У којој мери је оружје складиштено у РВИ ПВО команди у сервису безбедности у Земуну?

Александар Васиљевић: Претпостављам да превод није добар, вероватно мислите на одељење безбедности команде РВ.

Џон Сенцић: Да.

Александар Васиљевић: Уопште није уобичајено, и преседан је да се веће количине оружја налазе у просторијама органа безбедности.

Мирјана Срећковић: У канцеларијама рекли сте?

Александар Васиљевић: Јесте. Пошто знам да је проблем, ако то није следеће питање, ако има следеће питање око тога да ћутим, ако не да објасним.

Џон Сенцић: Рекли сте да није уобичајено да се веће количине оружја налазе, али у којој мери веће?

Александар Васиљевић: Ван онога са чим смо ми задужени као (нејасно) официр. Ми имамо наше оружје, а ван тога није уобичајено да се неко друго оружје ту налази.

Џон Сенцић: Да ли када кажете „ваше наоружање" то значи ваше оружје које носите, али да ли то значи и неке залихе муниције за ваше оружје?

Александар Васиљевић: Да, да, значи и муниција, значи формацијом, прописима је регулисано ко је са чиме задужен. Ту се подразумева да има пиштоља, пушке, муниција, ручне бомбе, јер просторија и зграде мора да се бране од напада. Ван тога није дозвољено да било ко држи нешто што није законом прописано.

Џон Сенцић: У реду, хвала. Да ли можете да нам кажете зашто је ... Аготић смењен са положаја почетком 1991. године?

Александар Васиљевић: Због тога што је откривен на контактима са људима из МУП-а Хрватске.

Џон Сенцић: Да ли сте ви имали икаквог удела о одлучивању о његовом смењивању са положаја?

Александар Васиљевић: Не. Ја сам тада у акцији „Штит" и то је урађено у Команди ваздухопловства са генералом Тусом. За њега је генерал Тус потписао наредбу, а после тога ће га примити себи за неког помоћника у Збору народне гарде.

Џон Сенцић: Да сада пређемо да разговарамо о неким појединцима. Милан Мартић и Горан Хаџић, а да почнемо са Миланом Мартићем. Чија је одлука била да ви будете у обезбеђивању његовог пуштања из затвора? Је ли то била ваша одлука, или је неко други донео?

Александар Васиљевић: Генерала Кадијевића, али то је само половична истина, јер је са њим био ухапшен и потпуковник Смиљанић. То су била војна кола. Они нису ухапшени, него су блокирани од муслимана који су у селу отока блокирали пут. Да, село Отока. По ономе што ја знам, Смиљанић је ишао својим путем, својим послом, а Мартићев аутомобил је био у дефекту, и он га је замолио да га пребаци не знам докле. Да ли су ишли према Книну, не знам где су (неразговетно). Налетели су на блокаду пута коју су направили муслимани због захтева да њихова деца не иду у војску, није било ништа у вези њих двојице. Они су случајно ушли у ту масу. Ту се радило о заробљеном потпуковнику, и са њим је био Мартић, и то је код те масе добило на тежини. Од генерала Кадијевића сам добио задатак да то извидим и да учиним нешто да се деблокирају пре свега потпуковник, а и Мартић исто, ништа није спорно. Ја сам назвао министра унутрашњих послова Делимустафића, и рекао сам му да ако он није у стању да ослободи потпуковника и Мартића, да ће морати у тај случај да се умеша војска. Он ми је рекао да га је звао министар Векић из унутрашњих послова, Векић из Хрватске, и да му је нудио пет милиона марака да преда Мартића, али наредио је своме помоћнику Авди Хебибу...

Мирјана Срећковић: Авда?

Александар Васиљевић: Хебиб, који је био у селу Отока, да са милицијом изврше пробијање кроз масу, и да њих двојицу одвезе у босанску Крупу. Ја сам отишао по потпуковника Смиљанића у Босанску Крупу, а генерал Младић је дошао у Крупу хеликоптером и одвезао Мартића у Книн.

Мирјана Срећковић: Ко је дошао у Крупу?

Александар Васиљевић: Генерал Младић.

Мирјана Срећковић: Ко је дошао хеликоптером?

Александар Васиљевић: Генерал Младић.

Мирјана Срећковић: Генерал Младић је дошао у Крупу хеликоптером?

Александар Васиљевић: Јесте, и вратио га у Книн.

Мирјана Срећковић: Смиљанића?

Александар Васиљевић: Не, не, ја сам Смиљанића узео, Смиљанић није имао кола, његова су кола била запаљена.

Мирјана Срећковић: Значи хеликоптером је Мартић дошао у босанску Крупу и вратио се.

Александар Васиљевић: Узео Мартића и вратио се у Книн.

Мирјана Срећковић: Не, не, није ваша грешка. Значи Милан Бабић узео... Идемо поново. Ко је кога хеликоптером?

Александар Васиљевић: Авдо Хебиб је ослободио Смиљанића и Мартића, и колима МУП-а, својим колима, пребацио их у Босанску Крупу. У Босанску Крупу је долетео... То је било објављено преко радија, и за то је сазнао Младић. Јесте, тада је био још пуковник, колико се сећам. Он је дошао војним хеликоптером у Босанску Крупу, узео Мартића, и са њим отишао у Книн. Тамо им је приређен велики дочек на стадиону где су слетели, а ја сам се вратио у Бихаћ и назад за Београд. Смиљанић је писао извештај око тога како се нашао са Мартићем. Тражена је од њега изјава зашто је и шта је, где је био са њим. Он је рекао да је ишао својим пословима по терену, а да је овај имао дефект на колима, и да је морао да га пребаци. То је.

Џон Сенцић: Када вам је Кадијевић дао тај задатак, тај налог, како је он вас контактирао?

Александар Васиљевић: Ја сам у Београду, у генералштабу, ту су ми канцеларије.

Џон Сенцић: Конкретно ово што се ради о Милану Мартићу, где сте ви били и како вас је контактирао?

Александар Васиљевић: У Београду смо на радном месту, у канцеларији у Управи КОС-а. Ми смо обавестили да су потпуковника Смиљанића и Мартића блокирали муслимани који су имали демонстрације доле. Тамо је био извршен напад и на неку телевизијску екипу која је била на терену уз Телевизију Србије. Њима су возила запалили, и ми смо за то сазнали преко јавних медија, јер је то био велики догађај.

Џон Сенцић: Да ли вам је Кадијевић рекао како је он сазнао за ту блокаду или хапшење, или како год бисте ви то назвали?

Александар Васиљевић: Знао сам и ја. Ја сам известио, јер сам чуо преко радија. Сви смо знали. И питао ме шта ће он сада са Мартићем. Ја сам рекао да не знам, немам појма ни где је ишао, ни шта је радио, и онда је рекао да се одмах ослободе. Смиљанић није био мени потчињен. Он је био потчињен Загребу, он је био горе на терену.

Џон Сенцић: Зашто је онда Кадијевић дошао код вас да види да ви спроведете његово ослобађање?

Александар Васиљевић: Зато што је мој официр безбедности, а специјална јединица је у ствари у Београду, она јединица која са мном била у Вировитици. Да, то је противтерористички вод под називом „Кобре". Зато ми је речено да идем са том јединицом, а ако не може уз преговоре са њима да буду ослобођени, да се употреби јединица.

Џон Сенцић: Да ли знате да ли је Кадијевић разговарао о Мартићевом ослобађању са неким чланом Савезног председништва и Милошевића?

Александар Васиљевић: Ја претпостављам да је морао да председништво обавести о томе, моја процена. Због тога што је то медијски било тада веома... Све су новине, телевизије, давале вести о томе као да се не знам шта

догодило. Али ништа он мени није рекао – наређено је из председништва – или не знам, Милошевић. Он ме питао – шта ти ради официр безбедности тамо? Ја кажем – не знам. Ја не знам ни откуда Младић у хеликоптеру, он нема хеликоптер да дође са њим. Претпостављам да је добио из Задра, јер је то близу. Книн и Задар су близу, али не знам.

Џон Сенцић: Колико сте се пута срели са Миланом Мартићем пре овог конкретног инцидента?

Александар Васиљевић: Само једном, само једном. Описивао сам то, да не идем... Када је донета...

Џон Сенцић: Не морате поново да објашњавате, само реците колико пута.

Александар Васиљевић: Једном, 4. децембра 1990. године у Книну у просторијама Одсека безбедности книнског корпуса. На мој позив када сам му рекао да знам шта имају од оружја, колико имају барикада и када председништво донесе одлуку о враћању оружја и барикада, да то мора вратити, иначе ће имати проблема са војском. Он је рекао – онда ће нас Хрвати напасти, јер су они, Хрвати, наоружани около. Ја сам му рекао да Хрвате и њега нису напали, не због тога што држи барикаде и има сто пушака, него зато што је то корпус ЈНА. И он је оружје вратио.

Џон Сенцић: Када сте први пут чули ствари о Милану Мартићу које су почеле да вас забрињавају, ако је уопште било тако нешто?

Александар Васиљевић: Не бих могао да кажем да је мене забрињавао. Мартић није био проблем војске, нити мој проблем. Али, пратили смо, и знао сам с ким је повезан и ко на њега врши утицај. Ја сам споменуо да је један мој официр имао контакт са Снежаном Алексић. То није био службени, него приватни однос, а она му се поверавала о наступу МУП-а, Јовице Станишића према Мартићу. Е сад, шта је ту забрињавајуће, то је широка прича. На једној страни Хрвати нису били вратили оружје, Срби су вратили оружје, а председништво је држало састанак 11. марта 1991. године, када је требало да се донесе одлука о разоружању свих паравојних састава у Југославији. Међутим, та је одлука у председништву блокирана. Месић, Богићевић, Дрновшек, био је ту Тупурковски, и одлука није донета. Из читања књиге Боре Јовића ја видим да су тада донели одлуку да морају да заштите Србе који нису наоружани, а око њих наоружани Хрвати, и по томе почиње организовање Срба за одбрану свог простора на којем се живи. Иначе, причао сам пре тога да су Хрвати у акцији „Штит" разоружавали своје станице МУП-а у којима је био претежно српски састав, и то је изазивало неверицу и проблеме у народу. Стоји чињеница да су се прво наоружали Хрвати, да су Срби вратили оружје, да у Хрватској траже продужење рока да би вратили оружје, два дана, а наређују подизање свих састава који су до тада били илегално наоружани. Конкретно у Вировитици је касарна била опкољена, и дванаест војника је кренуло на лекарски преглед у Загреб, и налетели су на наоружане саставе ХДЗ-а који су их вратили назад у касарну. Мислим да је велика штета што се није инсистирало на том враћању оружја и распуштању састава. Све ово друго знате како је текло.

Џон Сенцић: Знам да Милан Мартић није припадао војсци и да било шта што је он радио нема везе, не враћа се војсци, нема везе са војском. Ово је сад једно од оних директних питања. Пошто сте пратили Младића, знате с ким је

био на вези, шта је смерао, мада то није питање. Када сте сазнали, када сте били обавештени, или када сте добили сазнање о неким злочинима, о неким цивилима који су убијени од стране Милана Мартића?

Александар Васиљевић: Први пут чујем да су убијани цивили. Чак нисам то прочитао ни у новинама, ни у медијима. Знам само да је оптужен што је ракетирао Загреб. То је једини део који знам. Ја сам до сада, док ми ви нисте ово рекли, био убеђен да је он оптужен само због тога.

Џон Сенцић/Мирјана Срећковић: Не кажем да је он оптужен за нешто друго, али да ли сте прочитали оптужницу против Слободана Милошевића за Хрватску?

Александар Васиљевић: Јесам.

Џон Сенцић: Хашку оптужницу против Слободана Милошевића за злочине у Хрватској?

Александар Васиљевић: Јесам, да, јесам.

Џон Сенцић: И оно врло јасно тамо говори о цивилима које је убио, или каже се да је убио Милан Мартић и његове снаге.

Александар Васиљевић: Мени ниједно од тих места ништа не значи. Ваш колега је мене питао о свему томе, стварно никакву информацију немам, никакву заиста. Ја сам рекао, ја знам за један и по злочин. Знам за злочин у Ловасу, и накнадно што сам сазнао за Овчару, то је све прича о томе.

Мирјана Срећковић: Шта сте рекли, један и по злочин?

Александар Васиљевић: Један и по злочин, то ја кажем о томе. Злочин за који сам сазнао кад сам био у служби, то је Ловас, и када сам пензионисан и када сам изашао из затвора у јануару 1993. године.

Мирјана Срећковић: Деведесет и...?

Александар Васиљевић: Треће... Од поручника Зјаје Муриса први пут чујем реч Овчара.

Џон Сенцић/Мирјана Срећковић: Још једно директно питање. Ја овде не процењујем било коју одговорност, јер нисам у том положају. Али, ако они имају сазнања или ако им је било речено да сте ви имали сазнања 1991. године о злочинима који су чињени у Хрватској...

Александар Васиљевић: Који злочини? Немам ништа.

Џон Сенцић: Не ради се о томе да сте ви починили злочин или ваше снаге да су починиле...

Александар Васиљевић: Ма не, није уопште проблем, ма није проблем.

Џон Сенцић: ...злочине, него да ли сте били свесни да су чињени злочини?

Александар Васиљевић: Оно што знам, тај део знам, то сам рекао, значи да сам у активној служби, и знам за то линијом органа безбедности. У медијима то није ни писало, не знам ништа. Јер, није надлежност војске да контролише на свом том простору шта ради друга структура.

Џон Сенцић/Мирјана Срећковић: Да, ја ни не кажем да је то у надлежности ЈНА, хоћу само да знам да ли ти извештаји који су стизали чак и ако се говорило о томе да су други чинили злочине...

Александар Васиљевић: Други су чинили злочине у Ловасу, није чинила војска.

Џон Сенцић: То знам.

Александар Васиљевић: Ја сам написао две информације. Прву, која је била непотпуна, која је дата само за четири-пет генерала, то је 24. октобар, а кад је дошла потпунија информација од органа безбедности, онда сам написао детаљно о томе шта смо дотле знали и обавестили војног тужиоца. Онда сам отишао у Шид, то је 26. октобар, и од органа безбедности тамо добио да има доста проблема са тим добровољачким саставима и паравојском. Али ништа конкретно, да су убијени, да су лешеви ту, и да сада треба да реагујемо. То су оперативна сазнања да они праве свега и свачега. Ја то поподне када сам се вратио у Београд реагујем зато што знам да су то Арканови саставi према ономе што је мени речено, и обавештавам Зорана Соколовића, министра унутрашњих послова, а он ми каже да не зна ко је Аркан. Тада сам дошао први пут у сукоб са МУП-ом Србије. Подаци су бивали да су људи који су живели по селима били убијани, али нема ниједног конкретног податка да се каже – ту је тај и тај, па се леш налази... – него је то више што орган безбедности чује својим радом.

Џон Сенцић: То схватам, и управо је то питање. О којим другим паравојним јединицама, осим Аркановим, су органи безбедности чули?

Александар Васиљевић: Били су ови јовићевци. За јовићевце смо установили у Ловасу, јесте, затим Арканови, ја не знам да ли су „Тигрови" или како се зову, или његова гарда. Било је, касније сам то сазнао од Зјаје Муриса, то је већ 1993. година, Шешељеви четници и конкретно име Топола, надимак његов Топола, за којег сам 1996. године установио презиме и где живи, и о томе известио Управу безбедности 1996. године.

Џон Сенцић: Шта су чули ваши органи безбедности 1991. године?

Александар Васиљевић: Нема извештаја по томе, нема писаних извештаја, па да кажу то је сада у тој јединици. Било је добровољаца који су долазили у ЈНА као добровољци, али извештаван сам о јединицама које се формирају као посебна територијална војска по местима где се налазе. На пример, у том Ловасу командант места је неки Љубо Деветак, значи имао сам тај податак. Затим, да је смењен у Штабу Територијалне одбране у Шиду начелник безбедности, па је постављен некакав други човек по имену и презимену.

Мирјана Срећковић: Да је у штабу безбедности...?

Александар Васиљевић: У Штабу Територијалне одбране у Шиду.

Мирјана Срећковић: Како се зове?

Александар Васиљевић: Смењен дотадашњи орган безбедности, а постављен некакав други који уопште није био професионално организован (неразговетно). Али то нису проблеми који су се тицали нас. Ја сам то добијао, и обавештаван је ужи део у генералштабу да постоји паралелна војна компонента на простору, иза којих по нашим саставима стоји МУП Србије.

Мирјана Срећковић: Вашим саставима или сазнањима? По вашим...?

Александар Васиљевић: Сазнањима, да. Али немамо никаква сазнања о оним злочинима који су наведени тамо да је било ко од органа безбедности за то знао и известио. Да сам имао сазнања обавестио бих и генерала Кадијевића, и Министарство одбране Србије, и МУП Србије.

Мирјана Срећковић: МУП Србије...

Александар Васиљевић: МУП Србије, Министарство одбране Србије, команданта Територијалне одбране Србије, као што сам урадио када сам дошао до сазнања о Ловасу. Значи нема разлога да о Ловасу известим шта је било, а за неки други злочин ћутим. Не бих стајао као човек иза тога. Извињавам се, на бази тих мојих података о тој паралелној Територијалној одбрани и разним добровољцима, Аркановим, Јовићевим и тако даље, 28. новембра је написана наредба савезног секретара о распуштању и протеривању свих састава ван ЈНА, добровољачких састава, а 10. децембра је о томе издало наредбу и Председништво СФРЈ.

Џон Сенџић: Десетог децембра које године?

Александар Васиљевић: Године 1991. Значи, 28. новембра након посебне информације коју смо писали савезном секретару о томе да има проблема са парагрупама, отргнутим јединицама, одлука да се протерају сви који су наоружани, а не припадају ЈНА.

Џон Сенџић: Када сте први пут уложили ту жалбу или ту ноту о тим паравојним снагама, о тим проблемима, вашој забринутости због тога?

Александар Васиљевић: Ја сам још из Ловаса тада скренуо пажњу на ту информацију која је написана. То је 25. октобар. Тада је први пут указано на те проблеме да постоји и командно место, да има он неку своју јединицу, а ту се налази и ова јединица Територијалне одбране Србије.

Мирјана Срећковић: Да има командно место...?

Александар Васиљевић: Не, не ту се налази јединица легалне Територијалне одбране Србије и легална јединица ЈНА, делови легалне јединице ЈНА из Крагујевца. Ту је неки Љубо Деветак који има неке своје, дванаест наоружаних. То је све описао, и из тог мог првог сазнања произлази сукоб са Зораном Соколовићем. Шта је то, ко, ко стоји иза њих.

Џон Сенџић: Према вашем сазнању када сте се жалили на те паравојне снаге, да ли је то укључивало и Мартићеве снаге?

Александар Васиљевић: Не. У то време немам никаквих сазнања да доле постоји неки злочин или да је измешана... Доле је још кнински корпус. Ја не знам тамо за ту врсту проблема, али смо знали да... то смо стање пратили, да разне странке из Србије које су имале своје гарде као Српска добровољачка гарда Вука Драшковића, упућује своје наоружане групе у крајину, и ту у ствари долази, по мојој процени, до сукоба на идеолошкој линији, а вероватно и ради борбе за власт између Милана Бабића и Милана Мартића. Ја имам утисак да су ту постојале практично као некакве две војске. Састави из Србије углавном су долазили према Милану Бабићу, и оне су биле прочетничке оријентације. Или да би се лакше разумело, ортодоксни „великосрби" са иконографијом четника из Другог светског рата, браде, кокарде. Други део је код Мартића који је касније објективно био везан преко МУП-а Србије према Милошевићу, и трећа, или прва војска да је назовем, објашњавао сам... проблем Лике, Баније и Кордуна, 1989. године по плану „Јединства", а то је реорганизација и смањење ЈНА, расформиране су ратне јединице ЈНА на том простору. То је била Шеста личка дивизија, постојала је Шеста личка дивизија у ЈНА. Ја мислим да је то негде у августу, у септембру, а у ССНО донета је одлука да се реактивирају те јединице.

Мирјана Срећковић: То је у септембру било, то је у септембру, рекли сте?

Александар Васиљевић: Мислим, али сада ћу се сетити по другој ствари. У септембру, почетак септембра. Да. Због тога што смо Кикашев авион са оружјем ухватили 30. августа. Генерал Мића Ђушић, који је био одређен за команданта те јединице, тражио нам је једну пушку Кикашеву да му је дамо кад иде у тај простор Лике, Баније и Кордуна, по томе знам да је то септембра. После се формирају три оперативне групе, војне команде, шеста, седма и осма. Командант једне групе је био Мркшић. То нема никакве веза са овим што се догађа овамо између Мартића и Милана Бабића, и слања по линији Срба у Београду, наоружаних група тамо. Велики део састава, тог бившег ратног састава ЈНА, ушао је у те оперативне групе (неразговетно) ЈНА. Ја бих рекао то нису они локални Срби у смислу свако своје село чува. То су те три групације да их тако назовем. Мени није присутно да је Мартић, или да су те групе, нешто учиниле (неразговетно) апсолутно. Ја говорим отворено све као човек. Значи, ја њега нисам доживљавао из тог контакта са њим који сам имао (неразговетно) да је то неки српски националиста. Нисам имао тај утисак.

Џон Сенцић: Што се тиче бомбардовања Загреба 1995. године, да ли знате ишта о томе?

Александар Васиљевић: Не, ништа, само из медија да је то гађано. Мислим, није могао да реши са гађањем Загреба, не може ништа да реши, може само да направи проблем. Не знам да ли је имао озбиљан повод да то ради као неку освету, заиста не знам ништа.

Џон Сенцић: Да ли је, пошто је Милан Мартић оптужен, мислим како јесте, зато што је, како је и сам рекао, јавно дао наређење да се гранатира Загреб, да ли је он био у положају да се изда такво наређење?

Александар Васиљевић: Ја не знам шта је он имао од јединица. Која је то година?

Џон Сенцић: Година 1995.

Александар Васиљевић: Је ли Унпрофор тамо још?

Џон Сенцић: Само бих хтео да видим да ли ви конкретно... знање о томе да ли је он такво наређење могао да изда.

Александар Васиљевић: Не, он је могао такво наређење да изда ако има ту јединицу у том саставу, ако је то његова јединица. Али ја оно што знам по Венсовом плану, сви су морали да врате оружје, дуге цеви и остало, и артиљерију, и транспортере, и возила, ја бих рекао једино палицу и пиштољ..., а ово је све било под кључем и контролом Уједињених нација. Није могао ракете да склони. Мислим, ако не грешим, да су Срби пробили те магацине и узели то оружје. Јер ако је то тачно, онда је он вероватно дошао до тих средстава која су тамо била под кључем.

Џон Сенцић: У реду. Не треба више, хвала. Можете ли да дате отприлике број колико је ваших органа безбедности било да су то поручници, или капетани, или шта већ? Колико њих је деловало на подручју Хрватске? Отприлике.

Александар Васиљевић: Ја сам имао преко хиљаду органа безбедности у оној ЈНА, а на простору Хрватске се налазе три структуре: Пета војна област, ратно ваздухопловство – то је Пети ваздухопловни корпус, затим јединице ЈНА које су биле директно потчињене Београду, Савезном секретаријату за народну одбрану као што су, на пример, биле школе – школски центар, Тех-

нички школски центар у Загребу, разни институти, ремонтни заводи. По мојој процени њих је могло да буде тамо негде око 200, можда чак и више. Можда 300, то је моја процена.

Џон Сенцић: Говорите о Хрватској, у Хрватској?

Александар Васиљевић: Да.

Џон Сенцић: Да вам поставим једно хипотетичко питање. Да сте ви на челу КОС-а, и када припадник органа безбедности почини озбиљан злочин, значи убиство или више убистава, и ви постанете свесни тога, ви сазнате за то, и рецимо опет хипотетично да је то орган безбедности вишег ранга, вишег нивоа као што је рецимо неко у Петој војној области, и ви нисте предузели никакву акцију или овакву или онакву, да ли бисте ви као високи старешина ЈНА били подвргнути дисциплинском поступку због тога што нисте предузели никакве акције?

Александар Васиљевић: То је баш хипотетичко. То значи да генерал Кадијевић сазна неким другим каналом да је неки други официр безбедности урадио, а ја сам то сакрио од њега и нисам хтео да (неразговетно). Прво бих био одмах суспендован са дужности, а онда би се отворила истрага да се утврди у којој мери сам ја то или прикрио, или спречио да се подузимају мере. У том колегијуму генерала Кадијевића је и правник којег би он консултовао око кривичних мера које треба да се подузму. Да сам ја имао неко сазнање, сада тај ниво Кадијевића да прескочим, да сам ја добио било од кога сазнање, највероватније бих ишао право на лице места како сам и отишао у Шид када сам сазнао за злочин. Или, имао сам случај на Косову, то је друга тема, када сам сазнао за сумњу да је у злочин у Горњој Клини умешан потпуковник Стошић Слободан који је некада био официр безбедности код мене, а онда је изашао из службе. Наредио сам његово хапшење и спровођење код истражног судије војног суда. Дакле, никакве дилеме ту нема да се те ствари могу прећутати. Да не растежем, у Ђаковици су ме молили за једног војника тог дана када сам дошао, који је наводно убио једног старца по наговору полицајца МУП-а, и молили су ме пошто је он јединац у породици, мајка има само њега, да видим ако то може неке дисциплинске мере, неки затвор мањи и тако. Нисам хтео то да прихватим, и он је после предат суду. Значи, ту нема никакве дилеме шта треба да радим.

Џон Сенцић: У реду, хвала. Да пређемо накратко на Хаџића. Има једна тврдња коју сâм Хаџић у ствари тврди, за коју сте вероватно чули, где он каже да је била размена некаквих заробљеника, и да су били неки Хрвати за које се тврди да су починили геноцид над Србима, да сте их ви пустили без консултација са Хаџићем и његовом локалном владом.

Александар Васиљевић: Од свега тога је тачно да Хаџић о томе не да није консултован, он не представља ништа да било ко из војске треба било шта њега да пита. Овде се ради конкретно о Весни Босанац, (неразговетно) Њавро Јурају исто лекару, Њавро Јурај, затим мислим да је било пет свештеника римокатоличке цркве, а били су неки војници, војни дезертери из ЈНС који су били осуђени за бекство из ЈНА у сарајевском затвору. Прво, ја одлуку о њиховом пуштању нисам могао ни да донесем, јер нису под мојом надлежношћу. Генерал Рашета је иницирао из Загреба размену за ова лица, да би се из хрватских

затвора у Госпићу ослободили заробљени припадници ЈНА. Између осталих је био у тој размени од официра ЈНА, били су оборени пилоти ратног ваздухопловства и киднаповани пилот у Мостару. Он се звао Стојчиновић Драган, и сада је у активној служби. Њега је ХОС киднаповао за 29. новембар.

Мирјана Срећковић: То је хрватска обавештајна служба?

Александар Васиљевић: Не, оружане снаге, Хрватске оружане снаге. Ја сам био техничко лице које је то реализовало, а и тада су сва лица ова која су била прошла кроз процедуру код истражног судије и војног тужиоца, тако да је на војном суду саслушана и Весна Босанац. Из кампање која је ишла преко медија да је она одсецала ноге, вадила органе, ништа није било тачно. Били су и супротни подаци да је у тој болници оперисан један водник ЈНА који је налетео на мину и био заробљен, и четири здрава војника ЈНА које је она склонила у болницу када су побегли из затвора ЗНГ. Овај део који сада причам износио сам на суду на затвореном делу суђења где то јавност није слушала. Претпостављам да знате да је Горан Хаџић, то је негде у децембру, тражио разговор са мном преко ССНО, и рекао да ће доћи са председником суда и тужиоцем области Срем, Славонија и тако. Ту су ми рекли да они имају одлуку да сви ратни заробљеници (одлуку њихове владе) морају бити предати у надлежност њихових правосудних органа. Ја сам му рекао да су та лица под надлежношћу ЈНА, и да је то празна прича око тога. Нисам хтео да останем на ручку, и онда је због тога изашло у новине да ћу бити смењен. И то је једини пут да сам га видео.

Џон Сенџић: Да ли су било који припадници ваших органа безбедности икада радили са Арканом и Аркановим јединицама?

Александар Васиљевић: Ја немам то сазнање.

Џон Сенџић: Да сте имали сазнање, да ли бисте то дозволили?

Александар Васиљевић: Таман посла. Одмах да вам кажем, тражио је био, он се обратио... да не буде да ја сад избацујем пароле овде па кажем – таман посла – он је послао допис, мислим, у Прву војну област.

Мирјана Срећковић: Он кажете, Аркан?

Александар Васиљевић: Аркан, у којој тражи педесет заштитних прслука. Ја сам тај део одбио, а због тога су покушали да ми суде зато што сам дао сто заштитних прслука МУП-у у Сарајеву. Али, МУП-у Сарајево је дато на посуду сто прслука, јер смо заједно држали 39 пунктова на комуникацијама у Босни, и на њима одузели око 38.000 различитих цеви, и од Срба, и од Хрвата, и од муслимана. То је истина иза тога.

Џон Сенџић: Када сте први пут чули за план да се убије Јосип Перковић?

Александар Васиљевић: Нисам чуо уопште, само по изласку из затвора из оптужнице за ова лица која су осуђена, и не верујем да је ико тај део могао да направи. Јер, по ономе што је изашло у јавности, има нелогичности по моме. Зашто би неки људи из МУП-а били задужени да убијају Перковића? Ја када бих то планирао и дошло ми такво нешто у главу, онда бих узео Зјају Муриса из специјалне полиције и дао му тај задатак, као службени задатак, али ја не могу да спорим тамо што је то написано. Ја сам читао у штампи и (неразговетно) пресуда њихова, да нису разговарали о томе да кажу – ма њега треба скинути – или тако нешто. Међутим, тамо се наводи да је Брезјак исто по плану требао да буде убијен. Брезјак је долазио овде у Загреб, он је ту, мислим да је

ожењен из овог краја, и долазио је и овде у Београд. Тајно је долазио, праћен се вратио назад. Значи убили би га овде.

Џон Сенцић: Да се вратимо на тренутак на „Пробој".

Александар Васиљевић: Да.

Џон Сенцић: Одакле је долазио новац за финансирање „Пробоја"?

Александар Васиљевић: Не знам на шта циљате, шта имате око „Пробоја" и представу око тога. Сво финансирање органа безбедности, не говорим о обавештајној служби, говорим о органима безбедности...

Мирјана Срећковић: Органима безбедности...

Александар Васиљевић: Само органима безбедности.

Мирјана Срећковић: А не говорите о...?

Александар Васиљевић: Не говорим о обавештајним органима, не знам како (неразговетно).

Џон Сенцић: Значи не говоримо о Другој управи...

Александар Васиљевић: Јасно.

Џон Сенцић: Или о војној, значи о војној обавештајној служби?

Александар Васиљевић: Одлично, супер. Из војног буџета одређује се количина новца која се даје разним органима – колико иде артиљерији, колико пешадији, колико интендантима за храну, и колико органима безбедности. Тај део зове се специјални кредит, али је његова сума позната. Е сад, тешко је веровати у то, из тог специјалног кредита даван је такозвани трошковник органа безбедности – за кафу, за пиће, за разговоре са људима када се разговара. Значи ја не бих пио кафу, а не могу од свог новца да..., и постојао је један релативно мали фонд девизних средстава – ако је требало путовати у иностранство или сарадник из иностранства да дође службено, онда му је даван један део новца за надокнаду једног дела трошкова. То су тако мале суме новца... сад је то проблем исто и сад у служби где органи безбедности не могу са тиме да покрију те текуће дневне трошкове око кафе, пића, грицкалица или нечег другог. Ако се нека акција одређује, као „Штит" на пример, или био је „Мач" или тај „Пробој" после, у тој одлуци се наводи колика материјална средства се планирају за ту акцију. То је више једна рутинска ствар, али су те суме јако мале. Дакле, не постоји никакав новац у служби да се врбује човек у оној другој структури, а ја сам у тој служби ефективно био скоро тридесет година. Нећете веровати, нисам имао човека који је податке давао, а ја му за то давао паре. Прописима је чак регулисано обрнуто. Ако смо страној обавештајној служби подметнули нашег човека којег они сматрају да је њихов...

Мирјана Срећковић: Обавештајној служби, је ли?

Александар Васиљевић: ...онда они од њега траже податак. Ми тај податак подесимо шта ћемо дати, где ћемо их преварити. Он то однесе и плате му, то јако много плаћају. Тај човек је дужан да тај новац донесе и преда служби, а не да га задржи за себе, јер би изашло да је плаћени агент. Тај новац који улази на крају године њему би могла да буде дата нека симболична награда, али не као плаћање за његов рад, него само као накнада за труд који је уложио. Године 1987. ухапсили смо немачког и италијанског шпијуна Ризвановић Нурива.

Он ће бити убијен у Сребреници од Насера Орића. Он је у првој фази сарађивао са Државном безбедности Словеније у подметању података. Онда је

ушао у то да прима новац, а да не пријављује, да прима задатке, а не обавештава онога кога држи на вези, и тако је постао агент БНД под ознаком 270. Био сам широк, али хоћу да објасним. Није метод у органима безбедности да се сада за „Пробој" дају неке паре, јер откуд ја знам шта имате око „Пробоја", да је нешто требало да се уради па ћемо платити.

Џон Сенџић: Рецимо, ако имамо три „Пробоја", „Пробој" 1, 2 и 3, да ли би сва три била под контролом једне особе, или би била особа задужена за сваки Пробој?

Александар Васиљевић: Зависи ко расписује то. Ако расписује или наређује увођење акције „Пробој", значи тај који наређује расписивање, он је одговоран за то.

Мирјана Срећковић: Како мислите расписивање?

Александар Васиљевић: Наређивање, значи мора да донесе писмено одлуку да се таква акција уведе.

Џон Сенџић: Које јединице унутар те структуре безбедности су биле надлежне за „Пробој"?

Александар Васиљевић: Ја не могу, поново вам кажем, ако имате било шта, помогните ми. Ако се сетим, ја ћу то да кажем. Ја не знам да ли се ради о једној, две или три активности, или једној, две или три групе. Значи не знам шта је то.

Џон Сенџић: Добро, хајде онда да се држимо генерално за „Пробој".

Александар Васиљевић: Ако је само „Пробој", онда се одређује који органи безбедности учествују у томе, одређују се задаци шта треба да раде, и новчана средства која се планирају за утрошак те њихове активности. Тако сам исто код „Штита" објаснио. Одређено је, значи није цела ЈНА, Пета војна област, Прва војна област, ратно ваздухопловство и морнарица, али нема Ниш, нема команде у Нишу, нема команде у Скопљу, нема одељења безбедности генералштаба у ССНО. Дакле, одређује се ко може тај посао да операционализује.

Џон Сенџић: Да ли извештаји о „Пробоју" иду уобичајеном методом извештавања као што сте код...

Александар Васиљевић: Иду зависно од тога колико степеница има за филтрирање. Значи, на сваком нивоу се врши селектирање, јер вероватно да има мање значајних, безначајних података и тако. То је исто у примеру „Штита" пошто то знам како је ишло. Цртао сам вама. Значи оперативац, на пример, у Задру је дошао до података, шаље у Сплит, можда ће он...

Мирјана Срећковић: Оперативац у Задру, да...?

Александар Васиљевић: Јесте, који је потчињен Сплиту, шаље податак у Сплит. Начелник у Сплиту процењује да ли је то податак важан да мора да зна управа која је ту акцију расписала. То је апсолутни принцип у целом раду службе.

Џон Сенџић: Када се „Пробој" одигравао, на којој сте ви били функцији?

Александар Васиљевић: Ја не знам када се одигравао, о томе се ради. Ја сам начелник Управе безбедности од 15. јуна 1991. године.

Мирјана Срећковић: Да ли 15. јуна или јула?

Александар Васиљевић: Јуна, да, до 8. маја 1992. године.

Џон Сенџић: Само да би се забележило, који сте положај имали непосредно пре тога?

Александар Васиљевић: Био сам заменик начелника. До 24. маја сам 90% времена у Хрватској, у Загребу, по „Штиту".

Џон Сенцић: У реду, хвала. Какво је ваше разумевање шта је било „Пробој", јер сте ви споменули да је било два дела?

Александар Васиљевић: Нисам споменуо, нисмо се разумели. Ја кажем да ми је присутан назив „Пробој". Не овако присутан, присутан ми је назив, сигурно знам. Не знам за називе. Сада чујем „Пробој 1", „Пробој 2", то не знам. Кажем да претпостављам да би могло да буде једна група која ради на неком терену неки задатак, и да они себе зову „Пробој 1", а на другој локацији да је то „Пробој 2". Али говорим о групи органа, о тиму органа безбедности који тај посао раде.

Џон Сенцић: Ако сте добро рекли, слично као и што се догађало и са операцијом „Штит"?

Александар Васиљевић: Не, „Штит" је био далеко шира акција, велика акција, за коју сви органи безбедности у ЈНА знају. И они су, значи постоје... Носиоци су доле првопотчињене команде, команде војних области.

Мирјана Срећковић: Како, као, још једном?

Александар Васиљевић: Носиоци активности у „Штиту" су првопотчињене команде војне области.

Мирјана Срећковић: Значи то су они који су изводили, је ли?

Александар Васиљевић: Да. Распис је послат. Опет ће бити проблем шта је распис, јер нема на енглеском...

Мирјана Срећковић: Да.

Александар Васиљевић: Ово наређење или инструкција за рад је послата командама, органима безбедности у командама војних области, а они су сада у својој зони слали дописе шта треба да раде органи безбедности и шта је циљ тога. Веома је битан циљ који се одређује. Он мора да буде јасан до задњег органа безбедности. Дакле, ако у малом месту Госпићу неки старији водник, неки подофицир безбедности дође до податка да је лице то и то задужило пушку од ХДЗ-а...

Мирјана Срећковић: Задужило, мислите узело?

Александар Васиљевић: Јесте, онда ће он о томе да напише белешку, а горе на врху тога ће написати „Оперативна акција Штит", и тај се папир после све до Управе безбедности, ако је он тако важан да дође до Управе безбедности, кад се види да је „Штит" он ће бити уложен у посебан досије за „Штит".

Џон Сенцић: У реду, хвала вам. Доста смо разговарали, а и знам да је господин Дзуро исто говорио доста о наоружавању Срба у Хрватској. Само једно врло једноставно питање делимично хипотетично. Значи, ако би неко био у позицији да зна за то, ко би био у тој најбољој позицији да зна за то, Кнежевић или Ракочевић?

Александар Васиљевић: Нисам разумео, није ми потпуно превод... Шта ако зна, ако зна Кнежевић или Ракочевић?

Џон Сенцић: Ко би могао да буде тај који би знао за наоружавање Срба у Хрватској? Која функција је та где би те информације најпре стигле?

Александар Васиљевић: Питање је ко је какве позиције створио. У Крајини постоји кнински корпус, 9. корпус. Органи безбедности у Крајини имају

своје сараднике и позиције у војсци, а једним делом и међу неким цивилима за које процењујемо да могу безбедносно да угрожавају војску, или оно што је у делокругу рада армије. Али у принципу, сваки орган безбедности који дође до тог податка у наоружавању, илегалном наоружавању, он треба да сачини белешку и да је пошаље свом претпостављеном органу. Ако је сада да узмем Кнежевића, али њега по мом не треба сада мистификовати, дошао до тих података о наоружавању Срба, он би требао да пошаље ту информацију у Ратно ваздухопловство ако је њему првопотчињени, не знам на којој је функцији био. Јер систем веза није тако организован да постоји директна веза из Управе безбедности са неким доле малим оперативцем.

Џон Сенцић: Да ли је могуће да је рецимо Кнежевић писао извештаје не о наоружавању, али неке извештаје који би били директно упућени вама?

Александар Васиљевић: Веома се ретко дешавало да долази пошта на личност начелника управе, али и тада када је долазила та пошта, она мора да иде редовним путем, али на коверти пише „на лично начелнику управе".

Џон Сенцић: Само да преформулишем. Да ли сте ви некада прегледали извештај у својој канцеларији који је послао Кнежевић?

Александар Васиљевић: Не могу да се сетим. Ја сам прекинут у томе што сам хтео да објасним. Када сам дошао за начелника управе, ја нисам приватно лице да се мени пише на личност, и то сам рекао и органима безбедности. А оном дежурном тиму у Управи безбедности који је 24 сата дежурао од када је почео рат у Словенији, па чак и раније, да када дође пошта на личност отворе и уврсте у текућу пошту која им је стигла у току дана коју треба да обраде. Тиме сам хтео да разбијем неку праксу коју сам затекао да долази пошта на личност. То сам радио и у Сарајеву када сам био начелник безбедности, исту методу, јер сам сматрао да нема ништа у оквиру службе што треба да се крије да његов претпостављени или неко други то не зна. Било је праксе да пишу то, али сам ја наредио да се све отвара, и да иде у редовну процедуру, а не код мене у четири ока.

Џон Сенцић: Да ли вам је Смиљанић икада упућивао неке извештаје који нису директно стизали на вас, али који су ишли том редовном процедуром?

Александар Васиљевић: Не могу да се сетим заиста. Не могу да се сетим ничега. Од целе поште на личност, ја се сећам подметања које је било генералу Туманову, који је био оптужен да је податке о пилотима македонске националности доставио Кири Глигорову, па Николи Кљусеву. Били су подаци о пилотима, Македонцима, али не само о њима, него о свим пилотима у Трећем ваздухопловном корпусу које смо направили после бекства пилота у Аустрију. Онда је на тај акт који је постојао у Управи безбедности било откуцано „на личност генерала Туманова", и тако је он постао македонски шпијун. Ја сам тражио вештачење на суђењу где је и простим оком виђено да је то допунски откуцано, али је основно било што сам наредио да се отвара сва пошта „на личност", да не долази на личност на кога је насловљена, него код оних који обрађују документе, а тамо је био деловодни протокол у коме је све што је стизано уписано. И пошто то њему није било послато на личност, није ни било уписано у онај деловодни протокол за који Неђа Бошковић није знао да се води. Не знам да ли сте ме разумели, теза је била ево „дошла ми пошта на личност",

али тог папира у управи нигде нема. Зато су то били откуцали као да је дошло, а све прегледано, нема у управи. Није знао да је постојао посебан протокол у коме је све што је стизало долазило тамо, а не мени или било коме на личност.

Џон Сенцић: Говоримо о Бошковићу, када је преузео функцију начелника КОС-а, колико се често, према вашем мишљењу, састајао са Милошевићем?

Александар Васиљевић: Дао сам одговор раније. Да сте обрнуто поставили питање њему, он би рекао да сам био сваки дан код Милошевића. Ја не знам где је ишао, немам сазнања, не знам.

Владимир Дзуро: Паузу, можемо?

Александар Васиљевић: Што се мене... молим?

Мирјана Срећковић: Паузу, можемо?

Александар Васиљевић: Може и да наставимо, и паузу. Како кажете, вама је најтеже.

Владимир Дзуро: Сада је 5 минута до 5 часова, и направићемо кратку паузу. Променићемо траку, пошто је остало још петнаест минута.

(пауза)

Владимир Дзуро: Сада је 5 часова и 17 минута, 8. фебруар 2002. године. Трака број 3. Настављамо овај разговор. Морамо да вам прочитамо права. Да ли се слажете да нисмо о овим питањима разговарали за време ове кратке паузе?

Александар Васиљевић: Слажем се.

Владимир Дзуро: Док смо имали паузу, морам још једном да вас упозорим да не морате ништа да кажете нити да одговорите на било које од наших питања уколико то не желите. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић. Да.

Владимир Дзуро: Да ли и даље желите да наставите овај разговор без присуства правног заступника?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Господин Џон Сенцић ће наставити испитивање.

Џон Сенцић: Покушаћемо да убрзамо, јер је био дуг дан за све, и ценим вашу сарадњу. Прво питање које желим да поставим је, ви сте неколико пута споменули да сте имали прислушне уређаје, прислушну опрему, у Сарајеву, Загребу итд. Опрему за праћење.

Александар Васиљевић: То је то.

Џон Сенцић: Ми знамо да је нешто од те опреме дошло из Израела. Да ли је нешто од те опреме дошло из неких других земаља осим из Израела?

Александар Васиљевић: У војну службу никаква опрема није дошла из Израела. Ја то категорички кажем, док сам био у безбедности. Ми смо имали Институт безбедности Савезног МУП-а који је производио ту опрему, и чак је извозио у пријатељске земље. Значи, никаква опрема из Израела.

Џон Сенцић: Поставићу вам неколико кратких питања о Бошковићу. Знам да можете да кажете – питајте њега – али бих само желео да знам ваше мишљење.

Александар Васиљевић: Не, нећу да кажем. Нећу.

Џон Сенцић: Значи врло укратко. Само да оцените као добро, лоше или одлично однос између Бошковића и, рецимо, МУП Србије, Станишић?

Александар Васиљевић: Не могу да дам оцену. Станишић је имао интереса да преко Недељка Бошковића елиминише Војну службу безбедности као самосталну службу. Када је Бошковић пензионисан, онда је 1997. године од царинских органа на аеродрому Београд ухваћен у покушају да протури 74.000 ДМ мимо контроле. Био је златни сат „Ролекс". Ја знам за те две ствари. То је урадио по основи дипломатског пасоша. Ја сам био начелник управе и нисам имао ни обичан пасош, а он као пензионер, војни пензионер, има дипломатски пасош. Сагласност да му се дâ тај дипломатски пасош, који му ни по чему не припада, дао је Јовица Станишић. Ја из тога само закључујем да му је био наклоњен. Друго, ми смо покренули две тужбе против Недељка Бошковића. Када кажем ми – који смо били ухапшени. На војном суду по службеној дужности су вођена још два кривична поступка против њега, а на цивилним судовима овде у Београду нису могли да установе где се он налази. Рекли смо да ради као саветник код министра унутрашњих послова у Црној Гори.

(Од 6.57 до отприлике 7.20 долази до аудио-техничких сметњи, тако да овај део разговора није било могуће транскрибовати)

Александар Васиљевић: Вања Бокан, живео је, убијен је после. Из чега се види да је имао покровитељство и у МУП-у Црне Горе.

Владимир Дзуро: Да ли говорите о Бокану?

Александар Васиљевић: Има два Бокана. Говорим о Вањи Бокану, евидентираном криминалцу, који се бавио трговином нафте, оружја и цигарета. Једном је мафија пуцала у Београду и ту га ранила, а онда је убијен у Атини. Вања бокан је био у блиским односима са Јовицом Станишићем. Претпостављам да му је био некакав извор, нека позиција, сарадник. Мислим да је по тој линији Недељко Бошковић изабран за ту функцију враћања у војску.

Владимир Дзуро: Нисам хтео да уђем у то питање: Бокан, вођа паравојних снага?

Александар Васиљевић: Не, не. Тај је био вођа, ја то не знам, да ли „Белих орлова" или како су се звали.

Џон Сенцић: Укратко, Бошковићеви односи са Шешељем.

Александар Васиљевић: Ја мислим да су били блиски. Ја сам дао и један документ из којег се види да је Бошковић наредио батаљону Војне полиције у Кумбору да преда војно возило Шешељевим четницима. Мислим да се презива Вакић, тај четник који је из Ниша, био је у Кумбору. Друго, недавно сам давао изјаву Анкетном одбору Савезне скупштине о мојим сазнањима око убиства Павла Булатовића, министра одбране, а испитивање је водио Шешељ.

Џон Сенцић: (неразумљиво)

Александар Васиљевић: Рекао сам да он боље зна, али нисам сигуран да ли је то објављено, јер је мене Шешељ питао за Бокана. Ја сам му рекао да је он био јако добар са Недељком Бошковићем, и претпостављам да он зна више о њему него ја, нашта се он насмејао и рекао – па он је мени само једном дао неке податке о тим вашим сарадницима. Насмејао се на то. Мислим да су били комплементарни у погледима.

Џон Сенцић: Након рата...

Александар Васиљевић: Извињавам се. Којег рата? Било је више...

Џон Сенџић: Након конфликта између Србије и Хрватске. Да ли вас је неко из ДБ-а или онога што је касније постала Војска Југославије контактирао у вези онога што се догодило? У ствари, можда није добро формулисано питање. Питање је у ствари – да ли су вас контактирали у вези тога да виде како неке ствари могу да се заташкају, или како се неким људима може помоћи? Пре него што одговорите, ја не кажем да сте ви учествовали у неком сакривању, него вас само питам, молио бих за искрен одговор – да ли вас је неко контактирао у вези такве неке намере?

Александар Васиљевић: Не, апсолутно не. Ја сам имао контакт са Милошевићем, 5. марта 1992. године, на његов позив. И то сам дао вашем колеги, да то не понављам. Ако треба да подсећам, суштина је била да су њему требале информације војне службе о стању у ЈНА. Он то директно тако није рекао, ја сам написао како је он рекао. Када ме је позвао на разговор, ја сам о томе обавестио генерала Аџића који је био министар одбране тада. Отишао сам уз његово одобрење и известио сам га о чему смо разговарали. Човек из Милошевићевог кабинета ме је сутра упозорио да се не играм, и да треба да дам те информације. Ја сам и њему одговорио оно што сам рекао Милошевићу, да су те информације достављане МУП-у Србије, као и МУП-у Црне Горе, као и МУП-у Босне и Херцеговине. Али не ни Милошевићу, ни Изетбеговићу, нити Булатовићу. Мислим да је мени тада дефинитивно подвучена црта да нисам њихов човек. Имао сам сусрет са Јовицом Станишићем 22. априла 1992. године на мој захтев, око обавештавања да сам планирао хапшење пензионисаног пуковника Милана Дамјановића због сумњи да је у контакту са једном страном службом из неразјашњених околности, због чега је добио 40.000 марака, и где се тај новац налази. Међутим, тада ми је Јовица Станишић рекао да су они већ Дамјановића ухапсили. Ту је дошло до моје расправе, па и свађе, са Станишићем. Зашто су га хапсили када је он био орган безбедности до пре пар месеци, и то у кабинету код Кадијевића? Ако су већ имали разлог, зашто ме нису обавестили? Било би нормално да траже и неки податак од мене. Он ми је тада отворено, између осталог, рекао – неће више бити три службе у Србији. Биће само једна. Ту је мислио на Савезни СУП који је постојао у Београду, у чије ће просторије да упадну када сам већ био ухапшен, и на КОС због тога што су имали сталну опсесију да смо прислушкивали Милошевића и пратили догађаје у том српском врху. Због тога је МУП Србије, кад сам ја смењен, обезбеђивао Бошковића, и преко њега су практично ушли у целу војно-безбедносну архиву. Да се тада нашло било шта од тога што је он причао, ја сигурно из затвора не бих изашао. На ваше питање, никада ништа око злочина, или да ми сад видимо шта ћемо, па – немојте ви да нешто пишете – никад, никад, нити знам.

Џон Сенџић: Волео бих да почнем ово да завршавамо. Ако можете да обележите ово рецимо словом А, и да ставите своје иницијале.

Александар Васиљевић: Нисам сигуран колико је ова шема потпуна ако вас интересује шема информисања, извештавања и наређивања. Ја сам то више скицирао, није проблем да напишем. Ако се уводи акција. На пример акција „Штит". То се званично зове Оперативна акција органа безбедности. То је активност у коју се мора укључити више органа безбедности у трагању за заjед-

ничким проблемом. Начелник управе предлаже увођење акције, а савезни секретар за Народну одбрану наређује увођење акције. Можда нећете да поверујете, ја то не могу да убедим, да се пошалим, ни своју рођену супругу. Нисам имао право, као челни човек у служби, нити било који орган безбедности у њој, да наредим примену неких мера као што је прислушкивање, праћење, тајни претрес. Те мере је наређивао за мене, као начелника управе, савезни секретар или министар одбране, а за органе безбедности у бојиштима, Прва област, Друга, Трећа војна област, морнарица и ваздухопловство – командант војне области, или ваздухопловства, или морнарице.

Џон Сенцић: Мислим да сам то врло добро схватио. Мислим. Али ваша позиција односи се на планирање, предлагање надређенима, предлагање претпостављенима.

Александар Васиљевић: Јесте, апсолутно. А он онда наређује да се ради. Њему се, пошто је он то потписао, морају слати информације.

Џон Сенцић: Ко је он?

Александар Васиљевић: Командант војне области или савезни секретар. Имао сам у пракси пример, док сам био у команди армије у Сарајеву, да ми командант одобри примену ових мера према неком лицу због сумње да ради то и то. У целој команди армије једино њега могу да информишем у целини до чега сам дошао, и да му дам оригиналне документе. А онда ми је, тада је био генерал Лукежић командант, рекао – ја мислим да ту нема ништа, и прекините више са тиме – и стоп је био на акцију. Дакле, доста је тешко. То се битно разликује од стања у МУП-у и сада. Код нас командант одређеног нивоа, од команданта армије па навише, има право наређивања тих мера. Ја као начелник нисам имао право да наређујем то. У МУП-у, у то време, те мере наређује министар унутрашњих послова. Дакле, човек који је радио у тој служби, што је извор могућих злоупотреба. Сада, наводно, то се ради по одобрењу суда, али не знам. Слободан Ракочевић је осуђен, не знам да ли три или четири месеца затвора, због тога што је те мере применио без знања команданта ваздухопловства Звонка Јурјевића. Нисам имао право ни ја да му кажем – примени ту меру – али он је применио, и није то урадио на прописан начин. Када је било суђење, он је добио три месеца затвора због тога. Значи, хоћу да дочарам каква је строга дисциплина у томе и ко наређује, а не да скидам неку одговорност са себе. Мислим, не знам о чему се ради. Или која је снага команданта у односу на органе безбедности. Требао је да се постави официр безбедности у Гардијској бригади, мислим да је било 1991. године. Ми смо дали три кандидата генералу Кадијевићу, да одабере од те тројице, и дате су све њихове карактеристике. Али он не прихвата ниједног, него узима Шљиванчанина који уопште није никада био официр безбедности. Или, реактивиран је Недељко Бошковић негде 1. марта или 5. марта 1992. године. Ја сам тражио да ме помере са функције начелника управе, јер сам био против довођења човека из резерве у активни састав. Треба ли да поновим?

Владимир Дзуро: Ви сте питали?

Александар Васиљевић. Преведите ми. Значи ја сам понудио, када је командант ваздухопловства рекао – Ракочевић иде у пензију – ништа није спорно, ја команданту ваздухопловства Стевановићу... (обраћа се преводиоцу) Преведите му да не буде опет проблема. Ја генералу Стевановићу, команданту

ваздухопловства, предлажем два лица да одабере кога ће за начелника безбедности. Он се не слаже ни са једним. Каже – хоћу Бошковића. Ја му нудим да узме било којег пилота и да га постави на функцију начелника органа безбедности. Не, он хоће Бошковића, а ја о Бошковићу не знам ништа. Имао сам принцип да имам вишак органа безбедности, јер се војска из Словеније и Хрватске повукла. Сада се доводи човек из резервног састава, а ја имам вишка. То нисам могао да спречим, понудио сам оставку генералу Благоју Аџићу, и да ме постави на неку другу дужност. Он је звао Бранка Костића. Костић је рекао да се постави Бошковић. Да би мене умирио, онда је рекао да га неће реактивирати, неће га поставити као активног официра, него само шест месеци да ради. Каже – тада ће притисци да прођу, па ће бити све у реду. Није истекло шест месеци, Живота Панић њега реактивира, и поставља као активног пуковника. То је било у петак 8. маја. У понедељак Недељко Бошковић већ долази у генералској униформи, јер је преко викенда унапређен у чин генерала, што значи да је генералску униформу сашио још док је био пуковник у резерви. То је из те климе... како је... нешто сам дохватио Бошковића, али и то која је позиција органа безбедности у команди. Дакле, нисам ја командант КОС-а.

Џон Сенџић: Мислим да сам сада то схватио. Ово ћемо да означимо са А. Ја ћу ставити своје иницијале и данашњи датум.

Александар Васиљевић: Потписао сам га.

Џон Сенџић: Значи, ово је било о протоку информација по вертикали, је ли тако? То је шема извештавања?

Александар Васиљевић: Извештавања и, на неки начин, потчињености. Али видите, начелник Управе безбедности доставља информације савезном СУП-у које њега интересују. Доставља и савезном министру, Кадијевићу. Али не могу ја да достављам информације у председништво, нити председништво сме да има везу са мном. Само преко Кадијевића. Ово што ја њему пошаљем, он процењује о чему ће да извести председништво.

Џон Сенџић: Али било је, поменули сте једну прилику, када сте разговарали директно са члановима Савезног председништва.

Александар Васиљевић: Ја сам са неким члановима Савезног председништва разговарао као легални члан Савезног савета за заштиту уставног поретка, где сам по функцији ја, Кадијевић, Грачанин, шеф обавештајне службе у министарству спољних послова, министар спољних послова и четири члана председништва. Не оног крњег, него четири. Од оних осам, четири су ту. Ми дајемо процене и савете, предлоге о неком проблему. Ја сам био по функцији члан тог савета. То је она прича око повлачења из Словеније. Два пута сам био на састанцима врховне команде, где су чланови председништва имали састанак са војним врхом. Чланови Савезног председништва СФРЈ. Ја сам један од 15 генерала који су на том састанку. Али никада ни са једним од њих нисам имао лични контакт, ни приватан ни службени, до одласка у пензију, када сам срео Бору Јовића и питао га зашто није ухапшен Шпегељ. Мислим, то сам причао (неразумљиво) изгледа неозбиљно, извињавам се.

Џон Сенџић: Јесте ли прочитали Јовићеву књигу?

Александар Васиљевић: Мислим да он има две књиге. Ја сам прочитао прву, која је за вас, претпостављам, интересантна.

Џон Сенцић: Дневник, такозвани.

Александар Васиљевић: Да, да. Ако ме питате о веродостојности онога што је написао, по ономе што ја знам, највећи део што је написао – написао је истинито. Неке ствари је прећутао. Конкретно је прећутао када сам ја тајно снимио Шпегеља и састанак где он говори да треба убијати војнике, официре на кућном прагу. То је било у ноћи 19. октобра. То сам донео у Београд, већ 20. октобра, одмах сутрадан. Онда је то гледао Кадијевић, и позвао је Бору Јовића 22. октобра да види ту касету, шта смо открили. Ту је био најужи врх, од можда три или четири генерала. Ја сам био пуковник, али су мене позвали да укључим ту траку, јер сви су се бојали да је не избришу погрешним притиском на видео-рекордеру. Он је 22. октобра знао шта се догађа у Хрватској, да је ХДЗ наоружан, и да планира ликвидацију старешина и упаде у касарне. Он је написао у својој књизи тај датум, да је имао састанак са неким генералима и Кадијевићем, где су расправљали о ситуацији у Хрватској. Али крије да је први човек из државног врха, који је као председник председништва, још 22. октобра знао шта се догађа у Хрватској. То је прећутао. Питао сам га када смо се срели, мислим 1995. године, зашто ништа није написао о улози МУП-а Србије у свим тим догађајима, пошто је знао. Он ми је рекао – е па, имам и ја главу. Али ја само знам, а и не знам нешто много... Ја сам био сâм на нека два-три састанка код њих, где су ми они показивали неке карте нацртане, али мене то није интересовало. Дакле, он је све што је знао о активностима МУП-а и ономе што ја говорим, о војној линији, апсолутно тȁј део прескочио као табу тему.

Владимир Дзуро: О томе смо говорили у претходном интервјуу?

Александар Васиљевић: Јесмо, јесмо. Причао сам то већ.

Џон Сенцић: Можда сте већ причали, али само бих желео да знам да ли је Јовић потврдио да је он то написао, да је он аутор тог дневника.

Александар Васиљевић: Ту ништа није спорно. Да вам ја кажем, он је извукао у ствари део материјала. Дана 15. маја 1992. године престаје рад Председништва СФРЈ, јер је створена Савезна Република Југославија, и Добрица Ћосић као председник. Он је тада још увек добар са Милошевићем, и држи своју канцеларију у кабинету, у згради где је био.

Џон Сенцић: Ћосић?

Александар Васиљевић: Не, не, Јовић. И нека документа цитира. Ја сам видео документа која је цитирао. Он је то радио на бази папира које има, архиве. Мислим да је то веома аутентично. То је једна од бољих књига која је осликала стање. Али он ту све баца на војску. Војска неодлучна, војска неће нешто да уради... Да вам дам само један податак који је био кључан за Југославију. Седница рредседништва 11. марта 1991. године, на којој се одлучује хоће ли се растурати паравојни и илегални наоружани састави у целој Југославији. Седам чланова председништва је присутно на тој седници, јер Дрновшек није дошао, иако је добио позив. Вељко Кадијевић предлаже мере, и чланови председништва гласају. Четири члана председништва гласају да се војсци дају овлашћења да разоружа све саставе, а Стипе Месић, Тупурковски и Богић Богићевић су против. Резултат гласања 4:3. Да би кључне одлуке у председништву биле валидне, треба да гласа 5, и Бора Јовић је могао да пресече и да каже „судбина земље, позвао сам Дрновшека, он није могао да дође". Ја верујем

да би се догађаји у Југославији другачије одвијали, а он одлаже ту седницу, прекида је да би позвао Дрновшека за кога је сигурно знао да неће гласати за то, а Вељка Кадијевића шаље у Москву код Јазова да пита ако направимо пуч, хоће ли Руси да подрже. Дакле, није он пресецао то. Могао је он тај део, корак, да повуче, али 4:3 и готово. Он ту оптужује Кадијевића за неодлучност. Неодлучност је била његова што их није све похапсио када су већ били ту. Али то је готово.

Џон Сенцић: Ово је обележено, ова скица, словом Б. Ја сам ставио иницијале, можете ли ви исто да то потпишете?

Александар Васиљевић: То је „Штит", мислим ово је... Само да видим. На шта се она односи? Прва војна област? Пета војна област? Команда ратног ваздухопловства...

Џон Сенцић: Користили смо да се покаже формални ланац командовања између савезног секретара и...

Александар Васиљевић: Ово је моје ангажовање на „Штиту" и где сам ја био тада, у то време. Ради каснијег тумачења на снимку, то је лист који је обележен са једном црвеном стрелицом. Али пошто ово улази као документ, ово је моја провизорна скица која би тражила далеко и лепше цртање и много потпуније исказивање. Ово личи више као илустрација мог казивања.

Џон Сенцић: Да, управо то. Значи када буду читали транскрипт, онда могу да погледају на то као чисто неко средство, али јесте скица.

Александар Васиљевић: Добро, али да вам кажем. Ја сам извукао закључак, извините на слободи, да има доста проблема да се разуме то што ви зовете ланац командовања. Ја сам о томе говорио, колико се сећам, негде на почетку разговора доста детаљно, и како се информише и ко се информише, тако да је ово само део од тога што сам говорио.

Џон Сенцић: Разумем. Мора се узети у контекст онога што сте ви објашњавали, и што ће бити у транскрипту.

Александар Васиљевић: Да, наравно.

Џон Сенцић: Само да знамо, он нам не показује пуно. Знамо да сте ви то користили када сте говорили о привремено запоседнутој територији и експлозиву. Немам више питања, али као што сам обећао на почетку, да на крају, када се ова питања заврше, ако ви имате било шта да кажете, да појасните, или ако мислите да је нешто било нејасно или двосмислено или тако даље. Сада је време да то кажете.

Александар Васиљевић: Сада, је ли?

Џон Сенцић: Да.

Александар Васиљевић: Ја имам утисак да ви имате, нормално кроз истрагу која се води, некаква сазнања или некакве индиције да се нешто догађало од стране органа безбедности док сте давали та имена. Мене би лично интересовало, као човека, да знам да ли по тим подацима постоје сумње да су урадили нешто што није часно, или нешто што представља кривично дело. Кроз разговор са вашим колегом наилазили смо на неке заблуде које су биле. Неко је давао изјаву да је пуковник тај и тај, на пример Зимоња, официр безбедности. Ја сам проверавао и установио да је он био официр обавештајне управе, а онда да је тај Зимоња давао задатак да се убију нека два Хрвата и то,

ја мислим, Пери Ајдиновићу или некоме од органа безбедности. А онда сам сазнао да Пера Ајдиновић тада није био у Југославији, него је био на дужности војног изасланика, да ли у Пољској или у Чехословачкој. Апсолутно ми је непојмљиво, не могу у то да поверујем, било би ми јако тешко, да је у мојој служби постојао неки човек који је починио злочин. То би ми јако тешко пало као човеку који сам био у тој служби.

Џон Сенцић: Да ли да одговорим на то?

Александар Васиљевић: Да. Мислим, ако можете.

Џон Сенцић: Хоћу. Пошто је ово време да ви појашњавате неке ствари, а не да постављате питање и схватате да ја не могу неке ствари да вам кажем, али хоћу.

Александар Васиљевић: Јасно, све ми је јасно. Све је у реду.

Џон Сенцић: Одговор је – да. Постоје докази и постоје људи који тврде да је било људи у органима безбедности који су починили злочине у Хрватској, и то је у оптужници, и због тога сам и ја дошао овде по други пут. Не говорим о обавештајним официрима из Друге управе.

Александар Васиљевић: Да, све је у реду.

Џон Сенцић: То сте помогли и прошли пут да разјасните, а оно на шта се ја сада концентришем су искључиво органи безбедности који су деловали у Хрватској.

Александар Васиљевић: Не знам, био бих јако зачуђен. Не знам који је период. Тамо у Хрватској је, ви знате, тај рат трајао, откуд знам, до 1995. године. Ја конкретно знам оно што сам установио за Ајдиновића да је био проблем са њим, радни проблеми су били. Радни, не разни, него радни. И да га је начелник безбедности, Бошко Келечевић, елиминисао из службе, избацио га је. Али то је део који ја накнадно сазнајем када сам се распитивао, пошто је он спомињан по конкретном догађају у Војнићу, мислим да је био. Има нелогичних ствари, колико се сећам да су мине постављене. Поставе мине Срби или официри, Ајдиновић или неко други, па онда Срби страдају од тога. Мисле да су Хрвати, да би се изазвала мржња између Срба и Хрвата. То може да прича човек који не зна стање које је било. Због тога сумњам да је то тачно. Јер тада је био проблем смирити и стишати мржњу која је постојала између Срба и хрвата, а не да распирује ту мржњу. Не знам, ја не могу да помогнем у било чему. Све то схватам, да је истрага и да ја не могу то, али мени је стало да дођем до тога да ли су нешто радили што није добро. Ја нисам био у активној служби када сам сазнао за Овчару, али до 1998. године, до јануара 1998. године, ја сам то сам истраживао, и сваки податак до кога сам дошао давао сам у Управу безбедности. По мојој процени, у Крагујевцу сам био у позицији да дођем до списка оних који су стрељани. Због тога сам звао телефоном генерала Димитријевића. Тада ми је рекао да се више у то не мешам. Значи ја имам један свој људски осећај. Ја сам једном био у затвору, и шалим се да знам како изгледа затвор. Не говорим то због неке накнадне памети. Ако ја могу у нечему да помогнем да се разјасни то, ја сам спреман да помогнем, таман нека будем крив што је он то урадио, али само да се дође до истине.

Џон Сенцић: Имате ли још нешто што бисте желели да додате?

Александар Васиљевић: Немам, моје је да одговарам на питања.

Владимир Дзуро: Да ли бисте издржали још пола сата?

Александар Васиљевић: Немам проблема, могу. Што се мене тиче, ја могу, јер сада у 22.00 сата примам инјекцију, значи померено ми је. Тако да ја могу да останем дуже, није ми проблем да останем.

Владимир Дзуро: Имам само два питања која бих желео да поставим.

Обавио сам неке разговоре са неким људима од када смо се последњи пут срели, и добио сам неке информације, па бих волео ако ви можете да мало осветлите те информације. Требало би да буде прилично јасно, директно. Добили смо информацију од неких људи, или бар су тако ти људи тврдили, да је Боро Ивановић или Јовановић...

Александар Васиљевић: И, И...

Мирјана Срећковић: Ивановић.

Владимир Дзуро: Познат као Коњ, да је он био умешан у померање тела из Источне Славоније, пре него што је она враћена Хрватима... У уклањању тела. Исто тако нам је тврђено да је нека истрага покренута против њега из неких других разлога, и да се председник Милошевић на врло чудан начин тиме бавио. Знам да сте ви већ били пензионисани у време када се то догодило.

Александар Васиљевић: Ма, нема проблема.

Владимир Дзуро: Ако можете да објасните укратко да ли нешто знате о томе, и да ли сте спремни о томе да причате на видеу.

Александар Васиљевић: Јесам, јесам. Ја лично мислим да из ових елемената које сте дали, да је неко или недовољно упућен, или је злонамеран. Неке истините ствари је узео за ту причу, а сада идемо конкретно. Прво, не знам ништа нити имам икакав податак да су лешеви премештани, па ни за Бору Ивановића Коња. Чуо сам за причу, и то сам вам говорио да је наводно Баца убијен, Стојчић, због тога што је он добио паре да финансира уклањање лешева, то није урадио, него ископано, и због тога је убијен, а пара нема. Али то је, ја бих рекао, кафанска прича. Шта је чињеница? Чињеница је да су Баца и Ивановић били врло блиски и у службеном и у приватном контакту. По тој линији је друга Бацина супруга запослена у Генералштабу Војске Југославије у време када је био Перишић тамо. Мислим да она још ради у генералштабу. Познато је било да су њих двојица била оваква. Онда је, мислим да је то 1996. година, 1995–1996. година, установљено да је Ивановић вршио неке злоупотребе, и војну имовину коју је имао давао МУП-у без знања команданта армије и било кога другог. Да је присвојио неке камионе и нека материјална средства. Командант 1. армије у то време, генерал Цокић Јеврем, њега суспендује са дужности команданта корпуса у Новом Саду, и покреће се кривични поступак на Војном суду, почиње истрага. Онда, сада могу да кажем, Милошевић шаље, али онда Лилић одлази у Нови Сад и Живота Панић, не, Перишић. Перишић је начелник генералштаба. Перишић назива Цокића, и каже му да ће сутра бити председник Југославије у Новом Саду – али ти боље да не долазиш. Иако је природно да када председник државе долази у корпус, командант армије мора тамо да га сачека. Ово што причам су потпуно проверени подаци. Лилић обавља разговоре у команди корпуса око Боре Ивановића очекујући да ће преплашени људи да кажу – јесте, он је добар. Али, старешине изнесу још горе ствари него које су биле у кривичној пријави. Онда Милошевић без питања

Перишића, потпуно га игноришући, испослује аболицију за њега преко Лилића, јер он је председник државе. То је могао по закону, велики је интерес, немој да установљавамо, прекини поступак. Али уместо да га пошаље у пензију, што је било природно, он га унапређује ванредно у чин генерал-потпуковника.

Владимир Дзуро: Када кажете „он", ко је он?

Александар Васиљевић: Производи га председник председништва Лилић, али се зна да је то Милошевић. Зна се да је Милошевић, јер је Лилић био само његова фигура. Али формално то чини председник СР Југославије. Ја сам то тада говорио да су набијена оба прста у очи Перишићу, и да је тада војска била попљувана, и да је због тога морао да поднесе оставку. Он је то отћутао, а сада има другу памет. Дакле, ово је истина за коју ја знам, и ја сам један део ових података дао новинарима у „Времену" који су писали управо о томе. Мислим да је оно друго конструкција.

Владимир Дзуро: Друго питање је покушај пензионисања генерала Туманова. Неки људи су тврдили да сте се ви томе успротивили.

Александар Васиљевић. Јесам.

Владимир Дзуро: Можете ли да опишете те околности?

Александар Васиљевић: Мислим да сам говорио о томе, али могу да поновим ако нисам досадан. Док је генерал Кадијевић био савезни секретар за Народну одбрану, ради лакшег разумевања ја ћу у жаргону да говорим министар одбране, он је имао апсолутно позицију да креира кадровску политику у ЈНА. Дакле, да за одређене дужности поставља тога и тога, пензионише тога и тога. Председништво је то најчешће усвајало. Не говорим о крњем председништву, него иначе о ранијем периоду. И сви министри одбране су имали неприкосновено право на такав начин кадровања. Онда је 28. фебруара, или 27. фебруара, 1992. године Благоје Аџић позвао колегијум и саопштио ко иде у пензију. Било је 33 генерала, међу којима је био и генерал Туманов који је тада имао 48–49 година, а минимум за генерала да иде у пензију је било 57 година. Имао је неких 34–35 година пензијског стажа, а минимум је био 40 година. Пре тога ме је позвао Благоје Аџић, мене и начелника персоналне управе Крстић Гојка, пре састанка колегијума. Питао ме шта ћу да пијем. Ја сам у шали рекао – генералско пиће, виски. Онда је било – какво срце имам. Ја сам рекао – добро, углавном се сажалим на неког човека – и тако. Он каже – питам те имаш ли здраво срце. Ја сам рекао да пређе на ствар – шта је у питању. Онда ми је рекао – иде ти Туманом у пензију". Ја сам питао зашто, каже – не знам. Ту је, да не описујем од речи до речи, дошло до мог вербалног сукоба са Аџићем, кога шаљу у пензију да он то не зна ни због чега, а не испуњава услове. Ја сам рекао – ко зна због чега иде у пензију? У томе ме је подржао и Гојко Крстић. Он је рекао да уопште не зна за тај списак, да га нико није питао као персоналца. Ја сам Крстићу одбрусио, како то Срби кажу, одговорио му доста грубо – онда поднеси оставку ако не знаш. Он је иза тога заиста поднео оставку, био је частан човек. Када сам питао – а ко зна – Аџић ми је рекао – па вероватно Милошевић. Онда сам му рекао – назовите га. Што га не питате? Он га је окренуо на телефон, и било је – Слободане – није он њега ословљавао са „председниче" или некако другачије, и овај му је рекао – дођи одмах. Мени и Крстићу је рекао да га ту сачекамо. После пола сата или 15–20 минута, он се вратио назад и каже – ево, ус-

пео сам. Не иде ти Туманов у пензију. Онда, успео је да извуче генерала Чубру, генерала Аврамовића, и нисам сигуран још двојица која су била, знам да их је пет. Требало је бити 33, отишло их је 28. Он ми је рекао – али Туманов неће више радити код тебе, него ће прећи код генерала Рашете. Ја сам опет питао зашто. Зашто се помера са функције заменика? Онда је Благоју пукло, рекао је – бено једна, са тобом више разговора нема. Ја сам опет остао упоран – зашто, зашто? Онда ми је рекао – има, постоји државни интерес да иде са те функције, и за десет дана ћеш добити одговор зашто. То је, мислим, 27. фебруар, ја сам 5. марта, дакле недељу дана иза тога, био на оном разговору код Милошевића, када сам и њему поставио питање зашто је отишао Туманов. Касније када сам ухапшен, схватио сам да ме је слагао, јер ми је рекао – мораш да разумеш, када у Македонији буду поставили Србина за заменика њиховог КОС-а, е онда ћемо ми Туманова да поставимо овде не за заменика, него за шефа КОС-а. У ствари је направљена цела импутација да је генерал Туманов македонски шпијун, да је предао списак пилота Македонаца Кири Глигорову и Николи Кљусеву у лову на Перистеру, планина Перистер. Он нити је ловац, нити има пушку, нити је икада отишао у Македонију без мене. Онда ће Нећо Бошковић држати информације за састав, и чак написати целом армијском саставу, пошто је Туманов отишао у Македонију, да је он сада војни изасланик македонске армије у Софији. Тамо су га исто хапсили из МУП-а, под сумњом да је убачен опет од мене у Македонију.

Владимир Дзуро: Извињавам се ако сам вам већ раније поставио то питање, јер десет дана је проведено снимајући ово и, нажалост, не могу свега да се сетим. Сматрам да је битно да се ова питања разјасне.

Александар Васиљевић: Ја сам то причао. Мислим да сам причао раније. Можда не овако детаљно.

Владимир Дзуро: Је л' сада идемо на званично затварање овог разговора? Званичан крај?

Александар Васиљевић: Боље разговора, а не мене. (смех) Шалим се, извињавам се.

Владимир Дзуро: Имате ли још нешто што бисте желели да кажете пре него што завршимо овај разговор данас?

Александар Васиљевић: Немам ништа. Волео бих да знам, све ја разумем, и колико траје истрага и то све, али ја сам са дотичним господином навикао да буде увек „за сада", па ћемо о овоме касније. Ја бих волео стварно да колико год треба да трају да трају разговори, да све што имате, ако нису потребна допунска нека проверавања, да то знам када је завршено, и ако могу да знам исход. Ја мислим да нисам човек који се плаши нечега. Најмање се плашим да ли ћу у затвор, и не плашим се да могу да будем физички угрожен. Имам већ нека упозоравања, сигнале значи, конкретно из МУП-а Србије, а ја вас молим да то остане строго овде. Негде да сам ја много тога испричао, да они препознају шта сам то рекао, и дословно речено да жив нећу стићи до Хага. Ја лично мислим да немам никакву специфичну тежину толику, и не схватам ово озбиљно, нити сам због тога узнемирен. Али бих хтео да имам... имам децу у Канади, мислио сам да одем код њих. Међутим, нећу да идем код њих док не знам у којем сам статусу, не бих хтео њима да правим проблѐм, да одем

тамо, па онда одатле треба да будем испоручен, па да идем у Хаг. Значи, не знам колико ће нека та врста неизвесности да траје. Тако да мислим, чисто да разговарам, ја сам такав. Ако треба по нечему да сведочим, ја имам свој став, као човек. Нећу сведочити ни против кога, нити за некога. Ја сам дужан да износим као човек истину у оној мери коју знам. Да ли ће она некоме ићи у прилог или ће му отежавати, то није мој проблем. То је проблем истине. Ето, то је моје неко исповедање ако ми не замерате. Није ми досадно да дођем, није ми досадно да причам. Нисам ничим узнемирен да не могу да спавам, али не знам где је крај. Не какав је, него не знам где је крај.

Владимир Дзуро: Нећемо сада моћи да вам дамо јасан одговор на то, јер ће још потрајати док се ова истрага не заврши. Али, видели сте, пошто и овде медији говоре да ускоро почиње процес, суђење против Милошевића. У том временском периоду ће морати да се одлучи да ли ћете бити позвани као осумњичени, или као сведок. Али то нећемо учинити ми, него ће учинити виша инстанца.

Александар Васиљевић: Пазите, тај временски период, по ономе како се овде пише и по изјави представника канцеларије, траје до 1994, а после и до 1997. године.

Мирјана Срећковић: 1994. до 1997?

Александар Васиљевић: Од 2004. до 2007. Ви имате један фонд података и изјава које сте узимали, и то ништа није спорно. Не могу да схватим због чега, ако ме нешто оптерећујете, одмах не будем суочен са тиме. То је елементарна ствар у истрази. Мислим, да сам дошао са браниоцем, а он ми не треба. Онда би он вероватно тражио директније шта се то предочава, шта ме оптужује. Сада је заједничка оптужница за Косово, Босну и Хрватску код Милошевића. Суђење почиње за четири дана. По прописима земље у којој сам тада, прво се прочита оптужница. Дакле, или сам на оптужници или нисам, то је по нашим прописима у Југославији. Било као саучесник или као извршилац. Значи, не знам да ли је пропис тамо да ће се то читати, и да ли сам ја и даље на тој листи.

Џон Сенцић: Сада, у овом тренутку, против вас није подигнута оптужница. Ми смо сада дошли, ове информације коју смо сада прикупили, однећемо назад са собом у Хаг, и то ће бити размотрено, анализирано, и видеће се какав ће бити исход тога, али они сада тренутно не могу да вам кажу.

Александар Васиљевић: Ма, све то ја разумем...

Џон Сенцић: Како ствари сада стоје, ви јесте наведени у оптужници проти Слободана Милошевића, и то се није променило.

Александар Васиљевић: Мислим да то није... Ја не знам, не могу да схватим. Значи, ја сам тамо неосумњичен, ја сам објективно оптужен по нашим прописима. Када се прочита оптужница, ја сам оптужен.

Џон Сенцић: Сада тренутно, Хашки трибунал није подигао оптужницу против вас. Сматрате се осумњиченим, и зато је и овај разговор са вама. Ми ћемо однети ово назад у Хаг, то ће бити анализирано и прегледано, и ја ћу пренети ваша питања и вашу забринутост тим вишим нивоима.

Александар Васиљевић: Не, нема то везе. То нисам забринут, имам, стварно није (због аудио-техничких сметњи један део није било могуће забележити).

Ја не бих био пензионисан пре времена, а после тога и затваран, него бих можда постао, по његовом, и начелник генералштаба.

Џон Сенџић: Управо то што сада говорите, ми ћемо то пренети, и то ће бити размотрено тамо у Хагу. Све информације ћемо ми тамо пренети.

Александар Васиљевић: Али се за четири дана поново чита да сам ја за Бацу и са Јовицом Станишићем и са Френкијем и тако даље. Имам наговештаја да до тамо неђу стићи. Мислим, говорим да ја нисам са њима, нисам тај. Јер да сам са њима био, ја никада не бих дошао овде сам. Ја мислим. Тако ми бар у војсци кажу. Ја сам једини генерал који је сам дошао овде, а да није позван. Због тога имам проблема у односу са људима са којима сам до јуче био у тој војсци. Због тога не могу да приђем папирима, па да питам шта је „Пробој 1", шта је „Пробој 2". Љут сам што ми се не даје оно што сам ја радио. Ја сам онда то радио, а они су били млађи. Да не говоримо о односу који је створен према мени. У формалном, статусном смислу, ништа није промењено од онога да се уопште нисам јавио на разговор. Значи, говорим све чисто. Ја сам се бавио неким сличним послом који ви радите сада. Јако би ме повредило да се ради о неком тактизирању. Ја знам да требају сведоци. Онда ме боље држати као у некој неизвесности, јер ћу онда нешто лакше прихватити. Ја вам овај део говорим, он се снима, ја могу бити и оптужен и затворен. Ону истину коју сам овде износио, колико је ја знам, износићу је без обзира у коме се статусу налазим. Само не треба никакво тактизирање. Ако се о томе ради.

Џон Сенџић: И мене снимају, и ја ћу то рећи. Ову информацију ћемо однети у Хаг, презентирати је правим људима, не могу да вам кажем тачно који ће бити рок, али ћемо гледати, у сваком случају, да то буде што пре. Нећемо задржавати то ни у ком смислу.

Александар Васиљевић: Да вам кажем, значи говорим вам око тога. Имам децу која живе у Канади, не могу са њима да причам, зато што ценим да неке мере иду према мени. Ја не могу да им кажем шта је. Не могу да им кажем. Код њих има једна неверица у то. Цене да ће се то скинути, а ја не могу ништа да им кажем, јер то не знам. Значи то је тај неки мој људски, интимни проблем. Колико се сећам, мислим да смо почели 14. новембра ове разговоре. Ја сам се јавио овде у канцеларију сам, мислим неке две недеље пре тога. Практично сам од октобра до марта месеца скоро у тој некаквој процедури. По нашим прописима истрага траје шест месеци. Ово је стварно дуги период упоређивања нечега, да ли треба са неким водити још додатне разговоре, да се то провери што кажем. Али ја и сам не верујем да може да постоји у мојој служби официр који је наређивао неку ликвидацију, или у њој учествовао. Тај део јако ме је поразио као човека. Ја сам због тога и копао по тој Овчари када сам сазнао, јер не могу да верујем да су три официра учествовала у ликвидацијама. Рекао сам вашем колеги да је та хипотека у народу пала на та три официра, да су они стрељали. Они могу да имају одговорност, зато што их нису задржали као што сам их ја задржао од горана Хаџића када сам разговарао, али у јавности је да су их они побили. А Горан Хаџић се нигде не спомиње. Ни Ланчужанин Миодраг, ни Вујановић Станко. У јавности их нема. То су три лица за које сам скупио податке од новинара који су били на лицу места да су ти који су наредили ликвидацију. Ја замерам и тим официрима, ја сам говорио њима, разговарао сам

са Шљиванчанином 1997. године. То сам радио по одобрењу генерала Димитријевића, и говорио му да треба да изађе, да он проговори истину. Ако није крив, ја ћу ићи на суд, не бојим се ничега. Ако сам крив, онда ћу вероватно бежати. Говорим да тај део за мене лично, и сада ћу са тиме да завршим, неуобичајено дуго траје. Ја не знам да ли још нешто треба да се проверава, са неким да се обављају разговори и тако даље. Не улазим у то. Ја разумем шта је истрага и имам своју знатижељу да тражим Ајдиновића и да га питам – шта си то урадио – али знам да је истрага, и да није у реду да то радим. Не знам, мислим...

Владимир Дзуро: Потпуно ценимо и уважавамо оно што сте рекли, али морате исто да видите и тешкоће које ми имамо, које су потпуно ван свега на шта ми можемо да утичемо. Ми не можемо да дођемо до документације из Војске Југославије, немамо приступа архивама, немамо приступ архивама Министарства одбране Србије. То би много убрзало ову истрагу коју водимо када би имали приступ само томе, али ми уопште немамо никаквог утицаја на то. Ми покушавамо да учинимо што је боље могуће, и што је брже могуће.

Александар Васиљевић: Све то знам. Ја ценим да као професионалци не очекујете ваљда ако је неко од њих извршио убиство, да је то записао и да се то чува у документацији. Мислим, било би глупо да ико то тако ради. Ја посматрам тај екстрем, убиство, злочин, стрељање, али ви можете у тој сфери, политичких неких конотација, да ту проналазите неке елементе. Ја сам то говорио, и сада користим ваше присуство да то кажем. Та аверзија према Трибуналу која постоји овде, прво је због тога – ухапшен је председник Југославије. На листи се налазе један или два мртва човека. Зоран Соколовић, не знам да ли је на листи, и Баца. А нема Туђмана. Хоћете рећи да у Хрватској нису чињени злочини? Нека се погледа судска документација на овом суду војном колико их је осуђено документовано по злочинима. Али то нигде није у процедури, нити то излази у јавност. Не може да се спори да су се прво илегално наоружавали Хрвати, и одмах по доласку ХДЗ-а на власт су почели да праве опцију своје војске и насилног отцепљења. Много доказа по томе има, да у то не улазим. Шта би било да сам ја говорио на телевизији оно што је говорио Шпегељ? Убити, пуцати на прагу. Дословно кажем – све се убија, све се шиша, све иде доле. Не пита се је ли женско, је ли мушко, је ли дете. Спрашиш му три метка у стомак, а онда сиђеш низ подрум и побегнеш напоље. А министар унутрашњих послова Хрватске, Бољковац, на то каже – ми ћемо увиђај на то да направимо. Знате шта, то не говори некакав обичан човек. То говоре два министра. Уместо да буде испоручен суду, том министру председник државе обезбеђује егзил у Аустрију. Онда ћете ви узимати изјаве од Стипе Месића, ја сам сасвим слободан што вам овако говорим, и од тог Бољковца и од тог Шпегеља, вероватно како сам ја био са четницима. Ја сам ту на тапету, а они који су то заговарали, нити има поступка, нити њих у јавности има. То мене боли. Има Туђманових изјава у јавности да је само ратом, њему је рат одговарао, могао да добије самосталност, и за тај се рат спремао. Али тога нема, њега нема. Он јесте мртав, али мртви су ови, а и даље су на оптужници.

Код муслимана, ви имате оптужницу за оно што су урадили Хрватима. Ако немате оно шта су урадили војсци, Југословенској народној армији, у легалној држави, 1. и 2. маја. Када су положили официре од којих ниједан метак

нико није испалио на тротоар, а онда су убили четири официра, једну жену и једног војника. Мој официр безбедности, Каталина, пуковник, добио је прострел кроз груди, и остао инвалид. Сада је инвалид, и само је стицајем околности остао жив. И нема злочина у добровољачкој улици, а претходног дана, првог маја, пустили су живу струју и угљенисали лешеве на Скендерији. Ја ценим да је то због тога што се прави неки баланс, јер су Срби хтели да праве Велику Србију у Босни, и јадни муслимани су страдали. Ја мислим да су највише муслимани страдали. Али по моме, они који су злочине чинили ту никакве политике не може да буде да их од тога извуче. Ја осуђујем сваки злочин који је био, нисам човек који сам ширио страх и трепет и био фама. Моја држава ме није заштитила када је против мене окружни тужилац у Бјеловару покренуо кривични поступак зато што сам хапсио цивиле. Ја сам тада, јер моја служба је имала право по тадашњем закону, а и садашњем је исто, да то има права да ради и да му је чак обавеза. Против мене иде кривични поступак у Бјеловару, и расписивање потернице, и лепљење на бандере.

Владимир Дзуро: Је л' су то они постери које сте нам дали за време прошлог разговора?

Александар Васиљевић: Јесте. Ја то нисам схватао озбиљно. Пуцано је... исто је болница у Бјеловару где сам био да проверим да ли има мртвих, да ли је тачно да су усташе затвориле у Пакрацу, у цркви у Пакрацу, осамдесет Срба, па хоће да их запале. Пошто је прекинута веза између Загреба и јединице која је била упућена у Пакрац да осмотри шта се то тамо дешава. По наређењу генерала Кадијевића отишао сам у Пакрац да проверим да ли су заиста затворени Срби у цркви, и шта се тамо догађа. И зато сам ишао у болницу да проверим има ли лешева. Када су установили да сам ту, онда је пуцано тамо где сам био. Ја сам установио ко је пуцао. Сада се сећам да је један нишанџија на митраљезу на тенку био Шољић Анте, и поднета је кривична пријава од које никада ништа није било. Једнако као што није било ништа ни од кривичне пријаве против „Црвених беретки" у трстенику у току рата, када су ме исто хтели скоро убити. Зато сам можда сада неуобичајено емотиван због тога што се и даље налазим на списку са тим људима. То ми је проблем. Почеће суђење и читаће се опет „генерал Васиљевић зато што је...". Да јесам, уверавам вас, сео бих у авион и сам идем за Хаг. Не треба нико да испоручује. Значи, идем да рашчишћавам.

То сам урадио и 1992. године, када је Недељко Бошковић подигао целу кампању против мене. Седамнаест дана пре тога ја сам био обавештен од другова да ће ме ухапсити. Ја сам остао, нисам хтео да бежим, јер ми је савест била чиста. Нисам причао о Недељку Бошковићу толико. Мислим да то може да изађе да имам лични сукоб, али на судију који је мени судио, тада је био капетан прве класе који суди генералу. Притисци да будем осуђен вршени су на њега на пет страница описаних које се налазе у мом кривичном предмету, закључно са доласком председника суда код њега кући на стан у ноћ пред изрицање пресуде. Није само он судио, било је пет судија, то је једино велико веће, и они тајно гласају. Колико знам, свих пет су имали исту одлуку. Ја сам прошао кроз два војно-дисциплинска суђења. Дисциплински поступак постоји у војсци. Да ми се скине чин генерала. И ту је вршен притисак на судије. Први је смењен зато што ми ту пресуду није изрекао. Нашли су другог који је ту казну

изрекао, али је врховни суд ту казну поништио. Они од мене крију три месеца ту пресуду, очекујући да ће можда суд који је старији да ме казни, и да тиме изгубим чин. Мене је као генерала следовао, и добио сам решење на четвороипособни стан. Ја сам једини генерал који је узео трособан стан, а није хтео да узме разлику за четвороипособан. Јер је тада осам хиљада старешина и цивила који су радили у војсци из Словеније без стана дошло у Југославију, ћутећи сам без изласка било где у јавност потписао да се одричем ван трособног стана нечега што ми је вишак стамбеног простора. А Недељко Бошковић ме оптужује да ја имам три стана. Ја стан у Сарајеву нисам откупио. Нисам хтео да избацим ствари из тог стана које су биле спаковане, због тога што је нама причано да ћемо у Босни остати сигурно још пет година. Ја нисам хтео да склањам те ствари, јер би ми онда потчињени рекли да лажем. Стан у Београду нисам имао разлога да пребацујем, јер је био још у градњи. Мени Недељко Бошковић у оптужници даје да ја имам три стана, а он има три стана. Када је преко ноћи произведен у чин генерала. Преко ноћи, поред оних осам хиљада који спавају по касарнама, старешине, добије стан од 122 квадрата, који је само обележено земљиште да се гради, а онда му директор те фирме даје за тај стан који тек треба да се гради друга два стана, од којих први који је био усељив има 92 квадрата овде код Храма Светог Саве. А откупио је први, онај трособни стан, у којем је становао, и њега задржао, и трећи стан који се градио. Ја сам на листи осумњичен да сам радио то и то, или моји потчињени, а он упућује „Жуте осе", четворицу из „Жутих оса", са жицама за дављење људи у Босну 6. априла 1992. године. Сведок том догађају је новинарка Лора Силбер, а та четворица требају јавити горану Жугићу у тузли. Горан Жугић је убијен као један од централних мафијаша у Црној Гори, и као саветник председника Мила Ђукановића. Он четницима даје возило ЈНА, а ја сам у оптужници за великосрпску политику. Долазим у ситуацију да неки од тих бивају сада сведоци против мене, јер је потпуно по мојој памети замењена ситуација.

Молим вас да ми не замерите што сам био емотиван. У мом се схватању и у односу ништа не мења. Али ово доста дуго траје. Ја имам породицу, имам одговоре пред својом породицом. Једино њима могу да полажем рачуна, својој деци и супрузи са којом живим. Ником другом нисам дужан ништа да објашњавам. Зато бих замолио, ако се може убрзати да знам исход свега тога.

Владимир Дзуро: Као што је колега рекао, то ће бити презентирано људима у Хагу и процењено. Такође и докази који су дати против вас, и бићете обавештени. Да ли су одговори које сте дали на ова питања, да ли сте их дали по слободној вољи?

Александар Васиљевић: Апсолутно.

Владимир Дзуро: Да ли вам је ишта прећено, обећано, или нуђено да дате одговоре који су снимљени у овом разговору?

Александар Васиљевић: Није.

Владимир Дзуро: Да ли имате икаквих притужби на начин на који смо поступали са вама пре или за време овог разговора?

Александар Васиљевић: Немам.

Владимир Дзуро: Желим обојици да вам се захвалим што сте тако дуго данас остали са нама. Сада је 19.28, и завршавамо снимање овог разговора.

VIII.
Среда, 1. мај 2002. године

Владимир Дзуро: Добро јутро, господине генерале.

Александар Васиљевић: Добро јутро.

Владимир Дзуро: Ово је снимљени разговор између Владимира Дзура и Џефри Најса из канцеларије тужилаштва и генерала Васиљевића, који се води у Београду у среду 1. маја 2002. године. Особе присутне на овом разговору су господин Џефри Најс и Владимир Дзуро као испитивачи, господин генерал Александар Васиљевић као испитаник, Мирјана Срећковић као преводилац и Александра Миленов која такође ради за канцеларију тужилаштва. Сада је 8.35 1. маја 2002. године, и ради записника, ово је трака број 1 страна А 1. маја 2002. године. Господине генерале, већ смо више пута прошли кроз ова права...

Мирјана Срећковић: ... и жели да истакне само неколико од тих права за које верује да су битна да се понове.

Владимир Дзуро: Имате право на помоћ преводиоца, који ће вам бити обезбеђен бесплатно, уколико не говорите или не разумете језик који користимо за време овог разговора. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Да ли прихватате да Мирјана Срећковић буде преводилац данас на овом разговору?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Имате право да не кажете ништа, нити да одговорите на било које од наших питања уколико то не желите. Све што кажете, биће снимљено и моћи ће се користити као доказ против вас у каснијем поступку пред Хашким трибуналом, укључујући и суђење. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Питања која вам поставимо и одговоре које дате на та питања биће снимљена аудио-рекордером док траје овај разговор с вама. Аудио-трака може да постане доказни материјал. Да ли то разумете?

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Већ неколико пута смо прошли кроз сва друга права и већ смо вам прочитали. Да ли прихватате ово и да ли разумете (неразумљиво)?

Александар Васиљевић: Разумем и прихватам.

Џефри Најс: Господине генерале, хвала вам што сте дошли да се видите са нама. Прво што треба да разговарамо је о неком временском оквиру када бисте ви дали изјаву, јер ви имате неких питања у вези времена када ће бити представљена ваша изјава против оптуженог.

Александар Васиљевић: Ја имам неку молбу, није то сада искључиви захтев. Унук из Канаде треба да дође по плану 9. јуна овде у Београд. По том плану, остао би негде до краја јула. Значи пре тога и после тога апсолутно немам никаквих обавеза. Ако је вама то сметња, онда може и у овом периоду. Значи то је приоритет.

Џефри Најс: Хвала вам. То је од веома велике помоћи. Можда знате да судије у Хагу од нас траже да им представимо доказе у веома кратком периоду и траже да се докази у случају Косова, чега би ваша изјава била део, изнесу до 19. јула. Значи они морају да дају обавештење о вашем исказу, о вашем сведочењу судијама 10 дана пре ваше изјаве, а такозваним амикусима чак 30 дана пре ваше изјаве, мада се тај период од 30 дана можда може мало скратити. Ваш унук долази (неразумљиво)?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Рекли сте 9. јуна?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Значи уколико би се дало, презентирала та ваша изјава, дало обавештење сутра или прекосутра, могли бисте да дате изјаву негде 2/3. јуна.

Мирјана Срећковић: Он вас је разумео да можда нећете бити у земљи када они представе вашу изјаву. Да ли бисте онда имали нешто против да се то сад представи, ових дана, ове недеље?

Александар Васиљевић: Ја сам размишљао о проблемима који би могли да проистекну из тога да сам генерал који је давао изјаву, па сам онда размишљао да након давања изјаве одем у Канаду, јер сам иначе планирао да одем код деце у Канаду и да тамо проведем можда неких два-три месеца, и да онда видим како ће бити стање овде у земљи.

Џефри Најс: Да ли би вам био проблем да дате изјаву у недељи од 3. до 7. јуна, те недеље пре него што стиже ваш унук?

Александар Васиљевић: Није ми то проблем, с тим да ја онда нећу излазити у том периоду, јер хоћу да будем овде када он дође. Значи онда тај мој одлазак у Хаг могу померити тамо за крај јула, кад се он буде враћао, да са њиме одем и да тада останем. Јер сам и иначе планирао да одем код деце у Канаду у посету. Нема проблема око тога.

Мирјана Срећковић: Добро је да сте тако прилагодљиви, да кажемо. Иако они не верују да ће 19. јула баш да их пресеку судије, да кажу – крај, нема више доказа. Опет, не могу да рачунају да они то неће учинити.

Александар Васиљевић: Да, добро.

Мирјана Срећковић: Онда ће уредити да транскрипт разговора са вама буде представљен, дат, предат овим амикусима одмах, а оптуженом негде до отприлике 20. маја.

Александар Васиљевић: Добро.

Џефри Најс: Амикуси би требало, значи, у поверењу да држе тај материјал који им је представљен. И као што знате, има три та амикуса – један Енглез, један Холанђанин и један Србин.

Мирјана Срећковић: И немају ваљаног разлога да верују да они неће (неразумљиво) у поверењу. Али било би мало глупо не приметити да тај српски, амикус Србин, не изгледа мало да је лојалан Милошевићу.

Александар Васиљевић: Да.

Мирјана Срећковић: Али немају стварног разлога да верују да је господин Тапушковић (неразумљиво) материјал.

Александар Васиљевић: Нисам ја са тиме много нити забринут нити је неки проблем из тога.

Мирјана Срећковић: Хвала вам пуно на свему томе. То је од велике помоћи. Када дођете да дате изјаву, они ће припремити један сажетак изјаве који ћете дати, који је извучен из ваше изјаве. Имаћете прилике да прођете, да прегледате тај сажетак или са господином Најсом или са неким другим правником у Хагу. Пре него што предају тај сажетак суду и другим правницима и пре него што ви сведочите...

Џефри Најс: ... али би било од користи сада, пошто се нисмо срели раније, да имам неку представу о главним тачкама сведочења које ћете ви дати, али мислим да ћу дозволити Владимиру да прође кроз неке од тих тема, пошто је он провео толико сати са вама.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Почео бих са периодом када сте се вратили у Војску Југославије након пензионисања.

Мирјана Срећковић: Само да разумемо да имамо ограничено време, па бисмо морали да се сконцентришемо на те теме о којима ће Владимир да вас пита. Нарочито је заинтересован за те састанке које сте имали са Слободаном Милошевићем, који су се тицали наводних ратних злочина на Косову.

Владимир Дзуро: Ако можете да објасните, молим вас.

Александар Васиљевић: Ја сам реактивиран и враћен у активну службу по други пут 27. априла 1999. године, а 25. априла сам био на разговору код Милошевића у вези реактивирања. Разговор је био у четири ока, само између нас двојице. На тај разговор ме је довео тадашњи начелник генералштаба генерал Ојданић. Разговор је трајао нешто много, преко сат времена, и његова суштина је била шта се догађало са мном из периода 1992. године, зашто сам пензионисан, зашто сам био затваран. Из свега што је интересантно, мислим са аспекта сада суђења, ја мислим да је била моја напомена да сам имао проблема и 1991. године око судара са тим паравојним саставима. Конкретно сам мислио на злочин у Ловасу, када сам реаговао и око тога дошао у сукоб са министром унутрашњих послова Зораном Соколовићем. Рекао сам да не бих желео да ми овог пута, сада у овом рату, сада кад је рат већ почео, да се нађемо опет у таквим ситуацијама. Он ми је, између осталог, рекао да му такав човек треба. Мислим да је то најбитнији део. Ја сам описивао шире о чему смо разговарали тада, и мислим да то није битно. Милошевић је 6. маја 1999. године дао начелнику управе КОС-а генералу Гези Фаркашу податке да су се неки француски агенти укључили у Војску Југославије, да се сада налазе на Косову. Да. То су били подаци Службе државне безбедности из Србије који су се односили на Петрушић Југослава, који је стварно био припадник француске обавештајне службе. По том задатку је генерал Геза одмах отишао на Косово да провери где се налазе и како ће да буду извучени ради хапшења. Због тога што је у тај контакт са Петрушићем био укључен један... тада је био потпуковник из безбедности, из Приштинског корпуса...

Мирјана Срећковић: Како сте рекли име?

Александар Васиљевић: Нисам рекао име.

Александар Васиљевић: Њега је генерал Геза послао у Београд да мени и генералу Гајићу, који је био помоћник Гезин, објасни под којим околностима је ступио у контакт са Петрушићем. Он је дошао у Београд 8. маја. Тада, поред разговора о Петрушићу, ја сам се интересовао и за стање на Косову, јер сам био тек реактивиран и на Косово нисам ишао. Интересовало ме да ли има паравојске, да ли има злочина и свега онога што је пролазило кроз рат 1991. године. Он је тада изнео да има таквих неких случајева на којима су радили, које су документовали, и 8. маја изнео је прве оквирне податке које су органи безбедности о томе имали. Његова запажања о томе ја сам прибележио у својој радној бележници коју сам користио овде при разговору са господином Владимиром. Радило се о неколико случајева. Једног имена се сада сећам, то је неки Јекић. Као припадник резервног састава војске, мислим да се односило на неки злочин у Гњилану који је учињен. Онда случај Медић Слободана, званог Боца, из групе резервног састава ЈСО „Шкорпиони". Звани Боца, да. Значи, резервни састав ЈСО, Јединице за специјалне операције, назив групе „Шкорпиони". Сада је суђење неким припадницима у Прокупљу. За сведочење ја бих морао да погледам своју бележницу и да се по томе подсетим, јер та (неразумљиво) још је било података, само их не памтим.

Када се вратио генерал Геза са Косова, ја сам га упознао о томе шта ми је потпуковник изнео. Онда је написана информација за начелника генералштаба о томе, генерала Ојданића. Њему су ти подаци дати 13. маја. То је Дан безбедности, Дан служби безбедности, када нас је био примио, органе безбедности. Генерал Ојданић је био изненађен. Наредио је да се одмах те ствари испитају и да се скупе друга сазнања од органа безбедности и да ће о томе да обавести председника Милошевића. Колико знам, обавестио га је сутрадан 14. маја, јер је нама из безбедности рекао да је председник Милошевић заказао састанак о злочинима и по сазнањима о злочинима за 17. мај 1999. године. Мени је наређено да припремим излагање о томе до чега сам дошао. Али је Ојданић позвао и генерала Павковића, тада команданта 3. армије, да он као командант донесе своја сазнања шта зна о томе. Генерал Павковић је дошао 16. увече. И он је имао део ових сазнања која су имали органи безбедности, али је изнео и неке друге податке који нису мени били присутни код овог потпуковника. Суштина тих података које је износио била је на релацији да су злочине починили припадници МУП-а, а да су то покушавали да пребаце на војску. Ја сам онда предложио да не излажем само ја Милошевићу, јер не могу да причам о ономе што је донео од података Павковић, него да Павковић изнесе своје податке, а ја оне које сам добио од органа безбедности. Ојданић се сложио са тим, тако да смо сутрадан 17. маја имали састанак на ратном командном месту код Милошевића. Из војске су били присутни генерал Ојданић, генерал Павковић, генерал Геза, генерал Гајић Бранко, који је радио у Управи безбедности, и ја. На супротној страни био је потпредседник Шаиновић.

Мирјана Срећковић: Потпредседник владе?

Александар Васиљевић: Да. Раде Марковић, начелник ресора Државне безбедности Србије, и председник Милошевић. Дакле, нас пет генерала, а на другој страни нема министра унутрашњих послова Влајка Стојиљковића, нити

његових првих помоћника, Обрад Стевановић и овај генерал Рођа, што је мало чудно...

Владимир Дзуро: Ти људи да ли су били присутни или не?

Александар Васиљевић: Не, не. Чудно је било да они нису били с обзиром на ниво војне делегације, да је тако назовем. Ја сам изнео своје излагање које је било откуцано, и њега немам у својој бележници. Писано излагање своје прочитао је и генерал Павковић, које нисам детаљно записивао, али имам нотирано да је он предлагао да се формира једна државна комисија која би требало да испита све ове случајеве.

Џефри Најс: „Он" кажете, говорите „он".

Александар Васиљевић: Говорим о генералу Павковићу. Значи, из тога што сам ја забележио шта је он говорио, имам то записано. Раде Марковић иза тога је излагао врло кратко. Ја сам забележио мислим 80% онога што је причао. Он је рекао да сваки рат има ту неку своју несрећу да га прате добровољци, и да се њему обратио Аркан пре извесног времена у односу на овај дан када водимо разговор и понудио му неких 100 припадника из његове гарде, али да је он узео само 30, и да јуче, значи 15, односно 16. маја, био је неки брачни пар у Приштини, и да их је он протерао. Ово је било везано за једну нашу констатацију и информацију да у Косову Пољу постоји један центар где су скупљени добровољци из Србије под јурисдикцијом МУП-а.

Мирјана Срећковић: Призрен рекли сте?

Александар Васиљевић: Не, не. Косово Поље код Приштине.

Џефри Најс: Само један минут паузе (неразумљиво).

Владимир Дзуро: Сада је 9 часова и 8 минута.

(пауза)

Владимир Дзуро: Сада је 9 часова и 11 минута, и наставићемо с разговором. Можете ли само да потврдите да ни о чему нисмо разговарали за време (неразумљиво) паузе?

Александар Васиљевић: Није. Потврђујем. Значи, дошао сам до тога да смо имали податке да у Косову Пољу постоји нека добровољачка јединица под јурисдикцијом МУП-а, да је командант тог састава под надимком Гури, а ради се сада о генералу жандармерије Радосављевићу.

Мирјана Срећковић: Жандармерије?

Александар Васиљевић: Жандармерије, сада жандармерије овде у Србији, МУП-а Србије.

Владимир Дзуро: Он је то сада? Или је тад?

Александар Васиљевић: Сада је генерал жандармерије, а тада је био у ствари пуковник у МУП-у, за чији смо надимак ми знали само да је Гури. Иначе, још по сазнањима која смо после добијали, он је био командант свих тих такозваних оперативно-потерних група на Косову, које су биле формиране по општинама. Ово спомињем због тога што је Раде Марковић споменуо да му се Аркан само нудио са неких 100 добровољаца, али да их је он сада после овог злочина којег су направили отерао. Значи да их нема. На ово је Шаиновић само рекао да он не зна да постоји било каква јединица МУП-а у Косову Пољу,

али да ће проверити. То шта је он излагао имам доста прецизно записано. Иза овога Милошевић је имао једно дуже излагање, као неку завршну реч. Ја се то шалим, па кажем да је онда причао о томе како је цео свет са стране заратио да се ми бранимо, и то има записано, предао сам фото-копију тога. Везано за ову тему по којој смо се састали, то су били злочини, он је рекао нешто што је мени тада много импоновало, а то је да ови који назови-Срби...

Мирјана Срећковић: Назови?

Александар Васиљевић: Назови-Срби, или како ћете сад превести (неразумљиво) не знам.

Мирјана Срећковић: Аха.

Александар Васиљевић: Квазисрби или тако нешто. ...са овим злочинима које чине наносе јако велику штету Југославији и свему ономе што су до сада кроз овај рат учинили на одбрани земље. Против њих морају се предузимати енергичне мере. По моме, то је апсолутно у реду. Када сведочим, нити ћу сведочити против, нити за некога. Моја обавеза је да износим истину. Истина је ово што сам рекао. Павковићев предлог да се формира државна комисија која ће испитати све те случајеве, он је то прећутао и није споменуо. То је једно. И друго, пало ми је у очи да је, кад је састанак завршен, сви смо излазили, Милошевић рекао Радету Марковићу: „Раде, ти мало остани." Мени је то било неукусно да само њега оставља, јер ипак са њим треба нешто да разговара. Ја сам то рекао генералу Гези и Ојданићу кад смо излазили: „Њега задржа, а ми одосмо." Мени је остала сумња, не знам због чега, то је само моја претпоставка, да ће му нешто прокоментарисати у односу на ову тему што ми остали не треба да чујемо. То је била моја сумња.

После овог састанка, генерал Ојданић је дао задатак генералу Гези да по питању злочина и проблема који смо покренули одемо на Косово ја и генерал Гајић Бранко, да сада исконтактирамо све органе безбедности да дођемо до сазнања шта се доле догађа. Међутим, одмах иза тога дошло је до проблема са једном бригадом из Крушевца која је била на Косову, која је пола састава бригаде, значи преко 2.500 људи је практично са оружјем и са возилима напустило Косово и дошло на подручје Крушевца, што је био разлог да нисмо могли одмах да одемо на Косово, него у Крушевац ради скупљања тог оружја, јер су довезли оружје и муницију у камионима и то расули по селима. Када смо тај проблем у Крушевцу санирали, 1. јуна смо стигли на Косово ја и генерал Гајић. На Косову смо остали до 7. јуна. Обишли смо органе безбедности Приштинског корпуса. Био је присутан начелник безбедности 3. армије са нама све време пуковник Антић Стојадин. Обишли смо Глоговац, Пећ, Призрен, Ђаковицу, Подујево и Приштину. Ту смо исконтактирали претпостављам негде сигурно око двадесетак органа безбедности у тим јединицама. То је било једно њихово реферисање о уобичајеним безбедносним питањима по којима ми радимо, али и интересовање о злочинима, о пљачкама, о свему ономе што је било од криминалних радњи. Ја те податке имам записане и износио сам у разговору са господином Владимиром.

Генерално могу да кажем да су готово сви ти случајеви које су починила војна лица били већ санкционисани изузев једног случаја. То је био потпуковник

Стошић Слободан из 37. бригаде, и злочина који је мислим познат Хашком трибуналу. То је у Горњој Клини, где је шест или седам Албанаца ликвидирано и затрпано у један бунар. Ја сам одмах наредио војној полицији да иде да изврши увиђај и да провери све те податке, јер ово су биле опет неке оперативне индикације. Међутим, Албанци су тај рејон већ држали под контролом ватре и они тај увиђај и откопавање нису могли да изврше. Наредио сам да се приведе Стошић и сва ова друга лица, да се од њих узме изјава и да се поднесе пријава тужиоцу, и то је тако урађено. Из тог боравка на Косову, тада када сам дошао 1. јуна, ја сам стигао негде по подне, јер сам дошао преко Подујева, уобичајено је да када неко од органа безбедности долази у команду, да се јави команданту. Када је начелник безбедности Приштинског корпуса пренео генералу Павковићу да сам дошао у Приштину, он је позвао мене и начелника безбедности Приштинског корпуса пуковника Стојановића да дођемо код њега на командно место. Ја сам отишао на командно место, а ту је већ био заказан састанак такозваног заједничког штаба. За тим конференцијским столом, када сам ја дошао, били су генерал Павковић, генерал Лазаревић, командант Приштинског корпуса, од војних лица ја и пуковник Стојановић. На другој страни је био Анђелковић, који је сада председник СПС-а, Рођа, Обрад Стевановић и генерал Лукић. Онда је дошао потпредседник Шаиновић. Он је имао централну позицију на столу и по томе се видело да је најстарији по функцији. То је био кратак састанак којим је руководио Шаиновић. Радило се о томе шта је било у току дана од дејстава и шта се планира за дејства у наредном дану. Ја немам ништа посебно забележено да је нешто било интересантно да је то сада расправљено. Мислим да имам нешто записано шта је генерал Лазаревић говорио о дејствима, да су била оваква или онаква у току дана. Али везано за ову тему, ништа посебно. После тога је била вечера, али ја сам рекао да имам своје старешине, извинио сам се и нисам остао на тој вечери, тако да не знам шта је разговарано. Ја сам сутра ујутро већ отишао у Глоговац. Док сам био на Косову, јавио је начелнику безбедности Приштинског корпуса органа безбедности из места Ђенерал Јанковић. То је прелаз према Куманову. Могу да кажем? Даље, своју радну бележницу при преласку у Куманово, на том прелазу заборавио...

Владимир Дзуро: Можемо ли само да прекинемо, па да променимо траку? Јер ћемо морати да променимо траку.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Сада је 9.30, и прекинућемо разговор ради кратке паузе.

(пауза)

Владимир Дзуро: Сада је 9.35. Наставићемо разговор.

Александар Васиљевић: Да.

Владимир Дзуро: Можете ли да наставите са оним што сте говорили пре него што смо променили траку?

Александар Васиљевић: Могу. Значи, јављено је да је он заборавио своју радну бележницу при одласку, у Куманову је оставио бележницу на прелазу.

Мирјана Срећковић: Само он?

Александар Васиљевић: Мислим на Обрада Стојановића, генерала МУП-а

Србије. Када су се враћали из Куманова у Југославију, он је заборавио ту бележницу да узме. Ја сам рекао да нам ту бележницу по куриру одмах доставе, што је и учињено. Онда сам за сваки случај њу преснимио, а затим је упаковао у коверат и обавестио генерала Стојановића да је његова бележница код мене. Послао сам му преко курира у запечаћеној коверти. Тада сам летимично прелиставао да видим шта је то, интересовало ме да видим шта та друга структура ради. По стилу писања, то су више таксативно кратко забележени неки детаљи, за разлику од стила како ја пишем. Пало ми је у очи да је на једном месту записано да косовски новчани додатак, који прима МУП, да је председник Милошевић рекао да се то не прича људима из војске јер они то не примају. Ја сам се вратио за Београд. За постојање те фото-копије зна генерал Геза, коју је он исто тако прелистао и то је остало код мене у каси, кад сам негде у марту 2000. године био померен са ове функције заменика начелника КОС-а...

Мирјана Срећковић: 2000?

Александар Васиљевић: Да. ...и прешао на неко друго фиктивно радно место саветника генерала Павковића по безбедности. Ја сам те материјале пребацио у своју нову канцеларију, и тај материјал са свим осталим. Када је дошло до ових догађаја 5. октобра у Београду, не знајући шта све може да се догоди, ја сам тај материјал и друге своје радне бележнице које сам имао ставио у једну ташну и то однео кући. То ми је тако стајало све док нисам дошао овде на разговоре. Кад су почели разговори око Косова да се воде, онда сам се ја присетио да тај материјал имам и почео сам да га мало детаљније прегледам. Као човек могу да кажем да сам био јако изненађен и погођен једним неискреним односом председника државе према припадницима војске у којој сам био. Дакле, иако нема датума, то је временски након оног нашег реферисања 17. маја председнику Милошевићу о злочинима, иза тога је у бележници Стевановић записао – председник: „Они из Војне службе раде мучки посао."

Мирјана Срећковић: Како мислите мучки?

Александар Васиљевић: Један подмукли посао или...

Мирјана Срећковић: Значи они из Службе безбедности, Војне службе безбедности?

Александар Васиљевић: Да, да. Не, они кажу: „Они из Војне службе. Они би откривањем злочина да докажу да је НАТО био у праву што је бомбардовао Југославију." Дакле, он нама оног дана, 17, каже: „Треба све те квазисрбе гонити и процесуирати", а иза тога свом другом саставу прича да ми радимо прљав посао јер доказујемо злочине.

Владимир Дзуро: Само да будемо сигурни, ви говорите сада о председнику Милошевићу?

Александар Васиљевић: Говорим о томе шта је написано „председник". Само је један председник, Милошевић, који излаже људима из МУП-а. Затим, има других тешких ствари. Ја само неке од њих наводим. Нема леша, нема злочина. Мене је то одмах подсетило на премештање лешева по језерима и закопавања по Батајници. Затим, на више места уклањање трагова поред пута. Има на једном месту где се говори цифром 800.000 Албанаца који су у Албанији. Једна кратка белешка са знаком узвика „Војна полиција враћа са граничног

прелаза Албанце назад на Косово!" Дакле, ја из тога извлачим закључак, иако је кратко записано, да је политика да они излазе, а неко сада смета што те људе враћа назад. То су неки најбитнији делови из ове бележнице, а ви имате у целини фото-копију и вероватно да има знатно више детаља за које цените да су интересантни. Проблем је како овај део процесуирати, како га искористити. Ја имам елеменат који нисам урадио, нисам смео да урадим. Направио сам прекршај. Значи нисам смео да копирам туђу службену бележницу. Ако сам је копирао, онда сам о томе требао да сачиним службену белешку, па да она буде похрањена и архивирана. Та службена бележница представља службену тајну. Ја ту службену тајну не чувам на месту на којем би требало да се чува и чиним је доступном неовлашћеним службеним лицима. То је читав низ неких мојих малих законских пропуста, али ја ценим да је било значајно да то предам, јер се из тога многе ствари виде. Са тог Косова ја имам у оним својим бележницама податке о појединим злочинима. На пример, сећам се да смо, Јекић Слободан се зове онај...

Владимир Дзуро: Пошто имамо ограничено време, а већ смо о тим детаљима о злочинима разговарали раније...

Александар Васиљевић: Значи, има шири податак од овога што сам ја сада изнео.

Џефри Најс: Прво да вам се захвалим на овоме што сте нам причали и што је веома интересантно и вероватно ће бити од великог значаја за судије. И даље ће се размотрити фото-копија и могуће је да ће се тражити ваш коментар о неким деловима када дођете у Хаг. Питање је – какав значај, да ли икакав значај придајете тој цифри 800.000 Албанаца, које сте споменули?

Александар Васиљевић: Право да вам кажем за мене је то била нека цифра кад сам је погледао готово невероватна, али видим да се сада у току суђења барата са подацима који су приближни томе. Ја немам никакво друго сазнање у оквиру војске или активности у служби, да сам имао икакве податке о томе да се протерују Албанци, да је политика да они излазе вани и колико их има. Заиста немам никакво сазнање о томе. Или када су се појавили први подаци у штампи о хладњачи на Дунаву, мислим да је био мај, мени је већ престала служба у војсци у мају 2001. године. Позвао ме је генерал Павковић да одмах дођем у генералштаб и ја сам отишао. Ту је био цео колегијум. Ту је био и генерал Ојданић, који је већ био у пензији. Питан сам да ли ја нешто знам, да ли сам нешто чуо о тим лешевима у Дунаву, у хладњачи. Рекао сам да не знам, да сам први пут то прочитао из новина и да сам стварно зачуђен. Онда се расправљало да ли је то могуће и да ли је тај податак новинска сензација или је заиста на неким чињеницама. Рекао сам да једино што знам о злочинима, то је оно што смо писали, извештавали начелника генералштаба. Рекао сам генералу Павковићу: „Били сте и ви. Ви сте реферисали председнику Милошевићу. Заједно смо били на састанку." Он је рекао: „Ја? Ја нисам био уопште." Рекох: „Како?" „Не, нисам био код Милошевића око тога." Па кажем: „Били смо заједно." А он каже: „Не. Ми смо заједно ишли само око те акције 'Паук'." То је Петрушић. Рекао сам да уопште са њим нисам био око тога, нити сам био на том састанку.

Дошло је до расправе, и онда ми је излетело. Рекао сам: „Имам кући свеску у којој је записано да сте били тамо на том састанку." Он пита: „Где ти је?" Рекао сам: „У кући." Каже: „Иди донеси одмах." Ја сам мислио да ће ми је одузети, али није. Кад сам прочитао све ово што сам сада причао, онда је Павковић рекао за ону Милошевићеву реченицу да све злочинце треба терати, да наносе штету српском народу и тако, и кад је то чуо, он каже: „Па то и сада важи. Хајде да то дамо у новине одмах." Ја сам му рекао да мислим да то није мудро, с обзиром на позицију коју он има, да је начелник генералштаба. Рекао сам: „А ако до Хага, ја ћу тај део изнети." Ја тада, нажалост, нисам знао оно што је друго било из оне Стевановићеве бележнице. Веровао сам да је заиста Милошевић био човек који је радио на томе да се ти злочини спречавају. Али код нас у српском народу има изрека: „Ако коза лаже, рог не лаже." Мислим да у целој овој причи тамо, нећу да вас сада задржавам, ценим да је тај део битан. Овде сада треба да се нађе модус како да се то претвори у доказ. Ја стојим на располагању. Учинићу све што је неопходно, ако је то пресудно.

Џефри Најс: Много вам хвала. Али чисто због недостатка времена морам да завршим.

Александар Васиљевић: Знам. Све је у реду, све је у реду.

Мирјана Срећковић: Нема више једноставних, кратких питања, и ако Владимир или Алекс немају неких питања, онда да завршимо. Значи предлаже ако буде било још питања да се нађе боље време и место...

Александар Васиљевић: Нема проблема.

Мирјана Срећковић: ...за то, и биће када се можда пролази кроз овај сажетак у Хагу (неразумљиво).

Александар Васиљевић: Да. Да ли сад могу да имам оквирно, значи не апсолутно прецизно, кад се очекује да би могао бити позван у Хаг, временски?

Мирјана Срећковић: Да ће... Покушаће да то буде у недељу од 3. до 7. јуна, и онда ћете моћи опет да будете од 9. јуна са унуком.

Александар Васиљевић: Добро.

Владимир Дзуро: У реду. Морамо опет оне завршне формалности. Има ли нешто што бисте желели да кажете пре него што завршимо разговор?

Александар Васиљевић: Немам.

Владимир Дзуро: Да ли бисте желели да (неразумљиво) нешто (неразумљиво) што сте рекли за време овог разговора?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Да ли сте одговоре на наша питања дали по сопственој слободној вољи?

Александар Васиљевић: Јесам.

Владимир Дзуро: Да ли вам је ишта прећено, обећано или нуђено да дате одговоре који су снимљени у овом разговору?

Александар Васиљевић: Не.

Владимир Дзуро: Да ли имате неке притужбе на начин на који смо поступили са вама пре или за време овог разговора?

Александар Васиљевић: Немам.

Владимир Дзуро: Сада је 10.00, и овај снимљени разговор је завршен.

Б. Сведок Александар Васиљевић у процесу против Слободана Милошевића

Генерал КОС-а Александар Васиљевић био је један од оних који се у оптужници против бившег председника СРЈ Слободана Милошевића помињу као саучесници у удруженом злочиначком подухвату:

„Генерал Александар Васиљевић, у својству генерала ЈНА и до 8. маја 1992. године шефа Управе за безбедност ЈНА, а нарочито Контраобавештајне службе (у даљем тексту: КОС), учествовао је у активностима смишљеним да побуде мржњу, страх и насиље, што је знатно помогло да се остваре укупни циљеви заједничког злочиначког подухвата. Агенти КОС-а усмеравали су и пружали подршку локалним вођама хрватских Срба, локалној српској полицији и војним снагама, укључујући и припаднике ТО-а и добровољце из Србије".

По објављивању оптужнице Слободана Милошевића 2001. године, генерал Васиљевић, пошто је и сам био предмет истраге за ратне злочине почињене у Хрватској, јавља се канцеларији Хашког трибунала у Београду, иако није тражио дозволу за то, рекавши да је спреман да разговара са хашким истражитељима без икаквих мера заштите. За београдски часопис НИН октобра 2001. године је то и прокоментарисао:

„Посебно ме је изненадила чињеница да је моје име наведено заједно са онима који су ме уклонили са положаја и изазвали толико потешкоћа у мом животу".

Како тадашњи званичници из Београда још увек нису желели потпуну сарадњу са Хашким трибуналом, Васиљевићу се отвара могућност да скине сопствену одговорност, због чега се и ставља на располагање Трибуналу. Преко њега, Хашки трибунал добија сва неопходна документа која су му била потребна да би се доказала „командна одговорност и повезаност" Слободана Милошевића са свим злочинима на територији бивше Југославије. Тајна документа која је достављао су управо онаква каква је Трибунал тражио. Она су сакривала главне кривце и организаторе многих злочина на територији бивше Југославије. Васиљевић је, поред редовног, легалног пута, до различитих тајних докумената долазио и преко разгранате мреже својих шпијуна у војсци које је постављао на веома важне функције још док је био активан у војсци. И управо ти документи које је достављао истражитељима Хашког трибунала и тумачио их онако како су они желели, обезбедили су Васиљевићу статус сведока који је своју кривицу и директну одговорност за злочине приписивао другима. Судија Најс је по унапред припремљеном договору водио Васиљевића ка циљу, јер је, као сведок догађаја могао да потврди све што је било у њиховом интересу како би осудили Слободана Милошевића.

У току вишедневног добро припремљеног сведочења, Васиљевић је за мање битне догађаје показао да има одлично памћење, док се не сећа битних догађаја из Вуковара, злочина на Овчари и слично:

Александар Васиљевић: „Па, ја сам са Зјајом Мурисем имао један веома кратак контакт у јануару 1993. године због неких оптужби да сам ја

малтене украо неки новац из Вуковара. И пошто је Зјајо Мурис био командир специјалне полицијске јединице, ја сам хтео од њега да чујем колика је количина новца била и шта је са тим урађено, јер стварно нисам знао ништа о томе. Он ми је тада рекао да он није био ангажован на том задатку, јер је био послат у Овчару и ја сам тада први пут чуо за такво место, у ствари није ми ни било јасно да ли је место или је то штала за овце".

Васиљевић је у току сведочења потврђивао неке од навода оптужнице, зато што му је то одговарало, али је приликом унакрсног испитивања Милошевић доказао да није имао контролу над војним врхом, што доводи до јасног закључка да није одговоран за злочине почињене у Ловасу и на Овчари.

Сведочење генерала Васиљевића у поступку против Слободана Милошевића преносимо у целости.

IX.
Среда, 5. фебруар 2003. године

(...)

Секретаријат: Часни суде, поново смо на отвореној седници.

Тужилац Џефри Најс: Позивам генерала Александра Васиљевића. Мислим да је претресно веће добило два комплета доказних предмета. Један се односи на први део његовог сведочења, а други на догађаје на Косову.

Председавајући судија Ричард Меј: Молим да се сведок уведе.

Молим да сведок дâ свечану изјаву.

Сведок Александар Васиљевић: Свечано изјављујем да ћу говорити истину, целу истину и ништа осим истине.

Ричард Меј: Хвала. Изволите, сести.

Џефри Најс: Ваше пуно име је Александар Васиљевић, је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Ви сте генерал у пензији?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Гледамо прву страницу резимеа ваше изјаве. Ја ћу укратко да кажем нешто о вашем радном искуству и прошлости. Генерале, да ли сте рођени 1938. године? Да ли сте похађали Војну академију између 1958. и 1961. године? Параграф 3. Током своје каријере прво сте радили у Управи безбедности, и то од 1961. до 1964. године. У параграфу 5 пише да сте касније, током каријере, 1982. године, постали начелник Управе безбедности сарајевске војске, а онда сте од 1986. до 1988. били начелник Контраобавештајне службе у оквиру Управе безбедности ССНО, односно Савезног секретаријата за народну одбрану. Од 8. јула 1990. године сте били заменик начелника Управе безбедности, и на том положају сте остали до 16. јуна 1991. године, када сте постављени за начелника те управе, а затим сте преурањено пензионисани 8. маја 1992. године. Да ли су наведени подаци тачни?

Александар Васиљевић: Тачни су.

Џефри Најс: Да ли сте ухапшени у јулу 1992. године?

Судија О Гон Квон: Господине Најс, да ли бисте могли да нам помогнете са чином, који чин је имао када је пензионисан?

Џефри Најс: У ком чину сте пензионисани?

Александар Васиљевић: У чину генерал-мајора.

Џефри Најс: Након вашег преурањеног пензионисања, да ли сте били ухапшени и оптужени, али су касније те оптужбе повучене, а ви сте ослобођени?

Александар Васиљевић: Тачно је.

Џефри Најс: Да ли сте 7. априла1999. године понудили своје услуге својој земљи и да сте постављени за заменика начелника Службе безбедности Војске Југославије, и на том положају сте се налазили до марта 2000. године, а онда сте постављени за саветника за безбедност начелника генералштаба војске и пензионисани 31. децембра 2000. године, а службу сте коначно напустили 31. марта 2001. године?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Генерале, да ли живите у Београду јавно, не кријући се, и да ли сте када сте схватили да вас је тужилаштво именовало као члана заједничког злочиначког подухвата у једној од оптужницаотишли у подручну канцеларију тужилаштва у Београду, где сте изјавили да сте спремни да разговарате са тужилаштвом и да од тада имате исти став када је реч о разговорима са тужилаштвом?

Александар Васиљевић: Тачно је.

Џефри Најс: Да ли сте ви са тужилаштвом од тада направили било какав споразум рекавши да су вам потребне неке мере безбедности за вас и вашу породицу, када је реч о вашем сведочењу овде?

Александар Васиљевић: Не.

Џефри Најс: Морамо да покријемо различите теме и покрићемо их. Прво, структуру ЈНА 1991. године. Часни суде, да бисмо уштедели на времену, ја ћу водити сведочење кроз теме које нису спорне. Да ли је 1987. дошло до реорганизације, до широко распрострањене реорганизације ЈНА, чији је циљ била модернизација ЈНА, и резултат тога је било стварање три војна и једног војноморнаричког округа, који су заменили пет армија, а уведена је и структура корпуса уместо дивизија, заједно са структуром бригада?

Александар Васиљевић: Тачно је, с тим да у преводу овај назив „округ" не одговара српском језику. Значи, ради се о војној области.

Џефри Најс: Параграф 11. Као резултат тих промена, да ли су укинуте бројне дивизије и да ли је смањен број генерала са 170 на око 136?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: У реду. Часни суде, карта која би требало да прати параграф 12 тек треба да стигне. Ја ћу се вратити на то у одговарајућем тренутку. Параграф 13. Часни суде, можемо ли да предложимо да се цео регистратор доказних предмета обележи једним бројем, а у оквиру тога табулатори, тако да би први велики регистратор могао да добије број доказног предмета?

Секретаријат: То ће бити доказни предмет тужилаштва 387.

Џефри Најс: Молим да се пред сведока стави доказни предмет 387 табулатор 1. Да се вратимо на командну структуру. Да ли ова табела, коју сте могли да погледате и раније, показује командну структуру ЈНА у то време, положаје

који се налазе испод Савезног председништва? Ту је Савезни секретаријат за народну одбрану, за који је скраћеница ССНО. У то време то је био генерал-пуковник Вељко Кадијевић, и он је био члан владе, као савезни секретар.

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Табела даље показује како је функционисала оперативна команда. Видимо да су савезном секретару за народну одбрану били подређени заменик савезног секретара, затим начелник генералштаба, помоћник савезног секретара, затим начелник Управе за безбедност, то сте били ви, и онда је био шеф кабинета ССНО. И пре него што наставимо, видимо да је њему подређена Прва гардијска моторизована бригада, на чијем челу је био пуковник Миле Мркшић. Је ли то тачно?

Александар Васиљевић: Да, с тим да је било више помоћника. Преведено је као један помоћник савезног секретара, а било их је више.

Џефри Најс: Ако погледамо накратко ову табелу, на челу разних војних области, овде видимо на дну Прву, па Трећу, Пету војну област и Поморску војну област. На који начин је ишла команда овим војним областима? Да ли је команда долазила од савезног секретара за народну одбрану, или је долазила од начелника генералштаба?

Александар Васиљевић: Ове војне области Војнопоморска област и команда Ратног ваздухопловства биле су директно потчињене савезном секретару за народну одбрану, а у техничком смислу комуницирања и преношења наређења које је савезни секретар верификовао, то је био начелник генералштаба оружаних снага.

Џефри Најс: На овој табели, којој ћемо се враћати и коју ћемо и даље да држимо на располагању, видимо да једна испрекидана линија на дну ове пуне линије иде од начелника генералштаба ка војним областима. Шта значи ова испрекидана линија? Каква је то врста команде, контроле и комуницирања?

Александар Васиљевић: Па практично су наређења ишла преко начелника генералштаба ка војним областима, али изравно или директно командовање са војним областима и командантима војних области је било у надлежности савезног секретара.

Џефри Најс: Хвала. Сада можемо да се вратимо на карту која се помиње на крају параграфа 12. То ће бити доказни предмет 326 табулатор 21. Узмите показивач, молим вас, упознајте се са начином на који ми дајемо доказе на овом суду помоћу графоскопа. Можете ли да нам покажете војне области, иако карта сама за себе говори?

Александар Васиљевић: Нетачна је ова линија за Прву војну област, која је овде означена. Она није ишла на Вировитицу, на Сисак, јер је била источније од нацртане границе.

Џефри Најс: У реду, али ако то изузмемо, овде су отприлике обележена Прва, Трећа и Пета војна област. То је релативно тачно обележено.

Александар Васиљевић: Та је граница, западна граница или северозападна граница Прве војне области укључивала је Осијек и Вуковар.

Џефри Најс: Хвала. Сада у резимеу прелазимо на страну 6 параграф 18, у ствари крај тог параграфа је доказни предмет 387 табулатор 2. Ставићемо га на графоскоп, јер ћемо се убрзо на њега позивати. Ви сте за ово чули и раније.

Када се прогласи ратно стање или ванредно стање или стање непосредне ратне опасности, која особа или тело постаје врховни командант?

Александар Васиљевић: Врховни командант је практично Председништво Југославије, а непосредно ту функцију у оном извршном смислу према Савезном секретаријату за народну одбрану има председник председништва. У тим условима, Савезни секретаријат за народну одбрану постаје Штаб врховне команде.

Џефри Најс: Улога или потенцијална улога генерала Кадијевића се овде наводи у Штабу врховне команде. Која би била његова улога у једном од ова три стања?

Александар Васиљевић: Он практично обавља те стручне функције, предлаже одлуке о употреби и ангажовању снага, и у име врховног команданта извршно то преноси на јединице по дубини.

Џефри Најс: Извињавам се што се боја не види добро на графоскопу, надали смо се да ћемо то моћи да видимо. За оне који то не виде на монитору, Савезно председништво, које постаје Врховна команда, има осам чланова, по једног из сваке од шест република и по једног из две аутономне покрајине. А сада прелазимо на улогу Територијалне одбране и координацију Територијалне одбране са ЈНА. То је параграф 21 страна 4. Генерале, у време мира, ко води Територијалну одбрану?

Александар Васиљевић: Територијална одбрана у време мира је у надлежности дотичне републике. Врховни командант Територијалне одбране у рату за све територијалне одбране је Врховна команда. У миру у Територијалној одбрани постоји републички Штаб Територијалне одбране, који је војно, стручно професионално тело, које је практично потчињено председнику републике.

Џефри Најс: У реду. Дакле, у стању мира, они су практично потчињени председнику републике, а у једном од та три стања, дакле, стању рата, ванредном стању и стању непосредне ратне опасности су потчињени коме?

Александар Васиљевић: Значи, на нивоу Југославије, Председништву Југославије, као врховном команданту, а председник републике постаје командант Територијалне одбране.

Џефри Најс: Хвала. Ако јединица Територијалне одбране... Говоримо о параграфу 22. ...ако се затекне да делује у зони која је под контролом ЈНА, које тело би било потчињено којем телу?

Александар Васиљевић: Увек влада принцип једностарешинства, дакле једне команде која обједињава дејства свих оружаних снага на једном простору. У овом случају, ако су доминантна дејства ЈНА у том простору у којем се она налази, јединице Територијалне одбране потчињене су Југословенској народној армији, значи врши се препотчињавање тих јединица. Међутим, ове јединице Територијалне одбране могу да делују и аутономно, ако се ради, на пример, о проблемима контроле територије. Али, ако се ради о борбеној употреби и заједничким дејствима, онда су потчињени команди ЈНА.

Џефри Најс: Да ли се Територијална одбрана састојала и од територијалних и од маневарских јединица?

Александар Васиљевић: Па прави је превод. Ја сам схватио да је то територијална јединица, мисли се на просторну структуру. Значи Територијална одбрана је имала просторну структуру и маневарску структуру, ако се мисли на овај израз „територијална" како је мени преведено. Смисао је ја мислим препознатљив.

Џефри Најс: Да ли је маневарским јединицама било дозвољено да делују изван своје територије?

Александар Васиљевић: Могла је у ситуацији на бојишту ако је то захтевало да се те јединице употребљавају и тамо где је неопходно да се употребљавају. Значи није било стриктно везано да је морало да буде на територији једне републике.

Џефри Најс: Ако су маневарске јединице Територијалне одбране деловале на територији друге републике, коме су онда биле потчињене? Коме су тада одговарале?

Александар Васиљевић: По истом принципу, требало би да буду потчињене јединицама ЈНА, ако изводе борбена дејства.

Џефри Најс: Да узмемо пример који би одговарао овом предмету. То је страна 23 атласа, да подсетимо претресно веће, уколико је потребно, мада мислим да није. Ако је био одред Територијалне одбране из Ваљева, из Србије, који је деловао у Ловасу током операција које се односе на Вуковар, тај одред Територијалне одбране би био потчињен којој војној области ЈНА?

Александар Васиљевић: Првој војној области.

Џефри Најс: Исто тако ако би територијалне јединице из Црне Горе биле размештене на Кордуну, коме би оне биле потчињене?

Александар Васиљевић: Петој војној области.

Џефри Најс: А оне да би се разместиле и биле потчињене, да ли би за то било потребно одобрење команданта републичке ТО? Да ли би било потребно њихово одобрење за тако нешто?

Александар Васиљевић: Ја претпостављам да би требало.

Џефри Најс: За јединице које долазе из Републике Србије, чије би овлашћење било потребно да би те јединице могле да се разместе?

Александар Васиљевић: Ја мислим да би требало о томе да дâ сагласност председник републике као врховни командант тих јединица у републици, или би то могло да иде по линији врховне команде од председништва према републици и према ЈНА.

Џефри Најс: ЈНА и сукоб у Хрватској, то је параграф 27. По вашем искуству и по вашем схватању, генерале, мислим да је ЈНА имала циљеве, и ви кажете да су постојала три таква циља. То је пасус 27. Која су била прва два циља, што се вас тиче, циља ЈНА у току развоја сукоба?

Александар Васиљевић: Тај сукоб је имао различите етапе, али први и основни циљ је био у првој фази да ЈНА раздвоји сукобљене стране у сукобу у којем она није учествовала. Те сукобљене стране су биле српске снаге на простору Хрватске и паравојни састави у Хрватској. Касније, циљеви су да се пре свега заштите јединице ЈНА, које су биле тада у највећој мери у блокираним објектима и касарнама на простору Хрватске. И негде од септембра, можда августа или септембра 1991. године, говори се и о заштити угрожених народа

који су на том простору били нападнути било са које стране. Конкретно се у том времену о којем говоримо, септембру 1991. године, радило о заштити српског народа у неким крајевима Банија, Лика, Кордун, где је дошло до борбених дејстава и до напада Збора народне гарде, који се у то време већ био конституисао као војска.

Џефри Најс: По вашем мишљењу, да ли је било говора о томе да ЈНА намеће политичко решење за ту кризу?

Александар Васиљевић: Никада, ни у једном периоду ЈНА није нити наметала решења и путеве изласка из кризе, а прокламовано је било, и ја колико знам, ЈНА се придржавала тога да ће сачекати политичка решења и поступити по њима.

Џефри Најс: 30. јуна 1991. године да ли је Борисав Јовић јавно најавио један циљ, а да ли се ви сећате шта је то било?

Александар Васиљевић: Сећам се. То је била 19. седница Савезног савета за заштиту уставног поретка, на којој сам био и ја присутан, а на којој се расправљало о сукобу у Словенији. У најкраћем, одговорно питање које сте поставили, Борислав Јовић, који је председавао том седницом, изнео је став за који сам ја тада први пут чуо, да не треба никог, па ни Словенце, присиљавати да остану у Југославији ако они то неће, и да војска, односно ЈНА, треба да изађе, да се повуче из Словеније и да изађе на нове границе, а да конкретно није говорио које су то границе.

Џефри Најс: Доказни предмет 387 табулатор 3, ти документи се баве овом темом. Да би уштедели на времену, молим да се један документ дâ сведоку, а енглеска верзија да се стави на графоскоп. Моја уобичајена пракса је да оригинал ставим на графоскоп. Имам јако пуно материјала кроз који треба да прођемо, осим ако не добијем друге инструкције. Ја ћу једноставно оригинале дати сведоку и директно прећи на енглески превод. Генерале, да ли пред собом имате директиву о употреби оружаних снага?Ако је погледамо, видимо да пише „10. децембар 1991. године, од савезног секретара за народну одбрану", и ту се налази директива о употреби оружаних снага у наредном периоду. То је потписао генерал-мајор Полић. Сама директива је на наредној страни. Молим да послужитељ окрене страну. У дну стране у пасусу 3 под насловом „Југословенска народна армија и ТО", молим да пређемо на наредну страну, на врх стране број 3. У том пасусу се каже: „Наше оружане снаге улазе у нови изузетно значајан период реализације крајњих циљева рата: заштите српског становништва, мирног разрешења југословенске кризе и стварања услова за очување Југославије за оне народе који желе да у њој живе. Зато је очување борбене готовости ЈНА и оружаних снага у целини и даље тежишни задатак свих нивоа руковођења и командовања." Прелазимо на последњу страну. Видимо да је то потписао генерал Вељко Кадијевић. Генерале Васиљевићу, да ли тај налог или та директива одговара вашем схватању циљева ЈНА у то време?

Александар Васиљевић: Па ја мислим да сам у претходном одговору већ рекао, и то је идентично са оним што је казано. Ја сам говорио о периоду негде око септембра...

Џефри Најс: У том случају, генерале, можемо да наставимо даље. Прелазимо на питање оружавања Срба у Хрватској. То је страна 6 пасус 36. Да ли сте ви,

генерале, почетком 1991. године сазнали о инциденту у коме је учествовао човек по имену Аркан у Двору на Уни?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Шта је он тада радио и ским је то радио?

Александар Васиљевић: По ономе што је било објављено и преко средстава информисања, он је ухапшен од МУП-а Хрватске са Стевановић Зораном и Бамбићем, не сећам се његовог имена, у Двору на Уни, и том приликом је код њих пронађено оружје које су транспортовали.

Џефри Најс: Ко је стајао иза тог снабдевања оружјем, онако како сте ви то схватили на основу информација које сте примали у то време?

Александар Васиљевић: Па ја сам схватио да је иза тога на неки начин стајао МУП Србије, а ово из разлога што ми је познато да је тадашњи министар унутрашњих послова Србије Радмило Богдановић интервенисао код министра унутрашњих послова Хрватске Јосипа Бољковца да Аркан и ова његова два сапутника буду ослобођени и враћени у Србију.

Џефри Најс: Да ли знате који су били услови те трансакције? Да ли знате да ли је неки новац променио руке?

Александар Васиљевић: Мени то није познато.

Џефри Најс: Параграф 38. Дошло је до одлуке, односно до покушаја да се у Председништву СФРЈ донесе одлука да се прогласи ванредно стање. Међутим, таква одлука није донешена. После тога, да ли је дошло до обрасца по коме су се Срби наоружавали?

Александар Васиљевић: Према подацима које је имала Управа безбедности ЈНА у то време, мање количине оружја су ишле из Србије према Книнској Крајини. По мојим сазнањима, то је рађено било у три туре. Радило се о ловачком оружју које је набављено преко радне организације „Спорт" у Београду, а посредством фирме „Универзал". То оружје је већим делом било враћено након изласка у јануару 1991. године, након изласка наредбе Председништва Југославије о разоружавању паравојних састава. Иза тога, ја немам нека прецизна сазнања, знам општу ситуацију, након неуспелог покушаја у марту 1991. године да се изврши опште разоружавање и Хрвата који нису вратили оружје по ранијој наредби. Моја сазнања су указивала да је кренуло нешто обимније наоружавање српских снага у Книнској Крајини. У том периоду, то је почетак 1991. године, почиње и обука, долазимо до сазнања да почиње обука добровољачких јединица у кампу у Голубићу поред Книна.

Џефри Најс: Хвала вам. Ми ћемо благовремно прећи на обуку.

Ричард Меј: Господине Најс, стигли смо до тренутка кад треба прекинути данашњу расправу.

Џефри Најс: Да, али ипак доста смо већ урадили, часни суде.

Ричард Меј: Господине Васиљевићу, ми ћемо сада прекинути расправу. Молим вас да се вратите сутра ујутру у 9.00 да наставите ваше сведочење. Молим вас, такође, да имате на уму да за време прекида расправе и у било које друго доба не говорите ни са ким о свом сведочењу све док се оно не заврши, укључује и чланове тима тужилаштва. Расправа се прекида до сутра ујутро. Молим устаните.

X.
Четвртак, 6. фебруар 2003. године

Председавајући судија Ричард Меј: Изволите, господине Најс.

Тужилац Џефри Најс: Параграф 39. Генерале, јуче смо се бавили наоружавањем Срба у другој половини 1991. године. Да ли сте имали сазнања о појединачним случајевима предаје малих количина оружја Србима од стране појединих припадника ЈНА?

Сведок Александар Васиљевић: Да, то је тачно. Био сам...

Џефри Најс: Желим да наведем два примера из вашег резимеа. Да ли је био један официр безбедности по имену Чедо Кнежевић, и ако јесте можете ли нам рећи шта је он урадио вези са тим?

Александар Васиљевић: Колико сам ја сазнао он је био у Бихаћу у контраобавештајном одељењу, које се из Загреба преместило на ту локацију. И у том периоду је вршена евакуација неких складишта територијалне одбране и ЈНА са простора који су већ били угрожени од Збора народне гарде и он је једну количину, ја не знам која је, пребацио на неки начин до Земуна, до Батајнице и планирано је да ваљда негде по Славонији. Међутим, начелник одељења безбедности је сазнао за то и то је спречио.

Џефри Најс: Други пример, у фебруару 1992. године, да ли је био један пуковник Зечар који се такође ангажовао у достави оружја?

Александар Васиљевић: Он је радио у Управи безбедности и такође једну количину оружја требао да пребаци, колико се ја сада сећам, негде према Српским Моравићима и у томе исто био откривен тако да ни то оружје није отишло. Када сам ја испитивао, јер је он био код мене зашто је то радио он је навео неке старешине по чијем одобрењу је наводно то учинио без мог знања.

Џефри Најс: Да ли је он рекао одакле су дошла та овлашћења?

Александар Васиљевић: То нису била писмена овлашћења. То је изгледа била усмена сагланост једног генерала.

Џефри Најс: Да ли сте ви критиковали тог пуковника за то што је урадио? Ако можете помозите нам, реците нам да ли је он конкретно навео име.

Александар Васиљевић: Да, он је то урадио по одобрењу генерала Животе Панића.

Џефри Најс: Параграф 42. Да ли вам је било познато какву врсту оружја су носиле одређени паравојни састави, и посебно какву врсту аутоматског оружја су имали?

Александар Васиљевић: Па ја нисам имао тада неке конкретне податке, мислим о врсти наоружања по паравојним групама, али сећам се да је једна врста била карактеристична. Радило се у Славонији о аутоматима томпсонкоји су били више трофејни, а они су били карактеристични више по томе што их је поседовала Територијална одбрана Србије тако да највероватније да је то оружје из складишта Територијалне одбране Србије.

Џефри Најс: Било вам је познато да се то десило у Источној Славонији? Да ли је то урадила локална српска Територијална одбрана или су то урадиле паравојне организације, паравојне групе или једини и други?

Александар Васиљевић: Тај конкретан случај су биле паравојне групе.

Џефри Најс: Да ли знате какву врсту оружја је имала локална српска Територијална одбрана у Источној Славонији?

Александар Васиљевић: Не знам, немам тај податак, нисам имао прилику да то видим.

Џефри Најс: Када се ЈНА повукла, да ли знате шта се десило са делом наоружања које је остало у складиштима ЈНА?

Александар Васиљевић: Један део наоружања из складишта која нису благовремено евакуисана заробиле су снаге ЗНГ на том простору. А из складишта која су правовремено евакуисана оружје је извлачено у дубину територије. Један део наоружања је ишао на простор Босне и Херцеговине у складишта јединица ЈНА које су се тамо тада налазиле, а у то време се конституишу већи састави и већи број јединица Територијалне одбране у Крајини и део тог наоружања је био намењен и за те јединице за наоружавање по материјалној формацији која је била прописана.

Џефри Најс: Молим да се сведоку покаже табулатор 4 да га он погледа пре него што затражим да се уведе као доказни предмет, поставићу неколико питања у вези с њим. Генерале Васиљевићу, погледајте овај документ, упознајте се с њим, а онда ћу вам ја поставити неколико питања. Мислим да је то документ који је вама лично познат. Када сте ви први пут добили овај документ, или боље да кажем када сте га први пут видели?

Александар Васиљевић: Први пут сам видео документ негде крајем 1990. године. Конкретно почетком децембра 1990. године када је рађено на документовању наоружавања и код Срба и код Хрвата у целој Хрватској па и шире.

Џефри Најс: Да ли сте ви видели и разговарали са особом која је дала ову изјаву?

Александар Васиљевић: Не, ја нисам разговарао. Разговарао је орган безбедности у Книну.

Џефри Најс: А да ли вам је та изјава показана током обављања ваше дужности као изјава некога са ким је обављен разговор у вези са илегалним наоружавањем?

Александар Васиљевић: Да, да, то је све рађено у фази да је припремано разоружавање свих паравојних састава у Хрватској.

Џефри Најс: Да ли сте касније сазнали да за неке разлоге због којих не би требало веровати овом конкретном сведоку у о ономе што је рекао о илегалном наоружавању у својој изјави?

Александар Васиљевић: Не, и било је више изјава које су узете од једног броја лица српске националности у Книнској Крајини и мање-више оне су биле идентичне.

Ричард Меј: Господине Најс, дајте да се позабавимо прихватљивости ове изјаве.

Џефри Најс: Господине, управо зато и постављам ова питања с обзиром на приступ који смо имали јуче. Ово је изјава која је противна интересима онога ко је дао ову изјаву. Посебно сам заинтересован за страницу 4 и 5 на енглеском, где су речи у вези са илегалним наоружавањем грађана. То је прича

која је дата у то време, јер је то сведок видео сам током обављања својих дужности, а његове дужности су биле да такве ствари истражује. То је био део материјала који му је пристизао и који је био конзистентан по садржају и од тада није било никакавог раулога да се та изјава одбаци, као ни оно што је у њој наведено.То је слично изјавама које су стављене пред сведока јуче, а искључене су из доказног материјала. Нема сумње да је она у томе иста, али је различита у квалитету и у карактеру јер то није ретроспективни поглед направљен после неколико година који би, на пример, затражио да се примени одређени поступак, већ је то нешто што је сведок сам разговарао са том особом. Он није био један од официра који су обављали разговор, њему је овај документ предат накнадно. Да је он био особа која је обављала разговор са сазнањем или признањем које је испитивана особа дала директно сведоку, онда бих ја без размишљања тражио од већа да прогласи да то потпада под информације „из друге руке" које су нама овде прихватљиве. У овом конкретном случају, оних неколико дана који су протекли од дана сачињавања изјаве и описа околности и дана када је сведок примио изјаву даје већу дискреционо право да је прихвати или не прихвати. И догађајима о којима давалац изјаве говори у параграфима на странама 4 и 5 су сви врло недавни, они су из периода од октобра 1990. до децембра 2000. године.

Ричард Меј: На који начин се то разликује од изјава које смо јуче искључили, а оптужени је тражио да их уведе као доказни материјал? То су били записи разговора о догађајима.

Џефри Најс: Па пре свега, као што сам већ рекао, то је изјава која је забележена у тренутку када се то дешавало. Затим, то је јасна изјава која је против интереса онога који је дао изјаву, против интереса сведока. И у то време сам сведок је обављао своје професионалне дужности и распитивао се о тим стварима о тим питањима наравно у одређеним јурисдикцијама. Таква изјава је била искључена и било би спорно њена прихватљивост међутим, ми у тим околностима тражимо њено прихватање али пре тога желим да нагласим да се на страници 4 помиње 1991. година. Међутим, ја сам сигуран да је то грешка у преводу, да је у питању 1990. година. Захвалан сам госпођи Уерц-Рецлаф, јер сведок овде у својој изјави потврђује тачност ове изјаве. Мислим да је грешка у преводу у писменом преводу када се каже да је 1991. година.

Судија О-Гон Квон: Дакле, по вашем мишљењу, није довољно да се изнесе садржај ове изјаве само сведоку?

Џефри Најс: Мислим да јесте прикладно да му се изнесе садржај ове изјаве, посебно с обзиром на чињеницу да је он први видео ову изјаву.

Ричард Меј: Изволите, господине Кеј.

Амикус кури Стивен Кеј: Наравно, онај ко је дао изјаву није сведок у овом поступку, тако да му се не може дати титула сведока, јер то не одговара предмету и материји којом се ми овде бавимо. Мени се заправо чини да ово потпада у тачно ону категорију коју смо покушавали да искључимо из доказа везаних за обе стране, то произвођење изјава које су дали људи који нису сведоци и које се, те изјаве, укључују у процес као доказни предмети. По нашем мишљењу, ово не би требало да се догађа овде јер овоме овде није место. Не постоји разлика између овог става и нечега другог што је на пример

оптужени покушао да уради пре неки дан. А онда, такође, постоје и остале изјаве које смо имали.

Ричард Меј: Слажемо се.

Џефри Најс: Онда молим да се то повуче.

Ричард Меј: Да, повлачимо табулатор 4.

Џефри Најс: Молим да се онда табулатор 5 стави пред сведока. Табулатор 5, енглеска верзија молим да се стави на графоскоп. Генерале, сада гледате документ од Првог крајишког корпуса. Генерал мајор Талић је потписник. Датум је 31. август 1992. године, то је инвентар оружја које је издато, у вези са вашим поверљивим налогом. „Додали смо инвентар издатог оружја штабовима, јединицама Територијалне одбране дакле, структурама изван оружаних снага од почетка активности са циљем да се заштите Срби од геноцида у Хрватској и Српској Републици. Оружје и опрема који су навени на овој листи, издавано по реверсима и још увек се књиговодствено воде код јединица Првог крајишког корпуса које су узеле наоружање, те вас молимо да нам дате ваш став по овом питању". И онда имамо табелу са оружјем, списак наоружања и опреме која је издата Територијалној одбрани, штабовима, командама Територијалне одбране из 5 корпуса и видимо пушке, пушкомитраљезе и тако даље. Да ли овај документ одговара вашем сећању у вези са оружјем које је издато? Да ли имате неки коментар?

Александар Васиљевић: Овај документ је из Првог крајишког корпуса из августа 1992. године. Дакле, у време када ја нисам у активној служби у Војсци Југославије и ја не могу да дам оцену веродостојности печата војне поште и потписа команданта корпуса, јер, тај потпис никада нисам виђао. Међутим, из овог табеларног прегледа у наслову горе стоји да је то преглед издатог наоружања и опреме штабовима и јединицама Територијалне одбране из петог корпуса. А то је управо оно о чему сам говорио да је део наоружања ишао из неких јединица ЈНА за наоружавање јединица Територијалне одбране које су се у то време конституисале и формирале по формацијама.

Џефри Најс: Хвала лепо.

Табулатор 6, молим енглеска верзија на графоскоп. Датум 25. април из Друге војне области МУП-у РСК и станици МУП-а у Кореници. Параграф за који смо, ми, пре свега заинтересовани: „На основу решења Савезног секретаријата за Народну одбрану, строго поверљиво, у циљу попуне муницијом МУП-а Републике Српска Крајина издаје се из нашег складишта Голубићи без накнаде за потребе станице МУП-а Кореница..." И онда се набраја муниција, у милионима, меци 7,62 mm, затим, ручне бомбе М-75, 6.000 комада и тако даље читав списак. Поново ако чак и нисте видели овај документ раније, да ли овај документ долази на основу налога или решења Савезног секретаријата за Народну одбрану и да ли је то нешто што одговара вашем искуству из тог времена?

Александар Васиљевић: Да, одговара због тога што је ово фаза када је по Венсовом плану требало да се изврши демобилизација активних састава на подручју Книнске Крајине и да се конституишу јединице Територијалне одбране и милиције чије наоружање је требало да буде под кључем и под контролом међународних снага. И када су те јединице конституисане, које

треба да буду стављене у резервни састав, један део опреме и наоружања је из ЈНА упућиван на терен да би те јединице могле да буду комплетне. Ја поново подвлачим да се не ради о оружју и муницији за активне саставе, него за резервне саставе на том простору који ће бити под контролом међународних снага.

Џефри Најс: Табулатор 7, молим документ у оригиналу пред сведока, а молим прву страницу на графоскоп. „Команда Друге војне области", на врху странице. „Врло хитно, 24.април 1992. године ССНО. Од МУП-а СР БиХ примили смо захтев строго поверљиви број 11 од 23. априла 1992. године за уступање МТС на коришћење за потребе одреда милиције специјалне намене при центру Службе безбедности Бања Лука". И онда је списак опреме хеликоптера и тако даље. И ако сада пређете три странице и дођете до претпоследње странице на енглеском, односно последње странице на српском. „Захтев вам достављамо у складу са наређењем начелника Генералштаба Оружаних снага СФРЈ. Мишљења смо да би захтеву требало удовољити првенствено за она средства која се не могу наћи на тржишту и о количини која може обезбедити најнужније потребе", потписао генерал-пуковник Милутин Кукањац. Која је била његова функција у то време, генерале?

Александар Васиљевић: Био је командант Друге војне области у Сарајеву.

Џефри Најс: Видимо о чему је овај документ, да ли имате неки коментар у вези с тим или документ говори сам за себе.

Александар Васиљевић: Прво, познајем потпис генерала Кукањца и препознајем га на факсимилу овог акта. И друго, ово је период након што се МУП Босне и Херцеговине поделио на два дела јер, из њега је изашао српски део МУП-а и направио МУП Републике Српске. Ја бих рекао да је ово један мегаломански захтев јер се траже 4 хеликоптера и још два транспортна тежа и то не би коментарисао да ли је објективан овај захтев по ономе шта тражи. Али са задње странице, кад се овај захтев прослеђује према Генералштабу Оружаних снага, то проистиче из једног стања у којем су овакви састави и друге јединице које су се конституисале на терену имале праксу да се непосредно обраћају најближим командама за помоћ у материјално-техничким средствима. И онда је уследило наређење начелника генералштаба којим командама скреће пажњу да на те захтеве не могу непосредно одговарати, него своје мишљење прослеђивати у генералштабу у Београду и доносиће се коначна одлука о сваком захтеву појединачно.

Џефри Најс: Оно што видимо овде је да се помаже армији босанских Срба, је ли тако? Одговорите само са да или не.

Александар Васиљевић: Ја немам превод.

Џефри Најс: Следећи доказни предмет је пресретнути разговор, то је већ коришћено. То је доказни предмет 353, табулатор 39, разговор између Караџића и оптуженог. Датум је 23. септембар 1991. године и то је изјава која је уведена путем овог сведока, нећу сада трошити време да се бавимо садржајем овога, можемо то да уведемо путем ове изјаве. Табулатор 8. Да ли сте ви слушали тај пресретнути разговор, генерале, који је овде неведен? То је доказни предмет 353, табулатор 39, и да ли сте могли да идентификујете гласове на том разговору као гласови Караџића и оптуженог.

Александар Васиљевић: Ја сам слушао више разговора где сам могао да идентификујем, па и да дам неку оцену о садржају који се води. И не знам о ком се конкретно разговору ради, али они који су мени показивани...

Џефри Најс: Погледајте нешто од тих разговора, неки су под бројем 353, табулатор 39, а гласови који су ту наведени су ти који јесу, а ви сте наравно потписали изјаву.

Александар Васиљевић: Није ништа спорно, сви разговори који су наведени на овом документу ја сам их прегледао изворно и потврђујем да сам дао такву изјаву, ако треба нема проблема.

Џефри Најс: Молим да сада пређемо на обуку добровољаца. Часни суде, ми ћемо можда пустити пар пресретнутих разговора, не више. Чисто да би сведок потврдио своју идентификацију тих гласова тамо где је материјал већ размотрен или да нам повремено да резиме онога што зна на основу тих пресретнутих разговора. Генерале, да пређемо сада на обуку добровољаца, да ли је Управа за безбедност сазнала за Френкија Симатовића у Крајини и ако јесте када је то било и у ком смислу?

Александар Васиљевић: Па то је била прва информација негде у јесен 1990. године. У том периоду немамо потпуне идентификационе податке. Знамо за назив Френки и за присуство тог човека на подручју Крајине и да је у то време био функционер МУП-а Србије.

Џефри Најс: Да ли сте сазнали за особу по имену Капетан Драган и ако јесте шта сте о њему сазнали?

Александар Васиљевић: Капетан Драган је по сазнањима нашим појавио се у Книну негде почетком 1991. године. Он је вршио обуку добровољаца из Книнске Крајине у кампу или у објекту Голубићи. Доста је времена прошло док његов идентитет није установљен а под тим подацима који су касније и потпуни, овај, потврђени он је дошао из Аустралије посредством људи из Државне безбедности Србије чији је био вероватно неки извор, нека врста извора или позиције. Када сам био у Шиду, то је 28. октобра 1991. године, у вези са одређеним околностима око злочина који су почињени у том селу имао сам кратак сусрет са тадашњим органима безбедности Прве војне области који су били стационирани у Шиду... (избрисано по налогу Судског већа).Том приликом, он ми је рекао да на подручју Шида и околина има неколико паравојних добровољачких јединица које нису под командом ЈНА и неких кампова где се врши прихват и обука тих добровољаца за које се касније не зна где одлазе и ко их упућује. Један од таквих кампова је био камп Липовача који је имао негде по његовом сазнању око 100 добровољаца. Покушавали су неке старешине његове из безбедности, из његовог сектора ту где се налазио да дођу до тог кампа али није био дозвољен улаз. Ту је била јединица Мирка Јовића која је имала назив „Душан силни" и која је непосредно извршила злочин у Ловасу. Затим, појављивао се један одред како су га звали „Црногорац" који је био мобилан са више возила и који се премештао с једног терена на други. Иза овог одреда су стајали људи из МУП-а конкретно, по његовим сазнањима је Радован Стојчић Баца имао јурисдикцију над њиме. Затим је изнео да се у Ердуту налази јединица Ражнатовић Аркана чије је бројно стање осцилира. Од неколико десетина до две или три стотине људи. И

задња јединица које се ја сећам то је по називу је била специјална јединица, јединица специјалне полиције којом је командовао Василије Мијовић. Та јединица је оперисала негде касније на подручју Барање а имала је свој камп на неком Салашу код Сомбора. Значи то су моја сећања из тог периода.

Џефри Најс: У реду, једина појединост коју ћемо добити на другом месту, али можда ипак да то сад урадимо. Центар за обуку Капетана Драгана се налазио близу ког града или села у Книну?

Александар Васиљевић: Значи налази се у Голубићу код Книна. Ја сам, рекао био, споменуо сам да је било у Голубићу.

Џефри Најс: Ја сам то превидео. Часни суде, можемо ли да пређемо на затворену седницу накратко.

(затворена седница)

Џефри Најс: Можете ли нам рећи шта се догодило када су позвани резрвисти у Србији у ЈНА и шта је, какав је био став оптуженог у односу на мобилизацију резервиста и употребу добровољаца?

Александар Васиљевић: У Србији су били проблеми око одзива резервиста 1991. године. Велики број тих јединица, ратних јединица ЈНА није могла, а и неке које су биле са великим проблемима формиране, убрзо су се распадале. Оптужени је говорио да ми никога нећемо силом терати, овај, да иде у рат и стога је произашло да ће у ЈНА одлазити само они који добровољно хоће. Практично, последица на терену је била да велики број војних дезертера МУП-а Србије није хтео да процесуира и да их приводи у јединице па је отворен широк простор за разне добровољачке групе које су често имале и страначка обележја и мобилисана и послата од појединих странака ради њиховог политичког имиџа у то време. ЈНА...

Џефри Најс: Пре него што наставимо, у исто време док је било тих потешкоћа са мобилизацијом и са оним што би се могло окарактерисати као они који су избегавали да се одазову, нисам сигуран, али да ли је Територијална одбрана Србије дала било какве понуде да обезбеди трупе за ЈНА?

Александар Васиљевић: Да, ја сам био на једном састанку. То је било Министарство одбране Србије, негде крајем октобра 1991. године, где је расправљано између осталог и о слабом одзиву и слабој попуни јединица ЈНА. И тада је команадант Територијалне одбране Србије рекао да они немају никаквих проблема са попуном јединица Територијалне одбране и да може да понуди армији да неке јединице буду ангажоване где то буде било потребно. Да ли је дошло до тог званичног предлога, мени није познато али знам да су неки Територијални одреди из Србије били ангажовани на славонском ратишту.

Џефри Најс: Као што сте нам већ рекли, овлашћење да се користе јединице ТО на тај начин, може само да дође од кога у крајњој истанци?

Александар Васиљевић: Ја мислим да је само од председника републике.

Џефри Најс: И само нешто да рашчистимо што сам пропустио јуче док смо разговарали о властима у Лици. Часни суде, то је параграф 24. Када говоримо о томе да би се одговарајућа надлежност користила ако би се користили јединице из Лике или Ловаса или Ваљева, или кад би се на пример користиле територијалне јединице из Црне Горе на Кордуну, да ли ви кажете да су

се такви размештаји десили и да је за то била потребна надлежност, тј. одобрење и самог председника?

Александар Васиљевић: Значи, ја знам да су те јединице биле на овим просторима које сте ви навели а рекао сам да претпостављам и сматрам да је то, таква одлука у надлежности председника републике. Због тога што је то ипак категорија коју ја, за коју ја нисам експерт да знам која су овлашћења председника републике. Знам начелно да је он врховни командант и да по томе он даје одобрење за такву употребу јединица.

Џефри Најс: Да се вратимо сада на то што сте сада говорили о добровољцима који су били везани за политичке партије, то је параграф 48. Да ли је у једном кратком периоду било центара, од којих два у Србији, да се обучавају добровољци? Један је био у Смедеревској Паланци а други у Војводини.

Александар Васиљевић: Да, то су центри које је покушала да организује ЈНА да би прихват добровољаца текао у складу са прописима. Међутим, ти центри су кратко време функционисали а ја се сећам тог екцеса са овим центром у Паланци јер сам добио извештај да ту долазе људи са страначким обележјима, неуредни, са брадама и нису хтели да прихвате облачење униформи ЈНА и стављање тада важећих ознака, затим нису хтели да се раздвајају као компактна целина. Направили су и нереде, излазили су у град и тамо је дошло до екцеса, до разбијања излога неких радњи које су држали Албанци у том месту.

Џефри Најс: И да ли је тачно да та два центра нису дуго радила?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Сада прелазимо на српску Територијалну одбрану у Хрватској.

Можете ли нам рећи нешто о томе? Ако можемо да користимо термин Источна Славонија. За Источну Славонију, Барању и западни Срем, можете ли да нам кажете разлике између начина на који је радила ТО у Крајини и у Источној Славонији?

Александар Васиљевић: У најкраћем, у Крајини ТО се конституише на основу до тада важећих принципа по којима се конституишу штабови и јединице. То је подразумевало да штабови ТО углавном су били попуњавани активним старешинским саставом. Конкретно ту у Крајини је један број старешина редовним путем преко територијалне управе послат на командантске дужности те јединице ТО. То је био генерал Ђујић, који је био постављен за команданта штаба Територијалне одбране. Те јединице су биле потчињене тамошњим јединицама ЈНА у дејствима. За разлику од овога, у Источној Славонији мени није познато да је било који активни старешина ЈНА био упућен за команданта неког штаба ТО у источној Славонији. Чак су и они који су се налазили на тим дужностима до почетка рата у источној Славонији били смењивани.

Конкрентно знам за такву смену и команданта и начелника штаба и органа безбедности у општинском штабу Територијалне одбране у Шиду. Тако да је то за разлику од овога на простору Источне Славоније, то су легалне јединице ТО. Један од људи који су били на челним тим функцијама, који су у ствари руководили јединицама Територијалне одбране, колико се сећам био

је генерал Мандарић који се налазио на истуреном командном месту Прве војне области заједно са генералом Животом Панићем што је сасвим природно да се сада у једној таквој операцији врши координација дејстава између ЈНА и јединица ТО.

Џефри Најс: Да прођемо кроз пар детаља. Помињали сте генерала Ђујића, мислим да је он био активни официр ЈНА и који постављен је за команданта ТО САО Крајине. Мислим да сте рекли да је кадровски сектор, морам то да проверим, постављањем генерала на тај положај је тражило овлашћење са ког нивоа?

Александар Васиљевић: Генералису…

Слободан Милошевић: Господине Меј...

Ричард Меј: Господине Милошевић, изволите.

Слободан Милошевић: Имам примедбу. Господин Најс погрешно води испитивање сведока, јер је у сведочењу Бабића већ показано да је он на своју руку поставио тог Ђујића који је био пензионисан. Дакле, пензионер а не никакав актуелни генерал кога је поставио ССНО. А он сведока пита какво је правило када се поставља генерал, ваљда мора да одлучи...

Ричард Меј: Дозволите сведоку да сведочи о ономе што он зна. Њега неће водити заступник, он само даје сведочење о ономе што он зна и разуме. Господине Најс, немојте водити сведока. Изволите.

Џефри Најс: По вашем схватању са ког нивоа и ко је поставио генерала Ђујића на тај положај?

Александар Васиљевић: Ја, колико знам, Ђујић је био у инспекцији оружаних снага СФРЈ. Генерале поставља на било коју дужност указом Председништво Југославије и ја колико се сећам он је из инспекције оружаних снага отишао у Крајину. Да ли је пре тога био промењен статус служби ја то не знам.

Џефри Најс: Дакле, Председништво Југославије је својим декретом постављало генерале и чији би потпис у крајњој инстанци очекивали за такво постављење, за такво овлашћење.

Александар Васиљевић: Значи председника председништва или некога кога заступа.

Џефри Најс: Да ли се сећате ко је то био у то време?

Александар Васиљевић: Не.

Џефри Најс: Још мало детаља.

Када је реч о Источној Славонији, можда сте већ поменули а да сам ја превидео, ви сте говорили о томе како мислите да се тамо успоствљало али да ли имате неку документацију која подржава та ваша сазнања?

Александар Васиљевић: Поред онога што има забележено од 28. октобра у мојој радној бележници. То су кадровске промене извршене у Штабу територијалне одбране у Шиду. Сећам се и 25. фебруара 1992. године, састанка који је био у Вуковару између генерала Животе Панића, генерала Мандарића, Јовице Станишића, Радована Стојчића Баџе и Горана Хаџића. Где је извршено постављање нових команданата Штаба територијалне одбране у Вуковару. На те дужности су, по ономе како је мене обавестио орган безбедности постављена су два функционера МУП-а, тадашња два функционера МУП-а Србије.

Џефри Најс: Извините за тренутак. Молим вас, генерале. Дајте нам детаље, ја схватам да је ово још рана фаза вашег сведочења, да ли је реч о материјалу који бисте изнели на јавној седници или бисте радије то учинили на затвореној?

Александар Васиљевић: Није проблем, могао бих да изнесем и тај део.

Џефри Најс: У реду.

Александар Васиљевић: Значи постављени су Ђурчић Бранко и још један чијег имена се сад тренутно не могу сетити. Дакле, постављају се људи из МУП-а на дужности команданта МУП-а Србије и на дужности команданта штаба ТО у Вуковару, а не војна лица или војни стручњаци за то јер је таква пракса иначе била.

Џефри Најс: Ина крају, када смо на овој теми, да ли сте приметили присуство група као што су „Душан силни" и да ли је то на неки начин разликовало деловање у Крајини, операције у Крајини од операција у Источној Славонији?

Александар Васиљевић: Па јесте, мислим да је било покушаја неких странака из Србије да дођу веће групе добровољаца у Крајину и знам да је то на том терену нерадо прихватано и да су углавном те групе враћане најкраћим путем. Ради се, сад ми је у сећању, значи групација, једна већа групација из СПО која је била и зна се касније да су двојица челних људи из тог одреда страдали у Крајини а на подручју Крајине нису харали да тако кажем ти назови-добровољачки састави који нису били под легалном командом Територијалне одбране или армије. Или нису могли дуго опстати као такви. За разлику од тога у Источној Славонији је ситуација обрнута.

Џефри Најс: Иjош пар детаља пре него што пређемо можда на затворену седницу уз дозволу већа. Говорили сте о генералу Мандарићу који је био командант редовне Територијалне одбране Војводине и био је присутан на истуреном командном месту прве војне области. Да ли је то било у војном објекту Карађорђево у граду Младеново?

Александар Васиљевић: Ја не знам да ли је то град, овај, значи ради се о тој локацији коју смо ми имали.

Џефри Најс: У реду.

Рекли сте да је он тамо долазио редовно или, да ли сте рекли да долази редовно или нередовно. Ако је био тамо редовно, какав је то значај имало?

Александар Васиљевић: Па редовно је био због тога што је било јединица Територијалне одбране из Војводине и због тога што је он био у то време комадант ТО Војводине тако да је био непосредно са командантом Прве војне области и на тај начин је вршена координација дејстава јединица ТО и ЈНА.

Џефри Најс: Да је била редовна и потпуно ефикасна Територијална одбрана у Источној Славонији да ли бисте очекивали да генерал Мандарић буде редовно тамо?

Александар Васиљевић: То зависи од конкретне ситуације, мислим ништа није неуобичајено, чак је пожељно да у таквим условима два команданта буду заједно.

Џефри Најс: У реду. Малочас сте споменули јединицу која се звала „Шајкашка бригада", ако нисте можда сам ја то пропустио али ако нисте можете ли нам рећи шта сте за њих сазнали.

Александар Васиљевић: Не, ја сам то навео као илустрацију да су биле јединице ТО Војводине на простору Источне Славоније. Значи када сам говорио о легалним тим јединицама и то је назив једне такве јединице ТО.

Џефри Најс: Молим да пређемо на кратко на затворену седницу.

(затворена седница)

Џефри Најс: Господине генерале, да ли је одржан један састанак 25. фебруара 1992. године у Ердуту? Извините, управо ми је речено да сте ви већ о томе говорили. У том случају повлачим питање, дајте ми само тренутак. Извињавам се, нисам се додирнуо свих детаља параграфа 58, мислим да сте га ви покрили барем део. Говорили сте о састанку 25. фебруара 1992. године у Ердуту, али можете ли нам рећи још једном ко је био на том састанку.

Александар Васиљевић: Па рекао сам да је расправљано око постављења у општинском Штабу територијалне одбране Вуковар. Да је био генерал Живота Панић, генерал Мандарић, Јовица Станишић, Радован Стојичић Баџа и Горан Хаџић.

Џефри Најс: Какве су одлуке донесене у вези са тим ко ће бити командант ТО у Вуковару?

Александар Васиљевић: Па рекао сам то да су постављена два човека из састава МУП-а Србије.

Џефри Најс: Хвала. Часни суде у овом делу резимеа смо назначили да је ту карта, доказни предмет 327, табулатор 12, и можда би било корисно већу да би могао географски да се оријентише. Пре него што пређемо на другу кратку затворену седницу, генерале, мислим да сте рекли да је било разлике у односу према вама и у односу према Аркану када сте дошли у посету српском министарству одбране. Можете ли нам то укратко објаснити?

Александар Васиљевић: Могу. На улазу у министарство одбране, иако сам био у теренској унифирми, на пријавници је тражено да оставим оружје, да је такав пропис. То је било чудно и с обзиром на време и да сам био у теренском оделу а не у службеној одећи, а мени је било познато да је на неке састанке код некога, овај, долазио и Ражнатовић у истом том министарству и да је улазио са хеклером, аутоматским оружјем и ја сам реаговао зашто се мени као генералу одузима оружје а Аркан улази са аутоматом. И он је човек срдачно одговорио, каже, али ви нисте Аркан.

Џефри Најс: Морам да се исправим у вези са картом. Дао сам погрешну референцу што ћу поправити касније.

Секретаријат: Часни суде, то је доказни предмет тужилаштва 326, табулатор 12.

Џефри Најс: Док сте још били на челу Управе безбедности, да ли сте открили било какву везу између ангажовања добровољаца и политичких странака? Ви сте мало већ о томе говорили, али сам заинтересован за ваше коментаре или запажања у вези са било чиме што је рекао Шешељ?

Александар Васиљевић: Па прво ово што питате, то је тамо где живим опште позната ствар. А конкретно око ангажовања чланова Радикалне странке у те добровољачке саставе који су упућивани на славонско ратиште ја се сећам емисије Би-Би-Сија „Умирање Југославије", у којој је господин Шешељ сасвим отворено изјавио да је био ангажован од Јовице Станишића за прикупљање добровољаца и да је добијао оружје од Службе ДБ-а за њихово наоружавање. Пада у очи да нико из МУП-а то није демантовао тако да је његова изјава вероватно веродостојна. А иначе на терену ја сам имао сазнања да постоји једна група радикала и тај одред је био назван „Лева Суподерица".

Џефри Најс: Хвала.

Ричард Меј: Ово је можда згодан тренутак за паузу. Пре него што заборавим, има једно питање на које чекамо одговор тужилаштва, аодноси се на велики број докумената за које је оптужени рекао да су му обелодањени у периоду пре него што смо поново наставили са радом.

Џефри Најс: Нисмо то превидели, али пошто смо тренутно јако ангажовани у судници, посебно госпођица Диклић, јер упоредо припрема и извештај у вези са правилом 68, мислим да ће и један и други извештај бити спремни за вас до краја дана.

Ричард Меј: У реду, а сада ћемо направити паузу 20 минута.

(пауза)

Ричард Меј: Изволите, господине најс.

Џефри Најс: Доказни предмет 387, табулатор 10, молим вас. Погледаћемо га веома кратко, после тога ћемо погледати документ у табулатору 11 енглески превод је донекле некомплетан због руком писаног оригинала. Генерале Васиљевићу, да ли је ово писмо од 10. августа 1991. године упућено од особе по имену Бранислав Вакић?Садржај писма је следећи: упућен је војном месту у Баошићима и каже се: „Дана 6.7.1992. године у складу са наређењем предат је Т1, регистарски број К5459 јединици СРС која је тренутно распоређена у Грабу. Име јединице је 'Српски добровољци'..." Или тако некако и део је у саставу херцеговачког корпуса под командом пуковника чије име није читљиво. Затим се каже: „ПГ 4463 је остао у јединици док се не поправи и не замени. 10. августа у складу са генералом", ко год да је, који је то „ПГ 4463 је дато под условом да се нешто врати команди српских добровољаца Херцеговине, четничком мајору".Потписао Бранислав Вакић.Молим да погледамо табулатор 11. Да ли је ово путни налог у вези са званичним извештајем о путовању пинцгауера и да се овде говори о потрошњи горива, а возач је по имену Бранислав Вакић? Ова два документа у табулаторима 10 и 11, генерале, шта нам они говоре у односу на оно што сте нам раније говорили о политичким странкама и добровољцима?

Александар Васиљевић: Онај први документ мислим да је или мени погрешно преведено или није тачно речено. То је документ из августа 1992. године. А ви сте рекли 1991.

Џефри Најс: Да. Очигледно се ради о грешци у преводу.

Александар Васиљевић: Из оба документа се види да су јединице које су упућиване по релацији неких странака из Србије на терен овде конкретно

Црне Горе, биле наслоњене на команде ЈНА где су добијале или возила или танкирали гориво на војним пумпама јер знам да је Бранислав Вакић из радикалне странке.

Џефри Најс: Хвала вам. Параграф 62. У којој мери је ДБ инфлинтрирала политичке партије, опозиционе партије у то време?

Александар Васиљевић: Државна безбедност Србије је имала квалитетне позиције у готово свим, у то време, опозиционим странкама и партијама и добро је познавала укупну ситуацију у њима.

Џефри Најс: Коме је била директно подређена Државна безбедност Србије?

Александар Васиљевић: Практично је била подређена председнику Србије у то време, Слободану Милошевићу.

Џефри Најс: Значи информације о опозиционим партијама које су биле на располагању државној безбедности, да ли су они по вашој процени биле на располагању и њему?

Александар Васиљевић: Морале су бити због тога што ниједна служба која скупља податке, не скупља ради себе, него о њима је дужна да обавештава онога ко је њој надређен.

Џефри Најс: Кад је постао председник СРЈ, какав је онда био положај Државне безбедности Србије, коме је тада била подређена?

Александар Васиљевић: За врло кратко време биће опет подређена, супротно прописима који су тада важили, поново председнику Милошевићу као председнику Југославије.

Џефри Најс: Параграф 63, часни суде, након њега има неколико пасуса који нису нумерисани и ја ћу можда онда да мало вас уведем у контекст који се налази на дну стране 11 и у једном параграфу на страни 12. Генерале, да ли је постојао адмирал Мамула који је имао и политичке и војне интересе?

Александар Васиљевић: Постојао је генерал Мамула, а одговор на ово да ли је имао војне и политичке интересе, морало би конкретније питање да буде.

Џефри Најс: Да ли је по вама, по вашем мишљењу, он имао било какве одређене политичке интересе или одређени политички интерес за неку конкретну политичку партију? Ако не, ја ћу да наставим.

Александар Васиљевић: Јасно је мени, ја само треба да говорим о периоду, значи када је адмирал Мамула био савезни секретар за Народну одбрану, односно када је адмирал Мамула био пензионисани адмирал. И ја претпостављам да вас интересује овај други период када је адмирал Мамула пензионисан.

Џефри Најс: Да, тако је.

Александар Васиљевић: Он је након пензионисања био једно време, то је 1991. година, летњи месеци, био је на високим позицијама у Савезу комуниста – покрету за Југославију.

Џефри Најс: Хвала вам, то је све што сам хтео у вези са тим. Сада прелазимо на страну 12. Да ли је он са вама тражио састанак?

Александар Васиљевић: Јесте, негде у летњим месецима, ја мислим да је то крај јула или евентуално почетак августа 1991. године.

Џефри Најс: Да ли сте ви одбили да се са њим састанете, али сте замолили свог заменика генерала Туманова да се са њим састане?

Александар Васиљевић: Ја нисам одбио него је правилнији израз да сам ја избегао да се састанем због тога што је већ био један мањи конфликт или неки сукоб мали између генерала Кадијевића и адмирала Мамуле. То је било...

Џефри Најс: У сваком случају да ли се генерал Туманов с њим састао и да ли је вама пренео оно што је адмирал тражио?

Александар Васиљевић: Јесте. Кратко се састао и рекао ми је да је углавном био адмиралов интерес да се нешто од кадрова из Службе безбедности ЈНА пошаље на терен Лике, Баније и Кордуна за безбедносно обезбеђење тамошњих јединица које су се формирале, јединица ТО.

Џефри Најс: Ида ли је то државна безбедност онда урадила или није урадила?

Александар Васиљевић: Мислим да мислите на војну безбедност? Мени је преведено као државна безбедност.

Џефри Најс: Извињавам се, моја грешка. Да, војна безбедност ваше јединице. Значи, да ли су они онда пружили те услуге, тј. официре у складу са његовим захтевом. Сада смо на пасусу 64, часни суде.

Александар Васиљевић: Не, није то могло да иде без мог одобрења, а ја то одобрење нисам дао.

Џефри Најс: Параграф 65, хвала вам. 28. новембра 1991. године, да ли сте ви разговарали са вашим надређеним Кадијевићем о паравојним групама?

Александар Васиљевић: Јесам. И раније су повремено биле, генералу Кадијевићу и најужем руководству достављене информације око присуства паравојних група на територији Славоније. Конкретно, конкретан повод за једно исцрпније реферисање били су проблеми након завршавања дејстава у Вуковару. Око инсистирања неких добровољачких група које нису биле у оквиру састава ЈНА да се и њима изврши исплата следујућих новчаних принадлежности. И пошто им то није прихваћено, јер нису били у списку припадника ЈНА, они су правили разне ексцесе. Иначе су постојале информације да су након завршених дејстава у Вуковару те групе вршиле пљачке по напуштеним кућама. И из тога је разлога генерал Кадијевић наредио да се сачини наредба о протеривању, распуштању и разоружању свих паравојних састава из зона где се налазе војне јединице. То је, та је наредба изашла, колико се сећам, 10. децембра 1991. године, а издало је председништво у смањеном саставу, Председништва СФРЈ.

Џефри Најс: Табулатор 12, доказног предмета 387. Интересује нас само горњи део прве стране, где је „Наредба о ангажовању добровољаца у оружаним снагама СФРЈ за време непосредне ратне опасности", то је наслов. Онда, ако пређемо на другу страну, параграф 7, читамо: „Добровољачки састави који су сада ангажовани ван оружаних снага СФРЈ на извршавању одређених војних задатака и добровољци који се сада налазе у јединицама или установама оружаних снага СФРЈ дужни су да... у року од..." неколико дана, нисам сигуран колико је то дана „ступања на снагу ове наредбе". Колико је дана то, генерале?

Александар Васиљевић: Није ми познато колико дана.

Џефри Најс: То је пасус 7 те наредбе у оригиналу. Аха, ради се о десет дана и то је наредба коју је потписао Бранко Костић, о којој сте нам ви говорили.

Александар Васиљевић: Да, ја је нисам видео раније, сада је видим.

Џефри Најс: Да ли је Арканова група послушала ову наредбу?

Александар Васиљевић: Арканова група није послушала ову наредбу. А то знам по извештају који ми је стигао преко Прве војне области од пуковника Петковића. Конкретно, 28. јануара 1992. године, генерал Живота Панић је наредио пуковнику Петковићу да ступи у контакт са Радованом Стојчићем Баџом из МУП-а Републике Србије и да га упозори да Арканови саставi морају напустити зоне где се налазе војне јединице.

Џефри Најс: Наставите. И какав је био Баџин одговор?

Александар Васиљевић:Баџин одговор је био да са Аркановим „Тигровима" неће бити проблема. Он ће њих узети у састав бригаде коју формира МУП Србије.

Џефри Најс: Молим да накратко пређемо на затворену седницу.

(затворена седница)

Џефри Најс: Можете ли нам у неколико реченица рећи нешто о оперативним групама. Имајући на уму шта сте нам јуче говорили о концепту једностарешинства и обједињене команде, како су ове оперативне групе почеле да делују?

Александар Васиљевић: Оперативне групе се по правилима формирају када више разнородних јединица које нису из истог органског састава дејствују на јединственом задатку и на јединственом простору. Да би се обезбедило ефикасније командовање и извршавање задатка и да би се смањио број директних веза према команданту, формирају се оперативне, а нижа категорија и тактичке групе. Дакле, оперативна група је уобичајена категорија у војној терминологији. А мени је познато да су на простору Баније, Лике и Кордуна, биле су формиране три оперативне групе ЈНА – Шеста, Седма и Осма оперативна група. И оперативна група „Југ" на подручју Славоније.

Џефри Најс: А ко је имао овлашћења да створи оперативну групу која би се састојала од јединица како ЈНА, тако и Територијалне одбране?

Александар Васиљевић: Оперативну групу ствара командант војне области.

Џефри Најс: Табулатор 13, молим. Молим да се енглеска верзија стави на графоскоп. Ово је од генерал-мајора Шпире Нинковића, Територијална одбрана, Социјалистичка Република Хрватска, 19. октобар 1991. године, команда Прве оперативне групе, претпочињавање јединица Територијалне одбране јединицама ЈНА команди Прве оперативне групе, наређење, други пасус: „Све јединице Територијалне одбране из зоне Штаба територијалне одбране Баније и Кордуна, у горњем левом наслову, претпочињавају се команди Прве оперативне групе од 19.10.1991. године и у даљем дејству употребљавају се као органски састав јединица ЈНА у зонама борбених дејстава где се налазе јединице ЈНА". Да ли је ово пример стварања оперативне групе?

Александар Васиљевић: Не. Ово је пример препотчињавања јединица Територијалне одбране и зонског Штаба територијалне одбране Баније и Кордуна команди Прве оперативне групе. А командант оперативне групе је Шпиро Нинковић. Дакле, он је морао добити наређење о формирању оперативне групе у којој би било наведено да ће се њему препотчинити и овај зонски Штаб територијалне одбране. И на бази тог наређења које је добио из команде војне области он шаље наређење и зонском штабу и овим јединицама да улазе у његов састав. Дакле, ово није организационо наређење о формирању оперативне групе, него наређење којим се упућује овим саставима обавештење да од сада улазе под његову команду.

Џефри Најс: Схватам то. Моја грешка. Дакле, ово одражава постојање оперативне групе, на начин на који сте ви описали.

Ричард Меј: Мислим да смо то схватили.

Џефри Најс: Молим вас, погледајте табулатор 14. Молим да се стави на графоскоп. Није све преведено, али ово је писмо које је упућено другу Мартићу. И када је реч о самом материјалу, каже се, упућено је „Министарству САО Крајине, на личност Мартић Милану: 'Од стране ССНО-а наређено ми је да са групом старешина одређеног дана дођем у Врховине и приступим формирању Друге личке бригаде, Шесте личке дивизије, која ће преузети командовање од Територијалне одбране и обједињавати делатност свих структура на овом простору'". Да ли ово објашњава стварање Личке бригаде и комбиновање активности у том подручју?

Александар Васиљевић: Да. Мени је познато да је негде у августу 1991. године на састанку са савезним секретаром за Народну одбрану, генералом Кадијевићем, донета одлука о формирању Шесте личке дивизије, а из тога произилази и формирање ових бригада. И то је у контексту у којем сам говорио да то нису паравојне јединице, него јединице под командом ЈНА.

Џефри Најс: Часни суде, сведок је покрио један параграф који сам ја пропустио, параграф 52.

Слободан Милошевић: Господине Меј.

Ричард Меј: Господине Милошевићу, ако је ово приговор, саслушаћемо га. Али, не бисте требали толико да прекидате. О чему је реч?

Слободан Милошевић: Суштина је у томе, господине Меј, да у овом табулатору 14, овај допис који је Трбојевић написао Мартићу, да је у енглеском преводу само преведен један пасус, а у оригиналу има читаву страницу. Он се жали на паравојну формацију и говори да су они најобичнији пљачкаши и да нису никакви борци.

Ричард Меј: Дозволите да се тиме позабавимо на следећи начин. Господине Најс, молим вас да се цело писмо преведе.

Џефри Најс: То ће бити учињено.

Ричард Меј: Дакле, то ће бити учињено.

Џефри Најс: А сада да се вратимо на тему стварања ове дивизије, односно бригаде од Шесте дивизије за коју сте нам рекли да је на основу одлуке генерала Кадијевића. Јединица ЈНА, говоримо о параграфу 52. Ко је био командант те дивизије?

Александар Васиљевић: Ја сам прво дужан да објасним зашто се формира Шеста личка дивизија, ако дозвољавате. Тај је простор након реорганизације ЈНА 1987. године објективно био без постојања већих јединица ЈНА на том простору. А пошто су почела ратна дејства и сукоби, јавила се потреба да се формирају и реактивирају оне јединице које су раније, пре 1987. године постојале. И у том контексту је одлука о формирању Шесте личке дивизије. Ја не могу да кажем ко је био командант. Могу погрешити. Ја знам само поуздано да је тада одређен генерал Ђушић Мићо, активни генерал, да оде на овај простор и помогне тамошњим командама у формирању јединица. Ко је постављен за команданта, ја не знам.

Џефри Најс: Ђушић је, наравно, био официр ЈНА, је ли тако?

Александар Васиљевић: Генерал ЈНА. Тада је био још у активној служби, али је био на располагању.

Џефри Најс: Параграф 72, молим. Желим да се позабавимо подршком ЈНА која је пружена војскама Крајине и Републике Српске. Може те ли нам рећи следеће. Од средине 1992. године, па до краја сукоба, који број, односно колико је официра Војске Југославије било у Војсци Републике Српске и Војсци Републике Српске Крајине?

Александар Васиљевић: ...... (избрисано по налогу судског већа).

О Гон Квон: Господине Најс, да ли треба да подсетим да смо на отвореној седници?

Џефри Најс: Молим вас да пређемо на затворену седницу.

(затворена седница)

Џефри Најс: Сада смо на отвореној седници, генерале. Крајем априла и почетком маја 1992. године да ли је крње председништво донело одлуку о официрима ЈНА који су рођени у Хрватској и Босни и Херцеговини у вези с тим где они треба да служе?

Александар Васиљевић: Јесте. Али, таква је одлука донета на бази разговора које су Бранко Костић и Благоје Аџић водили са председником Изетбеговићем из Босне и Херцеговине у Скопљу, 26. априла 1992. године. Тада је постигнута сагласност да сви припадници ЈНА који су грађани Босне и Херцеговине треба да остану у Босни и Херцеговини и да се муслимани и други грађани Босне и Херцеговине са територије СР Југославије исто имају у одређеном временском року вратити у Босну и Херцеговину. А да ће из Босне и Херцеговине изаћи све оне старешине и војници који нису грађани Босне и Херцеговине. И ја, колико се сећам, рок за повлачење из Босне и Херцеговине војника и старешина у Југославију требао је да буде до 19. маја 1992. године.

Џефри Најс: Табулатор 15, молим. Енглеску верзију на графоскоп. Видећемо, ово је од генералштаба, начелника Штаба оружаних снага СФРЈ, прва управа – оперативни центар, упућено команди 5, 10, 13. и 17. корпуса Четврте војне области, а не знање Другој војној области, каже се: „На основу укупне ситуације на простору Републике БиХ у складу са одлуком Председништва СФРЈ о премештању припадника ЈНА, држављана СРЈ, са територије Босне и Херцеговине на простор СРЈ и обрнуто, наређујем: 1) извршите све потребне припреме и преместите...". И онда пређемо на другу страницу, параграфи 2 и

3 „старешине, војници и цивили из ових јединица који су рођени на територији Српске Републике Крајине, односно Босне и Херцеговине или по плану персоналне управе ССНО предвиђају се за попуну Територијалне одбране и милиције Српске Републике Крајине или Српске Републике Босне и Херцеговине, остају на том простору". И онда даље следи наређење. Да ли имате коментара о овом документу, генерале Васиљевић?

Александар Васиљевић: Мислим да је ово у складу са овим што смо већ рекли, са овим роком до 19. маја. Дакле, измештају се и јединице и кадрови који су грађани Савезне Републике Југославије. Овде једино мени није довољно јасно, наставак овде у овој тачки 2, кад се каже: „или по плану персоналне управе ССНО предвиђају за попуну Територијалне одбране и милиције САО Крајине". Претпостављам да би то могло да буде да су ови грађани из Крајине и Босне и Херцеговине који су активни састав тада још увек ЈНА, који треба да пређу у Крајину и у Босну и Херцеговину, а биће постављени по плану персоналне управе. Јер, ово је документ када сам ја већ пензионисан. Ово је 11. мај.

Џефри Најс: Хвала. Табулатор 16. Ако погледамо, ово је документ од 7. децембра 1993. године. Не треба да сада мучимо послужитеља да ставља овај документ. Видећемо касније да је то документ од генерал-мајора Милета Новаковића. И то је списак војних лица који су самовољно напустили српску војску Крајине и ту се укључује генерал-потпуковник Перишић. У документу се каже: „нашим актом поверљиви број тај и тај, доставили смо вам списак старешина који су самовољно, без одобрења напустили Војску Српске Крајине и вратили се у Војску Југославије". И затим даље пише „извештавамо вас да су се позиву одазвали", и онда на средини странице, каже се: „молимо да се предузму мере за повратак у српску војску Крајине оних који се нису одазвали и чија вам имена поново шаљемо..." И затим следи подугачак списак имена. У чему нам помаже овај документ, генерале? Да ли имате неких коментара у вези са овим документом и у вези са начином на који се организовала подршка у људству?

Александар Васиљевић: Помаже, пре свега, мени у ономе што сам до сада рекао. Значи, вршење интервенција да се упуте из Војске Југославије њени припадници који, под основом да су рођени на простору Крајине или Босне и Херцеговине, нису остали у тим јединицама на терену. Па се онда апелује на начелника генералштаба да по својој надлежности та лица врати у Војску Српске Крајине.

Џефри Најс: Видимо да је раније већ поднесен један списак и да је ово додатно извршење или додатни притисак као последица ранијег непоштовања или непридржавања овог списка. Да ли је то тако?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Још увек смо на отвореној седници. Можда сте већ то рекли, али ако можете да нам дате неке појединости, ако хоћете. Овде су, такође, били и грађани, а не само војници којима је било наложено да служе у Војсци Крајине или Републике Српске. Да ли је то тачно или не?

Александар Васиљевић: На овом документу који сте ми сада давали?

Џефри Најс: Не, не, заборавите тај документ. Идемо даље.

Александар Васиљевић: Иједни и други. Објаснио сам да је вршена практично нека врста мобилизације на простору Савезне Републике Југославије на којој су прикупљани они грађани Босне и Херцеговине или Хрватске који се нису одазвали позиву да се имају јавити у војску своје Крајине или Републике. А налазе се на простору Југославије. И други аспект је где су активни припадници Војске Југославије, ево овим путем исто довођени у ситуацију да се морају јавити.

Џефри Најс: Покрили смо параграфе 75 и 76, а што се тиче параграфа 77 можда пар реченица о томе. Да ли су промоције које су урађене у српској Војсци Крајине или Војсци Републике Српске подржане и када су се они вратили у Војску Југославије? Одговорите са да или не.

Александар Васиљевић: Пошто вероватно није адекватан превод, јер се говори о промоцијама, ја мислим да се то односи на унапређења у више чинове у Војсци Крајине или Републике. Ако се односи на унапређења, а мислим да се односи на унапређења, онда при повратку оних старешина који су после одређеног периода времена поново се враћали из Крајине или из Републике Српске у Војску Југославије, ти њихови чинове су морали бити верификовани код надлежних органа у Савезној Републици Југославији. И знам за случајеве где неки чинови у које су били унапређене неке старешине нису били верификовани у Војсци Југославије, иако је у војсци Крајине или Републике Српске то била већ готова ствар.

Џефри Најс: На основу вашег искуства, да ли су официри у српској војсци Крајине или у ВРС одржавали везе са јединицама Војске Југославије и са командантима тих јединица?

Александар Васиљевић: Јесу. Ја сам их доживљавао, још сам са некима од њих контактирао. Као да су то људи који су на неком привременом раду, да се привремено налазе ван Војске Југославије. А пошто су им породице живеле у Југославији и они су долазили да их обилазе, а онда су и бивали у прилици да неформално контактирају са својим ранијим претпостављеним старешинама. Вероватно у интересовању да ли су њихова места попуњена и хоће ли бити могућности да се на њих врате.

Џефри Најс: У реду. Генерале Васиљевићу, подршка коју сте ви описали Војске Југославије СВК и ВРС. По вашем мишљењу, како се то одражавало у смислу да ли су то биле потпуно одвојене армије или су на неки начин биле повезане?

Александар Васиљевић: О фактичком стању, то су биле две државе које су имале две војске, а оне су финансиране из једне треће државе. Не знам да ли то треба да појашњавам да буде јасније. Значи, легално постоји Савезна Република Југославија, постоје две крајине, Крајина и Република Српска која има и своју власт, има и своје војске, али се финансирање врши из Савезне Републике Југославије.

Џефри Најс: Можда ћемо касније да се бавимо тиме, мало детаљније на другој расправи, то је страна 16, ради информације већу. Али ако се још бавимо обимом подршке у особљу и прихватајући да су те војске биле базиране у различим земљама, да ли су оне на било какав начин оперисале као да су базиране у истој земљи или су оперисале као да су истински и потпуно стационипране у различитим земљама?

Александар Васиљевић: Ја око тих конкретних операција не могу да будем ауторитативан саговорник за то, тако да не могу да дам прецизан одговор на то питање. Ако мислите на то ко је којом војском командовао.

Џефри Најс: Не, не мислим на то, ја ћу се на то вратити мало касније. Дајте сада да погледамо, молим вас доказни предмет 327, табулатор 23. Оно је, наравно, након вашег пензионисања и био бих вам захвалан на вашим коментарима на овај и неке друге документе. Ово је писмо од 9. јуна. Долази од Милана Мартића, министра унутрашњих послова Републике Српске Крајине. И ту се каже, пошто је упућено оптуженом: „Господине председниче, процењујући војно-политичку ситуацију у Републици Српској Крајини као изузетно сложену, сматрамо се обавезним да вас упознамо са истом". Извињавам се. „Сматрамо се обавезним да вас упознамо са истом уз молбу да ауторитетом и функцијом утичете на побољшање става". Прелазимо на другу страну, на дну стране. „Војска СРЈ није испунила своје обавезе у смислу резервних делова и молимо вас да нам испуните молбу по следећем, да остварите утицај на Генералштаб Војске Југославије, да нам обезбеди тражену муницију, резервне делове и осталу опрему...; да „Радио-телевизија Србије" медијски обради намере Хрватске и да у ударном делу „Дневника" буду вести и из РСК. Било би добро, уколико има могућности, да се РТС упути на простор Северно-далматинског ратишта једна ТВ екипа; да Генералштаб Војске Југославије упути тражене старешине у РСК". Следећа страна, молим. „Напомињемо да смо начелнику Генералштаба Војске Југославије упутили ове захтеве, али се споро или чак уопште не реализују". Што се тиче интеграције или заједничког рада различитих војски на различитим територијама, шта имате да кажете у смислу коментара везано за ово писмо?

Александар Васиљевић: Па, из овога, последњег што сте прочитали, нормално би било да се господин Мартић за проблеме које има у сарадњи са Војском Југославије обрати председнику Савезне Републике Југославије који је надлежан за командовање Војском Југославије. Ако се обраћа ономе коме се обратио, он је тада био само један од чланова Врховног савета одбране Савезне Републике Југославије, па би било природно да то упути и другом члану Врховног савета одбране Републике Југославије. Значи, он се овде обраћа у ствари ономе за кога мисли да има стварнији, фактички утицај да може начелнику генералштаба наредити да испуни ово што Мартић тражи.

Џефри Најс: У реду, покрили смо две теме, природу помоћи која се очекивала или која је тражена, и чињеницу да је писмо упућено оптуженом. Можемо ли сада да погледамо, говоримо о истим темама. Доказни предмет 327 табулатор 5. Ово је документ од Горана Хаџића, председника Републике Српске Крајине. Примљен 24. јуна 1993. године, то је ван временског оквира вашега ангажмана, већ сте били пензионисани, упућен је председнику републике, господину Милошевићу: „Желимо да вам скренемо пажњу на нека од питања која нисмо у могућности да самостално решимо, а представљају ургентан проблем за српску војску Крајине". Следећи пасус тражи се обезбеђивање особља и војних средстава. Следећи пасус. Ту се ради о техничком одржавању оружја, онда у следећем делу се говори о минималним количинама муниције и онда, у следећем пасусу се каже: „Молимо вас да унутар овлашћења

којима располажете утичете да се бар део наших захтева који су прецизирани Генералштабу ВЈ реализују што је пре могуће раније". Ово је адресирано на оптуженога. Да ли коментари које сте ви дали у односу на претходно писмо такође важе и за ово?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Табулатор 17, молим. Молим да погледате прву страну и молим да се та страна стави на графоскоп. То је извештај о ситуацији од 25. новембра и можемо да видимо да је упућен кабинету председника републике, на личност господина председника, као и начелнику генералштаба потпуковнику Перишићу, генерал-потпуковнику Перишићу. Молимо вас да онда пређете на трећу страну, то је параграф број 2.3 и каже: „Мобилизацијска и персонална проблематика: од последњег извештаја нема битних промена; дана 23. 11. 1993. године, дошла је нова група активних војних лица из Војске Југославије од позваних 259, одазвало се 82 или 31%; постоји проблем са недостатком лекара". Ово је потписао Борислав Ђукић. Молим ваш коментар. Овај документ долази из Главног штаба војске Српске Крајине, молим вас да дате ваш коментар.

Александар Васиљевић: Па, то је у контексту упућивању старешина Војске Југославије у војску Републике Српске Крајине и поново интервенција. Значи, у складу са оним документима које сте раније показивали интервенција да се морају одазвати они који се нису одазвали. А о томе се обавештава и начелник генералштаба и врховни савет одбране. Значи, то је још један докуменат у том смислу, и указује и на то где је главни штаб српске војске, крајине према Војсци Југославије. Било би интересантно да се види сада да ли је касније на ове интервенције, нешто учињено, да се пошаљу они који се нису одазвали.

Џефри Најс: Иу овом низу доказних предмета, табулатор 18, молим. 25. мај, то је документ од МУП-а Србије, потпис није читак али имамо печат на оригиналу. Предмет је следећи. „Потврда: одобрава се преношење из Скелана ствари које су преузете као ратни плен са територије где су вођена борбена дејства". Наводе се неке небитне ствари. „Ова потврда се издаје на основу наредбе команданта тактичке групе Један, генерала Милета Мркшића". Молим ваш коментар на овај документ који долази из Републике Српске и где се ради о ратном плену, а документ је потписао Миле Мркшић.

Александар Васиљевић: Прво што се види то је да је Јединица за посебне намене МУП-а Србије у мају 1993. године, њена команда била у Бајиној Башти. Али, друго што се види да се преносе телевизор, шпорет, писаће машине и бојлер из Скелана са територије Босне и Херцеговине, види се да је та јединица дејствовала на том простору. А да постоји тактичка група Један којом командује генерал Мркшић који је издао наредбу о томе како се поступа са ратним пленом. Мени није познато да је постојала та Тактичка група 1, то је 1993. година, ја не знам за то, али из документа је ово очигледно.

Џефри Најс: Хвала вам. Нећемо се бавити параграфом 79 нити табулатором 19. Молим да накратко пређемо на затворену седницу.

(затворена седница)

Судија О Гон Квон: Господине Најс, пасус 82. Може ли сведок да нам објасни шта је УБ? Овде пише УБ/КОС, тако пише, да ли то треба да се чита као КОГ или ...? Молим да нам се каже разлика између КОС и КОГ.

Џефри Најс: Ја ћу питати сведока о томе. То је вероватно у некој од наших табела. Али, у сваком случају, што се вас тиче, господине генерале, шта значи КОС када је то престао да буде један прикладан термин и молим да часни суд погледа ову табелу, не могу да се сетим њеног броја, али то је командна структура ЈНА? На дну има легенда у доњој левој страни.

Александар Васиљевић: КОС у преводу значи Контраобавештајна служба ЈНА, а она је престала да постоји 50-тих година. Званичан назив је Управа безбедности ЈНА или органи безбедности ЈНА, а КОС више као израз не постоји. То је синоним за органе безбедности ЈНА који ни у обичном животу се не употребљава, још мање у службеној комуникацији. А КОГ је Контраобавештајна група. То је један део органа безбедности који има специфичне контраобавештајне задатке. Значи, КОГ је саставни део органа безбедности, или Контраобавештајна група. Она има и своје деташмане, контраобавештајне деташмане. И то су званични називи тих организацијских целина.

Судија О Гон Квон: Хвала лепо.

Џефри Најс: Часни суде, ово је све покривено у резимеу и вероватно се нећемо тиме бавити да бисмо уштедели на времену, али видећете то на страници 28, табулатор 36. Али, можда ћемо се морати вратити томе да бисмо потрошили мало времена на том делу резимеа. У табулатору 36 је детаљна табела и можда од данас до следеће среде можемо да видимо колико је то јасно и колико је потребно времена посветити томе. Табулатор 20, молим вас. Молим да се стави на графоскоп. Да. Бавимо се логистичком подршком. Генерале, и овде имамо документ од 31. децембра 1991. године. Дакле, из вашег периода. Опремање јединица Територијалне одбране средствима Савезног секретаријата за Народну одбрану, опремање јединице Територијалне одбране, оружјем и опремом, војном опремом. И каже се: „Од почетка борбених дејстава формиране јединице Територијалне одбране непосредно преко својих штабова обраћале су се директно ССНО-а ради попуне са средствима", то је на врху странице. „Ради попуне са средствима наоружања, опреме из резерве ЈНА. У време када су постојали услови вршено је опремање тих јединица непосредно доделом средстава НВО од стране тактичких носилаца, родова и служби ССНО преко 608", мислим да пише ТСБ или тако некако, неразумљиво је „или преко других ССНО или војних команди, због великог броја захтева тешкоћа да се то и даље решава на нивоу ССНО а да би се и даље поштовали прописи и на тај начин спрече евентуалне злоупотребе наређујем...", и онда то је начелник генералштаба Аџић који наређује попуну јединица Територијалне одбране у складу са важећим прописима. Извињавам се, изгледа да читам из погрешног документа. Извињавам се. Вероватно су се људи питали из чега читам. Ово је на основу наређења начелника генералштаба оружаних снага СФРЈ број 2260: „У циљу поштовања прописа и спречавања евентуалне злоупотребе код опремања јединице Територијалне одбране са средствима НВО из резерви ЈНА, наређујем: попуну јединица Територијалне одбране у складу са одредабама које су на снази. Затим, 2) анализирање примене захтева,

ценити њихову оправданост и прослеђивати ССНО, 3) након одобрења, тактичких носилаца припремити решења за уступање средстава НВО, 4) команде корпуса и позадинске базе обавезне су да извештавају тактички носиоце команде о реализацији донетих решења о уступању средстава НВО штабовима и командама јединицама ТО". То је табулатор 20. Хвала. Надам се да су судије пронашле тај документ и могле да га виде на начин на који сам ја сада то показао. Табулатор 21. Можда би било најбоље да ви одмах дате коментар о овом табулатору 20. Шта нам каже овај документ из јануара 1992. о логистичкој подршци Војске Југославије?

Александар Васиљевић: Па, овај докуменат је проистеко из наређења начелника генералштаба из децембра 1991. године. А, све се ово догађа у периоду када по Венсовом плану ЈНА треба да напусти одређене просторе а да наоружање, средстава и војна опрема јединица Територијалне одбране треба да буду под контролом међународних снага. И у том периоду се врши докомплетирање и донаоружавање неких јединица Територијалне одбране које вероватно нису имале сва средства која припадају по формацији. А пошто смо раније већ износили да су се неке јединице Територијалне одбране, па и МУП Републике Српске директно обраћали командама на терену где су се они налазили, начелник генералштаба је својим наређењем уредио поступак како се то наоружање може предавати и задуживати ове јединице са оним што им је потребно. Иначе, ја препознајем потпис генерала Кукањца, у ствари параф његов на наређењу начелнику генералштаба. Иако је генерал Кукањац дужност примио тек почетком 1992. године, да не буде забуне што је овде датум 31. 12. а његов параф.

Џефри Најс: Хвала. Табулатор 21 молим. Ово је сада документ из којег сам раније читао, од ранијег датума, од 31. децембра 1991. Не, извињавам се, други, ово је сада други документ од 7. априла 1992. године. „На основу члана 46 привременог правилника о надлежности организацијске јединице и члана 9 Правилника о надлежности команде војне области у миру...", ово је сада наређење Владана Шљивића, генерал-потпуковника за логистичку подршку ССНО који наређује „да позадинско обезбеђење свих јединица и установа на територији Републике Српске Крајине, у којој су распоређене јединице Унпрофора, а припреме за њихову редислокацију, нове рејоне, размештаје, извршити сопственим снагама и средствима", затим параграф два, „формирање позадинске базе Главног штаба те Републике Српске Крајине и зонских позадинских база и ојачавање њихових формација, у складу са захтевом Главног штаба Територијалне одбране РСК..." Затим, параграф 4, „санитетска управа ССНО у сарадњи са персоналном управом донеће одговарајућа решења о здравственом осигурању активних војних лица, грађанских лица у служби у ВЈ и пензионисаних војних лица..." Шта нам то каже укратко о логистичкој подршци која је долазила у Српску Крајину, у РС Крајину?

Александар Васиљевић: Значи, формирање позадинске базе главног штаба територијалне одбране Републике Српске Крајине и говори око тога да таква институција, армијска није постојала на том простору. Позадинска база је једна веома сложена логистичка институција са бројним материјалним средствима, са ремонтним капацитетима. И та се база формира у складу са јединицама Територијалне одбране које ће остати на овом простору под

контролом међународних снага. И, регулише се, у овој четвртој тачци, здравствено обезбеђење оних лица која остају на територији Републике Српске Крајине. Ја колико знам то обезбеђење је услужно обављено у војномедицинским установама у ЈНА у том периоду, касније у Војсци Југославије уз материјално регулисање трошкова лечења, збрињавања и свега што из тога проистиче. Значи, ово је све припремна фаза за стављање комплетне Територијалне одбране по свим принципима како она мора да буде конституисана на простору Крајине у време доласка Унпрофора на тај простор.

Џефри Најс: И, на крају, доказни предмет 352, табулатор 157. Ово је поново изван вашег периода, ово је 23. децембар 1993. од Милана Челекетића, пуковника, команда 18. корпуса српске војске Крајине, претпостављам, и ради се, каже се: „Наређење о обезбеђивању материјалних средстава од Војске СРЈ", каже се: „И поред наређења и више упозорења да се обезбеђење материјалних средстава од Војске Југославије врши плански и преко Главног штаба српске војске Крајине, и даље има појава да се команде или појединци директно обраћају у Генералштабу ВЈ или појединим јединицама. Непосредно обраћање без одобрења Главног штаба српске војске Крајине оставља утисак неорганизованог и стихијског рада, а стварају се непотребни трошкови... У циљу спречавања самовоље појединих командира и појединаца на основу наређења Главног штаба српске војске Крајине наређујем..." И онда наређење за попуну јединица за доследно спровођење овог наређења и за случај кршења овог наређења. Овим наређењем се, значи, забрањује потчињеним командама да се директно обраћају генералштабу. Да ли ви имате коментара? Очигледно је да се овде открива снабдевање из Војске Југославије команде 18. корпуса. Да ли ви имате неког коментара о томе?

Александар Васиљевић: Не, мислим јасно је из свега овога, децембар 1993. године и то је из овог наређења се види да је био уређен начин како се снабдевао Главни штаб српске војске Крајине, а неки појединци су мимо таквог наређења успостављали неке директне везе. Ја то само претпостављам, да су некад служговали у ЈНА после тога у Војсци Југославије, да су хтели те везе своје, да искористе за попреко или директно снабдевање, а да то није ишло преко главног штаба, па се даје упозорење да се тако више не ради.

Џефри Најс: Да ли можемо да пређемо на затворену седницу?

(затворена седница)

Џефри Најс: Раније сам нешто питао, али нисам добро формулисао своје питање, то је била моја грешка. На основу ових свих различитих фактора да ли се могло видети, да ли су ове две војске деловале у различитим земљама или су на било који начин деловале као да су у једној земљи. Ако мислите да питање није добро постављено, да не може на њега да се одговори, реците то па ћемо ићи даље.

Александар Васиљевић: Ја сам дао одговор, значи објективно постоје две војске у две државе, а из треће државе, из Савезне Републике Југославије оне се третирају као да су војске те државе СРЈ. И да се врши финансирање, кадровско обезбеђење, материјална подршка и ја немам више шта да додам на то.

Џефри Најс: Хвала. Молим вас да пређемо на утицај ако га је имао оптужени, на савезне и српске институције. На основу вашег искуства, да ли су чланови председништва... наиме, у коју категорију политичара бисте их ви сврстали?

Александар Васиљевић: Чланови Председништва СФРЈ, а било их је у првој фази 8, по мојој оцени и иначе оценама које су уопште владале, представљали су трећеразредне кадровске гарнитуре, многе од њих су били и непознати широј јавности или оно што би се назвало политички скоројевићи. Стварну моћ у то време имају републички лидери, а чланови председништва су ако ја то могу сликовито да кажем, били амбасадори из својих република и покрајина у председништву. Дакле, они су морали да заступају ставове које су добијали из републике. То је утисак око чланова председништва и стварне моћи председништва.

Џефри Најс: Какав је био положај оптуженог у овој структури како сте је ви описали?

Александар Васиљевић: Ја мислим да он није имао неки различит положај у односу на председнике из других република, али пошто је он у питању, значи неспорно да је био јака политичка фигура, да је био ауторитативан и да је по тој релацији био у могућности и стварној позицији да утиче на четири члана тог председништва који су били из уже Србије, Косова и Метохије и Војводине.

Џефри Најс: Ваш предпостављени Кадијевић, да ли је он технички био потчињен оптуженом или није? Ми знамо одговор, али вас ипак молимо да нам кажете.

Александар Васиљевић: Није ни технички, а ја мислим ни у било којем другом погледу.

Џефри Најс: Параграф 88. Да ли је оптужени остваривао било какав утицај на постављења људи у српском министарству унутрашњих послова? Очигледно он је имао моћ, али да ли је ту моћ и искоришћавао, да ли је остваривао?

Александар Васиљевић: Процедура постављања министара у влади је јасна, значи предлаже их мандатар за ту владу, али ја мислим да нема спора око тога да за кључне позиције у влади, а једна од таквих позиција свакако је увек и било министарство унутрашњих послова да је оптужени сигурно имао ту битан утицај на избор и постављење тих људи. То су били људи од његовог особитог поверења. Мислим цела процедура формализовања тог стања, оно је ишло кроз скупштину, а у скупштини је увек већину имала СПС чији је он био председник, тако да је лако било изгласавати оно што је већ било кадровски зацртано.

Џефри Најс: Радмило Богдановић је био министар унутрашњих послова Србије до марта 1991. године, њега је заменио Зоран Соколовић који је остао на том положају за време читавог сукоба. Да ли је то била права смена, да ли је Соколовић стварно преузео овлашћења МУП-а након што је Богдановић отишао или је Богдановић и даље остао једна утицајна личност?

Александар Васиљевић: Ја мислим да су тачне обе констатације, и Зоран Соколовић је преузео функцију министра унутрашњих послова Србије,

али је још увек јак утицај на кључне људе у МУП-у имао ранији министар Радмило Богдановић. Зоран Соколовић је и по природи и по свом карактеру и темпераменту био човек тихе нарави и делује више као фигура у свему томе. Стварну моћ у то време објективно у оквиру МУП-а Србије има челни човек Службе државне безбедности.

Ричард Меј: У реду. Ја мислим да би сведок за следећи део више волео да се пређе на приватну седницу.

(затворена седница)

Секретаријат: Часни суде, на отвореној смо седници.

Џефри Најс: Војна линија...

Ричард Меј: Господине Најс, приближавамо се крају. Морамо да завршимо и напустимо судницу за два минута. Уколико желите да пређете на нову тему ово би био згодан тренутак.

Џефри Најс: То је на суду да одлучи. Параграф је кратак, али...

Ричард Меј: У реду. Остао је још један минут, зато завршавамо. Господине Васиљевићу, молим вас вратите се у среду ујутру да наставите своје сведочење.

XII.
Среда, 12. фебруар 2003. године

Председавајући судија Ричард Меј: Изволите, господине Најс.

Тужилац Џефри Најс: Часни суде, замолио сам сведока да сачека напољу, како бих веће упутио у најновија административна збивања, као и да идентификујем једно или два административна питања.

Нешто од овог бих желео да размотримо на затвореној седници, али пре тога желим да информишем веће да би извештај који сте тражили од нас, а који се односи на обелодањивање података оптуженом, данас требало да буде завршен и потписан.

Списак сьедока за Босну, и делом за Хрватску, требало би да стигне данас или сутра. Наилазимо на неке значајне...

Ричард Меј: Дозволите само да вас прекинем, да видим да ли вас пратим. Дакле, добићемо списак сведока за босански део суђења и остатак сведока за хрватски део суђења?

Џефри Најс: Мислим да је списак сведока за хрватски део већ био комплетиран, то морам да проверим. Међутим, босански је био само у облику скице, ту се само наводе бројеви. Али сада покушавамо да вам то обезбедимо у једном другом облику. Међутим, сада наилазимо на значајне проблеме у вези са распоредом, а многи од њих произлазе из потешкоћа узрокованих болешћу оптуженог, јер су сведоци долазили, па морали да се враћају и да праве промене у сопственом распореду. Знамо да су 5, 6. и 7. март дани када није предвиђено заседање и желимо да поставимо питање да ли је могуће да неког од тих дана суд ипак заседа.

Како сада ствари стоје, амбасадор Окун, који је задржан овде зато што се оптужени није добро осећао пре две недеље, треба да сведочи 26. овог месеца, међутим, биће му врло тешко да нађе други термин. Један високи официр ирске војске требало би да сведочи наредног дана, дакле 27. и он може да сведочи само тог дана.

Ричард Меј: Да ли је он један од сведока по правилу 92бис?

Џефри Најс: Да, делом је по правилу 92бис. А до та два датума ми можемо доста да одмакнемо са још једним врло важним сведоком, о коме бих желео да говорим на затвореној седници. Знам да је претресно веће тражило да избегнемо прескакање сведока уколико је то могуће, и ми ћемо учинити све што можемо да избегнемо такву врсту решења, међутим, вероватно ћемо бити у ситуацији да нећемо моћи то увек да избегнемо, будући да се суочавамо са оволиким бројем потешкоћа и, када су у питању људи на овако високом нивоу, понекад ће моћи да се деси да се суочимо са одговором – жао ми је, али тад или никад.

Ричард Меј: Говорим у своје име али чини ми се да, ако се ви суочавате са оваквим потешкоћама које сте навели, као што су болест оптуженог и слично, онда су то реални проблеми и не могу се потпуно игнорисати обзири према сведоцима, поготово ако су већ били доведени у незгодну ситуацију, као што се некима од њих дешавало. Очигледно је то нешто што треба узети у обзир и мислим да ћемо на крају једноставно ипак морати да их позовемо и мимо редоследа.

Џефри Најс: Потрудићемо се колико год можемо да то изведемо на што једноставнији и прихватљивији начин, а сада бих молио да на кратко пређемо на затворену седницу.

Ричард Меј: Да.

(затворена седница)

Џефри Најс: Још само једно врло кратко административно питање. Суд зна да је одређени број изјава по правилу 92бис подељен на енглеском заједно са доказним предметима и да су те изјаве у секретаријату доступне на енглеском језику. Постоји предлог да би помогло, а чак би то могло бити од помоћи и оптуженом, када би се спремили паралелни пакети материјала и на бхс-у. Ми координирамо материјалом који би могао да се достави. Технички говорећи, то би захтевало укидање рестрикција на коришћење материјала, јер мислим да они до сада на бхс-у нису представљани. Претпостављам да ће претресно веће то да види као позитивну ствар, да материјал који је доступан на енглеском, буде доступан и на бхс-у, уколико је то могуће координирати са секретаријатом и извести на прави начин.

Ричард Меј: У реду. Ако нема ничег другог што желите да покренете, господине Најс, има нешто што ја хоћу да покренем, а тиче се захтева у вези са правилом 92бис. Амикуси су уложили приговоре на прихватљивост ових изјава и ти приговори укључују приговор на 10 сведока. То је на страници 8 њиховог поднеска. Они кажу да не могу да верификују да ли је реч о кумулативном сведочењу или не, пошто изјаве тих сведока који ће сведочити нису биле обелодањене.

Нема сумње да нам можете помоћи око тога. Можете нам рећи зашто те изјаве нису достављене. У питању су сведоци Ц-25, Ц-29, Стриновић Давор и др Грујић. Мислим да је изјава др Грујића достављена у облику извештаја, али можда бисте могли да погледате ове остале и обелоданите их што је пре могуће. За додатке изјавама такође се каже да нису преведени на енглески, то је на страници 13 њихових примедби и можда бисте ви могли тиме да се позабавите. То су заиста прилично директна питања. Када је реч о самим изјавама, имамо 64 изјаве, и јасно је да ће бити потребно да се оне пажљиво размотре. Можда би адекватан начин био да се оне групишу и можда би било паметно да се прво позабавимо груписањем оних на које су амикуси уложили приговоре на конкретној основи. У овом тренутку мислим на Б1732, затим ту има и сведочења неке деце, ту су и сведочења господина Мангана, господина Дејвиса. Све су то одвојена питања и можда се можете тиме позабавити ове недеље.

Џефри Најс: Хвала вам. Знам да су изјаве Стриновића и Грујића достављене, то су судски вештаци. Код других сведока код којих је дошло до одлагања наложено је обелодањивање, али ја ћу то још проверити касније током дана, а свакако током ове седмице.

Ричард Меј: А када је реч о 5. и 7. марту, за те дане су већ договорене неке ствари и неће бити могуће радити тих дана. Изволите, господине Милошевићу.

Слободан Милошевић: Претпостављам да ви сада не закључујете о прихватању ових предлога по правилу 92бис. Ако се о томе сада расправља, ја бих онда желео да изнесем аргументе због чега сам категорично против тога, али ако ћете одредити неко друго време за то, онда ћу то учинити тада.

Ричард Меј: Имаћете прилику да то учините. Оно што ја предлажем је да се ове различите изјаве групишу и да се њима бавимо по групама, а не глобално. Међутим, то је само предлог у овом тренутку, ви ћете имати прилику да изнесете свој став.

Молим да се уведе сведок.

Слободан Милошевић: Добро.

Ричард Меј: Господине Васиљевићу, жао ми је што сте чекали, морали смо да се позабавимо неким административним питањима.

Изволите.

Џефри Најс: Генерале Васиљевићу, можемо ли да се позабавимо војном линијом МУП-а Србије? Молим вас, реците нам шта значи овај израз и укратко нам га опишите. Вероватно ћемо се позабавити детаљима на затвореној седници, тако да бисте се у овој фази могли позабавити оним материјалом за који сматрате да је прикладан за јавну седницу, а онда ћемо замолити веће да пређемо на затворену седницу.

Александар Васиљевић: Под војном линијом се подразумевају активности неких челних људи МУП-а и Државне безбедности Србије, али и других који су се мимо своје функционалне, законом прописане дужности, бавили пословима који нису у њиховој надлежности, а односе се на формирање паравојних јединица и њихово усмеравање на поједине делове ратишта.

Џефри Најс: Да ли су те активности биле законите или нису?

Александар Васиљевић: Те активности, ако се тичу извођења дејстава на ратишту, свакако нису у надлежности људи који се баве овим пословима у МУП-у, за те послове надлежне су одговарајуће војне јединице.

Џефри Најс: Интервенција тих конкретних особа, да ли се могла сматрати легалном, односно законитом или нелегалном, или је то било негде између?

Александар Васиљевић: Па, они су поред својих легалних функција, које су обављали у МУП-у и Државној безбедности, имали један део активности, ја сам рекао, који није у њиховој надлежности. То није нека посебно илегална активност, али у сваком случају није ни легална активност.

Џефри Најс: Реч је о МУП-у Србије. У ком степену је био усмерен ка паравојним групама? Говорили сте о паравојскама – дакле, у ком степену је био усмерен на активност паравојних група?

Александар Васиљевић: Па, неки људи из МУП-а Србије, као и Државне безбедности, стајали су на једној страни иза довођења неких инструктора из иностранства, претежно оних који су раније били у Легији странаца, који ће касније служити за обуку неких паравојних састава или директно њихово руковођење и усмеравање. На другој страни ангажовани су и појединци који су имали криминалне досијее у ранијој прошлости, који су такође конституисали неке паравојне саставе.

Могу касније да говорим о томе који су то састави и који су то људи.

Џефри Најс: Молим да сада пређемо на затворену седницу.

(затворена седница)

Џефри Најс: Да ли вас је у јулу или августу 1991. године министар унутрашњих послова Србије Зоран Соколовић позвао да дођете на састанак у његов кабинет?

Александар Васиљевић: Да, јесте.

Џефри Најс: Шта вам је тамо речено?

Александар Васиљевић: Прво, рекао ми је да дођем сам код њега, јер ја нисам имао обичај да идем сам у Министарство унутрашњих послова Србије. Када сам дошао, у најкраћем и директно да вам одговорим, рекао ми је да његовог шефа интересују подаци о генералима. Ја сам питао – којег шефа, а он је рекао – немој да се шалиш, наравно, председника Милошевића.

Могу да преприčам цео тај сусрет.

Џефри Најс: Шта сте ви одговорили на овај захтев за информације о генералима? Да ли је било прикладно да се вама оптужени на тај начин обраћа тражећи информације?

Александар Васиљевић: Не, није. Не да није прикладно, него то није ни редовни пут, нити је то дозвољено. Ја сам му рекао да податке које он тражи слабо познајем јер сам мало у Београду, али и то кратко време колико сам био, био сам доста на терену. Онда сам му рекао да те податке зна један генерал, и то врло добро. Он је питао ко је, ја сам рекао – генерал Крстић. Он је у ствари водио генералски кадар у персоналној управи. Онда је Соколовић рекао – Па знам, али ја не знам хоће ли он те податке да да.

Ја сам му одговорио да хоће, али ако не поступи као са мном, да то тражи директно, него да за то добије одобрење од генерала Кадијевића. Изговорио сам се да имам састанак, да морам да идем и на томе се тај разговор завршио.

Џефри Најс: Два параграфа на затвореној седници, молим.

(затворена седница)

Џефри Најс: Да ли је у септембру 1991. године било покушаја да се Кадијевић уклони са положаја савезног секретара?

Александар Васиљевић: Јесте. То је било 29. септембра 1991. године. Хтео бих да напоменем да је четири дана пре тога, 25. септембра, покушано на сличан начин да буде склоњен генерал Јурјевић Звонко, тада командант Ратног ваздухопловства.

Џефри Најс: Већу би можда било корисно ако би се подсетило на структуру која је приказана у доказном предмету 387, табулатор 1. Ми имамо копију која може да се стави на графоскоп како би помогла.

Ко је учествовао у овом покушају, генерале Васиљевићу?

Александар Васиљевић: Делови Прве гардијске моторизоване бригаде.

Џефри Најс: То видимо на десној страни ове табеле. Хвала лепо.

Као што се види на табели, њима је заповедао пуковник Миле Мркшић.

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Ко је још учествовао?

Александар Васиљевић: Зграду су блокирали специјални полицијски састави. Ја сам, када се то догодило, био на терену и позван сам да се вратим. Када сам стигао, то је већ била фаза у којој је генерал Кадијевић био изолован у својој канцеларији, а пуковник Мркшић Миле и тада још пуковник Вук Обрадовић, који је био шеф војног кабинета, и један од команданата војне полиције, били су у кабинету код генерала Благоја Аџића и убеђивали га да прихвати функцију савезног секретара за народну одбрану.

Џефри Најс: Али то није успело?

Александар Васиљевић: Није успело због тога што, прво, генерал Аџић је рекао да он у њиховим прљавим пословима неће да учествује, „а ако хоћете", рекао је, „можете хапсити и мене". И други елеменат је био што сам ја разговарао са припадницима војне полиције и убедио их да је то неразуман потез, тако да су се повукли и на томе се то завршило.

Џефри Најс: Табела показује да је Прва моторизована гардијска бригада била потчињена шефу кабинета који је био умешан, Вуку Обрадовићу. Можда изгледа као ситан детаљ, али да ли је он имао брата Павића?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Да ли је тај брат био важан члан СПС-а у то време?

Александар Васиљевић: Јесте, ја мислим да је био на функцији потпредседника Скупштине Србије.

Џефри Најс: На основу вашег искуства, да ли је Вук Обрадовић икада реаговао на било какав утицај свог брата Павића Обрадовића?

Александар Васиљевић: Па, Вук Обрадовић је имао неких ставова у то време који су одударали од општих ставова и опште климе у ССНО, и не само ја, него већи део људи из ССНО-а су тумачили да је Вук под одређеним утицајем свога брата Павића и да се тим путем рефлектују неки политички утицаји према кабинету.

Џефри Најс: Да ли вас је 5. марта 1992. године позвао Зоран Јанаћковић, који је у то време био у Савезном министарству за спољне послове, да бисте се састали са оптуженим?

Александар Васиљевић: Јесте.

Џефри Најс: Да ли сте ви, пре него што је дошло до тог састанка, разговарали о томе са генералом Аџићем?

Александар Васиљевић: Када сам сазнао да сам позван на тај састанак, ја сам о томе обавестио генерала Аџића, који је у то време заступао савезног секретара за народну одбрану.

Џефри Најс: Шта је он био у стању да вам прелиминарно каже у вези са тим састанком?

Александар Васиљевић: Он је рекао – Хвала ти као човеку што си ми то саопштио. Ја знам да њих – мислио је на генерале – Слободан позива, али сигуран сам да ћеш ти бити први и задњи који ми је то рекао.

Џефри Најс: Пре него што дођемо до самог састанка, да ли је у то време Управи безбедности било дозвољено да реферише директно савезном председништву или било ком другом органу, или је имала обавезу да делује преко ССНО-а?

Александар Васиљевић: Не, само преко ССНО-а.

Џефри Најс: На вашем састанку са оптуженим, шта је он укратко хтео од вас, ако је ишта тражио да му кажете?

Александар Васиљевић: Ја сам можда мало у шали, а можда мало и неозбиљно тада наступио. Рекао сам да сам очекивао да ће га вероватно интересовати неки подаци војне службе. Рекао сам да сам у тој служби скоро 30 година, да ми је посао био увек да другим људима постављам питања, а да ми они морају одговарати, па га молим да ме сада не доводи у обрнуту позицију, да он поставља питања а ја да морам да одговарам. Он се насмејао и рекао – добро, кажите оно што мислите да мене може интересовати.

Џефри Најс: И да ли сте ви на то одговорили?

Александар Васиљевић: Јесам, ја сам ценио да је у то време најактуелнија политичка неизвесност била како ће проћи најављиване масовне демонстрације за обележавање 9. марта из 1991. године и најисцрпније сам изнео сазнања војне службе о томе.

Џефри Најс: Да ли је након тог дела вашег разговора он од вас тражио нешто конкретно?

Александар Васиљевић: Не, конкретно ништа није тражио, рекао ми је да је задовољан укупном информацијом коју сам дао и да нема шта да ме пита, а онда ми је рекао да је чуо да ми у Управи безбедности радимо неке информације и да би волео, ако могу, да му пошаљем да види неку од тих информација. Ја сам му одговорио да ја те информације шаљем редовно МУП-у Србије и МУП-у Црне Горе и савезном МУП-у и да он то вероватно добија. Након тога ми је одговорио да он неке информације добија, али да није сигуран да му МУП сваки пут те информације доставља. Ја сам рекао – ако не буде добио и за 1. мај, значи да је су је склонили.

И у овом делу се, о том проблему, разговор на томе завршио. Ја сам проценио да је у ствари тада оптужени од мене тражио комплетну информацију

која је имала четврти део, то је било стање у ЈНА које је достављено само војном врху и мој је утисак био да је тражио у ствари податке о ЈНА. То ми није директно рекао, али по ономе како је тражио да му достављам информације, ја сам ценио да га интересују посебни подаци о ЈНА.

Џефри Најс: Молим да пређемо на врло кратку затворену седницу.

(затворена седница)

Џефри Најс: Кадијевић је напустио свој кабинет 9. јануара 1992. године. Да ли је то имало неких ефеката, и ако јесте, каквих, на утицај који је оптужени имао на ЈНА?

Александар Васиљевић: Док је генерал Кадијевић био савезни секретар, није се могло кадровати без његовог врло битног и готово пресудног утицаја. Након одласка у пензију генерала Кадијевића, та се ситуација променила.

Џефри Најс: На који начин је дошло до промена? Да ли се утицај оптуженог повећао или смањио?

Александар Васиљевић: Повећао се. Већ у јануару 1992. године имао сам извештај од једног пријатеља да је оптужени говорио да ће убрзо доћи до великог чишћења у генералитету. Пошто до тада није било уобичајено да се на такав начин ради, по ономе што је он мени пренео, упозорио га је да би то могло да изазове реакцију генералитета, а он је наводно одговорио да је сигуран да нико неће смети ни реч да проговори.

Почетком фебруара исте године, Зоран Соколовић и Радован Стојичић Баџа били су у контакту са двојицом генерала из Министарства одбране и Територијалне одбране Србије и у једном интимном разговору су ми рекли такође да следи велико чишћење генералитета, из којег ће да буду склоњени сви они који су непоуздани, али да се то још чува у тајности, но да ће брзо изаћи на видело.

Такав начин смењивања генералитета, без кључне улоге начелника Генералштаба и кадровског савета, није био до тада виђен.

Џефри Најс: Само једна реченица на затвореној седници.

(затворена седница)

Џефри Најс: Када стигнемо до странице 26, после тога ће бити врло ограничен број тачака од тог момента до почетка дела који се односи на Косово, тако да ћемо врло брзо напредовати у погледу броја страна које ћемо покрити.

Ричард Меј: Сада ћемо направити паузу од 20 минута.

(пауза)

Ричард Меј: Господине Најс, изволите.

Џефри Најс: Генерале, да ли је у фебруару 1992. године генерал Аџић примио списак генерала који ће бити пензионисани?

Александар Васиљевић: Јесте.

Џефри Најс: Колико њих? Да ли је било и какве су биле консултације пре него што је он примио тај списак?

Александар Васиљевић: На том списку су била 33 генерала за пензионисање и генерал Аџић, а ту је био и начелник персоналне управе, генерал Гојко Крстић. Рекли су ми да их о томе није нико консултовао.

Џефри Најс: Да ли је на списку био и ваш заменик Туманов?

Александар Васиљевић: Јесте. Он није испуњавао ниједан од законских услова за престанак активне војне службе, значи, није имао ни године старости, минималне, ни пензијски стаж.

Ричард Меј: Ви сте се позабавили тим питањем, можете ли нам рећи како и са којим резултатом?

Александар Васиљевић: Ја сам питао генерала Аџића који је разлог да Туманов тако изненада иде у пензију. Он ми је рекао да не зна ни он, да га нико о томе није консултовао нити упознао. И ја и начелник персоналне управе смо рекли генералу Аџићу да пита зашто иде Туманов у пензију. Онда је он назвао у то време председника Милошевића, а указ потписује председник Председништва Бранко Костић у то време. Милошевић му је рекао да дође код њега. Нама је Аџић рекао да га сачекамо ту у канцеларији и када се вратио био је, да кажем, задовољан тим контактом и рекао је – успео сам не само да скинем Туманова, него још четири генерала са тог списка за пензионисање, тако да је коначан број генерала који је крајем фебруара 1992. године отишао у пензију био 28.

Џефри Најс: А учешће Милошевића у свему томе, да ли сте тада сматрали да је то прикладно или не?

Александар Васиљевић: Па, није прикладно. По моме, одлуку о томе ко ће ићи у пензију могло је да доноси Председништво СФРЈ. Међутим, интересантно је да генерал Аџић не зове никога из Председништва, него се обраћа Милошевићу, знајући где је у ствари снага и моћ да се нешто измени.

Џефри Најс: Параграф 127. Да ли сте ви и 37 других генерала пензионисани 8. маја 1992? У вашем случају, да ли сте ви испунили све законске услове за пензионисање?

Александар Васиљевић: Тада је, 8. маја, пензионисано 38 генерала. Два генерала нису испуњавала ниједан од услова које закон предвиђа за пензију. То смо били ја и генерал Туманов.

Џефри Најс: Да ли је било икаквих консултација са генералом Крстићем, који је био шеф персонала, или генералном Аџићем?

Александар Васиљевић: Мене је пензионисање затекло негде на терену БиХ и када сам се вратио у Београд, генерал Аџић ми је рекао да је то пензионисање прошло опет без консултовања и њега и персоналне управе.

Џефри Најс: Да ли сте чули за оно што је Бранко Костић рекао када га је генерал Вулета Вулетић питао зашто сте ви пензионисани?

Александар Васиљевић: Јесам. Наводно је Бранко Костић рекао да је он тај списак само прочитао, а да су одлуку доносили други.

Џефри Најс: У вези тих пензионисања, можете ли да нам кажете нешто о писмима која су написана, нпр. писмо Недељка Бошковића Милошевићу о пензионисању?

Александар Васиљевић: То није у вези са овим пензионисањем из маја 1992. То се односи се на мај 1993. године, када су пензионисани, исто тако ван неке редовне процедуре, генерал Бошковић и генерал Домазетовић.

Незадовољан одласком у пензију, генерал Бошковић је написао писмо оптуженом, у којем га је замолио да измени одлуку о пензионисању и да он и Домазетовић оду крајем године у пензију. Генерал Домазетовић је заиста отишао крајем године у пензију, а Бошковићев захтев није био усвојен.

Овде опет могу да прокоментаришем, ако треба коментар, да Бошковић не пише писмо председнику Југославије као челном човеку који потписује те указе за генерале, у то време Добрици Ћосићу, него председнику Србије, где је ценио да је моћ.

Џефри Најс: Да се вратимо мало уназад у односу на то, то је пасус 129. Ради се о наименовању Животе Панића за начелника Генералштаба Војске Југославије. Да ли је одлука о том наименовању донесена или спроведена 11. или око 11. маја 1992. године?

Александар Васиљевић: Да, то је тим указима којима је постаљен генерал Живота Панић за начелника Генералштаба, у ствари за савезног секретара, а после ће бити начелник Генералштаба.

Ричард Меј: Отприлике у исто време пуковник Недељко Бошковић је унапређен у генерала. Шта можете да нам кажете о његовом наименовању и о томе какве то има везе са војном линијом?

Александар Васиљевић: Прво, довођење Недељка Бошковића из пензије у марту 1992. године за начелника безбедности у команди Ратног ваздухопловства није ишло уобичајеном процедуром, извршено је без консултовања икога у Генералштабу, нити сам консултован ја као начелник Управе безбедности.

Он тада није био реактивиран, био је привремено распоређен до 6 месеци у Војску Југославије. А 8. маја он је реактивиран, дакле примљен у активну војну службу, а 11. маја је био произведен у чин генерала иако за то није имао ни минималне законске услове. Иза њега је стајао, то поуздано знам, тадашњи врх СДБ МУП-а Србије.

Џефри Најс: Молим да пређемо на затворену седницу.

(затворена седница)

Џефри Најс: Имамо пресретнути телефонски разговор који треба да се пусти, то је табулатор 24. Дошло је до грешке у преводу и колико сам схватио, копије у којима се налази исправка су већ подељене. Исправка се налази на другој од укупно три стране и мада мислим да то није у оном делу који ће бити пуштен, то је у четвртом реду доле, поред имена Караџић, ту стоји „ја сам", а у ствари треба да стоји Алија Изетбеговић.

Снимак пресретнутог разговора

Момо: Били у Хан Пијеску у петак, имали састанак са војском... савезни СУП, био Грачанин и наш Вито... није био, он је био на скупштини остао. Међутим, ја сам после са једним човјеком отишао за Београд. То су страшне лажи Алијине тамо и Витине провејавају, лажу Армију Вито и ...

Радован Караџић: Не, не, па то је, мислим, мислим хаос је. Осим тога, он сад покушава тамо, али мени хоће да каже да они спремају премјештање за

Драшковића, а фино смо се договорили да нема ниједне шансе да се иједан Србин промјени или премјести без те сагласности.

Момо: Предсједниче, није то, то је у реду, јер Чедо Кљајић иде у милицију, а умјесто њега овај... Није, то је у реду, предсједниче.

Радован Караџић: Чекајте, то не може никако без нашег договора и без наше сагласности. То је као метод недопустиво и то ће сутра, посланици ће ми тражити одговор за ту ситуацију. То је недопустиво, једноставно је недопустиво да се било каква промјена кадровска деси, а да ми нисмо дали сагласност, јер то је механизам којим су они манипулисали нама, и српским посланицима је до гуше дошло читаво ово гњављење, покушаји проглашења независности. То је нама Алија Изетбеговић признао, да ова сувереност значи независност.

Момо: Да, чуо сам.

Радован Караџић: И то је пут којим је кренула Хрватска, и то се зна шта ће се овдје десити и нема никакве везе са одлуком Караџића или одлуком, не знам, овога, онога. То се зна шта ће се десити, то нема...

Момо: Па сигурно, ма то је јасно... и гори људима у Београду.

Радован Караџић: За два, три дана ће Сарајево нестати и биће 500.000 мртвих за мјесец дана у Босни и Херцеговини. Нестаће муслимана, Срби ће се ратосиљати. Хрвати ће највише ту профитирати, јер они ће задржати своје општине.

Џефри Најс: Који од ова два гласа препознајете?

Александар Васиљевић: Један је Радован Караџић, а по теми о којој говори а и по имену које је употребљено, за други глас претпостављам да је Момо Мандић.

Џефри Најс: За други пресретнути разговор, који не треба пустити, то је исто у табулатору 25, сведок је рекао, након што је то преслушао, да је то разговор између Радована Караџића и Витомира Жепинића. Веће је већ прегледало тај разговор раније, тако да можемо да пређемо на следеће.

Генерале, да ли је 15. октобра 1991. године одржан састанак у Сарајеву? То је било негде око две недеље пре овог пресретнутог разговора који смо управо пустили, тј. који смо вам пустили док сте се припремали за сведочење. Да ли је дошло до састанка у Сарајеву пар дана пре тог пресретнутог разговора, са ЈНА, војним руководством Босне и неким вођама босанских Срба?

Извињавам се, суд још није погледао пресретнути разговор у табулатору 25. То је нови пресретнути разговор и ми ћемо се вратити на то. Да ли је одржан тај састанак 15. октобра?

Александар Васиљевић: Да, одржан је састанак 15. октобра, састанак војног врха на челу са генералом Кадијевићем, али и са председништвом БиХ. Не са војним руководством – мени је преведено са војним руководством БиХ.

Не са војним, него са Председништвом БиХ, комплетним председништвом.

Џефри Најс: Која је била тема разговора?

Александар Васиљевић: Тема разговора је била проблеми сарадње власти у БиХ са ЈНА и циљ је био да се смање тензије које су постојале у БиХ.

Проблеми су били око мобилизације која тамо није провођена, углавном то.

Џефри Најс: Часни суде, ту се онда уклапа тај конкретни пресретнути разговор који сведок помиње у истој овој декларацији, табулатор 25. Да бисмо уштедели на времену, нећемо пролазити кроз тај разговор, осим ако ви то не тражите.

Генерале, можемо ли сада прећи на злочине у Хрватској?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Ловас, 23. октобра 1991. године. То је било место где је дошло до злочина. Како су то открили ваши органи безбедности?

Александар Васиљевић: Ја сам добио једну кратку, непотпуну информацију од одељења безбедности Прве војне области о томе да је једна већа група цивила страдала на минском пољу и да је те цивиле на минско поље као живи штит испред себе терао одред „Душан Силни". О томе сам сачинио сутрадан кратку информацију за савезног секретара и најужи војни врх, његове најближе сараднике и тражио сам детаљнију информацију од органа безбедности о том догађају. Њу сам добио 24. У њој је описан тај догађај нешто шире.

Прво, да је одред „Душан Силни" био под јурисдикцијом и под надзором команданта места у том селу, Љубе Деветака, затим да су они, дан пре него што се овај злочин догодио, из ореда „Душан Силни" саслушавали неке Хрвате који су живели у том селу и у том њиховом испитивању четворицу су ликвидирали.

Сутрадан, када је одред Територијалне одбране из Ваљева требало да изврши претрес терена око села, ови из одреда „Душан Силни" су издвојили око тридесетак мештана Хрвата, углавном су то били старији људи, и уз такав живи штит испред себе, они су ишли у тај претрес терена. Налетели су на минско поље. Ту је погинуло17 људи укупно, од тога 14 мештана и три из одреда „Душан Силни". То је у најкраћем о том догађају.

Џефри Најс: Ваљево о којем сте говорили, часни суде, у резимеу је погрешно написано. Где се налази Ваљево, на којој територији? Јужно од Београда, мислим.

Дакле, имамо Територијалну одбрану из Ваљева, које се налази јужно од Београда, заједно са паравојном јединицом „Душан Силни" на тој територији, а судије се вероватно тога сећају, та се територија налази у Хрватској. На страни 23 доказног предмета 336, у квадратићу Е-2 види се да је Ловас преко реке, западно, односно југозападно од Бачке Паланке.

Ваш извештај о том догађају, генерале, је достављен у складу са редовном процедуром. Коме је достављен?

Александар Васиљевић: Да, 25. октобра ми у Управи безбедности израдили смо и 10 информација за девет генерала ЈНА и једног пуковника који је био војни тужилац у ЈНА у то време. Накнадно, два дана иза тога, информација о овом случају достављена је и МУП-у Србије. Од генерала који нису били у саставу ЈНА, информација је достављена министру одбране Србије и команданту републичког штаба Територијалне одбране Србије.

Џефри Најс: Часни суде, вратићу се на доказни предмет 342, табулатор 11, јер је реч о једном конкретном пасусу на који желим да вам скренем пажњу, али можда треба да идемо корак по корак, јер се он бави једним другим питањем – Вуковаром.

У време догађаја у Вуковару, да ли је постојала координација између јединица територијалне одбране преко Баце – Радована Стојичића?

Александар Васиљевић: Ја сам говорио о две територијалне одбране у Славонији. Говорио сам о легалним јединицама ТО из Србије које су дејствовале на том простору и један од тих одреда је одред из Ваљева, и говорио сам о другој наоружаној структури на територији, која, по моме, није имала обележја праве територијалне одбране како би требало да буде уређена. Међутим, доласци Радована Стојичића на истурено командно место код генерала Панића очигледно су били у функцији координације тих снага.

Џефри Најс: Колико је вама познато, које јединице су учествовале у биткама за Вуковар?

Александар Васиљевић: Ја не могу да наведем конкретне јединице, мислим све јединице. Била је Прва гардијска моторизована бригада под командом тада пуковника Мркшића; биле су јединице Новосадског корпуса под командом генерала Биорчевића. Била је једна оклопна бригада, чини ми се из Краљева, била је 80. моторизована бригада из Крагујевца. Биле су неке јединице ТО Србије и неке јединице ТО Војводине. То је у глобалу што знам од јединица.

Џефри Најс: Погледаћемо само пар докумената, табулатор 26 молим да се стави пред сведока и на графоскоп. Ово је наређење, мислим да је датум 19. октобар, барем на печату пише 19. октобар, из команде Прве моторизоване гардијске бригаде. То је за команду и засновано је на увидима органа команде Прве војне области и Генералштаба оружаних снага СФРЈ: „И поред више упозорења да у рејонима дејства јединице нису обједињена дејства свих снага које се налазе у рејонима јединица"... прескачем остало, „наређујем да се све снаге које дејствују у зонама дејства јединица ставе под команду командата јединице ЈНА која изводи борбена дејства у тим областима." Затим следе детаљи на који начин то треба извршити.

Можда веће може само да погледа остатак ове странице без мог читања, а ми ћемо у међувремену прећи на табулатор 27. Ово је од 15. новембра, наређење Милета Мркшића: „Регулисање питања препотчињавања са циљем да се оствари што успешнија реализација одлуке од 14. новембра и обједињавање командовања за наредна дејства; препотчинити одред Територијалне одбране Стара Пазова, 80. моторизовану бригаду" и онда: „80. моторизована бригада са одредом Територијалне одбране Стара Пазова у наредним дејствима извршаваће задатке у складу са одлуком од 14. новембра."

Дакле, ово је наређење Мркшића којим препотчињава јединице ТО у овој операцији, препотчињава их својој оперативној групи. Те јединице које он препотчињава, да ли су оне из Србије?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Затим табулатор 28, молим.

Долази од Мркшића, а упућено је генералу Панићу, то је извештај о евакуацији Вуковарске болнице. Ако погледамо извештај, параграф 2: „На основу вашег захтева достављам извештај о реализацији задатака које сте поставили наређењем. Како сте у задатку Оперативне групе Југ прецизирали да Оперативна група Југ у току преподнева до 10 часова 19. новембра заузме

болницу и МУП и очисти од усташких снага Вуковар, овај задатак је извршен до 11 часова, 19. новембра и обезбеђена је сигурност кретања градом".

Онда се бави рашчишћавањем насеља Митница, затим проблемима са евакуацијом и транспортом цивилног становништва које се шаље у Републику Хрватску, због блокаде на аутопуту, пошто хрватска влада није хтела да их прими. Тврди се да се све изводи у складу са Женевском конвенцијом о ратним заробљеницима, „предузете су мере за учвршћивање команде и контроле". Затим иде рашчишћавање мина, у потпасусу 2: „Активности на чишћењу ослобођеног простора и објеката у Вуковару од остатака усташких снага; предузете мере за успоставу потпуне контроле у граду."

Затим, то се помиње на следећој страници, говори се о транспорту цивила који је јуче враћен са аутопута и данас неколико пута враћен са уговореног места за предају у рејону Нуштар. Исто се десило и са транспортом цивила из рејона Велепромета, који је неколико пута враћен. „Регулисали смо да се транспорт упути у Шид, пошто другог избора нисмо имали." То би био резиме овог извештаја који је упућен генералу Панићу. Говори се и о повређеним, рањеним и погинулим војницима.

Можемо ли сада, док се још увек бавимо темом Вуковара, да погледамо два кратка видео снимка који нам могу помоћи?

Видео снимак

Ово је видео снимак који смо гледали приликом сведочења претходног сведока. Молим вас да се сада фокусирате на конкретно војно лице, за које мислимо да ће овај сведок моћи да нам идентификује.

Молим вас, зауставите овде. Човек на којег је усмерена камера, који седи на дну стола, ко је то?

Александар Васиљевић: То је тада по чину пуковник Павковић Небојша.

Џефри Најс: Он је касније постао генерал?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Молим да погледамо други снимак, надам се да је спреман. Ако није, можемо касније на њега да се вратимо.

Видео снимак

Новинар: Одводе нас као злочинце, отимају нам и оно мало ничега, задњих успомена што смо их могли прикупити. Са мржњом и невиђеном окрутношћу наши дојучерашњи сусједи и штићеници лажу о нама како би нас послали у логор или још боље, смрт... јер мртви се, мисле они, не враћају, осим у сновима. Велепромет, обућара, касарна, болница, само су нека од места...

Џефри Најс: Касније ћемо погледати други снимак, бојим се да сада нећемо моћи да га видимо. У сваком случају, оно што смо видели у другом делу овог првог снимка показује Велепромет и Вуковар, је ли тако?

Александар Васиљевић: Не могу да будем сигуран, јер ја тај терен не знам.

Џефри Најс: Али можете бити сигурни да први део овог видео снимка показује пуковника, а касније генерала Павковића?

Управо ми техничка кабина показује да има спреман други снимак, молим да га пустимо. То је вероватно нешто мало више од заустављене слике.

Видео снимак

Војник 1: Нека, истакните проблем онда, истакните проблем.

Преводилац: Проблем је у томе што видимо како се војници шетају по улици и да пролазе камиони. Погледајте, ето тамо.

Веселин Шљиванчанин: Могли сте тамо да идете. Тај мост је био отворен за саобраћај.

Преводилац: Моје колеге су биле тамо.

Веселин Шљиванчанин: Моји војници су пратили тај конвој.

Џефри Најс: Зауставите, молим. Официр којег видимо напред, који не говори, чија се глава окреће, видимо профил на мосту са Шљиванчанином, ко је то?

Александар Васиљевић: Небојша Павковић.

Џефри Најс: Можете ли нам рећи која је била његова функција у то време? Дакле, на ком положају је био у то време док је био у Вуковару?

Александар Васиљевић: Он је у Вуковару боравио као представник кабинета савезног секретара за народну одбрану.

Џефри Најс: Дакле, био је представник врло високог органа, највишег органа о којем сте ви говорили?

Александар Васиљевић: Тај орган је био на високом месту, морао је имати и високу функцију.

Џефри Најс: Овчара – молим вас, реците нам нешто укратко о томе, реч је о параграфу 137.

Касније током 1993. године, да ли сте контактирали Зјају Муриса, мислим да се тако звао?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Да ли вам је он причао о ономе што се десило у Вуковару?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Можете ли нам то укратко рећи?

Александар Васиљевић: Ја сам са Зјајом Мурисом имао један веома кратак контакт у јануару 1993. године, због неких оптужби да сам ја малтене украо неки новац из Вуковара. Пошто је Зјајо Мурис био командир специјалне полицијске јединице, ја сам хтео од њега да чујем колика је количина новца била и шта је са тим урађено, јер стварно нисам знао ништа о томе. Он ми је тада рекао да он није био ангажован на том задатку јер је био послат у Овчару. Ја сам тада први пут чуо за такво место, у ствари, није ми ни било јасно да ли је место или су то штале за овце.

Онда је рекао – Не знате тај део, касније ћу вам то испричати.

Када се завршило моје суђење, ја сам имао прилику да сретнем Муриса, који је већ био демобилисани официр и у најкраћем ми је испричао да су из болнице заробљеници за које су постојале сумње да су пресвучени припадници Збора народне гарде који су хтели да искористе евакуацију болнице, и да буду евакуисани са болницом, били пребачени на Овчару, где се налазила 80. моторизована бригада из Крагујевца.

Њега је неко из Гардијске бригаде упутио са неколико полицајаца на Овчару да оде да види шта се тамо догађа, јер наводно, по неким извештајима, тамо има проблема. Када се приближио Овчари, по његовој причи, чуо је пуцње и о томе преко радио-везе обавестио команду бригаде. Рекао је да се тамо пуца. Одговорили су му – у реду, врати се назад, то више није наш проблем. Након извесног времена, није ми објаснио када, сазнао је од других људи у Гардијској бригади да су ту вуковарски територијалци, како су их звали, стрељали око 160 цивила. То је у најкраћем оно што је мени Мурис пренео.

Џефри Најс: Молим да погледамо табулаторе 30 и 31.

Ви сте нам на почетку говорили нешто уопштено о јединицама које су биле на подручју Вуковара. Овде видимо документ од 18. октобра 1991. године, Шид, а печат је ТО Вуковар, Штаб територијалне одбране Вуковар. „Легализација рада јединице одред Лева суподерица. Командант јединице је Милан Ланчужанин. Преостали састав јединице евидентиран код команде јединице; за дејства јединице одговоран командант Милан Ланчужанин", потписао Душан Филиповић.

Какве последице је имало ово наређење у односу на ову јединицу Лева суподерица?

Александар Васиљевић: Овај документ управо илуструје оно стање о којем сам ја говорио код оне тзв. територијалне одбране у Славонији. Значи, легализује се јединица. Поставља се питање шта је пре тога био тај одред Лева суподерица, значи да није био легалан. Сада се као прима у састав овог штаба ТО у Вуковару. Мислим, овај документ нема форму каква би требало да нормално постоји. Значи, у најкраћем, ова се јединица од овог датума има рачунати да је јединица ТО, штаба територијалне одбране у Вуковару, али форма по којој се ради говори о стању какво је било.

Друго, мислим, по ономе што сам сазнао касније, да ово није Ланчужанин Милан, него Ланчужанин Миодраг, значи Миодраг Ланчужанин је био командант одреда Лева суподерица. А из онога што сам касније сазнавао, из овог састава су учествовали и у ликвидацијама на Овчари.

Џефри Најс: А Лева суподерица, са које територије долази?

Александар Васиљевић: Па, њу су увек означавали мени као четничку јединицу. Шешељева јединица – тако су је звали. То је и Зјајо Мурис говорио о Левој суподерици, јер је мени тај назив некако био веома чудан, шта је то. То је увек употребљавано да је то Шешељева јединица, да су то радикали његови. Касније сам сазнао од новинара који су били на том терену исту квалификацију за ту јединицу.

Џефри Најс: Ако погледамо табулатор 31, да ли Ланчужанин има некакав надимак, молим вас?

Александар Васиљевић: Има. Његов надимак је Камени.

Џефри Најс: Табулатор 31, молим вас. Ово је одлука од 29. октобра 1991. године од оперативне групе, о наставку напада на Вуковар, наставку „операције Вуковар". Документ је потписао пуковник Мркшић и мислим да се ту одмах прелази на распоред и на задатке. Видимо да је састав борбених јединица, односно јуришног одреда, следећи: Прва моторизована бригада, онда следи одред Лева суподерица, исто тако одред Петрова гора и разне друге јединице

које су стављене заједно. Да ли онда ово функционише на начин да се потчине, на пример, две групе, Лева суподерица и Петрова гора, Првој моторизованој гардијској бригади?

Александар Васиљевић: Да. Из овог се наређења види да је одред Лева суподерица и одред Петрова гора у саставу Јуришног одреда 1 из састава вероватно Оперативне групе ЈУГ, односно моторизоване гардијске бригаде. Ја бих хтео овде да укажем да, по томе како се означава – пише одред Лева суподерица, одред Петрова гора, значи не ставља се „одред територијалне одбране" како је то, на пример, наведено у другим документима – одред Територијалне одбране Ваљево, одред Територијалне одбране Стара Пазова... Овде се једноставно употребљава израз одред, а то је у ствари она импровизована територијална одбрана која нема све атрибуте какве би требало да има. Значи, више као неки паравојни састави.

Џефри Најс: Рекли сте нам како сте ви схватили ту везу Шешеља и Леве суподерице. Да ли знате ишта о Петровој гори? То је, ја мислим, место које се налази у области Книна. Да ли знате ишта о тој јединици, ако је уопште била јединица?

Александар Васиљевић: Ја не знам о тој јединици детаље, коме је она припадала, међутим, знам да се део Вуковара зове Петрова гора и претпостављам да се ради о јединици са тог подручја, као што постоји и Лева суподерица, предео града, тако да се то не односи ни на какву јединицу из Книна. То је моја процена.

Џефри Најс: Остаћемо још на Вуковару. Ви сте прво обавестили генерала Димитријевића. Када сте ви први пут обавестили генерала Димитријевића о ономе што вам је Мурис рекао?

Александар Васиљевић: Па то је негде након његовог постављања на место начелника управе, значи негде или крајем 1993. или на самом почетку 1994. Јер мени није било баш дозвољено да могу да улазим у Генералштаб због још свежих трагова боравка Недељка Бошковића тамо.

Ричард Меј: Иако сте имали још неколико контаката о Вуковару, нећемо тиме да се бавимо детаљно, али то се све налази у резимеу, па ако буде релевантно, ми ћемо то да уведемо.

У параграфу 143, да ли сте ви у јесен 1998. године имали кратак састанак са пензионисаним генералом Мркшићем – он је тада већ био пензионисан?

Александар Васиљевић: Јесам. То није био састанак, то је био кратак изненадни сусрет.

Џефри Најс: Да ли је било говора о тим догађајима у Вуковару, да ли је о њима дискутовано, или ако није дискутовано, да ли су се барем споменули на овом састанку?

Александар Васиљевић: Па, ја сам имао стално жељу, ако бих некога срео од тог руководећег састава бригаде, да поставим нека три питања која су мене интересовала и тако сам генералу Мркшићу успео да поставим прва два.

То је било, прво – шта се то догодило на Овчари? Ја ћу говорити дословно како ми је одговарао. Он је рекао – Ацо, деце ми моје, да сам знао шта ће им урадити, никад их не би предали. А ја сам га онда упитао, а кад су сазнали шта

је урађено, зашто нису обавестили по линији извештавања, а он је рекао – Када смо видели шта су им урадили, онда смо се заклели да ћутимо.

И треће питање нисам стигао да му поставим, били смо у саобраћају и морао сам да померим кола, тако да је на томе завршен овај кратак сусрет.

Џефри Најс: Генерале Васиљевићу, каква је ваша процена била у то време, да ли сте сматрали да он говори истину?

Александар Васиљевић: Деловао ми је веома искрено. Мислим, то је 6-7 година након догађаја који се збио. Друго, ја нисам био ни на каквој функцији, ја сам био пензионер, срели смо се као два човека и мој је утисак да му је чак било тешко кад је то говорио.

Џефри Најс: Хвала вам.

Часни суде, сада ћемо проћи кроз табулаторе 32, 33, 34 и 35 на исти начин као и са другима. Иако није згодно ићи ван редоследа, боље да не трађимо ваше време, а надам се да ћу после паузе моћи боље да се сконцентришем на те ствари. Следећи пасус на странама 28 до 29 је обележен као пасус који треба проћи на затвореној седници. Можемо ли прећи на затворену седницу, а неће нам требати много времена, јер намеравам да се дотакнем само пар ствари. То би могло да буде и на крају овог дела, па бих ја, уколико ми дозволите, могао током паузе да се позабавим нерешеним доказним предметима пре него што пређемо на Косово.

(затворена седница)

Џефри Најс: Чули смо Слободана Лазаревића. Да ли је он радио за Управу безбедности? Ако није, да ли је имао икакав однос са пуковником Зимоњом, и ако јесте, какав је био његов однос са пуковником Зимоњом?

Александар Васиљевић: Категорички могу да кажем да Слободан Лазаревић није имао никакве везе са Управом безбедности и њеним органима. Мени је тај човек апсолутно непознат. Нити га знам, нити ми је познат неки његов назив у оквиру органа безбедности ЈНА. Сасвим је сигурно да није био ни активни старешина у ЈНА. Пуковник Зимоња је официр обавештајне управе Генералштаба ЈНА и налазио се на различитим дужностима. Колико ја знам, негде 1991. године, он је био у иностранству, на дужности војног изасланика или помоћника.

Џефри Најс: Значи, ако је, као што смо чули, Лазаревић имао званичну везу са пуковником Зимоњом, онда је то могла да буде и веза са обавештајном управом Генералштаба ЈНА?

Александар Васиљевић: Ја за ту њихову везу не знам, али ако је био са њим у службеној вези, онда је то по вертикали наслоњено на обавештајну управу Генералштаба.

Џефри Најс: Генерале Васиљевићу, желим да прођемо кроз неке ствари које сам превидео или које сам одложио из једног или другог разлога. Ако претресно веће може да се врати сада на страну 25, имам само пар питања о Ловасу, као и један доказни предмет у вези тога. Рекли сте нам где сте слали своје извештаје о Ловасу. То је параграф 135. Да ли сте ви примили извештај од дежурног официра у ССНО у вези онога што је пронађено крајем новембра 1991. године од стране патроле војне полиције – пронађена су нека тела на фарми Ловас у близини Даља?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Реците нам у једној реченици садржај тог извештаја, шта је пронађено?

Александар Васиљевић: Извештај је ишао линијом дежурне службе војне полиције. По том извештају из Прве војне области, негде крајем новембра 1991. године, на фарми Ловас патрола војне полиције је пронашла 23 масакрирана леша цивила. Они су ово место снимили и документовали кратко и о том догађају су обавестили територијално надлежни МУП у Даљу, и даљу истрагу око тога преузео је МУП у Даљу.

Џефри Најс: Сви ови извештаји, ваш и овај додатни извештај, да ли знате да ли су они водили било каквом кривичном гоњењу?

Александар Васиљевић: Требало би вероватно да се покрене поступак против непознатог починиоца тог кривичног дела. Значи, о том догађају би требало касније да буде обавештен надлежни територијални тужилац и он би постављао захтеве пред органе унутрашњих послова које радње треба да учине.

Џефри Најс: Али, да ли је вама на било који начин познато, да ли су предузети било какви кораци за кривично гоњење?

Александар Васиљевић: Не знам да ли је покретан овај претходни поступак или каснији кривични поступак, то је у надлежности МУП-а било.

Џефри Најс: Молим да сада погледамо доказни предмет који сам одложио, а то је доказни предмет 342, табулатор 11. Ово је писмо од 23. октобра 1991. од Милана Еремије, заменика команданта надлежног за инструкције о питањима морала и политичке пропаганде, упућено команди Прве војне области, одељењу за морал.

На 2. страни, параграф 4, генерале, да ли видимо активности и појаве које негативно утичу на стање морала у јединицама дивизије? У трећем пасусу каже: „У зони борбених дејстава налази се више група разних паравојних формација из Србије, од четника, преко одреда „Душан Силни" и разних самозваних добровољаца којима није основни мотив борба против непријатеља већ пљачка народне имовине и иживљавање над недужним становништвом хрватске националности.

Приликом заробљавања 80 мештана хрватске националности у селу Ловас од стране Територијалне одбране Ловаса и одреда „Душан Силни" вршено је физичко злостављање над истима, након чега је убијено 4 мештана села Ловас" и онда се даље помиње убиство још 17 итд, и онда под тачком 5 Предлог мера за побољшање стања морала у јединицама: да се организовано приступи разоружавању паравојних формација, посебно одреда „Душан Силни", четника и Аркановцих војника и да се у ту акцију укључе органи власти и органи Републике Србије.

Да ли овај документ бележи оно што сте нам ви рекли у вези са учешћем паравојних снага из Србије у ономе што се дешавало?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Молим да пређемо на страницу 27, на четири наведена доказна предмета. Мислим да вас могу поштедети једног од њих; дакле прескочићемо 32 и идемо одмах на табулатор 33.

Да ли вам је, генерале Васиљевићу, показан неки други извештај или извештаји који су покривали догађаје о којима нисте ништа знали из прве руке или чак нисте ни чули о њима а изгледа, по ономе како су направљени, да су то били редовни извештаји?

Александар Васиљевић: Да. Овај сам извештај видео овде када ми је показивана документација. То је извештај органа безбедности 180. моторизоване бригаде, мајора Ристић Бранислава. По форми, овај документ одговара органима безбедности, а из истог се види да је рађен у једном примерку и да никоме није достављен.

Џефри Најс: Мислите ли да је чињеница да постоји само један примерак тог извештаја неоубичајена или не мислите тако?

Александар Васиљевић: Па ако то нотира себи као неко сазнање које ће касније можда проширивати и продубљивати, онда из више оваквих појединачних докумената он може направити збирну информацију.

Џефри Најс: Хвала. Ако погледате текст овог извештаја где се наводе чињенице, проћи ћемо релативно брзо кроз то; овај документ оригинално преноси разговоре који су приватно обављени, где један војник каже официру: „Кад смо скренули према Шкабрњи путем, видео сам борбено возило БОВ и једног мртвог припадника Зенги а поред њега је била пушка паповка. Када смо ушли у село, из једне куће су територијалци и добровољци који себе називају четницима, из једног подрума извели око 20 цивила. Један од њих је имао ПАП – њега су одмах одвели иза БОВ-а и стрељали. Испред БОВ-а су довели једну старицу и два старца, полегли их на земљу и пуцали им у потиљак. Из једне од кућа у селу извели су три мушкарца, од којих је један имао око 35 година, а остала двојица око 45. Њих су у дворишту мало испитивали и онда их стрељали.

Чуо сам по неким причама да су убили неку жену од 19 година са дететом од 8 месеци, али то лично нисам видео. Из подрума једне куће извели су цуру, и оца и кћер. Оца су одмах убили из аутоматске пушке. Њу су оборили на земљу повукавши је за косу и рекли јој – хоћеш ли да прођеш као отац?

Викнуо сам „не пуцај!" и уперио сам пушку у њега. Ту цуру смо после довели у команду. Видео сам да су групу од 5 цивила територијалци водили испред себе, а онда их стављали испред тенка да би показали пут и служили као штит.

Кад смо ишли према Надину, видео сам да су територијалци заробили неког цивила. С њима је разговарао Дражић, начелник службе јавне безбедности, али сам потом чуо од неких да су и њега убили."

Официр који подноси овај извештај даје напомену: „На основу података које је доставио војник Митровић види се да су поједине групе територијалаца више деловале као банда, него као војска. Овакво понашање и њихов однос изазвали су револт код војника, који су скоро долазили у отворен сукоб са њима да би заштитили неке цивиле хрватске националности."

Да ли ово вама изгледа као редовни извештај с краја новембра 1991. године?

Александар Васиљевић: Да, по форми како је сачињен, то није извештај, то је белешка, значи службена белешка или службена забелешка. А на

основу ових првих информација, овај орган безбедности је требало да изврши њихову проверу и документацију.

Прво, ово је возач борбеног возила војне полиције. То возило има командира, активног старешину из војне полиције. Требало је да тражи и званичан извештај командира војне полиције који је био у том борбеном возилу. Да ли је он то касније радио, ја не знам, али за ово што је описао немам сумње.

Џефри Најс: У реду. Ако погледамо следећу званичну забелешку, табулатор 34, да ли је то још једна званична службена забелешка коју сте ви погледали? То је копија. Да ли вам се чини да је она у адекватном облику?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Да бисмо уштедели на времену, нећу читати све ово. Ово долази од поручника. Као што видимо на трећој страници превода на енглеском, бави се борбама у селу Шкабрња и каже да су припадници усташких јединица и цивили убијени. Наводи ко је убијен и детаље можемо сами прочитати. Видимо да се ту наводе конкретно жене старосне доби која је изненађујућа с обзиром на чињеницу да су убијене. Затим имамо следећу изјаву, у којој се наводе разлози. Веће је чуло за то. Можда сам мало заменио доказне предмете,читао сам нешто зашта сам мислио да је 34.

Следећи документ је 35. Документ из којег сам читао је, изгледа, био документ број 35. Дакле, ја сам читао из 35, а ово је сад 34.

Молим вас, погледајте сада тај документ и молим да се стави пред сведока. То је забелешка. Молим да сведок погледа и да ли то одговара.

Пријатељ суда Тапушковић: Ја мислим да овде постоји неспоразум, јер ово што ја имам пред собом, што се налази у табулатору 33, читано је под 34, а ово што се налази код мене у документима је један извештај у коме нема ни потписа, само је откуцано на машини.

Ричард Меј: Немојте се бринути за то у овом тренутку, осим ако ви немате неких приговора. Господине Најс, молим вас да се позабавите тиме.

Тапушковић: Имам приговор. Овај документ који се код нас налази у табулатору 33 је један извештај откуцан на машини на коме нема ничега, ни потписа, нити било каквог обележја да је то званични документ.

Ричард Меј: То су питања тежине која се придаје доказном предмету, о томе смо у другим случајевима већ доносили одлуку. Ми ћемо одлучити о томе какву тежину да придамо којем документу.

Џефри Најс: Часни суде, овај документ који се односи на 23. новембар 1991. године, једна страница, односно страница и по документа на енглеском је табулатор 33, или би бар требало да буде. Табулатор 34, како ми је речено, како ми је госпођа Диклић рекла, је образложење. Када сам сугерисао да је документ који сам читао табулатор 34, нисам био у праву – заправо сам читао документ 35.

Ричард Меј: Изјава коју ми имамо или тачније, коју ја имам, помиње моторизовану бригаду на првој страници табулатора 34. Пише „Белешка о примени метода рада", имам три странице у вези с тим и онда долази страница на којој пише образложење.

Џефри Најс: Да, то је исправно. Ја сам направио грешку када сам рекао да гледамо документ број 34. Ово је сад документ 34.

Господине сведоче, молим вас погледајте га и реците да ли је он у одговарајућем формату.

Александар Васиљевић: Јесте.

Џефри Најс: Видимо из овог документа да овај официр наводи у оквиру образложења да је 25. децембра контактирао неку особу у вези са информацијом о убијању цивила у селу Шкабрња. Речено му је да је Горан Опачић долазио, причао о томе да је било убистава цивила, углавном жена и стараца у Шкабрњи и да се ту истакао добровољац, четник, извесни Јаро, Јаре из Пребиловаца у Херцеговини и његов пријатељ из исте јединице. Он је био активан војник који је био у сталном покрету, у борбеном строју с њима. Док је један старац бежао, један активни војник је скинуо „зољу" са рамена и питао четника: „Могу ли да га фотографишем" и погодио га је ракетом. Горан Опачић је рекао да никада у животу није видео грознију слику, јер је старац разнесен тако да му је у близини остала само нога.

Те ноћи је чуо да је Зорић, чије име није знао и који је био из неке јединице територијалне одбране из околине града, ишао по граду и показивао људима кесу са људским ушима. Тако је ушао у кафану, позвао конобарицу и показао јој чашу у којој је било људско уво. Дакле, ово је образложење. Генерал је потврдио да је ово направљено у адекватном облику. Онда доказни предмет број 35, који сам ја неисправно назвао документом 34. У вези са њим, сведок је већ рекао да има адекватну форму, то је службена забелешка. Већ сам раније рекао о чему је реч, тако да се сада тиме нећу даље бавити. Извињавам се што сам изазвао конфузију. Можда сада можемо да уведемо табулаторе 33, 34 и 35.

Пре него што пређемо на Косово, желим да се на тренутак вратимо на страну 3 овог резимеа. Две ствари. Једна се односи на реферисање и подношење извештаја. Генерале, ви сте нам већ доста рекли о реферисању и подношењу извештаја. Мислим да је комуниција између војних области и ССНО-а у принципу ишла преко оперативних центара до начелника Генералштаба. Је ли то тачно?

Александар Васиљевић: Да. Ишле су информације и преко оперативног центра.

Џефри Најс: Савезни секретаријат је имао право да директно комуницира са војним областима, је ли тако?

Александар Васиљевић: Савезни секретар, да.

Џефри Најс: Да, у реду. Да ли је оперативни центар припремао дневне извештаје о догађајима који су се односили на ЈНА и који су дистрибуирани у ССНО и начелнику Генералштаба?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: А да ли је генерал Кадијевић, када би примио такве извештаје, директно комуницирао са својим потчињеним у различитим војним јединицама, на пример у војним областима, а да није ишао преко начелника Генералштаба?

Александар Васиљевић: Да, могао је директно да контактира.

Џефри Најс: И на крају у вези с тим једно друго питање, а то је параграф 20. Говорили сте нам о активирању Врховне команде и штаба Врховне ко-

манде у складу са правном процедуром и они се по правилу активирају само када дође до једног од три стања о којима смо говорили, дакле када се прогласи једно од три поменута стања. У ствари, да ли је Врховна команда активирана и без предузимања тог адекватног корака, а то је проглашење једног од три поменута стања? Колико је то вама познато?

Александар Васиљевић: Ја не могу тачно да знам када је проглашено стање непосредне ратне опасности, али објективно су се ратна дејства одвијала, без обзира да ли је проглашено или није.

У Словенији су половином 1991. године кренула ратна дејства и од тада је у назив уврштен израз штаб Врховне команде, и састајали смо се као штаб. То је више назив – штаб Врховне команде, у ствари, састајала су се сва она лица за која је савезни секретар оценио да имају неку надлежност у односу на ситуацију.

Значи, тај назив штаб вероватно почиње нешто пре него што је званично проглашено стање непосредне ратне опасности.

Џефри Најс: Молим да сада пређемо на Косово. Тај део почиње на страници 37.

Генерале, с обзиром да сте 1992. превремено пензионисани, како сте то описали, и да сте у неком степену одржавали контакте и након тога, како показује ваше сведочење, да ли сте се добровољно јавили у службу у Војсци Југославије када је НАТО напао СРЈ?

Александар Васиљевић: Јесам, као и многи други пензионисани официри и генерали.

Џефри Најс: На који положај сте постављени?

Александар Васиљевић: Постављен сам на положај заменика начелника управе безбедности Генералштаба.

Џефри Најс: А то постављење је било 27. априла 1999. или приближно тог датума и поставио вас је генерал Ојданић?

Александар Васиљевић: Да, постављен сам указом председника Савезне Републике Југославије.

Џефри Најс: Кратко пре тога, да ли сте се срели са оптуженим и можете ли нам укратко испричати о чему сте разговарали?

Александар Васиљевић: Два дана пре овог указа позван сам на разговор код господина Милошевића. То је био један неформалан, шири разговор и опција је прво била да ћу бити постављен за саветника за безбедност начелника Генералштаба. Међутим, у току разговора саопштио ми је да ћу бити постављен за заменика начелника управе. Не знам да ли има нечег битнијег из тог разговора да треба да износим.

Џефри Најс: Можда би нам помогло ако бисте нам рекли нешто више о разговору. Да ли сте ви нешто рекли у вези са условима под којима бисте обављали тај посао, дакле, под којим условима пристајете на поновни ангажман, поновну службу?

Александар Васиљевић: Није то адекватан израз да сам ја могао постављати услове. Пошто је оптуженог интересовало шта се то све догађало са мном, говорио сам, између осталог, и о проблемима које су правили добровољци у рату 1991. и 1992. године и да сам имао сукоба на тој релацији и са

њима и са људима из МУП-а ондашњег и да не бих хтео ни сада да одступам од тих принципа ако будем реактивиран. Он ми је рекао: „Мени такав човек треба".

Џефри Најс: Током сукоба са НАТО, генерал Геза Фаркаш је био начелник управе безбедности, он је био ваш непосредни претпостављени и постављен је на место Александра Димитријевића, његовог претходника?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Реците нам нешто укратко о протоку информација Управе безбедности у то време. Реч је о параграфу 200. Извештаји су се сачињавали за начелника Генералштаба и ко је доносио крајњу одлуку о томе куда се шаљу ти извештаји из косовских извора?

Александар Васиљевић: Ја могу да говорим о извештајима из делокруга рада органа безбедности. Они су слати по вертикали до Управе безбедности, уз селекције које су вршене на сваком командном нивоу ниже. О тим информацијама обавештаван је начелник Генералштаба, а он је одлучивао шта ће од тих информација ићи према председнику Југославије.

Џефри Најс: То је био генерал Ојданић?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Било какви злочини о којима је Управа безбедности била упозната у приштинском корпусу, на њих би се скренула пажња генералу Лазаревићу, зар не?

Александар Васиљевић: Требало би.

Џефри Најс: А он је био дужан да о томе извести – кога?

Александар Васиљевић: Он је требало да извештава, на бази селекције шта је од значаја, команданта Треће армије.

Џефри Најс: И онда би се ти извештаји предочили генералу Ојданићу када би то било прикладно?

Александар Васиљевић: Да, то је крајња инстанца.

Џефри Најс: Генерал који је био на челу Треће армије тада је био – ко?

Александар Васиљевић: Генерал Небојша Павковић.

Џефри Најс: А њега смо видели на мосту у Вуковару?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Састав Генералштаба сте већ изнели, и вероватно би било лакше кад бих ја то једноставно прочитао. Ово је био Генералштаб за време ратног стања: начелник Генералштаба генерал Ојданић, заменик начелника Генералштаба генерал Светозар Марјановић, помоћник начелника Генералштаба за оперативна питања генерал Благоје Ковачевић, помоћник начелника Генералштаба за копнене снаге генерал Симић, помоћник начелника Генералштаба за морнарицу адмирал Владе Нонковић и помоћник начелника Генералштаба за ваздухопловне снаге генерал Бане Петровић, начелник Управе безбедности Војске Југославије генерал Геза Фаркаш, помоћник начелника Генералштаба за обавештајне послове генерал Бранко Крга, помоћник начелника Генералштаба за логистику генерал Пантелић и на крају, бар претходне недеље, нисте могли да се сетите имена особе која је била на положају помоћника начелника Генералштаба за морал.

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Пасус 204. За време ванредног стања, као што смо већ чули, Генералштаб постаје познат под именом Штаб врховне команде, а председник СРЈ као главнокомандујући Војске Југославије командује Војском Југославије путем Врховне команде. Да ли је то тачно?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: А повремено се користи и израз врховни командант. Према вашем сазнању, да ли је тај израз постојао у правним списима?

Александар Васиљевић: Не знам тачно како је у списима, али фактички се ради о врховном команданту, ако то лице командује војском.

Џефри Најс: И да ли је то звање одговарало оптуженом?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Врховна команда се састојала од Штаба врховне команде и чега још, или кога?

Александар Васиљевић: Врховни савет одбране би требало да буде.

Џефри Најс: Да ли је то укључивало и министра одбране?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: За време ратног стања, да ли се Врховна команда налазила на једном месту или је била распоређена на разним местима у Београду?

Александар Васиљевић: На разним местима, и у околини Београда.

Џефри Најс: Да ли су одржавани свакодневни састанци Врховне команде?

Александар Васиљевић: То не могу да знам. Знам да се Штаб врховне команде дневно састајао.

Џефри Најс: Заступљеност Управе безбедности у Генералштабу или у Врховној команди се одражавала на који начин?

Александар Васиљевић: Управа безбедности није била размештена на истом месту где је био и Штаб врховне команде. Углавном је један од старијих официра, или генерал, учествовао дневно у раду Штаба врховне команде, али је то било наизменично, не увек исто лице.

Џефри Најс: Молим да погледате табулатор 37. То је документ који је наводно записник са Осме седнице Врховног савета одбране, одржане 25. децембра 1998. године у Београду. Да ли сте ви њега прегледали и да ли вам се чини да се ту уопштено одражавају оне ствари којима се можда на таквом састанку и бавило?

Александар Васиљевић: Ја на таквим састанцима нисам био, али по форми како је сачињен документ, мислим да одражава функционисање једног таквог тела.

Џефри Најс: Можемо да видимо на првој страни да је састав био следећи: оптужени председава са председником Србије Миланом Милутиновићем и председником Црне Горе Милом Ђукановићем, заједно са Николом Шаиновићем, потпредседником савезне владе, затим савезни министар одбране Павле Булатовић, генерал Ојданић као начелник Генералштаба, а ту је и Славољуб Шушић, који је секретар Врховног савета одбране. То је састав на том конкретном састанку.

Ако сада погледамо страну 13 на енглеском, у оригиналу нема број странице, али мислим да је то, бојим се да не могу то да нађем, можда је то три или четири стране од краја. То је пасус који почиње овако: „Председник Ђу-

кановић није желео да коментарише кандидате, посебно зато што је лично познавао само неке од њих, али је нагласио контраверзне информације о приштинском корпусу и његовом ангажману на Косову." Да ли можете да нађете то?

У овом пасусу се види да председник Ђукановић у ствари доводи у питање Павковићеве квалитете. Онда треба да погледамо следећи пасус и ту видимо да се оптужени слаже са примедбама Ђукановића и да је дошло до грешке у припремама и списковима који су дати заједно са предлозима. Након што је прегледао документе, председник Ђукановић је рекао да су дати материјали довољни, а када је коментарисао, односно објашњавао своју дилему о генералу Павковићу, оптужени је рекао да нема жалби ни са једне стране о противзаконитом понашању Приштинског корпуса.

У овом пасусу, што се вас тиче, да ли се одражава нешто са чиме сте ви у ствари били упознати у то време?

Александар Васиљевић: Ја знам само за општу ситуацију, за општу расправу око тога када је требало да се постави генерал Павковић. Ове детаље немам. Не могу да дам оцену о чему је разговарано и који су проблеми били, јер је овде доста уопштено то написано.

Џефри Најс: А шта се јавно знало у то време, тј. шта су знали људи као што сте ви, на високим положајима у разним деловима војске и снага безбедности, колико се знало о наименовању Павковића и о ставовима оптуженог и председника Ђукановића?

Александар Васиљевић: Знате како, председник Ђукановић је у то време био у једној, могу да кажем, опструкцији према оптуженом, али и према Југославији у целини и мислим да је он из тог угла поставио питање зашто му ови кадровски предлози са образложењима нису били достављени раније. Значи, он је имао један уздржан став и вероватно, да је нешто конкретније имао око стања на Косову и проблема о којима говори, ја претпостављам да би то и изнео.

Међутим, за генерала Павковића је у том периоду било шире познато да он има широку наклоност председника Југославије у то време и да је он битно утицао и на његов избор и на његово постављење.

Џефри Најс: Можемо ли сада да се бавимо надлежношћу оптуженог над МУП-ом? Да ли је МУП био формално део Врховне команде?

Александар Васиљевић: Не могу поуздано то да тврдим, али МУП је био практично под контролом оптуженог по вертикали која је ишла преко министра унутрашњих послова Србије, па даље по дубини. Мени није познато да је, у време док сам био на тим функцијама, у ратном стању, било када било ко из МУП-а присуствовао састанцима Штаба врховне команде, а то значи да нису били ни на састанку Врховне команде.

Џефри Најс: Господин Станишић, као начелник РДБ, да ли је он реферисао оптуженом и у ком обиму?

Александар Васиљевић: Не знам у ком обиму, али је сигурно њему морао реферисати и редовно га извештавати, имајући у виду да је њему био непосредно подређен.

Џефри Најс: Можете ли већу да објасните, молим вас, процес путем кога директива оптуженог постаје оперативни план војске чији је он ефективно био главнокомандујући?

Александар Васиљевић: Могу принципијелно да то објасним. Када се војсци или начелнику Генералштаба изда оквирни задатак и постави циљ који треба остварити, онда се по процедури у штабу врши процена те ситуације и проналазе начини, односно дају предлози о начину употребе оружаних снага и тај предлог начина употребе начелник Генералштаба треба да реферише врховном команданту и Врховној команди и након његове верификације он ступа на снагу или се врше одређене корекције, уколико је такве корекције неко доставио.

Џефри Најс: А одобрење одређеног предлога, да ли је то у виду потписаног документа?

Александар Васиљевић: Оно што ја знам, то је да на таквој генералној директиви о употреби оружаних снага треба да стоји потпис и „одобравам" – одобрење од врховног команданта. То је и на радним картама где је нацртан распоред снага.

Џефри Најс: Једном када се тај корак предузме, следећи корак је да се изда налог стартешким групама у односу на одлуке о употреби Војске Југославије?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: И онда даље иде командни ланац, од старешина до њихових потчињених команди?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: У вашем резимеу ви спомињете да постоје планови у случају ванредног стања. То постоји и у доба мира, зато што је очигледно да земља која је окружена многим другим земљама мора да има планове у случају ванредног стања да би покрила све могуће варијанте, зар не?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Да ли су то били документи које је посебно одобрио или чак потписао оптужени, чак и ако их је требало употпунити у случају да стварно дође до ванредне ситуације?

Александар Васиљевић: Ја не знам за то, ја знам за период у којем сам службовао у ЈНА. Конкретно су проглашавана ванредна стања два пута за ситуацију на Косову, али не знам да ли је било проглашавања ванредног стања касније.

Џефри Најс: У реду, онда се нећемо у овој фази бавити тим појединостима. Информације које су слате оптуженом од Ојданића, колико су редовно ишли ти извештаји од њега?

Александар Васиљевић: Не знам, али претпостављам да је добијао дневне извештаје које сачињава оперативни центар Генералштаба.

Џефри Најс: А начелник Генералштаба је лично био обавештаван редовним извештајима одоздо на горе, ка њему, а информација се консолидовала од нижих јединица да би се сачињавали дневни извештаји и остали извештаји – да ли је то тачно?

Александар Васиљевић: Јесте.

Џефри Најс: И да ли је било још неких извештаја којима је Ојданић извештаван изван или независно од оперативних центара који су се у ствари бавили већином редовних извештаја?

Александар Васиљевић: Било је. Он је имао надлежност да командује себи потчињеним стратегијским групацијама и од њих је могао добијати и усмене извештаје, могао је тражити посебне извештаје. То је одвојено од оне линије која иде линијом оперативног центра.

Џефри Најс: Сада ћемо се позабавити састанком од 1. јуна 1999. године, када сте отишли на Косово да обиђете јединице Управе безбедности. Док сте били тамо, да ли вас је вас позвао генерал Павковић на састанак заједничке команде?

Александар Васиљевић: Јесте, али ми није рекао да се ради о састанку, рекао је да дођем код њега.

Џефри Најс: И када сте дошли тамо, да ли сте схватили да је у току састанак, да се ради о састанку?

Александар Васиљевић: Да, убрзо је почео тај састанак. Састанком је руководио господин Шаиновић. Са њим је дошао на тај састанак Анђелковић Зоран. Од генерала ЈНА били смо ту генерал Павковић, генерал Лазаревић, ја и пуковник, начелник безбедности у Приштинском корпусу са којим сам и дошао на тај састанак. Из МУП-а су били присутни генерал Ђорђевић, генерал Стевановић и генерал Лукић.

Џефри Најс: Мислим да сте споменули пуковника Стојановића. Да ли је он битан, да ли је он био тамо?

Александар Васиљевић: Па он је начелник безбедности Приштинског корпуса.

Џефри Најс: Да ли је идентификован неко ко је био одсутан?

Александар Васиљевић: Рекао је генерал Ђорђевић да је одсутан генерал Илић и да неће бити присутан на састанку.

Џефри Најс: А који је разлог што је он тог дана био одсутан, тог 1. јуна 1999?

Александар Васиљевић: По образложењу, он је био на неком задатку око вршења асанације бојишта.

Џефри Најс: Шта значи та реч коју сте употребили?

Александар Васиљевић: То је прописана процедура уклањања лешева људи или животиња и других опасних материја које би могле да утичу негативно на здравље, на изазивање епидемије или да имају друге негативне последице.

Џефри Најс: Да ли је реч коју користите „асанација"?

Александар Васиљевић: Да, асанација бојишта.

Џефри Најс: Да ли вас је објашњење зашто је генерал Илић одсутан навело да закључите да је он уобичајено или редовно присуствовао таквим састанцима?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Да ли је тамо био представник Државне безбедности, РДБ-а?

Александар Васиљевић: Није.

Џефри Најс: Ви сте погледали број столица, односно места за столом и до ког сте закључка дошли?

Александар Васиљевић: Било је упражњено то место на којем је вероватно требало да буде генерал Илић. У врху стола, као председавајући, био је господин Шаиновић. Њему гледајући са леве стране били су генерали и пуковник које сам навео, на десној страни био је Зоран Анђелковић и генерали МУП-а и на супротној страни стола од господина Шаиновића био је генерал Лукић.

Џефри Најс: Том приликом (ми ћемо врло брзо да прођемо, али желим да помогнете судијама у вези са тим) ко је имао овлашћење, ко је откривен као неко ко има надлежности за овлашћење, како је то постало јасно? Рекли сте да је Шаиновић био председавајући. Како су се према њему понашали остали?

Александар Васиљевић: И према месту на којем се налазио за тим столом, али и по односу свих према њему и по чињеници да је он практично руководио тим састанком, господин Шаиновић је имао доминантну улогу у томе.

Ричард Мեј: Господине Најс, ми данас морамо на време да прекинемо расправу, наставићемо сутра. Колико мислите да вам још треба времена за овог сведока?

Џефри Најс: Мислим да ми је потребно бар време до прве паузе.

Ричард Меј: Сада прекидамо расправу. Генерале Васиљевићу, молимо вас да се вратите сустра у 9 сати у судницу.

Молим, устаните.

XII.
Четвртак, 13. фебруар 2003. године

Председавајући судија Ричард Меј: Изволите, господине Најс.

Тужилац Џефри Најс: Сада смо отприлике на параграфима 215, 216 и 217. Генерале Васиљевићу, јуче сте нам говорили о састанку којем сте присуствовали 1. јуна 1999. године и последња тема о којој смо говорили била су очигледна овлашћења која је имао Шаиновић. Да бисмо о томе нешто више рекли, да ли се сећате да сте нам говорили по ком су редоследу људи улазили у ту просторију где је одржан састанак, како су се односили према Шаиновићу и како су реаговали када је Шаиновић ушао?

Сведок Александар Васиљевић: Ја сам већ описао какав је био распоред за столом где смо седели. Последњи су дошли на тај састанак Шаиновић и Анђелковић. Када су ушли у ту салу, ми смо сви устали и након што су они сели за сто, састанак је почео.

Џефри Најс: Састанак је био у сали за конференције у једном солитеру у Приштини и сви сте седели за конференцијским столом, а у другом делу просторије били су други припадници Приштинског корпуса и Треће армије и бавили се картама и радили сличне ствари. Ово само да би судије имале представу како је то изгледало.

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: То је вас навело на закључак да је та просторија имала одређену функцију, да је то била нека врста командне просторије?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Дакле, била је нека врста командне просторије?

Александар Васиљевић: Да, да.

Џефри Најс: Дакле, бавили су се картама, кретањем непријатеља и сличним стварима. Да ли се током тог састанка разматрало шта се догодило током претходних 24 сата, али ништа друго осим тих 24 сата се није разматрало детаљно?

Александар Васиљевић: Да, то је био један кратак, рутински извештај о томе шта се догађало у претходна 24 сата. Прво је генерал Лазаревић изнео кратка запажања о дејствима НАТО-а, а после тога је генерал Ђорђевић из МУП-а изнео о дејствима МУП-а. Није ту било неке посебне ситуације коју бих запамтио као нешто специфично. Завршено је са једним кратким резимеом шта треба у току наредног дана да се уради и углавном је било говора код генерала из МУП-а да у току наредног дана треба да се изврши чишћење терена негде на подручју Дренице. То је углавном тај кратак део са састанка.

Џефри Најс: А када је реч о активностима МУП-а, да ли је Шаиновић требало да одобри те активности?

Александар Васиљевић: Није био такав ток састанка, нити је клима била таква да је формално то тада требало да се закључи. Констатовано је једноставно да је све у реду и да све иде по плану, како је и договорено. Значи, то је била једна доста комотна, ја бих рекао, атмосфера у којој се ти људи, ја бих рекао, сваки дан састају.

Џефри Најс: У реду. Сада имамо два доказна предмета и да бисмо уштедели на времену, мислим да можемо да прескочимо табулатор 39. Следећи доказни предмет је доказни предмет 320, табулатор 57, за који желим да га сведок само накратко погледа. Генерале Васиљевићу, ово је документ за који мислим да вам није познат. Ви сте га погледали када сте дошли овде. Да ли вам се форма овог документа чини уобичајеном и шта вам овај документ говори о координационој функцији заједничке, здружене команде у односу на Војску Југославије и МУП?

Александар Васиљевић: Ово је план рада станице везе и ради се о радио-мрежи. Управна станица, тј. заједничка команда која има тајни назив „Паштрик", а онда је поред овога наведено још 12 учесника у тој радио-мрежи, где има јединица из Војске Југославије и јединица из МУП-а.

Џефри Најс: Молим да се сада вратимо на табулатор 40 доказног предмета 387; молим да се стави енглеска верзија на графоскоп. Генерале, ово је документ од 17. априла 1999. године, штаб Врховне команде, упућено командном месту.

Каже: „Веза – заповед заједничке команде за Косово и Метохију, строго поверљиво... Сугестије – наставити са свеобухватним припремама." Затим се наводе разне друге тачке, а потписао је Ојданић. Какво је ваше тумачење овог документа када је реч о томе шта је заједничка команда могла да уради, односно, какве инструкције је могла да да Војсци Југославије? Такође, што је можда још важније, како да схватимо Ојданићеву функцију у свему овоме?

Александар Васиљевић: Из овог документа се види да је претходно постојала заповест заједничке команде за Косово и Метохију, којом је вероватно регулисан начин употребе снага и претпостављам да је командант Треће армије о томе обавестио начелника Генералштаба, а онда он даје сугестије шта би требало да се коригује у томе. Међутим, интересантно је то да он даје сугестије. Он је у ствари начелник штаба Врховне команде и није уобичајено да он даје сугестије. Било би сасвим нормално да он наређује како да се снаге употребе. Из тога се види позиција те заједничке команде, која је у ствари нека врста двојности, где постоји заповест за употребу снага на Косову која обавезује команданта Треће армије да тако и поступи, а он, опет, има Штаб врховне команде и свог претпостављеног од кога тражи мишљење, а овај му даје сугестије. То је једна двојност која се појављује и која није типична за начин командовања.

Џефри Најс: И на крају, шта вама говори овај документ у вези са тим ко је ту имао главну реч, Павковић–Шаиновић, или Павковић–Ојданић, да то поједноставимо.

Александар Васиљевић: Ја мислим да је у најнеугоднијој ситуацији био Павковић, јер он је практично имао у неку руку два команданта, једног који је био доле на лицу места на Косову, који, видим, даје заповести а има и субординацију по вертикали, према начелнику Генералштаба. Сад, да ли је та сугестија имала снагу коју даје начелник Генералштаба, снагу заповести, ја то не знам како су поступили по томе, али нека двојност постоји.

Џефри Најс: Да ли је Шаиновић имао улогу од критичног значаја?

Александар Васиљевић: Мислим да јесте, али не могу да будем децидан у томе, зато што нисам био у ситуацији да то могу конкретно да видим. Али мислим да јесте.

Џефри Најс: Табулатор 41, доказни предмет 387, враћамо се у август 1998. године. Генерале, то је један дугачак документ, тако да ћемо га само погледати и затражити ваш коментар. Молим вас, ставите прву страницу на графоскоп. Видимо да је то документ команде Приштинског корпуса, истурено командно место Ђаковица. То је одлука о заједничком ангажовању снага МУП-а и Војске Југославије. Видимо да се у одлуци говори о борбеном поретку и о задацима јединица. На другој страници се помињу ватрена подршка, мере борбеног обезбеђења, позадинско обезбеђење. На трећој страни се помиње техничко обезбеђење, интендантско обезбеђење, затим санитетско обезбеђење, саобраћај, прикупљање одузетог оружја. Затим на дну стране пише „Командовање и веза: Командовање борбеним дејствима вршиће заједничка команда за Косово и Метохију са истуреног командног места Приштинског корпуса у Ђаковици. Везу организовати по плану веза који ће сачинити начелник везе Приштинског корпуса". И онда, то је на последњој страници: „Садејство са снагама МУП-а организовати у току припрема и у току борбених дејстава." Потписао је Небојша Павковић, а упућено је МУП-у Републике Србије, команди јединица полиције посебне намене и на разне друге адресе.

Генерале, када погледате овај документ из 1998. године, шта нам то говори о овлашћењима заједничке команде и над МУП-ом и над Војском Југославије и да ли су они у то време деловали под заједничким командним ланцем?

Александар Васиљевић: Овај документ је војнички коректно састављен. Види се у овој последњој тачки командовања и веза да командовање врши заједничка команда. Овде војска практично садејствује са снагама МУП-а које изводе дејства, и то углавном, из овога се види, ватреном подршком.

Да ли је о овоме био обавештен Генералштаб, ја то не знам. Значи, по овоме што ценим, заједничка команда је имала у ствари извршну команду у ангажовању снага на Косову и Метохији, с тим да је у њој постојао војни део и вероватно и део из МУП-а који је руководио јединицама МУП-а, а онај ко је тада био на челу заједничке команде, он је био као најстарије лице које је о свему одлучивало. То је то што могу из документа да видим, јер ја тада нисам био у служби.

Џефри Најс: Табулатор 42, молим. Сада се враћамо на време када сте ви били у служби, то је 29. мај 1999. године. Од начелника штаба Врховне команде, генерала Ојданића, упућено команданту Треће армије лично, то је дакле документ штаба Врховне команде, којим се подсећају да треба да обаве различите задатке. Шта вама, генерале Васиљевићу, показује овај документ у вези са овлашћењима која је Ојданић имао у овој фази, која се виде на основу овог документа?

Александар Васиљевић: Можда малу недоумицу може да ми представља ово што се не каже „наређујем", него „упозоравам". Међутим, да сам ја командант који је примио овај допис из штаба Врховне команде, ја бих ово схватио као наређење. Значи, ипак се овде упозорава шта треба да се учини и по моме, то има снагу наређења које је обавезно за команданта Треће армије, јер он у преамбули каже да постоје подаци о неким дејствима која се могу спроводити и упозорава на те податке. Могло је ту да се напише и наређење, али ја мислим да смисао, без обзира на израз „упозоравам", има снагу наређења.

Џефри Најс: Хвала лепо. Табулатор 43, то је последњи доказни предмет у овом блоку питања. Ово је документ од 7. јула 1998. године, дакле, то је пре вашег времена у служби, то је команда 125. моторизоване бригаде, а документ је потписао Драган Живановић. У заглављу пише: „Забрана извођења акција без знања и одобрења заједничке команде за Косово и Метохију", и онда се каже да се на основу наређења заједничке команде од ранијег датума, у циљу повећања ефикасности извршења задатака, наређењем забрањује извођење било каквих акција јединица из састава без одобрења заједничке команде. Вероватно је да је то све што треба да погледамо у овом документу, који се састоји из три стране у преводу, а ви нам реците на који начин се ово уклапа у ваше схватање операција, односно деловања заједничке команде у 1999. години.

Александар Васиљевић: Па исто има снагу неке мини врховне команде доле, која руководи заједничким дејствима МУП-а и Војске Југославије на Косову и Метохији. Овде се очигледно радило и може да се наслути да је било појединачних употреба неких јединица или да је тражена подршка јединица Војске Југославије јединицама МУП-а, а да то није било верификовано преко заједничке команде и да је можда долазило до неких импровизација, па можда и проблема у тој координацији. Овим се на неки начин заводи ред у том

ланцу командовања, а и даље остаје да је заједничка команда та која у ствари наређује конкретна дејства на Косову.

Џефри Најс: Дакле, ово је на неки начин било, уопштено говорећи, адекватно за ангажовање вишеструких снага?

Александар Васиљевић: Јесте.

Џефри Најс: Иако се у то време чинило да има извесне неорганизовано-сти, као што сте рекли. Хвала лепо. Сада прелазимо на кратку затворену седницу.

(затворена седница)

Џефри Најс: Идемо на параграф 224, врло кратко. За случај да то можда постане релевантно, можете ли, молим вас, врло укратко да нам помогнете по питању војно- територијалних команди. Шта су биле те команде?

Александар Васиљевић: Војно-територијалне команде су постојале у ЈНА и то су команде које врше мобилизацију, воде војну евиденцију и врше упут регрута у армију. Оне су биле потчињене команди армије.

Џефри Најс: А када говоримо о подручју које нас посебно занима, да ли је војно-територијална команда у Приштини била надлежна за Косово, а војно-територијална команда у Нишу за остатак јужне Србије?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: И када су биле оперативне, налазиле су се под командом бригада Војске Југославије?

Александар Васиљевић: Не под командом бригада, већ под командом армије, ако мислите на команду војног округа.

Џефри Најс: Да ли се можете сетити неких примера? На пример, одреди војно- територијалне команде у Истоку, Клини и Ђаковици.

Александар Васиљевић: Војно-територијални одреди су јединице које се налазе у саставу војних одсека као нижих командних структура у оквиру команде војног округа. Значи, то су јединице које су пре свега намењене за контролу територије на којој се налазе. Међутим, војно-територијални одреди могли су бити упућивани и ангажовани и ван територије на којој су матично лоцирани. То је резервни састав и било је таквих случајева. На пример, конкретно са 7. пешадијском бригадом из Крушевца иде и војно-територијални одред, на пример из Бруса, са тог подручја, и он се придаје команди бригаде, улази практично у њен састав и под њену команду. Мислим да то није ништа ванредно, него редовна процедура и појава.

Џефри Најс: А сада хајде да погледамо табулатор 44 доказног предмета 387. То је документ од 26. јуна 1998. године (то је, дакле, пре него што сте се ви поново активирали), и каже: „На основу наређења команде Треће армије (строго поверљиво број тај и тај и тако даље) и погоршане политичко-безбедносне ситуације на простору Косова и Метохије, а у циљу одбране и заштите грађана од шиптарских терористичких група, наређујем..." а наређење долази од Павковића. Дакле, он каже: „Наређујем: извршити организационо-техничке припреме за поделу наоружања и муниције на руке војним обвезницима распоређеним у ратне јединице Приштинског корпуса војне области Приштина, и 202. позадинску базу".

И затим, при крају тачке број 3, други параграф тачке број 3, каже се: „На основу израђених спискова извршити позивање војних обвезника по мањим групама у касарне и организовати поделу и задужења наоружања по селима настањеним српским и црногорским живљем. У току извршења овог задатка посебну пажњу посветити мерама безбедности, тајности и маскирној дисциплини." Затим, под тачком 6: „Након извршене поделе извршити припрему и организацију насељених места за одбрану" и затим даље каже: „За свако место задужити активног старешину који ће непосредно руководити припремом." Затим, у тачки 8 стоји: „Забрањујем формирање и ангажовање било каквих добровољачких јединица осим оних које сачињава локално сеоско становништво, односно житељи села."

Генерале, ви сте видели овај документ. Да ли сте, пре него што сте видели овај документ, знали да су постојале такве врсте одбране села?

Александар Васиљевић: Нисам знао.

Џефри Најс: Дакле, ако погледамо овај документ, осим уколико ви не пронађете неки детаљ који би сугерисао да тај документ није поуздан, реците нам шта вам каже тај документ о природи плана који се наводи у документу? Да ли је то био тајни план?

Александар Васиљевић: Ја не бих могао то да назовем тајним планом. Овде се ради о подели наоружања и војне опреме резервном саставу јединица ЈНА, то је Војска Југославије у то време, што је условљено конкретном политичко-безбедносном ситуацијом на терену. Није ексцесно да се то оружје и опрема може поделити резервистима који припадају одређеној ратној јединици Војске Југославије доле на простору Косова и Метохије. Међутим, овде се упозорава на мере тајности, да се за то не сазна. Та подела оружја је могла да иде и тако легално, по наређењу. Значи, процени се ситуација да је то оружје неопходно да би се јединица брзо формирала у случају потребе, и онда се, да се не би губило време, наоружање и опрема поделе војним обвезницима на чување. Ово је наређење ишло према корпусу из команде армије. Ја могу само да претпоставим да то ни командант армије није урадио на своју руку, већ да је вероватно то дошло из Генералштаба.

Џефри Најс: Добро, то нам је вероватно довољно. Али, дакле, чињеница је да ви нисте за то знали док нисте видели документ овде, пред судом?

Александар Васиљевић: Не, нисам.

Џефри Најс: А сада параграф 226. Да ли је штаб Врховне команде имао два пријемна центра за добровољце за Војску Југославије, за које сте ви знали?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: То је био регулисано тако да се добровољци интегришу у Војску Југославије, а не да се целе добровољачке јединице интегришу?

Александар Васиљевић: Да, било је стриктно наређење око тог поступања.

Џефри Најс: Параграф 230, Штаб МУП-а за Косово је на челу имао генерала Лукића. То сте нам, чини ми се, већ рекли. Да ли сте ви из тога закључили да је постојала координација операција МУП-а по директивама заједничке команде?

Александар Васиљевић: Јесам.

Џефри Најс: Параграф 233. Да ли су на Косову деловале неке специјалне јединице МУП-а?

Александар Васиљевић: Јесу.

Џефри Најс: Позабавићемо се детаљније једном или двема. Да ли је постојала специјална антитерористичка јединица (САЈ), којој је на челу био Живко Трајковић?

Александар Васиљевић: Јесте.

Џефри Најс: Да ли су постојале интервентне бригаде ПЈП-а на општинском нивоу?

Александар Васиљевић: Мислим да интервентне бригаде нису биле на општинском нивоу, него то су крупнији састави, а одреди посебних јединица полиције су били по општинама.

Џефри Најс: Постојала је и једна оперативна група, то се звало ОПГ, и она је била део посебних јединица полиције, зар не?

Александар Васиљевић: То није оперативна група, него оперативно-потерна група. Значи, постојале су оперативно-потерне групе и више их је било.

Џефри Најс: То сам намеравао да кажем. Да ли је, по вашем схватању, пуковник Горан Радосављевић, звани Гури, био општи заповедник посебних јединица полиције на Косову?

Александар Васиљевић: Ја могу да кажем само делимично нешто што су ми органи безбедности на Косову реферисали, између осталог и о том стању. И они су имали податке да тим групама командује човек под називом Гури и имали су и његов позивни знак са радио-станице. Која му је стварно функција била, ја не знам. По сазнању органа безбедности, те групе су биле под његовом контролом.

Џефри Најс: Шта сте ви проценили, ко је био главнокомандујући посебних јединица полиције у Србији у то време?

Александар Васиљевић: Колико сам упознат, то је био генерал Стевановић.

Џефри Најс: Колико је вама познато, колика је била величина оперативно-потерне групе?

Александар Васиљевић: То је све из података које су ми давали органи безбедности када сам био на Косову. То су биле мање групе, од 20-30 људи, лако наоружане, углавном од месног становништва са тог терена.

Џефри Најс: А сада да на брзину погледамо доказни предмет 319, табулатор 38. Република Србија, Министарство унутрашњих послова, Секретаријат унутрашњих послова, Полицијска станица Ђаковица. То стоји у заглављу документа. Ово је списак припадника Трећег вода четврте чете 123. интервентне бригаде. И то је, дакле, вод од 24 људи. Затим, ако гледамо даље, на 13. страни, видимо остатак листе. Како се ово подудара са вашим разумевањем улоге посебних јединица полиције у том подручју у то време?

Александар Васиљевић: Види се да постоји 123. интервентна бригада и да је ово списак састава трећег вода четврте чете. Пошто је овде Министарство унутрашњих послова, полицијска станица у Ђаковици, вероватно да је овај вод свакако из Ђаковице, а можда је и цела чета интервентне бригаде била на подручју Ђаковице.

Џефри Најс: Којом опремом и каквим униформама је располагала специјална јединица републичке државне безбедности?

Александар Васиљевић: То је Јединица за специјалне операције Службе државне безбедности. Она је имала специјалну опрему, најквалитетније врсте и посебне категорије. Карактеристични су били по маскирним униформама и по томе да су носили црвене беретке, а имали су и специфичне шешире. Затим, могли су бити препознати по специјалним возилима „хамер", којима су се кретали на територији Косова, а имали су различито наоружање – од противавионских митраљеза до класичних аутоматских пушака и аутомата.

Џефри Најс: Како се звала та јединица и њен командант?

Александар Васиљевић: Њу су и по знаку који је носила звали „Сиви вукови", а командант јединице био је Милорад Улемек звани Легија.

Џефри Најс: Да ли је вама изгледало да су они имали претходно борбено искуство?

Александар Васиљевић: Мислим да јесу, да то није спорно.

Џефри Најс: А ко је био надређени Легији?

Александар Васиљевић: Првонадређени је био Франко Симатовић, а јединица је практично под командом начелника Ресора државне безбедности, у то време Радета Марковића.

Џефри Најс: Чућемо нешто и о састанку који сте имали са оптуженим у мају 1999. године, али да сада споменемо само један елемент тога. Да ли је том приликом Раде Марковић потврдио употребу и размештање Јединице за специјалне операције у једном косовском селу?

Александар Васиљевић: Јесте. Конкретно се ради о селу Језерце.

Џефри Најс: А сада молим затворену седницу.

(затворена седница)

Џефри Најс: Да ли су Аркданови „Тигрови" били присутни на Косову?

Александар Васиљевић: Да, јесу.

Џефри Најс: Где су били стационирани и под чијом командом?

Александар Васиљевић: Према информацијама које смо ми имали, а које је касније на састанку потврдио и Раде Марковић, они су били у Косову Пољу и наши извори информација су нам рекли да тамо има стотинак људи. Раде Марковић је тврдио да је стотинак њих одговорило, али да је он узео само 30 као добровољце. Они су били размештени у посебном кампу, да га тако назовем, у неком објекту у Косову Пољу и по ономе што је изјавио Раде Марковић, због тога што су претходних дана починили неки злочин, убили су неки брачни пар Албанаца, он је наредио да се врате са Косова.

Џефри Најс: Под чијом командом су они били, према вашем сазнању?

Александар Васиљевић: Извештај органа безбедности је био да се налазе под командом човека под називом Гури.

Џефри Најс: Колико је у то време била позната Арканова репутација и, сходно томе, потенцијал за потешкоће које су са собом доносили Арканови „Тигрови"?

Александар Васиљевић: Па, зна се каква је његова репутација била. То је један дужи период и дужа прича, али из тих првих сазнања о формирању

Српске добровољачке гарде у том првом језгру од око тридесетак људи, колико их је било, готово да није било лица које није било већ кажњавано за разна кривична дела.

Друго, они су и јавно носили дуго оружје, иако је задужење и ношење таквог оружја посебним прописима регулисано. Имали су репутацију која је већ позната свима, да су учествовали у многим неделима.

Џефри Најс: Према вашим информацијама, да ли је Аркан имао неке службене идентификационе исправе?

Александар Васиљевић: Јесте, он је имао то још из периода оне Југославије и никад без тих исправа није био. Међутим, и припадници његовог резервног састава су имали исте легитимације.

Џефри Најс: Још неколико детаља, пре него што пређемо на састанак са оптуженим. Субординација МУП-а и Војске Југославије у време ратног стања. Да ли је вама познато, да ли је Ојданић оптуженом затражио да изда наређење о потчињавању?

Александар Васиљевић: Јесте.

Џефри Најс: Да ли је МУП то поштовао?

Александар Васиљевић: Није.

Џефри Најс: Колико сте ви схватили од Ојданића или из других извора, шта се догодило када је Ојданић скренуо пажњу оптуженом на тај проблем?

Александар Васиљевић: По ономе што ми је испричао генерал Ојданић, а то је било негде касније, након његовог пензионисања, он му је рекао – Да, добро, тај ће се проблем решити, али, нисмо ми наређење писали због проблема са МУП-ом Србије, него да се МУП у Црној Гори стави под контролу војске. И то ми је показао генерал Ојданић из његове радне бележнице. Добро се сећам да је то било записано црвеном оловком.

Дакле, та потчињеност практично није на терену заживела.

Џефри Најс: Табулатор 45 доказног предмета 387 молим. Ово је један кратак документ, од пуковника Милета Станојковића. Молим да ставите само прву страницу на енглеском на графоскоп.

Датум је 19. април 1999. године, Трећа армија, Штаб врховне команде, Сектор за оперативно-штабне послове, долази са командног места. Пише: „На основу наређења председника Савезне Републике Југославије, у складу са чланом 17 Закона о одбрани, у циљу обезбеђења свих учесника, наређујем: потчињавају вам се јединице и органи унутрашњих послова у вашим зонама одговорности. Команданти Прве, Друге и Треће армије и Ратне морнарице својим наређењем регулисаће сва остала питања која проистичу из тачке 1 овог наређења."

Да ли ово одговара вашем схватању уложених напора да се потчине?

Александар Васиљевић: Да, овако су ишла наређења линијом командовања и то ништа није спорно. Значи, о овоме су обавештене команде на терену, да се препотчињавају јединице МУП-а у погледу командовања и њихове употребе. Питање је само да ли је то заживело, а ја колико знам, није.

Џефри Најс: Хвала. Молим да погледамо табулатор 46, доказног предмета 387. Као што ћемо видети, ово је документ који је дошао отприлике седам, односно осам дана након вашег састанка са оптуженим. Датум је 25. мај

1999. године. Долази од генерала Павковића. Односи се на препотчињавање јединица и органа Министарства унутрашњих послова команди Треће армије, тачније команди Приштинског корпуса и подноси се званичан извештај о препотчињавању снага МУП-а снагама Војске Југославије. Можете погледати на брзину. У другом параграфу се каже – неизвршење наређења о препотчињавању директно је имплицирало проблем на плану садејства јединица." Параграф 3 каже – режим безбедности на територији до сада није заживео у пракси у духу закона. Ви сте погледали овај документ. Какве коментаре имате о њему?

Александар Васиљевић: То само потврђује ово што сам већ рекао. Командант Треће армије практично моли начелника Генералштаба да се нешто учини на нивоу Врховне команде, да та субординација профункционише. Међутим, за мене је овде интересантно и друго питање. Доле постоји заједничка команда и управо би та заједничка команда требало да разрешава овај проблем, а не да се оптерећује начелник Генералштаба тиме. Јер доле неку извршну команду има господин Шаиновић, који је управо ради тога тамо, да координира активности Војске и МУП-а.

И следеће, види се да Министарство унутрашњих послова Србије, ако је добило наредбу, а претпостављам да јесте, није је проследило да се реализује.

Џефри Најс: Да видимо да ли сам вас добро схватио – да је постојала истинска жеља за сарадњом у заједничкој команди да се оствари препотчињавање, као што је наведено у овом документу, ви бисте онда очекивали да се ови проблеми не усмеравају на начин на који се усмеравају, већ да се они усмеравају ка Шаиновићу?

Александар Васиљевић: Да, он је имао надлежност над органима МУП-а такође, али је проблем што из Министарства унутрашњих послова Србије, види се, није спуштено то наређење потчињеним саставима МУП-а.

Џефри Најс: Последњи документ у овом блоку је табулатор 47, доказни предмет 387. То је дугачак документ. Ја ћу само тражити ваш коментар о њему, а касније га можемо детаљно погледати. То је документ од 27. маја 1999. године. Команда Приштинског корпуса, упућено је команди МУП-а. То је наређење за разбијање и уништење СТС у рејону Преказе и ту се наводе детаљи. Веће може да види различите међунаслове којима се одређују поглавља.

Како вам изгледа ово наређење по самој својој форми? Да ли је то заповест која је у адекватном облику?

Александар Васиљевић: Јесте. И војнички врло коректно урађено.

Џефри Најс: То је наређење генерала Лазаревића упућено команди МУП-а. Мислим да је ово копија из МУП-а. Да ли је то тачно? Ако немате никакав коментар, можемо да пређемо на другу тему.

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Када су почињени злочини на тој територији, да ли је Војска Југославије имала јурисдикцију над тим злочинима и ако јесте, ако су знали за злочине, да ли су водили истрагу у вези са тим злочинима или се њима бавила војна полиција и правосудни систем, односно да ли је то предавано цивилним органима у одређеним фазама?

Александар Васиљевић: Из обиласка органа безбедности на подручју Косова и Метохије, по ономе што сам информисан и што сам касније имао прилику да сазнам, сви откривени случајеви злочина и пљачки били су процесуирани и поступци су вођени преко војних тужилаштава Приштинског и Нишког корпуса. Знам само за један случај у време док сам био на Косову да је било индикација, а ради се о Горњој Клини, да је почињен злочин, а да се није баш брзо реаговало. Надлежност за утврђивање одговорности за злочин иде из тога која је јединица на том терену деловала – да ли МУП, да ли Војска Југославије. Ако је деловао МУП, онда је то била надлежност цивилних правосудних органа, односно МУП-а и обрнуто, ако је то било у зони дејства и последица дејства Војске Југославије, онда је о томе морао да буде обавештен војни тужилац. Он је наређивао војној полицији да врши увиђај и даља процедура је улазила у судски поступак.

Џефри Најс: Конкретан злочин око којег нам можете помоћи је догађај у Рожајима 18. априла 1999. године. Да ли је то починила јединица српског МУП-а?

Александар Васиљевић: То је, по извештају органа безбедности, починила јединица којом је командовао неки Драган Стојановић, који је са већим бројем возила практично био у потери или протеривању једне групе цивила који су се склонили на подручје Рожаја, у место Калуђерски Лаз. Када су их ту сустигли, ликвидирали су већи број лица. Око десет их је било рањено, међу њима и једна девојчица и једна жена.

Војна полиција је сазнала за тај догађај и извршила је хитан увиђај. Рањене је пребацила у здравствене установе и о томе обавестила надлежни МУП у Рожају.

Шта је даље урађено, ја не знам.

Џефри Најс: Молим да пређемо на кратку затворену седницу.

(затворена седница)

Џефри Најс: Да ли се 8. маја заменик начелника Управе безбедности Приштинског корпуса састао са вама у Београду и обавестио вас да је Служба безбедности свесна злочина почињених над цивилима и да ли сте ви од њега затражили да напише извештај о ономе што вам је рекао?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Да ли сте ви обавестили о том извештају генерала Фаркаша, и то на прослави Дана ЈНА, односно Војске Југославије? Да ли је Фаркаш проследио тај извештај Ојданићу и да ли је онда Ојданић детаље о томе пренео оптуженом 14. маја?

Александар Васиљевић: Имам мале исправке у овоме што сте рекли. Генерал Геза је обавештен одмах након добијања тих првих информација са Косова, а он је обавестио генерала Ојданића, не на Дан Војске Југославије, јер је то 16. јуни, него на Дан безбедности, 13. маја 1999. године, и 14. маја нас је генерал Ојданић обавестио да је он о томе информисао сада оптуженог и да је заказан састанак о проблему злочина за 17. мај.

Џефри Најс: Да ли је генералу Павковићу наређено да дође у Београд да би рапортирао генералу Ојданићу о наводним злочинима и да ли сте ви, та-

кође, добили инструкције да присуствујете и да обезбедите информације које је прикупила ваша служба?

Александар Васиљевић: Да, тачно је то.

Џефри Најс: Да ли је 16. маја одржан састанак Генералштаба којем су присуствовали Павковић, Фаркаш, пуковник Гајић и ви, на коме се расправљало о криминалним активностима и такође о томе како презентовати тај материјал оптуженом следећег дана?

Александар Васиљевић: Да. Био сам и ја на том састанку.

Џефри Најс: Да ли су у том материјалу били детаљи о групама добровољаца и проблемима који постоје са центрима за регрутацију добровољаца?

Александар Васиљевић: Споменут је само један случај који је био проблематичан, у прихватном центру у Гроцкој, где је једна група добровољаца прошла без уобичајене процедуре проверавања и обуке. Али, то је била само узгредна информација. Основно је било сазнање о злочинима које су починили припадници Војске Југославије.

Џефри Најс: Да ли је генерал Павковић тврдио да МУП оптужује војску за почињене злочине, а он је тврдио да злочини нису почињени?

Александар Васиљевић: Да, он је конкретно изнео оптужбе које су ишле од МУП-а према Војсци Југославије чак за неких око 800 лица, а да се, по свим испитивањима која су извршили органи Треће армије, радило о одговорности за смрт, али не и за злочине 271 лица.

Након предочавања тих података МУП-у, МУП је изашао са својим подацима да они под својом одговорношћу имају 326 лица и онда се појавио проблем да ове две цифре када се саберу, то није 800. Сећам се да је о томе дискутовано шеснаестог увече.

Џефри Најс: Састанак са оптуженим је био наредног дана на истом месту, на месту где се налазила Врховна команда, где је одржан и претходни састанак?

Александар Васиљевић: Мени је то први састанак тог као неког штаба на том командном месту. Мислим, у реду, тачно је.

Џефри Најс: Ко је присуствовао састанку са оптуженим?

Александар Васиљевић: Од генералитета: генерал Ојданић, генерал Небојша Павковић, генерал Фаркаш Геза, ја и пуковник Гајић. Са друге стране су били господин Шаиновић и Раде Марковић.

Џефри Најс: Да ли сте ви презентовали информацију о извештају о злочинима које су починили Војска Југославије и добровољци на Косову? Можете ли одговорити са да или не?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Генерал Павковић је изнео своју причу и у њој је поменуо тела у Језерцу.

Александар Васиљевић: Да, да се војска оптужује за та дела, а она у том рејону није ни дејствовала.

Џефри Најс: Да ли је Раде Марковић рекао нешто о томе?

Александар Васиљевић: Након излагања мог и генерала Павковића, у дискусију се укључио Раде Марковић. Он је рекао да су добровољци нужно зло које прати сваки рат, да је тачно да је он добио понуду од Аркана за 100

његових припадника из јединице „Тигрови", да је узео 30, то сам већ причао, и да он исто зна да је Боца, који је спомињан, био на Косову, али да је обавештен од Ђорђевића да је он враћен назад.

Џефри Најс: Да ли је вођена било каква расправа о броју убијених у вези са бројкама које сте помињали и које су изнесене претходног дана?

Александар Васиљевић: Јесте, то је изнео генерал Павковић у свом извештају, као и иначе проблеме у том оптуживању војске од стране МУП-а да је она починила злочине, а да код њих таквих случајева нема.

Џефри Најс: Шта је оптужени рекао, пре свега Марковићу, у вези са тим шта треба да уради да би решио проблем добровољаца?

Александар Васиљевић: Он је рекао да треба да се састане са министром Влајковићем и генералом Ђорђевићем и да реши тај проблем са добровољцима, конкретно онима о којима се говорило, и да им каже да њима због тога неће бити скинута глава, али да нема разлога да их штите. То је једно. И друго, рекао је да овакви драстични случајеви који су били навођени морају да буду хитно санкционисани и разрешавани, и да ти назови-Срби који се тако понашају и чине злочине наносе велику штету свему што је Југославија до сада у рату учинила. Онда је скренуо пажњу да треба да се појача обезбеђење границе према Републици Српској, да треба да се води рачуна да се опет нека добровољачка јединица не појави негде на Косову па да имамо проблеме са њом, и да посебно треба обратити пажњу на могуће убацивање снага са подручја Албаније и из Македоније, и да водимо рачуна, то се добро сећам када је рекао, да нам не пободу заставе као готову границу на Косову. То су битне ствари из излагања. Има више детаља, али мислим да нису битни.

Џефри Најс: Министар унутрашњих послова, Стојиљковић, није био присутан. Да ли је било шта речено о њему?

Александар Васиљевић: Па, нама није образлагано, а било је чудно: било је пет генерала из Војске Југославије, а ниједан од генерала који командују снагама јавне безбедности на Косову и није дато никакво објашњење због чега они нису присутни.

Џефри Најс: Вратићемо се на неке друге карактеристике тог састанка које су вас можда изненадиле, али у овом тренутку нам реците да ли је Шаиновић ишта рекао, и ако јесте, шта? Укратко нам то кажите.

Александар Васиљевић: Јесте. Он је рекао да први пут чује за тај центар и присуство Аркановых људи у Косову Пољу, да ће да провери тачност те информације. Затим, око добровољаца је рекао да има људи који купују, и то за већу своту новца, униформе или од припадника војске или од МУП-а, да би тако могли да упадну на територију Косова и да пљачкају и предлагао је да можда није лоше да се на Косово упути неки неутралан орган из Београда који би испитао све то што је наведено на састанку.

Џефри Најс: Каква је била реакција оптуженог на ту препоруку?

Александар Васиљевић: Ту препоруку је у свом излагању први споменуо генерал Павковић, који је предлагао да се формира државна комисија као неутрално тело које ће испитати све наводе који иду од стране МУП-а, али и од војске и да се утврди објективна истина, шта је од тих оптужби тачно.

Мени је било карактеристично да је оптужени то потпуно прескочио, као нешто што није ни споменуто, а мислим да је било потребе да се ангажује.

Џефри Најс: Да ли се сећате било чега што је оптужени рекао тада када није реаговао на ту врсту препоруке; да ли је рекао било шта о војсци и разлици између војске и МУП-а?

Александар Васиљевић: Да, говорио је да је положај војске добро дефинисан, али да министар Стојиљковић са генералом Ђорђевићем треба да среди стање у МУП-у. Говорио је да преко Генералштаба треба да се обезбеди бољи рад команде армије у Подгорици, а не да, када ухвате неку терористичку групу из Пећи, враћају је назад на Косово да би тамо била ислеђивана, уместо да се то чини у Црној Гори. То су неки детаљи, а има још доста детаља са састанка, ја га могу целог репродуковати, али не знам колико је то интересантно.

Џефри Најс: Присуство Аркановых „Тигрова" је било у супротности са политиком и законом о укључивању добровољаца, односно добровољачких јединица. Када је то поменуто и да ли је на то оптужени реаговао, и ако јесте, како?

Александар Васиљевић: Није уопште реаговао на то, као да није ни споменуто.

Џефри Најс: Да ли је изразио неко изненађење, да ли је поставио било какво питање како се то могло десити?

Александар Васиљевић: Не. Чак је и господин Шаиновић изразио сумњу да су они доле на Косову, иако је пре тога Раде Марковић недвосмислено рекао да их је 30 отишло са његовим знањем и одобрењем.

Џефри Најс: Да ли је сам оптужени на било који конкретан и одређен начин допринео томе на који начин да се реши проблем криминала, односно проблем добровољаца?

Александар Васиљевић: Изузев онога што сам рекао, да драстични случајеви морају да се решавају, да онај Боца мора да буде предат правосудним органима, није више било речи око тога. Био је један закључак да постоје неки проблеми у сарадњи између органа војне безбедности и Службе државне безбедности Србије, дао је задатак да та сарадња мора да буде нормализована, да треба што пре одржати заједнички састанак на којем треба разрешити наводне међусобне проблеме и то је то од онога што је он рекао, а то је имало за последицу овај састанак у Генералштабу. Знам да је генерал Ојданић 28. маја одржао састанак са војним правосудним органима.

Ричард Меј: Прекинућу вас сада, генерале Васиљевићу, време је за паузу.

(пауза)

Ричард Меј: Изволите, господине Најс.

Џефри Најс: Да завршимо ваш исказ о састанку 17. маја. Већ сте споменули неке реакције оптуженог. Када се састанак завршио, да ли сте ви сви отишли из просторије, или су неки људи остали?

Александар Васиљевић: Ми генерали смо отишли, а оптужени је рекао Радету Марковићу да остане.

Џефри Најс: Да ли је још неко остао?

Александар Васиљевић: Остали су оптужени, господин Шаиновић и Раде Марковић.

Џефри Најс: Имајући у виду околности под којима се одиграо састанак и сврху састанка, да ли се вама то чинило нормалним, прикладним?

Александар Васиљевић: Разлог да се такав састанак одржи је био нормалан. Није било нормално да се на њему не налазе и не учествују људи који најбоље знају ситуацију на терену. То су били генерали Ђорђевић, Стевановић, Лукић и мислим да је ту било свакако место и министру унутрашњих послова, Влајку Стојиљковићу.

Џефри Најс: Добро, идемо даље. На основу ваших посета том подручју и на основу извештаја које сте примили, сада говоримо о параграфу 262, када су, према вашем суду, јединице Војске Југославије водиле најинтензивније операције, у којем тачно периоду, од датума до датума?

Александар Васиљевић: Ја не могу да дам тачно те датуме, али у сваком случају, то је било у току априла 1999. године.

Џефри Најс: Између 23. марта и априла, или?

Александар Васиљевић: Тада, значи од почетка ових сукоба са НАТО-ом, па негде до краја априла.

Џефри Најс: Приликом ваших посета терену у јуну, да ли сте приметили разарања у руралним подручјима? Да ли сте приметили мртву стоку? Да ли сте ишта приметили у вези цивила?

Александар Васиљевић: Да, с тим да нисам виђао мртве цивиле, него их је мање било ван урбаних средина. Значи, цео тај рурални део је био практично напуштен и празан. У градовима је ситуација била нормална.

Џефри Најс: Када говоримо о извештајима о злочинима које су вама поднеле јединице Управе безбедности на Косову, да ли је један извештај говорио о добровољцима којима је заповедао пуковник Слободан Стошић?

Александар Васиљевић: Није пуковник, него потпуковник Стошић. У саставу његове јединице била је једна мања група добровољаца.

Џефри Најс: Шта су, према вашем схватању, они учинили?

Александар Васиљевић: Не према мом схватању, него према конкретним сазнањима. Добровољци под надимцима Дуги и Ото ликвидирали су шест или седам Албанаца, цивила, и бацили су их у бунар. То је било у селу Горња Клина. Тај бунар су затрпали. Када сам за тај случај сазнао, наредио сам да се упути патрола војне полиције да изврши увиђај на том месту. Међутим, нису могли да приђу, јер је тај рејон већ био под контролом шиптарских терориста. Покренут је поступак и Стошић и ова лица су притворени и суђење је било у Војном суду у Нишу.

Џефри Најс: Молим кратак прелазак на затворену седницу.

(затворена седница)

Ричард Меј: Да ли желите нешто да кажете на отвореној или на затвореној седници?

Слободан Милошевић: Па, пошто сте ово расправљали на затвореној седници због безбедности сведока, можемо ли да рашчистимо ствари које су потпуно јасне? Колико сам ја разумео, сведок је...

Ричард Меј: Вратићемо се на затворену седницу.

Слободан Милошевић: Генерале, ви сведочите отворено, зар не, јавно?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Да ли сте ви тражили у неком претходном поступку и контактима које сте имали са другом страном да не сведочите јавно, да сведочите тајно?

Александар Васиљевић: Не.

Слободан Милошевић: Ни у једној фази нисте тражили да сведочите тајно?

Александар Васиљевић: Не.

Слободан Милошевић: У вези са овим желим да ставим примедбу, господине Меј, јер ово је ко зна који пут да ми под шифром имамо сведока који није тражио да сведочи тајно, а третира се као сведок који сведочи тајно, што, признаћете, веома сужава простор у коме ја или моји сарадници можемо да прикупљамо информације које се тичу тог сведока.

Ричард Меј: У реду.

Слободан Милошевић: И молим да се та пракса укине.

Ричард Меј: У реду, примили смо к знању, нећемо сада о томе расправљати. Ми ћемо у догледно време покренути то питање с тужилаштвом. Изволите, наставите.

Слободан Милошевић: Када сте постали генерал ЈНА?

Александар Васиљевић: Мислите, када сам унапређен?

Слободан Милошевић: Да, када сте постали генерал? Када сте унапређени у чин генерала?

Александар Васиљевић: 22. децембра 1990. године.

Слободан Милошевић: То је било још време мира, време постојања СФРЈ и време редовног и регуларног доласка до тог чина кроз сву процедуру коју је предвиђао Закон о војсци и правила која га прате, је ли тако?Да ли то подразумева да сте ви морали да завршите све војне школе које су вас за то квалификовале и да нисте прескочили ниједну војну школу, укључујући и школу националне одбране итд?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: То значи да – да бисте дошли до тог чина, морали сте да покажете сасвим довољан ниво знања о прописима СФРЈ, а посебно о онима, од Устава до Закона о одбрани, којима се регулише функционисање оружаних снага, је ли тако?

Александар Васиљевић: Није то баш тако, није постојао предмет у војној школи где се изучава Устав, то је више ствар општег познавања и опште културе.

Слободан Милошевић: Добро, али претпостављам да, као генералу који је редовно дошао до тог чина, да ли сматрате да је основана претпоставка да су вам познати прописи о оружаним снагама?

Александар Васиљевић: Да, у глобалу.

Слободан Милошевић: Да ли вам је познато по дефиницији, а ја ћу вам цитирати члан 240 Устава Југославије, став 2, да: „Оружане снаге (прескочиђу сада СФРЈ итд.) чине јединствену целину и састоје се од Југословенске народне армије, као заједничке оружане силе свих народа и народности и свих радних људи и грађана и од територијалне одбране као најширег облика организованог оружаног општенародног отпора." То вам је познато. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Није спорно ништа.

Слободан Милошевић: Значи, оружане снаге су јединствене и састоје се од ЈНА и ТО. Члан 313 каже: „Председништво СФРЈ је највиши орган руковођења и командовања оружаним снагама Социјалистичке Федеративне Републике Југославије."

То такође није спорно?

Александар Васиљевић: Није.

Слободан Милошевић: „Председништво СФРЈ утврђује план употребе оружаних снага СФРЈ у случају рата и наређује употребу оружаних снага у миру. Председништво СФРЈ може одређене послове руковођења и командовања оружаним снагама пренети на савезног секретара за народну одбрану. Савезни секретар за народну одбрану одговара Председништву за послове који су на њега пренесени."

То све није спорно и то је вама познато, је ли тако?

Александар Васиљевић: Да, и ви то читате, и вама је познато исто.

Слободан Милошевић: Наравно да је и мени познато. Ја вам постављам питања зато јер се ово односи на почетак вашег сведочења у коме сте ви изнели тврдње које су супротне овим прописима, о томе како територијалном одбраном командује председник републике у републици итд., што из цитираних прописа произлази да није тачно. А ја ћу вас подсетити и на Закон о општенародној одбрани, који претпостављам да сте читали. С обзиром да сте били генерал ЈНА, и Закон о општенародној одбрани је требало да вам буде познат.

Да не цитирам да су оружане снаге јединствени облик организовања, то није спорно. У члану 88 стоји: „У Савезном секретаријату за народну одбрану образује се војни савет. Војни савет, поред савезног секретара за народну одбрану, сачињавају начелник Генералштаба, заменик савезног секретара, подсекретар, помоћници, главни инспектор народне одбране, команданти армија, команданти територијалних одбрана република и команданти територијалних одбрана аутономних покрајина." Дакле, сви заједно. Да ли је то спорно?

Александар Васиљевић: Не би требало да буде.

Слободан Милошевић: И сада, у овом делу где се говори о руковођењу и командовању оружаним снагама, па се понавља да Председништво као највиши орган командује оружаним снагама и онда иду сва његова овлашћења, каже „именује и разрешава дужности на предлог надлежног републичког, односно покрајинског органа, команданта територијалне одбране републике, односно команданта територијалне одбране аутономне покрајине."

Дакле, команданте територијалне одбране, као саставног дела оружаних снага сваке републике и сваке аутономне покрајине, именује Председништво СФРЈ као врховни командант оружаних снага. Је ли то спорно?

Александар Васиљевић: Није, зато што се обично генерали постављају указом. Али предлог иде из Републике.

Слободан Милошевић: Члан 111 каже: „Руковођење и командовање у Територијалној одбрани остварују команданти Територијалне одбране и старешине јединица установа Територијалне одбране у складу са законом."

А члан 115 каже: „Команданти ТО република и команданти ТО аутономних покрајина одговарају Председништву СФРЈ у смислу члана 113 овог Закона". Је ли то спорно?

Александар Васиљевић: Не би требало, за нормалну ситуацију не би требало да буде спорно, када постоји цела СФРЈ и цело Председништво.

Слободан Милошевић: „Савезни секретар за народну одбрану може издавати наређења, обавезне инструкције и друге акте командантима ТО у пословима извршавања аката Председништва СФРЈ из ових чланова који се набрајају и пословима руковођења и командовања оружаним снагама које пренесе на њега Председништво СФРЈ." Дакле, ви сте овде, излазећи у сусрет овој другој страни, имплиците објашњавали како је ТО у надлежности председника републике. Као што видите, ТО није у надлежности председника ниједне републике, па ни у мојој као председника Републике Србије, већ у надлежности оружаних снага, односно војне структуре, а сами сте, само да то потврдимо, говорили да је ТО у зонама одговорности војних области потчињена командама тих војних области. Је ли тако?

Ричард Меј: Ту има неколико питања. Прво питање било је да Територијална одбрана није била у оквиру надлежности, односно компетенције председника ниједне републике, укључујући и Србију, већ је била у надлежности оружаних снага у оквиру војне структуре и у оквиру војне области. Генерале, да ли се слажете са тим или не?

Александар Васиљевић: Часни суде, ја имам прво обавезу да кажем да ја овде нисам дошао да излазим било коме у сусрет, нити тужилаштву, нити оптуженом, него да говорим истину у мери у колико је знам. То је само одговор на једну упадицу. И друго, све ово што је прочитано из Закона, то се односи на неко нормално стање у којем постоји јединствена СФРЈ и стање у којем постоји Председништво као колективни командант.

Ја колико се сећам, у Уставу Србије, мислим да је то из 1989. или 1990. године, оптужени ће то вероватно боље знати, има те прописе код себе, била је једна одредба, ја је парафразирам, да ако се доносе неке одлуке које иду на штету интересима Србије и одбране, онда важе одредбе из тог Устава. Ја сам рекао да то парафразирам.

Све ово што је прочитано односи се на нормалну ситуацију. Међутим, ако ја сада могу да поставим питање оптуженом – ако није имао никаквих ингеренција према Територијалној одбрани: ја се сећам да је једном приликом вршио смотру једне бригаде ТО, а не знам на основу чега и на основу којих овлашћења, ако нема никаквих ингеренција.

Слободан Милошевић: То није смотра, него вежба ТО на коју ме је позвао командант ТО Србије да видим како то изгледа и то је, као што ви добро знате, била уобичајена пракса да цивилне власти буду позване на неку вежбу или на неку другу активност, чак и војних јединица, а не само Територијалне одбране, што код мене није био случај, ја се нисам много бавио тиме.

Драго ми је да сте поменули овај члан Устава Србије. И очекивао сам да га поменете, па га случајно имам код себе. Тачно је да је Република Србија је целовит устав донела и има сва права и дужности као свака држава. Али пише лепо, то је члан 135: Права и дужности које Република Србија, која је у саста-

ву Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, има по овом уставу, а који се према савезном уставу остварују у федерацији, оствариваће се у складу са савезним уставом. А Република Србија је, као што знате и надам се да то нећете порећи, свим својим понашањем подржавала Југославију, подржавала ту федерацију, а и у складу са својим уставом, у коме каже да њена права и дужности...

Ричард Меј: Зауставићу вас, ово је само дугачак говор. Које је ваше питање за сведока?

Слободан Милошевић: Да ли вам је познато да, управо по том Уставу Србије, права и дужности које Република Србија, која је у саставу СФРЈ, има по овом свом уставу, а која се према савезном уставу остварују у федерацији, оствариваће се у складу са савезним уставом. Да ли се Србија тога придржавала?

Александар Васиљевић: Где, у републици ће се остваривати?

Слободан Милошевић: Не, не, њена права се остварују у складу са савезним уставом, она која има по том уставу остварују се, а која се решавају у федерацији, остварују се у складу са савезним уставом. Дакле, овим Република Србија наглашава да све што је у складу са савезним уставом, а што припада њеним правима, она уступа савезном уставу. Је ли то тако или није?

Александар Васиљевић: Питање је како је у пракси било.

Слободан Милошевић: Па добро, ја не знам какве ви примере имате у пракси, да ли сте ви на основу неког свог примера у пракси извели закључак, пошто сте употребили реч „претпостављам", када вас је питао господин Најс, ако су били присутни припадници територијалне одбране, поменули сте, на пример оне из Ваљева или из неког другог места у Србији.

Ричард Меј: Питање молим, питање.

Слободан Милошевић: На питање да ли је потребна сагласност председника Републике Србије, ви сте рекли – претпостављам да је била потребна. Да ли ви то претпостављате?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: По свим овим прописима, као што видите, таква сагласност нити је тражена, нити је била потребна, јер су оружане снаге употребљавале јединице ТО у зони своје одговорности.

Је ли вам ова карта предочена на почетку? Рекли сте чак да није ни исправна јер границе војних области нису овако нацртане, него нешто мало, рекли сте источније, ова граница Прве војне области. Да ли је спорно да границе војних области ни у каквом смислу нису пратиле границе република, да зоне одговорности војних области нису биле подешене по републичким границама, већ су једноставно по територији Југославије биле подељене на три војне области које су занемаривале било какве границе република?

Ричард Меј: Дозволите сведоку да одговори. Немојте да постављате бесконачна питања.

Александар Васиљевић: Није то спорно што сте рекли, и ја сам то исто рекао.

Слободан Милошевић: Добро, врло добро, ја сам записао шта сте рекли. Да ли је спорно да, на простору где је ЈНА, Територијална одбрана, посебно

ако су у питању борбена дејства, мора бити потчињена ЈНА? То сам у белешкама вашег испитивања записао. Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Да, само не знам о којој територијалној одбрани говорите, ја сам говорио о две врсте ТО, када се тиче Славоније.

Слободан Милошевић: Ја не знам за две врсте територијалне одбране, ја знам за појам територијална одбрана, која се формира на територији у складу са законом. Ако ви мислите на врсту територијалне одбране која је формирана у Источној Славонији као посебна територијална одбрана, то је друго, али то онда треба да објасните.

Александар Васиљевић: Ја сам то објаснио. Можда ви треба да објасните која је то друга врста територијалне одбране.

Слободан Милошевић: Претпостављам да, пошто ви кажете да постоје две врсте територијалне одбране, онда то ви треба да објасните, а не ја, ја не знам за две врсте територијалне одбране.

Александар Васиљевић: Ја сам објашњавао о тој територијалној одбрани на чијем челу су се налазили људи из вашег МУП-а.

Слободан Милошевић: Доћи ћемо на то. Прво, то није мој МУП, то је МУП Републике Србије, а и ту сте направили низ стручних грешака које генералу, који је чак био на челу Управе безбедности, не би смеле да промакну.

Ричард Меј: Не, не, немојте се уопште трудити да одговорите на то питање. Таква врста коментара је потпуно непотребна. Ви такве коментаре морате да утемељите, да их подржите. Немојте да дајете тако опште коментаре ако не можете их поткрепите. Оно што бисте требали да радите је да постављате питања, а не да износите овакве коментаре.

Слободан Милошевић: Ја постављам питања, господине Меј, молим вас, са највећим задовољством, пошто је ово врло користан сведок, нажалост не за другу страну како она мисли, већ ћемо истерати на чистину ту истину.

Ричард Меј: Господине Милошевићу, молим вас да идете даље.

Слободан Милошевић: Управо о томе говорим, да такве грешке не би смеле да промичу. Да ли сте ви овде на инсистирање господина Најса одговорили како шеф ДБ-а одговара председнику Републике? Јесте ли тако рекли?

Александар Васиљевић: Није било никаквог инсистирања. Ја сам рекао да је шеф државне безбедности у периоду за који ја знам био директно везан за вас. То је једно. И друго, када сте постали председник Југославије, онда сте тог шефа СДБ-а изместили из Републике Србије и везали га за себе. И то је тачно. И ништа није од мене изнуђено да то кажем.

Слободан Милошевић: Добро. Е сада да вас питам, је ли Ресор државне безбедности један од ресора Министарства унутрашњих послова Републике Србије, бар је у то време био?

Александар Васиљевић: По прописима, говорите какви су прописи били?

Слободан Милошевић: Да, о прописима говорим. О Уставу, о закону, о Закону о Министарству унутрашњих послова, о унутрашњим пословима итд.

Александар Васиљевић: То је све тачно, тако је регулисано.

Слободан Милошевић: Шеф државне безбедности има свог надређеног. Да ли је то министар унутрашњих послова?

Александар Васиљевић: Требало би да буде.

Слободан Милошевић: Значи, начелник Ресора државне безбедности одговара прво министру унутрашњих послова, је ли тако?

Александар Васиљевић: Требало би да буде.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је министар унутрашњих послова члан Владе Републике Србије, спроводи законе Републике Србије и одговоран је Влади Србије?

Александар Васиљевић: Ништа није спорно у томе како је прописано, али ја вас молим да ми поставите питање.

Слободан Милошевић: Постављам питање, како онда правите шему како шеф ДБ-а одговара директно мени и везан је за председника републике? Ви сте направили шему војске која такође има неке некоректности, али на то ћемо доћи касније, па сте показали тачно како је шта повезано, а шему коју сте направили, направили сте напамет и у складу са овим што ова оптужба овде говори.

Александар Васиљевић: Не, немојте мене доводити стално у везу, да сам ја у дослуху са оптужбом. Ја сам овде дошао да сведочим, ни против вас, ни у вашу корист. Дошао сам да говорим истину у мери у којој је знам. А конкретно ово што ви сада говорите, мени су познати сви ти прописи и ту ништа није спорно, али је друга ситуација како је заиста било и не можете спорити да је шеф ДБ-а, прво, постављен по вашем избору, значи говорим о 1991. години, 1990. години, када сам дошао у Управу безбедности.

Слободан Милошевић: Ко је био шеф ДБ-а када сте ви дошли у Управу безбедности?

Александар Васиљевић: Зоран Јанаћковић. Човек који је био, колико ја знам, пре тога ван...

Слободан Милошевић: Зар није био Тошић, на пример, пре Зорана Јанаћковића? Ви га нисте затекли, је ли тако?

Александар Васиљевић: Не, нисам, ја сам тада био одсутан.

Слободан Милошевић: Када је био Зоран Јанаћковић?

Ричард Меј: Да се вратимо на господина Зорана Јанаћковића. Генерале, ви сте били прекинути када сте давали одговор. Да ли сте хтели још нешто да додате?

Александар Васиљевић: Прекинут сам овом бујицом речи, па не могу да дођем до изражаја. Зоран Јанаћковић није човек који је радио у Служби државне безбедности, значи није имао никаквог искуства у служби у области рада органа унутрашњих послова и постављен је на такву једну професионалну фунцкију очигледно по препоруци и наклоности оптуженог, јер знам да су били врло блиски и интимни.

Слободан Милошевић: Ја сам хтео да рашчистимо како то стоји у складу са прописима и да ли је то тако функционисало, а ако није, откуд вама сазнање да то није тако функционисало?

Александар Васиљевић: Могу одмах да одговорим једним делом на то. На састанку од 17. маја 1999. године на којем није био присутан министар унутрашњих послова Србије, ви дајете задатак начелнику ресора Службе државне безбедности да пренесе министру шта ви говорите, као да је он старији од министра.

Слободан Милошевић: Напротив. Да ли је вама познато да је тај начелник Ресора ДБ-а помоћник тог министра, па пошто не присуствује министар него присуствује његов помоћник, шта има логичније од тога него да помоћник који присуствује, јер не присуствује министар, њему пренесе шта је било на састанку, као што бисте ви свом претпостављеном пренели када он није присутан на састанку. Шта има логичније од тога? Он представља МУП Србије, он је помоћник министра унутрашњих послова по својој функцији на коју га је именовала Влада и свакодневно на колегијуму министра унутрашњих послова свако реферише из свог ресора о ономе што је актуелно, као што и ви реферишете ...

Ричард Меј: Морам вас зауставити зато јер ово одлази далеко ван уобичајеног питања. Генерале, можете ли одговорити на ово што вам оптужени каже или желите да он појасни своје питање?

Александар Васиљевић: Препознајем шта је требало да будем питан. Одмах да кажем, није нормално да се млађем преноси шта треба да каже старијем.

А да сам ја био у тој позицији, не само зато што сам био у војсци, из закључка који сам имао, ја бих лично пренео оном ко је мени први подређени. Значи, да не кажем да се играмо глувих телефона. Говори се шефу Ресора државне безбедности као наводно потчињеном министру унутрашњих послова, шта је рекао председник да му се пренесе. Зашто га председник не позове?

Слободан Милошевић: Откуд знате да га нисам позвао?

Александар Васиљевић: Зато што ја управо то...

Слободан Милошевић: Да ли ви то знате да га ја нисам позвао?

Александар Васиљевић: Ја само знам да...

Слободан Милошевић: Да ли знате, генерале, да...

Ричард Меј: Само тренутак, поставили сте питање – како знате да га ја нисам позвао на састанак? То је било питање.

Александар Васиљевић: Ја знам да на састанку није био нико од генерала из МУП-а ни министар унутрашњих послова, када говорим о том састанку 17. маја, а да ли сте ви после тога преносили ја то не знам, претпостављам да сте и пренели, али ја сам само рекао шта сте рекли Радету Марковићу, да он пренесе министру оно што је говорено на састанку.

Слободан Милошевић: То вама није логично, да упозна министра са свим што је речено на састанку, није вам то логично?

Александар Васиљевић: Мени, прво, није логично да на том састанку буде пет челних генерала из Војске Југославије, а да се не удостоји нико бар приближног ранга из МУП-а ко зна стање на терену да дође на тај састанак, то ми није логично.

Слободан Милошевић: Генерале, ви, на пример, не знате, али ми ћемо доћи на тај састанак јер он спада на крај сведочења, па ћемо доћи на тај састанак, али да ли вам је случајно познато да је требало да присуствује министар и да се непун сат пре састанка извинио због високе температуре, али је рекао – ту је Раде, он ће ми пренети све, и да ту нема никаквих проблема. То је уобичајено, није никаква драма и да неко може да буде или не буде присутан на састанку. То није никакав тајни састанак за министра унутрашњих послова или за некога од вас из Војске.

Александар Васиљевић: Сада ја да одговорим. Напротив, и не би требало да буде тајна никаква, али прво, ви нисте рекли нама због чега нема одговорних људи из МУП-а, из јавне безбедности. Ако је министар болестан, нису ваљда температуру добила још три генерала.

Слободан Милошевић: Шта, ја треба вама да се правдам да ли је неко био на састанку или није?

Александар Васиљевић: Не, није то ствар правдања, то је ствар коректности.

Слободан Милошевић: Да се вратимо на ово, доћи ћемо ми на тај састанак. Додуше, можда ће вам, када погледате неке ствари везано за то, бити непријатно у вези са овим што сте рекли овде.

Александар Васиљевић: Нема проблема.

Ричард Меј: Не, не, господине Милошевићу, то нису прикладни коментари. Ако имате питања поставите их, али немојте да коментаришете.

Слободан Милошевић: Добро. Према томе, када узмемо у обзир прописе које сам вам прочитао, начин на који је функционисала војска и оружане снаге Југославије, реците ми да ли је логично то што сте констатовали да је командант Територијалне одбране Војводине, генерал Мандарић у то време био на командном месту генерала Панића, команданта Прве армије. Је ли то логично?

Александар Васиљевић: Ја сам то навео као позитиван случај, где јединице ТО Војводине дејствују да је ту и њихов командант.

Слободан Милошевић: Према томе, то је потпуно у складу са прописима?

Александар Васиљевић: Апсолутно, тај део који сам навео у складу је са прописима.

Слободан Милошевић: Молим лепо, само да то расправимо. Ви сте ту споменули у том контексту да сам ја говорио Србија није у рату. Шта ту има лоше? Па наравно да Србија није била у рату. Ми јесмо подржавали Југославију и подржавали ЈНА у њеним функцијама, али Србија није била у рату. Или ви сматрате да је Србија била у рату?

Александар Васиљевић: Могу ли сада да одговорим?

Слободан Милошевић: Зато вас и питам.

Александар Васиљевић: А из тога да Србија није била у рату, а да ви кажете да је Србија подржавала ЈНА, због чега се није реаговало на неодазивање хиљада војних резервиста (ја мислим да их је било негде око 12.000) за које су биле поднесене кривичне пријаве због избегавања војне службе?

Слободан Милошевић: То питање је у надлежности Војске, а не органа Републике Србије, генерале, ви то добро знате.

Александар Васиљевић: Не. Војска поставља захтев МУП-у да се таква лица морају пронаћи и привести војсци.

Слободан Милошевић: Добро, то је прилично неважно питање за ово ваше сведочење, па ћемо ићи даље. Има неколико ствари које сте ви овде помињали као некакве чињенице. Ја идем редом како сте говорили, а вероватно према замисли господина Најса, он иде и на неке споредне ствари, па на главне, па се враћа, приличан кркљанац му је у том његовом програму. Молим вас, ви кажете, говорећи о наоружавању, да су паравојни састави у источној

Славонији имали неке трофејне пушке, аутомате „томпсон", за које сте ви претпоставили да су из складишта ТО Србије.

Александар Васиљевић: Нисам тако рекао. Рекао сам да знам да је такво наоружање било у саставу ТО Србије, значи то знам поуздано, а онда претпостављам да је то из тих складишта било подељено на том терену.

Слободан Милошевић: Дакле, ви претпостављате да је то из тих складишта дато у источну Славонију. То је ваша претпоставка?

Александар Васиљевић: Имам и ближе одреднице, које нисам наводио. Конкретно да је из једног складишта ТО у околини Београда, на путу према Ваљеву, део наоружања отишао за Славонију.

Слободан Милошевић: Ви сте овде помињали разна лица која су учествовала у дељењу оружја, неке пуковнике, официре итд. Колико сам схватио, то није ишло никаквом линијом налога са виших инстанци ЈНА, која је иначе била у поседу тих магацина, него је ишло по некаквој завичајној линији, неко је некоме хтео да помогне или да уради без неке наредбе која би дошла с врха – дајте, испоручите наоружање и тако даље. Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Молим да то онда буде јасно. Онда сте узели за пример један захтев који сте и сами назвали мегаломанским, а овде је приказан као доказни предмет, да се тамо негде у Босни обраћа руководство и тражи од војске за потребе полиције, не знам, хеликоптере, оклопна возила, неке БОВ-ове, некакво наоружање, средства везе итд. Ви сте за тај захтев рекли да је мегаломански, а ето, тражи се то од Војске. Је ли тако? Навели сте то.

Александар Васиљевић: Да, али ту се ради о различитим временским периодима. Ова појединачна подела оружја, по неколико комада, можда и нешто већих количина, то је период од негде прве половине 1991. године, а ови захтеви о којима ви говорите односе се на 1992. годину, дакле, у фази припремања снага територијалне одбране и МУП-а у Крајини да се конституишу као јединице које ће касније ући под међународну контролу. Значи, то су два различита временска периода.

Слободан Милошевић: Да, али овде се ради о Босни, не ради се уопште о Хрватској.

Александар Васиљевић: Ви нисте рекли ни да је Босна ни...

Слободан Милошевић: Па ви сте рекли да је у Босни и приказали сте документ који се односи на Босну. Овде је показан документ који садржи попис ствари које се траже у Босни. Тада није било речи уопште о УНПРОФОР-у у Босни.

Александар Васиљевић: Појаснићу. Значи, то су јединице које исто траже наоружавање јер су према Крајини, то је центар Бања Лука.

Слободан Милошевић: Моје питање је следеће, генерале – је ли том захтеву удовољено?

Александар Васиљевић: Није.

Слободан Милошевић: Није? Па шта онда доказује некакав захтев неког локалног руководства упућен војсци, а војска том захтеву није удовољила? Шта то онда доказује?

Александар Васиљевић: Па ништа не доказује. Ја сам рекао да је мегаломански захтев и да није удовољено.

Слободан Милошевић: Нисте рекли да није удовољено, него сте само рекли да је захтев мегаломански. Али се том захтеву није удовољило.

Александар Васиљевић: Ја колико знам, није.

Слободан Милошевић: Рекли сте да су у јесен 1990. године у Крајини били присутни неки функционери МУП-а Србије.

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Кад је Бабић овде сведочио, он је успео да наброји тројицу који су били у разна времена тамо. А колико ви можете да набројите тих који су били 1990. године у Крајини, а Крајина је такође у Југославији, у Хрватској, у Европи итд. Ови грађани Југославије, ето, били су у Крајини. Колико је њих било тамо?

Александар Васиљевић: Из тог периода о којем ви говорите знам за једног.

Слободан Милошевић: Значи, један функционер МУП-а Србије био је 1990. године у Крајини?

Александар Васиљевић: Ја за тај део знам. Можда их је било више, али за једног знам.

Слободан Милошевић: Добро, да ли онда на бази тога да је тај један функционер, а случајно је тај о којем говорите пореклом из тог краја, као што и ви знате, па је био у крају из кога је пореклом, да ли то дозвољава констатацију коју овде чујем од друге стране, да су функционери МУП-а Србије боравили у Крајини 1990. године? Ево, ја сам боравио у Дубровнику и 1990. и 1991. године и тако даље, на летовању.

Ричард Меј: То није важно. Није важно шта каже тужилаштво. Ако ви сада цитирате изјаву, као што сте рекли, друге стране, није на сведоку да одговара на питање о томе шта су они рекли. Он може сведочити само о ономе што је он сам чуо или видео.

Слободан Милошевић: Добро, онда није спорно да, што се вашег личног сазнања тиче, ви знате само за једног човека који је радио у МУП-у Србије а био је 1990. године у Крајини, је ли тако?

Александар Васиљевић: Ради се, прво, о високом функционеру МУП-а Србије, не о обичном. То је прва ствар. Друго, он није био у приватној посети у Крајини и Книну, већ је долазио по сасвим одређеним пословима и о томе смо имали изјаве које смо прикупили крајем 1990. године, када смо радили на документовању илегалног наоружавања и код Срба у Хрватској.

Слободан Милошевић: Добро, да не помињемо имена, пошто то вама смета; је ли тај човек пореклом из Крајине?

Александар Васиљевић: Не знам његово порекло. По презимену и имену претпостављам да би могао да буде.

Слободан Милошевић: Добро, па ја онда могу да вам кажем да је он пореклом из Крајине. Да ли сте ви тврдили, пошто то ћу то такође да оспорим, да је Капетан Драган био човек ДБ-а и да га је ДБ довела из Аустралије?

Александар Васиљевић: По сазнањима које смо прикупили, јесте.

Слободан Милошевић: Хвала лепо. Рекли сте да су се око Шида појавиле неке паравојне формације за које се није знало ко их шаље. Јесте ли тако рекли?

Александар Васиљевић: Да, то је конкретно за онај камп где је вршена обука.

Слободан Милошевић: Молим вас, да ли је њих ико слао или су то били неки добровољци?

Александар Васиљевић: Конкретно могу да наведем један случај за који и ви знате, када је господин Шешељ држао митинг негде на Тргу републике или код Дома синдиката и слао добровољце на ратиште. То је преносила телевизија.

Слободан Милошевић: Генерале, ви добро знате да су све опозиционе партије држале многе митинге, па не бих могао баш да се сетим сваког митинга, нити су ме баш много интересовали, али је ли тачно да су све опозиционе партије држале многобројне митинге у то време? Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Није проблем, није то одговор на ово што сам вам рекао.

Слободан Милошевић: Ја вас сад питам следеће, пошто сте ви навели „Душан Силни", Мирка Јовића, па онда Српску гарду СПО-а, па Српску радикалну странку, практично све веће опозиционе странке формирале су неке добровољачке одреде, је ли тако било?

Александар Васиљевић: Тада су се утркивали да докажу своје српство, управо тиме.

Слободан Милошевић: Јесте, и је ли спорно да је реч искључиво о опозиционим странкама у Србији тада?

Александар Васиљевић: Па ја сам тада о томе говорио у свом исказу.

Слободан Милошевић: Дакле, да ли је можда Социјалистичка партија као владајућа странка формирала неке своје добровољачке одреде, или су сви ови одреди које сте ви набројали били формирани од стране разних опозиционих странака?

Александар Васиљевић: Ја сам навео део исказа у интервју Би-Би-Сију у серији „Смрт Ју ославије", где је господин Шешељ изјавио да је наоружавао и слао своје добровољце по задатку Јовице Станишића.

Слободан Милошевић: Генерале, да ли то значи да ви овде сведочите на основу гледања Би-Би-Сија?

Александар Васиљевић: Не, него на основу онога што сам чуо да је господин Шешељ јавно изјавио, а то је једним делом и причао када се појавио у Вуковару.

Слободан Милошевић: Добро, ако будемо имали времена, питаћу вас шта сте још гледали на Би-Би-Сију, али то је оно што ви кажете да сте видели на Би-Би-Сију. Молим вас, да ли је спорно да су опозиционе странке формирале те паравојне формације?

Александар Васиљевић: Не би требало да буде.

Слободан Милошевић: Није спорно, је ли тако?

Александар Васиљевић: Али нису само оне.

Слободан Милошевић: Чекајте, је ли можда Социјалистичка партија формирала неку паравојну формацију?

Александар Васиљевић: Ви то сада сводите на партије. Ја не говорим о партијама.

Слободан Милошевић: Па ви сте рекли да су све опозиционе партије формирале неке формације.

Александар Васиљевић: Јесам. Али поред тога, ти људи из МУП-а...

Слободан Милошевић: Е сад ћемо да дођемо на то, само молим вас дозволите да вас питам: а да ли је спорно да су те опозиционе партије, управо те које су формирале те формације, настојале да мене и постојећи режим у Србији сруше и 9. марта 1991. године и све време, пуних 10 година? Је ли то спорно? Али да се ограничимо на 1991. годину.

Ричард Меј: Само тренутак. Поставили сте питање, дозволите сведоку да сада одговори. Генерале, постављено вам је питање о 9. марту 1991. године, дакле врло конкретно питање. Можете ли да одговорите?

Александар Васиљевић: Могу да одговорим да је у Србији од странке до странке зависио однос према актуелном председнику. То су променљиви односи били, од апсолутно десне опозиције до коалиције са СПС-ом.

Слободан Милошевић: Добро, можемо ли да идемо даље? Ако су ти одреди опозиционих странака били организовани од стране полиције за коју тврдите да сам је ја контролисао, ако је то тачно, онда је полиција радила против мене, а ако полиција није радила против мене, онда то што ви кажете не може бити тачно. Је ли тако или није, генерале?

Александар Васиљевић: Није.

Слободан Милошевић: Него? Значи, полиција је организовала паравојне формације опозиционих странака које су радиле против постојеће власти, постојеће владе, постојећег председника итд. – полиција постојеће власти?

Ричард Меј: Само тренутак. Дозволите сведоку да одговори на то како би се то разјаснило, а онда идемо на паузу. Изволите, генерале. Можете ли одговорити на то питање или желите да оптужени разјасни питање?

Александар Васиљевић: Ја, прво, нисам тврдио да су те страначке паравојне групе организовали људи из МУП-а.

Слободан Милошевић: А, значи не тврдите да су те паравојне...

Ричард Меј: Па дозволите му да заврши. Господине Милошевићу, дозволите сведоку да заврши. Не може да заврши ако га стално будете прекидали. Молим вас да наставите, генерале.

Слободан Милошевић: У реду, али ја сам схватио да је то оно што он тврди. Ако не тврди, онда може да заврши одмах.

Александар Васиљевић: Ево вам мог одговора: и тамо где су знали за то, нису предузимали мере по закону, него су толерисали.

Слободан Милошевић: Генерале, да вас питам нешто: знате ли ви колико се муслиманских екстремиста са територије Србије, Санџака, борило међу добровољцима у армији Алије Изетбеговића? Је ли велики број?

Александар Васиљевић: Не знам.

Ричард Меј: Сада се удаљавамо. Идемо на једну сасвим различиту тему, у сасвим различитом правцу. Сада идемо на паузу.

(пауза)

Судија Ричард Меј: Изволите, господине Милошевићу.

Слободан Милошевић: Дакле, поставио сам вам питање да ли знате колико је добровољаца, муслиманских екстремиста из Санџака, ишло да се бори у армији Алије Изетбеговића. Значи из Србије. Ви сте одговорили да не знате, је ли тако?

Александар Васиљевић: Да, тако је.

Слободан Милошевић: А зар није ваш посао био, пошто сте били на челу Управе безбедности ЈНА, да управо то знате?

Александар Васиљевић: Није, то би управо требало да ради Служба државне безбедности Србије, јер се ради о грађанима Србије.

Слободан Милошевић: А добро, реците ми, ако државна безбедност није спречила те екстремисте који су ишли да се боре у редовима војске Алије Изетбеговића, да ли из тога можете да извучете закључак да их је државна безбедност слала тамо да се боре?

Александар Васиљевић: Ја то нисам рекао.

Слободан Милошевић: А зашто извлачите закључак да је државна безбедност слала ове добровољачке јединце ових опозиционих партија које сте наводили?

Александар Васиљевић: Нисам рекао да је слала.

Слободан Милошевић: Него да није спречила?

Александар Васиљевић: Значи да је могла да спречи ако је имала сазнања, а нека сазнања је имала.

Слободан Милошевић: Па како онда није спречила ове из Санџака да иду да се боре тамо. И тамо је морала онда да има по истој логици сазнања.

Александар Васиљевић: Па ја не знам да ли су имали сазнања.

Слободан Милошевић: То не знате?

Александар Васиљевић: Замењена је сада теза.

Слободан Милошевић: Добро, не бих рекао да је замењена теза. Реците ми, молим вас, пошто кажете, имали сте податке о једном високом функционеру МУП-а у Крајини, је ли то значи да сте ви тог високог функционера МУП-а као служба безбедности ЈНА обрађивали, па сте тако дошли до тих података?

Александар Васиљевић: Па не, да смо обрађивали, ја бих имао више података.

Слободан Милошевић: Па имате ли или немате оперативне податке?

Александар Васиљевић: Имам оперативни податак да је боравио у Крајини, да је имао псеудоним, да се представљао другачије него што јесте и да је био у контакту са Мартићем и око организовања Срба добровољаца који касније улазе у камп у Голубићу.

Слободан Милошевић: Добро, а реците ми, молим вас, пошто сте имали тај податак о једном функционеру полиције из Србије који је грађанин Југославије и дакле борави на територији Југославије и то је вама сумњиво, да ли сте имали податке о неким представницима полиција или сличних служби страних држава који су били на том терену у то време и око тог времена, ако сте, ево, нашли податак за тог једног из Србије?

Александар Васиљевић: Ви опет сад замењујете оно о чему причамо. Ја могу да говорим и о тим сазнањима око паравојног организовања које су чинили и људи из МУП-а Хрватске управо на том подручју.

Слободан Милошевић: Добро, из МУП-а Хрватске, али да ли и из још неких страних земаља? Јесте ли имали те податке?

Александар Васиљевић: Не. На подручју Крајине не.

Слободан Милошевић: А јесте ли имали на подручју Хрватске те податке, мислим Хрватске у целини?

Александар Васиљевић: Био је један случај око Опатовца, мени се чини, где су пронађена тела са личним исправама страних држављана, али бар ви треба да знате да служба безбедности ЈНА није била свемогућа служба која контролише све и свакога. Она је имала свој делокруг рада и нешто што је долазило као узгредна, споредна информација, и то је примарно, а није била оријентација ни задатак службе безбедности ЈНА да прати све што се догађа у Југославији.

Слободан Милошевић: Добро, ако тврдите да служба безбедности војске није била свемогућа, што ја уважавам, наравно, да ли то исто важи и за Службу државне безбедности да није ни она могла бити свемогућа?

Александар Васиљевић: Ја не говорим о свемогућности у смислу да не може да дође до одређеног податка, него да није свемогућа да треба да ради и скупља тежишно податке који јој нису у надлежности. Исто тако ни Служба државне безбедности не може да зна стање у армији, јер за то није надлежна, али је надлежна и одговорна да зна стање међу грађанима.

Слободан Милошевић: Него колико је могуће, је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Да ли смо онда разјаснили то да није тачно да је полиција Србије стајала иза ових паравојних формација које сте ви наводили?

Александар Васиљевић: Које конкретно формације?

Слободан Милошевић: Па ево ове, ви сте навели „Душан Силни", Мирко Јовић, СПО, Српска радикална странка, практично све опозиционе партије.

Александар Васиљевић: Може се разговарати појединачно. Ја немам сазнања да је Служба државне безбедности стајала иза одреда „Душан Силни", али стоји чињеница да је тај одред са подручја Србије дошао тамо и стоји чињеница да сам ја два дана након што сам дао информацију у ССНО-у о злочину у Ловасу, такву информацију дао и МУП-у Србије, сматрајући да је он надлежан за та лица која су са подручја Србије дошла практично на подручје Хрватске. Није ми познато да су они реаговали на то, и поред тога што је злочин био почињен. Дао сам податке конкретно за 12 лица која смо идентификовали, од којих је један био по презимену, колико ја знам, Грк. Према томе, мислим да је све јасно.

Слободан Милошевић: И управо није јасно због тога што ви говорите о томе да је полиција Србије требало, по томе што ви кажете, да делује на територији Хрватске да би рашчистила неки злочин који се десио на територији Хрватске, што није њена надлежност. Зар то није била одговорност војске, под чијом контролом је била та територија?

Александар Васиљевић: Не. Што се тиче војске, пријаве су поднете, обавештен је војни тужилац. Обавештен је са аспекта да су два војна лица, командант и заменик команданта одреда из Ваљева делом учествовали у том догађају, али Служби државне безбедности, МУП-у Србије достављени су појединачни подаци за 12 лица из тог одреда који су у ствари натерали Хрвате да буду живи штит.

Слободан Милошевић: Добро, да ли сте ви дошли до сазнања да полиција Србије није ништа предузимала према лицима која су била држављани Србије и која су извршила неке злочине?

Александар Васиљевић: Ја не знам, нисам то рекао, немојте тако.

Слободан Милошевић: Да ли знате да се у Србији још од 1992. или почетком 1993. године судило појединцима за ратне злочине извршене у Босни и Херцеговини, јер се установило да су наши држављани?

Александар Васиљевић: Не знам, ја знам само за случај „Жутих оса" и суђење негде у Лозници, мени се чини да је било. За друге случајеве не знам.

Слободан Милошевић: Није вам познато да су предузимане мере против извршилаца кривичних дела?

Александар Васиљевић: Колико видим, у Београду тек сада тече суђење за нека лица која је МУП Србије својевремено притварао, а онда после тога их испоручивао по наводно стварним надлежностима у Републику Српску, где су били пуштени на слободу.

Слободан Милошевић: А је ли то одговорност Републике Србије за то?

Александар Васиљевић: Сада се тим истим лицима суди у Београду.

Слободан Милошевић: Па шта је ваше објашњење?

Александар Васиљевић: Мислим да је јасно шта сам рекао. Значи да је тада то толерисано. Пронађен је модус да оне које је требало осудити у року од 24 сата испоруче и предају у надлежност наводно другом месно надлежном МУП-у, а грађани Србије су били.

Слободан Милошевић: Били су грађани Србије?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Ја не знам за тај податак, али волео бих када бисте ми дали податке о тим грађанима Србије.

Александар Васиљевић: Конкретно знам за Лукића да је грађанин Србије.

Слободан Милошевић: Ког Лукића?

Александар Васиљевић: Из те групе која је учествовала у ликвидацијама тамо негде око Вишеграда.

Слободан Милошевић: Зар он није грађанин Републике Српске, односно Босне и Херцеговине?

Александар Васиљевић: Ја колико знам, није.

Слободан Милошевић: Ја сам чуо за то име, али ми је познато да је грађанин Босне и Херцеговине, односно Републике Српске. Поменули сте, или сам ја то погрешно записао, јединицу „Црногорац". Јесте ли тако рекли?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Рекли сте да не знате ко је био у саставу те јединице.

Александар Васиљевић: Поименично не знам.

Слободан Милошевић: Али знате ко је командовао том јединицом?

Александар Васиљевић: Имао сам податке о томе.

Слободан Милошевић: Па ко је командовао том јединицом? Ако то не спада у нешто што угрожава вашу безбедност, одговорите. Ако спада, није проблем.

Александар Васиљевић: Мислим да сам на затвореној седници то име спомињао.

Слободан Милошевић: Па добро, да не спомињемо име, је ли он отишао тамо као добровољац или га је неко послао?

Александар Васиљевић: Ја то не знам.

Слободан Милошевић: То не знате? Добро. Говорили сте о томе да вас је о присуству неких функционера обавестио пуковник Петровић, који је био орган безбедности тамо негде у источној Славонији, је ли тако?

Александар Васиљевић: Пуковник Петковић, не Петровић.

Слободан Милошевић: Да, Петковић.

Александар Васиљевић: Било је још и других старешина.

Слободан Милошевић: Рекли сте и да су неки функционери МУП-а долазили на простор Шида у посету код генерала Аранђеловића или Анђелковића, команданта дивизије, је ли тако?

Александар Васиљевић: Аранђеловића.

Слободан Милошевић: Аранђеловића, команданта дивизије.

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: И рекли сте да је тај ваш пуковник Петковић удаљаван са тих састанака?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Да ли то значи да је он долазио на састанке са њима, па га је онда командант удаљио, или су ови дошли у посету команданту дивизије и разговарали са њим, питали га о ситуацији, прикупљали информације итд?

Александар Васиљевић: Видео их је да су дошли код команданта и хтео је да присуствује, а онда му је речено да нема потребе да ту буде.

Слободан Милошевић: То значи да се није тицало питања безбедности. Можда су дошли приватно?

Александар Васиљевић: Па не знам због чега би стално приватно долазили у посету најодговорнијим командантима.

Слободан Милошевић: А добро, реците ми ...

Џефри Најс: Часни суде, мислим да је то било на затвореној седници и не знам зашто сведок није то споменуо.

Ричард Меј: Генерале, ако желите да пређемо на затворену седницу, реците то.

Александар Васиљевић: Па пошто смо овај део начели, ако је то и даље тема, остаћу овде на отвореном.

Слободан Милошевић: Пазите, дакле, установили смо чињеницу да ваш орган безбедности, пуковник Петковић, није присуствовао тим разговорима, али вас је он обавестио о садржини тих разговора. Како вас је могао обавестити, ако тим разговорима није присуствовао?

Александар Васиљевић: Па немојте говорити оно што нисам рекао. Ја нисам рекао да ме је обавестио о чему су разговарали.

Слободан Милошевић: Дакле, ви и не знате о чему су разговарали?

Александар Васиљевић: Само полако, да објасним оно што сам говорио, да је неприродно да органи унутрашњих послова долазе код команданата, а долазе вероватно службено, а да томе не присуствује орган безбедности, јер ако се ради о проблемима безбедности, онда је он за то надлежан.

Слободан Милошевић: Добро, јесте ли малопре употребили реч „вероватно службено"? А шта ако нису дошли службено? Ви претпостављате – вероватно службено. То је ваша претпоставка.

Александар Васиљевић: Не, нисам рекао „вероватно службено."

Слободан Милошевић: Да, рекли сте, сад сте баш употребили речи „вероватно службено."

Александар Васиљевић: Ето, у реду, да је вероватно службено, али јесу ли приватно долазили; да ли ви знате због чега су долазили?

Слободан Милошевић: Ја не знам ни да су долазили, али ви сте објашњавали, да узмемо сад други пример, да сте још 1989. године, док сте били командант дивизије у Сарајеву, кад сте долазили код једног генерала, вашег колеге на вишем положају, код њега затицали једног касније високог функционера Државне безбедности. Да ли претпостављате да су се они приватно познавали и разговарали и посећивали се?

Александар Васиљевић: Команда није место где се приватне посете примају.

Слободан Милошевић: Хоћете да кажете да вас нико никад није приватно посетио на вашем радном месту?

Александар Васиљевић: Док сам био у Управи безбедности, ако ми је приватна посета долазила, онда није могла да буде у мојој канцеларији, него сам морао да идем у собу за посете и као генерал.

Слободан Милошевић: Говорите о Генералштабу?

Александар Васиљевић: И по другим командама, пропис је свуда исти – соба за посете.

Слободан Милошевић: Значи, командант неке армије, ако му дође приватна посета, не сме да прими тог приватног посетиоца у својој радној соби, него мора да иде у собу за посете?

Александар Васиљевић: Да. Командант сме свашта, али ја говорим о прописима, а овде је очигледно да то нису биле службене посете и да је то било грађење односа који ће касније доћи до свог финала.

Слободан Милошевић: То би требало да буде нека ваша претпоставка да је 1989. године неко из Државне безбедности градио односе с неким у војсци? Искључујете приватна познанства, дружења и тако даље?

Александар Васиљевић: Ја мислим да сам о томе довољно говорио и да онај ко треба да извуче закључак, може да извуче закључак.

Слободан Милошевић: Ти закључци нису толико дубоки да се не могу извући. Нисам сигуран да ли је ово питање расправљано на затвореној седници, ја га немам овде забележено да је на затвореној, али ево, поменућу вам само 28. јуни 1992. године, када је генерал Панић нешто наредио. Је ли то било на затвореној седници? То су вас питали.

Александар Васиљевић: Не могу да се сетим тог 28. јуна 1992. године.

Ричард Мej: Поставите питање.

Слободан Милошевић: Моје питање је, како сам овде записао, да је командант Територијалне одбране Панић наредио, дакле Панић, који је командовао тим подручјем сећате ли се сада?

Александар Васиљевић: Да, али није 28. јуни, него 28. јануар 1992. године.

Слободан Милошевић: Онда сам ја погрешно забележио. У реду, 28. јануар. Је ли то било на затвореној седници?

Александар Васиљевић: Може да се каже и на отвореној.

Слободан Милошевић: Може и на отвореној? Дакле, командант Територијалне одбране тражио је да се Арканова јединица склони са тог терена, а неко вам је рекао да је Радован Стојичић тада рекао да неће бити проблема, јер ће бити у саставу бригаде коју ће формирати МУП Србије. Јесте ли тако рекли?

Александар Васиљевић: Није споменут командант Територијалне одбране, вероватно сте направили лапсус. Изашла је наредба о распуштању и разоружавању паравојних састава.

Слободан Милошевић: Та је наредба била потпуно на месту, је ли тако?

Александар Васиљевић: Јесте, 10. децембра. То је била наредба Председништва, и по тој наредби ови састави се...

Слободан Милошевић: Распуштају.

Александар Васиљевић: Нису се до тада распустили, па је онда генерал Панић наредио пуковнику Петковићу да ступи у контакт са Стојичићем и да га на то упозори. Рекао сам шта му је одговорено.

Слободан Милошевић: Добро, али ви кажете да је Стојичић тада рекао да неће бити проблема, јер они улазе у састав бригаде коју формира МУП Србије. Јесте ли тако рекли?

Александар Васиљевић: Јесам.

Слободан Милошевић: Па је ли формирао МУП Србије неку бригаду на подручју источне Славоније? Је ли вам познато да је била нека бригада МУП-а Србије на подручју источне Славоније?

Александар Васиљевић: Ја говорим само шта је њему одговорио, а не шта је он после тога урадио.

Слободан Милошевић: Не, ви говорите шта вам је неко рекао да је неко неком рекао, а не шта је он одговорио.

Александар Васиљевић: Не, није то баш у тако баналном смислу некаквог препричавања.

Слободан Милошевић: Чекајте, ја вам постављам питање о материјалној чињеници. Да ли је, по вашем сазнању, формирана било каква бригада МУП-а Србије на територији источне Славоније, молим вас?

Александар Васиљевић: Па морао бих да се присећам сада да бих дошао до таквог податка, а имао сам податак да у такву бригаду, у такву јединицу улазе и неки од састава које сам наводио, део људи из оних састава које сам раније наводио.

Слободан Милошевић: Па добро, зар није то нешто нелогично? Да ли се онда ради о формирању јединица које су извршиле власти Крајине на том

подручју? Није ми познато да је постојала било каква бригада МУП-а Србије на том подручју. Је ли вама познато? Мени није, па вас зато питам је ли вама познато да је била нека бригада МУП-а Србије на подручју источне Славоније.

Александар Васиљевић: Имам ја један део што бих вас питао. Зашто генерал Живота Панић каже пуковнику Петковићу да за Арканове саставе упозори Стојичића Бацу да треба да буду расформирани? Шта он има са тим? Ето, то је питање.

Слободан Милошевић: Па оно што сте ви рекли, да је део тих људи, или неко од тих људи грађанин Србије, па му скреће пажњу да грађани Србије, добровољци који су ту дошли, треба да се уклоне са тог простора. То вероватно може да буде. Које друго објашњење можете имати ви? Да ли ви имате друго објашњење?

Александар Васиљевић: Имам.

Слободан Милошевић: Шта је ваше објашњење?

Александар Васиљевић: Имам објашњење да је Арканов састав тада био под апсолутном контролом људи из МУП-а Србије.

Слободан Милошевић: На чему заснивате ту тврдњу да је Арканова добровољачка гарда била под МУП-ом Србије? То први пут чујем.

Александар Васиљевић: А да ли сте чули да су имали службене легитимације Државне безбедности Србије?

Слободан Милошевић: Ја сам чуо да је Аркан имао службену легитимацију државне безбедности Савезног МУП-а, односно Савезног секретаријата за унутрашње послове у време када је на челу тог савезног секретаријата, савезни секретар, био Стане Доланц. То сам чуо и ви вероватно то знате боље од мене.

Александар Васиљевић: Те су легитимације мењане.

Слободан Милошевић: Не знам да ли су мењане. А да ли је тачно ово што вам кажем, да ли је тачан податак да је имао документа савезног СУП-а у време СФРЈ, када је на челу тог савезног СУП-а био Стане Доланц, Словенац, водећи словеначки политичар?

Александар Васиљевић: Да, то није проблематично из тог раног периода.

Слободан Милошевић: Дакле, то је тачно, је ли тако?

Александар Васиљевић: Претпостављам да јесте.

Слободан Милошевић: Е па добро, да се онда не бавимо више том фарсом о Аркану и МУП-у Србије, ако је јасно да је то био савезни СУП из некадашње СФРЈ.

Александар Васиљевић: Немојте импутирати оно што нисам рекао.

Слободан Милошевић: Ви сте поменули, а сами одлучите да ли вас ово угрожава и да ли треба да пређемо на затворену седницу – састанак од 25. фебруара 1992. године у Вуковару где сте навели која су лица била и где кажете да су они одлучили да се постави командант територијалне одбране у Вуковару. Да ли вам треба затворена седница за то?

Александар Васиљевић: Ако нећемо имена употребљавати, неће требати.

Слободан Милошевић: Добро, да ли могу да употребим једно име које вам не прети, то је име Горана Хаџића, који је тада био председник Скупштине

или председник владе Источне Славоније. Па је ли у његовој надлежности било да постави команданта територијалне одбране?

Александар Васиљевић: Па сад, шта је у надлежности, када бисте читали оне законе које сте читали на почетку, онда би произашло да је то некаква импровизација. Али није мој циљ расправе био да о томе разговарамо, него да су два човека из МУП-а Србије постављена за команданта и начелника штаба територијалне одбране.

Слободан Милошевић: Добро, реците ми да ли су та два човека, за која ви тврдите да су из МУП-а Србије, ја не могу да вам то кажем јер су та имена мени непозната, да ли су они били тада на дужности у МУП-у Србије, или су дошли тамо као добровољци и да су пореклом из тих крајева?

Александар Васиљевић: Ја не могу да схватим како активно лице може да постане добровољац.

Слободан Милошевић: Зашто не може, ако напусти своју службу и оде као добровољац негде?

Александар Васиљевић: Па онда треба прво да напусти службу.

Слободан Милошевић: Па откуд знате да није?

Александар Васиљевић: Зато што сам рекао да су из МУП-а Србије дошли.

Слободан Милошевић: Па нису могли да раде и у МУП-у Србије и да буду у територијалној одбрани тамо. Немогуће. Они су морали да имају неки посао у МУП-у Србије. Дакле, тај посао нису могли да обављају ако су отишли тамо у територијалну одбрану.

Александар Васиљевић: Ја сам само то рекао да су из МУП-а Србије дошли и постављени на ту функцију. И друго, да је и Стојичић Баџа исто био функционер МУП-а Србије.

Слободан Милошевић: У време кад је то радио није био функционер МУП-а Србије.

Александар Васиљевић: Ја не знам.

Слободан Милошевић: Како би могао да обавља своју функцију у МУП-у Србије ако је био тамо добровољно, да помогне одбрану у источној Славонији?

Александар Васиљевић: То бих већ морао на приватној седници ако треба да одговарам на то.

Слободан Милошевић: Ово је логично питање, оно вам не тражи затворену седницу.

Ричард Меј: Сведоку би било лакше да одговара на затвореној седници. Прећи ћемо на затворену седницу.

(затворена седница)

Слободан Милошевић: Рекли сте да је неко био постављен, очигледно од надлежног органа, тамо на чело територијалне одбране, а рекли сте, истовремено и паралелно говорећи о другим стварима, да су постављене активне старешине ЈНА на чело ТО Крајине. Јесте ли тако рекли?

Александар Васиљевић: Упућиване су на функцију у Територијалну одбрану и у Министарство одбране Крајине.

Слободан Милошевић: Постављане су активне старешине?

Александар Васиљевић: Били су активни, па су по процедури која иде постављани тамо, али су били пре тога активне старешине.

Слободан Милошевић: Да ли то потврђује да је Територијална одбрана била под контролом ЈНА?

Александар Васиљевић: На том простору јесте.

Слободан Милошевић: Добро, имам сад да вас питам нешто у вези са финансирањем. Говорили сте да је Југославија, Војска Југославије финансијски помагала Војску Републике Српске, Војску Републике Српске Крајине. И Србија је, што није спорно, финансијски помагала. Молим вас, одговорите ми на једно сасвим једноставно питање. Да ли је Војска Југославије, пошто сте ви то тако повезали, имала икакве наредбодавне функције у односу на било каква борбена дејства Војске Републике Српске и Војске Републике Српске Крајине?

Александар Васиљевић: Ја немам таква сазнања, био сам ван активне службе.

Слободан Милошевић: Па добро, да ли је онда јасно да се ту ради о одвојеним војскама, о одвојеним институцијама, о одвојеним државама, од чега се, дакле, мора одвојити материјална помоћ, која није спорна? Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: А зашто се из једне војске ургира у другу војску да јој се пошаљу људи који се нису хтели одазвати позиву?

Слободан Милошевић: Нисам разумео шта сте рекли.

Александар Васиљевић: Зашто се дописима из једне војске шаљу захтеви другој војсци да им пошаље официре који се нису хтели одазвати, ако су то две одвојене војске у апсолутном смислу?

Слободан Милошевић: Пре свега, да ли је јасно да су за време постојања СФРЈ све то били официри једне војске, која се звала Југословенска народна армија?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Да ли сте ви овде говорили о састанку Бранка Костића и Вељка Кадијевића са Алијом Изетбеговићем, где су се они договорили да се припадници ЈНА пореклом из Босне и Херцеговине врате у Босну и Херцеговину? Јесте ли помињали тај састанак?

Александар Васиљевић: Јесам, али не ради се о генералу Кадијевићу, него о Благоју Аџићу.

Слободан Милошевић: Добро, ја сам направио грешку. Дакле, Бранко Костић, потпредседник Председништва Југославије и Благоје Аџић, у време кад је већ заменио Кадијевића, је ли тако, у сваком случају генерал број један у војсци тада, имају састанак са Алијом Изетбеговићем на коме Изетбеговић тражи да се припадници ЈНА пореклом из Босне и Херцеговине врате сви у Босну и Херцеговину. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да, и да напусте ЈНА.

Слободан Милошевић: Да напусте ЈНА и да дођу у Босну и Херцеговину. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да, ту је пре свега мислио на Бошњаке, како се сада зову, али је исто тако тражио и да грађани који нису са територије Босне и Херцеговине, а припадници су ЈНА, напусте Босну и Херцеговину.

Слободан Милошевић: Добро. Је ли Савезна Република Југославија, по свом формирању 28. априла 1992. године, повукла све грађане рођене у Србији и Црној Гори, дакле СРЈ, са простора Босне и Херцеговине. Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Нешто мало касније, каснило се у томе, али повлачење је било.

Слободан Милошевић: Добро, та динамика је била изазвана логистичким проблемима и техничким проблемима, али не свакако вољом и настојањем да се то тако реши. Је ли тако, генерале?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: А шта је онда чудно ако власти Републике Српске Крајине исто то што Изетбеговић тражи од Костића и Аџића, траже од органа Југославије да им омогуће да се врате официри који су са тог подручја, тамо рођени, у Војску Републике Српске Крајине и Војску Републике Српске?

Александар Васиљевић: Чудно је то да се ради о активним официрима Војске Југославије.

Слободан Милошевић: Па зар се није, и кад је о Изетбеговићу било речи, радило о активним официрима?

Александар Васиљевић: Не говоримо сад о Изетбеговићу.

Слободан Милошевић: Не, ја говорим и о Изетбеговићу, зар није и онда било у питању активни официри да се врате?

Александар Васиљевић: Јесте, ко је желео.

Слободан Милошевић: Ко је желео. А зар није и у овом случају било ко је желео?

Александар Васиљевић: И у овом случају је било ко је желео да остане у Војсци Југославије, али супротно тој њиховој жељи где хоће да остану, тражи се од друге војске да они буду испоручени, тај груби израз да употребим, тој војсци у другој држави, и то се тражи од начелника Генералштаба.

Слободан Милошевић: Молим вас, ја имам овде један чист податак у вези с тим. Прво само да рашчистимо, да ли је неко од грађана Крајине, или Републике Српске. насилно послат у војску РС и Војску САО Крајине од стране органа ЈНА, или су тамо отишле оне старешине са тог подручја које су желеле да оду тамо да помогну одбрану тих крајева?

Александар Васиљевић: Мени није познато да су насилно одведени, али ми је познато да су они који нису хтели да оду имали службене реперкусије у односу на статус који су до тада имали. Наводио сам пример Македонца који је само рођен у Сарајеву, на којег је вршен притисак да ће морати да оде поново у Сарајево, у војску Републике Српске.

Слободан Милошевић: То је бирократски проблем у војсци, гледали су по месту рођења, то нема никакве везе. И ви сте решили тај проблем.

Александар Васиљевић: Јесам. Ја сам тај проблем решио зато што сам интервенисао, а да нисам интервенисао, вероватно би био решен на други начин.

Слободан Милошевић: Зар нисте малочас рекли да нико није на силу натеран да иде у Војску Републике Српске и Војску Републике Српске Крајине, без обзира на то што је био грађанин тих република, а не СРЈ?

Александар Васиљевић: Ја сам рекао и други део, који ви сада не спомињете.

Слободан Милошевић: Који други део?

Александар Васиљевић: Да је постојао притисак у односу на њихов статус у служби. Могу још нешто да вам кажем. Сва та лица нису имала уобичајену личну карту грађана Југославије, него су имали ознаку на личној легитимацији, серију Т или „транзит", да су службовали у Војсци Југославије и да дуги низ година нису могли да добију држављанство Југославије. Тај процес давања држављанства припадницима Војске Југославије убрзано је почео тек након промена 5. октобра.

Слободан Милошевић: Којим припадницима Војске Југославије, који су били са тог другог подручја?

Александар Васиљевић: Да. Нису могли да добију држављанство, годинама се није могао разрешити њихов статус.

Слободан Милошевић: А били су официри Војске Југославије?

Александар Васиљевић: А били су официри и поднели захтев, али у МУП-у Србије то је годинама држано залеђено.

Слободан Милошевић: Па ви знате да је питање држављанства неколико последњих година решавано искључиво у Савезном министарству унутрашњих послова, а не у МУП-у Србије. Треба да знате те прописе, претпостављам.

Александар Васиљевић: Да, али...

Слободан Милошевић: Молим вас, да ли је ово тачно, ево сад ћу да вас питам, пошто ја овде имам, с обзиром на оно што сте ви сведочили, једну потпуно другачију информацију, па ћете ми коментарисати то и рећи је ли то тако или није.

Сви официри који су ишли као добровољци у Крајину и Босну, били су на вези и позивани по и захтевима Крајине или Републике Српске. Да разложимо то, је ли то тако или није?

Александар Васиљевић: Не знам, не бих то могао да вам кажем децидно. То ми није познато.

Слободан Милошевић: Добро, али ако се радило о активним официрима ЈНА, а они су били позивани и то је питање онда отварано у ЈНА. Ви сте, на пример, из Крајине, позива вас руководство Крајине да помогнете тамо у одбрани, активни сте официр ЈНА, ви то питање морате отворити са својим старешинама у својој јединици. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да, ја сам на таква питања одговарао да може да оде тамо, али нека се демобилише из ЈНА, нека прекине службу у ЈНА и онда може отићи где хоће.

Слободан Милошевић: То је и било.

Александар Васиљевић: А део о којем смо ми разговарали ви вероватно мислите на Војску Југославије?

Слободан Милошевић: Да.

Александар Васиљевић: Али сте употребили израз ЈНА.

Слободан Милошевић: Молим вас, мислим на Војску Југославије. Пазите, каже се овако – Организовани су разговори са тим официрима који су на молбу људи из Крајине или из Републике Српске тражени да се врате тамо и на тим састанцима они су се изјашњавали хоће ли ићи у родни крај или неће. И ево податак који ја имам. На тим састанцима око 80 одсто оних који су били замољени да се тамо врате, одбијали су да иду. Не знам да ли је тај податак тачан, мени се досад чинило да је много више прихватало да иде, али такве који су одбијали да иду нико није упућивао из Војске Југославије јер на то нису имали право, с обзиром на статус вођења борбе у другој држави. Дакле, они који би одбили да иду нису ни по каквој наредби упућивани ни у Босну, ни у Крајину. Је ли то тачно или није?

Александар Васиљевић: Тачно је то да су држани састанци са тим старешинама.

Слободан Милошевић: И да су онда са њима разговарали да ли хоће или не.

Ричард Меј: Дозволите сведоку да заврши.

Александар Васиљевић: Али је тачно и да су ти разговори имали карактер својеврсног психолошког притиска на те људе, јер да се радило само о обичној добровољности, не бих ја у једном случају био замољен да интервенишем да тај старешина не оде у Босну. Значи, да није то била апсолутна добровољност, да човек каже да не жели да иде и ништа се с њим не дешава. Ту постоје, колико ја знам, и два периода: период 1993. године, у којем је био евидентан притисак на такве старешине...

Слободан Милошевић: Од кога?

Александар Васиљевић: Од старешина на одговорним функцијама, да мора отићи на дужност у Бијељину. Имао сам конкретно случај једног свог заменика.

Слободан Милошевић: Је ли тај био из Бијељине?

Александар Васиљевић: Он је био из Бијељине. Или ће бити пензионисан, или ће отићи у Бијељину. Морао сам да интервенишем да бих га задржао у служби. То је било 1993. године, односно 1992. године, друга половина и почетак 1993. године. Касније је смањен тај некакав притисак.

Слободан Милошевић: Чекајте, зар нисте ви у другој половини 1992. и почетком 1993. године већ били у пензији?

Александар Васиљевић: Ја вам говорим о глобалном периоду.

Слободан Милошевић: Не о глобалном периоду, него ви кажете друга половина 1992. и почетак 1993. године, а ви сте тада били у пензији. О каквом помоћнику онда говорите?

Александар Васиљевић: Дозволите, ја не могу да одговорим ако ме стално прекидате. Овај случај о којем ја говорим је био у априлу 1992. године, конкретан случај који наводим, када је човек морао или да оде у пензију, или ће отићи тамо. А говорим о глобалном стању од половине 1992. године до 1993. године, да не кажем ко је тада био пензионисан и због чега је та клима на неки начин промењена, где ви разговарате сада о састанцима који се држе и где се људи убеђују да оду. То је друга једна ситуација у односу на 1992. и

1993. годину, што је било искоришћено и за својеврсно етничко прочишћавање војске од оних који нису рођени у Србији и Црној Гори.

Слободан Милошевић: Шта значи етничко прочишћавање? Прочишћавање од Срба који нису рођени у Србији, је ли то хоћете да кажете?

Александар Васиљевић: Не само то. Могу да вам кажем да је од мене један високи генерал тражио да удаљим из службе све оне који нису Срби и Црногорци, па чак и Хрвата који је открио веома значајан случај у Хрватској, који је познат целој јавности. Ја сам то одбио да урадим.

Слободан Милошевић: Ви сте исправно то одбили да урадите, али ми реците да ли вам је, генерале, познато да то никада није била политика Југославије, ни политика политичког руководства ни Југославије ни Србије да се било ко по националној основи удаљи из Војске Југославије? На крају крајева, 1999. године ваш први надређени, начелник Управе безбедности Војске Југославије био је Мађар, а било је генерала и муслимана, и Албанаца и свих националности у Војсци Југославије, једино у Србији и Црној Гори. А да кажем да у Србији, за оно време за које сам ја био председник, нико није због националних разлога дискриминисан. Је ли вам то познато, генерале?

Александар Васиљевић: Сад ћу да вам одговорим. Прво, кад смо разговарали 5. марта 1992. године око тога зашто је померен са функције заменика генерал Туманов који је Македонац, ви сте ми дословно одговорили: –Када буду у македонској армији поставили Србина за заменика шефа њихове службе безбедности, е онда ћемо ми Туманова да поставимо овде за начелника. Значи, то је један пример.

Слободан Милошевић: Па није Туманов уопште тада смењен због тога.

Александар Васиљевић: Ја не улазим у то зашто је смењен.

Слободан Милошевић: То нема никакве везе.

Александар Васиљевић: Писало нам се тада и да ли смо ожењени муслиманкама, у подацима које сте ви добијали, па сте те податке и 2000. године добијали.

Слободан Милошевић: Није тачно, али хајдемо даље.

Александар Васиљевић: Тачно је ово што говорим. И друго, кад говорите о Гези – није спорно, он је Мађар, држављанин Југославије. Ја не знам да ли вам је познато да, када је ваш министар унутрашњих послова Влајко Стојиљковић долазио код генерала Ојданића на састанак и питао да ли је генерал Ојданић сам, када му је ађутант рекао да је унутра Геза, мени је непријатно ово што говорим, али морам да кажем, он је рекао: „Зар тог Мађара још држите овде?" Ја вам говорим, немојте – ако је мени непријатно то да кажем, а определио сам се да то ипак проговорим, то не измишљам. Ја говорим о клими која је постојала. Није спорно да је било генерала и Албанаца, и Мађара, и муслимана, ништа није спорно, али ја знам да су и многи други часни људи од бројних пилота, Словенаца, Хрвата који су учинили нешто што можда ни Срби не би урадили у то време, исто морали да оду са функција. Тако је скидан и командант ратног ваздухопловства и сви остали.

Слободан Милошевић: Који командант ратног ваздухопловства је скинут?

Александар Васиљевић: Звонко Јурјевић.

Слободан Милошевић: А да ли сте можда пратили кад сам овде пустио траку разговора Кадијевића и Туђмана после потписивања примирја у Игалу у присуству лорда Карингтона, кад Туђман каже Кадијевићу: „Ево, није ти се вратио ни Јурјевић", а Кадијевић му одговара: „Нек му служи на част што се није вратио, знам ја зашто се није вратио", итд. Према томе, Јурјевић није смењен, него је остао када је отишао на један викенд у Загреб и није се више вратио у Београд. Према томе, зашто говорите то кад то није тачно, кад имамо, што би се рекло, материјалне чињенице да је он напустио...

Ричард Мej: Чекајте, чекајте, дозволите сведоку да опише разговор за који ви тврдите да је на траци. Генерале, можете нам бити од помоћи у вези с тим конкретним случајем?

Александар Васиљевић: Могу. Погрешили сте. Не ради се о Звонку Јурјевићу, него вероватно о генералу Тусу.

Слободан Милошевић: Тус је отишао још пре њега и постао начелник Генералштаба Хрватске.

Александар Васиљевић: Молим вас, молим вас...

Ричард Мej: Пустите сведока да заврши.

Александар Васиљевић: Јурјевић је пензионисан, мени се чини 8. или 9. фебруара 1992. године и сада живи у Београду и нигде није отишао, а прогањан је био, то знам лично, ножем и пиштољем по београдским улицама, јер је проглашаван издајником, а већи је Југословен од мене.

А о господину Тусу – Тус није побегао, Тус је у редовној процедури пензионисан и отишао је да живи где му је била породица, у Загребу. Значи, не ради се о његовом дезертерству из ЈНА. Он је пензионисан и отишао је у Загреб.

Слободан Милошевић: Кад је пензионисан?

Александар Васиљевић: Пензионисан је у јуну 1991. године.

Слободан Милошевић: Је ли то у то време кад и ви сами кажете да ја нисам имао никакав утицај на војни врх?

Александар Васиљевић: Па на онај војни врх у ком сам ја био, а то су најближи сарадници...

Слободан Милошевић: Има један војни врх, нема сто војних врхова, него има један војни врх.

Александар Васиљевић: Па сада има неки...

Ричард Мej: Само тренутак. Немојте се, молим вас, преклапати. Дозволите сведоку да заврши одговор, немојте прекидати његов ток мисли. Дакле, говоримо сада о војном врху.

Александар Васиљевић: То је један доста неодређен израз ко су генерали у војном врху. Ја војним врхом сматрам савезног секретара, начелника Генералштаба и њихове најближе сараднике који чине колегијум савезног секретара, а има и других високих генерала који су били у Генералштабу, а нису припадали ономе што ја зовем војни врх. По мојим сазнањима, ви на тај војни врх у тој фази нисте имали битан утицај.

Слободан Милошевић: Нисам имао никакав утицај. Шта значи битан утицај?

Александар Васиљевић: Значи битан због тога што је било неких генерала, а ја сам навео пример с ким сте ви директно разговарали.

Слободан Милошевић: Са ким сам директно разговарао?

Александар Васиљевић: То је било на затвореној седници.

Слободан Милошевић: Молим вас, то није ништа затворено. С ким сам то разговарао ја, па на тај начин ви закључујете да имам утицај на војни врх?

Александар Васиљевић: Ја сада само кажем да је неуобичајено да председник једне републике, било које, може да комуницира без знања његовог претпостављеног са било којим од генерала, а ви сте то тада урадили.

Слободан Милошевић: Чекајте, молим вас. Не видим да је ово питање за затворену седницу. Надам се да ћете се сложити. Је ли тако?

Александар Васиљевић: У реду, шта треба да расправимо?

Слободан Милошевић: Молим вас, ви кажете да сам ја телефоном разговарао са Животом Панићем, је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Живота Панић је тада био командант Прве армије.

Александар Васиљевић: Није.

Слободан Милошевић: Шта је био?

Александар Васиљевић: Био је заменик начелника Генералштаба за копнену војску.

Слободан Милошевић: Добро, за копнену војску. У сваком случају био је на функцији надлежан за копнену војску. Прво, ја сам генерала Панића само површно познавао и пар пута с њим контактирао, а да ли ви знате да, тада кад сам га тражио, ја сам одговорио на његов позив, односно спојили су ме јер је он мене тражио, а знате зашто ме је тражио, што је опет ствар ваше унутрашње процедуре, а не моје, јер ја сам васпитан човек па се јавим на телефон кад ме неко тражи. Тражио ме је да се жали да полиција Србије...

Џефри Најс: Часни суде.

Ричард Меј: Изволите.

Џефри Најс: То су параграфи 118 и 119, сведок се сада на отвореној седници можда доводи у ситуацију у којој нема могућности ни за шта друго осим да се сложи са претпоставкама оптуженог.

Ричард Меј: Идемо онда на затворену седницу.

(затворена седница)

Слободан Милошевић: Ја сам разумео да ћу имати понедељак и уторак идуће недеље да испитам овог сведока, с обзиром да сам започео унакрсно да га испитујем данас касно послеподне, па желим да ми одговорите на то да ме не бисте после изненадили неким скраћивањем које би ми пореметило унакрсно испитивање. Он је почео претпрошле недеље да сведочи.

Ричард Меј: Само тренутак, хајде да решимо тај проблем.

По некој мојој слободној процени, изгледа да ћете имати на располагању седам сати и 45 минута. То је оквирни прорачун. Према томе, мислим да ћете имати сутра и понедељак за испитивање, па радите на основу тога.

Слободан Милошевић: Да, али то би онда било мање од два и по дана, господине Меј, а он је давао исказ цела три дана.

Сутра је други дан, понедељак трећи, а данас мање од пола дана, а главни тужилац је имао више од три дана.

Ричард Меј: Ми рачунамо сате, а не дане.

Слободан Милошевић: Прерачунајте и у сате, и испашће исто.

Ричард Меј: То је наша тренутна одлука. Прекинућемо сада и састати се сутра поново у 9.00.

XIII.
Петак, 14. фебруар 2003. године

Секретар: Молим, устаните. Међународни кривични суд за бившу Југославију заседа. Изволите, седите.

Тужилац Џефри Најс: Часни суде, пре него што оптужени настави са унакрсним испитивањем, можете да приметите да ми овог јутра помаже господин Туненс. Хтео бих да вам скренем пажњу на то. Он је један од чланова тужилаштва који је помагао у припремању овог сведока и такође ће, у неко догледно време, сведочити као експерт Трибуналовог одсека за војну анализу. Из свих ових разлога, мислио сам да би требало да се уведе у записник да је он данас присутан у суду.

Председавајући судија Ричард Меј: Изволите, господине Милошевићу.

Оптужени Слободан Милошевић: Дакле, генерале, хајде да сумирамо нашу дискусију о надлежности Југославије над војскама Републике Српске и Републике Српске Крајине. Да ли је тачно да Југославија није имала никакве надлежности у погледу командовања над овим војскама?

Сведок Александар Васиљевић: У ком периоду?

Слободан Милошевић: Током целог тог временског периода о коме ви сведочите. Ако неко има још нешто да дода, ја ћу их накнадно питати.

Александар Васиљевић: Па, ја сам објаснио да је Територијална одбрана на територији Книнске крајине била потчињена и под командом ЈНА.

Слободан Милошевић: Све док се ЈНА није повукла, као што је било предвиђено Венсовим планом, је ли тако?

Александар Васиљевић: Да, то сам и ја рекао.

Слободан Милошевић: Добро, у реду. А када се ЈНА повукла са територије Босне и Херцеговине и територије Републике Српске Крајине према Венсовом плану, и пошто су формиране војске Републике Српске и Српске Крајине, односно Српска војска Крајине, да ли је ЈНА имала било какву контролу и надлежност над командама тих војски?

Александар Васиљевић: Па, ЈНА тада није ни постојала.

Слободан Милошевић: Да ли је Војска Југославије имала било какву надлежност над тим војскама?

Александар Васиљевић: У то време ја нисам био официр у активној служби да бих могао да одговорим на то питање директно, али вам могу дати неке информације које сам знао и неке податке које сам сазнао од официра и старешина који су из Војске Југославије прешли у редове Војске Републике Српске или Војске Републике Српске Крајине, да би се потом вратили у

војску, односно у ЈНА. Такође знам за присуство високих функционера из такозване војне линије, који су за време операције „Паук" били на командним положајима са којих су могли да издају наређења.

Ричард Меј: Пустите га да заврши, немојте да га прекидате. Изволите, генерале, наставите са одговором. Он одговара на ваше питање. Добро, имате ли било шта да додате, генерале?

Александар Васиљевић: Само да завршим започету реченицу. Дакле, неки од водећих људи су били у главној команди за време акције „Паук".

Слободан Милошевић: Генерале, ја сам вас питао нешто веома конкретно, а то је да ли је Војска Југославије имала било какву командну надлежност над војскама Републике Српске и Републике Српске Крајине? Нисам вас питао да ли су шљиве добро родиле те године, нити да ли је било ко долазио у посету.

Ричард Меј: Господине Милошевићу, то је био веома некоректан коментар. Он је одговорио на ваше питање.

Александар Васиљевић: Да сте ме питали за шљиве, рекао бих вам о ситуацији са шљивама. Али ви сте ме питали да ли је...

Ричард Меј: Генерале, немојте. Само ћете ово да продужите. Изволите, господине Милошевићу, наставите са питањима.

Слободан Милошевић: Оно што сам вас питао је да ли је Војска Југославије имала било какву надлежност или команду над Војском Републике Српске и Војском Републике Српске Крајине.

Александар Васиљевић: Мој одговор је да не знам.

Слободан Милошевић: Не знате?!

Александар Васиљевић: Не знам. Знам о детаљима о којима сам вам причао.

Слободан Милошевић: И не знате да су они имали свој штаб и особље и врховну команду? Не знате ништа о томе? Не знате ко је поставио разне команданте у Војсци Републике Српске и Војсци Републике Српске Крајине? Не знате ништа о томе?

Александар Васиљевић: Упознат сам са тиме, али не знам, у ствари знам да су чинови који су дати морали бити одобрени касније у Југославији. Такође знам, и допустите ми да још једном поновим, ово није везано за Војску Југославије, да су неки од водећих људи МУП-а имали командне положаје у акцији „Паук".

Слободан Милошевић: Генерале, па ви сте изгледа усредсредили сву своју пажњу на тај МУП. Која год да је тема, ваш одговор је МУП.

Александар Васиљевић: Па, таква је била ситуација.

Слободан Милошевић: Да, да, доћи ћемо до тога, а имаћемо и друга питања, такође везана за ту специфичну тему. Али ви сте рекли овде, и то сам ја нотирао, записао сам ваше речи, да је једна војска била упоредо састављена од МУП-а, и да је тај МУП, ви сте употребили ту реч, постао армада. То је реч коју сте употребили. Да ли је то тачно?

Александар Васиљевић: Нисам нагласио то на начин на који ви то сада радите.

Слободан Милошевић: У реду, али сте употребили реч „армада", зар не?

Александар Васиљевић: Не, нисам употребио реч „армада". То није реч коју ја користим.

Слободан Милошевић: Добро, погледајте на транскрипту и видећете сами, а и људи у Југославији који су све ово гледали. Али реците нам, колико се проширио МУП, колико се он повећао и како је у ствари ова упоредна војска формирана? Колико је МУП уопште имао припадника?

Александар Васиљевић: Ту врсту информације задржавам као поверљиву и тајну, као службену тајну, и претпостављам да нам ви можете дати бољи одговор на то. Али из информација и података приказаних овде током представљања доказа, видели смо да су постојале интервентне бригаде, да су постојали одреди, да су имали хеликоптере, да су имали транспортере, оклопна возила, а то је нешто што они претходно нису имали. И видели сте на основу захтева који је био издат, а и ви и ја смо приметили да је то био мегаломански захтев, тражење од СУП-а Бања Луке да се обезбеде технички ресурси и опрема која је припадала војним јединицама.

Слободан Милошевић: Да ли је то МУП Србије тражио, да ли је МУП Србије захтевао то?

Александар Васиљевић: Не причам о МУП-у Србије, али знате веома добро да је МУП Србије добио од војске...

Слободан Милошевић: Само тренутак, генерале, да рашчистимо ствари. Можете ли, молим вас, да одговарате на моја питања?

Александар Васиљевић: Али ви ме стално прекидате и ја не могу да вам дам одговор.

Слободан Милошевић: Па не могу да вам поставим једно питање, а да ми ви дате одговор на нешто друго. Оно што вас ја питам је колики је МУП био, зато што се ви фокусирате на МУП и називате га армадом и томе слично. Дакле, колики је он у ствари био?

Александар Васиљевић: Па, ја немам никакве званичне податке.

Слободан Милошевић: Добро, дајте нам онда неки пример.

Александар Васиљевић: Па, било је објављено да је било око 90.000 људи.

Слободан Милошевић: Генерале!

Александар Васиљевић: Добро, у реду. То је оно што вам ја кажем.

Слободан Милошевић: Зар није жалосно да један генерал, први човек обавештајне службе, мора да користи податке и информације које је начуо, гласине на улици, по неким ћошковима и у кафићима? Да ли ви сматрате за озбиљно сведочење кад цитирате бројку од 90.000 људи?

Александар Васиљевић: Па немојте ме држати за реч. Сигуран сам да ви имате податке и бројке које ће моћи да покажу чињенично стање.

Слободан Милошевић: Да, ја их имам.

Александар Васиљевић: Добро, онда их прикажите.

Слободан Милошевић: Стога кажем да је срамно да ви тако нешто тврдите.

Александар Васиљевић: Па ја не радим у обавештајној служби МУП-а, па да могу да имам такву врсту информација којом ви као председник Републике располажете.

Слободан Милошевић: Ја видим да сте имали. Да ли је ваша обавештајна служба радила упоредо само са једним чланом МУП-а и онда кажете да нисте имали посла са обавештајним радом целог МУП-а?

Александар Васиљевић: Не, нисмо. То су све чињенице и бројке, информације које су нам стизале повремено од људи који су били протерани од стране тако неких људи. Претпостављам да ви то знате.

Слободан Милошевић: Рекли сте да су били малтретирани. Ко је то малтретирао и протерао ове људе?

Александар Васиљевић: Зар нисмо на јавној седници?

Ричард Меј: Да, јесмо.

Александар Васиљевић: Знам за официре.

Ричард Меј: Да ли желите да пређемо на затворену седницу?

Александар Васиљевић: Да, то би било добро. Хвала.

Слободан Милошевић: Ја се противим, улажем приговор.

(затворена седница)

Слободан Милошевић: То је без државне безбедности, цео Ресор државне безбедности у целој земљи имао је укупно 3.500 запослених, а ово 32.000, од тога вам је, на пример, 3.000 ватрогасаца, који су такође радници Министарства унутрашњих послова, 6.000 административног особља, пошто знате да издају пасоше, саобраћајне дозволе и возачке дозволе, много административних послова, дактилографа, секретарица, техничара и тако даље. А ево вам полиција опште надлежности, дакле оно што је на улици и одржава ред и мир, патролира и тако даље 14.000. Говорим о 1995. години, а 1991. године је било 10.000. Ја вам сад говорим већу цифру. Саобраћајна полиција 3.000, погранична полиција 3.000.

Ричард Меј: Сведок мора добити прилику да одговори на све ове бројке које сте сад изнели. Генерале, да ли желите нешто да кажете у вези овога што вам је до сада изнесено?

Александар Васиљевић: То се вероватно односи на стални састав полиције, а не на резервни састав. То је прво. Друго, можда би било интересантно да се изнесу подаци из 1999. године.

Слободан Милошевић: Ево, имам за 1999. годину. Они су заиста спектакуларно различити, укупно 36.000: 6.000 у администрацији, 3.500 ватрогасаца (повећани су за 500 ватрогасци), 3.000 криминалистичка полиција, 3.500 погранична полиција (и она је повећана за 500), 4.000 саобраћајна полиција, а укупно 16.000 полиција опште надлежности. Унутар тога су вам и те посебне јединице полиције и тако даље, о којима ви говорите као о неким посебним формацијама, а њих су, да ли знате то, генерале, сачињавали полицајци који раде на својим радним местима, па онда кад се формира...

Ричард Меј: Сада се већ удаљавамо од теме. То је већ једна засебна тема. Генерале, ви морате имати прилику да одговорите на бројке које су вам наведене. Желите ли нешто рећи о томе пре него што почнемо да се бавимо специјалним јединицама?

Александар Васиљевић: Ја нисам имао прилику да имам овакве податке и да их могу набрајати, од ватрогасаца преко саобраћајаца, али не знам где је припадала та јединица коју сам споменуо, ове „шкорпије".

Слободан Милошевић: Немам појма.

Александар Васиљевић: Немате појма? Како немате појма, кад смо вам реферисали 17. маја.

Слободан Милошевић: Шта сте реферисали?

Александар Васиљевић: Управо то што сам вам на затвореној седници говорио.

Слободан Милошевић: А реферисали сте да постоји нека добровољачка јединица негде, је ли тако?

Александар Васиљевић: Не добровољачка.

Слободан Милошевић: Него?

Александар Васиљевић: Припадници САЈ-а.

Слободан Милошевић: Специјалне антитерористичке јединице?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Па она се звала Специјална антитерористичка јединица, а не „шкорпије".

Александар Васиљевић: Па ја зато и питам како су „шкорпије" у тој јединици.

Слободан Милошевић: То ми није познато: „шкорпије" у специјалној антитерористичкој јединици. Може неко да се зове како хоће, али специјална антитерористичка јединица има своју формацију и зна се како се зове.

Александар Васиљевић: Да. Као и Арканова јединица, за коју се зна како се зове, која је исто у саставу...

Слободан Милошевић: Да ли је вама познато да Аркан уопште није био на Косову за време рата 1999. године?

Александар Васиљевић: Не знам где је Аркан био, али ја сам говорио о људима из његовог састава.

Слободан Милошевић: Колико сам ја схватио, људи који су били са њим у добровољачким јединицама су се пријавили као добровољци и колико сам тада добио податак о коме ви сведочите, ја се тога не сећам, али ви сведочите па да узмемо да је тако, да је само 30 њих примљено као добровољци, а да су остали враћени управо због одређених проблема које су органи сматрали да могу да постоје. Јесте ли ви тако рекли?

Александар Васиљевић: Ја знам како сам рекао, нисам баш тако. Између осталог је било речено да су претходног дана убили људе. То је прва ствар. А друга, да господин Шаиновић не зна да се Арканови састави налазе у Косову Пољу.

Слободан Милошевић: Па добро, хоћете ли да ми одговорите нешто, стално Шаиновић. Шаиновић је, то вам је познато, био потпредседник савезне владе.

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: И од стране савезне владе, као потпредседник савезне владе задужен за Косово и Метохију, у време боравка ОЕБС-а и председник наше Комисије за сарадњу са ОЕБС-ом на Косову и Метохији, преговарао са Руговом, са другим политичарима тамо, одржавао низ политичких састанака.

Ричард Меј: Оно што морате да урадите је да поставите питање.

Слободан Милошевић: Ако је рекао да он не зна за ту јединицу, па зашто му не би веровали да он не зна за њу. Да ли сматрате да је говорио неистину, ако не зна за ту јединицу?

Александар Васиљевић: Не, не, ја управо кажем да је чудно што не зна.

Слободан Милошевић: Ако он не зна, како бих ја могао знати?

Александар Васиљевић: Од Радета Марковића, који вам је те податке рекао.

Слободан Милошевић: Он ми је рекао, по вашем тврђењу, те податке на том састанку на коме је био и Шаиновић први пут, и Шаиновић је рекао да то не зна.

Александар Васиљевић: Ја вас не разумем сада.

Слободан Милошевић: Је ли се то тада догодило?

Александар Васиљевић: Ја вас не разумем шта говорите.

Слободан Милошевић: Описали сте састанак, имаћемо прилику да о том састанку говоримо. То је било на јавној седници, па ћете моћи да одговарате на то. Описали сте састанак и рекли сте да је Раде Марковић рекао да постоји 30 људи, добровољаца, које су они примили, а да су остале вратили и да је Шаиновић на то рекао, кад сам га ја питао шта је с тим, да он не зна за то. Па како сам ја могао знати ако он не зна?

Ричард Меј: Није на овом сведоку да одговара на то шта сте ви знали или шта нисте знали, односно шта сте могли да знате или нисте могли да знате. Он је описао шта се десило. Ви сте раније постављали питања, мислим да смо стигли до Шаиновића.

Слободан Милошевић: Доћи ћемо и на тај састанак, пошто га је сведок прилично овако разводнио, видећемо га у целини па ћемо онда да разговарамо о том састанку, али да се сад задржимо на полицији. Дакле, као што видите, потпуно нетачне податке износите о полицији. А друго ...

Ричард Меј: Он је дао свој одговор на то. Дајте да идемо даље.

Слободан Милошевић: Да ли знате да је релативни однос полицајаца у Србији 1995. године, на пример, не 1991, био један на 434 грађанина, и то укупно запослених у полицији? Ја не знам да ли се у другим земљама рачунају и ватрогасци и све ово друго. Ово је све укупно, и администрација и све. У Француској је 1:266 грађанина, у Италији 1:338, Холандија, Британија, једино Јапан...

Ричард Меј: Не, не. Господине Милошевићу, шта желите да кажете, шта је поента?

Слободан Милошевић: Поента је у томе што се овде шири фама о некој великој полицији у Србији, а полиција у Србији је била мања од готово свих европских земаља у односу на број становника, а Србија је била у ратном окружењу.

Ричард Меј: У реду. Не користите време на ефикасан начин. Ви ћете моћи да изнесете своје доказе када за то дође тренутак. Чули сте шта је сведок рекао. Рекао је да то не укључује резервне снаге, а према његовом сведочењу, резервне снаге су деловале. Да ли су деловале или нису, то ћемо можда морати да одлучимо, али нема сврхе да ви сада расправљате о томе да ли је било много полицајаца или није било много полицајаца. То нас неће нигде одвести.

Слободан Милошевић: Резервни састави су могли да буду само у рату, а сведок говори о 1991. и 1992. години, и ви говорите о томе. Према томе, то су, господо, ствари које су неупоредиве.

Александар Васиљевић: Могу ли да прокоментаришем само кратко? Из података које сте ви навели, значи 1991. године је било негде око 10.000 запослених у полицији.

Слободан Милошевић: Ја кажем, запослених је 1991. године било укупно 22.000 без Државне безбедности, која константно броји 3.000 до 3.500, а да је од тога полиције опште надлежности било 10.000, саобраћајне 2.000, пограничне 2.000, криминалистичке 3.000, ватрогасци 2.000 и остали.

Ричард Меј: Чули смо те податке, дозволите сведоку да заврши свој одговор.

Александар Васиљевић: Ето, нека је и 20.000, опет је дупло увећано али није ни то поента у разговору. У марту месецу 1992. године у сталном саставу оне ЈНА било је укупно 36.000 стално запослених, а сада извуците податке колико има запослених у МУП-у и опет се насмејте, а ја кажем да је то колико и у Генералштабу и целој ЈНА.

Слободан Милошевић: Па како можете такве ствари да кажете ви као генерал? Па, полицајац је запослен, а војник није запослен.

Александар Васиљевић: Нисам говорио о војницима.

Слободан Милошевић: Па полиција нема војнике који су незапослени и који су на одслужењу војног рока. Ви говорите о запосленима у војсци, то је официрски и подофицирски кадар, то су професионални војници који примају плату. У полицији, сваки полицајац је професионалан и прима плату и не постоје у полицији они који су на одслужењу полицијског рока. Армија се већином састоји од војске која је на одслужењу војног рока и мањином од официра, сем уколико не тврдите да више има официра него војника. А ја вам говорим укупан број запослених у Министарству унутрашњих послова, укључујући администрацију, укључујући техничаре, укључујући ватрогасце и све друго. Ви сте рекли 90.000.

Ричард Меј: Дозволите да се тиме позабавимо на следећи начин. Господине Милошевићу, као и обично, ви расправљате са сведоком, а нисте ту да бисте то радили. Генерале, да ли има нешто што ви желите да кажете у вези са овим?

Александар Васиљевић: Рекао сам у вези броја стално запослених у МУП-у и броја стално запослених у целој ЈНА да скоро да их има више у МУП-у него у ЈНА.

Слободан Милошевић: Е, кажите ми који су то бројеви, молим вас.

Александар Васиљевић: Рекао сам вам.

Слободан Милошевић: Колико је укупно било стално запослених у ЈНА?

Александар Васиљевић: 36.000, рекао сам вам.

Слободан Милошевић: 36.000? Које године?

Александар Васиљевић: 27. марта 1992. године.

Слободан Милошевић: Цела ЈНА?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Добро. Узећу онда тај податак као вашу тврдњу. Пошто ја морам да штедим време, желим само, пре него што пређемо на нека конкретна питања о којима би требало да знате, да вас питам још следеће. Је ли овако изгледао војни врх у рату 1991. године (говорим сад о националном саставу): Вељко Кадијевић, Југословен; Благоје Аџић, начелник Генералштаба, Србин из Босне и Херцеговине, дакле кадар из Босне и Херцеговине; Јосип Грегорић, заменик и подсекретар из Хрватске, Хрват; Стане Бровет, заменик савезног секретара, Словенац; Миле Ружиновски, начелник Прве управе, то је оперативна управа и најважнија, колико знам, у Генералштабу, Македонац; командант северозападног бојишта са командом у Загребу Конрад Колшек, Словенац.

Ричард Меј: Зауставићу вас, јер уместо да читате, требало би да поставите питање. Генерале, ако се у било ком тренутку не слажете са оним што се каже, прекините. То је једини начин на који можемо да се бавимо оваквим испитивањем. Да ли се ви до сада слажете са овим што је оптужени прочитао?

Александар Васиљевић: То што је прочитао, то је тачно и односи се на прву половину 1991. године, а не на каснији период. Конкретно, генерал Грегорић је пензионисан и на његово место је дошао генерал Шљивић Владан. Генерал Колшек је такође скинут са дужности команданта Пете војне области и дошао је генерал Аврамовић Живота. Затим, смењен је генерал Ружиновски када је био упућен за команданта Друге оперативне групе у источну Херцеговину, и то после неколико дана, због реаговања наводно Црногораца и других људи који нису хтели да дозволе да им командује Македонац и да даље не набрајам. Али је чињеница да 4. децембра 1991. године, 41 одсто састава (о ратном ваздухопловству само говорим) нису били Срби и Црногорци, значи били су људи свих националности. Било је 2 одсто Мађара, био је 1 одсто Албанаца. А код летачког састава 52 одсто су били Срби и Црногорци а 48 одсто људи других националности. Међутим, та се слика у наредном периоду, у току друге половине 1992. и 1993. битно променила, и то по разним основама. Људи су скидани јер нису имали држављанство и дошли су из сада других држава.

Слободан Милошевић: Добро, али хајдете ви прво да одговорите на моја питања, па ћете онда, ако ви имате нешто да додате, лако да додате. Је ли овај списак који сам вам досад прочитао тачан?

Александар Васиљевић: Рекао сам.

Слободан Милошевић: Ја вас питам, ево 1991. године, је ли то тачно или није. Немојте да ми објашњавате шта се касније дешавало, доћи ћемо на разлоге промена.

Александар Васиљевић: Дозволите, ја вам говорим, дајем вам другу слику с краја 1991.

Слободан Милошевић: Шта се вас тиче каква је слика, ја вас питам да одговорите је ли ово тачно.

Александар Васиљевић: Није тачно тако како ви тумачите.

Слободан Милошевић: Значи, није био Александар Спирковски, Македонац командант овог централног бојишта, је ли тако?

Александар Васиљевић: Када?

Слободан Милошевић: У Београду.

Александар Васиљевић: Када, који период?

Слободан Милошевић: 1991. године.

Александар Васиљевић: Није до краја 1991.

Ричард Меј: Зауставићу вас на тренутак. Прочитајте оно што ви тврдите да је било стање 1991. године, саслушаћемо то и онда ћемо наставити да се тиме бавимо.

Слободан Милошевић: Ево, нека оспори било које. Прочитаћу вам 16 имена. Дакле, под један Вељко Кадијевић, савезни секретар; Благоје Аџић, начелник Генералштаба; Јосип Грегорић, заменик савезног секретара и подсекретар; Стане Бровет, заменик савезног секретара и подсекретар; Миле Ружиновски, начелник Прве управе Генералштаба; Конрад Колшек, командант северозападног бојишта, команда у Загребу; Спирковски, начелник централног бојишта, команда у Београду; Андрија Силић, такође Хрват, начелник Штаба централног бојишта; Живота Аврамовић, начелник југоисточног бојишта, команда у Скопљу; Божидар Грубишић, командант ратне морнарице; Антон Тус, начелник ратног ваздухопловства; Звонко Јурјевић, заменик начелника ратног ваздухопловства. Када је Тус пензионисан, како ви кажете, на његово место је поново дошао Хрват, Јурјевић. Иван Радановић, начелник Центра високих војних школа у Београду; Ибрахим Алибеговић, начелник ратне школе; Томислав Бјондић, начелник командног штаба на Академији.

Ричард Меј: Које националности су они били?

Слободан Милошевић: Ево, овако је било: Кадијевић Југословен, Аџић Србин из Босне и Херцеговине, Јосип Грегорић Хрват, Стане Бровет Словенац, Миле Ружиновски Македонац, Конрад Колшек Словенац, Александар Спирковски Македонац, Андрија Силић Хрват, Живота Аврамовић Србин, Божидар Грубишић Хрват, Антон Тус Хрват, Звонко Јурјевић Хрват, Иван Радановић Хрват, Ибрахим Алибеговић муслиман, Томислав Бјондић Хрват, Мате Петар Хрват. Национална структура ових 16 најважнијих генерала у војном врху ЈНА је: један Југословен, два Србина, и то заједно из Босне и Србије укупно два, Хрвата осам, Словенаца два, Македонаца два и муслиман један.

Да ли сам ја икакав утицај имао на овај војни врх, кажите ви мени.

Ричард Меј: Сада сте прешли на потпуно другу ствар. Прво да се позабавимо списком који сте прочитали, пошто генерал сведочи, а не ви. Да ли је списак који је оптужени прочитао за 1991. годину исправан или није?

Александар Васиљевић: Само за један период 1991. године, за прву половину 1991. за нека лица, а за нека до септембра 1991. године.

Божидар Грубишић није био 1991. командант Ратне морнарице, он је био помоћник савезног секретара за народну одбрану.

Слободан Милошевић: Зашта?

Александар Васиљевић: За кадрове и политику и тако даље.

Слободан Милошевић: Значи, није тачно да је Грубишић био командант Ратне морнарице 1991. године?

Александар Васиљевић: Не, други је адмирал, који је Србин, могу да му се сетим презимена, ако је то битно, а начелник штаба му је био Хрват, Божо Ерцег. Од ових који су наведени, смењени су, како сам рекао, генерал Ружи-

новски, одмах пар дана након постављења за команданта Друге оперативне групе, на захтев, колико ја знам, из Црне Горе да га кадрови не прихватају јер је Македонац. Смењен је генерал Спирковски и постављен Живота Панић. Смењен је Андрија Силић и касније ће бити затворен и вођена истрага против њега 1993. године. Смењен је генерал Колшек и на његово место је постављен Живота Аврамовић. И могао бих још да наводим те смене које су биле, само не могу да дам јасан одговор – ако се каже 1991. ово је делимично тачно стање, али рекао сам: или до јуна 1991. године или најкасније до септембра, када су извршене интензивне смене. Генерал Звонко Јурјевић није дошао на место заменика начелника Генералштаба за Ратно ваздухопловство, он је био командант Ратног ваздухопловства.

Слободан Милошевић: Ја и не кажем да је дошао за заменика, он је био заменик начелника Ратног ваздухопловства, заменик Тусов, па кад је Тус отишао, он је дошао на његово место. Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Није. То се у војсци зове начелник штаба.

Слободан Милошевић: Добро, он је друга личност у Ратном ваздухопловству, је ли тако? Тус је био командант, Јурјевић начелник штаба, обојица Хрвати. Када је Тус отишао у пензију, дотадашњи начелник штаба Јурјевић је постао командант, је ли тако?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Значи, био је Хрват пре њега, отишао у пензију, поново Хрват дошао на место команданта Ратног ваздухопловства.

Александар Васиљевић: Јесте, и 25. септембра 1991. године се покушава пучем у Ратном ваздухопловству, иза којег стоји Божидар Стефановић, скинути Звонко Јурјевић.

Слободан Милошевић: Дајте, молим вас, од овог списка који сам прочитао, шта сте ви оспорили? Једино да Грубишић није био командант Ратне морнарице, него помоћник савезног секретара за народну одбрану, је ли тако?

Александар Васиљевић: Не, ја сам јасно рекао. Ако нисте разумели, нећу да понављам.

Слободан Милошевић: Па, има ли још нешто што је нетачно на овом списку? Тврдите да Грубишић није био на овом положају.

Александар Васиљевић: Ма, о ком периоду ви говорите?

Слободан Милошевић: О 1991. години, генерале.

Александар Васиљевић: О ком месецу, година има 12 месеци.

Слободан Милошевић: Ја вас питам у 1991. години.

Александар Васиљевић: Нетачан одговор, непрецизно питање.

Слободан Милошевић: Па ја не знам до ког је сата и минута, месеца и дана неко био. Ја имам овај списак из 1991. године и питам вас је ли он тачан.

Александар Васиљевић: Одговорио сам шта је тачно и до ког периода и кад више тај списак није тачан у 1991. години.

Слободан Милошевић: Значи, на крају 1991. године Вељко Кадијевић није био савезни секретар за народну одбрану, Благоје Аџић није био начелник Генералштаба, је ли тако, да не идемо даље?

Александар Васиљевић: Нисте у праву.

Слободан Милошевић: Па јесу ли били или нису били?

Александар Васиљевић: До 8. јануара 1992. године Кадијевић је био савезни секретар за народну одбрану.

Слободан Милошевић: Значи, био је целе 1991. године?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Па је ли Аџић био целе 1991. године?

Александар Васиљевић: Ништа ја то нисам спорио.

Слободан Милошевић: Па шта спорите?

Александар Васиљевић: Крените даље, крените на Спирковског.

Слободан Милошевић: Па добро, ја сам вам прочитао списак из 1991. године.

Александар Васиљевић: Све је у реду, па ви питате за Благоја Аџића. Питајте за Спирковског.

Слободан Милошевић: Немам времена.

Александар Васиљевић: Е па сад...

Слободан Милошевић: Ја сам вам прочитао сва имена и немам времена да идем од једног до другог, нити ћу тиме да се бавим. Питам вас само, значи 1991. године кад су ти сукоби почели, да ли је...

Ричард Мej: Сведок је одговорио. Оно што би он требало да има да бисте ви били правични према њему, је да има списак пред собом. Ако желите да постављате још питања о томе, онда морате да ставите копију или оригинал пред сведока.

Слободан Милошевић: Ставићу, то није спорно ни за сведока. Он само покушава да буде од велике помоћи овом тужилаштву, да и оно што је небитно на неки начин релативизује.

Ричард Мej: Не, не, господине Милошевићу, коментари вам не помажу. Дајте да идемо даље са питањима. Ако желите да он има пред собом копију тог списка, онда му ставите копију, ако не, да пређемо на другу тему.

Слободан Милошевић: Може ли неко да узме да направи копију, ја немам.

Александар Васиљевић: Ако дозвољавате, мени не треба тај списак, ја знам све то напамет.

Ричард Мej: Али је добро да веће има копију.

Слободан Милошевић: Генерале, молим вас да ми, ако је могуће, само одговарате на питања кратко, пошто ће ми време бити ограничено. Поставићу вам читав низ питања која се тичу времена о коме сведочите и догађаја о којима би требало нешто да знате.

Да ли је тачно да се, након победе ХДЗ-а на изборима 1990. године, тамо одмах приступило прављењу разних експертских тимова за војна питања?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је тада сачињен пројекат хрватских оружаних снага са бројном величином од 44.000 људи за сва три вида: ратно ваздухопловство, морнарица и копнена војска?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је на основу тог пројекта разрађен план посебног наступа према старешинама ЈНА, посебно хрватске националности, са циљем разбијања ЈНА?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је тада Бољковац изјавио да је Хрватска за ове циљеве спремна да жртвује 25.000 људи?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је половином 1990. године одржан састанак између делегације ХДЗ-а и словеначког Демоса, управо ради усаглашавања тактике наступа према ЈНА и њеном разбијању?

Александар Васиљевић: Јесте, био је тада састанак и још је један састанак био у јануару 1991. године, у Оточцу на Крки. Тачан је тај податак.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је на основу тог наведеног договора који потврђујете између руководства ХДЗ-а и Демоса, 9. јула 1990. године, Словенија почела припреме за стварање своје војске и да је Јелко Кацин, заменик министра одбране Словеније, у центру за обуку у Пољшчанима код Љубљане, пред секретарима народне одбране изнео да ће Словенија већ у септембру савезним органима упутити ултимативне захтеве да 60 одсто регрута служи војни рок у Словенији, 35 одсто у Хрватској, а само 5 одсто у осталим деловима СФРЈ и да ће већ у децембру те године 90 одсто регрута да остави у Словенији а 10 одсто у Хрватској? Сећате ли се тих података?

Александар Васиљевић: Да, то је 1990. година.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је Кацин на поменутом састанку најавио да ће, уколико савезни органи не прихвате тај захтев, Словенија престати да уплаћује у савезни буџет и да ће упутити позив свим старешинама да напусте ЈНА ради стварања словеначке војске?

Александар Васиљевић: Тачно је.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је то координирано са руководством Хрватске?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је тада договорено да се од савезне државе преузму све ингеренције из домена одбране, да се то у целини стави под њихову надлежност, да се изврши детаљно прочишћавање кадрова у секретаријатима народне одбране, Територијалној одбрани, Министарству унутрашњих послова и да се на све функције у тим институцијама поставе проверени кадрови хрватске, односно словеначке националности?

Александар Васиљевић: Тачно је.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да се половином 1990. у Хрватској приступило прилично масовном формирању добровољачких одреда као замене за територијалну одбрану која је била вишенационална и да су, значи средином 1990. године, ти одреди били претеча Збора народне гарде?

Александар Васиљевић: Ја знам за податак из јула 1990. године, односно с половине јула 1990. године око формирања добровољачких састава који су имали тада назив Хрватска народна гарда.

Слободан Милошевић: Управо средина 1990, значи, половина јула 1990, да не цепидлачимо за 15 дана. А да ли је тачно да је половином јуна 1990. године, дакле сад половином јуна 1990, у Хрватској покренута кампања смењивања руководећих кадрова у територијалној одбрани? Смењено је око 60 одсто кадрова и у оквиру те кампање смењивања руководећих кадрова у ТО 25. јуна 1990. године Шпегељ је упутио депешу свима у ТО у вези смене

кадрова, јер је било отпора таквој политици и онда их том депешом обавештава и обавезује да изврше прочишћавање кадрова ТО и да у том погледу уско координирају са руководећом структуром у општини. Да ли вам је то познато?

Александар Васиљевић: Знам за ту депешу. Нисам сигуран у месец и у датум за који говорите, али знам за прочишћавање кадрова у Министарству одбране Хрватске: када је за министра дошао генерал Шпегељ, одмах је отпустио 20 радника који су претежно били Срби. То се уклапа у овај контекст о којем ви говорите, али не знам тачно који је месец.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је преко Одбора ХДЗ-а и Католичке цркве вршено интензивно врбовање за ове добровољачке одреде?

Александар Васиљевић: Вршена је провера кадрова за те добровољачке саставе. Оцену њихове подобности давали су или католичка црква или месни одбори ХДЗ-а. Ја не знам да ли су они регрутовали. Колико знам, то су радили месни одбори ХДЗ-а, али оцену подобности је давала, између осталог, и католичка црква.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је тада из западне Херцеговине примљено на обуку 220 припадника, јер је Хрватска већ тада западну Херцеговину сматрала својом територијом?

Александар Васиљевић: Имали смо такве податке.

Слободан Милошевић: Тачно је, дакле?

Александар Васиљевић: Тачно.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је међу тим ангажованим био и велики број лица која су због тежих кривичних дела осуђена на вишегодишње казне затвора као и они који нису служили војни рок, па да би попунили бројно стање из затвора у Валданосу, у Лучком, у Загребу, у Ракићу, пуштени су на слободу сви затвореници који су осуђени због пљачке и разбојништва, убистава и сличних кривичних дела? Да ли знате за то?

Александар Васиљевић: Не тако како сте ви навели.

Слободан Милошевић: Кажите како.

Александар Васиљевић: Значи, није затвор у Валданосу него затвор у Валбадону код Пуле. А ова друга места која сте навели, то нису били затвори, него су били кампови за обуку и боравак ових јединица које су формиране. Значи, у Ракићу није био затвор, није био у Лучком, у Лучком је била база МУП-а. Значи, то нису били затвори. Тачно је од тога да је затвор један, Валбадон код Пуле. А Алдановац је на јужном приморју.

Слободан Милошевић: Добро. Може да буде грешка у имену. А да ли је тачно да су ту ангажована управо та лица која су била осуђена на казну за кривична дела, криминалци и тако даље, да су регрутовани криминалци – о појави говорим.

Александар Васиљевић: Тачно је. Као што су и у неким паравојним саставима у Србији исто били криминалци.

Слободан Милошевић: Ја схватам вашу потребу да објасните одмах да има нешто тако и у Србији, вероватно и у Француској и у Енглеској, али ја вас сада питам за Хрватску.

Александар Васиљевић: Тачно је то.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да се тада, тачније 27. јула 1990. године, расписује конкурс за пријем, како кажу, редарственика у МУП, под условима да су кандидати морално-политички подобни и тако даље, тако да су сви који су тајно били регрутовани касније претворени у редарственике Збора народне гарде и стационирани у школском центру у Загребу. Је ли вам познато то?

Александар Васиљевић: Јесте, у нешто мало другачијој ситуацији. Значи, прво су у београдској штампи били објављени подаци око формирања Хрватске гарде, ја мислим да је то било 25. јула 1990. године и онда, као реакција на то да је конституисање те организације откривено, МУП је ове које је раније примио у ове нелегалне добровољачке саставе покрио накнадним конкурсом од 27. јула. А тај конкурс је изашао по свим оквирима како је излазио и у Социјалистичкој Републици Хрватској, а он је подразумевао моралнополитичку подобност, проверу и за такав састав су морали имати и одслужен војни рок. Они су у ствари изласком тог конкурса покушали да легализују онај део који је дотле рађен нелегално и у томе је корекција. Није био школски центар само за те саставе у средњошколском центру у Загребу, него управо и у оним местима за која сте ви навели да су затвори, а нису затвори, у Лучкој итд.

Слободан Милошевић: Добро. То је у више школских центара.

Александар Васиљевић: У више школских центара.

Слободан Милошевић: Али да разјаснимо: то што је објавила београдска штампа о формирању нелегалних формација, била је то тачна информација коју је објавила, је ли тако?

Александар Васиљевић: Тачно.

Слободан Милошевић: Па су они онда, пошто су видели да је ствар изашла на видело и штампа написала, на брзину легализовали нелегалну ситуацију коју су пре тога створили. Је ли то тачно?

Александар Васиљевић: Тачно је.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да су ти састави већ у том периоду били наоружани аутоматским оружјем?

Александар Васиљевић: У ком периоду?

Слободан Милошевић: Већ у том периоду о коме говоримо, средином 1990. године, односно јула, ево да се исправим, јула 1990. године.

Александар Васиљевић: Ја знам за период од краја септембра или почетка октобра, значи то поуздано знам да су били наоружани аутоматским оружјем, а пре тога чиме су наоружани не знам. Али од краја септембра и почетка октобра управо из контингента оружја који је био увезен из Мађарске, ти су састави наоружани. Чиме су пре тога били наоружани, не знам.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је већ тада територијална одбрана у Хрватској била селекционирана по националној основи? Већ тада, дакле средином 1990. године?

Александар Васиљевић: Територијална одбрана није, нарочито републички штаб ТО. И даље је остао генерал Новоселић, који је био Хрват. Међутим, секретаријати за народну одбрану који су били под јурисдикцијом Министарства одбране, у њима је извршено темељито кадровско прочишћавање, а

да ли је негде у неком општинском штабу територијалне одбране такође вршено прочишћавање, ја не могу то да кажем. Секретаријати народне одбране јесу.

Слободан Милошевић: Добро, да ли је тачно да је и Хрватска од јуна 1990. године интензивно радила на формирању своје војске и да се тада спроводила интензивна обука ових састава са тежиштем на бојевим гађањима?

Александар Васиљевић: Они су обуку почињали, по мојим сазнањима, гађањем, а представљали су се да су редарственици, односно да су полиција. Колико је мени познато, полиција прво учи прописе, па тек после тога употребу оружја. Код њих знам да је то било обрнуто. То су тачни подаци.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно, генерале, да су августа 1990. године Владимир Шекс, Иван Векић и Бранимир Главаш – да ли су вам позната сва та имена?

Александар Васиљевић: Јесу.

Слободан Милошевић: Јесу ли они све високи функционери ХДЗ-а? Је ли тако? Те нове власти у Хрватској?

Александар Васиљевић: Јесу.

Слободан Милошевић: Они су тада, значи у августу 1990. године, договорили формирање наоружаних одреда на територији Сремско-барањске области и формирање група за тихе ликвидације?

Александар Васиљевић: Оно што ја поуздано знам, знам за Главаша, који је био секретар за народну одбрану у Осијеку, да је Мерчеповој групи поделио 100 пушака и око 300 кг експлозива. И знам оно што зна цела Југославија из емисије која је приказивана, да је Главаш имао људе за тихе ликвидације, односно Мерчеп је имао групе за тихе ликвидације и да је убијен после телевизијске емисије човек који је то говорио, Остојић Звонко.

Слободан Милошевић: Да, ја сам тај пример да је после телевизијске емисије тај човек убијен наводио неким сведоцима који су то порицали, па ми је драго да то кажете. Ја сам вам рекао да ће овај сведок бити врло користан.

Јесу ли то биле групе за тихе ликвидације, пре свега, виђенијих Срба, официра ЈНА и комуниста? То су отприлике критеријуми били?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је Главаш, пошто кажете да Главаша знате, имао такву једну групу која је бројала 17 припадника, сви су идентификовани, док је Мерчеп такође имао своју групу, од којих су само 4 лица идентификована као чланови групе. Главаш је за терористичке акције, по мојим подацима, дао Мерчепу хиљаду пушака и 300 килограма експлозива.

Александар Васиљевић: Не, није хиљаду пушака, за 100 пушака смо имали податак.

Слободан Милошевић: И колико експлозива?

Александар Васиљевић: Тачан је податак о 300 килограма експлозива. Имате ту вероватно неке детаље, ја мислим да су они у основи тачни. Ја сад не могу да кажем да ли их је било 17 код Главаша или код Мерчепа, али тај ми списак пролази кроз сећање.

Слободан Милошевић: Али у то време, средином 1990. године, када су формиране те групе и када су почеле тихе ликвидације и тај терор, био је потпуни мир у Југославији, није било никаквих сукоба. Да ли су у то време Срби неког угрожавали?

Александар Васиљевић: Ако говорите о том периоду, то је до половине 1990. године, мени није познато да је било таквих ексцеса.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је тада била формирана и терористичка група „Хрватска узданица", јачине 80 људи, од чега их је у Осијеку било 40 под командом Дамира Хорвата. Је ли то тачно?

Александар Васиљевић: Тачно, то је Дамирова изјава органима безбедности.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да су још лета 1990, дакле у то време када је био потпуни мир, отпочеле масовне провокације и отворени напади и притисци на ЈНА, њене припаднике и чланове породица старешина?

Александар Васиљевић: Ти су притисци временом ескалирали, али негде од августа или септембра 1990. године имамо регистроване конкретне провокације, чак и лишавања слободе неких припадника ЈНА. Ја могу да се присетим, и износио сам те податке и када сам био испитиван – памтим податак: од 1988. до краја 1991. године регистровано је у целој Југославији 459 напада на припаднике и објекте ЈНА. Од тога, 200 је било у 1991. години, а од тих 200, 106 је било у Хрватској.

То су подаци за 1991. годину, ако идемо у неке детаље, али када су почели, ја мислим да су први случајеви били од августа, септембра 1990. године и касније.

Ричард Меј: Ово је погодан тренутак да направимо паузу од 20 минута.

(пауза)

Ричард Меј: Изволите, господине Милошевићу.

Слободан Милошевић: Господине Меј, пре него што наставим, с обзиром на то да је данас петак и близу смо средини дана, молим вас да наложите да ми се достави редослед сведока за идућу недељу, пошто је крајње време да га имам.

Џефри Најс: Управо сада се та листа копира и имена су на листи, али ја мислим да је оптужени добио одбавештење о свим тим људима који долазе следеће недеље, још на претходној листи.

Ричард Меј: У реду. Изволите.

Слободан Милошевић: Генерале, да ли је тачно да је још 22. августа 1990. године у Великовцу патрола МУП-а Хрватске пресерела војно возило које је било на задатку, нормалном, редовном, мирнодопском, извршила претрес, малтретирала старешине и војнике, одузела им оружје и тако даље?

Александар Васиљевић: Ви имате конкретан датум и конкретан догађај. Ја знам оне податке које сам рекао, о тим нападима који су кренули негде од августа, септембра месеца. Тог конкретног догађаја баш не могу да се сетим, али рекао сам, оријентационо, од августа су кренули ти напади. Да ли је тај био први или неки други, ја то не знам.

Слободан Милошевић: Да ли се сећате догађаја од 19 до 20. септембра 1990. године: око 23.30 специјалци МУП-а код Ракитја нападају на војно возило, малтретирају старешине, приводе их у МУП без икаквог разлога? Да ли се сећате тог догађаја – морали сте о томе имати извештај с обзиром на дужност коју сте обављали.

Александар Васиљевић: Знам за тај догађај, али нису то Ракићи, то је Ракитје.

Слободан Милошевић: Рекао сам код Ракитја.

Александар Васиљевић: Мени је преведено као Ракићи. Тај догађај је био, знам то детаљно, поуздано, то су била двојица старешина са аеродрома који су се враћали кући, а ишли су иза камиона који није био означен као МУП-ово возило и пре него што ће тај камион скренути у Ракитје, ту је база МУП-а, ова су двојица старешина пресретнута, нападнута и спроведена у МУП због сумње да су пратили то возило и око тога је после интервенисао Бољковац да буду пуштени уз извињење.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је 2. децембра 1990. године у селу Микановци код Винковаца (иначе је то село претежно насељено српским становништвом) изведен покушај ликвидације припадника ЈНА, војника и старешина, тако што је на комуникацију постављена барикада са ексерима да би се извршило превртање и уништење моторног возила и повредили или страдали људи. Да ли се сећате тог догађаја?

Александар Васиљевић: Не сећам се села.

Слободан Милошевић: Децембар 1990. године, село Микановци код Винковаца.

Александар Васиљевић: Знам за Винковце, ја сам имао извештај да је то код Винковаца, негде око касарне, али не сећам се села. Сећам се тог догађаја.

Слободан Милошевић: Али је тачан догађај. Да ли је тачно да су још половином јула 1990. године, у ствари 17. јула, органи безбедности ЈНА открили наговештаје о илегалном прављењу војне формације Збора народне гарде и ти подаци су дати у јавност, као и подаци о формирању Гарде као тајне војне организације и да је на томе интензивно радила државна безбедност и МУП Хрватске?

Александар Васиљевић: Па рекао сам вам већ то. То је било везано за расписивање оног конкурса, рекао сам то.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је служба војне безбедности по задацима Председништва СФРЈ откривала и документовала на територији Хрватске управо те паравојне снаге у припремању акција за разоружавање и расформирање паравојних састава у Хрватској?

Александар Васиљевић: Није по задацима Председништва, по задацима савезног секретара за народну одбрану.

Слободан Милошевић: То није нека велика разлика, је ли тако?

Александар Васиљевић: Разлика је била у томе што су у Председништву били људи из републике у којој се управо то тајно радило. Због тога Председништво није било обавештено.

Слободан Милошевић: Да ли се сећате да је још 20. августа 1990. Бранислав Петричевић, секретар народне одбране у Сињу, из контингента припадајућег наоружања територијалне одбране, а затим и куповином преко радне организације „Спорт" у Сплиту поделио оружје члановима ХДЗ-а на терену и да је ово оружје у селу Оток делио месни жупник? Да ли се тога сећате, да ли сте имали о томе извештај? Говорим о 20. августу 1990.

Александар Васиљевић: Не знам датум сада прецизно, мислим да је то тај период, то је тачно, с тим да су пре тога у Книну организоване већ месне страже од Срба због покушаја, два дана пре тога, да буду разоружане полицијске станице у Обровцу и у Бенковцу од специјалних снага МУП-а из Загреба.

Слободан Милошевић: А зашто је специјална јединица МУП-а из Загреба разоружавала редовну, званичну полицију у Обровцу и Бенковцу?

Александар Васиљевић: Вероватно да је то био део оног плана који је био у Хрватској, и то није једина станица где је то чињено, из мера неке сигурности и њихове процене да би то оружје могло бити подељено Србима. Али како сте споменули набавку овог оружја преко радне организације „Спорт" у Сплиту, и Срби су касније добијали оружје преко радне организације „Спорт" у Београду, то сам износио.

Слободан Милошевић: Та радна организација „Спорт" је иначе била у Београду, а ово у Сплиту су њихове продавнице вероватно. И у Книну је била продавница те радне организације „Спорт", која је трговала легално спортским наоружањем, је ли тако, ловачким оружјем? Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Није могло да се добије оружје ако се није имала дозвола и одобрење од МУП-а.

Слободан Милошевић: Дакле, ово наоружавање о коме вас питам, било је нелегално?

Александар Васиљевић: Начин на који је рађено, значи толика количина оружја, је објективно нелегално.

Слободан Милошевић: Наравно. Ово сам вас питао за 20. август. Два дана раније, 18. августа 1990. године, председник Извршног одбора СО Сплит, Горан Павлов ради на формирању паравојних јединица од проверених кадрова ХДЗ-а, јачине 400 људи, под називом Хрватска национална гарда. Тада је већ он, према подацима којима сте ви, колико ја знам, располагали, имао сачињен списак старешина ЈНА у Сплиту и у околним гарнизонима које је требало ликвидирати. Јединицом за тихе ликвидације тада руководи приватни угоститељ и члан ХДЗ-а, Марко Ћаја. Јесу ли тачни ти подаци?

Александар Васиљевић: Не знам тачан датум, али подаци су тачни.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је половином августа 1990. године на подручју Каштела код Сплита такође формирана добровољачка јединица месног ХДЗ-а којом командује секретар народне одбране у Каштелима Крешимир Вуљак, који је поделио тада 20 аутоматских пушака и неколико стотина пиштоља?

Александар Васиљевић: Тачно је то.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да почетком октобра 1990. године почињу активности на интензивном илегалном наоружавању Хрватске из иностранства, и то из Мађарске, из Аустрије, у сарадњи са Словенијом,

из Бугарске, из лука Бургас и Варна, бродовима „Липа" и „Каролина" и авионима. Тада је утврђено да је само из Чехословачке два пута увезена електронска опрема и више хиљада пиштоља „збројовка", затим из Уганде...

Ричард Меј: Чекајте, на ово се мора одговорити. Сведок мора имати прилику да одговори на ово. Генерале, можете ли ви да одговорите на наводе који су вам изнесени? Прво, дакле, да су почетком октобра извршене активности и да се Хрватска илегално, односно противзаконито наоружавала из иностранства и наведен је низ земаља. Молим вас да одговорите прво на тај први део питања, да ли је било таквих активности према вашим сазнањима или не?

Александар Васиљевић: Јесте, с тим да су те припреме за ове активности биле пре октобра, значи у току августа су те припреме биле већ у току. А први велики контингент оружја је откривен 10. на 11. октобар 1990. године. И тачни су ови подаци о бродовима „Липа" и „Каролина", с тим да се ради о јануару 1991. године.

Слободан Милошевић: Да ли су тачни подаци да је само из Чехословачке увезено више хиљада пиштоља „збројовка", затим о транспорту из Уганде? Познато вам је име Кикаш, је ли тако?

Александар Васиљевић: Увезено је 5.000 пиштоља у два наврата, преко аеродрома Загреб, а Кикашев авион је био практично тамо негде у јулу, августу месецу 1990. године. Извињавам се, 1991. године.

Слободан Милошевић: И шта је било у том авиону?

Александар Васиљевић: У том авиону је било, колико се сећам, 620 аутоматских пушака САР, већа количина експлозива и диверзантске опреме.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је у том периоду ЈНА, односно ваши органи, открила укупно девет канала илегалног наоружавања Хрватске, Словеније, Босне и Херцеговине и Косова и Метохије? По подацима које ја имам, 6 канала за Хрватску и по један за Словенију, Босну и Косово и Метохију. Је ли то тачно?

Александар Васиљевић: Јесте, тачно је.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да су још тада сепаратисти на Косову и Метохији интензивно наоружавани преко Хрватске и Словеније, а у центрима Територијалне одбране Словеније су обучавани припадници терористичких група УЧК и других, у чему је посебну улогу имао тадашњи њихов секретар у Словенији Јанез Јанша?

Ричард Меј: Једно по једно питање, молим вас. Дакле, прво је обука група сепаратиста на Косову. Изнесен је навод да су они наоружавани и обучавани у Хрватској и Словенији. Можете ли нам да нам будете од помоћи у вези са тиме?

Александар Васиљевић: Могу. Имам корекције у односу на овакве податке. Управа безбедности је имала један откривени канал оружја који је ишао из фирме „Кинтекс" у Бугарској према Албанцима на Косову. Радило се о пиштољима. Тада УЧК не постоји, постоје илегалне организације на Косову које имају формиране, по принципу кризних штабова, илегалне штабове за војно организовање. А део Албанаца у Загребу, пре свега из културно-завичајног клуба „Шкендија" по претходном договору са челницима ХДЗ-а ради

на прикупљању добровољаца Албанаца који живе на подручју Хрватске. Мени није познато да су они као компактна група отишли на обуку, али је њихово упућивање вршено преко људи, знам им конкретно имена, подаци су били да их има око 2000. Међу њима је био један број пензионисаних или демобилисаних официра ЈНА Албанаца. Не знам у Словенији да су се ове активности одвијале. Тамо су била два официра, један од њих је Маљоку Наим, који је био суђен на војном суду, а други Демири Фадиљ, исто суђен на војном суду 1986. године. Живели су у Љубљани и за њих ми је познато да су касније били у јединицама УЧК.

Слободан Милошевић: Када сам вам поставио питање, ја сам употребио управо израз да се ту радило о будућим припадницима терористичких група УЧК, што сте ви управо сад потврдили. Тачно је да тада УЧК није тако називана, али то су људи који су се касније појавили у оквиру терористичких група УЧК. Је ли то тачно?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Ви кажете чак и више него што сам вас питао, да их је било око 2.000 који су тамо наоружавани и обучавани.

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: А да ли је потпуно јасна иностранa веза са тим наоружавањем Словеније, Хрватске, Босне и Херцеговине, Косова и Метохије и да ли је то у контексту припрема за разбијање Југославије и за рат против Југославије?

Александар Васиљевић: Ово је крупан закључак. Ја могу да говорим само о конкретним сазнањима. Знам за умешаност мађарских државних органа у испоруку оружја Хрватској у октобру 1990. године и знам за прећутни став тадашњих бугарских власти да толеришу извоз оружја из фирме „Кинтекс" на подручје Југославије. И сећам се да је један високи службеник из британског „Форин офиса" упозоравао бугарске дипломатске представнике у Лондону о сазнањима око брода „Липа" који је требало да исплови, но он је ипак исепловио без обзира на ту реакцију.

Значи, не могу да кажем да је то била нека међународна завера, јер је британски Форин офис упозоравао Бугаре да ће оружје ићи у Хрватску и да то може да изазове рат.

Слободан Милошевић: Ја имам тај податак.

Александар Васиљевић: Али то није у контексту цео свет или цео Запад. Ја сам изнео конкретне податке.

Слободан Милошевић: Сасвим конкретне. Да ли је тачно да је утврђено да је у том периоду, дакле средином 1990. године, за илегално наоружавање Хрватске утрошено 192 милиона долара?

Александар Васиљевић: Ја не знам да ли је утрошено, али у свим тим каналима то је била сума нелегалног новца која је стајала на располагању.

Слободан Милошевић: Имали сте податке о томе?

Александар Васиљевић: Имали смо податке о томе.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је крајем 1990. године и почетком 1991. године, управо у време интензивног илегалног наоружавања линијом ХДЗ и МУП-а, МУП отворио 18 нових полицијских постаја, како они то

кажу, већином тамо где су живели Срби или у национално мешовитим срединама?

Александар Васиљевић: Јесте, отваране су те станице и мислим да је то тај број.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да истовремено упадају у секретаријате унутрашњих послова у којима су били Срби, разоружавају их, одузимају оружје од резервног састава Срба, и отпуштају их с посла?

Александар Васиљевић: Ја мислим да је ово што сте навели прво било, па после формирање ових станица. То није био, колико ја знам, једновремен процес.

Слободан Милошевић: Прво је било велико отпуштање с посла, је ли тако?

Александар Васиљевић: Да, прочишћавање кадрова. Имате доста ових питања, не знам у ком је то контексту овога што сам ја до сада говорио.

Слободан Милошевић: У контексту догађаја о којима сведочите, генерале.

Џефри Најс: Часни суде, могу ли ја само да укажем на нешто?

Ричард Меј: Да.

Џефри Најс: Ја се питам колико ће све ово да траје. Сва ова питања су изван распона главног испитивања.

Ричард Меј: Да, наравно.

Џефри Најс: Већина њих је укључена у резиме који сам приложио, из разлога које сам навео пре резимеа. Релевантност ових питања је изузетно ограничена и сумњива. Не желим да испадне да сам погођен нечим што би одговарало оптуженом, али треба да постоји ограничење у времену које он може да проведе унакрсно испитујући сведока изван распона оног што је покривено главним испитивањем.

Ричард Меј: Не слажем се. Оно што се десило у Хрватској пре ових догађаја може да буде релевантно и зато се ја не слажем с вама, јер смо се бавили наоружавањем Срба, па можда треба да се бавимо и наоружавањем Хрвата.

Џефри Најс: Наравно, на већу је да одлучи колико далеко треба ићи са овим. Запажање сведока је, без обзира на то, тачно.

Ричард Меј: Да, тачно је да то иде изван његове изјаве и изван његовог главног испитивања, али без обзира на то, ми дозвољавамо да унакрсно испитивање иде изван распона уколико је релевантно. По мом мишљењу, ово јесте релевантно. Генерале, ако можете, помозите нам само са следећом ствари.

Изнесено је да су Хрвати имали 193 милиона да потроше на наоружање. Мислим да је то било питање. Није речено у ствари чега, које валуте. Речено је 193 милиона. Можете ли нам помоћи око тога?

Александар Васиљевић: Ја не знам да ли је био погрешан превод, ја знам за цифру од 192 милиона долара. Да ли је то све утрошено, ја не знам, знам да је једна количина новца која је плаћена Хрватима за оружје, због прекида канала, због пресецања канала увоза остала и даље у Мађарској и да се води спор око враћања тог новца.

Слободан Милошевић: Ја сам рекао 192 милиона. Можда се неком грешком на транскрипту поткрало 193, али то не чини велику разлику. Да ли је

тачно да у Книнској крајини, управо средином 1990. године, велики број наоружаних екстремиста прети Србима, који су уплашени и почињу да се наоружавају ради своје одбране и заштите голог живота?

Александар Васиљевић: Било је, по тим сазнањима која смо тада имали, неконтролисане употребе тог оружја које је било подељено. Оружје је дељено. Први контингент аутоматског оружја који је увезен из Мађарске стигао је у складиште Мостине код Сплита, и то је оружје онда подељено углавном по местима око Крајине. И дошло је до откривања, кроз неконтролисану употребу тог оружја, да има наоружаних Хрвата. Ја не могу да спорим да су и Срби почели, можда из страха, да такође набављају ово ловачко оружје о којем сам говорио, али мислим да то није била само њихова појединачна активност, него да је ипак ту постојала и организована активност да се Срби организују, како су говорили, за одбрану ако би били нападнути. Ја не претендујем да смо знали све податке, али у то време смо пратили и наоружавање Срба. По тим подацима било је око 1.300 цеви, али је чињеница да су они оружје вратили после изласка наредбе Председништва у јануару 1991. године – то је наредба од 9. јануара, да су највећим делом то оружје вратили и уклонили су били и барикаде.

Ако већ говоримо о том периоду, чињеница је да Хрвати оружје нису вратили. До 19. јануара, када је истицала наредба о општем разоружању у Хрватској, од стране Хрвата је враћено 147 пушака, од чега су само 11 били калашњикови из Мађарске. Други део оружја је било углавном ловачко, или неко трофејно оружје. То је то што знам о томе.

Слободан Милошевић: Да се вратимо на ово што сте управо сада рекли. Говорили сте о томе да је преко Сплита дошло наоружање за хрватске екстремисте на подручју око српских насеља, пре свега у Крајини, и да су они, како ви кажете овде, неодговорно употребљавали то оружје. Ми то зовемо иначе шенлучење кад се пуца, трешти около, показује се да си наоружан.

Да ли је онда био оправдан страх српског становништва на тим просторима, када су видели да се око њих наоружавају, да пуцају?

Ричард Меј: То је питање о којем ће можда расправно веће морати да одлучи, да ли је неко деловао у самоодбрани или није, то није на овом сведоку да каже.

Слободан Милошевић: Господине Меј, на овом сведоку је да каже шта је чему претходило, да ли је прво дошло до тог наоружавања.

Ричард Меј: Да, он може то да каже, али извлачење закључака из тога је на нама, а не на њему.

Слободан Милошевић: Добро. Да ли је прво дошло, генерале, до тог наоружавања хрватских екстремиста и до те пуцњаве, или, како кажемо, шенлучења, па онда до настојања Срба да и они прибаве неко оружје? Да ли је ово прво претходило овом другом?

Александар Васиљевић: Доста је тешко да ја сада могу децидно да одговорим, али оно што децидно знам, прва велика организована количина аутоматског наоружања подељена је код Хрвата, из контингента који је увезен из Мађарске. Временски, ја мислим да добијање овог оружја из Радне организације „Спорт" из Београда иде негде после тог периода.

Слободан Милошевић: Хвала лепо. Да идемо даље, да штедимо време. То сам само желео да установим. Да ли је вама познато да се у исто време врши илегално наоружавање, када је након овог увоза оружја из Мађарске, то је било 11. октобра, како сте рекли, стигао и први контингент у складиште Мостине са аутоматима МГВ из словеначког „Горења" 22. октобра, и да је то оружје преузео извесни Ђаја, који је преузео и део наоружања и диверзантске бодеже за тихе ликвидације, и тако даље, имали сте податке о томе. Је ли тако или не?

Александар Васиљевић: Знам за једну количину МГВ-а из Марибора, и тачан је овај податак око преузимања неког дела оружја и опреме од стране Ђаје.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да седница Председништва СФРЈ, за коју је дата информација и докази о илегалном наоружавању у Хрватској, а та информација је ишла из ваше службе, односно из ССНО, тада није одржана јер је био одсутан Васил Тупурковски, али је Месић ту информацију однео у Хрватску, где су били шокирани да је то познато ЈНА?

Александар Васиљевић: Да, то је познато, међутим, ту се ради о седници којом је председавао тадашњи председник Борисав Јовић. Та информација, пошто је била веома селективна, није дељена члановима Председништва раније, него на почетку седнице. Господин Јовић је ту информацију дао члановима Председништва, а онда ту тачку није расправљао. И заказује се следећа редовна седница, то је тек 9. јануара, а последице тога су биле и могле да буду катастрофалне. Био је угрожен човек који је радио на откривању тог канала. Али је други, интересантнији део, што су, они, кад су дошли до те информације, а дошли су исте вечери, преко господина Месића, који је одмах отпутовао у Загреб, пробали да повуку оружје које су поделили по линији ХДЗ-а, али како оружје нико није хтео да врати, онда су, ми смо то у Управи безбедности тако називали, направили маневар са оружјем. Одштампали су преко 50.000 легитимација резервног састава МУП-а и те легитимације поделили члановима ХДЗ-а да би могли да оправдају зашто имају оружје код себе. Ја сам дужан да кажем да је касније Савезни МУП вршио контролу и инспекцију и установио низ неправилности и о томе је био обавештен савезни секретар за унутрашње послове, господин Грачанин. Међутим, са тим подацима се није излазило у јавност.

Слободан Милошевић: Дакле, последица овог открића илегалног наоружавања је била фиктивна легализација, тиме што је одштампано, ја овде имам податак, 54.000 легитимација резервне полиције Хрватске. И то је тачно, је ли тако?

Александар Васиљевић: Ја сам рекао 50.000, не знам, могуће је и 54.000. Знам за 50.000.

Слободан Милошевић: Али је то био начин да се не врати оружје, него да остане у њиховим рукама?

Александар Васиљевић: Не само то, то је био начин да се прикрије да се по линији ХДЗ-а правила паравојска.

Слободан Милошевић: Добро, да ли је несумњиво да се по линији ХДЗ-а правила паравојска?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да су, када је донета одлука Председништва о разоружавању свих паравојних састава, тада ови хрватски паравојни састави вратили само 150 цеви, од тога свега 11 калашњикова?

Александар Васиљевић: Ја сам рекао 147 цеви.

Слободан Милошевић: Добро, 147. И све је то био, у ствари, неки крш осим 11 калашњикова, тако да практично нису вратили ништа. Можемо ли тако закључити?

Александар Васиљевић: Можемо. Због тога је господин Месић тражио у Председништву да се продужи рок за враћање оружја за још 48 сати. То је било 19. јануара. А исте вечери смо имали податак, проверен и документован телевизијски, да је министар Шпегељ донео одлуку да оружје неће бити враћено, већ да треба да буде цео састав стављен у мере приправности и да се крене у блокаде војних објеката. Део који конкретно знам, јер сам тада био у Вировитици, је да је била блокирана касарна у Вировитици. И војници који су покушали да иду на лекарски преглед у Загреб, били су ухапшени од ових наоружаних цивила око касарне. Тек иза тога је дошло до спуштања тензија, на интервенцију и Председништва и савезних органа, јер је и војска била увела мере приправности након тога. То је оно што знам о том догађају.

Слободан Милошевић: Дакле, тај пораст тензија искључиво је последица неизвршавања одлука Председништва и даљег задржавања наоружања и невраћања наоружања којим су биле наоружане паравојне формације, је ли тако?

Александар Васиљевић: Ја не могу да изводим закључке, ја износим само чињенице.

Слободан Милошевић: Добро. Ви сте поменули да су Срби, који су купили неке ловачке пушке и пиштоље преко Радне организације „Спорт", вратили оружје. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Рекао сам да су делимично вратили. Међутим, Срби су имали један део аутоматског наоружања, јер је господин Мартић, већ ту негде, ја мислим 18. или 19. августа 1990. године, након оног покушаја упада МУП-а у станицу милиције у Обровцу и у Бенковцу, поделио оружје резервном саставу МУП-а и вероватно још и некоме ко се добровољно јавио. Колико знам, то је било нешто око стотинак аутоматских пушака и пушкомитраљеза, не знам тачне податке, али имали су и они извесну количину аутоматског оружја.

Слободан Милошевић: Добро, али када је Председништво наредило да се разоружају, Срби су оружје вратили, а хрватска страна није оружје вратила?

Александар Васиљевић: Полуаутоматско оружје знам да је сво враћено, а ловачко није у потпуности.

Слободан Милошевић: Ја и не питам за ловачко. А да ли се сећате да је Месић молио да се за два дана продужи рок за враћање оружја због тога што су били упозорени да ће армија реаговати на неизвршење одлуке Председништва?

Александар Васиљевић: Рекао сам то већ.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је тада уместо враћања оружја вршена мобилизација?

Александар Васиљевић: Рекао сам и то.

Слободан Милошевић: Дакле, тачно је. А да ли је тачно да су Срби били убеђени, они су вратили оружје, да ће и Хрвати вратити оружје, да ће да се испоштује одлука Председништва?

Александар Васиљевић: Ја не знам у шта су они били убеђени, али знам да су прихватили ту наредбу.

Слободан Милошевић: На основу овога што се знало и контролисано је, све је враћено. Да ли је тачно да је у Книнској крајини била врло мала количина оружја, неких сто и нешто пушака и три митраљеза и да је све то враћено, да су Срби, у уверењу да ће сви вратити оружје, вратили то оружје?

Александар Васиљевић: Ја сам рекао, та се бројка односи на станице милиције и аутоматско оружје и оно је враћено и то сам рекао.

Слободан Милошевић: Да ли можемо да констатујемо, дакле, да су по наредби Председништва Срби вратили оружје? По Венсовом плану, Срби су поново вратили оружје. Дакле, два пута су враћали оружје. Овде смо установили, када је Кирућа сведочио, да су тек после напада на Масленицу, 1993. године у јануару поново узели оружје, јер их УНПРОФОР није заштитио. Дакле, два пута су вратили оружје, је ли то оно што ви знате?

Ричард Меј: Овај сведок не зна шта је рекао неки други сведок, не можете му постављати питања о томе.

Слободан Милошевић: А да ли знате да су вратили оружје и други пут, када је дошао УНПРОФОР?

Александар Васиљевић: Ја колико знам, то је оружје стављено под међународну контролу, дакле, ускладиштено и стављено под међународну контролу. А ове друге коментаре ја немам. Ове сам податке изнео и да их не понављам.

Слободан Милошевић: Добро. А да ли се сећате, на пример, података да су Срби у Крајини тада продавали краву да би купили пушку, управо због тога што су се осећали угроженим?

Александар Васиљевић: Било је таквих случајева. Две краве је требало да се продају за једну пушку.

Слободан Милошевић: Поменули сте овај брод „Липа", то је 31. децембар 1990. године, да ли је тачно да је 17 тона наоружања, преко Варне, у осам контејнера, испоручено?

Александар Васиљевић: Сећам се податка о осам контејнера, а не знам за тежину у тонама. Сећам се и фирме која је то превозила, „Загреб-транс".

Слободан Милошевић: А сећате ли се да је све то било декларисано као виски и цигарете, што се пребацивало на Крф, а по декларацији, брод је требало наводно да плови за луку Бизерта?

Александар Васиљевић: Да, то су наша оперативна сазнања која смо имали.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је тадашњи председник Хрватске, Туђман, после приказивања филма о Шпегељу и илегалном наоружавању, чврсто обећао Председништву СФРЈ разоружавање свих паравојних формација и кажњавање одговорних лица?

Александар Васиљевић: Ја сам у то време био у Загребу и мени је тако пренето из Управе безбедности.

Слободан Милошевић: Али тако није поступљено, је ли тако?

Александар Васиљевић: Мени се чини да је он 26. јануара дао у јавности изјаву сличну овоме што сте ви рекли. Међутим, колико знам, дан касније, он је ишао на консултовање у Аустрију и након тога, када се вратио, променио је одлуку. Онда је рекао да није наоружаван ХДЗ, него да је наоружаван МУП Хрватске и да је Хрватска имала право на то и да југо-армија неће моћи да хапси хрватске грађане. Тада је окружни тужилац у Бјеловару покренуо кривични поступак против мене због наводно неовлашћеног хапшења цивила у Хрватској и онда је издата и потерница за мном.

Слободан Милошевић: А са ким је Туђман имао састанак у Аустрији?

Александар Васиљевић: Не могу да се сетим, са неким из аустријског државног врха.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је тада негде, дакле и после тог обећања, па промене његовог става после добијања инструкција у Аустрији, Жарко Домљан, високи функционер ХДЗ-а, мислим да је чак био и председник Сабора једно време, на седници главног одбора ХДЗ-а (они то зову средишњи одбор ХДЗ-а) у Загребу, изјавио да је покушај разоружавања Хрватске последњи удар у покушају спречавања осамостаљивања Хрватске? Сећате ли се тога?

Александар Васиљевић: Сећам се, јер није једини који је тако говорио након те кампање, после 27. јануара. То је била широка кампања у том смислу и у том духу.

Слободан Милошевић: А да ли се сећате да је тада било говора о томе да се интензивирају везе са Словенијом, Босном и Херцеговином, Македонијом, лидерима косовских Албанаца, ради притисака према Србији и притисака на разбијање Југославије, сећате ли се тога?

Александар Васиљевић: То је било и раније, пре овога о чему сада говорите, и знам да су били контакти са господином Руговом и знам за контакте Шпегеља са Фикретом Абдићем, којем је након увоза оружја из Мађарске нудио једну количину наоружања за наоружавање тамошњих муслимана, а исто тако и у контакту са Руговом око Косова.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је Марко Нобило, саветник Туђмана, након приказивања филма о Шпегељу, 31. јануара 1991. године изнео да је хрватско врховништво коначно схватило да Хрватска нема перспективу у СФРЈ и да је зато Туђман остварио бројне контакте са западним председницима, од којих је добио подршку за отцепљење? Сећате ли се тога?

Александар Васиљевић: Било је таквих оперативних података.

Слободан Милошевић: Па сада, пошто сте ви најнадлежнији да дате одговор на моје следеће питање, желим прво да вам кажем да је овде било, управо на месту на коме ви седите сад, оспоравања оног филма о Шпегељу.

Ричард Меј: Не, не, већ сам вам то рекао, нема никаквог смисла овом сведоку износити наводе других сведока. Све што он може рећи је његов властити исказ. Наравно, ви ћете од њега тражити да коментарише шта су рекли други сведоци, међутим, то није правилно питање.

Слободан Милошевић: У реду, онда ћу га директно питати о ономе шта он зна: да ли је тај филм о Шпегељу био исфабрикован, лажан, фалсификован, или је био аутентичан и тачан?

Александар Васиљевић: Сви приказани материјали у том филму, сада говорим о материјалима које је тајно снимила Служба војне безбедности, стојим категорички иза тврдње да су апсолутно аутентични. У откривању илегалног увоза оружја направљено је 19 и по сати тајног телевизијског снимања, од којих је само мали део ушао у тај филм који је прављен, и било је око 120 часова фоно-снимања. Значи, стојим категорички иза тога да је филм аутентичан по материјалу који је приказан, а ја у његовом монтирању и начину на који су узимане јавне изјаве и постављене паралелно са тајним снимцима, то што је неко назвао монтажа – није монтирана лаж, значи склопљена је истина. То је део који ја знам. А различите су изјаве биле из јануара 1991. године, када је тај филм први пут угледао светло јавности, од Шпегеља, који је тада потпуно негирао аутентичност било чега, а онда је трећи човек, који је учествовао у тој емисији, Баришић из МУП-а Хрватске, дао оцену да је, по његовом знању, приказани материјал аутентичан. Од тог категоричног негирања у јануару месецу, касније министар Шпегељ признаје да је био неопрезан према једном човеку и да је тај то успео да сними. Значи, није ни он категорички више касније негирао. Пошто сам већ говорио о оном филму „Смрт Југославије", ја мислим да је и Перица Јурић ту дао коментаре о том филму.

Слободан Милошевић: Дакле...

Ричард Меј: Само тренутак, желим да нам генерал разјасни одговор. Значи, ви сте рекли да су снимци коришћени у филму аутентични и то можете рећи зато јер ти снимци долазе из извора војне безбедности, али нисам сасвим схватио шта сте рекли у вези са монтажом. Рекли сте нешто у вези тога како је то монтирано и где је монтирано, односно како је то коришћено са јавним изјавама. Дакле, рекли сте нешто о томе, што нисам до краја схватио. Можда ви нисте желели изнети никакав коментар о монтажи тог филма, али ако желите нешто рећи о томе, молим вас да нам то кажете што јасније.

Александар Васиљевић: Хвала. Ја сам овде можда и непотпун. То је више због времена, да не одузимам време оптуженом. Понављам, материјал који је приказан у филму, тајни снимци органа безбедности, апсолутно су аутентични и непосредно сам учествовао у акцијама тог тајног снимања. Значи, ја их нисам добијао од неког другог органа безбедности, него сам непосредно организовао те акције и учествовао у том снимању и тај сирови материјал ја сам лично доносио у Београд савезном секретару за народну одбрану и тај материјал опет враћао након приказивања и гледања код мене у Загреб и нико није могао да га фабрикује или преправља. То је први део, да ли је материјал аутентичан. Ја одговарам за аутентичност материјала. Ти оригинални снимци су чувани дуго у Управи безбедности, ако нису у међувремену страдали.

Друго, кад сам говорио о монтажи, монтажа филма је стручни израз кад се неки филм прави од различитих секвенци и човек који режира филм у основи се бави монтажом појединих елемената да би нешто доказао. Филм је монтиран, у том техничком смислу, комбиновањем онога шта су јавно изја-

вљивали на седницама у Сабору Хрватске или на Телевизији Хрватске поједини челни људи, од Фрање Туђмана, преко Шпегеља, до других, а они су говорили да нису наоружавали ХДЗ, а онда су пуштани делови тајног снимања где Шпегељ говори да се наоружава ХДЗ, па га министар Бољковац упозорава да то није требало да иде преко ХДЗ-а, него да је требало све подвести под МУП, па је онда опет пуштана секвенца из неке друге јавне изјаве, а онда је пуштан тајни снимак, шта ти људи заиста говоре у четири ока, међусобно. Дакле, то није монтажа у смислу прављења неистине, него начина склапања и конфронтирања са оним шта су ти људи јавно изјављивали, а шта су у ствари тајно радили. Ја не знам да ли сам сада био јасан.

Ричард Меј: Да, хвала. Изволите, господине Милошевићу.

Слободан Милошевић: Упростимо питање, генерале, пошто сте сами рекли да то нисте добили из друге руке, него лично организовали у функцији на којој сте били: пошто сте видели филм који је приказан јавности, је ли тај филм у потпуности био истинит?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Хвала лепо. Да ли је тачно да је Шпегељ говорио тада – наша апсолутна концепција је да све официре, ако затреба, убијамо већ на кућним праговима, јер за отворени сукоб са ЈНА још немамо довољно снага? Да ли је отприлике то био прилаз који су они имали у то време?

Александар Васиљевић: Ја сад не могу да потврдим да ли су све те речи апсолутно цитиране.

Слободан Милошевић: Нека буде парафраза, није битно, не морате да их третирате као цитат.

Александар Васиљевић: То сам хтео да кажем. Знам да је организовао припремање старешина, управо оних преко којих сам ја дошао до тих података, иначе Хрвата, да треба спречити да официри на знак узбуне могу доћи до касарне, да их треба ликвидирати на кућном прагу. На упозорење официра – како убијати људе у кући, он је дословно рекао да се ништа не пита. „Све се шиша, све иде доле." Сад говорим дословне речи, не пита се да ли је женско, да ли је мушко. И опет – све се шиша, све иде доле. То су дословне речи. Други део, код подофицира који је био ухапшен, и један је од суђених, преко њега се настојало да се формира група која ће у касарни на његов знак ликвидирати дежурног официра, разоружати стражу, затворити, он је рекао – све Србе у подруме, дати им чашу воде, Албанцима и муслиманима поделити по пет метака и пустити кући ко хоће. Другог подофицира који је, такође, суђен, припремао је за разоружавање граничне карауле на којој је радио и изузимање оружја и поделу Хрватима по селима која је наводио. То су снимци који су прво добијени фоно- снимањем 14. октобра 1990. године, када је био присутан министар Бољковац, у чијим су се колима возили, а онда сам ја добио задатак да се то, ако може, сними и телевизијски. Највећи део тог материјала је снимљен.

Ради потпуне истине, дужан сам да кажем да је већ 22. или 23. октобра 1990. године, те прве оригиналне телевизијске снимке гледао и господин Јовић у кабинету код генерала Кадијевића. Дакле, он је био упознат још у другој половини октобра са тим материјалом. Ја сам имао прилику, да кад сам се

срео са господином Јовићем, питам зашто није ухапшен Шпегељ, јер углавном сам ја био касније оптуживан зашто он није ухапшен. У ствари је та одлука била на Председништву да ће поступак против Шпегеља да тече у редовном судском поступку. Дакле, упути се позив, он ће на позив да се одазове и доћи ће на суд, а ако се не одазове, онда ће се за њим трагати. Када сам ја питао господина Јовића зашто није ухапшен Шпегељ, онда је он рекао – а шта би се и променило да смо га ухапсили? Значи, то је био одговор.

Слободан Милошевић: Молим вас, пошто овде очигледно има врло интересантних догађаја и детаља – ако су то што сте ви имали на располагању имали и савезни секретар Кадијевић и председник Председништва Југославије већ у октобру, како је могуће да се проблем разоружавања и информација којом се образлаже предлог да се разоружају те формације, нађе на Председништву СФРЈ тек у децембру? То је за готово два месеца.

Александар Васиљевић: Једно је имати почетне податке, а друго је обрадити цео проблем до краја. Паралелно наоружавање није вршено само на подручју Вировитице и Подравине. Ја сам износио податке око поделе оружја преко магацина и складишта у Мостинама. Било је предвиђено хапшење скоро 40 лица која су била одговорна за то, од тог Вујака којег сте ви спомињали, преко других људи – председника Извршног већа општине Сплит и та акција је била спремљена за трећи на четврти децембар 1990. године, а онда је одложена.

Слободан Милошевић: А зашто их нисте похапсили?

Александар Васиљевић: Можете питати господина Јовића за то, не мене.

Слободан Милошевић: Па, је ли Јовићев посао да наређује хапшење ових које смо поменули, је ли то посао председника Председништва или посао органа безбедности који установе да се илегално наоружава, да се доводи у опасност интегритет земље, уставни поредак, и тако даље? Зар за извршење закона треба одлука председника Председништва?

Александар Васиљевић: Да, у овом случају је требала.

Слободан Милошевић: Морам да кажем да то не разумем. Добро, дакле, констатовали смо, ево ја сам вам, колико имам по евиденцији, поставио у међувремену, кад смо прешли са оних општих ствари, неких шездесетак питања на која сте сва потврдно одговорили, а у вези с којима је супротна страна реаговала у смислу да ли имају директну везу. Према томе, реците ми, кад имамо у виду све оно што се догађало тамо, а помињали смо Главаша, одреде за тихе ликвидације, убијање Срба, пуцање у Книнској крајини, наоружавање које је претходило наоружавању Срба, угрожавање њихове безбедности, њихов страх за голи живот, и тако даље, дакле, све то што се догађало, да ли је јасно да се радило о оружаној, насилној сецесији Хрватске од Југославије, противуставном оружаном и насилном акту сецесије, припреманом од врха...

Ричард Меј: Ја вас морам поново упозорити да је то питање о којем ће расправно веће на крају морати да донесе одлуку, јер се ради о мешаном чињеничном и правном питању. Но, оно што можете учинити, то је да сведоку поставите питање о томе како је он схватао ситуацију тада, са каквом је он ситуацијом био суочен, шта се њему тада чинило. То га можете питати, ако хоћете.

Слободан Милошевић: Претпостављам, господине Меј, ако питам генерала Александра Васиљевића, да очекујем одговор о његовом ставу, а не о ставу не знам чијем.

Ричард Меј: Не, не, већ сам вам рекао да то није правилно постављено питање. Ви сте мешали чињенице и правна питања, а о томе расправно веће треба да одлучи. Идемо на неку другу тему.

Слободан Милошевић: Да ли је, генерале, ово за вас као генерала ЈНА било очигледна оружана сецесија Хрватске од Југославије и напад на Југославију и њене институције?

Ричард Меј: Не, не, већ сам донео одлуку да то не смете радити. Генерале, можда бисте могли одговорити на следећи начин – на основу вашег властитог искуства и ваших личних сазнања, реците нам, како је ЈНА реаговала у тој ситуацији?

Александар Васиљевић: Ја могу прво да кажем да су сва лица која су била ухапшена и која су суђена пред Војним судом у Загребу у првој половини 1991. године, била окривљена за кривично дело оружане побуне уставом утврђеног поретка. То је једно. По мом утиску, који сам ја имао и због тога сам тај посао и радио, често много ризикујући, као и други људи који су на њему радили, ми смо сматрали да се врше припреме за насилно отцепљење Хрватске од Југославије. На то су указивали не само подаци који су овде били показани, већ и кад је дошло до сукоба у Словенији, када је Туђман позвао Алију Изетбеговића да позове све официре Бошњаке и војнике да напусте ЈНА, њему је циљ био да се оружани сукоб који је припреман против ЈНА у Хрватској пренесе и у Босну и у Македонију. Ми смо то у војсци називали отварање јужног фронта. Два његова саветника послата су, један у Сарајево, а други у Скопље. Ако треба, могу и имена да наведем. Ми смо били убеђени да можемо одбранити Југославију ако се сви ти састави разоружају, без разлике ко је то оружје носио, без обзира на националност и припадност. Међутим, на седници Председништва која је одржана у марту, таква одлука није подржана. Иза тога су кренули, пре свега, напади на ЈНА. И знам за званичне дописе који су ишли линијом МУП-а Хрватске да се у будућој комуникацији више о ЈНА не говори као о Југословенској народној армији, него као о окупаторској војсци. А пошто је прилика, могу да кажем један податак: од преко 2.700 заробљених припадника ЈНА у Хрватској, 85 одсто их је заробљено у касарнама, 15 одсто у становима, а готово нико на отвореном простору и у отвореној борби. Политика је била, како су говорили, да војска остане у војарнама, дакле, у касарнама. Те су касарне блокиране и људи су убијани у њима. У Бјеловару је убијен мој официр безбедности, капетан Јовановић који је радио, такође, у каналу за откривање оружја.

Он, његов командант, пуковник Ковачевић и потпуковник Васић, помоћник за морал, скинути су голи до појаса и ликвидирани пред стројем војника. Имам телевизијске снимке о томе.

Ричард Меј: Изволите, господине Милошевићу.

Слободан Милошевић: Још једна, можда у овом тренутку наизглед не много значајна чињеница, али можда ће касније бити битна – да ли се сећате да је било правдања у вези са тим илегалним куповинама оружја, да ССНО

није дозволио да МУП Хрватске набавља оружје у нашој домаћој фабрици, у заводима „Црвена застава"? А ја вам постављам питање: да ли је тачно да ССНО није одбио давање сагласности МУП-у Републике Хрватске да изврши набавку оружја у „Црвеној застави", што је тражио, како је тврдио Шпегељ, већ да Шпегељ 5. октобра у Мађарској уговара набавку оружја, иако му му још није стигао одговор од ССНО-а о набавци оружја у „Црвеној застави" и да ССНО није ставио вето на захтев Хрватске, већ је одговорио да то треба да буде селективно, да једну количину може да набави одмах, а да се друга набавка планира за производњу у наредној години, јер је тада ССНО сматрао да се ради о редовној набавци оружја за полицију, обнављању наоружања, и тако даље? Ни тај изговор није био истинит.

Александар Васиљевић: Тачно је да је одговор Хрватској послат у законом предвиђеном року, значи у року од месец дана и тај одговор има ову садржину коју сте навели. Одговор је послат 10. октобра, а по ономе што смо ми имали већ документовано, Шпегељ је пет дана пре тога већ...

Слободан Милошевић: Петог октобра?

Александар Васиљевић: Петог октобра је био у Мађарској са Здравком Мршићем, тада министром спољних послова Хрватске.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да се Шпегељ од самог доласка на дужност министра залагао за изразити радикализам, да се пређе на нападе на касарне и војска разоружа, да се ликвидирају старешине, њихове породице, да се упада са диверзантским групама у војне објекте, да се ликвидирају дежурни органи, стражарско обезбеђење и да му то чак ни Туђман није прихватио и да се он жалио на Туђманову неодлучност?

Александар Васиљевић: Тачно. То је он написао и у својој књизи „Сећање војника".

Слободан Милошевић: Поменули сте да је нудио наоружање Фикрету Абдићу, за кога он каже да се овај скаменио и одбио га, што је мени вероватно, јер Абдић није био човек који би се упустио у било какво крвопролиће. Онда је нудио оружје Ругови, тражио да Албанци на Косову одмах почну оружану побуну, и тако даље. Јесте ли имали податке о свему томе?

Александар Васиљевић: Говорио сам већ о томе.

Ричард Меј: Ово је погодан тренутак за паузу. Идемо сада на паузу, јер је уобичајено време.

(пауза)

Ричард Меј: Сада бих да се позабавим једним административним питањем, мислим да би било добро да то сада обавимо, пре него што се настави са унакрсним испитивањем. Раније током ове седмице сам помињао захтев да се дозволи прихватање 64 изјаве по правилу 92бис и ми смо размишљали који би био најбољи начин да се то уведе са становишта аргумената. Ми предлажемо да се прво бавимо изјавама на које су амикуси већ изнели своја запажања. Тиме се ове изјаве стављају у једну другу категорију у односу на остале, а то су Б-1732 затим Ц-1201, Ц-1231, Ц-1150, Ц-1090. Ми ћемо наћи времена наредне седмице, пронаћи ћемо погодан тренутак када ће бити згодно да се саслушају аргументи у вези са овим конкретним изјавама и ве-

роватно ћемо се онда, када је реч о осталим изјавама, бавити њима део по део. Не знам да ли можемо да се бавимо њима са становишта локације. Можда сад није прави тренутак да о томе расправљамо.

Џефри Најс: Захваљујем вам на овоме. Могу ли да потврдим да су ваши захтеви у вези изјава оних сведока решени, односно изјаве које нису биле обелодањене, сада су обелодањене?

Амикус кури Стивен Кеј: Молим вас да то не буде понедељак, јер у понедељак ја нисам у могућности.

Ричард Меј: Добро, неће бити у понедељак, то ћемо избећи. Генерале, извињавам се што смо вас задржали због овога. Господине Милошевићу, изволите наставите.

Слободан Милошевић: Генерале, ви сте споменули седницу Председништва СФРЈ од марта 1991. године. Да ли се сећате да је ту био предлог да се уведу ванредне мере управо због догађаја који сте описивали и због неизвршавања обавеза Хрватске о разоружању и распуштању паравојних формација? Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Да ли се сећате да је тада на седници Председништва било 4 према 3 да се донесу ванредне мере, али да оне нису донете само зато што Дрновшек није био на седници?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да се наоружавање Срба у Хрватској у ствари интензивира тек после те седнице Председништва СФРЈ, то је био 12. март 1991. године, када је одбијен предлог ССНО-а о завођењу ванредног стања и када је пропао покушај Председништва да се разоружају паравојни састави у СФРЈ?

Александар Васиљевић: Ја немам нека конкретна сазнања колике су те количине наоружавања биле, значи то не могу да дам као поуздану чињеницу, али као општи закључак стоји да је иза тога кренуло њихово поновно организовање, поново барикаде.

Слободан Милошевић: После пропадања покушаја да се дође до разоружавања онога што их угрожава?

Александар Васиљевић: Да, после те мартовске седнице.

Слободан Милошевић: Добро, а да ли је тачно да је тада Туђман са Изетбеговићем разговарао о отварању коридора ради несметаног пропуштања војних дезертера, пре свега старешина ЈНА, а да ради конкретизације тог договора шаље своје представнике у Босну и Херцеговину и истовремено се састаје са Руговом? Је ли тако?

Александар Васиљевић: Ја имам само податак око упућивања представника у Македонију и у Сарајево. То је било више ради координације активности које треба да се проводе у ове две републике, да се по сличном рецепту укључе у процес сецесије.

Слободан Милошевић: Добро, да ли се онда може констатовати да је то био њихов договор о међусобној војној сарадњи у функцији сецесије?

Александар Васиљевић: То је било Туђманово настојање да се такав договор постигне, с тим да мислим да у Македонији тај процес није кренуо,

између осталог, због тога што смо успели да постигнемо кооперативност код министра унутрашњих послова Македоније, који је признао јурисдикцију савезног МУП-а, а тај процес је једно време био одложен и у Босни и Херцеговини, исто због кооперативности тадашњег министра унутрашњих послова Алије Делимустафића. Међутим, тај процес ће касније, тамо негде од марта, практично кренути другим токовима, јер је Патриотска лига народа као паравојна организација Странке демократске акције већ била кренула у акције.

Слободан Милошевић: Странка Демократске акције, то је Изетбеговићева странка, је ли тако? А та Патриотска лига народа деловала је као терористичка организација практично. Је ли тачно?

Александар Васиљевић: Не бих могао да кажем тај назив терористичка. Исправан је назив паравојна организација која је имала у својим плановима и неке такве активности.

Слободан Милошевић: Кад кажете такве, мислите на терористичке?

Александар Васиљевић: Мислим на специјалне диверзантске јединице које су формиране за такве активности, а чија је употреба морала да се верификује на војном кризном штабу Патриотске лиге у Сарајеву.

Слободан Милошевић: Да ли се сећате податка, да ли је било четири или пет диверзантских саботажних група које су у периоду 1991. до почетка јануара 1992. године биле откривене. Је ли то тачно?

Александар Васиљевић: Јесте. На простору Босне и Херцеговине сећам се најкарактеристичнијег дела, покушаја минирања војне композиције на железничкој станици у Брчком.

Слободан Милошевић: А одакле је била убачена та група на територију Брчког, је ли тачно да је била убачена из Хрватске, управо да изведе напад на војне објекте на железничкој станици у Брчком?

Александар Васиљевић: Јесте. Они су ухваћени на мосту на Сави.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је друга група била на подручју Војводине, а исто убачена из Хрватске, да ју је сачињавало 17 припадника и да су онда пробали да се увуку у касарну у Сомбору?

Александар Васиљевић: Тачно, то је касније било, већ кад су почела дејства ширих размера у Хрватској.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је ухваћена трећа група, у намери да сруши мост у Шћепан Пољу, на месту које спаја Црну Гору и Босну и Херцеговину? Је ли то тачно?

Александар Васиљевић: Та група није ухваћена, откривени су подаци о томе и то је дато било и Министарству унутрашњих послова Црне Горе и МУП-у Босне и Херцеговине да се тај објекат појачано обезбеди.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да су два брата, припадници диверзантске групе, ухваћени у Босанском Шамцу кад су превозили наоружање и опрему за око 100 људи у Лиштици?

Александар Васиљевић: Тачно је, ради се о браћи Ковач, али то није диверзантска група. Њих двојица су вршили илегално пребацивање комплетне опреме за око 100 људи и ухваћени су у Босанском Шамцу ја мислим, или у Босанском Броду код оних пунктова који су заједно поставили МУП Босне и Херцеговине и војна полиција ЈНА.

Слободан Милошевић: У то време је била, може се рећи, сарадња између ЈНА и МУП-а Босне и Херцеговине да се спречи илегални проток наоружања?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је у истом периоду откривено више канала и група који су покушавали овај увоз оружја у Хрватску из целог света, и да ли знате ко су непосредни извршиоци илегалног увоза оружја, поред овог из Мађарске, из Италије и Велике Британије?

Александар Васиљевић: Управа безбедности је радила на нечему што је било названо шифрованим називом „Канал". Њиме је оперативно покриван велики контингент оружја у луци Констанца у Румунији. Радило се о оружју које је некада припадало ПЛО-у, док је Чаушеску био на власти. Тачно је да су емисари из Хрватске покушали да то оружје увезу. То је период од 6. августа 1991. године, тај податак знам. И онда се преко тих оперативних позиција утицало да то не иде копненим путем јер касније граница према Мађарској није била објективно под контролом ЈНА, него је изведена комбинација да се оружје из безбедносних разлога мора пребацити бродовима и то су та два брода оружја. У једном знам да је било преко 50.000 калашњикова, али је било и тежег наоружања, топова и противавионског оружја. Тај извоз је одлаган да би се пронашао брод и превозник, па је онда оружје истоваривано, једанпут због неког ратног ризика и потребе да се доплати осигурање, и тако даље, да прекратим причу. То су, значи, два брода оружја која нису, док сам био у активној служби, покренута из Констанце за Хрватску, а новац је био уплаћен.

Слободан Милошевић: Јесте ли ишта знали о увозу оружја из Италије и Велике Британије?

Александар Васиљевић: Знам сигурно за оружје из Италије и био сам у контакту са шефом италијанске обавештајне службе, генералом Рапонијем, на састанку у Београду, где смо дали податке о том каналу и у Ђенови је након тога италијанска полиција ухапсила пет хрватских трговаца оружјем.

Слободан Милошевић: А за Велику Британију не знате ништа?

Александар Васиљевић: Не могу да се сетим, а рекао сам вам за Велику Британију да је британски Форин офис реаговао на сазнања о оном броду „Липа" и упозорио бугарску амбасаду у Лондону да не би било добро за мир на просторима Југославије да се то оружје нађе на том подручју. Значи, знам за тај податак.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је 5. маја 1991. године Туђман у Трогиру одржао састанак са челницима ХДЗ-а и органима власти далматинских општина, на коме је изнео оцену да ЈНА угрожава хрватску демократију, да је требало и раније, али да ни сад није касно да се организује протестно окупљање испред Војне поморске области у Сплиту ради блокаде команде Војно-поморске области са најмање 5.000 људи и да се ЈНА само на тај начин може натерати на другачије понашање? Да ли сте имали те податке?

Александар Васиљевић: Имали смо. Не знам за ту цифру да је рекао 5.000 људи. Он је ту у ствари одговарао на питања зашто хрватско врховништво нешто не учини да „дисциплинује ЈНА", како су говорили. И он је дословно рекао: „Немојте то од мене тражити, окупите се и изађите сутра и

блокирајте команду ВПО-а и ви то тражите." И онда је преко независних синдиката у Сплиту и њиховог, ја мислим да је био председник Јуре Шундов, организован велики скуп. Блокирана је команда и тада је извршен оружани напад на команду и на војну полицију која је била на обезбеђењу у оклопном транспортеру. Тада је убијен војник Гешовски, рањен је тада поручник Егерић и дављен је био један војник на транспортеру који је тешком муком успео да се увуче и затвори поклопац.

Слободан Милошевић: Дакле, само да прецизирамо. Овај састанак у Трогиру, где Туђман даје сугестију њима да се окупе био је 5. маја, а већ сутрадан, 6. маја, дошло је до окупљања и убијања ових припадника ЈНА испред команде Војно-поморске области, је ли тако?

Александар Васиљевић: И скидања југословенске заставе са јарбола и стављања шаховнице.

Слободан Милошевић: Да. А да ли је тачно да је након овог догађаја управо МУП Хрватске склонио, ради заштите, организатора ове акције Јуру Шундова и два полицајца, непосредне извршиоце злочина, као и неке који су већ раније били познати да су вршили илегално наоружавање?

Александар Васиљевић: Знам само за Јуру Шундова и за два полицајца који су убили и ранили припаднике армије.

Слободан Милошевић: Реците ми да ли је тачан овај податак који ја имам да сте ви, односно Управа безбедности војске, посредовали у размени Ивана Бегоње, Мате Сабљића, Бранка Главиновића и Роланда Звонарића, то су Сплићани који су давили војника у Сплиту, је ли тако?

Александар Васиљевић: Ја нисам посредовао у тој размени, та размена је извршена по одлуци савезног секретара. У тој размени је размењен и Кикаш, канадски држављанин који је учествовао у увозу оружја авионом „боинг" из Уганде, а размењен је тада генерал Аксентијевић, којег су ухапсили припадници хрватског МУП-а на улазу у Загреб и још седам официра и разменили су тада деветнаест ухапшених официра безбедности у Хрватској и седам пилота који су били оборени. Укупно је њих 34 припадника армије, на челу са генералом Аксентијевићем, било размењено за ову тзв. групу сплитских давитеља који су већ били изашли из надлежности ЈНА и били пребачени на издржавање казне у затвору у Фочи.

Слободан Милошевић: А с обзиром на то шта су они извршили, да ли су то била лица која су се могла сматрати ратним заробљеницима? Реците ми само са да или не.

Александар Васиљевић: Не.

Слободан Милошевић: И ја тако мислим. С обзиром на то да нису били ратни заробљеници, како је могло да дође до њихове размене за заробљене припаднике ЈНА на подручју Хрватске?

Александар Васиљевић: Имали смо став савезног секретара за народну одбрану да све заробљене припаднике Збора народне гарде можемо разменити, ако треба, за само једног ухапшеног или заробљеног припадника ЈНА.

Слободан Милошевић: Колико ја разумем, на прво место је била стављена брига о безбедности припадника ЈНА и то је био разлог?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: А да ли је овим разменама присуствовала некаква делегација или неки представник Црвеног крста, како је то иначе договорено и прописано, нарочито оној у Загребу, када сте испоручили Кикаша и остале?

Александар Васиљевић: Присуствовао је човек испред хрватских власти, председник, колико ја знам, јеврејске општине у Загребу. Нисам сигуран да ли су били припадници Црвеног крста, то не могу да се сетим. Знам да је било проблема у реализацији те размене, јер једног поручника, официра безбедности из Госпића, звао се Дуспара Иван, нису довели на размену. Ја нисам хтео да прихватим размену без њега. Разлог због чега није доведен на размену је, прво: након извођења из затвора у Госпићу, лица која су га спроводила два пута су фингирала његово стрељање. Пошто је остао жив, није доживео инфаркт, онда су га премлатили у неком угоститељском објекту надомак Загреба и пошто је био сав плав од батина, нису смели да га дају док се мало не опорави. И добили смо га уз гаранцију два дана касније са још увек видним траговима батина.

Слободан Милошевић: Добро, да се мало померимо од овог догађаја у Сплиту и порекла тог догађаја који смо, надам се, тачно утврдили.

Да ли је тачно да је 24, односно 25. јула 1991. године код Сухог Поља, то је на комуникацији Подравска Слатина – Вировитица, заустављено војно возило од стране Збора народне гарде, да је отворена ватра и да су тада тешко рањени мајор Радослав Вучковић, командант граничног батаљона и још два војника? Да ли се сећате тог догађаја?

Александар Васиљевић: Сећам се, због тога што сам Вучковића знао лично док сам радио у Вировитици. Он је са својом патролом скидао потернице које су биле за мном растуране. Ја мислим да је један од разлога напада на њега био и тај. Он је тешко рањен, и војник, пребачен је после био на ВМА. Када се опоравио, распоређен је на дужност у Ужичком корпусу и онда га је као команданта убио неки пијани резервиста пред стројем.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је истог дана, око 22 сата, на 300 метара испред касарне у Винковцима, на барикади коју су поставили припадници МУП-а Хрватске, без икаквог повода убијен старији водник Горан Михајловић и тешко рањен старији водник Бобан Калиманчевић и да су извршиоци злочина, иако идентификовани, једноставно остали некажњени и без икаквих последица?

Александар Васиљевић: Тачно је да су убијена та два подофицира и тачно је да је у то време у Винковцима направљена била као воштана фигура, глава команданта који је био жив, али је набијена била на колац као да му је одсечена и са таквом главом се ходало око касарне ради изазивања психозе несигурности. Овај старији водник се зове Калиманчевић.

Слободан Милошевић: Калиманчевић, да. А нисте ми одговорили да ли вам је познато да су лица која су то извршила идентификована али да нису кажњена?

Александар Васиљевић: Не могу тога да се сетим.

Слободан Милошевић: Добро, а да ли је тачно да је 25. јула, пола сата иза поноћи, изведен оружани напад од стране МУП-а Хрватске на војну јединицу која је обезбеђивала мост код Богојева?

Александар Васиљевић: Да, знам за тај догађај.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је 18. септембра терористичка група Хрватске војске напала војну колону у Студеним Врелима код Лиштице, када је убијен водник Војко Чех и један војник, а на страни нападача убијен је Лудвиг Павловић, који је био припадник усташке терористичке организације, члан терористичке групе која је 1972. године била убачена и ликвидирана на Радоши у Босни и Херцеговини, а он је тада преживео. Код тог Павловића је тада нађена службена...

Ричард Меј: Сада се јако удаљавамо. Износите јако пуно детаља. Бавите се догађајима из 1991. године. Да ли је овај догађај, генерале, када је убијен овај водник 18. септембра, нешто око чега нам можете помоћи?

Александар Васиљевић: Могу, то је био подофицир војне полиције, иначе Словенац по националности, а Лудвиг Павловић је помиловањем од стране господина Месића, када је постао председник Председништва, пуштен на слободу, и одмах након тога он је ушао у хрватске оружане снаге у западној Херцеговини и ту је погинуо. И тачно је да је код њега пронађена службена легитимација МУП-а Хрватске. Ја сам тај пример износио господину Алији Изетбеговићу 5. фебруара 1992. године, и каснији случај киднаповања још једног официра, то је капетан пилот Стојчиновић Драган у Мостару. И тада ми је Алија Изетбеговић рекао: „Ма, пустите ми западну Херцеговину, она никад није била у Босни. Значи, доста игнорантски је примио те податке о томе, јер је много ексцеса било у западној Херцеговини, која је, по мојој слободној процени, третирана као саставни део Хрватске, а да то у то време актуелном председнику није много сметало.

Слободан Милошевић: Да ли је то већ било у време када је постојао договор Туђмана, Изетбеговића, словеначког руководства и ових других које смо помињали, емисара у Македонији, на Косову и тако даље, да њихови кадрови напуштају ЈНА?

Александар Васиљевић: Први позив Туђмана Изетбеговићу са апелом да треба да позове припаданике Бошњаке да напусте ЈНА био је 30. јуна 1991. године, дакле, трећи или четврти дан након што су почели сукоби у Словенији. И не бих могао да кажем да је он то прихватио. Ја не знам да је постојао неки њихов договор око прављења некаквог савеза по моделу како су то Словенија и Хрватска урадиле раније. Али знам да је на седници Савезног савета за заштиту уставног поретка, након што су изнели ове податке шта се дешава у западној Херцеговини, било предложено господину Изетбеговићу да пошаље један демарш Туђману, који ће реаговати и због тога и зато што се територија општине Неум, која припада Босни и Херцеговини, користи за прелазак снага ЗНГ из Метковића, дакле са простора западне Херцеговине, према Дубровнику. Знам да није хтео да прихвати да се тај захтев проследи, а био је предлог Савезног савета за заштиту уставног поретка.

Слободан Милошевић: А да ли би прихватање тог предлога смањило тензије и отклонило неке опасности од могућих сукоба на тим просторима тада?

Александар Васиљевић: Ја мислим да не, мислим да је то већ време у којем су догађаји много одмакли.

Слободан Милошевић: Добро, ви кажете да је то негде од средине 1991. године, када несумњиво Словенци, словеначки кадрови, по инструкцијама свог руководства и хрватски кадрови по инструкцијама свог руководства напуштају ЈНА, је ли тако? Од средине 1991. године.

Александар Васиљевић: Била је велика кампања у јавности око наводног пуцања ЈНА по националним шавовима. То је био израз. Ја мислим да до тог пуцања по националним шавовима није дошло и дао сам податке конкретно око ратног ваздухопловства колики проценат старешина није био српске или црногорске националности, али је кампања ширена да се ЈНА распада по националној основи. И није дошло до осипања ЈНА на простору Босне и Херцеговине повлачењем муслимана из ЈНА. Ја мислим да је велики део тих људи био опредељен и веровао је у Југославију. И тек на крају целог тог процеса, када се конституисала Савезна Република Југославија, када је призната самосталност Босне и Херцеговине, мали број људи је дезертирао из ЈНА. Видели су куда то иде, подносили су легалне захтеве и одлазили из војске, али то је карактеристично за, на пример, март и април, нарочито за април 1992. године. Многи часни официри су остали.

Слободан Милошевић: Вама је познато, претпостављам, додуше, тада сте већ били у пензији, да је велики број муслимана, ево да говоримо о подручју Бијељине и Дервенте и тако даље, био у редовима Војске Републике Српске и бранио заједно са њима од муслиманских екстремиста своје градове и села?

Александар Васиљевић: Мислим да је то идеализована представа да је тако било. Било је, нажалост, и ружних догађаја и сцена. Ја сам имао официра пуковника муслимана који је био начелник безбедности у Љубљани и који се повукао са својом војском у Босну, а супруга, која је Словенка, је извршила самоубиство спаљивањем у стану. Он је добио инфаркт јер није могао ни на сахрану да јој оде. Када је почео рат у Босни, он је још био на боловању у свом родном месту, ја мислим да је то негде око Босанског Новог, нисам сигуран сада. Њега су Срби држали под блокадом. Био је у ствари под неком врстом полицијског часа, када је могао да изађе да нешто купи или да изађе из своје куће. Кућу му нису порушили. Успео је да оде у Немачку и био је у логору за избеглице и тамо је и умро. Он је један сликовит пример како су пролазили неки часни официри и каква је клима захватила тај простор.

Дакле, Срби који су му требали помоћи, ја сам чак и молио неке старешине које сам знао да поведу рачуна о њему. Глава му је остала жива, али је био под блокадом и то је истина.

Слободан Милошевић: Има много тих трагичних појединачних примера, али молим вас да установимо једну ствар, пошто сте ви говорили и о илегалном наоружавању и о дељењу оружја, посебно на територијама на којима су Срби били окружени и о инцидентима у национално мешовитим срединама, да ли је тачно да је, са друге стране, у јединицама територијалне одбране које су формирали локални Срби било и Хрвата који су хтели да бране СФРЈ?

Александар Васиљевић: Ја знам да је на тој линији Покрет Савез комуниста за Југославију анимирао своје чланство, а то је чланство било вишенационално, да се одазове својим позивима и приступи у ЈНА. Они нису ишли

као организована групација, нити са било каквим страначким и идеолошким обележјима и у том смислу ја могу да потврдим да је било и Хрвата и муслимана, у основи комуниста, који су се укључили у ЈНА. Шта је са њима касније било, када је створена Војска Републике Српске, ја не знам. Знам за овај период постојања ЈНА.

Слободан Милошевић: А да ли знате за неки случај команданта неке бригаде муслимана у војсци Републике Српске, на пример?

Александар Васиљевић: Не знам.

Слободан Милошевић: Добро, на то ћемо доћи касније. Да ли се сећате кад су „мигови" нашег Ратног ваздухопловства, кад кажем нашег, мислим југословенског, ЈНА, вратили хеликоптере МУП-а Хрватске са припадницима Збора народне гарде који су желели да се искрцају у Обровцу и Книну?

Александар Васиљевић: Сећам се.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је суштина те интервенције била да војска тиме спречи да избије велики сукоб упадом тих специјалаца на подручје те територије на којој су живели Срби?

Александар Васиљевић: Први и основни разлог због чега је ратно ваздухопловство реаговало је био чисто практичне и формалне природе. Налет тих хеликоптера није био најављен редовним путем контроли летења, а када су ступили са њима у контакт, дали су погрешну релацију. И то је био формални разлог, без обзира о којој се летелици ради, да им се нареди. Летелица је принуђена да се врати и да слети на полазиште. То је један законски оквир зашто су враћени, значи, то је био правни оквир.

Али, колико сам ја имао податке о том случају, у хеликоптеру су певане усташке песме, „Заклаћамо ко са нама неће" и било је очигледно да се припрема пребацивање ових специјалаца према некој станици милиције или не знам чему, ради оног разоружавања и то је и послужило да се ти хеликоптери врате назад. Али и законски основ за то је постојао.

Слободан Милошевић: Дакле, да ли можемо да констатујемо да се никако не може тврдити да је та акција ваздухопловства да заустави хеликоптере била било какав облик онемогућавања функционисања хрватске правне државе?

Александар Васиљевић: Не, хрватска правна држава је ту прекршила правне одредбе о пријави налета.

Слободан Милошевић: Ја вас то питам зато што је сведок Милан Бабић овде рекао да су они заустављени да би се онемогућило функционисање правне државе хрватских регуларних снага.

Александар Васиљевић: Па ја мислим да он није био упознат са чињеницама, да би о томе могао да да такву оцену.

Слободан Милошевић: Или постоји неки други разлог. Добро. А реците ми, молим вас, шта знате о Пакрацу, односно да будем прецизнији, пошто морамо да штедимо време, да ли је тачно да је 2. марта 1991. године у Пакрацу 600 припадника специјалних јединица МУП-а Хрватске извршило рацију по српским кућама, претресе, малтретирања, пребијања и тако даље, и да Срби тада беже у збегове?

Александар Васиљевић: Један део тога што сте навели је тачан. Томе свему је претходило то да су Хрвати, припадници те полицијске станице у

Пакрацу, негде по сличном принципу како је то знатно раније у августу урађено у Книну, отерани из те станице а отпор је био у томе да нису хтели да прихвате да ставе тада важећа хрватска обележја, односно шаховницу на ту полицијску станицу. Дакле, прво је дошло до отпора људи из те полицијске станице да се прихвате та обележја која је натурала актуелна власт у Хрватској. Иза тога је дошло до интервенције 615 припадника специјалних снага МУП-а Хрватске које је предводио, тада не знам по чину шта је био, вероватно инспектор Маркач, чини ми се Стјепан. Када сам дошао у Пакрац, затекао сам масу тих полицајаца који се крећу у одељењима од по 10 као војска и доста цивила прислоњено уза зид који се претресају. Не знам да ли су упадали у куће, то нисам могао да региструјем. Моје упућивање у Пакрац је било на основу тога што су неки Срби који су побегли из Пакраца прешли на босанску страну и колико знам, из неког секретаријата за народну одбрану назвали или вас или некога у Београду и рекли да је у пакрачкој цркви затворено четрдесеторо Срба које ће заклати и запалити. Ја сам због тога био упућен од стране Савезног секретаријата за народну одбрану у Пакрац да проверим шта се дешава. У цркви Срби нису били затварани, али је црква била поседнута као војни објекат, јер је на звонику био пушкомитраљез као ватрена тачка.

Слободан Милошевић: А ко је посео то?

Александар Васиљевић: Хрватски МУП.

Слободан Милошевић: Хрватски МУП је посео цркву и ставио пушкомитраљез на звоник?

Александар Васиљевић: Јесте, јер је то била истакнута висинска тачка са које се контролисао град. А онда стоји чињеница да су Срби са оближњег брда Каварија запуцали на полицијску станицу. Тада је теже рањен један припадник МУП-а и после тога је дошло до интервенције. Дошло је, у ствари, до пуцања из оклопног транспортера МУП-а на два војника који су били на обезбеђењу десет борбених возила која су дошла у Пакрац. То нису били тенкови. Било је нешто оклопних транспортера и камиона, али они се још нису умешали, нити улазили у Пакрац.

Онда су пуцали на ту кућицу где су била ова два стражара и након тога, када је дошло до уласка војске у Пакрац, тих 10, 12 камиона и борбених возила је раздвојило српске и хрватске снаге. Иначе, те ноћи у Пакрацу је био господин Дегориција, који је тог дана примио дужност заменика министра унутрашњих послова Хрватске.

Добили смо кривичну пријаву против ове двојице чланова посаде оклопног транспортера због пуцања на војску, али никад није реализована, јер су их склонили.

Слободан Милошевић: А ко их је склонио?

Александар Васиљевић: Склонио их је МУП, пошто се сада распитујете у детаље, значи склоњени су на начин како су склоњени и они из Трстеника који су нападали на мене 1999. године. Никад тај процес није завршен. Склонио их је МУП, то сам јасно рекао. Иза тога је дошло до састанка дела Председништва који је предводио господин Месић. Био је господин Бућин, мени се чини да је био Богић Богићевић, биле су ту друге одговорне старешине из

Пете војне области. И ја сам на том састанку учествовао. Спор је настао због тога што се тврдило да нема избеглица Срба по шумама око Пакраца, а ја сам понудио господину Месићу да оде на терен и да то види. Из тога је произашао један конфликт мој са њиме. То је око Пакраца. Ситуација је ту после била смирена, раздвојене су те снаге. То је прича коју ја знам.

Слободан Милошевић: Добро, да ли можемо да извучемо један сасвим кратак и чист закључак – војска је искључиво извршила раздвајање снага које су биле у сукобу?

Александар Васиљевић: Апсолутно, и да то није урадила, сигурно би дошло до великог сукоба. Буквално је била у сендвичу између МУП-ових снага и српских снага, али од када је војска ушла у Пакрац, престала је пуцњава. Ухапшено је било 40 припадника МУП-а и неких других Срба за које су вероватно ценили да су били из СДС-а и били су пребачени у Бјеловар.

Услов за враћање те станице у нормално стање био је да МУП Хрватске ових четрдесеторо Срба врати назад у Пакрац и они су враћени, а колико сам видео, били су испребијани.

Слободан Милошевић: Сви су били пребијени?

Александар Васиљевић: Нису сви, не могу да кажем сви, али видео сам повређене људе.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је после ове акције какву је направио у Пакрацу, хрватски МУП сличну акцију извео и на Плитвицама?

Александар Васиљевић: Тачно је. Ја сам рекао, то је мој утисак, да су се они након тог Пакраца охрабрили да крену са војним акцијама ширих размера, јер од тада се, значи од Пакраца, МУП Хрватске практично понаша као хрватска војска. Они су маршовали у три колоне из Загреба у потпуном војничком поретку, у Пакрацу су употребљавани по принципу како се употребљава војска а не као патроле МУП-а, ишли су по водовима, по одељењима. И то је, по моме, већ прва легализација будућих оружаних снага Хрватске.

Слободан Милошевић: У ком смислу легализација?

Александар Васиљевић: Па, изашли су са 615 припадника полиције који делују као војска.

Слободан Милошевић: Па то је прва демонстрација деловања као војске, а не легализација. Ту нема ништа легално, колико ја разумем. Је ли има или нема?

Александар Васиљевић: Па добро, може да се назове како хоћете, а легализација је извршена у јуну месецу, постројавањем Збора народне гарде на стадиону и смотром коју је извршио зна се ко.

Слободан Милошевић: Е сада у вези са Плитвицама и улогом ЈНА. Да ли је тачно да је из Десетог корпуса у Загребу на Плитвице, након ових сукоба између Збора народне гарде и мештана српске националности, била упућена само једна мања група искуснијих органа безбедности, искључиво ради праћења стања на терену и прикупљања обавештења?

Александар Васиљевић: Није баш тако.

Слободан Милошевић: А шта је тачно?

Александар Васиљевић: Принцип је да, када негде војна јединица излази на терен, онда са том јединицом иду и ограни безбедности. Дакле, они су

били, пре свега, због тога што је велики део јединица изашао на тај простор управо ради раздвајања српских и хрватских снага.

Слободан Милошевић: Управо то хоћу да вас питам. Је ли тачно да је, кад је настао сукоб на Плитвицама између ЗНГ-а и грађана, ЈНА ишла само да раздвоји и да умири тај сукоб, да се није стављала ни на чију страну?

Александар Васиљевић: Апсолутно.

Слободан Милошевић: Идемо даље онда.

Александар Васиљевић: И први командант те команде на Плитвицама је био генерал, Хрват по националности. Иначе су мењани, иначе је ту више генерала прошло, а један од њих је био генерал Рашета.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да су 2. маја сличну акцију имали намеру да изврше МУП-овци у Борову Селу, оним нападом на Борово Село?

Александар Васиљевић: Ја тог 2. маја нисам био у Београду нити у Управи безбедности и немам неких прецизних детаља као за места где сам учествовао, али знам да је интервенисала јединица, мени се чини из Осијека, на раздвајању тог сукоба између припадника ЗНГ и наоружаних Срба на том простору и да је била отворена ватра на ту војну колону негде на изласку из Осијека.

Слободан Милошевић: А да ли се сећате и можете ли да потврдите чињеницу да је након тога, 29. јуна, Радио Вуковар позвао све мушкарце Хрвате да се са дугим оружјем јављају на зборно место?

Александар Васиљевић: То је ишло преко радија, то сви знају да је било тако.

Слободан Милошевић: А сећате ли се познате изјаве Звонка Остојића из Вуковара да је већ тада био сачињен списак за ликвидацију угледнијих Срба са подручја источне Славоније?

Александар Васиљевић: Тај догађај је био знатно раније, био је 7 - 8 месеци пре тога.

Слободан Милошевић: Да, да, пре тога.

Александар Васиљевић: Да, али знатно раније. Ми смо тај податак открили и документовали у децембру 1990. године.

Слободан Милошевић: Ти догађаји са списковима за ликвидацију, тихим ликвидацијама, протеривањем, отпуштањем и тако даље, датирају од 1990. године па надаље, до избијања сукоба. Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Око тих спискова за ликвидацију знам за та два случаја који су већ наведени, то је случај Остојић Звонка и онога Дамира из Хрватске узданице.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да су у августу 1991. убијена два војника и рањен официр, то је било 25. августа, а рањено је и шест војника и старешина у Вуковару?

Александар Васиљевић: Тачно је.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је пре тога од стране Збора народне гарде блокирана касарна у Вуковару и одсечена, тако да војници и старешине нису двадесет дана имали ни струју ни воду, ни било какво снабдевање и, осим што је блокирана, да је била нападана различитим пројектилима?

Ричард Меј: Морам вас прекинути сада. Генерале, мислим да сте раније рекли да не знате ништа о Вуковару јер сте напустили службу, али можда сам погрешио?

Александар Васиљевић: Ви не бисте смели да погрешите, али ја сам био у активној служби када се то догађало у Вуковару.

Слободан Милошевић: Ово је 1991. година, господине Меј.

Ричард Меј: Да.

Слободан Милошевић: Дакле, да вам поновим питање. Да ли је тачно да је пре тога блокирана касарна у Вуковару од стране Збора народне гарде и да они нису имали двадесет дана ни струју, ни воду ни снабдевање, да су нападани различитим пројектилима, да је већ 14. септембра међу припадницима ЈНА било мртвих, рањених, да нису имали ни воде ни хране и да су једноставно били потпуно блокирани? Је ли то тачно или није?

Александар Васиљевић: Много питања има у овоме што сте навели.

Слободан Милошевић: Добро, кажите шта од тога није тачно.

Ричард Меј: Само тренутак. Оставите сведоку да одговара на ваше наводе један по један, јер није правично ни према коме и није поштено када све то овако натоварите на једну гомилу. Генерале, прво питање је било следеће: да ли је тачно да је касарна у Вуковару била блокирана од стране ЗНГ током двадесет дана?

Слободан Милошевић: Била је дуже, кажем, пре оног догађаја за који сам малопре питао, већ двадесет дана је била блокирана.

Александар Васиљевић: Дозволите да одговорим. Два војника која су убијена, које је навео оптужени, убијена су при изласку у град и тада касарна није била још под апсолутном блокадом. А 14. септембра 1991. године стигла је депеша која је донета на састанак колегијума генерала Кадијевића на којем сам био присутан, драматична депеша да се касарна у Вуковару налази већ двадесет дана под блокадом, да су утрошили последње резерве хране и воде које су имали, да има више рањених којима не могу да пруже помоћ, да има више погинулих које не могу да сахране и не могу да изађу на круг него их држе замотане у чаршаве и да тај смрад лешева веома негативно утиче на састав. И замољен је Генералштаб да им пружи помоћ. Генерал Кадијевић је наредио адмиралу Бровету да изађе одмах са састанка и да назове, мени се чини, Вејненса и да му каже да пренесе Фрањи Туђману да, уколико одмах, говорим тачно речи – уколико одмах не буде деблокирао касарну у Вуковару, имаће велики рат.

И адмирал Бровет се вратио на тај састанак и рекао да је то пренео господину Вејненсу (мислим да је он, не могу да будем сасвим сигуран) и да је он замолио за стрпљење Генералштаба у наредних 24 сата. Након тога је генерал Рашета из Загреба известио да је ухапшен генерал Аксентијевић са још 7 официра који су се враћали са службеног задатка и да му је пренето од неких челних људи из хрватског руководства да је Туђман рекао да се Хрватска брани у Вуковару, а да она не напада никога.

И тако су сутрадан, 15. септембра, покренуте веће јединице ЈНА и дат задатак деблокирања касарне. То је мој део који могу да посведочим јер сам био учесник и ово ми је остало у апсолутном сећању.

Слободан Милошевић: Дакле, потпуно је неспорно да је 14. септембра, када је стигла та депеша, касарна била већ 20 дана под блокадом, са мртвима, рањенима, без струје, воде и у једној безизлазној ситуацији, чак тако безизлазној да нису могли ни да сахране мртве јер нису могли да изађу на круг од пуцњаве са свих страна, је ли тако?

Александар Васиљевић: Тачно, тако сам рекао. А тог 15. септембра, сутрадан, кренуло се у опште блокаде свих војних објеката у Хрватској. Значи, од 15. септембра су блокаде свих војних објеката и тада је била блокирана команда ваздухопловног корпуса у Загребу, блокиран је цео Вараждински корпус који се предао 21. септембра, колико ја знам, а гарнизон у Бјеловару је остао још седам дана у пружању отпора. То је гарнизон у коме је мајор Тепић подигао складиште у ваздух јер се није хтео предати и то је гарнизон где су након упада ХДЗ-а у касарну пред стројем војника стрељани командант, помоћник за политички рад и орган безбедности.

Слободан Милошевић: Добро, да ли може да се констатује да је блокада свих касарни у Хрватској тада извршена на основу одлуке руководства Хрватске?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Да ли се сећате да је Бровет после разговора који ви помињете са лордом Карингтоном, за шта га је Кадијевић задужио на том састанку, рекао да Карингтон поручује Кадијевићу да ЈНА треба да се уздржи од акција у наредних 24 сата како би он договорио са Туђманом деблокаду касарне? Је ли тачно да је ЈНА испоштовала тај рок, да је сачекала 24 сата да се договоре лорд Карингтон и Туђман да се изврши деблокада касарне и да је интервенисала тек после потпуно јасног става да се касарна неће деблокирати, а она је била у стању које сте описали? Је ли тачно да је испоштовала и тај рок?

Александар Васиљевић: Рекао сам да су од 15. септембра тек почеле припреме за ослобађање и деблокирање касарне у Вуковару.

Слободан Милошевић: Је ли та операција ЈНА имала било какав други циљ осим деблокирања и ослобађања касарне?

Александар Васиљевић: Први циљ је био то и ја за њега знам.

Слободан Милошевић: А да ли имате сазнања о томе како су убијани војници у Вуковару и како су поливана бензином и паљена тела војника ЈНА у Вуковару од стране ових паравојних формација које су тамо дејствовале?

Александар Васиљевић: Знам за један део. Знам за погинуле припаднике војне полиције у првом налету када су ушли у Вуковар, али знам од раније, из оног периода када смо радили на откривању илегалног увоза оружја у Хрватску.

Слободан Милошевић: А, добро, ви сте...

Александар Васиљевић: Само дозволите да завршим. Значи, пре тога је била кампања на једном партијском скупу, када је Вук Драшковић говорио да су српске земље тамо где су српски гробови. Ја не знам да ли се ви тога сећате, обично се ви тога не сећате. А онда је руководство ХДЗ-а у Осијеку, са Шексом на челу, донело одлуку да погинуле припаднике ЈНА на простору Хрватске не треба сахрањивати, јер ће онда долазити Срби на њихове гробове, јер

је то рекао Вук Драшковић и тада је донета одлука о њиховом спаљивању. Елементи овога што сада причам се налазе делом у Дневнику Марина Видића, који је био командант Кризног штаба и повереник Хрватске за одбрану Вуковара и који је био заробљен и тај дневник је био заплењен и предат суду. И било је тих случајева спаљивања војника. Колико, ја не могу прецизно да изнесем, знам да је у првом налету погинуло и рањено скоро двадесет припадника ЈНА из војне полиције при упаду у Вуковару.

Ричард Меј: Сада морамо завршити данашњу седницу. Већ смо мало прешли преко нашег дозвољеног времена, а у овој судници се данас после подне наставља суђење у другом предмету. Господине Милошевићу, да бисте се могли припремати током викенда, могу вам рећи да имате још 4 сата и 15 минута за унакрсно испитивање овог сведока. Зато ваше унакрсно испитивање морате подесити тако како бисте га завршили у задатом року.

Слободан Милошевић: Господине Меј, ја сам вас питао јуче да ли ћете ми дати неко време и у уторак. Ово што сад кажете, практично ми дајете на располагање само понедељак.

Ричард Меј: Да.

Слободан Милошевић: Па то је онда укупно два и по дана, мање од два и по дана.

Ричард Меј: Тиме ћете добити укупно готово осам сати, а то је више од времена које је добило тужилаштво.

Расправа се сада прекида. Молим устаните.

XIV.
Понедељак, 17. фебруар 2003. године

Председавајући судија Ричард Меј: Господине Милошевићу, изволите.

Оптужени Слободан Милошевић: Пре него што наставим, имам утисак, господине Меј, да нисте имали у виду да смо и у петак почели са приличним закашњењем због овог вашег транспорта, па бих вас љубазно молио да размотрите да ми и сутра дате продужетак времена. У петак смо каснили пола сата. Јутрос, такође, ево 10 минута, а и господин Најс је потрошио одређено време у петак.

Ричард Меј: Имамо на уму време које је изгубљено током вашег унакрсног испитивања. Не знам зашто сте закаснили данас, требало је да почнемо на време, али ми ћемо се свакако распитати о томе. У сваком случају, свако закашњење се бележи, и размотрићемо да ли вам је потребно још времена. Ви сте тражили још мало времена сутра, а то делом зависи од тога како ћемо данас напредовати, односно, да ли ће се време узалудно трошити у унакрсном испитивању или неће. Изволите, почните.

Слободан Милошевић: Ја се надам да ћемо ефикасно користити време, што рационалније. Да направимо сад дигресију на она ваша прва сазнања о злочинима на Косову о којима сте говорили. Ви сте овде сведочили да сте прва сазнања о томе добили негде у мају месецу. Је ли тако?

Сведок Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Ви сте о томе обавестили начелника Штаба врховне команде, генерала Ојданића?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Имате ли оне своје белешке које сам видео да користите сада код себе?

Александар Васиљевић: Нисам користио никакве белешке.

Слободан Милошевић: Говорим о белешкама које сте користили кад сте давали изјаву истражитељима.

Александар Васиљевић: Немам код себе, али знам све шта је написано.

Слободан Милошевић: Добро. Да ли је тачно да у вашим белешкама стоји да је генерал Ојданић том приликом изричито изнео свој став, односно став Штаба врховне команде и врховног команданта, односно мој став, и нагласио да се злочини који су почињени не смеју прикривати, и да се починиоци морају казнити?

Александар Васиљевић: То није рекао генерал Ојданић. Ја немам тако записано. Имам записано да сте то ви рекли.

Слободан Милошевић: Али је рекао и он, пре састанка са мном, тада је он вама саопштио мој став. Је ли тако или не?

Александар Васиљевић: Да, 16. маја увече је то рекао.

Слободан Милошевић: Ја имам овде касету, па можемо да је пустимо ако ту има нечега чега се не сећате.

Александар Васиљевић: Сећам се свега, није проблем.

Слободан Милошевић: Дакле, није спорно код првих сазнања о злочинима да вам је речено да је мој став, став врховне команде, став начелника Штаба врховне команде, да се злочини не смеју прикривати и да се сви морају казнити. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је и тадашњи начелник Штаба врховне команде, генерал Ојданић, наредио да генерал Павковић, тадашњи командант Треће армије, дође у Београд у вези са реферисањем тих информација које су ваши органи већ прикупили?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Да ли је такође тачно да је Ојданић том приликом наредио и вама и Павковићу да се прикупи релевантна документација о злочинима, и да је рекао да је заказан заједнички састанак са цивилном безбедношћу?

Александар Васиљевић: То је после састанка. Ви сте дали задатак на састанку 17. маја да се две службе, војна и државна безбедност, не смеју међусобно сукобљавати и да је државни интерес да оне сарађују. То је било на састанку 17. маја. Пре тога, 16 маја, ми о томе нисмо расправљали. Нисмо расправљали о томе ни 13. маја, када смо обавестили први пут генерала Ојданића. Дакле, на том састанку, одржаном 17. маја, ви сте дали задатак да састану врх једне и друге службе, и да разреше евентуалне међусобне проблеме.

Слободан Милошевић: То је била моја реакција на изнете проблеме у вези са тим да војне и полицијске службе, односно да војска и полиција пребацују одговорност једни на друге.

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Да ли сам ја тада рекао да држава не сме да толерише ниједан злочин?

Александар Васиљевић: Ви сте рекли да крупни злочини обавезно морају да се реше и да се санкционишу, а да држава не сме да дозволи да се две службе међусобно сукобљавају, и да хоћете да знате за сваки проблем у сарадњи, и да онај ко буде опструисао ту сарадњу штети интересима државе. И употребили сте речи да је то равно саботажи.

Слободан Милошевић: Јесте.

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Инсистирао сам да органи чији је тај посао међусобно сарађују и на војној и на цивилној страни, и да не сме ништа да остане сакривено. Је ли тако било?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Добро. Онда ћемо можда да уштедимо време за касете. Да ли је тачно да је према Павковићевим информацијама евидентирано 271 убијено лице за које је одговорна војска, и 326 лица за која је одговоран МУП? То је укупно 597 лица. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да, рекао сам то раније.

Слободан Милошевић: Да ли су подаци о убијеним лицима које је изнео МУП били већи од података које је изнела војска?

Александар Васиљевић: Према подацима које је изнео генерал Павковић, 16. маја на припремном састанку за овај састанак са вама, речено је да МУП оптужује војску за скоро 800 лица, а онда да је извршено усаглашавање за 271 и 326 лица, што је мање од 800.

Слободан Милошевић: Да ли је МУП изнео своје процене података с којима је располагао, чији је број већи био од података који је изнела војска?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Да ли то подразумева, дакле, да МУП није скривао податке када је изнео више бројеве, него оне које сте имали ви?

Александар Васиљевић: Зависи од кога се подаци скривају, ако је у питању била војска, претпостављам да нису скривали.

Слободан Милошевић: Није реч о војсци, него је реч о заједничком састанку и цивилних и војних органа. Ви сте рекли ко је био на састанку. Био је војни врх. Је ли тако? Био је начелник генералштаба, односно Штаба врховне команде, и ви који сте реферисали.

Александар Васиљевић: Усаглашавање са 271 и 326 лица није се догодило на састанку на којем смо били са вама.

Слободан Милошевић: Наравно да није, ви сте изнели реферат на састанку са мном. Извештај о томе шта је, како је, и о чему се ради. Дакле, пре тога сте усагласили податке са полицијом.

Александар Васиљевић: То је радио генерал Павковић вероватно доле на Косову.

Слободан Милошевић: У сваком случају, подаци који су усаглашени показивали су већи број код полиције. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Да ли се из тога може закључити да полиција није настојала да прикрије било какав злочин који је извршио неко за кога је она морала да преузме одговороност?

Александар Васиљевић: Не могу ја да дајем оцене и закључујем шта су они мислили. Ја сам само изнео чињенице.

Слободан Милошевић: Добро, онда је то чињеница да су изнели већи број. Да ли је тачно, по ономе што ви знате и по ономе за шта су ваши органи били одговорни, овде су одговорни органи, дакле војни органи безбедности, цивилни органи безбедности, војни тужиоци, цивилни тужиоци, војно правосуђе, цивилно правосуђе? Је ли тако?

Александар Васиљевић: Не знам на шта мислите.

Слободан Милошевић: За прогон ових злочина. Да ли су органи, дакле у оквиру ваших сазнања, мислим на војне, предузели мере да се све радње и сви извршиоци изведу пред суд?

Александар Васиљевић: Ја колико знам за војне органе јесу, чак и по завршетку ратних дејстава, једно лице које се скривало је пронађено и ухапшено, 26. јуна у Ваљеву.

Слободан Милошевић: Да ли је поред тога што сам нагласио да не сме да се сакрије ниједан злочин, да ли се сећате да сам нагласио и побројао цео врх МУП-а, и нагласио да нико од њих нема ниједан разлог да било кога штити? Била је реч о неким паравојним формацијама које су починиле, односно чији су припадници починили неки злочин.

Је ли тако стоји у вашим белешкама?

Александар Васиљевић: Не само да стоји у белешкама, него је тако било. То сте рекли и Радету Марковићу да пренесе дословце шта сте рекли Рођи и Влајку.

Слободан Милошевић: И да нема нико разлога никога да штити.

Александар Васиљевић: Да им се неће због тога сећи глава.

Слободан Милошевић: Али да морају да одговарају.

Александар Васиљевић: Али да кривци морају да одговарају.

Слободан Милошевић: Да кривци морају да одговарају. Да ли можемо да констатујемо из свега онога што сте ви тада сазнавали да је реч о појединачним кривцима који су извршили злочине, а не о нечему за шта би се могло окривити било каква, рекао бих, инстанца у ланцу командовања?

Александар Васиљевић: То би могло по мојим сазнањима са тог састанка да буде само делимично тачно. Зато што смо на том састанку изнели податак за једну групу о којој смо вам реферисали да је након почињеног злочина у Подујеву, уместо да буду лишени слободе, поново су враћени у Гњилане, где су такође починили злочине.

Слободан Милошевић: А да ли сам ја на то рекао да та група мора да одговара?

Александар Васиљевић: Јесте, али друго сте питање поставили. Поставили сте питање о ланцу командовања у ланцу одбране.

Слободан Милошевић: Управо, у ланцу командовања, да ли је било ко наредио да се изврши нешто што би се могло назвати злочином? А за тај пример који сте изнели, нећу овде да отварам имена пошто имена не желите

да се отварају на отвореној седници, за ту групу сам рекао да морају да одговарају. Ти за које сте реферисали да су начинили злочин морају да одговарају. Јесам тако рекао?

Александар Васиљевић: Тачно је.

Слободан Милошевић: Да ли сам нагласио тада управо због тог поменутог питања међусобног пребацивања одговорности да службе, и једна и друга морају да раде за државу, а не за било кога другог, и да морају међусобно да сарађују у државном послу, а да држава то не сме да толерише? Категорично не сме да толерише ниједан злочин. Је ли тако речено?

Александар Васиљевић: Тако сте рекли у односу на сарадњу служби, а да крупни злочини морају да буду решени, и да држава не може да их толерише.

Слободан Милошевић: Рекао сам да сви драстични акти морају да се рашчисте, а сваки злочин је драстичан. Сваки злочин.

Не постоји силовање које је ситан злочин, или убиство које је ситан злочин, него сваки драстичан акт мора да се разреши. Тако сам рекао.

Александар Васиљевић: Да, тако сте рекли.

Слободан Милошевић: Да ли сам на том састанку, да ли се добро сећате, пошто сте ви поменули ову формацију, и да за злочин морају да одговарају, да ли сам тада рекао да проверите да нема још која паравојна формација на Косову која нам се може појавити после недељу дана негде?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Са неким новим злочинима.

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Да ли је вама познато да је од самог почетка било забрањено било какво присуство паравојне формације, и да су команданти имали наређења да сваку паравојну формацију разоружају и ухапсе?

Александар Васиљевић: Што се тиче војске, за то наређење знам.

Слободан Милошевић: Па ви сте генерал, па претпостављам да морате знати за то наређење. На крају крајева, ви сте говорили о наредби Врховне команде која је у виду директиве дата стратешким групацијама. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Да ли се сећате да та директива садржи обавезу и одговорност да се стриктно поштује ратно право, да се води рачуна о ратним заробљеницима, да се поготову води рачуна о цивилном становништву, и сва ова питања која помињемо сад, а која ова лажна тужба мене терети? Је ли било у тој директиви ово све?

Александар Васиљевић: Био је чак мали подсетник са изводима који је сваком припаднику армије, па и мени кад сам активиран, дат на коришћење.

Слободан Милошевић: Директиве, чак и подсетник о томе како се морају поштовати грађанска права и тако даље и заштитити цивилно становништво од свега. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Тако је.

Слободан Милошевић: Пошто сте ви водили обавештајну управу, односно управу безбедности, да ли се сећате њихових, кад кажем „њихових" мислим на УЧК, бележака које су вашим органима дошле до руку, из којих се

види да у тренутку напада НАТО-а на Југославију треба напасти војску и полицију, а цивилно становништво извлачити у, како они кажу, безбедније рејоне, Македонију, Албанију и Црну Гору? То стоји у њиховим дневницима. Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Не знам. Вероватно због тога што тада нисам био у активној служби и не знам за то.

Слободан Милошевић: А да ли вам је познато да је сценарио био да се истерају цивили са Косова, и да је то био општи сценарио по коме смо ми оптуживани за депортацију Албанаца са Косова?

Александар Васиљевић: Не знам за то.

Слободан Милошевић: А да ли је вама познато, пошто сте водили Управу безбедности, да је било који оран са било ког нивоа, макар и општинског нивоа, наредио да се депортују Албанци, да се истерују са Косова?

Александар Васиљевић: Не знам за таква наређења, али знам за случај који сам овде наводио, да је једна група гоњена до општине Рожај, значи да су тамо ликвидирани. Тај сам случај изнео.

Слободан Милошевић: То спада у оне злочине за које смо рекли да морају да се открију и њени починици изведу на суд.

Александар Васиљевић: Да, да.

Слободан Милошевић: Према томе, то није спорно. Моје питање је да ли је било...

Ричард Меј: Само тренутак. Дозволите да добијемо одговор. Да се одговор забележи. Реч је о злочинима почињеним у Рожају. Оптужени тврди да је то један од злочина за које се каже да починиоци треба да буду изведени на суд. Да ли је то тачно или није, генерале?

Александар Васиљевић: Ја сам износио у претходном сведочењу тај случај и име лица које је учествовало у тој групи која је гонила ову групу Албанаца, и навео сам пример две жене и мале девојчице које су биле рањене, и које је војна полиција сместила у болницу и извршила увиђај. А шта је рађено, да ли су гоњени, ја то не знам. То је податак негде, ја мислим од 23. или 24. априла, кад још нисам био у активној служби. Али знам за тај случај, и износио сам случај из Митровице из поступања неких група тамо шта се дешавало са цивилима. Али ја не знам за став и наређење да се то ради. Ја знам за неке појаве које су регистроване.

Слободан Милошевић: Наређење је било да се такви случајеви хапсе и изводе пред суд. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Код војске знам поуздано за такво наређење.

Слободан Милошевић: А чији је могао да буде став да се овакав злочин направи, да се убију те девојчице у Рожају, осим неког криминалца?

Александар Васиљевић: Не знам шта је са њима рађено. Ја могу сада шире да одговорим на то.

Слободан Милошевић: Немојте само да губимо време, молим вас.

Александар Васиљевић: Одговарам кратко.

Слободан Милошевић: Ви сте 2. јуна боравили на Косову управо поводом злочина. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: И то сте боравили од 2. до 7. јуна.

Александар Васиљевић: Од 1. до 7.

Слободан Милошевић: Управо у вези с тим злочинима о којима смо говорили 17. маја на састанку.

Александар Васиљевић: Не само око злочина, иначе сам обавио један комплексан обилазак органа безбедности, а између осталог и детаљније сагледавање тог питања злочина.

Слободан Милошевић: Молим вас, да ли је тачно да сте ви успели да евидентирате, тада кад сте били све од убистава, ликвадације, силовања, пљачке имовине, посебно оно што су учинили појединци из редова војске?

Александар Васиљевић: Не све, неке. Евидентирао сам само карактеристичне случајеве о којима су реферисали органи које сам обилазио.

Слободан Милошевић: Па добро, реците ми да ли сте игде установили да је било који, макар и најнижег нивоа, командир чете наредио да се изврши злочин, или је увек био реч о појединачном злочину некога ко је починио самовољу, и ко је извршио злочине? Да ли сте установили да је било који командант или командир најмање јединице наредио да се изврши злочин?

Александар Васиљевић: Није било података да је било ко наредио, а било је два случаја где је био толерантан однос према онима који су то самовољно починили.

Слободан Милошевић: Јесу ли ти који су имали толерантан однос такође одговарали?

Александар Васиљевић: Јесу.

Слободан Милошевић: Добро, идемо даље. Да ли је тачно да су углавном злочини које сте ви истраживали, дакле где се сматрају одговорним припадници војске углавном били почињени од стране резервиста или добровољаца који су били укључени у јединице, да је био огроман број људи, и да је међу њима свакако било таквих појединаца? Је ли то карактеристично да је углавном реч била о резервистима или добровољцима?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: А да ли се сећате да је главни критеријум на пријемним местима за добровољце морао да буде, како бих рекао, психичка стабилност, па тек онда установљавање је ли физички способан? Наравно, физички мора да је способан, али посебан би акценат био да се не примају као добровољци људи који могу да буду нервно лабилни, или за које може да се посумња да би могли да се у борбеним дејствима огреше о закон.

Александар Васиљевић: Јесте, и селекција је извршена код 50 посто пријављених.

Слободан Милошевић: То значи да је пола њих под тим критеријумима одбачено, од оних који су се јављали као добровољци?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Добро, немамо времена да се више бавимо овим питањем. Уштедели смо време да не морамо да пуштамо траке, па ћу сад да се вратим тамо где смо стали. Да ли је тачно, враћам се сад на Вуковар, генерале, да ли је тачно да су злочине, бар по ономе што ми знамо, у том подручју углавном вршили локални криминалци?

Александар Васиљевић: Ја не знам да ли су они локални и да ли су пре тога били криминалци, јер одред „Душан Силни" који сам спомињао није са тог локалног терена.

Слободан Милошевић: Порекло смо установљавали, чини ми се, и то није било спорно. А да ли је тачно да сте ви 1998. године имали један сусрет са Шљиванчанином и да ли је тачно да је том приликом он вама рекао да је имао сукоб са локалним цивилима који су и њега хтели да убију зато што је штитио заробљенике, и третирао, у складу са правилима службе те заробљенике, и да су због тога морали да обезбеде те заробљенике да им се ништа не би догодило? Је ли тако или не?

Александар Васиљевић: Тај мој разговор са њим био је 1997. године, и тачно је како сте га интерпретирали.

Слободан Милошевић: Да ли вам је рекао да је приликом ослобађања неких заробљеника у касарни у Вуковару, да су ти исти цивили или територијалци провалили у касарну, због чега је морала војска да пребацује затворенике на сигурније место управо да би их сачувала од територијалаца који су реаговали на злочине који су пре тога почињени?

Александар Васиљевић: Тачно је.

Слободан Милошевић: Да ли је он поступио као један частан човек сматрајући да злочини које су они починили не могу да буду оправдање за други злочин? Злочин никад не може бити оправдање за злочин.

Ричард Меј: Није на сведоку да каже да ли се Шљиванчанин понашао на частан начин или не. Све што сведок може рећи је шта је њему Шљиванчанин рекао. Није на њему да процењује о томе да ли се радило о часном потезу или не. Изволите.

Слободан Милошевић: Молим вас, да ли су после тога једини надлежни органи на територији били органи Владе САО Крајине после пада Вуковара?

Александар Васиљевић: Не знам ту организацију власти каква је била, али пошто је војска тамо остала, онда знам да је касније успостављена војна команда места. Дакле, стање је било да постоји цивилна власт као извршна власт, али су постојали и војни органи.

Слободан Милошевић: Кад кажете „војни", не сматрате под тим ЈНА, него локалну Територијалну одбрану. Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Мислим да су, до краја 1991. године, постојале команде места.

Слободан Милошевић: Реците ми, ви наводите да сте о случају Овчаре први пут чули од особе која се зове Мурис, који је био командир антитерористичког вода. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Али он није био на Овчари колико сам схватио из вашег објашњења. Јесам ли ја добро разумео ваше објашњење?

Александар Васиљевић: По ономе што ми је он испричао, он је био упућен да дође на Овчару због сазнања да тамо постоје неки проблеми. И када је пришао до Овчаре, чуо је пуцње и о томе известио команду. Докле је он стигао, да ли до простора где су били заробљеници или близу тог простора, ја не

знам. Он је рекао: „Када сам стигао до Овчаре чуо сам пуцње и о томе сам известио".

Слободан Милошевић: Али он не зна шта се тамо догађало, он није могао да установи шта се догађало тамо.

Александар Васиљевић: Тада није, касније је сазнао и он.

Слободан Милошевић: Касније, као и ви, могао је сазнати само од некога ко је можда могао бити директан сведок, али он тамо није био. Је ли тако? А да ли је тачно да сте ви сва даља сазнања добили у разговору прво са, како сам схватио из ваше изјаве, новинаром Јованом Дуловићем, који је рекао да ни Радић, ни Мркшић, ни Шљиванчанин нису имали ништа са дешавањима у Овчари. Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Не само преко њих. Има више лица која сам ја у изјави коју сам давао пред војним судом навео сукцесивно, како сам шта од кога сазнавао. Али највише детаља у првој фази сам добио преко ових новинара. И тачно је да су ми рекли то што сте и ви сада навели.

Слободан Милошевић: Добро, а осим тога што сте чули од њега, он је независан. Он је новинар, нема никакве везе са злочинима. Осим тога што сте чули од њега, да ли је оно што сте касније прикупили као податке потврђивало управо ово што вам је и он говорио, и што су други говорили да ни Радић, ни Мркшић, ни Шљиванчанин, нису имали ништа са дешавањима на Овчари? Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Јесте, тако је.

Слободан Милошевић: А да ли сте дошли до сазнања да је било какве везе са догађајима на Овчари имала ЈНА?

Александар Васиљевић: Имала је везе због тога што су ти заробљеници били практично тада под контролом ЈНА. Под контролом 80. моторизоване бригаде која, у чијем се реону налазио простор на којем су били чувани.

Слободан Милошевић: Хоћете да кажете у зони одговорности те бригаде?

Александар Васиљевић: Распореду те бригаде.

Слободан Милошевић: Али колико сам ја схватио, управо су вам неки људи с којима сте разговарали давали информације о томе шта се тамо догодило и да у ствари војска с тим није имала никакве везе. Је ли то тачно или није?

Ричард Мej: Он вам је већ одговорио, јер су затвореници практично били под контролом ЈНА, односно 80. моторизоване бригаде тамо где су их чували.

Слободан Милошевић: Генерале, да ли су пре злочина који се десио ти људи били у рукама војске?

Александар Васиљевић: Јесу.

Слободан Милошевић: Да ли су, кад су убијени, били у рукама војске?

Александар Васиљевић: Не.

Слободан Милошевић: Да ли сте ви овде у главном испитивању испричали свој сусрет са Мркшићем који вам је, по вашем казивању, рекао: „Да смо знали шта ће се догодити, никад их не бисмо предали тим тамо локалним органима"? Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Тако је.

Слободан Милошевић: Ви сте поводом Овчаре разговарали и са тадашњим војним тужиоцем који је водио детаљну истрагу. Да ли вам је он рекао да суђење није почело, јер је тужилаштво утврдило да...

Ричард Меј: Само тренутак.

Џефри Најс: Мислим да ствари требају ући у записник. Ово о чему се сада говори није спомињано приликом директног испитивања. Своје доказе о ономе што је Мркшић рекао ограничио сам само на крај његове изјаве. Колико се сећам, могу да пронађем наводе о томе шта је рекао Мркшић, то јест он је рекао нешто у смислу да то сазнао тек на крају: „Сазнали смо шта су им радили и заклели се да ћемо то чувати као тајну". У ствари, ако боље размислим, можда је прво изјавио овај дужи део. Али то једини параграф на који сам се ја примарно ослањао.

Ричард Меј: У реду, нека то уђе у записник.

Џефри Најс: Ја се не могу сад тачно сетити да ли је моја намера била да тај пасус буде нешто на шта ћу се ослањати, или је то можда дошло као део једног дужег одговора.

Ричард Меј: У мојим белешкама стоји да је Мркшић 1998. године сведоку казао, одговарајући о ономе што се догодило на Овчари: „Кунем се у децу своју, да сам знао шта ће они урадити, ми их никада не бисмо предали".

Џефри Најс: А можда је моје сећање погршно, међутим, ја и даље остајем при својој тврдњи.

Ричард Меј: Он је затим је упитан, како даље пише у мојим белешкама, зашто није информисао линију комуникације. Мркшић је на то рекао да су, када је сазнао шта је урађено, да су се заклели да ће заувек ћутати о томе.

Слободан Милошевић: Врло добро што сте подсетили на то. Дакле, пошто су ови који су знали за то о томе ћутали, како је неко други могао знати о томе?

Александар Васиљевић: Не знам на који период мислите.

Слободан Милошевић: На тај период док се није сазнало, после догађаја прилично, кад су они прошли.

Александар Васиљевић: Ја сам рекао када сам сазнао први пут.

Слободан Милошевић: Добро, разговарали сте с тадашњим војним тужиоцем који је водио детаљну истрагу. Да ли вам је он рекао да суђење није почело, јер је тужилаштво утврдило да Радић, Мркшић и Шљиванчанин нису одговорни за злочине на Овчари? Је ли тако било?

Александар Васиљевић: Да, и да је установљено која су лица основано сумњива и да су материјали предати надлежном цивилном тужилаштву.

Слободан Милошевић: Врло добро. Дакле, ми не улазимо сада у било каква објашњења да ли може један злочин да правда други злочин. То је ван сваке дискусије. Али ја желим да ми одговорите на питање као и онда о томе шта се десило пре, а шта после, и да ли је тачно да је Марин Видић звани Били, који је био повереник хрватске Владе за Вуковар, чији сте дневник запленили кад сте га ухапсили, одговарао је после, али је имао дневник који сте запленили. Је ли тако? Био је високи функционер ХДЗ-а и власти у Сремско-барањској области. Изнео је из тог дневника, из тога сте могли да видите, тешке

оптужбе против Мерчепа да је он главни кривац за сукобе у Вуковару и Сремско-барањској области. Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Тако је изнео.

Слободан Милошевић: Да ли сте имали податке о томе да је још од 1990. године, од оног састанка на Трпињској цести где су били и Шекс и остали, био направљен план да се Срби отпуштају са посла, да се истерују, и ако никакве мере не успеју да се онда ликвидирају? Сећате ли се тога?

Александар Васиљевић: Ја не знам да је постојао направљен план, али знам да је то заговарано, и да су у том концепту стваране групе за тихе ликвидације.

Слободан Милошевић: Колико су по вашем сазнању, генерале, убиле Срба те групе за тихе ликвидације, пре него што је уопште дошло до било какве побуне српског становништва на том простору, против тог насиља и терора?

Александар Васиљевић: Немам те податке око убијених цивила. Знам, а и ви сте износили податке око убијања војника и старешина.

Слободан Милошевић: Добро, нека сазнања о цивилима морате имати. Мислим као грађанин, ако не као официр безбедности. Немате никаква сазнања о томе?

Александар Васиљевић: Немам, нажалост. Не тврдим да није било убијених цивила, али тих сазнања немам, не могу да се сетим.

Слободан Милошевић: Добро, знате ли да их је било и да их је био приличан број? Да ли то знате?

Александар Васиљевић: Не знам.

Слободан Милошевић: Добро, да ли је тачно да је тај исти Марин Видић, у том истом дневничком запису који сте ви конфисковали кад сте га хапсили, рекао да за Борово Село нису криви Срби, и да хрватска власт ништа није предузимала да спречи Мерчепа, иако је све било познато о његовим неделима?

Александар Васиљевић: Да, има у његовој изјави то.

Слободан Милошевић: А да ли знате за нападе на гарнизон у Винковцима, када је на гарнизон пало преко шест хиљада пројектила, по извештају који је тада објављен?

Александар Васиљевић: Знам, и тај податак је тачан, и то је у контексту оног податка када је прављена, као воштана фигура, одсечена глава команданта гарнизона.

Слободан Милошевић: Сад да вас питам нешто о вашим сазнањима у вези са Дубровником. Да ли је тачно да је управо у вези са догађајима у Дубровнику, у западној Херцеговини, да су већ били формирани наоружани саставни ХОС-а? Не кажем КОС-а, него ХОС-а.

Александар Васиљевић: Тачно је. То је прва половина 1991. године, и откривена су, 24. маја 1991. године, три камиона оружја која су из складишта у Лучком дотурена на подручу Чапљине, и подељена члановима ХОС-а.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да се у Дубровник из Метковића и Опузена убацују припадници Збора народне гарде?

Александар Васиљевић: Тачно је, и због тога су председник Скупштине општине Неум и министар унутрашњих послова Босне и Херцеговине тражили састанак ради интервенције да се то спречи, да Босна не би била увучена у рат.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да су тада припадници Збора народне гарде у Дубровнику правили гарнизон, иако је Дубровник био демилитаризован град, где није било никаквих војних објеката, никакве војне посаде, на територији општине Дубровник и дубровачког приморја и Конавла и тако даље, до тада док га они нису милитаризовали? Је ли то тачно?

Александар Васиљевић: Имали смо сазнања да се у Дубровнику налазе наоружане снаге ЗНГ.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да, након управо ових притужби које сте сада споменули председника Неума, што је територија Босне и Херцеговине, то је једино место где Босна и Херцеговина излази на море, да је 29. новембра 1991. године, на аеродрому у Мостару извршено киднаповање војног пилота, Драгана Стојчевића, а убијен милиционер МУП-а Босне и Херцеговине на обезбеђењу моста код Чапљине?

Александар Васиљевић: То је 28. новембра.

Слободан Милошевић: Добро.

Александар Васиљевић: И капетан је Стојчиновић Драган. Тачан је тај податак, јер је он био затворен касније у војном затвору у Сплиту, и тачан је податак око убиства милиционера Босне и Херцеговине на обезбеђењу у Чапљини.

Слободан Милошевић: Добро, с обзиром на ово што сте малочас говорили о почетку 1991. године и стварању тих оружаних формација, да ли су вама, као органима безбедности, биле јасне намере да Херцеговина треба да се припоји Хрватској?

Александар Васиљевић: Ја не знам за званично неку декларацију или написан став да треба да буде припојена, али цела клима и догађаји на том простору су осликавали стање као да је Херцеговина већ део Хрватске.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да су уствари све те операције којима је руководио Бобетко, да оне нису биле никаква одбрана Дубровника, већ једноставно операција поделе Босне и Херцеговине и настојање да се разбукти рат на подручју Босне и Херцеговине?

Александар Васиљевић: Ја не могу то да кажем, зато што је то каснији период у односу на моју службу.

Слободан Милошевић: Добро, знате ли шта шта су били разлози што је ЈНА блокирала Дубровник?

Александар Васиљевић: Са војничког аспекта, ја знам да су 20. септембра 1991. године, због тога што су били блокирани гарнизони у војно-поморској области и ратна лука Лора у Сплиту, уведени делови ужичког корпуса и делови из подгоричког корпуса у западну Херцеговину, а и да је преузето обезбеђење, појачано обезбеђење аеродрома у Мостару, и тиме су преко правца од Невесиња према Мостару, и од правца Гацка према Чапљини снаге ЈНА изашле на леву обалу Неретве, што је требало да буде нека врста и претње,

а и снага у готовости да се гарнизони војно-поморске области, ако треба и силом, деблокирају из залеђа преко западне Херцеговине.

Слободан Милошевић: Добро, генерале, ја ...

Александар Васиљевић: Сада ћу одговорити на то питање.

Снаге ЗНГ које су ушле у Дубровник, практично су се налазиле у залеђу ових снага које су избиле на обалу Неретве, и из тога су почела дејства и са тим снагама, јер су ишли напади у источној Херцеговини, а већ при довођењу снага преко Столца, према Чапљини, извршен је напад на колону Треће партизанске дивизије, и ту је било неколико погинулих припадника ЈНА. Затим, у још једном селу западније, исто је дошло до напада на војну јединицу, где је ја мислим било око 10–11 погинулих. Значи, већ су кренули били напади, практично из позадине и у бок снагама ЈНА које су изашле на Неретву. То је са војног аспекта, оно што ја знам.

Слободан Милошевић: Добро, то што ви знате, да ли то потврђује да ЈНА никакав напад није извршила, да је на ЈНА извршен напад?

Александар Васиљевић: О овим случајевима о којима ја говорим, те податке знам.

Слободан Милошевић: Дакле, напад је извршен на јединице ЈНА?

Александар Васиљевић: Рекао сам која су то места, које су то јединице.

Ричард Меј: Дозволите сведоку да заврши одговор. Хајде да разјаснимо исказ сведока. Колико сам ја схватио ви кажете, генерале, да је ЈНА добила појачања како би могла извршити успешну претњу. Рекли сте затим да је било акција у источној Херцеговини. Можете ли нам рећи на основу информација које сте ви примили о томе, а не на основу онога шта сте прочитали о томе након тог времена, дакле, реците нам на основу информација које сте имали у то време, шта се то тачно дешавало око Дубровника?

Александар Васиљевић: Ја конкретно око дејстава, око Дубровника, нисам имао директних запажања од органа безбедности. Значи ја сам добијао податке линијом органа безбедности о безбедносној проблематици и о случајевима напада на јединице ЈНА, уколико се радило о диверзантским групама. И изнео сам тај податак напада на колону Треће партизанске дивизије која је преко Столца ишла према Чапљини, а конкретно у вези са дејствима око Дубровника, ја немам сазнања.

Слободан Милошевић: Добро, имате ли објашњење зашто је онда Дубровник блокиран? Колико сам схватио, ваше објашњење, без обзира на то што о конкретним дејствима немате сазнања, ваше објашњење, ако сам га ја добро разумео, зашто је блокиран Дубровник, било је да се тиме хтео извршити притисак да се деблокирају касарне које су тада биле блокиране и угрожени гарнизони. Је ли то разлог?

Александар Васиљевић: Не.

Слободан Милошевић: Него шта је онда разлог? Објасните шта је онда разлог.

Александар Васиљевић: Рекао сам да се налазе снаге практично на боку и у позадини распореда ЈНА, значи није вршена блокада Дубровника, да би се деблокирала лука Лора.

Слободан Милошевић: Добро.

Александар Васиљевић: Значи то није била паралелна нека активност...

Слободан Милошевић: Разумем.

Александар Васиљевић: ...,него се радило о томе да се снаге ЗНГ налазе бочно и у позадини у односу на распоред снага које су изашле на Неретву, а део тих снага, не из Дубровника, него од ових убациваних из Метковића, је извршио напад на неке колоне ЈНА које су биле издужене у довођењу. Ја претпостављам да због тога што су почела дејства из Дубровника по снагама ЈНА, да су се тако и развиле те ратне операције на том подручју.

Слободан Милошевић: Сада сте рекли, дакле, из Дубровника се дејствовало по ЈНА, и тако је почео тај сукоб код Дубровника. Је ли тако?

Александар Васиљевић: То је што ја знам.

Слободан Милошевић: А да ли знате податак о томе да су паљене аутомобилске гуме да би се привукла медијска пажња како ЈНА пали Дубровник артиљеријском ватром?

Александар Васиљевић: Знам за тај податак.

Слободан Милошевић: Је ли он истинит?

Александар Васиљевић: О подацима које смо ми имали, ово је било тачно. Значи да је прављен велики дим и медијски спектакл да би се створило неповерење и напад светске јавности на то шта се ради око Дубровника као историјског споменика.

Слободан Милошевић: Добро, ви сте објаснили шта су били, да се сада не враћам и да вас интерпретирам, јер је све забележено на транскрипту и траци, шта су били разлози тих операција. Реците ми сасвим директно одговор на једно кратко питање. Да ли је Србија имала икакве везе са операцијама око Дубровника?

Александар Васиљевић: Ја колико знам, није.

Слободан Милошевић: Сада да пређемо на другу... Није баш ово нека репрезентативна карта, ово је карта разграничења војних области у СФРЈ, али пошто је овде било изношено како је Србија имала намеру да постане Велика Србија, па неке границе да поставља, стално се помиње неки Карлобаг, Карловац, Витовитица итд. Да ли сте икад ви чули да се помињу било какве тачке, линије итд, до којих би требало да се прошири Србија у Хрватској, и до које би, или које би требало да заузме ЈНА у Хрватској, да би се као проширила Србија? И да ли сте икада чули о некаквој идеји о Великој Србији?

Александар Васиљевић: Ни од кога у војном врху тако нешто нисам чуо. А као грађанин сам слушао честе приче око тога, например на митинзима, и наводио сам у ранијем сведочењу те примере.

Слободан Милошевић: Какви митинзи?

Александар Васиљевић: Рекао сам на којим митинзима: „Где су српски гробови, ту су српске земље", значи, сећате се.

Слободан Милошевић: Хоћете да кажете Вук Драшковић?

Александар Васиљевић: Па добро, и Вук Драшковић, и Шешељ, и други.

Слободан Милошевић: Јесте ли чули неког из власти, или неког из Социјалистичке партије да такве ствари говори?

Александар Васиљевић: Ја нисам.

Слободан Милошевић: Покушавам да прескочим нека питања. Да ли је тачно, генерале, да је у Босни и Херцеговини још половином септембра 1990. године, ЈНА открила паравојно организовање Странке демократске акције на чијем је челу био Алија Изетбеговић?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Дакле, половином септембра 1990. године?

Александар Васиљевић: 17. септембра.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да су 15. октобра и 24. децембра 1990. године одржане две седнице војног врха и Председништва Босне и Херцеговине ради разговора о безбедносној ситуацији и спречавању међунационалних конфликата?

Александар Васиљевић: Тачно је.

Слободан Милошевић: А ово паравојно организовање СДА је било на основи исламског фундаментализма. Је ли то тачно? Септембра 1990. године.

Александар Васиљевић: Не могу да говорим на којој основи. Ја могу да износим елементе из њиховог организационог наређења. У основи се радило о одбрани муслимана и крајева у којем живе.

Слободан Милошевић: А реците ко је то септембра 1990. године угрожавао муслимане и крајеве у којима живе. Према томе, да ли се ту радило о одбрани или о нечему другом?

Александар Васиљевић: Није био септембар 1990. године, већ септембар 1991. године. Значи то је откривено септембра 1991. године.

Из тог организационог наређења је карактеристично да је Патриотска лига народа имала 11 субрегионалних и један главни штаб, војни кризни штаб, и два штаба – један за Санџак и један за Косово.

Слободан Милошевић: Дакле, два на територији Србије, и 9 на територији Босне и Херцеговине где живе муслимани. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Не само где живе муслимани, него на простору по тадашњој територијалној подели Босне и Херцеговине, важећој територијалној подели Босне и Херцеговине формирани су и субрегионални штабови.

Слободан Милошевић: Значи на целој територији Босне и Херцеговине?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: И два региона у Србији, значи у Санџаку и на Косову, је ли тако?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: И шта је то вама говорило?

Александар Васиљевић: Да се организују и муслимани за одбрану, ван територије Босне и Херцеговине.

Слободан Милошевић: Од кога да се бране.

Александар Васиљевић: Тамо је наведено од агресорске ЈНА.

Слободан Милошевић: Од агресорске ЈНА. Па јесте ви као ЈНА напали негде муслимане?

Александар Васиљевић: Док сам ја био у армији, не.

Слободан Милошевић: Па ви сте били до пролећа 1992. године, колико разумем. Јесте ли напали негде муслимане?

Александар Васиљевић: Не.

Слободан Милошевић: Да ли је ико, на пример, напао муслимане на територији Србије, а ето имали су у Санџаку један центар за одбрану, не само 1991. и 1992. године, него и 1999. и 2000? Да ли их је неко напао? Да ли их је ико некад напао?

Александар Васиљевић: Знате и ви за случај на железничкој станици који се догодио.

Слободан Милошевић: Мислите на Штрпце?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Штрпци су, као што знате, на територији Босне и Херцеговине.

Александар Васиљевић: То знам.

Слободан Милошевић: Ту пролази пруга, и вама је, претпостављам, познато, а ја сам тада обавестио и Овена и Столтенберга да сам после тог догађаја ту, иако се ради о територији друге републике, наредио да се постави један вод полиције да чува станицу, да нам опет нека бараба не би зауставила воз да нам побије грађане.

Александар Васиљевић: Ја не коментаришем то из територијалног угла него из угла да су побијени муслимани са простора Србије.

Слободан Милошевић: У Босни и Херцеговини, не у Србији. Да ли вам је познато да смо онда ценили да је то намерно било учињено, да би се изазвао сукоб између Срба и муслимана у Србији, и пренео пожар рата у Србију?

Александар Васиљевић: Ја сам тада био у војном затвору када се то догодило, али знам да та истрага није баш сјајно вођена.

Слободан Милошевић: Нећу да вас питам о томе ако сте тада били у војном затвору. А реците ми, молим вас, пошто сам вас питао о те две седнице војног врха и председништва Босне и Херцеговине о безбедносној ситуацији. Да ли је тачно да је Изетбеговић, да би оптужио да је ЈНА српска, да није више југословенска, 1991. године наредио да се склони војна евиденција, да се спречи упућивање војника из Босне и Херцеговине у ЈНА, и да је у договору са Туђманом упутио општи позив војницима и старешинама да не иду у ЈНА, односно да дезертирају? Је ли вам то познато?

Александар Васиљевић: Војна евиденција се у то време свуда у свим републикама налазила у секретаријатима за Народну одбрану.

Слободан Милошевић: Тачно.

Александар Васиљевић: И било је наређење из генералштаба око преузимања те евиденције, и то наређење није испоштовано, јер су евиденције биле склоњене. И тачан је позив Туђмана да се изврши опструкција мобилизације.

Слободан Милошевић: Дакле, када то датира? То датира од средине 1991. године, када се и код муслимана и са врха Хрватске инсистира на опструкцији ЈНА.

Александар Васиљевић: Нарочито од 15. септембра 1991. године и касније, од почетка ратних дејстава по војним објектима у Хрватској.

Слободан Милошевић: Па добро, пошто смо установили да на онај војни врх, који сам показао ја вама, ја нисам могао имати утицаја. Је ли тако? На генерала Кадијевића нисам могао имати утицај, је ли тако?

Александар Васиљевић: Мислим да нисте.

Слободан Милошевић: Генерал Кадијевић је био до јануара 1992. године на функцији, је ли тако или није?

Александар Васиљевић: До 8. јануара.

Слободан Милошевић: До 8. јануара 1992. године. Да ли је, дакле, било икакве могућности да неко из Србије, или ја лично, утичемо на промене које су се дешавале тада? Било какве кадровске промене у војсци.

Александар Васиљевић: До краја 1991. године, мислим да није било могућности. Било је покушаја, али могућности није било.

Слободан Милошевић: А ко је покушао?

Александар Васиљевић: Рекао сам за Зорана Соколовића.

Слободан Милошевић: Шта је покушавао? Је ли вам рекао неко име, да некога треба да поставите или смените, или било шта, или се интересовао генерално за податке?

Александар Васиљевић: Генерално за цео генералитет.

Слободан Милошевић: Интересовао се значи о општим подацима. Није вам сугерисао и покушавао да некога наметне и да некога одстрани. Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Па прекинуо сам разговор на самом почетку, тако да не знам шта би све...

Слободан Милошевић: Не знате шта би био разговор који сте прекинули, који се није одржао?

Александар Васиљевић: Не, не. Не знам како би текао.

Слободан Милошевић: Не знате како би текао? Добро.

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: А реците ми ко је, кад је Кадијевић, образлажући да је већ у годинама и да му није најбоље здравље, напустио, ви се сећате да је с тим образложењем напустио место савезног секретара, да је њега наследио Благоје Аџић. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Је ли Благоје Аџић био иначе за време Кадијевића човек број два у војном врху? Је ли тако?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Да ли је ико од нас утицао на постављање Аџића?

Александар Васиљевић: Утицао је на његов одлазак у пензију.

Слободан Милошевић: А кад је отишао у пензију Благоје Аџић?

Александар Васиљевић: Па и он после 8. маја 1992. године.

Слободан Милошевић: Добро. Да ли можемо да констатујемо да према ономе о чему ви сведочите, до 8. маја 1992. године, док није Благоје Аџић отишао у пензију, није могло бити теоријске могућности да неко из Србије, и ја лично, утичемо на војску ЈНА, на ЈНА? Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Није тако. Ја сам већ износио, нисам сигуран да ли је на приватној седници или отвореној, али није проблем и на отвореној да кажем. Навео сам пример пензионисања 33 генерала у фебруару 1992. године, када вам се обратио генерал Благоје Аџић везано за разлоге пензионисања мог заменика. Дакле, он се не обраћа Бранку Костићу који потписује указе, него вама.

Слободан Милошевић: То сте објаснили, молим вас. Да ли дозвољавате да се Благоје Аџић обрати мени да интервенишем код председништва, јер ја те одлуке не доносим, или да се неко некоме обрати да интервенише, рачунајући да тај коме се обрати може да му помогне у ствари у којој он жели да му се помогне?

Александар Васиљевић: Ја мислим...

Слободан Милошевић: Да ли дозвољавате то, или сматрате да сам ја одлучивао да се пензионишете ви или ваш заменик, или било ко други?

Александар Васиљевић: Генерал Благоје Аџић је имао свој ауторитет и као старешина и као човек.

Слободан Милошевић: Свакако.

Александар Васиљевић: И он, по том ауторитету, није било спора да није могао да се обрати Бранку Костићу.

Слободан Милошевић: Откуд знате да се није обратио Бранку Костићу?

Александар Васиљевић: Па зато што сам био присутан када је вас назвао и када сте му рекли да дође.

Слободан Милошевић: Да, али откуд знате да се није обратио и Бранку Костићу, и Бори Јовићу, и Богићу Богићевићу и свим другим члановима председништва тамо, и мени као председнику Србије? Откуд знате коме се све он обратио? Зашто верујете да се само мени обратио?

Александар Васиљевић: Зато што је разговор био само са вама, и није споменуо било кога другог да је око тога разговарао.

Слободан Милошевић: Са мном је разговарао, само са мном, а да ли је с другим разговарао, да ли ви тврдите да није са другим разговарао?

Александар Васиљевић: Не могу да тврдим, тврдим да ми то није рекао.

Слободан Милошевић: Добро, можемо њега да питамо. А тврдите само да вам није рекао да је с другима разговарао?

Александар Васиљевић: Значи да није рекао да је разговарао са неким.

Слободан Милошевић: Он је частан човек, и ја не сумњам у то да би овде нешто лажно рекао. Али, да наставимо онда управо везано за ово дешавање у Босни и Херцеговини, да ли је тачно да је закључено на седници председништва да се сачини заједнички план за разоружавање свих паравојних формација у Босни и Херцеговини, план који је сачињен 19. јануара 1991. године?

Александар Васиљевић: Не, 24. децембра 1991. године је на седници Председништва Босне и Херцеговине војног врха закључено да се тај план направи. План је разматран 19. јануара 1992. године са МУП-ом Босне и Херцеговине.

Слободан Милошевић: И шта је било са тим?

Александар Васиљевић: Наш заједнички предлог је био, и Управе безбедности и МУП-а Босне и Херцеговине, да план може успети само уколико се пружи адекватна политичка подршка сва три национална лидера у Босни и Херцеговини. И та подршка није била пружена.

Слободан Милошевић: Нису могли да се сложе?

Александар Васиљевић: Сваки је од њих тврдио да је план добар, али да његов народ нема оружје, већ да оружје имају друга два народа.

И због тога што тај план није прихваћен, ја сам по тој основи ишао на разговор, 5. фебруара, са господином Алијом Изетбеговићем.

Слободан Милошевић: Па добро. Реците ми пре тога, молим вас, пошто сте поменули ову Патриотску лигу народа и њене штабове и наоружавање, та Патриотска лига народа, то је била муслиманска терористичка организација. Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: То сте ме већ питали. Ја сам вам рекао да не могу да дам генерално одговор за целу организацију, али у организацији у сваком субрегионалном штабу постојала је специјална диверзантска терористичка јединица.

Слободан Милошевић: Значи формирани специјални диверзантско-терористички водови? У сваком од ових штабова те такозване Патриотске лиге народа.

Александар Васиљевић: Субрегионалним штабовима.

Слободан Милошевић: Субрегионални терористички водови?

Александар Васиљевић: Да, диверзантско-терористички.

Слободан Милошевић: Добро. Диверзантско-терористички водови, а та Лига народа под народом подразумева само муслимане. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Не, они су у програмској оријентацији остављали могућност да сваки припадник народа Босне и Херцеговине може да учествује у лиги. И било је појединачних случајева, у мањем броју, који су се прикључили Патриотској лиги народа.

Слободан Милошевић: Добро. А да ли је тачно, значи рекли смо, ја кажем терористички, терористичке јединице у сваком од тих ставова, ви кажете диверзантско-терористичке. Па да не цепамо длаку на пола, која је разлика између тога. Да ли је тачно да је Изетбеговић у почетку негирао постојање ових штабова, међутим, кад сте му предочили доказе, рекао је да ће спровести детаљну истрагу и да ће виновници бити кажњени, а није урадио ништа? Је ли тако или не? Дакле, неколко сам вам питања поставио. Је ли тачно да је Изетбеговић негирао? Је ли тачно да је, кад сте му предочили доказе, рекао да ће испитати, да ће виновници бити кажњени и тако даље?

Александар Васиљевић: Тачно је да је на почетку негирао. Када му је показан део доказа, онда је рекао да за то није знао, и да ће предузети мере, и још је додао да док је он председник, и док се он пита, да ЈНА неће нико напасти. По нашим сазнањима, у наредних месец дана неке радње су спровођене по његовом наређењу. Испитивани су случајеви злоупотребе новца који су прикупили били за наоружање, и вероватно су трагали где смо присутни и како смо ту организацију открили.

Слободан Милошевић: Је ли он одржао обећање да неће нико напасти на ЈНА?

Александар Васиљевић: На ЈНА је нападнуто први пут организовано на Дом ЈНА у Сарајеву, у време када Изетбеговић није био у Сарајеву, када је био у авиону, када се враћао из Лисабона. Тада је почео општи сукоб ЈНА и Патриотске лиге у Сарајеву, а сутрадан ће уследити и Добровољачка улица.

Слободан Милошевић: Значи тада су почели напади и убијање припадника ЈНА?

Александар Васиљевић: Био је један случај заробљавања осам војника из сарајевског гарнизона за које смо касније установили да су ликвидирани у градском парку, и то су учинили припадници „Зелених беретки", дакле специјалних састава. Добро, то су били појединачни напади, али општи напади су кренули од Дома ЈНА па надаље.

Слободан Милошевић: Значи било је појединачних напада после тог Изетбеговићевог обећања, а овај општи напад је био кад је он био у авиону из Лисабона. Колико је дуго он био у Лисабону, да ли знате?

Александар Васиљевић: Ја не знам кад је отишао, знам кад се враћао.

Слободан Милошевић: Можете да претпоставите ваљда да је то био један врло кратак одлазак у Лисабон, и да то што је био у авиону у тренутку напада нема никакве везе са одсуством његове одговорности за то. Патриотска лига народа је била под његовом командом. Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: У политичком смислу, иза тога је стајао у оном оперативном непосредном делу Ејуп Ганић.

Слободан Милошевић: А је ли Ганић био његов заменик?

Александар Васиљевић: Али је он његов заменик, значи...

Слободан Милошевић: Је ли он пренео на њега функцију врховног команданта, и то преко телевизије?

Александар Васиљевић: Јесте, из касарне у Лукавици када је био тамо.

Слободан Милошевић: Према томе, Изетбеговић је директно одговоран за злочине те тзв. Лиге народа у време кад апсолутно нико није угрожавао никога у Босни и Херцеговини.

Ричард Меј: Мислим да сведок не може да сведочи о томе. То је можда питање о коме треба да одлучи расправно веће, међутим, звучи као да се укључују пресуде и закључци које би требао да донесе, које оптужени покушава да донесе, а није на сведоку да то потврди.

Слободан Милошевић: Добро, господине Меј, усмерићу се на чињенице. Генерале, ако можемо да будемо рационалнији. Да ли је тачно да је 6. априла 1991. године организован, у Сарајеву испред хотела „Холидеј", митинг за Југославију, 6. априла 1991. године? Митинг подршке за Југославију.

Александар Васиљевић: Нисам сигуран да ли је то 5. или 6. априла.

Слободан Милошевић: Добро, нека буде 5. и 6. априла. Да ли је тачно да је на митингу на коме је било око сто хиљада људи, што је за Сарајево огроман број, признаћете, међу којима рудари из Илијаша, Какња, Брезе, који су дошли да подрже Југославију? Да ли је тачно да се искористила онда пропаганда како ће у леђа митинга да пуцају неки четници из просторија Српске демократске странке у хотелу?

Александар Васиљевић: То је била испланирана провокација преко неких припадника „Зелених беретки" који су били смештени у згради техничке школе поред „Холидеј ина". И они су опалили метак према маси с леђа, а онда је протурено да пуцају из „Холидеј ина", како су рекли четници, припадници СДС-а, јер су ту пре тога биле просторије СДС-а, који је највећим делом био евакуисан.

Слободан Милошевић: Већ су их били напустили тада?

Александар Васиљевић: Било је још људи унутра.

Слободан Милошевић: А реците, ти који су пуцали, за које што сте утврдили и које сте назвали „Зелене беретке", само да се зна овде ко су те „Зелене беретке".

Александар Васиљевић: „Зелене беретке" је био први назив док није обелодањен назив Патриотска лига народа. Карактеристични су били по зеленим береткама које су у одређеним приликама стављали, и имали су зелене шалове за распознавање, а ово је јединица која је ту дејствовала са општине Стари Град.

Слободан Милошевић: А је ли то био терористички акт? Не само провокација, како кажете, него терористички акт.

Александар Васиљевић: Ја сам изнео чињенице. Не могу да дајем оцене и мислим да...

Слободан Милошевић: Је ли то био први случај пуцњаве с муслиманске стране да окриви Србе, а после се сећате и реда за хлеб и Васе Мискина, Маркала један, Маркала два? Је ли ту почела пракса да се убијају своји људи, а окриве Срби за то? Је ли то био први случај?

Александар Васиљевић: Ја не знам касније за Маркале, и све то шта се догађало знам из медија. На овом митингу није убијен, него је рањен један човек.

Слободан Милошевић: То што је рањен није заслуга онога што је пуцао...

Ричард Меј: Помозите нам код следећег, генерале. Ово су врло озбиљне оптужбе да се тврди да је једна страна пуцала на своје властите припаднике, да би довела до провокације. Можете ли нам рећи на основу каквих сазнања ви то тврдите? Чини ми се да у то време нисте били у Сарајеву.

Александар Васиљевић: Не, нисам био у Сарајеву. Имао сам органе безбедности у Сарајеву који су ухватили поруку преко радио-уређаја који су користиле „Зелене беретке" да се почне са акцијом. Иза тога је дошло до пуцња и дошли смо и до телевизијског снимка где је ухваћен, ја сада мислим да је то био овај Цацо по надимку, како излази из зграде средње техничке школе. Значи, постојао је фоно-снимак из радио-саобраћаја, и део телевизијског снимка да излазе из средње техничке школе.

Онда ту је био део специјалне јединице МУП-а који је одмах упао у „Холидеј ин", и знам за наређење да се унутра све поломи, и да ништа не сме остати читаво. Ухапшена су, ја мислим, три или четири лица која су била у просторијама СДС-а, и никада није извршено криминалистичко вештачење којим би се доказало да су пуцали, парафинска рукавица, чауре и остали елементи доказивања, и након тога су пуштени. Један од тих људи сада живи у Београду.

Слободан Милошевић: Добро, то су били неки не много важни чланови СДС-а који су се затекли у просторијама и ухапшени. Речено је да су то ти који су пуцали, а онда су без објашњења пуштени. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Јер нису имали чиме да их оптуже, а вама је потпуно јасно и познато да су то урадиле „Зелене беретке". Је ли ту има какве сумње?

Александар Васиљевић: Нема. Имам и нека имена ко је предводио акцију.

Слободан Милошевић: Је ли Јука Празина ушао у зграду техничке школе?

Александар Васиљевић: Не. Он је у ствари био тај који је наредио пуцање из зграде школе.

Слободан Милошевић: Ко је Јука Празина, кажите само да се зна кратко.

Александар Васиљевић: Један од локалних криминалаца који је пуштен био из затвора, и који се укључио у „Зелене беретке" као што су и на другим просторима криминалци коришћени, од Хрватске па до...

Слободан Милошевић: Добро, ја вас питам сад за Јуку Празину, за криминалце, и да је он био тада у „Зеленим береткама". Је ли то тачно?

Александар Васиљевић: Тачно.

Слободан Милошевић: А је ли тачно да су у хотел упале „Санџаклије" које је предводио Мирза Јамаковић, иначе инспектор СУП-а Босне и Херцеговине?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Они су добили задатак да сравне хотел и просторије СДС-а са земљом. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Они су ту ухапсили тројицу који су се ту затекли, и после их пустили без икаквог објашњења. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Сад тренутак да поменем догађај у Добровољачкој улици, управо због ове Изетбеговићеве стратегије.

Да ли су, према сасвим поузданим сазнањима војне службе безбедности, акцију у Добровољачкој улици извели припадници „Зелених беретки" такође, а у оперативном смислу, да ли је тачно да је акцијом непосредно руководио Заим Бацковић звани Заги, који је у то време био заменик команданта Територијалне одбране, практично код Хасана Ефендића који је био командант штаба? Неколико сам вам питања поставио, али суштина је догађај у Добровољачкој улици. Ко га је извршио и шта се догодило?

Александар Васиљевић: Извршиле су га „Зелене беретке" општине Стари Град које су биле под командом, у оперативном смислу, Емина Швакића, а Заим Бацковић је био, да тако кажем, на командном месту у згради председништва на другом спрату у једној канцеларији, а где је био и Бакир, син Алије Изетбеговића, а где је долазио Ејуп Ганић ради праћења ситуације око извлачења команде Друге војне области кроз Добровољачку улицу.

Слободан Милошевић: Дакле, генерале, нема никакве сумње да се ти злочини...

Ричард Меј: Зауставићу вас, дошло је време за паузу.

Сада ћемо направити паузу од 20 минута.

(пауза)

Слободан Милошевић: Генерале, да ли је уопште спорно да се тим злочином у Добровољачкој улици командовало директно из канцеларије Изетбеговића из Председништва Босне и Херцеговине? Реците ми на основу онога што ви знате.

Александар Васиљевић: То није била канцеларија Изетбеговића, то је била једна мала канцеларија прекопута сале за састанке у згради председништва.

Слободан Милошевић: Када кажем „канцеларија", не мислим буквално на његову собу где он седи, него мислим на Председништво Босне и Херцеговине, где је он био председник Председништва.

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Часни суде, пре него што наставимо, желео би рећи једну ствар. Не намеравам зауставити ову линију испитивања, али претресно веће зна да се сведок није бавио Босном приликом свог главног испитивања, и то из разлога који нам је објаснио кад се спремао да почне сведочење. Питања која се сада постављају о Босни ће сигурно утицати и на време, и на опсег додатног испитивања, јер се сада покрива цела та тема.

Ричард Меј: У реду, ми нећемо зауставити ову линију испитивања, зато јер она може бити релевантна за питања која тек требамо покрити. Према томе, о томе се мора говорити. Изволите, господине Милошевићу.

Слободан Милошевић: Господине Меј, у вези са овим што господин Најс малочас каже, мислим да је веома релевантно да се установи како су почели напади у Босни и Херцеговини.

Ричард Меј: Нећемо вас зауставити.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да непосредно на терену јединицом „Зелених беретки" командује Мустафа Хајрулаховић звани Талијан, а јединицом Патриотске лиге народа Стари Град, коју смо већ дефинисали, командује Емин Швракић, а по вертикалној линији на терену је био почињен Хасану Ченгићу? Је ли тако?

Александар Васиљевић: Ја не знам за ову вертикалну линију, да је то потчињено Хасану Ченгићу. За ова два лица која сте навели, имали смо та сазнања, а знам и за долазак Хасана Ченгића у зграду председништва након преношења командне функције на Ејупа Ганића.

Слободан Милошевић: Добро, када говорите о преношењу те главне функције, да ли је тачно да је 2. фебруара увече, у време напада на Дом ЈНА из Зенице, у Сарајево дошао Фикрет Абдић и обратио се преко радио-телевизије народу апелујући на мир. То је било око 19.55, а након 20 минута иза тога, из Луковице се из телевизије јавља Алија Изетбеговић и сва председничка овлашћења преноси на Ејупа Ганића, практично Ганић постаје врховни командант. Је ли то тако?

Александар Васиљевић: Не 2. фебруара, вероватно је лапсус, 2. маја.

Слободан Милошевић: Да, 2. маја, а не 2. фебруара, тачно.

Александар Васиљевић: Тачно је.

Слободан Милошевић: Да ли је нападом на војну колону у Добровољачкој улици командовао Ејуп Ганић, који је касније јавно иступао с тезом која потврђује да је он у ствари командовао?

Александар Васиљевић: Ја знам да је долазио у ову командну собу одакле су ишле везе према јединицама на терену, и знам касније за његове изјаве да није било договорено наводно да излази цела команда Друге армије са генералом Кукањцем, него да се изврши само замена генерала Кукањца за

Алију Изетбеговића, и да уопште није било договора да излази војска из команде, да је требала тамо остати блокирана. Тиме је правдао зашто је извршен напад на ту колону.

Слободан Милошевић: Та колона војске која је излазила из касарне није вршила никакве борбене активности. Она се једноставно извлачила из касарне која је била блокирана.

Александар Васиљевић: Из колоне нико није опалио ни метак.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да су старешине и војници били извучени из возила, да су одмах убијена четири официра и једна жена, један млади војник, док су остале пребацили у фискултурни дом, где је вршено њихово испитивање од стране команданта војне полиције Керима Лончаревића и Фикрета Муслимановића, бившег пуковника ЈНА?

Александар Васиљевић: Фикрет Муслимовић, не Муслимановић. Тачно је то.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је, према поузданим сазнањима, хапшење ових војника ЈНА и касније ликвидацију и спаљивање у градском парку, извршио човек под псеудонимом Мишо, иначе припадник војне полиције те тзв. Патриотске лиге народа, уз непосредну асистенцију Исмета Бајрамовића званог Ћело, иначе криминалца, који је пре тога пуштен из затвора ради прикључења „Зеленим береткама"?

Александар Васиљевић: Навео сам ја тај догађај већ раније.

Слободан Милошевић: Дакле, тачно је.

Александар Васиљевић: То су оперативна сазнања која су лица извршила ликвидацију, а тачно је да је осам војника ликвидарано.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је Изетбеговић, 26. априла 1992. године, у Скопљу, на састанку с Бранком Костићем, на којем се разговарало о свим аспектима, рекао да у Босни и Херцеговини нема паравојних састава, а да је, кад му је предочена наредба Хасана Ефендића као новог команданта босанске ТО, којом је наређена блокада свих војних објеката у Босни и Херцеговини, напади на јединице које би покушале да изађу из тих објеката, одговорио да је то учињено без његовог знања и сагласности?

Александар Васиљевић: Ја нисам био на том састанку и не знам како је протекао. Знам за то како је генерал Благоје Аџић нас информисао када се вратио са састанка.

Слободан Милошевић: Је ли вас тако информисао?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да сте ви водили са Изетбеговићем разговор 5. фебруара 1992. године у Сарајеву?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је након неуспелог договора са МУП-ом Босне и Херцеговине да изврши разоружање паравојних састава БиХ генералштаб одлучио да ви у разговору са Изетбеговићем њему предочите сазнања и чињенице војне службе безбедности о припремама ове тзв. Патриотске лиге народа за нападе на ЈНА?

Александар Васиљевић: Делимично су тачни разлози због чега сам ишао на тај разговор. Један је зато што није прихваћен онај план од 19. јануара,

а други је што смо након тога послали информацију за 4 члана ондашњег Председништва СФРЈ и предлагали предузимање самосталне акције разоружавања. Међутим, из председништва су нам враћене информације на којима није било никаквог конкретног става.

Слободан Милошевић: Па добро, реците ми у вези са овим припремама тзв. Патриотске лиге народа за нападе на ЈНА. Да ли је тачно да је у току разговора Изетбеговић дуго одбијао да таква организација уопште постоји на територији БиХ, и да је, кад му је тек предочен део оргиналне документације, рекао да се ти паравојни састави сада објективно не могу разоружати?

Александар Васиљевић: Мислите на разговор са мном?

Слободан Милошевић: Да.

Александар Васиљевић: Тачно је.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је тада рекао да се мора обезбедити да они не нападају и не блокирају ЈНА, али да је у ствари онда у другој половини априла управо командант Територијалне одбране написао директиву о општој блокади ЈНА у Босни и Херцеговини? Је ли то тако или није?

Александар Васиљевић: Јесте. Општу блокаду војних објеката у БиХ.

Слободан Милошевић: Да ли имате, генерале, било каква сазнања о наоружавању ХДЗ-а на подручју Славонског Брода и СДА на подручју Дервенте, у току 1991. и 1992. године, док сте ви били на функцији?

Александар Васиљевић: Па имали смо података на целом том простору.

Слободан Милошевић: Да ли вам је познато ко су Мујкић Решад и Шефик?

Александар Васиљевић: Знам за то име Шефик, али мислим да је презиме Мујић. Не знам Решада.

Слободан Милошевић: А да ли вам је ишта познато о два камиона, шлепера љубљанске регистрације, који су марта 1992. године стигли у Славонски Брод, а одатле у пратњи МУП-а БиХ пребачени у Дервенту?

Александар Васиљевић: Нисам имао та сазнања, не могу да се сетим тога.

Слободан Милошевић: Да ли вам је познато ко је Петар Очаушанин?

Александар Васиљевић: Био је орган безбедности, ја мислим у гарнизону Брчко, ако се не варам.

Слободан Милошевић: Орган безбедности у гарнизону ЈНА у Дервенти управо кад су ови камиони дошли. Кад је овај транспорт стигао.

Александар Васиљевић: Могуће да је био у Дервенти. Знам да је био на том простору.

Слободан Милошевић: Да ли вам је познато да је Решад Мујкић у то време био председник СДА за Славонски Брод и потпредседник СДА за целу Хрватску?

Александар Васиљевић: Не могу тога да се сетим.

Слободан Милошевић: А да ли вам је познато да је власник приватног предузећа „Колт" био управо тај Решад Мујкић из Дервенте, и да је то предузеће купило тада од произвођача 1,798.350 комада пиштољске муниције разних калибара и врста? Била је информација о томе.

Александар Васиљевић: Није била информација, већ је то је био део који је лансиран кроз кампању око наводног наоружавања Хрвата, преко

муслимана, на том простору. Ја за то не знам и немам никакву оперативну информацију о томе.

Слободан Милошевић: Добро, а да ли вам је онда познат ваш извештај, од 5. августа 1991. године, који сте поднели генералштабу о стању. Ево ја имам овде, горе пише руком „Извештај начелника Управе безбедности Генералштабу, Штабу врховне команде ЈНА, Аце Васиљевића, 5. јануара 1991. године", а ово је откуцано и пише: „Тезе за излагање начелника Управе безбедности ССНО, у Генералштабу, 5. августа 1991. године". Да ли се сећате тог вашег излагања и ситуације коју сте описали?

Александар Васиљевић: Не сећам се тога. Сећам се да имам 6. август, записан.

Слободан Милошевић: Могућа је грешка код вас, јер овде пише 5. август. Можда је састанак био 6. августа.

Александар Васиљевић: Не знам шта је тема.

Слободан Милошевић: Прочитаћу вам шта пише у вашем извештају, па ћете ми рећи, а даћу вам га да погледате. Говорите о томе да је у Хрватској ЈНА проглашена окупаторском, и да треба очекивати да ће у наредном периоду чинити велике напоре да се ЈНА именује као агресор. „Врховништву Хрватске се веома жури да испровоцира рат са ЈНА, како би Хрватску приказала као жртву агресије, и тиме изазвала војну интервенцију запада и заштите 'демократије'. Вероватно је то један од основних разлога што на кризним подручјима по 'нахођењу' заповедника снага МУП-а и ЗНГ мучки нападају јединице ЈНА". Да ли се сећате тога?

Александар Васиљевић: Ја мислим да ја такав извештај нисам саставио, а ако постоје такве белешке негде, то би могло да буде излагање неког од руководилаца ССНО које сам бележио.

Слободан Милошевић: Добро, излагање неког од руководилаца. Даћу вам ја сад ове тезе да погледате, пошто кажете да су ово тезе вашег излагања управо на том састанку, а ви ми реците да ли су тачне ове чињенице и оцене које се износе према вашем сазнању.

Александар Васиљевић: Оне нису спорне.

Слободан Милошевић: Добро.

Ричард Меј: Дозволите да сведок види овај документ, тако да можемо то да појаснимо.

Слободан Милошевић: Ево појаснићемо, само бих хтео да прочитам још нешто. Овде каже: „У БиХ, легални и легитимни органи власти БиХ су поново за 7 дана пролонгирали слање регрута у ЈНА. Страначко паравојно организовање СДА, ХДЗ-а и СДС-а су завршној фази. Напади на ЈНА од лидера ХДЗ-а и СДА су све дрскији. Јединице ЈНА, посебно у Босанској Крајини, под непрекидном су агентурном осматрачкој делатности хрватске обавештајне службе. Главни иницијатор антиармијских делатности у БиХ је министар одбране БиХ, Јерко Доко. Споразум између СДС и НБО има перспективу ако Алија Изетбеговић прихвати ову реалност. То је требало да се смири ситуација."

Александар Васиљевић: Тог дела се сећам.

Слободан Милошевић: А онда говорите и о Србији, о делатностима неких опозиционих партија, како Срби немају интерес да буду под симболом комунистичке ЈНА, ту цитирате Српски покрет обнове, кажете да све то има за циљ да се ЈНА компромитује и разбије, и истовремено, стварањем Српске националне гарде, створи паравојна формација, која ће силом преузети власт у Србији, а ЈНА укинути. О томе шта СПО намерава да уради са активним војним лицима ЈНА се јавно говори, цитирате: „Задржаћемо у Српској гарди официре до чина капетана, лекаре и инжињере виших чинова, а са осталима ћемо се обрачунати на свој начин" итд. Да ли се тога сећате?

Александар Васиљевић: Овог задњег дела не.

Слободан Милошевић: Ево погледајте, ово је ваш. Ово су тезе вашег излагања, вероватно ће вас подсетити.

Ово што сам вам цитирао на крају је са треће стране, где говорите о нападима МУП-а, како Министарство унутрашњих послова и Збор Народне гарде мучки нападају јединице ЈНА. Можете да погледате цео документ, па можемо касније...

Ричард Меј: Генерале, погледајте молим вас овај документ, како би освежили памћење о његовом садржају, а након тога ће вам и претресно веће упутити неколико питања у вези са њим. Генерале, реците нам пре свега шта је тај документ који сте управо гледали.

Александар Васиљевић: Ја се документа у овој форми не сећам уопште. Овде нема мог рукописа, а ово је направљено у форми теза за излагање. Сва своја излагања бележио сам у својој радној белешци, и ретко сам имао откуцани текст који бих говорио. Али сам рекао да је део, од овога што је оптужени прочитао, тачан. Ипак, овакве тезе, опет кажем, ја сам писао у својој бележници и релативно добро памтим, а да сам ја тражио да ми неко други припреми те тезе за реферисање, то засигурно тврдим да није био мој стил рада. То знају сви у управи који су ме познавали. Ја сам увек спремао све што је требало да излажем, и то сам писао у својој белешци. Да имам бележнице, могао бих да погледам, али мени тај 5. август не пролази. Пролази ми 6. август. Тај датум памтим по томе што су тог дана добијени први пут подаци о илегалном оружју у луци Костанца. И тад сам имао састанак код генерала Кадијевића. Сада бих морао да прочитам цео текст, па да видим да ли нешто одговара или не одговора. Понављам, ја овакав текст нисам носио, нити сам излагао на састанку.

Слободан Милошевић: Добро, да ли има...

Ричард Меј: Само тренутак. Да ли у овом документу постоји нешто што се може повезати са вама, неки детаљ који показује да је то ваш текст?

Александар Васиљевић: Не. Ја текст нисам прочитао цео. Категорички стоји да га ја састављао нисам. Овај текст можда има карактер припремања неког тима да мене известе о томе шта ја треба да реферишем. Понављам, овакав текст, и не само овај, него било који други нисам имао као откуцани текст који сам носио на састанак и излагао.

За састанке сам се припремао најчешће сам, а податке сам бележио у различитом обиму, у својој радној бележници, а када сам излагао, нисам читао, већ сам дискутовао живом речју.

Ричард Меј: У реду.

Александар Васиљевић: Дозволите још да додам ово: Процедура Управе безбедности је таква да, ако би ово што је откуцано било намењено начелнику управе, онда мора обавезно да стоји у документу „војна тајна, строго поверљиво, примерак број тај и тај". У горњем десном углу сигурно би то писало, јер то је рутинска једна ствар која се стално куцала. Не мора да буде штамбиљ, да се заведе ако се то даје на пример као нека врста радног материјала, али ознака тајности стоји увек. И неуобичајено је да на крају текста на левој доњој страни нема иницијала лица које је текст саставило, и иницијала лица које је то куцало.

Џефри Најс: Часни суде, молим да се сведоку током следеће паузе да прилика да у потпуности прочита овај документ. Мислим да је сувишно да се сада тражи од њега да документ прегледа, јер тај документ има пет страница. Зато би било добро да га током следеће паузе он темељито прочита, да му се пауза можда и продужи ако буде потребе, јер би нам то било од користи.

Ричард Меј: У реду. Сада ћемо овај документ означити за идентификацију, међутим, пре тога имамо ту још један документ који потиче од оптуженог, а то је, чини ми се, национална структура генерала ЈНА. Тај документ ће добити следећи доказни број, а овај документ који је сада код сведока ће добити број који следи након тога.

Секретаријат: Да, часни суде. Списак ће добити број – доказни предмет одбране 101, а документ о којем говоримо 102, означен само за идентификацију.

Ричард Меј: Генерале, молим вас да током следеће паузе пажљиво прочитате овај документ, онда када вам буде згодно да то учините у миру. Изволите, господине Милошевићу.

Слободан Милошевић: Да ставимо настрану формални изглед тог документа, јер на њему пише „тезе за излагање начелника Управе безбедности", а то сте били ви. Али, да ставимо настрану јер ја нећу да полемишем о томе је ли то ваш документ или није. С обзиром на то да вам је господин Меј дао упутство да документ прочитате у паузи, молим да имате у виду да ћу вам поставити питања са становишта садржине онога што пише у тим тезама. Да ли је то тачно или није. С обзиром на то време о коме се реферише у том документу, је ли то тачно или не. Ви сте рекли да је тачно оно што сам вам цитирао, али прочитајте цео документ, па ћете моћи да ми одговорите.

Александар Васиљевић: Један део сам рекао да је тачан, део који сам препознао.

Слободан Милошевић: Препознали сте један део. Према томе, замолићу вас после паузе да кажете шта ту на пример није тачно, јер битна је материјална истина, а не форма документа коју сте могли и заборавити, или вам је неко направио тезе, или није, итд. Циљ мог питања није то, него садржина о којој се говори у томе. Овде смо видели ничим изазване нападе на ЈНА, овај Дом ЈНА, па Добровољачка улица итд. Да ли је тачно да су у то време хрватске јединице упале у Босну и Херцеговину и извршиле ликвидацију Срба, нешто касније наравно од тога, али то је био први велики напад у селу Сјековац, Босански Брод, 27. марта 1992. године?

Александар Васиљевић: Тачно је.

Слободан Милошевић: Је ли то био први напад оружаних формација Хрватске на територију Босне и Херцеговине, и уопште први напад било каквих оружаних формација изван Босне и Херцеговине на територији Босне и Херцеговине?

Александар Васиљевић: Пре тога је порушен мост у Орашју на Сави који је спајао Босну и Херцеговину са Хрватском, и мислим да је било ватрених дејстава са простора Хрватске према босанској страни, али овај већи упад је био један од првих упада.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је дејство изводила 108. бригада Збора народне гарде која је оперисала на територији Славонског Брода, и да је командант те тзв. Патриотске лиге народа за североисточну Босну, Вахид Каравељић, касније генерал у БиХ, поседовао оригиналну документацију о набавци оружја и муниције за јединице Патриотске лиге народа око Зворника, управо из складишта те бригаде? Те 108. бригаде Збора народне гарде која је упала на територију Босне...

Ричард Меј: Господине Милошевићу, поставите једно по једно питање. Шта желите да сведок сада одговори?

Слободан Милошевић: Прво, да ли је тачно да је по вашим сазнањима дејства изводила 108 бригада Збора народне гарде?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да набавка оружја и муниције за јединице те тзв. Патриотске лиге народа, такође, потиче из складишта те бригаде, за рејон Зворник?

Александар Васиљевић: Према документацији која је пронађена код, тада капетана, Каравелић Вакида, тачно је.

Слободан Милошевић: Хвала вам. А реците ми да ли је тачно да је упад у Босански Брод тада извршен са тридесетак возила и 15 тенкова, и да су тада у селу Сјековац ликвидиране српске породице Зечевић, Башић, Радовановић?

Ричард Меј: Само тренутак. Прво, 30 возила и 15 тенкова, да ли знате да ли је то тачно?

Александар Васиљевић: Ја не могу сада да дам прецизан податак колико је било тенкова, колико возила, нити презимена ових породица које су наведене да су ликвидиране. Али знам да је то била једна јача борбена групација, да је било оклопних возила, и знам за злочин који је почињен над локалним Србима чија су тела после тога бачена у Саву, али немам ове детаље које је оптужени наводио.

Слободан Милошевић: Добро, можемо онда да идемо даље. С обзиром на то да су и хрватско врховништво и Изетбеговић хтели у то време и рат на Косову, да ли је тачно да је служба безбедности војске још много раније открила прве илегалне групе на Косову у оквиру ЈНА?

Александар Васиљевић: Јесте. Прва група је у ЈНА откривена негде почетком 1981. године.

Слободан Милошевић: Значи, још су 1981. године откривене?

Александар Васиљевић: Још пре почетка демонстрација на Косову, 11. марта, откривена је прва илегална група у ЈНА од неких двадесетак и нешто чланова, чије је језгро било у Сарајеву, у гарнизону Сарајева.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је ваша служба 1984. године открила војно организовање албанске емиграције у свету, са центрима у земљи?

Александар Васиљевић: Да, у јулу 1984. године откривено је обједињавање свих илегалних организација на Косову које је извршено 17. фебруара 1982. године, и назив те нове обједињене организације био је „Покрет за албанску Социјалистичку Републику Југославију" или скраћено „ПАСРЈ".

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је ваша служба, 1990. године, открила илегалан увоз оружја на Косову и документовала га?

Александар Васиљевић: Ја сам говорио о увозу пиштоља преко фирме „Кинтекс" на Косово.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно, генерале, да се 1990. и 1991. године ни генерали, ни официри ЈНА нису бавили политиком, већ су професионално обављали своју дужност, очекујући да Председнишво СФРЈ и политички фактори нађу политичка решења?

Александар Васиљевић: По ономе што је мени познато, то је тачно.

Слободан Милошевић: Да ли је вама познато име Чандића, који је био орган безбедности код вас?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Желим да вас питам, не у вези с његовим исказом, јер то није ваш посао, него у вези само с једним делом његовог исказа, где је он наводно цитирао вас. Наиме, он је овде рекао да сте ви на једном састанку органа безбедности љутито говорили како Милошевић спроводи активност да му генерали ЈНА потписују неку лојалност. Пошто сам то први пут чуо, молим вас да ми одговорите на питање је ли тачно да сте ви говорили о томе да Милошевић тражи од генерала ЈНА да му потписују лојалност.

Александар Васиљевић: Није тачно уопште.

Слободан Милошевић: Онда могу да прескочим неколико питања. Кад говорите о официрима који су били у Војсци Републике Српске или у Војсци Републике Српске Крајине, и уопште у тим догађајима, у време о коме ви можете меродавно да сведочите, да ли је тачно да је управо ваша управа безбедности користила прилику да када неки бивши припадник ЈНА дође да обиђе породицу из Републике Српске Крајине или Републике Српске, да га позовете на неформалан разговор да бисте се информисали о стању, прикупили информације, итд? С обзиром да нису имали над њима неке командне ингеренције, да ли су користили разне неформалне могућности када неко долази да с њим контактирају, и прикупе информације из тих неформалних разговора. Је ли то тачно?

Александар Васиљевић: Ја тада нисам био у Војсци Југославије, а по ономе што ми је познато, њих нико није ни позивао да дођу код својих раније претпостављених на те разговоре. Али ми је познато да су они сами долазили, вероватно и ради заинтересованости да ли ће бити места за њих поново у Војсци Југославије.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да је генерала Младића као високог официра ЈНА, а иначе из Босне, на место команданта Штаба врховне команде, односно команданта Штаба Републике Српске именовало руководство Републике Српске?

Александар Васиљевић: Не знам ко га је именовао, није ми то познато.

Слободан Милошевић: Још само да вас питам за још један навод Чандића, за који бисте морали знати. Он је говорио о резервном војнику ЈНА који се звао Горан Николић. Рекао је да је он ликвидирао четири војника, након чега је, по Чандићевом мишљењу, само формално ухапшен, а затим пуштен на слободу. Пошто ми се ово чинило невероватним, забележио сам себи да вас ово питам када дођете да сведочите. Да ли је било могуће да један војник ликвидира другог војника у ЈНА, и да га само формално ухапсе и пусте на слободу? Да ли ви уопште нешто знате о том догађају?

Александар Васиљевић: Ја за такав догађај, да је Горан Николић ликвидирао четири војника, не знам. Знам да је он ликвидирао четири заробљеника гарде.

Слободан Милошевић: Збора народне гарде?

Александар Васиљевић: Јесте, Збора народне гарде.

Слободан Милошевић: Без обзира, опет се своди на злочин.

Александар Васиљевић: Али је након тога он приведен, саслушан, и под кривичном пријавом предат војном правосуђу, и у војном затвору је био све до престанка оног стања непосредне ратне опасности, када је предат правосуђу у надлежности. Ја сам знатно касније сазнао да је био и кажњен, али не знам којом казном. Није тачно да је пуштен након испитивања.

Слободан Милошевић: У томе је и суштина питања, јер ако је неко починио злочин, па га неко формално ухапси и пусти, онда је на неки начин његов саучесник. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Сасвим тако.

Слободан Милошевић: Он је, дакле, ухапшен. Био је у војном затвору, и после је предат цивилном правосуђу, и онда је осуђен.

Александар Васиљевић: Касније сам сазнао да је осуђен. Тада нисам био у току шта се догађа, јер сам већ био пензионисан.

Слободан Милошевић: Да ли знате нешто о тврдњи Чандића да су припадници ЈНА у селу Љубача, код Тузле, убили командира вода војне полиције, Албанца, а према подацима који су мени достављени, истина је да је тај командир вода војне полиције убијен на барикади коју су поставили муслимански екстремисти када је интервенисао око разоружања војника ЈНА, који су превозили храну. Да ли знате нешто о томе?

Александар Васиљевић: Знам и детаље око тога. Тачно је ово што сте ви навели. Значи прво су разоружани војници и одузета им је храна коју су превозили у складиште, а онда је интервенисао командир вода војне полиције, тај поручник Албанац, и тада је убијен на тој барикади.

Слободан Милошевић: Ко га је убио?

Александар Васиљевић: Не знам имена тих људи, из Патриотске лиге народа који су држали барикаду.

Слободан Милошевић: Дакле, убили су га муслимански екстремисти који су држали барикаду?

Александар Васиљевић: Јесу. А њима је надређени тада био капетан Каравелић Вакид, и након тога је Каравелић ухапшен са још три официра из њиховог штаба, који се налазио тада у Живиницама.

Слободан Милошевић: Добро, и то смо онда разјаснили. Реците ми, молим вас, да ли је тачно да у ЈНА никада није доношена никаква одлука о формирању армије Републике Српске, или како су они говорили армије босанских Срба. Ни на једном нивоу унутар ЈНА нико није планирао оснивање армије Републике Српске, то је била ствар Републике Српске. Дакле, моје питање је – да ли је неко у ЈНА донео било какву одлуку о оснивању армије Републике Српске?

Александар Васиљевић: Мени није познато да је било ко из ЈНА радио на томе. Знам чак за један део разговора који је препричао генерал Аџић, по повратку из Скопља на сарајевском аеродрому са, ја мислим, Караџићем и Кољевићем, који су се интересовали за садржај разговора тј. договора у Скопљу претходног дана. Они су тада, према интерпретацији генерала Аџића, ликовали да ће добити своју државу, а да ће ЈНА постати њихова војска. О тој идеји генерал Благоје Аџић је говорио са једном врстом подсмеха. Дакле, није да није ЈНА учествовала у томе, него се из ове интерпретације види да је то сматрано чак и апсолутно немогућим.

Слободан Милошевић: Рекао бих апсурдним. Ви сте, генерале, говорили о неком састанку код мене у марту 1992. године. Ја лично немам тако добро памћење као ви, али колико се ја сећам, управо је Зоран Јанаћковић, кога сте поменули, тражио да вас ја примим, јер располажете некаквим информацијама које желите да ми изнесете. Је ли то тако било?

Александар Васиљевић: Не могу да кажем ко је предложио, ја сам само описао како сам код вас дошао. Зоран Јанаћковић ми је дословно рекао – шеф хоће да те види.

Слободан Милошевић: Добро.

Александар Васиљевић: Шта је томе претходило, ја не знам.

Слободан Милошевић: Томе је претходило да је он мени објаснио да ви имате неке информације које желите да ми саопштите.

Је ли тачно да вас ја нисам питао ништа када сте дошли код мене, већ сам рекао – ево, слушам вас, изволите, генерале, шта имате?

Александар Васиљевић: Прво, Зоран Јанаћковић у то време није био начелник ресора државне безбедности.

Слободан Милошевић: То и не тврдим. Био је у министарству иностраних послова.

Александар Васиљевић: Хтео сам да кажем да ја са њим тада нисам комуницирао, нити сам могао да му ставим до знања да имам неке информације, а описао сам како је разговор текао и стоји да сте ви тада рекли да немате шта да ме питате, ја сам исцрпно реферисао.

Слободан Милошевић: Слушао сам шта имате да ми кажете, је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Је ли тачно да сте ми онда говорили о утицају страног фактора и о одржавању будућих демонстрација, које су биле планиране за 9. март 1992. године? Је ли тачно да је између оних и иза оних првих демонстрација, као и ових других, стајао страни фактор, према информацијама које сте ви имали?

Александар Васиљевић: Не могу децидно да се сетим шта сам све реферисао, али је сигурно да сам говорио о активности страног фактора, и сигурно је да је највећи део излагања био управо посвећен нашим сазнањима из војне службе, о томе како ће протећи демонстрације.

Јер, познато вам је да смо генерал Благоје Аџић и ја у фебруару контактирали са Вуком Драшковићем, управо ради упозорења да се не изазива грађански рат, кроз рушилачке демонстрације на београдским улицама.

Слободан Милошевић: Добро, сада настрану шта сте ми тада ви дали као информације. Питам вас да ли вам је познато да је иза тих деветомартовских демонстрација стајао страни фактор и 1991. и 1992. године?

Александар Васиљевић: Знате како, сви ти људи, челни људи из опозиције имали су бројне контакте са разним страним представницима. Ја не могу сада да дам прецизну оцену и да кажем да је та и та служба њима наредила да организују демонстрације, али је евидентно да су они били у контакту са разним страним дипломатским и другим представницима.

Слободан Милошевић: Добро, да не идемо даље, пошто очигледно не желите даље да дискутујете о томе. Да ли сам ја од вас тражио било какве информације о генералском кадру, неке специфичне информације о војсци или било шта друго? Да ли сам тражио да ме о било чему ви даље информишете?

Александар Васиљевић: Не, нисте ништа конкретно тражили од овога што сте сада навели, само сте рекли да ја радим са неким информацијама у управи, да то знате, и да бисте волели да их видите.

Слободан Милошевић: Колико се ја сећам, а чини ми се да сте и ви рекли да претпостављате да ја добијам информације које излазе из ваше службе, на шта сам вам рекао да ја никакве информације ваше службе не добијам, и да вероватно негде постоји неки, да тако кажем, филтер који те информације зауставља. Је ли тако било или није?

Александар Васиљевић: Не, није тако. Децидно сте рекли ово што сам навео. Ја сам вам на то одговорио да сваки дан достављам информације МУП-у Србије, МУП-у Црне Горе и Савезном МУП-у, а ви сте рекли да нешто од тога добијате, али да нисте сигурни да ли некада нешто склоне од вас, и да бисте зато волели да вам ја достављам информације. Ја сам вам рекао да, на пример, ако не добијете информацију и 1. маја, тј. на државни празник, да онда значи да су склонили од вас, јер смо сваки дан радили, и сваки дан достављали информације.

Слободан Милошевић: Добро. А да ли сте било када ви лично присуствовали док сам ја звао било ког генерала на разговор? Да ли имате сазнања о томе да сам звао било ког генерала из Војске Југославије или ЈНА на разговор?

Александар Васиљевић: Не знам за то. Знам шта ми је рекао генерал Аџић када сам му се јавио и рекао да треба да идем код вас на разговор.

Слободан Милошевић: Па шта вам је рекао генерал Аџић?

Александар Васиљевић: Дословно ми је рекао – хвала ти као човеку што си ми то рекао, али ја знам да Слободан њих позива, и сигуран сам да си ти први, и да ћеш бити и последњи који ми је то рекао.

Слободан Милошевић: Значи, нико му до тада није рекао, али он претпоставља да ја неког позивам?

Александар Васиљевић: Не, рекао је да зна, а не да претпоставља.

Слободан Милошевић: Добро, хајде онда да рашчистимо ово са генералом Божидаром Стевановићем.

Александар Васиљевић: Тај део је био на приватној седници.

Слободан Милошевић: Добро, само не знам да ли онда да прескочим или не.

Ричард Меј: Пређимо на затворену седницу.

(затворена седница)

Слободан Милошевић: Генерале, да се вратимо на Косово, али не са становишта оних питања које смо на почетку разговарали, него са општег становишта. Да ли је тачно да смо на Косову имали тероризам, и то не само УЧК, већ и многих других терористичких организација, и да је 1999. године, дакле и у време када сте ви били реактивирани, војска на Косову била суочена са добро организованим терористичким јединицама, и не само са њима, већ и са агресијом НАТО пакта која се истовремено догађала?

Александар Васиљевић: Имао сам сазнања из контакта са неким лицима која су познавала стање на Косову, још од 1997. године, да је тамо објективно конституисана паравојска која је постављена готово на читавом простору Косова и Метохије, и да су то биле јаке и добро наоружане снаге. И знао сам да се на челним функцијама налазе, у тој паравојној организацији, неки официри који су раније били у ЈНА, и који су били осуђени због организоване непријатељске делатности. То ми је познато. И познато ми је да је било још наоружаних, мањих група, у време када сам ја реактивиран, и да је блокирање и уништавање тих група пре свега био задатак МУП-а Србије. У фази када сам ја дошао на Косово, тако је било. Знам и да сте у дискусији споменули портпарола Војске Југославије, на састанку 17. маја. Споменули сте да је неопрезно и непотребно давао изјаве за јавност, да су све групе, мање-више, на Косову уништене.

Слободан Милошевић: Што није било тачно?

Александар Васиљевић: Да. То није тачно. И друго, да то може имати штетне последице, јер би онда то могло да значи да би се сада војска могла повући, и НАТО би могао да уђе на Косово, јер нема тих група, према томе, зашта ће војска на Косову. Значи, само потврђујем широко ово што сте сада рекли.

Слободан Милошевић: Добро, с обзиром да сте до 1992. године били непрекидно у активној служби и да сте једно време били и на челу Управе безбедности, да ли вам је познато, према подацима које сте укупно имали о ситуацији на Косову, колико је грађана српске националности у те две деценије, узмимо само две, где сте ви били у најактивнијој војној служби, морало да напусти Косово због притисака који су на њих вршили албански екстремисти?

Александар Васиљевић: Ја немам прецизне бројчане, па чак ни оквирне податке о томе колико је Срба напустило Косово, али у том периоду од 1981. године, када смо стицајем околности морали да пратимо делатност екстремних снага на Косову, присутни су били бројни примери притисака

разних врста, силовања, туче Срба, притисака да се од њих откупи земља и да се иселе. Притисци су од једног дела екстремиста на Косову били евидентни, и због тога, у том периоду, није било једноставно чак ни да се добије дозвола за исељење са Косова, од органа власти. Срби који су хтели у великом таласу да напуштају Косово, морали су пре тога да добију одобрење месних власти, да имају, заиста, разлог због чега треба да се иселе, јер је то претило опасности да Косово постане етнички чисто. Ипак, прецизнре бројчане податке ја о томе немам.

Слободан Милошевић: А да ли је у то, све време о коме говорите, од 1980. до 1990. године, тј. од 1980 па до 1992. године, ако сте били у активној војној служби, да ли је било притисака Срба на Албанце, било које врсте, или је само био једносмеран притисак албанских екстремиста на Србе да се исељавају?

Александар Васиљевић: Па није могла мањина да врши такав притисак. Међутим, међу Србима је била и једна мања екстремна групација, ви је знате, знате који су то људи.

Слободан Милошевић: Који на пример, на кога мислите? Не знам.

Александар Васиљевић: Па од Кецмановића, Булатовића, и ових других из Косова Поља.

Слободан Милошевић: Па јесу ли убили некога они?

Александар Васиљевић: Дозволите само да кажем, није било питање да ли су убили, нисам ја то тврдио. Они су, у ствари, вршили подгрејавање на отпор, и стално истицање угрожених права, значи пренаглашавање свега тога. Не спорим да су проблеми постојали, али је и у српском естаблишменту постојао екстремни део који је имао јако радикалне, екстремне ставове.

Слободан Милошевић: Чекајте молим вас, у чему су екстремни ставови, на пример, Булатовића, ако смо малочас констатовали да су Срби били жртва притисака? Екстремни ставови су протест против таквих притисака, и при томе је тај протест искључиво вербални, а не никакво насиље. Је ли тако било или не?

Александар Васиљевић: Не.

Слободан Милошевић: Па јесу ли вршили неко насиље?

Александар Васиљевић: Они су у мањини били, насиље нису могли да примењују, али ви се сећате транспорта и возова који су били организовани са Косова, и долазака у Београд ради вршења притиска да се заштите. Значи, да се другачије дефинишу односи и положај Срба на Косову. Значи, вршена је манипулација Срба људима, и тражено је решење у Београду. И сада, ако би се враћали 12 година уназад, вероватно је да би Срби пожелели онакво стање какво је било 1990. године, а не какво је сада.

Слободан Милошевић: Па ви знате ко је растурио Југославију и ко је окупирао Косово?

Александар Васиљевић: Не знам на коју Југославију мислите. Има више Југославија.

Слободан Милошевић: Па и ону Социјалистичку Федеративну Републику Југославију, а и ...

Ричард Мej: Само тренутак. Сада прелазимо на општу расправу. Да ли имате других питања о активностима Срба на Косову? То је била тема.

Слободан Милошевић: Да повежем неке ствари. Да ли је тачно да је после Косова највећи број Срба пре избијања сукоба у бившој СФРЈ, управо услед различитих притисака, напуштао територију Босне и Херцеговине?

Александар Васиљевић: У Босни и Херцеговини?

Слободан Милошевић: И територију Хрватске. Да ли знате колико је пре избијања сукоба било српских избеглица из Хрватске у Србији на пример? Да ли сте имали о томе податке?

Александар Васиљевић: То су различити временски периоди, и ја знам за број припадника ЈНА који су са породицама напустили простор у Словенији и Хрватској. То је било негде око 18.500 људи, а негде око 5.000 породица, а стоји чињеница да, где год је долазило до кризне ситуације или до почетка рата, да је миграција становништва пратила ту појаву. И не само Срба, него су из Босне и Херцеговине бежали и муслимани и Хрвати који нису хтели да учествују у тим догађајима. Та миграција, да је тако назовем, је нарочито карактеристична од фебруара, марта 1992. године. Постављање првих барикада у Сарајеву после убиства Гардашевића на српској свадби.

Слободан Милошевић: Шта се десило, је ли то било прво убиство?

Александар Васиљевић: То се обично третира као прво убиство. Међутим, пре тога смо већ наводили да су убијани официри, млађи официри, подофицири ЈНА. Значи убијен је Чех Гојко код Лиснице, још у августу 1991. године, а затим је убијен заставник Михајловић у селу Сапна између Тузле и Зворника. Међутим, то се не рачуна као да су, овај, жртве, и говори се увек о Гардешевићу као првој жртви у Босни и Херцеговини.

Слободан Милошевић: Цивилној, цивилној.

Александар Васиљевић: Није никад наглашавано цивилној, него да је први Србин који је убијен Гардашевић, а заставник Михајловић је био исто Србин. Значи, та убиства су кренула од августа месеца на подручју западне Херцеговине, па онда преко другог случаја у Тузли, па је онда убијен поручник Албанац исто у околини Тузле код складишта Љубача између Тузле и Живинца. Дакле, било је војних лица која су пре тога била жртве, али убиство Гардашевића је изазвало блокирање Сарајева које су организовали из СДС-а, али и других странака, СДА и ХДЗ-а. Било је 19 барикада 1. марта, 12 барикада су држали Срби, четири су држали муслимани и три су држали Хрвати. И тада су МУП Босне и Херцеговине и ЈНА једном заједничком акцијом растурили те барикаде, и смирило се Сарајево тог 1. марта.

Слободан Милошевић: Добро, да ли се може ценити, генерале, да се управо у том једном низу година, да је дошло до експлозије муслиманског фундаментализма који је своју оштрицу усмерио пре свега према Србима?

Александар Васиљевић: Знате како, то су јако глобалне оцене. Ја више волим да баратам чињеницама. Ја могу да говорим о повампирењу националистичких страсти у свим националним срединама које, уместо да буду заустављене једном организованом политичком акцијом свих фактора који су могли то да учине, објективно се ишло на распиривање, увек са оптуживањем другог народа за нешто што се чини, а свој народ је, по тумачењу тих ли-

дера, жртва. И ви сте учествовали на оним састанцима тзв. путујућег циркуса и Председништва Југославије које се састајало са покушајем да се дође до мира али, нажалост, то је био узалудан покушај.

Слободан Милошевић: Да ли је вама познато да је управо то распиривање и конфронтирање једних с другима, то подстицање исламског фундаментализма, подстицање идеја из Другог светског рата био део замисли и...

Ричард Меј: Не, не можете. Уопште нисте слушали његов одговор. Одговор је био сасвим јасан. Рекао је да се не жели бавити стварима на такав начин. Према томе, покушати стављати сведоку речи у уста није прописан начин унакрсног испитивања. У сваком случају, сада идемо на паузу од 20 минута.

(пауза)

Ричард Меј: Изволите, господине Милошевићу.

Слободан Милошевић: Наставићу где сам стао, пошто смо рекли да ће генерал прочитати овај документ који носи назив „Тезе за излагање начелника Управе безбедности у Генерлштабу 5. августа 1991. године". Јесте ли успели да прочитате?

Александар Васиљевић: Јесам.

Слободан Милошевић: Само ми кратко одговорите да ли је то што је ту у тим тезама наведено, спорно или није.

Александар Васиљевић: Прво је спорно што то није реферисање у генералштабу како је речено, и горе што је написано у тексту, Штабу врховне команде. Ово је месечно реферисање у Оперативном центру генералштаба, и на то реферисање ретко када иде начелник Управе безбедности. Иде неко од начелника одељења у Управи безбедности, Првог или Другог одељења. Споран је, дакле, овај материјал који је неки од референата припремао за свог начелника који иде да реферише, и то је доста паушална припрема. Ја сам сигуран да ни тај начелник није ово излагао на овакав начин. Значи, има спорних делова. Има констатација које чак никако не би смеле ни да се кажу, као на пример на трећој страни, најава доласка мировних снага Европе у Југославију без оштрог протеста савезних органа, чак и савезног секретара за Народну одбрану, па у загради речено „У својим интервјуима савезни секретар за Народну одбрану више пута је истицао да ће сваки прелазак југословенске границе страних трупа, у било ком својству" итд. Значи, апсолутно је у супротности са односима у генералштабу и са ауторитетом који је имао генерал Кадијевић, да би било ко од старешина изнео овакву оцену, да критикује свог савезног секретара. Значи то је, ја не тврдим да ово није аутентичан материјал, не могу да кажем да је то монтирани материјал, али у сваком случају, то је виђење неког од референата шта његов начелник треба да реферише. Ту је, значи, део који је тачан, по моме, оцене које су тачне, то је на трећој страници ово што каже „стање у Хрватској".

Слободан Милошевић: То сам вам и цитирао.

Александар Васиљевић: Да, те оцене стоје. Не стоји апсолутно на четвртој страни оваква оцена да је неко могао то, било ко одговоран из управе рећи. Значи цитирам: „Овим начином врховништво Хрватске кали своје јури-

шнике, а истовремено наставља са увозом великих количина разноврсног квалитетног оружја којим се неће либити да туче све објекте ЈНА, укључујући и зграду ССНО". Ја немам други коментар, него да кажем да ми је ово смешна оваква констатација, јер прво тада нема улаза оружја у том периоду, канали су били пресечни углавном, а никако да имају оружје да из Загреба гађају Београд. Тачно је ово у следећем пасусу, да постоје хаубичка оруђа 122 и 152 милиметара, али је тачно и да су радили на набавци противоклопних и противавионских ракета. То су били стингери и друге ракете. Тачан је и следећи цео овај пасус, да не улазимо у детаље, да губимо, на петој страни, претпоследњи пасус, који говори о паравојном организовању на Косову и Метохији је завршен са: „да се у овој покрајини налази око 400.000 нераспоређених војних обвезника", и тако даље, и да израђују противтенковске препреке, ја се тог податка не сећам, да је такав податак постојао. Садржаји на шестој страни су тачни, и нарочито овај трећи део око стања у ЈНА мислим да одговара. Дакле, часни суде, ово је нека радна верзија неког од референата у Управи безбедности за реферисање у оперативном центру генералштаба, а не савезном секретару или Штабу врховне команде. И ја због тога, значи ја сам сигуран да на том реферисању нисам био, јер као начелник управе ретка је прилика била да идем у Оперативни центар генералштаба на реферисање, јер сам ја био потчињен савезном секретару.

Слободан Милошевић: Добро, ја мислим да је ово довољно, али није спорно, дакле, да ово шта сам вам цитирао о мучким нападима на јединице ЈНА од стране МУП и Збора народне гарде и тако даље, као појави која је дуже трајала, да то представља у смислу материјалне истине оно што и ви можете да потврдите, без обзира на то да ли је ово ваше лично излагање, или излагање неког од вама почињених официра.

Александар Васиљевић: Нисмо у терминологији војној ни у Управи безбедности употребљавали те изразе „мучки напади".

У то време ЈНА је била легитимна сила СФРЈ, и сваки напад на њу је у ствари мучки, нема потребе да се то наглашава, то је један придев који није био уобичајен у терминологији у управи. Значи, ради се о нападима на ЈНА, и довољно је то рећи. Да ли су мучки, не знам.

Слободан Милошевић: Сами сте рекли сваки напад је мучки кад је реч о...

Александар Васиљевић: Јесте, кад се ради о легитимној сили.

Слободан Милошевић: Добро, да се вратимо тамо где смо стали. Говорили смо о тој активности у Босни, на Косову, ради разбијања Југославије, тероризму, о 1999. години и постојању терористичких организација, сукобима са војском, полицијом и тако даље. Да ли је тачно, дакле, по вашој оцени и ономе што се догађало и подацима којима сте располагали, да су у ствари напади НАТО-а на Косову били отворена подршка албанским терористима у борби против Југославије и против легалних власти Републике Србије?

Александар Васиљевић: Опет се ради о тим крупним глобалним оценама, да ли су били подршка. Сигурно је да су те снаге искористиле то као своју подршку, али да ли је то била цела агресија, да је срачуната да њима помогне или да се прекину сукоби на Косову, значи ја не могу да дајем...

Слободан Милошевић: Добро, да ли је пре НАТО агресије било некаквог великог бежања са Косова или померања становништва?

Александар Васиљевић: Не знам за то, претпостављам да није, али не знам.

Слободан Милошевић: Да ли је тачно да су у појединим медијима и поједини наводни носиоци јавне речи у Југославији у току рата и после њега писали о монструозним злочинима које је наводно Војска Југославије починила на Косову и да је у ствари управо ваша служба проверавала тачност и меру у којој се то дешавало? Да ли се ради о истинитим писањима или конструисању у тим чланцима?

Александар Васиљевић: Ја могу да говорим само о једном случају новинара из Краљева, који је дао страним медијима један чланак у којем су наведени стравични злочини које су наводно починили припадници Војске Југославије, као на пример један случај пуцања из противавионског митраљеза у главу детета које је удаљено неколико метара. Испитивани су сви ти наводи, и он није могао у току тог испитивања да наведе ниједан конкретан податак који би указивао да се нешто тако и догађало. Изговарао је да је то чуо у разним кафанама од бивших резервиста који су препричавали те догађаје, али и нашим проверама на терену и свему ономе што смо познавали ништа од тога није могло да потврди писање тог новинара, и он је осуђен у војном суду у Нишу за, ја мислим, дело ширења лажних гласина. Знам за тај случај који смо проверавали, и из тог случаја није било ништа тачно, а он се правдао наседањем на некакве приче, а није могао чак да наведе лица од којих је то чуо.

Слободан Милошевић: Добро, реците ми, генерале, да ли вас је пре него што сте давали изјаву истражитељима неколико пута, на ваш кућни број позивала Наташа Кандић из тзв. Фонда за хуманитано право.

Александар Васиљевић: Није неколико пута. Ја мислим да је једанпут или највише два пута. Учествовао сам са њом у интервјуу на телевизији „Студио Б" поводом обележавања годишњице страдања у Сребреници, и онда је она иза тога настојала да дође до сазнања шта се догађало на Косову, и иначе која ја сазнања имам. Ја сам одбио и реко сам да за то што знам постоје органи којима ћу то и рећи. Мислио сам управо на овај суд овде, и одбио сам разговор с њом, и није било нити досађивања, нити накнадних позивања.

Слободан Милошевић: Добро. Је ли то особа која је у југословенску и светску јавност пласирала иницијално ону информацију о некаквој акцији „Потковица", која је наводно имала за циљ систематско протеривање Албанаца са Косова?

Александар Васиљевић: Не знам, нисам упознат са тиме.

Слободан Милошевић: А јесте чули за пласирање те приче о операцији „Потковица" којом је требало да се истерају Албанци са Косова?

Александар Васиљевић: Упитан сам и у испитивању да ли знам за тај израз. Ја сам рекао да не знам, и заиста не знам.

Слободан Милошевић: Добро. Да ли вам је уопште познато било шта што би указивало на постојање неког плана, на било ком нивоу у ланцу командовања, да се истерају Албанци са Косова?

Александар Васиљевић: Ја из активности, док сам био у генералштабу, не знам да такав план постоји, али стоји чињеница да је велики број напустио тај простор, и ја мислим да сам у првом делу сведочења износио шта сам видео, како изгледа тај простор Косова кад сам дошао доле, да је углавном изузев већих урбаних средина све друго било пусто. Под којим су околностима изашли, ја не знам. Претпостављам да је један део ишао и бежећи од рата, али на основу примера које сам износио за нека места, очигледно да је било и последица поступања појединих група на том подручју.

Слободан Милошевић: Да ли знате да наведете име иједне јединице или једног командира или команданта у војсци који је у том смислу поступао, или у том правцу изнео било какво наређење да се истерају Албанци?

Александар Васиљевић: Ја за тако нешто не знам, а када би знао, сигурно би био суђен.

Слободан Милошевић: Дакле, био би суђен?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Ви сте за време агресије НАТО-а 1999. године били на једном од највиших месту у војној безбедности. Да ли је моја претпоставка тачна да ви нисте добијали свакодневне извештаје из сваке армије, с обзиром на чињеницу да су комуникације биле често у прекиду, и да је било застоја у информисању?

Александар Васиљевић: Тачно је да нисмо из сваке потчињене групације од органа безбедности добијали сваки дан извештај.

Слободан Милошевић: То вас и питам.

Александар Васиљевић: Али извештај смо добијали сваки дан, али не од сваке групације.

Слободан Милошевић: Да ли је онда било могуће да чак ни начелник Штаба врховне команде нема прилив свих информација о свему што се догодило на Косову у току дана, с обзиром на то да је Косово било најугроженије у нападима НАТО-а?

Александар Васиљевић: Начелник генералштаба није могао да има податке о свему што се догађало на Косову, јер је његов ниво такав да и не мора да зна за све детаље, али он је сваки дан добијао дневни оперативни извештај, јер су електронским везама потчињене команде достављале оперативном центру генералштаба своје дневне оперативне извештаје. То су кратки и сумарни подаци о стању на ратишту, и сваки дан је имао дневни извештај оперативног центра. Само је питање обима и садржаја шта тај извештај обухвата.

Слободан Милошевић: Добро, врло добро. Ви сте говорили овде о заједничкој команди на Косову у току 1999. године. Је ли тачно да су ти састанци били искључиво координација рада надлежних државних органа на тој територији, а не нека у смислу командовања инсититуција, која на било какав начин угрожава редовни ланац командовања у војсци и министарству унутрашњих послова?

Александар Васиљевић: Прво, ја сам био само на једном таквом састанку који је релативно кратко трајао, и описао сам како је протекао. Износио сам такође и мишљење начелника генералштаба, ко се више информише,

кога више информише његов потчињени, да ли заједничку команду или њега. Да то сада не понављам, ја мислим да је то било на приватној седници.

Слободан Милошевић: Добро, молим вас, хајде да се око овога разумемо.

Ово није за затворену седницу. Косово је било тада и тешко бомбардовано, као што знате. Четрдест посто укупног бомбардовања је било концентрисано само на територији Косова, која је само 10 посто територије Србије. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Не знам за тај проценат.

Слободан Милошевић: Да ли је спорно да су проблеми који су постојали на Косову имали и свој, наравно, и војни аспект, и безбедносни аспект, и политички аспект, и унутрашње-политички и међународно-политички, и економски аспект, и социјални аспект, и велике проблеме од снабдевања до здравства, и низ других ствари? Значи, један комплексан и сложен проблем који се не може свести само на питање јединица, ратних дејстава, већ уопште живота грађана који су становници Косова и Метохије, у једној ситуацији свакодневног рата и даноноћног бомбардовања, и дејствовања терористичких групација. Је ли то тако?

Александар Васиљевић: Сваки рат намеће бројне проблеме на територији, не само на Косову, него и ратови који су вођени на другим просторима. Значи у основи је тачно да се јавља маса проблема.

Слободан Милошевић: Добро. Шта има логичније, него да због тога што су велики проблеми сконцентрисани на Косову, да тамо на лицу места буде деташиран неко из Савезне владе, то је потпредседник Савезне владе Никола Шаиновић, неко из пепубличке владе, то је Зоран Анђелковић, члан републичке владе и истовремено председник привременог извршног већа, и да они у комуникацији са свим факторима политичким, војним, полицијским и другим, се обавештавају о целини ствари, и заједно са другима учествују у координацији тих активности које треба да олакшају живот грађанима с једне стране, а с друге стране да омогуће ефикасну одбрану и од агресора и од терориста. Је ли тако или није?

Александар Васиљевић: Ја мислим да није. Због тога, када би био проблем само тог информисања ових државних структура о стању на територији из угла војно-политичке ситуације, то би могло да се врши путем писаних информација. И друго, што тај састанак на којем сам ја био није имао карактер да се расправља о стању на територији са овог аспекта о којем ви говорите. На том састанку је извршено информисање о војним активностима које су биле, о активностима МУП-а у претходном дану, и договорене борбене активности за сутрашњи дан. Дакле, ту се ради практично о ономе што то чини једну команду, и није спорно да треба неко да изврши координацију између дејстава снага војске Југославије и снага МУП-а, јер ми смо у ранијем периоду по концепцији општенародне одбране имали тзв. комитете за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту, који су имали сличан хетерогени састав и државне органе који су координирали тим активностима. Међутим, овде се ипак ради о једном измештеном месту командовања, јер је све ово могло да се разрешава и на нивоу генералштаба.

Слободан Милошевић: Па зар није разрешавано на нивоу генералштаба оно што је у ланцу командовања војске, или у ланцу командовања полиције у МУП-у? Да ли ви тврдите да је на неки начин био пресечен јединствен ланац командовања, и једно старешинство у Војсци Југославије, тиме што су се вршиле те координационе активности на Косову?

Александар Васиљевић: Ја бих рекао да је исправније рећи да се командант Треће армије у ствари налазио у једном сендвичу, у командном смислу, између генералштаба којем је потчињен и заједничке команде на којој реферише. И због тога, из ових докумената која су ми овде показивана, он даје савете на бази става заједничке команде. Даје савете свом претпостављеном да треба да измене своју наредбу којом је регулисан начин употребе, да би се применила она одлука која је донета на заједничкој команди. Значи, то је једна неприродна ствар у ланцу командовања која постоји.

Слободан Милошевић: А зашто је неприродно да неко ко је на нижем нивоу командовања, врло високом, али на нижем, али ближе проблемима, сугерира вишој команди и тражи одобрење да нешто уради другачије, зато што то сматра примеренијим самој ситуацији на терену? Зар то није уобичајено да подређени може имати иницијативу, али увек извршава наредбу више команде?

Александар Васиљевић: По војним прописима, млађи је чак дужан да пре него што се донесе решење и нека одлука, да сугерише претпостављеној команди или претпостављеном старешини своје мишљење о нечему.

Слободан Милошевић: Па шта друго ради?

Александар Васиљевић: Али када то наређење једном дође, а то је наређење које је било дошло из генералштаба, онда по њему више нема предлагања нити дискутовања.

Слободан Милошевић: А шта ако се промене околности, па сматра да нешто треба променити, па сугерира опет, не каже – нећу да извршим – него сугерирам вам да прилагодите то и то, јер су се околности промениле? Шта ако се то деси?

Александар Васиљевић: Проблем је што је те околности променила заједничка команда.

Слободан Милошевић: Ваљда није заједничка команда променила околности, него су околности и материјално стање на терену могли да се промене. О чему се ради у ствари? Шта је то што је предложио Павковић начелнику Штаба врховне команде што није било у складу са наређењем? Прецизирајте то.

Александар Васиљевић: Морао бих да се вратим на тај документ да га анализирамо. Али нема ни тог почетног документа на који генерал Павковић стављa сугестију да због става заједничке команде треба кориговати ранију одлуку.

Слободан Милошевић: О чему онда говоримо?

Александар Васиљевић: Значи, говоримо око тога да је у ствари командант Треће армије био између две команде. И кад о томе расправљамо, онда може да се постави питање – зашто на састанку те заједничке команде он није

интервенисао због неспровођења наредбе о препотчињавању снаге МУП-а на Косову, јер је то место где је требало да се разреши препотчињавање?

Слободан Милошевић: А зашто би интервенисао ако је претпочињавање извршено? Да ли смо ми, генерале, само да се разјанимо, прецизирали о чему се ради? Наредба је била да се јединице МУП-а у зони борбених дејстава, док трају борбена дејства, препотчињавају командама војске, јер не сме да дође до..., и то је уобичајена пракса. Значи, док трају борбена дејства у зони одговорности одређене војне јединице, јединице МУП-а које се налазе на тој територији препотчињавају се команди те војне јединице, без обзира да ли се ради о бригади, корпусу или било коме другом, док трају борбена дејства. Оне се не препотчињавају као МУП, не препотчињавају се у издавању личних карата, пасоша, криминалистичкој оној редовној активности, саобраћајној и тако даље, већ јединице које се налазе у зони борбених дејстава војне команде, која одговара за та борбена дејства, се препотчињавају томе. И то је све. Је ли тако или није, генерале? Хоћете да кажете да нису јединице МУП-а на Косову у зони борбених дејстава, на пример бригаде или корпуси, биле препотчињене војној команди?

Александар Васиљевић: Да. То стоји у интервенцији генерала Павковића. Мени се чини да је то негде из краја маја 1999. године, где управо описује то стање начелнику генералштаба, и њему се жали да не може, да претпочињавање није извршено због тога што из МУП-а Србије такво наређење потчињеним саставима није ни дошло. И због тога је онда генерал Ојданић код вас интервенисао и пожалио се на то стање, и по ономе што је мени рекао да сте му ви одговорили да та наредба и није издата ради проблема МУП-а и војске на Косову, него да је више дато ради проблема са МУП-ом у Црној Гори.

Слободан Милошевић: То значи да ви тврдите да МУП и војска нису адекватно сарађивали у складу са мојом наредбом, односно врховне команде, да се састави МУП-а препотчињавају за време борбених дејстава, у зони борбених дејстава командама Војске Југославије?

Александар Васиљевић: Ја сам јасно рекао шта стоји у интервенцији генерала Павковића према генералу Ојданићу.

Слободан Милошевић: То ћемо расправити, ту је генерал Ојданић, он је бар доступан. Није ми познато да је он имао такав проблем. Напротив, схватио сам да сасвим добро сарађују доле на терену, а он лично није имао тај проблем.

Александар Васиљевић: Па није била та сарадња добра, и сами сте рекли да се морамо састати 17. маја да решимо проблеме сарадње.

Слободан Милошевић: Пошто сте изнели да једни на друге пребацујете проблеме, ја сам вам рекао да морате да разрешите, и да је таква врста рада равна саботажи, и да ви сви морате да радите за државу, и да је то ваша дужност, а не да се међусобно сукобљавате.

Слободан Милошевић: Молим лепо, мислим да је то нешто што је неспорно.

Александар Васиљевић: Тачно сте рекли тај део.

Александар Васиљевић: То је тачно.

Слободан Милошевић: Молим вас да вас питам даље.

Александар Васиљевић: Дозволите да одговорим. До 9. јула се није могао уприличити састанак који сте ви наредили да одржимо са Службом државне безбедности. Дакле, од 17. маја до 19. јула начелник ресора државне безбедности био је недоступан начелнику Управе безбедности Војске Југославије, и тек на интервенцију генерала Ојданића је дошло до тог састанка 9. јула. Дакле, проблеми су постојали.

Слободан Милошевић: А јесам ли ја вама наредио тада на том састанку да, ако буде проблема, да ја лично будем извештен?

Александар Васиљевић: Ја не знам да ли вас је неко извештавао.

Слободан Милошевић: А на интервенцију генерала Ојданића је одржан састанак?

Александар Васиљевић: Да, 9. јула.

Слободан Милошевић: Кад је интервенисао, онда је састанак одржан. Није морало да дође до мене да би састанак био одржан.

Александар Васиљевић: Значи морао је интервенисати начелник генералштаба, а то није његов ниво, наченлик ресора државне безбедности у Србији.

Слободан Милошевић: Слажем се, слажем се, али је састанак на његову интервенцију одржан. Молим вас да ми одговорите да ли је могао генерал Павковић, као командант Треће армије, без обзира што ви нећете да уважите да је ово нека врста координације, да ли је могао да поступи било како мимо наређења Штаба врховне команде? Да ли је могао да донесе било какву одлуку, хајде претпоставимо да он ето седи на тој координацији који ви зовете „заједничка команда", да донесе било какву одлуку мимо овлашћења и мимо оквира наређења које има од Штаба врховне команде? И да ли је донео било какву одлуку мимо оквира директиве Штаба врховне команде, под утицајем ето те заједничке команде и тог Шаиновића, за кога кажете да је он издавао наређења?

Александар Васиљевић: Не знам за то. Ја нисам у томе учествовао, тако да не могу да одговорим на то питање.

Слободан Милошевић: Дакле, не знате да ли је донео било какву одлуку која би одударала од непрекинуте линије командовања од врховне команде до доле?

Александар Васиљевић: Не знам, нисам пратио рад команде.

Слободан Милошевић: Па добро, је ли вам познато да је Шаиновић био потпредседник Савезне владе, и да је задужен био од стране Савезне владе да присуствује стално на Косову? Да ли је логично да се потпредседник Савезне владе састаје са командантом Треће армије, са командантом приштинског корпуса, са командантом полиције на Косову, са председником привременог извршног већа, са другим политичким личностима ту? Да ли вам је то логично и нормално?

Александар Васиљевић: Логично је.

Слободан Милошевић: Да ли вам је познато да је привремено извршно веће Косова и Метохије било састављено од Срба, Албанаца, Рома, Турака, муслимана, Египћана, дакле од свих националности? Чак су Срби били у мањини у том извршном већу, да су решавали сва питања од социјалних, питања

снабдевања, питања избеглица, снабдевања електричном енергијом, здравствених проблема...?

Ричард Меј: Сада се удаљавате од теме, и немогуће је да сведок одговори на овакво опширно питање. Прво питање тицало се привременог извршног већа и његовог састава. Да ли знате ко је био у саставу тог тела?

Александар Васиљевић: Ја конкретно не знам за тај састав, али ми је познато да је оно било међунационално.

Слободан Милошевић: Добро, ви сте рекли да је Шаиновић имао нека овлашћења. Ево ви сте били на том састанку. Да ли је он имао нешто на том састанку да одобри, да нареди, да било шта уради? Сами сте рекли да је ту била једна неформална атмосфера, и да је свако излагао из свог домена шта има, и да су заједно настојали да виде о чему се ради и шта је најпаметније да се уради, свако у оквиру својих овлашћења. Павковић у оквиру овлашћења које има наредбом од врховне команде, Лукић у оквиру овлашћења које је имао од министра унутрашњих послова, Шаиновић у оквиру онога што је имао од Савезне владе, Анђелковић у оквиру онога што је има као председник привременог извршног већа и члан републичке владе, свако у оквиру својих овлашћења. Је ли то било вама јасно или не? Сами сте рекли, био је неформалан састанак, није Шаиновић издавао никакве наредбе, и да ли је Шаиновић уопште могао нешто да нареди Павковићу?

Александар Васиљевић: Значи много опет има питања. Прво, рекао сам, и чињеница је да је господин Шаиновић био цењен или по функцији коју има као потпредседник Савезне владе, или као човек који је од вас послат на Косово, да је имао неспоран ауторитет најстаријег на том састанку.

Слободан Милошевић: Зар није он био најстарији?

Александар Васиљевић: Ја говорим.

Слободан Милошевић: Потпредседник Савезне владе је свакако по функцији најстарији ту.

Александар Васиљевић: Дозволите, значи то је прва ствар. Друга, сложио се са тиме, на крају његова реч је била задња. Када је верификовао да се употребе снаге МУП-а у следећем дану око заосталих терористичких група у рејону Дренице. Значи он је кратко то дао, нико није стајао мирно да то прими као наређење, али је његова била задња. И следеће, сада сте сами већ рекли да МУП на Косову није био потчињен војсци Југославије, команданту Треће армије, јер сте рекли да МУП ваљда прима наређења од, снаге МУП-а на Косову примају наређења од републичког МУП-а из Београда, као што командант Треће армије прима наређење од Генералштаба из Београда.

Слободан Милошевић: Генерале, дајте да будемо коректни. Да ли правите разлику између тога шта је нормални ланац који је успостављен законом, и чињенице да исто тако у складу са законом постоји наредба врховне команде са мојим одобрењем, односно на мој захтев у којој каже: „Јединице МУП-а у зони одговорности борбених дејстава, јединице Војске Југославије за време трајања борбених дејстава су претпочињене командама Војске Југославије", и да је то једна најразумнија могућа мера да не би дошло до међусобних, чак ако хоћете да неко, један другог убије због тога што нема координације, због тога што нема јединствене команде, због тога што се нема једин-

ствена позиција на терену, због тога што нема тачне поделе задатка шта ко ради?

Ричард Меј: Не, ово није питање. Ви то што сте сада рекли морате изрећи у форми питања, како би сведок на то могао одговорити, а не да му држите говор.

Александар Васиљевић: Схватио сам шта сам упитан. Значи, није спорна оправданост те наредбе коју сте ви дали, спорно је то што та наредба линијом МУП-а није спуштена на њихове потчињене органе на Косову.

Слободан Милошевић: Па зар није доказ управо тај састанак, где се они договарају међусобно шта ће ко да ради, шта ће војска, шта ће МУП, и шта управо они ту координирају?

Александар Васиљевић: У командовању нема координирања, него се предлажу мере, а онда најстарији војни командант даје наређења.

Слободан Милошевић: Па зар није Павковић ту најстарији војни командант и зар нема командант у зони борбених дејстава којима су претпочињене те јединице МУП-а тамо док трају борбена дејства?

Александар Васиљевић: Па ја сам вам већ рекао да се управо тај генерал Павковић жалио начелнику генералштаба, и то писмено, да му МУП није потчињен.

Слободан Милошевић: Добро, мислим, имамо овде ко може то да објасни, а бојим се да ће да ми отићи време у надмудривању око једне ствари која је толико логична и јасна. Знате, у праву има, каже „lex specialis derogat legi generali", генерално постоје ти ланци тако, а била је моја посебна наредба да су они предпотчињени. Значи у зони борбених дејстава, док трају борбена дејства, они су претпочињени, а за своје основне функције свакако да нису, јер имају много других функција.

Ричард Меј: С правом сте рекли да нећете улазити у дебату са сведоком. Мислим да се заправо ради о свађи. Молим вас да пређете на неку следећу тему.

Слободан Милошевић: Хоћете да кажете сам ја преко Шаиновића желео да контролишем војску и МУП? Ако сам ја контролисао војску и МУП, како каже ова друга страна, шта ће ми Шаиновић да их и преко њега контролишем?

Александар Васиљевић: Нисам...

Ричард Меј: Можете ли одговорити на то питање, генерале Васиљевићу? Можда је то нешто о чему ћемо ми морати на крају суђења одлучити. Ако ви можете нешто додати, молим вас да то учините.

Александар Васиљевић: Нисам тврдио да сте ви преко Шаиновића командовали директно Трећом армијом. То ја нисам тврдио у облику како ви кажете. А ја сам рекао да сте практично имали снагу и моћ, и да је Шаиновић имао свој ауторитет управо захваљујући вашој функцији коју сте обављали, да је доле деловао као човек по чијим се ставовима на крају и поступало, и да је тиме командант Треће армије некада био довођен у ситуацију да мора да предлаже генералштабу да промени одлуке које је пре тога донео. И опет ћемо се вратити да губимо време...

Слободан Милошевић: Боље да не губимо време, и да пређемо на следећу тему, јер мислим да је ово потпуно јасно. Молим вас, помињали сте раније убачену групу француске обавештајне службе Југослава Петрушића званог Доминик и неког Орашанина, је ли тако?

Александар Васиљевић: Овде у току сведочења нисам. У току испитивања јесам.

Слободан Милошевић: Па ја сам видео у току испитивања, и назвали сте то Десети диверзантски одред и „Паук" и тако даље. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Не, нисам то назвао, и појаснио сам да то није Десети диверзантски одред, него да су неки појединци из Десетог диверзантског одреда били у саставу те групе. То је прва ствар, а Десети диверзантски одред, колико је мени познато, био је одред из Војске Републике Српске.

Слободан Милошевић: А добро, ово вас и питам зато, генерале. Да ли је спорно да је та група била под контролом француске службе?

Александар Васиљевић: То се покушавало доказивати касније и кроз аферу која је испала под називом „Паук", око које сте и ви били информисани. Чињеница је да је Југослав Петрушић био припадник француске обавештајне службе, француске обавештајне службе ДСТ-а.

Слободан Милошевић: Дакле, то није спорно?

Александар Васиљевић: Није спорно, али је спорно износити закључак да је он по задатку те службе формирао групу и отишао на Косово. Он је са Орашанином био притворен месец дана у војном притвору. Тврдње су биле да је управо француска служба послала ту групу у Југославију. Те податке вам је 6. маја дао ресор државне безбедности Србије. Они у току наше истраге никада нису потврђени, а уз сагласност са ресором државне безбедности донета је одлука да се та лица протерају из Југославије, они који нису држављани СРЈ. А онда неколико дана иза тога, поново их хапси и служба државне безбедности, и иде са овим квалификацијама, и да су чак припремали атентат на вас.

Слободан Милошевић: Па је ли то било тачно или није?

Александар Васиљевић: По ономе што ми знамо није било тачно, нити је у судском поступку касније то потврђено.

Слободан Милошевић: А добро, зар нису они били у затвору и пуштени тек накнадно, од ових нових власти? Је ли то тако или није?

Александар Васиљевић: Не, није. Они су били у војном притвору 30 дана. Материјал је након претходне истраге дат војном тужилаштву, и оно је извело мишљење да ту нема елемената кривичне одговорности.

О томе је обавештен ресор државне безбедности. Они су се сложили исто са тим оценама, да бисмо неколико дана касније ми из новина сазнали да су ухапшени, да су припремали атентат на вас, да је то била група коју је послала француска служба, и тиме се вероватно хтео створити утисак и код вас и у јавности, да војна служба није била способна да тај случај доведе до краја, него ето, вас је спасла служба државне безбедности.

Слободан Милошевић: Значи хтели су код мене да створе лажни утисак, код јавности да створе лажни утисак, а то није било ништа тачно, је ли тако?

Александар Васиљевић: Нека се дозволи да је ово мој утисак, који ја износим, који су утисак код вас хтели да створе, а тврдим да од тога ништа није било тачно, изузев да је Југослав Петрушић био припадник француске службе, и да је добио одсуство да би се укључио у дејства на Косову.

Слободан Милошевић: Значи француска служба даје овако великодушно одсуство свом пуковнику да иде да се укључи у дејства на Косову?

Александар Васиљевић: Он, колико знамо, није био пуковник.

Слободан Милошевић: Тако су га звали, колико се ја сећам.

Александар Васиљевић: Да, звали су се многи различитим називом, а ја не знам за то.

Слободан Милошевић: А добро, да ли је то та иста група која је учествовала у оном злочину око Сребренице?

Александар Васиљевић: Ја то не знам.

Слободан Милошевић: Немате никаква сазнања о томе?

Александар Васиљевић: Никаква.

Слободан Милошевић: Добро. Онда то нећу да вас питам даље. А добро, кад говорите о одласку Албанаца са Косова, да ли је тачно да су бројне и велике албанске породице напуштале Косово заједно и са оним својим члановима који су били припадници УЧК, кад су се ови повлачили и бежали са Косова?

Александар Васиљевић: Било је таквих случајева. Није било правило, али је било таквих случајева.

Слободан Милошевић: А да ли је тачно да је велики број припадника ОВК налазио начин да побегне управо тако што би се умешао у цивилно становништво које је организовано, од њихове стране, ишло да пређе границу?

Александар Васиљевић: Не могу да говорим сада о овом другом делу када говорите да је то било организовано да изађу, јер ја сам говорио и о неким случајевима где је то чињено под притиском, али сасвим је могуће да су покушавали да се извуку заједно са цивилима који су се повлачили.

Слободан Милошевић: А да ли се сећате да је била наредба да се чак ни на врло уочљиво видљиве припаднике УЧК не сме отварати ватра, ако постоји опасност да буду повређени цивили? Да ли се сећате тога?

Александар Васиљевић: Сећам се.

Слободан Милошевић: А добро, једно опште питање, по вашем мишљењу, по вашој оцени, јер сте ви били претпостављени старешина – да ли су официри безбедности Војске Југославије на Косову у време НАТО агресије, радили свој посао у складу са прописима? Да ли су настојали да сваки почињен злочин истраже и учине да се открију њихови починиоци?

Александар Васиљевић: Из реферисања које сам ја примио на Косову, од можда чак и двадесетак органа безбедности, дошли смо до закључка да су органи безбедности професионално обављали своје задатке, с тим да истраживање околности злочина није посао органа безбедности. Тим послом су се бавили након пријављивања случајева истражни органи и војна тужилаштва, а ако би их ови органи задуживали да неке радње ураде по њиховом овлашћењу, онда су те радње и чинили.

Слободан Милошевић: У сваком случају, колико сам схватио ваш одговор, мада је мало био шири, ваша је оцена да су органи безбедности Војске Југославије на Косову 1999. године савесно обављали своју дужност.

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Ви сте овде навели да је након мог избора за председника СРЈ Служба државне безбедности неким актом потчињена директно мени, и то Служба државне безбедности Србије.

Александар Васиљевић: Ја, ако ћемо о томе расправљати, молим затворену седницу.

Слободан Милошевић: Ја се бојим да ћемо да изгубимо много времена, јер само вас питам јесте ли ви икад видели тај акт, и како уопште мислите да може бити могуће да један орган Републике Србије...

Ричард Меј: Сада ћемо да пређемо на затворену седницу.

(затворена седница)

Слободан Милошевић: Имам још само мало времена на овој седници, ја се надам да ћете ми сутра дати још времена. Желим само да вам прочитам и да тражим ваш коментар, пошто сте ви сведочили о томе да у Ракићима није био центар, а људи то гледају. Ево прочитаћу вам ово што сам добио. Не сугеришем вам ништа, само тражим ваш коментар.

Александар Васиљевић: Па могу ли одмах да вам дам напомену, док не прочитате?

Слободан Милошевић: Кажите.

Александар Васиљевић: Ви сте тврдили да је у Ракићима затвор из којег су пуштани припадници Збора народне гарде. Ја сам управо рекао да је центар за обуку био у Ракићима.

Слободан Милошевић: Ево сад ћу вам прочитати ово, молим вас. „Војник ЈНА Утрзан Марко, рођен 1971. године, од оца Радована и мајке Вере, из Кикинде. Заробљен је од припадника Збора народне гарде, септембра 1991. године, у војном објекту Пречац, код Загреба, заједно са још 20 његових другова, других војника ЈНА. Командант његове јединице је био извесни капетан Радуловић. Припадници Збора народне гарде одвели су их у Ракиће, у ранији центар за општенародну одбрану, где су их најпре селектовали по националној припадности, тако што су издвојили и пустили на слободу Хрвате, Словенце, Албанце и муслимане, док су Србе и Црногорце затворили и изложили мучењу. Након вишедневног физичког мучења, Утрзан...", дакле тај војник Марко Утрзан. „Утрзана су припадници Збора народне гарде убили ватреним оружјем, пуцајући му у главу. Његов леш у затвореном лименом ковчегу испоручен је породици 5. октобра од стране ЈНА, кад је и сахрањен. На захтев породице, суд је дозволио ексхумацију, обдукцију, где су учествовали патолози са ВМА и војно-истражни органи. Након..."

Ричард Меј: Само тренутак. Већ смо прешли време које нам стоји на располагању. Само тренутак. Да ли знате нешто о конкретном инциденту, генерале?

Слободан Милошевић: Молим вас само да завршим ово. „Након..."

Ричард Меј: Не, не. Другачије ћемо то да урадимо. Генерале, да ли знате нешто о инциденту или не? Реците нам то.

Александар Васиљевић: Не знам о овом конкретном инциденту, али на основу онога шта се догађало у то време са припадницима ЈНА у Хрватској, ценим да је веродостојно.

Слободан Милошевић: Молим вас само да имате у виду, горе наведене податке саопштила је госпођа Лончаревић Нана из Београда. Њена се адреса и број личне карте дају, иначе рођена сестра мајке Утрзан Марка, уз сагла-

сност његових родитеља, након што је на телевизији пратећи хашки процес чула да Васиљевић оспорава постојање затвора у Ракићима. Дакле, они...

Ричард Меј: Не, овим се нећемо даље бавити. Време је истекло. На то се можете вратити сутра ујутру. Господине Милошевићу, размотрили смо ваш захтев да вам се додели више времена. Даћемо вам, уколико желите, сутра прву јутарњу седницу до прве паузе, како бисте завршили своје унакрсно испитивање.

Слободан Милошевић: Добро, господине Меј.

Ричард Меј: Генерале Васиљевићу, молим вас да се сутра у 9.00 часова вратите овамо, како би се завршило ваше сведочење. Сада можете да идете. Ми имамо још неколико административних питања која требамо да решимо. Док сведок одлази из суднице, желим да поменем две ствари које желим да изнесем на дневни ред. То су чисто административне ствари у вези са сведоцима по правилу 92бис. Погледао сам изјаве првог дела сведока, међутим, закључио сам да, барем у мојој фасцикли, недостају додаци који иду уз изјаве сведока Б-1732. Уз ту изјаву требало би да иде више додатака, а ја имам само додатак број 1, само тај. Међу тим додацима је и белешка о састанку са господином Милошевићем. Према томе, молим да се то достави. Затим, додатак изјави, постоји додатак изјаве сведока Ц-1150, додатак носи број РМЦМ01. Можда и то може да се пронађе.

Џефри Најс: Да, свакако, то ћемо да пронађемо. Извињавам се због проблема. Имате ли још нешто, или можемо на тренутак да пређемо на приватну седницу?

Ричард Меј: Да.

XV.
Уторак, 18. фебруар 2003. године

Председавајући судија Ричард Меј: Изволите, господине Милошевићу.

Слободан Милошевић: Генерале, говорили сте о војној линији у оквиру Министарства унутрашњих послова Србије, и рекли сте да је, уколико сам добро разумео, Радмило Богдановић био шеф те војне линије.

Сведок Александар Васиљевић: Ово је за приватну седницу.

Преводилац: Молим сведока да понови одговор.

Ричард Меј: Генерале, замолили су вас преводиоци да поновите одговор који сте већ дали.

Александар Васиљевић: О војној линији сам говорио на затвореној седници.

Ричард Меј: Да. У реду. Прелазимо на затворену седницу.

(затворена седница)

Слободан Милошевић: С обзиром на вашу функцију, генерале, у Управи безбеднсти...

Ричард Меј: Само моменат, чекајте да званично објавимо да је реч о отвореној седници.

Секретаријат: На отвореној смо седници.

Ричард Меј: Изволите.

Слободан Милошевић: Генерале, из угла ваше позиције у безбедоносним структурама, желео бих да искористим прилику у вашем сведочењу и да вас замолим да ми потврдите или оспорите неке ствари које смо овде чули од наводног припадника КОС-а, како се он лично представио, иако КОС представља већ превазиђен израз, јер је рекао да се зове Слободан Лазаревић. Дакле, да ли сам ја добро записао да сте ви овде питани у вези са Лазаревићем? Ја сам записао оно што сте ви рекли, да је он: „Апсолутно непознат, категорично тврдим да није био припадник безбедности Војске Југославије, односно ЈНА." Је ли то тако?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Да ли је могло, генерале, да се деси да ви, као начелник Управе безбедности, не знате неког да је запослен у Управи безбедности, не знате неки орган безбедности, бар тог нивоа на коме се представљао Лазаревић?

Александар Васиљевић: Не.

Слободан Милошевић: Дакле, искључена је могућност да он ипак буде припадник КОС-а, како каже, а да ви то не знате?

Александар Васиљевић: Апсолутно искључујем могућност.

Слободан Милошевић: Хвала вам лепо. Молим вас, помињан је Ајдиновић, официр безбедности. Да ли је тачно да је апсолутна неистина и то да су 1991. године у Војнићу органи КОС-а, Ајдиновић пре свега, организовали убиство два брата Хрвата из Шведске, браће Брајић?

Александар Васиљевић: Ја никаква сазнања немам, и лично не могу да поверујем да би на томе био ангажован било ко од активних војних лица, а поготову припадника војне безбедности.

Слободан Милошевић: Је ли Ајдиновић био припадник војне безбедности?

Александар Васиљевић: Био је официр војне безбедности.

Слободан Милошевић: Је ли он био добар официр, или је био склон криминалу?

Александар Васиљевић: Није био склон криминалу, био је добар официр.

Слободан Милошевић: Био је добар официр?

Александар Васиљевић: Имао је некаквих својих погледа и проблема, али није био склон криминалу, и могу да кажем да је био поштен официр.

Слободан Милошевић: Поштен човек. Добро. Да ли је могуће да он изврши такво дело, а да ви ни на какав начин не добијете информацију о томе?

Александар Васиљевић: Ја сам описивао како се врши селекција информација по вертикалној линији органа безбедности. Значи, могла је да постоји могућност да се та информација на нивоу органа безбедности Пете војне области селектује и мени се не достави, али да се нешто тако имало на нивоу Пете војне области, онда би то било заиста кривично дело прикривања таквог податка. Значи, ко би то радио, он би био у ствари саучесник у таквом догађају. Али ја сам био радознао и да се распитујем, и касније, кад сам сазно први пут за тај случај, кад сам испитиван, и дошо сам до тога да то апсолутно није поуздана информација.

Слободан Милошевић: Добро, овде је било објашњавања управо од стране тог вашег наводног члана КОС-а, припадника КОС-а, да је злочине починила специјална јединица 21. корпуса под командом Ајдиновића, и то између осталог убиство градоначелника Вргин Моста Обрадовића, даље минирање пруге Вргин Мост – Глина, и водоторња у Глини. Да ли ишта знате о таквим стварима, и да ли има зрнце истине у овоме што...

Ричард Меј: Ми ћемо донети одлуку о томе да ли је то истина или не. Сведок то не може рећи. Он може да каже да ли нешто зна о томе. Дакле, он може да нам каже нешто о својим сазнањима. Да ли сте ви, генерале, знали било шта о овим питањима?

Александар Васиљевић: Ја нисам знао, и не могу да верујем да је Ајдиновић био командант било какве јединице. Ја знам да је он до краја 1991. године, значи, имам поуздане податке, био у органима безбедности. Имао је радних сукоба са својим начелником, и колико знам, иза тога је изашао из органа безбедности, али тај 21. корпус није био активан кад сам ја био у војсци. Ја мислим да је то каснија фаза, а око убиства председника општине Дмитровића, ја не бих овде износио индикације да је то нека друга групација урадила. Значи, нема никакве могућности да је то урадио Ајдиновић или било ко од старешина из безбедности, због тога што је тај човек био комунистичког опредељења, и Обрадовић ја мислим да је по тој линији и ликвидиран, а моји органи безбедности су сви били из таквих породица.

Слободан Милошевић: Реците ми, познато вам је да је била заоштрена та идеолошка конфронтација у Крајини, по овоме што ви кажете. Да ли је јасно да је управо тај официр кога сте сад помињали могао да буде конфронтиран само са оном другом струјом, на чијем је челу био Милан Бабић, не тај официр, него градоначелник?

Александар Васиљевић: Да, значи не могу ја сад да кажем том струјом око Милана Бабића, више струја је тамо било. Струје које су ишле из Србије, утицај из Србије.

Слободан Милошевић: Само сам вас питао за Милана Бабића.

Александар Васиљевић: Ја не знам.

Слободан Милошевић: Не знате, дакле, да идемо даље. Реците ми молим вас шта знате о убиству првог официра безбедности, или како ви професионално говорите првог органа безбедности. Ја овде имам податак да је то било маја или јуна 1991. године, на путу Горица–Загреб односно, аеродром–Загреб, Загреб, да је то био поручник који је био припадник Службе безбедности и да је убијен. Је ли тачан овај податак који имам, генерале?

Александар Васиљевић: Тачан је тај податак, мада иза тога има погинулих органа безбедности у Словенији. Он је убијен на једном пункту који је у то време држао МУП Хрватске у оквиру акције коју су звали „Јеж". Значи, то је било 12 пунктова у неколико појаса око Загреба. Ја мислим да је он ишао негде према Сиску, ако се не варам, да је кренуо био службено, није поштовао процедуру и убијен је.

Слободан Милошевић: Иначе, тај поручник кога је убио хрватски МУП, који је био припадник ЈНА и припадник Службе безбедности, је био Хрват. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Јесте.

Слободан Милошевић: Он је први припадник Службе безбедности кога је убила хрватска полиција у догађајима који су тада почели. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да, с тим да то код њих није ништа значајно бити Хрват или неке друге националности. Основно мерило је било да је био припадник ЈНА.

Слободан Милошевић: Врло добро. Морам да разјасним један догађај за који ви тврдите, и који је везан за припаднике јединице Горана Радосављевића Гурија, који се презива Ђелетовић. Ви сте тврдили овде нешто. Ја не знам је ли то било на јавној седници. Можете ли на јавној седници о томе говорити?

Александар Васиљевић: Не, на затвореној.

Слободан Милошевић: На затвореној. Добро.

(затворена седница)

Слободан Милошевић: Генерале, говорили се о томе како је у другој половини 1991. године и почетком 1992. године у ЈНА вршено некакво етничко пречишћавање официрског кадра. Је ли тако? То сте ви говорили.

Александар Васиљевић: Када само? Који период, када сте рекли?

Слободан Милошевић: Од друге половине 1991. и у 1992. години.

Александар Васиљевић: Говорио сам о 1992. години и касније.

Слободан Милошевић: Значи, говорили сте о 1992. години и касније.

Александар Васиљевић: О једном процесу који је имао један шири замах, а нека прва пензионисања су кренула у другој половини 1991. године.

Слободан Милошевић: Само да скратимо, молим вас. Ја желим само на једну ствар да ставим поенту, а то је на то да сте рекли да је вршено етничко пречишћавање. Пошто имам овде, ја немам више докумената о томе, али имам један који је из Генералштаба Војске Југославије, Сектор за организацију, попуну и информисање, персонална управа, 14. октобар 1992. године. То је време пошто је формирана СРЈ, војска је смањена, врши се некаква реорганизација и попуна официрског кадра, јер је један велики део остао у Хрватској, један у БиХ, један у Македонији и тако даље. Дакле, цитирам овде пошто је ово објашњење. Каже се: „Занемарују се преамбуле, односно у којој је јасно назначено да се анализа кадра активних војних лица, и цивилних лица у Војсци Југославије треба да изврши са становишта поузданости и патриотизма, професионалности и морала". Дакле, где вам је овде било каква етничка припадност? Професионалност, поузданост, патриотизам, морал, то је ваљда за сваку војску. Где вам је овде етничка? Узмите документ, погледајте да ли га сматрате веродостојним. Потписао је Ристо Матовић, начелник. Има и да је заведен.

Александар Васиљевић: Да, ја нисам рекао да је извршено апсолутно етничко чишћење.

Слободан Милошевић: Ја не говорим ни о апсолутном, ни о релативном. Ја говорим да ли је било етничког чишћења војске.

Александар Васиљевић: Значи, конкретно сам ја упозораван да из своје службе... Не треба ми то, нема потребе.

Ричард Меј: Не, али молим вас помозите нам код следећег. Генерале, погледајте то, пошто оптужени има намеру да то уведе као доказни предмет, нема сумње. Само нам реците шта је то. Да ли вам се чини да је то аутентичан документ?

Александар Васиљевић: Па ово је вероватно по овоме што ја видим, по форми. Значи то би требало да буде аутентичан документ. Али овде се каже да неке команде су тумачећи и предузимајући мере по телеграму сектора, па је наведен сектор организације, попун. Персонална управа је занемарила преамбулу, односно уводни став у којем су јасно назначени критеријуми. Што значи да су неке команде ишле мимо овог критеријума поузданости, патриотизма, професионалности и морала. Значи да је било већ неких покушаја елиминисања људи по неким другим критеријумима.

Слободан Милошевић: Ја управо говорим о томе да са врха долази интервенција која садржи критеријуме које садржи свака војска данас у свету.

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Је ли тако?

Александар Васиљевић: Ово није спорно.

Слободан Милошевић: Да ли било каква друга ствар може онда бити само израз нечије самовоље или злоупотребе, дакле...?

Александар Васиљевић: Ако је мени 1992. године, у марту 1992. године рекао генерал на другој челној функцији у ондашњој ЈНА...

Слободан Милошевић: Ко је то?

Александар Васиљевић: Генерал Живота Панић, пошто хоћете да кажем име.

Слободан Милошевић: Шта је био, заменик начелника генералштаба? Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Добро.

Александар Васиљевић: Тада је практично био начелник генералштаба. Рекао ми је – ви, младићу, још имате неке Хрвате у служби. Значи, мислио је на капетана који је у ствари радио на оној акцији откривања оружја око Шпегеља и око свега. Тражио је да се служба безбедности очисти од оних који нису Срби и Црногорци. Ја сам му рекао да онда може да укине Управу безбедности, да има персоналну службу, и она ће му прочистити ко је Србин, ко је Црногорац, и ти ће остати. И рекао сам да, док сам ја у Управи безбедности, нико неће отићи по тим критеријумима. Не морате да се смешкате, ја причам тачно шта ми је рекао.

Слободан Милошевић: А знате што се смешкам? Зато што је очигледно то био приватни разговор, а не његова наредба. Јер да је била наредба, ви би је извршили, а овако је можда неки приватни разговор уз ручак.

Александар Васиљевић: Не, никада ја нисам... Рећи ћу, завршићу ја причу. Никада ја нисам ишао на ручак, нити сам имао приватан разговор са било којим од челних људи.

И друго, док је дошао Недељко Бошковић, прозвао је капетана по имену и рекао – ти изађи одавде, више ти овде није место. И тај је човек био више година на платном списку Управе безбедности, а на посао није могао да дође.

Значи, ја не говорим сада да је стање у целој Војсци Југославије ишло тим током, али да су такве интенције биле, то није спорно. И због тога се и реаговало сада који су критеријуми за прекид радног односа. Није наведено да то превасходно буде национална структура.

Слободан Милошевић: Није наведено. Не превасходно него уопште није наведено.

Александар Васиљевић: Није наведено шта је разлог, али ја претпостављам да је то, па због тога сасвим исправно упозоравају да то треба да буде морал, поузданост, честитост, професионалност и тако даље. Значи, ово је управо документ који посредно доказује оно што сам говорио.

Слободан Милошевић: Добро. Да ли документ доказује настојање управо да се поступа поштено према људима, без обзира на њихову националну припадност? Да се поступа једнако, да ту нема никакве везе ни са каквом етничком припадношћу?

Александар Васиљевић: Ја би рекао, ово је акт којим се жели зауставити неки процес који је већ био започет.

Слободан Милошевић: Који је могао само да буде акт самовоље појединаца.

Ту се каже: „У појединим командама се дешава то и то, и то не сме да се дешава", и тако даље. Добро, бојим се да...

Ричард Меј: Господине Милошевићу, ваше време је истекло. Да ли желите да се овај документ уведе као доказни предмет?

Слободан Милошевић: Могу да поставим још два питања само?

Ричард Меј: Да. Дајте да се документ уведе као доказни предмет. Дајте га секретару, и имате право на још два питања.

Слободан Милошевић: Молим вас, помињете како се ЈНА повукла из Македоније на основу састанка који је одржан између представника републичке власти Македоније и представника ЈНА, фебруара 1992. године. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Слободан Милошевић: Је ли спорно да је пре Другог светског рата Македонија била део Србије?

Александар Васиљевић: Не знам шта је било пре Другог светског рата.

Слободан Милошевић: Је ли спорно да није ниједан метак опаљен, нити је било ко направио било какво насиље у Македонији, и да се војска повукла без икаквих сукоба?

Александар Васиљевић: То је тачно, иако су биле провокације мањег обима према Војсци у Македонији.

Слободан Милошевић: Добро биле су провокације, али нико није пуцао на војску у Македонији.

Александар Васиљевић: Био је упад у складиште у Визбегову код Скопља, где је цела стража разоружана, и све наоружање из складишта било извучено у току ноћи, и онда смо морали да интервенишемо да пронађемо где су ти војници. Били су затворени у Титовом Велесу. Значи, био је један груб насртај на војску, али није дошло до пуцања.

Слободан Милошевић: Није дошло до пуцања. Није дошло до проливања крви. Одржан је састанак руководства, војска је изашла из Македоније без икаквих..., ниједан прозор није разбијен. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Тачно је.

Слободан Милошевић: Да ли сте ви сматрали да то треба тада да послужи и као модел за повлачење ЈНА из Босне и Херцеговине?

Александар Васиљевић: Па то би требало да буде модел за повлачење ЈНА са било ког простора.

Слободан Милошевић: А зашто је дошло онда до сукоба тамо? Је ли тачно да је управо разлика у томе што у Македонији није било напада на војску, а на овим другим просторима веома свирепих и веома крвавих напада на војску? Је ли тако или не?

Александар Васиљевић: Ја мислим да није. У БиХ већ се издвојила српска власт, издвојио се српски МУП, и правила се посебна држава.

Слободан Милошевић: Па зар нисмо ми констатовали како је...

Ричард Меј: Дозволите да сведок заврши. Ово је последњи одговор.

Слободан Милошевић: Па јесу ли Срби започели насиље у БиХ? Не тврдите ваљда то, генерале?

Александар Васиљевић: Ја не тврдим, то нисам ни говорио. Ја сам реко значи да су битне разлике у републици у којој постоје велике етничке целине Срба, или Хрвата, или муслимана, или у Хрватској Срба и Хрвата, а сасвим је друга ситуација у Словенији и Македонији где је Срба веома мало, и онда је напуштање тог простора могло да иде много лакше и договорно.

Слободан Милошевић: Добро, да ли…

Ричард Меј: Не, господине Милошевићу, ви сте имали своје време. Сада ћемо направити паузу на 20 минута. Устаните молим.

(пауза)

Амикус кури Бранислав Тапушковић: Часни суде, ја бих хтео једно објашњење да дам суду. Ја бих заиста покушао, ако могу пре свега кроз моје унакрсно испитивање да се позабавим организовањем, командовањем, и руковођењем ЈНА, и све то у контексту уставних решења, и трудио бих се да се углавном тога држим. Дакле, господине Васиљевићу, током главног испитивања ви сте, током главног испитивања, објаснили да је 1987. године, дошло до значајних промена у организацији ЈНА, тако сте казали, и да су при томе образоване оне три војне области о којима сте говорили. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Бранислав Тапушковић: А да ли је те године, сем те организације тих области, дошло до икакве промене у суштинском организовању, командовању и руковођењу армијом? Мислим на уставна решења.

Александар Васиљевић: Ја мислим да није, с тим да је део послова око војне обавезе и попуне оружаних снага пренет на републичке секретаријате за народну одбрану.

Бранислав Тапушковић: Добро, то је исто овако једна формална ствар. Мене интересује суштина. Ви добро знате да су те ствари које се тичу организовања, командовања, и руковођења ЈНА регулисане биле Уставом из 1974.

године. Је ли тако? Ви сте, као што сам чуо, а знао сам то, ви се сећате да сам ја био један од бранилаца у случају „Опере" 1991. и 1992. године. Ја та своја лична искуства не смем, нити могу, нити хоћу да користим у унакрсним испитивањем овде, поготову што господин Најс, колега Најс није уопште овде постављао питање у вези са „Опером" и „Лабрадором", иако је то било у сажетку. Дакле, ја сам и тада знао да сте ви били у служби у којој сте били, и да сте врло добро упознати са стварима које се тичу ових питања о којима бих вас ја питао. Дакле, мени је познато да сте ви 1961. године, завршили Војну академију и да сте негде око 1970. године већ били са петнаестогодишњим стажом у ЈНА. Је ли тако? И то на пословима безбедности.

Александар Васиљевић: Да.

Бранислав Тапушковић: И ви добро знате све оно што се догађало тих година у југословенском друштву. Као човек који се бавио безбедношћу армије, да сте знали како и шта се догађало у вези трансформације, руковођења, и организовања ЈНА. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Мањим делом сам то... ја знам шта се догађало...

Бранислав Тапушковић: Мене интересују само војна питања.

Александар Васиљевић: Само у оквиру посла с којим сам се бавио, значи то могу апсолутно прецизно да одговарам.

Бранислав Тапушковић: Мене интересује, само, наравно, ништа друго сем војних питања. Ви знате да је тих година била врло развијена дискусија око тога да ли војску треба централизовати, професионализовати, усавршити као у свакој држави, и зато је био војни врх са начелником генералштаба, Гошњаком. Је ли тако?

Александар Васиљевић: И сад је питање реорганизације и професионализације, и о томе се и сад расправља.

Бранислав Тапушковић: Да, али у том моменту је постојала и она друга струја, пошто је у југословенском друштву самоуправљање почело да доминира у свим областима друштва. То самоуправљање је требало да добије своје место и у организовању војске.

Александар Васиљевић: Не, није.

Бранислав Тапушковић: Не. А да ли је постојала идеја да се војска подруштви, да се оснује, да се сваки човек наоружа, да се спроведе идеја одумирања и државе и друштва, у форми наоружавања целог друштва, стварањем Територијалне одбране?

Александар Васиљевић: Концепт који је постојао стално је концепт општенародне одбране.

Бранислав Тапушковић: То је концепт који су заступали Кардељ, Бакарић и Тито.

Александар Васиљевић: Не знам ко је заступао, знам за тај концепт.

Бранислав Тапушковић: Хвала. И да ли је практично Уставом 1974. године дошло до стварања Територијалне одбране по први пут, решено је у самом Уставу?

Александар Васиљевић: Ја мислим да јесте, али нисам поуздано сигуран у то. Мислим да јесте.

Бранислав Тапушковић: Да ли је на тај начин дошло тада већ до стварања два паралелна равноправна сегмента оружаних снага у Југославији, ЈНА и Територијалне одбране?

Александар Васиљевић: Као део јединствених оружаних снага.

Бранислав Тапушковић: Добро. Да ли је Територијална одбрана по уставу фактички постала војска републичких и покрајинских скупштина?

Александар Васиљевић: Не, она је била војска која је, знам само за то поуздано, саставни део оружаних снага. Једнака компонента као и ЈНА, с тим да је организована на другим принципима. Не могу друго ништа да кажем.

Бранислав Тапушковић: А да ли можете да кажете да је тим концептом стварања Територијалне одбране нанет удар јединству оружаних снага управо у командовању и руковођењу? Ја говорим у мирнодопско време.

Александар Васиљевић: До 1990. године тих проблема није било.

Бранислав Тапушковић: Управо о томе и говорим. Значи до 1990. година тих проблема није било. А да ли је тачно да је већ тада, поготову у војном руководству, постојало уверење да је то припрема оружаних снага република за њихово супротстављање евентуално у случају интервенције ЈНА? Да ли је тада већ постојало то уверење?

Александар Васиљевић: Није. Ја сам рекао да до 1990. године није било проблема.

Бранислав Тапушковић: Добро. Ја ћу вам предочити касније нешто што се налази у једном тексту, али у овом моменту вас питам – да ли је факат 1990. године и 1989, 1990. и 1991, кад је наступила југословенска криза, практично постојало 8 посебних војски и ЈНА, и да од оне идеје да се дође до одумирања државе и војске ми смо факат имали 8 држава, 8 војски, и плус ЈНА као Савезну војску? Је ли тако било?

Александар Васиљевић: Није. Ја опет остајем при томе да до 1990. године ја нисам запажао никако да у оквиру Територијалне одбране постоји нека друга републичка војска, која је отуђена од савезне државе, и да се прави, иде на стварање републичких армија.

Бранислав Тапушковић: Али, 1990. године, након стварања онога што се догодило у Словенији, Територијалне одбране која се тек оформила у Словенији и након, формирања оружаних снага Хрватске у оквиру државе која постоји. Да ли је тада већ могло да се говори бар о те две потпуно одвојене оружане снаге у оквиру једне државе?

Александар Васиљевић: На пример, у Хрватској то се није догодило. Ја мислим ни у Словенији. Један део Територијалне одбране је претворен и асимилиран као језгро будуће републичке војске. Територијална одбрана Републике Хрватске никада није постала. Збор народне гарде, управо се због тога стварају паравојни састави. Дакле, није пресликана Територијална одбрана која је сада постала Збор народне гарде.

Бранислав Тапушковић: Него је постала потпуно одвојена оружана сила у оквиру државе која је још увек постојала?

Александар Васиљевић: Значи била је оно што је била и раније, али нарушавана и поткопавана и илегалним путем и изнутра. То је крактеристично и у БиХ са Патриотском лигом народа која врши инфилтрацију, одабир

кадрова и руководећих кадрова Територијалне одбране, која је у ствари врбује за будућу републичку војску.

Бранислав Тапушковић: Добро, широка је тема, тешко да можемо, немамо времена то да расправимо. Оно што мене интересује, господине Васиљевићу, то је, ако могу од вас да добијем, да би суд сагледао што боље ту ситуацију, све оно што ви непосредно или посредно знате о функционисању Министарства за одбрану Савезног секретаријата за Народну одбрану Генералштаба, и нарочито Штаба врховне команде у овом периоду између 1989. и маја 1992. године. Ви то, претпостављам, добро знате, с обзиром на функције које сте обављали и послове које сте радили.

Александар Васиљевић: Не знам шта је питање.

Бранислав Тапушковић: Ја ћу вам постављати конкретна питања. Ја бих вам при томе, ја се морам држати главног испитивања онога о чему сте већ били питани, и ја ћу у овом свом унакрсном испитивању користити само један документ који сам добио уз оптужницу, а то је текст „Држава без војске" Вељка Кадијевића, и то само оне податке који се тичу конкретних ствари у које сте, претпостављам, били упућени. Ви знате за тај текст.

Александар Васиљевић: Не знам за тај текст. Не знам на који део, давно сам читао књигу, али имам своје мишљење око тога.

Бранислав Тапушковић: Часне судије, већ уз оптужницу тај текст смо добили још октобра 2001. године. Он је преведен и на енглески, колико ја знам, јер сам добио то обавештење у тужилаштву, и одређени број података из те књиге ја бих предочио генералу Васиљевићу.

Ричард Меј: Да се посетимо каква је позиција у вези са том књигом. Да ли је она постала доказни предмет?

Тужилац Џефри Најс: Документ је изнесен, и сведок се мора питати да ли је он спреман да се њиме позабави, односно питањима да ли жели на њих одговарати на затвореној седници.

Ричард Меј: Добро, тиме ћемо се позабавити. Можемо ли проверити каква је ситуација са овом књигом? Не сећам се да ли је она доказни предмет или није.

Џефри Најс: Није доказни предмет, то је Кадијевићева књига.

Ричард Меј: Да, ја се сећам да је она Кадијевићева књига, али се не могу сетити референци, мада се она спомињала у предмету. Господине генерале, можете ли се осврнути на питања која се тичу ове књиге? Кажете да сте је прочитали и да имате властито мишљење о њој. Је ли то тако?

Бранислав Тапушковић: Само податке ћу вам предочавати, ништа друго.

Александар Васиљевић: Ту сам књигу читао давно, након њеног изласка. У њој има маса чињеница које апсолутно стоје у мом садашњем сећању. Али, стоје и неки подаци који мени никада нису били приступни. На пример, да се говори наводно у тој књизи о томе да је армија требала да изађе на линију Карлобаг–Вировитица. Ја то у генералштабу никад ни од кога нисам чуо, па ни од генерала Кадијевића.

Бранислав Тапушковић: Часне судије...

Ричард Меј: У реду. Сад ћу вас замолити да одговорите на питања адвоката. Ако сам добро сватио, он вам жели поставити нека питања у вези с тим.

Ако у било ком тренутку желите да пређете на приватну расправу, само то затражите.

Александар Васиљевић: Мислим да нема проблема око приватне расправе, зато што је то књига која је изашла у јавност, али колико сам ја аутентичан саговорник за то, видећемо.

Бранислав Тапушковић: Часне судије, ја ћу заиста да се трудим да се бавим само фактима за које претпостављам да их господин Васиљевић зна, и да је чак радио на прикупљању одређених података да би се те акције уопште могле спровести. Ниједно име нећу спомињати везано за... Господине Васиљевићу, да ли вам је позната процена Штаба врховне команде, зато и говорим, то је процена Штаба врховне команде изнета пред крај 1989. године. А то је следеће: Да је Штаб врховне команде проценио у том моменту, 1989. године, да управљање збивањима у Југославији доминантно преузима страни фактор, као и управљање југословенском кризом.

Александар Васиљевић: Ја 1989. године нисам у Штабу врховне команде, ја сам командант дивизије у Сарајеву.

Бранислав Тапушковић: Добро, ја ћу прескочити онда ова питања која сам имао, а следеће питање ће бити ово: Да ли вам је познато да је 3. априла 1990. године одржана седница Председништва СФЈР? Да ли сте можда били присутни тој седници на којој је Штаб врховне команде изашао са одређеним оценама и предлозима?

Александар Васиљевић: Ја сам реко да сам у то време, значи, да вам олакшам ситуацију, од 8. јула 1990. године ја сам командант дивизије у Сарајеву.

Бранислав Тапушковић: А да ли знате да ли је до вас дошло ово што ћу вас питати: да је Штаб врховне команде тада изложио процену и предложио одређене мере, а процена је била следећа? Да ли ви то знате, да ли сте чули и да ли сте о томе обавештени да је процена била да је на унутрашњем плану срушен кључни сегмент СФРЈ, федерално уређење, а да претходно на одговарајући начин није промењен Устав СФРЈ. У земљи влада хаос, опште је безакоње, од кога је само корак до грађанског рата. То је било под А. Под Б: услед распада Варшавског пакта и догађаја који су претходили распаду СССР, дошло је до промене стратегијског значаја југословенског простора за Запад, а тиме је промењена и политика запада према Југославији. Да ли сте знали за ту процену и оцену која је изнета на Председништву СФРЈ, као што сам казао, 3. априла 1990. године?

Александар Васиљевић: Уопштено кроз систем информисања потчињених команди стоје главне оцене из тога. Познато ми је.

Бранислав Тапушковић: Да ли је тачно да су предложене одређене мере, а пре свега успостављање нарушеног уставног поретка и стављање ван снаге свих аката који су у супротном са уставом СФРЈ? Да ли сте чули да је такав предлог тада стављен у председништву?

Александар Васиљевић: Ја мислим да јесте.

Бранислав Тапушковић: Ви знате да је према Уставу из 1974. године задатак оружаних снага био двојак. С једне стране, одбрана земље од спољне агресије, а са друге, заштита уставног поретка.

Александар Васиљевић: Да, као оружаних снага у целини.

Бранислав Тапушковић: А да ли знате да је тада Штаб врховне команде дао процену следећу: да је Устав из 1974. године обезбеђивао да се на уставан начин руши целовитост југословенске државе, а да се истовремено на уставан начин не може спречити рушење целовитости Југославије, и да су због тога предлагане промене Устава?

Александар Васиљевић: Значи, као оквир то стоји, али те детаље са састанка не знам.

Бранислав Тапушковић: Али знате да је о томе било речи.

Александар Васиљевић: Било је.

Бранислав Тапушковић: И да ли знате за то да су та процена и ти предлози који су изнети од Штаба врховне команде на председништву, да су били већином гласова прихваћени од председништва?

Александар Васиљевић: Не знам за то.

Бранислав Тапушковић: Не знате. А да ли знате да ли је ишта од свега тога што је предлагала врховна команда спроведено?

Александар Васиљевић: Не знам, могу да помогнем, можда, овај, ако кажем следеће. Значи, сећам се података да су пре свега ти процеси дезинтеграције били карактеристични за Словенију. Тамо су ти процеси први кренули, и игнорисање Савезног Устава и елиминисање важности око неких 40 закона који су били из домена општенародне одбране, а који су били у супротности са Уставом Словеније. Савезни закони, значи 40 закона из сектора општенародне одбране и друштвене самозаштите, практично у Словенији су проглашени као неважећи.

Бранислав Тапушковић: Господине Васиљевићу, ја ћу доћи до оног момента због чега све ово питам, и то ће бити од велике помоћи, по мојој процени, за суд, јер већ 1991. године, били сте врло активни у раду Штаба врховне команде и генералштаба. Јесте ли били?

Александар Васиљевић: Јесам.

Бранислав Тапушковић: Пред крај те године, дошло је до следеће процене коју је војно вођство имало и о чему се разговарало, и ја ћу морати у овој ситуацији, да не бих било шта импровизовао, да вам прочитам неколико реченица које стоје у овом тексту као процена и оцена војног руководства, пре свега генералштаба и Штаба врховне команде. Овде стоји следеће: „За оправдање агресије постојале су две варијанте. Прва – ако браниоци јединства Југославије први примене силу, онда оправдање имају, јер 'унитарнистичке великосрпске снаге' иду да силом по Југославили руше демократски изабране режиме". То је прва процена. „И друга – ако се то не догоди, онда ће се сецесионистичке снаге Југославије натерати да употребе силу ради наметања своје воље". Да ли знате за ту процену?

Александар Васиљевић: Да.

Бранислав Тапушковић: Ако можете суду да објасните, судијама ово што се овде наводи, где се говори, овако узгред бих вас морао да питам.

Ричард Меј: Која страна?

Бранислав Тапушковић: Стране бр. 46 и 87, где се, ја сам то већ прочитао, али се овде говори о томе, и стављено је под наводнике као „опасност од

великосрпских снага". Ја вас молим, генерале Васиљевићу, с обзиром на све оно што знате о тим стварима пре ових времена, да ли је у свакој кризи која је наступала на југословенским просторима увек долазило до тога, да се иза тога крију пре свега великосрпске унитарнистичке снаге, и да је то често било истицано?

Александар Васиљевић: Не, зависи ко је то истицао. Из једне средине је то увек све што се догађало тумачено из те позиције, али ми у војном врху нисмо тако гледали. Иза свих тих ситуација су стајале у ствари екстремне сепаратистичке снаге, без обзира чије.

Значи сепаратисти су једнаки по циљу који су хтели да остваре.

Бранислав Тапушковић: Господине Васиљевићу, пошто сте казали да је таква процена била, да ли је тачно да се догодила управо ова друга варијанта, јер је 27. јуна 1991. године дошло до сукоба Територијалне одбране Словеније и ЈНА, и погибије око 50 ненаоружаних војника ЈНА, а Председништво Словеније оценило да је ЈНА агресор, позивајући становништво на отпор? Да ли је тако било?

Александар Васиљевић: Прво, нетачна је констатација која се стално у медијима понављала да су то били ненаоружани војници, голобрада деца. Значи, нису били ненаоружани војници. Били су војници ЈНА као цела ЈНА што је била, а стоји чињеница да је ЈНА проглашавана окупаторском, и да се према њој тако и односило.

Бранислав Тапушковић: А је ли тачно да је Председништво Словеније оценило да је ЈНА, после тог напада које је Територијална одбрана извршила над армијом, да је ЈНА проглашена агресором?

Александар Васиљевић: Јесте, рекао сам.

Бранислав Тапушковић: А да ли знате уопште колико је војника погинуло у Словенији у то време?

Александар Васиљевић: Погинуло је, колико ја знам, 56 припадника армије.

Бранислав Тапушковић: А да ли знате да је већ три дана касније, значи ово је било 27. јуна, 30. јуна или 1. јула, били сте непрецизни кад сте давали изјаву истражном судији у Београду 1999. године, да је једна јединица ЈНА нападнута на мосту Младост у Загребу, када су рањена два припадника ЈНА? Значи само три дана након овога што се догодило у Словенији.

Александар Васиљевић: 30. јуна.

Бранислав Тапушковић: Добро. Онда је дошло до оне блокаде касарне, и свега онога што се догађало око касарни након тога.

Александар Васиљевић: Да.

Бранислав Тапушковић: Да ли ви знате да сте 30. јуна код истражног судије у Београду изјавили да је 30. јуна 1991. године снимљен пресретнути разговор између Фрање Туђмана и Алије Изетбеговића? Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да, истог дана.

Бранислав Тапушковић: У том разговору, да ли је тачно, Фрањо Туђман говори Алији Изетбеговићу да је време да се Босна и Херцеговина покрену против ЈНА, а на то му је Алија Изетбеговић одговорио да он прати стање, али да још није време за покрет. Да ли је било тако?

Александар Васиљевић: Тако је.

Бранислав Тапушковић: Је ли тачно да је криза у раду Председништва настала тек у марту 1992. године, односно 1991. године, између 12. и 14, када су се гласови покрили, било је четри према четири? До тог момента председништво је доносило пуноважне и ваљане одлуке.

Александар Васиљевић: Било је прво четири...

Ричард Меј: Господине Тапушковићу, ми смо чули сведочења о томе, и можда ће овај сведок о томе говорити из друге руке. С обзиром на временско ограничење, морамо замолити да пређемо даље.

Бранислав Тапушковић: Заиста покушавам да у максимално кратком року једно пола сата-четрдесет минута то обавим. Толико има тога, часне судије, ја сам читао тај транскрипт више месеци, и то је филм који траје преко сто сати. То су документи, ја сам извукао само срж свега онога о чему до сад није било речи. Ја се заиста трудим да максимално водим рачуна о времену, и ја ћу то покушати да учиним тако, а да ви ипак што боље сагледате ситуацију. Јер моје следеће питање, ви знате да је прво стварно страно мешање. Против чега је Штаб врховне команде био, када је Стипе Месић ступио на дужност председника Председништва СФРЈ, у присуству трочлане делегације европске заједнице?

Ричард Меј: Ми смо чули исказ господина Месића, не треба нам овај сведок за ову тему. Ако имате каква питања која се тичу онога на шта се он лично може осврнути, у реду, али не морамо слушати ствари које смо већ чули. Молим наставите.

Бранислав Тапушковић: Ево шта хоћу ја да питам господина Васиљевића, а што он сасвим сигурно зна, а то је да је вројни врх био против тога.

Александар Васиљевић: Против чега?

Бранислав Тапушковић: Против тога да Месић на такав начин преузме дужност.

Александар Васиљевић: Није се војни врх мешао у избор председника Месића.

Бранислав Тапушковић: Добро, вама је познато да је 20. јануара 1991. године, на молбу Владе Републике Хрватске, Председништво СФРЈ одобрило продужење рока за разоружање и распуштање регуларaних оружаних снага. Да ли знате то?

Александар Васиљевић: То је било 19. јануара.

Бранислав Тапушковић: Деветнаестог јануара, добро. Је ли вам познато да је истог тог дана Стипе Месић као председник Председништва СФРЈ изјавио на Сабору Хрватске демократске заједнице да је Хрватска купила оружје за своју полицију преко трговинске мреже, и да је Хрватска решена на самоодбрану, те да су с тога резервне полицијске снаге добиле иста овлашћења као и регуларна полиција? Према његовом мишљењу, једине паравојне снаге у Хрватској су оне у Книнској Крајини. То је било истог дана или сутрадан, након што се донела одлука председништва, 20. јануара.

Александар Васиљевић: Да, дословно је рекао – па нису ваљда мислили да ћемо увести пенкала, па писати молбу да нас не нападају?

Бранислав Тапушковић: Да ли је тачно, да ли је вама познато, пошто се председништво више није могло састајати, да је Стипе Месић без одлука председништва, своје одлуке као врховни командант, иако није имао одлуку председништва, саопштавао преко штампе, преко јавних средстава информисања, а да уопште није имао одлуку председништва?

Александар Васиљевић: Не знам њихове односе, какви су били.

Бранислав Тапушковић: Не знате? Све ово би отприлике завршио са још једном ствари која има директне везе са овим. Да ли је међународна заједница у једном моменту покушала да изврши утицај на ССНО да преузме улогу Председништва СФРЈ, односно врховног команданта, и то на једном састанку који је одржан крајем 1991. године у ССНО са Сајрусом Венсом? Је ли тако?

Александар Васиљевић: Ја не знам за то, састанку нисам присуствовао и нисам информисан о томе.

Бранислав Тапушковић: А да ли вам је Вељко Кадијевић говорио да је боље да Међународна заједница учини што може да се председништво састане?

Александар Васиљевић: Не знам за то. Знам за један случај где је покушавано да се изврши једна врста притиска на тадашњег команданта ратног ваздухопловства, да направе пуч, и да се заведе ред у земљи, са образложењем да су у ранијој историји Југославије увек ваздухопловци били ти који су то радили, али не знам за ове детаље разговора између Венса и савезног секретара.

Бранислав Тапушковић: Добро, генерале Васиљевићу, ја би завршио са следећим ову тему. Вама је познато да у ССНО, генералштабу и Штабу врховне команде никада није било говора о остваривању било каквих других циљева, сем усмерених на очување Југославије. Да ли вам је познато да војно руководство није донело ниједну одлуку, нити извршило било коју одлуку која је била противна таквом циљу?

Александар Васиљевић: Тачно.

Бранислав Тапушковић: И још ово. Често се говори овде у овој судници, и ако би могли судијама да објасните како је морао да се пита Београд. Да ли је тачно да је генералштаб, ССНО и Штаб врховне команде имао седиште у Београду, и да генералштаб и Штаб врховне команде никад није ишао на терен у комплетном саставу?

Александар Васиљевић: Тачно је.

Бранислав Тапушковић: И ако бих могао кратко један број питања у вези Вуковара и Косова. Ову тему сам завршио. Мени неће требати више од 10 минута. Око Вуковара, господине Васиљевићу, да ли ви знате тачан број података о броју припадника ЗНГ који су били у том окружењу у Вуковару?

Александар Васиљевић: Не знам поуздано.

Бранислав Тапушковић: Ни приближно?

Александар Васиљевић: Сам тај град Вуковар, колико их је било не знам. Знам да су били занављани стално, значи да су вршена довођења свежих снага, да су имали претходно уређен град за одсудну одбрану.

Бранислав Тапушковић: Шта је то било?

Александар Васиљевић: Не разумем.

Бранислав Тапушковић: А шта је то било?

Александар Васиљевић: Значи имали су утврђене ватрене тачке по граду, по стамбеним зградама, које су практично претварали у бункере, значи бранили су се од зграде до зграде.

Бранислав Тапушковић: Да ли знате у каквом је облику било то њихово наоружање? Шта су имали од наоружања?

Александар Васиљевић: Имали су нешто артиљеријског наоружања. Имали су нешто противавионског, лаких ракета. Имали су противоклопних средстава, од ракетних бацача до протенковских мина.

Бранислав Тапушковић: На једном снимку који сам гледао, који сам добио од тужилаштва, видим да је било и тенкова који су били одузети браниоцима Вуковара. Је ли било тенкова?

Александар Васиљевић: Не, тај снимак који сте гледали, то је у другом месту.

Бранислав Тапушковић: Добро, значи није било. Ернестиново или Ласлово, нисам сигуран. Рекли сте у главном испитивању да сте онога дана кад сте стигли у Вуковар, кад је престала борба 19. новембра, да су тога дана погинула три војника. Рекли сте на питања тужиоца Најса.

Александар Васиљевић: Нисам ја тада био. Ја сам био у Милићима на састанку са генералом Грачанином, и мислим да тај датум није тачан.

Бранислав Тапушковић: Добро. Ако нисте били, знате ли податке?

Александар Васиљевић: Значи, мој први долазак у Вуковар када сам дошао, то је можда негде пар дана после почетка дејстава, кад је дошла гардијска бригада. Значи, тада је погинуло негде око 18 припадника војне полиције, било је рањених и погинулих.

Бранислав Тапушковић: Да ли знате колико је било погинулих војника у том сукобу око Вуковара?

Александар Васиљевић: Ја мислим да је било 516.

Бранислав Тапушковић: А да ли знате за постојање наредбе да се посебна пажња води на заробљенике, у том смислу да ће то бити врло важно и за размену заробљеника која би требала да уследи? Да ли је постојала депеша у том погледу?

Александар Васиљевић: Ја не знам да је било где заробљавање довођено у контекст да се изврше размене. Значи то није, али да су била упозорења око поштовања Женевске конвенције, и пажљивог поступања према свим заробљеним лицима. Значи, то знам да је била таква наредба.

Бранислав Тапушковић: А да ли је према вашој бележници, а о томе сам сазнао из вашег исказа који сте дали истражном судији у Београду, да је у вашој бележници било уписано да је у Сремску Митровицу било смештено 1.300 заробљеника?

Александар Васиљевић: Ја мислим да је то било 1.062, али могуће да је 1.300.

Бранислав Тапушковић: Добро, а да је испред КП Дома у Сремској Митровици у аутобусима у том моменту било још 1.050 заробљених?

Александар Васиљевић: Е, то је та друга цифра.

Бранислав Тапушковић: А то је та друга цифра? Добро. Да ли је тачно да је у једном моменту у Шиду, како сте забележили у својој бележници, било 5.000 заробљеника, па да је онда извршена врло пажљива селекција, и сви који нису имали везе са окршајима у Вуковару били пуштени у правцу у коме су хтели да оду?

Александар Васиљевић: Не. Тих 5.000 лица, то нису били заробљеници. То је 5.000 лица која су изашла из порушеног града које је прихватао Црвени крст Србије у Шиду и у Митровици, и ту су људи били тестирани где ко хоће, да ли има код некога да оде, да се збрине. И то су они подаци који су овде излазили, око две колоне којима Хрвати нису дозволили да уђу у Хрватску, иако су хтели да се врате тамо.

Бранислав Тапушковић: Добро, а да ли су за ратне заробљенике, да су била формирана два сабирна центра у Стајићеву и Бегејцима?

Александар Васиљевић: То су центри које је имала Прва војна област, и постојали су ти сабирни центри.

Бранислав Тапушковић: И према подацима које сте имали у својој бележници, ту је било 1.283 заробљеника, а ви сте 16. децембра 1991. године обишли Стајићево и Бегејце. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Бранислав Тапушковић: И тада сте установили 1.324 ратна заробљеника у Стајићеву, и 133 у Бегејцима. Је ли тачно да је 70 идентификовано као извршиоци најтежих злочина? Је ли то тачно? Је ли и ове центре о којима говоримо пре вашег доласка четири пута већ обишла екипа Међународног црвеног крста?

Александар Васиљевић: Колико ја знам, јесте.

Бранислав Тапушковић: Јесте ли ви, чуо сам по казивању сведока докторке Босанац, да сте ви у једном авиону били присутни када је извршена размена педесет и нешто заробљеника, да сте ви били тај који сте то обавили?

Александар Васиљевић: Јесам.

Бранислав Тапушковић: И још у вези тога бих вас питао да ли је ико од тих затвореника, ратних заробљеника, који су били на тим местима где су били, да ли је ико изгубио живот, да ви знате.

Александар Васиљевић: Знам за онај случај који сам наводио. Војник резервиста, Николић Горан који је ликвидирао четворицу. То сам у претходном сведочењу износио. Ја мислим да је било укупно до краја 8 смртних случајева, који су сви били процесуирани, и установило се да се радило о природној смрти, са тим да се не сабира број из Стајићева и Бегејаца са бројем у Сремској Митровици. Због тога што, када сам ја дошо био на то подручје, интересовало ме је да видим шта је то тај сабирни центар. Значи проценио сам да то нису уопште примерени услови за смештај тих људи, јер је било јако хладно, објекти нису загревани, и ја сам интервенисао у Штабу врховне команде са том информацијом. Након тога су пребачени у Сремску Митровицу и КП дом Ниш, где су били сасвим нормални услови за боравак тих људи.

Бранислав Тапушковић: Ових 70 су били процесуирани, али на крају је ипак дошло до размене „свих за све", и више се није водило рачуна ко је за шта био осумњичен, већ је извршена у једном моменту, тамо негде крајем 1992. године размена.

Александар Васиљевић: Крајем 1992. године, у августу месецу, извршена је размена „свих за све", где је око 800 лица, колико ја знам, а ја сам тада био у притвору са њима замењен за 34 укупно човека. Углавном су то све били цивили са подручја Југославије. Ниједан осумњичени за ратне злочине, а било их је укупно 186 у поступку пред војним судом у Београду, није отишо у размену. Значи, они који су били осумњичени или су већ били осуђени за ратне злочине, у размене нису ишли. У размене су ишли други људи који су учествовали у оружаној побуни, али нису чинили кривична дела. Према томе, тих 50 ако је тада размењено, ја мислим да је то био 10. децембар 1991. године, они су замењени за заробљене припаднике ЈНА из Госпића и још неке оборене пилоте. Онај Стојчиновић који је био киднапован, а нико од овихније имао статус злочинца или сумњивог за злочин.

Бранислав Тапушковић: Добро, мислим, довољно је. Нема се времена да сад улазимо у детаље, и још би завршио са неколико питања у вези са Косовом. Ви знате, мислим да би могли знати, да је већ одмах после краја Другог светског рата донета наредба да сви они који су за време рата отишли са Косова, макар имали куће и имања, не могу да се врате на Косово. Да ли знате за тај закон који се пре свега тицао Срба?

Александар Васиљевић: Још једном, молим вас, нисам...

Бранислав Тапушковић: Да ли знате за закон који је одмах после Другог светског рата...

Ричард Мej: Не, не, ми смо већ донели одлуку о томе да је овакво сведочење сасвим изван времена и временског распона, посебно када је реч о овом сведоку. Можда другом приликом да то буде историчар који ће се бавити тим питањима, али не овај сведок. Молим вас, идите даље.

Бранислав Тапушковић: Сасвим сте у праву, часни судијо, вероватно ће бити прилике да се око тога још нешто чује, али ако би могли бар да ми онда у овим задњих 20 година, негде између 1970. године и 1990. године... Да ли су у појединим тренуцима наступали критични моменти, као у случају Мартиновића 1985. године, кад су била драстична исељавања Срба са Косова?

Александар Васиљевић: Јесу.

Бранислав Тапушковић: Више пута у одређеним размацима дође до таквих ствари, па се онда Срби масовно исељавају. Да ли би могли суду да објасните шта се догодило, на пример, Мартиновићу 1985. године?

Александар Васиљевић: Па он је био физички малтретиран, и скинут је био го, и стављена му је флаша пива у чмар.

Бранислав Тапушковић: Је ли након тога било масовног исељавања?

Александар Васиљевић: Па било је. То је убрзало процес који никад није престајао. Значи процес исељавања Срба, ја сам објашњавао да је био континуиран, али је то вероватно, такав и неки случај силовања који су били подгрејавали, да то иде још бржим током.

Бранислав Тапушковић: Добро, о томе сте већ говорили.

Ричард Мej: Ограничићу ово испитивање. Заиста морате да се бавите оним временом којим се бави овај сведок, господине Тапушковићу, а то је 1999. година. Уколико желите да поставите нека питања у вези са тим, учините то, али то што се враћамо на догађаје у историји нам неће помоћи.

Бранислав Тапушковић: То није била историја, то је био процес који је трајао деценијама, то у вези са Косовом.

Ричард Меј: То је историја. Што се нас тиче, то је историја. Молим вас да идемо даље. Ако желите да га питате нешто у вези са 1999. и његовим сведочењем, можете, али не можете постављати општа питања, већ сам објаснио зашто. Биће историчар који ће се тиме бавити.

Бранислав Тапушковић: Ви ћете чути једног сведока који ће ових дана доћи. који је говорио о томе да је господин Васиљевић најупознатији са стварима везаним за Косово. Али добро, ја ћу уважити став часног судије Меја. Мене интересује ово 1989. године и 1990. године, па и тих година о којима сте ви говорили. Узмимо пет-шест година пред 1990. годину. Је ли била врло велика миграција и долазак албанских држављана са комплетним породицама на територију Косова, и који су остали тамо да живе?

Александар Васиљевић: То су раније године када су они који су емигрирали из Албаније, из редова Енвера Хоџе били прихватани као усељеници на Косово, и добијали су разна земљишта.

Бранислав Тапушковић: И омогућавано им је да живе нормално ту на тим просторима.

Александар Васиљевић: Као и свим другим имигрантима.

Бранислав Тапушковић: У реду. Мислим да је то довољно, али као човека који је поново дошао на Косово у службену дужност априла месеца 1999. године, да ли сте тада, боравећи на Косову и бавећи се пословима којим сте се све бавили, дошли до неких сазнања шта се догодило у Рачку?

Александар Васиљевић: Нисам.

Бранислав Тапушковић: Ни до каквих? Чак нисте ни чули шта се догодило у Рачку?

Александар Васиљевић: Ја сам то раније чуо кроз штампу, да су била опречна мишљења. Међутим, заиста се око тога нисам интересовао, нити је било приватних расправа чак око тога.

Бранислав Тапушковић: А кад сте стигли, бомбардовање НАТО-а је било у јеку?

Александар Васиљевић: Да.

Бранислав Тапушковић: Да ли је тада у том моменту најважнији задатак за војску био првенствени задатак за војску и за цивилно становништво како заштитити војску и цивилно становништво, без обзира о коме се радило? Да је то био доминантан задатак који је имала војска, полиција...?

Ричард Меј: Мислим да је ово управо она врста питања којима ћемо ми морати да се бавимо. Претресно веће ће одлучивати о томе шта се десило.

Бранислав Тапушковић: Часне судије, генерал Васиљевић је радио веома важан посао у војсци. Ја га питам да ли он зна да су то биле одлучне ствари којима се војска у тим моментима бавила. У моменту када је чак претила и копнена интервенција.

Александар Васиљевић: Тежиште је било на обезбеђењу граничног појаса и на противваздушној одбрани због сталних напада авијације НАТО-а по објектима у којима је била војска.

Бранислав Тапушковић: А да ли је ОВК користио нападе НАТО-а?

Александар Васиљевић: Ја знам да су постојале групе ОВК које су биле одметнуте по неприступачним теренима, и да је вршена њихова блокада и уништавање.

Бранислав Тапушковић: Хвала, хвала.

Џефри Најс: Пар административних питања. Ми ћемо доставити извештај историчара, пошто је већ приложен. У случају да то буде сведок на којег ће моћи да се потроши довољно времена, а то је нешто што нисам сигуран, јер ћу се морати вратити на то следећег уторка.

Ричард Меј: Мислим да ћемо морати да одвојимо довољно времена за њега.

Џефри Најс: Када је реч о књизи господина Кадијевића, мислим да је пракса раније била да се као доказни предмет уводи она страница која се покаже сведоку. Господин Тапушковић се позивао на неколико страница, и такође могу да буду стране о којима бих и ја желео да постављам питање. То је повелика књига, али можда би било, искрено говорећи, лакше када би претресно веће прихватило целу књигу као доказни предмет, јер ми ћемо се њоме бавити.

Ричард Меј: Можда можемо касније да то размотримо, али у овом тренутку ми смо везани одговорима овог сведока, и његови одговори и његово сведочење су они докази који нас интересују, а не књига.

Џефри Најс: Неколико питања за додатна испитивања, и покушаћу њима да се бавим у редоследу којим се њима бавило унакрсним испитивањима. Али прво неколико општих питања, а онда ћу покушати да идем хронолошки. Пре пар тренутака ви сте направили разлику између Македоније и Словеније с једне стране, и других делова бивше Југославије с друге стране, када вам је и постављено питање о мирном одвајању Македоније. Чини ми се да сте рекли, исправите ме ако грешим, да је разлика између те две државе и на другој страни остатка бивше Југославије то што у Македонији и Словенији није било Срба. Да ли је то карактеристика на основу које сте ви правили разлику, и због чега је дошло до одвајања ових држава мирним путем?

Александар Васиљевић: Ја нисам реко да није било Срба, него није их било у значајнијем броју, и због тога у Македонији, односно Словенији, нису држани плебисцити Срба, њихови референдуми да се изјасне око тога где хоће да живе, којој држави хоће да живе. Због тога тај проблем изласка ЈНА у Словенији и Македонији ишао далеко лакше. У Босни и Херцеговини и у Хрватској Срби су се на референдуму изјаснили да хоће да живе у Југославији. Проблем је био у томе што се њима углавном прихватало да они могу да живе у Југославији, али могу да оду у Југославију, а не да са њима оду и простори на којима живе, и та контрадикторност је у ствари доводила после до оружаних сукоба и до грађанског рата.

Џефри Најс: Још једна општа ствар у вези с тим, очигледно вама је постављено много питања у једном дужем периоду, и кад год можете да одговорите на питање кратко, у нашем интересу је да то урадите. Ви сте коментарисали о томе да ли су у питању били дечаци или војници који су отишли из ЈНА у Словенији, они су били у војсци. Да је војска желела да задржи Словенију силом, да ли је могла то да учини?

Александар Васиљевић: Ја мислим да је могло без икакве сумње.

Џефри Најс: Још једно конкретно питање. Када сте се бавили својим састанцима са оптуженим у вези са Косовом 1999. године, оптужени је изнео неколико тврдњи у вези са тим састанцима, и сугерисао да је оно што је он рекао на тим састанцима било одраз стварности и његових намера тога како је у ствари требало урадити. Одговорите нам са „да" или „не" – али прихватате то што је он рекао да је то била једина верзија стварности, једина верзија догађаја, или је постојала и нека друга реалност поред онога што је он говорио на тим састанцима? Ако бисте могли да нам одговорите са „да" или „не"?

Александар Васиљевић: Ја имам свој утисак, ја не могу да изнесем поуздане чињенице да је ипак постојало и нешто друго што нама у војном врху није било присно.

Џефри Најс: Већ сте говорили о једној или две карактеристике тих састанака, ко је био тамо, ко није био, ко је остао након састанка и слично. Молим вас одговорите само са „да" или „не" на следеће питање, уколико можете да одговорите само са „да" или „не". Да ли вам је на располагању био материјал? Или да ли вам је био познат материјал који би вам помогао у закључку да је постојала и друга стврност од оне коју је презентовао оптужени? Дакле, да ли је постојао други материјал на основу кога сте могли закључити да је постојала и друга стварност? Само са „да" или „не", молим вас. Поновио само, ако можете да одговорите са „да" или „не". Да ли је то материјал на који сте се могли позвати пред овим већем било на јавној, или на затвореној седници?

Александар Васиљевић: Не могу да дам одговор на то питање.

Џефри Најс: Ако током мог додатног испитивања неко питање скрене вашу пажњу на било шта у вези са тим аспектом, молим вас реците нам. Када је реч о Кадијевићевој књизи, могу ли вас замолити да коментаришете неколико других пасуса? Већ сте рекли да позивање на Карлобаг линију, нешто што ви не прихватате, мислим да сте тако рекли. Сада је реч о страници 49 књиге, он говори да су биле три фазе извршења задатка у концепту распоређивања снага, и на почетку је задатак оружаних снага био да брани Србе и национални интерес Срба у Хрватској. Други је да се повуку гарнизони из Хрватске, гарнизони ЈНА из Хрватске. Трећи је био да се оствари пуна контрола над Босном и Херцеговином, и четврти да се створи и одбрани нова југословенска држава, држава југословенских народа који желе да буду део ње. Да ли ви прихватате да су то била четири циља или четири задатка распоређивања снага?

Александар Васиљевић: Не. Ја мислим да је управо ту моје неслагање са неким деловима књиге, имајући у виду када је ту књигу и у којим околностима генерал Кадијевић састављао и писао. То је период када се ја налазим у затвору, то је период када сам ја испитиван у смислу да ако се ја отворим о томе шта је радио војни врх Кадијевић, Аџић и Бровет, ја ћу другачије проћи. Значи, тада је постојала објективно клима, у којој је на неки чудан начин тада Кадијевићу дат неки радни простор, и део материјала да то може писати, а касније се до никаквог војног материјала није могло доћи, чак ни до баналних ствари. Ја мислим да је он писао у складу са оним што се тада желело чути. Ја не знам уопште да је био распоред снага из Словеније у Босну, ради тога да би

се Босна контролисала. У Босни је било довољно снага. Био је проблем где ту толику војску из Словеније извући. Она је размештана и у Црној Гори, Бару конкретно и другим јужним деловима. Мени такав приступ, који је генерал Кадијевић писао, није јасан.

Џефри Најс: У реду. Поставићу вам питање у вези са још пар пасуса, јер су вам екстезивно питања о томе, и ви сте изразили неслагање са њима. У извесном смислу ваше неслгање је довољно, али ипак бих желео да вас питам. На страници 52 генерал је рекао: „Константа рата у Хрватској је да се српски народ морао бранити, односно ослободити на простору где је живео". Да ли прихватате да је то анализа онога што се десило у Хрватској?

Александар Васиљевић: То је веома поједностављено, један део текве анализе и један део таквог укупног стања, све зависи о којој се фази говори.

У првој фази када је дошло до масовног наоружавања по страначкој основи, по линији ХДЗ-а, и минималне количине оружја и демонстрације те силе око крајева где су претежно живели Срби. Говорио сам о оних 19 новоформираних полицијских испостава око српских крајева. Онда важи таква констатација за тај период, да је било страха, и да су настојали да се пре свега организују месно по селима, насељима, од страха од упада тих снага, као што је то било запамћено у ранијој историји.

Џефри Најс: Можда ћу се касније вратити на то, али бих замолио да коментаришете последњи пасус на страници 83. Бави се нападима на ЈНА, и ја желим да вам поставим пре тога једно питање. Генерале, да ли сте ви и даље поносни на ЈНА, онакву којој сте ви припадали, без обзира на чињеницу да ми сада можемо да говоримо о разним стварима из различитих перспектива у вези са ЈНА? Из ваше перспективе, да ли сте и даље поносни на њу?

Александар Васиљевић: Ја сам поносан као официр, и као и сваки други старешина који је ту професију изабрао по својој вољи, и поносан сам што сам био у тој ЈНА.

Џефри Најс: Хвала лепо. Кадијевић је рекао следеће онима који су напали ЈНА, игноришући њена позитивна дистигнућа, посебно за нову Југославију, а посебно за српски народ у Хрватској, Босни и Херцеговини, и он иде даље и каже: „У исто време, они су се надали да ће компромитовати политику тренутног српског вођства, које је водило ЈНА чак и пре тога". Дакле, Кадијевић говори о српском вођству које је водило ЈНА у својој књизи. Ви се не слажете са таквим објашњењем које је он дао, или се слажете с њим?

Александар Васиљевић: Слажем се зато што је на састанцима на којима сам ја био чак имао и критички став према српском руководству. И то има и забележно у мојој бележници. То је било опструисање мобилизације, опструисање и пружање помоћи да се оружана сила комплетира.

Ричард Меј: Изволите, господине Милошевићу.

Слободан Милошевић: Мислим да је неки неспоразум са преводиоцима, јер овде видим на транскрипту да се каже да је сведок имао критички став према српском руководству, а схватио сам да је сведок рекао да се не слаже с тим, јер је на састанцима којима је он присуствовао Кадијевић имао критички став према српском руководству, а то је прилична разлика у односу на оно што је преведено и унето у транскрипт.

Ричард Меј: Да, да, у реду, транскрипт каже другачије, па ћемо замолити сведока да појасни. Господине, да ли се радило о вашем ставу, или о Кадијевићевом ставу који је био критичан?

Александар Васиљевић: Не о мом ставу, него о ставу генерала Кадијевћа и осталих из војног врха који су мени били познати.

Џефри Најс: Сада ћемо поћи хронолошким редом. Мислим да су вам постављена питања о споразуму са ХДЗ-ом негде у марту 1990. године, у вези са ЈНА. Затим у мају сте казали...

Ричард Меј: Изволите, господине Милошевићу.

Слободан Милошевић: Када ја цитирам неки папир, ви инсистирате да сведок мора да га има пред собом. Ја сматрам да би он морао да има књигу пред собом, да може да види ово што му се цитира, да може да коментарише ако се већ испитује.

Ричард Меј: Књига није доказни предмет. Доказ ће бити оно што сведок о њој каже. Ја сам дозволио и господину Тапушковићу и господину Најсу да читају изводе из ове књиге сведоку, како би он могао дати свој коментар. Коментар је доказни материјал, а не књига.

Џефри Најс: Господине генерале, говорили сте о подршци ЈНА за Србе у Хрватској, и рекли сте да су били суочени са потешкоћама у вези са сецесијом. Срби су били наоружани, а осим тога, углавном су они имали оружје које је издато са оних места где је било ускладиштено. По чијим овлашћењима и на којем нивоу је издато допуштење да се то оружје да Србима у Хрватској?

Александар Васиљевић: Ја сам и у испитивању у ранијој фази увек говорио да се не слажем са тим изразом „наоружавање Срба од стране ЈНА". Значи, формиране су јединице легалне Територијалне одбране које нису постојале у том простору, и говорио сам о Шестој личкој дивизији и о другим јединицама које су имале своје бројчане ознаке, и биле су потчињене ЈНА. И ја колико знам, ради се само о наоружавању и комплетирању тих јединица Територијалне одбране. А стално се употребљава израз наоружавање Срба, као неке паравојне структуре. Ја за то не знам. Говорио сам о појединачним случајевима, наводио сам четири појединачна случаја где су даване неке количине оружја, или је то спречено да се учини.

Џефри Најс: Још увек тражим одговор на питање. Наиме, ако оружје јесте издато Србима оно оружје које претходно било ускладиштено на том подручју на којем нивоу власти би се таква одлука требала донети. Дакле, да је до тога дошло, дакле, који ниво власти би био потребан то?

Александар Васиљевић: Ја мислим да би таква одлука морала да иде од редседништва, а оперативно да је реализује ЈНА. Али ја опет понављам ви опет употребљавате израз наоружавање Срба, ја говорим о Територијалној одбрани.

Џефри Најс: Према вашим сазнањима, када је први представник Државне безбедности Србије био у Книну? Можете ли нам у вези са тиме помоћи? Када током 1990. године, ако знате?

Александар Васиљевић: То је почетак друге половине 1990. године.

Ја сам дошао у Управу безбедности 8. јула 1990. године, и можда у наредних два месеца већ сам имао прва сазнања о томе.

Џефри Најс: Хвала. Материјал који се везује за Шпегеља, нећемо поставити пуно питања у вези с тим, али ме занима, тај материјал је био доступан негде крајем 1990. године. Зар не?

Александар Васиљевић: Не знам на који материјал мислите.

Џефри Најс: На онај за који имате директну одговорност. Наиме, филмови, тајни филмови за које ви кажете да су дефинитивно његови. Када су они били први пут вама доступни?

Александар Васиљевић: Први снимак, фоно-снимак је био сачињен 14. октобра 1990. године. Први телевизијски снимак је био сачињен 19. октобра 1990. године.

И сукцесивно даље. То је што се тиче снимака. А што се тиче сазнања шта је Шпегељ тада радио и шта је заговаро, ја имам та сазнања од 2. октобра 1990. године. А начелник безбедности у Петој војној области био неких 10 дана пре тога.

Џефри Најс: Да ли сам вас исправно схватио да је то материјал за који недвосмислено кажете да се на њему појављује Шпегељ, и да га је снимила тајна камера?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Други материјал који је у то монтиран није материјал за који ви имате личну директну одговорност.

Александар Васиљевић: Ја претпостављам да немам директну одговорност ни за оно што сам тајно снимао, јер сам откривао припремање оружане побуне против Југославије. Него, ако је мени добро то преведено, ја због тога тако реагујем. А други делови филма који су снимљени су из јавних наступа лица која су ту приказана.

Џефри Најс: А монтирање тог материјала, у онај материјал који сте ви наручили, односно коришћење таквог материјала, то су чинили други? То ви нисте радили?

Александар Васиљевић: Ја то нисам радио. Ја сам објаснио да сам у то време био углавном у затвору.

Џефри Најс: У реду. Да разјаснимо. Ви зато нисте у позицији да дефинитивно децидно кажете, да за њега тврдите да је на њему снимљен Шпегељев глас. Ја не кажем да то није његов глас, али ја само тврдим да ви нисте у позицији да дефинитивно кажете да се увек, у свакој реченици, ради о његовом гласу.

Александар Васиљевић: Ја децидно кажем и тврдим да је то његов глас, да сам лично снимао те тајне састанке који су се одржавали. Тај материјал је тајно снимљен, био све време апсолутно под контролом, и да је само један део материјала дат за снимање филма и изузимање тог материјала, и његово уснимавање на будући филм. Значи, присуствовао сам и након завршеног снимања, касету враћао поново код себе. Значи, никакве сумње нема да се ради о апсолутно веродостојном материјалу, јер сам лично снимао, и лично је материјал био код мене.

Џефри Најс: Можда ћу се на то вратити, мада сумњам. Последње питање у вези са Шпегељом. С обзиром на чињеницу да је материјал био доступан већ у јесен 1990. године, зашто се он није пустио у јавност све до пролећа 1991. године? Која је била сврха тога?

Александар Васиљевић: Сврха снимања материјала није била да се прави филм. Ми смо радили на откривању паравојног организовања и илегалног увоза оружја, и то професионално документовали за судску процедуру и за пресецање те делатности. Значи, материјал није сниман да би се правио филм. А зашто је то дошло да је коначно пуштено 25. јануара? То је због тога што су све до приказивања тог материјала челници Хрватске, од Фрање Туђмана па преко Стипе Месића, негирали да је у Хрватској вршен илегалан увоз оружја и да су прављене паравојне организације у оквиру ХДЗ-а. Ја нисам био у Београду када је то пуштано, али сам извештен да када је видео филм, да је тек тада Туђман променио став и обећао да ће кривци бити испоручени суду.

Џефри Најс: Доста питања вам је постављено у вези са контролом, у вези са Територијалном одбраном, и рекли сте да постоје три ствари које могу довести до проглашавања ванредног стања, стања непосредне опасности и ратног стања. До 1991. године, да ли је у том смислу дошло до икакве релевантне декларације, да ли је тако нешто издато пре 1991. године?

Александар Васиљевић: Пре 1991. године, ја могу да говорим о 1981. години и о 1989. години, кад су проглашавана ванредна стања на Косову.

Џефри Најс: То је све?

Александар Васиљевић: Не, али о 1991. години...

Џефри Најс: У реду. Да ли је нека декларација која би имала правоснажну моћ проглашена током 1991. године?

Александар Васиљевић: Јесте.

Џефри Најс: Када кажете да је до тога дошло?

Александар Васиљевић: То је дошло, колико ја могу да се сетим, али ту не могу да будем апсолутно сигуран, ја мислим негде или крајем септембра, или почетком октобра, када је проглашено стање непосредне ратне опасности.

Џефри Најс: Од стране „крњег председништва", без представника већине бивших држава?

Александар Васиљевић: Ја сам рекао да је то за нас било председништво, и да је став војног врха био да ако иједан члан тог председништва функционише, а другима није забрањено да ту присуствују, ми ћемо то третирати као Врховну команду, и од председништва у саставу како је тада било.

Ричард Меј: Сада је 12.15. Направићемо паузу од 20 минута. Молимо устаните.

(пауза)

Џефри Најс: Генерале, 1991. године Територијална одбрана у Источној Славонији је била тема о којој вас је питао оптужени. Питао вас је да ли сте били у праву када сте говорили о две врсте Територијалне одбране, да ли сте ви били у праву када сте то рекли, и ви сте њему рекли, и то сте рекли 13. фебруара, у прошли четвртак: „Ја сам објашњавао о Територијалној одбрани на челу које су били људи из вашег МУП-а". Не знам да ли желите да додате нешто више детаља у вези са тим, било на јавној, или на затвореној седници.

Александар Васиљевић: Ја мислим да смо о томе доста разговарали, немам више шта да додам од онога што сам рекао.

Џефри Најс: То се односи на човека под надимком Баца?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Вама је показан, или тачније, прочитан списак од 16 генерала из 1991. године, и ви сте стално покушавали да направите разлику између онога што се десило почетком, и онога што се десило крајем, при крају 1991. године. Не знам, нисам сигуран да ли сте на крају успели то да кажете. Пре свега, желим да проверим ако је то неопходно, да ли тих 16 генерала укључују, ја мислим да су четворица њих били нека врста академика, дакле не укључују све оне који су били задужени за борбене јединице. Мислим да је то доказни предмет Д101, али немамо времена да то погледамо.

Ако се не можете сетити, нећемо трошити време на то, али реците нам у чему је била разлика између прве и друге половине 1991. године. На шта сте хтели да скренете нашу пажњу када је реч о саставу генералитета са становишта њихове етничке припадности?

Александар Васиљевић: Оптужени је тврдио упорно да су у 1991. години ја мислим само два Србина или три Србина евентуално били у генералитету, а ја сам упорно говорио да је то до јуна 1991. године, а након тога, у истој 1991. години, дошло је до померања са функције или пензионисања неких генерала, и наводио сам имена о којима се ради и на којим функцијама су били. А ко је од њих имао академско звање, ја ту анализу нисам правио?

Џефри Најс: И да ли је то променило баланс са становишта националне припадности или није?

Александар Васиљевић: Што се тиче тог ужег генералитета и људи који су били на командним функцијама, јесте. Конкретно у Првој војној области је промењено, промењен је у Другој оперативној групи командант, и сва она друга лица која сам наводио.

Џефри Најс: Хаџић је постављао припраднике Територијалне одбране у источној Славонији, и ако је то радио, радио је у својству премијера или председника тамошњих органа. Колико ви знате, коме је он одговарао, ако је неком рапортирао?

Александар Васиљевић: Ја не знам ни да је постављао, и не знам поуздано коме и да ли је он то рапортирао. Остајем при ономе што сам рекао, да је најутицајнији човек на том простору, у погледу и кадровања и употребе тих јединица, те, како сам ја рекао, друге Територијалне одбране, био управо Стојчић Баца.

Џефри Најс: Дакле, колико сте ви могли то да видите, није постојала званична линија рапортирања у правцу неког званичног владиног тела или министарства или министра. Колико сте ви то могли да приметите?

Александар Васиљевић: Ја ту линију нисам видео, и не знам за то.

Џефри Најс: На вашем положају током 1991. године, очигледно бисте се бринули за било какав извештај о погрешном деловању. Али пре него што пређемо на то, реците ми, да је постојао извештај Амнести интернешнал о погрешном деловању српских паравојних снага, да ли би вама била скренута пажња на њега.

Александар Васиљевић: Не знам од кога би требало да ми буде скренута пажња. Код кога је био тај извештај?

Џефри Најс: Уопштено говорећи, с обзиром на ваш положај и на оно што сте ви радили за владу, да су међународне хуманитарне организације припремале извештаје у јесен 1991. године, и жалиле се, на пример, на деловање српских паравојних група, да ли би онда такве извештаје ваша влада, на пример, ставила вама на располагање.

Александар Васиљевић: Прво, ја нисам био потчињен никаквој влади. Ја сам био потчињен савезном секретару за Народну одбрану, и мислим да ја ресорски нисам био задужен да водим бригу око тога, да би тај извештај требао код мене да дође.

Џефри Најс: Коме би онда такви извештаји отишли, па ћемо ми после тога ићи даље? Реците нам коме би такви извештаји отишли, ако би се њима уопште бавила влада или војска.

Александар Васиљевић: Не знам. То је била невладина организација, страна невладина организација, и ја не знам коме је она и да ли је слала тај извештај. Мени није познато да је било шта долазило у ондашњи војни врх, било шта од те организације.

Џефри Најс: Онда не можемо да трошимо време суда показујући овај доказни предмет, али ви нам помозите код следећег, генерале. У време до вашег пензионисања 1992. године, с обзиром на ниво на којем сте ви били у војсци, рекли сте да ЈНА није узимала у обзир међународне извештаје о лошим стварима учињеним од стране ЈНА.

Александар Васиљевић: ЈНА није пратила системски, претпостављам да је у савезној држави постојала служба у неком министарству која се бавила тиме шта пишу страни медији, али у армији таква институција није постојала. До нас није долазило тако нешто на упознавање.

Џефри Најс: А ни Савезна влада, ни Влада Србије, нису достављале такве информације војсци, колико је вама познато?

Александар Васиљевић: Не, колико је мени познато.

Џефри Најс: Да се позабавимо једним детаљем. Јутрос су вам поново постављена питања о Ловасу и Теслићу, и ви сте врло детално одговорили претресном већу о томе коме сте ви подносили извештаје, када је дошло до извесне забуне на питања која је постављао оптужени. Да ли теба да правимо разлику између Ловаса и Теслића, и такође у вези са тим, ко је кога требао да информише о сваком од ових случајева?

Александар Васиљевић: Треба да се прави разлика, зато што око Ловаса, ја сам тада био у активној служби, и по функционалној дужности сам слао информације, а око Теслића ја нисам у активној служби, него су то моја посредна сазнања.

Џефри Најс: Не, ово питање које сам хтео да вас питам било је на затвореној седници, па нећу сад тиме да вас замарам. Идемо даље. У једној фази је оптужени сугерисао да су само опозиционе странке у то време стварале паравојне групе. Да ли ви то прихватате или не? Након вашег одговора, имаћу још једно додатно питање.

Александар Васиљевић: Прихватам. Ја не знам да је тадашња странка на власти формирала паравојне саставе.

Џефри Најс: Ако погледамо странке које су их оснивале, да ли су циљеви тих странака, иако су оне технички биле опозиционе странке, били у ствари врло наклоњени циљевима оптуженог?

Александар Васиљевић: Не бих могао то децидно да кажем. Ја сам то тада тумачио, и сад сам уверења да формирање тих паравојних састава је пре свега било ради стварања неког свог политичког имиџа, да се те странке боре за интересе угрожених Срба.

Џефри Најс: Ако су такви паравојни састави стварани, да ли знате, ако не, можемо да погледамо одговарајући чланак, какве би онда биле последице по Закону о општенародној одбрани, по закону од 1982. године, када је реч о контролисању тих паравојних састава? Да ли знате да ли је њих требало онда сматрати делом оружаних снага?

Александар Васиљевић: Не, постоји процедура по којој се формирају јединице као саставни део оружаних снага.

Џефри Најс: Молим да погледамо један део Закона о општенародној одбрани из 1982. године. То је већ уведено као доказни предмет 352, табулатор 21.

Молим да то ставимо на графоскоп. Енглеску верзију на графоскоп, оригинал сведоку, молим. Ако погледате члан 91 Закона о општенародној одбрани у ком пише: „Оружане снаге чине јединствену целину, и састоје се од Југословенске народне армије и Територијалне одбране. Припадник оружаних снага је сваки грађанин који са оружјем или на други начин учествује у отпору против непријатеља". Да ли су паравојни састави о којима су вам постављана питања, о којима сте говорили, иза којих су стајале одређене политичке странке, зар се они не би квалификовали, и да ли су се требали квалификовати припадницима оружаних снага по овом закону?

Александар Васиљевић: Ово је само један члан који говори о томе ко може да уђе у оружане снаге, али постоје механизми по којима оне треба да буду организоване. Прво у погледу униформе, обележја, старешинства, и свега онога што је познато шта чини оружане снаге, без обзира да ли се ради о Територијалној одбрани или о Југословенској народној армији, а оваквих група као неке од којих сам ја наводио је бивало ван овог система, и постојало је наређење око примања тих добровољачких састава, добровољаца у ствари, у легалне саставе оружаних снага. Ја говорим о ЈНА и о легалној Територијалној одбрани. Значи, није довољно да неко буде наоружан да би био припадник оружаних снага, него постоје други атрибути по којима се то може вредновати као такво.

Џефри Најс: А сада кажете да су они сви били укључени у оружане снаге, или кажете да је њима на неки начин било дозвољено да делују ван контроле?

Александар Васиљевић: Не, ја нисам рекао ни једно ни друго. Ја сам рекао да тумачењем само овог првог члана 91 који сте навели, значи то није једини атрибут, да носи оружје и да је тиме постао припадник оружаних снага. Ја знам за конкретне групе које су долазиле по линији странака, а то је пре свега у Книнској Крајини и коју су биле одатле протериване, враћане истим аутобусом назад. То су биле групе иза којих је углавном стајала СПО у то време. И говорио сам о оним случајевима раније, у оним центрима за прихват добровољаца које је организовала ЈНА 1991. године, када нису хтели да обуку

униформу и ставе обележја које је носила тада ЈНА, и исто су удаљени из тих центара.

Џефри Најс: Укратко, још један други доказни предмет који је већ уведен, то је доказни предмет 352, табулатор 24, то је „Службени гласник Републике Српске" у вези са проглашењем Закона о одбрани. За нас само прва страна, жао ми је што смо оволико копирали, требао сам да смањим број страна. Видимо овде Закон о одбрани Републике Србије, „Службени гласник" од 27. јула 1991. године. За Претресно веће, на другој страни члан 118. У ствари то није на другој страници, то је много страница касније. Генерале, молим вас погледајте члан 118. Ту се каже: „Оружане снаге у складу са законом организују, попуњавају, наоружавају, опремају, оспособљавају само надлежни државни органи". Да ли сте били упознати са овом одредбом, и на који начин се то уклапало са постојањем паравојних састава изван тог система?

Александар Васиљевић: Ја нисам имао прилику да видим овај члан, нити овај „Службени гласник" Србије, а мислим да је то у реду. Може да наоружава и опрема, значи надлежни државни органи. Вероватно се мисли на Министарство одбране Србије, на Министарство унутрашњих послова Србије, пошто је ово „Службени лист" Републике Србије.

Џефри Најс: Хвала. Неколико питања о Вуковару. Ја сам се бавио само ограниченим делом онога што је открила ваша истрага када су вам постављали питања у вези с Вуковаром. Оптужени вам је постављао много више питања. Можете ли нам помоћи код следећег – када сте ви тражили информације од Шљиванчанина и Мркшића, да ли су они већ били оптужени? Да ли је овај Суд већ био подигао оптужнице против њих?

Александар Васиљевић: Ја мислим да јесте, ја сам рекао које су године. Са Шљиванчанином сам се среo 1997. године, а са Мркшићем 1998. године.

Џефри Најс: Да ли вам је познато, да ли сте видели договор о евакуацији који је постојао у то време? Ми смо га недавно видели као доказни предмет у овом предмету.

Александар Васиљевић: Не знам на коју евакуацију мислите.

Џефри Најс: На евакуацију из болнице. Да ли сте видели тај споразум?

Александар Васиљевић: Не, нисам.

Џефри Најс: Да је то био споразум направљен како треба, којим се обезбеђује адекватна евакуација, и то рана евакуација, ви сте питани у вези са учешћем ЈНА, односно неучешћем ЈНА у свему томе. ЈНА је држала код себе људе који су касније били убијени, поклани. Да ли је њима требало неко овлашћење да би те људе предали неком другом телу? Мислим на ЈНА да преда те људе неком другом телу.

Александар Васиљевић: Не знам, ја претпостављам да би требало.

Џефри Најс: Мислим да део приче коју смо ми чули о околностима које сте ви потврдили је да се Шљиванчанин бринуо због локалне Територијалне одбране. По вашем искуству, да ли је ЈНА била равна локалној Територијалној одбрани?

Александар Васиљевић: Локална Територијална одбрана није била равна ЈНА. Међутим, људи који су били у њој могли су да чине неконтролисане поступке. Значи, не ради се ту о компарацији снага између ЈНА и те Тери-

торијалне одбране, него о клими у којој су се појединци из Територијалне одбране односили онако како сам и ја то сведочио, а и други сведоци. Постала је објективно физичка опасност за те људе од појединих екстрема у тој Територијалној одбрани, и зато су зазирали неки да се супротставе онако како су морали и требали.

Слободан Милошевић: Само једну малу исправку. Сведок говори о појединцима из Територијалне одбране, о понашању појединаца из Територијалне одбране, а у транскрипту и преводу нема појединаца, већ се говори о Територијалној одбрани генерално. Сведок је употребио прецизно реч „појединци".

Џефри Најс: Још два питања, генерале. Да ли сте знали о регулативама о примени међународног хуманитарног и ратног права на деловање оружаних снага СФРЈ из 1988. године?

Александар Васиљевић: У глобалу ја познајем те прописе, али конкретно не знам на који пропис мислите.

Џефри Најс: Да ли се то се односило и на опхођење према ратним заробљеницима?

Александар Васиљевић: Да.

Џефри Најс: Да се вратим на своје прво питање, да би било јасно. Да би ЈНА пустила велики број људи који су под њеном контролом, и да би их предала неком другом телу, да ли је било потребно да добије овлашћења од неког другог тела да би се то урадило како треба?

Александар Васиљевић: Ја колико знам, постојао је споразум између надлежних органа Хрватске о размени заробљених лица, и у ЈНА је постојао и посебан орган, посебно тело које се бавило тим проблемом.

Џефри Најс: Дакле, ви схватате да је реч о пуштању људи у таквим околностима да су они касније били побијени. Да би они били пуштени, морао је неко дати овлашћења ЈНА да то учини. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Ја сам мислио да сте ви говорили о ратним заробљеницима и о разменама. А ја колико знам, у Вуковару није извршена никаква размена. Размене су вршене касније, све до августа 1993. године, односно 1992. године. Ако се ради о заробљеним из болнице у Вуковару, ту никаква размена није извршена. Они су предати под околностима како сам их ја могао видети и описао.

Џефри Најс: Нећу на томе даље да инсистирам. Дубровник. Чини се да сте у једној фази дали мало противречне одговоре у вези с тим да ли је из Дубровника било акција. Ви сте говорили о снагама које су прелазиле реку Неретву, а то би могло бити много километара од Дубровника, а онда у једној другој фази чини се да сте одговорили да је било неких акција које су долазиле из Дубровника. Можете ли нам то појаснити?

Александар Васиљевић: Могу. Ја сам рекао да су снаге Збора народне гарде са подручја западне Херцеговине, ја конкретно знам за Метковић, пребациване у Дубровник преко дела босанске територије, односно општине Неум, и те су снаге дејстовале из Дубровника. Значи, то је контекст о којем сам говорио.

Џефри Најс: Да то разбијемо на појединачне делове, јер то би могло да јако интересује судије. Када кажете „из Дубровника", да ли говорите о старом делу града, или говорите о ширем подручју и околном подручју?

Александар Васиљевић: Нисам био командант на том подручју, нити сам физички долазио у том периоду на то подручје, али на основу информација које су ми стизале као неке вести, значи било да се дејствује и из старог дела града, и из Дубровника као града у целини. И говорио сам о имитирању разарања која се врше паљењем старих гума. Међутим, то су моја спорадична сазнања.

Џефри Најс: То су сазнања која сте добили од других. Нпр. паљење гума. Да ли су паљене гуме, или су се аутомобили запалили, па су онда и гуме гореле, као што смо ми видели на видео-снимку, или ви то не знате?

Александар Васиљевић: Не. Ја знам само за информацију да су паљене гуме, а не да су горели аутомобили, па онда од тих гума је био дим. Значи, ради се о подметању великих паљевина, да би се анимирала међународна јавност. Ја знам за такву информацију.

Џефри Најс: Али ништа од тога није из прве руке, или чак из друге руке. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Не. Ја нисам био на том терену. То је долазило од органа безбедности из Друге оперативне групе.

Ричард Меј: Да.

Слободан Милошевић: Мислим да је ово погрешан коментар, јер сведок сведочи у функцији шефа Управе безбедности војске, према томе, он сведочи о ономе што је имао као официјелне информације, прикупљене на официјелан начин од овлашћених органа. Овде да ли из прве или друге руке не значи Бог зна шта.

Ричард Меј: Да. Ми ћемо донети одлуку колику ћемо тежину придати тим доказима у догледно време.

Џефри Најс: Још увек смо на Дубровнику. Када кажете да је ЈНА праћена из Дубровника, када је то било и где, на основу обавештајних информација које сте ви добили?

Александар Васиљевић: Па ја сам рекао да, прво, нисам био начелник обавештајне управе, и друго, то није подручје којим су се бавили органи безбедности. Ја немам извештаје који редовно стижу и задатак органа безбедности да са тог подручја извештавају како су протекла војна дејства. Ја таквих информација нисам имао. То је било кроз контакт органа безбедности по сасвим другим стручним питањима, где спомињемо у овом обиму како сам ја сада рекао. Значи, ја ту не могу да дам поуздане показатеље, јер нисам био ни ресорски задужен за тај проблем.

Џефри Најс: Хвала. 1992. година. Генерале, током главног сведочења, ви, генерале, нисте ништа рекли о Босни, јер у то време ви нисте били на положају, и то је био резултат вашег израженог мишљења о томе да ли желите да дате део сведочења о Босни, с обзиром на вашу прошлост. Међутим, вама је постављено неколико питања у унакрсном испитивању, и ја ћу вам поставити неколико питања која произилазе из тога. Војска Републике Српске и војска Републике Српске Крајине – ко је финансирао те снаге?

Александар Васиљевић: Па ја сам рекао да сам тада у пензији, и ја сам говорио јасно о финансирању. То је ишло, што се тиче, значи, личних примања старешинама у Војсци Републике Српске. Значи, то сам објашњавао, и немам шта томе више да додам.

Џефри Најс: Изнесено је неколико тврдњи о томе колико су заправо биле раздвојене ове разне снаге. Да ли је постојао неки извор финансирања за који сте ви знали, или сте имали неке своје везе, а о томе вас је питао и оптужени? Дакле, да ли се ВРС финансирала из неког другог извора, осим оног који је стизао из Југославије?

Александар Васиљевић: Вероватно мислите на тај период после 1992. године. Значи, ја за тај период немам сазнања. Ја сам говорио о делу финансирања које је ишло у оном случају кад сам говорио 1991. године, када сам се срео са човеком који је учествовао у слању новца. Али то је 1991. година.

Џефри Најс: Хоћете ли бити љубазни и погледати само један документ? Ово је нови доказни предлог, часни суде.

Секретаријат: То ће бити доказни предмет тужилаштва 388, а генералштаба Војске Југославије, од 14. октобра 1992. године, означава се у сврху идентификације као доказни предмет одбране 103.

Џефри Најс: Господине генерале, погледајте молим вас ову одлуку Владе Српске Републике БиХ, која је усвојена на седници одржаној 14. маја 1992. године. Дакле, два дана након што сте ви пензионисани. Ако имате исправну евиденцију о томе. Одлука се тиче коришћења примарних средстава, односно о примарној емисији. Претпостављам да се ради о штампању новца Народне банке Југославије, и да ће се користити у складу са одлуком Народне банке Југославије, која се тиче заједничке монетарне политике и заједничких принципа кредитне политике. И затим даље, „Како би се избегли неповољни ефекти рата на економију Српске Републике, до 80 одсто примарне емисије биће коришћено за специјалне сврхе". Дакле, тај новац ће се пренети на специјалне рачуне. Да ли знате шта се под овим мислило, о чему је овде реч, и ја ћу вам показати и још један документ? Часни суде, ово ће бити исто тако нови документ. Док га тражимо, извињавам се госпођи Диклић што је нисам раније упозорио да ћу ово да користим.

Александар Васиљевић: Мени ово уопште није познато, а иначе и нисам стручњак за ту област, финансије.

Џефри Најс: Потпуно вас разумем, али у светлу питања која су постављена о природи ових снага и тврдњи да је постојала раздвојеност између њих, исто тако у светлу ваших контаката са људима који су били на високим положајима у босанском сукобу, хтео бих вам поставити неколико питања у вези са следећим документом, а онда поново и у вези с документом који сам споменуо.

Слободан Милошевић: Господине Меј.

Ричард Меј: Изволите, господине Милошевић.

Слободан Милошевић: Добио сам ову одлуку. То је „Службени гласник Републике Српске", и одлука о коришћењу средстава, а секретар већа је рекао да се доказни предмет односи и на то, и на неки акт ЈНА. Ја немам никаквог акта ЈНА овде у овом доказном предмету колико видим у транскрипту.

Ричард Меј: Документ ЈНА је документ који сте ви предложили, и који је постао доказни предмет одбране. Према томе, ово су сада други документи који се сада предлажу, а документ ЈНА је један од ваших докумената који смо означили у сврху идентификације. Господине Најс, мислим да се ипак удаља-

вамо предалеко од сведочења овог сведока. Постоје границе онога на шта он може да одговори.

Џефри Најс: Овај сведок је искоришћен од стране оптуженог за изношење разноразних тврдњи о наводној раздвојености тих разних тела, и о њиховој самосталности у односу на њега. Сведок се позвао на своје изворе и своју блискост с тим изворима, односно своју блискост са људима који су били на положајима моћи, и он је дао одговоре у вези с тим питањем. Ово је врло један кратки доказни предмет, неће дуго трајати.

Ричард Меј: Треба да завршимо са сведком за 15 минута. Изволите.

Џефри Најс: Господине генерале, ово је, дакле, документ Министарства одбране Републике Српске, којим се тражи кредит из примарне еисије, у југословенским динарима. У другом параграфу се каже: „Познато је да је Савезна Република Југославија одобрила одређена средства из примарне емисије у сврху задовољења потреба Републике Српске, и да на реализацији ради Комерцијална банка из Београда". Затим се такође спомиње достављач и новац који долази из Југословенске банке. Часни суде, намеравао сам да замолим сведока да има то на уму, као и параграф који се тиче чињеничног стања и споразума о кривици госпође Плавшић.

Ричард Меј: Мислим да би требали бити врло опрезни у вези са овим, пре него што поставите сведоку питање.

Џефри Најс: То је документ који је прихватљив документ, и тиче се извора доказног материјала, и подложан је другим доказним изворима сличног састава из затеченог догађаја. То је јавни документ и садржи изјаву једног појединца. Сведоци током овог суђења иначе коментаришу изјаве других људи, било у књигама, било у неком формалнијем, службенијем окружењу, изјаве особа које нису непосредно присутне. Ми сматрамо да би било нереално не узети у обзир шта је у одређеним околностима рекла дотична особа. Говорим о параграфу 14 у вези са овом темом.

Ричард Меј: Ја сад говорим за себе, али мени се то чини прерано. Ја се слажем са вашом тврдњом да смо ми дозвољавали сведоцима да коментаришу документе, али у овом случају, с обзиром на околности, то је далеко контраверзније, и мени се не свиђа ваша идеја да поставите такво питање сведоку.

Џефри Најс: У реду. Нећу више трошити време.

Ричард Меј: Нема сумње да можете прилично брзо да направите, и ако желите да уведете нове доказе, ви то наравно можете да учините, али се мени чини да не би било у реду да то радите преко овог сведока.

Џефри Најс: У реду. Нећу више трошити време.

Ричард Меј: Господине Кеј, изволите.

Стивен Кеј: Изгледа да смо се доста далеко одмакли од сведочења овог сведока и онога што он корисно може рећи. Он је овде само коришћен за изношење неких коментара, и у свим другим околностима мислим да он неће бити од помоћи претресном већу.

Ричард Меј: Господине Најс, ми смо суд састављен од професионалних судија. Ми нисмо порота, ми смо чули шта је сведок рекао, и ми знамо које су границе његове струке, његове експертизе. Наравно, сви ови документи су отворени, на вама је да их искористите, али нама се не чини да требамо и ар-

гументе у вези с њима, уз дужно поштовање, поготово не путем овог сведока који је пред нама.

Џефри Најс: У реду. Ја ћу поступити онда на тој основи. Ја ово радим путем сведока, зато јер је он био искориштен у ту сврху, на ту тему. Ми то нисмо искористили због неких његових забринутости. Ако могу завршити само са једним питањем које се односи, за случај да претресно веће не жели да то пита, на то да ли је сведок био упознат са неким другим методама финансирања армије током тог преиода.

Ричард Меј: У реду.

Џефри Најс: Господине генерале, да ли знате за неки други начин финансирања, осим онога који је назначен у овим документима ВРС у то време? Дакле, осим ових идентифицираних извора, знате ли још за какве друге?

Александар Васиљевић: Не знам ван онога што сам досад рекао, и заиста се ради о специфичним питањима, и да сам био у активној служби, ја немам никаквих додирних тачака са овом проблематиком. Значи, не могу ништа да кажем ван онога што сам досад сведочио. Ја немам о том финансирању више шта да кажем.

Ричард Меј: Да ли желите да тај последњи документ приложите као доказни предмет?

Џефри Најс: Можемо се на то вратити путем неког другог сведока, часни суде. Изгледа да се овај сведок осврнуо на то.

Ричард Меј: У реду.

Џефри Најс: Ја ћу прећи, због времена, на други део, и морам напоменути чињеницу да је сведок дао исказ о Босни без главног испитивања. Сада ћу прећи на други део његовог сведочења, који се односи на Косово. Господине генерале, ви сте изнели читав низ опаски о историјату сукоба на Косову. Претресно веће је назначило да не треба тај део исказа, односно његови детаљи, у сваком случају не од вас, уз дужно поштовање. Ја ћу вас сада питати у вези једног извештаја хуманитарне природе, за који смо чули да је прослеђен властима. То је извештај који је издао Хјуман Рајтс Воч. То је доказни предмет 198 који је већ уведен, и зове се, а ради се о извештају „Недеља терора у Дреници". Када сте одговарали на питања оптуженог, рекли сте врло мало, или можда ништа о евентуалним неделима која су учињена на штету косовских Албанаца, и докази који су тренутно пред претресним већем говоре да је овај извештај који је поднешен у време када сте ви били на вашем положају достављен, и то детаљно, СФРЈ, и то на више места. Ви можда нисте видели овај документ, а можда и јесте. Ако погледамо у резиме, то је све што треба да учинимо да би се подсетили, наиме, извештај говори о озбиљним кршењима међународног хуманитарног права који су починиле снаге Владе Србије и Југославије у подручју Дренице на Косову током последње недеље 1998. године. И затим такође се говори детаљно о Рачку. Оно што мене занима...

Ричард Меј: Изволите, господине Кеј.

Стивен Кеј: Мислим да би требали прво успоставити то да ли је сведок упознат са овим документом, да ли га познаје или не, то је врло важно.

Џефри Најс: Управо то сам хтео и да га питам.

Ричард Меј: Њему се може поставити питање о томе да ли он зна за ин-

циденте који су описани у документу. Он мора да буде овлашћен да сведочи о томе.

Стивен Кеј: У најмању руку, према транскрипту, он то може учинити, а мени се чини као да је речено да у најмању руку он није хтео одговорити на питање да ли је видео документе или не.

Џефри Најс: Ја сам рекао да је он можда видео документ, а можда и није. Господине генерале, да ли сте ви видели овај документ, а ако нисте, да ли је тај документ, односно оно што је у назнакама ту садржано, нешто на шта је вама скренута пажња?

Александар Васиљевић: Не. Ово је први пут да видим тај документ. Не знам уопште садржину његову, и о злочинима који су почињени на Косову. Немам више шта да кажем од онога што сам већ сведочио. То су сазнања која сам износио. Рачак није био уопште у време кад сам ја био у активној служби, па и не знам детаље шта се тамо догађало.

Џефри Најс: У том случају следеће питање. Ако постоји некакав извештај, а он је био списак, и постоје докази да је он достављен извештај у коме се у детаље говори о хуманитарној ситуацији, односно кршењима хуманитарног права до којих је дошло у периоду од септембра 1998. године до марта 1999. године, да ли су постојале неке структуре којима сте ви одговарали, које вам на то нису скренуле пажњу, неке више власти?

Александар Васиљевић: Ако је добро преведено, ви ме питате за нешто што се десило када нисам у активној служби. Ја то не знам.

Џефри Најс: У извештају се говори о догађајима који су се одиграли не много пре него што сте ви били у активној служби, реактивирани, а говори се о врло тешким злочинима који би се требали истражити. Мене занима да ли је постојао неки систем о којем сте ви говорили када сте одговарали на питања оптуженика. Да ли је постојао систем који не би дозвољавао да ви прочитате тај материјал?

Александар Васиљевић: Не. Никаква забрана не би била да се то не може дати на читање, или чак дати задатак да се изврши и провера неких информација. Ја сам говорио о случају новинара који је објавио у страним медијима податке који су били врло алармантни, да смо одмах након тога кренули у провере тих података. Али мени није познато да је тај материјал достављен војним органима.

Џефри Најс: Хвала. Још једно питање у вези са заједничком командом. Часни суде, у првом регистратору доказног предмета оптужбе, сад ћу вам дати број, 387. Ми смо то тражили, ја сам покушавао уштедети на времену, али реч је о једном великом документу означеном табулатором 38. Ако бисмо то могли погледати са сведоком, молим вас. Само пар страница ваља погледати у светлу питања која је поставио оптужени. Сада је врло важно да погледате и ово, а не да узмете у обзир само сведочење сведока о овој теми. Господине генерале, ово је записник са састанка нечега што се називало заједничка команда. На другој страни датум је 22. јули 1998. године, дакле пре вашег релевантног периода. Међутим, без обзира на то, ви сте видели овај документ.

Ја ћу сада замолити судије а и послужитеља да погледамо страну 27 од 164, и да је ставимо на графоскоп. Овде постоји један пасус који би вам хтео

прочитати, можда ћете га се сетити, вероватно сте га видели. Господин Шаиновић овде говори о два деташмана. Само мало изнад тога, молим вас спустите то ниже доле.

Александар Васиљевић: Не могу да пронађем.

Џефри Најс: Господине генерале, није важно, ја ћу вам то прочитати. Дакле, господин Шаиновић говори о два деташмана на планини Рудник, да би се напала Лауша, борбена група се такође мора активирати, како би се пресекао пут ка Лауши.

Судија О Гон Квон: То је у горњем делу.

Џефри Најс: Да. Ако се сећате тог пасуса из записника, реците нам молим вас шта нам овај пасус говори о овлашћењима која је имао Шаиновић.

Александар Васиљевић: Имао је овлашћења као командант те заједничке команде да усагласи дејства између снага МУП-а и снага војске, на конкретном задатку. Ту остаје...

Џефри Најс: Хвала. Хвала лепо, господине генерале, желим уштедети на времену, погледати страницу 50 од 164, док је послужитељ тражи. Дозволите да кажем неколико речи, то је пасус где господин Шаиновић каже следеће: „У граничном подручју армија се мора позабавити својим обавезама и задужењима. Наиме, у овом подручју полиција мора покрити сву територију и консолидовати се. Државна безбедност треба заузети треће подручје", односно трећу област, и затим, ниже доле: „да државна безбедност и армија морају изнети заједнички предлог за следеће, у вези следећих планова". Исто тако на страници 50, при дну странице, то је део где ћете видети овај пасус. Ако се сећате овог пасуса, господине генерале, да ли се то поклапа са вашим објашњењима о томе каква је заиста била функција заједничке команде?

Александар Васиљевић: Па ја нисам гледао овако детаљно ове материјале, они су ми показани само као записник. Тада сам рекао да ја нисам запазио на састанку на којем сам ја био, 1. јуна, да је било ко водио некакав записник. Овде је интересантно да се установи како, након ових ставова које износи господин Шаиновић у функцији у којој је био, реагује командант војне јединице који је присутан том састанку. Дакле, да ли он о томе извештава претпостављеног команданта и команду, и да ли добија верификацију тога, ја то не знам. Ја могу да закључим само на основу онога што сам био присутан да је састанак закључивао са простим слагањем онога што је било предложено да се то сутрадан треба урадити, и након тога је тај састанак био завршен. Како је овај даљи механизам текао, мени то у детаљима није познато.

Џефри Најс: И задњи пасус који нам може бити од помоћи, 130 страна од 164. Доњи део стране. Претресно веће ће се сетити питања постављених у вези са заједничком командом и врховном командом. Овде видимо интервенцију, односно спомиње се господин Минић, који говори о припреми извештаја, у вези са реализацијом плана да се уништи ДТС, њене снаге, инструменти и резултати, последице, све треба бити презентирано, и команда мора написати извештај. „Са овим извештајем морамо затим ићи на врховну команду". Ако је ово исправан записник тог састанка, да ли он на исправан начин одржава ваше схватање везе између заједничке команде и врховне команде?

Александар Васиљевић: Да. Значи овде стоји да треба да буде обавештена врховна команда о извештајима, а које ове команде на које се то одно-

сило треба да сачине и доставе заједничкој команди, да би се то дало врховној команди. Ја сам то тако схватио, ако сам добро схватио.

Џефри Најс: Моје последње питање. Два-три можда. Извињавам се, генерале, што сам вас задржао овако дуго. Тиче се састанка на којем се расправљало о несталим, односно погинулим лицима. Ви сте споменули такође да су се људи терали са Косова. Наравно, на судијама ће бити да, када за то дође време, одлуче какви су докази о овој теми и каква је статистика. Међутим, вама су у вези са тим постављена питања од стране оптуженог, и ако постоје докази о томе да је негде 800.000 људи присиљено да напусти Косово, и ако постоји статистика о ексхумацијама која говори о томе да је негде око три и по хиљаде или нешто више људи убијено за време кризе, да ли постоји неки коментар који бисте нам ви могли дати, који објашњава овај јаз? Дакле, јаз између ових и далеко нижих бројки. Дакле, да ли би на неки начин могли објаснити, како би судије када за то дође време могле донети одлуку?

Александар Васиљевић: Мени нису познати подаци колико је жртава било на Косову. Знам за погинуле и рањене припаднике Војске Југославије, али рекао сам и то да ми у Штабу врховне команде никада није био никакав податак који би указивао на политику протеривања Албанаца са Косова. Ја се ограничавам на оно где сам радио и где знам ситуацију, али верујем да ни у вјном врху ничег сличног није било.

Џефри Најс: У реду. Што се тиче тела која су ексхумирана у Србији и за које се може утврдити да су с Косова, путем анализе ДНК, и може се успоставити веза са конкретним селима на ту тему. Имате ли такав коментар?

Александар Васиљевић: Немам.

Џефри Најс: Хвала лепо.

О Гон Квон: Господине генерале, бићу врло кратак. Имам једно питање у вези са војном линијом и полицијом. Иако смо се дефинисањем војне линије бавили на отвореној седници, мислим да је ипак боље, из разога безбедности, да пређемо на затворену седницу.

(затворена седница)

Џефри Најс: Био бих вам веома захвалан за мало вашег времена након што се сведок повуче.

Секретаријат: На отвореној смо седници.

Ричард Меј: На отвореној смо седници. Генерале Васиљевићу, овим је ваше сведочење завршено. Жао ми је што смо вас овде толико дуго задржали, и хвала вам што сте дошли. Можете да идете.

Александар Васиљевић: Хвала вам.

В. Изјаве дате Трибуналу током 2006. и 2007. године

Још у време писања оптужнице против бившег председника СРЈ, Слободана Милошевића, Александар Васиљевић је започео сарадњу са антисрпским судом у Хагу и достављао све што су од њега тражили. На тај начин, овај злочинац скинуо је са себе сву одговорност за многе злочине

у којима је учествовао. У хашкој судници увек се појављивао као сведок тужилаштва и потврђивао све наводе монтираних оптужница против невиних Срба.

Васиљевић је пред Међународним судом за кривично гоњење особа одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. године дао изјаву о догађајима на подручју Косова и Метохије у време злочиначке НАТО агресије на СРЈ.

XVI.

Међународни суд за кривично гоњење особа одговорних за тешка кршења међународног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. године

Подаци о сведоку
Презиме: Васиљевић
Име: Александар
Датум рођења: 8. јули 1938. године
Место рођења: Витковац, Србија
Националност: Србин
Језик/језици које говори: БХС
Језици коришћени у току разговора: енглески и српски
Тренутно занимање: пензионисани генерал ЈНА/ВЈ
Датум(и) разговора: 26-27. октобар 2006; 14. јануар 2007. у Хагу
Разговор(е) водили: Филип Кејн, Том Ханис
Преводилац: Шарлота Зентаи

Изјава Александра Васиљевића по правилу 89(Ф)

Изјава сведока

Позадина/војна каријера

1. Рођен сам 8. јула 1938. у селу Витковац, општина Краљево, Србија. Од 1958. до 1961. похађао сам војну академију копнених снага, и почео сам активну војну службу 1961. Био сам на разним положајима у Служби безбедности ЈНА.

2. Почео сам као безбедносни оперативац 1964, и до 1982. године постепено сам дошао до положаја начелника Одељења за бебедност у Сарајевској армији. Од 1986. до 1988. сам био начелник Контраобавештајног одељења у Управи за безбедност Савезног секретаријата за Народну одбрану (ССНО). 1988. године сам постављен за команданта дивизије у Сарајеву. Након тога, у јулу 1990. постављен сам за заменика начелника Управе за безбедност у ССНО.

3. У јуну 1991. године сам унапређен у начелника Управе за безбедност (такође познате као УБ) у ЈНА. Остао сам на том положају до маја 1992. године,

када сам превремено пензионисан. Имао сам чин генерал-мајора у том тренутку.

4. Јула 1992. године сам ухапшен и покренут је кривични поступак против мене, у којем је тврђено да сам злоупотребио положај. Био сам ослобођен ових оптужби негде у априлу 1993. Од тада, па до мог враћања у Војску Југославије (ВЈ) априла 1999, живео сам као пензионер.

5. Када је НАТО напао у марту 1999. године, осећао сам да ми је патриотска дужност да понудим своје услуге, што сам и учинио 7. априла 1999. Дана 25. априла 1999. позван сам на састанак са Слободаном Милошевићем на којем смо разговарали о мом враћању на старо место. Рекао ми је да ћу бити постављен за заменика начелника Службе безбедности у ВЈ.

6. Враћен сам на старо место 27. априла 1999, и заиста сам био постављен за заменика начелника Службе безбедности у ВЈ, генерала Гезе Фаркаша (који је недавно био заменио генерала Димитријевића). Препоручио ме је био генерал Ојданић, а поставио ме је председник СРЈ, Милошевић. Био сам на овом положају до марта 2000, и тада био постављен за саветника за безбедност начелника Генералштаба ВЈ. Пензионисан сам 31. децембра 2000. Године, и трајно се пензионисао 31. марта 2001.

ЈНА/ВЈ организација, структура и кадар

7. Војска Југославије (ВЈ) била је одговорна за одбрану земље. Врховни савет одбране (ВСО) је био одговоран за свеобухватну команду над ВЈ у миру, а током рата је била одговорна Врховна команда, коју је 1999. године водио Милошевић, председник СРЈ.

8. У ратном стању чланови Врховне команде били су распоређени широм Београда, или око њега. Као резултат тога, органи безбедности ВЈ нису били у истој згради као начелник генералштаба и њихови официри. Представник Управе безбедности би ишао на дневне састанке, и увек би био присутан један официр из обезбеђења на командном месту Штаба врховне команде.

9. Током мира највише тело војног командовања био је генералштаб (ГШ), који је у ратном стању постао Штаб врховне команде. Генерал Ојданић је био начелник генералштаба и Штаба врховне команде током 1999. године.

10. Следећи људи су били у генералштабу/Штабу врховне команде:

Генерал Ојданић, начелник генералштаба

Светозар Марјановић, заменик начелника генералштаба

Благоје Ковачевић, помоћник начелника генералштаба за оперативне послове

Генерал Симић, помоћник начелника генералштаба за копнене снаге

Адмирал Владе Нонковић, помоћник начелника генералштаба за морнарицу

Генерал Бане Петровић, помоћник начелника генералштаба за ваздухопловство

Генерал Геза Фаркаш, начелник Службе безбедности ВЈ

Генерал Бранко Крга, начелник Обавештајне службе Генералштаба ВЈ

Генерал Пантелић, помоћник начелника генералштаба за логистику

Генерал Живановић, помоћник начелника генералштаба за морал.

Генелраштабу су биле подређене стратешке групе. Начелници ових група су били:

1. Армија – генерал Трајковић

2. Армија – генерал Милорад Обрадовић

3. Армија – генерал Павковић

Ваздухопловство – генерал Смиљанић

Морнарица – адмирал Зец

Други кључни људи у ВЈ су били следећи:

Генерал Стојимировић – начелник штаба 3. армије

Генерал Лазаревић – командант приштинског корпуса

Пуковник Стевановић – начелник Штаба приштинског корпуса

11. Састанци Штаба врховне команде су одржавани свакодневно током рата. Водио их је или генерал Ојданић, или одређени официр, а на састанке су из Управе безбедности долазили: пуковници Гајић, Карановић и Радичанин, а понекад и генерал Геза Фаркаш. Ја нисам био присутан на тим састанцима.

12. Копнене снаге под ГШ ВЈ 1999. године су садржале 1, 2, и 3. армију, а 3. армија је била одговорна за јужну Србију, укључујући цело Косово. Генерал Павковић је био командант 3. армије током 1999. године.

13. Свака армија је имала један или више корпуса под собом, и сваки је корпус имао одређен број подређених бригада, и тако даље, све до батаљона, чета и водова. Током 1999. године на Косову је био приштински корпус, директно подређен 3. армији, а под командом генерала Лазаревића, био је одговоран за Косово.

14. Прегледао сам табелу под ЕРН-ом К050-8776 и слажем се да она тачно показује организациону структуру главних војних снага СРЈ које су у вези са Косовом 1999. Не укључује јединице МУП-а о којима ћу говорити касније у овој изјави.

15. Линија командовања. У суштини су Милошевићеве наредбе биле претваране у борбене задатке на следећи начин: Милошевић, као врховни командант, издао би основни задатак начелнику генералштаба/Штабу врховне команде ВЈ, на пример, да се неутралише УЧК. Начелник и његови сарадници би тада извршило процену, која би довела до Предлога за Одлуку за употребу ВЈ. Овај предлог би ишао Милошевићу на одобрење. Све потребне измене бивале су укључене пре него што би био потписан. Одлука за употребу ВЈ издавана је стратешким групама, које би након тога издавале наређења својим подређеним командама, које су израђивале своје планове и наредбе које ће се даље прослеђивати низ линију командовања.

16. Проток информација и извештавање: информације су текле редовно уз и низ линију командовања. Чланови Врховне команде су били извештавани о догађајима на терену. Ојданић је редовно извештавао Милошевића. Претпостављам да је Милошевић добијао дневне борбене извештаје из Штаба врховне команде.

17. Подређене команде су слале своје дневне извештај оперативном центру Штаба врховне команде ВЈ преко електронских комуникација. Ови извештаји су сумирали ситуацију на ратишту за тај дан. Сваки командант је добијао дневни борбени извештај оперативног центра потчињених јединица.

18. Уз ове извештаје, и контраобавештајне извештаје које сам спомињао када сам говорио о својим обавезама када сам био реактивиран, Ојданић је примао неке извештаје директно. Ради добијања сазнања о стању у јединицама на терену, генерал Ојданић или његови потчињени слали су стручне екипе на терен. То значи да је генерал Ојданић био доста добро информисан о оперативним догађајима.

19. Међутим, генерал Павковић је често заобилазио линију командовања одлазећи директно код Милошевића, без знања или одобрења генерала Ојданића. Ојданић је веровао да су Шаиновић и заједничка команда добијали више информација од њега.

20. Половином јуна 1999. године, мене и генерала Ојданића позвао је на разговор (редиговано). Нашли смо се са Милошевићем у Белом двору. Док смо чекали да се нађемо са њим видели смо генерала Павковића како излази из Милошевићеве канцеларије. Напустио је био команду у Нишу да се види са Милошевићем без Ојданићевог знања или одобрења. Овим је Павковић заобишао одговарајућу линију командовања. Ојданић је рекао – јел' га видиш? Долази овде стално, и сигуран сам да ми неће пријавити ни данас да је био овде. Ојданић се жалио да је Павковић сматрао важнијим да Шаиновић буде обавештен него он да буде обавештен. Из његове реакције сам помислио да се ово заобилажење линије командовања десило и пре. Када смо дошли код Милошевића, Ојданић му је рекао да није у реду да позива Павковића без његовог знања. Милошевић се правдао да то није био службени контакт.

21. Док је Павковић био командант приштинског корпуса током 1998, директно је контактирао са Милошевићем, тиме заобилазећи два степена у линији командовања. Било је општепознато да га је Милошевић волео, и да је дефинитивно утицао на његову кандидатуру и постављање. Павковић је можда и заслужио да га Милошевић фаворизује 1998. године када је био вољан да употреби ВЈ на Косову, за разлику од тадашњег начелника генералштаба генерала Перишића, који се предомишљао и који је желео да Милошевић прво прогласи ванредно стање. Генерал Димитријевић, начелник службе обезбеђења до краја марта 1999, године слагао се са Перишићем што се тиче ангажовања ВЈ. На Павковићев однос са Милошевићем је такође могла да утиче и чињеница да је Павковић био индиректно повезан са Милошевићем путем породичне везе.

22. Војни окрузи: СРЈ, укључујући Косово, било је подељено у војне округе, који су били одговорни за извршавање мобилизације/регрутовање, и за слање обвезника и резервиста у редовне јединице ВЈ. Војни окрузи су такође формирале војне територијалне јединице за извођење борбених дејстава. Један војни округ је имао под собом једну или више војних територијалних одреда.

23. Војни окрузи су били подређени ВЈ. Године 1999. је приштински војни округ био подређен 3. армији. Један или више војних одсека су били подређени сваком војном округу, и сваки је био одговоран за једну или више општина. Сваки војни одсек састојао се од једног или више војних територијалних одреда.

24. Приштински војни округ се састојао од пет војних одсека, који су имали своје главне штабове у Приштини, Гњилану, Косовској Митровици, Пећи и

Призрену. Ови војни одсеци су имали надлежност према једној или више косовских општина.

25. Добровољци из ВЈ: колико ја знам, Штаб врховне команде је имао два центра за прихватање добровољаца за ВЈ. Један је био у Гроцкој, а други је био негде на територији Ниша. Након што би одрадили 10-15 дана обуке били би послати у редовне јединице ВЈ.

26. Постојала су одређена наређења у вези тога ко је могао бити добровољац, и како су се могли ангажовати. Једна од одредби била је да су се добровољци требали интегрисати у ВЈ као појединци, а не као јединице. Од 5.000 људи, колико их је прошло кроз центре, 2500 је одабрано за службу у ВЈ.

27. Био је инцидент када се појавила група Југослава Петрушића у центру у Гроцкој, јер су избегли прописану процедуру. Међутим, убрзо су били враћени назад. У другом инциденту се десило да један самозвани капетан војне полиције, којег је послао пуковник Ступар, није прошао кроз потребне процедуре. Кад се ово сазнало, капетан је био удаљен из ВЈ.

Министарство унутрашњих послова (МУП)

28. МУП је имао две главне гране: ресор јавне безбедности (РЈБ) и ресор државне безбедности (РДБ). РДБ је имао наоружану елитну јединицу, познату и као Јединица за специјалне операције (ЈСО). РЈБ је имао две посебне јединице. Прва је била Специјална антитерористичка јединица (САЈ) којом је командовао пуковник Живко Трајковић. Другу су чиниле Посебне јединице полиције (ПЈП), које су укључивале интервентне бригаде и одреде који су били додати на општинском нивоу и оперативно-потерне групе за рашчишћавање. Имао сам податке кроз извештавање официра безбедности да је (редиговано) био главнокомандујући за јединице ПЈП на Косову. Верујем да је генерал Обрад Стевановић био главни командант снага ПЈП у Србији.

29. ОПГ – јединице ОПГ су биле активне у Косову током рата. ОПГ јединица је имала између 20 и 30 људи. Имали су лако наоружање и били су са локалним становништвом у околини. Због њиховог имена бих помислио да су радиле у капацитету брзог реаговања, и да су чистиле терен од џепова отпора. Неки чланови јединица ОПГ су били везани за криминал. На основу извештаја од стране органа безбедности протеривали су људе из Косовске Митровице, упадали су у куће људи, захтевали новац говорећи да би онда ослободили Албанце који су тамо живели, и након што би добили новац без обзира би их протерали. Неки чланови ОПГ су носили кожне вреће око врата у којима су држали ствари које су опљачкали.

30. (редиговано)

31. Касније смо сазнали да су ОПГ успостављени у свакој општини и да су имали седмодневну обуку. На састанку са Милошевићем одржаном 17. маја рекао сам ко им је надређени. ОПГ је обучавао МУП и носили су униформе МУП-а.

32. ЈСО – ЈСО је био на Косову 1999. године. На састанку који је одржан код Милошевића 17 маја 1999. године (описан касније детаљно), Раде Марковић је рекао да је ЈСО био у селу Језерце барем једном. ЈСО је имао посебну и најмодернију опрему у свакој категорији. Носили су посебне НАТО зелене маскирне

униформе и црвене беретке. Било их је могуће лако препознати по специјалним хамер возилима са погоном на четири точка у којима су се кретали по Косову. Имали су разно оружје – од противавионских топова до аутоматских пушака и тако даље. Имали су хеклер и кох лично наоружање. Такво оружје је типично за елитне јединице.

33. Редовни кадар ЈСО је раније био познат по имену Сиви вукови, или „Црвене беретке". Без обзира што име више није било званично 1999. Године, обележје вукова из 1991. је задржано. Резервисти су надопуњавали редовне чланове. Командант ЈСО је био пуковник Милорад Легија Улемек, бивши Арканов „тигар" са искуством из сукоба у Хрватској и Босни. Чланови ЈСО су углавном имали оперативног искуства. Легијин директни надређени био је Френки Симатовић, и јединица као таква била је практично под командом начелника РДБ-а, Радета Марковића.

34. Крајем маја 1999. претили су ми чланови ЈСО у граду Трстенику код Крушевца. Отишао сам тамо са пуковником Антићем из команде 3. армије. Позван сам да обавим истрагу у вези тврдњи да је једна наоружана група напала чланове војске у војном одсеку Трстеник. Пре него што сам отишао примио сам позив од Френкија Симатовића из РДБ-а, који ми је рекао да ће он да разреши проблем. Ја сам одбио његову понуду. Симатовић ме је упозорио да је група „луда" и да би могли да наступе непредвидиво.

35. База ЈСО је била у једном забавишту. Када смо стигли, један члан ЈСО ми је претио уперивши пушку у мене. Њему је то наредио његов командант. Током разговора који је уследио између пуковника Антића и члана ЈСО, Антић је упитан да ли је икад заклао некога. Кад је он потврдно одговорио, члан ЈСО се руковао са Антићем, и рекао му је да је он прави човек. Антић ми је касније рекао да се ово признање односило на пилиће које је заклао као дете. Током свађе са ЈСО, ушао је начелник ресора државне безбедности из Краљева, и рекао ми да је добио ставове одозго да та јединица ЈСО борави у Трстенику, а да му је пред састанак са мном речено да ће убрзо доћи и њихов командант Легија, и довести их у ред.

36. Након овог догађаја, ја сам известио Ојданића, који је о инциденту известио Милошевића. Милошевић се уверио да се инцидент заиста десио због снимка који сам ја направио. Овај инцидент у Трстенику и снимак су део документараца који се зове „Јединица", и који је недавно приказан на телевизији у Србији. Војни суд је почео са вођењем поступка против ЈСО, али поступак није успео због недостатка сарадње од стране РДБ-а. На састанку у одељењу безбедности Генералштаба одржаном у Београду децембра 1999. године, Френки Симатовић се јавно извинио због испада ЈСО у Трстенику.

37. Резервисти и добровољци МУП-а – јединице МУП-а су биле допуњаване резервистима и добровољцима. Потпадали су под званичне линије командовања. Добровољци и резервисти са искуством из босанских и хрватских сукоба, као и многи људи са криминалном прошлошћу су редовно укључивани, понекад и као групе, супротно правилима.

38. Неке резервне јединице МУП-а су имале надимке. Једна јединица ПЈП у Нишу се звала „Сигма", а једна из Вучитрна се звала Тигрови. Друга су били Шкорпиони, величине чете. Командант им је био Слободан Боца Медић, и били

су подређени заменику команданта САЈ-а, Зорану Симовићу званом Тутинац. Он је био подређен Живку Трајковићу. „Шкорпиони" су током сукоба на Косову починили злочине, укључујући и убиства цивила у Подујеву и Гњилану.

39. Такође је постојала јединица која се звала „Вукови са Дрине" и били су базирани у Косову Пољу током рата. Водио их је Недељко Карашек, бивши командант САЈ-а у Босни и Херцеговини.

40. Аркановi „Тигрови" су такође били присутни на Косову. На основу информација које смо ми имали и које је касније потврдио сам Раде Марковић, они су били ангажовани у некаквом објекту у Косово Пољу. Марковић је рекао да им је наредио да напусте Косово зато што су претходно убили један пар Албанаца. И они су били под командом човека који је имао надимак Гури.

41. У то време је Аркан већ дуго био познат. Од првог оснивања Српске добровољачке гарде, која је бројала око 30 људи, није постојао нити један појединац који није починио злочин, био проглашен кривим за те злочине и осуђен. Они су ходали у јавности са дугим цевима мада је издавање таквог наоружања било регулисано посебним правилима. Сви су знали да су учествовали у многим злоделима.

42. Аркан је имао службену легитимацију МУП-а из бивше Југославије, и никад није био без ње. Такође је имао код себе званичну легитимацију РДБ Србије, као и чланови његових резервних снага. Носили су униформе МУП-а. Мислим да су били интегрисани у МУП, јер нису радили независно, и да су, због њихове озлоглашености, они на водећим положајима морали да буду свесни да би могло бити проблема због њиховог ангажовања.

43. МУП – линија командовања – без обзира што формално није био део Врховне команде, МУП је практично био под контролом Милошевића по вертикалној линији, и све је ишло преко министра унутрашњих послова Србије и даље по дубини. Ово је било наслеђе из периода када је Милошевић био председник Републике Србије, и као такав имао директну власт над србијанским МУП-ом. Ова блиска веза се посебно односила на РДБ. Јовица Станишић је, као начелник РДБ-а, свакако морао да извештава Милошевића директно и редовно. (редиговано) Крајем 1998. године, или почетком 1999. године, Станишића је заменио Раде Марковић. Заменик Радета Марковића био је Брнако Црни.

44. Нисам видео никакве документе којима се РДБ подређује Милошевићу, али сам био информисан о овоме од стране добро обавештених припадника армије. Када је Милан Милутиновић постао председник Србије, сматран је маргиналном политичком фигуром, и РДБ је тражио да одговара директно Милошевићу. Није ми познато да је било ко из МУП-а одлазио на састанке Штаба врховне команде. Представници РДБ-а су се састајали са Милошевићем по потреби. Пример једног таквог састанка се десио 17. маја 1999. и описан је доле.

45. На основу закона, током ратног стања МУП је требало да буде подређен ВЈ у борбеним активностима. Током 1999. године ВЈ је затражила да се МУП њој подреди у складу са законом. Ојданић је тражио од Милошевића да изда наредбу о подређивању. Таква наредба јесте издата, али је била занемарена. Павковић се писмено жалио Ојданићу да се подређивање није догодило, пошто таква наредба од МУП-а Србије није дошла до подређених јединица. Ој-

данић је отишао Милошевићу који му је рекао да ће МУП-у на то бити скренута пажња, али да он у сваком случају не треба да се брине превише, пошто се не ради о томе да наредба о подређивању није издата као резултат проблема у сарадњи између МУП-а и војске на Косову, него због проблема са МУП-ом у Црној Гори. Знам за овај разговор, пошто ми је Ојданић показао своје личне белешке о њему.

46. Без обзира што МУП практично није био подређен војсци на Косову, заједничка команда је надокнађивала могући недостатак званичног подређивања МУП-а ВЈ, тиме што је обезбедила постојање координације за заједничке операције. Практично је заједничка команда успела да постигне дефакто координацију и сарадњу. Међутим, сарадња између два тела није увек била идеална. Примери за то следе у даљем тексту.

Заједничка команда

47. Пуковник Стојановић, начелник безбедности приштинског корпуса, ми је рекао да је заједничка команда настала 1998. Током 1999. она је имала снагу једне мини Врховне команде на Косову. Она је управљала заједничким операцијама ВЈ и МУП-а на Косову и Метохији. Имам додатне коментаре што се овога тиче у даљем тексту, где говорим о састанку заједничке команде на којој сам био у Приштини на почетку јуна 1999.

48. Није спорно да је потребно да неко координира међу снагама Војске Југославије и снагама МУП-а. У ранијим годинама моје каријере, на основу принципа општенародне одбране, имали смо такозване комитете општенародне одбране и друштвене самозаштите. Они су имали сличан хетерогени састав, и такође смо имали државне власти које су координирале ове активности.

49. Међутим, заједничка команда је била нешто друго. То је било дислоцирано командно место, јер све те проблеме је било могуће решити на нивоу Генералштаба ВЈ. На пример, МУП Србије је могао да пошаље своје представнике у Штаб врховне команде, онако како је то учинио министар одбране Павле Булатовић, који је у штаб Врховне команде послао свог заменика, генерала Величковића. Командант 3. армије је био у некој врсти сендвича што се тиче команде, између генералштаба којем је био подређен и заједничке команде, којој је подносио извештаје у Приштини. Био је то неприродан развој у линији командовања.

Надлежност и обавеза извештавања везано за злочине почињене на Косову 1999. године

50. Надлежност за установљење одговорности за злочине зависила је од тога да ли је јединица МУП-а или ВЈ била активна на територији. Ако су се наводни злочини десили у зони борбених дејстава ВЈ или били резултат тих дејстава, онда је војни тужилац требало да буде обавештен о истима. ВЈ је била надлежна за наводне злочине када је постојала сумња да их је починила војска, или ако се радило и о војним жртвама. Истрага би била покренута на основу захтева војног тужиоца. Војни истражни судија би наредио да војна полиција осигура лице места и да изврши увиђај. У зависности од резултата,

истражни судија би пренео резултате тога војном тужиоцу, а он би подигао оптужницу и ишло би се на суђење. У другом случају би случај био предат цивилним властима ако је био под њиховом надлежношћу, то јест, ако се није сумњало да су било жртве, било починиоци били војно особље.

51. Није само Служба безбедности имала обавезе да извештава о наводним злочинима. То је била обавеза сваког старешине, а нарочито оних који су дејствовали на терену где су се злочини и дешавали. Те старешине су имале обавезу да о тим стварима извештавају кроз дневне борбене извештаје оперативном центру. Дакле, обавеза да пријавимо наводне злочине је обавеза која се исто тако односи на било кога у ВЈ ко дође до информација о могућим злочинима.

52. Појава злочина је сматрана ванредним догађајима. Унутар ВЈ од дна према врху линије командовања постојала је обавеза да се пријави злочин надређеном. У суштини, постојала је обавеза од стране органа безбедности приштинског корпуса на Косову да пријаве информацију која се односи на злочине генералу Лазаревићу, команданту приштинског корпуса, који би то даље пренео кроз линију командовања ВЈ Павковићу, а овај Ојданићу. У ситуацији да је МУП добио информације о томе да је почињен злочин који пада под надлежност ВЈ, он је имао обавезу да обавести војне власти, као што је војска имала обавезу да обавести МУП о делима из њихове надлежности. Исте међусобне обавезе су имали и војни и цивилни правосудни органи.

Моје дужности и активности – мај/јуни 1999

53. Враћен сам на дужност 27. априла 1999. године или око тог датума. Пуковник Бранко Гајић, помоћник начелника Службе безбедности ВЈ за контраобавештајне послове и ја били смо одговорни за процену контраобавештајних информација. Ове информације смо добијали од подређених јединица Службе безбедности кроз Оперативно одељење. Оперативно одељење је направило сажетак информација које је добило од јединица и других извора, и састављало дневне извештаје. Ми бисмо ту информацију проследили Ојданићу који би онда одлучио ко још, укључујући и Милошевића, треба да је добије.

54. Почетком маја 1999. Управа безбедности ВЈ добила је информацију о злочинима почињеним на Косову, и о присуству разних добровољачких група.

55. Злочини треба да се пријаве по линији командовања. Међутим, Генералштаб ВЈ није добијао информације о неким злочинима од Војне команде у Приштини. Знам засигурно да Управа безбедности у Београду није добијала информације о томе. Претпостављам да није ни Ојданић.

56. Значи, ко није извештавао? Ојданић је требало да добија информације од команде штаба 3. армије. Требало је да зна за ово из дневних извештаја. Ја сам сазнао да су ови случајеви истражени на терену, тј. да није било случајева који нису процесуирани од стране органа који су требали да их процесуирају. Међутим, ја имам осећај да је постојала опструкција команде армије према генералштабу. Они су сматрали да је довољно што су предузели мере. За овај проблем смо сазнали почетком маја.

57. (редиговано)

58. У извештају официра безбедности који су током рата били у Рожају, сазнао сам да је 18. априла 1999. године око 17.00 часова у села Ђениће и Горњи Букељ упала група френкијеваца (ЈСО) са аутобусима и џиповима. Ово су села претежно настањена Албанцима. Наредили су њихово исељавање и одмах су убили оне који их нису послушали. Мештани су се жалили МУП-у у Рожају и обавестили председника Милу Ђукановића који је тражио одговор о томе шта се дешава од генерала Обрадовића, команданта 2. армије. Војни органи покушали су да разговарају са командантом фрнекијеваца, али он је то одбио. Војна полиција и војни истражни судија извршили су увиђај и установили да су убијена четири мушкарца, једна жена и једно дете, а више их је рањено и повређено. Рањене су војни органи пребацили у болницу. Шта је после тога урађено, не знам.

59. Даље, 8. маја 1999. године, састао сам се са замеником начелника Службе безбедности приштинског корпуса у Београду. Он је био у Београду из других разлога. Обавестио ме је да је Служба безбедности сазнала за неке злочине које су починили чланови војске против цивила, укључујући случај силовања у који је био умешан један резервиста, убиство једног Албанца у селу поред Србице, и убиство продавца бурека у Шипову, између осталог. Ја сам тражио да напише извештај о томе, што је он и учинио. Наредили смо старешинама безбедности у Новом Саду да провере све податке о Слободану Медићу Боци, и да ли се његова јединица вратила са Косова. Дана 12. маја 1999. године генерал Геза Фаркаш је обавештен о томе. Он је обавестио генерала Ојданића 13. маја 1999, током пријема организованог за прославу Дана безбедности. Имао сам утисак да је ово први пут да је Ојданић чуо за ове злочине. Ово је супротно томе како је систем извештавања требало да функционише. Он је одмах обавестио Милошевића а позвао је и Павковића да га пита шта се то дешава на Косову.

60. Дана 14. маја генерал Ојданић нас је известио да је рекао Милошевићу о проблему злочина, и да је сазван састанак у вези са тим за 17. мај. Ојданић је наредио Павковићу да дође у Београд 16. маја 1999. да би га Павковић претходно известио о наводним злочинима. Наређено ми је да будем присутан на састанку да бих изнео информације познате Служби безбедности.

61. Прелиминарном састанку 16. маја 1999. присуствовали смо: Ојданић, Павковић, Фаркаш, Гајић и ја. Састанак је трајао око сат и по, и био је одржан на командном месту у врховној команди. Тачна локација је тајна. Разговарано је о резултатима истраге о кривичним делима, као и о томе како их представити на састанку следећег дана.

62. Информације саопштене Ојданићу садржале су кратке детаље о групама добровољаца и о проблемима са центрима за добровољце: споменут је прихватни центар у Гроцкој у који је дошла група добровољаца без уобичајене процедуре обуке и провера. Пренета је информација о Боци (Слободан Медић). Генерал Павковић је рекао да је видео групу „Шкорпиона" и Боцу у Пролом бањи, који су носили НАТО униформе, и да је о томе обавестио Шаиновића. Генерал Павковић је рекао да МУП оптужује војску за то да је починила злочине где уопште злочини нису почињени. Посебно је истакао да МУП оптужује ЈНА у вези отприлике 800 људи. Међутим, код бројке није прављена

разлика између оних који су умрли као резултат неког злочина, и оних који су умрли из других разлога. Ово је само био укупан број незакопаних тела која су нађена. Ово не представља укупан број људи убијених на Косову. На пример, забележио сам да је у селу Избица сахрањено 143 људи, који су касније ископани и прегледани од стране патолога. Не верујем да је тих 143 сматрано делом од оних 800 људи. Не знам ко је наредио ексхумације у Избици, али знам да су тенкови из 125. моторизоване бригаде били активни у том крају 28. марта. Даље, Павковић је изнео Ојданићу да је тражио од генерала Лукића да формирају заједничку комисију, и да установе ко је за шта одговоран. Лукић је то избегао, па је Павковић наредио да то учине војни органи, и о томе је обавестио Шаиновића. Павковић је рекао Ојданићу да се мора формирати нека државна комисија на Косову, која ће установити ко је крив за сваки злочин. Затим је Павковић рекао да је током истраге које је извршила 3. армија утврђено је да је само 271 човек, од укупног броја од отприлике 800, умро на територијама које је покривала ВЈ, а да је 326 људи погинуло на територији где је дејствовао МУП. Кад се ова два броја саберу, то не даје укупно 800. Ја сам добио задатак да известим Милошевића 17. маја. Сматрао сам да би било боље да Павковић извести о стварима које је он нашао, а ја о мојим. Тако је на крају договорено.

63. Састанак 17. маја 1999. – овај састанак је одржан на истом командном месту врховне команде, и присутни су били: Слободан Милошевић, господин Шаиновић, генерал Ојданић, Раде Марковић, генерал Фаркаш, генерал Павковић, пуковник Бранко Гајић и ја.

64. Влајко Стојиљковић, министар унутрашњих послова, није био присутан. Његово одсуство је било чудно, али није било објашњено. Било је присутно пет генерала из ВЈ, а ниједан генерал полиције који је командовао снагама на Косову. Одржавање таквог састанка је била нормална ствар, али нису били присутни сви који су најбоље познавали ситуацију на терену. Стевановић, Лукић и посебно Стојиљковић су такође требали бити присутни.

65. Ојданић је отворио састанак. Након тога сам ја известио о пријављеним злочинима које су починили ВЈ и добровољци на Косову. Известио сам о убиствима и силовањима цивила од стране војника. Известио сам о томе како су „Шкорпиони" починили злочин у Подујеву, и да су, уместо да су притворени, (редиговано). Такође сам известио о Боци Медићу, и пренео да имамо информације да се његова група недавно вратила са Косова, и да планирају ускоро да се врате. (редиговано).

66. Након где је Марковић говорио кратко. Није имао ништа спремљено на папиру. Осећао сам се глупо што смо ми припремили све те папире, а да он није ништа требао записати. Рекао је да је врло незгодно то што у сваком рату постоје добровољци који створе проблеме, да су они „нужно зло". Рекао је да је Аркан понудио 100 добровољаца, али да је он узео само 30. Потврдио је да је 30 чланова Арканове јединице на Косову. Рекао је да је тачно да су били у Косову Пољу, и да су наводно убили један старији брачни пар. Рекао је да су под истрагом због тога, и да им је он наредио да се повуку одатле. Такође је рекао да је свестан тога да је Боца Медић на Косову, али да је разговарао са Ђорђевићем у вези „Шкорпиона" и да му је речено да су издате наредбе да се они повуку.

67. Павковић је тада имао излагање, и споменуо је да су тела нађена у Језерцима, између осталог. Рекао је да се војска оптужује за те злочине, али да она није имала никакве операције у том крају уопште. Марковић је потврдио да је то село на подручју у зони одговорности ЈСО, а не ВЈ, и да је, у ствари, Легија био тамо. Генерал Павковић се такође осврнуо на оптужбе МУП-а и на бројеве кроз које је прошао претходног дана.

68. Милошевић је саветовао ВЈ и МУП да разреше своје проблеме који се преклапају или сукобљавају, укључујући и проблеме са добровољцима. Рекао је да ко год проба да закочи ову сарадњу или је заиста закочи, у ствари изводи саботажу против земље. Милошевић је рекао Марковићу да координира са министром Стојиљковићем и генералом Ђорђевићем да се реши проблем око добровољаца из МУП-а. Он је нагласио да не треба да се брину око тога да ће им „летети главе", али да је желео да они који су починили злочине одговарају за њих. Рекао је да тако драстични случајеви морају бити разрешени хитно, и да такозвани велики Срби који се понашају на овакав начин наносе велику штету свему што је Југославија до тада постигла у рату. Такође је рекао да је потребно јаче обезбедити границе према Републици Српској, да се поведе рачуна да се више добровољачких јединица не појављује на Косову и да се обрати пажња на могућност инфилтрације снаге из Албаније и Македоније. Рекао је – морамо се постарати да не поставе своје заставе и створе неку врсту границе за Косово.

69. Милошевић није реаговао на напомене у вези паравојних група на Косову, као што су Аркановi „Тигрови". Било је као да то и није споменуто. Шаиновић је рекао да не зна за присутност добровољачких група у центру у Косову Пољу. Изразио је сумњу у вези тога, али је рекао да ће проверити тај извештај. Шаиновић је рекао да људи плаћају велике суме, и по 500 марака, за било војну било МУП униформу, и да тако улазе на Косово илегално да би пљачкали.

70. Шаиновић се сложио да је добра идеја да се пошаље независно тело из Београда на Косово да истражи наводе који су и изнешени на састанку. Ово је прво предложио генерал Павковић. Милошевић је игнорисао ове предлоге, и рекао да треба осигурати да не буде више паравојних формација на Косову. Ја сам ово схватио као алузију на групе као „Паук". Милошевић је рекао да је врховни ниво војске добро дефинисан, али да МУП тек треба да достигне то. Рекао је да министар Стоиљковић, заједно са генералом Ђорђевићем, мора да реши ситуацију у МУП-у, и да успоставе неки ред тамо. Такође је рекао да је потребно побољшати рад војних органа у Подгорици и Црној Гори, како би се растеретио Павковић. Онда је Милошевић дуже говорио о политичкој ситуацији, да се јавно мњење окренуло на боље, посебно од када је Ругова пуштен и како му је дозвољено да путује.

71. На крају састанка је Милошевић рекао Марковићу да остане. Шаиновић је такође остао. Ја сам то сматрао неприкладним. Такође сам сматрао чудним то да су Милошевићева упутства у вези тога како да се настави са решавањем наводних злочина и добровољачких група тако неодређена и непотпуна, јер је практично заменио главну тему састанка са другим, споредним стварима.

72. Упознат сам са дневником генерала Обрада Стевановића из МУП-а и са његовим сведочењем у случају „Милошевић", у којем стоји да је Стевановић хватао белешке на састанку који је одржан после оног са нама из војске, код Милошевића 17. маја 1999. На том састанку су били присутни, између осталог, „председник", за којег ја сматрам да је Слободан Милошевић, и Шаја (надимак Николе Шаиновића). Видим да је на састанку председник наводно рекао да је „чишћење терена најважније", „уклањање трагова поред пута", да „треба радити брзо док није дошла мисија" и да „нема тела, нема злочина". На основу информација које имам, закључујем да је састанак са званичницима полиције одржан убрзо након састанка одржаног 17. Маја, на којем сам ја био присутан, и када смо ми из војске покренули одговорност за злочине на Косову.

73. Дана 28. маја 1999, након што је примио информације, Ојданић је имао састанак са органима правосуђа да разговара о могућности ефикаснијег процесуирања случајева. Он је био човек који је озбиљно радио на томе да се тамо доле реши све што је лоше.

74. Након састанка је генерал Фаркаш покушао да поступи по захтеву Милошевића и да уговори састанак са Марковићем око боље координације између Службе безбедности ВЈ и РДБ-а. Марковић је, међутим увек био заузет и чинило се да избегава ВЈ. Тек након што је Ојданић интервенисао и контактирао Стојиљковића, одржан је састанак 9. јула 1999. У даљем тексту ћу описати састанак одржан у јулу.

75. Јун 1999. одлазак на Косово; састанак заједничке команде – од 1. до 7. јула 1999. био сам на Косову. Отишао сам на Косово са генералом Гајићем и пуковником Антићем, начелником Службе безбедности за 3. армију. Планирао сам био одлазак на Косово раније, али је постојао проблем са војницима који су напуштали своје положаје у Крушевцу. Остали смо тамо неколико дана пре него што смо одатле отишли на Косово. Посета је имала за сврху да контактирамо подређене старешине безбедности, да се упознамо са проблемима везаним за безбедност у јединицама, и да сакупимо чињенице везане за наведене злочине о којима смо обавештени у мају. Тај задатак нам је дао генерал Ојданић после састанка 17. маја код Милошевића.

76. Од 2. до 7. јуна 1999. посетио сам јединице безбедности у разним јединицама приштинског корпуса који су били распоређени свуда на Косову. Док сам путовао около, видео сам уништење широких размера у сеоским крајевима. Било је много мртвих животиња и мало је цивила остало. У великим градовима су се активности наставиле релативно нормално. До тада се окончао већи део борбених активности. Посетили смо Приштину, Глоговац, Призрен, Пећ, Ђаковицу, једно мало место између Пећи и Ђаковице, и вратили се у Приштину кроз Липљан, уз Шар планину. Глоговац је било мало место. Било је пуно војника. Команда бригаде је била у предграђу. У близини Клине је мост преко Дрине био делимично уништен. У Призрену смо имали састанак у хотелу са резервним официрима безбедности.

77. Прво смо посетили секције Службе безбедности у Приштини. Око 19.00 сати првог дана је генерал Павковић назвао пуковника Стојановића и замолио нас да дођемо у командни центар. Није рекао да ће бити одржан састанак.

78. На састанку заједничке команде, како је Павковић касније називао, били су присутни: ВЈ, МУП и председник косовске владе (привремени извршни одбор). Присутни су још били: начелник Службе безбедности приштинског корпуса, пуковник Стојановић, Шаиновић, Зоран Анђелковић, генерал Ђорђевић (МУП), генерал Стевановић (МУП), генерал Лукић (МУП), генерал Павковић (ВЈ) и генерал Лазаревић (ВЈ). (редиговано) Сматрао сам за необичним то што члан РДБ-а није био присутан. Чинило се да нема довољно места за такву особу и претпостављa да они по правилу нису били присутни, без обзира што је 1998. године Станишић био начелник РДБ-а и члан заједничке команде, по Стојановићу.

79. Одвезли смо се у један солитер у Приштини. Нисам сигуран каква је то била зграда нити како је нормално функционисала, али мислим да је то можда био „Гранд" хотел. Ушли смо у једну велику собу. Овај део зграде је некако би у сутерену, уклесан у брдо. Није била утврђена зграда. Нисам приметио никакве радио-везе. У соби су била радна места, и официри из 3. Армије, и људство приштинског корпуса радили су на мапама. На мапама су били нацртани положаји „пријатеља" и „непријатеља". Чинило се да је то нека врста Главног штаба приштинског корпуса, могуће да је било истурено командно место 3. армије. Свакако је то био оперативни центар. Оперативни центар није обавезно јако велика ствар. Они треба да одржавају контакте са подређеним јединицама, а ово је могуће урадити само телефоном. То није био штаб заједничке команде. Мислим да физички такав штаб није постојао, него би се чланови састајали у просторијама друге организације. У средини собе је био сто за састанке са десет столица око њега.

80. Генерали Павковић и Лазаревић су већ били тамо када сам ја стигао са Стојановићем. Рекао сам Павковићу да ми је план да посетим што је више могуће органа безбедности. Такође сам му објаснио ситуацију у Крушевцу, да је већи број резервиста из 7. бригаде напустио положаје и вратили су се у Крушевац са оружјем. Павковић се нашалио – јеси преживео Трстеник – мислећи на мој сукоб са ЈСО. Позвао ме је да останем на вечери, и рекао је да ће одржати састанак заједничке команде: то су биле његове речи. МУП је касније стигао као једна група. Топло сам поздравио генерала Лукића, пошто је он био тај којег сам познавао још из дана проведених у Босни. Павковић је споменуо да ће Шаиновић бити тамо, и говорио је то њему као о Шаји. Сели смо за сто. Генерали МУП-а, осим Лукића, били су на једној страни стола са леђима окренутим према вратима. Генерали ВЈ седели су на другој страни стола. Било је мало ћаскања, али је било јасно да се чекао долазак двојице кључних људи. Када су ушли Шаиновић и Зоран Анђелковић, сви су устали. Ћаскање је престало и атмосфера је постала озбиљнија. Имао сам утисак да га Анђелковић послушно прати. Са њим је било мало шаљења, али са Шаиновићем не. Шаиновић и Анђелковић су носили одело и кравату. Шаиновић је сео у чело стола, а Анђелковић је сео са стране са генералима МУП-а. Лукић је сео на други крај, прекопута од Шаиновића. Шаиновић је све време био третиран са поштовањем од стране других чланова. Он је председавао састанком и давао јасан утисак да је он главни. Није хватао белешке. Мора да је Шаиновић био постављен од стране Милошевића, и да га је извештавао.

81. Састанак је почео са извештајем генерала Лукића. Он је кратко изнео да су на простору Трпезе и Дренице јаке терористичке снаге, и да се планира да се сутра крене у чишћење тог терена са око 300 људи. Рекао је да је око Јабланице разбијена прва линија одбране, да је ликвидирано 15 терориста, а да је један полицајац рањен. Након овога реферисао је генерал Лазаревић. Док је говорио, он је користио топографску карту на којој је био уцртан распоред снага на терену, тако да је то могао да гледа и Шаиновић. Лазаревић је рекао да на терену ради нека илегална радио-станица, и да су претходне ноћи бацани неки терети падобранима. Оба извештаја су садржала техничке детаље о активностима ВЈ и МУП-а, и само су извештавала о ситуацији тог дана. Због тога сам помислио да су овакви састанци свакодневни. После њих говорио је генерал Павковић. Он је критиковао оне који су лако напуштали територију коју су досада држали, а критиковао је и слабо припремање операција, сматрајући да би требало узети на одговорност оне који су за то криви. Изнео је да је претходног дана НАТО дејствовао око границе са 300 пројектила, и да је погинуло 7, а рањено 50 припадника војске. Говорио је и око груписања снага агресора око границе са Албанијом и Македонијом. Након ових реферисања узео је реч Шаиновић и рекао – у реду, радите као што сте планирали – а затим је додао да у следећа 3-4 дана мора бити уништен преостали део терориста, и да се мора побољшати организација дејстава на терену и сарадња МУП-а са војском. Нико то није конкретно примио као наредбу али је његова реч била задња. Била је то опуштена атмосфера у којој су се ови људи састајали сваки дан.

82. Састанак је трајао двадесетак минута. Мислим да се он одржавао сваки дан, јер је састанак био ограничен на разговор само о дешавањима унутар претходна 24 сата. Овај састанак је одржан кад је сукоб са НАТО-ом већ увелико трајао. У ово време било је мање борбених операција него претходно. Мислим да су ранији састанци, када су операције биле много интензивније и опширније, били детаљнији.

83. Након састанка је послужено пиће и постављени су тањири од стране војника који су носили беле кошуље. Ја сам се тада извинуо, пошто сам имао раније договорену вечеру са својим подређеним официрима за безбедност. На путу до зграде где су били официри безбедности, упитао сам пуковника Стојановића у вези заједничке команде и питао сам га да ли је тамо присутан. Рекао је да је заједничка команда успостављена пре рата, 1998. Године, и да је и Станишић био укључен у рад команде неколико месеци.

84. Ни пре сукоба са НАТО-ом Стојановић није редовно одлазио на састанке заједничке команде. Рекао је да је генерал Димитријевић тражио од њега да га извештава о чему се расправља и одлучује на састанцима заједничке команде, па је он неке извештаје о томе слао Димитријевићу, али их је добијао посредним путем, а не на основу својих сазнања са тих састанака. Мислим да Стојановићево присуство није било потребно, зато што је ВЈ била довољно представљена кроз Лазаревића и Павковића. Вероватно није било потребе за неким ко има нижи чин да буде присутан, зато што су у раду заједничке команде учествовали високи политички функционери из Београда, као што су Минић, Шаиновић и Матковић.

85. Показана су ми два документа (ЕРН К052-0023/0027 и ЕРН К052-0027/0032), оба са датумом 22. март 1999. Први има број 455-56 у заглављу и чини се да је наредба (непотписана/непечатирана) заједничке команде за Косово и Метохију (КиМ), којом се наређују одређене активности да се униште шиптарске терористичке снаге. Други документ има број 455-56/1 и изгледа као да је исправак или додатак првом документу. Други документ има одговарајући штамбиљ и откуцано име и потпис генерала Лазаревића, и наређује разним елементима у ВЈ да предузму одређене мере за подржавање операција МУП-а. Наредба се чини оригиналном, и написана је у стандардном војном формату, док наслов и бројеви јасно показују да се односи на први документ, број 455-56 од заједничке команде. Приметите да „ратно стање" још није било проглашено, тако да, по закону јединице МУП-а још нису биле подрешене ВЈ за борбене операције.

86. Након што смо се Гајић и ја вратили са Косова 7. јуна 1999, написали смо извештај о пљачкању и другим злочинима, који смо послали генералу Гези Фаркашу. Он нас је 8. јуна 1999. године обавестио да је генерал Ојданић наредио да се овај извештај пошаље и Милошевићу. Међутим, након оптужнице МКСЈ у којем се Ојданић именује тај извештај је нестао, иако је генерал Ојданић настојао после 5. октобра 2000. године да га пронађе, ради припремања своје одбране.

87. Гајић и ја смо документовали 42 случаја злочина, неке од којих је починила ВЈ, а неке МУП. (редиговано).

88. Када је рат почео војни судови и војна тужилаштва су активирана у Нишу и Приштини. Војни суд у Приштини је радио до отприлике 11. јуна 1999. када се рат завршио. Члановима ВЈ и резервистима је суђено пред војним судовима док су функционисали. Чим би резервиста био демобилисан, његов случај би се пребацивао из војног у цивилни суд. Што се тиче злочина наводно почињених од стране чланова МУП-а и резервиста, верујем да су истрагу водиле и да су им судили цивилни судови и тужиоци.

89. Упитан сам за убиства наведена у прилозима А до К оптужнице канцеларије тужилаштва у случају ИТ-05-87 против Милутиновића и осталих. Једини од тих о којем сам добио информацију током маја-јуна 1999. јесте Избица, као што сам горе описао.

90. Дана 9. јула 1999. смо коначно имали састанак са руководиоцима МУП-а, везан за онај од 17. маја 1999. са Слободаном Милошевићем. Међу присутнима су били: Ојданић, Фаркаш, генерал Крга, генерал Гајић и ја из ВЈ, и министар унутрашњих послова Стојиљковић, Рођо Ђорђевић, Обрад Стевановић и Раде Марковић из МУП-а. Разговарало се о процесуирању криминалних случајева. Стојиљковић је рекао да се само 16 чланова МУП-а процесуира за злочине.

91. Након што се сукоб на Косову завршио средином јуна 1999, ја сам остао у ВЈ и служио на разним положајима у Управи безбедности, до крајњег пензионисања из ВЈ 31. марта 2001.

92. Сведочио сам у суђењу Слободану Милошевића у фебруару 2003, и пре и током суђења смо моја супруга и ја добијали претње везане за то сведочење.

Потврда сведока

Изјава ми је гласно прочитана на српском језику и садржи све што сам рекао, по свом знању и сећању. Изјаву сам дао добровољно и свестан сам да се може употребити у судском поступку пред Међународним судом за кривично гоњење особа одговорних за тешка кршења међународног права почињена на територији бивше Југославије од 1991, као и да могу бити позван да јавно сведочим пред судом.

Потпис: (потписано)

Потврда преводиоца

Ја, Шаролта Зентаи, преводилац, потврђујем следеће:

1) Одговарајуће сам квалификована и овлаштена од стране Секретаријата Међународног суда за кривично гоњење особа одговорни за тешка кршења међународног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. да преводим са српског језика на енглески језик, као и са енглеског на српски језик.

2) Александар Васиљевић ми је дао до знања да говори и разуме српски језик.

3) Горе наведену изјаву сам усмено превела са енглеског на српски језик у присуству Александра Васиљевића који је, по свему судећи, чуо и разумео превод ове изјаве.

4) Александар Васиљевић је потврдио да су, по његовом знању и сећању, чињенице и остало наведено у овој изјави истините, онако како сам их превела, што је потврдио својеручним потписом на предвиђеном месту.

Потпис: (потписано)

XVII.

Међународни суд за кривично гоњење особа одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. године

Подаци о сведоку
Презиме: Васиљевић
Име: Александар
Пол: мушки
Датум рођења: 8. јули 1938. године
Место рођења: Витковац, Србија
Националност: Србин
Језик/језици које говори: српски
Тренутно занимање: пензионисани генерал ЈНА/ВЈ
Разговор водио: Тома Фила
Датум: 25. јули 2007. године
Потпис сведока: Александар Васиљевић
Потпис других присутних: Тома Фила

Изјава сведока Александра Васиљевића

1. Дана 1. 6. 1999. године био сам на састанку у команди приштинског корпуса, како и стоји у мојој радној бележници. На састанак ме је позвао генерал Павковић, рекавши да ће се ту одржати састанак заједничког штаба.

2. Излагање Шаиновића на овом састанку није било у форми издавања неког посебног наређења. Он се као човек неспорног политичког ауторитета сложио са оним што су излагали генерали Војске и МУП-а.

3. Не знам која је званична функција Шаиновића била на овом састанку. Ја сам стекао утисак да он треба да се информише и координира евентуалне проблеме између Војске и МУП-а, и да прати укупну ситуацију на Косову и о томе обавештава Београд.

4. Ја на овом састанку нисам имао утисак да је Шаиновић командант неке заједничке команде, јер по завршеном састанку он није издавао конкретна наређења Војсци и МУП-у. Он је саслушао сва излагања, и кратко се сложио да треба радити онако како су планирали генерали МУП-а и војске.

Потврда сведока

Изјава садржи све што сам рекао по свом знању и сећању. Изјаву сам дао добровољно, и свестан сам да се може употребити у судском поступку пред Међународним судом за кривично гоњење особа одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права почињена на територији бивше Југославије од 1991, као и да могу бити позван да јавно сведочим пред тим судом.

Потпис: (потписано)

Четврти део
Хашке судије себе раскринкале: Сами доказали да су Овчару подметнули др Шешељу

Генерал Александар Васиљевић, у изјави коју је дао у оквиру истражног поступка који се водио пред Војним судом у Београду, већи део посвећује политичким догађајима у Хрватској. Занимљива је чињеница да је Васиљевић са истражним судијом мр Радомиром Гојовићем, који све зна о злочину на Овчари, био у пријатељским односима. Карактеристично за ово лажно сведочење је и то да је он за злочин на Овчари први пут чуо почетком 1993. године од Зијаје Муриса, док га је у јесен 1995. године о томе детаљније обавестио пријатељ, новинар листа „Време", Јован Дуловић, који је лажно сведочио пред Хашким трибуналом. Сведочење Васиљевића засновано је на информацијама које је прочитао у бележници Јована Дуловића и, која му је током испитивања служила као подсетник.

Записник са саслушања од 19. 1. 1999. године објављујемо у целости.

I.
Изјава Милета Мркшића пред Војним судом у Београду

Записник о саслушању сведока

Састављен дана 17. 12. 1998. године код истражног судије Војног суда у Београду у кривичном предмету против НН учиниоца због кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144. КЗ СРЈ.

Присутни су:
Истражни судија, пуковник ЦЛ у ВЈ: мр Радомир Гојовић
Тужилац: пуковник Никола Петковић
Представници тужиоца Хашког трибунала: Денис Милнер, Џејмс Лука
Тумачи: проф. Зорица Стошић, Радиша Секуловић
Записничар: Светлана Ђолић
Сведок: Миле Мркшић

Започето у 8.47

Саслушање се врши у просторијама Војног суда у Београду.

У смислу члана 227. ЗКП, сведок је упозорен да није ослобођен дужности сведочења.

У смислу члана 229, ЗКП сведок је упознат да није дужан да одговара на поједина питања, ако је вероватно да би тиме изложио себе или свог блиског сродника тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу.

У смислу члана 231. ЗКП сведок је опоменут да је дужан да говори истину и да не сме ништа прећутати, а затим је упозорен да давање лажног исказа представља кривично дело, те да је дужан да о промени адресе или боравишта обавести суд.

Сведок на општа питања даје следеће одговоре:

Породично и рођено име: Миле Мркшић

Име оца: Драган

Занимање: пензионер

Боравиште: Београд, ул. Мине Вукомановића број 1/14

Место и датум рођења: 1. 5. 1947. село Козарац, О. Вргин Мост, Р. Хрватска

Датум ступања у ВЈ: 13. 9. 1968. године

Датум отпуштања из ВЈ и адреса: септембра 1995. године

Однос са окривљеним и оштећеним: несродан

Позван да изнесе све што му је о предмету познато, сведок изјави:

За време извођења борбених дејстава у рејону Вуковара ја сам са гардијском бригадом којом сам командовао крајем септембра 1991. године дошао у шири рејон Вуковара. Задатак моје јединице је био да изврши деблокаду касарне у Вуковару, која је била блокирана од стране паравојних састава Републике Хрватске и снага МУП-а. У то време Хрватска је извршила побуну против Социјалистичке Федеративне Југославије и приступила насилној сецесији. У циљу реализације својих намера извршено је деблокирање свих војних објеката и касарни. Поред деблокаде касарне у Вуковару задатак јединице којом сам командовао био је и ослобађање заробљених лица која су била у Вуковару смештена по катакомбама. Иначе, Вуковар је познат по томе што је још од XV–XVI века имао велика складишта за вино укопана у земљи у виду катакомби, које су у ово време служиле као смештај заробљених лица. Извршавање ова два задатка требало је да се створе услови за извлачење свих јединица тадашње ЈНА из блокираних касарни и подручја у Источној Славонији.

Командно место је мени било у Негославцима, који су од Вуковара удаљени око пет до шест километара. У току извођења борбених дејстава ја сам повремено преко средстава везе успостављао контакт са командантом паравојних састава у Вуковару – „Јастребом", захтевајући од њега да се часно предају, и да би се избегле непотребне жртве и разарања услед борбених дејстава. Међутим, он то није прихватао, него је и даље са својим оружаним саставима пружао војни отпор.

У току ноћи 17. на 18. новембар 1991. Године, негде око 1.00 час путем телефона јавио ми се повереник владе за Вуковар Марин Видић звани Били, који

ми је предложио предају њихових јединица и града Вуковара. Ја сам у разговору са њим, као командант јединице којом сам командовао, поставио услове предаје. При томе сам саопштио да се све наоружане јединице и саставни предају са комплетним наоружањем и опремом, да се сачине спискови свих припадника тих јединица како је то иначе предвиђено Женевским конвенцијама у оваквим случајевима, и да ће се након тога на нивоу више команде одлучити шта даље. У том разговору Видић није могао одмах да ми одговори да ли прихвата ове услове или не без претходне консултације са својом владом. Сутрадан, то јест 18. новембра 1991. Године, негде око 8.30 ми се поново јавља и коначно прихвата услове предаје. Према томе, практична предаја оружаних састава и других јединица хрватске стране у Вуковару отпочела је 18. новембра 1991. године око 14.00 часова. Предаја је организована на правцу Вуковар–Вучедол, према предвиђеним условима предаје и правилима Женевске конвенције. Са преузимањем заробљеника руководио је мајор Ступар Милорад са својом јединицом. Након извршене предаје заробљеници су возилима превожени у сабирни центар Сремске Митровице. Према томе, Ступар је руководио само преузимањем наоружања и опреме, предатим саставима по списковима и њиховим утоварима у возила за транспорт у Сремску Митровицу. Транспорт и обезбеђење превожења вршили су органи војне полиције и органи безбедности, која је иначе у њиховој надлежности. Мајор Ступар ме је известио о извршеном задатку. Та предаја је и снимана видео-камером како од наших органа, тако и представника европске заједнице који су били присутни. То је вршено врло организовано, и ту заиста није било никаквих проблема, како сам ја обавештен. Та добра организација је била и са наше и са хрватске стране.

Мени као команданту било је далеко теже и напорније организовати збрињавање цивилног становништва којег је у Вуковару било доста, преко 6.000 људи, међу којима је било жена, деце, старих, болесних и трудница. Ту је било заиста доста проблема, како за санитетско збрињавање болесних и изнемоглих, тако и њихова прехрана, обезбеђење одеће и обуће, пошто је у то време било хладно.

Посебну потешкоћу око збрињавања цивилног становништва представљале су хрватске власти које нису дозвољавале да хрватски грађани пређу на подручје под контролом хрватске паравојске. Најпре је једна колона ишла према Липовцу, па су је вратили, захтевајући да се упути према Нуштару, што је и учињено, да би хрватске паравојне јединице на ту колону цивилног становништва отвориле ватру, тако да су се они морали вратити и пребацили на територију Србије, и касније на територију Брчког. Све је то снимано од стране европских посматрача.

Што се тиче болнице у Вуковару, да истакнем да болница није била у зони одговорности моје јединице којом сам ја командовао, већ је била у зони северне оперативне групе под командом команданта Андрије Биорчевића.

Међутим, иако болница није била у зони моје одговорности, ја сам од претпостављене команде добио наређење да извршим евакуацију вуковарске болнице, вероватно због тога што је ова претходна евакуација цивилног становништва, па и заробљених јединица, била добро организована. Договор

око евакуације вуковарске болнице постигнут је 18. 11. 1991. године. Пре тога ја сам најпре ступио у контакт са Весном Босанац, управником болнице, захтевајући да је ја примим, па је она непосредно дошла на место моје команде, као и Марин Видић. Ту смо водили коректно отворени разговор око евакуације болнице, повређених и рањених који су смештени у болници. У том разговору ја сам истицао да сам ја иначе вуковарски ђак, да сам ту завршио гимназију, провео ту најлепше, дане па сам имао емотивни однос према Вуковару. То сам истицао јер су ме они провоцирали. Овде бих само навео један детаљ ради илустрације. Ја сам као командант спречио да се случајно гимназија у којој сам ја учио не нађе под ударом наше ватре, а то су јединице хрватске паравојне војске схватиле, па су максимално отварале ватру на наше јединице. Коначно, евакуација болнице је извршена 19. 11. 1991. године. Испред команде ја сам одредио да мајор Шљиванчанин, који је у то време био официр безбедности, у мојој јединици организује преко санитетских органа евакуацију болнице. При томе сам обавештен да је у болници било и оних који нису били болесни и рањени, већ напротив, да су се у болницу склонили војници паравојне војске Хрватске који су на здраве ноге постављали гипс, приказујући се као болесници. Такође сам обавештен да је у кругу болнице било доста бачене разне војне опреме. Приликом евакуације болнице извршена је тријажа болесника. Они који су могли ишли су са овим општим транспортом према Сремској Митровици, а они најтежи болесници смештени су у нашу војну болницу у селу Негославцима. Ту болницу је обишао и Сајрус Венс, који није имао примедбе на организацију и смештај повређених и болесних који су ту смештени.

Они који нису били болесници у вуковарској болници, а то су симулирали, третирани су као заробљеници, и они су као сви други заробљеници упућени у сабирни центар у Сремској Митровици.

У договору са Весном Босанац, као управницом болнице, прецизирали смо да она са својим особљем изврши селекцију болесника, и да преко санитетских органа наше јединице они тешки болесници се преузму, а остали да иду са овим транспортом, и да се та болница преузме од стране санитетског особља наше јединице. С обзиром да су борбена дејства практично престала 17. 11. 1991. године на читавом том подручју Вуковара, па и у самом Вуковару је одмах почела да функционише цивилна власт од стране цивилних органа. Та цивилна власт није ни прекидана, само је била измештена изван зоне борбених дејстава, да би одмах иза тога, када су престала борбена дејства, функционисала на читавом том подручју.

Одмах по престанку борбених дејстава, састав из Територијалне одбране и добровољачки састав су одмах враћени у своје штабове, и вратили се у своје јединице. То значи, док су извођена борбена дејства, те јединице су биле у саставу јединице којом сам ја командовао, и поступали по датим наређењима. Када су престала борбена дејства, те јединице су прешле у састав својих штабова.

Хтео бих посебно да нагласим, када је у питању 19. 11. 1991, тад сам био највише заузет обавезама, дакле тог дана контактирао сам са Сајрусом Венсом и Марком Гулдманом. Обишли смо болницу и „Велепромет" у Вуковару, где је имао увид над организацијом прихвата народа и решавања животних

проблема становништва. Ја сам тиме био преокупиран. Тога дана навече, добио сам наређење да се јавим савезном секретару за Народну одбрану генералу Вељку Кадијевићу у Београду. У Београд сам отишао хеликоптером 20. 11. 1991. око 8.00 часова, где сам поднео извештај и добио одређена признања за успешно извршење задатака, и евакуацију цивилног становништва и заробљеника. Из Београда сам се вратио у Негославце 21. 11. 1991, где сам одмах приступио припреми за повлачење јединице у гарнизон Београда, с обзиром да је она извршила свој задатак. Моја јединица се у Београд вратила 24. 11. 1991. године.

Дана 19. 11. 1991. одржавана је и седница Владе Аутономне Покрајине Источне Славоније и Западни Срем на коју сам био позван, али нисам могао присуствовати. Колико сам упознат, влада је донела неке закључке о успостављању цивилне власти на читавом том подручју и даљим руковођењем читавом ситуацијом.

Ја сам као командант гардијске бригаде поносан што сам био командант такве јединице која је своје задатке извршила часно, поштено. Сва борбена дејства изводила је у складу са правилима ратовања и Женевским конвенцијама. Основни њен задатак био је хуманитарног карактера. Ниједан војник или старешина на челу са мојом командом мимо борбене употребе није учествовао у било каквим злочинима, колико је мени познато, а сматрам да сам имао добар увид у све своје саставе. Бригада је била састављена скоро од редовног војничког и старешинског састава. Сваки припадник бригаде код себе је имао одштампане одговарајуће Женевске конвенције, да би се у складу са тим придржавали и поступали према заробљеним, и да се на те конвенције позову уколико они буду заробљени. У току борбених дејстава сваки четврти старешина бригаде је погинуо или рањен. Ово истичем само ради тога да би се могло видети какав је био отпор и каква су била дејства јединица из Вуковара према нашим саставима.

Што се тиче економије Овчара, ту бих дао нека објашњења ради бољег разумевања. Пре свега, то се ради о пољопривредној економији и пољопривредном добру удаљеном од Вуковара једно три до четири километара, које је, колико је мени познато, радило и у току борбених дејстава, с обзиром да се налази ван зоне борбених дејстава. То подручје је држала 20. партизанска бригада, односно била је смештена на простору те економије, и то у зградама и хангарима. Ја као командант уопште нисам долазио на то подручје, јер нисам имао потребе. Природа задатка моје јединице није то изискивала. Од 16. 11. 1991. ти хангари и зграде економије су испражњене од стране јединица и предати цивилним органима власти и управи економије, с обзиром да је 20. партизанска бригада враћена у свој гарнизон у Пожаревац 16. 11. 1991. године.

То је све што сам имао да изјавим.

На питање истражног судије сведок изјави:

Ја као командант лично нисам присуствовао транспорту болесника из вуковарске болнице, али је тај транспорт организован како сам то навео. Касније сам информисан, а не званично обавештен од потчињених органа, да је један број цивила који се сместио у вуковарској болници, а није био болестан нити повређен, радило се о камуфлираним болесницима, о чему ме Весна Бо-

санац није обавестила, најпре је транспортован до касарне у Вуковару, где је било доста других цивила који су једни друге препознали. Тог истог дана у касарни Вуковар је одржана седница Владе Источне Славоније и Западног Срема, која је, како сам касније обавештен, донела закључак да они на својој територији имају правосудне органе и друге органе власти, да су то њихови грађани који су ту доведени, они ће према њима предузимати одговарајуће мере. Није ми познато под којим околностима су они превезени на подручје Овчаре, и шта је касније са њима било ја не знам. Ја као командант јединице након извршеног борбеног задатка и организације евакуације становништва са подручја Вуковара, када сам информисан да је једна група цивила из вуковарске болнице довезена у касарну у Вуковару, нисам посебно нашао за потребу да издајем било какав наређења о даљем њиховом транспорту или евакуацији, јер сам ствари посматрао на глобалном нивоу, и да ће се све то уклопити у општу евакуацију 6.000 људи. Мени као команданту с обзиром на конкретну ситуацију престанка борбених дејстава, а и иначе, ни на крај памети није падало да ће било ко учинити нешто што ће излазити из оквира хуманитарног поступања према заробљеницима. Ја сам према извештају управнице болнице Весне Босанац схватио да се у болници налазе све болесни и повређени, и ништа више. Касније када сам обавештен да има и других који нису болесни, сматрао сам да то могу бити само цивили који су се ту склонили. Сматрао сам да су то само цивили према којима могу даље цивилне власти да поступају. То значи да ја као командант јединице нисам имао по нашој концепцији ингеренцију над цивилима, и да цивилна власт чим се успостави преузима сву одговорност на том подручју. Посебно ако се узме у обзир да је управо тога дана у том истом објекту касарне одржана седница владе те области која је успоставила власт на читавом том подручју. Оперативне јединице ЈНА у погледу власти немају надређен положај над цивилним властима.

За мене као војног старешину и команданта, а и сада је незамисливо да се према заробљеним лицима, било да су претходно били војници, наоружани или цивили, или било који други, може поступати на начин да се они тек тако ликвидирају, уколико је то тачно. Осим тога, ја нисам имао никаква сазнања, нити је било шта указивало да се то овим лицима која су доведена из болнице у касарну може тако нешто догодити.

Ја сам већ нагласио да сам био позван на седницу Владе Аутономне Области Источне Славоније, али да нисам због других обавеза могао да присуствујем тој седници, тако да између мене као команданта и представника владе није било разговора ни договора о томе како ће се нека питања и надлежности конкретно разрешавати. Ово посебно и због тога што је моја јединица извршила задатак, ја сам организовао све што је требало, тако да је на цивилним органима власти преостало да решавају остала питања.

Ја нисам имао сазнања о томе да су ови људи из болнице у Вуковару уместо у сабирни центар где су упућени сви остали заробљеници у организацији команде упућени на друго место. Да сам био упознат или да сам имао било каква сазнања да ће неко ове заробљене из болнице у Вуковару оставити на Овчару или учинити то што је учињено, уколико би неко нашао смелости да се

супротстави мојој забрани, ја бих на тога и те људе, ако их је било више, ако је требало употребити и оклопни батаљон да то спречим. Међутим, поново истичем да нисам имао никаква сазнања, нити је било шта указивало да бих ја требало то да посебно разматрам или да предузимам мере да се то не би догодило.

Ја претпостављам сада са ове дистанце и накнадно када сам обавештен, да су та лица која су се била склонила у болницу имала одређене разлоге због чега су се склонила у болницу, а нису хтели као сви остали њихови борци предају јединицама ЈНА. Претпостављам да су то били они људи који су према својим комшијама Србима учинили неке злочине, па су проценили да им је ризично да се предају са осталим њиховим јединицама заједно са оружјем, са уверењем да ће имати третман болесника ако се сместе у болницу. Међутим, утврђено је да они нису ни рањеници ни болесници, па по доласку у касарну тамо су их препознали други цивили, њихове комшије, и ту је било одређених њихових реаговања из њима познатих разлога, па је вероватно то по мојој сада процени, било одлучујуће да ти органи цивилне власти те из болнице преузму, да би према њима проводили неки поступак, ја сам рачунао законски поступак. Ово су моје накнадне процене и размишљања, јер у то време, када се то догађало, мени то није ништа било познато. Да ми је било познато, ја бих предузео мере и обезбедио сигурност и ових људи, као и свих осталих. У то време за мене они нису били војници нити ратни заробљеници, него цивили, с обзиром да нису се предали у склопу њихових наоружаних јединица.

По повратку из Београда 21. 11. 1991. стање у команди и у мојој јединици било је нормално, ја сам приступио припремама за повратак у Београд. Извештаја и података о томе да су ови ликвидирани ја нисам добио, нити сам имао нека сазнања. Само се нагађало, и то сам начуо, као да се нешто ружно догодило, али шта конкретно, ја нисам сазнао, јер се о томе није причало, једноставно се ћутало. С обзиром да је то било ван домена моје надлежности као команданта, ја у том правцу нисам предузимао мере да се то истражује, јер је то било у надлежности цивилних органа власти и њихових штабова који су контролисали то подручје. Влада је имала своје јединице Територијалне одбране, своје органе унутрашњих послова, и то је била њихова обавеза да то истражује и да утврди одговорност.

Везано за оптужницу коју је тужилац Међународног кривичног трибунала у Хагу поднео против мене као команданта бригаде и оно што се мени прела у тој оптужници ставља на терет, ја могу да кажем следеће. Прво, као командант јединице нисам наредио ликвидацију ових људи, нити знам да су ликвидирани, ни ко их је ликвидирао у то време. Нисам тамо био, већ на другим местима како сам то навео, нити је било ко из састава моје јединице у томе учествовао, нити било шта чинио мимо дозвољених правила извођења борбених дејстава.

Као човеку, мени је жао сваке жртве, а тих људи свакако. Како команданту који сам и касније учествовао у борбеним дејствима, савест ми је чиста, јер ниједног тренутка нисам изашао из оквира својих надлежности и предвиђених правила.

Концепција наших правила за борбену употребу јединица ЈНА, па мислим и сада, је таква да оперативне јединице изводе дејства на одређеним подручјима, и то искључиво одбрамбена а не офанзивна ни агресивна, а сходно томе сву власт на тим подручјима врше, организују и спроводе цивилни органи власти, под чијом су ингеренцијом органи унутрашњих послова, Територијалне одбране и цивилне заштите.

Ја сам изучавао концепцију армија других држава, па и на западу где је то другачије постављено, командант је за све одговоран, што није случај са нашом армијом. Мислим да се на тој концепцији и ова оптужница заснива, која је по мени потпуно неоснована.

Без обзира што је оптужница о којој је реч неоснована и без обзира што се ја лично, како сам то навео, не осећам одговорним, хтели ми или не хтели, она ме оптерећује, има одређени терет, и самим тим ја сам кажњен, иако сам потпуно невин.

На питање војног тужиоца у Београду, пуковника Николе Петковића сведок изјави:

У географском погледу подручје економије Овчара било је у зони одговорности моје јединице. Само функционисање економије као производне организације је било у саставу цивилних органа власти, и над тим функционисањем јединица није имала никакве ингеренције. Мајор Шљиванчанин, коме сам ја издао задатак да изврши евакуацију болнице, ме је обавестио да када је отишао у болницу са Весном Босанац, да у болници има поред болесника и рањеника и других особа које то нису, и да су били у цивилном оделу или болесничким одећама. С тим у вези, тражио је од мене да му се одобре аутобуси да те који нису болесни превезе до касарне у Вуковару. То му је одобрено, и када су ови превезени у касарну, тад ме је обавестио да има неких проблема око тих људи и захтева органа цивилне власти да су то цивили, а не војници, и да не може команда да одлучује и да их третира као ратне заробљенике да би се транспортовали у сабирни центар у Сремску Митровицу. Тек касније сам сазнао да су ти људи из касарне у организацији органа цивилне власти пребачени на Овчару. Међутим, и поред тога ништа није указивало, нити сам ја имао било каква сазнања да се према тим особама врше неке репресије или нешто друго. Ја сам се бавио другим проблемима о којима сам већ говорио и који су били приоритетни. Ни на крај памети ми није могло доћи да би се према тим људима могле изводити неке непримерене радње, а посебно не репресија. Знате, у сваким оваквим сукобима борбеним и ратним, има и оних људи који у томе учествују са поремећеним умом и деформисаним понашањем, па је све могуће да се деси. Колико се сад сећам, ја нисам издао наређење мајору Шљиванчанину да 19. 11. 1991. у вечерњим часовима одлази на Овчару да провери шта се тамо збива, јер за то није било потребе. Ово због тога што та лица нису третирана као ратни заробљеници и војници, него као цивили и војни органи према њима њима нису предузимали никакве радње, нити су водили било какву истрагу. Уколико је провођен какав поступак, то је могло бити само у организацији и ингеренцији цивилних власти на том подручју.

Пошто више није било питања, истражни судија констатује да је саслушање сведока завршено.

Након тога сведок додаје:

Желим овде да будем прецизан, с обзиром на постављено питање војног тужиоца. Ја нисам наредио нити сам знао, и колико ја знам Шљиванчанин није одлази на Овчару по мом наређењу или без наређења. Да ли је он одлазио без мог наређења и знања, ја то не знам. Ја сам уверен да није. Он је као мој потчињени имао врло коректан однос према мојим наређењима, и сва моја наређења извршавао како је то иначе предвиђено нашим правилима.

Записник сам прочитао, и све је у исти унето онако како сам ја то казао и објаснио, и исти потписујем без примедби.

Завршено у 11.00 часова.

Потписи на оригиналу:

Истражни судија Радомир Гојовић

Записничар Светлана Ђолић

Сведок Миле Мркшић

II.
Изјава Веселина Шљиванчанина пред Војним судом у Београду

Записник о саслушању сведока

Састављен дана 17. 12. 1998. године код истражног судије Војног суда у Београду у кривичном предмету против НН учиниоца због кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144. КЗ СРЈ.

Присутни су:

Истражни судија, пуковник ЦЛ у ВЈ: мр Радомир Гојовић

Тужилац: пуковник Никола Петковић

Представници тужиоца Хашког трибунала: Денис Милнер, Џејмс Лука

Тумачи: проф. Зорица Стошић, Радиша Секуловић

Записничар: Светлана Ђолић

Сведок: Веселин Шљиванчанин

Започето у 11.08

Саслушање се врши у просторијама Војног суда у Београду.

У смислу члана 227. ЗКП, сведок је упозорен да није ослобођен дужности сведочења.

У смислу члана 229, ЗКП сведок је упознат да није дужан да одговара на поједина питања, ако је вероватно да би тиме изложио себе или свог блиског сродника тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу.

У смислу члана 231. ЗКП сведок је опоменут да је дужан да говори истину и да не сме ништа прећутати, а затим је упозорен да давање лажног исказа представља кривично дело, те да је дужан да о промени адресе или боравишта обавести суд.

Сведок на општа питања даје следеће одговоре:
Породично и рођено име: Веселин Шљиванчанин
Име оца: Вељко
Занимање: пуковник у ВЈ
Боравиште: Нови Београд, ул. Јурија Гагарина
Место и датум рођења: 13. 6. 1953. с. Палеж, О. Жабљак, Црна Гора
Датум ступања у ВЈ: 1972. јули месец
Однос са окривљеним и оштећеним: несродан

Позван да изнесе све што му је о предмету познато, сведок изјави:

Ја сам раније често иступао у јавности док сам био официр Југословенске народне армије као легалне војске СФРЈ, а посебно у време догађаја који се односе на Вуковар из периода 1991. Године, који су иначе познати. Све сам јавно радио везано за те догађаје, и у то је у доброј мери увид имала и међународна јавност, посебно посматрачи европске заједнице, који су сваки пут тамо били присутни.

Иначе, ја сам у то време био мајор, и обављао сам дужност начелника безбедности у гардијској бригади. Као начелник безбедности ја нисам имао командну функцију, нити сам могао да командујем јединицама било ван борбених дејстава, било у току борбених дејстава, или након њиховог завршетка. Ја сам само као начелник безбедности организовао и руководио оним мерама безбедности које су имале за циљ да обезбеде сигурност припадника бригаде, као и свих осталих људи и цивила у зони одговорности бригаде.

Имајући то у виду, ја сам све своје активности усмеравао у том циљу, као старешина и начелник безбедности.

Гардијска бригада којом је командовао пуковник Миле Мркшић добила је задатак од претпостављене команде да учествује у борбеним дејствима у циљу деблокаде касарне у Вуковару у којима су се налазиле јединице ЈНА. Касарна је била блокирана од стране паравојних формација Хрватске, који су организовали побуну против легалне војске и тадашње државе СФРЈ. Током извођења тих борбених дејстава јединица бригаде ја сам настојао да из оквира мојих обавеза и надлежности успоставим контакт са противничком страном, како би се спречиле и избегле непотребне жртве и разарања. У том циљу, прво што сам учинио преко средстава везе, успоставио сам контакт са Милом Дедаковићем званим Јастреб, који се представљао да је главнокомандујући свим оружаним саставима у Вуковару. Иначе, он је био потпуковник ЈНА, као што сам ја био старешина, али се он преоријентисао и прешао у састав паравојних састава Хрватске. У тим контактима преко средстава веза којих је било доста, ја сам му предочавао да је најбоље да се они предају и да ће свакоме бити обезбеђена сигурност, и да они, с обзиром на јачину јединица ЈНА, немају изгледа на неки успех, и да је то све што чине излишно и непотребно. У тим контактима они су били врло некоректни и непринципијелни. Служили су се преварама, подметањима, тако да ја у та њихова уверавања нисам имао поверења. Пошто представници хрватских паравојних састава нису били спремни да се предају, а наши војници у касарни у Вуковару били су изложени дејствима њихових оружаних састава и ликвидација, 2. 10. 1991. отпочела је деблокада касарне. Поред тога, вођена су борбена дејства на ширем подручју Вуковара,

све до 17. 11. 1991. када је практично Вуковар заузет, и када су престала борбена дејства. С тим у вези, негде увече 17. 11. 1991. године, преко средстава везе, командант одређених хрватских јединица из рејона Митнице Дмитар Караула је понудио предају својих јединица, која је свакако прихваћена. Он се тако представио, а ја не знам тачно да ли је он био командант свих тих јединица. С тим у вези, 18. 11. 1991. године око 9.00 часова је практично извршена предаја јединица које су биле лоциране у рејону Митнице. То је у ствари једно насеље које гравитира недалеко од касарне у Вуковару до хотела „Дунав" у Вуковару, и до Вучидола. Тој предаји јединица присуствовали су представници Међународног црвеног крста. Предаја је вршена према свим правилима која то предвиђају. Радило се о наоружаним саставима, који су имали униформе. Тај Дмитар Караула представио се као командант усташке војске, тако је себе називао, извршио је постројавање тих јединица, и извршена је предаја опреме и тих људи. Колико се сада сећам, њих је било око 18. Мислим да има и списак, јер је сачињен списак тих људи који су се тада предали. Они су организовано проведени у неке бараке недалеко од Митнице, и ту су прво били смештени, а затим су по наредби команде бригаде, уз потребно обезбеђење, спроведени у сабирни центар у Сремској Митровици. Око тог њиховог превожења није било никаквих потешкоћа нити проблема што се тиче њихове сигурности.

Тога дана 18. 11. 1991. око 11.00 часова, у тај рејон дошао је и Сајрус Венс као представник међународне заједнице, колико се сећам. Венс је изразио жељу да га ја пратим и да будем са њим, да би му се омогућило да дође у жељена подручја и да се непосредно увери како се обезбеђује предаја оружаних састава и евакуише становништво, и предузимају друге мере обезбеђења. Ја сам са њим остао до 17.00 часова, и заједно смо обишли све центре и пунктове где су били смештени цивили, заробљеници и болесници. Обишао је и нашу болницу у Негославцима у коју су били смештени наши рањеници, а и неки рањеници из ових паравојних састава. Није имао неких примедби на укупну ту организацију, већ напротив, изразио се врло похвално.

После овога. ја сам од команданта бригаде пуковника Мила Мркшића добио задатак да преко надлежних санитетских органа и служби наше јединице организујем евакуацију болнице у Вуковару. Пре тога ја сам ступио у контакт са управницом болнице Весном Босанац, с којом сам обавио разговор. Овде желим да појасним редослед догађања. Ја сам код себе имао списак лица који су организовали побуну са њом у Вуковару. На том списку био је Марин Видић, Миле Дедаковић, Пол Стипо и други, па и Весна Босанац. У извршавању својих обавеза, ја сам, иако се још ту и тамо водила борбена дејства у Вуковару, најпре пошао ка једној згради за коју се претпостављало да је била седиште команде Мила Дедаковића, па сам тако и дошао до болнице у Вуковару. Кад сам ушао у једну просторију болнице, срео сам се са једном женском особом која ми се представила као управница болнице Весна Босанац. Ради се о једној просторији у приземљу болнице. У болници је био један општи метеж тако да се ту није могло нешто посебно са управницом разговарати, па сам ја наредио мом заменику и пратњи да Весну превезу у нашу болницу у Негославце на разговор. По томе су они поступили, и она је довезена у болницу, с тим што је са њом дошао и Марин Видић за кога сам ја питао Весну да ли је он ту у болници, а она је рекла да јесте, па је и он дошао по мом наређењу. Међутим, током разговора

у болници у Негославцима Весна Босанац се врло резигнирано односила према мени, одбијајући један коректан разговор, очигледно испољавајући неку нетрпељивост према мени као официру ЈНА. Она је настојала да у том разговору прикаже неке политичке прилике којима је била опседнута. Међутим, ја то нисам прихватао, то ме није интересовало. Захтевао сам од ње да ми решавамо конкретна питања око збрињавања болесника и евакуације болесника.

После тога позвао сам нашег доктора потпуковника Јовановића, управника наше болнице, и пренео му да преузме Весну Босанац и да је обезбеди да се ту одмори, да вечера, и да види она како треба да буде ратна болница и како се збрињавају болесници. Ја сам том приликом покушао да разговарам и са Марином Видићем да бисмо се договорили како да се изврши та евакуација повређених и болесних, међутим ни са њим нисам могао да успоставим коректну комуникацију и договор. Весна је остала у нашој болници, а Марину Видићу је био обезбеђен смештај ту где сам ја имао своје командно место. Тога дана око 22.00 часа ја сам се са својим замеником мајором Вукашиновић Љубишом вратио на Митницу да би проверили да ли су заробљеници о којима сам говорио евакуисани у сабирни центар, и да видим има ли још људи за збрињавање. Заробљеници су били евакуисани у сабирни центар са Митнице у Сремску Митровицу. Остало становништво укрцано је у једно 50 аутобуса и упућено у правцу Винковаца, тако да је та евакуација била организована према израженој жељи појединих људи у ком правцу желе да иду, да ли у правцу Хрватске или на подручје Србије, или у другом правцу.

Након тога, ја сам добио задатак од пуковника Мркшића да организујем евакуацију болнице у Вуковару. У болницу сам дошао заједно са доктором??? Јовановићем коме сам претходно казао да са групом лекара и са Весном Босанац дође у болницу, да би се извршила лекарска тријажа смештених у болници. Том приликом од Весне Босанац сам тражио да она каже ко сачињава лекарско и друго медицинско особље у болници, за које је она рекла да има око стотину, да каже који су болесници, а који рањеници, па је она саопштила да има око 200 теже рањених, око 60 лакше рањених. Када сам је питао ко су остали, пошто је била пуна болница, рекла је да су то раније били наоружани људи који су учествовали у борбеним дејствима, а који су након тога дошли у болницу да би се помешали са рањеним и болесним, и тако уз представнике Међународног црвеног крста и њихову заштиту били евакуисани као и рањеници. Многи од њих су имали замотане главе, неки су имали гипс стављен на ногама и рукама и томе слично, па сам ја од лекара захтевао да се изврши преглед свих, и да се тачно утврди ко није болестан ни рањен. Неки су били од њих обучени у лекарској одећи и мантилима које носе лекари.

У том циљу ја сам одржао један краћи састанак са присутним лекарима и другим особљем. Тај састанак је одржан 19. 11. 1991. негде пред свануће. Саопштио сам да смо ми дошли да помогнемо евакуацију болесних и рањених, да се свакоме обезбеди лекарска помоћ, ономе коме је потребна. Затим сам казао да они који желе да остану и даље у болници да могу да раде као лекари, а да они који не желе, могу да изразе жељу где ће да иду, и да ће им се то омогућити. Неки су изразили жељу да иду за Шид, а неки за Винковце, а неки су свакако и остали ту у саставу болнице, да би помогли нашим лекарима да се изврши тај преглед.

Након тога приступило се прегледу болесника и рањеника, и извршена је тријажа према тежини повреда и категоријама лица. У једну групу је остало медицинско особље које је изразило жељу да и даље ради у болници. Другу групу су сачињавали они који су изразили жељу да иду према Винковцима. Трећу групу чине они који су изразили жељу да иду за Шид. У четвртој групи су били болесници, рањеници и повређени.

Најзад, једну групу су сачињавали они који су затечени у болници, а нису били особље болнице, нити су били повређени ни болесни. У ствари, радило се о оним особама које су се склониле у болницу, да би се преко болнице ставили под заштиту Међународног црвеног крста. Вероватно су се плашили последица да не одговарају за злодела која су вероватно учинили, с обзиром да се нису предали са њиховим јединицама које су биле под оружјем, а које су се претходно предале. На ово да су ови били претходно борци, видело се из веће количине наоружања и опреме која је била разбацана по просторијама болнице и у кругу болнице. Осим тога, један број лекара, већином хрватске националности, тачно су показивали ко је од њих дошао са оружјем у болницу, па се сада приказује друкчије, тако да није било проблема око те селекције. У томе је чак учествовала и Весна Босанац, у тој селекцији, говорећи ко не припада особљу болнице и рањеним особама. Они који су били омотани завојима, њихов преглед су вршили лекари. Сви ови су аутобусима превезени у касарну Вуковар са циљем да се касније превезу у сабирни центар у Сремску Митровицу. Додуше, ја сам добио задатак да организујем њихово превожење из болнице у касарну у Вуковару, а одатле ће се касније према наређењу надлежне команде даље превозити, али ја нисам имао тај задатак да то организујем. Ја сам знао да сви заробљеници требају да буду превезени у сабирни центар у Сремску Митровицу, па и ови из вуковарске болнице. Да би се ово боље сагледало, желим да истакнем да је касарна од болнице Вуковар удаљена 3 до 5 километара, и да је у време те евакуације болнице један добар део становништва долазио у Вуковар, враћао се, јер је претходно био избегао, а радило се све о мештанима који су се међусобно познавали, и знали су ко се коме замерио и ко је према коме нешто учинио, а догађале су се многе тешке ствари, па је било и порива за осветама, тако да је било најбезбедније да се ови превезу најпре у касарну, а да се одатле обезбеди њихов транспорт у Сремску Митровицу. Ово посебно истичем јер сам био у прилици да будем изложен и ја, не само вређањима, него чак и нападу, када сам дозволио да из те групе људи једно 24 лица оду са особљем из болнице као чланови њихове породице, који су то од мене захтевали. При томе су ми пришли неки из састава Територијалне одбране који су били наоружани. Сећам се да је то био Вујановић Станко и Мирољуб Вујовић. Један од њих је усмерио пушку у мене иза леђа уз претњу и прекоре да ја помажем усташама и злочинцима, и да они то неће да дозволе. Мене је то изненадило, тако да сам се нашао у врло неугодној ситуацији, али пошто је ту био мој заменик Вукашиновић, он је интервенисао и спречио га у његовим намерама. Ухватио га је преко руку и оборио га на земљу заједно с пушком, тако да је тај инцидент на тај начин завршен. Ја сам од тих 24, колико се сада сећам, четири лица поново вратио у састав ове групе да иде за касарну, а остали су се прикључили члановима својих породица и отишли с њима, које су евакуисане

у жељеном правцу. О овим свим предузетим мерама око евакуације из болнице обавестио сам команданта Мркшића, и по линији безбедности генерала Туманова.

Иначе, болницу је обезбеђивала јединица 1. батаљона. Болница је била у зони одговорности овог батаљона, и они су обезбеђивали болницу да нико не улази, а и да нико не излази из болнице док се не обаве сви ти послови око евакуације, како је и учињена евакуација. Настојало се да се свакоме помогне у збрињавању и одласку тамо где је желео. Ту је било доста потешкоћа, које су уз веће или мање напоре савладане.

Овде бих желео да истакнем да сви ови војници који су учествовали и помагали у тој евакуацији, врло су се хумано односили према сваком од њих. Ради се о војницима из наших јединица и редовним војницима.

У оквиру те евакуације посебно се издваја др Весна Босанац, Марин Видић, др Ђавро чијег се имена не сећам, јер је за њих било података да су руководили и окупљали на побуну и организовању и пружању отпора. Они су директно спроведени уз посебне мере обезбеђења у сабирни центар у Сремској Митровици, јер су мештани били на њих посебно огорчени, и била је угрожена њихова сигурност.

Евакуација болнице је завршена негде око 20.00 часова 19. 11. 1991. године. Ја сам био присутан ту у болници за време евакуације. После тога отишао сам на командно место команде бригаде, и о томе известио команданта пуковника Мила Мркшића, да је болница евакуисана. Успут сам свратио у касарну у Вуковару, где сам затекао капетана Милана Предојевића који је био командир чете војне полиције, и који је обезбеђивао сигурност заробљених. Том приликом он ме обавестио да је у касарни све мирно, да су сви заробљени према добијеном плату, организовано и уз пратњу спроведени у сабирни центар у Сремску Митровицу. Ја се код њега посебно нисам интересовао да ли су у Сремску Митровицу спроведени они који су довезени из болнице аутобусима у касарну, нити ме је он о њима посебно известио. Једино је казао да је све према плану спроведено до сабирног центра. Колико се сећам, ту је био присутан и потпуковник Лукић и мајор Адем Бајић, када ме је о овоме известио капетан Младен Предојевић.

Око 22.00 часа ја сам известио пуковника Мркшића као командант бригаде да је завршена евакуација болнице.

Упоредо са евакуацијом становништва из Вуковара, повређених, болесних и заробљених у самом Вуковару и његовој околини, успостављала се цивилна власт локалних органа власти, који су одмах почели да функционишу и преузимају своје обавезе.

Желим посебно да истакнем то да сам уверен и тада и сада да сам све своје обавезе и задатке крајње одговорно и хумано извршавао. Мене би било срамота да се било где појавим у јавност као официр ЈНА, да сам било шта нечовечно и нехумано урадио док сам извршавао ове задатке. То исто тврдим за све старешине из моје јединице и војнике.

Да ли су неки други појединци или јединице ван наше јединице нешто чинили нечовечно или нехумано, ја то не знам и немам сазнања. То ми није познато нити сам то видео.

На питање истражног судије сведок изјави:

Приликом вршења селекције и евакуације болнице у Вуковару није посебно прављен списак по оним групама како сам објаснио, па тако није сачињен ни списак оних који су се ту склонили, а нису били болесни ни рањени.

Разлог зашто нису сачињени спискови је тај што су спискови сачињени само за оне који су најпре доведени на простор „Велепромета", а то је онај састав који се предао по правилима војничког реда. За ове који су били у болници прикривени, није се правио списак, јер се није могло ни утврдити да су то та лица за која се представљају, а ове спискове су сачињавали њихови команданти, и то су нама предавали, а ми нисмо могли да проверавамо да ли тај списак одговара стварном стању у вези тих лица. После завршене евакуације болнице сачињен је писмени извештај о извршеној евакуацији који је достављен команди. Поред регуларних јединица ЈНА на овом подручју где су се изводила борбен дејства било је и других регуларних састава, територијалних јединица, наоружаних група од стране мештана који су на овај или онај начин се укључивали у неке акције. Ми смо те саставе разоружавали колико смо могли, како би се спречило било какво њихово самостално дејство и акције мимо задатака које се иначе дају регуларним јединицама. Док сам ја био на подручју Вуковара после престанка борби и завршене евакуације, ја нисам обавештен да је једна група заробљеника уместо у Сремску Митровицу одведена у хангаре на пољопривредно добро Овчара. ТО сам тек касније сазнао из средстава информисања, што је мене изненадило. Уопште није предвиђено да било ко од заробљених да се превезе на Овчару, која је у сасвим другом правцу од оног предвиђеног да се возе у сабирни центар. Уколико су тачне тврдње и подаци да је један број заробљених довезен на подручје Овчаре у хангаре и да су након тога ликвидирани, то је било без мог било каквог знања. Ја сад могу да претпоставим, уколико се то десило, да су то могли да учине само људи мештани који су били револтирани и који су имали разлог за освету, да то учине, јер сам приметио да заиста та тензија освете између локалног становништва и припадника заробљених постоји. Ја нисам запазио нити сам могао да проценим да је било ко из мог састава с којим сам сарађивао исказао спремност да са заробљеним поступа на начин који је усмерен према његовој ликвидацији. Да сам имао било каквих података у том правцу свакако бих предузео мере обезбеђења тих људи као што је то учињено, посебно на Весну Босанац, Марина Видића, др Њавру и друге. Где сам год проценио да би неко био угрожен, ја сам у оквиру својих обавеза предузео мере да тога заштитим, од било кога да му је претила опасност.

С тим у вези није било разлога да такву сигурност и безбедност не пружим овим људима који су се сместили у болницу у Вуковару, а нису били повређени. Иако сам запазио да појединци мештани који су били под оружјем имају један ригорозан однос и став према овим до јуче њиховим мештанима и комшијама који су заробљени, из тога нисам могао да посумњам и помислим да би они нешто такво предузели, не само лично, него у њиховој организацији, да се заробљени могу на такав начин угрозити, уколико је тако било.

Ово што се у оптужници тужиоца Међународног хашког трибунала мени ставља на терет лишено је сваког правно ваљаног основа и правно ваљаног доказа. Не постоји ниједан доказ на коме би се темељила таква оптужница када сам ја у питању. Ја сам из средстава јавног информисања и штампе сазнао да су представници тужилаштва Међународног Хашког трибунала долазили код

Мила Дедаковића за којег постоје многи докази да је изврши многа злодела. Ту се ствари наопачке постављају. Такво терећење без икаквог односа је за сваког човека, па и мене, највећа срамота и бламажа. И ако је то тако, с друге стране ја сам поносан, јер сам часно и поштено извршавао задатке као официр ЈНА, помагао свим угроженим, те да ме за све то терете они који су рушили државу и моју отаџбину, и који су убијали невине људе и учинили велика злодела. Тако ја гледам на оно што ми се оптужницом ставља на терет, и уверен сам да је то тако.

На питање војног тужиоца у Београду сведок изјави:

Колико се сада сећам, ја сам једном долазио на пољопривредно добро Овчара са мојим замеником Вукашиновић Љубишом, да би проверио да ли је механизација и друга возила која су смештена на економији предата органима цивилне власти и Територијалне одбране општине Вуковар. Нисам сигуран када је то било и да ли је то било 19. 11. 1991. навече, или евентуално неки други дан, али знам да је то било негде навече око 20.00 часова, и ту сам затекао команданта 80. бригаде, али нисам сигуран да је то била та јединица. Тај командант ме упознао да је ту све у реду, и да се предаја технике и механизације врши без потешкоћа. Иначе, подручје економије Овчара није било у зони одговорности наше бригаде, па тиме ни моје као начелника безбедности. Мене је само можда тада нанео пут на то подручје где сам се информисао око те предаје возила и остале механизације. Хтео сам и то да проверим и да скренем пажњу да се евентуално та механизација не би развлачила, јер је било доста случаја пљачке појединаца или организованих група.

То је све што сам имао да изјавим.

Записник нећу читати, јер сам слушао гласно диктирање, и све је у исти унето онако како сам изнео и објаснио, те га потписујем без примедби.

Завршено у 13.47.

Потписи на оригиналу

Истражни судија Радомир Гојовић
Записничар Светлана Ђолић
Сведок Веселин Шљиванчанин

III.
Изјава Александра Васиљевића пред Војним судом у Београду

Записник о саслушању сведока

У смислу члана 229 ЗКП сведок је упознат да није дужан да одговара на поједина питања, ако је вероватно да би тиме изложио себе или свог блиског сродника тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу.

У смислу члана 231 ЗКП сведок је опоменут да је дужан да говори истину и да не сме ништа прећутати, а затим је упозорен да давање лажног исказа представља кривично дело, те да је дужан да о промени адресе или боравишта обавести суд.

Сведок на општа питања даје следеће одговоре:
Породично и рођено име: Васиљевић Александар
Име оца: Предраг
Занимање: пензионер, генерал-мајор у пензији
Боравиште: Београд
Место и датум рођења: 8. јул 1938, Витковац, општина Краљево
Датум ступања у ВЈ: 1. новембар 1961.
Датум отпуштања из ВЈ и адреса: 8. мај 1992.
Однос са окривљеним и оштећеним: несродан

Позван да изнесе све што му је о предмету познато, сведок изјави:
Ја сам 1. јуна 1991. године примио дужност начелника Управе безбедности у ССНО и ту дужност сам обављао све до 8. маја 1992. године када сам пензионисан.

Као начелник Управе безбедности по функцији био сам члан колегијума савезног секретара за народну одбрану и члан штаба Врховне команде, када је успостављено његово функционисање, који је иначе шири по саставу од колегијума.

Да би се догађаји који се односе на Вуковар потпуније схватили и разумели, најпре бих у најкраћем изнео шта је све тим догађајима претходило. Много тога имам евидентирано у својој радној бележници, а многих појединости и догађаја се добро сећам. Али, и поред тога, у давању исказа користићу и своје прибелешке како бих што потпуније и тачније изнео оно што би за суд било интересантно.

Прво, половином јула 1990. године у Хрватској је основан Збор националне гарде, чији се састав стално повећавао, а чинили су га углавном проблематични и криминални типови, бирани линијом месних одбора ХДЗ-а и католичке цркве.

Циљ ових паравојних састава је био насилна сецесија Републике Хрватске од СФРЈ. У том циљу убрзано је дошло и до илегалног увоза наоружања из Мађарске у Хрватску, о чему је наша јавност била касније упозната. Након сазнања о формирању ових паравојних састава у Хрватској, хрватско руководство под именом Збор народне гарде врши смотру тих састава на фудбалском игралишту у Загребу, а затим и легализацију тих састава тако што их сада преименују у редарственике чија се обука врши у школском центру МУП-а Хрватске у Загребу. Они чак расписују и ванредне конкурсе за избор кандидата, при чему се не придржавају оних критеријума старосне границе која је износила тада до 25 година, да су одслужили војни рок и да нису осуђивани, јер преко тих година далеко више примају људе и укључују у ове паравојне саставе. Да је био њихов циљ насилна сецесија, убрзо се показало и за време догађаја у Словенији, када је 30. 6. или 1. 7. 1991. године једна јединица ЈНА нападнута на Мосту младости у Загребу, када су рањена двојица припадника ЈНА. Упоредо са оваквим развојем догађаја у Хрватској, илустративан је разговор између Фрање Туђмана и Алије Изетбеговића, који је вођен 30. 6. 1991. и који је снимљен, у коме Туђман говори Изетбеговићу „да је време да се Босна и Херцеговина покрене против ЈНА". На то му је Алија Изетбеговић одговорио да он прати стање, али да још није време.

Сећам се једног састанка у августу 1991. о томе када су паравојни састави Републике Хрватске блокирали војне објекте у Вуковару. А у извештају од 24. 8. 1991. године, који је разматран на колегијуму савезног секретара за народну одбрану, наведено је да су у Вуковару убијена два војника и рањени један старешина и два војника. Сутрадан, 25. 8. 1991. године, у касарни у Вуковару, која је потпуно блокирана, искључена струја и вода и на коју се из околних зграда пуца на све што се креће у кругу касарне, има седам погинулих и рањених, али сада не знам колико је којих било, мислим на погинуле и рањене. Затим, на састанку колегијума савезног секретара 14. 9. 1991. године анализирано је стање у Хрватској, где су борбе већ биле у току. На овом састанку констатовано је да је то двадесети дан блокаде касарне у Вуковару, а у извештају из команде те јединице наводило се да више немају хране и воде јер су све резерве утрошене, да се лешеви погинулих не могу сахранити и да смрде, као и то да има рањених којима се не може пружити помоћ. Након анализе овог извештаја генерал Вељко Кадијевић је наредио адмиралу Станету Бровету, који је ту био присутан, да оде и да одмах назове Мисију европских посматрача у Загребу и да им саопшти да пренесу Фрањи Туђману да ће, уколико тога дана до 12,00 часова не деблокира касарну у Вуковару, имати велики рат и да ће то армија сама силом деблокирати. Бровет је одмах изашао са састанка и ступио у контакт са Мисијом европских посматрача. Убрзо се вратио и известио да је разговарао и да су му представници Мисије европских посматрача одговорили да се испољи мало стрпљења и да ће они у међувремену разговарати са Туђманом. После краћег времена јавио се генерал Андрија Рашета из Загреба и обавестио да је разговарао са председником Владе Републике Хрватске Фрањом Грегурићем, који му је саопштио да је 13. 9. 1991. у поподневним часовима ухваћен генерал Милан Аксентијевић на рампи аутопута код Лучког са још седам припадника ЈНА и да нема говора о деблокади касарне у Вуковару. Објаснио је да му је то пренео Грегурић како му је казао Фрањо Туђман, додајући да се Вуковар брани, а не да напада и да неће пустити генерала Аксентијевића.

Након тога је 14. 9. 1991. године донета одлука да се припреми војна операција за деблокаду касарне у Вуковару и да ту операцију изведе 1. војна област. Негде 25. 9. 1991. године имам забележено да је савезни секретар за народну одбрану донео одлуку да се за команданта 1. војне области постави генерал Живота Панић, јер је генерал Александар Спирковски болестан и да се на место начелника штаба уместо генерала Андрије Силића постави генерал Влада Стојановић. С тим у вези, формирало се и истурено командно место 1. војне области у Карађорђеву где је прешао и део команде 1. војне области на челу са командантом Животом Панићем. Начелник оперативног органа у команди био је пуковник Тодоровић, чијег се имена сада не сећам, а командант Територијалне одбране за Војводину био је генерал Мандарић, чијег се имена такође не могу сетити. За органа безбедности на истуреном командном месту одређен је пуковник Петрушић Драгић, који је имао задатак да обезбеди обједињавање свих сазнања у безбедоносном погледу, у зони дејства јединица за извођење ове операције о којој је било речи. На једном састанку на истуреном командном месту о коме је реч, присуствовао је и Радован Стојчић звани Баџа,

који је у то време командовао бригадом МУП-а Србије у чијем саставу су била три одреда, и то одред „Душан Силни", који је формиран од људи претежно са подручја Старе Пазове, углавном симпатизери странке СНО Мирка Јовића. Други одред се звао „Црногорац", који је био формиран са подручја Фрушке горе, и трећи јединице Жељка Ражнатовића Аркана, који се разместио у Ердуту. У Ердуту је такође био и штаб МУП-а. По мом личном виђењу то су у основи били парамилицијски састави. Ово износим на основу својих сазнања по њиховој организацији, структури и начину ангажовања.

Поуздано знам да је у току 29. 9. 1991. Гардијска бригада у Београду била у припремама за учешће у борбеним дејствима на подручју Вуковара ради убрзавања деблокаде касарне. Међутим, некако баш у то време пуковник Миле Мркшић, који је иначе био командант те јединице, мајор Кавалић, командант батаљона војне полиције у Гардијској бригади и старешине из састава противтерористичке чете, хтели су на неки пучистички начин да изврше смену генерала Вељка Кадијевића. Мајор Веселин Шљиванчанин, као начелник органа безбедности у бригади, није обавестио Управу безбедности о томе. У то време ја сам био у Шиду, када сам дошао у Београд њега сам затекао испред канцеларије генерала Кадијевића. Питао сам га шта ће он ту, а он ми је одговорио: „Ови из гарде су полудели". Ја сам схватио о чему се ради јер ми је претходно радио-везом јављено из управе да се нешто чудно догађа, а при уласку у зграду видео сам да је иста блокирана од стране припадника војне полиције Гардијске бригаде. У то време пуковник Миле Мркшић и пуковник Вук Обрадовић, који је био начелник кабинета ССНО, водили су разговор са генералом Благојем Аџићем, који је тада био начелник Генералштаба, да прихвати функцију савезног секретара за народну одбрану уместо генерала Вељка Кадијевића, што је генерал Аџић одбио. За то време ја сам водио разговор са старешинама војне полиције који су били у дворишту зграде „А" о свему томе, и у том разговору сам их убедио да се врате у касарну и да ништа не предузимају. Управо ови догађаји су одложили да бригада пође у рејон Вуковара уместо предвиђеног времена, 2. 10. 1991. године. Командно место бригаде било је у селу Негославци које је удаљено око 12 км од Вуковара. На том командном месту испред кабинета ССНО-а као координатор у бригади одређен је пуковник Небојша Павловић, и то из кабинета ССНО. Од органа безбедности 1. војне области и Управе безбедности формиран је Оперативни тим са седиштем у Шиду, са задатком да безбедносно покрива рејон источног Срема од Шида до Илока. На челу тог тима био је пуковник Петковић чијег се имена сада не сећам, који је погинуо 1992. године у хеликоптерском удесу. Пуковник Петковић је у стручном погледу био везан за пуковника Петрушића и за начелника безбедности 1. војне области. Њихов рад и извештаји о раду били су врло квалитетни.

Мајор Веселин Шљиванчанин са делом одсека безбедности размешта се у село Негославци и ту се налазио све до завршетка операције у Вуковару. Он у свом раду објективно није прихватао јурисдикцију – надређеног му пуковника Петрушића, јер је иначе бригада била директно везана за кабинет савезног секретара, а тиме и за пуковника Вука Обрадовића. Шљиванчанин је по вертикали био потчињен начелнику безбедности у кабинету ССНО потпуковнику Драгану Ђукићу. Ја сам преко пуковника Петковића и његовог тима у Шиду,

28. октобра 1991. године, дошао до потпунијих података у зони одговорности о дејствима паравојних састава „Душан Силни" и Аркановим јединица и ликвидацијама у селу Ловас и Товарник, где је било настањено углавном становништво хрватске националности. Овим саставом „Душан Силни" у то време командовао је Љубо Деветак у селу Ловас. Он је тада био одређен и за команданта места. Дошао сам до сазнања да је он послао неке цивиле да иду преко минског поља. Радило се о око 35 људи, међу којима је био и пензионисани пуковник авијације из Београда Антон Ловрић, који иначе живи у Новом Београду, а у то време је отишао да обиђе породичну кућу, где су га ови догађаји и затекли. Према подацима које сам добио, ове цивиле да иду преко минског поља натерали су припадници одреда „Душан Силни" Николаидис Александар, Обреновић Зоран, Вуковић Никола, Косијер Зоран, Богић Драган, Гвозденов Коста, Јелић Љубодраг и Стевановић Петроније. Од те групе цивила који су ишли преко минског поља преживело је њих 15, међу којима је и Ловрић Антон, а они који су били повређени медицински су били збрињавани у медицинском центру у Сремској Митровици. Поред овога, том приликом ме је Петковић известио да је у селу Ловас извршена ликвидација око 70 цивила. Још ме обавестио и то да су органи безбедности када би јединице ЈНА заузимале одређене просторе и кретале се напред, они вршили безбедносну обраду и проверу оног дела цивилног становништва који је остао на том терену, након чега су их, када би утврдили да се ради о цивилима који нису учествовали у борбеним дејствима, враћали кућама. Међутим, провером је утврдио, конкретно за подручје Товарника, да је од 35 људи које су они упутили у Товарник после недељу дана било у животу само њих 5, а да су остали по њиховим сазнањима били ликвидирани од стране територијалних јединица у Товарнику.

Све ове податке, поред њихове провере Петковићу је потврдио и поручник бојног брода Сомборац Марин, који је тада био на служби у Кумбору у органима безбедности, а у то време затекао се на подручју села Ловас где су му живели родитељи. Сомборац се тада јавио Петковићу у Шид и о томе га обавестио, а јавио му се као најближој команди пошто се затекао на том подручју. Мене је о свему овоме информисао Петковић, према мојој евиденцији 28. 10. 1991. године, када сам био у Шиду, а тога дана после подне вратио сам се у Београд јер сам присуствовао састанку координационог тима у Министарству одбране Србије ради договора о размењивању међусобних информација о стању на терену. У згради Министарства одбране Србије био је присутан генерал Симовић Милан, министар одбране Републике Србије, који је руководио тим састанком, затим генерал Ђокић, командант ТО Србије, Зоран Соколовић, министар унутрашњих послова, Зоран Јанаћковић, који је тада био начелник СДБ МУП-а Србије, генерал Кузмановић из Министарства одбране Србије, иначе заменик министра народне одбране Србије. Ту су били још присутни и неки из органа безбедности наведених команди и органа. Све ове присутне ја сам обавестио о поступцима и понашањима паравојних састава о којима ме је информисао пуковник Петковић у Шиду. При томе, ја сам био доста револтиран свим овим сазнањима упознавајући их да у томе учествују и Арканови састави и да МУП Србије треба да предузме мере да се сви ови састави протерају из зоне борбених дејстава јединица ЈНА. Зоран Соколовић је тада казао да

он не зна ко је Аркан и преко свих тих мојих обавештења и указивања се некако прешло ћутке. Ја сам још додао да то што ови раде по Товарнику и селу Ловасу горе је од онога што су Немци радили у току Другог светског рата када су вршили одмазде над цивилним становништвом, где су се они придржавали неких својих правила међу којима су узимали таоце, пописивали њихова имена, доносили наредбе о њиховој ликвидацији и стрељали их. Истакао сам, Немци су ликвидирали цивиле, али им нису одсецали прсте да би им поскидали прстење са руку. Управо због оваквог мог иступа на том састанку чуо сам да су ме касније неки од њих називали да сам „крагујевачки Швабо". О свим овим сазнањима ја сам сачинио информацију коју сам доставио војном врху.

Још бих овде истакао, а сматрам да је то значајно да се каже, у то време биле су велике опструкције цивилних органа власти у погледу војне мобилизације. Егзистирао је став да се они војни обвезници који се не одазивају позивима и који неће да се боре да на томе не треба инсистирати и да не морају да се одазивају војним позивима. А они који то хоће, онда нека се формирају добровољачке јединице и укључе у борбена дејства. Међутим, ове добровољачке јединице практично нису имале тај карактер добровољачких јединица, јер су, у ствари, формиране по некаквој страначкој припадности и у организацији политичких странака и њима су углавном руководили активисти тих странака. То је видљиво из ових састава о којима сам малопре говорио тако да је, рецимо, саставом Радикалне странке од 24 добровољца командовао Миодраг Ланчужанин звани Камени, а те добровољце је по Србији сакупљао Војислав Шешељ као челник странке и упућивао на терен. Слично понашање је и СПО-а у чијој је организацији формирана Српска добровољачка гарда, на челу са командантом тих састава звани Гишка, а после њега Лаиновић је командовао тим саставима. Добровољачки састави Мирка Јовића под називом „Душан Силни" ушли су у састав МУП-а Србије.

Војни врх покушао је да ове добровољачке саставе регрутује у центрима за обуку који су били формирани у Сомбору, Новом Саду и Смедеревској Паланци, али је тај покушај пропао јер они нису хтели да скидају своје ознаке, нити да извршавају друге задатке, нити да се повинују реду и дисциплини и другом војничком понашању који је обавезан за све припаднике ЈНА.

Међутим, формирани су други центри за њихову обуку иза којих је стајао Аркан и неки из састава МУП-а Србије. Пре свега Радован Стојчић, по моделу као што је то било у Книну где се појављивао капетан Драган коме је надређен био и свим тим саставима практично руководио Стаматовић Франко звани Френки, који је иначе био на високој дужности у Министарству унутрашњих послова Србије. Дакле, по том моделу сада за подручје Срема и источне Славоније Радован Стојчић је руководио тим паравојним саставима и добровољачким јединицама у организацији МУП-а Србије, при чему је учествовао у успостављању цивилне власти на том подручју. Овде бих хтео да истакнем, да не би било забуне, да су сви ови добровољачки састави више били самостални у својим задацима и дејствима и да нису били подређени ни командантима Територијалне одбране Војводине нити командама јединица ЈНА. Сви ови састави и њихови припадници су се повремено укључивали у борбена дејства. Они су долазили и одлазили са места локације и враћали назад у Србију без ичијег

одобрења, такорећи када су и како су хтели. Са њима се није или се врло тешко могло командовати. Они су најчешће ишли иза јединица ЈНА ради, како су они то називали, „чишћења" терена, након чега су успостављали своју територијалну цивилну власт.

Ја сам у Вуковар, након одласка Гардијске бригаде 2. 10. 1991. године, до 21. 11. 1991. године укупно био три пута према мојој евиденцији у радној бележници. Прва два пута сам ишао сам, без возача, јер сам ја управљао возилом.

Први пут сам ишао када су погинули неки војници и старешине 7. 10. 1991. године и када сам по повратку обишао рањене на ВМА где сам дао добровољно крв за те повређене. Други пут сам био на један дан пре обиласка генерала Аџића и екипе из ССНО-а положаја Гардијске бригаде. Дан пре тога је Шешељ држао говор у Вуковару у коме је истицао да његови добровољци воде борбу, а да јединице ЈНА то не чине како треба и да у њима има издајства, дезертерства и томе слично. И трећи пут сам био 21. 11. 1991. године са генералом Вулетом Вулетићем и пуковником Симеуном Тумановим, и то у касним поподневним сатима.

Овог се добро сећам и по томе јер сам пре овог последњег одласка у Вуковар дана 19. 11. 1991. године био на састанку са савезним СУП-ом у Милићима код Зворника.

Према мојој евиденцији из радне бележнице, 20. 11. 1991. године сам био у Београду када сам у својој бележници нотирао податке које сам добио из Шида о томе да у КП дому у Сремској Митровици је већ смештено 1.300 заробљеника са подручја Вуковара, а да испред КП дома у аутобусима има још 1.050 заробљеника. Овај део извештаја сам добио од тима органа безбедности из Шида који су иначе вршили селекцију свих тих заробљених у Вуковару и других цивила и грађана који су били евакуисани из Вуковара, при чему је констатовано да тих цивила има негде око 5.000. Сви они који су кроз ту селекцију оцењени да немају статус ратног заробљеника, они су упућивани према њиховим жељама, било да желе да иду у Хрватску, Војводину или на подручје Србије. Сећам се да је било потешкоћа са онима који су се одлучили да иду у Хрватску, да их нису пустили Хрвати у Нуштару, већ су их вратили назад, па су они касније упућени преко Сремске Рачє у Хрватску, јер их Хрвати нису хтели примити због пада Вуковара. За ове ратне заробљенике била су још формирана два сабирна центра и то од раније, у Бегејцима и Стајићеву, а по наређењу команде 1. војне области. У овим центрима је било смештено, према подацима од 30. 11. 1991. године, 1.283 ратна заробљеника, међу којима је до тада било идентификовано 722 припадника ЗНГ и других паравојних састава Хрватске и више извршилаца кривичног дела геноцида, међу којима се сећам да је била и Пипица Ксенија. Иначе, кад се ради о овим сабирним центрима нагласио бих да се по ратној формацији формирају логори за ратне заробљенике и одређује старешина тог логора, што је и овом приликом у складу са тим чињено. Јединица за обезбеђење ових сабирних центара, односно логора за ратне заробљенике, била је из Чачка, по ратној формацији и у оквиру ње налазио се вод војне полиције.

Ја сам 16. 12. 1991. године обилазио ове центре у Стајићеву и Бегејцима, где су органи безбедности радили на идентификацији према критеријумима

о којима је било речи, а на име оних који су чинили злодела и оних који су учествовали у борбеним дејствима. Тада сам установио да у Стајићеву има 1.324 ратна заробљеника, а у Бегејцима 133. Око 70 њих је идентификовано као извршиоци најтежих злочина који су касније узети у одговарајући поступак и покренут кривични поступак. За остале из ових сабирних центара ја сам преко ССНО обезбедио да се преместе у Сремску Митровицу и КП дом Ниш. Командант ових логора био је војни старешина потпуковник Петровић Никола, како је то иначе предвиђено формацијом. Ове центре је до мог доласка већ четири пута обилазила екипа Међународног црвеног крста који нису имали никаквих примедби на њихов третман и смештај. Затим су их обилазили лекари из ВМА Београд, а целокупно здравствено обезбеђење и збрињавање вршила је амбуланта из гарнизона Зрењанин. Све те просторије су у одређеном смислу одржаване према хигијенским условима у ком циљу је вршена и дератизација.

Према подацима које имам, евидентирано 14. 4. 1992. године, у тим центрима где су смештени ратни заробљеници има укупно 805. Од ових 805 заробљеника њих 485 се могло отпустити јер је провером утврђено да они нису вршили никакве злочине. Против 120 лица покренут је кривични поступак у то време, а против 49 лица се већ водила истрага, док је 25 лица већ било оптужено за одређена кривична дела и злочине. Сва ова лица су отпуштена 4. августа 1992. године по принципу размене „сви за све". Иначе, циљ органа безбедности приликом ових селекција је био да се идентификују она лица која су вршила неке злочине и да се узму на одговорност од стране надлежних правосудних органа, а да сва она друга која то нису буду пуштена и они су се тога стриктно придржавали. Сви они који су учествовали у борбеним дејствима у саставу паравојних јединица Републике Хрватске сматрани су ратним заробљеницима. Нико од ових није могао ићи у размену пре него што је извршена ова потпуна селекција и идентификација. На томе се посебно инсистирало јер је било доста лажног представљања од појединих заробљених лица. Све ове ратне заробљенике су обилазили представници Међународног црвеног крста најмање пет пута и нису имали било какву озбиљнију примедбу на њихов смештај и третман. На челу комисије у ССНО за евиденцију ратних заробљеника налазио се генерал Пујић Милан, кога су о свему обавештавали команданти тих логора. Чак је било негде око 80 Срба међу овим заробљеницима који нису могли бити отпуштени све док није извршена њихова идентификација и селекција према принципу како сам напред навео.

Насупрот ових информација које сам добијао од екипе из Шида мајора Веселина Шљиванчанина, када сам прва два пута био у Вуковару, врло мало ме је и оскудно обавештавао у безбедносном смислу, јер он у том погледу није имао довољно ни искуства ни стручности, јер по тим питањима у том погледу није претходно школован нити се усавршавао. Он је 1990. године, колико се сада сећам, од стране генерала Кадијевића постављен за начелника безбедности у Гардијској бригади. Он се за њега залагао да буде постављен на ову дужност јер је пре тога раније био одређен за његово лично обезбеђење као савезног секретара за народну одбрану. У својим извештајима које је Шљиванчанин састављао, извештавао је више о стању које се односило на чисто војнички део обавеза и задатака на чему се он некако више и ангажовао, а далеко мање у

овом безбедносном погледу. Сећам се да ме је приликом првог обиласка обавестио о томе да је старешински састав противтерористичке чете напустио положај у Вуковару и дошао у Негославце на командно место бригаде уз негодовање како командант Мркшић не излази из штаба и што је мајора Кавалића, као команданта јединице, задржао у Негославцима на командном месту, уместо да га упути са јединицом у Вуковар. Ово њихово негодовање било је још подстакнуто и тиме што је било погинулих војника и старешина из њихове јединице.

Приликом мог трећег обиласка Вуковара са пуковником Тумановим и генералом Вулетићем, 21. 11. 1991. године, којег одласка се сећам и по томе што је то слава мога оца па смо се на тај рачун и шалили, с обзиром на околност да је падала јака киша и ишли смо „пухом" у Вуковар. Тога дана навече дошли смо код мајора Шљиванчанина у Негославцима ја и Туманов, а Вулета Вулетић је отишао код пуковника Мркшића. Том приликом ме је Шљиванчанин упознао да ту у суседној просторији има три затворена лица, међу којима је и Марин Видић звани Били, који је био шеф штаба за одбрану Вуковара испред владе Хрватске. Ја нисам посебно испољавао интересовање да видим та лица, иако је он на томе инсистирао, али сам Билија видео кроз одшкринута врата која је отворио Шљиванчанин. Питао сам га зашто они нису пребачени у Сремску Митровицу, а он ми је одговорио да они треба претходно да их саслушају па ће након тога то учинити. Ту сам видео и неке одузете ствари, међу којима је био један коверат у коме је била мања свота новца, па сам наредио Шљиванчанину да тај коверат комисијски и записнички преда у Управу безбедности. Иначе ми је речено да је од свих тих заробљеника било одузето негде око 118.000 немачких марака. Ја сам на томе инсистирао да се све то одузима и евидентира записнички, како би се касније лицима то могло вратити, па се сећам да је приликом једне размене, 6. 4. 1992. године, одузети новац у износу од 112.000 хрватских динара враћен Крстичевић Златку, синовцу министра саобраћаја и веза у влади и уреду у Босни и Херцеговини, који је требао бити размењен у Чапљини за заробљене војнике из складишта Слимена код Травника. Тај Крстичевић је био ухваћен негде код Тузле и код њега је био пронађен неки пропагандни материјал који је требао да растура по Босни и Херцеговини. Он је требао да буде размењен за 19 војника који су били заробљени, а да ли је извршена та размена ја не знам, јер сам у међувремену пензионисан. Овде бих додао још и то да су двојица од ових војника заробљених на Слимену убијена од стране припадника ХОС-а у Травнику. Један од њих је био нишанџија на митраљезу који је дејствовао, па када су они утврдили да је био нишанџија одмах је убијен, а пре њега је на лицу места ликвидиран један други војник који није хтео да каже који је од нишанџија био на том митраљезу.

Следећи мој контакт са мајором Шљиванчанином био је 28. 11. 1991. године у Београду, када ми је поклонио једну ловачку пушку коју сам ја касније легализовао. И овом приликом ме упознао само са реаговањима старешина из противтерористичке чете због тога што њихов командир Зјајо Мурис није предложен за ванредно унапређење у виши чин, као и друге старешине из бригаде, као и то да има око 50 војника који су напустили бригаду. Око случаја Овчаре није било ни речи у том његовом извештају.

Сутрадан, 29. 11. 1991. године, мајор Шљиванчанин ме потпуније усмено информише о томе да је Зјајо Мурис био један од најхрабријих старешина у овим борбеним дејствима за ослобађање Вуковара. При томе је истакао да су у његовој јединици најпре војници поскидали петокраке са шлемова дајући томе позитивни значај.

Ја сам овом приликом мајору Шљиванчанину саопштио да сачини један потпунији извештај о свим његовим безбедносним сазнањима које има везано за боравак и вођење борбених дејстава на подручју Вуковара Гардијске бригаде, где је он био начелник безбедности. Он је касније тај извештај сачинио и доставио Управи безбедности. Међутим, ни у том извештају није било ни речи о догађају на Овчари, односно о заробљеницима из вуковарске болнице. Тај извештај би требао да се чува у архиви Управе безбедности.

Имам забележено код себе у бележници да је штаб Територијалне одбране Вуковар упутио захтев ССНО у коме су инсистирали да се спречи даља размена и отпуст ратних заробљеника без њиховог знања и сагласности. У том њиховом захтеву испољили су интересовање за нека лица, међу којима је био и Срк Карло. Тог имена се сећам и због тога што се за њега интересовао Радиша Гачић, за којег ја претпостављам да је Гачић био рођак или неки познаник. Овај захтев из Вуковара, о коме је сада било речи, уследио је четири дана након што је 25. 11. 1991. године извршена размена Антона Кикаша и сплитске групе која је осуђена у Војном суду у Сарајеву због напада на команду поморске области и дављења војника на оклопном транспортеру у Сплиту, позната под називом „сплитски давитељи". Ова сплитска група и Кикаш су размењени за 19 лица припадника органа безбедности, седам заробљених пилота и генерала Аксентијевића са групом старешина који су били заробљени са њиме код Лучког. Колико се сада сећам, наших је укупно било за размену 34 старешине за Кикаша и ову сплитску групу. У то време, када је уследио овај захтев од штаба Територијалне одбране Вуковар, још нико није био размењен нити је предвиђен за размену са подручја Вуковара, јер још увек та обрада органа безбедности није била завршена, већ је била у току.

Негде око 10. 12. 1991. године заказан је састанак са Гораном Хаџићем, који је тада био председник Владе САО Крајине, са којим је био и председник суда и тужилац САО области у КП дому у Сремској Митровици. Ја сада не могу тачно да се сетим ко је заказао тај састанак и ко ме обавестио да ја треба да одем на тај састанак. Ја сам на тај састанак отишао са пуковником Тумановим, на коме се на њихово инсистирање говорило о даљој судбини и третману, као и надлежности у односу на ратне заробљенике из Вуковара. Они су нас упознали о томе да они имају своје правосудне органе, органе унутрашњих послова и сву власт на тој територији и да им се суд налази у Белом Манастиру. Затим, да је њихова влада донела одлуку да сви ратни заробљеници са подручја Вуковара и Славоније спадају под њихову јурисдикцију и надлежност, те да се нађе начин да се они од стране тих њихових органа преузму. На ове њихове захтеве ја сам јасно казао да су они у нашој надлежности, да међу њима има учиниоца кривичних дела и да ће то расправити војни правосудни органи. Том приликом сам им предложио да они нама помогну у откривању злочина на подручју Вуковара, која су нека од тих заробљених лица чинили и да о

свему ономе што буду открили и прибаве доказе обавесте органе у Сремској Митровици и Нишу. Након оваквог мог става они су то са доста резигнације саслушали, ту се створила једна мало неугодна ситуација, тако да је Хаџић остао са пуковником Југославом Максимовићем, шефом тима у Сремској Митровици испред органа безбедности, а ја и Туманов смо се вратили у Београд. Био је предвиђен заједнички ручак на којем ја и Туманов нисмо хтели да останемо.

Тек јануара месеца 1998. године, након смрти мога брата у Крагујевцу, ја сам у његовом стану нашао исечак из листа „Вечерње новости" у коме је објављен чланак 1992. године под насловом „Хаџић оптужује Васиљевића". У том чланку се наводи да сам ја наводно размењивао злочинце, а да се претходно није питао Горан Хаџић и власти САО Крајине, те да је због тога на оном ручку у Сремској Митровици пуковнику Југославу Максимовићу казао да ће због тога органи безбедности остати без свог генерала. Ја сам овај чланак донео, па ћу вам дати фотокопију као прилог уз списе.

Касније, 4. 11. 1992. године по мом изласку из притвора, између осталог и због тога што ми се стављало на терет да сам пуштао злочинце и да сам присвојио огромну суму новца из Вуковара и уз приговор да сам за све то време седео у својој канцеларији док су други водили рат, ја сам почео да се распитујем и да проверавам шта је у ствари било са тим новцем који је Гардијска бригада преузела у Вуковару.

С тим у вези, ја сам негде почетком 1993. године дошао у контакт са Зјајом Мурисом, који је у то време већ био демобилисан као капетан ЈНА. Приликом тог мог контакта са њим, ја сам забележио у својој бележници по први пут добијена сазнања од њега шта се догађало на Овчари. Овде бих хтео да нагласим да је он мене врло респектовао, јер смо раније у Вировитици добро сарађивали и заједно смо учествовали у хапшењу групе Шпегељ Мартина.

Колико се сада сећам, он ми је тада казао да има сазнање да је на Овчари извршена ликвидација око 186 лица, по његовом сећању, и да се ради о лицима која су заробљена у вуковарској болници, након заузимања Вуковара. Он ми је том приликом изнео и податак да је 20. 11. 1991. године у поподневним часовима од мајора Вукашиновић Љубише, који му је казао да је био на Овчари где су приведена лица из вуковарске болнице, има одређених проблема, јер су тамо дошли вуковарски територијалци и да хоће да преузму ова заробљена лица, такорећи да сваки од територијалаца узме некаквог свог заробљеника. Због тога му је Вукашиновић наредио да оде са четири „пуха", и то одмах, на Овчару и да са собом поведе људе из своје јединице, да тамо то све спречи и успостави ред. Пошто су у тој јединици биле претежно старешине, ја претпостављам да су само могли они бити у ова четири „пуха" да интервенишу.

Зјајо ми је тада испричао да је он поступио по добијеном задатку и да је стигао до Овчаре негде око 21,00 час и да је у току прилажења и доласка до Овчаре у току вожње чуо више појединачних пуцњева, о чему је радио везом обавестио мајора Вукашиновића, те да му је овај одговорио да се врати назад јер је донета одлука да се војска у тај случај више не меша. На моје интересовање да ми каже ко су ти територијалци који су ту дошли на Овчару, он ми је одговорио да су тамо били криминални типови, болесни и умоболни. Споменуо је неког под надимком Топола, високог око два метра, са четвртастом брадом, да је носио риђу браду и да је тај смрдео на усирену крв. Споменуо је и неког под

надимком Ђетић. Такође је навео и још једног под надимком Кинез, који је био мали и ниског раста, а био је пратилац овога који се звао Топола.

Ја сам о овоме што сам сазнао од Зјаје упознао надлежне у Управи безбедности ВЈ, који су ми касније казали да су проверама на терену утврдили да је тај Топола у ствари Павловић Славиша, родом из Смедерева, и да тренутно живи на подручју Новог Сада, те да је наводно у међувремену постао четнички војвода. Његов пратилац је био под надимком Кинез, али нису успели да га идентификују. За овог под надимком Ђетић касније сам, негде крајем 1995. године, од новинара Јована Дуловића сазнао да се зове Ивица Андрић. Према томе, то су моја прва сазнања о догађајима на Овчари.

Том приликом ми је Мурис Зјајо казао још и то да су, након ликвидације ових заробљеника, њихове лешеве закопавали дозерима и да је то закопавање вршио капетан Папић Чедо из бригаде на Вождовцу која је тада припадала Гардијској дивизији. Према Зјајиним сазнањима, капетан Папић Чедо је био тада командир инжењеријске чете, који је касније рањен негде око Сребренице, како ми је то тада казао Мурис Зјајо. У то време Зјајо је негде радио на обезбеђењу неке од приватних банака, а касније, колико ја знам, он је напустио Савезну Републику Југославију и сада се налази негде у иностранству, у Швајцарској или у Канади, то ја тачно не знам.

Касније, негде 1995. године, ја сам са Тумановим био у контакту са потпуковником Срећком Борисављевићем, који је за време борбених дејстава у Вуковару био у одсеку безбедности Гардијске бригаде, а после тога је био помоћник за морал у вождовачкој бригади. Док је био у одсеку безбедности на подручју Вуковара, био је потчињен Шљиванчанину, а оперативно је био задужен за касарну у Вуковару, и то практично од 5. октобра 1991. године након деблокаде касарне у Вуковару. На моје интересовање у разговору са њим да ли му је шта познато око догађаја на Овчари, он ме је тада упознао да је по његовом доласку у Вуковар, 3. или 4. 10. 1991. године, у просторијама „Велепромета" било затворених лица од стране територијалаца из Вуковара, њих око педесетак, те да их је он касније преузео и сместио у просторије касарне у Вуковару где је формирао привремени затвор за ова лица. Ове притворенике он је преузео од Стојановић Љубише који су касније селектирани и отпуштани или су спровођени у прихватне центре о којима смо малопре говорили. Командир тог привременог притвора био је капетан Бајић Ненад, који је у време овог разговора наводно био у обавештајном школском центру у Панчеву.

На моје питање шта још зна о свим тим догађајима, Борисављевић ми је испричао да је 19. 11. 1991. године у „Велепромету" у Вуковару дошао Горан Хаџић и Аркан са двојицом пратилаца да држе састанак Владе САО Крајине. Тада се у „Велепромету" налазило 186 лица која су била заробљена, које је обезбеђивано под руководством капетана Бајић Ненада, а које је Аркан хтео да одмах преузме и да их ликвидира, чему се успротивио Бајић и у томе га онемогућио. Након тога, Аркан му је казао: „Даћеш, капетане, даћеш".

Иначе, седницу Владе обезбеђивало је око десетак Аркановиһ људи и на тој седници Владе је донета одлука да се заробљеници из Вуковара предају у надлежност Територијалне одбране Вуковара, конкретно команданту Територијалне одбране Станку Вујановићу.

Сазнавши за овакву њихову одлуку, Борисављевић је одмах предузео мере и ови заробљеници који су били смештени у „Велепромету" у току ноћи су пребачени на Овчару, као и једна група заробљеника са Митнице. Ово се све догађа у току ноћи 19. на 20. 11. 1991. године. Борисављевић ми је тада казао да су се припадници ЈНА који су обезбеђивали ове заробљенике према њима коректно односили и да су редовно добијали храну, а када је саопштено да их они неће више обезбеђивати, они су их пребацили на Овчару где је до тада био прихватни центар за све заробљенике, одакле су сви пребацивани у КП дом Сремска Митровица. Сви ти заробљеници, који су били пребачени на Овчару, превезени су сутрадан у Сремску Митровицу.

Борисављевић ми је још казао да је он изразио негодовање и незадовољство тиме што се појављује Горан Хаџић са Арканом и они одлучују о томе шта ће се и како поступати са заробљеницима, Натку Петровићу, који је тада био помоћник за морал у бригади, који му је на то његово негодовање одговорио да по том питању не прави проблеме јер је о свему томе упознат и Мркшић који се са тим сложио.

Борисављевић ми је још казао и то да је он 20. 11. 1991. године, у поподневним часовима био у касарни у Вуковару и да је тада запазио да у касарну пристижу и лица одведена из вуковарске болнице, где затиче и потпуковника Миодрага Панића, који је у то време био начелник штаба у бригади, и ту долази до ексцеса са овим територијалцима из Вуковара који су хтели да на силу преузму ова лица која су пристигла аутобусима у касарну из вуковарске болнице.

Истакао је да та лица која су доведена из болнице у касарну у Вуковару, да нису убрзо склоњена и одвезена у Овчару, да би их ови територијалци већ ту на силу преотели јер су толико били агресивни да им се скоро ништа није могло. Касније ми је Борисављевић казао да су га из Тужилаштва Међународног кривичног суда у Хагу путем телефона у стан тражили и позивали га као сведока да се појави пред Хашким кривичним судом, након чега је он променио број телефона у стану, те да су му потом представници канцеларије хашког тужиоца у Београду долазили у стан са захтевом да се појави као сведок на суду у Хагу. Тражи од мене савет како да поступи, па сам га ја упутио на Управу безбедности.

Негде у току јесени 1995. године у разговору са новинаром листа „Време", Јованом Дуловићем, који је сада чини ми се новинар „Дневног телеграфа" у Београду, сазнао сам од њега да је био ратни репортер у Вуковару 1991. године и да има новинарску бележницу са записаним бројним догађајима сачуваних из новембра 1991. године, као и критичног 20. и 21. новембра, који се односе на догађаје на Овчари. О томе је он објавио и један чланак у листу „Време" 20. новембра 1995. године, под насловом „Крвава прича", чију вам фотокопију прилажем у списе. Поред тога, он ми је у разговору казао следеће:

Да се 20. новембра 1991. године налазио у кући Станка Вујановића у Вуковару, у улици Нова број 58, те да су у току ноћи 20. и 21. новембра 1991. године у ту кућу дошли територијалци из Вуковара који су му причали да су извршили ликвидацију заробљеника који су доведени из вуковарске болнице, да су их претерано тукли негде од 23,00 часа па до иза пола ноћи. Казао ми је да му је све те детаље о којима ми је говорио испричао Андрић Ивица звани Ђетић,

који је наводно касније негде погинуо, да му је тај Андрић вадио прстење из џепа говорећи: „Е, новинару, теби ништа нисам дао, а добар си човек". Дуловић је одбио да прими то што му је нудио, под изговором да има алергију на злато како би се томе супротставио јер му је то било врло ружно. Међу тим територијалцима који су учествовали у ликвидацији, у тој кући приликом разговора био је присутан и Топола, за кога ми је он казао да је четник из Смедерева. Спомињао ми је и некаквог Шљуку, који је такође учествовао у овој ликвидацији.

Ја сам Дуловића питао да ли је неко од припадника ЈНА у томе учествовао, а он ми је одговорио да није нико и да ови територијалци нису били под командом ЈНА и да су све радили по своме. Затим је казао да су то опасни типови којима нико није могао ништа, нити је могло њима да се командује, нити им се смео било ко супротставити у било чему. Казао ми је да је Радић покушавао да их упозори на њихове поступке, и то Андрић Ивицу и Тополу, али да то није имало никаквог утицаја. Дуловић је критиковао старешине и војску зашто су били тако попустљиви према њима и тим територијалцима.

Пошто је у то време већ била подигнута оптужница против тројице официра ЈНА пред Хашким трибуналом, мени је било стало да се сазна ово што ми је испричао Дуловић, па сам убрзо после тога са њим поново ступио у разговор и тражио од њега да он то изнесе у јавност, постављајући му питање зашто то не објављује како би се сазнала права истина. При томе сам му казао да ја то знам што он зна, он би као новинар вршио притисак на мене да му то све кажем и објавим, а он то све зна и ћути. После овог разговора, он је објавио текст у листу „Време" под називом „Крвава прича", али је заобишао имена актера, и то Станка Вујановића и Мирољуба Вујовића, који су практично командовали јединицом која је вршила ликвидацију заробљеника. Кад сам га питао зашто није именовао ове људе, он ми је одговорио: „И ја имам главу", што је значило да се плашио да објави имена ових људи. Међутим, ја сам касније сазнао да је он објавио чланак у једном дневном листу, у загребачком „Дневнику", под насловом „Пад Вуковара и Овчаре", чији садржај ја имам извучен из архиве листа „Време" унет у компјутер, чију фотокопију прилажем у списе. У овом чланку он је практично изнео идентитет свих ових лица која до тада није хтео да идентификује у својим чланцима. У том чланку је навео да се Шљука зове Спасоје Петковић.

Касније, када ми је брат умро у Крагујевцу, ја сам 28. 1. 1998. године преко пензионисаног потпуковника Јевтовић Милана, који је радио у органу безбедности у Крагујевачком корпусу, ступио у контакт са Везмаревић Драганом, резервним капетаном, који је био командир чете војне полиције у 80. моторизованој бригади „Р" састава Крагујевца, а који сада ради у СДК у Крагујевцу. У том контакту са Везмаревићем био сам мотивисан да проверим неке чињенице које су се односиле на догађај у Вуковару и на Овчари, јер ми је Јевтовић рекао да је у критичне дане Везмаревић био на Овчари. У том разговору он ми је у присуству Јевтовића испричао да је добио задатак 19. 11. 1991. године од једног старешине из одсека безбедности Гардијске бригаде, за кога сам ја, по његовом опису, оценио да се могло радити о капетану Каранфилову, да оде на Овчару да обезбеђује привремени логор за заробљенике. Овај задатак, како ми је објаснио, примио је у Негославцима, уз упозорење да се према заробље-

ницима поступа по прописима који су предвиђени за ратне заробљенике. По добијеном задатку он је дошао у хангаре на Овчару у којима се налазило око 200 заробљеника, како је он то мени објаснио. Ту је затекао једног старешину који је био доста крупан и звали су га Босанац. Ту су органи безбедности вршили разговор са овим заробљеницима и обављали селекцију према критеријумима о којима је напред било речи. Објаснио ми је да је он тада сачинио списак свих тих који су се ту налазили у хангарима и да их је обезбеђивао са војницима из своје јединице и да ту није било никаквих проблема. Затим ми је казао да је сутрадан, 20. 11. 1991. године, добио задатак да све ове заробљенике аутобусима превезе у КП дом Сремска Митровица, што је он и учинио, па је приликом предаје тих било 205, а на списку је било евидентирано 204, јер онај од заробљеника који је сачињавао списак, себе није унео у тај списак, што је утврђено приликом предаје у Сремској Митровици. Казао ми је да он и сада има тај списак код куће.

Кад је пошао да ове заробљенике превезе у Сремску Митровицу, њега је на Овчари замењивао резервни официр, који је имао чин капетана, а био је у мешовитом артиљеријском дивизиону 80. крагујевачке бригаде. За њега ми је казао да се зове Јоца, који је сада власник пицерије у главној улици у Крагујевцу поред продавнице обуће „Пеко". Ово истичем због тога што му не знам презиме ни адресу. Везмаревић ми је казао да се он из Сремске Митровице вратио истога дана у Негославце, када му је при повратку саопштено, како ми је објаснио, да не иде на Овчару јер тамо нема војска никакве више надлежности, те да је одлучено да територијалци из Вуковара преузму Овчару. Испричао ми је да је од капетана Јоце када се са њим касније срео, сазнао да је након његовог одласка за Сремску Митровицу у Овчару доведена група заробљеника из вуковарске болнице и смештена у хангару на Овчари, те да их је он све пописао и да тај списак има наводно и сад код себе. Јоца му је још у том разговору казао да је одмах иза тога, када је доведена та група заробљеника из вуковарске болнице, пристигло око 30 територијалаца, којима је командовао неки Мирко, а за кога је чуо да га је ранио његов телохранитељ. Са тим Мирком је био и један високи човек са црним шеширом на глави, којег је виђао на телевизији касније. Сви ти територијалци били су шарено одевени, од цивилне одеће до шарених униформи и оних старих војничких униформи. Неки од њих су имали и беле опртаче на себи. Јоца му је казао да не зна шта се касније догађало са тим који су довезени у хангар на Овчару, а које су преузели вуковарски територијалци. Додао је да му је Јоца казао, док су војници ЈНА обезбеђивали заробљенике у хангару на Овчари, да су се они према тим заробљеницима коректно односили и са њима коректно поступали, а да је изненађен када је касније чуо да су сви ликвидирани.

Мени је Везмаревић у том разговору предложио да одемо код Јоце и да непосредно са њим разговарам, али ја нисам то хтео тада да прихватим пре него што се консултујем са надлежним у Управи безбедности да се не би схватило да ја водим некакву своју приватну истрагу.

Негде у новембру месецу 1997. године ја сам се случајно сусрео са Мркшићем на кванташкој пијаци, и то је био мој први сусрет са њим после вуковарских догађаја. Том приликом сам га питао шта се то десило на Овчари, а он ми

је на то одговорио: „Ацо, кунем ти се да сам знао шта ће ове будале да учине, никад их не би њима предао". На моје питање зашто о том догађају нису никога известили, одговорио ми је када је сазнао шта им је учињено, да је он једноставно закључио да је најбоље да се о томе ништа не прича и да се једноставно ћути. Овај разговор је вођен врло кратко.

Када је у јавности објављена оптужница Хашког трибунала за ову тројицу официра везано за Овчару, генерал Кадијевић је затражио да се састанемо у стану код генерала Стаматовића, што сам ја прихватио и том приликом ме питао шта се то догађало на Овчари. На основу тога сам закључио да он нема сазнања о томе и да га нико о томе ништа није информисао. Зачуђено ме је питао да ли је могуће да су то они учинили. Ја сам га укратко упознао са оним сазнањима до којих сам накнадно дошао.

На крају бих хтео да истакнем и то да је у редовном информисању сачињена и једна информација за војни врх у којој су обухваћена понашања и поступци паравојних формација које су деловале на подручју Вуковара и шире. Иза тога уследила је наредба Бранка Костића, као председника Председништва СФРЈ, од 10. 12. 1991. године, о удаљавању паравојних састава из зоне одговорности јединица ЈНА, с обзиром да ти саставі не поштују команде јединица ЈНА. Ова наредба је уследила након реферисања које је одржано код савезног секретара 7. 12. 1991. године, на којем је указивано на ова понашања паравојних формација у зони дејства јединица ЈНА. Ни тада се није ништа знало о догађајима на Овчари у вези ликвидације заробљених из вуковарске болнице. Иначе, свим припадницима јединица ЈНА, како старешинама тако и војницима, скретана је пажња о обавези придржавања правила и прописа о борбеној употреби јединица и поступцима према заробљеницима у складу са важећим конвенцијама, у ком циљу су им одштампане неке одредбе Женевских конвенција, које су сви припадници ЈНА имали код себе.

Везано за поступање ових паравојних састава, ја имам сазнања од пуковника Петрушића са истуреног командног места, да је одмах по завршетку операција у Вуковару генерал Живота Панић одржао састанак у Карађорђеву са новоформираном Владом САО Крајине, Славоније и Западног Срема на челу са Гораном Хаџићем, коме је присуствовао и Радован Стојчић као командант бригаде МУП-а, и Шљиванчанин, на коме је саопштено да је донета одлука да се одмах рашчисти са овим паравојним саставима. На то је Радован Стојчић одговорио да неће бити никаквих проблема око тог рашчишћавања. Затим је саопштено да ће војну власт у Вуковару вршити надлежна команда јединица ЈНА, а цивилну власт да организује новоизабрана Влада САО Крајине. Ја сам уверен, и то могу категорички да тврдим, да нико из врха ССНО-а није знао шта се догађало на Овчари са заробљеницима из вуковарске болнице. Сва ова сазнања о којима сам сада говорио дошла су накнадно. О свим тим мојим накнадним сазнањима ја сам сукцесивно упознавао надлежне органе из Управе безбедности. Предлагао сам да о овим сазнањима упознам и врховног војног тужиоца, али ми је речено да за то нема потребе јер ће га они информисати.

То је све што сам ја имао да кажем.

Записник нећу читати јер сам слушао гласно диктирање и то сам пажљиво пратио, тако да га потписујем без примедби.

IV.

Изјава Александра Васиљевића пред Војним судом у Београду у предмету против Мирољуба Вујовића

Записник о саслушању сведока

Састављен у Војном суду у Београду дана 6. 11. 2003. године, у кривичном предмету против Вујовић Мирољуба и др. због кривичног дела: из члана 144 ОКЗ.

Присутни су:
Истражни судија: Мирослав Алимпић
Записничар: Снежана Кнежевић
Сведок: Александар Васиљевић
Тужилац: Душан Кнежевић
Бранилац: Сандра Шкугур Ђурић, Драгана Кушар, Милан Заклан, Срето Качар и Милорадов Марија
Започето у 9.45
Саслушање се врши у просторијама Војног суда у Београду.

У смислу члана 102 став 2, ЗКП, сведок је опоменут да је дужан да говори истину, да не сме ништа прећутати и да давање лажног исказа представља кривично дело.

На основу члана 100 ЗКП, сведок је поучен да није дужан да одговара на поједина питања ако је вероватно да би одговорима на та питања изложио себе или свог блиског сродника тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу.

На основу члана 106 ЗКП, сведок је положио заклетву.

Сведок на општа питања даје следеће одговоре:
Породично и рођено име: Васиљевић Александар
Име оца: Предраг
Занимање: пензионер
Адреса пребивалишта: Београд, ул. Раданска број 31
Место и датум рођења: Витковац, О Краљево, 8. 7. 1938.
Однос са окривљеним и оштећеним: несродан, није у завади
Матерњи језик: српски

Сведок се упозорава да је дужан да о промени адресе или боравишта обавести суд.

Пре почетка саслушања записничар Снежана Кнежевић упозорена је да је донета наредба о тајности поступка па је упозната са последицама одавања тајне.

Позван да изнесе све што му је о предмету познато, сведок изјави:

Остајем у потпуности код исказа који сам дао пред истражним судијом Војног суда 19. 1. 1999. године, и након што ми је детаљно предочено шта све стоји у записнику, сада бих хтео да додам само још нешто што не стоји у записнику, мада ми се чини да сам то тада и рекао истражном судији.

Прво, желим да објасним како је дошло до тога да сам ја са капетаном Зјајом Мурисом разговарао уопште о Овчари. Наиме, ја сам у другој половини 1992. године био у притвору због сумње да сам присвојио новац из СДК Вуковар и поште, и након што је то све завршено, ја сам 1993. године хтео да поразговарам са Зјајом управо због тога, па ми је он објаснио да нема непосредне информације у вези са новцем, јер је тада био проблем са Овчаром, па је био упућен управо на то место. Онако како ми је он испричао, тако сам већ навео код истражног судије Војног суда.

У том записнику није констатован мој контакт са Веселином Шљиванчанином 1997. године, а до разговора између нас двојице дошло је пре него што сам, као што сам већ објаснио, на пијаци срео Мркшића.

Ја сам уз сагласност начелника генерала Димитријевића, у присуству генерала Туманова, обавио разговор са Шљиванчанином у просторијама органа безбедности Центра високих војних школа. Питао сам Шљиванчанина зашто је у јавности иступао тако да је блатио мене за онај новац који је нестао, а после сам га питао шта се то дешавало на Овчари. Он је објаснио да су имали сазнања да су се након пада Вуковара припадници ЗНГ склонили у вуковарску болницу, јер је било најављивано да ће се болница евакуисати у присуству међународних посматрача. Објаснио је да је у контакту са директорком болнице Весном Босанац од ње тражио да идентификује запослене у болници, па је она и навела 19 лица који су били запослени у болници, и тих 19 лица је Шљиванчанин и ослободио нешто касније када су пребачени сви у касарну. Претходно је додао да је имао проблема са територијалцима, јер су се противили зашто он одводи заробљенике, наводећи да му је у једном моменту била уперена пушка у леђа.

Када су дошли у касарну по оном списку од 19 лица, Шљиванчанин је ослободио оне које је навела Весна Босанац, и додао је да је већи број територијалаца дошао у касарну, да су били агресивни, и покушавали да туку неке заробљенике које су препознавали, те да је у касарни био велики неред. Још је додао да се тада у касарни затекао потпуковник Панић који је био начелник штаба гардијске бригаде, који је донео одлуку да пребаци те заробљенике на Овчару, као место одакле би мирније били транспортовани даље као што су и раније неки заробљеници пребацивани на Овчару. Дакле, на Овчару су ишли не на стратиште, већ као у прихватни центар за тријажу и даљу евакуацију. Наводно је објаснио да није знао шта се дешавало на Овчари.

На посебно питање истражног судије да ли је постојала обавеза надлежног старешине да при крају борбених дејстава одговарајућом наредбом регулише између осталог и питање ратних заробљеника, указује да није било проглашено ратно стање, није била проглашена мобилизација, већ су војни обвезници позивани на војну вежбу. Иначе, предвиђено је да се у ратном стању формирају логори за ратне заробљенике, и посебна јединица војне полиције одређена је за обезбеђење тих ратних логора. Међутим, наредбом команданта 1. армијске области генерала Панића септембра 1991. године одређени су сабирни центри за евакуацију лица са ратних подручја.

На посебно питање адвоката Заклана, објашњавам да не познајем ниједног од окривљених чија су ми имена прочитана. У свом исказу сам детаљно објаснио да су моја сазнања о овом догађају посредна и накнадна.

То је све што сам имао да изјавим. Записник не желим читати, јер сам слушао гласно диктирање, и све је унето онако како сам рекао.
Завршено у 10.55

Потписи на оригиналу:
Истражни судија Мирослав Алимпић
Записничар Снежана Кнежевић
Сведок Александар Васиљевић

О томе ко је био генерал Васиљевић, која је његова улога у злочину на Овчари и зашто није оптужен сведочи Мирољуб Вујовић, један од осуђених за овај злочин, пред Већем за ратне злочине у Београду 9. марта 2004. године.

Транскрипт са главног претреса одржаног 9. марта 2004. године преносимо у целости

V.
Транскрипт аудио-записа са главног претреса Уторак, 9. март 2004. године

Председник већа Веско Крстајић: Оптужени Вујовић, Перић, Атанасијевић, Мацарац и Војновић упућени су у засебну просторију, тако да је у судници остао Мирољуб Вујовић.Дакле, молим вас изведите остале оптужене, па нека овде приступи Мирољуб Вујовић.

Господине Вујовићу, да вас питам, ево чули сте ове оптужбе, оптужбе сте и раније добили, има једно 3 месеца. Питам вас да ли сте разумели зашта се теретите.

Оптужени Мирољуб Вујовић: Да.

Веско Крстајић: Разумели сте. Не Морате одговарати на ово питање које ћу вам сада поставити, размислите, дозвољавам и да се консултујете се вашим браниоцима у том смислу. Дакле, да ли признајете извршење кривичног дела које вам се ставља на терет оптужницом и сопствену кривичну одговорност или не?

Мирољуб Вујовић: Не само да не признајем кривицу, то је обична измишљотина.

Веско Крстајић: Добро. По закону нисте обавезни да изнесете вашу одбрану, значи можете се браните ћутањем, али ви желите да се браните.

Мирољуб Вујовић упитан од стране председника већа исказује да је разумео шта му се ставља на терет оптужницом, да не признаје извршење кривичног дела ни своју кривичну одговорност, те да жели да изнесе своју одбрану, па потом исказује:

Господине Вујовићу, дозволите, реците све што ви сматрате да треба да нам кажете да је битно, да би на одговарајући начин одговорили на ове оптужбе.

Мирољуб Вујовић: Да вас питам нешто – да ли прво да дам изјаву, па онда да укажем на неправилности, или прво да кажем неправилности,па да дам изјаву?

Веско Крстајић: Дакле, изнесите вашу одбрану, односно ваше виђење овог што тужилац тврди.

Мирољуб Вујовић: Прво и основно, ово што стоји командна одговорност као командант Територијалне одбране, то је обична глупост, и зато сам рекао не знам којим путем и поднео кривичну пријаву против истражног судије Алимпића, зато што ја сам на саслушању 26. 11, када сам ја њему поставио питање – да ли сте, господине Алимпићу, били у Вуковару 3 дана после догађаја на Овчари, 2–3 дана – рекао је – да. Рекао је са експертским тимом, не знам како да га назовем, на челу је био Зоран Станковић. И коме сте се обратили, ко вас је послао из Србије, значи коме сте упућени, да ли сте се обратили мени као команданту Територијалне одбране, или Станку Вујановићу као заменику Територијалне одбране? Да је он том приликом рекао да му је јасно да је нисам командант Територијалне одбране, значи њему је јасна чињеница да је територијалац само термин, да та формација није постојала, али то није унесено у записник. Значи због тога би га уједно и позвао као свог сведока, значи тај навод први у оптужници као командант Територијалне одбране уопште отпада. Сам Алимпић је сведок да ја нисам, и зато га позивам као свог сведока. Не треба ми ниједан други.

Веско Крстајић: Добро, то су ваши предлози, браници ће се изјаснити и дефинисати.

Мирољуб Вујовић: Када сам дао предлог, значи да сам ја учествовао у ликвидацији заробљених лица, не знам колико стоји 10, јел' тако, испред хангара. Када сам му рекао да сам у то време био рањен и да сам тај дан када је извршено кривично дело вадио конце и да имам папире са ВМА, рекао је да не треба. Доказ су папири да ја нисам могао то извршити, значи ја нисам могао оружје држати у том моменту. Рекао је да не требају папири. Значи и то је подбацио. Даље, које ће највероватније моји адвокати указати, значи пристрасност, одвајање значи самог истражног судије и господина јавног тужиоца засебно, што не знам по закону по ком члану, то ће боље адвокати објаснити да су се договарали састране, што ја мислим да се по закону нема право, добро то ће адвокати моји објаснити. Даље, што се тиче медија, тражио сам само једно питање. Напоменуо сам да је моја жена Хрватица, она више у Осијек не може отићи. Нећу спомињати њено презиме, брат јој је тамо, његова жена и деца су тамо, нормално они долазе, ево сада је баш њена мајка овде, јуче је дошла, али она не сме да иде у Осијек због овога што се пише по медијима. Врши се масакр, не само да смо ми по медијима те заробљенике стрељали, да смо их ми и отели једном приликом, па смо не знам шта нисмо направили с њима, то је страшно, зато смо замолили да ли смеју имена дати, пошто је господин Алимпић, приликом значи истраге, самог истражног поступка, дао ево Грађански лист где стоји од 31. 7.

Веско Крстајић: Добро сада, господине Вујовићу, да не испадне овде да ви нас питате, уместо ми да питамо вас. Зато, ја сам вам и малопре рекао то нисам сигуран да су то ствари за ову судницу. Ја разумем потпуно. Видите оптужница која је поднета против вас, коју смо данас чули, није тајна, она није тајна, ми немамо тајних оптужница, немамо право на тајне оптужнице. На шта би то ово личило, није у складу са нашим правним системом, знате, то што се

помињу ваша имена, ово у медијима, у каквом контексту се помињу, као пишу, то је нешто друго и бојим се да ми на то не можемо, и наравно нећемо одговарати.

Мирољуб Вујовић: Да вас питам, погледајте, мене у Хрватској нико не терети за овај злочин, ово кривично дело које ми стављате на терет. Једном приликом се „Глобус" огласио да не верује да смо ми починиоци, о томе хоћу да кажем. Погледајте шта се визуелно, како се утиче на јавност, слика значи овога гробља као се зове тамо на Овчари, значи да и визуелно се утиче на хрватску јавност, нашу јавност да нас оптуже. Идемо даље.

Веско Крстајић: Господине Вујовићу, немојте то овде, то није место за тако нешто, ја могу да разумем, овај, иритацију тиме.

Мирољуб Вујовић: Да вас питам – на који начин се подноси кривична пријава против истражног судије?

Веско Крстајић:Хајте да ја вас не учим и не поучавам о вашим правима те врсте, имате ваше браниоце, консултујте ваше браниоце.'Ајте да се вратимо на тврдње тужиоца. Ја сам схватио да ви јесте били у Вуковару тих дана, па и тог дана када се то тврди у то критично време. Изволите причајте нам нешто о томе, или крените рецимо...

Мирољуб Вујовић: Нема проблема, почећу ја од половине осмог месеца када сам прешао у Улици Петрова гора.

Веско Крстајић: Е хајде.

Мирољуб Вујовић: Хоћете значи разлог мог преласка. Отприлике у кратким цртама ћу објаснити. То је значи низ елемената који су ме натерали због Хрватске, значи републике која је она у то време вршила притисак, значи физичких ликвидација тајних и јавних, шта ја знам паљења непокретне, одузимања непокретне, уједно паљења, одузимање и уништење непокретне имовине и покретне имовине, пуцања на сама лица, хапшења судија, значи значајних личности, значи низ околности које су ме натерале да се ја половином осмог месеца пребацим у Улицу Петрова гора. Иначе, када су почели кроз моју улицу пролазити, значи половином осмог месеца, зенгисте, у оно време ЗНГ зборне народне армије, када су почели тракама, носили су траке око главе и неке беџеве, значи у облику слова у, значи које су усташе наше носиле за време другог светског рата, то је био знак да и ја морам побећи. Пре тога сам добио број од мог комшије Боре Хајдуковића,који је мој комшија иначе прекопута у Вуковару, добио сам број телефона где се могу јавити у случају да не могу изаћи из Вуковара. Пошто се више у касарну није могло отићи, касарна је била блокирана, ја сам назвао Ђука Здравка који је живео тамо у Улици, мислим да је Светозара Марковића, назвао сам га и рекао му да дође у Улицу Петрова гора. Тамо сам дошао, сместили су ме у једну кућу, где ме је обавестио да ће ускоро доћи дан када ће се кренути у деблокаду касарне. Након седам дана је рекао да ће ме задужити наоружањем итд., рекао је да не смем излазити, овај, из објекта, да не би, овај, приметили да се тамо скупљају, односно да се склања цивилно становништво. Након 7 дана, да, рекао ми је уједно да је Јакшић као задужен за смештај тог, мислим да ми је онда рекао...

Веско Крстајић: Душан Јакшић?

Мирољуб Вујовић: Да, мислим да ми је рекао Ђук онда, да ли онда или у току када сам био на Петровој гори, сада небитно је дан, два или пет, да је он задужен за прихват цивилног становништва, и да никако не смем излазити из објекта, да се не крећем, да не би снимили да се тамо скривамо. Значи након седам дана из касарне су дошли, донели су нам наоружање. Ђук је улетео у кућу – излази ван. Ја сам излетео ван, узео сам аутоматску пушку, оквире, рам, улетео назад. После тога смо се вратили, и онда је тотално била блокирана касарне, тако да војска није моглаући.

Веско Крстајић: Како сте, да ли сте били у цивилу, или у униформи?

Мирољуб Вујовић: У цивилу, да. Нисам могао, када сам прешао у Петрову гору, нисам могао нормално носити униформу.

Веско Крстајић: Били сте у цивилној одећи?

Мирољуб Вујовић: Цивилној одећи, зато што смоимали униформе код куће, које сам иначе у резервном саставу Територијалне одбране био, имао, значи задатак је био у непосредној ратној опасност се јавити најближој, односно на своје зборно место. Зборно место ми је била касарна. Пошто ја нисам у касарну могао да се јавим, пошто је била блокирана, склонио сам се у Улицу Петрова гора. Значи без наоружања, дошао сам тамо у цивилно. Униформу мојој коју сам имао из резервног састава нисам могао понети, зато што би ме одмах линчовали, односно убили, овај збор народне гарде који су били комплетно покрили све, свуда су барикаде биле. Значи до 14. 9. ја сам у међувремену звао оца, мајку и жену да се склањају у Улицу Петрова гора, да је готово, и они су исто, овај, прешли у улицу, значи сви смо породично прешли тамо. Тамо се значи нису скупљали, значи овај борци што се каже, и војно способни мушкарци. Комплетне породице су се склањале у Улицу Петрова гора. Иначе, да објасним тај назив Петрова гора.

Веско Крстајић: Да, шта је то?

Мирољуб Вујовић: Петрова гора је једна обична улица, значи показаћу вам на карти, што сам ја истражном судији исто дао, међутим он је рекао да му није потребно, а то је највероватније због тога да би та фамозна Петрова гора букнула у јавности као нешто што... То је једна мала улица. Ту је мој деда имао винограде, па је продао то, и онда на том месту је направљена улица. То је мала улица са не знам колико броја кућа, ево сада ћу вам показати.

Веско Крстајић: На крају града вероватно, јел'?

Мирољуб Вујовић: На крају града, да. Значи то је 45 степени што се каже од пута Богдановци са леве стране, на 45 степени од пута Петровци са десне стране, на самом крају града, то значи, ево то је улица једна која, ако могу ја негде то приказати да видите крај. Значи она чак није ни уцртана.

Веско Крстајић: Не ради нам овај овде уређај, али дајте овде нама већу то покажите, ево ту само, незгодно је, с ове стране.

Мирољуб Вујовић: Ево погледајте ту у старој карти, ту значи у овој карти из 1991. године, та улица уопште није постојала, то је Улица Петрова гора. Ово је један круг где се склањало становништво, значи из још две мале кратке улице које су још краће од те Улице Петрова гора. То је Улица Будућности и солидарности, која улази значи према Петровој гори, и Солидарности и будућности. Ту је значи део Светозара Марковића где су се склањали само људи, само

део, затим део Радничкеулице, и ове улице само овај мали део, значи ћошак. То је један круг где се људи, ја не знам колико квадрата, то је ужасно мало што се каже, ту се никако Територијална одбрана није могла формирати. Зашто се форсира?

Веско Крстајић: Копирајте. Ово ћемо ископирати.

Мирољуб Вујовић: Ово је била нова карта када се улица правила.

Веско Крстајић: А ово је после када је одштампана, то је карта из које...?

Мирољуб Вујовић: То је после.

Веско Крстајић: То је туристичка карта, да је покажем и осталим. То су у питању туристичке карте, овај, да, до Вуковара, добро.

Мирољуб Вујовић: То је само део асфалтиране.

Веско Крстајић: Добро, добро, ево, задржите то.

Мирољуб Вујовић: Због чега објашњавам сам овај назив? Овај назив улице сви форсирају да се направи једна фамозна Територијална одбрана Петрова гора. Због тога се стално говори одред. Значи ради се само о једној улици после рата, значи тај је назив добила Месна заједница 1. мај која се звала, добила је назив по тој Улици Петрова гора, и зато се то...

Веско Крстајић: Разумем.

Мирољуб Вујовић: Петрова гора, молим, форсира се из једног разлога, да се направи јака формација која је могла значи, или како су они пласирали ону информацију да смо отели, па да смо онда, да нам се нико није могао супротставити. Значи прављење једнејаке јединице Територијалне одбране. Ту се..., али добро, доћи ћемо до тога на Ацу Васиљевића, али идемо редом. Значи, форсирало се да се направи једна јака јединица, то шта се..., постојале су Територијалне одбране, значи постојале су на подручју општине Вуковар. То су постојалне Територијалне одбране у селима, значи српским селима, где су се могле формирати одбране као например, шта је знам, Борово Село, Бабота, Бршадин, Негославци итд. Значи тамо су они, они су одвојени, што могу вам ево отприлике показати као на овој другој карти, па можете и то фотокопирати, ево, и ова карта, ево погледајте како су например, значи Негославци су одвојени од Вуковара, разумете, значи ту се ево, Петровци, Негославци, значи ту се могла формирати одвојена група, и ту су у Нештанце, значи...

Веско Крстајић: Нека, нека не треба.

Мирољуб Вујовић: Значи ту су људи могли, овај, да направе Територијалну одбрану, и да направе организацију, али у самом Вуковару није било шансе да се направи, нити је било потребе. Касарна је тамо била. Значи ја опет понављам, ја сам био онај у резервном саставу Територијалне одбране. Уједно сада да не бих с брда с дола ишао неким редом, кад не знам, када има пуно тога. Значи прешло се на Петрову гору 14. септембра. Ђук Здравко је дошао до мене и рекао је да се креће у деблокаду касарне, да се требамо спустити до улице Светозара Марковића, где ће нас чекати тенк. Значи то је било оно мислим по Јакшићевој изјави, читôсам, могуће је да је то Сремскомитровачки батаљон, тај који је кренуо из правца Негославаца. Речено је да морамо значи да кренемо улицом Пролетерском, Прерадовићевом том, то су две улице истих праваца, само се деле код „Вутекс" продавнице, значи тим правцем да кренемо, да се онда морамо спојити са десном страном, значи оним путем којим су

из Негославаца кренули, и да се морамо, овај, утом да се спојимо, и деблокаду касарне извршимо. Дана 14. 9. значи дошао је Ћук до мене, и рекао је да се креће. Скупили смо се у Улици Светозара Марковића, то је уствари Солидарности и Светозара Марковића раскршће. Ту се скупило нас око 30, можда је било 40, не могу сада да се сетим, 30 момака из разних кућа, и кренули смо значи у спајање са тенком. Избили смо значи до Светозара Марковића.

Веско Крстајић: Били се наоружани сви?

Мирољуб Вујовић: Сви наоружани.

Веско Крстајић: Јесте ли обукли какве униформе?

Мирољуб Вујовић: Ја сам био у цивилу, нисмо имали униформе, не могу да се сетим.

Веско Крстајић: Да, да. Јели неко вама командовао, заповедао? Да ли је неко имао неку одлучујућу реч у том смислу да каже којим правцима ко шта ради, итд.?

Мирољуб Вујовић: Ја ћу вам све објаснити. Речено је само да се скупимо у Светозара Марковића, тамо на ћошку. Скупили смо се, и ми смо кренули, значи то је само у једну улицу смо сви кренули, тај део улице значи дужине, шта је знам, можда није то нешто, 300 метара, значи да се избијемо 300 можда 400, 300 метара, тако 200–300, нема везе, да се пробијемо до тог тенка. Значи само ту улицу што смо и направили. Када смо дошли до тенка, тамо нас је чекô неки официр, не могу се сетити који је чин имао, значи који је био командир те јединице, и који нам је наредио да се пребацимо одмах у Пролетерску улицу, и да направимо значи продор према „Вутексовој" продавници, према „Вутекс" творници, значи према унутрашњости града, што смо и направили. Пребацили се и направили продор. Први дан смо стигли до, значи до, овај, пруге тамо на Вашару. То је део Вуковара који се зове Вашар, према творници „Вутекс". Ту смо стајали до ноћи. Онда нам је тај командир који је био тамо, тај официр, стварно се не могу сетити који је, нисам запамтио, можда сам и знао име, небитно је, из сремскомитровачког батаљона, рекао је да се вратимо кућама, да идемо на спавање, да ће он држати комплетно правац то што је заузето, и да ујутру дођемо поново. Исто смо тако ујутру дошли, и наставили смо продор према унутрашњости града. Све укупно је то трајало 4 дана. Да не би сада појединости, свако вече смо ишли кући на спавање, враћали се, и команда је... Значи у та 4 дана ми смо...

Веско Крстајић: Самостално сте...

Мирољуб Вујовић: Не,не, команда је била тог официра.

Веско Крстајић: Он је командовао, и ви нисте били придружени било каквој војној јединици.

Мирољуб Вујовић: Била је тамо војска, војска је дошла.

Веско Крстајић: Нисте се налазили у неком садејству, јел' тако?

Мирољуб Вујовић: Ми смо дошли у састав, аутоматски ми смо ушли у састав сремскомитровачког батаљона.

Веско Крстајић: У њихов састав.

Мирољуб Вујовић: Значи тенк није сам стајао, значи војска је дошла за њим, ми смо се само прикључили. Значи тај део улице који смо ослободили, и онда се пребацили на њихов правац. Они су нас сачекали, и ту смо се прикључ-

чили сремскомитровачком батаљону, и аутоматски смо служили у резервном саставу, јер смо значи најближе, значи ако се не може јавити најближој јединици, овај, на своје зборно место, најближој јединици која је тамо, то је био сремскомитровачки батаљон. Ми смо се фактички придружили њима. Никакву команду значи нисмо имали.

Веско Крстајић: Разумем.

Мирољуб Вујовић: Значи продор је тај трајао 4 дана, то је једна улица, једноставна је команда, значи тако тај официр је све то командовао. Касније смо се пребацили у Зринску улицу која је сада по покојном Бори Томанићу, доле је на том ратном правцу, и зове се..., добро видећете то на карти, има је на овој карти. Преко Зринске улице смо се пробили значи, спојили смо се са негословачком страном, значки праволинијски избили до Радничке улице, и где се повезало. То је 4 дана, могуће да је 5 дана било, небитно је за један дан. Значи до „Вутекс" творнице преко Радничке улице смо се спојили са касарном. Извршена је деблокада касарне значи тамо негде 18–19. 1991. године. До 30, значи 30. 9, или тамо негде 1–2, не могу тачно да се сетим, али највероватније је ту.

Веско Крстајић: Октобра?

Мирољуб Вујовић: Октобра, или значи 1.новембра дошла је гардијска бригада. У том периоду значи из гардијске бригаде дошло је до малих померања, значи само се заузела творница „Вутекс", и изравнало се значи праволинијски, значи према овој касарни у односу на улицу Младена Стојановића, од Нове ул. до Младена Стојановића се извукао праволинијски значајан правац, и ту се није мрдало. Значи доласком гардијске бригаде, нама је речено, чета капетана Радића дошла је у Улицу Петрова гора. Онда је, а сада, ко је то био, да ли Јакшић, да ли неко други, рекао је да се траже значи добровољци који би показивали, мештани који би показивали правце, значи аутоматски смо ушли у састав гардијске бригаде, што нам је речено и на том састанку. Нас који смо међу првих 30 били, отишли смо тако добровољно, и разбацани смо на четири правца. То се нигде у изјави не говори, ја мислим на четири правца, о чему ћемо касније доћи када буду саслушани сведоци шта и како, видећете пуно нелогичности, али сада да не износим све то, то кроз сведоке ћемо видећете како иде. Значи разбацани смо на четири правца. Ја сам убачен у Нову улицу, то је била чета капетана Радића, распоређен сам код њега. Станко је мислим код Бојковског, сада сам заборавио јел' Светозара Марковића или Зелена улица, мислим да је Светозара Марковића. Сада неки су отишли у Зринску улицу. Једна је отишла у четврти правац, то је код др. Младена Стојановћа, код касарне што Фот Синиша на пример, Фот Дарко, пардон, напомиње да је његов брат био командир четврте чете итд. То је неспоразум који ћу касније објаснити. Значи то је четврти правац био, четврти правац, сам Јакшић да је 3–4 било, разумете значи.

Веско Крстајић: Колико вас је било код Радића?

Мирољуб Вујовић: Па не знам колико, нас око десетак је прешло код Радића на правац, тако нешто, значи на 4 или 7–8, поделили смо се 7–8 до 10 људи, значи на четири правца тако смо отишли.

Веско Крстајић: И ви сте остали све време до ослобођења Вуковара. Да ли се ваш број повећавао, мислим са тих 7–8 на 15–20, 50 људи?

Мирољуб Вујовић: Како су долазили, ја не знам колико је било људи.

Веско Крстајић: Јел' су долазили нови људи, нови добровољци?

Мирољуб Вујовић: Код капетана Радића било је уједно и Улица Петрова гора, значи сви становници који су били у Улици Петрова гора су припадали аутоматски кап. Радићу, зато што је позадина Треће чете гардијске бригаде односно Првог батаљона гардијске бригаде била у Улици Петрова гора. Значи аутоматски је тамо, људи који су становали тамо припали његовој чети, уједно су и чували леђа Трећој чети због могућности доласка из Богдановца, правца Богдановца, где је било општепознато усташко гнездо. Значи тамо су комплетно били, тако да је, ти становници, они су стражарили по својим кућама, и нису се нигде кретали. Мештани који су ишли значи у пробој, који су показивали правце, који су са војском добровољцима који су били, не добровољци него резервни састава Југословенске народне армије, значи који су тамо били распоређени, ми смо били разбацани са њима. Како се кретало, значило је, ми смо фактички показивали правце. То је нешто добро. Углавном, није се кретало, до 30. октобра се малтене ништа није померало. Значи наредбе крени, стани, крени, стани, па повуци се назад, значи издејствовало је то да ми нисмо мрднули са места месец дана. У том периоду значи уништено је и технике и људства, изгинуло на нашем правцу значи Трећа чета капетана Радића. Три тенка су значи, овај, на 20 квм, не 20, на 100 квм уништена, значи није се померало. Једном из једног основног разлога.

Веско Крстајић: Је ли погинуо неко од људи, добровољаца који су били у овој групи са вама?

Мирољуб Вујовић: Не знам ко је био од добровољаца, то је све био резервни састав.

Веско Крстајић: Не, него рекосте вас 7–8 је било ту, и разбацани 7–8 код Радића, не знам ни ја, Станко Вујановић, њих 7–8 код Мојковског, па вас питам, ваљда знате за ове људе који су били са вама, тих 7–8. Да ли је неко од тих људи погинуо за то време, да ли их је заменио неко други, да ли је та група ...?

Мирољуб Вујовић: То се не може тако гледати, разумете, нисмо ми имали времена.

Веско Крстајић: По вашем сећању.

Мирољуб Вујовић: По мом сећању да ли знам тад у том моменту ко је погинуо?

Веско Крстајић: Да, да ли је погинуо неко од тих људи, тих 7–8, који су са вама условно речено припали четиовог капетана Радића?

Мирољуб Вујовић: Јесте. И мењали су и долазили су.

Веско Крстајић: Долазили су нови људи, јел' тако?

Мирољуб Вујовић: Погледајте, ја не знам ко је све дошао, то је једноставно овако речено како је било, људи који су долазили, значи одлазили су по четама, није било зборно место што говоре да је код Јакшића, да се пријављивало, па да је он распоређивао, не, него су људи одлазили на оне правце где им је кућа, и аутоматски су се ту прикључивали тој јединици која је на том правцу била, тако ко је имао правац, шта је знам ко је становао. Сада говорим..., ишао је према касарни. Значи ко је становао, шта ја знам, у центру града, ишао је нпр.на правац тамо, шта ја знам, код дома здравља. Ко је становао на Швап-

ском брду где сам ја, то значи Швапско брдо, тако смо звали део града, ишао је на правац у Нову улицу, директно нпр.мој брат је тамо дошао, који је уједно и сведок овде, разумете, али добро, то ћемо доћи, све то небитно је сада ко је учествовао, и не би ја ни спомињао ко је учествовао и зашто, да спомињем ко је учествовао у томе. Па зашто да сви, хоћемо ли све хапсити сада. Тотално небитно говорим о Овчари значи, тотално небитно људима, овај, је л' пошто, прво и основно да вам кажем свака част, овај, не, не, ја се извињавам, ја бих само ово напоменуо.

Веско Крстајић: Кажите.

Мирољуб Вујовић: Када су се изјаве давале официрима, ја поштујем моје официре бивше Југословенске народне армије и официре СЦГ, и тотално сам сагласан са тим да сте ви дошли овде у Београд, односно не ви,већ господин Алимпић, да су они дали изјаве, али за разлику од нас ми се хапсимо, ми се хапсимо, малтретирамо. Спомене се једно име Вуковарчанина, он се одмах хапси и малтретира. Као првои основно, ево, само да вам напоменем, 21. и 22. јануара ја сам уредно добио позив од Хашког трибунала преко овог нашег суда.

Веско Крстајић: Канцеларије.

Мирољуб Вујовић: Да. Добио сам позив, и ја сам се уредно одазвао, господин Петрушић ме заступао тамо, значи ишао је пошто не знам шта и како, уједно су ми 2000. и 2001, на позив од војске дошао и дао изјаву, да би се након 2 месеца, ту ме је уједно и Јан ... који је био присутан када сам давао изјаву, можете га слободно питати, када ме је питао – да ли си, Мирољубе, сазнао – односно господине Вујовићу, не знам како ми је рекао – да се товари нама на леђа као Територијалној одбрани, да смо ми починиоци тог кривичног дела – зашто нисам нешто предузео. Ја сам једноставно одговорио, да ме ликвидирају, шта да ме ликвидирају ако се распитујем шта се десило након 21. 3. Десило се то да сам након месец дана ја гледао зато што сам, зато што ћу доћи до тога када је пуцано на мене, из разлога што сам се распитивао, пуцано на мене, ја сам се почео распитивати и сазнао сам да је тај ђаво. Након месец дана ја сам ухапшен.

Веско Крстајић: Добро. Доћи ћемо до тога, разумем, доћи ћемо до тога. Ово сам хтео да вас питам господине Вујовићу. Ви кажете било вас је 7–8 тамо код кап. Радића..., сте та једна група у којој сте били ви, а друга група у којој је био Стако Вујановић код кап. Бојковског итд. Неки су гинули за то време нажалост, је л' тако, па кажете попуњавани су, односно долазили су неки други људи, неки други људи. Ко је вама командовао, ко је вама командовао?

Мирољуб Вујовић: Капетан Радић директно.

Веско Крстајић: КапетанРадић је био командир вода. Да ли сте ви имали икаквих командних ингеренција у односу на те људе, у односу на те ваше пријатеље из улице итд, који су се придружили томе? Да ли сте ви имали икаквих командних ингеренција, да сте рецимо, значи ако вас је 7–8,то је нека десетина?

Мирољуб Вујовић: Не. Нисмо ми заједно били, ми смо по правцу у чети само били разбацани. Ја, нпр. мени је командир вода био Елвир Хаџић, Хаџија су га звали. Он је уједно био командир минобацачке мислим, или одељења, или чега, не знам. Он је директно командовао нападима и како...

Веско Крстајић: Ви сте били разбацани као неки водичи, показивачи правца улица, кућа, итд.

Мирољуб Вујовић: Редовно је мене капетан Радић позивао због тога што сам ја на том Швапском брду, 28 година сам имао онда када сам, овај, када је почео рат, 23 године ја на том Швапском брду живим, и познајем сваки ћошак, сви смо се ми дружили, и Хрвати и Срби. Све познајем, значи ја сам њима био потребан да покажем, значи сваки шумарак може да допринесе бољем напредовању или да спречи да се неко са наше стране, да не буде ликвидиран. Ја сам ишао и показивао њима. Баш са оваквим туристичким картама сам ишао и објашњавао људима који су ишли, шта како, где вреба, где је ограда.

Веско Крстајић:То је био задатак и осталих из те ваше групе?

Мирољуб Вујовић: Да, они су ишли са тим, значи како је разбацано било по одељењима, они су свако своје одељење били, разумете, и водили то одељење, нисам ја.

Веско Крстајић:То су вам једини задаци били за то време до 18, 19, 20. новембра, је л' тако? То су вам једини задаци били, да показујете војсци правце, куће, улице и тако?

Мирољуб Вујовић:Једини задаци. Ја вам кажем како први је било до ... се дошло. Мало напред су се заузели, и није се мрдало више, није се мрдало значи, дошла је гардијска бригада, сада ћете видети колико сам ја фактички ратовао, то што се каже. Значи овај, није се мрдало чак кад је гардијска бригада – крени, стани, назад, врати се кућама, спавај дођи сутра. Није се мрдало, ја сам кап. Радића молио значи да ме одведе код пуковника, односно у оно време потпуковника Мркушића, да му објасним да не може. Форсирало се праволинијски кретање. Замолио сам га да не може тако, да сам ја из тог дела града, и да се ништа неће тако направити, само да ће се уништити град, и да ће изгинути људство и са једне и са друге стране, плус техника која ће отићи. Једном приликом кап. Радић ми је рекао – нема шансе, Мирољубе, да те погледа,а камоли да саслуша. Међутим, једном је он дошао на састанак, два командира чете је било, где су мене... Ма са капетаном Радићем сам ишао, потпуковник Мркшић је био тамо, и ја сам почео да причам о томе. Он ме је само сасекао погледом, и није ми дозволио да причам. Ја сам ту престао причати. Месец дана није се кретало. Након месец дана, ово што сам напоменуо да је изгинуло људство, да је уништена техника итд., итд., натерало је пуковника Мркшића, потпуковника Мркшића да ме саслуша који је мој предлог био. Наиме, мој предлог је био да чета капетана Радића иде у Клин, да се пресече пут Богдановци, да се избије на десну Суподерицу, односно у насеље 6. пролетерске дивизије. Аутоматски с тим би се спречило, значи довод наоружања, људства, муниције, и контакт са унутрашњости Хрватске, значи непријатеља. Аутоматски када би се то пресекло левим крилом, односно чета капетана Радића би ишла комплетно, и пробијала би се и избијала би на Швапско брдо. Комплетно би заузела, долазило би се у моје насеље, значи где сам је становао у Бошка Бухе 67, бивше Дедиње, тако су звали по београдским улицама, то је на самом брду, и Милово брдо које је одмах до тог мог насеља, аутоматски с тим визуелним, значи самим погледом би се пресекао контакт леве и десне стране Вуке, и усташе би се морале предати, јерједино су усташе, то је оно како их могу на-

звати, значи сами Вуковарчани, Хрвати, и они који су били тамо, они су били нормални док нису дошли овде од прекоплаћене убице и остали. Али да не дужим око тога, овај пуковник Мркшић је саслушао мој предлог, и чета капетана Радића је кренула. На те избило се, значи ово се што сам причао након 4 дана, избило се у 6. пролетерске дивизије, пресекао се пут према Богдановцима, и ту сам ја рањен. Пребачен сам значи на ВМА, и на ВМА сам би до 14. 11.Дана 14. 11. сам замолио тамо медицинске сестре, доктора да ме пусте из болнице, ипак су моји били, жена је са мном пошла у Београд, отац и мајка су ми значи били у Вуковару, деда, баба, ипак само виђење да су они на ратном подручју није угодно осећање, тако да сам тражио да ми се врати, да ме пусте назад, и онда су ми написали отпусну листу у случају да ми се нешто деси, да ми породица има права, да погинем или нешто, да има да оствари нека права. Пустили су ме с тим да су ставили да се 19. 11. морам јавити на ВМА, или најближој амбуланти.

Веско Крстајић: Ту отпусну листу ви имате?

Мирољуб Вујовић: Да, да, како да не. Значи да се морам јавити 19. 11. на ВМА за вађење конаца, или најближој амбуланти. Сада, прочитао сам нешто на брзину оно када је госпођа или госпођица од заштићеног овог сведока сарадника, као ви зовете Спасоја Петковића...

Веско Крстајић: Чије име несмете поменути.

Мирољуб Вујовић: Нисам то знао. Добро, извињавам се.

Веско Крстајић: Овај претрес је јаван, па то се односи, да не објашњавам, морам вама да објасним.

Мирољуб Вујовић: Прочитао сам да је тамо наводно кап. Радић дошао код мене, мислим небитан је елемент, али да не мислите да ја сада измишљам и лажем. Ја сам рекао да сам преспавао код брата, па сутра ујутру дошао. Могуће да сам преспавао код брата други пут када сам био на ВМА, а ово што је рекао да сам ја 14. навече дошао са капетаном Радићем, знам да је капетан Радић обилазио једном ове рањенике на ВМА, па је могуће да сам и ја са њим дошао, али небитно тотално значи да ли сам ја дошао 14. увече или 15. ујутру. Дана 11. у Вуковар сам значи дошао. Дана 15. ујутру рано, односно преподне, ја сазнајем, неко ми је од мештана рекао који су тамо били исто где сам ја био смештен, да је неки пуковник, односно мајор Шљиванчанин, тако су ми баш рекли, неки мајор Шљиванчанин тражи људе, мештане да воде тамо јединицу, да се крене према Митници из правца касарне. Ја сам рекао – то је немогуће – и онда, да то не дужим, отишао сам тамо на лице места у „Велепромет", пардон и тражио сам мајора Шљиванчанина. Неко ми је показао ко је то. Ја сам дошао до њега, представио се Мирољуб Вујовић, пошто смо се онда први пут видели, значи први пут 15. 11, то је 3 дана пред ослобађање, значи ту сам га питао, рекао сам му да сам чуо за тај његов предлог, односно захтев да се тамо мештани пребаце да воде његову јединицу да се иде, да се крене према Митници. Рекао сам му да то не вреди. Као прво и основно комплетно тамо од касарне према Митници више се не зна ко је минирао, да ли наши, да ли њихови, све углавном је минирано, и плус, тога је најјаче упориште било, и као треће треба само оно што сам рекао, да се заузме Милово брдо и оно Бошко Буха насеље где сам ја, и они ће се предати за пар дана. Када сам то објаснио све, мајор Шљиванчанин

више није ништа са моном причао, већ је следећег дана када сам ишао, 16. дана значи није више тражио мештане, 16. 11, ја сам у међувремену, значи моје насеље је било ослобођено, ја сам кренуо значи према свом насељу, и њега сам испред текстилне школе други пут видео где је позивао непријатеља на предају. Значи други пут сам га видео. Чак не верујем ни да смо причали. Отишао сам до своје куће, погледао шта има, вратио се кући. Трећи пут мајора Шљиванчанина сам видео...

Веско Крстајић: Нисте тих дана учествовали у борбама?

Мирољуб Вујовић: Уопште више нисам учествовао због ране.

Веско Крстајић: Због ране?

Мирољуб Вујовић: Да, да. Нисам могао пушку држати. Значи од 4. 11. па надаље ја уопште више нисам учествовао у борбама. Као друго, сада ко је командир, например док сам ја био, разумете, али добро, идемо даље. Значи 17. 11. пред текстилном школом, не пред текстилном школом, то сам рекао 16. је било, 17. не знам где сам видео мајора Шљиванчанина. Ја говорим сада „мајора", да не помислите да деградирам неког, него у оно време је био мајор. Значи мајора Шљиванчанина сам, не знам где сам га видео, углавном рекао је да се наводно ЗНГ предао, и тражио опет мештане који би водили јединицу, да ли полиција војна или војска небитно, значи неку формацију са транспортерима да је одведе до болнице, и да се то провери. Ја сам га питао да ли је то сигурно тако, каже тако му је дојављено. Рекох – проверите молим вас, ако није сто посто тачна информација, ако се уђе тамо, нема шта неће уништити. Због прегледности и свега, упало би се комплетно, упало би се у замку, уствари побили би, уништили би транспортере и људство и свега, тако да ту смо исто завршили са причом, ништа 17. није било. Дана 17. наиме, добро вратићу се на 17, значи само се спустило до реке Вуке, спустило се значи у град, и стајало се. Није се ишло према болници. Дана 18. 11. ја сам добио, овај, не добио него неко ме је позвао, рекао ми је уствари – Мирољубе, овај, ослобођен је Вуковар, предали су се и сви, то је масовно, читав Вуковар је кренуо према болници. Отишли смо према болници.

Веско Крстајић: Зашто према болници, зашто баш према болници?

Мирољуб Вујовић: Зато што смо чули да су се тамо предали, разумете, тамо су се предали. Вуковар је био слободан, значи могло се преко Вуке прећи, једноставно су људи крнули, сви су жељно, неко је кренуо својој кући с оне стране Вуке, разумете. Значи кренуло се једноставно, ја сам исто отишао тамо, не могу да се сетим с ким сам отишао, али небитно. Значи дошао сам у болницу. Сада се ја не могу сетити да ли сам ушао у круг болнице или нисам ушао, углавном сам се негде, нек је максимум пола сата задржао, и вратио сам се назад. У међувремену сам нашао ту од мог зета, овај, оца који се тамо склонио код болнице. Мислио сам да сам га ја довезао, али га нисам довезао, већ је он рекао само да спакује ствари, па ће онда касније он сам доћи. Ја сам мислио да сам га довезао у Ул. Петрова гора, али нисам, тамо сам га видео. Ја сам се једноставно вратио назад, и овај, то је значи 18–19. 11. то дешава се 19. 11. Ја нисам знао када је тај случај на Овчари био, да ли 19. или 20, то ме је исто хашки истражитељ питао, уједно и један Видан, господин један Видан, овај међународни ратни тужилац, је л' тако, он ме је исто питао како не могу једноставно да се

сетим. Ја рекох – ја тврдим да сам само једном био на Овчари, само једном, и не бежим од тога да сам био, да ли је то било 19. или 20, ја сам био. По овоме гледајући кроз ове карте, што ћу вам касније објаснити, то није 20. него 19, а образложићу вам, значи да прво ово завршим, па ћу онда образложити зашто 19. Значи овај, 19. 11, сада се враћам поново на 19 , значи то о Овчари причам, о 19, а не како стоји 20, а ја ћу образложити зашто причам 19. Значи био сам у Улици Петрова гора, кренуо сам према кући својој да видим шта треба да се поправи, да би могли преселити, пошто је била разрушена. Значи пошто је то сада, преко карте се може видети, што значи ја сам одавде, мало је ту нетачно нацртано, значи овим путем сам дошао, ту је „Велепромет", значи тим путем пешке сам ишао да прошетам. Прошао сам поред „Велепромета", а сад да ли сам ја можда и на Петровој гори, Улица Петрова гора, да вас не збуни то што се Петрова гора сада зове, да ли сам ја тамо чуо да су заробљеници неки у касарни, и да ли сам чуо у „Велепромету", и када сам пролазио поред касарне саме тамо видео, то не могу да се сетим. Углавном ишао сам тим путем, знам да сам кренуу према кући. Свратио сам у „Велепромет", свратио сам у касарну. Где сам прво био, не могу стварно да се сетим, али сам био и на једном и на другом месту. Ту сам се свуда од 15 минута до пола сата задржао, и на једном и на другом месту, значи све укупно од пола сата до сат времена на оба места заједно. У то време што се спомиње да је тамо, да ли је тамо заседала влада или тако нешто, ја у то време уопште нисам знао да постоји Влада Српске области итд., уопште нисам знао да постоји. Нисам ја био политичар, нити сам се, није ме једноставноинтересовало. Нити је била комуникација добра са, они су били смештени ваљда у Борову Селу у оно време или у Ердуту, не знам за време рата, не знам стварно, ни дан данас не знам где су били смештени. Они су били, питали су ме да ли су они били на „Велепромету". Ја сам рекао, ја говорим зато што су ме из међународног суда питали, па стално мешам. Значи овај, никог нисам познавао од њих, тако да ни не знам да ли је био састанак. Тада сам касније чуо да је Аркан обезбеђивао овај тај састанак, штосу и сами потврдили, видели сте кроз изјаве.Као прво и основно, сама логичност, погледајте зашто Аркан обезбеђује тај састанак. Зашто не обезбеђује Територијална одбрана, ако је већ постојала. Значи одбацујемо опет могућност да Територијална одбрана није постојала, то је само термин. Значи мештани који су били у резервном саставу Југословенске народне армије, који су сами себе територијалци звали, чак и онај официр који је био из активног састава Југословенске народне армије, за себе је говорио „територијалац из Вуковара". Зар и он припада тој формацији? Узмите пример господина Панића, односно генерала, не знам шта је сад по чину који је био тамо, односно два Панића спомињу. Овај што је дао изјаву, што каже да му је Биљана Мирослав, Биљана Мирослав му је био возач који је из Петровца, али како сад само они у резервном саставу, зашто он није територијалац, он је исто из Вуковара, не значи шта одговара ту је територијалац, шта не одговара значи он је резервиста, а шта одговара то је територијалац, да би се нама натоварило ово кривично дело, разумете. Значи нон стоп се прави једна јака формација која је..., али сад идемо полако. Значи 19. долазим у касарну, после тога, значи након задржавања да ли сам исто улазио у касарну или нисам, значи то је отворено било, небитно сада да ли сам ја направио пар корака

унапред или уназад, не могу да се сетим сад кад је отворена капија била. Аутобуси су били унутра, не знам да ли је било два, три или четири аутобуса, не могу да се сетим. Било је пар аутобуса у касарни.

Веско Крстајић: У касарни. Које је то само доба дана, које време?

Мирољуб Вујовић: То је поподнева. Погледајте сад, ја не знам да ли је то 12 сати или 2 сата поподнева, се то дешава, ја нисам знао који је дан, значи у току дана.

Веско Крстајић: Колико аутобуса видите?

Мирољуб Вујовић: Не знам сад. Два, три, четири, четири можда сам видео, не могу кроз маглу, онако. Сада да ли ми је то кроз маглу што сам читао, али мислим да сам четири видео, не знам, или два-три. Углавном, испред аутобуса су стајали значи војници. Не знам да ли су имали беле опасаче, али кроз изјаве се види да су имали беле опасаче, и сами официри су, значи војска је признала сама да су они били тамо, значи војна полиција. Ја нисам видео да ли су били бели опасачи. Ту сам се задржао кратко време. Отишао сам до куће да видим шта треба да се направи ту.

Веско Крстајић: Јел' било мештана ту код тих аутобуса, да ли је било каквих?

Мирољуб Вујовић: Било је само довикивања, никаквих значи није било неспоразума, туча, шта се ту наводи да су нападали мештани, ми добровољци да смо нападали, војску није нико нападао. Било је само довикивања, псовања, коме мајку итд., усташе итд., али никаквих значајних насилних упада у аутобусе није било, нити сукоба неких. Значи ја сам отишао после тога.

Веско Крстајић: Јел' сте ли видели неког тамо од оптужених овде, или неке друге.

Мирољуб Вујовић: Ја не могу да се сетим кога сам све видео. Не могу да се сетим ни кога сам видео у „Велепромету", ни у касарни, а ни у Овчари. Тринаест година је прошло после тога. Поготово својим изјавама сад више не знам ништа. Ко је био и шта је било. Можда би имао неку визију да је неко био, пошто нигде нисам конкретно с неким причао, разумете, све само се шетали. Значи ја не могу да кажем кога сам видео, не могу да уопште да кажем да јесам, он каже да нисам. Не могу тачно што значи да потврдим да сам тога и тога видео, зато што сам се кратко време задржао, разумете, и отишао сам значи до куће. После тога сам се значи задржао код куће, шта ја знам, 15–20 минута, нека је све скупа сат времена од одласка касарне до куће и назад. Значи поново сам се после тога вратио у касарну, и тамо нисам затекао никога. Ниједног аутобуса више није било, није било војске ни мештана, ни добровољаца, никог није било, што би ја рекао – комплетне војске сада није било. Сви смо ми били под јединственом командом у оно време, значи под ЈНА. Ово сад напомињем због вашег лакшег разумевања, мештани, што ви говорите територијалци. Ја сад намерно не спомињем. Ми смо овако из зафрканције, не из зафрканције, то нам је драже било рећи„територијалац". Тад никакве формације нису постојале. Али ако ја сад споменем „територијалац", ту одмах направите формацију. Али добро, идемо даље. Значи након сат времена све укупно од одласка у касарне до моје куће и назад, ту затичем значи Мирка Војновића. У почетку се нисам... Мирка, Боже, Милана који је 60. или 61.

Веско Крстајић: Тако до одмах разјаснимо – то није овај Војновић Милан, Миша Медоња овде оптужени?

Мирољуб Вујовић: Не, није, то је Војновић Милан који је из Швапског брда, ишли смо заједно у...

Веско Крстајић: 60–61. годиште.

Мирољуб Вујовић: 60. или 61. Било је две генерације испред мене, значи школске генерације. Тамо је сам, не могу да се сетим која је улица, тамо је са Швапског брда углавном, није овај Војновић Милан. Питао сам га где су отишли, он ми је рекао на Овчару да су отишли. Е сад сам у прошлој својој изјави, ја сам се сетио, да, рекао сам да сам после одласка са Овчаре отишао у боницу. Не, ја сам пре, значи кад сам дошао и рекао сам да идем само до болнице, пошто ми је тај дан било да вадим конце, ја сам рекао да сам са Овчаре отишао, па да сам вадио конце. Не, него сам значи до касарне, па онда сам отишао, отишао сам у болницу, пошто тај дан сам требао да вадим конце. Извадио сам конце, и онда сам отишао до Овчаре. Пошто је сваког од нас, значи ја сам овако без команде, без ичега, ја сам једноставно отишао као што су сви други отишли из радозналости, зато што смо ми... Да станем или да наставим?

Веско Крстајић: Не, не, само ви наставите.

Мирољуб Вујовић: Зато што је, овај, сваког од нас интересује ко је против нас ратовао, сви смо се ми некада дружили. Схватате то да није ништа страшно што сам ја отишао да видим ко је. Дошли смо на Овчару, значи сад ајд' да узмемо колико треба до болнице и назад док сам извадио конце, нека је ту сат исто. Значи то је укупно 2 сата прошло како сам видео оне аутобусе, и како сам дошао на Овчару. Кад сам први пут затекао аутобусе, значи отишао према кући, вратио се у касарну, отишао до болнице, и онда до Овчаре, значи то је 2 сата укупно, та релација отприлике. Сад тако нешто отприлике, не могу да се сетим. Дошли смо на Овчару. На Овчари били су неки паркирани аутобуси, ја мислим сад један или два, али знам за један сигурно да сам видео, кроз маглу ми је нешто као да су још били пар аутобуса, углавном све је било празно.

Веско Крстајић: У истрази сте рекли да је било 3–4, јел'?

Мирљуб Вујовић: Да, да, зато вам сад напомињем, не могу да се сетим, кроз маглу ми се ови аутобуси виде. Не могу да се сетим, али углавном никог није било у аутобусима, разумете, били су празни, празни су били. Људи су били у хангару значи. Ти који су били у хангару, у аутобусима, већ су били у хангару. У хангар се није могло ући, зато што је стајала тамо војска нека, ја не знам да ли је била војна полиција или не могу да се сетим, значи била је војска, то ми је била непозната војска, то сам ја и хашким истражитељима рекао, и ја први пут сам сад чуо да је уствари 80. моторизована бригада крагујевачка била тамо. То сам овде како сам ухапшен сазнао. Кад сам читао изјаве, ја уопште нисам знао да је то та. Ја сам рекао њима да је попис тих заробљеника, да је сто био на средини хангара, и да је ту војник неки у СМБ униформи пописивао.

Веско Крстајић: Војник, није имао чинове, ви закључујете да је био војник.

Мирољуб Вујовић: Нисам приметио, углавном пописивао је, ту сам се исто задржао, значи није се могло ући унутра.

Веско Крстајић: Реците само по некој вашој процени, неком вашем сећању, колико је сати тада било кад сте дошли на Овчару.

Мирољуб Вујовић: Погледајте, пошто је тамо кратко време било, пола 5 је падао мрак, да ли сам ја дошао онда у току, тада сам ја дошао, е сад не знам.

Веско Крстајић: Дакле, био је дан кад сте ви дошли. А кад сте дошли? У истрази сте рекли да је то негде било око 14.00 сати.

Мирољуб Вујовић: Да, да, али збунило ме то. Ја сам отприлике рекао, рекô сам око поднева, зато што сам ишао прво, мислио сам, ја сам рекао да сам са Овчаре отишао у болницу. Ја сам пре Овчаре отишао у болницу, па сам онда на Овчару, а рекао сам.

Веско Крстајић: Што значи да сте нешто касније дошли на Овчару.

Мирољуб Вујовић: Да, да, само то. Мислим све је исто, само исто као овај случај што вам кажем, не могу да се сетим је л' кап. Радић ме је из бонице довео, нисам са женом дошао, али небитно је разумете, тотално небитно сад ту пар сати. Не могу да се сетим због тога што је то далек период исто као што сам био кад су ме истражитељи питали кад сам пребачен, како сам вожен, кад сам рањен први пут, како други пут. Па рекох, први пут кад сам рањен, рекао сам, вожен сам аутом, а други пут хеликоптером, а баш је било обрнуто, разумете не могу да се сетим тога сад кад је то двапут рањавање, сад овај пут хеликоптером. Онда Радић кад је дошао и није дошао, не знам, сад не могу да се сетим тих појединости, али то су небитни елементи, разумете. Значи ово сам објаснио, знате, што значи 2 сата. Након 2 сата оно кад сам видео у касарни, ја сам дошао на Овчару, значи они су били у хангару заробљеници. Ту сам се задржао до негде пола сата, рекао сам, написао сам, написао сам у писаној изјави. Значи ја не знам да ли је ико од вас прочитао ту моју писану изјаву да сам се можда задржао и сат, а можда и сат и по. Не знам, једноставно не могу, да ме обесите не могу да се сетим колико, али више од сат ипо нисам био. Значи што све ја нисам порекао да сам дошао на Овчару и био сам на Овчари, као што су сви остали били. Значи чисто из радозналости.

Веско Крстајић: Колико људи је било, по некој вашој процени у хангару, ако сте видели кроз стакло, велика отворена врата, је л'?

Мирољуб Вујовић: Ја се не могу сад сетити какав је тај хангар, ја сам само једном био. Пре тога сам давно пре рата био још једном. Давно пре рата.

Веско Крстајић: У хангар.

Мирољуб Вујовић: Не, на Овчари.

Веско Крстајић: Да, ли сте улазили у хангар.

Мирољуб Вујовић: Не, нисам улазио, у хангар нисам улазио.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Е сад значи, овај, то кад сам дошао, значи пола сата-сат ипо сам се задржао, ту се ушетао, никаквих сукоба није било, никаквих значи. Било је...

Веско Крстајић: Јел' знате с ким сте били, с ким сте причали? Изашао је овај Војиновић.

Мирољуб Вујовић: Војиновић Мирко је био тамо, и он је шеткао исто около. Чак нисмо ни заједно ишли, него смо шетали, шетали, и касније, након сат ипо да ли смо се сад срели, или пола сата, кажем, да ли смо се срели, па сам онда... Не могу да се сетим.

Веско Крстајић: Суштински, што сте уопште ишли тамо?

Мирољуб Вујовић: Погледајте, да ви живите у Вуковару, и да се дружите с неким 28 година, живите с њим, да ли би вас интересовало да ли је тај ратовао против вас? Погледајте то, мислим, и то је интересантно питање. Нормално да мене рат... Сви смо до јуче смо имали, девојке смо мењали, излазили смо у град, кликерали се по улици. Како сад да ме не интересује да ли је тај против мене био? Хтео сам да видим. Дошао сам на Овчару, нисам никог видео од њих. Они који су се дружили са мном, значи непозната лица су била. Значи из те радозналости, неки су дошли из радозналости, мешани смо ми сви бракови. Моја жена је например Хрватица, али из Осијека, разумете. Можда да је била случајно у Вуковару, можда би ја тражио њеног брата исто тамо, да је живела у Вуковару, али у Осијеку је живела, њен брат је исто Хрват.

Веско Крстајић: Како су ти људи у хангару били обучени?

Мирољуб Вујовић: Различито су били, ја не могу да се сетим.

Веско Крстајић:Колико се сећате.

Мирољуб Вујовић: Свакако су били, ја мислим, па не могу да се сетим да ли је неко био у униформи. Они су се сви пресвукли у болници. То су биле приче, оне значи, неко је говорио да су заробљеници са болнице, неко са Витнице, неко је рекао да су мешани, тако да се, овај, није знало који су тачно заробљеници. Значи то су разноразне приче, разумете. Господин Татић је тамо навео жуте чизме, ја се уопште жутих чизама сада не могу сетити у моменту, али господин Татић онда кад сам ја дошао, он је био пијан, господине, разумете, али зашто ја не кривим њега, добро нема везе. Само да вам објасним у кратким цртама, значи ја нећу теретити њега, човек је значи, кад је укинуто ванредно стање или кад је оно одредба од 90 дана укинута полицијског притвора, значи ја сам 21. марта ухапшен, 6. сам позван значи да дам изјаву, највероватније су човека покупили с годишњег одмора, и рекли – брзо донеси, одреди им затвор. Човек је био попио, немам ништа против. Он није ни отворио оне материјале, што се видело како је листао.

Веско Крстајић: Немојте да процесујете, господине Вујовићу, никога по његовим спољашњим..., немојте тако, знате.

Мирољуб Вујовић: Не, не, видећете кроз изјаву осталих сведока. Погледајте моју изјаву с брда с дола састављену. Питајте остале.

Веско Крстајић: То не мора да значи да је неко овакав и онакав, него се вратите.

Мирољуб Вујовић: Али нема везе, ја га не теретим, разумете. И он исто зна да нисам био командант Територијалне одбране, па што није одмах одбацио овај захтев за спровођење истраге? Он је исто у Вуковару, са господином Алимпићем је био. Коме су се они обратили, па нису мени као команданту Територијалне одбране? Али идемо даље, нећемо се задржавати на томе. Значи 19. сам се ја вратио после тог задржавања сат-сат ипо времена, пола сата-сат ипо.

Веско Крстајић: Не сећате се да сте неког од ових видели, осталих оптужених или можда сведока који су прошли кроз истрагу? Читали сте њихове, пренесите нам ко је ... Јасно.

Мирољуб Вујовић: Па људи кажу, па погледајте, ја могу да кажем видô сам, ја не могу то да кажем кад се не сећам. Разумете.

Председник већа: Разумем.

Мирољуб Вујовић: Могу ја себе да заштитим, па кажем видео сам тог и тог.

Веско Крстајић: Да ли је било, реците ово, да ли је у хангару, колико сте ви видели ако већ нисте улазили унутра, а дошли сте зато што вас је интересовало да видите да ли је неко од ваших другова, пријатеља из детињства, из младости, да ли је сад у том након, последње несретно време, био са преке стране цеви, тако сам вас схватио...

Мирољуб Вујовић: Да, да, из тог разлога сам био.

Веско Крстајић: Нисте ушли у хангар, јер вам нису дали да видите то уствари што сте дошли на Овчару. Да ли сте запазили је л' био тамо жена, жена, девојака, женских особа?

Мирољуб Вујовић: Не, нисам запазио.

Веско Крстајић: Нисте запазили.

Мирољуб Вујовић: Била је маса народа. Ту је било мештана тамо и добровољаца, резервиста.

Веско Крстајић: Око хангара.

Мирољуб Вујовић: Око хангара. Сви су се шетали. То вам је као корзо био, као да сте изашли у град, кô да вас неко пита – изашли сте у град, кога сте видели данас – питају вас након 13 година кога се видели тог и тог дана на корзоу. Не можете се сетити. Сваки дан излазите на корзо. Ја сам онда био само једном.

Веско Крстајић: Добро, кад сте се вратили са Овчаре, да ли је још био дан?

Мирољуб Вујовић: Не могу да се сетим сад да ли је то било можда светлије, не могу да се сетим, највероватније онда није било, ако сад кад погледам колико се мени одузело времена то, можда се већ смрачило мало, не могу да се сетим тог момента, не могу стварно.

Веско Крстајић: У сваком случају отишли сте право кући, нисте ишли у болницу да вадите конце.

Мирољуб Вујовић: Не, пре тога сам био у болници.

Веско Крстајић: Пре тога, дакле право кући.

Мирољуб Вујовић: Да, право сам кући отишао, и то је све било. Касније за Овчару сам чуо након десетак дана, значи за догађај на Овчари. Уједно да вам објасним, па ћемо онда доћи до тога. Дана 21. 11. неко од официра или војника је дошао значи у улици Петрова гора, тамо где сам био смештен привремено, дошао је и рекао, донео ми униформу, и рекао да се спремим да идемо код овог са Мркшићем, да идемо код ген. Кадијевића. Значи дошао је.

Веско Крстајић: Када се то дешава?

Мирољуб Вујовић: 21. 11. ја сам дошао, значи да ли сам ја дошао сад у команду батаљона у Светозара Марковића, значи то све се ја касније сетио, како ја ово читам, разумете, у почетку кад су ме хашки истражитељи испитивали нисам се могао сетити, али сад ми је ово мало помогло да се присетим. Значи отишао сам у Светозара Марковића, и од тамо ме неко одвезао до Негославаца на аеродром. Тамо сам значи, на хелиодром, пардон, тако сам са хеликоптером пребачен, и они који су били тамо још, видим да је ту, да је рекао и овај потпуковник мајор што је био у оно време Тешић да је био у том хеликоптеру. Ја се не сећам, али небитно је. Значи отишао сам, овај, у Београд, и био сам на пријему код ген. Кадијевића.

Веско Крстајић: Значи да је у то време био секретар, савезни секретар за Нардону одбрану.

Мирољуб Вујовић: Да. Значи отишао сам код њега. Ту су на пријему били и неки официри, ја претпостављам да је било унапређење неких официра, пошто је после тога био неки ручак, па ту су мене позвали, тако да сам присуствовао. Међутим, да се вратим на састанак.

Веско Крстајић: Господине Вујовићу, дозволите да останемо при овоме, јер то ми се сада намеће, ако сте ви обичан војник, пошто сте ви обичан војник који је тако ратовао и рекао, закључили смо релативно кратко, релативно кратко, месец дана, напред-назад ништа се не дешава, и онда се нешто дешава, али сте рањени 4. новембра, потом у болници до 14. новембра, и ту је већ дакле, након тога, реците – откуд вама сад маскирна униформа, откуд сад вама хеликоптер да идете код савезног секретара за Народну одбрану хеликоптером, ако сте ви неко ко је релативно безначајан?

Мирољуб Вујовић: Да не би ишли с брда с дола, погледајте, мислио сам то да објасним, али да не би сад објаснио овако, па онда сад убацио Ацу Васиљевића, па овамо и онамо, значи идем неким редом, па ћу вам доћи до тог објашњења и логике због чега сам ја тамо био. Значи, на том састанку, том честитању да назовем, значи који је био на пријему код ген. Кадијевића, ту је знам био у оно време значи потпуковник Мркшић, не знам који су још официри били, ту је било честитање итд. Ја сам том приликом рекао, скинуо значи ону мараму, повез, стајао сам онако, код генерала је то пријем био, и онда, овај, значи ишао је редом, честитао. Када је дошао до мене, пуковник Мркшић ме је представио, потпуковник у оно време, односно сад генерал, је л' тако, он ме представио као војника територијалца, или мештанина, или тако нешто, али никако као команданта Територијалне одбране. Није ме представио ни као истакнутог борца у том стилу. Знам тачно да је мене ген. Кадијевић онда упитао – шта сте по чину, друже Вујовићу? Ја рекох – војник стрелац, друже генерале – значи обичан војник. И онда ме је питао – где сте научили ратовати, друже војниче? Ја рекох – мука друже генерале. То памтим, јер је то пријем код генерала био. Ја сам, шта сам ја мислио, ја сам мислио да ме пуковник Мркшић, односно у оно време потпуковник Мркшић, звао из разлога захвалности, пошто сам дао предлог на који се начин може Вуковар ослободити. По том мом предлогу Вуковар је за 18 дана ослобођен, а чињеница је да се месец дана није мрдало, јер оно моје подручје је све на брду, разумете, све, комплетан Вуковар као Швапско брдо кад се узме, читав Вуковар се има на длану. Значи он то није знао, он не зна, такве добија информације итд. Значи ја сам њему кренуо то са терена, и није било под мојом командом. Ја сам био рањен, ја сам био у болници, али након тог мог предлога Вуковар је ослобођен. Ја сам мислио из тог разлог да ме он позвао.

Веско Крстајић: Мислите да је то због тога?

Мирољуб Вујовић: Мислио сам да је због тога. Касније кроз читање ове изјаве ... сам читао због чега је више то због тога. Али идемо сад даље. Значи, овај, 21, значи отишао сам после тога на неки ручак, још ме Мркшић, оваквим речима рекао ген. Мркшић – седи овде, на тебе чека хеликоптер. Баш тим речима – кад ти одлучиш, тад полећемо. Ја ни на крај памети да ће ми се монти-

рати ово, али добро, доћи ћемо до тога. Значи, овај, ту сам ја рекао ваљда пуковник, потпуковник, не знам да ли тад одмах добио чин, не знам, небитно је, значи потпуковник, значи, овај, ушао је, нема проблема. Ја сам отишао на хеликоптер и вратио се у Вуковар. Дана 28, односно пар дана после тог значи мог доласка из Београда, пар дана после тога је дошао у Вуковар, и неко ме обавестио да је дошао Стојчић Баца, Радован Стојчић Баца, који је у оно време, чак нисам ни знао да је постојала команда Територијалне одбране српске области, чак онда нисам је нисам знао. Значи то кад сам се вратио од Мркшића да је јединствена нека команда постојала у Ердуту, и каже да је дошао и да се тражи, овај, да се предложи команднант Територијалне одбране, за Територијалну одбрану, и ту је, сад не могу да се сетим, где је тај кратки састанак био, неко је рекао – дођи овамо – и сад, ја сам мислио прво у хотелу, али није у хотелу. Онда размишљам, хотел је био срушен, небитно значи, негде је дошао, и рекао је, ту се састало пар мештана, и разговарали смо тако и тако, и ког предлажете. И ја сам предложен за команданта Територијалне одбране, с тим да је онда покојни Баца рекао да ће ме обавестити када дођем у Ердут, да ће ме поставити за команданта Територијалне одбране. Значи то ме само обавестио кад је дошао у Вуковар. Ја сам рекао између 27. и 30. да сам постављен за команданта Територијалне одбране општине Вуковар, међутим, то је изгледа било 28. Из ког разлога, на сведочењу код Милошевића, само мало, мој претпостављени, кад сам био начелник министарства одбране, Милан Милановић Мргуд, је дао изјаву да је неки састанак био, прослава нека у Ердуту у Аркановом центру. Тај дан сам ја био изгледа у Ердуту, 99,999%. Тада су сви постављени. Значи нисам ја једини за команданта Територијалне одбране, него је постављено комплетно сви команданти Територијалне одбране на подручју Славоније, Барање и Западног Срема, што значи пет команданата. Значи командант Вуковара, Територијална одбрана Вуковар, командант Мирковаца, Тење, Даља и Белог Манастира. Сви смо тог дана постављени. Значи то је био 28. Можда одмах предложити господина Милановића да буде уједно и сведок који ће... Мислим, то је дао на сведочењу код Милошевића, значи у Ердуту, у Аркановом центру је било моје постављење 28. 11, значи тад сам постављен за команданта. Након пар дана после тога, ја сам се почео распитивати, пошто сам чуо шта се дешава, да се десило нешто на Овчари.

Веско Крстајић: Кад сте то чули? Пре него што сте постављени?

Мирољуб Вујовић: Сад не знам пре или то ту тај период, да ли је 30. или дан, два пре, два после, углавном у том периоду. Ја сам почео се распитивати шта је било у вези Овчаре. Кад год сам се распитивао, све што сам сазнао, значи да је тамо била маса народа, да је тамо било и војске регуларне, и резервиста и што би ви рекли добровољаца, и ових и оних, итд. Значи свих је било присутно. Неки су говорили, значи, овај да је, да су као мештани и добровољци улазили у хангар на препознавање, неки нису, само су рекли да није се могло ући унутра. Неки су говорили који су остали дуже да су видели неки трактор или камион, неки нису то видели, неки су говорили да су одвезени на „Велепромет", значи они који су дуже остајали. Значи, кад сам све погледао, кад сам све сагледао, сви су били тамо, а почињено је кривично дело. Значи ја једноставно нисам знао да ли се то ради о истом дану. Зато ме поготово збунило

кад ме Хашки трибунал питао је л' 19. или 20, па сам се онда због себе обрадовао, а рекли 20. ако је та маса народа била тамо, можда није почињено кривично дело тог дана, али изгледа да је почињено тог дана на Овчари. Сад се прича, можда и 20, откуд ја то знам, али небитно је. Да се вратимо сад на 19. Значи, овај, разноразне приче су биле. Причало се значи да су то били заробљеници са Митнице, неки из овог што сам чуо уједно кад сам био на Овчари, али то све како сам ишао, не знам ни ког сам питао, ни ког нисам питао. Шта сам сад хтео, да, неки су можда и знали, онда и то да напоменем, неки су можда и знали да се одводи неко на стрељање, разумете, али је баш било брига. Једноставно шта ме брига, можда нико није, на знам вам то објаснити, једноставно нико није био тамо. О чему се ради кад видите кроз ове изјаве, значи уствари да идемо од оног 4. дана након тога по мом сазнању шта се дешавало на Овчари, да су сви били тамо, да нико ништа не зна, пуца се на мене, и то Ђаво, овај што сам сазнао месец дана по испитивању како ме истражни овај из Хашког трибунала, како су ме инспектори, односно давали интервју, након месец дана сазнајем да је надимак му Ђаво. Ја сам му знао име и презиме, али сам заборавио, прошло је то време, и ко зна је л' се он тако и зове, небитно је. Углавном, мислим, битно је, али сад небитно је кад не знам. Он је 4. 11, ишли смо из „Велепромета", пролазили смо значи, ја сам излазио из „Велепромета", пролазио сам поред њега. Он је стајао овако шкорпиону, овако је стајао шкорпионом, и узвратио се лево десно. Шта је радио, гледао је да ли неко гледа у њега. Пошто је пар људи било вани, сад ћу вам рећи зашто је то било. Значи, овај, то је мом распитивању, 4. дана након мог распитивања о Овчари пуца у мене, ја чујем три метка испаљена, падам на колена, ал' не осетим још да сам рањен. Значи метак ми улази овде, између ребара, овде између ребара се заглављује, комплетан просек. Још не осећам да сам рањен, чујем три чауре како падају, и он ухватио је шкорпион и нешто је вртио. На крају се испоставило, нисам знао шта је, он је кочницу закачио, значи шкорпион, и баца шкорпион. Како пада шкорпион, ја у том моменту осећам бол и почињем викат – рањен сам – и он почне викат – рањен командант, рањен командант, испао му шкорпион, испао му шкорпион. Ја се довлачим до кола, улазим у кола, ја једини сам видео нико није видео да је пуцао у мене. Превозе ме у Негославце, и у Негославцима ме оперишу. Шта се дешава, то ми касније жена прича – њега су, овај, одвели, неки безбедњак га је испитивао – како ти испао закочен шкорпион? Репетирао је шкорпион, бацио га, каже – како није сад опалио? Ја не знам. Да би се то завршило на томе, њега пусте. Испао шкорпион, испао шкорпион. Касније тај исти, то нисам хашком истражитељу рекао, касније се сетим, моја жена, он је хтео ући за мном. Оперисан сам значи у Негославцима, пребацили су ме у, овај, то војно, тако су ми рекли, ја нисам то видео, оно медицинско возило, како да га назовем, је л' да, ту су ме убацили, и он је хтео ући за мном, и моја жена је то видела. Мислим да ми је то жена причала, пошто сад не могу да се сетим, мислим да је она баш и скочила је тамо – не, он је пуцао на њега. Шта је он хтео, он је хтео ући унутра да ме удави до болнице, и ту војна полиција, односно који су били, не знам, био сам у несвести, војска није дозволила да он уђе, значи у то војно возило. Пребацили су ме значи у болницу, на ВМА. Ја ником још ништа не причам, рекох да видим зато што сам својим очима видео. Враћам се у Ву-

ковар. Мислио сам испитати шта је било, међутим, њега нема у Вуковару. Што је, како је нестао је из Вуковара. Значи нит је ико изашао, значи, на лице места тамо, овај, у „Велепромет" да покупи чауре. Зрно које је било у мени је нестало, шкорпион је нестао, чак нису узели у обзир да је шкорпион пао доле, да ме ушију између ребара овде, значи ја бих имао косу рану, а не би рану равну имао. Мени је равно, значи срећом, па ми је само мало јетра откинута.

Веско Крстајић: Ко је био тај човек? Је л' сте га претходних дана видели?

Мирољуб Вујовић: Ухапсили су ме. Тај човек је био добровољац, разумете, односно резервиста у саставу кап. Радића, који је исто с нама био на ратишту, разумете, за ослобађање Вуковара, и он се мени толико близу увукао, да је једно пар дана чак спавао код мене. Он је читаво време говорио – Мирољубе, сад се мораш чувати, може те неко сад убити – овамо, онамо, читаво време тако говорио – ја те морам чувати. Рекох – шта ће мене неко чувати, сад је ослобођен Вуковар? Каже – не, не. Тако да се он нон стоп уз мене привлачио,с тим образложењем да ме неко мора чувати. Рекох – дај пусти ме. Пар дана је чак код мене спавао кући, и онда пуцао на мене. Значи он се увукао унутра. Значи ови елементи које сам навео да је коса рана. Да, реците.

Веско Крстајић: Још увек је остало, да ли сте заборавили да нам одговорите на оно питање, откуд ви код Кадијевића? Рекосте да се мислили да је због оног вашег предлога Мркшићу, али сте после закључили да то и није било због тога.

Мирољуб Вујовић: Да, доћи ћу до тога, али не могу све одједном. Прво овај елемент како је пуцано на мене, па ћу вам онда све објединити, разумете. Значи све ћу сад да објасним, и долазим онда до тога, и онда ћете ви видети да сам ја уствари мислио да је тако, и онда ћете ви видети зашто мислим да сад није тако. Али сад значи долазим до овог Ђавола који је пуцао на мене. Значи кад сам дошао у Вуковар, нити је метка било, нити су биле чауре, да је чак изјава тог који је тог Ђавола, његова изјава да му је испала, испао шкорпион, довољна била да се онпусти из притвора, а то да је пуцао у команданта разумете, команданта Територијалне одбране, ништа његова изјава да му је испао шкорпион, он је пуштен, и он је отишао за Београд. Сазнао сам да је из Београда. Е сад, ја сам се касније опет почео распитивати за њега, и онда сам сазнао да је радио на ликвидацијама за државну безбедност, а у задње време за КОС. То сам рекао мислим истражитељима, исто не могу да се сетим, али мислим да сам им рекао. Небитно значи, мислим битно, после тога шта сам сад хтео рећи, то уствари, да самја онда отишао на ВМА, после тога значи лежао сам на ВМА не знам колико. Изашао сам 14 дана ваљда са опоравка, отишао сам уствари са ВМА на опоравак на Златибор. После тога сам кратко време био командант Територијалне одбране из једног основног разлога, што сам исто време постављен на функцију секретара Народне одбране, где ме је председник, односно секретар извршног савета Палић поставио, односно предложио као секретара Народне одбране. Те две функције у оно време је провело у мирнодопске формације негде око 97 људи, око 97, ако је и тачно, пошто ми се стално по глави мота број 97. У то време ја сам био значи командант и секретар, Станко је био мој заменик и подсекретар, или заменик секретара, како хоћете, и Злата, не могу да се сетим сад презимена, али добро, небитно, али ћемо

се сетити касније. Морам, блокиран сам сад, не смем ником ништа да причам, не смем никог ништа да питам, како онда да сазнам како се презива. Она је секретарица била. Те функције ми нисмо могли... Као друго, заборавио сам ово рећи, кад сам био код Кадијевића још, Кадијевић шта ми је рекао оном приликом, рекао је – ваша је сада дужност мештана да извршите, значи да обезбедите прихват осталог становништва које ће долазити у Вуковар, и да се сместите сви, а војска Југословенска народна армија ће чувати границе и безбедност, гарантовати за безбедност. Тим речима. Значи не спомиње се Територијална одбрана. Значи по доласку са Златибора, једноставно више нисам имао потребе да се формира та Територијална одбрана. Прихватио сам се Секретаријата Народне одбране зато што је чињенично стање било тако, где је војска била, ја сам тамо морао извршити попис војних обвезника и осталог становништва, значи да би могао вршити попуну постојећих јединица. То су персонални послови Секретаријата Народне одбране,да би могао на захтев команде војске да попуним са потребним весом, и нормално, да обезбедим цивилну заштиту. Значи ја сам ту негде око 70.000 евиденционих листова одштампао у Србији, извршио попис, тако да ја више нисам командант Територијалне одбране. Касније сам формирао зонски штаб, и тако да је Територијална одбрана прешла у српску војску Крајине, и није била Територијална одбрана. С тим да вам кажем ћетету наићи на разне, оно где говоре – Мирољуб је био командант, Мирољуб ово, Мирољуб оно – мислим да је било, то људи мисле зато што сам ја у оно време, значи после ослобођења, све говорим после ослобођења, ниједног чина нисам имао.1992. године сам ја добио чин водника. Значи чин водника 1993, онда добио сам чин капетана, ваљда 1995. сам добио чин мајора, и 1996. сам добио, пардон, или 1995 сам добио чин потпуковника. Мислим да сам записао да се сетим, углавном, од водника,1992. сам водник био, и кад сам постављен на команданта одбране града.

Веско Крстајић: Одакле вам чинови, кад радите административне послове тамо?

Мирољуб Вујовић: Зато што сам ја био на разним функцијама које су се биле тицале војних, одбране обвезника и цивилне заштите. А због реорганизације органа управе, разумете, другачије су називе одбијали. Једно време сам био командант војног, након реорганизације значи код општинских органа управе, значи министарство више није могло, није падало под цивилну структуру, него под војну, па сам аутоматски пребачен као командант војног одсека, разумете, и онда сам ту на ту функцију, нисам могао да будем постављен ако немам чин мајора, и онда су ми дали чин мајора. Касније сам постао командант одбране града, ал' не можеш да будеш командант одбране града, то је фактички бригада једна, ако немаш чин потпуковника, тако да сам онда добио и чин потпуковника. Значи све формацијски, значи то је, потпуковник сам добио како сам постао, значи, овај, командант одбране града, командант војног одсека мајор, а капетан мислим да се то у оно време, сад не знам, ваљда секретар. Исто су тражили функцију, па су ми дали чин капетана. Касније сам ја био начелник министарства одбране – одељење Вуковар, па онда начелник области министарства одбране итд., значи хиљаду. Уједно сам био републички посланик, скупштински одборник.

Веско Крстајић: Не причамо о том.

Мирољуб Вујовић: Не, не, погледајте због чега то помињем. Због тога су људи мислили да сам ја можда био командант, зато што сам имао хиљаду функција, па су онда мислили можда – овај, јеркад је сада, можда је и пре био командант – па онда ту спомињу негде – ја мислим да је Мирољуб био командант – али видећете основно питање – зашто мислиш да си територијалац – рећи ће, видећете – зато што је припадао формацији, зато што је из Вуковара, он је резервиста – а то ћете видети кроз друге... Где смо сад стали? Значи да се тад вратим, то сам објаснио, да се вратим сад зашто мислим да је то 19, или на оно питање зашто сам био код Кадијевића. Значи идемо зашто мислим да је 19, па ћу после тога зашто сам био код Кадијевића. 19, видећете кроз ове изјаве да се помера датум један из једног основног разлога. Мене је генерал Васиљевић, шта је, он ме је прозвао да сведочим код Милошевића именом и презименом. Неке су у Новом Саду биле баш тако код мог дела, тако да ме ништа не би чудило и да је репетитор заменио, да не би ја то пратио. Међутим, на једно питање Милошевића према Васиљевићу ја сам чуо да он спомиње Мирољуба Вујовића, команданта Територијалне одбране, и Станко Вујановић, онда су опет сметње, интересантно, као то сметње, али да не бакћем се са сметњама, значи мене је генерал Васиљевић споменуо именом и презименом као да сам ја одговоран командант и Територијалне одбране и... Ја сам уопште, небитно је, и добро је што ме споменуо, јер ту сам видео онда у изјави. Он је напоменуо да уопште није био у Негославцима, ни близу значи није био Вуковара када се то десило. У изјави капетана Каранфилова видите при испитивању, овај, Весне Босанац, на саслушању видите да је у једном моменту ушао начелник управе Аца Васиљевић и његов заменик Туманов, тако некако се зове, је л' да, улази Босанац тај, сад да анализирамо ту изјаву шта се дешава и како се дешава, значи он из болнице је довео, долази се да је то 19. довезено. Значи кад погледате изјаву сва дешавања, значи помера се ту, ко неће да каже да је било 19, значи да би избегли, да би сачували Ацу Васиљевића говоре – не знам који је то дан био, 19. или 20, не могу да се сетим – ако анализирамо то све кад, ако видимо, пардон, кад је враћена Весна Босанац, па кад је опет довезена у Негославце, што је једном приликом Тешић Боривоје, мајор у оно време, ево сад је био члан комисије за сарадњу са Хашким трибуналом, где је он сам изјавио да је скоро читав, уствари његов батаљон, да је документација нестала, чак и његов рати дневник је нестао. То је интересантно, из тог дневника би се видело да није постојала Територијална одбрана, и видело би се шта се дешавало. Значи све је то нестало. Видело би се да је то било 19. и да је Аца Васиљевић био у Негославцима, и јако добро зна ко је наручио. На Овчари се... Не ко је наручио, ко је извршио ликвидације на Овчари. Видите све изјаве, и даље ће долазити да нико ништа не зна, интересантно да нико не зна, потурају се полицијске изјаве, и онда ове са Овчаре бацају као да су они били на Грабову. Признај, а свако, боје се људи, види се касније кад би се боље причало.

Веско Крстајић: То ћемо видети, овај.

Мирољуб Вујовић: Видећете да људе са Овчаре пребацују на Грабово нон стоп, и хоће да направе од нас формацију, и да је то комплетно организовано. Зашто нико не зна ко је возач трактора, зашто нико не зна ко је возач

булдожера, зашто нико не зна ко је копао то? Пазите, то су битни елементи. Зашто се не зна ко је командовао тамо на Овчари? Спомињу неког, ту мислим официра високог 188 и ово они, и говори – овај са Овчаре – само тај са Овчаре, а нико не зна тамо шта се дешава. Као прво и основно, игром случаја ја сам био секретар, што сам напоменуо да сам био секретар Народне одбране. Уједно сам био члан извршног савета. Значи,1992.године ми смо тржили помоћ из Србије, једну једину грађевинску машину нисмо имали. Једну једину грађевинску машину. Одакле тамо грађевинска машина, одакле кад ми једну једину грађевинску машину, ја мислим да је комуналац добио у фебруару, или чак у марту месецу, не знам,1992. године једне једине? Одакле тај багер, ровокопач? Шта је копано, не знам ни ја која машина, али грађевинска машина је у питању. Одакле та грађевинска машина, је л' смо је ми створили? Значи долазимо, значи Весну Босанац испитује кап. Каранфилов. У том моменту кажу улази генерал Васиљевић, значи он је био присутан, уједно сведок сарадник, који каже да сам ја, каже да је био капетан Каранфилов, и да је био Крзмановић, и да је овај Вукашиновић Љубиша, је л' тако, мислим да је рекао да су они дошли, да сам ја ту. Сами људи кажу да нису били, овај Каранфилов уопште није био на Овчари, а сам Вукашиновић Љубиша, добро, то што се види кроз изјаве.

Веско Крстајић: Немојте сад да анализирати овај исказ сведока, него...

Мирољуб Вујовић: Не, хоћу да вам кажем како се полицијски извештај...

Веско Крстајић: Из истраге.

Мирољуб Вујовић: Игром случаја, Аца Васиљевић, Аца Васиљевић је био у странци Душана Михајловића, је л' тако. Откуд сад странци, откуд је саветник Душану Михајловићу, и откуд је било потребно ванредно стање, кад сам се ја уредно одазивао сваком позиву који сам добио, да би пред мојом децом маскирани полицајци упали 21. марта пред, мојом децом, разумете, и ухапсили нас све? И мене, и брата су ми ухапсили, и зета су ми ухапсили, зато само што су из Вуковара. Све су нас похапсили. Па ја бих се уредно одазвао, као што сам се сваки пут одазивао. Аца Васиљевић је саветник господина Михајловића, и одмах се овде, и сами знате да је битно, пардон, мало сам се размахао рукама, да је битно било, овај, да се значи овде формира веће, суд за ратне злочине. Све се ја слажем, нека одговара онај ко је починио то кривично дело, све се слажем, али на овај начин да господин Лукић послује преко нас, и уједно први Аца Васиљевић, Аца Васиљевић који штити себе с овим лажима које ће се доказати, он је то направио? И зашто њега не ухапсите? Из једног основног разлога, за сваког има овако начелник управе безбедности – мене ћеш хапсити, немој да ти сад ово набијем на нос. А ево ту његова изјава, разумете, његова изјава да је он потврдио да је био у Негославцима. Сам капетан, овај, мајор Тешић каже да је добио задатак да 18. 11. се спусти од пук. Мркшића, генерала ћу га звати, да га не деградирам, од генерала Мркшића је добио задатак да се спусти до реке Вуке. Није тачно, то је био 17, а не 18. Онда говори 18, онда 19. и 20. завршава се Овчара. Не, то је било 17, 18, 19. Опет долазимо на 19. Он је добио задатак 18. да оде пред болницу, што је отишао 18. кад се Вуковар предао. Значи онда је он одвео Весну Босанац у Негославце и вратио је назад, значи 19. поново је Каранфилов довео. И ту је опет Аца Васиљевић. Уједно пуковник Пав-

ковић, не Павковић него Панић, каже, овај, да селекцију заробљеника ко је вршио управу безбедности на челу са Ацом Васиљевићем, све пуца се на то. Зашто га сада не би ухапсили? Погледајте изјаве мало. То господин Алимпић зна, зато нама товари све, уз његову сарадњу, а све ће се, а можда је и он.

Веско Крстајић: Немојте, господине Вујовићу, немојте тако. Не товари вама нико ништа, ви имате оптужницу на коју треба да одговарате, али не на тај начин, наравно.

Мирољуб Вујовић: Он је позвао мене, да видимо зашто ме позвао из ког разлога. Па добро, идемо даље, сад да видим, погледајте битан елемент један. Зашто се не питају и господин Шљиванчанин, генерал, пуковник, шта је, не знам, по чину, ја се извињавам ако сам обојицу увредио због деградације чинова.

Веско Крстајић: Пружићу вам прилику да генералу Васиљевићу и господину Васиљевићу све то кажете.

Мирољуб Вујовић: Али молим вас што пре га ухапсите, ухапсите га слободно, имате разлога и основа, то сте нас без основа похапсили. Значи, овај, треба питати и пуковника, генерала Мркшића и Шљиванчанина, шта се дешавало у Негославцима, ко је намерну пометњу направио тамо. Чињеница је да је тамо била и војна полиција 80. моторизоване бригаде, крагујевачке се зове, моторизоване, не знам више. Значи чињеница да је била војна полиција гардијске, чињеница да смо ми сви били тамо, чињеница да су били и добровољци што ви зовете, чињеница да су сви били тамо, а ја сам уједно сазнао, кад сам се оно распитивао да се тамо шеткало косоваца, удбаша. Чињеница да су официри неки били, значи неко је монтирао, ти људи су требали бити стрељани, ти људи су требали бити стрељани, а највероватније они мештани који су дошли тамо су пореметили неки плани, онда се импровизовало, зато је било импровизације што сам чуо, што сам навео у овој мојој изјави, импровизовано је било као да се одвајају домаће усташе од страних плаћеника и убица. Зашто би људи одвајали тамо да су планирали да их стрељају, зашто је то неко импровизовао? Зашто је...Значи, људи који су били тамо, они су мислили можда да их људи одвозе у „Велепромет" како је речено. Мени су из Хашког трибунала истражитељи и господин један, видим да је директно поставио питање да ли знам неки аутобус који је прешао из „Велепромета" на Овчару. Рекао сам – не знам, први пут од вас чујем, па узимамо и тај елемент. Ако је речено да се иде на „Велепромет", зашто је с „Велепромета" дошао на Овчару? Ова прича једна што постоји, значи није из тих, ко је направио ту збрку, то треба поставити питање господину Шљиванчанину и Мркшићу, и нека се господин Шљиванчанин не боји Аце Васиљевића....је свима намонтирао, ако га је напао због крађе новца у СДК, нека га сад опет нападне, а не да и они испаштају и ми. Ко је послао људе да стрељају, чији је трактор, ко је возач трактора, ко је ископао рупу, ко је стрељачки вод, ко су? То Аца Васиљевић зна. Даље, овај што... не знам више ни шта сам хтео да кажем.

Веско Крстајић: Остали сте нам дужни оно, одговор на оно питање код Кадијевића, па почните.

Мирољуб Вујовић: Значи, да ли је то питање? Значи рекао сам који је мој предлог био, да ли је значи онда 21. кад сам ја био код генерала Кадијевића, да ли је онда у оно време планирано. Значи у случају да се открије кривично дело,

место значи да је почињено кривично дело коме би то спаковали, и ту сам лепо, ја предлажем да позове на састанак. Ја сам, значи треба господина Мркшића питати зашто сам ја позван на састанак, да ли му јеможда Аца Васиљевић рекао. Аца Васиљевић је директно преносио значи податке своје по командној линији, преносио је Кадијевићу, како је код Кадијевића ја, обичан војник. Ја сам мислио из захвалности можда, значи да ли је због тога треба питати генерала Мркшића и пуковника Шљиванчанина што се дешавало и зашто сам ја позван. Прво то да се пита генерал Мркшић, зашто сам ја позван код Кадијевића.

Веско Крстајић: Господине Вујовићу, да ли сте видели некога од официра ЈНА на Овчари?

Мирољуб Вујовић: Не могу се сетити ког сам видео све. Не могу се стварно сетити.

Веско Крстајић: Реки сте да сте видели војску, итд., било је пуно мештана. Да ли сте официра који...

Мирољуб Вујовић: Нисам, нисам стварно, нисам, него не могу да се сетим, не могу да се сетим. Можда и јесам, али небитно, пролазили смо, видите да је тамо било 80. крагујевачка бригада, ја уопште не знам да је та јединица тамо била.

Веско Крстајић: Јел' сте били том приликом наоружани кад сте били на Овчари?

Мирољуб Вујовић: Да имао сам аутоматску пушку, носио сам у раме, иако нисам могао да пуцам, али значи за недај боже нешто било, онда би ја раскрварио рану, и све да је било да нас је неко напао, разумете. Па нисам тај крвник да себе дерем рану да би пуцао у неког.

Веско Крстајић: Ако сам схватио, ви сте са Женевском конвенцијом упознати тад када сте служили војни рок.

Мирољуб Вујовић: Онда су нас упознали, ја сам тако рекао, ја не знам да сам упознат, можда јесам.

Веско Крстајић: Да, тако сам схватио вашу изјаву из истраге.

Мирољуб Вујовић: Не сећам се ја тога, али ја претпостављам да су нас све упознали.

Веско Крстајић: Овамо за време ових дешавања?

Мирољуб Вујовић: Па није нико спомињао.

Веско Крстајић: Није нико ништа, овај, посебно потенцирао на томе, упознавао?

Мирољуб Вујовић: Нисам, можда су имали само политичку наставу за време 1981. године у Никшићу.

Веско Крстајић: Реците ми још само да ли познајете, и од када, Хусник Ивицу, сада Атанасијевић Ивана.

Мирољуб Вујовић: Хусника сада кад сам га видео, сад знам напамет имена и свих које не знам.

Веско Крстајић: Да. Да.

Мирољуб Вујовић: Значи и њега сам знао пре рата.

Веско Крстајић: Знали сте га од раније?

Мирољуб Вујовић: Од раније сам га знао. Све ове остале оптужене знам од после рата.

Веско Крстајић: Шта нам знате рећи о њему? Јели он био у некој од тих група? У једној сте били ви, 7–8, у другој је био Станко, па у том смислу.

Мирољуб Вујовић:Одмах ћу вам објаснити зашто сам ја потребан као командант Територијалне одбране. Зато што нико од нас није био на истом правцу. Сви смо били на различитим правцима, од свих ових, зато је потребан командант Територијалне одбране који је то уједно и наредио. То је један основни разлог. Зашто се капетан, још ово да вам, мислим, видни су то елементи које морам. На пример, зашто је капетан Радић тамо у овоме у Хагу? Не знате зашто? Сад ћу вам ја објаснити. Зато што је, што ви кажете, „Лева супо-дерица" и Територијална одбрана била као тамо територијалци, били су код њега у јединици. Значи њега су ухапсилисамо из једног основног разлога –његов правац је изгубио борбу. Најбољи је био, значи најпоштенији командант, значи само с тим, с тим како је он најбољи био, они хоће да направе као јаку формацију Територијалне одбране која је сачињавала ту чету, и јаку „Леву суподерицу". Значи, по завршетку рата, 18, значи наређено је да се врате Територијална одбрана и добровољачка јединица својим штабом. Капетан Радић је због тога ухапшен.

Веско Крстајић: Добро, зашто је ухапшен капетан Радић, нећемо да расправљамо зашто је ухапшен капетан Радић.

Мирољуб Вујовић: Битно је, па молим вас слушајте ме, то је битно, то је битно, стварно је битно, јеркапетан Радић је хтео да каже – решено је све, нека погледају тамо ко је организовао – то је битан елемент. Значи само да каже, вратили се својим штабовима Територијалне одбране, направљена је формација територијалне одбране, и сад капетан Радић је назвао територијалце као што су сви звали мештане територијалцима. Ми нисмо имали формацију никакву, што ћемо кроз исказе сведока и остали доћи. Само ово је кратак елемент.

Веско Крстајић: Јасно је.

Мирољуб Вујовић:Значи, капетану Радићу је исто напаковано. Исто тако и господин сведок сарадник, њему су сто посто тамо рекли – ма шта, причај, добићеш 40 година – али видећемо све то.

Веско Крстајић: А где је Хусник Ивица, односно Атанасијевић Иван, тада у тим...

Мирољуб Вујовић: Не знам', нисам га ја видео.

Веско Крстајић: Не знате, за време тих борби, за ослобађање Вуковара не знате ни где је био ни шта је радио, само га знате од раније из неког ранијег периода као мештанина Вуковара?

Мирољуб Вујовић: Да, ја сам њега видео сад одмах по ослобођењу, или сам га видео, не могу да се сетим... У борбама га нисам видео. За време рата га нисам видео. Ја сам 4. 1. рањен, а 15. 11. се вратио.

Веско Крстајић: А Перић Јовицу?

Мирољуб Вујовић: Перић Јовицу исто се не сећам, не сећам се из рата. Ја сам њега чак после рата видео.

Веско Крстајић: Војновић Милана?

Мирољуб Вујовић: Војиновић Милана после рата сам упознао Он је био на другом правцу, њега сам виђао, али он је био на неком другом правцу. Мислим да је чак био у „Велепромету", уопште није био са моном на правцу. Нико, значи, од ових који су овде, овај, осумњичени.

Веско Крстајић: Добро, имате ли још нешто да кажете?

Мирољуб Вујовић: Него сам заборавио, о томе се ради. Ја сам овде записао, па више не могу да пишем, молио сам вас за лаптоп. Ви сте ми одобрили, али ја сам писао управнику, управник је рекао да не може.

Веско Крстајић: То није никакав проблем. Рекао је да не може, значи технички, не знам.

Мирољуб Вујовић: Е сад гледајте, за Нови Сад ми је управник тамо одобрио, управник у Новом Саду, међутим, господин Алимпић ми није одобрио, и тако да ја не могу добити. Овај, схватите ме, овај, значи ја ћу Берчан, госп. Берчан приликом обиласка, овај, мислим да вам само укажем на неке неправилности шта се ради. Ја бих вас замолио, чак не могу добити ни маркер обичан, маркер је л' може неко попут течности. Па ми смо овде специјални, ми смо специјално затворени, стварно. И ми морамо бити задовољни само што нисмо у казаматима, и то је специјално, значи за нас, ова привилегија.

Веско Крстајић: Добро, претпостављам да има и овде надзорних и неких надзорних судија у вези притвора, или браниоце да се обрате у том смислу што овај суд и ово веће може да уради у том неком техничком смислу, а не коси се са правилима кућног реда притвора. Мислим, да вам изађемо у сусрет максимално, али не смемо се косити са правилима кућног реда.

Мирољуб Вујовић: Не мислим, ја немам тајне, ја бих све то написмено ставио, да ви анализирате све ове изјаве комплетно, јер ја ипак сам тај који је из Вуковара, који је пун тих елемената. Нећу више причати.

Веско Крстајић: Добро. Питања заменика ОЈТ-а.

Мирољуб Вујовић: Неће вам микрофон.

Веско Крстајић: Не, не, није сметња.

Заменик основног јавног тужилаштва Душан Кнежевић: Ја сам пажљиво слушао шта је говорио данас господина Вујовића. Упознат сам и са његовим исказом који је дао истражном судији приликом привођења 6.

Мирољуб Вујовић: Молим вас, ја сам ухапшен 21. 3. Немојте ми привођења, ја сам лишен слободе 21. 3, молим вас.

Веско Крстајић: Господине Вујовићу, слушали смо вас пажљиво већ сат и нешто времена, дозволите да чујемо питања заменика ОЈТ-а.

Душан Кнежевић: Овај, дакле, слушао сам шта је данас рекао Мирољуб Вујовић. Пред собом имам и записник који сам прочитао више пута са његовог саслушања од 6. јуна 2003. истражном судији Окружног суда у Новом Саду.

Мирољуб Вујовић: Који датум, извините?

Веско Крстајић:Датум је 6.јун.

Душан Кнежевић: На четвртој страни тога записника стоји нешто што код мене ствара једну недоумицу, па бих волео да се то предочи, и да то разјаснимо. Па сад, да ли ћу ја то сада учинити, или ћете ви, председниче већа?

Веско Крстајић: Реците шта је то.

Душан Кнежевић: То је, како бих га назвао, мислим да је то четврти пасус, па каже овако, сад ћу вам рећи, први, други, четврти, пети, шести, седми, осми и девети ред.

Веско Крстајић: Одозго?

Душан Кнежевић: Одозго, да. „Ово српско становништво није било као територијална"... Ако можете да ме пратите.

Мирољуб Вујовић: Који је то ред, извињавам се, која страна?

Душан Кнежевић: Четврта страна.

Веско Крстајић: Четврта страна вашег записника о саслушању од 6. јула, то је оно прво код судије Татића.

Мирољуб Вујовић: Отприлике који ред?

Веско Крстајић:Четврта страна, четврти пасус, како рече заменик, па потом девети ред у том пасусу.

Душан Кнежевић: Видите, ако ми дозволите само...

Веско Крстајић: Последња реченица почиње овим речима „Ово српско становништво".

Душан Кнежевић: Ако ми дозволите, ја бих прочитао цело то на шта сам мислио. Из једног дела се један смисао изводи, из другог други, на крају трећи, па да видим шта је то уствари, ако дозволите. Значи каже овако: „Ово српско становништво није било као Територијална одбрана, него су само тамо смештени били као избегли. Нисмо имали никакве формације, и на питање судије како је дошло до тога на који начин да ја постанем руководилац територијалне одбране од датума који сам горе навео, објашњавам – то скупљено становништво по српским кућама је организовано, а ја изабран од тог истог становништва за руководиоца Територијалне одбране".

Веско Крстајић:Да ли је дошао покојни Баца?

Душан Кнежевић: Дозволите само да, овај...

Мирољуб Вујовић: Довршите до краја ово„покојни Баца је дошао 14".

Веско Крстајић: Станите, станите, господине Вујовићу.

Душан Кнежевић: Ја сам на почетку рекао да ме пустите да прочитам то до краја, зато што има један смисао из почетка, па мислим да сам довољно јасно говорио, па бих молио да ме не прекидате, јер, овај, ни ја нисам никог прекидао кад поставља питања или кад даје исказ. Значи докле смо стигли, „а ја изабран од тог истог становништва за руководиоца Територијалне добране, јер је дошао пок. Сточић Баца, који је у то време био, како сам ја мислио, командант Територијалне добране Српске области. Славоније, Барање и Западног Срема. Мислим да је дошао у цивилу, а не униформи. Онда сам ја на једном збору, мислим да је било у хотелу 'Дунав', ја сам предложен, али нисам изабран за руководиоца Територијалне одбране Вуковар, и радио сам само то месец и по дана, јер сам био упуцан у леђа, итд." Значи, сада је питање да ли је или није тада изабран за то место руководиоца Територијалне одбране, и шта је то радио тих месец и по дана.

Мирољуб Вујовић: Ја се извињавам, је л' то мислите на улицу Петрова гора, кад сам се пребацио, пошто је ту измешано, или мислите на, овај, када сам последњи пут од 28? Овде је с брда с дола, ја сам рекао да је господин Татић био пијан, а и сад молим вас објасните шта вас интересује. Значи, да ли вас интересује то кад сам прешао у Петрову гору, или кад сам постављен 28. 11? Конкретно које питање, није ми јасно кад је ово, кад вам кажем ово с брда с дола.

Веско Крстајић: Шта је то „Дунав"?

Мирољуб Вујовић: Хотел „Дунав".

Веско Крстајић: Шта?

Мирољуб Вујовић: То сам напоменуо да сам у почетку мислио.

Веско Крстајић: Рекли сте да сте у Ердуту постављени од стране Стојчић Баце. Је л' тако, у Ердуту? Овде причате о „Дунаву".

Мирољуб Вујовић:Па то сам напомену, погледајте.Па добро је што се овде снима све, па ћете видети да сам ја споменуо да је покојни Баца дошао у Вуковар после 21, значи после онога како смо били код Кадијевића пар дана после тога, да су ме обавестили значи да је дошао неки командант Територијалне одбране српске области, да је одржан кратки састанак, да сам у почетку мислио да је то било у хотелу „Дунав".

Веско Крстајић: А да сте у почетку мислили?

Мирољуб Вујовић: Мислио, али нисам сигуран, пошто сам се онда касније сетио да је то уствари овај хотел био срушен, значи негде другде је био одржан тај кратки састанак. И онда сам касније у Ердуту постављен. Значи рекô је да дођем у Ердут, значи 28. ја сам дошао, и онда сам постао.

Веско Крстајић: Да, али заменик вам је предочио и ове констатације записничке сасвим у реду, где каже „објашњавам, то скупљено становништво по српским кућама је организовано, а ја изабран од тог истог становништва за руководиоца Територијалне одбране, од тог истог становништва".

Мирољуб Вујовић: Па погледајте, господин Татић је био пијан, схватите да је био пијан, он је то с брда с дола, па прочитајте комплетно, видећете како је с брда с дола састављено. Је л' то доликује? Па то уопште није истина да сам ја тако читао. Он је дао, ја сам 3 месеца, 2 месеца сам био у самици. Након 2 месеца мене су ухапсили кући, сад да вам кажем, 7 дана, након 7 дана су ми рекли да сам ухапшен, два пута сам испитиван. После тога ми једноставно овако – причаћеш ти. Мени самица, 2 месеца сам у самици, у самицу су ме довели на испитивање, ја изгубљен, 2 месеца сам био у самици, а уредно сам се одазивао на сваки позив, и онда ово, дум, причај, да овај, пијан вриштао је на све, и ево шта је направио. Па прочитајте, видећете, људи, шта је.

Веско Крстајић: Кажите, замениче.

Душан Кнежевић: Значи, 'ајде да пробам да поједноставим ствар.

Мирољуб Вујовић: Никакве организације значи није било, то хоћу да кажем.

Душан Кнежевић: Да пробам да поједноставим ствар. Да ли је од скупљеног становништва по српским кућама изабран за руководиоца Територијалне одбране или не?

Мирољуб Вујовић: Ко, ја? Не, нисам изабран, предложен сам значи, где ме је код пук. Радована Стојчића Баце, и 28. сам изабран. Што значи после ослобођења Вуковара.

Душан Кнежевић: Шта значи овај задњи део реченице који је ушао у записник, под условом да је то, ја бих рекао „радио сам само то месец и по дана, па сам био упуцан и лечен на ВМА". Само задње што сам прочитао.Шта је то радио, „само сам то радио месец и по дана"?

Мирољуб Вујовић: Месец и по дана. Да, јасно ми је. Погледајте, ево то сад видите како је то испреплетано, али ћемо то објаснити, значи ја сам око месец и по дана радио тај посао, значи по постављењу мом, у међувремену сам ја рекао, упуцан. Само што је овако с брда с дола сложено, значи 28. сам постављен, 11. 12. сам рањен. Упућен сам значи био сам на ВМА, нисам упућен него сам отишао. На Златибор нико ме није упутио, отишао сам на Златибор да се одморим. Имао

сам, тамо сам чекао Нову годину са двојицом браћом мојим, мојим снајама, они ће посведочити није то проблем. Значи, и онда кад сам се вратио, још пар дана сам ту функцију обављао, и то сам објаснио да није био потребе да се формира Територијална одбрана, кад су већ постојеће јединице биле присутне на терену Југословенске народне армије, и прихватио сам се само Секретаријата Народне одбране, јер није било, нисам могао те две функције уједно да обављам. Ако сте ме разумели, ако није нешто јасно, ја ћу још појаснити.

Душан Кнежевић: Чини ми се да је данас рекао, приликом свог исказа, да није учествовао у борбама за ослобађање Вуковара 18. 11, или кад је то већ било, јер је био рањен.

Мирољуб Вујовић: Да.

Душан Кнежевић: Ја бих молио да му се предочи онда, или ћу ја то предочити сам, можете и ви наравно. Страна 4 записника о саслушању код истражног судије, па каже:„На питање тужиоца да ли сам учествовао у борбама за ослобађање Вуковара", па каже: „Вуковар је ослобођен 18. 11. 1991. године, учествовао сам у тим борбама као војник, имао сам униформу, и на тој униформи...". Шначи шта је, овај, од та два тачно? Да ли је учествовао, или није учествовао, обзиром на разлике у исказима?

Мирољуб Вујовић: Ја сам учествовао у борбама за ослобођење Вуковара, то се подразумева, од 14. 9. до 18. 11. Није у Вуковару рат трајао 18. само кад је ослобођен, него од 14. 9. до 18. Значи учествовао сам у борбама за ослобођење Вуковара, али нисам у завршним операцијама учествовао.

Веско Крстајић: Из овога што је заменик сад прочитао, дакле, то је тај записник о саслушању вашем код истражног судије, би се дало закључити да ви заиста нама овде јесте рекли да по повратку са ВМА 14. 11. односно 15. 11, да више нисте учествовали ни у каквим борбама, па из овог се дâ закључити да уствари јесте учествовали у тим борбама, али да вас заменик пита јесте или нисте. Ви кажете да нисте.

Мирољуб Вујовић: Нисам, али само прво и основно, узмите папир мој са ВМА, па ћете видети да ја нисам могао да учествујем, и онда ћете видети како је ово накарадно с брда с дола.

Веско Крстајић: Добро, то је нешто друго. Како ви објашњавате...

Мирољуб Вујовић: Како да учествујем? Ја сам прострелну рану имао, нисам ја био о... Ја сам прострелну рану имао у рамену.

Веско Крстајић: Ви овде записничке констатације објашњавате чињеницом да се нисте баш добро разумели са истражним судијом.

Мирољуб Вујовић: Па то нисам хтео, на суду смо тако констатовали да је лакше, да не кажем да је пијан, али сад кажем да је био пијан. Онда нисам хтео рећи, али сад кажем.

Душан Кнежевић: Ја сам и поставио то питање да бих разјаснио неке ствари, а ни због чега другог нисам. Рекао је Мирољуб Вујовић да је он обичан војник, практично је био водич војске која не познаје терен, да војска не би изгнула, па је он зато служио, да је таквих било још 7–8.

Мирољуб Вујовић: Па можда и више касније,не могу да се сетим.

Душан Кнежевић: Мислим, колико се ја сећам, ја сам тако бележио када је он давао исказ. Овде имам исказ његов из претходног поступка је ли, где он

каже да је, и данас је то потврдио, да је добио од Милета Мркшића који му је био командант бригаде маскирну униформу коју је тада и обукао, па сам хтео да поставим питање – да ли је још неко од тих људи који је показивао терен добио од Мркшића такву униформу? Односно, да ли он, када је био тако обичан војник и водич, како објашњава чињеницу да је баш код Милета Мркшића, који је био командант бригаде, добио ту маскирну униформу, и да ли је уобичајено да командант Мркшић дели маскирне униформе сваком од тих водича?

Мирољуб Вујовић: Могу да одговорим. Мени је жао што господин јавни тужилац неће да чује шта сам ја вама објашњавао пола сата, и јако сам лепо објаснио због чега и из ког разлога сам мислио прво да сам добио, а касније.

Веско Крстајић: Одговорите на питање да ли је неко други иза вас добио маскирну униформу, позван на пријем итд.

Мирољуб Вујовић: Код генерала Кадијевића?

Веско Крстајић: Да, да.

Мирољуб Вујовић: Колико ја знам, сам ја.

Веско Крстајић: Да ли је добио још неко маскирну униформу, или само ви? Мислим од ових 7–8 из групе са вама.

Мирољуб Вујовић: Па сви су добијали, добијало се маскирних униформи, то је мени је донео баш нову да идем као нову, да не идем поцепан. Ја сам имао униформу. Ја сам у почетку само био у цивилу, онда смо ми одмах задужили униформе. Имао сам и ја касније маскирну униформу, само је донео нову униформу, да не идемо у прљавој униформи.

Веско Крстајић: А и остали су дакле, из групе ваше, ових 7–8 вас што је било из других група, добијали маскирне униформе?

Мирољуб Вујовић: И маскирне.

Веско Крстајић: Од Мркшића, или од неког другог команданта?

Мирољуб Вујовић: Па откуд знам, сви су доносили, војска је доносила униформе, она нас је задуживала само.

Душан Кнежевић: Да ли је још неко осим њега, овај, пребациван хеликоптером на лечење на ВМА, и био, ишао тамо уз пратњу тих официра високих?

Мирољуб Вујовић: Па највероватније је.

Веско Крстајић: Да ли знате?

Мирољуб Вујовић: Па не знам ја поименце, па рат је био, како је ко рањен, тамо је значи хитно хелиодром био за пренос рањеника, ко зна колико је, нисам ја тамо ишао, то морате питати, овај, оне који су тамо превозили. То је нормално да су превожени рањеници, сви, не само ја.

Веско Крстајић: Нама причајте, нама одговарајте, заменик пита преко нас.

Душан Кнежевић: Како објашњавате чињеницу свог,'ајде да кажем тако, брзог успона након рата, овај, од обичног војника и човека који је показивао терен, до команданта?

Веско Крстајић: Замениче, то је закључивање.

Душан Кнежевић: Нема питања.

Веско Крстајић: Хвала.

Јавни тужилац Драгољуб Станковић: Ја бих молио да оптужени објасни нама, да објасни ове карте што је приложио суду. Ми смо видели да је то туристичка, али нисам видео каква је ова друга карта.

Мирољуб Вујовић: Ево имам ја, а може и та.

Веско Крстајић: То је иста карта, само што је штампана касније, а што је штампано касније, то је и уцртано, то је ново стање.

Мирољуб Вујовић: То је 90. или 91, а ово је карта, значи коју видите овде, има баш уписано покојног горе Томанића, где је погинуо за време ослобађања Вуковара. Значи то је 1992. година, ако није чак и 1993, 1992. година. Значи ја сам...

Драгољуб Станковић: Ако сам ја добро видео да постоји још нека карта осим те.

Драгољуб Станковић: Да, да, то је ова, ево је.

Веско Крстајић: Ево је ту.

Мирољуб Вујовић: Значи није постојала, није уцртано у карту улица Петрова гора. То су виногради некад мог деде били, није све комплетно, али део улице.

Веско Крстајић: Вујовићу, ту карту додајте заменику, ту вашу карту заменик да погледа.

Драгољуб Станковић: Добро, ово су туристичке карте. Само ми реците, ви сте били у ситуацији да, колико сам ја разумео, да саветујете Кадијевића, Мркшића, око тога на који начин да се ослободи Вуковар, и како је најбоље да се то постигне, најефикасније. С тим у вези хтео бих да вас питам одакле вама то војно-техничко и војно-тактично сазнање. Да ли сте завршили неке школе или нешто друго?

Мирољуб Вујовић: Не, никакве. Ја, једноставно сам тамо живео 28 година и познајем сваки ћошак. Ја сам објаснио да ја познајем Швапско брдо, се налази значи на брду, на брду читав Вуковар се, као деца смо се бацали низ то брдо итд., играли. Значи ја познајем Вуковар, и рекао сам шта је битно. Кад се избија из Шесте пролетерска дивизија, разумете, избија се исто на брдо једно. То је све брдо једно које логично, је л',они не познају, нису из тог краја. Он је добио своје топографске карте које ко зна какве су биле у оно време, и на основу тога делују по правцима.

Драгољуб Станковић: Да ли су војне старешине, којима сте то саветовали, послушали ваш савет и предлог?

Мирољуб Вујовић: Не,нису. Ја сам...

Веско Крстајић: Можете објаснити заменику.

Мирољуб Вујовић: Рекао сам ја у почетку, касније, то сам објаснио, све сам то објаснио. Хоћете да вам поновим?

Веско Крстајић: Нема потребе.

Драгољуб Станковић: Не, хвала.

Веско Крстајић: Браниоци, остали браниоци. Добро.

Констатујем да питања нема, за оптуженог нема.

Сада је 13.50. Претпостављам да смо сагласни сви да наставимо сутра у 10.30 тј. 9.30 са саслушавањем оптуженог Станка Вујановића. Да не почињемо сад, могли би смо евентуално, још евентуално пола сата, до пола три, али мислим да нема потребе. Хајмо тако онда урадити.

Потписи на оригиналу:

Записничар

Преседник већа, судија

Издајник српског народа који је фалсификовао доказе против Срба, служио српским непријатељима и који је одавно требало да буде у затвору, Владимир Вукчевић, тужилац за ратне злочине, 4. децембра 2003. године Окружном суду у Београду – Већу за ратне злочине поднео је оптужницу против четрнаест лица због кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СФРЈ. Оптужница је прецизирана 16. септембра 2005. године, а пресуда којом је тих четрнаест лица осуђено за ратни злочин на пољопривредном имању Овчара донета је 12. децембра 2005. године.

Током лажираног суђења изведен је већи број сведока који су заташкавали улогу главног организатора злочина, генерала Александра Васиљевића који је ноћ пре злочина са својим замеником, пуковником Симеуном Тумановим био у Вуковару, у штабу Прве гардијске бригаде у Негославцима и који је заједно са докторком Весном Босанац правио списак Хрвата из вуковарске болнице који треба да буду стрељани. Наиме, Васиљевић је реактивирао три пуковника безбедности: Славка Томића, Богољуба Кијановића и Богдана Вујића да организују стрељање на Овчари, док је он са озлоглашеном докторком Весном Босанац утврђивао списак људи, углавном противника Фрање Туђмана и ХДЗ-а, који ће бити стрељани. Тада је стрељано 200 људи.

То је у Хагу све доказао проф. др Војислав Шешељ, чији је део оптужнице садржан у оптужници издајника Вукчевића.

У оквиру главног претреса и доказног поступка 26. и 27. јануара 2005. године, као и 3. септембра 2007. године, саслушаван је и генерал Александар Васиљевић, који је сведочио на основу белешки Јована Дуловића, новинара „Времена", који се у овом поступку доказао као лажни сведок који је кривицу за Овчару скидао са свог пријатеља.

Записнике са саслушања осведоченог злочинца Александра Васиљевића објављујемо у целости.

VI.
Транскрипт аудио-записа са главног претреса Четвртак 26. јануар 2006. године

Председседник већа Веско Крстајић: Добар дан, свима.

Добро, каснимо због временских непогода. Констатује се да је веће у неизмењеном саставу, а да су присутни: заменик тужиоца за ратне злочине Кнежевић; пуномоћници оштећених адвокати Даниловић, Баровић, Томић, Тодоровић, Лозналијевић Даниловић, те Наташа Кандић; браниоци оптужених адвокати Петрушић, Заклан, Продановић, Перковић, Вукотић, Калањ, Штрбац, Дозет, Јелушић, Бељански и Бојков, а одсутни су браниоци адвокати Јеврић, Кога ће до доласка замењивати бранилац адвокат Калањ.

Адвокат Ђорђе Дозет: Господине председниче, уз допуштење мог брањеника, ја ћу око 11.00 сати накратко морати да напустим суђење. До мог повратка, господин Јелушић ће да ме мења.

Веско Крстајић: У реду. Господине Перићу, сагласни сте са овим?

Оптужени Перић је сагласан са тиме да га до доласка његовог браниоца, адвоката Јеврића, адвокат Калањ.

Адвокат Владимир Бељански: Председниче, уз ваше допуштење, ја бих данас цео дан мењао колегу Пересог, и заменио бих колегу Мунижаба Бранка до његовог доласка. То би требало ускоро да буде.

Веско Крстајић: Надаље, одсутни су и браниоци адвокати Пересеки, кога ће у току данашњег дана уз сагласност оптуженог Маџарца мењати бранилац адвокат Бељански, као и браниоца адвоката Мунижабу до његовог доласка, а уз сагласност оптуженог Булића. Је ли тако, господине Булићу? Оптужени Булић је сагласан.

Нема ни Радуловића ни Сташевића. Одсутни су, такође, браниоци адвокати Радуловић и Сташевић.

Адвокат Ђорђе Калањ: Председниче, ја замењујем адвоката Илију Радуловића, извињавам се.

Веско Крстајић: Господине Мугоша?

Па ће браниоца адвоката Илију Радуловића у току данашњег дана замењивати бранилац адвокат Калањ, уз сагласност оптуженог Мугоше.

Да ли су сви оптужени ту? Присутни су и сви оптужени.

Сведок Васиљевић Александар је присутан? Позовите сведока Васиљевића. Наставићемо са доказним поступком.

Сведок Васиљевић Александар. Добар дан, господине Васиљевићу.

Сведок Александар Васиљевић: Добар дан.

Веско Крстајић: Господине Васиљевићу, име вашег оца је...?

Александар Васиљевић: Предраг.

Веско Крстајић: Предраг. Када и где сте рођени?

Александар Васиљевић: 8. јула 1938. године у селу Витковац, општина Краљево.

Веско Крстајић: Краљево. Видим, по занимању сте пензионер, пензионисани официр.

Александар Васиљевић: Ако је то занимање, онда сам пензионер.

Са подацима, као са записника од 6. 11. 2003. године, па упозорен, опоменут, као и на заклетву дату за сведока, исказује:

Веско Крстајић: Господине Васиљевићу, саслушаћемо вас као сведока. Дужни сте казивати истину. За давање лажног исказа се кривично одговара. Нисте у обавези да одговорите на питања чијим одговором би себе изложили тешкој срамоти и знатној материјалној штети, или пак кривичном гоњењу. Све што знате у вези онога о чему ћемо вас питати у овом претресу, дужни сте да кажете по вашем сећању. Уколико бисте одговорима на нека наша питања нарушили, евентуално, обавезу чувања какве тајне, војне тајне, ви ћете нас о томе обавестити, па ћете одбити да одговорите на то питање, односно рећи ћете да бисте тиме нарушили обавезу чувања какве тајне. У реду? Ја вас само подсећам да сте у овом правцу прошле године у истражном поступку положили заклетву за сведока. Ако ја добро пратим, господине Васиљевићу, ви сте у то време, дакле говоримо о јесени 1991. године, били начелник Управе за безбедност. Је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Веско Крстајић: Од јуна те године до маја следеће године. Тако некако?

Александар Васиљевић: Да, од негде 1. јуна 1991. до 8. априла 1992. године.

Веско Крстајић: Претпостављам да ви знате о чему ми овде судимо.

Александар Васиљевић: Знам.

Веско Крстајић: Судимо о кривичном делу ратног злочина извршеног на пољопривредном добру Овчара код Вуковара. Шта нам знате рећи у вези тога? Каква су ваша сазнања везано за то? Били сте на месту начелника Управе за безбедност. Претпостављам да се пуно тих информација сливало у вашу службу.

Александар Васиљевић: Сливање информација је вероватно нека друга тема коју могу да појасним. Колико информација је долазило у то време док је била ЈНА и велика Југославија, онда какав је проток тих информација, али то је друга тема. Значи, везано за...

Веско Крстајић: Слабо чујете, господине Дозет? Можда мало да се примакнете микрофону, господине Васиљевићу, или мало гласније. Хоћете ли да седнете? Да донесемо столицу, па да седите.

Александар Васиљевић: За сада не. Вероватно ће доћи после време да седнем.

Веско Крстајић: Добро.

Александар Васиљевић: За Овчару, за име Овчара и за то шта се тамо догодило, ја сам сазнао негде први пут у јануару 1993. године код тада капетана Зјаје Муриса. Он је био у Гардијској бригади, у јединицама војне полиције, и био је командир противтерористичког вода војне полиције. То је био све старешински састав. Мој разлог да се сретнем са Зјајом Мурисом је био што сам негде половином новембра 1992. године изашао из притвора, и очекивао сам суђење овде у Војном суду, око нечега што би најлакше могло да се препозна као афера „Опера", мада није цео садржај по томе. Дакле, ја сам био пуштен из притвора. Очекивао сам позив за суђење, и било је доста ризично да било са ким од старешина или других лица из тада већ Војске Југославије комуницирам, јер је то могло да послужи као формални разлог да ми се продужи притвор као евентуално можда утицање на сведока и тако даље. Оно због чега сам тражио, и по цену да поново будем притворен, разговор са Зјајом Мурисом у кога сам имао велико поверење, као поштеног старешину, била је кампања која се провела и која је пролазила и једним делом кроз судске списе, да сам ја наводно покрао или присвојио велики новац из Вуковара. Пошто сам знао један део око тога какав је новац узет, и знам шта сам наредио како са њиме да се поступи на основу ставова савезног секретара, генерала Кадијевића, хтео сам да проверим, прво да знам колико је тог новца било, јер то нисам знао у првим информацијама, и друго, да ли је поступљено онако како сам ја наредио. То је био повод да се сретнем са Зјајом Мурисом. Интересујући се колико је новца било и где је то све, који су сефови обијани, он је рекао да тада није учествовао у томе, јер је био на Овчари. Ја сам се изненадио да је официр из војне полиције на некаквој Овчари. Питао сам – шта је, каква Овчара? Онда је он рекао – друже генерале, ви за тај део не знате. Када дође време, када буде

било више времена, ја ћу вам то испричати. Дакле, први део спомињања Овчаре је јануар 1993. године.

Када ми се завршило суђење, а то је негде у априлу 1993. године, Зјајо Мурис је већ био, колико се сећам, демобилисан, и радио је у некој фирми као лице које је руководило обезбеђењем. Тада ми је испричао, срели смо се на Дунавском кеју, да је по његовој причи 20. новембра 1991. године, негде у поподневним часовима, био упућен од старешине који је у углавном својој функционалној надлежности имао послове војне полиције, тзв. превентивно-штабне и војно-полицијске послове. Ради се о мајору Вукашиновићу који је био у Одсеку безбедности Гардијске бригаде, потчињен мајору Шљиванчанину. Значи, од њега је добио наређење да оде на Овчару, где су се налазили већ заробљеници или лица која су била извучена из дела Вуковара, па је вршена селекција да ли се ради о цивилима или о припадницима Збора народне гарде, да тамо има проблема и да одмах оде и заведе ред тамо. По ономе како ми је рекао, он је отишао са четири „пуха", и негде у вечерњим часовима када је пришао у непосредну близину Овчаре, чуо је пуцњаву, и онда је преко радио-везе обавестио, дословце је рекао – овамо се пуца. Онда му је, по његовој причи, Вукашиновић рекао – врати се назад, они више нису наш проблем. Ја сам питао ко су ти људи који су учествовали у тим злочинима, који су правили проблеме, да ли зна ко је конкретно био тада на Овчари. Он је споменуо само два надимка – неког добровољца, наводно да је припадао тим четничким формацијама, чији је надимак био Топола. Описао га је да је висок негде сигурно преко два метра или око два метра, да је имао риђу четвртасту браду, да је носио стално неки раскопчан шињел који је смрдео на усирену крв, и да је имао пратиоца који је такође имао неки свој псеудоним Кинез. То су делови које је мени Мурис испричао. Ја сам крајем 1993. године, могуће је да је то био и почетак 1994. године, ове податке које сам добио од Зјаје Муриса дао Управи безбедности или тадашњем начелнику, или неком од његових заменика, али мислим да је био начелник Управе безбедности. Зашто кажем крајем 1993. или почетком 1994. године? Због тога што сам ја целом том кампањом и начином како сам био скинут објективно био непожељан као и други пензионисани генерали који нису били радо виђени у генералштабу, а она лица која су са њима контактирала, морала су да пишу извештаје, зашто су долазили, зашто су примљени и тако даље. Када се та клима мало променила, ја сам почео да комуницирам са људима у Управи безбедности, те сам податке дао.

Веско Крстајић: Ви сте од тада све време у пензији, је ли тако?

Александар Васиљевић: Ја сам у пензији до 27. априла 1999. године, када сам био активиран у периоду рата, последњег који је био. Зјајо Мурис је релативно брзо, колико ја знам, отишао у иностранство, и ја нисам имао прилике да продубљујем та сазнања са њиме и да скупљам те податке. Мислим да се он налазио негде, да ли у Шведској, у Швајцарској, изгубљен му је траг, и ја не знам где се налазио. Негде по редоследу ствари како је ишло, мислим да је у оном првом опширном записнику који сам давао на војном суду, мени се чини у јануару 1999. године, када је вођен кривични поступак против НН лица, има тамо неких датума који вероватно нису тачни, јер сам ја у међувремену прегледао нешто што имам од својих белешки, разговарао сам и са неким другим

старешинама са којима сам службовао, тако да ће ту бити вероватно неких датумских, временских корекција, јер мора да се разуме да је прошло од неких догађаја и по 12–13 година, а само од давања те изјаве пуних пет година. Дакле, тачно 13. октобра 1994. године сам ступио у контакт са новинаром „Времена" Јованом Дуловићем. Не само са њиме, него нека тема је била, ја не могу да се сетим да ли је био неки случај криминала у Војсци Југославије. Мислим да је то било негде у гарнизону Сомбор, Нови Сад, Суботица, и онда сам са њима комуницирао на ту тему. Тада се споменуо Вуковар, и тема је била да је Дуловић био у Вуковару, и да је тамо видео свега и свачега. Кроз тај разговор, а њему је присуствовало још неколико новинара који су били у тој канцеларији у којој је био Дуловић, има их тројица-четворица, ако су битна имена могу касније да кажем, он је имао своју новинарску радну бележницу. То је једна црна бележница мањег формата, већа од џепног, али није уобичајеног формата, и он је ту из те бележнице читао поједине фрагменте из онога што је записивао док је био у Вуковару. Сећам се да се први део који је читао односи на 14. новембар 1991. године, где је записао да је то 17.30, и да се налази у кући код Станка Вујановића, да долази Војислав Шешељ са својом пратњом, и да се уз њега налазе ти официри Шљиванчанин и капетан Радић. Читао је шта је господин Шешељ тада причао окупљенима који су се ту нашли, где је био Дуловић. Сећам се, мислим да то није везано за овај предмет, али остала ми је у сећању једна реченица коју је он прочитао, да је наводно Шешељ рекао да се сада војска прочистила, средила своје редове, нема издајника, нема издаје, нема опијања, нема пљачке и тако даље, и да сада предстоји ослобађање Вуковара. Део који хоћу да кажем, то је прочитао да је Шешељ рекао – из Вуковара не сме ниједан усташа да изађе жив. То је 14. новембар, ако сада репродукујем шта је записивао и шта је читао.

Следећи део који је читао из те бележнице су његова запажања из ноћи 19. на 20. и 20. на 21. новембар 1991. године, да се налази у кући Станка Вујановића, да ту долазе добровољци. Он је тамо „рекао пијани добровољци". Да ли су били пијани ја не знам, и да се хвале да су 20. новембра од 17.00 часова до 1.00 сат 21. новембра, значи у ноћи, ликвидирали заробљенике који су били на Овчари. Дословно прича о неком кога је описао да је висок растом. Да ли је тај Топола или неко друго лице којег је касније означавао да је пореклом Црногорац, ја не знам конкретно о ком се лицу ради. Причао је да су их у то време тукли, па после тога стрељали. Да су они молили – немој мене, ја нисам пуцао. Онда он каже – марш – и тако даље. Значи, то је део који је он прочитао 13. октобра 1994. године у листу „Време". Затим је испричао да је главни командант тих вуковарских територијалаца био Станко Вујановић, а да је од четника у Вуковару био њихов главни командант Ланчужанин Миодраг звани Камени, који је био командант одреда „Лева Суподерица", да су то два кључна човека. Ја сам питао ко је ликвидирао и стрељао те људе, он је рекао да је о томе разговарао са Станком Вујановићем, и питао га шта се то догађало и ко су ти људи који су у томе учествовали. Онда је он рекао – ма, имали смо проблем. Ја нисам имао довољно својих људи, па сам морао да узмем и ове добровољце. Они су, каже, причљиви, хвале се са тиме, и изаћи ће грдни проблеми, јер се то неће сачувати у тајности.

Други разговор, ако сам почео, не морам да идем временски, него када већ говоримо о томе шта сам сазнавао кроз разговор са Дуловићем, био је 15. новембра 1995. године, опет у редакцији листа „Време". Ту је он поново ту своју бележницу прелиставао, враћао се на ове догађаје које сам већ испричао. Ја сам се интересовао да ли је неко од старешина, јер је то период када се говорило о оптужници из Хага против ове тројице официра, да ли су Радић и Шљиванчанин и Мркшић учествовали, по његовим сазнањима и по ономе што он зна у том злочину. Онда је он рекао да нису, да је то радила та шарена војска, и дословце ми је рекао – Ацо, знаш како је то, ја сам једном чак ишао са Станком да видим те момке, и интересовало га је да види те њихове јединице. Они су као када се деца играју војске, значи скупљени су на гомилу. Не постоји никаква дисциплина међу њима, него се крећу као да нису стварна војска. Конкретно за капетана Радића је рекао. Па ја кажем – и Радић је на тој оптужници. Он каже – ма какви Рале, Ацо, то је једна лутка – мислим око тога како је миран човек и добар, и да је он због тога имао проблема у комуникацији са људима који су били из тих састава или Територијалне одбране Вуковара, или добровољци који су били негде у зони његових дејстава, и да су се чак и прибојавале поједине старешине људи из тих састава. Онда је изнео наводни догађај, да је око 20 војника негде остало због тога што су се повукли због неких дејстава. 20 војника је скоро остало у неком окружењу, па је неко од тих официра, мислим да је споменуо Сашу Бојковског, капетана, чуо када је са њима разговарао да сутра мора да иду да организују напад и да деблокирају те војнике. Међутим, ови су га малтене испсовали – шта ти мислиш да идемо, ови тамо да нас побију, помлате – и једноставно су му одбили и помисао на то да буду ангажовани у деблокади тих војника. Тај разговор од 15. новембра 1995. године је био више у том описивању да је то била, условно речено, шарена војска у којој никаквог реда и дисциплине није било, и где су се поједине старешине чак прибојавале да инсистирају на извршењу неког наређења. Пошто смо по други пут разговарали о томе, а видео сам да има у тој бележници доста ствари записаних, ја сам му рекао – Јоцо, да сам ја теби дошао са неком бележницом и изнео ти ове податке које си ти мени изнео, онда би ти мене сада убеђивао да дам интервју, па да онда направиш чланак о томе. И кажем – ево сада долази годишњица завршетка дејстава у Вуковару – јер ово када ми разговарамо је 15. новембар. Кажем – зашто ти не напишеш неки чланак? Он је рекао – е, баш и хоћу. Он је објавио један чланак, нисам сигуран да ли се зове „Вуковар, крвава прича". Ја сам исечак из тога дао када сам ишао на разговор код истражног судије Војног суда у Београду. Ово примите са резервом, нисам сигуран да је тада он та имена изнео, ко су били команданти и ко је у ствари учествовао. Дакле, није изнео све ове детаље о којима сам сада говорио, па сам га питао – зашто ниси навео сва та имена која си мени причао – а он каже – па имам и ја главу. Међутим, касније он је у неком листу у Хрватској давао да ли неке интервјуе или писао чланак у којем је навео да су главни и одговорни за те ликвидације били Станко Вујановић, мислим Мирољуб Вујовић, и нисам сигуран да ли је споменуо Ланчужанина. Ја сам и тај исечак предао истражном судији у јануару 1999. године, када сам био тамо. То је око Дуловића, та два моја контакта са њим и његове радне бележнице.

Негде те 1995. године ступио сам у контакт са ондашњим капетаном, мислим да је он већ био мајор, или је можда имао и чин потпуковника, нисам сигуран, то је Срећко Борисављевић. Срећко Борисављевић је 1991. године био у Одсеку безбедности Гардијске бригаде на дужности референта. Том разговору о догађајима у Вуковару присуствовао је још један мој друг. Оно што је он мени тада испричао, то је да је дошао негде 4. или 5. октобра 1991. године у касарну у Вуковару, да је био задужен за организацију мера безбедности у касарни у том рејону, затим да је био у „Велепромету", значи након доласка у касарну долазио је у „Велепромет", где се већ налазио неки, условно речено, сабирни центар, где је било око 50 до 70 лица која су била у притвору у надлежности неког Љубише или Љубинка Стојановића, који је руководио са тим притвором. Он је преузео те људе код њега, део који је, по подацима да су они учествовали у паравојним саставима Хрватске, задржао и проследио у сабирне центре који су већ тада постојали. Мислим да су ти сабирни центри били у Стајићеву и у Бегејцима, а жене неке и други цивили који су били, он их је пустио да иду где хоће. Формирао је у касарни у Вуковару, како каже, војни притвор, чији је командир био капетан Бајић. У том притвору је вероватно задржао, ја нисам улазио у те детаље, ове за које је сумњао да су припадници Збора народне гарде, а после су послати у те сабирне центре где су скупљани ратни заробљеници. То је из тог првог дела који је он описивао, а онда на моје питање – шта се то догађало око Овчаре и око тих ликвидација – већ сам се позвао на то што ми је капетан Зјајо Мурис изнео, онда је он испричао да једино што он зна, то је да је 19. новембра 1991. године у „Велепромету" било скоро 200 лица. Значи, он је говорио о 186 притворених, који су били или из дела Вуковара, или са Митнице, да је било наводно са Митнице, где се предала ова једна јединица Збора народне гарде, можда око двадесетак тих лица. И они су се налазили у „Велепромету". То је био овај капетан Бајић, па онда, по његовој причи, наишли су Горан Хаџић и Аркан са два пратиоца, и Аркан је хтео одмах да преузме те заробљеника као у њихову надлежност. Међутим, капетан Бајић се томе супротставио, у то се умешао капетан Срећко Борисављевић, и онда је Аркан рекао – даћеш, капетане, даћеш. Због тога што је већ постојала једна претња да их покупе ови људи из састава који су били ван ЈНА, он је донео одлуку да их пребаци у сабирни центар на Овчари, одакле су даље ишли према Шиду или према Сремској Митровици. По ономе што он зна, тих 186 је стигло живо и здраво у Сремску Митровицу. Он то говори о 19. новембру.

За 20. новембар, када сам га питао, рекао је да је поподне био у касарни у Вуковару, и да су тада довежени аутобуси у којима су била лица из вуковарске болнице, да је тада у касарни био потпуковник Панић Миодраг који је био начелник штаба у Гардијској бригади, и да су у касарну, за тим аутобусима, упали и вуковарски територијалци, и да су тада већ хтели неке од њих да ваде из аутобуса, да их туку, и да је због тога Панић донео одлуку да их хитно одатле из касарне склони од ових територијалаца и превезе на Овчару. То је део који је он изнео. На моје конкретно питање – шта се са њима догодило – он је рекао да је касније тек сазнао да су они наводно стрељани. То је из мог разговора са капетаном Борисављевићем 1995. године.

Негде 1997. године, мислим да је то 1997. године у јесен, због кампање коју је својевремено Шљиванчанин водио око мене, на релацији када се видим са њим ја не питам – има ли мртвих или рањених – него одмах питам – где су паре из Вуковара, што ми ниси донео паре? То је био неки интервју који је он давао 1992. године када сам био у притвору, и у „Вечерњим новостима" и у другим листовима, није битно. Ја сам стално имао жељу да се са њим сретнем и да поразговарам, због чега је он ишао са тим лажима које су биле пласиране преко њега и преко других лица у медијима. А друго, мислим да је он давао неки интервју, ако се не варам, везано за ту хашку оптужницу, некоме од листова, овде од недељника мислим у Београду, тако да сам имао потребу са њим да се састанем и да рашчистим неке ствари, између осталог и да разговарам око тога шта се догодило на Овчари. Пошто је у то време био активни старешина, мислим да је био пуковник Војске Југославије, ја сам тражио одобрење од начелника Управе безбедности да са њиме могу да ступим у војном објекту, дакле да то не буде приватни контакт, него или у канцеларији органа безбедности у јединици где је он био, и да са њиме разговарам. Он ми је то дозволио, и том разговору је присуствовао или у њега био укључен и генерал у пензији Туманов Симеон, којег је он исто етикетирао у том ранијем периоду. Разговор смо водили у канцеларији органа безбедности у школској установи, где је он тада био на дужности. Почело је било око тог новца и он је рекао – сав новац који је био, друже генерале, он је предат онако како сте ви пренели били да поступимо, Служби друштвеног књиговодства Србије. Рекох – ево, ја сада имам у каси горе у канцеларији, могу вам донети, сада имам те записнике, пет лица је то примило, ја сам рекао да ми то не треба. Питао сам зашто је ширио лаж, па је онда изнео да он то није говорио тим новинарима, него су они то написали, а онда пошто он није ауторизовао текст када је хтео да реагује, да му је тадашњи начелник Управе безбедности рекао да се не меша, да то остави, да не дира. Он се правдао све време око тога шта је у оно време изјављивао.

Питао сам га око Овчаре, шта је то конкретно. Он је рекао да је, наводно, знатно касније сазнао шта се догодило на Овчари, да су их ликвидирали вуковарски територијалци и добровољци, да ни он, нити било ко од припадника ондашње ЈНА, у томе није учествовао, и да је и он сам имао проблема када су изводили лица из вуковарске болнице. Да су неки територијалци хтели већ тада да их отму у том њиховом укрцавању у аутобусе. Поновио је ону причу коју сам ја имао раније, да су они пребачени у касарну у Вуковару, затим да је он по списку, да ли је добио од Весне Босанац или од другог особља из болнице, који су навели да та и та лица нису припадници Збора народне гарде, него су заиста радници или службеници ту били у болници као запослени. Наводно 17 лица је враћено и ослобођено тада из касарне, и када су их пустили, да су се тек тада ови територијалци разбеснели, упали у касарну, и нема више пуштања, да је ту дошло до тог ексцеса, и да су они због тога пребачени на Овчару, а он је наводно касније сазнао да су ликвидирани. Пошто је тај разговор вођен у службеним просторијама органа безбедности, сигурно је и тај документ далеко детаљнији него што га се ја сада присећам, предат у Управу безбедности.

У јануару 1998. године био сам у Крагујевцу где ми је породица некада живела, умро ми је био брат, и дошао сам у контакт са потпуковником Јефтићем.

Тада је био у пензији, а начелник безбедности у крагујевачком корпусу био је 1991. године. Пошто је већ била актуелна оптужница око Овчаре и око свега, почели смо разговор око тога шта је он у ствари знао о целом том догађају. Он ми је рекао да ништа посебно не зна, али да је тамо била јединица војне полиције из његовог корпуса, из 80. моторизоване бригаде, и да тај резервни официр, ондашњи капетан у резерви, ради ту негде, да ли у банци или у Служби друштвеног књиговодства у Крагујевцу, и ако хоћу с њим да разговарам, он вероватно има више детаља. Ја сам се сложио да ступим у контакт са њим, с тим да ми је он скренуо пажњу да је он човек који нерадо прича о томе, и да треба опрезно водити разговор, јер се може десити да потпуно одбије да о томе разговара. Тај разговор се односи на мој контакт са резервним капетаном Везмаревић Драганом, који је био командир чете војне полиције 80. моторизоване бригаде. Какав је то назив званичан – ЕВ, то значи потпуно резервни састав. Водили смо разговор у ресторану хотела „Балкан". Започео сам разговор тако што сам рекао да сам чуо да је он учествовао у обијању тих сефова, а не знам колико је новца било, па ме онда он прекинуо, ја нисам био тамо, био сам на Овчари. Из таквог мог увода дошло се на тему Овчаре.

По ономе што је испричао, он је 19. новембра у поподневним часовима, у Негославцима где је била команда бригаде, ја мислим и команда његове бригаде, и команда Гардијске бригаде и просторије Одсека безбедности Гардијске бригаде, да је добио задатак од једног капетана да одмах оде на Овчару и да тамо успостави систем обезбеђења, јер се тамо доводе они који су заробљени у Вуковару, на Митници и тако даље, и да одмах заведе тамо ред и успостави неку дисциплину на том простору. Он није могао да ми каже име тог старешине, него га је више описивао, и по ономе како га је описивао, ја сам питао да није можда Каранфилов, а он каже – ја мислим да јесте. Дакле, по његовој претпоставци, али то је било више по опису како тај старешина изгледа, испало је да је то Каранфилов, али ја не могу да будем сигуран да ли је, јер да нисам споменуо на кога ме асоцира, вероватно би он остао да не зна ко је то. По томе, када је он дошао доле на Овчару са војном полицијом, у хангару се већ налазило неких 200 људи, и да су са њима неки органи безбедности водили разговоре, да ли у касарни, да ли ту на самој Овчари, он није могао то да прецизира, али су били већ подељени, били су раздвојени једним канапом на оне који су били припадници Збора народне гарде, и на оне за које то није поуздано. Он је, каже, скинуо тај канап, и онда је дао задатак да се попишу имена тих лица, и то је чинио један од тих заробљеника који му је предао списак од 204 лица, поименични списак од 204 лица. По његовоме, ту никаквог проблема није било. Они су имали храну, воду, и све оно што је за те услове могло да им се да. Сутрадан је добио задатак да ту групу одведе у сабирни центар, у КПД Сремска Митровица. По његовој причи, он је 20. 11. њих одвео у Сремску Митровицу. Тамо се испоставио проблем када их је предавао, да је било 205 лица, а на списку је било 204. То је због тога што тај човек који је пописивао имена није себе уписао, због тога се он то тачно сећа да их је било у ствари 205. По његовој причи, када је кренуо за Митровицу, пошто је његова војска, његови војници војне полиције су остали ту на Овчари, он је замолио једног од старешина, рекао ми је да је то Јоца артиљерац, па сам ја из тога извукао закључак да је он можда у некој

артиљеријској јединици, и знам да у бригади постоји мешовити артиљеријски дивизион, али не могу да тврдим из које, да ли је он из 80. бригаде или ко је још ту био у близини. Значи звао га је Јоца артиљерац, капетан резервни, и замолио га је да припази на ту своју војску у његовој одсутности. Овај је то прихватио. Када се вратио из Сремске Митровице, он је дошао у Негославце, ту се поново јавио да је извршио задатак, и хтео је да се врати назад на Овчару. Међутим, да му је опет тај старешина, а то би могао да буде капетан Каранфилов, рекао да не треба да иде, са Овчаром је завршено и војска тамо нема више надлежност.

Касније је разговарао са тим Јоцом артиљерцем, шта се у ствари догађало, и овај му је испричао да је по његовом одласку доведена група заробљених лица из вуковарске болнице, да их је он пописао, сва та њихова имена, али да је убрзо затим стигло и тридесетак вуковарских територијалаца шарено обучених, без комплетних униформи, који су били јако бахати и одмах су кренули на ове људе у хангарима. Ту су почели да их туку, и резервисти који су ту били преплашили су се и нису се мешали, нити су им се супротстављали. Када је овај питао ко је то био, он каже да је ту главни био неки Мирко, знао му је само име, који је наводно био рањен, да ли је имао завој на руци или није, и један висок човек који му је остао запажен по томе што је носио црни велики шешир. Везмаревић ми је рекао да је тог човека негде видео у некој емисији, у некој телевизијској репортажи, где је он давао неки интервју, али није ми рекао како се зове, већ је дао само његов опис. То је из онога што се сећам шта ми је Везмаревић изнео, мислим да је то 22. јануар 1991. године, или евентуално 28. јануар. Нисам сигуран.

Веско Крстајић: 1998. године?

Александар Васиљевић: Да, да, 1998.

Веско Крстајић: Ви рекосте 1991. година.

Александар Васиљевић: Не, извињавам се на грешци. Иза овога ја сам се, мислим да је то јесен 1998. године, срео на Кванташкој пијаци у Београду, и сасвим случајно са тада генералом у пензији Милетом Мркшићем. Мркшића нисам видео од његовог повратка из Вуковара, никада се са њим нисам срео, а имао сам жељу да са њим као командантом бригаде поразговарам, шта он зна о тим догађајима, и стално сам имао код себе нека три питања шта бих га питао ако се сретнемо. Хтео сам да га питам шта се то тамо догодило, а друго питање је било, када су сазнали, што о томе нису известили. И треће питање..., знајући какав је Мркшић, не могу да употребим израз да је био врло дисциплинован старешина, могу да кажем да је био и несигуран у самог себе, ја сам ценио да он такав какав јесте вероватно је некога морао да консултује око тога што су већ ишле приче да је он донео одлуку да се они предају у надлежност вуковарских територијалаца. Срео сам га на тој Кванташкој пијаци, имао је велику косу, мало је променио изглед, нисам био сигуран. Ја сам онда оставио кола на једном пролазу, а онда сам хтео да прођем поред њега, па ако он мене препозна, пошто ја нисам мењао изглед косе, нисам браду пуштао, да видим да ли је то Мркшић. И био је он. Он ме одмах препознао и пита – где си – и тако даље. Он је рекао – па овај је полудео. Питам – ко – каже – па Милошевић. Питам – зашто – он каже – он ће нас све позатварати. Ја кажем – Миле, сада је ред

на тебе, ја сам био једном затваран. Ја ћу дословно да кажем како ми је рекао, извињавам се суду. Каже, немој да зајебаваш, овај ће све предати Хагу. Питам – шта је било то тамо? То је било моје прво питање. Он је рекао – Ацо, деце ми моје, да сам знао шта ће да им ураде, никада их не би предао. Људи су већ почели овамо да свирају, јер сам закрчио колима саобраћај. Ја сам га питао – па када сте сазнали, што нисте известили? Каже – када смо видели шта су им урадили, онда смо се договорили да о томе ћутимо. Моје треће питање – да ли је некога консултовао, или је сам донео одлуку да их преда – нисам стигао да му поставим, морао сам да одем.

Питао ме и генерал Вељко Кадијевић, одмах када је изашла оптужница око Овчаре, тражио је контакт са мном, и исто је питао – шта се то тамо догађало? Дакле, нико у војном врху, од генерала Кадијевића па надаље, није знао за тај догађај. Ја сам на бази онога што сам већ до тада имао неких сазнања, из овога што сам вама овде изнео, то пренео, и он је био запрепашћен. То је из мог присећања око свега тога. Ја сам, као што вам је познато, давао исказ после и Хашком трибуналу и хашкој канцеларији, тако да ти детаљи које сам сада изнео вероватно постоје и тамо.

Веско Крстајић: Шта вам је рекао Зјајо Мурис, у које време је он ишао тамо?

Александар Васиљевић: Поподне је послат, поподне му је речено да треба да оде, да је тамо стигао негде око 21.00 сат.

Веско Крстајић: Да ли је он уопште дошао? Нисам схватио.

Александар Васиљевић: Нисам извукао закључак.

Веско Крстајић: Дошао до Овчаре, или му је у току пута речено да се врати?

Александар Васиљевић: Чуо је пуцње, и онда је рекао – овамо се пуца. И из тога ја нисам извукао закључак да је он дошао.

Веско Крстајић: Баш на Овчару?

Александар Васиљевић: Баш на Овчару, и видео шта се догађало. Јер ако је то тачно што је он мени рекао, да је ишао са четири „пуха" полицајаца, а његов састав су активне старешине, значи то нису војници него подофицири и официри, специјалци, ја верујем да не би можда све то тако прошло како је доле прошло. Међутим, он је враћен, јер по ономе како ми је рекао, одлука је донета да се ови предају територијалцима.

Веско Крстајић: Да ли вам је говорио о још каквим својим сазнањима, везано за то?

Александар Васиљевић: Не. Знате како је овде ишло? Људи са којима сам комуницирао, та прва фаза, била је доста ризична да контактирам са активним старешинама Војске Југославије.

Веско Крстајић: Да, разумем.

Александар Васиљевић: Јер знам, они морају да напишу извештај о томе са ким су контактирали, јер је то време такво било. Дакле, ја сам могао да идем на разговор са неким људима у које сам имао поверење да ће ми рећи нешто о томе што знају, и друго, да неће пријављивати да ја малтене водим неку своју истрагу. Мој утисак је да су, иако сам био њихов старешина некада у служби, по линији службе, претпостављен, доста шкрто то износили. Да сам био у некој службеној функцији, вероватно бих имао много више детаља, ишао бих са низом питања да их укрштам и тако даље. Нисам могао да им кажем да сам чуо

од тога и тога, од новинара Дуловића, да сам чуо то и то, шта ти сада знаш о томе. То су њихова доста штура обавештења, и ја бих рекао непотпуна обавештења за стицање једне комплетне слике шта се догађало.

Веско Крстајић: Да, приликом саслушања у војном суду, те 1999. године, ви сте помињали неког Папић Чеду, односно да вам је Зјајо говорио о неком Папићу.

Александар Васиљевић: То није спорно. Да, споменуо је да их је затрпао, они су затрпани војним дозером, да је то капетан Папић Чедо који је после негде страдао, наводно код Сребренице. По његовој причи био је инжињерски старешина у бригади овде из гардијске дивизије на Вождовцу. То није спорно, то сам заборавио да вам кажем, али ми је то Зјајо Мурис рекао.

Веско Крстајић: Ако ја добро схватам, ви нисте лично разговарали са тим Јоцом.

Александар Васиљевић: Не.

Веско Крстајић: Него само са Везмаревићем.

Александар Васиљевић: Када сам чуо, када сам у ствари дошао да је то командир чете који је баш био на Овчари и да има нека сазнања, онда ми је он споменуо да Јоца има наводно списак ових које је пописао који су после стрељани. Онда сам ја изашао на телефон да се јавим овде у Београд и замолио сам тадашњег начелника управе да јави неком од органа безбедности у Крагујевцу да дође до хотела, да ми да неки магнетофон, и да пробам да то што овај човек прича и снимим. Друго, пошто ми је говорио – ево га Јоца, има своју пицерију код продавнице „Пеко", то је центар Крагујевца, друже генерале ја сада могу да назовем, Јоца ће да доЂе, он ће тај списак да донесе. Ја сам хтео да то на неки начин фоно-документујем. Међутим, тада ми је тадашњи начелник рекао – друже генерале, немојте више у то да се мешате. Тако да ја нисам ступио у контакт са тим Јоцом, нисам га видео, али је остала тврдња да је он имао тај списак.

Веско Крстајић: Да, да. Да ли сте ви били те јесени у Вуковару?

Александар Васиљевић: Молим?

Веско Крстајић: Јесте ви били те јесени у Вуковару? Јесте долазили у Вуковар?

Александар Васиљевић: Јесам. Ту имам неке временске корекције, јер сам у међувремену нашао свој картон добровољног даваоца крви, па датум који сам мислио да је 7. октобар, када сам ишао први пут у Вуковар, није 7. него 1. октобар. Значи, 29. Септембра, негде у ноћним часовима, војна полиција из Гардијске бригаде блокирала је била ССНО, и ишла је са намером да ухапси и смени генерала Кадијевића. Ја сам стицајем околности касније дошао са њима, разговарао, објашњавао да неко са њима манипулише, и они су послушали и вратили се назад у касарну. После тога су отишли у Вуковар. Иза тога су дошле вести да у првом том уласку, у покушају да се деблокира касарна у Вуковару, има мртвих и рањених, управо из јединице војне полиције. Да не би испало да сам ја њих послао да изгубе главу, знао сам ту војну психологију, биће да сам ја седео у кабинету. Онда сам отишао у Вуковар и ишао сам сам, ноћу, и никоме се нисам јављао. Тада сам наишао код њих на једно хаотично стање. Није предмет да вам сада то описујем, они су се вратили сутрадан поново на

своје положаје. Говорим о делу војне полиције, противтерористичкој јединици, које сам ја знао из периода док сам са њима био горе под Загребом, око Шпегеља, а онда сам отишао и обишао рањене на ВМА, четворица војника су тамо била пребачена, и онда сам отишао на трансфузију и дао добровољно крв. Пошто сам пронашао тај картон, значи то је 1. новембар, а мени се чини да сам давао негде податак да је то 7. новембар. То је мој први одлазак у Вуковар.

Други одлазак је био не знам ког датума, јер ја тамо нисам ишао са радном бележницом, нити са неким документима то су време и пут били такви да сам могао негде да будем пресретнут, заробљен, ухваћен, да погинем, па да остане радна бележница и тако даље. Ишао сам без бележнице, немам прибелешки из тога. Али знам да је тај мој одлазак био са мајором Шљиванчанином, који ме је угрубо упознао око стања безбедности у тој зони где је размештена бригада и проблемима. Проблеми су за органе безбедности дезертерство, проблеми су припремање и организовање дезертерства, а било их је доста у другим јединицама. Затим откривање тих убачених диверзантско-терористичких група, а било је и тих група које су хватане, и тада су се старешине пожалиле, те из одсека безбедности, да има поново врења међу гардом, због тога што их нико од генерала из ССНО не обилази. Имајући у виду да су они већ после првог уласка у борбе у Вуковару, већ су то били они први шокови када су се они поколебали, а да не кажем, две-три вечери пре тога они су већ пробали тај пуч да праве и да скидају Кадијевића. Када сам се вратио из Вуковара, тада сам рекао генералу Кадијевићу да сам већ други пут био у Вуковару, да сам ћутао о томе, и да је тамо стање у бригади доста нестабилно, и да се реагује због тога што из генералштаба нико не долази. Он је одмах наредио да сутрадан оде једна екипа, и то је екипа коју је водио генерал Благоје Аџић. Они су отишли у Вуковар, обишли су положаје, разговарали са старешинама и тако даље, а ја нисам ишао, јер сам један дан пре тога ту био. То је био мој други боравак у Вуковару.

Трећи боравак у Вуковару је био, то је корекција коју вршим у датумима, 19. новембар 1991. године, касни вечерњи часови, по мојој процени можда је негде око 19.00 часова, 19.00–20.00 часова, био је потпуни мрак. Био сам у Негославцима. Дакле, када говорим о Вуковару, ја сам у ствари у Негославцима, јер су ту били органи безбедности. Ја сам тог дана правио забуну због тога што у својој радној бележници имам да сам тог дана био у Милићима код Зворника на састанку са руководећим саставом Савезног МУП-а и МУП-а Босне и Херцеговине, где је вршена анализа стања у органима унутрашњих послова у Босни и Херцеговини, и пунктова које је постављала војна полиција и МУП Босне и Херцеговине на неких скоро 40 тачака. Дакле, ја сам тог дана на том великом састанку у Милићима. То ме заваравало што имам евидентирано да сам био у Милићима, а нисам евидентирао да сам био у Вуковару. Међутим, када сам се враћао, јавио сам се у Управу безбедности да сам кренуо, а онда ми је речено да је мој заменик отишао у Негославце, и онда сам одлучио да одем, јер дошла је вест да су у Вуковару завршена дејства, хајде да кажем пао Вуковар, ослобођен, или откуд знам шта је било, и ја сам донео због тога одлуку да одем тамо на лице места. Отишао сам у Негославце. Дакле, ја сам у Негославцима 19. увече, негде око 19.00–20.00 часова.

У тој просторији, то је кућа у којој су били смештени органи безбедности, било је, ја бих рекао, једно расположење што су та дејства завршена коначно, Вуковар је пао, и били су ту сви. Био је Шљиванчанин, био је Каранфилов, био је Борисављевић, био је Каран и тако даље. Значи, цео тај њихов одсек безбедности је био ту када сам ја дошао са генералом Тумановим. Онда су ми рекли да се врши евакуација оних који су заробљени са Митнице и из других делова града, да има сигурно око 5.000 људи који излазе из подрума, из тих рушевина, и да се то каналише према сабирним центрима који су већ почели да функционишу као места скупљања у Шиду, па су онда одатле ишли у Сремску Митровицу, да се ангажовао Црвени крст Републике Србије, да се ту врши тријажа и ових болесних и рањених, мајке са децом, даје храна, вода и тако даље, а они који су сумњиви да су учествовали у дејствима, да се даље прослеђују у Сремску Митровицу, у КП дом Сремска Митровица, и да има наређење од команданта Прве војне овласти генерала Животе Панића, да се тамо формира сабирни центар за та лица, у КП дому Сремска Митровица. Онда су отворили, рекли су – знате кога има? Ја бих рекао то овако славодобитно, ја кажем – кога? Каже – ухватили смо главом и брадом Билија. То је био Марин Билић Били, опуномоћеник Владе Републике Хрватске за Кризни штаб у Вуковару, дакле централно лице, ја бих рекао по тој хијерархији у Вуковару. Отворили су једна врата од суседне собе, и унутра сам видео тројицу људи. Један од њих је имао неку гитару, и ја кажем – затвори, ови нису мечке да се гледају, шта ће ти овде. Па каже – проследићемо их ми касније у Митровицу. То је тај мој боравак те вечери ту. Ни говора проблему око болнице, или било чега другог, то је 19. увече. Ми се ту нисмо дуго задржавали, и одатле смо отишли, пошто је пут ишао преко Митровице, и свратили смо у КП дом Митровица да видим шта се тамо догађа. Тамо је већ постојао тај уобичајен систем обезбеђења, отворио сам у једној соби да видим како су ти људи смештени, и видео сам да на неким креветима нема постељине. Онда сам наредио том управнику овог војног дела у КП дому Сремска Митровица да за све мора да се обезбеди постељина и оно што по прописима припада. Тако да сам се иза тога вратио у Београд.

У својој радној бележници имам забележено сутрадан, то је 20, да сам у Београду и имам сада први извештај из Митровице који је стигао, а то је да има негде примљено до тог дана 1.300 лица, и да још пристиже, да их има негде отприлике око 1.050, и да се ту сада раздваја где ће ићи, да ли ће неки ићи тамо где су хтели, то су цивили, или други део који иде у КП дом у Митровици. Дакле, ја сам тог 20. ту. Био сам још једног дана у Вуковару, то мора да буде период од 22. до 25, значи у том интервалу, једном од ова два-три дана, а био сам са генералом Тумановим и генералом Вулетом Вулетићем, који је у то време био начелник обавештајне управе генералштаба, због тога што је дошло до проблема где један део неких, условно да кажем, резервиста, добровољаца, униформисаних, који су били са оружјем, а нису хтели да врате оружје и протестовали су због тога што им војска није могла исплатити трошкове, рефундације, како се то зове, за те дане колико су провели у Вуковару, због тога што они нису позвани војним позивом, и вероватно нису били уредно евидентирани у војним јединицама, него су се водили можда као нека њихова јединица дејства. Пошто је ту дошло до проблема да неће враћати оружје, онда смо нас

тројица отишли тамо. Не могу да се сетим да сам свраћао, вероватно сам свраћао у одсек безбедности, вероватно, али не могу да се сетим, јер овде смо ишли право баш у Вуковар. Онда смо разговарали са том групом, они су имали неке ознаке различите на капама и на шлемовима, и та се ситуација смирила, они су то оружје вратили. То су моји одласци у Вуковар, колико се сећам.

Веско Крстајић: Да ли знате ишта о некој седници владе на „Велепромету"?

Александар Васиљевић: Знам само оно што сам прочитао у новинама. Знам као и сваки други човек. Вероватно неки људи знају више и од мене, јер су много више читали. Колико се сећам, у „Политици" је, да ли је то 21. или неки дан иза тога, сећам се био је чланак у којем је дато саопштење да је Влада САО Славоније, источни и западни Срем донела одлуку по којој сви ратни заробљеници потпадају под њихову кривично-правну јурисдикцију и надлежност. Дакле, то сам прочитао, чини ми се да је то било у дневном листу „Политика". Онда, сећам се да сам гледао на ТВ дневнику седницу, ваљда је то та седница владе, где је Горан Хаџић прогласио Аркана као команданта неке своје, да не кажем, специјалне јединице и био је приказан део те седнице у краткој телевизијској репортажи. Међутим, сада сте ме подсетили да евоцирам један догађај око тог настојања тада легалних вуковарских власти да преузму заробљенике од војске у своју надлежност, вероватно на бази одлуке ове владе. Мислим да је негде 27. новембра, ако се не варам, Влада САО Крајина упутила допис команди Прве војне области у којој изричито захтева да њихови правосудни органи сходно одлуци владе коју су донели на својој седници, одмах остваре увид у спискове свих заробљених лица, затим да им се омогући улазак и директан контакт са њима у овим установама где су они били привремено смештени, да им се предају сви материјали из оперативне истраге до које су тада дошли органи безбедности и, коначно, да их они преузму сходно томе у своју надлежност и јурисдикцију. Не знам да ли је из команде Прве војне области, дакле од генерала Животе Панића, реаговано према њима и какав им је одговор дат, претпостављам да су их игнорисали, али 10. децембра те 1991. године Горан Хаџић, затим министар правосуђа, не министар правосуђа, то би могао да буде председник њиховог суда и тужилац, један од њих се презивао Шуша, тражили су контакт са мном из Управе безбедности у Сремској Митровици, да се нађемо у КП дому. Ја сам отишао на тај састанак са генералом Тумановим. Кратко, јасно, доста арогантно и оштро су захтевали да се сви морају предати њима сходно одлуци владе коју су донели. Ја сам, нормално, тај део одбио. То је био доста тврд контакт са њима због тога што је малтене био условљавајући, и ја сам устао и напустио њих. Нисам хтео да останем на ручку на који су они позивали, али су остали неки од мојих органа безбедности који су били у оперативном тиму у Сремској Митровици. Тек касније, негде када ми је брат умро, па сам ја прегледао ту његову архиву и заоставштину, то је почетак 1998. године, нашао сам чланак који је објављен у „Вечерњим новостима", наслов је био: „Хаџић прети Васиљевићу", да је он, наводно, тим старешинама тада рекао да ћу ја бити скинут, да ћу одговарати због тога што штитим ратне злочинце, пуштам ратне злочинце и тако даље.

Веско Крстајић: Везано за Срећка Борисављевића, је ли било неке приче око те седнице владе?

Александар Васиљевић: Ја не могу...

Веско Крстајић: Ја сам тако схватио ваш исказ.

Александар Васиљевић: Има спомињање тог његовог контакта са неким Натком Петровићем. Тај Натко Петровић мислим да је био помоћник за политички рад. Када га је питао зашто се ови заробљеници предају, зашто улази Аркан унутра у тај „Велепромет" и у тај појас где се налазе, он је рекао да је ту одлуку о томе донео Мркшић. Значи то је само кратко што ми је рекао.

Веско Крстајић: Да ли ви знате, да ли је био неки проблем код генерала Кадијевића?

Александар Васиљевић: Јесте. То је 21. новембар. У ССНО је био приређен пријем код генерала Кадијевића, на којем је био генерал Живота Панић, онда Мркшић, Шљиванчанин, вероватно ови команданти корпуса, новосадског корпуса, командант дивизије гардијске, био је тај пријем у тзв. сали за пролаз Савезног секретаријата за Народну одбрану, и био је један од територијалаца који је имао завијену руку. Ја му име не знам, човека раније нисам виђао, и касније је ишла та прича да ли га је ранио брат или је неки несрећни случај био, ја не знам како се звао.

Веско Крстајић: Ви сте били присутни томе?

Александар Васиљевић: Био сам присутан.

Веско Крстајић: Кажете, један од територијалаца?

Александар Васиљевић: Да.

Веско Крстајић: Тако рекосте?

Александар Васиљевић: Да, да.

Веско Крстајић: То је ипак неки врх. Ево сада вас слушам како набрајате који су све људи били. Је ли то неки војни врх?

Александар Васиљевић: То је доста компликовано да вам објасним око Територијалне одбране и добровољаца и шта то тамо све постоји. Ако је то интересантно, ја могу у некој мери, колико знам, да то појасним.

Веско Крстајић: Не, ако сте у то време начелник Управе безбедности, изводе се операције на једном ширем терену, је ли тако? Ја претпостављам да ви знате које јединице све и каквог састава учествују.

Александар Васиљевић: Не, мени није у надлежност да цео тај део зна. То иде по једној другој линији – командној и оперативној линији. Ја имам прописане надлежности око три сектора рада, по којима се ангажују органи безбедности. Али нормално да као човека који сам у колегијуму савезног секретара, држе се састанци штаба, па онда позову и мене. Тако чујем неке ствари, а неки део чујем и оно што ме у природи заиста не интересује. Јер, Штаб врховне команде, откуд знам, да ли је имао 10–15 генерала, сваки је имао своју неку надлежност, свако реферише по свом сектору, ја реферишем по сектору безбедности ако нешто имам, а један добар део онога што реферишем по сектору безбедности реферишем само генералу Кадијевићу, јер сам њему непосредно потчињени. Закон је прописао да се контраобавештајна делатност не може преносити на трећа лица. Али не спорим да сам као члан тог штаба и колегијума, као и сваки други генерал, имао сазнања нека око тога шта се тамо догађа, и ја сам и у Хашком трибуналу доста говорио или сведочио о томе, о мојим сазнањима која сам имао.

Што се тиче те Територијалне одбране, то није карактеристика само за подручје Славоније, него и за остале делове југословенског ратишта. Објективно, ја то сматрам да су постојале две врсте Територијалне одбране. Дакле, постојала је легална Територијална одбрана регулисана законима, као део и једна компонента оружаних снага ондашње СФРЈ. Један део тих јединица, поново говорим, легалних јединица, легалне Територијалне одбране, ако је овде предмет расправе Вуковар, учествовао је на вуковарском ратишту. То су одреди, ја могу да се присетим тих одреда, одред Смедеревска Паланка, одред ТО из Смедерева, одред ТО из Чачка, из Крагујевца, из Ваљева и тако даље. Али, пошто је тада већ био разбијен јединствен систем Народне одбране на том простору, јер нема Територијалне одбране Хрватске, а ово се ради о хрватском простору, јер су се те јединице претвориле у паравојне саставе и постале практично противник другом делу оружаних снага, чији су некада део биле, онда на том простору се конституише нека друга наоружана номенклатура која се може назвати и јединицама Територијалне одбране САО Крајине и источног и западног Срема и тако даље. Да би овде био аргументован, ја ћу сада злоупотребити део који сам видео у Хашком трибуналу, на пример из ратног дневника Гардијске бригаде, и то сам онда тамо објашњавао. Тамо стоји, има одлука генерала, тада пуковника Мркшића, као команданта оперативне групе „Југ" за дејства. Па онда, у некој четвртој тачки заповести он каже – одлучио сам да се формирају следећи састави са следећим задацима: ЈОД 1 – то је јуришни одред 1, састав, па онда наводи који батаљон из Гардијске бригаде, па каже – појачан са – па наводи тамо артиљеријску и тенковску јединицу која се придаје том јуришном одреду, па онда каже – територијални одред Смедеревска Паланка и одред „Лева Суподерица". Дакле, он говори о одреду Територијалне одбране, легалне Територијалне одбране јединице из Србије, која је била пребачена на подручје Хрватске и Вуковара, и он њу третира као јединицу Територијалне одбране, а овамо каже одред „Лева Суподерица", не каже одред ТО „Лева Суподерица". Јер прво, не може да носи назив „Лева Суподерица", него може да носи назив одред ТО Вуковара, тако је то легална јединица.

Други део који је исто интересантан из те документације, по Србији се скупљају добровољци по разним, углавном страначким, основама. У то време није проглашено ратно стање, не врши се класична мобилизација ратних јединица ЈНА, јер нема ратног стања, него се војни обвезници позивају на војну вежбу, вишедневну војну вежбу. Они долазе по тим војним позивима, ја мислим да им је то било већ по трећи пут у тој години, 1991. години, јер су биле увођене мере приправности када је требало вршити разоружавање паравојних састава, оно у јануару и марту 1991. године, и они се позивају као резервисти на војну вежбу. Онда им се подели оружје са бојевом муницијом и крену на ратиште. Због тога је долазило до великог расула и пропаганде која је вођена са одређеним циљем, до расула и напуштања комплетних јединица тог мобилизацијског зборишта или, чак, после и са самог ратишта. А у Србији нема рата, није проглашено ратно стање и влада став – ми никога силом нећемо терати у армију, нека иду они који то добровољно хоће. Ја се присећам да је било негде око 12.000 захтева за привођење неодазваних војних обвезника, на које се из ондашњег МУП-а Републике Србије није ангажовало, иако су они по закону

таква лица морала приводити у војне команде. Колико се ја сећам, од 37 бригада, четири су се само комплетно одржале и комплетно биле мобилисане. Све остало је углавном почело, или се нису одазивали или су касније напуштали део ратишта. То је због тога што формално није било проглашено ратно стање и мобилизација, ратна мобилизација. Ти добровољци долазили су по разним основама, неке су јединице самостално водиле, ја бих рекао, своја дејства, а неки су састави улазили и у легалне постојеће јединице ЈНА. Али то је оно шаренило у којем практично, ако хоће да напусте јединицу, они могу да изађу и да се врате, или ако хоће да изврше наређење, они ће га извршити, а ако неће и не морају. То је онај део који говори, што ми је спомињао новинар Дуловић, око оних двадесетак који су били, па је требало деблокирати, а они кажу – аха, нећемо да идемо, нећемо да изгинемо. Значи, то је тај проблем.

Паралелно са тиме, на простору Славоније неки људи из МУП-а Србије су задужени за организацију те, условно речено, паралелне Територијалне одбране. За подручје Славоније то је био касније високи функционер МУП-а Србије, Радован Стојчић Баџа. Он је имао посебно своју локацију где се налазио, а за легалне јединице Територијалне одбране, на командном месту Прве војне области је био генерал Мандарић, тадашњи командант Територијалне одбране Покрајине Војводине. Он је био заједно са командантом Прве војне области. Дакле, он је практично вршио координацију дејстава легалних јединица ТО на том простору. По ономе што ја знам од неких органа безбедности, Радован Стојчић Баџа, па и неки њему надређени, доста често су долазили на истурено командно место код генерала Животе Панића, где је вероватно координирано ако нека акција треба да се изводи, да онда он са својим јединицама ради то и то. Тако да је то доста сложено. Мислим, није сложено, може да изгледа да је конфузно ово што ја причам, али имам један пример око тога. Конкретно око Ланчужанин Миодрага који по линији Радикалне странке долази са једном групом добровољаца скупљених по линији Радикалне странке и пријављује се у Штаб Територијалне одбране Вуковара. Онда је на једном папиру написано, то ми је у Хагу показано, где стоји, Чапрло, или Чапрња, ја мислим да је Чапрло – види са њиме који ће чин добити и које му задатке давати. Он ако долази, или било ко, ја сам њега употребио зато што сам видео документ који је показиван, по процедури како би то требало да буде, значи прво од тих добровољаца би требало да се провери да ли су се они одазвали на своје позиве у ратне јединице по ратном распореду који су имали. Ја верујем да међу том групацијом људи је било доста оних који се нису одазвали на позив ЈНА у легалну јединицу, него су неким другим линијама долазили као добровољци, јер тада нису имали неке посебне обавезе. Конкретно, код овога ја не знам за случај да је извршено легално препотчињавање јединица ТО под команду ЈНА, јер те јединице могу да буду препотчињене у некој заједничкој операцији, и тада командант јединице ЈНА је најстарији, и у свакој војсци постоји само једна команда. Али то мора да се реши наредбама о препотчињавању. Мени није присутно да су такве наредбе постојале, него је ишло вероватно по овој релацији по којој сам рекао – јави се томе, па он нека прими задатке и тако даље. Али се види да су неки ти састави дејствовали, јер је у оном ратном дневнику Гардијске бригаде записано да је јуришни одред првог састава, па онда наводи јединицу Територијалне одбране, а онда каже и одред тај и тај.

Веско Крстајић: Дакле, не знате ко је тај човек са руком у завоју, или, како већ рекосте, који је био на пријему, ко је, шта је, у смислу функције коју је имао?

Александар Васиљевић: По мојој процени, било би нормално да је то командант Територијалне одбране у Вуковару. Званично би то требало да буде, командант или командант неке јединице Штаба Територијалне одбране у Вуковару, или може да буде командант Штаба Територијалне одбране, дакле командант команде свих јединица Територијалне одбране. Ја сам извукао закључак, пошто је човек рањен, ако је то био завој од ране, морао је бити неко од командног састава тамо. Али, не могу да се сетим ни како изгледа, ни како се зове.

Веско Крстајић: Да, да. Ви рекосте да сте тамо у Хашком трибуналу или овде у канцеларији Хашког трибунала видели ратни дневник Гардијске бригаде који вам је предочаван, ратни дневник Гардијске бригаде. Када је то било, господине Васиљевићу?

Александар Васиљевић: Када ми је предочаван?

Веско Крстајић: Да.

Александар Васиљевић: Ја сам био у фебруару 2003. године сведок на суђењу, и друга документација, не само та.

Веско Крстајић: Да, да, ратни дневник Гардијске бригаде, фебруар 2003. године.

Александар Васиљевић: Предочаван ми је. Сведочио сам о њему на исти овај начин.

Веско Крстајић: Добро, знамо. Ми знамо зашто вас ја то питам. Ја бих замолио режију да нам на мониторима прикаже једну фотографију са два лика. Укључите сведоку монитор. Господине Васиљевићу, погледајте ова два човека која видите. Да ли видите на монитору?

Александар Васиљевић: Видим, видим.

Веско Крстајић: Да ли познајете некога од њих?

Александар Васиљевић: Не.

Веско Крстајић: Не можете да се сетите?

Александар Васиљевић: Не, не, не знам, заиста не знам. Не.

Веско Крстајић: Обојица су из Крагујевца. Ево ја ћу вам сада рећи, да то буде евидентирано, да су сведоку показане фотографије овде саслушаних сведока Везмаровић Драгана, то је овај у црвеном дуксу без браде.

Александар Васиљевић: Не бих рекао, по овоме га не могу препознати.

Веско Крстајић: И Новаковић Јована, који каже да је Јоца Кафић.

Александар Васиљевић: Не знам, са Везмаровићем сам био, али то је један контакт.

Веско Крстајић: Да, да, добро.

Александар Васиљевић: Мени се чини да није имао овако дугу косу. Први ми је утисак, друго, био је у оделу са криватом, ја га не бих препознао сада.

Веско Крстајић: Захваљујем режији. Питања?

Члан већа судија Гордана Божиловић Петровић: Само једно питање. Пошто сте дали овако доста исцрпан исказ, интересује ме овај део када сте рекли да сте се видели са Мркшићем, па када вам је рекао после ових догађаја да то није пријавио, а ви сте га питали да ли је некоме пријавио, он је рекао да није

пријавио. Да ли сте ви тада рекли да је то био договор да се ћути, или је он сам закључио да о томе треба ћутати? Да ли сте то схватили из његовог исказа?

Александар Васиљевић: Дословно је рекао – договорили смо се.

Судија Гордана Божиловић Петровић: Пошто сам и ја тако схватила, па сам то и записала, да ли вам је рекао у том смислу ко се то договорио?

Александар Васиљевић. Не.

Судија Гордана Божиловић Петровић: На ком нивоу је договор?

Александар Васиљевић: Не, ја сам рекао шта сам хтео треће питати.

Судија Гордана Божиловић Петровић: Не, него тај договор. Договорио се?

Александар Васиљевић: То је протекло овако како сам рекао, значи само кратко.

Судија Гордана Божиловић Петровић: Нити пре тога да је рекао – ми смо се – па евентуално некога споменуо на кога би се односило, са ким је тај договор постигнут?

Александар Васиљевић: Знате шта, ја могу сада само да закључујем, пошто је апсолутно јасно. Он се није договарао са трећим лицима, он се договарао са својим саставом, са командом својом, која је била упозната на неки начин шта се тамо догодило касније. Вероватно са неким својим најближим сарадницима.

Судија Гордана Божиловић Петровић: У реду.

Веско Крстајић: Захваљујем режији, нека режија поново врати редовну слику на мониторе. Направићемо паузу, господине Васиљевићу, направићемо паузу једно пола сата, па ћемо наставити са вашим саслушањем.

Настављено у 12 часова и 15 минута

Веско Крстајић: Само да видимо. Да, колега Дозет је ту, у међувремену је у судницу дошао бранилац, адвокат Мунижаба, и то у 10.30. Остали, колега Јеврић, такође. Добро. Браниоче, изволите. Можемо, никакав проблем, има места, има простора. Господине Булићу?

Оптужени Милан Булић: Добар дан.

Веско Крстајић: Добар дан, господине Булићу.

Милан Булић: Господине судија, председниче, ја вас молим, ја физички више ово јако тешко издржавам. Не бих волео да се то прекине, али стварно не могу да издржим. Превише ми је напорно, и ноћас ми је јако било лоше, и рука ми је била утрнула, и стварно се лоше осећам. Не бих волео да се то прекине, али ако мора, шта да радим? Ја ћу покушати да издржим још данас, ево покушаћу, али молим вас за сутра. Ја не знам да ли ћу моћи сутра да дођем. Превише ми је напорно овде да седим седам-осам сати, шест, не знам ни ја колико, разумете? У моменту ја сам тотално одсутан, мени се спава, ја сам прекјуче када сам дошао са суда легао, и пробудио сам се тек сутрадан ујутру. Лекове нисам попио, и тако даље. Мислим, немам шта да кажем.

Веско Крстајић: Ви примате редовно терапију?

Милан Булић: Да.

Веско Крстајић: Ја знам за тај ваш проблем.

Милан Булић: И физички ми је проблем што не могу више да седим толико дуго.

Веско Крстајић: Знам, и лекари су нас у том смислу обавестили да водимо рачуна о томе, да ви не можете пуно издржати у овом седећем положају, овако како је, да будете у судници. Да чешће правимо паузе. Не знам да ли вам помажу, да ли вам може помоћи да рецимо још у више наврата правимо неке паузе ради одмора. Да ли вам то помаже или не?

Милан Булић: Није у питању пауза. Мени је у питању да ја треба да легнем, разумете?

Веско Крстајић: Да, знам, знам то.

Милан Булић: Ми можемо направити сваких пола сата паузу. Ја дођем тамо, ћелија је празна, хладна, ја немам где да легнем, разумете?

Веско Крстајић: Да, да.

Милан Булић: Мислим, не знам шта да кажем, једноставно. Али осећам да физички више не могу да издржим толико, разумете?

Веско Крстајић: Разумем. Добро.

Адвокат Бранко Мунижаба: Председниче, ако може реч.

Веско Крстајић: Изволите.

Адвокат Бранко Мунижаба: Ја бих само хтео да укажем на овај налаз што смо добили. У том налазу, молим вас, лекар није објаснио како делују лекови на њега, које је дејство лекова. То је он управо хтео да каже прекјуче и данас, да се њему после тих лекова спава и тако даље. Ми у том налазу немамо, то је једно мало додатно објашњење. Хвала лепо.

Веско Крстајић: Кажите, господине Шошићу.

Оптужени Ђорђе Шошић: Добар дан.

Веско Крстајић: Добар дан, господине Шошићу.

Ђорђе Шошић: Ви прошли пут мени кажете јесам задовољан. Ја кажем – јесам, био сам.

Веско Крстајић: Мало гласније, мало гласније, не чујемо вас.

Ђорђе Шошић: Био сам на оном прегледу прошли пут, ви кажете јесам задовољан. Кажем – јесам. Вратио сам се, знате и сами да нисам два-три месеца узимао лекове, јер ми је било све горе. Ви сте вероватно добили извештај конзилијума лекара са Дедиња, тих петнаест тамо се потписало, и дали ми пет лекова. Ниједан лек не добијам. Ја добијам неку замену коју сам примао још пре годину дана. Од тих лекова поново ме ударио шлог. И ево опет ми дају те исте лекове. Ниједан лек ми не дају који овде пише. Ви сте то добили.

Веско Крстајић: Добро, господине Шошићу, ја сада нисам мислио да ово време..., са изузетком господина Булића, тај проблем знамо, он је јако свеж, актуелан и сваког дана све гори. Нисам мислио да ово сада користимо за расправу о томе како је неко лекарски збринут. Пуно времена смо потрошили, господине Шошићу, управо и везано за ваше лекарско збрињавање, знате? Губимо време, све што имате да ми кажете све притужбе те врсте, напишите, ставите на папир. Погледаћемо, проверићемо, поново ћемо проверити.

Ђорђе Шошић: Ево вам доказ.

Веско Крстајић: Хвала лепо.

Ђорђе Шошић: Већ постајем досадан.

Веско Крстајић: Добро. Хвала лепо. Чули смо вас. Напишите, молим вас, немојмо да губимо време.

Ђорђе Шошић: Значи није битно.

Веско Крстајић: Напишите, ставите то на папир, напишите.

Ђорђе Шошић: Коме да пишем?

Веско Крстајић: Немојте да се расправљамо, господине Шошићу. Вратите се на ваше место, слушајте шта вам говорим ако хоћете. А ако нећете, не морате. Само се вратите на ваше место. Хвала лепо. Дакле, напишите то, све те притужбе које имате ставите на папир, па ћемо проверити. Наставићемо са саслушањем сведока Васиљевића. Питања молим.

Заменик тужиоца Душан Кнежевић: Сведок је говорио о томе да је разговарао са новинарем Дуловићем везано за тај чланак који је објавио у средствима јавног информисања. Моје питање је да ли му је новинар Дуловић рекао ко је командовао јединицама које су извршиле ликвидацију ратних заробљеника на Овчари.

Веско Крстајић: У том смислу?

Александар Васиљевић: Ја сам већ споменуо да је он питао Станка Вујановића – и, ко је то урадио – а он каже – нисмо имали довољно мојих људи, па сам морао да узмем ове добровољце.

Веско Крстајић: Станко Вујановић?

Душан Кнежевић: Молим вас, предочите му са 13. стране војног списа, други пасус оно што је изјавио пред истражним судијом војног суда.

Веско Крстајић: Да, претпостављам да ви, заменичe, мислите на ово – после овог разговора, он је објавио текст у листу „Време" под називом „Крвава прича", али је заобишао имена актера, и то Станка Вујановића и Мирољуба Вујовића, који су, практично, командовали јединицама које су вршиле ликвидацију заробљеника.

Александар Васиљевић: Да.

Веско Крстајић: И Мирољуба Вујовића, овде би се дало закључити да је он помињао два имена.

Александар Васиљевић: Да, ја сам прочитао то у оном чланку који сам и приложио. Дакле, ту је идентификовао. Када је мени читао, није спомињао та имена.

Веско Крстајић: Али није ни у чланку.

Александар Васиљевић: У оном чланку који је објављен у Загребу јесте.

Веско Крстајић: Да, да, али ви овде говорите о његовом чланку „Крвава прича", па је ту заобишао имена актера Вујановића и Вујовића.

Александар Васиљевић: Јесте, и тада је оно рекао – е, па и ја имам главу. Али је, ипак, после тога у накнадном чланку који је објављен у Хрватској, који сам ја видео, навео та два имена.

Веско Крстајић: Не, сада више не знамо шта је, добро, добро. Браниоче? Чињеница је, дакле, да ви овде наводите два актера, Вујановића и Вујовића, које је он заобишао у чланку „Крвава прича".

Александар Васиљевић: Не наводим их ја. Ја парафразирам оно што је говорио Дуловић.

Веско Крстајић: Кажем, ви наводите у свом исказу да је то оно што вам је он рекао, то није спорно. Али би се из тога дало закључити да ви знате за два актера, Вујовића и Вујановића, које је он заобишао у чланку „Крвава прича".

Александар Васиљевић: Два имена која је спомињао, једно је Ланчужанин Миодраг, да је главни четник у Вуковару, и да је командант Територијалне одбране Вуковара Станко Вујановић. То су два имена која је он споменуо. У оном чланку, је ли то „Крвава прича", чини ми се од 25. новембра, он није наводио та имена. Онда сам га ја питао 1995. године – зашто ниси навео – мислећи на та два имена. Он је рекао – па и ја имам главу – а после тога, у том чланку који је у неком хрватском тиску објављен, он је навео ова два имена о којима ви говорите.

Веско Крстајић: Ова два?

Александар Васиљевић: Јесте, јесте.

Веско Крстајић: Добро, мада би се из овога овако, како је формулисано овде, дало закључити нешто друго. Јер ви овде не помињете, не наводите Ланчужанина, него Вујановића и Вујовића, а не Вујановића и Ланчужанина Каменог.

Александар Васиљевић: Ја вам поново кажем, има то и записано, ако се не варам.

Веско Крстајић: Да, да.

Александар Васиљевић: Говори о главном Шешељевом четнику у Вуковару – Камени, Ланчужанин Миодраг.

Веско Крстајић: То вам он говори 13. 11. и после тога?

Александар Васиљевић: Не, 13. 10.

Веско Крстајић: 13. 10?

Александар Васиљевић: 13. 10.

Веско Крстајић: Аха, 10, добро.

Александар Васиљевић: Као команданта Територијалне одбране, Станка Вујановића, за којег каже да га је питао ко је то учествовао, он каже – ја нисам имао довољно мојих људи, па сам морао да узмем оне добровољце, а они сада причају, блебећу, па ће бити проблема.

Веско Крстајић: Добро. Даље молим.

Душан Кнежевић: Спомињао је, говорећи о разговору са Везмаревићем, касније 1998. или 1997. године, не знам више ни ја шта је рекао, када је то било, да му је тај Везмаревић рекао да је дошло ту код хангара 30 територијалаца, којима је командовао неки Мирко, и после нам је сведок рекао да је тај човек био рањен. Говорио је да га је неко ранио. Ко га је ранио, да ли му је тај Везмаревић рекао ко је ранио тог команданта Мирка, или већ човека који је командовао са тих 30 територијалаца?

Александар Васиљевић: Мислим да он није спомињао ко га је ранио, али из разговора са неким од ових, може да буде Борисављевић или неко други, било је да је рањен, мислим као да га је ранио његов телохранитељ. Значи, не могу да знам ко ми је то рекао. Можда је могуће да је Шљиванчанин или неко од ових лица. Колико се сећам, то није спомињао ко га је ранио, није спомињао Везмаревића.

Веско Крстајић: Добро, ви у овом саслушању код војног истражног судије кажете да је тај Јоца Везмаревић рекао да је пристигло, одмах за њима, око 30 територијалаца којима је командовао неки Мирко, а за кога је чуо, па би се дало закључити да је Јоца чуо.

Александар Васиљевић: Могуће, могуће.

Веско Крстајић: Да га је ранио његов телохранитељ?

Александар Васиљевић: Могуће.

Веско Крстајић: Могуће?

Александар Васиљевић: Могуће. Ако сам то тада давао, да вам кажем, то је шест година прошло од тада, тај део који сам ја пренео тада истражном судији, значи он стоји као релативно свеже сећање.

Веско Крстајић: Као свежије?

Александар Васиљевић: Да.

Веско Крстајић: Добро.

Душан Кнежевић: Рекао је сведок да је на том пријему код канцелара за Народну одбрану био неки човек за кога он сматра да је територијалац завијене руке, и да је то могао да буде или командант Територијалне одбране, или командант неког Штаба Територијалне одбране. Да ли је он, када говори о тим лицима, да му је рекао Дуловић за ту двојицу који су били главни тамо, да ли он зна како та лица изгледају? Да ли је он њих видео икада, значи тог Станка Вујановића и тог, како он каже, Миодрага Ланчужанина Каменог?

Александар Васиљевић: Не, нисам имао прилике да их видим.

Веско Крстајић: Да, да. Добро.

Душан Кнежевић: Немам више питања.

Пуномоћник оштећених адвокат Рајко Даниловић: Ви сте то говорили о том састанку који сте имали са гораном Хаџићем и ваш став према томе. Е сад, да сте се противили да у надлежност, јурисдикције њихових судова дођу ратни заробљеници. Да ли знате како је поступљено, која је пракса била, не ти разговори, односи, шта се после тога догодило? Је л' прешло у јурисдикцију, или је остало у надлежности војних судова?

Александар Васиљевић: Не, није прешло у јурисдикцију, остало је у надлежности војних судова. Ја се сећам података неких збирних, ја бих рекао неких завршних тамо из априла 1992. године, јер ја у мају већ идем у пензију. Значи, знам да је 187 кривичних пријава поднето против ових лица, да је од тога било оптужено мислим 82 или 85–86, то не могу да будем прецизан сада у два-три човека, и да је већ било пресуђено код војног суда негде 20 лица, од тога пет на смртну казну, а једна смртна казна замењена је са 20 година затвора, за Миру Дунатор. Према томе, војно правосуђе је цео тај процес процесуирало и у размену, за коју сам ја био оптуживан по медијима и касније, да су пуштани ратни злочинци. У размени нису ишла лица за која селекцијом и каснијим оперативним мерама је утврђено да практично нису били припадници оружаних паравојних формација у Хрватској, та су лица отпуштана. У размену су могла да оду она лица која су имала статус ратних заробљеника по оном споразуму који је армија била постигла око размене ратних заробљеника, али не она лица која су већ ушла у кривичну процедуру, и за која је постојала сумња да су починили та кривична дела.

Веско Крстајић: То је она размена „сви за све"?

Александар Васиљевић: Да, то би се назвало „сви за све".

Веско Крстајић: Када је то било?

Александар Васиљевић: Било је више тих размена. Задња је била 4. августа 1992. године, када су практично одавде из војног истражног затвора пуштени сви ови против којих је вођен кривични поступак.

Веско Крстајић: Да, да, а пре тога?

Александар Васиљевић: А пре тога је било сукцесивних.

Веско Крстајић: Они који нису процесуирани?

Александар Васиљевић: Била је једна већа размена, сећам се негде 434 лица за наших 337 са подручја Вировитице, Загреба, Вараждина и тако даље. То је била размена негде тамо преко Сремске Раче, ако се не варам.

Веско Крстајић: Добро.

Рајко Даниловић: Пошто он има посредна сазнања, да ли има сазнања у том рејону Овчаре? Да ли је била нека инжењерска јединица, и да ли је овај Чедо кога он помиње из те јединице?

Александар Васиљевић: Ја не знам распоред какав је био уопште, јер сам рекао да сам први пут и чуо за Овчару, што ми је било чудно као назив. То не знам, али из разговора са Везмаревићем, односно прво са овим потпуковником који је био начелник безбедности у крагујевачком корпусу, знам да је тамо била 80. моторизована бригада. Међутим, бригада је доста велика, и она је размештена, али по ономе што је мени рекао Зјајо Мурис, тај капетан Папић Чедо је из бригаде са Вождовца, дословно су му то речи. Бригада у касарни Вождовац је била једна од бригада Прве гардијске механизоване дивизије овде у Београду. Она је имала своје инжињеријске саставе, најмање инжињеријски батаљон.

Веско Крстајић: Бригада са Вождовца?

Александар Васиљевић: Да.

Веско Крстајић: Па шта је гардијска бригада?

Александар Васиљевић: Видите, једно је...

Веско Крстајић: Једно је гардијска бригада, једно је гардијска дивизија?

Александар Васиљевић: Једно је Прва пролетерска гардијска механизована бригада, то је ова бригада којом командује Мркшић, и то је самостална јединица која је директно потчињена начелнику кабинета ондашњег ССНО, а у то време је био генерал Вук Обрадовић. Дозволите, он је био пуковник до 22. децембра 1991. године, а онда су четири пуковника унапређена у чин генерала, међу којима је био и Мркшић Миле. Дакле, он је добио чин генерала када и генерал Мркшић. Постоји ван тога Прва гардијска механизована дивизија у Београду, која је била у оквиру Команде одбране града Београда, тако се звала та једна оперативна групација, Команда одбране града Београда. У њеном саставу је та дивизија, а она има своје бригаде.

Веско Крстајић: Је ли то та са Вождовца?

Александар Васиљевић: Она има бригаду на Вождовцу, имала је овај део снага горе на Бањици, имала је пук у Ваљеву и тако даље, Сремској Митровици, исто бригаду.

Рајко Даниловић: Сведок рече да је овај, тада капетан, Чедо Папић, чуо је да је страдао код Сребренице. Да ли може да се сети одакле му то сазнање?

Александар Васиљевић: Мислим да ми је то, могуће, рекао Борисављевић, али не могу да будем сигуран. Може да се деси да ми је неко из Управе

безбедности, којима сам ове податке преносио, јер су они неке провере вршили, колико је мени познато, на бази онога што сам већ давао. Тако је, на пример, установљено било да би тај Топола могао да буде Павловић, мени се чини Славиша или нешто слично томе, да је у то време био у Смедереву, да је после наводно прешао негде према Новом Саду. Дакле, нешто од тих података ја сам добијао и кроз повратно и кроз разговор са органима безбедности у Управи, који су вршили проверу неких података о овоме и тако. Могуће је да ми је неко од тих људи рекао да је он страдао у Сребреници.

Рајко Даниловић: Сведок је објаснио да му је тај Зјајо Мурић, кога познаје, старешина.

Веско Крстајић: Мурис.

Рајко Даниловић: Мурић.

Александар Васиљевић: Не, не, Мурис.

Рајко Даниловић: Мурис, добро, да му је он рекао да се приближавао Овчари, и пошао је са та четири пуха, и да му је онда јавио неко, претпостављам моторолом – овде се пуца – и речено му – немој да идеш даље. Да ли је он рекао ко му је рекао да не иде даље?

Веско Крстајић: Рекао је, Вукашиновић.

Александар Васиљевић: Рекао сам, Вукашиновић.

Веско Крстајић: Вукашиновић.

Александар Васиљевић: Вукашиновић Љубиша.

Рајко Даниловић: Да ли сведок има, наравно све је то посредно, али важно је, да ли имате сазнање да ли су били неки притвори, затвори, да ли су били у касарни, у „Велепромету" или где? Има ли ту неких сазнања?

Александар Васиљевић: Ја сам споменуо оно што ми је рекао капетан Срећко Борисављевић, да је био тај један притвор који је био у надлежности оног Стојановића, или Љубише или Љубинка. Тада их је он пребацио и формирао војни затвор у касарни у Вуковару.

Веско Крстајић: Тамо је био Бајић?

Александар Васиљевић: Тамо је Бајић капетан био командир тог затвора. Међутим, овај други период у којем се појављује неких 186 или 200 приведених лица на подручју „Велепромета", значи то је место где се извлаче ови који су били или заробљени, јер је ту било, како каже, двадесетак са Митнице који су се предали. То је један, ја бих рекао, привремени сабирни центар, где се ти људи скупљају када се врши нека прва селекција. Одатле се шаљу даље према Митровици или према Шиду.

Адвокат Гордана Лозналијевић Даниловић: После догађаја на Овчари, да ли је сведок имао било какав разговор и сусрет са Шљиванчанином?

Веско Крстајић: Рекао је то, тек 1999?

Александар Васиљевић: Не, значи ја ово тумачим овако, у односу на догађај на Овчари, а то је 20. 11, да ли сам ступао у контакт са Шљиванчанином. Значи јесам. По повратку Гардијске бригаде у Београд, мислим да је то био 28. новембар, Шљиванчанин је дошао код мене у управу и донео ми на поклон једну ловачку пушку. Ја сам ту пушку касније легализовао, и она је евидентирана. Тада сам му рекао када смо разговарали шта се догађало. Питао сам да ли је написао завршни извештај органа безбедности о свим дејствима која су

била, значи са безбедносног аспекта,и он је рекао да није. Ја сам рекао да напише тај извештај и да то преда свом првом претпостављеном, то је тада био потпуковник Ђукић Драган. Онда је тај извештај од Ђукића дошао код нас у Управу безбедности, и ја сам имао прилике да га погледам. Он је откуцан на неколико страница, као званичан акт, у којем готово да није било оних правих контраобавештајних, безбедносних података за које је надлежан начелник безбедности у бригади. Добро, он је био невешт у томе, он није завршио курс безбедности, значи описује углавном мање-више та дејства како су протекла, проблеми командне природе и тако даље. Тај извештај је остао код мене у каси као један од докумената који дођу до начелника управе, и када сам ја смењен и пензионисан 8. маја 1992. године, моја каса је била запечаћена, и блокиране и просторије. Када сам дошао у Београд, ја сам био на терену, тако да је тај извештај остао у каси која је била запечаћена. Када су се почели појављивати ови проблеми око Овчаре, ја сам разговарао са тадашњим начелником управе, да ли постоји тај извештај у којем је он извештавао о стању у Вуковару, уопште није споменуо Овчару, и он је рекао – да, он је код мене исто у каси. Ја сам га замолио ако може да га фотокопира и да ми да тај један документ, јер сам претпоставио да ја могу бити довођен у сумњу да ли сам знао нешто о томе и да ли ме известио Шљиванчанин, и због тога сам хтео да то имам као документ. Он је рекао – не, ако вам то буде затребало, ја ћу дати. Дакле, тај је документ његов у извештају остао у управи, али пошто је касније та канцеларија погођена, то је и пробијено све. Ја када сам био реактивиран, нисам био у прилици да дођем до тог извештаја, јер је та каса била потпуно изгорела и запаљена. Значи, он јесте писао тај извештај.

Гордана Лозналијевић-Даниловић: Хвала.

Адвокат Драгољуб Тодоровић: Он је описао да није Везмаревић могао да му каже како се зове тај човек, али га је описао, и на основу описа генерал Васиљевић је закључио да се ради о Каранфилову. Моје је питање – да ли му је тај човек рекао да се повуче, Везмаревићу, тај кога је описао, за кога он мисли да је Каранфилов?

Веско Крстајић: Рекао је, не да се повуче, него да не иде на Овчару.

Александар Васиљевић: Да не иде, нема потребе.

Веско Крстајић: Да не иде, нема потребе.

Драгољуб Тодоровић: Сада га је Даниловић питао ко му је то наредио, па је рекао да не зна ко му је наредио да не иде на Овчару.

Веско Крстајић: Једно је за Мурис Зјаја, једно је за Везмаревића.

Александар Васиљевић: Да.

Драгољуб Тодоровић: Он је објаснио да се састао са Шљиванчанином, и да је том разговору присуствовао Туманов. Да ли је Шљиванчанин тада рекао да је Мркшић предао заробљенике?

Александар Васиљевић: Није, ја мислим, не могу да се сетим. То је већ била позната ствар да је Мркшић...

Драгољуб Тодоровић: Да ли је Шљиванчанин помињао седницу владе?

Александар Васиљевић: Не. Није.

Драгољуб Тодоровић: Ви сте рекли да је Мркшић, у сусрету вашем са Мркшићем, рекао је генерал да се он клео у децу да је знао шта ће урадити, да би...

Веско Крстајић: Рекао је.

Драгољуб Тодоровић: Да ли је помињао нека упозорења да је имао?

Александар Васиљевић: Не, не.

Драгољуб Тодоровић: Гаранције?

Александар Васиљевић: Да вам кажем...

Драгољуб Тодоровић: Је ли помињао седницу владе, Аркана, начелника штаба Панића да је био на седници владе?

Александар Васиљевић: Да смо се ми срели у неком локалу, онда би вероватно ја имао више сазнања. Ја сам вам пренео од речи до речи, да је то веома кратко било, и од речи до речи сам пренео. Ни реч више, ни реч мање шта смо разговарали.

Веско Крстајић: Разумем. Тако смо и схватили, да је био проблем паркирање или тако нешто.

Александар Васиљевић: Ту се већ био створио ред, људи су почели да реагују, јер нису могли да уђу на пијацу.

Веско Крстајић: Разумем.

Драгољуб Тодоровић: Да ли је познато сведоку да је донета нека одлука на неком нивоу неког од тих датума, да се повуче Гардијска бригада и да се цивилна власт преда, пре свега да се цивилна власт преда органима власти, Влади САО Источна Славонија, западни Срем? Да ли му је познато, било из контаката, било из својих долазака тамо, да постоји таква нека одлука?

Александар Васиљевић: Нејасно ми је то питање када кажете одлука да се цивилна власт преда цивилним органима. Значи, могло би да буде једино да се војна власт преда цивилним.

Драгољуб Тодоровић: Та власт која је контролисала, било је ратно стање, контролисала је Гардијска бригада.

Александар Васиљевић: Пошто је било више информација по разним линијама, па и из Управе безбедности око тих паравојних група, затим паралелне неке друге војске која је под неком јурисдикцијом неке више, МУП-а, односно Стојичића Баце, коначно је 28. новембра 1991. године генерал Кадијевић потписао наредбу о распуштању и разоружавању свих паравојних састава који су били у Славонији. То је 28. новембар. Касније, колико знам, 10. децембра Председништво СФРЈ издало је своју наредбу о томе. Онда су вођени разговори, то је део који знам преко органа безбедности који су били на овом истуреном командном месту, где је био генерал Живота Панић. Вођени су разговори са Стојичићем око тога да се морају повући ти састави, Арканови, одред „Душан Силни" и ови неки други који су ту били, и да је он рекао да ту неће бити проблема, јер ће они ући у састав бригаде МУП-а која се формира на том терену. Онда, пошто до 28. јануара, мислим, нису били повучени ти састави, послат је пуковник Петковић из Шида, који је био орган безбедности Прве војне области у Шиду, да успостави контакт са Стојичићем и да инсистира на повлачењу ових састава о којима је било речи, јер су они још остали на терену, а он да је добио одговор да неће бити проблема, то ће бити решено, и опет поновио – формира се та бригада.

Други податак кога се сећам, то је да је негде 22. или 25. фебруара 1992. године одржан састанак са локалним органима из Вуковара, на којима је био Го-

ран Хаџић, затим Радован Стојчић Баџа, генерал Живота Панић, и не могу да се сетим да ли је још други генерал Мандарић био, не могу тог дела да се присетим, где је разговарано управо о томе да се војска која је имала успостављену војну управу негде скоро пред завршетак дејстава у Вуковару, успостављена је војна управа и војна команда на том терену, и тада је донета одлука да ту војну компоненту Територијалне одбране, која остаје на том простору, преузму два човека. Један се презивао Ђурчић, другог презимена сада не могу да се сетим, али знам да су обадва до тада били припадници МУП-а Републике Србије, и они су постали команданти ТО на том терену. Дакле, ја по томе могу да извучем закључак, када се у ствари војска дефинитивно повлачи са тог терена.

Веско Крстајић: Разумем.

Драгољуб Тодоровић: Мене није интересовало тако детаљно, мене је интересовали да ли је Гардијска бригада до 24. када се повукла, да ли је предала власт цивилним органима.

Александар Васиљевић: Не, ја немам такав податак.

Драгољуб Тодоровић: Рекли сте да сте разгледали ратни дневник бригаде. Да ли тамо постоје ови подаци о предаји заробљеника и о заробљеницима уопште, примопредаји влади и тако даље?

Александар Васиљевић: Па добро, мериторно је да добијете те податке, мислим да није спорно.

Драгољуб Тодоровић: Не, да ли сте ви видели?

Александар Васиљевић: Ја сам видео, има евидентирано да се преузимају заробљеници, да се упућују и тако. Мислим, постоји кратко нотирано како се у ратном дневнику то води. Међутим, нема ничега око предаје заробљеника територијалцима на Овчари, не спомиње се.

Веско Крстајић: Тако нешто се не спомиње?

Александар Васиљевић: Ја се не сећам да сам то видео.

Веско Крстајић: Да, да, добро.

Александар Васиљевић: Јер мени није даван цео дневник да листам, него сам консултован по неким детаљима.

Веско Крстајић: Разумем.

Драгољуб Тодоровић: Да ли сведок који је овде рекао, овде је трајало суђење доста дуго, било је доста генерала, пуковника, да ли сведок који је децидирано рекао да је претпостављени Мркшићу био Вук Обрадовић, шеф кабинета савезног секретара... У том правцу, ја питам, да ли је пуковник Мркшић морао да консултује вука Обрадовића као свог претпостављеног у вези са предајом заробљеника.

Веско Крстајић: Браниоче, пуномоћниче, па то је јако широко, то пуно излази из овог контекста.

Драгољуб Тодоровић: Добро.

Александар Васиљевић: Ја могу кратко да помогнем

Веско Крстајић: Реците само ко је претпостављени Мркшићу, ништа друго?

Александар Васиљевић: У миру, првопретпостављени Мркшићу је начелник кабинета савезног секретара, а то је Вук Обрадовић. Међутим, почетком борбених дејстава тамо се формира војна команда, Прва војна област која

руководи са свим дејствима на подручју Славоније и Вуковара. То је истурено место команданта Прве војне области. Све јединице које се налазе тада у тој зони потчињене су искључиво команданту Прве војне области. Према томе, он је што се тиче ратних дејстава, добијања задатака, био потчињен, и био је дужан да извештава Прву војну област, односно из Прве војне области је добијао наређења. Али је, паралелно са тиме, он имао праксу, а и Вук се интересовао, шта се догађа, па су комуницирали. Међутим, што се тиче ратних дејстава, он је потчињен од момента када су формиране оперативне групе „Југ", једна, друга и трећа, и када је изашао генерал Панић са командним местом тамо, потчињен команди Прве војне области.

Драгољуб Тодоровић: Коме је потчињен Мркшић, Панићу или Обрадовићу?

Александар Васиљевић: Када, када?

Драгољуб Тодоровић: За време рата у Вуковару.

Александар Васиљевић: Генералу Панићу.

Драгољуб Тодоровић: Добро. Хвала.

Наташа Кандић: Господин Васиљевић наводи речи Зјаје Муриса, и онда каже да је Љубиша Вукашиновић јавио да ратни заробљеници, односно њихова заштита, није више у надлежности војске ЈНА. Да ли има сазнања ко је Љубиши Вукашиновићу дао ту наредбу коју је он пренео Зјаји Мурису?

Александар Васиљевић: Не знам. Ја са Љубишом нисам разговарао. Ја сам препричао шта ми је треће лице рекло.

Веско Крстајић: Јасно.

Наташа Кандић: Да ли по правилима службе Љубиша Вукашиновић, који је...

Веско Крстајић: Па сад, је ли сведок или је вештак? Да ли је сада сведок сведок, или је вештак? Је ли то питање за сведока, или за вештака? Не, то је онај проблем који имамо.

Наташа Кандић: Питам следеће – да ли, будући да је Љубиша Вукашиновић, да му је претпостављени Шљиванчанин, да ли било која одлука коју он преноси некоме мора да буде одлука којом је упознат?

Веско Крстајић: Видите, нећу дозволити ово питање и ниједно друго везано за те теме, да тражимо ми неко стручно мишљење сведока.

Наташа Кандић: Па добро, али имамо сведока.

Веско Крстајић: То је проблем који имамо већ у више наврата, и нећемо дозвољавати питања у том правцу. А кажем, договорићемо се накнадно како ћемо добити одговоре у том смислу.

Наташа Кандић: Ево, ја морам да наставим. Будући да је сведок, господин Васиљевић, рекао да има сазнање да је Шљиванчанин рекао да је имао проблема у болници док је трајала евакуација, оних који су били тамо, да је било покушаја од стране територијалаца да их преузму још у болници, да ли је таква једна чињеница тог нивоа важности да она мора бити прослеђена даљој команди, опет на исти начин, његовом претпостављеном, или...?

Веско Крстајић: Да. Па не знам, ево да чујем.

Александар Васиљевић: Ја бих рекао, могао би сваки дан о томе да шаље извештај. Није уобичајено да о проблемима о којима не мора команда можда

да одлучује, да то извештава. Ја бих рекао то је један можда мали инцидент који се ту догодио, и није пракса да сада пише извештаје.

Веско Крстајић: Разумем.

Наташа Кандић: Будући да је неколико високих официра ЈНА тог дана, баш 20, они који су били на Овчари, да су упозорили команду о томе шта се догађа, укључујући и пуковника Војиновића. Да ли онда те информације, да ли о тим информацијама одлучује самостално пуковник Мркшић, или он треба да упозна неког другог, ради доношења одлуке?

Веско Крстајић: Опет је то питање на истом фону.

Наташа Кандић: Мислим да су та питања врло важна.

Веско Крстајић: Молим?

Наташа Кандић: То су врло важна питања.

Веско Крстајић: Слажем се, слажем се, али само је проблем у томе да ли ћемо одговоре на та питања добити од овог и других неких сведока којима смо покушавали да их поставимо. Ја не мислим да је то добра адреса за сведоке које овде саслушавамо.

Наташа Кандић: Ја бих волела да добијемо разјашњење, ако Шљиванчанин има проблеме тог дана приликом евакуације оних који су у болници.

Веско Крстајић: Да ли он некога треба о томе да извести?

Наташа Кандић: Молим?

Веско Крстајић: Шта је питање? Да ли он о томе треба некога да извести?

Наташа Кандић: Да.

Веско Крстајић: То је питање за сведока, па ево сведок је малопре одговорио, по њему не мора, што не значи да ће неки други генерал одговорити исто на то и такво питање.

Наташа Кандић: Добро.

Веско Крстајић: Хоћу да кажем, то нису питања за сведока, односно сведоке које ми саслушавамо. То су ипак питања, пре бих рекао, за неке експерте из ове области.

Наташа Кандић: Сведок је експерт исто.

Александар Васиљевић: Знате како, он да је спречен у том задатку који ради, онда би морао да образложи шта се догодило и због чега није то реализовано.

Веско Крстајић: Вероватно би остало неког трага о томе.

Александар Васиљевић: Онда би он морао да опише да има неких проблема, да је то, то и то. Пошто он није имао проблема, он је њих извукао из болнице. Проблеми који се дешавају лево и десно, у основи нису битни за неко касније одлучивање.

Веско Крстајић: Разумем.

Наташа Кандић: Шта господин Васиљевић мисли, ко би могао Љубиши Вукашиновићу да јави, да нареди, да се врати са пута према Овчари?

Веско Крстајић: Опет, опет исто. Немојте покушавати, немојте да покушавамо на тај начин.

Наташа Кандић: Ко може, Шљиванчанин, или ко му јавља?

Веско Крстајић: Немојте, немојте, нећемо тако.

Наташа Кандић: Добро. Господин Васиљевић је дословно рекао да је Мркшић био несигуран у свом поступању, у свом командовању, и да он мисли да је у вези са ратним заробљеницима одлуку донео у консултацији са неким. Мене занима, па је онда накнадно додао да су то можда његови сарадници, да ли може мало више да каже шта мисли, како је онда ишла та консултација.

Веско Крстајић: Јесте ли ви разумели шта је питање? Ја нисам сигуран да сте ви тако што...

Александар Васиљевић: Ко је Мркшићу наредио, или он питао, ја то не знам. Ја сам изнео своју личну оцену око њега, када сам објашњавао која би му три питања поставио. Значи, ја претпостављам да он сам то није баш као дисциплиновани старешина учинио. Е сад, кога је он могао да пита и да ли је питао, то су претпоставке. Ја то не знам, то мора он да каже, ако буде био у позицији.

Наташа Кандић: Да ли господин Васиљевић има сазнање да је неко од официра био на Овчари и на месту ликвидације? Да ли је чуо за Зорана Стаматовића?

Веско Крстајић: Да ли имате икаквих других сазнања везано за Овчару, изузев онога што сте изнели, ево пре подне?

Александар Васиљевић: Имам само сазнање од команде ратног ваздухопловства око једног резервног војног полицајца, који је при неком спровођењу према Сремској Митровици извукао, ја мислим, или двојицу или четворицу од заробљених, и на наговор од једног ту присутног територијалца, ликвидирао. Тај се презивао Николић. Он је лишен слободе и вођен је кривични поступак. Био је притворен овде у војном истражном затвору, и вођен је кривични поступак.

Веско Крстајић: Добро, то није везано?

Александар Васиљевић: Везано за, ја бих рекао, један злочин који се догодио.

Веско Крстајић: Моје питање је било да ли имате икаквих других сазнања везано за Овчару или за дешавања око овчаре, изузев онога што сте нам изнели пре подне. Па и везано за имена, за официре тадашње ЈНА и тако даље.

Александар Васиљевић: Не.

Веско Крстајић: Никаквих других сазнања више немате, све што знате о томе сте нам већ рекли? Добро.

Наташа Кандић: Сведок је помињао Тополу, помињао је Кинеза, и даје неке податке о томе како изгледа тај Кинез на основу сазнања.

Александар Васиљевић: Нисам чуо ово.

Веско Крстајић: Кинез, Кинез. Шта вам је речено, ко је Кинез? Како изгледа Кинез?

Александар Васиљевић: То је опис који је дао Зјајо Мурис, значи да је он малог раста. За овога говори да је висок, а за њега каже малог раста. Није дефинисао који је то мали раст, да ли је 170, јер у односу на човека од два метра, може да буде 180. Мислим, није ми прецизирао. Он је рекао да је мањег раста од њега.

Веско Крстајић: Разумем. Само то и ништа више?

Александар Васиљевић: Не.

Наташа Кандић: Да ли вам је рекао коме припада тај Кинез? Да ли Територијалној одбрани, ЈНА?

Веско Крстајић: Које јединице су у питању?

Александар Васиљевић: Не знам, то су ти такозвани добровољци.

Наташа Кандић: Добровољци? Добро. Хвала.

Веско Крстајић: Хвала. Даље, молим?

Адвокат Никола Баровић: Пре вас је овде сведочио командант 80. моторизоване бригаде, и он је у свом сведочењу навео да су јутро по злочину на Овчари, на Грабову, одржали седницу у 80. моторизованој бригади о томе да имају сазнање да је дошло до злочина на Овчари. Да ли ви нешто о томе знате?

Александар Васиљевић: Не, не, апсолутно не.

Никола Баровић: Да ли можда можете да објасните, с обзиром на вашу тадашњу функцију, како је могуће да команда 80. моторизоване бригаде има сазнања о злочину који се догодио у току ноћи, а да та информација не оде на виши ниво од команде бригаде?

Александар Васиљевић: Ја не знам шта је сведочио овај сведок, немам представу, да бих могао да правим сада неку анализу или аналогију, али ако је по причи Везмаревића део чете војне полиције био у рејону Овчара, ако је тај капетан Јоца исто био у рејону Овчара, јер му је рекао шта се догодило, онда је вероватно по тој линији тих људи који су ту били, известили команду бригаде.

Веско Крстајић: Не, суштина је у овоме: сутрадан ујутру.

Александар Васиљевић: Када сутрадан ујутру, који датум?

Веско Крстајић: У односу на...?

Александар Васиљевић: На стрељање?

Веско Крстајић: На стрељање.

Александар Васиљевић: Добро.

Веско Крстајић: Сутрадан ујутру је тада, ваљда потпуковник Војиновић као командант 80. моторизоване бригаде о информацијама које је добио, да су највероватније заробљени током ноћи стрељани на Овчари, обавестио чланове своје команде, чланове свог штаба. То је он нама у овој судници рекао, па је питање пуномоћника за вас било – како је могуће да се то команди штаба дешава да он упознаје чланове штаба, чланове команде, о томе да та информација, таква каква је, не оде даље? Како је то могуће у тим...?

Александар Васиљевић: То питање је њему морало да се постави. Кога је он известио? Ако је известио – кога – а ако није – зашто није известио?

Веско Крстајић: Сада у безбедоносном смислу, члан команде је и Срећко Борисављевић?

Александар Васиљевић: Не.

Веско Крстајић: Начелник?

Александар Васиљевић: Не.

Веско Крстајић: Молим?

Александар Васиљевић: Он није у 80.

Веско Крстајић: Он је начелник за безбедност?

Александар Васиљевић: Није он у 80. моторизованој бригади.

Веско Крстајић: Не, пардон, не Срећко Борисављевић, него извесни Вукосављевић. Извесни Вукосављевић је начелник за безбедност. Да ли по тој

безбедносној линији, информације иду, одлазе негде, невезано за линију командовања?

Александар Васиљевић: Требало је да се извести и линијом војне полиције, значи Везмаревића, који када је то сазнао, требао је по линији војне полиције да обавести у претпостављеној команди човека који руководи војном полицијом. А орган безбедности, и он је исто требало и сваки други припадник армије по прописима, када сазна за кривично дело, тешко кривично дело које је учињено, дужан је о томе да обавести и претпостављеног. Значи овде је питање, ако су они то знали, зашто нису обавестили, а ако јесу, кога су обавестили.

Веско Крстајић: Дакле, по вама, ви сте начелник, шта хоћете да кажете?

Александар Васиљевић: Није једини начелник безбедности тај који о томе треба да обавештава. Хајде сада да узмем помоћника за политички рад, који је исто тако постојао у тој јединици, као што је, на пример, о злочину у селу Ловас обавестио помоћник за политички рад депешом команду Прве војне области. Значи, не мора то да буде орган безбедности. Сваки старешина који зна да је почињено то тешко кривично дело, он је дужан по својој вертикали да то извести. Ако је он стварно артиљерац, капетан Јоца, он је требао да извести начелника артиљерије по субординацији у тој 80. бригади. Начелник артиљерије треба да обавести свог команданта, командант треба да обавести свог претпостављеног команданта.

Веско Крстајић: То су, дакле, нормални токови?

Александар Васиљевић: То је та линија извештавања која иде.

Веско Крстајић: Разумем. Има и та безбедносна линија извештавања?

Александар Васиљевић: Има, исто, и ако је тај капетан, ја претпостављам да је он резервни официр, јер му не знам презиме, не познајем човека, и он је требало да извести по линији безбедности ономе ко му је био у вишој команди орган безбедности.

Веско Крстајић: Јасно.

Александар Васиљевић: Е сад, да ли су они извештавали, ја то не знам.

Веско Крстајић: Али они су били претпотчињени, 80. бригада је у то време била претпотчињена Гардијској бригади?

Александар Васиљевић: Не знам.

Веско Крстајић: Јесте, па то је оперативна група „Југ"?

Александар Васиљевић: Друга бригада не може да буде по закону претпотчињена бригади, али ако се формира оперативна група, онда команданту оперативне групе...

Веско Крстајић: Добро, добро.

Никола Баровић: Извештај о понашању добровољаца поднет је 7. децембра 1991. године, односно територијалних јединица на подручју југ. Да ли у том..., ако видимо, како каже сведок, није обухваћен злочин на Овчари, који су други типови понашања обухваћени, и због чега је донета одлука да се те јединице расформирају? Да ли може да се сети?

Александар Васиљевић: Видите, није само 7. децембра. Ја сам већ навео једно конкретно наређење генерала Кадијевића, 28. новембра, а било је информација и пре тога, по разним линијама, линијама органа за политички рад, у Првој војној области. То је потпуковник Еремија који извештава линијом

органа за политички рад команду Прве војне области о злочину Ловас, а о том злочину извештава се и линијом органа безбедности, значи пуковника Петковића из Шида у одељење безбедности. Дакле, било је више информација о томе шта се догађа на терену, и проблеми у тим углавном добровољачким саставима и јединицама, условно речено, Територијалне одбране САО Крајина. И због тога је већ крајем новембра донета одлука, пошто су већ била завршена, готова дејства око Вуковара, донешена је одлука о распуштању тих састава. Онда се није вероватно на то реаговало. Ту је била побуна оних резервиста који нису примили новчане надокнаде, не резервиста него добровољаца, јер нису били резервисти, нису добили накнаду. Онда је писана та информација од 7. децембра која је ишла до председништва, да председништво ту одлуку верификује на вишем нивоу. То је једна од информација у низу. Шта она садржи? Садржи оцене око пљачки, око ликвидација којих је ту било. Ту је обрађен Ловас и још неки други подаци, јер су у међувремену добијени подаци још о проналажењу једне групе лешева на пољопривредној фарми у Ловасу. Ја мислим да је то управо негде крај новембра који је војна полиција документовала и обавестила МУП у Даљу, који је касније преузео документацију о том злочину. Дакле, тамо где се знало за неке злочине, они су илустративно стављени у те информације, и да треба да се заведе ред. Проблем је био што су завршена дејства, а ови још увек стоје на терену. Неки неће ни оружје да врате. Ја не могу да кажем баш прецизно шта је писало, али то је фон. О чему се знало, то је написано.

Веско Крстајић: Разумели смо.

Никола Баровић: Ако сам добро разумео сведока, сведок је навео пример Ловаса и старешине Јеремије који је сам зауставио масакр цивила и сам поднео извештај, и то је дошло у извештај за 7. децембар, као рецимо најкаснији извештај који се овде спомиње. И поред тога што је на седници бригаде, команде бригаде, изнета информација о масакру на Овчари, није стигао никакав извештај до 7. децембра 1991. године на врх ССНО или генералштаба? Питам само да ли је тај закључак тачан, до кога сам дошао из његовог сазнања.

Александар Васиљевић: Није тачан, прво око тога да је потпуковник Еремија спречио и предузео мере у односу на злочин у Овчари.

Веско Крстајић: Ловас, Ловас.

Александар Васиљевић: Односно Ловас. Значи није тај податак тачан. Те податке је добио орган безбедности. Он је упознао команду. Пошто је упознао команду, тамо мислим да је то гардијска дивизија која је тамо била, овај шаље по својој линији, пошто је дошло до сазнања, информацију у политичко одељење Прве војне области. Али, он са тим подацима излази и код новинара који то објављује, и у јавности постоји само да је потпуковник Еремија известио о томе. Нема о томе, да је о томе начелника безбедности у Првој војној области обавестио одмах и пуковник Петковић, а из Прве војне области је послата информација у Управу безбедности. Ја сам онда обавестио војни врх писмено, 24. када је дошла информација из Прве војне области, а тражио онда допунске податке, па сам написао другу информацију 25. октобра, која је послата на десет адреса, између осталих је и један војни тужилац ЈНА. Дакле, тај део је нетачан да је он то спречио, а други нису, него он је известио, али пошто је његов допис неким каналима отишао у јавност.

Веско Крстајић: Ако сам ја добро схватио, 7. децембра се не зна.

Александар Васиљевић: Не знам ја да ли су они извештавали.

Веско Крстајић: За Овчару?

Александар Васиљевић: И зашто нису извештавали, то не знам. Код нас нема таквог податка.

Веско Крстајић: Овчара није 7. децембра у тим примерима који се наводе?

Александар Васиљевић: Не знам. Да смо знали, не само да би се само известило, него вероватно би се водила.

Веско Крстајић: То смо разумели.

Никола Баровић: То је било питање.

Веско Крстајић: Да, да, то смо разумели.

Никола Баровић: Немам више питања.

Веско Крстајић: Хвала. Даље питања, молим. Браниоци?

Адвокат Ненад Петрушић (бранилац Мирољуба Вујовића): Ја ћу прво ставити примедбу на казивање и сведочење овог сведока. Сматрам да оно није релевантно и поуздано, пре свега што се долази до сазнања из друге, треће руке, чак и од људи да којима је сведок обавио разговор, не може ни да препозна данас. Ја се слажем сада, поготово што су то сазнања те врсте, однекуда са пијаце, на пијаци, на Дунавском кеју, из бележнице новинара и тако даље. Али, дозволите ми само неколико питања. Да ли сведок креће 19. 11, како данас каже, из Милића у Вуковар? Да ли он тада има сазнања да је Вуковар, хајде да кажем, пао?

Веско Крстајић: Тако је сведок и рекао.

Александар Васиљевић: Рекао сам да сам чуо то на вестима.

Ненад Петрушић: Да ли сведок тада има сазнања да његови потчињени официри, официри безбедности, пуковници Томић, Вујић Богдан, Тијановић Богољуб и мајор Стошић, да су они тада отприлике, у том времену, на командном месту у Негославцима? Прво, да ли зна ко су?

Александар Васиљевић: Прво да кажем да ова наведена лица, ови официри, нису мени потчињени. Они су тада пензионери, а и да су у активној служби, не би били мени потчињени. То су пензионисани официри који су некада били или у контраобавештајној групи Прве војне области, или у контраобавештајном техничком центру Управе безбедности, али по ономе што сте сада навели, сви су у пензији. Ја не знам, нити ми је ико од органа безбедности, од Шљиванчанина, код кога сам био у Негославцима, рекао да су та лица ту, нити сам их ја ангажовао. Када сам сазнао, а то је негде у децембру месецу, када су се они појавили у Сремској Митровици, у тиму органа безбедности који је проводио оперативно-истражне радње, оперативне радње. Када сам видео да има пензионера, онда сам наредио да сви буду отпуштени и повучени и они су тада престали са својим ангажовањем. Они су практично били под јурисдикцијом органа безбедности у Првој војној области. И по њиховој одлуци да ангажују пензионере да ојачају тим, они су узели те људе. Ништа није спорно, они су искусни били, у пензији су, али ја сам сматрао...

Веско Крстајић: Вујић нам је рекао, Вујић Богдан нам је рекао да је он био заиста у пензији, па се сам добровољно јавио Управи безбедности када су кренуле ратне операције, и онда је ангажован био, био је у Бегејцима једно месец

дана пре престанка операција у Вуковару. Потом, 19. 11, по наређењу је дошао у Вуковар са овом екипом.

Александар Васиљевић: По чијем наређењу? Ја се извињавам што ја постављам питања.

Веско Крстајић: По наређењу из Управе безбедности.

Ненад Петрушић: Тако каже, чак су неки реактивирани. И Богољуб Кијановић, који је од раније био у пензији, је враћен у редовни састав.

Веско Крстајић: Ви нисте знали да је он рецимо месец дана тамо у Бегејцима?

Александар Васиљевић: Чак ја, када сам био у Бегејцима и у Стајићу, где је активни официр безбедности руководио тим тимом, тамо нема ових пензионера, имам своју бележницу, да ли су они били склоњени или негде ангажовани, ја то не знам, али их нема тада. Ја њих први пут срећем у Сремској Митровици, и сада наређујем руководиоцу оперативно-истражног тима да их склони и помери.

Веско Крстајић: Разумели смо.

Александар Васиљевић: Не знам да су дошли, нити ко их је ангажовао.

Ненад Петрушић: Каква су сазнања генерала Васиљевића у погледу ангажовања Љубише Петковића, пуковника, сада ја не знам, да ли органа безбедности или обавештајне или контраобавештајне војне службе?

Александар Васиљевић: Како се зове?

Ненад Петрушић: Петковић. Петковић Љубиша.

Александар Васиљевић: Петковић Љубиша? Петковић Љубиша је био активни официр у органима безбедности Прве војне области. Био је помоћник за контраобавештајни рад у том одељењу, или заменик начелника безбедности у Првој војној области, а њега је команда Прве војне области, односно орган безбедности Прве војне области, са још једном групом официра изместио у Шид, ради координације активности органа безбедности у другим саставима на контраобавештајним пословима. А у Шиду се већ налазила, ја мислим, и команда дивизије је била из Прве војне области. И он је у Шиду.

Веско Крстајић: Господине Булићу.

Александар Васиљевић: Говорим о пуковнику Петковићу.

Ненад Петрушић: Мене занима да ли као првом човеку безбедности војске тадашње, бивше СФРЈ-ЈНА, да ли је пуковник Петковић по линији тој безбедности, потчињен генералу Васиљевићу?

Александар Васиљевић: Јесте, у трећем степену. Значи, мени није потчињен.

Веско Крстајић: Не директно.

Александар Васиљевић: Начелнику безбедности Прве војне области. Од Петковића нису долазиле информације директно у Управу безбедности, него у одељење безбедности Прве војне области, а из одељења Прве војне области се процени које су информације од значаја за Управу безбедности и достављају се. Споменуо сам да информација из Ловаса су дошле у одељење Прве војне области, а Прва војна област послала податке у Управу безбедности.

Ненад Петрушић: То није у домену војне тајне. Ко је у том времену првопотчињени генералу Васиљевићу?

Александар Васиљевић: Мени ко су првопотчињени? Потчињен ми је заменик начелника Управе безбедности, потчињени су ми начелници одељења у Управи безбедности, помоћници и референти, и потчињен ми је начелник контраобавештајног техничког центра у управи безбедности, и потчињен ми је начелник обавештајно-безбедносног школског центра у Панчеву. Али, мени није потчињен начелник безбедности у Првој војној области. Он је као и ја потчињен свом команданту. А по вертикали, по стручним, контраобавештајним питањима, он је дужан да о контраобавештајним подацима који су од интереса за ЈНА у целини или за Управу безбедности, те информације доставља. Дакле, на свим нивоима, органи безбедности врше селекцију података које добијају и процењују, који су подаци за претпостављеног органа безбедности да треба неки став да добије или нешто, а где он може сам да решава проблеме, извештава доле по хоризонталној линији.

Веско Крстајић: Разумели смо.

Ненад Петрушић: Да ли приликом тог одласка из Милића у Вуковар, генерал Васиљевић претпоставља да би се на том подручју могли појавити и ратни заробљеници?

Александар Васиљевић: Нисам чуо крај.

Ненад Петрушић: Да ли се приликом тог вашег доласка на Овчару...

Веско Крстајић: Имате ли информације, рецимо, да не идемо на претпоставке, да ли имате каквих...

Александар Васиљевић: Па нисам ја био на Овчари.

Ненад Петрушић: Вуковар, на то подручје мислим.

Веско Крстајић: 19. 11?

Александар Васиљевић: Ја сам био четири пута.

Веско Крстајић: Господине Васиљевићу, господине Васиљевићу, значи питање је ово: 19. 11. Из Милића ви одлазите за Вуковар?

Александар Васиљевић: Да, у село Негославце.

Веско Крстајић: У Негославце? Добро. У Негославце. Да ли имате каквих информација да су престале операције? Имате ли информацију о томе да има ратних заробљеника?

Александар Васиљевић: Да, имам информацију да има заробљеника, да се експедују према Шиду, према Сремској Митровици, Овчара није спомињана.

Веско Крстајић: Да, да, добро, то је било питање.

Ненад Петрушић: Да ли су ти ратни заробљеници били у надлежности ових органа безбедности о којима говори генерал Васиљевић у претходном свом одговору и у тој структури?

Александар Васиљевић: Постојао је у Савезном секретаријату за Народну одбрану, помоћник савезног секретара за цивилни сектор. Ја могу да дам име, ако је потребно. Они имају у надлежности формиране сабирне центре, на нивоу ССНО. Дакле, били су сабирни центри и по другим местима, откуд знам. Био је сабирни центар у Билећи, био је у Морињу, у оквиру војно-поморске области. Дакле, они су регулисали формирање сабирних центара. Сабирни центар није логор ратних заробљеника, да се то разумемо. У сабирном центру се налазе лица чији идентитет треба утврдити, јер није јасно ко су. Налазе се заробљена лица у униформи, као припадници паравојних формација и ко-

мандант, значи војне области, у овом случају прве војне области је написао своја наређења за формирање, не Управа безбедности или начелник безбедности, своја наређења. Ја имам њихове бројеве које сам пронашао, којима се формирају сабирни центри. За команданта сабирног центра се одређује уопште војни старешина, а не старешина из безбедности. Али, у сабирном центру постоји тим органа безбедности који се бави откривањем сумњивих на вршењу злочина. Они су имали само ту надлежност. Командант сабирног центра је друго лице.

Веско Крстајић: Организује?

Александар Васиљевић: Он организује укупан тај живот, и код њега су долазиле екипе Међународног црвеног крста.

Ненад Петрушић: Не сабирни центар, него приликом заробљавања лица и неке тријаже, да ли то раде управо ти органи безбедности?

Александар Васиљевић: Ту тријажу раде органи безбедности.

Ненад Петрушић: У реду. Ништа више. Генерал Васиљевић је говорио у неколико наврата о Зјаји Мурису. Да ли је генералу Васиљевићу познато да у том времену, дакле 19. 11, односно 20. 11, Мурис Зјајо има свог претпостављеног старешину који се зове Марић Младен, у тој јединици?

Веско Крстајић: Марић?

Ненад Петрушић: Младен?

Веско Крстајић: Младен?

Александар Васиљевић: Да, знам да је Марић претпостављени Зјаји Мурису, јер је Зјајо Мурис у то време командир противтерористичког вода у противтерористичкој чети гардијске бригаде.

Веско Крстајић: Добро.

Ненад Петрушић: Сведок, мада је то тема за Станка Вујановића, али позивајући се на разговор који је обавио овде са сведоком Дуловићем који је дао исказ, има неслагања, јер су то сазнања која је он примио од сведока Дуловића. Генерал Васиљевић каже да му је Јован Дуловић, везано за тему разговора са Станком Вујановићем, рекао да није имао довољно својих људи, па је морао да узме ове добровољце. То он данас каже. Међутим, сведок Јован Дуловић на записнику, на транскрипту од 1. 10, на страни 14, последњи пасус, каже, цитирам: „Нисам имао довољно добровољаца, па сам морао да узмем оне пијане шешељевце, који ће сада да причају свуда као што јесте, и неће то на добро да испадне". Дакле, разлика је очигледна.

Веско Крстајић: То је тачно да је нама Дуловић то у овој судници рекао овако како је.

Ненад Петрушић: Добро, јесу сазнања из друге руке.

Александар Васиљевић: Апсолутно је тачно ово што сам рекао, да ми је тако рекао Дуловић, јер сам пронашао забележено непосредно после тог разговора.

Веско Крстајић: Сада мене занима, када смо већ код тога, господине Васиљевићу, иначе стичем утисак да ви јако добро и пуно памтите. Па сте нам причали о томе, да сте дана тог и тог били са тим и тим, дана тог и тог са тим и тим, ево са Дуловићем сте били у редакцији листа „Време", било је тамо још неких новинара, он је имао, па ви прецизно описујете такву и такву бележницу из

које је читао... Како то све памтите? Да ли сте ви записивали то негде након тих разговора, или за време тих разговора?

Александар Васиљевић: Јесам, јесам. Прво, имам сачуван део радних бележница из периода када сам био начелник Управе, и те бележнице сам показивао и на суду када је мени било суђено овде на Војном суду, а делом који сам могао то је и у хашком поступку. Други део сам имао праксу, од онога што је интересантно, може бити интересантно за проблеме безбедности и Управе безбедности, одмах након разговора ја сам записивао то што има. Један део памћења произилази из тога. Ја могу да прелистам то па да се подсетим, али слабије памтим имена и ликове.

Ненад Петрушић: Такође, овде нам данас сведок први пут каже, за разлику од Дуловића, Дуловић своје сведочење започиње тиме што цитира говор Шешељев 13. 11. када се обратио добровољцима, територијалцима и свим осталима, не помињући ни Шљиванчанина, ни Радића да су у тој групи људи.

Веско Крстајић: Тачно.

Ненад Петрушић: Данас нам генерал Васиљевић помиње баш њих двојицу да је то чуо од Дуловића, а то нам је Дуловић прочитао из своје бележнице.

Веско Крстајић: То је тачно.

Александар Васиљевић: Значи, шта има записано тамо у бележници, ја не знам, али знам шта је рекао. Један део он цитира тачно из бележнице шта пише. То је оно када каже: „У 17.30 сам у кући Станка Вујановића", ја видим да он то чита. Он има један део који је читао шта му је записано, а онда је то коментарисао и са неким својим оценама. Дакле, јесте ми споменуо да су била ова двојица старешина.

Веско Крстајић: Добро.

Ненад Петрушић: Он је овде био сведок под заклетвом као и ви. Сведок, такође, каже да се сусрет између њега и Срећка Борисављевића одиграо у некој војној установи, колико сам ја схватио.

Александар Васиљевић: Не.

Ненад Петрушић: Је л' на Кванташкој пијаци?

Александар Васиљевић: Не, не, сусрет је једино био у војној установи, у канцеларији органа безбедности са Шљиванчанином. Са Борисављевићем сам се сретао више пута, јер смо ми и другови. Било је конкретно ово о чему смо разговарали, било је у његовом стану, док је становао негде на уласку у Земун. Касније је променио стан, добио је стан, решио је стамбено питање, а тада је становао негде код родитеља.

Ненад Петрушић: Каже да су се срели на кванташкој пијаци и разговарали управо о овој теми.

Александар Васиљевић: Са ким?

Ненад Петрушић: Са Срећком Борисављевићем. Записник од 16. 12. 2004. године, страна 39.

Александар Васиљевић: То је са Мркшићем.

Веско Крстајић: Не, не, него Срећко Борисављевић тврди да сте се срели на пијаци и разговарали о овоме.

Александар Васиљевић: Не, не.

Веско Крстајић: Добро.

Ненад Петрушић: Да ли се сведок пре свог сведочења у предмету тужилац против Слободана Милошевића срео са Мурис Зјајом? Да ли је имао контакт пре тог сведочења?

Александар Васиљевић: Нисам опет разумео питање.

Веско Крстајић: Ви сте сведочили у предмету Милошевића у Хашком трибуналу.

Александар Васиљевић: Да.

Веско Крстајић: Рекосте, то је био фебруар 2003. године.

Александар Васиљевић: Да. И ја мислим да је прешло делом у март месец 2003. године.

Веско Крстајић: Па вас бранилац пита да ли сте се пре тога срели са Зјајом Мурисом.

Александар Васиљевић: Не, не, а имао сам жељу, али не. Никада га више нисам видео.

Веско Крстајић: Никада, изузев ове прилике о којој сте нам говорили, никада након тога га више нисте срели?

Александар Васиљевић: Не.

Ненад Петрушић: На том састанку који је био код Вељка Кадијевића 21. 11, сведок каже да је био присутан и Шљиванчанин.

Александар Васиљевић: Да.

Веско Крстајић: Састанак или пријем?

Ненад Петрушић: Пријем, пријем.

Александар Васиљевић: Колико се сећам, био је, јер су позване све те старешине које су учествовале у тим дејствима. Он је био потчињен кабинету, ја мислим да је био, да ли се после враћао у Вуковар или није, али он је код мене долазио тек 28. Мислим да постоји телевизијски снимак са тог састанка који је ишао у медије, и да то може да се пронађе.

Ненад Петрушић: И на крају сведок, везано за тај састанак, каже да је закључио да је Мирољуб Вујовић неки командант или командант штаба, по томе што је био рањен и имао је завијену руку. Ја га питам – да ли је то логичан закључак, или се закључак о нечијој командној улози и функцији може извући на основу неких других елемената?

Веско Крстајић: Прихватам. Заиста је остало мало нејасно, господине Васиљевићу. Ви јесте то рекли када смо вас питали, шта сте закључили ко је тај територијалац, један једини тамо где је практично војни врх, па ви рекосте он је био рањен и тако даље, и јесте ово рекли да сте на основу тога закључили како је он имао неку командну функцију. Па нам остаје то мало чудно.

Александар Васиљевић: Ја не знам на којој је он тада функцији. Он долази када долазе и команданти војних јединица. То је прва ствар. Друга, ја извлачим закључак да је он командант неке јединице, а не командант Штаба Територијалне одбране, јер да је био у штабу, вероватно не би био рањен негде ван дејстава. То је моја аналогија да ја размишљам, али ја званично не знам да ли је он командант или шта је, значи то не знам. Али, тада су позвани команданти потчињених састава из корпуса, командант Прве војне области, значи тада су команданти, па ја по томе ценим да је он командант.

Ненад Петрушић: Немам више.

Веско Крстајић: Хвала, браниоче. Даље, молим питања?

Адвокат Милан Заклан: Управо поводом овог претходног питања мог колеге, сведок је сада изјавио – не командант штаба, него евентуално командант неке јединице. Да ли сведок има сазнања да је у то време, у време ратних дејстава, па и 20. новембра до 21, у Вуковару постојао Штаб Територијалне одбране? Да ли има нека сазнања, или није постојао? Сведок је говорио легална Територијална одбрана, то је Србија, а ово је нека илегална, ако је постојала, или нека виртуелна територијална одбрана, у том смислу.

Александар Васиљевић: Нисам рекао да је илегална и виртуозна, него сам рекао да је то Територијална одбрана која није била уређена по тадашњим важећим савезним и републичким законима.

Веско Крстајић: Питање је само било да ли знате је ли постојао у то време Штаб Територијалне одбране Вуковара.

Александар Васиљевић: Питање је шта је регуларно. Ако је то регуларни штаб, онда је онај штаб Републике Хрватске са којим је ЈНА у рату. Али, постоји штаб по документацији која је мени показана, када сам говорио да се у Штаб Територијалне одбране у Вуковару јавља Ланчужанин, а да се упућује некаквом Чапрлу да се са њим договори око чина који ће имати и задатака које треба да извршава. Тамо стоји да је то Штаб Територијалне одбране у Вуковару. Писано је руком, не могу да се сетим да је био печат, могуће да има и печат из ондашњег штаба, али то не знам, и није ни спорно ни у томе, зато што знам да ми је у Штабу Територијалне одбране у Шиду реферисао потпуковник Петковић, где је посмењивано тадашње командно особље у штабу, па и орган безбедности који је био мирнодопски у том Штабу Територијалне одбране у Шиду, а постављени су по линији МУП-а ови други људи. Због тога што се то тако радило, ја то говорим. Постоје јединице Територијалне одбране из Србије, из Војводине, које долазе.

Веско Крстајић: То сте објаснили.

Милан Заклан: Управо сведок је рекао да се Територијална одбрана не може звати „Лева Суподерица". Да ли је чуо за одред „Петрова гора" који је тада деловао на тим просторима?

Александар Васиљевић: Није уобичајено да су штабови Територијалне одбране имали своја имена, него се зове одред Територијалне одбране, па места, града, ако је то неки крај Петрова гора, онда то може да буде прва чета, друга чета, трећа, али нема назива. Значи одред Територијалне одбране Смедеревске Паланке нема свој назив.

Веско Крстајић: Јесте ли ви чули за тај термин „Петрова гора"?

Александар Васиљевић: Јесам, касније кроз штампу.

Веско Крстајић: Касније? Е, добро.

Милан Заклан: Сведок каже да је разговарао и водио разговоре након рата са Шљиванчанином, и том приликом га питао шта се то десило на Овчари. Да ли је у тим разговорима Шљиванчанин евентуално говорио да је био на Овчари и када?

Александар Васиљевић: Одговор као и свих осталих, да су касније сазнали за то.

Милан Заклан: Да ли је био, да ли му је Шљиванчанин говорио, евентуално, да је био 19. или 20. новембра на Овчари?

Александар Васиљевић: Не. Није био 19. Ја сам био 19. увече ту.

Веско Крстајић: И он је био ту? Да.

Милан Заклан: Вукашиновић, тада мајор Вукашиновић, коме је он био подређен, да ли има сазнања сведок?

Веско Крстајић: Рекао је то, рекао је то. Шљиванчанину.

Милан Заклан: Да ли зна Каранфилов коме је био подређен?

Александар Васиљевић: Ко?

Веско Крстајић: Каранфилов.

Милан Заклан: Капетан.

Александар Васиљевић: Исто.

Милан Заклан: Исто Шљиванчанину?

Александар Васиљевић: Исто.

Милан Заклан: Обојица?

Александар Васиљевић: Оба су у одсеку безбедности.

Милан Заклан: Добро, добро. Каже сведок да му је новинар Дуловић из његове бележнице читао и предочавао његова сазнања о догађајима око Овчаре. Да ли је сам сведок читао бележницу или му је само Дуловић презентирао његове забелешке? Да ли је читао сведок ту бележницу?

Александар Васиљевић: Не, ја је у рукама нисам имао. Седео сам поред њега када је он њу прелиставао. Извадио је када смо почели о Вуковару да причамо. Он је извадио бележницу и читао, али ја је нисам имао у рукама, па да је читам. Ја сам репродуковао оно што сам запамтио.

Милан Заклан: Да ли му је можда том приликом сведок Дуловић причао о томе да је разговарао са неком добровољком Драгицом?

Александар Васиљевић: Не сећам се.

Милан Заклан: Да ли је чуо за неку причу да је та добровољка Драгица причала да је Шљиванчанин имао неку кратку пушку, па је наводно испробао на заробљеницима?

Александар Васиљевић: Не, не сећам се.

Милан Заклан: Мислим, упечатљиво је, па зато питам.

Александар Васиљевић: Не.

Веско Крстајић: Слажем се, слажем се, па размишљамо, добро, о чему се ради. Сведок је овде причао о својим сусретима са одређеним људима, и пренео нам је шта су му они рекли. Питали смо га да је управо, само оно што је рекао, само оно што су му они рекли, он је све то нама овде пренео.

Милан Заклан: Па га ја питам, да ли му је и то речено.

Веско Крстајић: Сада ви питате, а да ли је било ово?

Милан Заклан: Све је посредно. Ја говорим, то је сведок, пазите, судија, то је сведок Дуловић изјавио, и онда он не верује да је то Шљиванчанин урадио. Да ли за тај догађај зна, ту причу, да ли му је причао, једноставно, нема разлога, довољно ми је то. Хвала.

Веско Крстајић: Добро. Даље молим.

Адвокат Мирослав Перковић: Председниче већа, ја бих молио да питате сведока када је био тај састанак где му је Петковић реферисао.

Александар Васиљевић: То је састанак 28. октобра 1991. године у канцеларији органа безбедности у Шиду.

Мирослав Перковић: Добро. Да ли је још било тих састанака на коме му Петковић реферише?

Александар Васиљевић: Не. Колико знам, не.

Мирослав Перковић: Да ли он када долази у Вуковар, односно каже у Негославце, да ли му неко уопште реферише о безбедносној и другој ситуацији?

Веско Крстајић: У та четири наврата када сте долазили, да ли вам се реферише о стању?

Александар Васиљевић: Има када ја долазим у обилазак ради сазнавања стања у безбедносној зони и бригади.

Мирослав Перковић: Само укратко, председниче.

Александар Васиљевић: Ево, кратко ћу да одговорим. Значи, реферисао ми је на онај дан пред долазак сутрашњи екипе генерала и ССНО. То је, откуд знам, крај октобра. Тада сам ишао ради реферисања о стању безбедности, и тада је он износио податке.

Мирослав Перковић: Новембар, новембар.

Александар Васиљевић: Ово су спорадични контакти. Не реферише се сваки пут када ја дођем, па се седне. Ако идем на реферисање, то се ради по процедури.

Веско Крстајић: Разумем.

Мирослав Перковић: Да ли му је Петковић икада лично реферисао у новембру месецу, значи после ових догађаја, лично реферисао на неком састанку у штабу, било где, било када?

Александар Васиљевић: Не. Он мени није био потчињени, и због тога није ни реферисао.

Мирослав Перковић: Коме је он био непосредно потчињен?

Александар Васиљевић: Био је, рекао сам, био је потчињен начелнику безбедности Прве војне области.

Веско Крстајић: Прве војне области, то је рекао сведок.

Александар Васиљевић: По стручним пословима.

Мирослав Перковић: Да ли је господина Васиљевића тај начелник свакодневно извештавао о догађајима на ратишту?

Александар Васиљевић: Не бих могао да кажем свакодневно, али је извештавао о оним догађајима који су од значаја за Управу безбедности. То су, пре свега, контраобавештајни проблеми. То су проблеми убачених група. Била је убачена група од 17, па су пробали да уђу у касарну.

Мирослав Перковић: Да ли је он после 20. новембра икада срео Петковића лично и разговарао са њим?

Александар Васиљевић: Не. Једном сам се срео са њиме, када је генерал Живота Панић инсистирао да га прекомандује из Прве војне области за начелника безбедности у Ниш. То је већ, ја бих рекао, крај моје службе. То је негде могуће март 1992. године, ако се сећам. Он је дошао код мене, тражио је приватан разговор, да ме консултује шта да ради.

Веско Крстајић: То није битно. То је то.

Мирослав Перковић: Да ли му је икада спомињао догађаје на Овчари?

Александар Васиљевић: Не, не.

Мирослав Перковић: Добро.

Александар Васиљевић: Да је знао, верујем да би ме известио.

Мирослав Перковић: Тај дан, ја нисам упамтио добро, али када каже да је грешком унето у дневник да је у Зворнику, у ствари у Негославцима, кога он затиче у штабу?

Александар Васиљевић: Ја у штаб уопште не идем 19.

Мирослав Перковић: Или ја не знам. Када то? Када сте рекли грешком да сте у Милићима, у ствари сте у Негославцима?

Александар Васиљевић: То је у Негославцима, 19. увече сам у Негославцима у кући, у којој се налази размештен одсек безбедности. Неких 200 метара даље је кућа у којој је размештен део команде, односно генерал Мркшић и по другим кућама други органи.

Веско Крстајић: Добро.

Мирослав Перковић: Да ли он тај дан, то вече, среће Мркшића тамо?

Александар Васиљевић: Не, уопште не идем у штаб.

Мирослав Перковић: Да ли га је видео?

Александар Васиљевић: Не.

Мирослав Перковић: Да ли је видео генерала Панића?

Александар Васиљевић: Не. Никога ван органа безбедности.

Мирослав Перковић. Да ли му је познато ко је пуковник Војиновић, командант крагујевачке?

Александар Васиљевић: Нисам га знао.

Мирослав Перковић: Да ли га је упознао?

Александар Васиљевић: Не.

Веско Крстајић: Никада? Добро.

Мирослав Перковић: Да ли и Петковић тада присуствује? Да ли је и Петковић тада у Негославцима? То вече.

Александар Васиљевић: Не, Петковић је у Шиду.

Мирослав Перковић: У Шиду?

Александар Васиљевић: Да.

Мирослав Перковић: Да ли је свратио у Шид то вече?

Александар Васиљевић: Не могу да будем сигуран. Ако пут води преко Шида, онда је било природно да свратим.

Мирослав Перковић: Да ли њега неко информише о заробљеницима у болници?

Александар Васиљевић: Не. Не, уопште се не води разговор око болнице. Води се разговор око тога да по процени има сигурно 5.000 људи који се евакуишу, да је општа гужва, и да је активиран Црвени крст.

Мирослав Перковић: Када се он враћа 19. за, не знам, Београд, Нови Сад, Шид, где? Када се он враћа? Каже дошао је тамо.

Александар Васиљевић: Враћам се, по мојој процени и по ономе како сам стигао у Сремску Митровицу, да је већ било повечерје, и да су спавали људи тамо. Ценим да сам тамо стигао после 10 часова, после 22.00 сата. Можда чак негде ближе поноћи.

Веско Крстајић: Добро.

Мирослав Перковић: Да ли он, и ако да, када добија информацију да су већ стигли неки заробљеници у Митровицу?

Александар Васиљевић: То је сутрадан, 20, када ја наводим да ми је послат извештај из Митровице, јер сам од њих тражио извештај, 1.300, и да их још има.

Мирослав Перковић: Који су статус имали ти заробљеници?

Веско Крстајић: Како који статус?

Александар Васиљевић: Опет вам кажем да употребљавате израз заробљеници, а званично они немају тај статус, јер није проглашено ратно стање. Али су, с обзиром на борбена дејства која су извођена, било је и оних који су заробљеници са оружјем и у униформи, практично третирани као ратни заробљеници. Због тога је селекција вршена, да они људи који нису учествовали у дејствима, а било је таквих, буду отпуштени. Не држани и размењивани, него отпуштени.

Мирослав Перковић: Сада је питање, ови који су процесуирани овде, што је рекао, за која кривична дела су они процесуирани?

Веско Крстајић: Што се све ова питања, браниоче, постављају?

Мирослав Перковић: Сада ћемо видети.

Веско Крстајић: Рекао нам је да су процесуирани и тако даље.

Мирослав Перковић: За која кривична дела и тако даље?

Александар Васиљевић: Због кривичних дела ратног злочина, убистава, силовања, спаљивања лешева, а и таквих је било до кривичног дела учешћа у оружаној побуни.

Мирослав Перковић: Добро. Следеће питање. Председниче већа ја мислим да је то генерал уводно рекао, ја сам написао, не могу сада да нађем. Прво сте питали како иду информације, проток информација, то је било прво питање, па је господин генерал рекао – то је једна друга тема о којој ћу говорити. Ја бих молио сада да питамо генерала како до њега иде тај проток информација. Ви можете и да одбијете то питање, ако мислите да је већ расветљено.

Веско Крстајић: Заиста мислим да је у том смислу расветљено. Сведок је рекао да је за Овчару, оно о чему ми овде расправљамо, чуо први пут у јануару 1993. године.

Мирослав Перковић: Ево, конструктивније питање. Осим ових сазнања које је генерал имао од новинара, да видимо, каже да је реактивиран, ако сам ја добро схватио, које године?

Веско Крстајић: У априлу 1999. године.

Мирослав Перковић: У априлу 1999. године. На којим задацима он тада ради?

Веско Крстајић: 1999?

Мирослав Перковић: Да.

Александар Васиљевић: На истим задацима на којима је рађено и цео ранији период од скоро 30 година у безбедности. Дакле, на задацима који су прописани Упутством о делокругу рада органа безбедности, у овом случају Војске Југославије.

Мирослав Перковић: Не, али тачно који посао? Која функција?

Александар Васиљевић: Да бисте лакше, пошто сте вероватно бранилац, значи на кривичним делима против оружаних снага, из главе XX. А има и других кривичних дела, шпијунажа и тако даље.

Мирослав Перковић: Па која позиција? Начелник?
Веско Крстајић: Коју функцију имате?
Александар Васиљевић: Молим?
Веско Крстајић: Коју функцију имате?
Мирослав Перковић: Коју функцију?
Александар Васиљевић: Када?
Веско Крстајић: Тада, те 1999. године. Ево, браниоцу је важно.
Александар Васиљевић: Заменик начелника Управе безбедности.
Веско Крстајић: Заменик начелника Управе безбедности.

Мирослав Перковић: Дакле, пензионисан је 1992. године. Каже да је прикупљао ове информације, да разговара са Дуловићем, разговара са Борисављевићем, са Зјајом и тако даље. Да ли он сада, када је на функцији, обавља разговор и каже, не знам – слушајте Дуловића, саслушајте овога, десило се то и то? Да ли је он сада када има стварне овласти, ја разумем да пре нико није хтео да контактира, да ли он сада предузима неке акције и каже – тужиоче, то, то и то, десило се то и то, истражите, утврдите и тако даље, имате Дуловића као сведока, узмите му онај његов роковник, саслушајте Борисављевића?

Веско Крстајић: Да ли сте службено ишта предузели? То је питање. Браниоче, чули смо питање, не морате га образлагати.

Александар Васиљевић: Много сте инсистирали на овоме. Да сте погледали мој записник о саслушању као сведока, види се да сам саслушан у јануару 1999. године. Дакле, истрага је вођена, и ја сам давао цео овај исказ о којем сада говорим, пре него што сам реактивиран. Ако вас тај део не интересује, значи интересовао сам се као реактивирано војно лице код војног тужиоца, тадашњег генерала Обренчевића, шта је урађено са случајем Овчаре.

Веско Крстајић: Не, не, само је питање било да ли сте ви у овом сада активном својству било шта у том неком смислу предузимали, или кажете ово, варијанта је војни органи већ раде свој посао, правосудни органи.

Мирослав Перковић: Председниче, у вези пуча овог наводи, то сам ја и у новинама, у фељтонима, мислим, колико смо упорни. Шта је ту конкретно било?

Веско Крстајић: Ког пуча? Гардијска бригада, смена Кадијевића? Не занима нас.
Мирослав Перковић: Молим?
Веско Крстајић: Не занима нас.
Мирослав Перковић: Председниче већа...
Веско Крстајић: Не занима нас, стварно нас не занима. Нећемо причати о томе.

Мирослав Перковић: То је бригада која одлази после тога, месец дана, идемо конкретно питање.
Веско Крстајић: Ма, два дана после тога.
Мирослав Перковић: Да ли му је познато, да ли је ратни распоред Гардијске бригаде била зона Вуковара?
Веско Крстајић: Одбијам питање.
Мирослав Перковић: Ко је донео одлуку?
Веско Крстајић: Одбијам питање, браниоче. Одбијам питање.

Александар Васиљевић: Мислим, погрешно је.

Веско Крстајић: Одбијено је питање, немојте да одговарате.

Александар Васиљевић: Погрешно је питање.

Мирослав Перковић: Да ли су као учесници тога пуча, именовани Шљиванчанин?

Веско Крстајић: Одбијам питање.

Мирослав Перковић: Каранфилов?

Веско Крстајић: Одбијам питање.

Мирослав Перковић: И остала лица? Следеће питање: Да ли је господин генерал за време акције „Сабља" давао било какве саветодавне, и обављао саветодавну улогу код министра унутрашњих послова Михајловића?

Александар Васиљевић: Да не би било одбијено питање, нисам, никада се нисам срео.

Веско Крстајић: Добро.

Мирослав Перковић: Следеће питање.

Александар Васиљевић: Ово имате у НИН-у све, прочитајте око пуча, имате.

Мирослав Перковић: Не стигнем да прочитам.

Александар Васиљевић: Добро.

Веско Крстајић: Нећемо ову судницу да користимо да се информишемо сада о нечему што нас не занима.

Мирослав Перковић: Откада познајете Дуловића?

Александар Васиљевић: Дуловића? Мислим да је то та 1994. година, почетак 1994. године.

Веско Крстајић: Добро.

Мирослав Перковић: Када га је последњи пут видео?

Александар Васиљевић: Мислим да је то било неко пецање на које смо га водили ја и још један мој колега. Ишли смо, било је шале у чамцу, па га оставили на обали. Почела је киша да пада, знам да смо тада били.

Веско Крстајић: Питање моје – да ли сте са Дуловићем икада више разговарали о овоме, изузев у ова два наврата о којима сте нам говорили?

Александар Васиљевић: Не, не.

Веско Крстајић: Не? Добро. Даље молим.

Мирослав Перковић: Да ли је он добио некакав конкретан извештај, и ако јесте, од кога за тај новац у СДК? Мислим, одакле њему та сазнања?

Веско Крстајић: Не занима нас.

Мирослав Перковић: Молим?

Веско Крстајић: Не, новац у СДК није предмет овог поступка, и нећемо о томе да расправљамо.

Мирослав Перковић: Председниче већа, конкретно питамо, ако је у Вуковару предмет новац из СДК у неком извештају, да видимо овде да ли је било некаквих извештаја о заробљеницима.

Веско Крстајић: О томе је питан. Питајте на то, на те околности питајте, на тему новца нећемо.

Мирослав Перковић: Да ли је непосредно у Вуковару саслушавао било кога од тих ратних заробљеника, или из болнице некога, Весну Босанац и тако даље? Лично он, или је присуствовао?

Александар Васиљевић: Не, од ових лица из болнице.

Веско Крстајић: Рекли сте.

Мирослав Перковић: Када је чуо за догађај, не говорим о Овчари, оставимо Овчару сада, када је он чуо, први пут имао сазнања, да су у болници ти и ти заробљеници и тако даље, или колико их је било, да је Весна Босанац тамо и тако даље, када добија те информације? Или је и то од Дуловића чуо касније?

Александар Васиљевић: Не, не добијам ја податке да има у сабирним центрима лица из болнице у Вуковару. Ја то добијам линијом органа безбедности, да постоје лица која су заробљена, и да има лица, конкретно пет лекара из вуковарске болнице, да има, откуд знам, четири или пет свештеника. Они су одмах размењени и пуштени. Мењали се за другу групу.

Мирослав Перковић: Када тај извештај добија? Да ли се може сетити уопште? Ја мало претерујем, 15 година.

Веско Крстајић: Тај извештај у коме стоји да је заробљено, смештено, не знам ни ја, пет лекара из вуковарске болнице, четири свештеника. Дакле, то вас пита бранилац.

Александар Васиљевић: Када је подигнута медијски кампања да је Весна Босанац хрватски менгеле који сече руке и ноге српским борцима и узима њихову крв, када се почело појављивати то, ти чланци по медијима, ја сам на затвореном делу суђења, мог суђења овде у овом војном суду, на затвореном делу износио да су то неистине. Не знам ни да ли је сада прилика да говорим да су четири здрава војника примљена била у ту болницу, и када је болница била заузета, да су они били предати, и да постоји старешина над којим је извршена операција на нози, који је, ја мислим, ако није пензионисан у задње три-четири године. Дакле, нису сечене ноге, и није било то. То је медијска слика која је ишла, и која се непрекидно пласирала. То да је она била председник кризног штаба, ми смо били на другој страни, она на оној, и то је готово.

Мирослав Перковић: Председниче већа, ја бих молио да се сведоку презентује овде извештај који је написао, ја не знам, пуковник, потпуковник Еремија, имате га овде.

Веско Крстајић: Какав извештај?

Мирослав Перковић: Извештај који је господин Дуловић на волшебан начин добио, бар он тако каже, и предао вама.

Веско Крстајић: Какав, какав извештај?

Мирослав Перковић: О догађајима на Овчари и тако даље.

Александар Васиљевић: Не на Овчари, у Ловасу пише.

Мирослав Перковић: У Ловасу?

Александар Васиљевић: То је друго. То ништа није спорно.

Мирослав Перковић: Немам питања више.

Веско Крстајић: Даље молим. Колега Калањ.

Адвокат Ђорђе Калањ: Председниче, ја бих због мањих одступања сведока када је у питању опис Кинеза, замолио да се сведоку предочи део исказа његовог дат на страни 10 код истражног судије, три последње реченице. Ако хоћете, могу ја да прочитам или ви, сасвим је свеједно, па бих онда поставио питање.

Веско Крстајић: Мислите на ово: „Такође, навео је и још једног по надимку Кинез, који је био мали и ниског раста, а био је пратилац овога који се звао Топола"?

Ђорђе Калањ: Ја бих све три реченице, ако није проблем.

Веско Крстајић: Је ли тако?

Ђорђе Калањ: Да. Ове три реченице последње. Разговор са Мурис Зјајом.

Веско Крстајић: „На моје питање, на моје интересовање да ми каже ко су ти територијалци који су ту дошли на Овчару, он ми је одговорио да су тамо били криминални типови, болесни и умоболни. Споменуо је некога по надимку Топола, високог око два метра, са четвртастом брадом, да је носио риђу браду, и да је тај смрдео на усирену крв. Споменуо је и некога по надимку Ђетић. Такође је навео још једног под надимком Кинез, који је био мали и ниског раста, а био је пратилац овога који се звао Топола." То сте желели?

Ђорђе Калањ: Моје је питање – да ли сведок остаје данас код овог исказа који је дао код истражног судије?

Веско Крстајић: Ја сам закључио да је и данас остао код тог свог исказа, без икаквог подсећања.

Ђорђе Калањ: Да вам кажем, ја нисам закључио из разлога што се овде данас покушава направити конструкција, да је било неко поређење Кинеза са Тополом. Из овога исказа не стоји поређење висине са Тополом. Дакле, изричито – мали, ниског раста.

Веско Крстајић: Сведок је рекао, да ли га је он поредио са Тополом, па да му је низак у односу на Тополу, иако је можда висок 180. То је сведок данас, ја сам тако сведока схватио.

Ђорђе Калањ: Нека се сведок изјасни да ли остаје при овоме што је изнето код истражног судије.

Александар Васиљевић: Вама је, претпостављам, интересантна висина овог човека. Ја не могу да кажем. Ја сам рекао да је он малог раста, по ономе како је он причао, да је био мањи од њега. Е сада, да ли он има 180, то је оно што сам коментарисао, да ли он има 180 или 160, то није дефинисано. Ја не могу ништа друго да кажем, него да је он био.

Ђорђе Калас: Мањи и ниског раста, је ли тако?

Александар Васиљевић: Е, па сада, питање је шта је ниски раст. Реците ми шта је ниски раст.

Ђорђе Калањ: Зато што је општепознато, 180 cm висине човека је средњи раст.

Веско Крстајић: У чему је проблем, браниоче? Он преноси мишљење овога, односно оно што му говори.

Александар Васиљевић: Значи да је био нижег раста од њега.

Ђорђе Калањ: Добро, то би било моје питање. Хвала.

Веско Крстајић: Ако ја добро схватам сведока, сведок нема никакве закључке о расту тога Кинеза. Он само преноси оно што му је речено.

Ђорђе Калањ: У истрази се не помиње висина 1,80, не говори се Топола, Кинез, него се говори о човеку Кинезу који је малог и ниског раста. А Кинез који овде седи на оптуженичкој клупи је 1,90.

Александар Васиљевић: Ја не знам колико има.

Ђорђе Калањ: Хвала.

Веско Крстајић: Добро, даље молим.

Адвокат Саво Штрбац: Неколико пута је данас сведок споменуо једну белешку коју је видео за време сведочења у Хашком суду, а односи се на упућивање Ланчужанина да се негде јави. Ја бих молио, бар мени није јасно – да ли је то из ратног дневника Гардијске бригаде, или је то некаква посебна белешка, и ко је заправо упутио и где?

Александар Васиљевић: Посебна белешка од Штаба Територијалне одбране Вуковара. Према том Чапрлу да прими овог Шешељевог добровољца са, чини ми се, двадесетак и нешто људи, и да са њим договори који ће чин добити и које задатке извршавати.

Саво Штрбац: Значи, све се одвија заправо у оквиру Вуковара?

Веско Крстајић: Штаб ТО Вуковара?

Александар Васиљевић: Нема тога у документацији у ратном дневнику уопште. Ја сам коментарисао то. Да је то нормална процедура, онда би требало да буде наређење по којем се Штабу Територијалне одбране наређује да ту јединицу препотчини, откуд знам, Првом јуришном одреду. Значи, нема те процедуре. Функционише штаб који на овај начин, хајде да договоримо који ће чин имати.

Веско Крстајић: Добро.

Александар Васиљевић: А војска се о томе не обавештава.

Саво Штрбац: Да ли је сведоку познато одакле је Ланчужанин?

Александар Васиљевић: Нисам разумео.

Саво Штрбац: Да ли је сведоку познато одакле је Ланчужанин?

Веско Крстајић: Одакле је Ланчужанин? Одакле је човек?

Александар Васиљевић: Одакле је?

Веско Крстајић: Да.

Александар Васиљевић: Не знам.

Саво Штрбац: То је питање у вези Ланчужанина. Молио бих још једно или два питања везано за процесуирање заробљеника. Одговарао је о томе и на питања пуномоћника оштећених, и на питања браниоца. Ја бих само упитао оно што је по мени остало нејасно, с обзиром да их је, каже, петорица осуђено на смртну казну, и рекао је за која кривична дела. Ја питам – да ли му је познато у ком времену и на ком простору су та дела почињена? За шта су ови људи осуђени или оптужени?

Александар Васиљевић: На простору Вуковара.

Саво Штрбац: У ком времену?

Александар Васиљевић: До завршетка дејстава 1991. године, значи 20. новембра, а ако вас интересује од када су евидентирани први злочини на том простору, онда да вас подсетим да смо крајем 1990. године, у оној групи око Шпегеља, открили и документовали постојање група за тзв. тихе ликвидације, којима је руководио Мерчеп, који су имали спискове лица која треба ликвидирати, а да су први злочини над припадницима ЈНА почињени, колико се сећам, 25. августа. У Вуковару су два војника заклана, од којег су једном извадили златне зубе које је имао. То је први податак од 25. августа 1991. године. А било је пре тога пуцања на возила, подметања, ово су два.

Саво Штрбац: С обзиром на сва питања која су данас постављена, чини ми се да је ово у најближој вези са догађајем који је предмет оптужбе, то је моје мишљење. Још једно питање, везано за ова процесуирања. А шта је било са списима када је дошло до размене?

Веско Крстајић: Шта је било са...?

Саво Штрбац: Кривичним списима против ових људи који су отишли у размену. Питам да ли му је познато где су списи. Нека каже где су, ако му је познато.

Александар Васиљевић: То би требало војни суд да дâ одговор на то, а мени колико је познато, сва су документа требала да се предају током те размене правосуђу Републике Хрватске, која је морала да их правоснажно финализира. Да ли је тај процес рађен тамо...

Веско Крстајић: Да ли је то био саставни део тог споразума о размени?

Александар Васиљевић: То не може да буде саставни део споразума. Мислим да то у споразуму није писано, али ово су одредбе из иначе правне струке. Дакле, та лица прелазе у надлежност неког другог, онда се документација предаје. Мислим да је предата документација.

Саво Штрбац: Питање није било шта је предмет споразума, него шта се заиста десило, ако му је познато.

Александар Васиљевић: Ја мислим да су предати ти списи, али ја сам тада у затвору када су они били пуштени. То је касније када сам нешто чуо.

Саво Штрбац: Још једно питање. Да ли му је познато да је у време ових догађања у Вуковару, на подручју Вуковара, деловала јединица за посебне намене звана „Црвене беретке" под командом извесног Борислава Костића званог Лабрадор?

Александар Васиљевић: Ја знам за постојање тих јединица „Црвене беретке", познато ми је име Костића, међутим, немам сазнања у том периоду да је био на подручју Вуковара.

Саво Штрбац: Хвала. то су била моја питања.

Веско Крстајић: Хвала. Даље молим.

Адвокат Зоран Јеврић: То није била размена „сви за све" баш на тај начин како овде каже сведок. То су била два споразума. Један који је потписан у Швајцарској, а један је потписан у Будимпешти, између Панића и потпредседника владе Гранића, о репатријацији свих лица на подручју захваћеним ратним дејствима. Та одлука на основу тог споразума који је потписао Панић, Влада тадашња СФРЈ, донела је одлуку да се изврши та репатријација, али није рекла да и ова лица која су осуђена уђу у ту репатријацију. Међутим, на инсистирање одређених људи тада, дошла је та одлука и пред Војним судом у Београду, и првостепени Војни суд је на општој седници свих судија одбио да поступи по томе, јер то било у супротности. Значи одлука владе, није могла да буде у супротности са Кривичним законом Републике, тада Кривичним законом, зато што су сва та лица била осуђена на казну затвора дужу од пет година, и на волшебан начин, ноћу у 3.00 сата, Врховни војни суд је донео одлуку, и они су негде око 6.00 сати ујутру и пребачени, тако да су списи нестали, лица су пребачена, и овде се уопште није радило о размени „сви за све".

Веско Крстајић: То је коментар на казивање сведока. Даље молим.

Александар Васиљевић: Не могу да кажем да смо ми исто добили нека лица која су била осуђена у Хрватској, која су дата у размену нама. Конкретно, моја два органа безбедности су 24. новембра 1991. године пуштени из притвора и замењена.

Веско Крстајић: Добро, даље питања молим. Браниоци? Нема. Оптужени? Аха, пардон, има.

Адвокат Владимир Бељански: Да ли је сведок приликом састанка 28. октобра 1991. године информисан о злочинима који су се десили у Товаришу и у Ловасу? Да ли зна нешто о томе?

Веско Крстајић: Рекао је то сведок. Сведок је то рекао.

Владимир Бељански: Да ли су тим поводом предузете било какве радње у ЈНА са његове стране или од стране лица која су о томе била информисана, да се убудуће предупреде такви догађаји, да се било шта предузме да се тако нешто не догађа? Да ли јесте или није, и да ли он зна нешто о томе?

Александар Васиљевић: Ја мислим да је ишла информација линијом Прве војне области за скретање пажње на те поступке и тако даље. Међутим, овде нико од војних лица није учествовао непосредно у томе. Била су два војна лица из Територијалне одбране, одреда Територијалне одбране из Ваљева. Једног се сећам презимена, потпуковника Димитријевића, и још један капетан, који су били ту присутни, јер њихови су требали да изврше претрес терена. И то је једина тачка где се сада то преплиће са додиром на неки начин, са војском. Пошто је послата информација тужилаштву, ја претпостављам да је вођен овај истражни поступак.

Веско Крстајић: Разумем.

Александар Васиљевић: А ова друга лица су била у надлежности целом правосуђу.

Владимир Бељански: У децембру 1991. године је у Карађорђеву одржан један састанак. О томе је сведок говорио у истрази пред војним судом. Навео је да је том исказу присуствовао Живота Панић, Радован Стојчић Баца, Горан Хаџић, Влада САО Крајине и тако даље, и да је на том састанку, између осталог, одлучено да цивилни сектор области у којој се налази Вуковар, води Влада САО Крајине, а да војни води ЈНА. Сада ја питам – да ли постоји неки дисконтинуитет у том смислу, да је ЈНА престала да води бригу о војним питањима те области, па да поново почиње од децембра, или је у континуитету водила рачуна, па је само одлучено да се настави? Ако сам био довољно јасан.

Александар Васиљевић: Не знам, вероватно. Ја не знам те детаље шта је текло. Прво, овај састанак није био у Карађорђеву, него је био у Вуковару, овај о коме говорите. То је јануар када се расправља око преузимања војних функција. А када је и како то регулисано, то би неко од команданата који је био могао да каже.

Веско Крстајић: Али сте рекли да је војна управа тамо све до, по вашим проценама, 25. фебруара 1992. године?

Александар Васиљевић: Да, ја по томе извлачим закључак, јер су тада постављена она лица.

Владимир Бељански: Немам више питања. Хвала.

Адвокат Бранко Мунижаба: Ја бих имао само једно питање. Да ли је од стране највише команде, тадашње ЈНА, јединицама у Вуковару упућена било каква инструкција о поступању према заробљеницима и цивилном становништву?

Александар Васиљевић: Није постојала. Колико ја знам, није постојала посебна инструкција. У наређењима која су ишла, увек се говорило о поштовању одредби Женевске конвенције. Међутим, посебно где је то регулисано, регулисано је у наредби за ово подручје. У две наредбе команданта Прве војне области, генерала Животе Панића, у којем он наређује да се формирају сабирни центри, говори о задацима и о обавезама војних органа.

Веско Крстајић: Управо да би се реализовале.

Александар Васиљевић: Добро се сећам, одређује ко су контролни органи, па задужује органе, мени се чини из новосадског корпуса, који одговара за комплетно обезбеђење притворених лица у Сремској Митровици. Дакле, постоје два наређења.

Бранко Мунижаба: Само још једно питање, ако дозволите. Да ли је сада вршена анализа извршења те наредбе о поступању према заробљеницима и према цивилном становништву на том нивоу?

Александар Васиљевић: Ја не учествујем на тим састанцима где се врши та анализа, али знам да је било извештаја, по сваком сектору се шаљу извештаји. Онај сектор за цивилне послове је слао информације о обиласку екипа Међународног црвеног крста, па онда слате су екипе из Прве војне области, санитетски органи, позадински органи, интедатура који су вршили контролу рада у тим центрима, и постоје информације о томе.

Бранко Мунижаба: Хвала лепо.

Веско Крстајић: Хвала. Колега Дозет?

Ђорђе Дозет: Више сведока до сада који су истог чина или приближном овом сведоку, покушали су да се изјасне о томе какво је формално стање у време тих операција око Вуковара било, ратно стање или неко друго стање. Може ли овај сведок о томе да се изјасни?

Веско Крстајић: Већ је рекао, да.

Александар Васиљевић: Ја сам рекао да није било проглашено ратно стање, а негде у каснијој фази мислим да је било стање непосредне ратне опасности.

Веско Крстајић: У каснијој фази?

Александар Васиљевић: У каснијој фази, негде то може да буде јесен, касније. Ја не могу да се сетим датума, али мислим да је била доношена нека одлука о стању непосредне ратне опасности.

Ђорђе Дозет: Да ли може повезати ту одлуку са догађајима око Овчаре?

Александар Васиљевић: Не, не, то је пре Овчаре.

Ђорђе Дозет: Пре Овчаре?

Александар Васиљевић: Да.

Ђорђе Дозет: Да ли сведок може укратко да нам каже, ја знам да он зна одговор на ово питање, да ли постоји разлика у употреби јединица ЈНА у ратном стању и у стању непосредне ратне опасности?

Веско Крстајић: Има разлике?

Александар Васиљевић: Ја мислим да не постоји разлика у начину употребе. Начин употребе је исти, а постоје само законски оквири по овлашћењима која могу да се примењују.

Ђорђе Дозет: Хвала.

Веско Крстајић: Даље, молим питања? Господин Милојевић.

Оптужени Предраг Милојевић: Добар дан. Хтео сам да поставим два питања генералу.

Веско Крстајић: Не чујемо, не чујемо.

Предраг Милојевић: Да ли он преноси речи у опису лица Кинеза, ниског раста и мали, од Зјаје Муриса?

Веско Крстајић: Он све што је данас говорио овде, господине Милојевићу, то је из друге руке, што се каже.

Предраг Милојевић: Да ли он зна колико је висок Зјајо Мурис?

Александар Васиљевић: Зјајо Мурис је висок негде око 175 до 188 cm.

Веско Крстајић: Добро.

Предраг Милојевић: Да ли сам ја виши од Зјаје Муриса?

Веско Крстајић: Не, не може тако. Одбијам питање.

Александар Васиљевић: Морао бих да гледам ципеле које носите.

Веско Крстајић: Одбијам питање.

Предраг Милојевић: Да ли зна када је формиран одред „Лева Суподерица"?

Александар Васиљевић: Нисам чуо питање.

Веско Крстајић: Да ли знате када је формиран одред „Лева Суподерица"?

Александар Васиљевић: Не, знам само да онај документ који сам видео у трибуналу...

Веско Крстајић: Који датум носи тај документ?

Александар Васиљевић: Не могу да се сетим, али мислим да је то октобар месец.

Веско Крстајић: Октобар месец?

Александар Васиљевић: Мислим, не могу да будем сигуран.

Веско Крстајић: Добро, хвала. Иначе, господине Милојевићу, ја ћу вас питати колико сте високи. Ја вас питам – колико сте високи?

Предраг Милојевић: 180–190 cm.

Веско Крстајић: Добро. Даље питања, молим? Вујановић. Само да се нешто договоримо. Ко још има да поставља питања? Видим, господин Вујовић, господин Вујановић, да ли још неко од оптужених има шта да пита сведока? Не можемо сутра, сутра имамо нешто друго да радимо. Сада је 2 сата и 15 минута. Можемо направити једну паузу, па да завршимо, да господина Васиљевића не доводимо, не излажемо поново доласку сутра у суд. Добро, дајте да направимо једну паузу, али кратку, десет минута паузе да направимо, па ћемо да наставимо, али да завршимо са сведоком. Господине Булићу, како ви процењујете? Добро. Десет минута паузе.

Бранко Мунижаба: Председниче, ако само дозвољавате реч. Ја сам малопре разговарао са Булићем, на свако ваше питање да ли он може да издржи, он каже – па шта да кажем, ја то могу да урадим. Ја бих молио још једанпут да га питате око његовог тренутног стања, да ја не бих парафразирао његове речи и тако даље, оно што ми је малопре рекао. Само бих молио ту једну малу...

Веско Крстајић: Господине Булићу, требали би само да чујемо, јавили су се господин Вујовић и Вујановић да поставе по неколико питања сведоку. Ако ви процењујете, да ли можете то да издржите? У реду. Ако ви процењујете да не можете, реците – не могу – прекинућемо и настављамо сутра. У реду? Да радимо? Да радимо. Господин Вујовић.

Опружени Мирољуб Вујовић: Добар дан. Је ли добро овако, да ли ме чујете?

Веско Крстајић: Мало само гласније, господине Вујовићу.

Мирољуб Вујовић: На којој дужности је сведок био до 1. 6. 1991. године?

Веско Крстајић: На ком?

Мирољуб Вујовић: На којој дужности?

Веско Крстајић: На којој дужности?

Мирољуб Вујовић: Да. До 1. 6, значи пре него што је постао начелник.

Александар Васиљевић: Ја, на којој сам дужности?

Веско Крстајић: Не мислим да је то важно, господине Вујовићу. Ако ви сматрате да је важно, дозволићемо сведоку да одговори на то питање.

Мирољуб Вујовић: Ја вас молим.

Веско Крстајић: Хајде, само реците кратко. На којој дужности?

Александар Васиљевић: На којој дужности? Био сам на дужности заменика начелника управе.

Веско Крстајић: Заменик начелника Управе за безбедност.

Мирољуб Вујовић: Овде се јако слабо чује. Је ли може на неко друго место да стане, стварно се ништа не чује.

Веско Крстајић: Можете, како да не, дајте, приђите мало ближе.

Мирољуб Вујовић: Због чега је сведок отишао у пензију? Због старосне границе или нечег другог?

Веско Крстајић: Небитно.

Александар Васиљевић: Отеран у пензију.

Веско Крстајић: Одбијам.

Мирољуб Вујовић: Ја ћу мало спорије, јер морам хиљаду питања прескочити, немојте ми замерити.

Веско Крстајић: Господине Вујовићу, ако ви процењујете да имате пуно тога да питате сведока, дајте одмах да то рашчистимо.

Мирољуб Вујовић: Пуно је питано, па ћу прескочити само да се не бих понављао.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Да ли је сведок дао изјаву, тј. интервју, како они кажу, пред Хагом, истражитељима у Београду или Хагу? И ако јесте, када је то било?

Веско Крстајић: Рекао је, рекао је то.

Мирољуб Вујовић: Да, да. А у Београду да ли је дао изјаву, интервју, у ствари?

Веско Крстајић: И у Београду и у Хагу.

Мирољуб Вујовић: У ком својству је дао изјаву пред хашким истражитељима?

Александар Васиљевић: Где у Београду, а где у Хагу?

Мирољуб Вујовић: У Београду?

Александар Васиљевић: Дао сам изјаву у својству сведока.

Мирољуб Вујовић: У својству сведока? За који предмет су вас питали? За који предмет су питали сведока?

Веско Крстајић: У ком предмету?

Мирољуб Вујовић: У ком предмету?

Александар Васиљевић: Цео предмет од 1991. године, 1990. године.

Веско Крстајић: Не, конкретно предмет, за кога конкретно оптуженог? Слободана Милошевића?

Александар Васиљевић: У предмету оптужнице против Слободана Милошевића.

Мирољуб Вујовић: Да ли је давао изјаву у вези Овчаре? Значи, интервју у вези Овчаре у Београду?

Веско Крстајић: Да ли у вези Овчаре?

Александар Васиљевић: Били сте, ако сте пратили суђење, износио сам то на јавном делу суђења.

Веско Крстајић: Дакле да, дакле да.

Мирољуб Вујовић: Пошто је код мене био прекид, па нисам чуо, чуо сам само – када ме је прозвао господин, а после тога сам ухапшен. Значи, није у својству осумњиченог, је ли тако?

Председник века: Сведока.

Мирољуб Вујовић: У предмету Овчара, то ме интересује. Да ли је у предмету Овчара сведок осумњичен пред Хашким трибуналом?

Веско Крстајић: Сведок, само као сведок саслушаван у предмету против Слободана Милошевића, па сведочио и везано за Овчару.

Мирољуб Вујовић: Када је сведок испитиван пред хашким истражитељима, је ли испитиван за 19. или 20. 11. у вези Овчаре? Пред хашким истражитељима када су му постављали питања, да ли је испитиван у вези Овчаре, када се злочин догодио, 19. или 20?

Веско Крстајић: То је сад...

Мирољуб Вујовић: Шта су њега хашки истражитељи питали?

Александар Васиљевић: Не постављају они питања да ми они тврде када се одиграло, него од мене траже изјаву коју сам и сада дао.

Мирољуб Вујовић: Пошто сам ја давао изјаву, они су мене нон-стоп испитивали о 20, па питам сведока да ли су и њега тако испитивали?

Веско Крстајић: Господине Вујовићу, нама то није важно. Заборавите то. Нама то није важно. Ми овде утврђујемо оно што утврђујемо. Између осталог, треба да одговоримо на питање да ли је то било 19. или 20. или 21. Све је то предмет овог доказног поступка, па се ограничите на то. То је небитно сад.

Мирољуб Вујовић: Ја вама дајем до знања око закључивања, да видите ко форсира тај датум, због тога питам. Само да одговори кратко да ли су га 19. питали или 20. Ништа више.

Веско Крстајић: Небитно, небитно.

Мирољуб Вујовић: Да ли је сведок упознат са емисијом која се звала „Смрт Југославије, врата пакла" коју је Б-92 емитовала?

Веско Крстајић: Да ли је?

Мирољуб Вујовић: Упознат са емисијом коју је Б-92 емитовала. „Врата пакла", односно како се зове, „Смрт Југославије, врата пакла".

Веско Крстајић: Да, не? Да, не?

Александар Васиљевић: Не знам, не знам.

Мирољуб Вујовић: Да ли је сведок имао неки формални или неформални састанак где је говорио о примени преког суда? Преког суда, да ли је имао неки формални или неформални састанак?

Веско Крстајић: Када?

Мирољуб Вујовић: Пре избијања сукоба у Вуковару.

Александар Васиљевић: Не, никакав преки суд.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Да ли је сведок упознат да је Телевизија Б-92 емитовала тајни састанак на коме се он помиње, да он помиње преки суд? Значи није упознат, је ли тако? Са том емисијом.

Александар Васиљевић: Не знам. Нисам гледао емисију, и не знам да је икада споменут преки суд.

Мирољуб Вујовић: Да ли је сведок уопште упознат да је нека емисија телевизијска помињала преки, где је емитовала његов говор, тајни говор, где он спомиње преки суд? Да ли је упознат са тим?

Александар Васиљевић: Не.

Веско Крстајић: Господине Вујовићу?

Мирољуб Вујовић: Нећу више.

Веско Крстајић: Не можемо тако. Сада ћете ви да објасните зашто постављате таква питања, па ми сви овако, ви постављате питања, а ми се сви питамо, што ви то питате.

Мирољуб Вујовић: То све води.

Веско Крстајић: Ви сада да кажете?

Мирољуб Вујовић: Ја сам мислио да вам то објасним када поставим низ питања, али нема проблема. Чисто се говори о ономе ко је изазивао, организовао злочине са једне, друге, треће стране. О томе се прича, ко је организовао ЦК СКЈ, а које смо директно ми Вуковарчани на својој кожи осетили, јер се све то снимало, и ми смо мислили да у ствари то раде, молим вас. Они су исто тако направили Овчару, само да вам објасним, пошто хоћете, нећете завршну реч. Небитно.

Веско Крстајић: Добићете, па далеко смо од завршне речи, наравно.

Мирољуб Вујовић: Али када ја не могу постављати питања, добро.

Веско Крстајић: Па морамо да знамо, господине Вујовићу. Ми морамо да знамо због чега.

Мирољуб Вујовић: Тајне ликвидације.

Веско Крстајић: Немојте да говорите док ја говорим. Дакле, ви морате да постављате, када постављате питања, ми морамо да знамо због чега их постављате. Разумете? Морамо знати која је сврха тог питања.

Мирољуб Вујовић: Могу ли одговорити?

Веско Крстајић: Да.

Мирољуб Вујовић: Сви Вуковарчани су знали да се наоружавају хрватске стране, сви, и били су тајни и Шпегељеви, и шта ја знам којих више приказа,

што је господин тајно снимао и тако даље, само да вам кажем. Ми смо мислили да ће се то одузети. Међутим, они су пустили да се геноцид врши, значи они су иницирали геноцид са хрватске стране, с тим што су им дали наоружање. Касније, имате у мом записнику шта сам ја рекао, шта сам изјавио у приговору на оптужницу, када сам поднео и када сам ставио која питања се нису питала од стране истражног судије, шта ми је био одговор – сва та питања ћете поставити на главном претресу. Међутим, мени се на главном претресу не дозвољава да питам за то. Дао сам 27 страница допуну своје писане изјаве. Уско писано 19 страница, значи све укупно то је нормалних 70 које сам написао својом руком, где сам образложио све шта, како. Завршна реч ће бити можда око 200 страна. Сада хоћу да вам кажем...

Веско Крстајић: Господине Вујовићу, господине Вујовићу!

Мирољуб Вујовић: Да, изволите.

Веско Крстајић: Ви морате прво мене да убедите да је питање које желите да поставите, односно које постављате, да је у реду, да је за овај предмет, да је важно и да је важно конкретно за тог сведока. Прво то. Па ако мене нисте убедили, онда можете да тражите да о томе одлучи ово трочлано веће. Дакле, морате све троје нас да убедите у то. Ако нисте нас убедили...

Мирољуб Вујовић: Слажем се. Укратко да вам само објасним. У Вуковару је било јавно наоружавање, сви су знали. Управа безбедности је то знала, војска је то знала, сви су знали. Дозволили су да се они наоружавају, да нас убијају. Због чега? Тако је исто било и са хрватске стране, и са српске стране, и са муслиманске, и да не набрајам даље, небитно, сада говоримо о Хрватској само. Значи, они су набавили оружје, дали су тамо, без обзира што је оно проусташка политика и тако даље, али они су дозволили, раширили, пустили проусташку политику да се развије.

Веско Крстајић: Добро, и?

Мирољуб Вујовић: И зато су битна питања, јер су они извршили стрељање на Овчари. Организовали, не иницирали, организовали и послали људе, што ја читаво време говорим да ми немамо везе са Овчаром.

Веско Крстајић: Господине Вујовићу, да се нисте јавили за реч да поставите питања сведоку, ви сте изнели вашу одбрану на начин на који сте изневили, и ја бих вас питао да ли желите коментаришете на казивање сведока Васиљевића, а ја сведоку Васиљевићу уопште нисам предочавао вашу одбрану, типа – Александар Васиљевић зна ко је направио Овчару, питајте Александра Васиљевића ко је стрељао ратне заробљенике на Овчари. То је ваша одбрана, је ли тако? Ограничите се онда на то.

Мирољуб Вујовић: Добро, ништа, сада ћу прескочити пола питања. Извињавам се. Да ли сведок познаје инспектора Милана Васића?

Александар Васиљевић: Којег инспектора?

Мирољуб Вујовић: Милана Васића из УБПОК-а?

Александар Васиљевић: Милана Мартића?

Веско Крстајић: Васића.

Мирољуб Вујовић: Васића.

Александар Васиљевић: Не.

Мирољуб Вујовић: Пардон, Милана Васовића.

Веско Крстајић: Васовића?

Мирољуб Вујовић: Да, да, Васовића.

Александар Васиљевић: Не знам ни Васовића.

Мирољуб Вујовић: Да ли сведок познаје истражног судију у овом предмету Мирослава Алимпића, и ако зна, какав је његов задатак био на терену, први, други или трећи дан после злочина на Овчари?

Веско Крстајић: Небитно.

Александар Васиљевић: Не знам га уопште.

Веско Крстајић: Небитно.

Мирољуб Вујовић: Небитно?

Веско Крстајић: Наравно.

Мирољуб Вујовић: Могу да објасним?

Веско Крстајић: Не.

Мирољуб Вујовић: Да ли је сведок дао налог да тзв. експертска група која је радила на ексхумацији, обдукцији лешева на челу са доктором Станковићем дође у вуковар? Да ли је сведок дао тај налог?

Александар Васиљевић: Ја не могу да верујем да ви који сте били, ако сам ја то добро разумео из свега овога, на некој тамо командантској функцији, да ви немате представе ко шта наређује. Шта има служба безбедности са ВМА и са експертизом?

Мирољуб Вујовић: Па добро, ја питам, ја нисам био командант, то сте ме ви поставили.

Александар Васиљевић: Не знам шта сте били.

Веско Крстајић: Без расправе, господине Вујовићу, без расправљања. Господине Вујовићу, ограничите се само на то да постављате питања.

Мирољуб Вујовић: Добро, добро. Да ли је учествовао у том тиму, у формирању тог тима, пардон?

Александар Васиљевић: Ма не.

Мирољуб Вујовић: Добро, само кратко. Да ли се сведок икада налазио у странци Нова демократија?

Веско Крстајић: Да ли се налазио...?

Мирољуб Вујовић: У странци Нова демократија икада.

Веско Крстајић: Небитно, небитно.

Александар Васиљевић: Не, чак ни у СК КПЈ, ако вас то интересује.

Веско Крстајић: Господине Васиљевићу, када одбијем питање, немојте да одговарате.

Мирољуб Вујовић: Одлично што је одговорио. У којој странци је био за време ратних дејстава?

Веско Крстајић: Одбијам, одбијам.

Мирољуб Вујовић: Да ли је био члан ЦК СКЈ?

Веско Крстајић: Одбијам.

Мирољуб Вујовић: Да ли је имао сазнања?

Веско Крстајић: Одбијам, одбијам то питање, господине Вујовићу. А што је важно да ли сведок има сазнања да ће четири генерала бити оптужена?

Мирољуб Вујовић: Нећу више постављати питања. Само ово да ми одговори.

Веско Крстајић: Не може.

Мирољуб Вујовић: Само моменат. Да ли сведок зна Ђорић Ивицу?

Александар Васиљевић: Кога?

Мирољуб Вујовић: Ђорић Ивицу.

Веско Крстајић: Ђорић Ивицу. Орган безбедности.

Александар Васиљевић: Знам.

Мирољуб Вујовић: Који је његов посао био у Вуковару?

Александар Васиљевић: Када?

Мирољуб Вујовић: У дванаестом месецу у вези новца.

Александар Васиљевић: Због чега, у вези...?

Мирољуб Вујовић: Да ли је он пребацивао новац из СДК?

Александар Васиљевић: Немам сазнања.

Веско Крстајић: Одбијам питање, одбијам питање. Нећемо о новцу да расправљамо уопште.

Мирољуб Вујовић: Ма не, питам само, нема везе новац. Ја га не питам да ли је он украо или није, у вези Територијалне одбране.

Веско Крстајић: Рекли сте дванаести месец, новац, губимо времена пуно, господине Вујовићу.

Мирољуб Вујовић: Видећете да није изгубљено време. Значи зна. Да ли зна да је Ђорић Ивица пребацивао новац из СДК Вуковар, испред војске, значи Управе безбедности?

Веско Крстајић: У дванаестом месецу?

Мирољуб Вујовић: У дванаестом месецу.

Веско Крстајић: Одбијам питање.

Мирољуб Вујовић: 1991. године.

Веско Крстајић: Одбијам питање.

Мирољуб Вујовић: И сада како да му поставим ово питање? Зашто тај новац није преузела и пребацила Територијална одбрана Вуковара или цивилна власт, када се већ пласира лажна информација да је ТО Вуковар постојао за време рата, и да је заживела цивилна власт, а ради се о дванаестом месецу 1991. године?

Веско Крстајић: Добро, чули смо ваш коментар. Питање?

Александар Васиљевић: Молио бих да му појасним.

Веско Крстајић: Не.

Мирољуб Вујовић: Пошто сада не знам око датума када су ти састанци били, ви ме исправите у вези датума, али то је углавном у изјави од истражног судије војног, овако у својој војној изјави, 15. страна, други пасус, сведок каже да је одмах по завршетку операција у Вуковару одржан састанак у Карађорђеву, и да су састанку присуствовали Живота Панић, Горан Хаџић, Радован Стојчић и Шљиванчанин, па ме интересује да ли сведок зна зашто ја нисам позван и зашто нисам присуствовао састанку, ако већ сви знају да сам ја командант?

Веско Крстајић: Не зна вас, господине Вујовићу. Не зна вас.

Мирољуб Вујовић: А зашто неки командант Територијалне одбране уопште није присуствовао? Да ли зна сведок?

Веско Крстајић: Тако је, тако је.

Мирољуб Вујовић: Пошто се ради директно о самом Вуковару, зато питам. У војној изјави сведок каже да у својој бележници има забележено да је Штаб Територијалне одбране Вуковар упутио захтев ССНО четири дана после 25. 11, што значи 29. 11.

Веско Крстајић: Тако је рекао, 28. 11.

Мирољуб Вујовић: Е сад питање – да ли сведок има забележено ко је у потпису, да ли је забележио?

Веско Крстајић: Хаџић. Рекли сте Хаџић.

Александар Васиљевић: Горан Хаџић, значи правосудни органи.

Веско Крстајић: Правосудни органи.

Александар Васиљевић: А не Штаб Територијалне одбране.

Мирољуб Вујовић: Пошто у изјави, значи променио је изјаву, можете му предочити.

Александар Васиљевић: Нисам променио, апсолутно нисам променио.

Мирољуб Вујовић: У својој изјави пред војним судом, значи 9. страна, други пасус, сведок каже да га је мајор Шљиванчанин информисао о Мурису Зјаји, између остало, мајор Шљиванчанин каже за Мурисову јединицу, да су његови војници најпре поскидали петокраке са шлемова, па је питање – да ли то значи да су и подофицири и официри скидали петокраке, пошто су по изјавама неких сведока у Зјајиној јединици били само, па чак и вашој изјави, биле само старешине, и уједно, да ли то значи да су у осталим јединицама неки војници скидали петокраке, пошто је сведок употребио реч „најпре"?

Веско Крстајић: Он преноси оно што му је рекао Шљиванчанин, тако да ваша питања везано шта то значи...

Александар Васиљевић: Под вашим притиском, ја бих рекао.

Мирољуб Вујовић: Чијим притиском, нашим?

Александар Васиљевић: Да.

Веско Крстајић: Господине Васиљевићу, господине Васиљевићу, када одбијам питање, немојте одговарати.

Мирољуб Вујовић: Како сведок има сазнања да је то по нашем притиску? Да су они скидали петокраке?

Веско Крстајић: Одбијам, одбијам питање. Одбијено је и оно претходно, и овај одговор не региструјем уопште.

Мирољуб Вујовић: Да ли је сведок упознат да недостају нека документа из Гардијске бригаде у вези Вуковара из 1991. године? Да ли је упознат?

Веско Крстајић: Да ли зна?

Мирољуб Вујовић: Да ли је упознат да недостају неки документи из Гардијске бригаде из 1991. године о Вуковару? Да ли је упознат са тим сведок?

Александар Васиљевић: Не знам ни која документа су имали, ни на шта конкретно мислите.

Мирољуб Вујовић: У вези дневника батаљона Гардијске бригаде. Да ли је упознат да недостају?

Александар Васиљевић: Не.

Мирољуб Вујовић: Која служба је вршила надзор и контролу, односно ко је пратио кретање свих међународних организација, тј. група које су се налазиле на простору ОГ „Југ" и ОГ „Север"?

Веско Крстајић: На простору...?

Мирољуб Вујовић: Оперативне групе „Југ" и оперативне групе „Север"? Ко је пратио њихово кретање?

Александар Васиљевић: Не знам, није било у надлежности органа безбедности.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Има у војној изјави, али нисмо овде добили. Ко је био претпостављени покојном пуковнику Петковићу? По безбедносној линији.

Веско Крстајић: Рекао је.

Мирољуб Вујовић: Извињавам се, нисам чуо, могу ли добити одговор?

Веско Крстајић: Поновите.

Александар Васиљевић: Коме?

Веско Крстајић: Петковићу?

Александар Васиљевић: Петковићу?

Мирољуб Вујовић: По безбедносној линији.

Александар Васиљевић: Начелник безбедности Прве војне области.

Мирољуб Вујовић: Име, презиме, то ме интересује.

Александар Васиљевић: Генерал мајор Бабић Миле.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Ако иде онда Бабић Миле, како иде? Бабић Милету ко је претпостављени, по безбедносној линији?

Александар Васиљевић: По безбедносној линији, везан је за Управу безбедности.

Мирољуб Вујовић: Директно, значи, сведоку.

Александар Васиљевић: Не директно мени, он је директно потчињен команданту Прве војне области, а по стручним питањима Управи безбедности, ето, онда мени.

Мирољуб Вујовић: Значи, четврта линија.

Веско Крстајић: По стручним питањима.

Мирољуб Вујовић: Зашто је пуковник Петковић њему лично давао информације са терена, и зашто је сведок толерисао непоштовање ланца надређене команде од стране покојног пуковника Петковића? Зашто њему лично, а не Милету Бабићу?

Веско Крстајић: Господине Вујовићу, ја бих вас замолио да мало спорије говорите. Ем се одмакнете од микрофона, па онда мало брзате, па онда нисам сигуран да успем да разумем шта ви питате, зато поновите мало спорије и мало гласније.

Мирољуб Вујовић: Зашто је покојни пуковник Петковић њему лично давао информације са терена, и зашто је сведок толерисао непоштовање ланца надређене команде од стране покојног пуковника Петковића?

Веско Крстајић: Одбијам, одбијам то питање.

Александар Васиљевић: Рекао сам то.

Веско Крстајић: Одбијам то питање.

Мирољуб Вујовић: Да ли сведок зна где се сада налази пуковник Симеон Туманов и генерал Вулета Вулетић, и да ли зна да ли су уопште живи? Вулета Вулетић и Туманов, да ли сведок зна где се налазе?

Александар Васиљевић: У Београду.
Мирољуб Вујовић: Обојица?
Александар Васиљевић: Молим?
Мирољуб Вујовић: И Туманов и Вулета?
Александар Васиљевић: Да, обојица.
Мирољуб Вујовић: Обојица су значи у Београду? На страни 8, првог пасуса војне изјаве, сведок спомиње неке заробљенике и каже да је међу њима било 80 Срба, али да нико од њих није могао напустити логор док се не изврши њихова идентификација и селекција, па би питање гласило овако – да ли је сведок исто тако наредио да 18. 11. 1991. године нико не може напустити болницу, па ни Срби, пошто су наредбе идентичне? И да ли је то био разлог што нико није могао ни ући ни изаћи из болнице?
Веско Крстајић: Јесте ли наредили тако што?
Александар Васиљевић: Не, уопште.
Веско Крстајић: Добро.
Мирољуб Вујовић: Да ли је у саставу „Лабрадор" улазила, да ли су у састав „Лабрадор" улазили припадници ХОС МУП-а хрватског и ЗНГ? Да ли су улазили у састав „Лабрадора"? Одмах ћу вам објаснити.
Веско Крстајић: „Лабрадор", шта је „Лабрадор"?
Александар Васиљевић: Лабрадор, маштају то сви, а нарочито они. Значи Лабрадор је оперативна акција коју је водио МУП Републике Хрватске, да открије сараднике ХОС-а у њиховим редовима.
Веско Крстајић: Добро.
Александар Васиљевић: Људе које су отели назвали су „Лабрадор".
Веско Крстајић: Добро. Шта је сада питање, господине Вујовићу?
Мирољуб Вујовић: Да ли су они учествовали у селекцији заробљеника у болници?
Александар Васиљевић: Не.
Веско Крстајић: Да ли знате ви то?
Александар Васиљевић: Апсолутно знам да не.
Мирољуб Вујовић: Питам, ја не знам то.
Веско Крстајић: Добро.
Александар Васиљевић: Јер су касно размењени, 25. новембра, прва размена њихова је била.
Мирољуб Вујовић: Са ког нивоа, војно-безбедносног, треба да стигне наредба да се заробљеници који су одвежени из болнице на Овчару могу предати Територијалној одбрани?
Веско Крстајић: Одбијам, то је већ питан.
Мирољуб Вујовић: Не знам шта је одговорио.
Веско Крстајић: Молим?
Мирољуб Вујовић: Не знам шта је одговорио.
Веско Крстајић: Одбија се питање, исто сам одбио питање.
Мирољуб Вујовић: Аха, јесте?
Веско Крстајић: Није за сведока, мало имамо тај проблем.
Мирољуб Вујовић: Онда ћемо овако. Да ли се ти заробљеници који су били на Овчари, по Женевској конвенцији, могу предати Територијалној одбрани?

Веско Крстајић: Молим? Питате сведока?

Мирољуб Вујовић: Да.

Веско Крстајић: Или питате нас да тумачимо Женевске конвенције?

Мирољуб Вујовић: Ништа, извињавам се.

Веско Крстајић: Па немојте.

Мирољуб Вујовић: Да ли је неки аутобус, или су неки аутобуси директно одвезли заробљенике из болнице у затвор у Сремску Митровицу? Да ли сведок зна?

Веско Крстајић: Да ли знате тако што?

Александар Васиљевић: Не знам.

Мирољуб Вујовић: Зашто је сведоку било тешко да поново оде до Мркшића, пошто су кратко разговарали, због паркинг места? То је сад поменуо, ништа.

Веско Крстајић: Одбијам, одбијам.

Мирољуб Вујовић: У ком месецу је сведок обавио разговор са Шљиванчанином? Значи месец са мајором Шљиванчанином.

Веско Крстајић: Који?

Мирољуб Вујовић: Овај у вези Овчаре, што је 1997. године.

Веско Крстајић: Мало касније. Само, у ком месецу је то било? Ако се сећате.

Александар Васиљевић: Не могу да се сетим који је месец. Постоји документ, требао би да буде у Управи безбедности, јер је вођено у канцеларији начелника безбедности и тамо је направио белешку.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Пошто је сведок рекао да је и Туманов био у пензији као и он, у ком својству су они испитивали мајора Шљиванчанина?

Веско Крстајић: Објаснио је сведок, објаснио је сведок свој контакт са Шљиванчанином, и у ком својству и због чега и тако даље.

Мирољуб Вујовић: Значи, да ли му је генерал Димитријевић дозволио да само разговара о Овчари? Ево, то само питам.

Александар Васиљевић: И о новцу из Вуковара и о свему осталом.

Веско Крстајић: Тако је.

Мирољуб Вујовић: Све вам дозволио значи? Како сведок образлаже одбијање понуде Везмаревића да се оде код Јоце, Новковић Јована?

Веско Крстајић: Не разумем.

Мирољуб Вујовић: Како сведок образлаже одбијање понуде Везмаревића да оде код Јоце, Новковић Јована?

Веско Крстајић: Одбијам то питање.

Мирољуб Вујовић: То је мислим било у војној изјави. Више не знам шта је рекао, шта није.

Да ли је сведок, пошто је показао хашким истражитељима дневник који спомиње у војној изјави, да је водио дневник, то вам је очигледна разлика, па молим вас да му дате на увид како је рекао. То је значи 6. страна, предзадњи пасус војне изјаве где каже да је водио дневник, а овде сада каже да није водио дневник, па сада ми није јасно како зна да је то 21, а сада је 19. Значи каже овако, страна 6, извињавам се.

Веско Крстајић: Мислите на радну бележницу?

Мирољуб Вујовић: Да, да.

Веско Крстајић: И евиденцији у радној бележници?

Мирољуб Вујовић: Да прочитам?

Веско Крстајић: Чињеница је то, господине Васиљевићу, да сте ви тада пред војним судом рекли за ту вашу посету Вуковару 21. 11, па и да се тог датума сећате, због тога што је то слава вашег оца.

Александар Васиљевић: Јесте.

Веско Крстајић: Је ли тако?

Александар Васиљевић: Јесте.

Веско Крстајић: Данас сте рекли да је то ипак 19. 11, и објаснили сте то тако, да сте у међувремену извршили увиде у неке ваше белешке.

Александар Васиљевић: Не увид. Ја сам прегледао, и то ме водило у заблуду, 19. 11. имам уписано у Милићу, 20. 11. сам у Београду, и добијам извештај из Сремске Митровице шта је тамо пристигло, и пошто немам то забележено, ја сам мислио да сам негде 21. био тамо, јер је то било око те моје славе. Али у разговору са генералом Тумановим, касније, он ме подсетио да сам ја из Милића са њим дошао у Вуковар, односно у Негославце, па је било детаља, да је била нарезана некаква сланина, да су отворене биле војне конзерве, да је показан Марин Видић, и ја сам се тада тога присетио.

Веско Крстајић: Добро.

Александар Васиљевић: А то немам записано. Зато сам рекао да сам кориговао датум.

Веско Крстајић: Добро.

Александар Васиљевић: Јер ме је он подсетио на то.

Мирољуб Вујовић: Да питам онда, пошто је изјавио да зна тачно да је падала киша. Да ли сада зна да ли је падала киша тај дан?

Веско Крстајић: Небитно.

Александар Васиљевић: Не, тај дан није падала киша.

Веско Крстајић: Добро, чули смо објашњење.

Мирољуб Вујовић: Којим путем се, пошто није одговорио, којим путем се враћао из Негославаца? Где, које место је значи из Негославаца, где је отишао?

Председник суда: Рекао је, у Шид.

Мирољуб Вујовић: У Шид?

Веско Крстајић: У Сремску Митровицу.

Мирољуб Вујовић: Значи, морао је преко Шида, није могао другачије.

Александар Васиљевић: Ако је тај пут водио, вероватно јесам.

Мирољуб Вујовић: Па није могло другачије.

Александар Васиљевић: Није спорно, ето, преко Шида.

Мирољуб Вујовић: Да ли сте ишли, када сте ишли, да ли је сведок када је ишао за Сремску Митровицу, ишао тврдим путем или земљаним путем? Одмах ћемо знали да ли је ишао преко Шида.

Веско Крстајић: Небитно.

Александар Васиљевић: Не могу да се сетим, било је каљаво. Откуд знам какав је пут. Било је и порушених путева и свега и свачега.

Мирољуб Вујовић: Па не знам баш да је онај рејон био порушен. Оно је било све равно. Једино да позовем сада читав Вуковар да посведочи. Ја не знам кога све требам позвати.

Веско Крстајић: Добро, ви позовите, па ћемо одлучити је ли то важно или није.

Мирољуб Вујовић: Па не, кажем, не знам. Једино читав Вуковар да позовем да потврди какав је био Вуковар.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: А какав овај други део? Да ли сведок зна када је Митровачки батаљон одвежен? Само мало, извињавам се, грешка. Да ли сведок зна када је Митнички батаљон одвежен са Овчаре, и довежен у Сремску Митровицу?

Александар Васиљевић: Не, не знам.

Мирољуб Вујовић: Извињавам се.

Веско Крстајић: Не, не, не знате? Добро.

Мирољуб Вујовић: То је прошло, па више не знам ни ја. Да ли сведок зна када је у Вуковар ушла сремскомитровачка бригада, и када је деблокирана касарна?

Веско Крстајић: И када је...?

Мирољуб Вујовић: И када је деблокирана касарна?

Александар Васиљевић: Како, када је?

Мирољуб Вујовић: Када је.

Веско Крстајић: Када је у Вуковар дошла сремскомитровачка бригада, и када је деблокирана касарна?

Александар Васиљевић: Могао бих да се присећам. Не знам када је та бригада ушла, ја знам када је наређено да се крене у деблокаду касарне. И знам да је у првим данима тамо, можда за првих десетак дана, деблокирана касарна.

Веско Крстајић: Добро.

Александар Васиљевић: А не знам датум.

Мирољуб Вујовић: То спомињем зато што је сведок изјавио у својој изјави, да ли је истина, па да ми каже. Само мало. Једино ви да ми помогнете, изгубио сам се скроз.

Веско Крстајић: Не знам, господине Вујовићу, нисам сигуран да је то од неког значаја.

Мирољуб Вујовић: Јесте од значаја, сада ћете видети зашто.

Веско Крстајић: Молим?

Мирољуб Вујовић: Одмах ћу вам објаснити. Рекао је овако, ту сам написао.

Веско Крстајић: Шта тражите?

Мирољуб Вујовић: Ево овако, то је страна 4, други пасус, први ред, трећи ред: „Поуздано знам да је у току 29. 9. Гардијска бригада у Београду била у припреми за учешће у борбама, у борбеним дејствима на подручју Вуковара, ради убрзања деблокаде касарне."

Веско Крстајић: Па шта сада?

Мирољуб Вујовић: Да ли је то то, да одговори сведок.

Председник суда: Небитно.

Мирољуб Вујовић: Ја ћу одмах после тога поставити, видећете какво питање.

Веско Крстајић: Не знам зашто је важно је ли 29. 9. То било или можда 30. или 1.

Мирољуб Вујовић: Одмах вам ја образложење дајем.

Веско Крстајић: Молим?

Мирољуб Вујовић: После тога иде питање, које образлаже ово питање. И ви ћете онда рећи може-не може.

Веско Крстајић: Хајде.

Мирољуб Вујовић: Да ли то стоји тако, да, значи поуздано знате како сте дали?

Александар Васиљевић: Шта поуздано?

Мирољуб Вујовић: Да вам прочитам: „Поуздано знам, значи поуздано знам да је у току 29. 9. Гардијска бригада у Вуковару била у припремама за учешће у борбеним дејствима на подручју Вуковара, ради убрзања деблокаде касарне", па сам ја питао да ли је Гардијска бригада кренула у деблокаду касарне.

Александар Васиљевић: Поуздано знам да је 29. септембра Гардијска бригада била у Београду, и да је тада пробано обарање Вељка Кадијевића. А она се спремала за одлазак.

Мирољуб Вујовић: Какве везе има? Ја питам за деблокаду.

Веско Крстајић: Е сада питање, господине Вујовићу.

Мирољуб Вујовић: Није ми одговорио. Ја „кажем деблокаду касарне", а он мени каже за Кадијевића.

Веско Крстајић: Молим?

Мирољуб Вујовић: Нисам добио одговор. И одмах иде образложење, само да каже да ли је гардијска кренула у деблокаду касарне или није. Ништа више. Да-не, и онда образложење.

Веско Крстајић: Видите колико времена губимо зато што ви мислите да је нешто важно. Сведок нам је рекао да поуздано зна да је 29. 9. 1991. године Гардијска бригада била у Београду, јер је тада била забављена пословима свргавања Вељка Кадијевића.

Мирољуб Вујовић: Да ли остаје при томе или не?

Веско Крстајић: Па сведок је поновио, и сада ја тражим од вас да ви поставите оно кључно питање, за које сте направили овај увод.

Мирољуб Вујовић: Сада одмах ћу вам објаснити. Ја разумем да официри Гардијске бригаде говоре да су у Вуковар кренули са задатком деблокаде касарне, јер се ниједна наредба не коментарише, већ извршава. Тако да су сви кренули са тим задатком и доласком у Вуковар, наставили са ослобођењем Вуковара, извлачењем цивилног становништва из окупираног града од стране хрватских паравојних, проусташки оријентисаних формација. Али ме интересује, а то је уједно и питање, ко је сведоку пренео податак да касарна није деблокирана у време доласка Гардијске бригаде, и да ли због политичке ситуације он и даље даје овакву изјаву.

Веско Крстајић: Одбијам, одбијам питање. Заиста не мислим да је важно добити од сведока одговоре на ова ваша питања.

Мирољуб Вујовић: На основу изјаве сведока пред војним судом, страница 8, други пасус, први до трећи ред, да га је мајор, значи говори да га је мајор Шљиванчанин врло мало и оскудно обавештавао, па би питање гласило – зашто је мајор Шљиванчанин требао њега да обавештава? Зар није требало своју претпостављену команду по другој линији безбедности, што је сведок сам рекао? А сад значи страна 8, други пасус, први до трећи ред. Зашто?

Веско Крстајић: Зашто га је оскудно обавештавао?

Мирољуб Вујовић: Да.

Веско Крстајић: Да ли је уопште у обавези да га обавештава?

Мирољуб Вујовић: Али он каже јако мало.

Веско Крстајић: Је ли или није?

Мирољуб Вујовић: Само образложење.

Веско Крстајић: Је ли у обавези да вас обавештава?

Александар Васиљевић: Говори се о потпуковнику Ђукићу, који је прво претпостављени по линији безбедности Гардијског бригади, односно Шљиванчанину. И ја сам га критиковао, пошто нису долазили извештаји из Гардијске бригаде по линији безбедности, нема информација, ја кажем Ђукићу да га пита зашто не извештава о томе шта се догађа у Вуковару, а овамо се слика и дају изјаве по телевизијама, није то његов посао. Да би касније, када сам ја био притворен, овај рекао да сам ја био љубоморан на његов тај имиџ, па сам хтео да га спустим доле да се за њега не зна. Значи, то је оно што имам да кажем. Не знам шта је ту битно.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Пола сам прескочио, али да видим, само секунд. Пошто је сведок изјавио да сам ја био код генерала Кадијевића, и јесам био, ја не поричем, то сам рекао, и могао ме видети, да га питам сада где ме видео. Да ли је видео мене када је генерал Кадијевић ишао и честитао војницима, па коју сам униформу имао војну?

Веско Крстајић: Није он рекао да је видео вас.

Мирољуб Вујовић: Рекао је да је видео некога са завојем.

Веско Крстајић: Молим?

Мирољуб Вујовић: Пардон, ја се извињавам, не, извињавам се.

Веско Крстајић: Видео је територијалца са руком у завоју.

Мирољуб Вујовић: Добро. Тај територијалац у каквој униформи је био?

Александар Васиљевић: Не могу да се сетим да ли је уопште био у униформи или, претпостављам, мислим да је био у маскирној униформи. Нисам сигуран.

Мирољуб Вујовић: Где сте тог територијалца видели? Јесте ли га видели тамо када је генерал Кадијевић ишао и честитао редом?

Веско Крстајић: Не, преформулисаћемо то. На основу чега сте закључили да је тај један у маскирној униформи, са руком у завоју, територијалац?

Александар Васиљевић: Територијалац?

Веско Крстајић: Да.

Александар Васиљевић: Зато што знам.

Веско Крстајић: Да ли је било неко представљање?

Александар Васиљевић: Није било потребно представљање, то су били команданти крупног нивоа.

Веско Крстајић: Које ви знате?

Александар Васиљевић: Које за све знам, командант корпуса, командант војне области, командант Гардијске бригаде, и мање-више генерали и по неки пуковник. И овај који није имао никакав чин, и било је да је он из Територијалне одбране Вуковара, од браниоца Вуковара и тако.

Мирољуб Вујовић: Сада бих поставио питање. Да ли је мене приметио? Пардон. Да ли је тог територијалца приметио када је генерал Кадијевић ишао и честитао редом? Да ли је честитао и том територијалцу? Да ли је онда приметио тог територијалца умотане руке?

Александар Васиљевић: Не могу да се сетим тих детаља. Ако вам је честитао, то ви боље знате.

Мирољуб Вујовић: Е па, ја ћу вам сада рећи због чега је то интересантно. Када дође до касете које има, тада, том приликом, пошто сам био одушевљен што идем код генерала Кадијевића, који је ипак наш врховни командант био у оно време Југословенске народне армије, ја сам скинуо завој и ставио га у џеп, и испружио руку равно, и нисам уопште завој имао. То можете видети на касети. И он ме, сведок ме никако није могао видети са завојем. Када је завршио тај пријем, тек онда касније када се спуштало на неку прославу, пуковник Мркшић ме позвао, онда сам ја ставио, јер ме је болела рука, и онда сам подигао руку и опет ставио. Мало сам убацивао између када ме заболи рука, како је пуштена, убацим између кошуље и тако заглавим руку да ме виси, тако да нисам имао завој у Београду када сам био. Тек када сам доле на прослави био, онда сам извадио.

Веско Крстајић: Исти тај дан, нешто касније?

Мирољуб Вујовић: Тако је. Имате касету.

Веско Крстајић: Чули сте овај приговор, практично на ваше казивање, господине Васиљевићу.

Александар Васиљевић: Мора да је онда неко рекао да је био рањен, ако он има сада да није. Је ли ви спорите да сте били?

Мирољуб Вујовић: Не, не спорим.

Александар Васиљевић: Па онда, шта је сада проблем?

Веско Крстајић: Добро, добро, без расправљања, господине Васиљевићу. То јесте чињеница, ја имам ту фотографију са тог пријема, заиста се не види никакав завој на рукама господина Вујовића, и сада је ово једна примедба на ово ваше казивање. Видели сте територијалца са руком у завоју, а он тврди да завоја нема.

Александар Васиљевић: Није се то завршило само са тиме, да је дошао Кадијевић, и руковали се, и он изашао напоље. Значи, ту је после послужено пиће, откуд знам, оно што иде као неки мали пријем што је био. Када је он скинуо, ја то не знам, вероватно за то руковање, а онда после поново завијао.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Сада ме интересује откуд сведоку да је Мирко неки био са завојем? То сада први пут чујем. Мирко са завојем, кога је ранио телохранитељ. Ово је прва до сада информација, колико сте и ви приметили, па ме интересује од кога је то, да ли је сигуран, како је то чуо, није ми јасно. Везмаревић

то исто не спомиње. Је ли Везмаревић рекао, одакле? Не знам како да поставим питање никако.

Веско Крстајић: Сведок је пренео сазнања до којих је дошао од других. Сада не можемо ми од њега тражити објашњење, откуда то тако.

Мирољуб Вујовић: Ја бих молио да му онда предочите Везмаревићеву изјаву. Је ли може тако? Где он не спомиње ништа. Добро, питам само. Извините, нисам ја правник, па се не разумем. Пола сам прескочио, али небитно. Ништа, хвала лепо.

Веско Крстајић: Хвала лепо, господине Вујовићу. Господин Вујановић? Господине Вујановићу, ја бих вас замолио да ви процените, да ви сами сада процените колико би ово могло да траје, па да нам кажете, да одлучимо да ли да наставимо данас или сутра, по неким вашим проценама. Знате шта, имамо проблем. Имамо проблем господина Булића који, ево и сад одмахује рукама. Имамо проблем времена, имамо проблем временских прилика и неприлика, наше колеге браниоци се враћају, путују за Нови Сад и тако даље, па из тих разлога сам тражио од вас неке процене те врсте. Но, ако би то толико потрајало. Господине Васиљевићу, ја се извињавам што ипак нећемо стићи да завршимо са вама данас, него сутра у 9.30 да наставимо, да вам још постави нека питања оптужени Вујановић. Дакле, наставићемо сутра у 9.30. Хвала лепо.

Записничар **Председник већа судија**

VII.
Транскрипт аудио-записа са главног претреса Петак, 27. јануар 2006. године

Председник већа Веско Крстајић: Констатује се да је веће у неизмењеном саставу, а да су присутни заменик тужиоца за ратне злочине Кнежевић, пуномоћници оштећених адвокати Даниловић, Томић, Тодоровић, Лозналијевић-Даниловић, те Наташа Кандић, као и браниоци оптужених адвокати Заклан, Јеврић, Продановић, Вукотић, Переска, Станић, Штрбац, Дозет.

Био је ту па је зато овде евидентирано. Добро.

Дакле, колега Дозет није присутан, Јелушић, Бељански и Бојков, а одсутни су браниоци адвокати Перковић, кога ће у току данашњег дана на претресу замењивати бранилац адвокат Јеврић уз сагласност оптужених Станка Вујановића и Калаба Наде. Надаље, одсутни су и бранилац адвокат Ђурђевић, Илија Радуловић, Слободан Сташевић.

Славиша Продановић: Ако дозволите, председниче већа, ја ћу мењати колегу Сташевића, он је био ту, има суђење у Петом суду.

Веско Крстајић: А оптуженог Мугоша Горана као замена браниоца адвоката Слободана Сташевића браниће данас адвокат Славиша Продановић.

Господине Мугоша, јесте ли сагласни?

Оптужени је са овим сагласан. Надаље, одсутни су браниоци адвокати Мунижаба Бранко, кога ће до доласка на претрес замењивати бранилац адвокат Бељански Владимир уз сагласност оптуженог Булић Милана. Одсутни су и браниоци адвокати Апро и Левајац.

Сви оптужени су присутни? Судска стража каже да јесу. Сведоци: Александар Васиљевић је ту и Вукић. Позовите обојицу, молим вас.

Господине Вукићу, замолићу вас да сачекате у ходнику суда док не дођете на ред за ваше сведочење. Неће то дуго трајати, једно пола сата претпостављам. Захваљујемо се што сте дошли, сачекајте у ходнику суда да вас позовемо. Прво ћемо чути господина Васиљевића. Господине Васиљевићу, изволите.

Наставља се саслушање сведока Васиљевић Александра.

Господине Вујановићу, ви сте желели да поставите нека питања сведоку, изволите. Само да се не понављамо, господине Вујановићу, да не питамо сведока оно што је већ питан.

Оптужени Станко Вујановић: Трудићу се, мислим да неће бити. Мислим да ће ово бити прво питање поновљено, пошто стварно нисам чуо. Да ли је Оперативна група „Југ" била под командом Савезног секретаријата за народну одбрану?

Сведок Александар Васиљевић: Није.

Станко Вујановић: Имамо казивање господина Тешића на страни 32, од 15. децембра. Он каже да је била под командом ССНО и да је неке ингеренције имала и команда Прве војне области, па бих молио сведока да коментарише Тешићев исказ.

Александар Васиљевић: Оперативну групу је формирала команда Прве војне области, то је елементарна ствар из војних прописа и регулисања ко формира оперативне групе и шта је оперативна група. Има оперативна група, има тактичка група као нижа формација. Оперативну групу формира оперативно-стратегијска групација а то је команда војне области и постоји наређење којим она формира три оперативне групе, од којих је једна Оперативна група „Југ".

Станко Вујановић: Пошто из исказа многих сведока видимо да је господин Павковић боравио у Вуковару, био упознат са свим дешавањима на терену, питам сведока, да ли га је можда он обавештавао о неким догађајима?

Александар Васиљевић: Да ли Павковић мене или ја њега?

Веско Крстајић: Не, Павковић вас.

Александар Васиљевић: Ја уопште Павковића нисам ни видео у Вуковару.

Станко Вујановић: А имате сазнања да је био у Вуковару?

Александар Васиљевић: Имам сазнања да је био.

Станко Вујановић: Да ли има сазнања да је Павковић обавештавао секретара Кадијевића и Вука Бранковића?

Александар Васиљевић: Вероватно мислите на Вука Обрадовића. Немам та сазнања. Он није могао да обавештава савезног секретара, могао је да обавештава оног старешину који га је послао, а то је био Вук Обрадовић.

Станко Вујановић: Добро, али он је био у кабинету господина Вељка Кадијевића, је ли тако, Вук Обрадовић?

Александар Васиљевић: Не, у кабинету којим руководи његов претпостављени старешина Вук Обрадовић. Према томе, ако о нечему има да извештава, извештава Вука Обрадовића.

Станко Вујановић: Па имам овде из исказа сведока да је он послат директно, као директна веза са командом ССНО, па зато вас то и питам.

Александар Васиљевић: Ја не знам, ја сам био у ССНО. Претпостављам да тај који је то говорио није био у ССНО него је био негде на нижем нивоу, можда командира чете или команданта батаљона.

Станко Вујановић: Господин Васиљевић говори да је о свим сазнањима причао, обавештавао војни врх. Је ли може да конкретно каже име и презиме, кога конкретно у војном врху?

Александар Васиљевић: Нисам рекао војни врх, него начелника Управе безбедности Генералштаба Војске Југославије. У то време зна се ко је био.

Веско Крстајић: Да, тако сте рекли.

Станко Вујановић: Ко је био, је ли то тајна да се каже?

Александар Васиљевић: Није тајна, могу да кажем. Био је генерал Александар Димитријевић, али не само њега, него и његове првопотчињене јер није сваки пут он био присутан, а сасвим је свеједно, или његов заменик или неко његовог ранга.

Станко Вујановић: Значи, он је обавештен и о Ловасу и о Товарнику, о овим догађајима што су вас обавештавали Петковић и Бабић?

Александар Васиљевић: Не. Он тада није начелник Управе безбедности него сам ја начелник.

Станко Вујановић: Да ли га је Љубиша Петковић обавештавао о евакуацији болнице и догађајима на „Велепромету"?

Веско Крстајић: У неколико наврата.

Станко Вујановић: Не, причали смо о Овчари, а ја сад говорим за болницу и „Велепромет". Да ли вас је Љубиша Петковић или Милан Бабић из групе из Шида, пошто сте их хвалили цело време да су добри оперативци, да ли су вам спомињали евакуацију болнице и догађаје на „Велепромету" – они имају сазнања да је тамо убијено 17 лица.

Александар Васиљевић: Није уопште било разговора око болнице. Ја сам дошао у Шид и при доласку из села Милићи, кад сам ишао у Негославце или у повратку, а тада болница уопште није била. То је 19. новембар, увече.

А Милан Бабић није Милан Бабић него Миле Бабић. Он је генерал-мајор и, колико ја знам, није био у Вуковару, он је био у команди Прве војне области у Београду, Топчидер.

Станко Вујановић: Миле Бабић је из казивања од Драгог Вукосављевића, он га је обилазио, то говори он.

Александар Васиљевић: Не знам, није ми познато.

Станко Вујановић: Када сведок говори о активностима Радована Стојичића Баце на подручју Срема и Источне Славоније, да ли му је познато нешто више о његовом учешћу у успостављању тих власти на том терену?

Веско Крстајић: Сведок је јуче одговорио на то питање онолико колико је одговорио, ја не видим сврху тога да сад истражујемо о активностима Радована Стојичића Баце око успостављања власти на том терену итд.

Станко Вујановић: Мислио сам само да ли му је познато ко је поставио команданта Територијалне одбране у Вуковару, можда то зна сведок?

Александар Васиљевић: Ја, право да вам кажем, тачно и не знам, не могу да се сетим ко је био командант Територијалне одбране у Вуковару. Значи не знам ко је био. Знам да је то раније руководство у Шиду било смењено, прет-

постављам да је и у Вуковару то била формација која је прављена у време кад је Хрватска била саставни део СФРЈ.

Станко Вујановић: Пошто сведок зна да је било руководство у Шиду смењено, ко је био командант ТО и ко је дошао после њега?

Веско Крстајић: Где?

Станко Вујановић: У Шиду.

Веско Крстајић: Не занима нас. Уопште нас не занима.

Станко Вујановић: Како нас не занима кад Јовица Кресовић говори да је био штаб Територијалне одбране из Вуковара у Шиду. Како нас не занима?

Веско Крстајић: Штаб Територијалне одбране Вуковара је био у Шиду?

Станко Вујановић: Јесте, то је говорио Јовица Кресовић овде.

Веско Крстајић: Добро, уопште нас не занима.

Станко Вујановић: Значи не занима нас ко је био командант Територијалне одбране?

Веско Крстајић: Не.

Станко Вујановић: Овде се говори да сам ја био заменик. Како нас онда, господине председниче, не занима?

Веско Крстајић: Немојте са мном да се расправљате, господине Вујановићу. Кад ја одбијем ваше питање, ви можете тражити да о томе одлучује ово веће, нећемо да се расправљамо.

Станко Вујановић: Ја се уопште не расправљам. Пошто из изјаве неких официра видимо да су у Вуковару биле добровољачке јединице „Лева Суподерица", једна мања јединица из Ловћенца и да су оне биле под командом ЈНА и да није било проблема у вези њихове употребе, питам сведока одакле њему сазнања да то није било тако. Да су имали проблема са добровољачким јединицама.

Веско Крстајић: Сведок је јуче о томе говорио каква су његова сазнања везано за то и информација од 28. 11, 7. 12. и ништа више.

Станко Вујановић: Господине председниче, ја питам само за Вуковар, ја не питам ни за Товарник ни за околину, питам само за Вуковар.

Веско Крстајић: Ви можете сведока питати да ли се сведок сећа, да ли је у тим информацијама које су поднете 28. 11. мислим или 29. 11. и 7.12. о активностима тих састава, да ли је било каква информација везана за те и такве јединице на територији Вуковара.

Александар Васиљевић: То је мој други боравак у Вуковару, не сећам се датума, дан или два пред обилазак оне екипе генерала у Вуковару, дакле то је негде крај октобра, по свему судећи. Тада је Шљиванчанин мени реферисао о стању безбедности у зони размештаја ових бригада и тада је говорио око једног апсолутно несређеног стања управо код тих територијалних састава на простору Вуковара и командира који проводе неки свој режим и да је њему проблем да успостави прописани режим безбедности у зони у којој је размештена Гардијска бригада. То је један коментар око стања. Ја мислим да је дошло ту и до смене неких дотадашњих командира територијалних састава и да је у том периоду неки ред ипак био успостављен.

Тада сам говорио око тог одреда „Лева Суподерица" и да ли су под командом ЈНА или нису. Ја сам навео пример папира, ја не знам, можда ви знате ко је

тај Чапало, како се назива у оном допису, значи када долази група добровољаца Српске радикалне странке коју предводи Ланчужанин, јавља се штабу Територијалне одбране у Вуковару по том папиру и упућује се некаквом Чапалу да се договоре који ће чин добити, ја бих рекао хоће ли бити пуковник или ће бити капетан. Ако долази као легална јединица Територијалне одбране, он има свој чин и ту нема договора око чина и да се договоре задаци. То уопште није процедура како се поступа са јединицама Територијалне одбране које се налазе у зони у којој има дејство јединица ЈНА.

Даље, има из дневника Гардијске бригаде где се за неки дан дају губици па се говори да је погинуо официр тај и тај по имену и презимену, командир чете, да су рањена два подофицира, да су рањена три војника и да је погинуо па дословно пише „један 'шешељевац' из Лесковца". Значи, шта је он, је ли војник или је 'шешељевац'. Ја говорим о једном несређеном стању а ја кад бих могао да постављам питање а то је ти људи који су се нашли доле, територијалци на Овчари, ако су они били у јединицама ЈНА да ли су питали своје командире јесу ли добили одобрење од командира и због чега треба да иду на Овчару или ће то бити она прича о којој је новинар Дуловић износио из своје бележнице да каже они иду, да не кажем као руља. Нема команде, нема ничега у гомили где ко хоће и кад ко хоће. То је једно стање, то стање карактерише прозивање официра, нарочито официра тадашње ЈНА да су издајници, да су непоуздани итд. То је стално то прозивање и када сам ја јуче неодмерено једном од сведока споменуо да су мењали те ознаке неки на својим шлемовима под њиховим утицајем, то је управо било из те климе и кампање у којој су се неки несигурни припадници ЈНА налазили и онда почели да се подводе под тај имиџ који је почео да влада на терену.

Станко Вујановић: Да ли је задњи пут, сад када сте променили овај датум, па сте рекли да сте били задњи пут у Вуковару, не задњи него предзадњи пут, 19. новембра, је ли тако, да ли је тада био Вулета Вулетић с вама, пошто говорите у овој изјави?

Александар Васиљевић: Не. Он је био онај следећи пут.

Станко Вујановић: Од 22. до 25. новембра, је ли то?

Александар Васиљевић: Да.

Станко Вујановић: Добро и онда је он отишао код господина Мркшића а ви сте остали код господина Шљиванчанина, је ли?

Александар Васиљевић: Не. Био је све време са мном у пуку и са генералом Тумановим и кад смо рашчистили били са тим добровољцима који нису хтели да враћају оружје, ми смо се вратили за Београд.

Станко Вујановић: Сведок каже да је тим органа безбедности из Шида вршио селекцију 20. 11. свих заробљеника у Вуковару и да је од тима добио део извештаја о заробљенима у Сремској Митровици. Ко је био у том тиму што је вршио селекцију у Вуковару?

Александар Васиљевић: Не знам да сам тако.

Станко Вујановић: То говори на страни 7, господине председниче, у првом пасусу: „Сећам се да је било потешкоћа са онима који су одлучили да иду у Хрватску, да их нису пустили Хрвати у Нуштру". Значи та селекција је вршена у Вуковару, а није могуће да су они отишли за Митровицу па се поново враћали

преко Вуковара за Нуштар, него после селекције су отишли за Нуштар па су их вратили Хрвати, јел тако? То говори да је та екипа била у Вуковару, па вас питам: ко је био у тој екипи?

Александар Васиљевић: Не. Није тако.

Станко Вујановић: Како није тако, па овде пише.

Веско Крстајић: Немојте, господине Вујановићу, то није начин комуникације са сведоком. Ви сте поставили питање, сад ће сведок да објасни, а не „како није тако"?

Станко Вујановић: Не, мислио сам да му кажем – он је то изјавио.

Александар Васиљевић: Значи свуда, на свим тачкама где су те колоне пролазиле постојала су нека места вероватно где су се окупљали да би дошло до транспорта, доласка аутобуса или камиона којима су даље ове пребацивали. Значи селекцију су вршили органи безбедности и командирски састав на лицу места, значи зароби се и преда ова јединица, конкретно овде на Митници. Одмах се види ко је у униформи, ко носи оружје – они иду на једну страну и они други, који немају оружја, који су болесни, старији, деца итд. Значи, има нека груба процена коју врши не само орган безбедности него сваки старешина од оног који је извршио заробљавање те групације, а на пунктове где су вршене те озбиљније селекције, а то су значи и Шид и Сремска Митровица, рекао сам да су организоване биле и дошле екипе Црвеног крста Србије, који се ангажовао на томе да се пружи помоћ болеснима, мајкама са децом итд. Одатле су они упућивани на разне стране, од тога да су људи ишли где су хтели да иду па су превожени, до оних који су изразили жељу да се врате у Хрватску, а то је та колона која је ишла па их нису Хрвати примили па је тек сутрадан примљена.

Станко Вујановић: Значи, по сведоку, ишли су у Шид па су из Шида поново ишли за Вуковар и за Нуштар?

Александар Васиљевић: И у Шид.

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, за нас и за овај предмет потпуно је небитно.

Станко Вујановић: Он цело време говори да није била никаква екипа безбедњака која је вршила селекцију и евакуацију заробљених лица из Вуковара. Он то говори да не зна, не да не зна, него да није била екипа. Како онда да га питам, кад ми не дозвољавате да га питам.

Александар Васиљевић: Ја не кажем да није била, ја кажем да нисам знао да је била.

Станко Вујановић: Јуче сте рекли да није била.

Александар Васиљевић: Ја је нисам послао, ако мислите на Богдана Вујића и на друга лица и објаснио сам.

Станко Вујановић: Која друга лица?

Александар Васиљевић: Значи Томић, па онда јуче сам рекао.

Веско Крстајић: Добро, то смо чули јуче и ви сте рекли да ви за ту екипу не знате уопште.

Станко Вујановић: Сад зна лица, па сад интересује ме.

Веско Крстајић: Па јуче смо му предочили имена управо и Томића и Кијановића, и то колега Петрушић.

Станко Вујановић: Пошто је Љубиша Петковић о свему био упознат, то видимо из казивања Богдана Вујића и Драгог Вукосављевића, питам сведока да ли га је обавестио шта се дешава тих критичних дана у Вуковару?

Веско Крстајић: Сведок је одговорио на то питање.

Станко Вујановић: Само га је обавестио о Ловасу. Да ли је Петковић био дужан да га обавештава о свему?

Александар Васиљевић: Не, начелника.

Станко Вујановић: Добро, довољно ми је, немојте ми објашњавати. Ви сте рекли да познајете Томић Славка јуче, ако се не варам.

Александар Васиљевић: Да.

Станко Вујановић: Да ли вам је он слао неки извештај, то видимо из казивања Вујића да је био дужан да шаље.

Александар Васиљевић: Не, био је у пензији.

Станко Вујановић: Па сви су они већином били у пензији али су вам били дужни, по казивању Вујића, слати извештаје.

Веско Крстајић: То је коментар, господине Вујановићу. Постављајте питања преко председника већа, немојте непосредно постављати питања сведоку.

Станко Вујановић: Јуче је сведок говорио о Мурићу, Мурису, не знам ни ја, па да ли је то тај Мурис што је напустио положај у Вуковару и бунио се код Мркшића што Мркшић не излази из канцеларије и што мајор Кавалић не учествује у борбама? Да ли је то тај Мурић, Мурис, како се зове?

Александар Васиљевић: Он је Мурис, пошто сте ви тамо били, морали бисте знати да је то Мурис.

Станко Вујановић: Ја знам, а ви сте јуче говорили о Мурићу.

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, поставили сте питање и сачекајте да вам сведок на њега одговори, немојте да се убацујете са вашим коментарима, имаћете прилику за то.

Александар Васиљевић: Ради се о тада поручнику Мурису Зјаји, који је био командир противтерористичког вода у Гардијској бригади.

Веско Крстајић: Не, да ли је само у питању исто лице?

Александар Васиљевић: Јесте, значи то лице, али није само он пружио отпор и напустио положај него је цела јединица у којој су у првом ватреном удару имали губитке, где су старешине погинуле и то је та прва ноћ кад сам ја дошао код њих. Они су били напустили положај, револтирани тиме да је њихов командир остављен у Вуковару од стране Мркшића а није отишао с њиховом јединицом. Због тога су они напустили положај, имали су расправу са Мркшићем, ја сам их вратио на места.

Станко Вујановић: Говорите о овом мајору Кавалићу, је ли тако, то је његов старешина?

Александар Васиљевић: Да.

Станко Вујановић: Шта се даље дешава са Кавалићем, да ли знате?

Веско Крстајић: У ком смислу?

Станко Вујановић: Да ли је остао на том положају пошто је одбио наређења, да ли је остао ту или је смењен, отеран?

Веско Крстајић: Да ли се оженио, има ли деце, све нас то, знате, јако занима. Господине Вујановићу, ограничите се на оно што је важно у овом поступку. Зашто нам је битно је ли мајор Кавалић, или како се већ зове, 1, 2, 5. октобра остао тамо на неком положају или не. Зашто је то важно у овом поступку?

Станко Вујановић: Што је то важно онда да он толико опширно прича о Кавалићу?

Веско Крстајић: Па немојте, молим вас, господин Васиљевић је у истражном поступку код војног истражног судије причао са пуно детаља о пуно догађаја за које га ми јуче нисмо питали. Ја га нисам питао први, зато што процењујем да у овом поступку то није битно, ни око Ловаса, ни око Товарника ни око било чега. Шта сад треба да га испитујемо на све те околности о којима је господин Васиљевић причао у том тамо поступку. Ограничите се на то што је овде важно.

Станко Вујановић: Може ли сведок рећи како је Мурис дошао до сазнања да је капетан Папић Чедо са дозером затрпавао лешеве на Овчари?

Александар Васиљевић: Не знам.

Станко Вујановић: Да ли му је Срећко Борисављевић причао о седници Владе која је одржана 19. новембра или само о Овчари?

Станко Вујановић: Споменуо је само долазак Горана Хаџића, Аркана и касније свој разговор са Петровић Натком, помоћником за морал зашто је Влада донела одлуку да се ови предају а он каже – па то је по Мркшићевом одобрењу. Значи, само толико.

Станко Вујановић: Да ли је рекао коме се предају?

Александар Васиљевић: Није то говорио, зна се, мислим да сви знају коме су предати и ко је извршио предају.

Станко Вујановић: Питајте сведока зашто је онда у својој изјави измислио причу о предавању заробљеника Станку Вујановићу.

Веско Крстајић: Измислио?

Станко Вујановић: Измислио, да. Ево сад је рекао да му то није нико причао а овде у изјави говори да је донешена одлука о предавању заробљеника Станку Вујановићу.

Веско Крстајић: Команданту ТО, Станку Вујановићу?

Станко Вујановић: Да.

Александар Васиљевић: Да, па добро, то је команданту ТО. Ако сте били командант онда је вама предавано. Ја не знам коме је Влада донела одлуку да се преда, па предато је вуковарским територијалцима.

Веско Крстајић: Не, питање је само, господине Васиљевићу, да ли је то име Станко Вујановић вама речено Срећко Борисављевић или не или је то неко ваше закључивање на бази других сазнања и информација?

Ви сте рекли овако, значи везано за те информације које сте добили од Срећка Борисављевића: „Седницу Владе обезбеђивало је око десетак Аркanових људи. На тој седници Владе донета је одлука да се заробљеници из Вуковара предају у надлежност Територијалне одбране Вуковара конкретно команданту ТО Станку Вујановићу". Сад је питање само је ли то информација од Срећка Борисављевића или је неко ваше закључивање на бази и неких других сазнања?

Александар Васиљевић: Ја нисам ни знао ко је Станко Вујановић, ни ко је командант Територијалне одбране, ни где је.

Станко Вујановић: То Срећко уопште не спомиње у својој изјави.

Веско Крстајић: И то је тачно.

Станко Вујановић: Да ли је ваш заменик Туманов некад боравио у Негославцима а да ви нисте били ту?

Александар Васиљевић: Не.

Станко Вујановић: Да ли вам је ваш заменик говорио о некаквој евакуацији болнице, да га је можда обавестио Шљиво или неко претпостављени, неко од официра?

Александар Васиљевић: Не, то је Шљиванчанин описивао.

Станко Вујановић: Добро, добро, ништа.

Веско Крстајић: Само се ограничите на то.

Станко Вујановић: Да ли има сазнања ко је наредио да се заробљеници из болнице одвезу из касарне па у Овчару?

Александар Васиљевић: Значи, имам сада та сазнања након разговора са овим људима. У оно време не знам ништа.

Станко Вујановић: Господине председниче, ја овде слабо видим, из записника у Новом Саду на страни 3 први пасус, ја мислим да он нешто говори о одласку на Овчару, а овде се стварно ништа не види, ако можете да му предочите?

Веско Крстајић: Да, то је део казивања сведока везано за Шљиванчанина, шта му је Шљиванчанин објаснио шта је Овчара, место где се скупљају и одакле се дистрибуирају даље.

Александар Васиљевић: Шаљу у Митровицу.

Веско Крстајић: Ништа друго. Знам, та копија те стране је лоша, лоша је и код мене, знам.

Станко Вујановић: Добро. Да ли је неко од органа безбедности тих дана могао наредити одвожење аутобуса из касарне на Овчари мимо команданта?

Александар Васиљевић: Нисам вас чуо.

Веско Крстајић: Да ли је неко од органа безбедности, како каже оптужени, могао да нареди одлазак аутобуса из болнице у касарну, из касарне на Овчару, значи мимо уобичајене командне линије?

Александар Васиљевић: Не, нема право наређивања.

Станко Вујановић: Да ли је сведоку познато како је текло наоружавање српског становништва пре сукоба, значи у Борову Селу, Вуковар, Пачетин, није вам познато?

Александар Васиљевић: Слабо знам ове са тог терена, више смо у том периоду када је вршено наоружавање знали шта се догађа у Крајини.

Станко Вујановић: Мало ми је чудно, господине председниче, да не зна ко је наоружавао српски народ, а овде ухватио Шпегеља и хвали се.

Александар Васиљевић: Нисам га ја ухватио ту код вас у Славонији.

Станко Вујановић: Није битно, углавном.

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, а што је важно ко је наоружавао српски народ тамо?

Станко Вујановић: Е сад полазимо од главе. Тај ко је примио оружје на том подручју, тај је био у контакту са Александром Васиљевићем, тај исти који

је узео оружје је исто упознат са овим што се десило на Овчари. Васиљевић негира да зна.

Веско Крстајић: Добро, то је ваше мишљење, закључивање. Господине Вујановићу, питања.

Станко Вујановић: Не дозвољавам да ми се смеје. Да ли је икад била покренута истрага у вези Овчаре, непосредно после тог догађаја, рецимо годину, две још док сте ви били уствари начелник?

Александар Васиљевић: Ја сам био пар месеци иза тога начелник. Није била покретана ни тада ни касније до, колико ја знам 1998. године, када сам ја давао исказ.

Станко Вујановић: А пре тога не?

Александар Васиљевић: Колико знам, не.

Станко Вујановић: Да ли је Суботић Владан, он је био заменик господина Петковића, био присутан кад сте ви обилазили Шид?

Александар Васиљевић: Како се зове?

Станко Вујановић: Суботић Владан.

Александар Васиљевић: Не могу тог старешине да се сетим.

Станко Вујановић: Је ли знате ко је био заменик Љубише Петковића?

Веско Крстајић: Наводно тај Суботић Владан.

Александар Васиљевић: Љубиша Петковић није имао заменика, он је био заменик начелника безбедности Прве војне области и он нема свог заменика. Он можда има тим органа безбедности који са њим ради. Ја ко је све са њим радио у том тиму и кога је начелник безбедности послао са њим, не знам.

Станко Вујановић: Пошто је Богдан Вујић рекао на седници Владе, на састанку са председницима Владе да му је Аца Васиљевић шеф, питам сведока да ли га је он послао на тај састанак.

Веско Крстајић: Питан.

Станко Вујановић: Нисам стварно чуо шта је рекао.

Веско Крстајић: Одговорио је, није питан баш то питање, али он не зна за Богдана Вујића. Можемо овако питање: да ли сте ви лично као начелник Управе за безбедност послали икога из Управе за безбедност на ту седницу Владе на „Велепромету" 19. новембра?

Александар Васиљевић: Не.

Станко Вујановић: Да ли може да објасни зашто је приговорио Дуловићу што у чланку „Крвава прича" није споменуо Станка и Мирољуба као главне актере у вези стрељања?

Веско Крстајић: Објаснио је.

Станко Вујановић: Па то Дуловић није ни имао записано чак у свом блоку, па питам сведока како, одакле му то.

Веско Крстајић: То је ваш коментар, господине Вујановићу, уздржите се од коментара, дајте прво питања па онда коментаришите казивање сведока. Можете ставити приговор на казивање сведока, дакле, да кажете сведок не говори истину у овом делу.

Станко Вујановић: Па не говори истину, пошто Дуловић тако нешто није имао записано у свом блоку нити је тако нешто говорио приликом разговора са Васиљевићем. Дуловић је приликом свог сведочења овде у овом суду изјавио да

му нико никада није претио нити се икога плашио, па питам сведока одакле у његовој изјави да је Дуловић рекао „и ја имам главу", што се Дуловић и не сећа, чак говори да не зна да је такав разговор вођен, то можете видети на страни 50, 1. октобра.

Веско Крстајић: Чињеница је да Дуловић то негира.

Александар Васиљевић: Ја претпостављам да Дуловић није записивао шта је са мном разговарао. Он има записано у својој бележници оно што је бележио кад је био тада у то критично време у Вуковару, а ја сам после разговора са Дуловићем записао одмах јер сам хтео да обавестим Управу безбедности, значи дозвољавам могућност да се он и не сећа човек, јер то није записао, а ја не тврдим да је то он записао у бележници па ми тај део чита, али има конкретно око Вујановић Станка кад каже, ја сам га касније питао што је ове послао доле на Овчару и шта се то догађало. Он каже па нисам имао довољно својих људи. Значи, он то нема записано у бележници, то није 19. и 20., јер он каже, ја сам га касније једном питао и тако га је споменуо.

Веско Крстајић: Добро, објаснио је сведок.

Станко Вујановић: Никакво то није објашњење.

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, то може да буде прихватљиво или неприхватљиво, знате.

Станко Вујановић: После колико времена након разговора Дуловића и Васиљевића излази чланак у хрватским новинама?

Александар Васиљевић: Не знам, мислим да је то релативно скоро али ја сам чланак приложио.

Веско Крстајић: Шта је питање?

Станко Вујановић: После колико времена након разговора Дуловића и Васиљевића излази чланак или фељтон у хрватским новинама? То је нешто јуче почео да говори, па није завршио.

Веско Крстајић: Рекао је и тај чланак има.

Станко Вујановић: Да, али после колико времена после разговора је изашао тај чланак?

Александар Васиљевић: Не знам, има у чланку, види се датум.

Станко Вујановић: Како објашњава као тадашњи начелник Управе безбедности његову тоталну необавештеност о Овчари?

Веско Крстајић: Одбијам питање.

Станко Вујановић: Тражим објашњење зашто одбијате питање.

Веско Крстајић: Молим?

Станко Вујановић: Зашто одбијате питање?

Веско Крстајић: Нећу да вам објашњавам.

Станко Вујановић: Па како, имам право да тражим.

Веско Крстајић: Најбоље је да ја сада вама објашњавам због чега нешто радим. Ви тражите од мене да вам објасним зашто одбијам то питање. Нећу да вам објасним. Нисам у обавези да вам објасним, господине Вујановићу.

Станко Вујановић: Је ли не могу тражити одлуку већа?

Веско Крстајић: Можете да тражите одлуку већа.

Станко Вујановић: Тражим одлуку већа.

Веско Крстајић: Тражите одлуку већа?

На тражење оптуженог да веће одлучи о овом питању сведока, веће је донело решење:

Одбија се питање, јер је сведок на исто већ одговорио. Ако сте пратили, господине Вујановићу, сад ћу да објасним. Ако сте пратили јуче, сведок је на то питање одговорио.

Станко Вујановић: Ја сам једно време изашао у тоалет, па можда сам то прескочио.

Веско Крстајић: Па добро, господине Вујановићу, онда више нећете излазити у тоалет, него ћете излазити кад одредимо паузу.

Станко Вујановић: Је ли покренута било каква истрага после сведоковог сазнања о убиству у Ловасу у Товарнику? Ко је то починио, да ли је неко кажњен, затворен?

Веско Крстајић: Небитно за овај предмет.

Станко Вујановић: Да ли му је Везмаровић рекао ко га замењује док он са Овчаре одлази за Сремску Митровицу?

Веско Крстајић: Одговорио је.

Станко Вујановић: Јоца Кафић?

Веско Крстајић: Видите да знате.

Станко Вујановић: Сад морам рећи шта је Везмаровић рекао. Везмаровић каже да не зна ко га је замењивао. Могли су то да буду Драги Вукосављевић и Каранфилов. Питам сведока зашто је убацио Јоцу у причу, када га Везмаровић није споменуо.

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, такво питање нећу да дозволим, али је тачно да нама Везмаровић није говорио о томе да га за време док је он у Митровици, док је одвео ону групу претходно у Митровицу, мења Јоца Кафић. То Везмаровић нама није тврдио, међутим, ви сте нам рекли да вам је он у том разговору рекао да га је мењао управо тај, па вам ја само предочавам тврдњу Везмаровића овде изнету у судници.

Александар Васиљевић: Је ли треба да одговорим на то питање?

Веско Крстајић: Можете коментарисати, наравно.

Александар Васиљевић: Једно је кад то човек прича ја бих рекао у неформалном облику са једним пријатељем којег зна и мене којег зна као начелника Управе, па то причамо уз пиће, а друго је када после извесног времена добија судски позив да дође као сведок па онда дође и размишља шта ће да каже. То је моја процена, али ја сам одмах иза тога и записао.

Веско Крстајић: Он је то вама рекао?

Александар Васиљевић: И обавестио Управу безбедности. И друго, нисам ја сам био ту, ту је потпуковник Јевтић, који то исто може да потврди.

Веско Крстајић: Добро, ми вам то предочавамо, ви остајете при тврдњи да је он то вама рекао, у реду.

Станко Вујановић: Јоца Кафић сам каже да није никог мењао, то је још плус друга потврда.

Веско Крстајић: Добро.

Станко Вујановић: Значи, по његовом, обадвојица не говоре истину, само он говори истину. Да ли му је Везмаровић рекао одакле је довежена друга група заробљених лица на Овчару?

Веско Крстајић: Одакле је та друга група?

Александар Васиљевић: Он препричава шта је њему рекао Јоца, значи не прича он одакле је група довежена, него прича шта му је Јоца рекао кад су се касније, ко зна када, срели и разговарали шта је то било. Прву групу од оних 205 је он одвезао у Митровицу, а друга група је доведена из болнице, за коју су касније сазнали да је ликвидирана.

Станко Вујановић: Везмаровић каже да није знао одакле је друга група.

Александар Васиљевић: Па, добро шта ја могу сад Везмаровић, шта он каже.

Станко Вујановић: Са њим је разговарао, он каже – шта ја имам с Везмаровићем, са њим је разговарао.

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, сведок тврди да је њему Везмаровић рекао то и то, да му је Дуловић рекао то и то, да му је Срећко Борисављевић рекао тада и тада, то и то, то сведок тврди.

Станко Вујановић: Ја му само предочавам, господине председниче, шта је рекао Везмаровић, да буде упознат.

Веско Крстајић: Добро, па чули сте тврдње сведока. Он је записао оно што му је речено и он то понавља овде.

Станко Вујановић: Да ли вам је Везмаровић приликом разговора причао да Јоца Кафић има списак друге групе заробљених?

Веско Крстајић: Рекао је то сведок.

Станко Вујановић: Ето, Везмаровић опет каже у свом исказу овде да нема таква сазнања да Јоца има некакав списак и дан данас.

Веско Крстајић: Јесте, све је то тачно.

Станко Вујановић: Сведок је рекао како му је Везмаровић причао да му је Каранфилов при повратку из Сремске Митровице саопштио да не иде на Овчару и да војска нема више никакве надлежности и да је одлучено да Овчару преузимају територијалци. То је изјавио господин Васиљевић на страни 14. Каранфилов није наредио да повуче војску, Каранфилов не зна ни за какву одлуку. Везмаровић је у свом сведочењу пред овим судом причао да је Каранфилов још остао на Овчари када је Везмаровић повукао војску или се не сећа да је дошао са њим, а исто му је речено приликом повратка да имају још једно обезбеђење. Питам сведока да коментарише ту разлику у изјавама.

Александар Васиљевић: Не могу да коментаришем шта он прича овде где ја нисам присутан.

Веско Крстајић: Слажем се, то јесте тачно. Везмаровић је нама овде заиста рекао не да му је јављено, мислим да сам вам ја то јуче и предочио, да уопште не иде на Овчару зато што излази ван надлежности војне полиције и његове јединице, него супротно: то да иде на Овчару јер има још једно обезбеђење па онда тамо након неколико сати му је јављено од стране капетана Каранфилова да се повуче, да више немају никаквих ингеренција везано за ратне заробљенике, него их ови предају у надлежност ТО. То је тачно да је нама Везмаровић тако рекао.

Александар Васиљевић: Видим, он има доста корекција у односу на оно што је разговарао са мном у Крагујевцу.

Станко Вујановић: Нису то корекције, то је сасвим другачији исказ, различит исказ. Је ли смо га питали, господине председниче, ко га је из Оперативне групе „Југ" по линији командовања морао обавештавати?

Веско Крстајић: Сведока?

Станко Вујановић: Да, сведока.

Александар Васиљевић: Нико. Мене је морао да обавештава о ономе што Шљиванчанин из те групе „Југ" обавештава свог начелника безбедности у кабинету. У то време је то био потпуковник Ђукић Драган, а Ђукић Драган обавештава Управу безбедности.

Станко Вујановић: Ја сад не знам, господине председниче, па ко је тај што је њега морао да обавештава, има ли уопште неко на терену ко њега обавештава о било чему, о било каквим дешавањима, кретањима јединице, неким силовањима, убиствима, да ли га неко уопште обавештава и ко га мора обавештавати? Мени то уопште није јасно, не верујем да је и овима овде.

Александар Васиљевић: Очигледно да би се то разумело, ја мислим да треба вероватно неки вештак да посебно објашњава линију командовања, обавезе по командној линији органа безбедности и обавезе органа безбедности, али поједностављено, значи ја сам давао већ одговор на то питање. Значи, начелник безбедности у Првој војној области обавештава Управу безбедности, не начелника управе, Управу безбедности. У Управи безбедности сва та пошта пролази кроз општу канцеларију и онда се дели према надлежностима.

Тамо постоје четири одељења. Прво одељење је контраобавештајно, то по контраобавештајном сектору иде начелнику Првог одељења, што је по превентивно-штабном и полицијском сектору иде у Друго одељење. Начелници одељења по ономе по чему могу сами да одмах реагују, реагују са ставовима ако има потребе за тиме према потчињенима, а начелника Управе обавештавају сва та одељења из Управе безбедности кроз објединјен дневни извештај Управе безбедности који иде начелнику безбедности и иде савезном секретару и тројици његових помоћника.

Веско Крстајић: Разумели смо.

Станко Вујановић: Да ли су му позната имена, ово нисмо јуче спомињали, Цекић, Бранко Корица, Мунђан?

Александар Васиљевић: Јесу.

Веско Крстајић: Ко су они?

Александар Васиљевић: То су били органи безбедности у Првој војној области.

Станко Вујановић: Да ли има сазнања да су они били на терену у Вуковару?

Александар Васиљевић: Не, могуће да су били али не знам.

Станко Вујановић: Нисам га питао, извињавам се, прескочио сам за Мирковић Стевана, да ли је он био у тој групи?

Веско Крстајић: Ко је Мирковић Стеван?

Александар Васиљевић: Мирковић Стеван је био заставник који је био на служби у контраобавештајној групи у гарнизону у Осијеку и у то време он је био извучен са тог простора зато што су већ била почела ратна дејства и он и цео тај део контраобавештајне групе је ушао у састав контраобавештајне

групе Прве војне области као заставник, а та контраобавештајна група Прве војне области почиње на начин безбедности Прве војне области.

Станко Вујановић: Ево видите, господин Вујић говори другачије: да су у првој групи из Управе безбедности, на чијем челу је био господин Александар били Вујић, Томић, Кијановић, Тошић и Мирковић Стеван, а из Прве армијске области су били Цекић, Бранко Корица и Мунћан.

Александар Васиљевић: Нетачно.

Веско Крстајић: Добро, и? Желите да коментаришете нешто, имате ли ви нека друга сазнања?

Станко Вујановић: Он треба да коментарише, а не ја.

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, што је то важно сад ево реците нам што је то важно. Што је важно да ли у том делу, било господин Васиљевић, било господин Вујић говоре истину, или говоре неистину. Ево на ту околност зашто је важно, зашто је битно да ли неко од ове двојице сведока казује тачно или казује нетачно? Што су нам те чињенице толико важне?

Станко Вујановић: То су људи, господине председниче, били који су били директно задужени за заробљена лица. То говори овај сведок овде, не овај него Богдан Вујић, да је послат од Управе безбедности за евакуацију и збрињавање заробљених лица и како то сад није важно, а он тврди да уопште није била никаква група, не познаје, прави се невешт, не зна ништа.

Веско Крстајић: Добро, објаснили сте нам зашто је то важно, хвала.

Станко Вујановић: Неко је у својим извештајима, господине председниче, прећутао многе ствари и кроз та имена да видимо ко шта, како можда наиђемо. Ја овде само хоћу да помогнем. Ја овде себе уопште не браним него хоћу да помогнем овом суду и овима овде да дођу до истине, е сад ако у нечем погрешим, ви немојте толико замерати.

Веско Крстајић: Не замерам ја вама него дајте да се ограничимо само на оно што ово веће мисли да је важно.

Станко Вујановић: Сведок је знао говорити да Шљиво није довољно стручан и да нема довољно искуства у свом раду, то говори на страни 8, па питам онда сведока: како њему као високом официру се испустило, испред носа десио се догађај на Овчари и стрељано 200 људи, а знате говорити о Шљиванчанину?

Веско Крстајић: Одбијам питање.

Станко Вујановић: Сведок је јуче говорио да је господин Дуловић имао свој дневник у руци кад је разговарао са њим, е сад не знам да ли је рекао да ли је и он читао заједно са Дуловићем или не.

Веско Крстајић: Рекао је да га није он имао. Сведок га није имао.

Станко Вујановић: У руци?

Веско Крстајић: Сведок не, Дуловић да.

Станко Вујановић: Дуловић каже да ником није показивао тај дневник, значи то је још један доказ да сведок не говори истину. Ко је био орган безбедности на истуреном месту у Карађорђеву?

Веско Крстајић: Шта је уопште истурено место у Карађорђеву?

Станко Вујановић: Он то овде говори.

Александар Васиљевић: Могу ли да одговорим?

Станко Вујановић: На страни 34.

Александар Васиљевић: Не зове се истурено него истакнуто. То је део команде Прве војне области на челу са командантом Животом Панићем, генералом Животом Панићем у објекту који се зове „Дијана". Имао је групу која му је потребна за командовање и за обједињавање дејстава свих састава на подручју на којем се налази, то је подручје Славоније, Срема и Барање. То је мала група. Дакле, кад је нешто у тежишту дејстава команда армије, део команде армије излази на ратну локацију да би се лакше организовала дејства.

Веско Крстајић: Ко је орган безбедности?

Александар Васиљевић: У почетку ту нема органа безбедности, нема га све до негде 15., 16. новембра 1991. године. Због тога што је генерал Бабић истурио из свог тима да тако кажем првог човека испод њега, то је пуковника Петковића који је у Шиду и који би требало да координира органа безбедности на том подручју. Дакле, то је Петковић, који њега заступа. Било је неприродно да тамо нема органа безбедности код команданта. О свему би требало, на пример, да прича генерал Бабић. Међутим, Бабић има целу армију, целу војну област, тада скоро пола Југославије, других органа безбедности који нису ангажовани на том ратном подручју и он је остао у Београду, али ја сам му сугерисао да није логично да командант Прве војне области нема органа безбедности поред себе.

То сад ја могу да коментаришем и то сам коментарисао у Хагу. Генералу Животи Панићу баш и није било мило да му ту негде буду органи безбедности око њега, а онда је по природи ствари Петковић из Шида требало да пређе на то истурено командно место. Генерал Живота Панић је одбио да прими Петковића говорећи да је то човек оног претходног команданта а то је био генерал Спиковски и једноставно га није хтео поред себе.

Онда је нађено средње решење: из Управе безбедности, из јединица које су потчињене Управи безбедности а то је био, на пример, Војно-технички институт, једна од установа потчињена ССНО-у, узет је пуковник Петрушић Драгић који је послат на ИКМ. Када је дошао тамо на ИКМ, њега је покушао генерал Живота Панић да склони одатле и да га премести у други објекат који је негде око 3 до 4 км удаљен, али је ипак на инсистирање овога да он нема потребе да буде ван тога остао ту на командном месту и кад су били заједнички састанци са челним људима из МУП-а, са Радованом Стојчићем Бацом у два наврата је долазио и Јовица Станишић, онда што је природно било да тада на тим састанцима буде и орган безбедности и он је Петрушића одатле удаљавао. Дакле, био је од 15. новембра па неких 25 дана.

Станко Вујановић: Петрушић а не Перушић.

Александар Васиљевић: Петрушић Драгић.

Станко Вујановић: Начелник оперативног органа у команди био је, рекли сте, Тодоровић неки, име нисте рекли.

Веско Крстајић: Начелник чега?

Станко Вујановић: Начелник оперативног органа у команди.

Веско Крстајић: Којој команди?

Станко Вујановић: Код Панића. Био је пуковник, овако сте рекли, Тодоровић, не сећате се имена?

Александар Васиљевић: Не знам ни сада име, посебно је био шеф кабинета.

Веско Крстајић: Добро.

Станко Вујановић: Значи у овом казивању и они су у једну руку били упознати са ситуацијом на терену.

Веско Крстајић: Питање?

Станко Вујановић: Да ли су и они били упознати са ситуацијом на терену сем ових у Шиду?

Александар Васиљевић: Значи, прво да рашчистимо, тог оперативног органа, пошто је обично за органе безбедности често термин и оперативац, да се не извуче закључак да је Тодоровић орган безбедности. Он је орган у оперативном наставном одељењу команде војне области. Значи то је прво да рашчистимо. Друго, Петрушић је требало да добија информације од састава потчињених, ту је и Новосадски корпус, ту је био и део Крагујевачког корпуса и друге јединице и он је део информација вероватно добијао са терена, које је слао у Прву војну област.

Станко Вујановић: Значи, по овоме Петковић је био везан за Петрушића и за начелника генерала Бабића?

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, мислим да смо на ту тему довољно разјаснили и не занима нас превише тако широко и тако далеко.

Станко Вујановић: Па то су све органи безбедности.

Веско Крстајић: Па нека су.

Станко Вујановић: Нека ми само ово одговори и нећу више. Петковић је био значи везан за Петрушића, по вашем и за начелника безбедности Прве војне области Милана Бабића?

Александар Васиљевић: То вам је исто одговор као и око Гардијске бригаде Мркшића, да ли је везан за Вука Обрадовића или за Животу Панића. То је иста логика.

Станко Вујановић: Пошто је Милан Бабић био упознат са ситуацијом и догађајима на терену, то господин Вујић говори а и Драги Вукосављевић у пар наврата је рекао да га је обавештавао свакодневно, значи да је и начелник оперативног органа у команди Прве војне области пуковник Тодоровић био упознат са догађајима. Да ли су они обавештавали сведока Васиљевића?

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, сведок је на то одговорио.

Станко Вујановић: Како је одговорио?

Веско Крстајић: Сведок је на то одговорио ко га је обавештавао и колико је обавештаван. Ми овде расправљамо о овом злочину на Овчари, о томе расправљамо.

Станко Вујановић: Они су све знали, кроз ово се види да су они све знали.

Веско Крстајић: Сведок тврди да је о томе сазнао тек у јануару 1993. године.

Станко Вујановић: Добро, али кроз овог сведока.

Веско Крстајић: Шта сад, да ли вас је обавештавао о томе овај, а сведок је рекао да је тек о томе сазнао у јануару 1993. године. Шта причамо? Чему онда сва та питања?

Станко Вујановић: Ја ћу на ова питања рецимо позвати ове људе да их суочим са господином Васиљевићем и сад себи, нормално, припремам терен за тако нешто, ако дозволите.

Веско Крстајић: Ви можете предложити да се неко саслуша као сведок на неке околности. О томе ћемо ми да одлучимо.

Станко Вујановић: Хоћу да кажем да су и ови у Карађорђеву и ови у Шиду знали све шта се догађа. Једино Васиљевић није знао ништа шта се догађа, а био је главни.

Веско Крстајић: Добро, то је ваш коментар, господине Вујановићу.

Станко Вујановић: То ми неће никада бити јасно, ником није ни јасно. Драги је чак обавештавао Шид кад му је речено да се бави проблематиком јединице а не безбедносним пословима. Је ли то нешто говори? Говори.

Веско Крстајић: Да, за након, то је за после. Добро, ако имате још питања за сведока?

Станко Вујановић: Имам.

Веско Крстајић: Јуче нам рекосте 20 минута, ево већ сат времена и 20 минута.

Станко Вујановић: Ако морам да завршим, ја ћу завршити.

Веско Крстајић: Не, ако имате питања, само изволите.

Станко Вујановић: Да ли је приликом првог сусрета са Дуловићем, Дуловић њему говорио о неким парама из СДК?

Веско Крстајић: Не интересује нас. Не занима нас то, то питање нас не занима уопште.

Станко Вујановић: То смо питали Дуловића, Дуловић о томе не зна ништа.

Веско Крстајић: Па што да питамо сведока, не занима нас.

Станко Вујановић: А што смо морали питати Дуловића, господине председниче, ако не смем.

Веско Крстајић: Опет ви, само бисте да расправљате, господине Вујановићу.

Станко Вујановић: Да ли сведок зна ко је тада 1991, 1992. био врховни војни тужилац и да ли има сазнања да је послао неке истражне судије на терен у Вуковар да истраже случај Овчара? Је ли био можда Младен Папић, Миладин Папић?

Александар Васиљевић: Да, Миладин Папић је, не врховни војни тужилац него врховни тужилац је да га тако преведем жаргонски, а после војни тужилац у Првој армији.

Станко Вујановић: Је ли послао неког на терен да испита?

Веско Крстајић: Сведок је то већ питан везано за истраге, поступке, сведок је питан.

Станко Вујановић: Да ли сведок зна ко је био помоћник за позадину Прве армије, је ли то био можда Црмарић неки?

Александар Васиљевић: Јесте.

Станко Вујановић: Је ли знате његова задужења тих дана, критичних дана, задатке, задужења, обавезе?

Александар Васиљевић: То су питања на која мора да одговара вештак неки. Ја могу да објашњавам, али...

Станко Вујановић: Ја питам, господине председниче, ако човек зна.

Веско Крстајић: А што је битно да ли, не сад да ли сведок зна, него што је битно да ми сазнамо да је тај човек, да се зове тако и тако и да су његова задужења та и та, шта је то важно за нас?

Станко Вујановић: Помињу се цивилни и војни аутобуси, па пошто је он био помоћник за позадину можда је човек послао аутобусе на терен да видимо ко је послао те аутобусе, то је исто битно. Неко каже да су били цивилни, неко каже да су били војни.

Веско Крстајић: Па ви предложите, господине Вујановићу, да позовемо тога, како се зове, да га саслушамо као сведока.

Станко Вујановић: Па добро, не видим ништа лоше да питам човека, можда га и зна лично.

Александар Васиљевић: Знам га лично, не знам ништа око аутобуса.

Станко Вујановић: Пошто сведок прати ток суђења сигурно, да ли познаје или је чуо за Петковић Спасоја званог Штука?

Александар Васиљевић: Не, знам да је неког Шљуку, колико се ја сећам, не знам да ли је Штуку спомињао Дуловић.

Станко Вујановић: Онда сте рекли да је у неком другом фељтону променио име Шљука на Штуку.

Александар Васиљевић: Откуд ја знам шта ми је тада рекао, могуће да га ја добро нисам ни чуо, да ли је Штука, Шљука.

Станко Вујановић: Не, рекли сте да је променио, да је написао Петковић Спасоје, не Штука, да се ради о Петковић Спасоју?

Александар Васиљевић: Да, то што сам рекао што је написано, тако је.

Станко Вујановић: Да ли је у том фељтону било речи о Штуки, што сте читали, што сте приложили овде као доказни материјал?

Александар Васиљевић: Не могу да се сетим. Могуће да га има, не могу да се сетим шта пише.

Станко Вујановић: Да ли је потпуковник Јевтовић Милан тада био у пензији када сте ви разговарали са њим?

Александар Васиљевић: Јесте.

Станко Вујановић: А 1991. да ли је био активан?

Александар Васиљевић: Јесте.

Станко Вујановић: Је ли имао каква задужења везана за Вуковар?

Александар Васиљевић: Он у Вуковару није био, он је био у Крагујевачком корпусу.

Станко Вујановић: Како то долази да баш код њега идете и да се распитујете?

Веско Крстајић: Објаснио је сведок.

Станко Вујановић: Јоца Кафић није био, само за ваше сазнање, није био капетан него поручник, то нам је Јоца рекао.

Александар Васиљевић: Значи треба веровати свему ономе што Јоца каже?

Станко Вујановић: Новковић Јован је упознао Везмаровића када га је возио кући са неког саслушања, да ли је то 1999, 2001, 2003, ја нисам разумео добро. Тада је Јоца давао исказ као и Везмаровић, а Васиљевић каже да му је Везмаровић у разговору јануара 1998. причао како му је Јоца Везмаровић причао да се дешавају та дешавања, па како је сад могуће?

Веско Крстајић: Кога питате? Сведока, нас или себе?

Станко Вујановић: Па кад је незгодно преко вас питати њега.

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, ово је већ трећи пут да ви желите да се сведоку предочи нешто. Сведок је овде рекао да је нама пренео оно што су њему рекли, а ви питате сведока како је то могуће. Па вас ја питам: је ли питате сведока, питате нас овде или можда питате себе како је то могуће? Немојте, то су закључивања, то могу бити ваша закључивања, коментари итд.

Станко Вујановић: Хоћу да му предочим, имам право, па нека коментарише.

Веско Крстајић: Па предочавамо, ево већ трећи пут му предочавамо. Знате, Јоца Кафић није капетан него је поручник, Јоца Кафић негира да је састављао било какав списак. Знате, Везмаровић је нама рекао ово, сведок је дао своја објашњења. Сведок каже ја сам вама пренео оно што су они мени рекли. Је ли то тако или није?

Станко Вујановић: Сад се говори о времену, о годину дана разлике. Јоца тада није ни знао Везмаровића. Не знам како се зове, примедба, коментар, не знам више шта. Ја вас молим да ми помогнете.

Веско Крстајић: Па примедбу, ево као примедба, као коментар а пре би било за завршну реч и за оцену доказа.

Станко Вујановић: Везмаровић је у свом исказу на страни 86 испричао исту причу Јефтовићу као у овом суду, па питам сведока зашто је измислио списак да га Јоца има, да га је он замењивао?

Веско Крстајић: Ко је измислио?

Станко Вујановић: Па друг генерал.

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, опет ви.

Станко Вујановић: Зато што Везмаровић, господине председниче, каже да је он дао пред овим судом иста казивања и господину Јефтовићу, значи нигде није спомињао ни списак ни да га је замењивао Јоца, ни многе друге ствари, па питам.

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, опет, трећи пут, сведок тврди да је нама рекао овде оно што су они њему рекли тада својевремено 1995., 1994, 1998. знате, тако да је то извесно беспредметно предочавати сведоку. Предочавали смо му у ходу да ти људи нешто другачије казују овде у судници.

Станко Вујановић: Не знам да ли ћете дозволити ово питање. Ко је, по његовом мишљењу, затајио у обавештавању према њему? Ко је задужен у рату за прихват заробљеника и њихову обраду, не питам сад за Вуковар?

Веско Крстајић: Уопштено?

Станко Вујановић: Да.

Веско Крстајић: То је једно од оних питања која бојим се да нису за сведоке него пре за некога експерта који би нам разјаснио све те опште ствари, линије командовања, извештавања.

Станко Вујановић: Добро, ви, господине председниче, одмах кажете сведоку да он не зна и нормално да ће рећи „не знам".

Веско Крстајић: Сведок то зна.

Станко Вујановић: Па нека каже.

Веско Крстајић: Сведок то зна као све друго.

Станко Вујановић: Па што нам не каже онда?

Веско Крстајић: Нећемо, зато што онда сваког официра можемо да питамо на те околности и онда треба да предочавамо: „е знате, тај генерал на ту тему сматра ово, а ви кажете ово". Па нећемо тако.

Станко Вујановић: Није он било какав сведок. Он нам је добар сведок, друг. Ја јуче нисам разумео, па питам сведока да ли је Зјајо био тамо на Овчари.

Веско Крстајић: Питали смо га два пута.

Станко Вујановић: Ја стварно нисам чуо.

Веско Крстајић: Сведок то не зна.

Станко Вујановић: Да ли је сведок питао Зјају а ко је учествовао у злочину и ко пуца и тамо је онда добио сазнања Топола и Кинез. Ако није био, како онда објашњава да зна то?

Веско Крстајић: Ко како објашњава? Да ли сте разговарали са њим нешто везано за ово?

Александар Васиљевић: Спаја ствари које нису у истом временском периоду. Да појаснимо: Зјајо је добио задатак да иде јер има проблема на Овчари. Прилази Овчари, чује пуцње, то је његова прича и каже – овај нам наређује да се враћамо.

Веско Крстајић: То сте рекли, све сте рекли.

Александар Васиљевић: Из тога може да се извуче закључак, то је само закључак да ли је био или није био баш код хангара овај на Овчари, а онда кад ја питам ко је то, он каже: то су Топола, Кинез итд.

Станко Вујановић: Не, ви сте рекли јуче овако дословце. Ви сте га питали: „Ко је учествовао у злочину". Па како можете говорити о злочину кад не знате уопште шта је било тамо.

Александар Васиљевић: Па он човек зна за то, касније он то зна.

Станко Вујановић: Па није био тамо.

Александар Васиљевић: У чему је проблем што није био?

Станко Вујановић: Проблем је у овом што ви говорите, питате га за злочин. Какав злочин?

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, ако то вама није јасно нека остане тако, нека остане вама нејасно. Нама је јасно. Немојте нам објашњавати, нама је то јасно. Ја не знам заиста шта ту вама није јасно.

Станко Вујановић: Није ми јасно.

Веско Крстајић: Добро.

Станко Вујановић: Човек није био на Овчари, а он га пита за злочин, а онда му тај човек што није био на Овчари говори за Тополу и Кинеза – како то може бити јасно? Не може бити јасно никако.

Веско Крстајић: На Грабову сигурно није био, по тврдњи Зјаја.

Станко Вујановић: Говорим о Овчари.

Веско Крстајић: Па није био ни на Грабову.

Станко Вујановић: Када му је Шљиванчанин рекао да су ликвидацију извршили територијалци и добровољци?

Веско Крстајић: Рекао је то сведок.

Станко Вујановић: Рекао је да му је то Шљиво рекао, а није рекао када.

Веско Крстајић: Рекао је када је имао тај сусрет са Шљиванчанином.

Станко Вујановић: Када је био ово задњи пут од 22. до 25, ту је рекао и разлог – неки добровољци, резервисти предају оружје. О којој се тачно јединици ради и како је то решено, пошто сте само због тога дошли наводно?

Александар Васиљевић: Дакле, не знам која јединица, очигледно нека скупина добровољаца, имали су углавном кокарде, шубаре, браде, а да ли су они у територијалном саставу, из штаба Територијалне одбране Вуковара или у некој групи, значи не знам ко су, они нису били позвани као резервисти и нису добили новчана средства.

Станко Вујановић: Како сте решили тај проблем?

Веско Крстајић: Небитно.

Александар Васиљевић: Решен проблем, значи ја сам с њима разговарао да оружје треба да врате, да се војска не скупља около да их разоружава а да нова стража од оних који су их послали...

Станко Вујановић: Не можете да се сетите никога баш с ким сте разговарали?

Александар Васиљевић: Не.

Станко Вујановић: Није ми ово сад јасно кад је причао, можда сам лоше записао, „реферисао сам по сектору безбедности Кадијевићу". Њега остало није интересовало, о чему га је онда обавештавао, шта то остало га није интересовало?

Веско Крстајић: По сектору безбедности, јасно је то нама.

Станко Вујановић: А шта га остало није интересовало?

Веско Крстајић: Небитно.

Станко Вујановић: Рекао је јуче да је видео ратни дневник и да у њему пише да се заробљеници не предају ТО, а да ли пише шта да се ради са заробљеницима, коме да се предају, где да се воде?

Александар Васиљевић: Објаснио сам да је била наредба команданта Прве војне области о формирању сабирног центра у Сремској Митровици.

Веско Крстајић: То да, него у ратном дневнику Гардијске бригаде да ли има, бар у оним деловима који су вама предочени, да ли има икаквих информација, прибелешки везано за ратне заробљенике, поступање са ратним заробљеницима?

Александар Васиљевић: Мислим да има забележено који су задаци након престанка борбених дејстава. То је рашчишћавање тих група, претрес, извлачење ових, селекција и упућивање, збрињавање рањеника и тако. Нешто има записано у дневнику Гардијске бригаде, али то је само кратко, значи ту мора да постоје наређења, вероватно је дошла депеша.

Веско Крстајић: Ви нам јуче рекосте ратни дневник?

Александар Васиљевић: Ратни дневник Гардијске бригаде.

Веско Крстајић: Да ли сам добро схватио да се води још неки дневник и да ли тактичко-оперативни?

Александар Васиљевић: Не, само је мени показиван ратни дневник гардијске бригаде.

Веско Крстајић: А да ли се води још неки дневник, изузев ратног дневника?

Александар Васиљевић: Не, само ратни дневник.

Станко Вујановић: Јуче је рекао да је Драги Вукосављевић морао да обавештава по линији командовања. Е сад ми није јасно, кога је то морао да обавештава по линији командовања, када он не обавештава, обавештавао је Шид и значи и Шљиванчанина, кога је то морао обавештавати? Овде је рекао да мора да обавештава по линији командовања. Сад која је његова линија командовања, по хијерархији, кога је он морао обавештавати?

Веско Крстајић: Драги Вукосављевић, знате ко је?

Александар Васиљевић: Претпостављам шта хоће.

Веско Крстајић: Из 80. моторизоване?

Александар Васиљевић: Он мора да обавештава по линији командовања свог команданта бригаде о свему што је од проблема безбедности у његовој зони. То је извештавање по линији командовања. По стручној линији он треба да извештава органа безбедности у претпостављеној команди. Једно време, док вероватно није формирана Оперативна група „Југ" то би требало да буде Шид, јер је из Прве војне области.

Веско Крстајић: А кад је формирана ова, онда је то Шљиванчанин?

Александар Васиљевић: Истурен орган безбедности који обједињава рад свих органа. Кад је формирана Оперативна група „Југ" вероватно је требало да буде регулисано кога тада обавештава.

Веско Крстајић: Да, јасно. Имате ли још питања, господине Вујановићу?

Станко Вујановић: Јуче је на питања Мирољуба господин Васиљевић споменуо неког Ђукића и данас га је споменуо, па је Васиљевић рекао Ђукићу зашто Шљиванчанин не обавештава о догађајима у Вуковару. На које је догађаје мислио?

Веско Крстајић: Сведок је одговорио на то питање, господине Вујановићу. Рекли сте ви то, чули смо то.

Станко Вујановић: Убеђен сам, господине председниче, да овај сведок зна све и да са овим лажним сведочењем пере руке од свега.

Веско Крстајић: То је ваш коментар, претпостављам, на казивање сведока? Да ли још неко од оптужених има питања за сведока? Изволите, господине Драговићу.

Оптужени Драговић Предраг: Господине председниче, ја немам питање, само кратак коментар, ако ми дозволите.

Веско Крстајић: Кажите?

Оптужени Драговић Предраг: Па видите, мало ми је нелогично, поготову јучерашњи исказ сведока, с обзиром на функцију коју је обављао, да зна се ко је био потчињени и обавештајна и контраобавештајна, да се гро његове изјаве заснива на валидној изјави новинара Јована, како му он тепа Јоце Дуловића. Хвала лепо.

Веско Крстајић: Још питања? Нема.

Даљих питања сведоку нема.

Да ли имате још нешто да кажете, господине Васиљевићу?

Александар Васиљевић: Немам ништа. Све што сам рекао, остајем при томе.

Веско Крстајић: Сведок нема ништа више да изјави. Да ли тражите трошкове што сте дошли у суд јуче и данас? Сведок трошкове не тражи. Хвала лепо, можете ићи. Направићемо 20 минута паузе па ћемо наставити.

Пети део
Лажни сведок Богдан Вујић
био је десна рука злочинца Васиљевића

Пуковник Богдан Вујић, који је иначе и лични пријатељ генерала Васиљевића, је један од официра КОС-а које је генерал реактивирао у јесен 1991. године, а њега је поставио за шефа тима који је био задужен за организовање стрељања заробљеника из Вуковарске болнице на Овчари. Учествовао је у разврставању, односно одабиру ратних заробљеника који ће бити стрељани. Током поступка доказано је и његово присуство приликом самог злочина на Овчари.

Вујић, као сведок оптужбе, у свом сведочењу пред Судом за ратне злочине у Београду негира своје присуство на Овчари, док га у Хашком трибуналу признаје. Међутим, иако тога није свестан, и у Београду признаје своју улогу и присуство на Овчари, изјавивши да је чуо у даљини пуцњаву, рекавши наглас да то „четници убијају усташе", док наводно ништа не зна – ни где су заробљеници, нити да је био на Грабову, нити на Овчари. Ову његову изјаву ниједан други сведок није потврдио. У оквиру сведочења своју улогу минимализује и показује селективно памћење, а недоследност у изјавама правда различитом методологијом испитивања хашких и домаћих истражитеља и судија, што је мало необично, јер се зна да се ради о веома искусном контраобавештајцу.

Записник са саслушања Богдана Вујића од 28. фебруара 2000. године објављујемо у целости.

I.

Изјава Богдана Вујића пред истражним судијом Војног суда у Београду

Записник о саслушању сведока

Састављен дана 28. 2. 2000. године код истражног судије Војног суда у Београду у кривичном предмету против НН починиоца због кривичног дела ратног злочина против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ.

Присутни су: истражни судија потпуковник Ђорђе Трифуновић, записничар Милана Анђелковић, сведок Богдан Вујић.

Започето у 9.00 часова.

Саслушање се врши у Војном суду у Београду.

У смислу члана 229 ЗКП сведок је упознат да није дужан да одговара на поједина питања ако је вероватно да би одговорима на иста изложио себе или свог блиског сродника тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу.

У смислу члана 231 ЗКП сведок је опоменут да је дужан да говори истину и да не сме ништа прећутати, јер да је давање лажног исказа кривично дело.

Сведок на општа питања даје следеће одговоре:

Породично и рођено име: Богдан Вујић

Име оца: Мирко

Занимање: пензионисани пуковник

Боравиште: Нови Београд, ул. Душана Вукасовића број 74

Место и датум рођења: Трнаковац, Нова Градишка, Хрватска, 27. 6. 1933. године

Датум ступања у ВЈ: 1952.

Датум отпуштања из ВЈ: до краја 1990. године

Након што је сведок упознат са предметом сведочења изјави:

Разумео сам све поуке и упозорења које сте ми дали, и желим да сведочим, мада морам да наведем да то чиним невољно, јер сматрам да од овог сведочења могу имати последице, чак и по живот, као и моја породица, јер је мени раније прећено, а повремено се и контролишем, мада за сада не могу да вам кажем од кога.

Ја сам пензионисан крајем 1990. године са дужности начелника безбедности Центра високих војних школа. У јесен 1991. године позвао ме је пуковник Радојевић Радован из УБ, да се прикључим тиму – оперативном, Управе безбедности која ће радити на расветљавању ратних злочина и вршити обраду ратних заробљеника, са аспекта примене међународног ратног права. У тој групи заједно са мном били су распоређени Томић Славко, пуковник у пензији, Кијановић Богољуб, тада на располагању. Ми смо добили задужење да радимо у првом формираном сабирном центру „Бегејци" код Зрењанина, који је имао нумеричку ознаку. Сабирни центар се налазио у једном напуштеном салашу. Ту су довођени заробљеници, или боље рећи цивили, под оружјем из околине Вуковара – Хрвати који су били добровољно ангажовани или мобилисани. Такође, налазио се и један број заробљеника Хрвата са Мањаче и један број заробљеника који су заробљени у рејону Окучана, а доведени су са територије западне Херцеговине. У овом сабирном центру радио сам од 18. 10. 1991. до 18. 11. 1991. године. Рад се одвијао у отежаним условима у сваком смислу, па и у организацијском, јер се истраживањем, поред нас, бавила и 1. армија и Управа безбедности, коју смо ми представљали. Командант центра је био потпуковник Петровић, а испред ОБ 1. армије капетан I класе Ђукић, а испред Управе безбедности за наш рад је био задужен мајор Живановић.

У току рада у овом сабирном центру у Бегејцима, нарочито се истакао рад на расветљавању групе Крачак Фрање, који је деловао у саставу Мерчепове

гарде, где је постојао индикативан податак да су извршили више злочина над српским цивилима на територији Вуковара. У тој групи нарочито је био интересантан Крачак Фрањо као вођа, а у вези са групом цивила из Бачке Паланке Етеровић Мирко, приватни месар, који је имао добре везе са САД и Италијом, јер му је ћерка студирала у Ватикану као стипендиста. Такође, постојали су подаци да је овај Етеровић био члан црквеног одбора који се бавио прихватањем хрватских избеглица и диверзаната на територији Војводине. Поред њега, расветљавали смо улогу Радоша Орландинија, бившег пуковника ЈНА, бившег војног изасланика у Риму, који је био командант штаба ТО у Сплиту, такође са аспекта веза са Етеровићем. Трећи тежишни задатак био је да расветлимо улогу Бићанић Ивана, економа у хрватском МУП-у Вуковар, задуженог за организацију исхране по пунктовима, за кога су такође постојали подаци да је члан Мерчепове гарде, а који је имао и неке позиције у ЈНА.

Дана 19. 11. 1991. године мајор Живановић нам је пренео наређење из Управе безбедности да се наша група премешта на рад у Сремску Митровицу, у КПД, где је формиран нови сабирни центар, с обзиром да се очекивао пад Вуковара, а тиме и предаја већег броја ратних заробљеника. У сабирном центру нас је дочекао мајор Зорић, такође из Управе безбедности. Славко Томић, пуковник, не знам преко кога, примио је захтев да наша група одмах крене за Вуковар. У Шиду смо се јавили пуковнику Петковић Љубиши, координатору рада органа безбедности 1. армије који је био задужен за прихват, селекцију и дисперзију ратних заробљеника. Са њим је разговарао само Славко Томић, а ми остали смо чекали у колима. Он је доделио нама и његову оперативну групу и са два аута смо кренули преко Товарника у село Негославце, на командно место Оперативне групе „Југ" и јавили се команданту пуковнику Мркшићу.

Након што смо се представили, пуковник Мркшић нас је информисао о оперативној ситуацији и дао нам опште потребне елементе за наш рад, а конкретне задатке да ће нам дати пренети мајор Шљиванчанин Веселин, начелник безбедности у команди Оперативне групе „Југ". На том састанку присуствовао је тада и потпуковник Панић Миодраг, као начелник штаба, а био је и један пуковник, као представник Врховне команде. Тада нас је Мркшић информисао да се очекује масовнија предаја хрватских оружаних састава, а 19. 11. 1991. добили смо и податак да код припадника ЈНА има доста погинулих и рањених, да је око 600 људи избачено из строја, а сећам се да је Мркшић тада нагласио да ће ући у историју да је у једној војној операцији погинуло више старешина него војника.

Након тога, Шљиванчанин нас је информисао да су разбијене и последње тачке отпора у Вуковару, да је већ било масовне предаје припадника јединица и цивила, да је формиран и привремени сабирни центар у предузећу „Велепромет" у близини касарне, где се налази око 2.000 људи, међу којима има доста жена и деце, стараца и других цивила, да се не зна ко је од њих учествовао у оружаној побуни, ко је евентуално чинио злочине итд. С тим у вези надаље је рекао да је потребно да се одвоје мушкарци старости од 16 до 65 година од жена и стараца, да се мушкарци још ноћас, по доласку аутобуса, укрцају у аутобусе и превезу у сабирни центар у Сремској Митровици, где би био настављен даљи поступак према тим лицима. Ту смо добили објашњење да је „Велепромет"

обезбеђен од стране војне полиције, органа безбедности и крим. техничара и да ће они пружити сваку помоћ у организацији тријаже, смештају и евакуацији. На предлог Томића, одлучено је да ја преузмем руководећу улогу у овом задатку у раду у „Велепромету", што сам ја прихватио.

На том састанку Шљиванчанин је објаснио да он иде на други задатак, при чему је поменуо да се у болници у Вуковару, међу рањеним и повређеним, налази и велики број сумњивих лица која су се прикрила у болници, да су неки извршили и саморањавања, са циљем да избегну идентификацију. Такође, објаснио је да је последњих дана из болнице деловао главни штаб одбране, односно Кризни штаб за Вуковар, на челу са Марином Видићем, званим Били, опуномоћником хрватске владе, те др Весном Босанац, директором болнице, и др Њавром Јуром и другима. Рекао је да са њима покушава да постигне сагласност да се сачине спискови свих лица у болници, како би се из тога могло проценити ко је од њих евентуално ратни злочинац.

Након састанка у команди, ја сам са групом, 19. 11. 1991. године око 22.00 часова, дошао у „Велепромет" и тамо ме дочекао, односно јавио сам се Борисављевић Срећку, капетану I класе, заменика начелника безбедности – Шљиванчанина. Поред њега, ту су били старешине војне полиције, командир чете и крим. техничари заставници I класе Цекић, Милошевић и други, којима се не сећам имена. Поред њих, у „Велепромету" затекао сам групу тзв. територијалаца и добровољаца, тако да је обезбеђење изгледало мешовито (припадници ЈНА, ТО и добровољаца). Мени се представио војвода Топола, човек висок око 2 м, са брадом, са камом око струка, са телохранитељима који су носили пушкомитраљез и са њим у друштву је био Цревар Марко, који се представио као начелник МУП-а у оквиру ТО Вуковар српског дела.

Одмах по доласку ја сам тражио да извршим обилазак објекта и смештаја ратних заробљеника. По мојој слободној процени, тамо се налазило око 2.000 људи, од чега више њих је било жена, стараца и деце, него одраслих мушкараца. Они су смештени били у магацине (30-50 људи) које је чувала војна полиција и територијалци, а у једној просторији је било преко 100 људи. Сећам се да сам у тој великој просторији тражио да ми се преда рапорт, да би индентификовао најстаријег од заробљених. Јавио се један крупан човек који се представио као Марић, командант те јединице, иначе поп. У време предаје овог рапорта била је у току молитва – вечерња, а већина њих је у рукама држала приручне свеће или су држали на инвентару (столице и клупе), и изговарали су речи молитве, „Аве Марија" итд.

Затекао сам једну просторију са блиндираним вратима коју су чували добровољци – четници, тројица, наоружаних са два пушкомитраљеза и они нису дозвољавали да извршим смотру те просторије. Присутни Топола и Цревар су објаснили да се ту налазе злочинци, да неће дозволити да се они одведу и да ће их они задржати да би их казнили, односно поступили с њима као што су они поступили са Србима.

У међувремену су дошли аутобуси испред „Велепромета" у пратњи јединица војне полиције, а ја сам тога момента заказао састанак свих старешина који су се налазили у сабирном центру „Велепромета" како би се договорили како ћемо овај задатак даље да извршимо.

Састанак је почео између 23.00 и 23.30 часова. Позвани су на састанак све старешине којима је командовао Борисављевић, поред мене био је присутан Томић и Кијановић и заставник Ђурић, који је био познавалац терена Вуковара, јер је раније радио у ТО Осијек, а затим, били су присутни представници групе органа безбедности из 1. армије (мајор Мунћан, Корица Бранко, заставник, и Стошић, капетан I класе, као и један капетан I класе, Румун, коме сам заборавио име). Такође, на састанак су дошли и представници, односно старешине јединица ТО и добровољаца који су били позвани.

Ја сам на састанку изнео задатак како да се у најкраћем року, уз пуно поштовање мера безбедности за наше људе и за ратне заробљенике, изврши укрцавање у аутобусе и евакуација у најкраћем року. Схватио сам, а то сам на састанку и изнео, да ће највећи проблем бити у понашању припадника ТО и добровољаца, који нису дозвољавали да се преузму заробљеници из просторије која је била блиндирана, а посебно сам схватио да су припадници ТО и добровољци под великим утицајем алкохола и да су већ примењивали силу приликом селекције заробљеника. Малопре сам заборавио да кажем да сам приликом обиласка сабирног центра уочио да је била формирана приручна амбуланта, где је радио лекар Хрват који је пружао хитну помоћ пребијеним. Са њим је радио један медицински техничар.

На састанку сам питао Борисављевића ко су ови и шта они овде раде. При том сам имао у виду да ми у команди није речено да се у „Велепромету" налазе територијалци и добровољци, при чему сам имао у виду да они значајно ометају извршење задатка. На ово моје питање Борисављевић ништа није одговорио. Ја сам издао наређење да аутобуси иду у круг, да се приступи укрцавању заробљеника, одредио сам старешину сваког аутобуса и наредио да се сачини приручни списак о броју укрцаних, са могућношћу да се унесу и лични подаци у тај списак, бар имена и презимена. Напомињем да у „Велепромету" нисам затекао списак лица која су доведена у привремени сабирни центар, да ми тај списак нико није дао, а није ми познато да ли је уопште постојао. С обзиром да сам имао намеру да извршим хитну евакуацију, ја нисам приступио прављењу списка у самом центру, јер за то није било времена. Такође, наредио сам да ми старешине аутобуса предају рапорт по укрцању и спремности за покрет.

Укрцавање заробљеника у аутобусе је трајало око 30 минута, тако што су заробљеници извођени по групама. Уочио сам да су за то време Топола и Цревар са својим људима појединачно изводили заробљенике из просторије која је била затворена блиндираним вратима, да су заробљенике изводили ван круга, након чега су се чули кратки рафали. Због тога сам одлучио да лично ја преузмем испражњење ове просторије. Испред тих врата догодио се озбиљан вербални сукоб између мене и Тополе и Цревара са друге стране. Они су ми претили и употребом оружја да ће да спрече одвођење злочинаца, како су они називали затворене у тој просторији.

Тада ми је Цревар рекао – пуковниче, ово су све злочинци, ми их знамо лично, ми већ водимо поступак са њима, њих нико неће моћи од нас да одведе, по цену да се обрачунавамо и са оружјем. Такође, Цревар ми је тада рекао да је он лично био присутан када су му убили оца и мајку и да се он мора осветити.

Накнадно сам чуо да је његова мајка радила у болници и да је тада била жива. У току те расправе мени је пришао Корица Бранко и упозорио ме да је чуо да су Цревар и Топола говорили да мене треба ликвидирати заједно са злочинцима. Исто упозорење сам добио још од двојице других старешина, мислим да је један био Кијановић, тако да сам ја схватио озбиљно да ми је живот у опасности. С тим у вези ја сам предузео мере личног обезбеђења, па сам тражио да ме прати војни полицајац Цекић, а са мном је био и Корица Бранко и још једна мања група војних полицајаца. Такође сам наредио да у круг уђе БОВ, да упали рефлектор, да напуни митраљез и да ме прати по кругу „Велепромета". Тим возилом командовао је један старији водник војне полиције. Са тим возилом је пришао уз саму просторију где су били смештани наводни злочинци. Ја сам овако поступио емотивно, а и плански, јер сам на тај начин хтео да се заштитим од агресивних поступака територијалаца, да испразним просторију и да сачувам ауторитет војске и присутних старешина ЈНА, односно хтео сам да извршим задатак по сваку цену, па чак и да ме убију.

Након ових мера, територијалци су привремено одустали од физичког супротстављања и дозволили су војној полицији да изводи заробљенике који су били у тој просторији и да их смешта у аутобус који сам ја одредио и тим аутобусом руководио. Колико се сада сећам, из те просторије је изведено око 45 ратних заробљеника. Сви су били у тешком стању, били су крвави, пребијани и уопште су лоше изгледали, при чему мислим да су били мучени. По смештају тих заробљеника у овај аутобус, у коме сам се ја налазио, изненада је упао војвода Топола, говорећи: „Ћале, немој да се нас два обрачунавамо, нећеш успети да одведеш ове злочинце". При томе ме је два пута ухватио за прса и подизао увис, односно ухватио ме око паса. Топола је држао крвав нож у десној руци и махао према заробљеницима говорећи им да ће их све поклати. Док сам био у „загрљају" Тополе, осетио сам да је под јаким утицајем алкохола. Ја сам се с њим рвао 2-3 минута и говорио му: „Упамети се, војводо, радиш на штету српског народа, излази из аутобуса", а затим сам извадио пиштољ и држао га у руци спремног. Затим су пришли војни полицајци и извели га из аутобуса, а он је наставио да споља прети, говорећи да нећемо успети да одведемо заробљенике итд. Овај аутобус је последњи напустио круг „Велепромета" и заједно са БОВ-ом прикључио се колони.

Пре поласка колоне, сећам се да је један капетан I класе издао наређење полицајцима који су пратили колону. То није била јединица Борисављевића, односно не знам чија је била јединица. Сећам се да је наредио да у сваки аутобус уђу два полицајца, односно најмање два полицајца, да држе ред, да имају право употребе оружја у случају ометања транспорта, покушаја бекства, покушаја превртања аутобуса и слично. Ја нисам кренуо са колоном, већ сам остао заједно са свим осталим старешинама у кругу „Велепромета". Сам транспорт је био ван моје организације, а колико сам чуо, том колоном руководио је неки пуковник.

Уназад две године, мене је пуковник у пензији Модошан Бане, на некој сахрани питао да ли је могућа као тачна прича извесног мајстор Милета, који је био возач-аутомеханичар у ВП 5000 Панчево, а који је ту ноћ 19. 11. 1991. године превозио аутобус са тзв. злочинцима. Према тој причи, одмах након изласка

из „Велепромета" пресрела је аутобус јединица, нека наоружана група, одвојила аутобус од колоне, пошто је био последњи, и наредили му да вози куда они кажу, а по тој причи, аутобус је заробљенике одвезао на пољопривредно добро Овчара, где су искрцани. Мени сада није јасно шта је било са БОВ-ом који је био последњи у колони, али, у сваком случају, ваљало би с тим у вези саслушати нека друга лица. Из ове приче ја сам закључио да су претње Тополе биле основане, да ће он спречити да се тзв. злочинци транспортују у Сремску Митровицу.

Ја сада не могу тачно да се сетим колико је било аутобуса, али отприлике сећам се цифре од око 800-900 заробљеника који су одвежени из „Велепромета" у Сремску Митровицу. Све се ово завршило од 10 до 02.00 часова 20. 11. 1991. године.

Након овога, вратили смо се у Негославце на командно место и реферисао сам Мркшићу и Шљиванчанину, као и осталима, о извршеном задатку у „Велепромету". Том приликом сам замерио због тога што нисмо били упознати са стварним проблемима, а у вези понашања територијалаца и добровољаца, па унапред нисмо имали план како поступити у тој ситуацији. Тада сам изнео да су територијалци и добровољци вршили убиства заробљеника и да се лешеви налазе поред „Велепромета". Команда је сматрала да је задатак извршен, а Шљиванчанин је напоменуо да је он успео да добије спискове присутних лица у болници, кроз надмудривање са Весном Босанац, Марином и Њавром. Након тога, Шљиванчанин је рекао да сутра ујутру рано треба ићи у болницу и организовати евакуацију. Рекао је да ја пођем са њим и још један кога ја поведем. Ја сам одлучио да поведем заставника Корица Бранка. Тада сам сазнао да ће евакуацијом руководити лично Шљиванчанин и да ће аутобуси ратне заробљенике превести у касарну у близини „Велепромета". После овог састанка кратко смо се одмарали у самој команди, спавајући у плетеним столицама, на тераси, а ујутру око 06.00 часова, са „пухом" од Шљиванчанина и његовом пратњом дошли смо пред болницу Вуковар.

Ту ноћ пре поласка на задатак, односно јутро пре поласка на задатак, на командно место дошао је генерал Црмарић Јерко, помоћник за позадину команданта 1. армијске области, у пратњи још два пуковника. Пошто се ми знамо од раније, односно био ми је претпостављени старешина, ја сам га информисао о проблемима које сам затекао у „Велепромету", а он ми је објаснио да је он био надлежан за позадинско обезбеђење јединица на ратишту и команди, па сам ја закључио да би он могао бити организатор транспорта, односно да је он обезбеђивао аутобусе за превоз ратних заробљеника.

Кад смо дошли код болнице, видео сам да је јединица војне полиције обезбеђивала болницу, а да се ту налази нека јединица територијалаца који су носили црвене капе – личке са кићанкама. Уочио сам да су они одлично познавали ситуацију у болници и знали ко је ко. За разлику од „Велепромета", уочио сам да је ту ситуација била под контролом војне полиције, односно под контролом Шљиванчанина. По уласку у болницу Шљиванчанин је сазвао сво лекарско и медицинско особље на састанак, попео се на један сто и тада им изнео услове предаје болнице, начина транспорта, наредио да сви морају напустити болницу и представио им новог управника, потпуковника у старој уни-

форми ЈНА, који је такође био присутан. На састанку су били присутни Весна Босанац, Марин Видић, др Њавро и други из руководства са хрватске стране. Било је одређено да прво изађу покретни, да иду у аутобус и тако редом. Ја нисам до краја био присутан том састанку, нити сам био присутан укрцавању рањених у аутобусе. Ја сам себи одредио задатак, Шљиванчанин ми ништа поводом тога није рекао, да сагледам у које сврхе је болница коришћена са становишта међународног ратног права, односно да нађем трагове коришћења болнице од стране припадника хрватске војске и полиције. У ту сврху ја сам обишао целу болницу, са мном је ишао лекар специјалиста Стојановић или Станковић, Србин, који је све време рата провео у болници. Он ми је објашњавао за шта која просторија служи, и уопште, објашњавао ми је шта се дешавало у болници за време рата, што је он знао. Ја сам уочио да је болница коришћена од мање јединице хрватске војске, а сазнао сам од Стојановића да је командант те јединице био човек под надимком Велики Бојлер, за кога сам начуо да је убијен приликом заузимања болнице.

Такође, ја сам настојао да пронађем просторију где су боравили заробљеници – припадници ЈНА. Ту просторију сам нашао, делове војничке опреме и тенковске перископе. Нисам затекао ниједног војника ЈНА, јер су у међувремену већ били изашли.

Приликом обиласка болнице, напред поменути територијалци су ми указивали на поједине рањене и говорили ми да су то маскирани, да су извршили саморањавање и да се ради о злочинцима који су убијали Србе цивиле. Ја ништа нисам с тим у вези предузимао, јер је вршено њихово организовано извођење у аутобусе и смештање у аутобусе, па сам сматрао да ће касније о томе, кроз поступак, одлучивати неки надлежан орган.

Приликом обиласка болнице, у мојој пратњи је био заставник Корица, један десетар и два полицајца, јер сам се осећао несигурним због претњи и понашања територијалаца претходних дана.

Око 10.00 часова ја сам напустио болницу, при том сам се јавио Шљиванчанину. Један возач РТС Нови Сад одвезао ме у круг „Велепромета". У „Велепромету" затекао сам Корица Бранка, који се у међувремену вратио и нашао сам једног капетана из неке јединице штаба ТО који је био ту на неком дежурству. Тада у „Велепромету" није било заробљених лица. Тамо сам дошао да бих средио све своје утиске, односно да бих написао извештај о прошлим догађајима ради реферисања.

Корица Бранко ме је упознао да ме је тражио Томић и Кијановић, који су га информисали да су аутобуси из болнице отишли у круг касарне, да их тамо обезбеђује јединица војне полиције, али да је касарна окружена јединицама ТО и да постоји могућност да нападну касарну и одведу заробљенике. Ја сам тада Корици рекао да он о томе не брине и да смо ми наш задатак извршили. Сећам се да је Корица код себе имао неку ташну за коју је рекао да му је неко „увалио" од синоћ, у којој се налазило нешто ситних марака, чекова Вуковарске банке, лична документа неких лица за која се може претпоставити да су претходне ноћи били убијени, односно да су припадали заробљеницима који су били означени као злочинци. Ту ташну сам ја предао касније, односно послали су је у Сремску Митровицу.

Око 11.00 часова у просторију где сам се налазио дошло је једно лице у униформи специјалаца ЈНА у чину пуковника. Био је наоружан хеклером и питао ме да ли се овде налази пуковник Бранко. Он се тада представио, али ја нисам тачно запамтио његово презиме, мислим да се презива Стилиновић, или Старчевић, или слично. Рекао је да је лични пратилац команданта Аркана, да Аркан тражи да дођем код њега. Ја сам му рекао да не знам ко је Аркан и да треба да се понаша, ако је већ пуковник, по војничком реду и да тражи разговор са најстаријим старешином у касарни. Он ми је тада објаснио да је он заиста био пуковник ЈНА, да је радио као орган безбедности у неком штабу у Осијеку, и да је од почетка рата лични пратилац Аркана и да је с њим провео цели рат и учествовао у свим догађајима.

Након што је овај пуковник отишао, после 5-6 минута у просторију је дошао Аркан лично у униформи Српске добровољачке гарде са хеклером на грудима и имао је завој на десној шаци. Приликом уласка у просторију рекао је: „Ја сам Аркан", распитивао се око тога како ја нисам чуо за њега, кад се он бори за српски народ, за правду и слободу, од Аустралије до Канаде, од Триглава до Ђевђелије, и свуд где су Срби. Тада ми је показао фотографију на којој се види он у загрљају са генералом Андријом Биорчевићем. Хвалио је сарадњу са тим генералом, а жалио се на сарадњу са генералом Братићем. Говорио је о томе колико је његова јединица допринела борбеним дејствима и шта су све они чинили за српски народ. Не сећам се шта је рекао колико има погинулих до тада, али је говорио и о томе. Затим ме је питао да ли сам ја заиста орган безбедности ЈНА и да ли сам ја синоћ заиста одвео из овог круга 1500 ратних злочинаца, куда сам их одвео, где су они сада и шта ће са њима бити.

Ја сам му одговорио да нисам толико људи укрцао у аутобусе, већ око 800-900, да се они сада налазе у КПД Сремска Митровица, и да се третирају као ратни заробљеници и да ће у одговарајућем поступку бити утврђено ко су међу њима ратни злочинци. Тада је он говорио да он зна шта значи бити ратни заробљеник и да је њега само чудо спасило из заробљеништва из Загреба, на шта сам ја одговорио да га није спасило чудо, већ људи, и да је он размењен у регуларном поступку. Схватио сам да је њему било познато шта се догађало синоћ у „Велепромету", па и у погледу убистава, при чему сам говорио да је штета што он и његова јединица нису били ту да успоставе ред. Он је говорио да је међу заробљеним Хрватима било много ратних злочинаца који су убијали српски народ – недужне и да он поштује међународно право, али да се не сме праштати злочинцима.

У том разговору Аркан је изнео примедбе на рад органа безбедности ЈНА, да не воде рачуна о српском народу, да је он указивао на почињене злочине, при чему је поменуо извесну Магду, која је наводно заклала 40 српске деце.

Након овога, Аркан је изашао из просторије, јер га је позвао пуковник, његов пратилац. После краћег времена у просторији се поново појавио пуковник, пратилац Аркана, и рекао ми да пођем на састанак Владе Републике Српске Крајине за Источну Славонију, Барању и Срем, што је мене изненадило, јер претходно нисам имао никаквог сазнања да ће се то одржати и шта ћу ја тамо. Ја сам тамо пошао без икакве припреме. У просторији, која је била одређена за састанак, затекао сам тадашњег председника Владе Горана Хаџића, а било је

још неколико присутних који су седели за једним дугачким столом. Просторија је имала више столова у „П". Након неколико минута у просторију је ушао Аркан, наоружан, сео за посебан сто у средини просторије преко пута главног стола и ћутао, тако да је деловао претећи, с обзиром да је био намрачен и наоружан. Иза тога, у просторију је ушло више људи, претпостављам министара, тако да је састанак почео са око 20-30 присутних. Седницу је отворио Горан Хаџић и тада је рекао да је то наставак седнице са истим дневним редом, која је одржана раније, а мени није познато где и када. Одмах иза тога дао је реч министру правде, заправо јавио се за реч, за кога сам касније сазнао да се зове Воја Суша. Тај министар је прво рекао да је потребно да им ја, пуковник Бранко, објасним ко је ноћас из „Велепромета" одвео око 1500 ратних злочинаца, у ствари куда сам их одвео, где се они сада налазе, шта ће с њима бити и по чијем сам наређењу поступао, у чему сам ја препознао речи Аркана од пре неколико тренутака.

Исто као и Аркану, ја сам на овој седници Владе дао потпуно објашњење, при чему сам инсистирао да се не ради о заробљеницима јединица ЈНА или територијалаца, већ о заробљеницима за које гарантује држава, тадашња СФРЈ, и да ће се у Сремској Митровици спровести законом прописан поступак од органа безбедности и војног правосуђа ради утврђивања евентуалне одговорности за почињене ратне злочине. Тада сам објаснио да се и они могу укључити у тај поступак, као сведоци и предочити своја сазнања о злочинима.

Ово моје објашњење није прихваћено од министра правде, а нарочито је оштро реаговао када сам му ја рекао да он као министар правде и магистар права мора да зна какав је поступак са ратним заробљеницима и да се нико не може сматрати злочинцем док се то не утврди у поступку пред надлежним судом. Успут сам приметио да је питање да ли Република Српска Крајина има средства, снаге и стручне људе да организује поступак испитивања ратних заробљеника, на шта је оштро реаговано, када је речено да они могу да организују Овчару као логор, да имају искусне припаднике МУП-а – иследнике, да имају искусне судије и да могу организовати суд ако треба. Ја сам на то одговорио да ја немам ништа против да они тако поступе, а да конкретна ствар није у мојој надлежности и да за то треба да се обрате надлежним претпостављенима у ЈНА и држави СРЈ.

Тада су ме питали ко је мени претпостављени, а ја сам одговорио да је то начелник Управе безбедности, генерал Васиљевић Александар.

Мислим да је тада реаговао министар културе Оцокољић, који је добацио да ми се да рок од 2 сата да вратим заробљенике из Сремске Митровице, што сам ја одбио јер је то немогуће и да то ја не могу радити јер да то нису моји заробљеници, већ заробљеници државе. Тада је један од министара, који је седео до улазних врата, врло оштро и неумесно добацио: „Шта пишеш у ту твоју свеску, видим да си ти исти као и твоји генерали, хоћеш да им поднесеш извештај". Надаље је веома ружно говорио о ЈНА, за коју је истакао да више не постоји, као и Југославија, да остацима ЈНА више не командују Срби, већ Хрвати, Словенци, Македонци и др. Спомињао је Хаџића, Бровета, Јурјевића, Кадијевића, Спирковског, Силића, Црмарића, генерале на високим положајима ЈНА који нису били Срби и да не могу да мисле добро српском народу. Рекао је да ја

својим ставом игноришем легитимност Владе Српске Крајине, исто као и поменути генерали, а та влада је изабрана од српског народа и једино она може њих да представља, како су заробљени Хрвати учинили злочине према народу, логично је да им тај народ суди.

Након тога, за реч се јавио један у униформи који је седео на крају просторије, који је био у униформи, за кога сам сазнао да се зове Деветак Љубан. Он је много ружно говорио о војсци, рекао да је он доктор наука за официрс ЈНА и за мене лично. Рекао је да је ЈНА разрушила Вуковар, да је то хрватски Стаљинград, да се хрватска деца уче на том примеру, да су они могли без ЈНА за две недеље да ослободе Вуковар, без икакве штете итд. Ја сам њему одговорио доста емотивно, са упадицом да је он можда доктор агрономије, а да војску не познаје.

Горан Хаџић је смиривао ситуацију, али је неко добацио да нико не мисли да ћемо ове из болнице одвести исто као оне синоћ и да се зна да су они у њиховој надлежности. Тада су се отворила врата, с тим што је претходно Горан Хаџић питао некога да провере да ли је онај официр рекао. У просторију је ушао потпуковник Панић, начелник штаба код пуковника Мркшића, и донео им неки папир–саопштење, можда и свеску, што сам ја разумео као неку сагласност, односно пренео им је некакву сагласност. Иза тога је још било добацивања у смислу као и претходно, које сам ја националности, када сам ја рекао да сам се увек изјашњавао као Србин, пуковник официр ЈНА и да сам рођен у близини Јасеновца и да ли има неко да је рођен ближе од 15 км од Јасеновца, што је присутне изненадило. При томе сам говорио да ја знам шта су злочини, али сам настојао да се држимо закона и реда.

Ту је био присутан и, како сам касније сазнао, професор права или историчар, не знам тачно, Дабић Војин, који ми се представио као земљак, али ја нисам хтео са њим да разговарам, јер сам био јако љут на укупно понашање припадника владе према мени као официру ЈНА. Тада су ми рекли да сам слободан и ја сам изашао са састанка, након чега су и они изашли у двориште, где је било више припадника СДГ који су обезбеђивали овај састанак. Двојица су снимали камерама присутне. Аркан на овом састанку владе ништа није говорио.

Након једно сат времена ја сам одатле пешке, заједно са заставником Корицом, отишао до касарне да нешто једем, јер 24 сата ништа нисам јео. У касарни сам нашао мајора Лукића, команданта касарне, који је непосредно примио ту дужност и који ми је обезбедио да једем. У касарни нисам затекао аутобусе са заробљеницима јер су већ били отишли. То је било око 16.00 часова. Ту у касарни сам се срео са Гверо Миланом, пуковником за информисање у ССНО.

Заједно са њим био је и Лесковац Раде, министар за информисање у Влади Републике Српске Крајине. Са њима сам разговарао о томе шта треба рећи страним новинарима на предстојећој конференцији за штампу. Лесковац је био провокативан када ме је питао колико је процената ЈНА срушила у Вуковару итд. Тада сам у касарни приметио да је војна полиција обезбеђивала две просторије, па су ми објаснили да су тамо затворени Весна Босанац, Марин Видић, др Њавро и још неки, из чега сам ја закључио да су они тамо били и кад су били аутобуси, те да је ту долазио и Шљиванчанин. Око 18.00 часова стигао сам у команду у Негославцима и ту сам се видео са Томићем и Кијановићем и

са осталима, и у возилу сам чекао све до 23.00 часа да се пребацим за Сремску Митровицу. Ту сам од ове двојице сазнао да су аутобуси из касарне отишли за Овчару, да је Томић ишао код Мркшића да тражи решење како да спрече територијалце да преузму аутобусе, да је Мркшић био тада у друштву једног пуковника РВ и ПВО, да му није дао никакав одговор, већ је само подигао десну шаку, раширених прстију и ставио их испред очију, што је овај схватио да територијалцима треба да се прогледа кроз прсте. Тада ми је Кијановић рекао да је успео да из аутобуса извади 4 припадника ЈНА војника који су били заробљени од Хрвата и лечени у болници и да је организовао да се лешеви код „Велепромета" прикупе и негде склоне. Ја сам био веома заморен и ништа нисам коментарисао. Само сам ћутао. Док смо чекали да се појави БОВ који ће нас спровести из Вуковара према Митровици, односно да се формира колона, из правца Овчаре чули су се кратки рафали. Ја тада нисам знао о чему се ради, као ни остали, али смо некако сви у себи претпостављали да се врши одмазда над ратним заробљеницима.

На посебно питање истражног судије, сведок изјави:

Познато ми је где се налазе сведоци Томић и Кијановић. Оба су у Београду, један станује у Шуматовачкој улици, а има викендицу у Сурдуку, то се ради о Томић Славку. Кијановић станује у насељу Бањица или Церак Виногради. Ја код себе немам телефоне, а ако је потребно, ја ћу то накнадно доставити ако суд не располаже њиховим адресама.

При повратку из Вуковара, свратили смо у истурено командно место у Шиду и ја сам разговарао са Петковићем, где је био присутан и генерал Бабић Миле, начелник безбедности 1. АО. Када сам причао шта се догађало у Вуковару, Петковић је рекао да је њему све познато, па чак и шта се дешавало на седници владе. Мени није познато ко је њега информисао. Претпостављам да га је известио Корица Бранко, који је био пред вратима када се одржавала седница владе, а коме сам ја иначе и причао шта се унутра догађало, а такође он је знао све што сам ја доживео у Вуковару, јер је био присутан или сам му ја причао. Корица Бранко је заставник у пензији, станује на Новом Београду, у ул. Јурија Гагарина, не знам тачно број.

Ја о догађају у „Велепромету", што се тиче седнице владе, нисам известио Мркшића и Шљиванчанина, нити сам касније имао било какав контакт са њима, нити сам имао прилике.

У то време ја, а претпостављам и нико од мојих сарадника, није могао претпоставити да ће се на Овчари извршити злочин. Ми смо ипак веровали да је Влада Републике Српске Крајине преузела контролу територије у потпуности и да имају увид у рад њима потчињених јединица ТО и штабова и да ће спречити било какву масовнију одмазду над заробљеним лицима. Лично сам имао утисак да се ради о одговорним људима, иако се нисам слагао са њиховим ставовима.

Иначе, ја сам о злочину први пут сазнао преко штампе, кад је покренут поступак пред Хашким трибуналом. Ја у вези са овим нисам ни пред једним судом давао изјаве до сада. Када је ово постало актуелно, односно када се почело писати о поступку против Шљиванчанина и других, пре пар година, ја сам лично начелнику Управе безбедности, генерал пуковнику Димитријевић

Александру, дао изјаву. Њему сам укратко описао своје ангажовање и сећам се да сам тада дао закључак да су цивили заробљени у болници у Вуковару практично предати на поступак цивилним органима власти у Републици Српској Крајини, односно Влади Републике Српске Крајине, код тог закључка и данас остајем. Тада сам сазнао од генерала да је претходно разговарао са Томићем и да смо обојица донели исти закључак, односно да смо истог мишљења.

Као бивши пуковник ЈНА и радних органа безбедности, сматрам да је најодговорнији старешина на тој територији морао у оквиру заповести за извођење борбених дејстава и завршне операције да детално регулише поступак ратним заробљеницима, при чему имам у виду да је било довољно података за процену шта ће се дешавати евентуално у односу са разноразним другим припадницима ТО и добровољачким јединицама, с обзиром да су сви знали за постојећи антагонизам између бивше ЈНА и тих јединица. Моје није да ценим ко је за то одговоран, али ја тако мислим као бивши официр.

То је све што ја имам да изјавим. Ову изјаву дајем само пред овим судом, кога поштујем као суд своје државе, а овај исказ не бих поновио пред ниједним другим судом неке државе или међународним судом.

Не тражим трошкове за данашњи долазак на суд.

Не желим да читам записник. Слушао сам гласно диктирање и у њега је унето све онако како сам ја говорио, односно чега сам се сетио после дугог времена, па га потписујем без примедби.

Завршено у 14.05 часова.
Потписи на оригиналу
Истражни судија Ђорђе Трифуновић
Записничар Милана Анђелковић
Сведок Богдан Вујић

II.
Изјава Богдана Вујића дата Хашком трибуналу

Међународни суд за кривично гоњење особа одговорних за тешка кршења међународног права почињених на територији бивше Југославије од 1991. године

Подаци о сведоку
Презиме: Вујић
Име: Богдан
Име оца: Мирко
Надимак: Пуковник Бранко
Пол: мушки
Датум рођења: 27. јун 1933. године
Место рођења: Трнаковац, близу Окучана, општина Градишка у Хрватској
Националност: Српска
Вероисповест: нема
Језици које говори: српски
Језици коришћени током информативног разговора: српски, енглески

Тренутно занимање: официр ЈНА у пензији у чину пуковника

Претходно занимање:

Датум и место одржавања информативног разговора: Београд, дана, 15, 18, 21, 22, 25. 11. 2002.

Информативни разговор водили: Владимир Џуро, Паоло Пастор Сточи (само 15. 11. 2002.)

Преводилац: Маријан Фрањић (15. 11. 2002.), Дана Тодоровић (18. 11. 2002.), Бојана Весић (21, 22, 25. 11.2002.)

Имена свих присутних током информативног разговора: Богдан Вујић, Владимир Џуро, Паоло Пастор Сточи, Маријан Фрањић, Дана Тодоровић, Бојана Весић, Градимир Милетић (пријатељ господина Вујића)

Потпис сведок

Парафи (остали присутни)

Изјава сведока

Ја сам Богдан Вујић, по националности Србин, рођен 1933. године, у селу Трнаковац, општина Нова Градишка у Хрватској. Завршио сам средњу школу и онда уписао Војну академију – одсек за оклопне и механизоване јединице у Бања Луци, коју сам успешно завршио. Каније сам завршио Високу војну академију за копнену војску (КоВ) и такође сам завршио две школе усавршавања у трајању по једну годину и курс од шест месеци. Био сам официр у чину поручника у саставу снага ОУН (УНЕФ) у трајању 7 месеци 1956. и 1957. године у Египту на Суецком каналу, Синају и у појасу Газе у оквиру југословенског контигента. Био сам ожењен, али ми је супруга преминула почетком ове године. Имам једног сина. Разумем да се од мене тражи да опишем ствари о којима имам сазнања зато што сам их видео, а приликом давања ове изјаве јасно ћу нагласити када говорим о нечему што сам чуо од других.

Дајем ову изјаву добровољно, на захтев истражитеља Тужилаштва Хашког трибунала, господина Владимира Џура и рећи ћу вам све што знам о предмету интересовања Тужилаштва Хашког трибунала, колико ми је најбоље познато.

Пре него што наставим са изјавом, желео бих да напоменем да сам дана 28. фебруара 2000. године сведочио пред Војним судом у Београду у случају против непознатих починилаца у вези са наводним ратним злочинима почињеним над ратним заробљеницима у Вуковару и Овчари новембра 1991. године. Истражитељ Владимир Џуро показао ми је копију изјаве коју сам дао пред Војним судом у Београду (ова копија је под шифром 0218-8122-0218-8135). Пажљиво сам прочитао тај документ и могу да потврдим да је то веродостојна копија моје изјаве. Она је у складу са оним што сам изјавио пред Председником Војног суда у Београду, с тим што ћу извршити одређене исправке јер сам уочио да су поједини наводи погрешно и непрецизно унети на одређене околности.

Крајем 1990. године, пензионисан сам као начелник безбедности у Центру Високих војних школа у Београду. У јесен 1991. године, позвао ме је пуковник Радован Радојевић (начелник једне организационе јединице у Управи безбедности ССНО-а), који ме је питао да ли сам сагласан да се придружим једном

оперативном тиму официра безбедности који је формирала Управа безбедности, који би радио са ратним заробљеницима на истраживању ратних злочина и посебно би вршио истрагу лица кооја су наводно починила ратне злочине и друга кршења међународног права. Требало је да истражујемо кривична дела по домаћим законима и конвенцијама међународног ратног права. Ја сам додељен овој групи заједно са пуковником у пензији Славком Томићем и Богољубом Кијановићем, који је тада био на располагању.

Добили смо задатак да радимо у Првом сабирном центру у месту званом Бегејци близу Зрењанина. Био сам тамо од 18. октобра до 18. новембра 1991. године. Након тога у саставу наведеног оперативног тима, пребачен сам у Сабирни центар за ратне заробљенике при КП Дому Сремска Митровица у надлежности Министрства правде СФРЈ.

Сабирни центар Бегејци налазио се на једном напуштеном салашу и формиран је у зони одговорности Прве војне области. Тамо су довођени ратни заробљници, који су били ангажовани у оружаном сукобу на територији између Вуковара и Илока, углавном Хрвати. То су били људи који су добровољно ангажовани или мобилисани од стране огранака ХДЗ-а у паравојне кризне штабове јединице, а лично наоружање су куповали или су добијали од Штаба ТО Вуковар на чијем челу је тада био Томислав Мерчеп. Сећам се да је у овом Сабирном центру било неколико ратних заробљеника са Мањаче који су заробљени на територији БиХ приликом напада на Босански Нови, Босанску Дубицу и Босанску Костајницу и тако се сећам једног са презименом Синковић или Шинковић Марио, који је био припадник специјалне јединице МУП Загреб и у обезбеђењу високих личности из Стожера (генерала Шпегеља) или чланова Владе. Био је возач бов-а, а у Сабирном центру је возио цистерну са водом. У краћем разговору са њим рекао ми је да је он већ написао раније своју изјаву на околности учешћа у борби и заробљавању од јединица ЈНА, те да његов отац ради у Америчком конзулату у Загребу и да ће он сигурно ускоро бити размењен. Сећам се и неколико заробљеника који су ухваћени у подручју Окучана (Хрватска). Они су прво били држани у Сабирном центру Мањача, а потом су доведени у Сабирни центар Бегејци са дела територије БиХ која је била у зони одговорности Прве војне области. Ти људи су довођени тамо јер је зона одговорности Прве војне области такође обухватала велики део БиХ и део Републике Хрватске према Вировитици и Осијеку. Један од њих са презименом Девчић испричао ми је да су они већ написали своје изјаве и објаснили околности заробљавања код Окучана. Изнео је да је припадао јединици резервног састава ЗНГ кој је формирана у Сењу или Оточцу и прелоцирана је по посебном задатку у Славонски Брод одакле су одређеног дана и часа напали на Окучане. При томе је дошло до оружаног сукоба између њихове јединице и јединице ТО Срба. На моје интересовање испричао је да су припадници локалног састава Хрватске паравојне јединице том приликом запалили 4 српске куће и кућу једног Хрвата – учитеља, али нису знали да је то хрватска кућа па су морали да угасе пожар, док су српске куће изгореле.

Колико се сећам, имали смо између 80 и 150 заробљеника у Бегејцима, већина њих су били заробљени са оружјем, јер су се борили против јединица ЈНА, а били су са територије села општине Илок и спољног обруча општине

Вуковар. Делови ових подручј већ су били предати Југословенској народној армији (ЈНА), а евакуација је била извршена из општине Илок. Већина оних који су били у Сабиром цнетру ухапшени су у селима између Илока и Вуковара и они нису били српске националности, као што сам већ рекао.

Посао је обављан у тешким условима у сваком погледу, укључујући организацију нашег рада. Знам да су органи безбедности Прве војне области истовремено истраживали са органима Управе безбедности коју смо ми представљали. Командант Сабирног центра био је потпуковник Петровић који је раније био управник војне економије у гарнизону Зрењанин. Представник органа безбедности Прве војне области био је капетан 1. класе Ђукић, док је мајор Живановић из Управе безбедности био одговоран за рад нашег тима као координатор.

У нашем тиму су били пуковник Славко Томић, пуковник Богољуб Кијановић, потпуковник Петровић (неко време) и ја. Тим из Прве војне области састојао се од неколико официра чијих се имена не сећам, а руководио је мајор Ђукић. Они су одговарали начелнику органа безбедности Прве војне области, генерал-мајору Милету Бабићу. Не знам ко је наредио да се формирају ти тимови. Међутим, судећи по саставу тих тимова, мислим да су то морали да одобре начелник Управе безбедности ССНО-а, генерал-мајор Александар Васиљевић и начелник органа безбедности Прве војне области, генерал-мајор Миле Бабић. Органи безбедности су радили према прописаној стандардној радној процедури ЈНА и органа безбедности и такође стриктно у складу са постојећим правним системом СФРЈ.

Сабирни центар у Бегејцима обезбеђивала је јединица војне полиције која је припадала Првој војној области. У јединици војне полиције која је обезбеђивала центар били су већином резервисти ЈНА. Истраживање је вршио оперативни тим који сам већ помињао. Ми смо поштовали процедуре и радили смо само у току дана, између 9.00 и 16.00 часова. У почетку смо становали у Зрењанину у касарни ЈНА и путовали у Бегејце. Касније смо становали и радили у згради Општине у месту Житиште. Не знам шта се дешавало у овом Центру у току ноћи, али нисам приметио никакве видљиве знаке премлаћивања или другог малтретирања тих затвореника.

Сећам се да смо током рада у Сабирно центру у Бегејцима вршили нарочито интензивна истраживања групе Фрање Крачка, која је деловала у оквиру Мерчепове гарде. Фрањо Крачак био је члан главног одбора ХДЗ-а за Вуковар, поверљив човек Мерчеп Томислава, Плишо Марина и Гажо Јосипа. У току 1990. маја и јуна месеца, формира огранке ХДЗ по месним заједницама у селима Сотин, Опатовац, Миклушевци, Томпојевци, Илача, Мохово, Шаренград, Бабска и образује паравојне кризне штабове и јединице резервног састава ЗНГ, наоружава исте продајом аутоматског оружја које му дају Мерчеп и Плишо, а затим и поделом оружја без плаћања. Оранизује обуку уз помоћ активног састава ЗНГ, МУП и ХОС. Образује диверзантско терористичку групу (ДТГ) у Сотину за минирање и паљење српских кућа и то Срба: Торбица Илије, Ковачевић Мирка, Драча Душка, Ткруља Никице и Ткруља Бранка. ДТГ су сачињавали Крачак Фрањо, Хорватић Звонко, Леко Гојани и Радочај Јосип. Обуку врши Владо Минер кога је Крачак довео из Вуковара по одобрењу Мерчепа, где

су претходно минирали кафиће. Крачак је прво на директној вези Мерчеп Томислава, затим Јастреба, Великог и Малог и Полета Стипе, начелника Полицијске управе Вуковар. Крачак је организатор напада на касарну ЈНА између сајмишта и Негославаца, минобацачком ватром. Крачак је координатор повезивања одбране Илок-Вуковар и организатор групе за напад на тенкове јединица ЈНА на Вучедолу. Уништили су неколико тенкова и БТР са леђа, како он каже. Крачак је организатор илегалног пута кроз села и кукурузе Илок-Опатовац-Миклушевци-Томпојевци-Илача-Винковци. Са преосталим гардистима МУП и ХОС брани Бабску, напада на јединице ЈНА уз садејство јединица Прелет Стјепана званог Галеб, Брлетић Матом из Илока и Ћорић Пером из Шаренграда. Предато аутоматско оружје по захтеву ЈНА у Бабској и Шаренграду, узимају са гомиле и враћају у Илок пре доласка јединица ЈНА. Крачак је формирао групу за илегалну ликвидацију преосталих Срба у Шаренграду, Мохову и Сотину и утврђено је кроз разговор са више лица која су дала изјаве да су ликвидирали Лончар (...), Остојић Стојана и Ивковић Мирослава званог Јоца Славонац у Сотину. У Опатовцу су убили Попића, ради одузимања моторног возила вартбург. Формирао је посебну ДТГ од најповерљивијих људи, састава Крачак Фрањо звани Брада, Кушић Жељко Иванчић Дамир, Радић Жељка, Милановић Златко, Џулабић Мирослав. Са овом групом крајем октобра 1991. прелази Дунав на територију Војводине(Плавно-Бач) где су ухваћени, а Иванчић Дамир, ухваћен је у кући попа у Сомбору или Суботици. О томе су изјаве дали и својеручно написали Милановић Златко, Крачак Фрањо, Посавчић Маринко, Џулабић Мирослав и други у којима су се међусобно оптуживали ко је извршио које убиство. Фрањо Крачак је био члан кризног штаба у Вуковару и радио је на наоружавању Хрвата у својој зони одговорности. Ово подручје је обухватало села Сотин, Опатовац, Мохово, Томпојевце и Миклушевце. Он је био задужен за организовање оружаних груп у поменутим селима и такође је био координатор одбране Вуковара и Илока. Више пута је убациван из Вуковара на ову територију по специјалним задацима ради извршења диверзантско-терористичких акција на поменутој територији, минирања српских кућа, рушење објеката и физичке ликвидације појединих Срба. На почетку оружаних сукоба у Вуковару, он је био члан Мерчепове гарде чија је база била у селу Оптовац у касарни која се звала Никола Шубић Зрински, где је формирана ова јединица ЗНГ (Збора народне гарде). На основу изјава које су дали поједини ратни заробљеници, ова Мерчепова јединица гарде се састојала од 80 до 150 наоружаних бораца гардиста. Ову јединицу је обучавао пуковник Анте Росо легионар који је по том задатку послат из Загреба. Ова јединица је учествовала у војним операцијама диверзантско-терористичког карактера на територији према Шиду, Товарнику и Илоку, а било је индиција да су поједине групе упућиване на специјалне задатке на подручје Земуна и на територију Војводине, Република Србија. Након бомбардовања Опатовца, које је извршило Ратно ваздухопловство ЈНА, ова јединица гарде се повукла у замак грофа Елцза у Вуковару и одатле наставила са својим операцијама под командом и руковођењем Мерчепа чији је штаб ТО Вуковар био смештен у објекту атомског склоништа у Вуковару. Командир ове гардијске јединице био је бивши официр ЈНА, мајор Стјепан Радаш. Такође активан у Мерчеповом штабу био је из-

весни Марин Плишо и Јосип Гажи. Плишо је био ожењен сестром Фрање Крачка. Ова Крачкова група представљала је наш легитиман циљ, будући да су они гранатирали касарну ЈНА у Вуковару. Током каснијих сукоба, Фрањо Крачак је добио наређење да иде у Сотин где је поново формирао своју групу и током последњих фаза војних операција, он је прешао преко Дунава у Војводину, где је оформио базе за терористичке акције на територији Војводине, о чему сам већ говорио. Подршку су им пружали симпатизери и чланови ХДЗ-а и одбори католичке цркве на територији Војводине. Сећам се да су други чланови ухапшени на територији Бачке Паланке. Касније је у Војводини ухапшен и Фрањо Крачак. Мирко Етеровић из Башке Паланке је помагао ове терористе и омогућио некима од њих да побегну у Мађарску. Установили смо током наше истраге да је ова група починила известан број злочина против српског цивилног становништва на територији око Вуковара.

Мирко Етеровић, месар приватник, имао је добре везе у САД и Италији. Лично је изјавио да се његова ћерка налази на пост дипломским студијама у Риму и да има стипендију Ватикана. Етеровићев син отишао је пре почетка рата да живи у Сплиту. Постојали су искази других лица да је Мирко Етеровић био члан одбора католичке црвке и огранка ХДЗ и који се бавио прихватом хрватских избеглица и терориста на територији Војводине.

Са њим у вези разјашњавали смо улогу Радоша Орландинија, бившег пуковника ЈНА и бившег војног аташеа у СФРЈ у Риму, који је био командант Зонског штаба ТО у Сплиту, имајући у виду његове везе са Етеровићем. Етеровић је сам наглашавао да је Орландини његов дугогодишњи лични пријатељ и да је са њим имао честе контакте. Када је Мирко Етеровић притворен, допуштено му је да два пута разговара са представницом Међународног Црвеног крста из Швајцарске. Та госпођица је њему донела писмо од кћерке из Рима приликом своје друге посете сабирном центру Бегејци и са њим је обавила разговор на околности његовог боравка у овом сабирном центру. Он је био старији човек и ја сам инсистирао да се са њим поступа са више уважавања него са другим затвореницима и давали смо му више хране него што је било прописано. Наш трећи циљ било је разјашњавање улоге Ивице Бићанића, из полицијске Управе Вуковар, економа и шефа кухиње и организатора исхране јединица МУП-а на пунктовима одбране Вуковара од јединица ЈНА, на Митници, Гимназији, хотелу Дунав, водоторњу и Лужцу. Уједно је био задужен за доставу напуњених акумулаторских батерија за радио станице-мотороле, као и исхрану заповедничког састава полицијске управе и исхрану Срба који су се налазили у затвору полицијске управе Вуковар. Близак је и поверљив човек Мерчеп Томислава, Плише Марина и Крачак Фрање. Учесник је у провокативним акцијама према Србима у Вуковару и полицијски је покривао многе акције Плише Марина и Крачак Фрање. Крајем октобр 1991. године, напустио је полицијску управу, са припремљеном легендом – што је у стану своје рођаке оставио на чување братаницу пуковника ЈНА на високој дужности у ССНО, а затим превезао чамцем двоје Срба преко Дунава са намером да се пријави и преда органима СУП-а или јединици ЈНА на територији Војводине, што је и учинио. Испитиван је око недељу дана од органа СУП-а Нови Сад, а затим је упућен у Сабирни центар Бегејци где је доведен 8. новембра 1991. године.

Испитан је на све околности и од њега је узета изјава а размењен је међу првим заробљеницима. Учесник је у акцијама у Вуковару: минирање кафића, паљење кућа Србима, минирање кућа Срба и изазивање екцеса у угоститељским објектима Срба.

Посавчић Марино из Шаренграда, ветеринарски техничар-болничар, налазио се у овом Сабирном центру. У дужем информативном разговору са њим, испричао ми је да је био члан паравојног кризног штаба на чијем челу је био Ђорић Перо и да је од њега добио задатак 19. септембра 1991. године да вози кола голф са заповедником специјалне јединице из Илока Прелец Стјепаном, родом из Загреба и још два гардиста или МУП-овца из Илога у Загреб, илегалним путем кроз села и кукурузе до Винковаца, а затим преко Ђакова преко западне Славоније, Вировитице, Копривнице и Бјеловара у Загреб, где се јавио у предузеће Индустро-градња. По требовању Ђорић Пере, уручене су му 4 радио станице-моторола са кодом и 10 оптичких нишана за снајпере. Након 2 дана вратили су се истим правцем за Шаренград и Илок, где је предметна средства предао Ђорић Пери који је затим формирао снајперску јединицу. Радио станице моторола нису успели употребити, јер их нису знали декодирати. Посавчић Маринко је веома коректно и искрено описао догађаје на овој територији који су се односили на формирање паравојних састава и њихову борбу против јединица ЈНА. Такође је изнео да његово место Шаренгрд има 350 кућа – хрватских домаћинстава и 15 кућа – српских домаћинстава који су се са почетком акција паравојних састава кризних штабова ХДЗ-а морали напустити своје куће и побећи на територију где већински живе Срби. Већином су отишли преко Дунава, а помињао је и једног лекара и његову супругу судију Суда у Сремској Митровици, који су га замолили да он обрати пажњу на њихову имовину и да је сачува.

Треба да поменем да су следовања хране у Бегејцима била усклађена са прописаним таблицама исхране. Лекар из Зрењанина, Србин, обилазио је центар у Бегејцима и ЈНА је пружала прву помоћ. Сећам се да су екипе МКСК-а долазиле неколико пута у Бегејце. Они су надгледали ситуацију у центру и мислим да су подносили извештаје о својим посетама. Треба такође да поменем да је, након нашег одласка, центар у Бегејцима припојен једном новоформираном центру у Стајићеву код Зрењанина.

Дана 18. новембра 1991. године, (сећам се да је била недеља) отишли смо да посетимо наше породице у Београду. Пуковник Кијановић је возио службено возило које нам је дато на употребу и довезао нас у Београд. Ујутру 19. новембра 1991. године, вратили смо се у село Житиште, у наше канцеларије које су се налазиле у згради општине. Сабирни центар је био удаљен неких 15 до 20 километара од Житишта и сваког дана смо тамо путовали. Бап пре него што је требало да кренемо за Бегејце, мајор Живановић је примио позив из Управе безбедности у Београду. Он нас је обавестио да треба да завршимо посао у Бегејцима јер треба да обавимо нови задатак. Рекао нам је да ће резултати нашег рада у Бегејцима, укључујући изјаве и извештаје, бити предати пуковнику Петровићу.

Мајор Живановић нас је информисао да је формиран нови сабирни центар у Сремској Митровици у Казнено поправном дому (КПД). Овај центар је

формиран зато што се ускоро очекивао пад Вуковара. Претпостављало се да ће се већи број ратних заробљеника предати Југословенској народној армији и да ће се они морати испитати да би се утврдила њихова улога у сукобу.

Напустили смо Житиште око 10.00 сти и путовали преко Новог Сада, Инђије, Руме до Сремске Митровице. Мајор Зорић, такође из Управе безбедности, дочекао нас је у Сабирном центру. Одвео нас је у просторије које су нам биле додељене у згради дежурне службе КПД. Он је добио наређења од својих претпостављених и са управником КПД организовао наш смештај у тим просторијама. Он нас је обавестио да очекују пад Вуковара и већи прилив ратних заробљеника и да ће они бити смештени у посебно означеним просторијама у КПД, то јест у унутрашњем кругу КПД, са посебним затворским чуварима. Након што смо ту смештени, мајор Зорић нас је информисао да ћемо добити појачање (још официра безбедности) који ће радити с нама на задатку везаном за ратне заробљенике. Он је истакао да ће се примењивати сви поступци који се односе на поступање са ратним заробљеницима као што је прописано у стандардним поступцима за рад оружаних снага СФРЈ. Такође нам је речено да ће доћи начелник за дисциплину и координатор за рад (у чину пуковника) из Управе безбедности – пуковник Југослав Максимовић.

Док смо се смештали, неко је тражио пуковника Сашу Томића на телефон па су га позвали да се јави. Кад се вратио, обавестио нас је да пуковник Љубиша Петковић (координатор рада органа безбедности у подручју борбених дејстава) тражи да одемо у Шид и да се тамо јавимо што је пре могуће. Одмах смо кренули из Сремске Митровице службеним возилом, којим је управљао Кијановић. У нашем тиму било је пет официра: Кијановић, Славко Томић, ја, мајор Стошић или Поповић и заставник Стеван Мирковић. Стигли смо у Шид 19. новембра 1991. године, око 18.00 часова.

Пуковник Славко Томић је отишао до пуковника Петковића. Његов штаб се налазио у пошти у Шиду. Пуковник Томић је добио нове задатке и вратио се неких 15 до 20 минута касније. Он нас је обавестио да треба да се јавимо пуковнику Милету Мркшићу, команданту те оперативне групе.

Колико се сећам, стигли смо у командно место у селу Негославци око 20.00 часова. Оно се налазило у једној вили која је имала два или три нивоа. Имала је подрум који је био лепо изграђен и коришћен је као склониште. Јавили смо се пуковнику Мркшићу и представили се и морали смо да сачекамо неко време док нас нису увели у оперативну просторију за састанке. Ту смо срели потпуковника Панића, начелника штаба и мајора Веселина Шљиванчанина,начелника органа безбедности или помоћника пуковника Мркшића за послове безбедности. Такође смо срели пуковника Небојшу Павковића. Познавао сам га из времена док се школовао. Сећам се да је био одличан студент. Нисам знао у ком својству је он био тамо, али сам мислио да је представник Врховне команде.

Колико се сећам, пуковник Мркшић нас је информисао о општој ситуацији у зони операције. Рекао нам је да је сломљен сваки оргнизовани оружани отпор у Вуковару, да су пале и последње тачке отпора. Те тачке су упорно браниле хрватске снаге. Даље, рекао је да су се те оружне формације и бандити организовано предали и прихватили услове предаје. Такође су предали и своје

оружје. Акто о предаји је потписао Марин Видић, звани Били, опуномоћеник Владе Хрватске за Вуковар. Последња група која се предала била је група која је бранила Митницу, а њен командант је био Филип Караула који је дошао из Аустралије и прикључио се оружаним формацијма Хрватске. Колико се сећам, пуковник Мркшић је рекао да је извесни Јастреб, чије су ми име и презиме непознати, успео да победне са својим штабом. Такође је рекао да су ратни заробљеници смештени у сабирни центар у Велепромету. Рекао је да тамо има много жена и деце и старих људи и да њих има знатно више него ратних заробљеника и да су сви измешани. Рекао је да ће наш задатак бити да издвојимо ратне заробљенике и организујемо њихов превоз, да их ставимо у аутобусе кад аутобуси стигну, и да ће они бити евакуисани у сабирни центар у Сремској Митровици. Пуковник Мркшић је даље рекао да још треба да се евакуише Вуковарска болница. Навео је да се много злочинаца крије међу рањеним болесницима. Ти злочинци су убијали и клали војнике ЈНА, убијали српске цивиле. Злостављали су људе и палили њихове куће. Такође је рекао да у Борову Насељу има једно атомско склониште у којем се налази много људи – заробљених цивила и српске и хрватске националности, рањених и болесних. Рекао је да ти усташки злочинци неће да их предају и да прете да ће дигнути склониште у ваздух заједно са тим заробљеним и рањеним људима унутра. Такође је рекао да воде преговоре са усташама, али да то није зона његове одговорности. Такође се сећам да је рекао да је његова бригада била распоређена са задатком да деблокира касарну ЈНА у Вуковару и да успостави мир на тој територији. Међутим, хрватске оружане формације су организовано нападале његову бригаду од првог дана како је распоређена и она је претрпела велике губитке. Рекао је да им је више од 600 људи избачено из строја, укључујући многе официре и да ће то вероватно бити забележено у историји ратовања као војна операција у којој је страдало више официра него војника. Сећам се да је за време тог састанка ушао један млади официр и обавестио пуковника Мркшића да је пре неколико минута једно возило налетело на мину и да су четири или шест припадника бригаде погинула. Заћутао је неко време, па рекао том младом официру да унесе тај податак у дијаграм који је висио на једном зиду. На том састанку није било цивила. Мислим да је пуковник Мркшић био добро информисан о ситуацији у његовој зони операције. Пуковник Мркшић је рекао да ће нас мајој Шљиванчанин детаљно информисати о нашим задацима. Напоменуо бих да је мајор Шљиванчанин неколико пута напуштао састанак док нас је пуковник Мркшић информисао.

За време састанка који је водио мајор Шљиванчанин, он нас је информисао да је око 2000 људи скупљено у Велепромету и да има мање ратних заробљеника него жена, деце и старих људи. Рекао је да су они сакупљени тамо у недељу, 18. новембра 1991. године, након пада Вуковара. Рекао је да сабирни центар у Велепромету обезбеђује јединица војне полиције Гардијске бригаде којом командује капетан прве класе Срећко Борисављевић који је био заменик или помоћник мајора Шљиванчанина. Такође је поменуо да се неколико припадника Штаба јединице српске територијалне одбране из Вуковара налази у Велепромету. Међутим, није нам рекао никакве детаље о тим јединицама. Рекао је да ће наш задатак бити, кад стигну војни аутобуси, да одвојимо

ратне заробљенике од жена и деце у Велепромету. Посебно је поменуо мушкарце између 16 и 65 година. Требало је да их ми ставимо у аутобусе и онда ће они бити евакуисани у Сремску Митровицу према припремљеном плану. Рекао је да ће ти аутобуси стићи у току ноћи. Рекао нам је да одмах одемо у Велепромет и да се јавимо капетану прве класе Срећку Борисављевићу који ће нас упознати са ситуацијом. Такође нам је рекао да извршимо увид у ситуацију и да се припремимо за извршење својих задатака. Ја сам схватио да ћемо ми одвојите те људе и припремити их за превоз. Жене, деца и стари људи ће остати до јутра 20. новембра 1991. године када ће бити донета одлука где ће бити предати хрватским властима. Тад је мајор Шљиванчанин рекао да ће Вуковарска болница, последња тачка хрватског отпора, бити евакуисана наредног јутра, то јест 20. новембра 1991. године, након што се установи ко се уствари крије тамо. Рекао је да се, према информацијама које има, тамо међу болесницима крије много ратних злочинаца који су убијали српске цивиле. Рекао је да они већ раде на том питању и да је он привео на разговор Марина Видића званог Били, опуномоћеника Хрватске владе и начелника Кризног штаба Вуковара, који је био задужен за оружани отпор и који је деловао по упутствима председника Туђмана. Мајор Шљиванчанин нам је рекао да је током последњих дана битке, након што је извесни Јастреб, чије су ми име и презиме непознати, побегао из Вуковара. Марин Видић, звани Били, преместио је Кризни штаб у Вуковарску болницу. Мајор Шљиванчанин нам је рекао да је Марин Видић, звани Били, позвао хрватске снаге да се предају. Мајор Шљиванчанин је даље рекао да је он довео доктора Јура Њавра хирурга и главног хирурга Вуковарске болнице и озлоглашену докторку Весну Босанац – директора Вуковарске болнице, ради разговора. Он их је убеђивао да је потребно да направе спискове свих лица у болници. Свако од њих је требало да направи списак људи за које је био одговоран. Мајор Шљиванчанин нам је рекао да је тражио те спискове да би идентификовао евентуалне хрватске ратне злочинце који су се крили у болници. Рекао је да је покушао да убеди докторку Босанац да напише писмо свом супругу, Лаву Босанцу, који се налазио у поменутом атомском склоништу у Борову Насељу и који је претио да ће дићи у ваздух то атомско склониште. Мислим да је он био грађевински инжењер који је био одговоран за израду и одржавање тог склоништа. То склониште је коришћено као импровизована болница. Докторка Весна Босанац је одговорила да она неће да пише никакво писмо и ако је Лав Босанац одлучио да то уради, то је његова одлука. Он није рекао где је он водио те појединце, али мислим да није разговарао са њима у командном месту у Негославцима, јер их ми тамо нисмо видели. Ја сам први пут разговарао са мајором Шљиванчанином и ја сам му веровао оно што је говорио. Чинило се да је знао о чему говори. Пуковник Славко Томић је предложио, у присуству мајора Шљиванчанина, да ја будем вођа нашег тима и ја сам то прихватио.

Кад је састанак завршен, већ је био мрак. Отишли смо пешице од командног места до Велепромета, у пратњи некога из војне полиције. По нашем доласку у Велепромет, око 22.30 сати, војна полиција нас је одвела до капетана прве класе Срећка Борисављевића који је очекивао наш долазак. Ја га нисам тада познавао, али су неки од његових потчињених из војне полиције познавали мене. Колико се сећам, Срећко Борисављевић нас је чекао на рецепцији.

У претходној мојој изјави, изнео сам да смо прво завршили обилазак просторија Велепромета а затим држали састанак. Сада се исправљам и изјављујем да је садржај активности у реализацији задатка био следећи: на улазној капији Велепромета сачекао нас је капетан прве класе Срећко Борисављевић и кратко рапортирао да се са јединицом војне полиције у старешинама налази на обезбеђењу ратних заробљеника у сабирном центру Велепромет. После формалног рапорта, упознавања и међусобног представљања, Борисављевић је рекао да се у простору налази око две хиљаде људи, највише жена, да има деце, затим старих особа и да је њих више него заробљеника. Није рапортирао о броју ратних заробљеника. Рекао сам да ћемо имати састанак свих присутних старешина, да он пронађе просторију, на коме ћемо изнети задатак и договорити план поступања и поделити задужења.

Састанак је одржан по мом сећању између 23.00 и 23.30 часова у једној већој просторији управне зграде Велепромета. На састанку су били присутни Борисављевић са својим старешинама из војне полиције: потпоручник Цекић и више младих официра, подофицира, криминалистичких техничара војне полиције који су мене познавали од раније. Многима сам заборавио име и презиме, осим заставника Милошевића. Из нашег оперативног тима поред мене били су још присутни пуковник Славко Томић, пуковник Богољуб Кијановић, капетан прве класе Стошић и заставник Стеван Мирковић који је добро познавао Вуковар, јер је био на дужности у гарнизону Осијек у саставу органа безбедности.

Из оперативног тима органа безбедности Прве војне области били су присутни мајор Мунћан, један капетан прве класе румунске националности по сећању са презименом Мушеску, затим Бранко Корица, заставник, и још један старешина.

После отварања састанка, рекао нам је да је наш заједнички задатак да се претходно издвоје сви мушкарци старости од 16 до 65 година, јер се не зна ко је од њих носио оружје, којој оружаној формацији је припадао и да ли је међу њима било ратних злочинаца. Борисављевић и његове старешине су скоро у глас повикали – то је већ учињено, они су издвојени од жена у посебне просторије које обезбеђује војна полиција. Затим сам изнео да је наш задатак да ратне заробљенике, када дођу аутобуси, у најкраћем року уз пуно поштовање мера безбедности за наше људе и за ратне заробљенике, укрцавати у аутобусе и евакуисати у најкраћем року. У току ових речи, изненада су почели да провирују их ходника брадате главе, па сам неконтролисано изговорио – ко су ови људи, шта они раде овде? Поменути људи са брадом нису били присутни у просторији у којој смо одржали састанак, већ су провиривали из ходника кроз улазна врата. Посумњао сам да су они све слушали шта сам ја изговорио. Борисављевић је одговорио да су они из штаба територијалне одбране и да се припадници њихове јединице ту налазе такође на обезбеђењу. Борисављевић није знао бројност ратних заробљеника, па смо задужили за сваки аутобус једног до две старешине са по два војника из војне полиције. Рекао сам да ће се просторије празнити редом и да се аутобуси тако попуњавају да сваки од ратних заробљеника има своје седиште у аутобусу. Одредио сам и пописао сам поименично старешине одговорне за укрцавање у аутобусе, када аутобуси

дођу. Нагласио сам да је сваки старешина дужан да забележи број аутобуса или име возача и број укрцаних ратних заробљеника, а по могућности и да направи приручни списак, то јест да се прозову, као и имена војних полицајаца који буду преузели аутобусе. Напомињем да у Велепромету нисам затекао никакав списак лица која су доведена у привремени сабирни центар, да ми тај списак нико није дао а није ми познато да ли је уопште постојао такав списак. Обзиром на хитну евакуацију, није било услова да се прави списак, јер за то није било времена, а наступиле су и посебне околности које ћу објаснити касније у изјави. Пошто је било времена до доласка аутобуса, рекао сам капетану прве класе Борисављевићу да ћемо у међувремену обићи просторије са већ издвојеним ратним заробљеницима како би остварили увид у стање и смештај по просторијама. Са мном су ишле старешине из нашег оперативног тима и са нама Борисављевић и потпоручник Цекић са групом старешина и војницима војне полиције. Обилазак смо почели од једне просторије са блиндираним вратима, коју су чували четници – тројица наоружаних са пушкомитраљезима и они нису дозвољавали да извршим смотру те просторије, поред тога што су се ту налазила и два кршна војна полицајца. Запазио сам и да су се међусобно кошкали и гурали. Тога момента од некуд су се појавили Марко Цревар који се представио као начелник ратног СУП-а Вуковар и високи брадати четник који се представио као војвода Топола, висине два метра, имао браду, са кривим ножем за појасом, имао је бомбе, носио је маскирну униформу тамније боје и имао је неколико горила око себе. Капетан прве класе Борисављевић је рекао да су они ту такође на обезбеђењу и да су из штаба ТО. Присутни Цревар и војвода Топола објаснили су да неће дозволити да се из ове просторије одведу ратни заробљеници које су они ту сместили, те да ће их они задржати да би их казнили односно „поступили са њима као што су они поступили са Србима". Ја се нисам овом приликом упуштао са њима у полемику, али сам им објаснио да се сви ратни заробљеници морају евакуисати из Велепромета. У току трајања обиласка просторија са ратним заробљеницима, Цревар Марко и војвода Топола нису ишли са нама, већ су се негде удаљили. Издвојени ратни заробљеници били су смештени у магацине, 40 до 50 људи које је чувала војна полиција и територијалци, а у једном хангару било је преко сто људи. Сећам се да сам у тој великој просторији затекао присутне у вечерњој молитви, гласно су и непрестано понављали речи Аве Мариа. На клупама су имали упаљене свеће сачињене од неког приручног материјала, можда канапа. Како нису престајали са молитвом дуже време, гласно сам викнуо – ко је овде најстарији по чину, нека изађе да ми преда рапорт. Тада, негде из средине хангара подигао се један високи мушкарац, пришао оштрим кораком и рапортирао да се присутни налазе на вечерњој молитви, рапортира заповедник Марић, проповедник. Питао сам га колико је присутних његових бораца у овој просторији и он је рекао сто и нешто, по мом сећању. Сећам се да смо у једној просторији приликом овог обиласка затекли уређену амбуланту са завојима, лековима и неким инструментима и више чистих белих чаршава. Присутни лекар је рапортирао да је управник те амбуланте, представио се именом и презименом и ја сам стекао утисак да је он по националности Хрват. Питао сам га да ли је до сада пружао некоме лекарску помоћ, он је рекао да јесте и да има повређених. Из тог разговора сам закључио да је појединцима пружао прву помоћ и више пута.

Убрзо после овог обиласка, неко је известио да су пристигли аутобуси и ја сам дао сагласност да аутобуси ужу у круг Велепромета и да се тако паркирају да могу што пре да напусте овај простор после укрцавања. Ови аутобуси су дошли у пратњи једне јединице војне полиције, али мени није било познато која је то јединица.

Укрцавање заробљеника у аутобусе је трајало око тридесет минута, тако што су заробљеници извођени по групама. Уочио сам да су за то време Топола и Цревар са својим људима појединачно почели изводити заробљенике из просторије са блиндираним вратима и негде су их склањали, након чега су се чули кратки рафали. Због тога сам одлучио да ја лично преузмем пражњење ове просторије. Испред тихврата догодио се озбиљан вербални сукоб између мене и Тополе и Цревара са друге стране. Они су ми претили и употребом оружја да ће да спрече одвођење злочинаца и усташа, како су они називали затворене у тој просторији. Тада ми је Цревар рекао – пуковниче, ово су све злочинци, ми знамо лично, ми већ водимо поступак са њима, њих нико неће моћи од нас да одведе по цену да се обрачунавамо и са оружјем. Такође ми је Цревар рекао да је он лично био присутан кда су му убили оца и мајку и да се мора осветити. Накнадно сам чуо да је његова мајка радила у Вуковарској болници и да је тада била жива. У току те расправе, мени је пришао Бранко Корица и упозорио ме да је лично чуо да су Цревар и Топола говорили да мене треба ликвидирати заједно са злочинцима. Исто упозорење сам добио још од двојице других стрешина, мислим да је један био Кијановић, тако да сам схватио озбиљно да ми је живот у опасности. Са тим у вези, ја сам се обратио потпоручнику Цекићу и замолио га да предузме мере мог личног обезбеђења и он је одредиода ме прате непрестано два војника-полицајца а са мном је био и Бранко Корица. Када је дошло до физичког гурања између војника војне полиције и четника који су обезбеђивали ову просторију, не дозвољавајући да се она испразни, тада сам наредио да у круг уђе бов, борбено оклопно возило и да приђе што ближе овој просторији. Тим возилом је командовао један старији водник војне полиције који се налазио у куполи, који се представио и по презимену сам схватио да је по националности Македонац. Наредио сам му да упали рефлектор, да напуни митраљез на куполи и да прати сваки мој покрет, те када му издам команду, да отвори митраљеску ватру и по мени. Ја сам овако поступио, емотивно и плански, настојећи да се на тај начин заштитим од агресивних територијалаца, да испразним ову просторију и силом, да сачувам ауторитет, достојанство и углед ЈНА и њених старешина, да извршимо задатак по сваку цену, па чак и да ме убију. Просторију је лично испразнио потпоручник Цекић са својим стрешинама и војницима војне полиције и уводио ратне заробљенике из ове просторије у аутобус којим сам ја командовао. Колико се сада сећам, из те просторије је изведено око четрдесет и пет ратних заробљеника. Сви су били у тешком стању, били су крвави, пребијени и уопште су лоше изгледали, при чему је било видљиво да су мучени. По смештају тих заробљеника у овај аутобус у који сам ја ушао да би их пребројао и пописао презимена, изненада је упао војвода Топола говорећи „ћале, немој да се нас два обрачунамо, нећеш успети да одведеш ове злочинце". При томе ме је два пута ухватио за прса и подизао у вис, односно ухватио ме је око паса. Ја сам му гласно и оштро понављао – у памет се војводо, радиш на штету српског народа, излази

из аутобуса. Ово сам му понављао више пута. Топола је мени одговарао – у памет се ти, ћале. При томе је држао крвав нож у десној руци и махао према заробљеницима говорећи да ће их све поклати. Док сам био у „загрљају" Тополе, осетио сам да је под јаким утицајем алкохола. Ја сам се са њим рвао два-три минута, а затим сам извадио пиштољ и држао га спремног у руци. Затим су у аутобус ушли јаки војни полицајци и извели Тополу из аутобуса. Он је наставио да прети споља, говорећи да „нећемо успети да одведемо ове злочинце". По мом сећању, кад сам питао заробљенике у аутобусу за презиме или личне податке, пре уласка Тополе, двојица су рекла да се презивају Молнар и закључио сам да су браћа. Такође, двојица су рекла да се презивају Дошен. Такође сам закључио да су браћа. Било је још таквих случајева истог презимена, али се ја сада не сећам. Овај аутобус је последњи напустио круг Велепромета и у пратњи бов-а отишао за колоном аутобуса. Пре поласка колоне сећам се да је један капетан прве класе издао наређење својим полицајцима који су пратили колону да у сваки аутомобил уђе најмање два полицајца, да одржавају ред, да имају право употребе оружја у случају ометања транспорта, покушаја бекства, покушаја превртања аутобуса и слично. Ја нисам кренуо са колоном, већ сам остао заједно са свим старешинама у кругу Велепромета. Сам транспорт је био ван моје организације, а колико сам чуо том колоном руководио је неки пуковник. Јединица војне полиције која је обезбеђивала транспорт и евакуацију ратних заробљеника у аутобусима није била потчињена Борисављевићу. Ја сада не могу тачно да се сетим колико је било аутобуса, али се сећам да је било преко десет аутобуса и да је укрцано и евакуисано око осамсто ратних заробљеника који су одвежени из Велепромета у Сремску Митровицу. Овај задатак је завршен око 22. сата, 20. новембра 1991. године.Након тога вратили смо се на командно место у Негославце и реферисао сам пуковнику Мркшићу и мајору Шљиванчанину о извршеном задатку у Велепромету и о потешкоћама које смо имали са припадницима четничке јединице међу територијалцима. Изнео сам да су територијалци и ови четнички добровољци очигледно вршили и убиства појединих заробљеника и да се лешеви вероватно налазе ван круга зграде Велепромета. Пуковнику Мркшићу и мајору Шљиванчанину није било пријатно чути о таквом понашању територијалаца. Мени није познато да ли су они предузели неке мере. Они су сматрали да је задатак извршен. Мајор Шљиванчанин је рекао да је он успео да добије спискове присутних лица у Вуковарској болници кроз надмудривање са докторком Весном Босанац, доктором Јуром Њавро и Марином Видићем Билијем, опуномоћеником Владе Републике Хрватске. Након тога Шљиванчанин је рекао да сутра ујутро, рано, 20. новембра треба ићи у болницу и исту организовано испразнити, уз напомену да се међу рањеницима и особљем очигледно крију и ратни злочинци. Шљиванчанин је рекао да је свако по својој линији направио списак присутног особља, рањеника и цивила у болници, да је из анализе тих спискова видљиво да у болници има прикривених ратних злочинаца за које је познато да су чинили злодела према нехрватском становништву. Шљиванчанин је рекао да ће се на евакуацију болнице ићи ујутро рано 20. новембра 1991. године и да већ у 6.00 часова требамо бити на капији и пријавници Велепромета, где ће он пренети задатке.

Преостали део ноћи, око три часа, моја оперативна група је преспавала у плетеним фотељама на тераси поменуте виле, а поједини су нашли места за преноћиште у унутрашњем делу просторија. После устајања, пре поласка на задатак, код нас је дошао генерал Јерко Црмарић, помоћник за позадину команданта Прве војне области у пратњи још два пуковника. Пошто смо се знали од раније, односно био ми је претпостављени старешина, ја сам га информисао о проблемима које сам затекао у Велепромету, а он ми је објаснио да је надлежан за позадинско обезбеђење јединица на ратишту и команду. Заставник Корица ми је касније рекао да је он спавао у истој просторији где и генерал Црмарић, на командном месту у Негославцима.

Поменутог јутра у 6.00 часова 20. новембра 1991. године, нашли смо се на капији и пријавници Велепромета: пуковник Славко Томић, пуковник Богољуб Кијановић, ја, заставник Стеван Мирковић, капетан прве класе Стошић, мајор Мунћан, заставник прве класе Бранко Корица и капетан Мушеску. Колико се сећам мајор Шљиванчанин је дошао теренским возилом ПУХ, који је возио један његов старешина, а са њим је био и капетан коме такође нисам знао презиме. Присутни су били и војни полицајци који су их обезбеђивали. Шљиванчанин је кратко изнео план поступања пражњења и евакуације из болнице. При томе је рекао да ће он лично руководити извршењем тог задатка, да са њима може ићи само један од нас присутних пошто нема више места у возилу, а да остали чекају аутобусе у кругу војне касарне, јер због синоћних догађаја у Велепромету евакуација ће се извршити у кругу касарне, а не у простору Велепромета. Ја верујем да сам ја тражио да пођем са њим на задатак у болницу и поставио услов да са мном пође и заставник Бранко Корица ради моје личне безбедности, с обзиром на претње изречене према мени од стране територијалаца у Велепромету. Шљиванчанин се са тим сагласио.

Као што сам претходно изјавио, дана 20. новембра 1991. године, око 6.00 часова, после краћег упознавања са задатком, при чему је мајор Шљиванчанин рекао да ће он лично руководити пражњењем и евакуацијом болнице, да су његове старешине већ добиле задатак с тим у вези да ће планирани аутобуси и санитетска возила убрзо доћи за нама у пратњи војника јединице за обезбеђење, да ће се транспорт са евакуисаним рањеницима и осталим сумњивим злочинцима и особљем претходно прикупити у кругу касарне ЈНА, где ће се одлучити куда ће ко, те да треба да пожуримо у болницу како реализовали задатке по плану. Као што сам изнео, са мајором Шљиванчанином, његовим старешинама и војницима у пратњи, кренули смо ја и заставник Бранко Корица, као мој пратилац, због изречених претњи. Пуковници Томић Славко и Кијановић Богољуб са осталим старешинама оперативних тимова безбедности остали су у касарни или њеној близини да сачекају транспорт. Почело је да свиће па смо испред капије Велепромета запазили паркирано теренско возило Међународног Црвеног крста или лекара без граница, што мени није било познато коме је тачно возило припадало. Правац нашег кретања је био од периферије ка центру града, преко сајмишта, при чему су из тмурног свитања израњали обриси порушених и сабласних зграда, због чега сам рекао: „Вуковар је аветињски град". Чувши рад мотора и видевши возило мајора Шљиванчанина, успут су из појединих подрума зграда истрчавали цивили и питали

мајора да ли могу да дођу на одређено место где он каже и да се пријаве војсци. Он им је одговорио да дођу до болнице где ће бити обавештени куда ће да иду.

Доласком на одредиште запазио сам да војници јединице војне полиције обезбеђују болницу, а да се ту налази и нека јединица територијалаца, чији припадници су носили црвене капе, личке народне капе са кићанкама. Уочио сам да они одлично познају ситуацију у болници и знају ко је ко поименично. За разлику од Велепромета, уочио сам да је ту ситуација била под контролом јединице војне полиције, односно под контролом мајора Шљиванчанина.

По уласку у болницу, Шљиванчанин је сазвао сво лекарско и медицинско особље на састанак у једну просторију близу улаза. Попео се на један астал и тада им износио услове предаје и испржњења болнице, начин транспорта, места укрцавања, те наредио да сви морају напустити болницу са личним стварима, те да се одлуче ко ће са рањеницима и болеснима а ко ће транспортом МСК када тај транспорт дође. Шљиванчанин им је представио новог управника болнице, потпуковник ЈНА доктора Ивезића који је ту био присутан. На састанку су били присутни докторка Весна Босанац, доктор Јуре Њавро и Марин Видић Били, опуномоћеник Владе Републике Хрватске, са другим лекарским особљем. Шљиванчанин је саопштио да прво треба да изађу покретни рањеници и да коридором иду до аутобуса који су били паркирани у једној улици у непосредној близини болнице, а да ће лежећи и тешки рањеници, инвалиди, бити изнешени са креветима и тако укрцани у санитетска возила. Састанак је кратко трајао и присутно особље је одмах почело да се разилази да би изнело своје личне ствари или изнело пред болницу, при томе су покретни рањеници већ почели да излазе из болнице. Сећам се како ми је један територијалац са црвеном капом скренуо пажњу на лице које је излазило у цивилу са завојем преко једног ока и рекао ми: „Видите пуковниче, то је лажни рањеник, то је чувени злочинац, Јоја или Јајо", како се ја сећам, при томе му је скинуо завој са ока и заиста се није видела никаква повреда. Тај човек се почео правдати да је њему већ зарасла та повреда, а територијалац му је почео наводити неке злочине које је он извршио, говорећи да се маскирао. Ја сам их смирио обојицу и рекао да га пусти да иде у аутобус.

Ја сам себи одредио задатак и саопштио га мајору Шљиванчанину по завршетку састанка, па ми је он за ту сврху доделио доктора Мирка Станојевића, лекара специјалисту интернисту, који ми се представио као начелник интерног одељења. Ја сам рекао да желим да сагледам у које сврхе је болница коришћена са становишта Међународног ратног права, односно да нађем евентуалне трагове злоупотреба од стране припадника хрватске војске и полиције као и евентуалних повреда од стране ЈНА и ТО. Са поменутим доктором Станојевићем у пратњи једног десетара и два војна полицајца, обишао сам све просторе и просторије болнице. Нама се више пута прикључивао заставник Корица, а често се и удаљавао од нас. Доктор Станојевић ми је објашњавао зашто је која просторија служила у току рата, кратко причао шта се све дешавало у болници за време рата, јер је он био у конзилијуму са доктором Њавром и доктором Иванковићем, хирургом, такође Србином. Станојевић је говорио да је било тешко, али да се поштовала лекарска и морална етика. Њему као Србину у мешовитом браку са Хрватицом, дозвољено је да у болницу смести и бо-

лесну ташту, за коју се сећам да је он рекао да је и умрла у болници. Испричао ми је да је у болници била смештена и мања јединица хрватеске војске, јединица ЗНГ, као обезбеђење, да је командир био човек са надимком Велики Бојлер, а да је доиста био корпулентан човек, за кога сам чуо да је убијен приликом заузимања болнице.

На крову-поткровљу болнице било је трагова боравка ове наоружане или неке друге јединице, а била је и велика рупа на крову од авио бомбе. Станојевић је испричао да је бомба пробила два нивоа зграде болнице и задржала се у једном ходнику између ногу једног рањеника коме су ноге биле у гипсу, био је сломљен кревет тог рањеника, он није био повређен од бомбе, али се онесвестио од страха. Станојевић је рекао да је тај рањеник био Србин. Претпостављао је да бомба није експлодирала, а причало се да није имала упаљач. Бомбу су однели специјалци МУП-а негде да је униште.

Са доктором Станојевићем и Корица Бранком у једној просторији смо нашли велики болнички фрижидер са полу отвореним вратима из кога су вирили људски органи и осећао се страшан задах јер фрижидер дуже времена није био укључен због нестанка струје. Питао сам Станојевића да ми објасни о чему се ради и он је изнео законске прописе судске медицине у смислу да се поједини одсечени људски органи сахрањују као покојник, али није рекао који, а други спаљују комисијски. С обзиром да последњих дана није било услова да се поступи по закону, тако су ови органи остали на лицу места.

У дворишној згради било је лешева уредно означених бројевима, а било је и свежих лешева несахрањених. Станојевић је објаснио да је мртвозорник уредно водио књигу, али да је исту вероватно изузео мајор Шљиванчанин. Поред једне зграде споља према огради, према улици, било је доста поређаних несахрањених лешева.

Од Станојевића сам чуо коментар да је у двориште болнице и у непосредној околини падало много пројектила, те поред тога што је болницу погодила бомба која није експлодирала, да је угао болнице оштећен такође од неке гранате или неког пројектила, што је уносило велику панику и страх, због чега је кризни штаб одлучио да се рањени и болесни и особље прелоцира у атомско склониште где су били отежани услови живота и рада, али су били заштићени. И поред тога медицинско особље је одлазило на одмор у просторије на спратовима. Да од свих тих пројектила није било видних последица по живот и да нико није смртно страдао, нити је рањен. Сви рањени су донешени са борбених положаја или са улице.

Приликом изласка из болнице, предао сам војној полицији у коридору два панцир прслука типа нато које сам нашао у просторији где је боравила јединица ЗНГ са Великим Бојлером. Оружја нисам нашао, јер је то вероватно неко покупио. Шљиванчанину сам рекао да сам завршио свој задатак и да ћу се са Корицом вратити у Велепромет код Борисављевић Срећка. Шљиванчанин јенегде отишао са једним старешином и групом војника, Корицу Бранка је неко повезао, а мени је обећао превоз возач цивил или новинар са ланд ровером регистарских ознака НС – Нови Сад.

На травњаку у дворишту испред коридора, стајали су и разговарали господин Босингер и потпуковник доктор Ивезић. Са њима је био један мали

пас, очигледно дресиран, јер је веома високо скакао до браде господина Босингера који је 190 цм висок и ја сам при томе мислио да је тај мали пас желео њега на нешто да упозори па сам се због тога обратио господину Ивезићу да пита господина да ли је то његов пас. Господин Босингер је очигледно мене игнорисао због нечега што ја нисам знао и није прихватао комуникацију и рекао је да то није његов пас. По сећању, то је било после 10.00 часова пре подне, јер више није било ни једног возила у близини болнице. Колона аутобуса и санитетских возила са рањеницима и особљем је већ отишла у правцу касарне. Мени није био познат конфликт између господина Босингера и мајора Шљиванчанина, јер сам се ја у то време налазио у обиласку просторија болнице са доктором Станојевићем, а за то сам сазнао када се тај догађај приказао у ТВ дневнику и када је Шљиванчанин изговорио ту реченицу: „Ово је моја земља."

За време док сам ја био у болници, јединицом војне полиције која је обезбеђивала извршење задатка, руководио је мајор Шљиванчанин, а командовао је неки његов старешина за кога ја нисам знао ни шта је по чину, ни како се презива. У време најинтензивније активности у вези пражњења болнице, ја нисам био присутан на улазу нити на коридору испред болнице, наткривени коридор, пролаз, већ сам био са доктором Станојевићем и два полицајца и једним десетаром у обиласку свих просторија болнице. Ја нисам видео ни једног старешину вишег чина од потпуковника доктора Ивезића, али ја не искључујем могућност да је још неко могао ту да се нађе, а да ја тога нисам видео нити је тј био присутан кад сам ја био ту. На питање истражитеља Владимира Цура да ли сам познавао капетана Радића, ја децидирано тврдим да ми се нико није представио са тим презименом нити сам био у ситуацији да негде са њим комуницирам, осим што сам већ изнео у овој мојој изјави да је са мајором Шљиванчанином у возилу ПУХ био још један старешина који није имао чинове, а тога сам виђао са војницима код болнице и у време када сам предавао поменуте панцир прслуке. Није ми познато да је то био капетан Радић.

Испустио сам претходно да изнесем да је мене посебно интересовала и просторија у којој су били смештени војници ЈНА као рањеници и ратни заробљеници. Доктор Станојевић ме је одвео до једне просторије која се налазила у приземљу колико се сећам, ван простора атомског склоништа. Ту сам нашао делове одеће или опреме војника ЈНА и носаче перископских призми, док војнике нисам затекао, јер су и они већ били евакуисани. Носаче перископа сам предао војним полицајцима који су сакупљали делове војне опреме на испусту зида – симсу, коридора.

Што се тиче селекције и разврставања рањених и болесних и особља као и присутних цивила у болници, мени није познато како је то рађено и по ком критеријуму и нисам био у то укључен. Није ми био познат било какав план с тим у вези, осим што је мајор Шљиванчанин раније говорио о списковима које су правили докторка Весна Босанац, доктор Јуре Њавро и Марин Видић Били, а за неке друге спискове ја нисам чуо нити их је преда мном било ко спомињао, осим што је владала атмосфера да је болница пуна злочинаца. Болница је пражњена организовано и превоз је био оранизован, а уједно сам запазио да је болница наставила да ради са делом особља међу којима је било и Срба и Хрвата и других, и ту ми нису познати критеријуми зашто је неко морао да оде, а

зашто је неко остао, и ја у тим пословима нисам имао учешће нити било какав допринос, осим што сам после тога доживео последице које ћу накнадно објаснити.

Повратком у Велепромет око 10.30 ии 11.00 часова, Корицу Бранк сам по договору нашао у просторији капетана прве класе Борисављевић Срећка, у којој је био још један капетан са пушкомитраљезом, поред телефона са којег је повремено водио рзговоре, али ја не знам са ким, ниси сам могао одгонетнути којој структури припада овај капетан, да ли штабу ТО или некој другој јединици. Корица Бранко је прегледавао и пописивао садржај једне кожне ташне са бројчаном шифром, говорећи да му је то неко подметнуо, а да му је ту поменуту ташну предао војник полицајац са пријавнице на улазној капији који је био потчињен капетану Борисављевићу. По сећању у ташни су била лична документа са презименом колико се ја сећам Водопија и именом Владимир, лична карта, пасош, чековна књижица Вуковарске банке са доста чекова везаних у блок, чековна картица на његово име и презиме, његов факсимил и печат комуналног предузећа – Вуковарски водовод. Било је и више коверата са назначеним презименима на коверти и исти су садржавали новчанице у износу 10 до 15 дм у ситним апоенима, које су биле назначене за исплату као неке дневнице, плате. Било је очигледно да је ту и недостајала нека свота. Закључили смо да је то вероватно одузета, опљачкана кожна торба која је била власништво тог Водопије за кога смо видели да је директор тог Вуковарског водовода и за кога смо посумњали да је можда један од убијених претходне ноћи. Корица је преузео обавезу да ташну са документима и садржајем сачува као материјални траг и доказ и да ту ташну преда у Шиду пуковнику Петковић Љубиши на чување.

Ја сам после сео за један сто у поменутој канцеларији-просторији и у својој службеној бележници почео правити тезе за садржај мог извештаја. Једног момента на улазним вратима ове просторије се појавио војни полицајац са пријавнице узбуђено говорећи: „У круг је ушао Аркан и друга лица." Ово је поновио два пута, а затим се одмах вратио на пријавницу. Ми смо се само погледали и наставили свој рад. После извесног времена на вратима наше канцеларије, после снажног куцања, појавило се униформисано лице у извиђачко-диверзантској униформи са хеклером у спуштеној руци низ тело говорећи: „Ја сам пуковник Старчевић из личног обезбеђења команданта Аркана, ко је од вас најстарији да му се обратим?". Ја сам рекао: „Ја сам пуковник Бранко на задатку из Управе безбедности, изволите. Шта желите?" Пуковник Старчевић је рекао: „Желим да вас обавестим да је овде дошао командант Аркан." Одговорио сам: „Добро, шта сте хтели?" Пуковник Старчевић: „Зар ви нисте чули за команданта Српске добровољачке гарде, Аркана?" Одговорио сам: „Не, нисам чуо ни за вас и не знам ко је Аркан, нити сам га до сада сретао." Пуковник Старчевић: „Мене чуди како ви да нисте чули за Аркана, па њега и деца знају и цела Европа." Одговорио сам: „Ма, ко сте ви човече, шта хоћете, реците?" То сам рекао наглашено, оштро. Одговорио је: „Ја сам заиста пуковник ЈНА, Старчевић, био сам на дужности органа безбедности у штабу ТО Осијек. Када су Туђман и усташе истерале ЈНА из Осијека, ја сам тамо све изгубио и породицу и имовину и од тада сам се прикључио Аркановој гарди и стално сам у његовом

личном обезбеђењу. Знам многе старешине из Управе безбедности, али за вас, пуковника Бранка нисам никада чуо." Одговорио сам: „Управа има и своје оранизацијске јединице, ни ја вас до сада нисам сретао колико се сећам. Из гарнизона Осијек познавао сам више старешина, знам бившег органа безбедности Љубу Старчевића, али видим да ви нисте тај, знам Николу Грубешића пуковника, бившег начелника органа безбедности и команданта штаба ТО Осијек, знам Стеву Мирковића и друге." Када је ово чуо, Старчевић се одмах удаљио уз одјављивање, поступао је војнички, али провокативно.

Након краћег времена поново је ушао у канцеларију говорећи: „Пуковника Бранка тражи Аркан лично да дође код њега у просторију." Оштро сам одговорио: „Ако сте ви заиста пуковник ЈНА, онда треба да познајете постојећа војничка правила и прописе о доласку и уласку у касарну, јављању и представљању најстаријем по чину." Одмах се удаљио, а након краћег времена у просторију код нас је ушао лично Аркан у униформи Српске добровољачке гарде са завојем на десној шаци и хеклером на грудима. Оштрим кораком се кретао према столу за којим сам ја стајао, говорећи оштро и провокативно и увредљиво: „Ти си пуковниче глуп и луд, одакле ти храброст да отмеш и одведеш негде 2000 ратних злочинаца и усташа, где си их одвео, мораћеш одмах да их вратиш на место одакле си их одвео!" Оштро сам одговорио: „Одакле теби паметњаковићу толика памет да одмах знаш да су то све ратни злочинци, како знаш колико их је било, јеси ли их ти лично бројао приликом укрцавања у аутобусе?" Аркан је одговорио: „Ја знам да су то злочинци и усташе, јер сам се против њих лично борио, они су убијали моје гардисте, убијали и клали српски народ, ти пуковниче не знаш колико је убијених мојих бораца и хероја." Одговорио сам: „Злочинци су ако су чинили злочине, злочинци су били и док су пуцали у твоје борце и народ, али када су се по захтеву и условима предали са рукама изнад главе, и били позвани да прехтодно оружје одложе, од тада су ратни заробљеници, по Међународном ратном праву, али ти очигледно ниси чуо за правила Међународног ратног права која се морају поштовати."

Све Арканове и моје речи до тада су изговаране оштро. Аркан је после тога спустио тон, променио маску на лицу, седајући испред мене на супротну страну стола, пружио је леву руку на поздрав, говорећи: „Ја сам Аркан, командант Српске добровољачке гарде која се бори за слободу српског народа ма где год он живи, ако буде потребно од Канаде до Аустралије." Затим је питао: „Како ти пуковниче ниси чуо за мене и моју српску гарду, моје хероје, који не жале дати животе своје за слободу српског народа, јеси ли ти заиста пуковник Бранко из Управе безбедности, ко је теби наредио да отмеш и одведеш те злочинце којима треба да суди српски народ, где сте их одвели и сакрили. Мораћете да их вратите поново на ово место одакле сте их и одвели. Они су овде клали народ." Одговорио сам: „ Чуо сам ја за тебе Аркане, ко за тебе није чуо и за твој допринос, али се до сада нисмо сретали. Јеси ли ти чуо за мене, ниси, ето видиш, ја сам Аркане пуковник Бранко, наша група старешина безбедности добили смо задатак од начелника Управе да по одлуци државног и војног руководства што пре прихватимо и евакуишемо ратне заробљенике из зоне борбених дејстава. Тебе је неко слагао да их је било 2000, а није, било их је можда 2000 са женама и децом, који су још ту ако си их видео, у аутобусима. Рат-

них заробљеника је било око 800, они су евакуисани у сабирни центар у Сремској Митровици у КП Дом. Међу њима сигурно има и прикривених ратних злочинаца они ће бити откривени и осуђени. Поступак ће водити органи безбедности и војно-судски органи у складу са савезним законима и међународним ратним правом. Остали ће бити размењени, ти знаш да има много наших војника ЈНА и ТО и цивила у заробљеништву. Ти знаш да није лако открити злочинца и доказати злочин, зато ће се ангажовати и органи са терена да се открију и осуде злочинци." Аркан је одговорио и консататовао: „Ма то су све злочинци, колико су они само убили Срба овде. Ја и моји гардисти не признајемо ратне заробљенике. Ми немамо ратних заробљеника и не дозвољавамо да будемо заробљени, никада се не предајемо." Одговорио сам: „Како Аркане можеш тако да говориш када си и сам био заробљен и осуђен у Загребу?" Одговорио је: „Аааа, јесте... Остао сам жив захваљујући не знам ни ја чему, неком провиђењу хвала Богу..." Одговорио сам: „Ма каквом провиђењу човече. Остао си жив захваљујући државном руководству, размењен си у редовном поступку." Аркан ми је рекао: „Знаш ли ти пуковниче да ја и моји гардисти од првог дана бранимо овде српски народ од усташких кољача, међу којима има и Шиптара. Знаш ли ти колико има мојих погинулих гардиста, мојих јунака? Знаш ли ти колико смо ми помогли твојим генералима и неискусним војницима да се врате својим мајкама?" При томе је извадио једну фотографију из унутрашњег џепа блузе на којој је био загрљен да генерлом Биорчевић Андријом, командантом Новосадског корпуса. Упитао ме је: „Знаш ли ти овог генерала, па да га питаш колико сам ја њему помогао?" Одговорио сам: „Знам ја Андрију Биорчевића, то је мој класић из Више војне академије, знам какав је старешина и командант и које песме воли да пева када је расположен." Одмах сам га питао: „ Имаш ли Аркане фотографију са претходним командантом генералом Младеном Братићем, који је дао свој живот да одбрани уставни поредак, част и достојанство ЈНА, то је исто мој класић из Војне академије?" Сагнуо је главу а затим ме је хитро погледао у очи говорећи: „Е са Братићем немам слику, нисмо се слагали,није прихватао моје предлоге, због његових тенкова гинули су моји гардисти на Лужцу, шта смо само тамо доживели због тог Братића и његовог командовања. Одбранили смо и његову част." Одговорио сам: „Аркане, теби и твојим гардистима овај народ ће одати дужно признање за ваш допринос, одаће признање и генерали што си помагао у извршавању задатака, али Аркане ради, српског народа не треба чинити злочине, сви злочини се реципрочно враћају." Одговорио је: „То ја знам, ја и моји гардисти нисмо чинили злочине, ми смо се витешки борили. Ви органи безбедности ЈНА не радите добро, не кажњавате праве злочинце." Рекао сам: „Наведи пример." Аркан је одговорио: „Ето ја сам ухватио жену – усташицу, злочинку која је заклала четрдесеторо српске деце, она је то признала да их је убијала шилом, а твоје колеге то неће да истражују. Ја сам то њима пријавио и предао сам је органима безбедности, зове се Магда." Одговорио сам: „Добро је што си је ухватио и предао, али то ће се све проверити и доказати, морају се пронаћи жртве злочина." На то је Корица Бранко рекао: „Ражнатовићу само да ти кажем да се нас двојица знамо из Хумске улице, а знаш одакле сам ја родом", помињући му неко поље у Лици између Оточца и Госпића и даље говорећи: „Ако ти овде уби-

јеш 5 Хрвата, Туђманове усташе ће у Лици убити 50 Срба, ако ти убијеш 50, они ће 500 Срба... Кога ја да кривим, да ли Туђмана или тебе?" Аркан је на то погнуо главу и каже: „Ма не убијам ја цивиле."

После краћег времена након изласка Аркана из наше просторије у истој се поново појавио пуковник Старчевић и рекао: „Пуковника Бранка траже да дође на седницу Владе САО Источне Славоније", што је мене изненадило, јер претходно нисам имао никакво сазнање да ће се у просторијама Управне зграде Велепромета одржати седница Владе и шта ћу ја на истој. Пошао сам ходником са службеном свеском у руци тражећи просторију која је била одређена за састанак. У салу сам ушао из ходника, а у дворишту сам видео доста цивилних лица и доста оних у униформи. Препознао сам да је то она иста сала у којој смо држали састанак и усаглашавали задатке за евакуацију ратних заробљеника. У сали сам затекао 3 до 4 лица, међу којима сам препознао Илију Кончаревића, председника Скупштине САО Источна Славонија, Барања и Западни Срем, са којим сам се поздравио. Он је седео за једним дугачким столом који је био на челу. Столови су иначе били постављени квадратно са једним истакнутим столом у средини. Ја сам сео на углу једног стола који је био у близини овог поменутог стола управно постављеног. Ускоро су почели улазити остали, а затим је ушао Горан Хаџић, председник Владе САО Источна Славонија, Барања и Западни Срем и сео за чеони сто до Илије Кончаревића. За тај исти сто на супротном крају сео је министар правде у влади Горана Хаџића за кога сам у току седнице сазнао да се зове Војин Суша и још два њихова министра. Аркан је ушао за Гораном Хаџићем и сео за сто у средини, сам за столом, са аутоматским оружјем преко груди – хеклером. Остали министри те владе су брзо улазили и седали окренути према чеоном столу. Колико се сећам било је присутно око 30 људи, а можда и више јер су поједини министри довели исвоје ресорске помоћнике као команданте штаба ТО и неких јединица и органи ратног СУП-а САО. Седницу је отворио Горан Хаџић говорећи: „Отварам седницу Владе са истим дневним редом који смо имали на претходно одржаној седници, ко се јавља за реч?" Садржај и ток седнице Владе изнећу по сећању. Први се за реч јавио Војин Суша, министар правде, говорећи: „Нека вам овде присутни пуковник одговори на нека: куда је ноћас из Велепромета одвео 1500 ратних злочинаца, по чијем наређењу је поступао, где се они налазе, шта ће са њима даље бити?" Одговорио сам да сам ја пуковник Бранко, да сам ту са групом органа безбедности по задатку начелника Управе безбедности, да смо поступали по његовом наређењу и плану, да нисам одвео 1500 ратних злочинаца, већ око 800 ратних заробљеника и да ме чуди да се министар правде тако изражава као дипломирани правник за кога сам сигуран да познаје правила међународног ратног права. Одмах је реаговао и нагласио да је он магистар права и да зна шта је то бити ратни заробљеник, јер је лично доживео тортуре у винковачком затвору где су га иследници и онесвешћивали ударајући га његовим пиштољем по глави и да је једва остао жив. Даље је захтевао да одговорим на његова постављена питања и да му објасним чији су они ратни заробљеници како сам ја навео. Ја сам одговорио да су се они предали јединицама ЈНА и ТО и да су после тога у надлежности државе СФРЈ, а да органи безбедности по позитивним правилима и закону су преузели обавезу да их што пре евакуишу

из зоне борбених дејстава и сместе у сабирни центар где ће бити процесуирани од стране органа безбедности и војно-судских органа. Да међу њима сигурно има и ратних злочинаца, али да то треба доказати. Суша ме је питао: „Ко су за вас злочинци?", па сам одговорио да су то сви они за које се докаже да су чинили злочине према цивилном становништву, народу и припадницима ЈНА и ТО, па сам му се обратио и рекао: „А ви знате да то није лако доказивати, да треба пуно труда и вођења разговора као и прикупљање података на терену." Суша је питао ко ће ислеђивати и доказивати ратни злочин и који суд ће пресуђивати и по којим законима. Одговорио сам да су они смештени у сабирни центар КП дома у Сремској Митровици да су их преузели органи безбедности ЈНА у организацији Управе безбедности ССНО и војно-правосудни органи. Суша је колико се сећам питао: „Могу ли ту да учествују и други органи?" Одговорио сам да свакако могу, сви они којима је познато о извршеним злочинима и који располажу са доказима, али да при томе треба постићи сагласност са начелником Управе безбедности и тужиоцем ЈНА. Министар Суша је и даље говорио: „Можемо и ми све то што сте навели, ова Влада има своје институције. Они су за нас злочинци јер су починили злочине над нашим народом овде, народ то не може да опрости, народ њих познаје и зна шта је ко од њих починио."

Успут сам ставио примедбу да ли они имају услове, простор, средства и снаге да организују поступак испитивања ратних заробљеника, на шта је министар Војин Суша оштро реаговао и питао ме: „Зашто мислите да немамо, па ми смо легална влада, имамо све институције државности. Све што сте рекли да ће радити органи безбедности ЈНА и војно-судски органи, то можемо и ми, само ви то не знате."

Председник владе Горан Хаџић је упитао министра Сушу: „Војо, имамо ли ми заиста услове да процесуирамо те ратне заробљенике и злочинце?" Министар Војо Суша је одговорио: „Имамо, на Овчари можемо организовати логор и исхрану, имамо просторије за затвор и испитивање, имамо искусне иследнике међу органима СУП-а, имамо искусне судије", колико се сећам поменуо је 4 до 6, „И можемо формирати преки суд. Радићемо по законима по којима би радили и органи безбедности ЈНА и војни судови." Председник владе Горан Хаџић је саслушао одговор свог министра без коментара.

Ја сам очигледно неопрезно реаговао, вероватно рефлексно да би се бранио од видљиве предстојеће опасности, па сама ставио примедбу: „Ако се буде радило као ноћас у простору Велепромета, онда је видљиво како ће се радити и поштовати закони." Министар Суша ме је посматрао ћутећи, па сам га упитао: „Министре, да ли сте пре почетка ове седнице обишли простор око Велепромета да видите да ли има и колико има мртвих? (овај означени део изјаве издвајам и тражим да буде под мерама заштите јер ценим да представља опасност по моју личну безбедност).

Тада је један од ресорних министара који су седели до врата – Оцокољић или Хаџић, узео реч и рекао: „Председниче Горане, предлажем да ми овде одлучимо гласањем шта ћемо са пуковником", гледајући у правцу где сам ја седео. Након краће паузе, председник владе Горан Хаџић је рекао овом министру, обраћајући му се по имену – да погледа у ходник да ли се вратио „онај

потпуковник". Овај министар је отворио улазна врата, погледао, вратио се и рекао – „потпуковник још није дошао."

Један од ресорних министара који је такође седео за столом до улазних врата јавио се за реч и рекао: „Ја предлажем да ми пуковнику дамо рок од два часа да врати злочинце из Митровице на место одакле их је узео." Ја сам одговорио: „Па ви знате да је то немогуће, они су у Митровицу организовано одвежени, па тако треба организовано и да се врате. Ја о томе не могу да одлучим." Овај или један други ресорни министар је мене питао: „Па ко о томе треба да одлучи који генерал је вама конкретно претпостављени?" Одговорио сам – генерал Александар Васиљевић, начелник Управе безбедности ССНО."

Тада је један од поменутих ресорних министара Оцокољић или Хаџић врло оштро и неумесно мени добацио: „Шта пишеш у ту своју свеску, хоћеш да поднесеш извештај твојим генералима, исти си као и они, не признајеш легалитет и легитимност ове наше Владе (ја сам водио белешке). Надаље је веома ружно говорио о ЈНА за коју је истакао да више не постоји, као ни Југославија, да остацима ЈНА више не командују Срби, већ Хрвати, Словенци, Македонци и други. Спомињао је Кадијевића, Аџића, Бровета, Јурјевића, Спирковског, Силића, Црмарића, генерале на високим положајима ЈНА, који нису били Срби и да не могу да мисле добро српском народу. Нагласио је да ја својим ставом игноришем легитимност ове владе, као и поменути генерали, а да је ова Влада изабрана од српског народа ове области и једино она може да представља народ, те како су заробљени Хрвати починили злочине према народу, логично је да им овај народ суди.

Након тога, за реч се јавио један у маскирној униформи, који је седео на крају просторије, за кога сам сазнао да се зове Деветак Љубан. Он је много ружно говорио о војсци ЈНА, наглашавајући да је он доктор наука за официре ЈНА и за мене лично. Рекао је да је ЈНА разрушила Вуковар, да је Вуковар претворила у хрватски Стаљинград као што Хрватска и усташка средства информисања већ непрекидно понављају, те да ће се хрватска деца на том примеру учити и индокринирати. Да су они – територијалци, могли без ЈНА за две недеље да ослободе Вуковар од усташких злочинаца без икакве штете и тако даље. Ја сам њему одговорио доста емотивно упадицом да је он можда доктор агрономије, али да војску не познаје.

Председник Горан Хаџић је смиривао ситуацију, али је неко преузео реч, оштро говорећи: „Пуковниче, ове усташке злочинце и крвнике из болнице нећете успети да одведете по цену употребе оружја, касарна је окружена нашим јединицама и народом, ако буде потребно довешћемо још народа, аутобуси нећe успети да изађу из круга касарне, народ ће да легне под аутобусе, овај народ познаје те злочинце који је убијао и клао, силовао и палио. Овај народ њима треба да суди, а ви нећете успети да изађете из ове просторије." Аркан је при томе леденог погледа и лица посматрао моје реаговање.

У оваквој атмосфери узвикнуо сам: „Па нису то моји лични ратни заробљеници, ви морате добити сагласност да их преузмете!" Један од ресорних министара је гласно изговорио: „Ко зна шта је пуковник по националности, а ми са њим овако поступамо." Гласно сам одговорио: „Ја сам се увек писао и изјашњавао као Србин, официр и пуковник ЈНА, а рођен сам близу Јасеновца и

знам шта су злочини." И нагласио да у име српског народа треба да се држимо закона и реда.

У овако узаврелој атмосфери, председник владе Горан Хаџић је смиривао тонове и рекао једном од министара да погледа поново у ходник да ли је дошао потпуковник. Тога момента на улазним вратима се појавио потпуковник Панић, начелник штаба, са свеском или неким папиром у руци, при чему су се одмах сви подизали, најближим министрима Панић је нешто саопштио. Сви су брзо напустили ову просторију, не обраћајући више пажњу на мене, као да ме никада нису ни видели. Тада сам закључио да сам заиста био талац на седници Владе. Нисам обраћао пажњу које је то време дана било, али по сећању било је између 12.00 и 15.00 часова.

У односу на исказ дат пред Војним судом у Београду, а који ми је предочио истражитељ Владимир Џуро, на страни 12, стоји навод да се мени обратио професор права или историчар Дабић Војин, који ми се представио као земљак и питао ме из кога сам ја то места близу Јасеновца, али сам ја избегао да му одговорим моје место рођења, није унет у овој интерпретацији. Погрешно је наведено: „Тда су рекли да сам слободан и ја сам изашао са састанка након чега су и они изашли у двориште". То је ток догађаја како сам сад изјавио. Погрешан је и навод: „Након једно сат времена ја сам одатле пешке, заједно са заставником Корицом, отишао до касарне да нешто једем..." У том делу желим да исправим формулацију унетог исказа који гласи: Ја сам последњи напустио просторију сале где је заседала Влада па сам ходником дошао поново у канцеларију капетана Борисављевића где је био одложен део мојих личних ствари пре одласка на седницу Владе, како би их узео. У овој канцеларији, по повратку, нисам више никога затекао, ни заставника Корицу, нити капетана са пушкомитраљезом који је дежурао око телефона (у овој изјави означен као припадник штаба ТО). Затим сам напустио ову просторију, изашао у двориште испред Управне зграде и журно се упутио према излазној капији према касарни ЈНА. Ово сам учинио јер сам при изласку у двориште Велепромета запазио групу припадника Српске добровољачке гарде, неке новинаре и сниматељефоторепортере од којих су двојица имали тв или филмске камере и на нечију повику „ено га", ови су почели да ме снимају, а појединци су при томе звиждали. Улазећи у круг касарне, у истоме нисам затекао аутобусе са заробљеницима, и заправо никога ти није било, па сам се упутио унутар зграде касарне, тражећи команданта. Један војник полицајац одвео ме је код команданта, па сам се изненадио када сам се срео са мајором Лукићем, као командантом касарне, јер смо се од раније добро познавали. Он ми је рекао да је тога дана примио дужност команданта касарне. Рекао сам му да нисам ништа јео 24 сата, па ме је он одвео у војничку трпезарију, а можда је то било у његовој канцеларији, где сам јео војнички пасуљ. За време обедовања, у просторију код команданта ушли су пуковник Милан Гверо из органа за морал и информисање ССНО, заједно са Раде Лесковцем, министром за информисање САО Славонија, Барања и Западни Срем, кога сам ја видео као присутног на описаној седници владе. Они су рекли да се припремају за информисање наших и страних новинара који ће сутрадан доћи у посету Вуковару. Питали су мене да ли имам неке сугестије у том погледу. Рекао сам: „Покажите им тај аветињски град." На то

је министар Лесковац провокативно питао шта мислим за колико процената порушеног града је одговорна ЈНА. Рекао сам да је он као министар вероватно у току рата о томе водио евиденцију.

Тада сам у касарни приметио да је војна полиција обезбеђивала две просторије на спрату, па су ми објаснили да су у њима затворени Весна Босанац, Марин Видић Били и доктор Ђавро и још неко, из чега сам ја закључио да су они тамо били и у време када су у касарни били и аутобуси, те да је ту долазио и мајор Шљиванчанин .

Око 18.00 часова тога дана, 20. новембра 1991. године, стигао сам пред команду – командно место у Негославцима и ту сам се нашао са пуковником Томић Славком и пуковником Кијановић Богољубом. Ту сам од ове двојице сазнао да су аутобуси из касарне отишли за Овчару, да је Томић ишао код пуковника Мркшића да тражи решење како да спрече територијалце да преузму аутобусе, да је Мркшић тада био у друштву једног пуковника РВ и ПВО, кога ја нисам познавао, да му није дао никакав одговор већ је само подигао десну шаку, раширених прстију и ставио је испред очију. Томић је ово схватио да територијалцима треба да се прогледа кроз прсте. Пуковник Кијановић ми је рекао да је из аутобуса који су се кретали према Овчари успео да извади 4 припадника ЈНА, војника који су били заробљени од Хрвата и лечени у болници као рањеници, те да је у јутарњим или преподневним часовима док сам се ја налазио у болници, са војницима војне полиције који су обезбеђивали Велепромет, обишао простор ван круга просторија Велепромета, где је нашао више лешева убијених ратних заробљеника од претходне ноћи и да је организовао да се ови лешеви превезу, колико се ја сећам, поменуо је простор Овчаре. То вече и ноћ смо дуго чекали формирање колоне и највише времена смо провели одмарајући се у нашим колима, која је возио пуковник Кијановић, а иста су се налазила у близини чела колоне где су била паркирана и два бов-а. Сви смо због нечега чекали. Тачно је да смо чули пуцњаву из аутоматског оружја из правца Овчаре, али нико од нас није знао о чему се ради.

После поноћи смо кренули у колони из Негославаца у правцу Шида, где смо се издвојили из колоне и јавили на Истурено командно место у Шиду које се налазило у згради поште, као што сам већ рекао. По мом сећању у Шид смо стигли око 22.00 часова те ноћи, дана 21. новембра 1991. године. У просторијама пуковника Петковић Љубише затекли смо и генерала Милу Бабића, начелника безбедности Прве војне области. Пуковник Петковић је дошао да нас поздрави и ја сам том приликом покушао да га краће информишем шта смо доживели и шта се све дешавало, посебно апострофирајући моје присуство на седници Владе САО. Пуковник Петковић је рекао да је њему то већ све познато и генерал Бабић је исто рекао да је о свему информисан. Претпостављао сам да их је известио заставник Корица Бранко, који је био извесно време пред вратима сале где се одржавала седница владе, а коме сам ја иначе у болници испричао шта се унутра догађало, а и знао је све о мојим активностима у извршавању задатака, јер је најчешће био уз мене присутан. На том ИКМ (Истурено командно место) у Шиду, ми смо се краће одмарали, пили кафу и вињак и дремали до поласка у Сремску Митровицу. Колико се ја сећам, нисмо видели никога старијег по чину на том ИКМ осим генерала Бабића. На питање истра-

житеља Владимира Цура да ли сам те ноћи видео на овом ИКМ или било ком другом месту, пуковника Мркшића, генерала Животу Панића, генерала Александра Васиљевића, генерала Божидара Стефановића званог Мика Шпрајц, генерала Андрију Биорчевића, генерала Благоја Аџића и генерала Вељка Кадијевића, децидирано одговарам да за време мог и задржавања пуковника Томића и пуковника Кијановића, нисам видео ни једно од поменутих лица. Колико се сећам, за време мог задржавања на ИКМ у Шиду, први пут сам видео на тв вестима интервју са докторком Весном Босанац који је водила нека новинарка, што је мене изненадило, када је овај интервју направљен.

На питање истражитеља Владимира Цура, када ме је и ко први пут званично питао у вези са догађајем на Овчари, мој одговор је следећи: колико се сећам, било је то 1996. године, када ме је позвао на кућни телефон секретар тадашњег начелника Управе безбедности Генералштаба Војске Југославије и рекао да ме је замолио начелник Управе – генерал Александар Димитријевић да сутрадан ујутру дођем у Управу безбедности у његов кабинет. Ја сам поменутог дана у назначено време дошао у кабинет генерала Александра Димитријевића, који се после краћег интересовања о мојој породици и мени, како живим, интересовао да ли сам чуо у средствима информисања о случају Овчара и помињање с тим у вези пуковника Мркшића, мајора Шљиванчанина и капетана Радића. На његово интересовање и постављена питања, ја сам кратко одговарао шта ми је све познато о активностима шта се тамо све дешавало после ослобођења Вуковара, активностима у којима сам лично учествовао у саставу оперативног тима Управе безбедности у смислу садржаја садашње моје изјаве коју вам сада дајем. Он ме је прво питао како сам се ја тамо нашао, па се покушао мало са мном надмудривати, а ја сам му одговорио да је вероватно он требало да буде тамо уместо мене.Он ми је, да би ублажио тон разговора, рекао да је он претходно разговарао са пуковником Славком Томићем, јер су њих двојица блиски, па да је од њега већ чуо основне садржаје дешавања, а да он од мене жели да чује о активностима у којима сам ја лично учествовао. Он није ништа коментарисао, само је прибележио оно што сам ја причао, а садржај моје изјаве том приликом био је исто у складу садржаја садашње моје изјаве коју дајем истражитељу Тужилаштва Владимиру Цуру. Мени није било познато са којим циљем се он тада распитивао о тим догађајима. На питање истражитеља Владимира Цура када сам следећи пут официјално од некога позван на разговор поводом ових догађаја, мој одговор је следећи: колико се сећам био је трећи или четврти дан почетка НАТО бомбардовања и како је званично објављена агресија НАТО на СРЈ и проглашено ратно стање, мене је телефоном на стан позвао управник војно-истражног затвора Војног суда Београд, мајор Гудаловић и рекао да је потребно да се јавим председнику Војног суда, тада пуковнику Радомиру Гојевићу да би био саслушан као сведок поводом догађаја на Овчари. Сећам се да мајор Гудаловић није био коректан у саопштавању овог позива и говорио је да обавезно морам да се јавим. Сутрадан у назначено време, ја сам тешко болесној супрузи саопштио да имам позив од председника Војног суда Београд и да треба и да морам да се јавим, на шта се она чудила, зашто ме позивају у тим околностима и зашто ми нису послали званичан позив, јер је она била дипломирани правник и забринула се јер се за

време ратног стања примењују ратни закони – уредбе са законском снагом. Рекао сам да ћу ићи колима и да ћу покушати брже да се вратим зато што је код свију владала психоза рата и ратног стања због даноноћног узбуњивања, ракетирања и бомбардовања. Питала ме је: „Како ћеш да се вратиш ако буду порушени мостови, ја не могу сама са мојом болешћу."

Поменутог дана у назначено време, јавио сам се пуковнику Гојевић Радомиру, председнику Ратног суда, кога сам затекао у великој активности при обављању функционалне дужности и задатака. Пуковник Гојевић ми је саопштио да је потребно да ме саслуша на низ околности мог боравка у зони борбених дејстава на простору Вуковара и шта ми је све познато о случају Овчаре и извршеног злочина у поступку против нн починиоца. Ја сам се опирао да будем саслушан у то сложено време у ратним околностима, али је он настојао упорно да обави свој задатак. Ја сам му рекао да онда ћу се одлучити боље да ме испита као окривљеног, да ми нађе ћелију у војно-истражном затвору и да не пристајем да будем саслушан као сведок. Нагласио сам да је дужан да ми нађе адвоката и у ратним условима, да моја фамилија зна куда сам ја отишао, а да ни он, као ни ја не можемо бити сигурни да ће та моја изјава бити коректно узета, јер да изнад Војног суда вероватно лете авиони НАТО са окаченим бомбама и ракетама, па да од обојице можда неће остати ништа. Исто тако сам му нагласио да ни ја ни он не можемо бити сугурни да ћу се ја успешно вратити кући, јер да ме на неком од мостова на Сави може да затекне бомбардовање и ракетирање, па да ће имати мртвог сведока. Пуковник Гојевић је схватио озбиљност тренутка и одлучио да моје саслушање као сведока одложи за друго време. После тога, разговор је завршен уљудно и коректно, пошто смо се нас двојица од раније познавали.

Следећи пут сам позван 20. фебруара 2000. године, код председника Војног суда у Београду, који је поступао као истражни судија у предмету КИ бр. 578/98, у кривичном предмету против нн починиоца због кривичног дела из члана 144 КЗ СРЈ. Председнику суда – потпуковнику Ђорђу Трифуновићу, том приликом дао сам исказ на записник који је достављен хашком Трибуналу са предметом од стране надлежног суда СРЈ. О овом исказу изјаснио сам се пред истражитељем Тужилаштва Хашког трибунала, господином Владимиром Цуром.

На крају свог исказа рекао бих следеће: учесник сам у тиму органа безбедности Управе безбедности ССНО на расветљавању оружаних паравојних формација Републике Хрватске у оружаној побуни на делу територије Источна Славонија и Западни Срем испитивањем ратних заробљеника, са тежиштем на откривању почињених злочина и других дела кршења правила и обичаја ратовања са становишта Међународног права.

Како се радило о унутрашњим међуетничким сукобима, Армија је интервенисала са циљем успостављања интегритета, реда и мира на поменутим територијама.

Рат је постојао, циљеви су постојали и учесници су постојали. Злочини су начињени и са једне и са друге стране. Злочини штете и српском и хрватском народу, јер регенеришу мржњу и реваншизам. Злочине треба процесуирати. То је било и сада је моје схватање.

На питање истражитеља Хашког трибунала Владимира Цура, да ли сам ја спреман да дам исказ на околности рада у КП дому Сремска Митровица од 21. новембра до 27. новембра 1991. године, изјављујем да сам ја спреман да дам исказ са тежиштем на мом раду у саставу тима органа безбедности о томе шта је мени познато и које сам ја конкретно извршавао задатке. Ја сам свестан да ја не могу сакрити било шта што се односи на садржај истраживања у случајевима у којима сам учествовао (ја сам разговарао са докторком Весном Босанац, доктором Садиком Билуш, Мирком Николашевићем, потпредседником ХДЗ-а за област Источна Славонија и другима). Сматрам да је у складу са законом потребно за даљи разговор прибавити сагласност од надлежних органа по овим питањима.

Потврда сведока

Ова изјава која се састоји од 22 стране ми је прочитана на српском језику и тачна је колико је мени познато и колико се сећам. Дао сам ову изјаву добровољно и свестан сам да може бити употребљена у законским поступцима пред Међународним судом за кривично гоњење особа одговорних за тешка кршења међународног права, почињена на територији бивше Југославије од 1991. године, и да могу бити позван да јавно сведочим пред овим Судом.

III.
Изјава Богдана Вујића пред Војним судом у Београду

Република Србија
Окружни суд у Новом Саду
Истражни судија
Посл. бр. КИ бр. 180/03

Записник о саслушању сведока

Састављен у Војном суду у Београду, дана 6. 11. 2003. године, у кривичном предмету против Вујовић Мирољуба и других, због кривичног дела из члана 144. ОКЗ.

Присутни су:

Истражни судија Мирослав Алимпић, записничар Снежана Кнежевић, сведок Богдан Вујић, Тужилац Душан Кнежевић и браниоци Сандра Шкугур Ђурић, Драгана Кушар, Милан Заклан, Срето Качар, Милорадов Марија.

Започето у 11.00 часова

Саслушање се врши у просторијама Војног суда у Београду.

У смислу члана 102. став 2 ЗКП, сведок је опоменут да је дужан да говори истину, да не сме ништа прећутати и да давање лажног исказа представља кривично дело.

На основу члана 100. ЗКП, сведок је поучен да није дужан да одговара на поједина питања ако је вероватно да би одговорима на та питања изложио себе или свог блиског сарадника??? тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу.

На основу члана 106 ЗКП, сведок је положио заклетву.

Сведок на општа питања даје следеће одговоре:

Породично и рођено име: Вујић Богдан

Име оца: Мирко

Занимање: пензионер

Адреса пребивалишта: ул. Душана Вукасовића бр. 74, Нови Београд

Место и датум рођења: с. Трнаковац, О Нова Градишка, Р. Хрватска, 27. 6. 1933. године

Однос са окривљеним и оштећеним: несродан, није у завади

Матерњи језик: српски

Сведок се упозорава да је дужан да о промени адресе или боравишта обавести суд.

Пре почетка саслушања записничар Снежана Кнежевић упозорена је да је донета наредба о тајности поступка па је упозната са последицама одавања тајне.

Позван да изнесе све што му је о предмету познато, сведок изјави:

Остајем у потпуности код исказа који сам дао пред истражним судијом Војног суда 28. 2. 2000. године и након што ми је детаљно предочена садржина мог исказа, сада бих желео само да изразим одређену резерву са једном реченицом на 12. страни, последњој реченици у другом ставу, где је речено да смо некако сви који смо били тамо знали да се врши одмазда над ратним заробљеницима. То је ипак био само неки мој лични став, а не размишљање људи који су били тамо.

Када ме пита истражни судија да ли сам имао писмену наредбу за ове задатке које сам радио у току 1991. године, кажем да је ја нисам добио, а не знам да ли је постојала. Као потврду тога хоћу да кажем да сам ја са опремом задужен у команди стана министарства одбране. Пуковник Радојевић је био старешина једне организационе јединице у оквиру управе безбедности и члан колегија начелника управе. Свакако је и начелник управе у то време генерал Александар Васиљевић био упознат са тим. За време извршења ових задатака који су ми поверени, ја нисам непосредно поступао са начелником управе, а знам да су моје колеге пуковници Томић и Кијановић, приликом обилазака породица викендом, уједно посећивали претпостављене старешине, пуковника Радојевића и заменика начелника безбедности. Хоћу још да додам да је пуковник Кијановић био задужен са колима која су нам била стављена на располагање.

Још једном хоћу да разјасним за онај састанак владе САО Крајине био 20. 11. 1991. године после пражњења болнице.

Хоћу још да додам да сам ја био присутан од почетка до краја састанка владе у „Велепромету". Тај састанак је по мојој слободној процени могао да почне око 11.00 или 11.30 часова и трајао је можда сат, можда мало и више. У оно време када сам ја дошао у касарну око 16.00 часова, није било заробљеника.

На посебно питање истражног судије одговарам да Горан Хаџић је почињао састанак на „Велепромету" следећим речима: отварам састанак владе САО Крајине са дневним редом као на претходној седници. Готово на читавој тој седници било је приче о ратним заробљеницима, где су они сада, о томе да треба да им се суди у Вуковару, питали су ме куда сам их одвео, по чијем наре-

ђењу, говорећи да су то ратни заробљеници и да треба да им суди народ у Вуковару и да имају за то услове. Била је још једна тачка дневног реда, то је било усељавање у куће Хрвата, али се о томе кратко расправљало. Није била донета нека формална одлука или закључак по том питању, али се то могло закључити на основу онога што су ми говорили, а то је било: „нећете успети пуковниче да ове одведете као оне синоћ, касарна је блокирана, довешћемо још народа који еј огорчен и који ће лећи испред ако треба". Да бих илустровао каква је ситуација била на тој седници, хоћу да кажем да је један од министара поставио питање председнику владе у том смислу шта са мном да раде, односно да гласају шта са мном да се ради. Горан Хаџић је смиривао ситуацију и није дозвољавао да се о томе даље дискутује и онда је по други или трећи пут питао неког ко је био близу врата, да провери у ходнику да ли се вратио пуковник или потпуковник. Ја тада нисам знао на кога се то односи. После краћег времена, у ту просторију је ушао потпуковник Панић, начелник Штаба гардијске бригаде и донео је неки папир, неку свеску или неко решење. Видео сам да је потпуковник Панић нешто тихо говорио најближима око њега, и врло брзо су се сви разишли и напустили ту просторију.

На овом састанку владе једини сам ја био од официра, Шљиванчанин није долазио, а Панић је дошао при крају, као што сам већ рекао: Ја нисам имао ни прилике, нисам ни срео потпуковника Панића да га питам шта је он то донео на седницу владе и шта је рекао.

На посебно питање браниоца, адвоката Заклана, кажем да ја Шљиванчанина нисам ни видео у близини зграде састанка владе.

Бранилац инсистира да у записник уђе и чињеница да је сведок рекао да је на састанку био присутан Аркан, иако је то већ предочено приликом предочавања исказа сведока на самом почетку.

То је све што сам имао да изјавим, записник не желим читати јер сам слушао гласно диктирање и све је унето онако како сам рекао.

Завршено у 11.50 часова

IV.
Веће за ратне злочине
Транскрипт аудио-записа са главног испитивања
Петак, 24. децембар 2004. године

Председник већа Веско Крстајић: Председник већа констатује да је веће у неизмењеном саставу, а да су присутни: заменик тужиоца за ратне злочине Кнежевић, пуномоћници оштећених адвокати Даниловић, Баровић, Тодоровић, Лозналијевић Даниловић, те Наташа Кандић, одсутни су пуномоћници Томић и Фрањићевић. Надаље, присутни су браниоци оптужених адвокати Петрушић, Заклан, Јеврић, Вујин, Вукотић, Пereски, Калањ, Штрбац, Дозет, Јелушић, Ђурђевић, Бељански и Бојков, а одсутни су браниоци адвокати Перковић, кога мења данас на претресу бранилац адвокат Петрушић, Милан Станић, Ђорђе Мамула, те Бојан Станојловић, као и Илија Радуловић и Слободан Сташевић, које мења бранилац адвокат Ђорђе Калањ.

Оптужени Мугоша је сагласан са овим, а одсутни су и браниоци адвокати Апро и Левајац, те Бранко Мунижаба, кога мења на данашњем претресу бранилац адвокат Владимир Ђурђевић. Оптужени Булић је сагласан.

Да ли су сви оптужени ту?

Адвокат Милан Вујин: Господине председниче, извињавам се због јуче, а и данас ће ме исто господин Заклан мењати.

Веско Крстајић: Касније?

Милан Вујин: Касније, да.

Веско Крстајић: У реду. Сви оптужени су ту, је ли тако? За данас смо позвали сведоке Лукића и Вујића. Ту су обојица? Позовите их.

Сведок Богдан Вујић. Добар дан, господине Вујићу.

Сведок Богдан Вујић: Добар дан, поштовани суде и господине председниче. Ја сам Вујић Богдан, пуковник у пензији од почетка 1991. године. Ту сам по вашем позиву и спреман сам на заклетву.

Веско Крстајић: Добро. Име вашег оца?

Богдан Вујић: Мирко.

Веско Крстајић: Мирко? Где живите? Пријављена адреса? Ви где живите, дакле, пријављена адреса.

Богдан Вујић: На Новом Београду.

Веско Крстајић: Душана Вукасовића бр. 74?

Богдан Вујић: Број 74.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: Стан број 19.

Веско Крстајић: Где сте рођени и када?

Богдан Вујић: Рођен сам у Западној Славонији.

Веско Крстајић: Место Трнаковац?

Богдан Вујић: Место Трнаковац.

Веско Крстајић: Општина Нова Градишка?

Богдан Вујић: Јесте, Хрватска.

Веско Крстајић: Када?

Богдан Вујић: 1933. године, 27. јуна.

Веско Крстајић: Сведок Вујић Богдан, са подацима као са записника од 28. 2. 2000. године, код истражног судије Војног суда у Београду, упозорен, опоменут, као и на заклетву за сведока дату у поступку истраге у овом предмету, а дана 6. 11. 2003. године, исказује:

Господине Вујићу, саслушаћемо вас као сведока. Дужни сте да казујете истину. За давање лажног исказа се кривично одговара. Нисте у обавези да одговорите на питања чијим одговором би себе изложили тешкој срамоти, знатној материјалној штети или пак кривичном гоњењу. Такође, не морате одговорити на питања чијим одговором би повредили обавезу чувања војне тајне. Ако буде таквих питања, ви ћете нам на то скренути пажњу, уколико нисте ослобођени од чувања војне тајне.

Богдан Вујић: Ја бих вас, господине председниче, молио за краће уводно излагање о битним чињеницама које сматрам да су од интереса за овај суд и за моје сведочење.

Веско Крстајић: Добро, видећемо то. Дакле, разумели сте ова упозорења, господине Вујићу?

Богдан Вујић: Јесам.

Веско Крстајић: Подсећам вас само да сте у поступку истраге прошле године 6. новембра положили и заклетву за сведока у овом поступку. Све чега се сећате, све што вам је познато, не смете прећутати, морате нам рећи. Изволите.

Богдан Вујић: Господине председниче.

Веско Крстајић: Немојте да читате, не смете читати.

Богдан Вујић: Не да читам, само имам пред собом подсетник.

Веско Крстајић: Можете као тезе, брањиоче, молим вас.

Богдан Вујић: Ја могу да имам подсетник.

Веско Крстајић: Колеге браниоци? Можете да користите, не смете да читате, можете да имате тезе, да користите прибелешке.

Богдан Вујић: То су тезе које желим да користим.

Веско Крстајић: Молим?

Богдан Вујић: Имам тезе које желим да користим.

Веско Крстајић: Тезе – да, али да читате – не можете. Изволите.

Богдан Вујић: Господине председниче, ја сам од стране државних органа делимично ослобођен чувања војне и државне тајне, и то у предмету хашког тужилаштва. Ја сам саслушаван од стране истражитеља хашког тужилаштва по датом исказу пред поступајућим судијом војног суда господином пуковником Ђорђем Трифуновићем, и комплетна моја изјава је дата хашком тужилаштву.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: Саслушан сам од стране хашког истражитеља Дзуро Владимира у својству сведока.

Веско Крстајић: Добро. Није нам то важно, господине Вујићу. Верујем да је то било, али није нам битно у овом поступку.

Богдан Вујић: Такође су делови моје изјаве коришћени у поступку пред Хашким судом, и у свом сведочењу пред Хашким судом мене је спомињала и др Весна Босанац. Ја сам вероватно дужан да кажем пред вама и овим судом да сам ја имао заштитно име у обављању своје функције, нормално, дужности, и да сам ја пуковник Бранко у изјави која се налази код Хашког суда.

Веско Крстајић: Добро. Кажите, брањиоче.

Адвокат Зоран Јеврић: Ја се извињавам. Да ли може суд да изврши увид у ове папире које господин има, јер ако су му то тезе, видеће суд да ли су тезе, а ако је то да се чита, да се чита.

Веско Крстајић: Сведок за сада није читао. То он није читао. Наставите, господине Вујићу.

Богдан Вујић: Ја сам у својству припадника органа безбедности службено ангажован од стране управе безбедности на извршавању одређених задатака у склопу истраживања битних података и чињеница од ратних заробљеника. По службеном позиву.

Веско Крстајић: У јесен 1991. године?

Богдан Вујић: Да, 1991. године, по службеном позиву пуковника Радојевић Радована, начелника једне од организационих јединица управе безбед-

ности, позван сам и пристао да будем члан једне оперативне групе, једног тима у чијем саставу је био и покојни пуковник у пензији Томић.

Веско Крстајић: Он је умро у међувремену?

Богдан Вујић: Умро је. Затим, ту су били пуковник Кијановић Божидар, такође из организационе јединице пуковника Радојевића, капетан прве класе мајор Слободан Стошић, такође из организационе јединице пуковника Радојевића, као и заставник у пензији Мирковић Стеван, орган безбедности у гарнизону Осијек, који је напустио гарнизон Осијек, породицу и свој стан у време када су хрватске паравојне снаге заузеле гарнизон Осијек. Он је, такође, био искусни орган безбедности са те територије.

Веско Крстајић: Добро, схватио сам. Радили сте око месец дана у Бегејцима, је ли тако?

Богдан Вујић: Ја сам дужан још да кажем господину...

Веско Крстајић: Свима нама.

Богдан Вујић: Највероватније су мене ангажовали зато што сам ја родом из Западне Славоније, зато што познајем менталитет и људе тога краја, које је национално мешовито. Сматрам да је то био један од критерија.

Веско Крстајић: Добро. Господине Вујићу, прво, причајте нама, не обраћајте пажњу на то што чујете, а, колега Јевријћу, већ два пута се сведок окреће и прекида своје излагање зато што ви нешто коментаришете, па бих вас замолио...

Зоран Јеврић: Судија, нисам ниједну реч рекао. Немојте да ми говорите да сам рекао, када нисам рекао. Имам чак колеге које су ту около. То је његов проблем што сам ја интервенисао, па се он сада обраћа мени. То га ви, наравно, упозорите да треба вама да се обрати. Према томе, немојте, молим вас, судија, убацивати нешто што нисам рекао.

Веско Крстајић: Браниоче, прво, ја вас молим за сада да када ја говорим да ме пустите да завршим до краја. Дакле, ја сам вас замолио, да вас сведок не би погрешно схватио да њему добацујете, да не разговарате са колегама браниоцима, јер ви сте се окренули и разговарали сте са вашим колегом, а сведок је схватио да њему нешто добацујете, па вас за сада молим и упозоравам вас.

Зоран Јеврић: Судија, нисам, ја морам још једном само да вам кажем да нисам разговарао, у том моменту нисам разговарао.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: Наш рад, као оперативне групе, започео је најпре у Бегејцима, где је био први сабирни центар или логор на једном салашу.

Веско Крстајић: Добро. Колико сте били тамо?

Богдан Вујић: Тамо смо били од 21. октобра до 19. новембра 1991. године.

Веско Крстајић: Е сада, у војном спису рекосте „у овом сабирном центру радио сам од 18. 10. до 18. 11"?

Богдан Вујић: До 19. 11.

Веско Крстајић: Добро. Данас кажете од 21. октобра, па пошто сте и један и други пут врло прецизни у датумима, због тога вам скрећем пажњу на ово.

Богдан Вујић: Господине председниче, ја ћу рећи што се тиче датума. Значи, 20. сам обукао униформу М-70 у команди стана ССНО. Ја сам био пуковник у пензији, нисам имао униформу. Дана 20. октобра смо дошли у гарнизон Зрењанин и смештени у касарну. Сматрам да је то довољно као чињеница, јер се зна да од Зрењанина до Бегејаца има 20 километара.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: Значи, имали смо на располагању службена кола.

Веско Крстајић: Добро. Господине Вујићу, није то толико ни битно за овај предмет овде. Када сте дошли у рејон Вуковара?

Богдан Вујић: У зону борбених дејстава, како су говорили, или у зону догађаја која су од интереса за расветљавање пред овим судом, претходно треба да кажем да смо дан раније, значи у недељу 17. новембра 1991. године... Била је недеља, 18. новембар је био понедељак. Можда у мојој изјави ту има погрешан датум да је то била недеља. Дакле, ми смо у недељу навече дошли по одобрењу надлежних старешина у обилазак породице, и понедељак пре подне још провели код куће, зато што смо имали неке обавезе, рецимо, пуковник Јановић је требало да изврши технички преглед кола, да правда гориво, да требује ново гориво... Повратком у Житиште, ујутру 19. новембра, потпуковник Живановић, координатор рада и задатака из Управе безбедности, дошао је са телефонског разговора и пренео нам саопштење да треба да се прелоцирамо у гарнизон Сремска Митровица, тога дана до 14.00, и то у казнено-поправни дом, где ће бити формиран нови сабирни центар за ратне заробљенике ослобођеног Вуковара.

Веско Крстајић: Добро. Када долазите у Вуковар?

Богдан Вујић: У Вуковар смо ишли преко Шида, где је пуковник Томић свраћао на командно место код пуковника Петковић Љубише, такође органа безбедности и координатора задатака.

Веско Крстајић: Да ли је и он у међувремену умро?

Богдан Вујић: Он је погинуо у хеликоптерској несрећи на Шари.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: Саопштио нам је да треба да дођемо у Негославце и да се јавимо на командно место пуковнику Мркшић Милету, команданту оперативне групе „Југ", који ће нам издати задатке. Од Шида до Негославаца имали смо пратњу оклопног борбеног возила БОВ и војне полиције.

Веско Крстајић: Значи исти тај дан долазите и у Негославце?

Богдан Вујић: Да, око 20.00 долазимо у Негославце испред командног места, које је било с леве стране пута у правцу Вуковара, у једној вили од два или три нивоа.

Веско Крстајић: Добро. С ким се срећете тамо, ко вас прима?

Богдан Вујић: После краћег времена, прима нас пуковник Мркшић и упознаје кратко са оперативно-тактичком и безбедносном ситуацијом, рекавши да је сваки отпор у Вуковару сломљен, да има доста ратних заробљеника, да су сви измешани са женама, децом, старцима, да се налазе смештени у простору „Велепромета" и део у хангару на Овчари. Рекао је да ће конкретне задатке да нам каже мајор Шљиванчанин. После краћег задржавања и упознавања са ситуацијом где је Мркшић још рекао да је бригада од почетка увођења у борбу имала доста губитака, да има око 600 избачених из строја, да је погинуло или рањено доста старешина, што је редак пример у таквој војној операцији, и још неке појединости, које мислим да нису релевантне сада да изнесем.

Веско Крстајић: Са Шљиванчанином?

Богдан Вујић: Шљиванчанин нас је упознао у најкраћем да је предаја Вуковара већ почела или пад појединих делова 17. у недељу, 17. новембра у недељу, да се највише ратних заробљеника предало 18. у понедељак, и да се последња предала одбрана Митнице, то је део Вуковара. На питање неког од нас, мислим да је Славко Томић питао колико отприлике има ратних заробљеника, рекао је да се не зна тачан број, да има око 2.000 заједно измешаних са женама, болесним старцима, децом, да је највећи део смештен у „Велепромету", да је ситуација под контролом, да ће наш задатак бити да координирамо одвајање мушкараца старости од 16 до 65 година од жена и деце, да ће аутобуси да стигну око 22.00 или 23.00, да не треба посебно да се бринемо, да је ситуација под контролом, да старешине и јединица војне полиције која обезбеђује знају своје задатке, и да се само чекају аутобуси.

Веско Крстајић: Да ли добијате неки конкретан задатак?

Богдан Вујић: Ништа, осим што нас је упознао још да болница неће бити то увече пражњена, већ да ће бити пражњена по посебном плану и да ће он да руководи тим задатком, и то сутрадан ујутру 20. новембра 1991. године.

Веско Крстајић: Да ли ви и ваша група добијате какав конкретан задатак, шта конкретно да радите?

Богдан Вујић: Наша група добија задатак да се јави... Прво је разговарано о руковођењу или извршавању задатака, и Славко Томић је предложио да ја будем...

Веско Крстајић: Руководилац те групе?

Богдан Вујић: Руководилац те групе и тог задатка у „Велепромету". Ја сам на то пристао и преузео командну одговорност. Рекао је да се јавимо капетану прве класе Срећку Борисављевићу, који је, иначе, био орган безбедности и командне јединице војне полиције са више старешина, млађих официра, на челу са потпоручником Цекићем, командиром одељења, криминалистичким техничарем. У „Велепромет" смо дошли око 22.00. Можда мало пре или после, сачекао нас је на пријавници или на улазу на капији капетан Срећко Борисављевић, предао рапорт и рекао отприлике да се налази са јединицом на обезбеђењу ратних заробљеника и цивила. После краћег задржавања ту, ја сам му рекао да нађе просторију где ћемо одржати састанак старешина, чути кратак извештај и издати наређење за извршење овог задатка. Он је рекао, такође, да постоји већ тако једна просторија у саставу управне зграде, сала нека, која је предвиђена или за радне састанке или тако у том смислу, у којој су били столови квадратно постављени.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: И у тој просторији смо одржали такав састанак. Ја сам за време састанка и издавања задатака запазио да на вратима те просторије провирују неке брадате главе, помало неуредне, и ставио сам примедбу – ко су ови људи? До тада још нисам знао да ту постоји јединица коју су звали четници и нисам предвиђао нити чуо неке елементе процене, да бисмо могли имати неке неугодности са те стране. Вероватно је то за мене било донекле изненађење, али, с обзиром да смо читали штампу и све оно остало, знали смо да постоје јединице у оквиру Територијалне одбране, и сви скупа у оквиру оружаних снага или ЈНА заједнички извршавају задатак.

Веско Крстајић: Шта вам је речено ко су они и шта раде ту?

Богдан Вујић: Они су ту са нама.

Веско Крстајић: Ко вам то каже?

Богдан Вујић: То нам каже, ја мислим да је и Срећко рекао, али мислим да је један заставник Милошевић, криминалистички техничар.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: После тога, приликом обиласка тих просторија и остваривања увида у стање, пошли смо неким редом који су они водили и дошли до једне просторије испред које су стајала два четника са пушкомитраљезима и два припадника војне полиције, такође са пушкомитраљезима, и они су се међусобно кошкали око тих врата, јер се чуо жагор и галама. Ја сам показао интересовање за ту просторију и желео да остварим увид, али они су спречавали тог момента.

Веско Крстајић: Ко је спречавао?

Богдан Вујић: Ти четници. Тог момента су се појавила два припадника Територијалне одбране, од којих се један представио као Цревар Марко, као начелник ратног СУП-а Вуковар, и други војвода Топола. Тај је био висок, снажан, имао је каму овде крваву, имао је бомбе извешане, и одмах су ставили примедбу – ти пуковниче, нећеш успети да одведеш ове људе, то су све ратни злочинци, усташе, ми њих знамо, они су клали и убијали овде Србе, и ми ћемо по сваку цену спречити да их одведете. Ја сам гласно наглашавао да су то ратни заробљеници, да немају право да се тако изјашњавају и да ћу ја да предузмем све мере да их одведем. После тога сам продужио даље.

Веско Крстајић: Јесу ли вам дозволили да уђете у ту просторију? Да ли су вам дозволили да уђете, да видите?

Богдан Вујић: Ја сам ипак уз помоћ потпоручника Цекића остварио увид у ту просторију. Прво су отворили жалузину једну и видео сам унутра нагомилану групу људи тесно сабијених, доста физички измалтретираних, глава обливених крвљу или оштећеног уха, носа и тако даље. Након тога сам обилазио друге просторије. У једном хангару или већој хали, у полумраку или мраку, где су на клупама гореле приручно израђене свеће, затекао сам једну тако чудну ситуацију. Сви ти припадници, ти ратни заробљеници, молили су се, изговарали гласно и непрекидно „Аве Мариа", тако да сам ја извесно време то поштовао и задржао се неколико минута, а затим сам гласно наредио и питао ко је ту најстарији међу њима и тражио да ми се преда рапорт. Појавио се један снажан, високи, млађи човек, негде до 25 година, рапортирао је, рекао је да је он старешина те групе, да ту има 100–101 припадник хрватске војске и да рапортира заповедник Марић, проповедник. У мојој једној ранијој изјави, коју је пуковник Ђорђе Трифуновић записао, стоји „поп", и због тога сам имао мало неугодности. Да објасним зашто сам се тако изразио у тој мојој изјави. Ја сам претходно знао шта значи проповедник, у смислу армија НАТО или западни, то значи и богослужник, а уједно и комесар за морал, како се код нас звао.

Веско Крстајић: Добро. Обишли сте све просторије, речено вам је претходно.

Богдан Вујић: У другим просторијама је било мање људи, 35, 40 и тако.

Веско Крстајић: Ако сам добро схватио вашу изјаву, ви кажете код судије Трифуновића управо то, у току те ноћи, у року од неколико сати, ви сте један део људи отпремили за Сремску Митровицу, а један део је остао ту на „Велепромету". Да ли је тако?

Богдан Вујић: Ја желим да вам кажем да од свих догађаја за које сам сматрао да су редовни и да су планирани у оквиру наших задатака, овај један који ћу сада да испричам, њега сматрам као ванредни догађај који је на мене оставио један снажан утисак, и ја желим да га пред вама и пред овим судом изнесем.

Веско Крстајић: Кажите.

Богдан Вујић: Приликом обиласка, ја сам наишао и на једну просторију коју су звали амбуланта, и која је била уређена са чаршавима, чистим, белим, али било је и доста крвавих, и тражио сам од ту присутног лекара да ми дâ неки рапорт и да каже шта се ту дешава. Он је рекао да је он ту да пружа помоћ и питао сам га да ли је имао прилику и да је било више случајева да је он пружао и указивао лекарску помоћ. Из тога сам исто извукао закључак да ћемо и даље да имамо проблема са тим четницима и појединим територијалцима и настојао сам да нађем некакав излаз, како да без конфликта извршимо задатак. Значи, обратио сам се поново Цревар Марку и Тополи и рекао да смо ми група из Управе безбедности, да је формиран логор за ратне заробљенике у Сремској Митровици и да је задатак највишег државног и војног руководства да сви ти ратни заробљеници морају да напусте ту територију и да буду удаљени из зоне борбених дејстава. Они то нису схватили, они су и даље прво вербално, а затим и физички и оружјем, појачали тамо обезбеђење испред оне просторије.

Веско Крстајић: Оне о којој сте малопре говорили, где сте видели те људе?

Богдан Вујић: Јесте. У међувремену, ја нисам рекао да су дошли аутобуси и да је почело укрцавање и да су старешине задужене за сваки аутобус извршили тај задатак, и аутобуси су одмах напуштали тај круг унутрашњи и излазили на улицу.

Веско Крстајић: Да ли је вршена селекција, да ли неко врши селекцију ко ће у аутобус, ко ће остати?

Богдан Вујић: Не, селекција је већ извршена. Ту исто што је мене изненадило, они су ту били увежбани, значи, те све жене које смо ми затекли ту, пуно то двориште, оне су већ исто напуштале то двориште и одлазиле у аутобусе који су били испред.

Веско Крстајић: Испред „Велепромета", на улици?

Богдан Вујић: „Велепромета", да.

Веско Крстајић: На улици?

Богдан Вујић: То су били аутобуси намењени за жене, децу и те старце.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: Последњи аутобус намењен за пражњење те просторије паркирао се на одређеном месту, и ја сам преузео задатак да лично празним ону просторију и спроводим људе у тај аутобус. Наредио сам потпоручнику Цекићу да формира групу војних полицајаца снажних који ће насилно да отварају ту просторију. Тада је дошло до једног оштрог вербалног реаговања

од стране Цревара и Тополе, који су почели да ми прете, да нећу успети да одведем по цену живота те људе, да су то злочинци, усташе, Цревар је рекао да он зна ко су ти људи, да они већ воде поступак против тих људи, да су их они тако селектирали, издвојили и да они неће да их предају. Наредио сам капетану Срећку Борисављевићу да се обрати пуковнику Мркшићу за помоћ и да дође појачање јединице војне полиције, да морамо извршити задатак. Рекли су – друже пуковниче, ту је борбено оклопно возило БОВ, намењен за такве случајеве – и ја сам наредио да тај БОВ уђе у двориште, да се паркира што ближе те просторије. Прво сам тражио од старешине БОВ-а да се представи именом и презименом, рекао сам му ко сам ја, рекао сам му да упали рефлектор, да напуни, да увуче реденик, да напуни митраљез на куполи и да у даљем слуша моје команде. Наредио сам да ће у било ком случају употребе оружја или спречавање извршења задатка бити употребљена сила и да он мора слушати моју команду, чак и ако ја наредим да пуца у мене. Вероватно су сви ту били изненађени, можда и моје старешине, једно време је настала ћутња, и у таквој ситуацији је почело пражњење те просторије. Почело је гурање, значи између припадника војне полиције, четника и територијалаца, али смо успели да испразнимо ту просторију и да доведемо те људе у аутобус.

Веско Крстајић: Колико је било људи?

Богдан Вујић: Ја сам настојао да установим, значи, и колико се сећам, избројао сам око 45 људи. Имао сам једну свеску школску и јавно сам тражио да се свако од њих представи и почео сам да пишем њихова имена. Рачунао сам, ако су већ злочинци, да знам ко су. Тог момента упао је у аутобус војвода Топола, прво ме дигао – ћале, ти нећеш успети да ове усташе одведеш. Извадио је каму, почео њом да маше, да је ставља мени испод врата, а према тим који су већ седели на седиштима, покушао је да их повреди. Сваки пут сам спречавао на тај начин што сам га повукао и тако смо се једно време рвали. Ја сам извадио пиштољ магнум, и био сам спреман да га употребим. Говорио сам му више пута – у памет се, војводо, у памет се, војводо – и после неког времена, он је ипак напустио аутобус, када су се већ појавили војни полицајци. Аутобус је изашао из круга, било је негде после 24 часа, за њим је отишао БОВ. Ја сам дужан да кажем, што сам накнадно чуо од пуковника у пензији Модошан Банета, старог органа безбедности, био ми је некада и претпостављени, да се њему обратио возач тог аутобуса, кога смо звали мајстор Миле, и да му је у једној поверљивој тако прилици рекао да је доживео страшне неугодности возећи тај аутобус, да га је пресрела група наоружаних лица и да су тај аутобус скренули и одвели на Овчару. Ја сам ту причу чуо.

Веско Крстајић: Те вечери по изласку из „Велепромета"?

Богдан Вујић: Те вечери по изласку из круга „Велепромета". Ја сам ту причу чуо тек 1998. године на једној сахрани.

Веско Крстајић: Од Модошана?

Богдан Вујић: Од Модошана. Али нисам имао прилику никада више да сретнем тог мајстора Милета Вукића, кога ја лично знам и тада сам га видео у аутобусу у веома тужној ситуацији. Није знао како да ми помогне, није смео да окрене главу, а били смо на неки начин и блиски, био је близак старешинама јединице или војне поште у којој сам ја био на дужности три године. Тај мајстор Миле Вукић је мене возио три године на посао из Београда у Панчево.

Веско Крстајић: У Панчево?

Богдан Вујић: Да.

Веско Крстајић: И срели сте се овамо поново?

Богдан Вујић: Не.

Веско Крстајић: Не, него срели сте се тада у Вуковару?

Богдан Вујић: У Вуковару.

Веско Крстајић: Није он дошао заједно са вама из Зрењанина?

Богдан Вујић: Не, он је био у саставу неке јединице саобраћајне, транспортне, и он је са тим аутобусом службено био у саставу те јединице која је вршила транспорт или евакуацију ратних заробљеника.

Веско Крстајић: Добро. Колико аутобуса, колико аутобуса је те вечери укрцано, колико људи је смештено у аутобусе?

Богдан Вујић: У „Велепромету" је ја мислим око шест или седам аутобуса укрцано. Неки аутобуси, изузев још аутобуса у које су укрцане жене, и оне су биле у тим аутобусима, ту је сигурно било још једно шест, десет аутобуса.

Веско Крстајић: И то све је те вечери отишло из „Велепромета"?

Богдан Вујић: Све је те вечери напустило „Велепромет".

Веско Крстајић: Добро. Али, господине Вујићу, ви сте у поступку истраге говорили нешто и о неким активностима Тополе и Цревара за то време док су људи улазили у ове аутобусе. Данас то не говорите. Да ли сам вас подсетио можда?

Богдан Вујић: Ја сам прво упозорен да су Цревар и Топола изводили ратне заробљенике ван тог круга у неке кукурузе и да су се после тога чули рафали. Такође сам упозорен од заставника Корице Бранка, који је лично чуо да су се договорили да ће пуковника, значи мене, ликвидирати заједно са злочинцима. Упозорен сам још...

Веско Крстајић: Те вечери, ту на „Велепромету"?

Богдан Вујић: Те вечери сам упозорен још од двојице старешина да су то чули и да су они на то спремни.

Веско Крстајић: Да, али ви сте у поступку истраге код Ђорђа Трифуновића рекли да сте уочили да је за то време, значи док је било ово укрцавање, да сте уочили да су за то време Топола и Цревар са својим људима појединачно изводили заробљенике из ове просторије која је била затворена блиндираним вратима ван круга, након чега су се чули кратки рафали. И после тога сте ви ту просторију празнили. Тако сте причали пред војним судом.

Богдан Вујић: Ту је пуковник Трифуновић Ђорђе уписао моје име, али ја сам њему рекао да сам ја чуо од Корице Бранка и од других старешина да су они изводили.

Веско Крстајић: Када? Те вечери или...?

Богдан Вујић: Те вечери и пре те вечери.

Веско Крстајић: И пре те вечери?

Богдан Вујић: И пре те вечери.

Веско Крстајић: Добро. Када су завршене те ваше активности на „Велепромету"? Само кратко.

Богдан Вујић: „Велепромет" смо напустили око један или нешто пре тога 20. новембра, већ је био 20. новембар, и дошли на командно место.

Веско Крстајић: На командно место?

Богдан Вујић: Јесте.

Веско Крстајић: Ту сте и преспавали?

Богдан Вујић: Ту смо преспавали.

Веско Крстајић: Да ли сте добили какве друге задатке, и ако јесте, какви су то били задаци, на шта су се односили?

Богдан Вујић: Ту вече је мајор Шљиванчанин рекао, а и претходно у току упознавања са безбедносном ситуацијом, када је рекао болница, када је говорио о болници, да ће се она празнити 20. новембра ујутру или у преподневним часовима, по посебном плану и да ће он да руководи тим задацима. Рекао је да он води разговоре са докторицом Весном Босанац, Видић Марином Билијем, опонумоћеником хрватске владе, и доктором Њавром у смислу да се сачине спискови присутних у болници по структурама лекари, лекарско особље, болесни, рањени и остали. Рекао је да су они обећали да ће направити те спискове и да ће у току те вечери, ноћу или ујутру, да му предају. Рекао је да ће се на задатак пражњења болнице ићи већ рано око 6.00 20. новембра и да треба да се нађемо на капији „Велепромета". То јутро рано смо се дигли и нашли ту на капији и он је рекао да са њим може да иде само један од нас ту из групе, евентуално два, и тако је дошло да ја пођем са њим у пратњи заставника Корице Бранка, што сам ја захтевао, јер у односу на искуство од претходне вечери и шта се све може догађати у болници, он је пристао да са мном пође и заставник Корица Бранко. Тако смо то јутро његовим службеним возилом пух дошли негде око 6.30, можда 15 до 7 у болницу.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: Болница је обезбеђивана ту ноћ од стране јединице из састава бригаде. Ја не знам који старешина и која јединица су у питању, осим што је он рекао да ће аутобуси за превоз тих из болница доћи накнадно, а он ће у међувремену да изврши припреме, одржи састанак са лекарским особљем и изда задатак.

Веско Крстајић: Јесте ли ви имали неки конкретни задатак ту?

Богдан Вујић: Ја нисам имао ту конкретан задатак, што се тиче тих задатака које је извршавао Шљиванчанин, али сам себи ставио у задатак да извршим увид у стање болнице са становишта међународног ратног права, евентуалних злоупотреба, боравак наоружане јединице, пружања отпора или напада на болницу са становишта угрожавања болнице као установе заштићене међународним правом, одредбама.

Веско Крстајић: Да, добро.

Богдан Вујић: Шљиванчанин је нашао једног лекара, Мирка мислим, Станојевића, који је био начелник одељења, и ја сам са њим у пратњи двојице војника полицајаца и често у нашем присуству и заставника Корице Бранка обишао сав простор и остварио увид.

Веско Крстајић: Добро. Шта сте пронашли? Само кратко.

Богдан Вујић: Прво смо ушли у простор тог атомског склоништа или ратне болнице у којој су били смештени рањеници, болесни и ти за које је речено да су се маскирали да би преживели, да су то ратни злочинци и тако даље. Први мој сусрет је био са једном часном сестром, која је била дежурна ту ноћ, и она ми је у ствари показала први део тог простора. Ја сам се код ње ин-

тересовао где се налазе заробљеници, војници ЈНА. Она ми је рекла да они нису ту заједно са ратним заробљеницима и са припадницима хрватских оружаних снага, већ да су тамо негде издвојени мало да не би дошло до сукоба. Тог момента је већ почело пражњење болнице. Сећам се да је један од територијалаца који је носио црвену капицу, које су иначе звали јакшићевци, дошао код мене и довео једног таквог, који је имао повез на оку, и рекао – пуковниче, ево да видиш како се маскирају злочинци. Стргао је завој са очију тога, са једног ока, и заиста ја нисам приметио било шта на њему, да је био рањен или оштећен, да је имао оштећен орган – очи. Ја сам рекао – нека иде тамо – ту је био коридор испред болнице – нека иде у аутобус. Даље смо продужили редом обилазећи и наишли смо на простор за који ми је рекао доктор Станојевић да је ту пала авионска бомба, која је пробушила кров болнице и још један ниво и да се задржала изнад тог атомског склоништа, где је лежао један Србин, рањен је био, цивил, који је имао гипс на обе ноге и подигнуте ноге, и та бомба, то је таква била коинциденција, случај, да је између његових ногу се задржала. Он је био онесвешћен каже дуже времена од претрпљеног страха. Бомба није експлодирала из разлога...

Веско Крстајић: Добро. Схватио сам, немате никаквих других задужења око евакуације људи из болнице. Колико се задржавате у болници? Када сте напустили болницу?

Богдан Вујић: Болницу сам напустио негде нешто пре 12.00, значи у време када су је већ скоро сви напустили. Последње што сам видео ту, предао сам вам то, па и да вам кажем да сам нашао на једном простору трагове боравка војне јединице, али је већ ту прошла војска или територијалци, који су покупили оно што је било од њиховог интереса. Ја сам затекао два панцир-прслука и још неке делове опреме, неки оштећен двоглед и тако даље. То сам предао доле.

Веско Крстајић: У овом војном спису рекосте да сте око 10.00 напустили болницу.

Богдан Вујић: Не.

Веско Крстајић: Данас кажете око 12.00.

Богдан Вујић: Око 12.00 сам напустио болницу, за то имам доказ, и последње што је остало у мом сећању је да сам пришао потпуковнику Ивковићу, доктору, који је наименован или постављен за управника војне болнице, тада већ војне болнице. Он је разговарао са представником Међународног Црвеног крста, не могу моментално да се сетим његовог имена, он је ту записан у мојој изјави, и са којим је Шљиванчанин претходно имао дуел и оне речи – нећеш ти мени говорити... – и тако даље.

Ја нисам знао то да се Шљиванчанин још једанпут пењао на сто, и то у спољњем делу болнице, када је исто држао неко информисање. Ја сам запазио да је то радио унутар болнице у службеној просторији Весне Босанац, за коју сам чуо да су ту одржавани састанци кризног штаба. Покушао сам да питам тог представника да ли је његов један мали пас који је високо скакао, и то је за мене било мало чудно, сматрао сам да је то дресирани пас и да он жели нешто да му каже. Тај представник је био висок око 190 cm, пас је скакао скоро до његове браде. Он се није удостојио да се окрене уопште према мени.

Веско Крстајић: Добро. Долазите, 12.00 је, напустили сте болницу. Да ли су аутобуси још тамо?

Богдан Вујић: Не, аутобуси су отишли.

Веско Крстајић: Већ су отишли? Колико је било аутобуса, да ли то знате?

Богдан Вујић: Не. И то не знам, нисам ни видео ни где су, осим што сам отприлике претпостављао где су аутобуси.

Веско Крстајић: Где сте се вратили онда из болнице?

Богдан Вујић: Ја сам рекао Шљиванчанину, замолио га, јер сам видео да се ту налази један сматрао сам да је новинар или неки представник са теренским возилом новосадских таблица, да ме пребаци до просторија „Велепромета".

Веско Крстајић: Значи отишли сте на „Велепромет"?

Богдан Вујић: Јесте.

Веско Крстајић: Добро. Какве су ваше даље активности тог дана?

Богдан Вујић: У простору „Велепромета" ја сам затекао Корицу Бранка, који је пре мене напустио болницу, и он је имао код себе једну ташну са садржајем, на који ми је указао рекавши – ово ми је предао војник полицајац на улазној капији и рекао 'друже заставниче, ову ташну су ми дали четници да вам је предам'.

Веско Крстајић: Шта је било у тој ташни?

Богдан Вујић: Ја сам остварио само делимичан увид, али сам запазио да тај садржај може бити материјални доказ у смислу тога шта су ти територијалци и четници радили претходне ноћи. Ту сам мислио на поступак према тим ратним заробљеницима и тим рафалима који су се чули ван круга. Та ташна је садржавала личну карту, пасош, чековну књижицу, блок чекова Вуковарске банке са неколико откинутих чекова, затим неколико коверти са насловима поименично, именима, име и презиме, у којима је било од 8 до 20 марака, као неке дневнице. У подацима те личне карте, пасоша и осталог видљиво је било да је ташна власништво Водопија Владимира, директора вуковарског водовода. Ја сам рекао Корици Бранку да попише садржај, да сачини службену забелешку, да ташну преда у Шиду пуковнику Петковић Љубиши и да нагласи да је то материјални траг и да ћемо настојати да пронађемо где се налази Водопија Владимир.

Веско Крстајић: Добро. Јесте ишли у касарну тај дан?

Богдан Вујић: Ишао сам.

Веско Крстајић: Да?

Богдан Вујић: Ишао сам у касарну после 15.00, када сам напустио простор „Велепромета". Претходно сам имао један ванредни догађај, заправо, можда и два.

Нисам вам рекао да се у тој просторији, коју смо ми звали просторија од Борисављевић Срећка, налазио један дежурни капетан код телефона и да је био наоружан пушкомитраљезом. Нисам знао којој јединици припада и претпостављао сам да је ту из Штаба Територијалне одбране. Он је повремено разговарао телефоном и понешто обавештавао, некога је питао ко се ту налази и тако даље. Ја сам у својој службеној свесци настојао да направим тезе за извештај о извршавању задатака и о догађајима тог и претходног дана. Тада се изненада појавио војни полицајац на вратима и упозорио – овде је командант

Аркан. Тако смо се погледали и зачудили помало, значи, шта ће и одакле Аркан ту. То је могло бити око 12.30 тог дана 20. новембра. После тога, у канцеларију је ушао један пуковник наоружан хеклером и представио се да је он – у мојим изјавама стоји да је он Шарчевић, а он је Старовић.

Веско Крстајић: Старовић?

Богдан Вујић: Старовић. ...питајући ко је ту најстарији, и када сам ја рекао да сам ја пуковник Бранко, он је рекао – овде је командант Аркан, тражи да дође најстарији старешина и да му преда рапорт. Ја сам се претходно надмудривао са тим пуковником и прво сам му очитао лекцију, питајући га – ко си ти у ствари? Он је рекао да је бивши припадник ЈНА, да је био орган безбедности у Штабу Територијалне одбране Осијек, да је напустио Осијек јер му је настрадала породица, стан и остало, био је депримиран и разочаран. Рекао је и да се прикључио Српској добровољачкој гарди на челу са Арканом и да је његов лични пратилац. Ја сам га упозорио, ако је био припадник ЈНА, да зна шта су то правила гарнизона службе и остала правила и да тај Аркан, ако је ту, треба да дође и да се јави најстаријем старешини. После, вероватно му је пренео, после краћег времена Аркан се појавио, наоружан хеклером, завијеном десном руком и завојем око врата, са његовим карактеристичним провокативним наступом, увредљивим, у циљу провокације и изазивања на неки од поступака. Вероватно га је повредило и то што сам ја био помало и нетактичан јер сам рекао да ја никада нисам чуо за тог Аркана, а он је, тај пуковник је наглашавао – зар ви не знате ко је Аркан – и тако даље. Аркан је рекао...

Веско Крстајић: Само укратко шта је хтео. Шта хоће Аркан од вас?

Богдан Вујић: Аркан ме је прво увредио на тај начин што је рекао у смислу – ти си, пуковниче Бранко, луд и глуп; како си могао да одведеш одавде 2.000 ратних злочинаца; куда си их одвео; шта си са њима урадио; ти ћеш за то да одговараш – то су његове прве речи. Ја сам њему исто вратио у смислу – одакле теби, паметњаковићу, толико знање колико их је било и где си их ти видео? И тако је то трајало док се нисмо смирили, сели један наспрам другог, и онда је он почео његов чувени говор да је он командант, како ја нисам чуо за њега, да је он командант Српске добровољачке гарде, која брани Србе од Канаде до Аустралије, да он чини добро и све тако у том смислу. Ја сам му рекао да сам ја за њега чуо, за све оно што је он учинио за Србе и наглашавао је да је он много помогао ЈНА, да је спасио многе војнике ЈНА, да су се његови борци жртвовали за војнике ЈНА, да је он дао велики допринос. Ја сам рекао да ће народ ове земље и армија њему признати допринос, али уједно сам му нагласио да он није у праву што те назива ратним злочинцима, јер су то сада ратни заробљеници од момента када су предали оружје и са подигнутим рукама прешли и подигли белу заставу.

Веско Крстајић: Добро. Нешто конкретно да ли је хтео од вас? Дошао је ту, тражио да му се преда рапорт, ви сте одбили, он је дошао код вас. Да ли је нешто конкретно хтео? Шта хоће Аркан? Или само тако, само разговор ове врсте?

Богдан Вујић: Само то провоцирање, интересовање и разговор у том смислу да он не признаје постојање ратних заробљеника. Ја сам онда рекао – како не признајеш када си ти сам био ратни заробљеник? Рекао је – јесте, био сам, али спасило ме неко провиђење. Ја сам рекао – није провиђење, него си

размењен у редовном поступку. И тако је та расправа трајала док он није отишао, а Корица Бранко му је рекао да он не треба, као што сам ја рекао, тако са ратним заробљеницима, то јест да заробљене ликвидира.

Веско Крстајић: Ово вас питам, господине Вујићу, зато што у овом поступку истраге код војног суда рекосте да вам се после Аркановог одласка поново вратио овај пуковник, његов пратилац, и тражио да ви пођете на неки састанак Владе САО Источна Славонија, Барања и Срем.

Богдан Вујић: Пуковник се после одласка Аркана веома брзо појавио и рекао – пуковник Бранко нека пође на састанак владе. Ја сам се изненадио и питао га – које владе, какве владе, одакле влада? Он је рекао да је ту влада, која ће да има седницу у просторији ове зграде, и да ја обавезно дођем на састанак јер сам позван. Ја сам са свеском у руци пошао кроз тај ходник.

Веско Крстајић: Које је то време, колико је сати?

Богдан Вујић: Сматрам да је било око 13.00.

Веско Крстајић: Добро. Само нешто пре тога – и овде и у поступку истраге рекосте да сте схватили да је Аркану било познато тада шта се догодило претходне ноћи у „Велепромету", па и у погледу убистава. Тако сте рекли – па и у погледу убистава.

Богдан Вујић: Рекао сам то. Питате се одакле ми то?

Веско Крстајић: Добро, пре тога. Када сте се вратили на командно место у Негославце, значи после тог завршеног посла на „Велепромету", да ли сте реферисали некоме, Шљиванчанину, Мркшићу, о томе шта сте урадили?

Богдан Вујић: Колико сам имао прилику, на неки начин сам ставио примедбу на поступак у „Велепромету" који сам доживео и да је то за мене било изненађење.

Веско Крстајић: На шта примедбу?

Богдан Вујић: На поступак тих четника и територијалаца.

Веско Крстајић: Аха, на поступак.

Богдан Вујић: Четника и територијалаца. Нису они ништа отворено одговорили, слегали су раменима.

Веско Крстајић: Да ли сте им рекли шта се дешавало?

Богдан Вујић: Питао сам да ли знају шта се дешава горе.

Веско Крстајић: Да?

Богдан Вујић: То је моје војничко васпитање, да питам прво старешину да ли му је познато шта се дешава. Рекли су да им је познато.

Веско Крстајић: Након овога кажете: „Вратили смо се у Негославце на командно место и реферисао сам Мркшићу и Шљиванчанину, као и осталима, о извршеном задатку на 'Велепромету'."

Богдан Вујић: Да.

Веско Крстајић: Не говорите о томе да сте ви њих питали – је л' вам познато – него да сте ви њима реферисали о томе?

Богдан Вујић: Да, да смо ми извршили задатак.

Веско Крстајић: Па да сте замерили њима што нисте били упознати са стварним проблемима а у вези са понашањем територијалаца и добровољаца?

Богдан Вујић: Јесте.

Веско Крстајић: Значи стоји то?

Богдан Вујић: То сам рекао Шљиванчанину.

Веско Крстајић: Па је ли то тачно? Дакле, то сте Шљиванчанину рекли.

Богдан Вујић: То сам рекао.

Веско Крстајић: „Тада сам изнео да су територијалци и добровољци вршили убиства заробљеника и да се лешеви налазе поред 'Велепромета'."

Богдан Вујић: Не, то нисам рекао.

Веско Крстајић: Ово је констатација у овом записнику.

Богдан Вујић: Вероватно да је тако констатовано.

Веско Крстајић: Код Ђорђа Трифуновића?

Богдан Вујић: То стоји у мојој изјави, али ја сам то могао рећи тек онда када сам упознат од пуковника Кијановић Божидара да је предузео мере и остварио увид 20. новембра у преподневним часовима у стање око „Велепромета" и да су пронашли око 17 лешева.

Веско Крстајић: Па видите, господине Вујићу, најпре кажете да сте чули и видели како ови изводе из ове просторије људе, одводе и убијају.

Богдан Вујић: Чуо сам.

Веско Крстајић: Па сте чули рафале, видели како изводе и чули рафале. Данас кажете нисте видели да изводе, него сте чули рафале, да вам је рекао Корица, или ко вам је већ рекао, да је било извођења, а да сте рафале чули.

Богдан Вујић: Јесте.

Веско Крстајић: А пред војним судом сте рекли како сте Мркшића обавестили о томе, па и о том убијању, те да се лешеви налазе поред „Велепромета", а данас кажете да нисте то рекли.

Богдан Вујић: Нисам то рекао.

Веско Крстајић: Па данас опет рекосте да нисте са Арканом причали везано за убиства, да сте схватили да он зна за „Велепромет".

Богдан Вујић: Причао сам са Арканом у вези убистава.

Веско Крстајић: Па вас питам да ми објасните, да нам објасните сада о чему се ради. О чему се ради? Зашто различито казујете? Шта је тачно и због чега је то тако?

Богдан Вујић: Господине председниче, ја могу сада да вам поновим мој разговор са Арканом. Питао сам и Аркана да ли је чуо шта се дешавало, да ли му је познато шта се дешавало ноћас у „Велепромету".

Веско Крстајић: Добро, схватили сте да он зна шта се дешавало.

Богдан Вујић: И схватио сам да он зна.

Веско Крстајић: Само што ви рекосте, из тог његовог обраћања, да сте схватили шта се дешавало, па и у погледу убистава.

Богдан Вујић: Онда ме неко није добро разумео.

Веско Крстајић: Нисте се добро разумели? Дошли смо до „Велепромета", дошли смо до седнице владе, је ли тако? Ви одлазите на ту седницу владе.

Сада ћемо направити паузу једну, па ћемо наставити са вашим саслушањем после паузе од 20 минута.

(пауза)

Веско Крстајић: Рекао бих да смо у непромењеном саставу, изузев што је у међувремену приступио и бранилац адвокат Мунижаба Бранко.

Наставићемо са саслушањем сведока Вујића. Господине Вујићу, само укључите тај микрофон, то велико црвено дугме притисните. Извињавам се, ја вас пре нисам питао, ви сте ипак човек у годинама, 1933. годиште. Је л' вам напорно да стојите? Ако вам је напорно да стојите да вам дамо столицу, па да седнете.

Богдан Вујић: Не, ја бих вам рекао.

Веско Крстајић: Добро. Господине Вујићу, наставите. Седница владе, рекли сте да сте отишли на седницу владе која се држи се ту на „Велепромету". Ко је присутан?

Богдан Вујић: Прво да вам објасним ту просторију. Та просторија је једна сала, очигледно је била намењена за такве састанке, ту су се налазили дужи канцеларијски столови у квадрат постављени. У просторију се са спољњег круга не улази директно, већ кроз један ходник. Ја сам дошао кроз тај ходник из канцеларије у којој сам био.

Веско Крстајић: У тој истој згради у којој сте?

Богдан Вујић: У истој згради, значи, нема 10 метара од просторије у којој сам.

Веско Крстајић: Да ли има некакво обезбеђење испред врата те просторије?

Богдан Вујић: Испред врата нико није био. Ја сам кажем вам ушао кроз ходник из канцеларије, и тада сам у дворишту видео доста лица који су били у старим маскирним униформама МУП-а. Видео сам и поједину униформу М-70, али сада кад би ме питали за ликове да их препознам, не бих био сигуран.

Веско Крстајић: Ко је у просторији?

Богдан Вујић: Прво сам затекао Илију, нека ми неко од Новосађана помогне како се презива. Кончаревић, јесте. Хвала вам. Био је председник Скупштине тада САО Крајине. Њега сам знао, поздравили смо се и ја сам сео за један сто окренут према вратима. После тога су ушли господин Горан Хаџић и за њим министри.

Веско Крстајић: Колико је било људи?

Богдан Вујић: Било је преко 20 људи, јер ту је било и неких команданата штабова и можда начелника МУП-а.

Веско Крстајић: Команданата штабова? Чега, штаб чега?

Богдан Вујић: Па вероватно Територијалне одбране, јер Љубан Деветак је био у униформи, и сећам се да је он био командант неког штаба или неке јединице. Састанак је почео, као што сам рекао у тим мојим изјавама, када је Горан Хаџић остварио увид у присутне и питао је за неког ко није био ту од министара. Не знам шта су му рекли, да ли за једног или два, да нису били ту.

Веско Крстајић: Да ли је неко водио записник?

Богдан Вујић: Ја бих волео да сам то видео, али ја се сећам да сам видео господина Владимира Дабића, који је био начелник или шеф центра за информисање, и сматрао сам да је то у његовој надлежности, да на неки начин обезбеди записник.

Веско Крстајић: Добро. Нисте видели да неко води записник?

Богдан Вујић: Неки су записивали нешто, неки су понешто записивали.

Веско Крстајић: Какав је ток седнице? Само укратко.

Богдан Вујић: Прво ме је изненадило што је господин Горан Хаџић рекао да отвара седницу са дневним редом као на претходној седници. Ја сам као ис-

кусан пуковник био на многим седницама и знам да се прво каже дневни ред. Прво се за реч јавио министар правде господин Војин Суша, који је седео за истим столом само на супротној страни од Горана и Илије. Он је тражио да пуковник прво објасни куда је ноћас одвео 2.000 – не, он је смањио мало број на 1.500 – злочинаца, усташа. Мене је то мало изненадило што је почео таквим речима и саслушао сам га. Он је постављао питања куда сам их одвео, по чијем наређењу, како смо их одвели и где се они сада налазе. Ја сам му одговорио на сва ова питања. Прво сам рекао ко сам, да то радимо испред војног руководства, Управе безбедности. Да ли сам баш одмах рекао да је Александар Васиљевић мени шеф, или сам то касније, кад се неко од њих интересовао... Рекао сам да су они одведени у КПД Сремска Митровица, где је формиран логор за ратне заробљенике. Рекао сам да је КПД савезна установа, јер он се интересовао да ли је то војна установа. Ја сам рекао да је то савезна установа и да ће ту бити организован рад. Питао је ко ће да обавља те послове у преткривичном поступку. Рекао сам да ће поступак да воде војносудски органи, али да ће органи безбедности, што је тада било по правилима, да обављају разговоре, да евидентирају људе са тежиштем да се пронађу они који су сумњиви да су извршиоци ратних злочина.

Веско Крстајић: Да ли се још дискутује на тој седници?

Богдан Вујић: Он је питао по којим законима ће се судити. Рекао сам да још увек постоји држава СФРЈ, да ЈНА користи савезне законе. Рекао сам да је Закон о кривичном поступку исти још увек и код република које су се отцепиле. Рекао сам да ће разговоре и поступке водити искусни и органи безбедности и истражне судије војног суда, које су искусне, и да ће се поступак водити на основу позитивних закона и међународног ратног права. Помињући те законе, неко од њих је ставио примедбу, и ја сам тада ставио примедбу господину Воји да ме чуди да он као магистар права не зна да разликује ратног заробљеника од злочинца и усташе. Он је мени опет ставио оштру примедбу да ја њему не причам о ратном заробљенику и шта је то, јер је он лично био ратни заробљеник и да је он у Винковцима доживео тортуру када да му је његовим пиштољем разбијена глава. Толико се сећам тог разговора.

Веско Крстајић: Је ли још било дискусије?

Богдан Вујић: Било је још дискусије у смислу кад сам почео да записујем неке речи од неких који су ме нешто питали. Један од њих је веома оштро реаговао и рекао – пуковниче, шта пишеш то; пишеш да известиш своје генерале, који не признају легалитет ове владе, легитимност, као ни ти што не признајеш – и у том смислу ми се веома оштро обратио. Господин Горан Хаџић је умиривао ситуацију, али то није престало све док он није испразнио један рафал према мени, који се односио и на стање у армији. Питао је која држава, која армија, кад више не постоји, кад се распала. О генералима је говорио веома ружно. Почео је поименично о руководиоцима на челу ЈНА и о свакоме...

Веско Крстајић: Није објављено шта је дневни ред, али да ли сте схватили из тока састанка шта је у ствари дневни ред те седнице?

Богдан Вујић: Схватио сам да је питање поступка око ратних заробљеника, јер је овај предложио пуковнику Горану да гласају о томе да се мени дâ време и задатак да ја за два сата вратим ратне заробљенике. И опет он наглашава – злочинце из Митровице у „Велепромет". Ја сам рекао – па то је немогуће; ви

знате да нисам ја организатор; то је цела организација која се бави тиме, то је задатак од руководства, и ја не могу да извршим такав задатак. Онда је једног момента предложио да се гласа о мени и о поступку шта ће са мном. Схватио сам да на све начине покушавају да ме уплаше, да ме застраше, а ту је близу и Аркан, већ онакав какав јесте, са оним хеклером.

Веско Крстајић: Да ли је он био ту?

Богдан Вујић: Седео је за челним столом. Као сад што ја у вас гледам, тако је он гледао у мене на удаљености од 2 метра.

Веско Крстајић: За посебним неким столом или...?

Богдан Вујић: За посебним столом на средини.

Веско Крстајић: Сам?

Богдан Вујић: Сам.

Веско Крстајић: Да ли је дискутовао нешто?

Богдан Вујић: Ништа, без речи, са својим погледом, знате какав је. Ја једно време сам мислио да можда нећу изаћи из те просторије, или да ћу изаћи, али у оне кукурузе, јер сам знао како Аркан убија пуковнике. Ја сам прошли пут донео један часопис и хтео сам да вам уступим, да видите допис једног сведока о неком догађају и како Аркан убија пуковнике. Исто сам тако помишљао да ли је тај сведок искрен, да ли је то истина, као што можда овде сад исто неки мисле да ли је све ово истина што ја причам, а ја вам причам отворено, из душе, искрено, и једино сам се плашио да се можда нећу вратити, да се неће знати шта се са мном десило.

Веско Крстајић: Да ли је још кога из војске било с вама ту?

Богдан Вујић: Не. Горан Хаџић је често тој тројици који су седели близу врата напомињао да погледају кроз врата да се није вратио онај потпуковник. Сматрао сам да неко треба да дође ту и да донесе неку вест. И већ при крају, када је ми је поново упућена претња шта ће се са мном десити или шта ће са мном да ураде, Горан је опет смиривао ситуацију и упозоравао их да гледају да ли је дошао тај потпуковник. Тог момента се вратио опет један од министара и рекао да још није, али да ће ускоро да дође. Онда је неко од тих министара преложио да се у међувремену пређе на другу тачку дневног реда, коју ја нисам помињао у мојим претходним изјавама хашким тужитељима и поступајућем судији војног суда. Ја сам на питање тужиоца пред истражним судијом Алимпићем рекао да је тај министар предложио да се пређе на другу тачку и да је рекао да је друга тачка поседање хрватских кућа. Горан Хаџић је рекао – па то смо већ дискутовали, не треба сада ту о томе да причамо. Крај тог састанка завршен је тако што је изненада ушао потпуковник Панић Миодраг, начелник штаба, код пуковника Мркшића. Имао је у руци службену свеску и још неки папир и они су се одмах дигли, напустили простор брзо и отишли. Ја сам се краће време задржао у тој просторији, затим се вратио у канцеларију да би узео моју опрему и кратко сам се још задржао да бих записао неке елементе те седнице у своју свеску, потом изашао из канцеларије са намером да кренем или на командно место или у касарну да затражим ручак, јер нисам...

Веско Крстајић: Господине, нисам сигуран да сам вас добро разумео. Дошао је потпуковник Панић. Шта се дешава?

Богдан Вујић: Он је ушао у просторију и они су одмах кренули према њему, три она министра која су седела. Сматрам да је ту међу првима био и Славко Докмановић. То сам видео, јер га је Горан Хаџић ословљавао као Славка. Славко је један од оних који су веома оштро наступали према мени. Панић је њима донео неку вест, а они су тада заједно напустили просторију и негде отишли. Да ли сам сада био довољно јасан?

Веско Крстајић: Донео је неку вест. Да ли сте ви чули ту вест?

Богдан Вујић: Не, нисам чуо ту вест.

Веско Крстајић: Да ли је нешто говорио, да ли је нешто рекао?

Богдан Вујић: Нешто им је рекао, али ја то нисам чуо.

Веско Крстајић: Ви то нисте чули? У поступку истраге рекли сте: „Донео је неки папир, саопштење, можда и свеску, што сам ја разумео као неку сагласност, односно пренео им је неку сагласност."

Богдан Вујић: Ја сам рекао да је он донео свеску и сад сам поновио и неки папир и донео им неку вест, али чим су напустили просторију, ја сам могао. Значи то је онда био мој закључак, то нисам чуо да је он донео неку сагласност.

Веско Крстајић: Али то сте ви рекли истражном судији војног суда.

Богдан Вујић: Ја нисам чуо да је истражни судија записао то што сам ја рекао, али није рекао да сам ја то.

Веско Крстајић: Тако је записао. Ево ја читам: „У просторију је ушао потпуковник Панић, начелник штаба, код пуковника Мркшића. Донео им је неки папир, саопштење, можда и свеску, што сам ја разумео као неку сагласност, односно пренео им је некакву сагласност."

Богдан Вујић: То сам тако рекао.

Веско Крстајић: То сте ви рекли.

Богдан Вујић: Јесте, али то је, значи, моје мишљење, али ја нисам чуо.

Веско Крстајић: Па можда је пренео несагласност. По чему закључујете да је сагласност?

Богдан Вујић: Не би они напуштали просторију. Онда би се са мном нешто десило.

Веско Крстајић: Није објављен дневни ред, слушате дискусије. Да ли је тај састанак закључен са каквом одлуком, закључцима, било чиме?

Богдан Вујић: Господине председниче, ја сматрам да је веома битно да поновим нешто из те моје претходне изјаве о чему ме ви нисте питали. Министар правде је на питање Горана Хаџића – да ли ми, Војо, то можемо – одговорио – ми можемо да формирамо преки суд, имамо способне. Кад је Војa мене питао како ћемо ми радити са ратним заробљеницима у Митровици, он је онда интерпретирао свој неки став или предлог Горану Хаџићу и министрима да и они могу да спроведу истражни поступак и да воде поступак, да могу да образују преки суд, да има довољно способних правника. Кад га је Горан питао који су то „они", он је нешто рекао, набрајао неке, за које ја нисам знао ко су. Затим је на питање где ће да буду смештени рекао „на Овчари". Поставило се и питање хране и осталог, ја сматрам да је то Славко рекао, да се тамо већ неки хране и да се може организовати исхрана. Сматрам да је то требало раније да вам кажем, онда би можда било јасније ово што сам рекао.

Веско Крстајић: Пред војним судом сте рекли овако: „Успут сам приметио да је питање да ли Република Српска Крајина има средстава, снаге и стручних људи да организују поступак испитивања ратних заробљеника, на шта је оштро реаговао министар правде. Оштро је реаговао када је речено да они могу да организују Овчару као логор, да имају искусне припаднике МУП-а, иследнике, да имају искусне судије и да могу организовати суд ако треба."

Богдан Вујић: То је рекао.

Веско Крстајић: Па рекосте сад да је то било на питање Горана Хаџића, а овде би произашло да је то било на ваше питање.

Богдан Вујић: Ја сам сад одговорио на то питање, што сам вам предложио да се вратим уназад и да поновим то што сте ми сада прочитали из моје изјаве.

Веско Крстајић: То вас ја питам. На основу свега овога, шта ви закључујете, шта је предмет тог састанка?

Богдан Вујић: Сматрам да је, сад је опет то мој слободни закључак и моје лично мишљење, предмет састанка био ко треба да суди тим ратним заробљеницима.

Веско Крстајић: Којим ратним заробљеницима?

Богдан Вујић: Тим који су довезени из болнице.

Веско Крстајић: А, тим који су довезени из болнице. Ви стално говорите да се од вас се тражи оних 1.500, па вас питам којим, да ли тих 1.500.

Богдан Вујић: Господине председниче, можда ту стоји у мојој изјави, а можда у изјави пред хашким истражитељима, да је основна претња била мени упућена да ми нећемо, значи не више ја, него да ми нећемо успети те ратне злочинце, усташе, кољаче, из болнице да одведемо као што смо одвели оних 1.500. Значи ту је реч о томе, а затим да је круг касарне већ блокиран од стране територијалаца и народа, да ће они довести још народа и да су спремни да тај народ легне под точкове аутобуса, али да аутобуси неће ни по коју цену напустити касарну.

Веско Крстајић: Разумем. Да ли ви одлазите? Дакле, завршен је састанак. Јесте ли разговарали са Панићем?

Богдан Вујић: Не, нисам га нашао.

Веско Крстајић: Панић каже да је он дошао заиста кад је састанак већ био у току.

Богдан Вујић: Панић вероватно има интереса да тако каже, ја му не замерам.

Веско Крстајић: Нисте чули шта је рекао?

Богдан Вујић: Не.

Веско Крстајић: Па ево још нисте чули. Како онда оцењујете да он има интереса да тако каже?

Богдан Вујић: Па можда сам прочитао у новинама, господине председниче.

Веско Крстајић: Добро, онда ипак сачекајте да вам ја кажем шта нам је он овде рекао у овој судници. Каже, суштински, да је отишао на састанак владе, да је тај састанак већ био у току, да их је поздравио у име господина Мркшића, који није могао доћи на тај састанак, и да им је рекао да ако они тако одлуче тако ће бити, везано за преузимање ратних заробљеника. Дакле, он каже да је дискутовао на том састанку, да се јавио за реч, да је говорио и да је рекао ово што

је рекао, да није донео никакав папир, никакву сагласност, никакво решење, одлуку, наредбу. Ништа слично није он донео, него је имао своју бележницу, а ви кажете да он ништа није говорио, да су се они окупили око њега и устали, да је састанак завршен, а ви сте схватили да је он донео неку сагласност.

Богдан Вујић: Господине председниче, ја остајем при својим изјавама датим ту, које ви гледате, ја их немам, ја их нисам имао нити сам их добио. Ја сам ту своју изјаву први пут добио од хашког истражитеља 2002. године. Ја је нисам добио од пуковника Ђорђа Трифуновића. Следеће, ја остајем и при тој изјави и при изјави коју сам дао хашким истражитељима.

Веско Крстајић: Добро. Ево ја вам само предочавам шта каже Панић. Да ли сте се после овог састанка владе срели са Срећком Борисављевићем?

Богдан Вујић: Не.

Веско Крстајић: Да ли сте са њим нешто разговарали у овом смислу? Он каже да јесте, он тврди да јесте, и да сте му ви рекли да је у ствари било управо овако, па сад нешто још интересантније – он каже кад вас је питао ко је то одлучио да се они дају да сте ви рекли и показали прстом „они горе".

Богдан Вујић: Ја вам предлажем да доведете Срећка Борисављевића и да се погледамо у очи и да доведете још неког од министара, па да се гледамо у очи и да интерпретирамо то што смо разговарали на тој седници.

Веско Крстајић: Јесте ли ви после тога остали ту на „Велепромету", или сте отишли у касарну?

Богдан Вујић: Ја сам, приликом напуштања просторије, оне канцеларије у коју сам се вратио, где сам рекао да сам забележио неке значајније реченице и речи, при изласку ван, у дворишту видео групу људи, од којих су неки били у униформи, са две филмске камере, од којих је једна била старијег типа, вероватно шестнаестица, како је зову, са четвртастим окуларом, и била једна савременија. Када су ме запазили да напуштам просторију, повикали су – ено га још један, држ'те комуњару – и у том смислу. То је први говорио, један онижи, који је држао такву камеру и снимао ме. Имао је маскирну униформу, имао је шешир, био је онижи и имао је браду.

Веско Крстајић: Ко су ти, да ли знате ко су ти? Не именом и презименом, него припадништвом каквих јединица.

Богдан Вујић: Ја сам настојао да што пре напустим тај простор, и још желим да вам кажем да можда о томе треба упитати господина Тому Петернека, јер, можда сам у заблуди, али имао сам предосећај да је и његова фигура ту била присутна.

Веско Крстајић: Ту испред?

Богдан Вујић: Ту у тој групи.

Веско Крстајић: Кад вас питам „ко су ти", мислио сам у смислу јесу ли припадници јединица ЈНА, територијалаца или каквих других јединица.

Богдан Вујић: Не, нису припадници ЈНА. Ја сам носио униформу М-70, титовку са петокраком, и вероватно су ми зато викали – држ'те комуњару. Нису сви, али појединци јесу.

Веско Крстајић: У овом поступку истраге код војног суда рекосте да је тамо било више припадника СДГ, скраћеница СДГ – Српска добровољачка гарда, нема шта друго да буде – који су обезбеђивали овај састанак. Двојица су снимали присутне камерама.

Богдан Вујић: Можда су они били из СДГ.

Веско Крстајић: То сте рекли истражном судији војног суда.

Богдан Вујић: Ја се извињавам. Да сам ту изјаву имао, ја бих је понео, читао, ја бих вам скренуо пажњу.

Веско Крстајић: Добро, ја вам сад предочавам.

Богдан Вујић: Ја вас молим да запишете ову моју изјаву.

Веско Крстајић: Записујемо, господине Вујићу, али пошто је записана и она прва, онда кад су разлике у питању, морамо на њих да укажемо.

Богдан Вујић: Ако би нашли некога од тих које ја сада помињем, онда би дошли вероватно до закључка ко су ти људи.

Веско Крстајић: У које време сте ви отишли у касарну?

Богдан Вујић: Ја сам у касарну отишао после 15.00.

Веско Крстајић: Јесте ли затекли тамо тај народ? Да ли је касарна била опкољена како сте схватили на седници владе?

Богдан Вујић: Не, никог нисам затекао и први пут сам тада ушао у касарну и било ми је у интересу да погледам касарну, јер сам својевремено обављао разговоре са Фрањом Крачким. То је био терориста на челу групе која... Крачак Фрањо.

Веско Крстајић: А где сте обављали разговоре?

Богдан Вујић: У Бегејцима.

Веско Крстајић: Па тамо, па да погледате касарну?

Богдан Вујић: Од њега сам чуо како је гађао касарну минобацачем и минама, иначе је у војсци био по специјалности минобацачлија. Ја мислим да је као диверзант веома био способан. Жалио се да је његова кућа одмах ту близу касарне.

Веско Крстајић: Добро, да не ширимо сад причу. Вратили сте се у касарну и кажете да нисте тамо видели тај народ о коме сте ви говорили. Је л' сте видели аутобусе?

Богдан Вујић: Чак ни војску. Ту нисам никог видео и ушао сам у простор касарне. Пресрео ме је један војник полицајац. Питао сам има ли ту старешина. Рекао је да има мајор. Кад сам отишао да се преселим и да видим, препознао сам мајора Лукића, кога сам знао из Војне поште 5000 Панчево, где смо провели три године заједно у том кругу. Рекао сам – значи и ти си ту – и питао сам га да ли има нешто за ручак. На томе се завршило.

Веско Крстајић: Потом одлазите, схватио сам у Негославце.

Богдан Вујић: Навече, већ предвече одлазимо. Још вам нисам рекао да за то време док сам ручао наишао је пуковник Гверо Милан, који је био задужен за информисање јавности код генерала Негovánaновића. Рекао је, мало се изненадио кад ме је ту видео, а и ја исто кад сам видео њега, и рекао је да је он ту по задатку да припреми информисање страних и домаћих новинара који треба да обиђу порушени Вуковар. Са њим је у друштву био и министар информисања Раде Лесковац, који је био присутан на седници коју сам ја описао. Раде је покушао да ме мало провоцира да изнесем проценте колико је ко порушио град Вуковар. Ја сам му исто у том смислу вратио.

Веско Крстајић: Одлазите за Негославце. Схватио сам да сте тамо чекали превоз.

Богдан Вујић: Чекали смо дуго превоз, све скоро до пола ноћи док се није формирала колона.

Веско Крстајић: Цела екипа ваша, цела она ваша екипа?

Богдан Вујић: Цела екипа, кола вози пуковник Кијановић.

Веско Крстајић: Томић?

Богдан Вујић: Томић је у колима, ја сам у колима, Мирковић Стеван заставник, и Слободан, мајор, како сам рекао.

Веско Крстајић: Јесте ли разговарали са осталим члановима екипе у смислу седнице владе?

Богдан Вујић: Ја сам њих информисао кратко како сам доживео неугодности на седници владе. Они су ћутали, они су говорили како су мене тражили у болници. Кијановић је рекао да је сахранио, да је покупио оне лешеве око „Велепромета", и на томе се отприлике завршило.

Веско Крстајић: Јесу ли они вама нешто рекли, о неким својим другим активностима?

Богдан Вујић: Не.

Веско Крстајић: Овде стоји да сте ви сазнали да је Томић ишао код Мркшића да тражи решење како да спрече територијалце да преузму аутобусе.

Богдан Вујић: Нисам се сетио тачно. То је покојни Томић испричао како је он ишао да интервенише кад је била та ексцесна ситуација у касарни и око касарне и да је Мркшић ставио прсте испред њега, у смислу да то треба проглèдати кроз прсте. Ја мислим да је то стављено ту тако.

Веско Крстајић: А Кијановић?

Богдан Вујић: Рекао сам да је Кијановић покупио лешеве око „Велепромета" са групом војника.

Веско Крстајић: Добро то, али нека прича везана за неке војнике ЈНА.

Богдан Вујић: Стоји то да је он заробљене војнике, јер сам ја вероватно рекао да сам настојао да нађем те војнике у болници, али да их нисам нашао на оном простору где су они били, осим трагове, како се то каже у криминалистици. Ту су се налазили перископи од борбених возила транспортера, оклопних транспортера, и ја сам по томе заиста закључио да су ту били, боравили, а нисам знао куда су одведени. Од Кијановића сам тад чуо да је он у касарни, или где, да их је узео.

Веско Крстајић: Из аутобуса или...?

Богдан Вујић: Не могу сад прецизно то да вам кажем.

Веско Крстајић: Рекосте у истрази он је рекао да је из аутобуса успео да извади четири припадника ЈНА који су били заробљени и лечени у болници.

Богдан Вујић: Можда је рекао из аутобуса. Највероватније да је рекао да их је из аутобуса извадио. И још да вам кажем, кад смо већ при томе, ти војници су били као ратни заробљеници у Сремској Митровици. Дужан сам то да кажем, јер сам, ви сте ми рекли да треба и да сам обавезан да будем искрен. То ме исто изненадило.

Веско Крстајић: Они су били третирани?

Богдан Вујић: То су били заробљени војници ЈНА од стране ЗНГ и паравојних формација у Вуковару.

Веско Крстајић: Па су онда били ратни заробљеници ЈНА?

Богдан Вујић: Неки су били тешко рањени и лечени су у болници. То сам ја на неки начин признао др Весни Босанац да је исправно и коректно поступила.

Веско Крстајић: Касније у Сремској Митровици?

Богдан Вујић: Јесте.

Веско Крстајић: Да ли знате нешто друго о тој четворици војника?

Богдан Вујић: Ништа не знам.

Веско Крстајић: Нешто о њиховој народној припадности?

Богдан Вујић: Не, осим да су написали изјаве које су остале у елаборату, а те изјаве од њих је узео пуковник Кијановић, као и да су они пуштени, јер је у то време, ја можда не би требало да причам јер нисам ослобођен чувања државне и војне тајне, али ја ћу вам тај податак изнети, ту има довољно адвоката који ће ме бранити, да је било и око 80 Срба ту. Није се онда знало ко је шта по националности.

Веско Крстајић: Добро. Чекате да идете за Шид ту у Негославцима. Да ли региструјете какве активности којима је било места да нам кажете овде, тада док чекате? О томе сте говорили у војном суду, па вас ја подсећања ради то питам. Да ли чујете какву пуцњаву?

Богдан Вујић: Све то време чули су се рафали, и ја сматрам да је и Овчара била у висини командног места или тог дела где је било наше возило, тако на том простору удаљено. Ноћ је била.

Веско Крстајић: У колико сати сте кренули из Негославаца?

Богдан Вујић: Ја сматрам да је било после 24 часа и да смо у Шид стигли негде око можда око 4.00.

Веско Крстајић: Да ли су се чули пуцњи из правца Овчаре? Је л' сте знали где је Овчара?

Богдан Вујић: Ја сам кроз разговор чуо да је то у правцу Овчаре. Ту где смо ми седели око тих кола, излазили смо...

Веско Крстајић: Да ли сте ви лично тада знали где је Овчара?

Богдан Вујић: Нисам.

Веско Крстајић: Схватио сам да сте ви у ствари ту били свега 24 или 23 сата.

Богдан Вујић: Сви догађаји који су за мене везани, они се односе на „Велепромет", и ја сам вам то изнео, можда ако сам нешто испустио.

Веско Крстајић: Ја ћу вам ипак прочитати овај део вашег казивања код истражног судије војног суда да бисмо мало расправили. „Док смо чекали да се појави БОВ, који ће нас спровести из Вуковара према Митровици, односно да се формира колона из правца Овчаре, чули су се кратки рафали. Ја тада нисам знао о чему се ради, као ни остали, али смо некако сви у себи претпостављали да се врши одмазда над ратним заробљеницима."

Богдан Вујић: Ја бих вас молио да то запишете као моје мисли.

Веско Крстајић: Да је то само неко ваше размишљање?

Богдан Вујић: То се вероватно свиђало пуковнику Трифуновићу и тако је записао, а ја вас молим да то сада запишете као моје мисли.

Веско Крстајић: Да ли вас добро схватам, као неко ваше размишљање?

Богдан Вујић: Само моје размишљање.

Веско Крстајић: Јер овде стоји „али смо некако сви у себи претпостављали", „сви у себи".

Богдан Вујић: Ја вам опет говорим да се тако свиђало пуковнику Трифуновићу да запише.

Веско Крстајић: Јесте, ви сте ту исправку заиста дали касније након саслушања код истражног судије овог суда, да је то ипак неко ваше размишљање, а не сагласан закључак свих. Ја бих вас само мало вратио на „Велепромет" на дан пре тога, око десет увече. Ви рекосте да сте дошли на „Велепромет" и тад сте организовали неки састанак људи који сад треба да раде, да поступају, па сте навели ко је ту био присутан. Да ли је ту било још кога на том састанку? Рекли сте да су се неки људи појављивали на вратима, брадати итд.

Богдан Вујић: Господине председниче, ја сам претходно испричао да су се појављивале главе са брадом на вратима и да сам ја можда нетактички реаговао и питао – ко су ови? Они су рекли, ја сматрам да је то рекао заставник Милошевић, или неко – они су са нама.

Веско Крстајић: Да ли су они били на том састанку са вама?

Богдан Вујић: Не, они нису били на састанку. Они су били на вратима, али су чули све оно што сам ја говорио.

Веско Крстајић: И шта се дешава на том вашем састанку са том вашом екипом?

Богдан Вујић: Ја сам отворено говорио да смо ми екипа, да имамо задатак, да треба што пре да одвојимо мушкарце, на шта они кажу – друже пуковниче, то је већ урађено, то смо већ урадили.

Веско Крстајић: Добро. „Такође, на састанак су дошли и представници, односно старешине јединица ТО и добровољаца који су били позвани." Ево, то је, такође, ваша изјава. Ви кажете: „Били су, не знам ни ја, мајор Мунћан, Корица Бранко, заставник, Стошић, капетан један, капетан прве класе Румун, коме сам заборавио име. Такође, на састанак су дошли представници, односно старешине јединица ТО и добровољаца који су били позвани."

Богдан Вујић: Били су позвани, али они нису били присутни унутра, него видите како вам ја кажем. Појавиле су се главе са брадом и слушале шта се...

Веско Крстајић: Врата отворена, или како?

Богдан Вујић: На вратима, врата су полуотворена.

Веско Крстајић: „Ја сам на састанку изнео задатак како да се у најкраћем року, уз пуно поштовање мера безбедности за наше људе и за ратне заробљенике, изврши укрцавање у аутобусе и евакуација. У најкраћем року. Схватио сам, и то сам на састанку изнео, да ће највећи проблем бити у понашању припадника ТО и добровољаца, који нису дозвољавали да се преузму заробљеници из просторије која је била блиндирана." Стоје ове записничке констатације. Је л' то тако било?

Богдан Вујић: Господине председниче, ако боље прочитате ту моју изјаву, ја сам исто то уочио, да испада да је састанак држан после обиласка простора, а није било тако.

Веско Крстајић: Тако би произашло.

Богдан Вујић: А није било тако.

Веско Крстајић: Него обрнуто?

Богдан Вујић: По активностима редослед је – прво састанак, планирање задатака и активности, а затим спровођење. Значи, у том записнику, мом казивању, знате како се то каже – је л' хоћеш да читаш записник, не треба да читаш, слушао си диктирање – и тако, а требало је да прочитам, и онда би уочио да није добро изнесен редослед.

Веско Крстајић: „Малопре сам заборавио да кажем да сам приликом обиласка сабирног центра уочио да је била формирана приручна амбуланта, где је радио лекар Хрват који је пружао хитну помоћ пребијенима." Па и овде говорите опет о обиласку сабирног центра.

Богдан Вујић: Јесте, то је било после састанка.

Веско Крстајић: То је било после састанка? Али у овом контексту би опет произашло да је то било пре састанка.

Богдан Вујић: Ја вас молим да схватите да је тако унесено. Ја сам исто тако господину Алимпићу рекао да хоћу да прочитам, а он мени – ма не треба, слушали сте записник.

Веско Крстајић: И тада сте код истражног судије Алимпића говорили о времену одржавања тог састанка. Данас кажете то је било око 12.30, а и у војном суду, а и прошле године у поступку истраге у овом суду: „То је, по мојој слободној процени, састанак је могао да почне око 11 или 11.30 и трајао је можда сат, можда мало и више."

Богдан Вујић: Састанак, седница је владе. Господине председниче, ја се извињавам ако је записано, ја никад нисам рекао за владу да је држала састанак. Ја сам пуковник, господине председниче.

Веско Крстајић: Добро, прихватићемо то да је можда судија погрешно ово интерпретирао.

Богдан Вујић: Па могла је и дактилографкиња исто.

Веско Крстајић: Овде је у више наврата наведено „за онај састанак владе, до краја састанка владе". Није важно, није ни битно то сад, само је битно то да данас кажете да је време одржавања састанка било у 12.30, пре тога то је 11.00, па онда то повезујем с оним вашим временом боравка у болници, где сте онда рекли до 10.00, данас сте рекли до 12.00. Практично све померате то.

Богдан Вујић: Господине председниче, прво је померан вероватно одлазак колоне из болнице. Значи, кад ви пронађете то време, онда ће се схватити зашто сам ја то рекао. Тамо је, значи, било ометања. Каквог, зашто, због чега, ја не знам то, али је било, знам да је било.

Веско Крстајић: Добро. Питања?

Члан већа судија Гордана Божиловић Петровић: Само једно питање. Пошто сте доста детаљно о свему говорили, интересује ме, кад сте причали о овој седници владе, или састанку, свеједно, зашто су биле тако непријатне реакције у односу на војску. Шта су они замерали војсци? Да ли да се нисте довољно ангажовали, или шта? Зашто је била таква реакција, о којој сте причали прилично негативно?

Богдан Вујић: Госпођо судија, ја сам 18. новембра 1991. године у Београду. Господине председниче, могу ли нешто само да покажем?

Гордана Божиловић Петровић: Не морате тако широко. Само ме интересује зашто је реакција била таква на тој седници.

Богдан Вујић: Многи су се чудили, ја сам купио НИН који је изашао 16. новембра. Значи, 16. новембар је био у суботу, а интервју са господином тада другом генералом Марком Неговановићем је учињен 15. новембра. Лука Мичета пита друга генерала који је генерал-пуковник и подсекретар, исто ово што ви мене питате.

Гордана Божиловић Петровић: Ја вас питам за ваше мишљење невезано шта је рекао генерал, јер сте били на састанку, били сте ту неко време, били сте присутни. Шта су замерали војсци? Зашто је била таква реакција у односу на војску? Да ли због тих заробљеника, да ли због неактивности војске? Шта је била суштина замерке? Само то. Ваше лично виђење невезано за било чију изјаву.

Богдан Вујић: Ја вам могу рећи да сам у то време осетио један анимозитет зато што сам носио униформу и петокраку, зато што сам припадао ЈНА. Из поступка у „Велепромету" од стране јединице четника или појединаца, као што су Топола и Марко Цревар, осетио сам да је циљ тога свега да се на неки начин нанесе љага нама, то јест припадницима ЈНА, да се ми понизимо и да ми доживимо фијаско.

Гордана Божиловић Петровић: Је л' то из разлога што су сматрали да нисте били довољно активни, да им нисте довољно помагали? Да ли је то разлог, или неки други?

Богдан Вујић: Напротив, ја вам могу изнети кроз пример разговора са Арканом.

Гордана Божиловић Петровић: Не, само мислим да ли су вам рекли зашто вас нападају.

Богдан Вујић: Ја се извињавам, госпођо судија, схватићете одмах. Аркан је исто припадао једној организацији или јединици која је била у саставу ЈНА, али није припадала ЈНА, и он је, говорећи о свом доприносу, мени показао слику команданта Новосадског корпуса генерала Андрије Биочевића. Они заједно загрљени, а ја сам њега питао – имаш ли ти, Аркане, слику са генералом Братићем, који је пре њега био командант тог корпуса? Он каже – не, ја Братића нисам волео.

Гордана Божиловић Петровић: Ја сам само мислила да ли су они вама објаснили на састанку, да ли су рекли војска је била оваква, онаква, није била добра. Да ли су вам рекли нешто или нису? Ако нису – нису, да не идемо толико у ширину.

Богдан Вујић: Па рекли су ми министри, војска, знате, ЈНА.

Гордана Божиловић Петровић: Нека реакција њихова, било каква, било шта. Је л' су рекли?

Богдан Вујић: Ја сам сматрао да то није само њихов циљ, то што они чине.

Гордана Божиловић Петровић: Значи ништа вам нису рекли посебно, само су нападали без образложења?

Богдан Вујић: Ако сте схватили, ја сам том Тополи, за којег сматрам да је био једна зрела личност, ако му је неко већ поклонио то звање војвода, ако је учествовао заједно у борби са припадницима ЈНА, неколико пута говорио – у памет се, војводо.

Гордана Божиловић Петровић: Добро. Хвала.

Веско Крстајић: Питања?

Заменик тужиоца Душан Кнежевић: Врло је опширно говорио сведок о овоме свему. Нема ту шта много да се пита, али, ипак, сасвим кратко. Нисам најбоље схватио када долази тај пуковник са Арканом, па му говори да долази на седницу. Да ли је то Арканов пуковник, из те његове формације?

Веско Крстајић: Тако је рекао. То је... Како рекосте да се зове? Старчевић, Старовић?

Богдан Вујић: Старовић.

Душан Кнежевић: Је л' осим тог позива, тог Аркановог пуковника Старовића, је л' га неко још позива на ту седницу владе или упућује? Кад кажем „неко", мислим из ЈНА.

Веско Крстајић: Да ли сте разумели питање, господине Вујићу?

Богдан Вујић: Нисам разумео.

Веско Крстајић: Позвао вас је рекли сте тај пуковник.

Богдан Вујић: Ако је господин адвокат схватио како ме је он позвао.

Веско Крстајић: Тужилац.

Богдан Вујић: Извињавам се, ја се заиста извињавам, ја се заиста извињавам.

Веско Крстајић: Зашто се извињавате, господине Вујићу? То су наше странке, колеге браниоци, тужилац, пуномоћници. Немојте се извињавати. Пита вас заменик тужиоца да ли вас је неко из ваше претпостављене команде, од ваших старешина, позвао, обавестио или наредио зашто би било примерено да идете тамо.

Богдан Вујић: Ја сам, господине председниче и господине тужиоче, на том састанку био присилно.

Веско Крстајић: Нама говорите, нама одговарајте.

Богдан Вујић: Ја сам присилно био на том састанку. Прво, дошао ми је Аркан. Знате кад Аркан погледа очи у очи, прса уз прса, па онај хеклер...

Веско Крстајић: Па добро, није вам наредио да идете било где, него сте рекли шта сте причали.

Богдан Вујић: Па садржај његовог разговора. Па не долази Аркан нигде бадава, господине председниче. Где год био Аркан, зна се шта се дешава. Зна се, господине председниче, зашто је био задужен Аркан. Није ме он питао.

Веско Крстајић: Добро.

Душан Кнежевић: Само још једно, председниче. Причао нам је о томе пуно, опширно. Је л' донет неки закључак на тој седници владе?

Веско Крстајић: Па питан је. Није. Даље.

Адвокат Рајко Даниловић: Објаснио је он отприлике улогу овог потпуковника Панића на седници владе. Да ли је он са њим комуницирао после те седнице?

Богдан Вујић: Господине председниче, ја још једном хоћу да нагласим да постоји могућност да је потпуковник Панић можда и 10 минута или више био код врата, ту у ходнику, и да је слушао расправу. Можда је ушао унутра када је он одлучио да уђе.

Веско Крстајић: Али је састанак завршен кад је он дошао и кад су се ови код њега окупили и он им нешто саопштио.

Богдан Вујић: Ја сам рекао да је састанак завршен онда када је он ушао на врата и да су они одмах према њему кренули.

Веско Крстајић: Добро. Даље, молим.

Адвокат Драгољуб Тодоровић: Видите, господин Вујић је описао један случај приликом обиласка болнице где је један добровољац скинуо повез са ока једног да би показао да је он маскиран и да је видео.

Веско Крстајић: Тако је рекао.

Драгољуб Тодоровић: И казује – водите га у аутобус. Он је рекао – водите га у аутобус. Сад ја питам да ли је постојала нека алтернатива томе, зашто је рекао – водите га у аутобус. Да ли је могао да каже да остане? Због чега је рекао – водите га у аутобус? Је л' то нека врста селекције?

Веско Крстајић: Ви сте рекли да нисте учествовали.

Богдан Вујић: Господине председниче, ја сам био присутан када је Шљиванчанин рекао да постоје три опције. У аутобусе слати те који су војници. Значи, они иду у касарну. То је он рекао – иду аутобуси у касарну. Шљиванчанин је то рекао и пре него што смо пошли тамо, да неће аутобуси доћи у „Велепромет", него у касарну, због онога што смо доживели ону ноћ коју сам описао. И следеће, он је рекао да постоји алтернатива, да иду у друге аутобусе који ће ићи за Хрватску и да иду у аутобусе Међународног Црвеног крста, који ће ићи, шта ја знам куда ће ићи.

Веско Крстајић: То вас пита пуномоћник. Ви сте рекли у аутобусе. Које аутобусе?

Богдан Вујић: Тај, кад му је скинуо, он је чак рекао то је чувени Јоја, то се сећам, или Јаја, или како га је већ назвао.

Драгољуб Тодоровић: Ја сам задовољан шта је одговорио. Сад имам друго питање у вези с тим. Да ли је на сличан начин још некога упућивао у аутобус за касарну или у аутобус за Хрватску или у аутобус за не знам где?

Веско Крстајић: Ви лично.

Богдан Вујић: Никога више осим тог јединог ког су довели.

Драгољуб Тодоровић: Рекао је да је Шљиванчанин приликом обраћања особљу болнице представио новог управника болнице, неког потпуковника. Да ли зна како се зове он, одакле је он био, ко је био, је л' био лекар болнице?

Богдан Вујић: Он се зове... Био је лекар и он је остао као управник болнице, доктор потпуковник.

Драгољуб Тодоровић: Ви сте се изјашњавали шта је било на седници владе и рекли сте да је речено да неће пуковник, то јест ви, моћи заробљенике из болнице да одведе, као што је одвео заробљенике из „Велепромета". Ко је то рекао?

Веско Крстајић: Ко конкретно је то рекао?

Богдан Вујић: Ја га не познајем.

Драгољуб Тодоровић: Овде је рекао да је рекао Мркшићу и Шљиванчанину да их је упознао са тим стањем, променио је исказ из истраге. Међутим, мене интересује специјално да ли им је појединачно то говорио, или су заједно били присутни њих двојица, Мркшић и Шљиванчанин.

Веско Крстајић: Није он говорио.

Драгољуб Тодоровић: Он је упознао Шљиванчанина и Мркшића са стањем тамо.

Богдан Вујић: Не, нису они заједно били. Ја после Мркшића нисам...

Веско Крстајић: Да, то је везано за „Велепромет", по повратку.

Богдан Вујић: То је „Велепромет".

Драгољуб Тодоровић: Нису били заједно. Значи ово све се односи на Шљиванчанина. Јесте ли упознали Мркшића са стањем у „Велепромету"?

Богдан Вујић: Јесам му рекао.

Драгољуб Тодоровић: Шта сте му рекли?

Богдан Вујић: Само сам рекао – извршили смо задатак, а да ли вам је познато шта се тамо дешавало?

Драгољуб Тодоровић: А шта он каже?

Богдан Вујић: Рекао је – па познато је.

Драгољуб Тодоровић: Је л' било речи о томе шта је то познато?

Богдан Вујић: Не.

Драгољуб Тодоровић: Уопштено само?

Богдан Вујић: Уопштено. Ја сам и у Шиду питао једног генерала и једног пуковника да ли им је познато шта се дешавало. Познато, каже генерал-пуковник, исто каже познато. Зашто ја сад да причам њима оно што је њима познато?

Драгољуб Тодоровић: Господин Вујић је искусан официр безбедности, контактира са многим људима, па бих сад ја бих њему поставио једно питање. Операцијом „Вуковар" командовао је пуковник Мркшић, то знамо. А ко је био непосредно надређен пуковнику Мркшићу?

Веско Крстајић: Ако знате.

Богдан Вујић: Господине председниче, ја нисам знао организацију, ја сам знао глобално.

Драгољуб Тодоровић: Знате ли ко је њему био надређени?

Богдан Вујић: Не.

Пуномоћник оштећених Наташа Кандић: Ја бих замолила сведока да објасни да ли је он ушао лично у ту просторију са блиндираним вратима.

Веско Крстајић: Рекао је да јесте.

Наташа Кандић: Шта је прецизно тачно када је реч о томе да су Топола и Марко Цревар изводили из аутобуса заробљенике, или из аутобуса или из те просторије, да ли је било извођења?

Веско Крстајић: Ако сте пратили, сведок је то на моје тражење и инсистирање разјаснио. У истрази је говорио једно, данас је говорио друго, тако да је он у ствари одговорио на то питање. Он је чуо да су они то радили и чуо је рафале, али није видео.

Наташа Кандић: Да ли је видео лешеве?

Богдан Вујић: Нисам видео.

Наташа Кандић: Тих 17?

Богдан Вујић: Нисам видео. Нека госпођа Кандић схвати да сам ја желео да установим и идентификујем Водопију Владимира живог или мртвог, јер то би био највећи материјални доказ или истина шта се тамо дешавало.

Наташа Кандић: Од кога је капетан Корица добио ту торбу?

Веско Крстајић: Рекао је.

Богдан Вујић: То му је војник полицајац на капији рекао да су четници дали да му преда.

Наташа Кандић: Да ли је истражен тај случај, да ли се утврдило коме припада та торба и ти документи који су нађени у њој?

Богдан Вујић: Ја сам то рекао.

Веско Крстајић: Да ли је вама лично више познато око тога?

Богдан Вујић: Корица и ја смо доживљавали неугодности ради те торбе. То тако кад иде, зашто је сад потребно чувати ту торбу, и тако је то ишло, значи, курирска посла.

Веско Крстајић: Питање је да ли сте ви лично или вам је познато да је то касније истраживано. Да ли је тај човек Водопија потражен међу заробљеницима у Сремској Митровици? Радили сте и тамо, је л' тако?

Богдан Вујић: Ја нисам имао прилику да га нађем.

Наташа Кандић: Сведок каже да долази у касарну да би нешто појео и ту среће пуковника Гвера. Где се у то време налазе Томић и Кијановић?

Веско Крстајић: Да ли то знате?

Богдан Вујић: Не знам.

Наташа Кандић: Према ономе што Кијановић каже сведоку, он из аутобуса вади четири војника припадника ЈНА, а на основу сведочења додаје да се то догодило на Овчари.

Богдан Вујић: Не.

Веско Крстајић: Не, у касарни, сведок је рекао у касарни, да му је Кијановић рекао у касарни је из аутобуса извео четири војника ЈНА. У касарни, тако је он рекао.

Наташа Кандић: Да ли постоји могућност да, пошто они у то време нису били заједно, да су, на пример, Кијановић и Томић можда са аутобусима ишли на Овчару?

Богдан Вујић: То ми нису рекли нити ми је то познато.

Наташа Кандић: Кад је разговарао у Шиду са пуковником Петковићем и када сведок на основу информација које Петковић има разуме да је он већ претходно обавештен? Да ли и Петковић помиње неке догађаје у вези са заробљеницима?

Веско Крстајић: Ако је он рекао да је обавештен, је л' сте још што даље разговарали, или се на томе завршило?

Богдан Вујић: Пуковник Петковић је дошао да се поздрави са нама, значи, изашао је из своје службене просторије да се поздрави. Само толико, двери речи, а ово питање да ли је познато – јесте.

Веско Крстајић: И то је то и ништа више? Добро.

Наташа Кандић: Са ким Кијановић одлази на командно место команданта Мркшића?

Веско Крстајић: Да ли вам је то рекао?

Богдан Вујић: Не, није ми рекао.

Наташа Кандић: Какав је био ваш однос, пошто ви водите да ли могу да кажем ту радну групу, да ли је Кијановић неко коме сте ви претпостављени или...?

Богдан Вујић: Ми смо били три равноправна пуковника, и молим вас, господине председниче, да госпођа Кандић схвати да сам ја изабран тамо само да руководим оним задатком који је обављан у „Велепромету".

Веско Крстајић: У „Велепромету", ништа шире, ништа више?

Богдан Вујић: Јесте. Ништа шире.

Наташа Кандић: Сведок помиње да је Томић ишао код Мркшића да тражи решење како да спречи територијалце да преузму аутобусе и да је Томић рекао да је Мркшић подигао десну шаку раширену.

Веско Крстајић: То је сведок све рекао.

Богдан Вујић: То сам рекао.

Наташа Кандић: Да ли је Томић испричао то и пред Кијановићем?

Богдан Вујић: Јесте.

Адвокат Гордана Лозналијевић Даниловић: Да ли је сведок о овоме о чему је сведочио давао неком свом претпостављеном писани или усмени извештај?

Веско Крстајић: Јесте ли подносили извештај какав, дакле писани или усмени, неком од својих претпостављених?

Богдан Вујић: Први пут сам позван од стране начелника 1996. године.

Веско Крстајић: Није то питање, него ви лично да ли сте након тога подносили какав извештај било коме.

Богдан Вујић: Никоме, нити се ко интересовао, нити сам ја настојао.

Веско Крстајић: Даље, молим, браниоци.

Адвокат Ненад Петрушић: Сведок је рекао да је са Кијановић Богољубом дошао до болнице. Ту је био Веселин Шљиванчанин, и каже да им је пришао неки момак кога је он назвао јакшићевци. Поменуо је ту категорију, па само да је објасни, ништа више.

Богдан Вујић: Господине председниче, ја нисам у својим изјавама помињао уопште да је Кијановић ишао са мном до болнице.

Ненад Петрушић: Није то сад ни битно.

Веско Крстајић: Није ни важно, али сте данас заиста рекли први пут, и ја чујем тај термин, израз „јакшићевци".

Богдан Вујић: Ја сам тај израз чуо код болнице јер су они носили црвене кићанке. То су борци територијалци који су носили црвене кићанке. Неко ми је рекао зашто их зову јакшићевци. Рекли су да постоји део Вуковара, неко насеље, можда периферија, који се зове Јакшићево, као што постоји и Дедиње негде у Вуковару. И то сам чуо.

Веско Крстајић: Даље, браниоци, молим.

Зоран Јеврић: Само једно питање. Сведок је овде данас мењао исказ који је дао пред истражним судијом војног суда у томе што говори да су то биле некакве његове мисли. Питање гласи – ако не зна где је Овчара и није био на Овчари, а каже када је чуо кратке рафале мисли су му одмах отишле према Овчари, како то објашњава?

Веско Крстајић: Ви сте нешто у том смислу објаснили.

Зоран Јеврић: Зашто не према Шиду, зашто не према Винковцима, зашто не према нечем другом?

Богдан Вујић: Па то је једноставно. Кад један официр дође негде, он се прво топографски оријентише. Значи, ово је пут за Вуковар, ја сам први пут се ту нашао. Тако ме питао и хашки истражитељ да ли је командно место, та вила, било са леве или са десне стране, у ком правцу је касарна. Да ли сам чуо за Овчару? Чуо сам. Како нисам чуо? Па ја сам обављао разговоре у Бегејцима са људима који су крстарили Овчаром, који су носили експлозив по Овчари, који су у Соту постављали мине против тенкова ЈНА.

Веско Крстајић: Добро. Ја сам вас то питао као бранилац, па сам констатовао да сте ви ту били отприлике неких тидесетак сати. Од претходне вечери, од 20. увече, до поноћи 28 сати рецимо. Заиста је мало интересантно како ви знате да се чују рафали из правца Овчаре. Рекли сте да су Негославци у висини Овчаре. Откуд ви то све знате, то вас пита бранилац.

Богдан Вујић: Ја вас молим да ви објасните господину браниоцу. Ево ја ћу вама предати карту. Ја сам ову карту носио, па нека погледа.

Веско Крстајић: Ви сте ту карту имали тада?

Богдан Вујић: Да, имао сам и правило међународног државног права, кога сам чувао још од времена када сам полагао за чин мајора.

Веско Крстајић: Хоћете да кажете да сте се тада и топографски мало оријентисали?

Богдан Вујић: Јесте. Први задатак официра је да то уради.

Веско Крстајић: Добро. Даље, молим.

Адвокат Ђорђе Калањ: Ја бих се надовезао на питање пуномоћника оштећених везано за ове писане извештаје. Нисам схватио сведока да ли су ти писани извештаји икоме достављани.

Веско Крстајић: Рекао је да их није никоме подносио.

Ђорђе Калањ: Питам, ако може сведок да прецизније одговори зашто није, с обзиром да је вршио службену дужност. Ми бисмо предложили ако извештај постоји да се прибави.

Веско Крстајић: Да ли сте ви били у обавези да некоме поднесете некакав извештај о вашим запажањима?

Богдан Вујић: Све изјаве које су рађене стављане су у елаборате. Тако сам оставио код потпуковника Петровића, шефа за аналитику и информисање. Све оно што урадимо и изјаве ако неко напише оставимо у елаборат. Тако смо радили и у Сремској Митровици, и кад сам одлазио из Сремске Митровице, све своје сам сложио.

Веско Крстајић: Не пита то бранилац, не питамо то, него везано за догађаје ове о којима сте сведочили на „Велепромету" и о седници владе.

Богдан Вујић: Никоме нисам подносио извештаје.

Веско Крстајић: Јесте ли били у обавези да поднесете коме какав извештај?

Богдан Вујић: Прво, требало је групно да напишемо информацију. Нисмо написали да смо обавили задатак, и оно што смо обавили, оперативно смо урадили. После смо радили у КПД у Митровици, и ту смо исто имали конкретне задатке. Свако је радио своје. Ја ћу вам сада рећи ово. Изјава коју сам узимао, ја сада издајем неку тајну, кроз информативне разговоре са Весном Босанац има 105 страна. Ја сам је под хитно предао, и никад је више нисам видео нити

чуо за њу, осим из хашког преноса, са седнице када је она сведочила, и када господин Милошевић каже – ево ваше изјаве.

Веско Крстајић: Почесте малопре, па не завршисте, 1996. године.

Богдан Вујић: Да, 1996. године сам први пут позван од стране генерал-пуковника Александра Димитријевића, начелника Управе за безбедност, да дам изјаву на околности мог боравка и извршавању задатака у Вуковару.

Ђорђе Калањ: Да ли је сведок тада дао изјаву писано везано за свој боравак?

Богдан Вујић: Ништа написмено. Ја верујем да је та изјава, као што следује начелника тог нивоа, снимљена.

Ђорђе Калањ: Само једно кратко питање. С обзиром да је био дугогодишњи орган безбедности службене забелешке, информације итд, да ли је по тој линији извештавао у том периоду везано за догађаје у „Велепромету" и везано за догађаје у Вуковару, обзиром да је тамо боравио?

Богдан Вујић: Нисам, господине председниче, осим све те изјаве, као што сам навео пример изјаве Весне Босанац, ја верујем да су моје многе изјаве сачуване негде.

Адвокат Саво Штрбац: Сведок је овде подоста пута спомињао четнике. Интересује ме да објасни је л' то била нека редовна формација, или је он закључио по понашању неких тамо људи, војника да су то четници. Да појасни мало то. Видео сам реакције овде, па и мени је то мало онако упало у очи.

Богдан Вујић: Они су се сами тако називали. Ја сам неко вече слушао Тому Николића.

Веско Крстајић: Господине Вујићу, правите превише дигресија.

Богдан Вујић: Ја се извињавам, шта сам требао рећи? Да не знам шта су четници? Ма знам, господине Весо, шта су четници.

Веско Крстајић: Не, питање браниоца је откуд то тамо да су то четници, откуд вама та знања.

Богдан Вујић: Они су сами изабрали такав назив. Тако су се окитили. Такве ознаке су носили.

Веско Крстајић: Добро. Да направимо паузу? Немојте, молим вас, колеге. Ево ја заиста не знам на који начин да опомињем поново. Немојте на овај начин да расправљамо. Да завршимо са сведоком. Па немојте. Господине Вујићу, заиста први пут смо од вас чули да се припадници тих, у овој судници бар, да се припадници тих јединица које нису редовне јединице тадашње Југословенске народне армије, да су се називали четници, него је било или ТО или добровољци, чули смо и назив радикали, шешељевци, али први пут смо чули четници, од вас смо то чули, па сад бранилац вас пита.

Богдан Вујић: Први пут сам и ја то од њих, господине председниче, од Тополе сам чуо, значи од оних који су ту били присутни.

Веско Крстајић: Ето, то је то што вас пита бранилац.

Богдан Вујић: Од старешина сам то чуо који су тамо, они су говорили то су четници, они су исто са нама, они су заједно са нама ратовали у истом рову, на истог непријатеља.

Веско Крстајић: Добро. То је оно што вас пита бранилац, да разјаснимо само. Даље, браниоци, оптужени, изволите. Ви ћете, господине Вујићу, кад овај

господин своје место... да вам постави које питање, погледати га, па нам рећи евентуално да га нисте видели тада у ових 30 сати, 28 сати, тамо. Ево окрените се, погледајте овог господина. Ако видите добро.

Богдан Вујић: Не, прошло је време. Ја не могу да се сетим његовог лика. Ако он може да каже где је мене видео.

Веско Крстајић: Заузмите ви ваше место. То је оптужени Мирољуб Вујовић. Кажите, господине Вујовићу.

Оптужени Мирољуб Вујовић: Не познајем сведока, нисмо се видели никад. Ја ћу само пар питања. Сведок тамо на почетку је рекао да му је неко, на почетку изјаве војне, да му је неко претио и да се бојите за сигурност своје породице итд., па ме интересује ко вам је то претио.

Богдан Вујић: Заставник Бранко Корица рекао ми је да му је пришао поручник са снајпером код болнице и рекао.

Веско Крстајић: Господине Вујићу, заузмите, молим вас, ваше место ту. Немојте се окретати према ономе ко вам поставља питања. На питања ћете нама одговарати, и то ће бити, наравно, боље забележено са тим микрофоном који све то снима.

Богдан Вујић: Значи, заставник Корица Бранко ми је испричао после повратка извршења задатака код болнице и у болници да му је пришао поручник са снајпером и рекао – буди сретан, ја сам те нишанио, али су ме упозорили да ти ниси пуковник Бранко. Корици је мало било и неугодно што је моје заштитно име било Бранко. Ја сам му се извинио због тога.

Веско Крстајић: Да ли сте се ви под тим псеудонимом тада представљали људима са којима сте контактирали?

Богдан Вујић: Јесте, ја сам и на седници владе рекао да сам ја пуковник Бранко.

Веско Крстајић: Имате ли још које питање, господине Вујовићу? Добро. Изволите, господине.

Богдан Вујић: Господине председниче, само, да ли сам добро разумео да ли ме је господин Мирољуб негде сретао или не?

Веско Крстајић: Небитно. Погледајте овог господина, господине Вујићу. Да ли се њега сећате?

Богдан Вујић: Не могу исто прецизно да кажем.

Веско Крстајић: Не можете да тврдите? Добро. То је Станко Вујановић, то је оптужени Станко Вујановић. Заузмите ваше место, господине Вујићу.

Оптужени Станко Вујановић: Коју дужност је обављао господин Лукић кад сте га срели у касарни? Шта је био он?

Богдан Вујић: Мајор Лукић је рекао да је командант касарне, командант батаљона, и да је помоћник начелника штаба Панића за оперативне послове.

Веско Крстајић: Значи све те три дужности уједно? У реду.

Станко Вујановић: Да ли су Томић и Кијановић били у касарни задужени за прихват заробљених лица из болнице?

Богдан Вујић: Нисам разумео.

Веско Крстајић: Нисте разумели питање?

Богдан Вујић: Не.

Веско Крстајић: Пита вас Вујановић да ли су Томић и Кијановић у касарни били задужени за какав прихват заробљених из болнице у касарни.

Богдан Вујић: Када је Шљиванчанин говорио о задатку кад смо одлазили у болницу и да не могу сви да иду у болницу, само да идемо ја и Корица, он је рекао да остали буду у касарни и да ту дочекују аутобусе.

Веско Крстајић: Да ту дочекују аутобусе? Добро.

Станко Вујановић: Пошто му је био господин Александар Васиљевић претпостављени. Како то? Нелогично је мало да га он о ничему не обавештава, не шаље му извештаје. Нек мало објасни то.

Веско Крстајић: Зашто нисте? Јесте ли били у обавези? Само је питање да ли сте били у обавези да о дешавањима ових 28 сати...

Богдан Вујић: У обавези је био пуковник Томић, значи, кад иде на викенд, а ишао је чешће на викенд у Београд, да одлази у Управу безбедности и да реферише како извршавамо задатке. И то је једно, а следеће то је господин Станко.

Веско Крстајић: Да.

Богдан Вујић: Ја сам, имам... Је л' могу ја њега да питам?

Веско Крстајић: Не, нисте у ситуацији да питате. Можете да коментаришете, можете да нама кажете нешто, али не да питате.

Станко Вујановић: Да ли сте у потпуности обавили задатак због којег сте дошли?

Веско Крстајић: Сведок је, господине Вујановићу, испричао шта му је био задатак и шта је урадио. Је л' сте ме разумели?

Станко Вујановић: Значи, какав је добио задатак? Да заврши до краја, или је остало нешто недовршено?

Веско Крстајић: Рекао је сведок.

Станко Вујановић: Да ли има сазнања да је Васиљевић био у Негославцима?

Веско Крстајић: За ово време док сте ви били.

Богдан Вујић: Немам, господине председниче.

Станко Вујановић: Да ли га је касније информисао о стању на терену што се тиче Овчаре и „Велепромета", болнице, значи, после свих тих догађаја, да ли га је икад обавештавао?

Веско Крстајић: Опет понављате питање. Питали смо га, било писмено било усмено, па је рекао.

Богдан Вујић: Нисам га обавештавао ни писмено ни усмено, осим када сам радио у Сремској Митровици по конкретном задатку.

Веско Крстајић: Господине Вујићу, не понављајте.

Станко Вујановић: Кога је на крају обавестио о својим утисцима на терену, запажањима? Је л' иког обавештавао? Што је уопште долазио кад никог не обавештава, то га питам. Да ли је икога обавештавао о свом раду?

Веско Крстајић: Рекао је то, питали смо га.

Станко Вујановић: Није ми јасно кад говори о Кијановићу, да је узео изјаве од ова четири војника. Где је узео изјаве?

Веско Крстајић: Не изјаве, нисам схватио изјаве.

Богдан Вујић: Узео изјаве у КПД у Митровици.

Станко Вујановић: Да ли је у касарни видео Весну Босанац и Маријана Билића Билија?

Богдан Вујић: Господине председниче, нисам видео. Познато је да у касарни постоји затвор касарски. Ту постоји такозвани притвор, као што је свака касарна имала војнички притвор, и то је по правилу службе оружаних снага. Значи, кад сам једног војника полицајца ту на стражи питао – је л' чуваш неког – знате како пуковник хоће да пита – чувам. Полако га питам ко је унутра, нисам знао ни да је ту Весна Босанац или Били.

Станко Вујановић: Не могу наћи на страни 12 шта је изјавио. Само, молим вас, да... Не могу наћи. Мислим да је изјавио да је видео, да је имао сазнања да је био тамо Маријан Билић Били, па сам га хтео на конту тога питати.

Богдан Вујић: Нисам видео.

Веско Крстајић: „Тада сам у касарни приметио да је војна полиција обезбеђивала две просторије, па су ми објаснили да су тамо затворени Весна Босанац, Маријан Видин", ваљда Видић, „др Њавро и још неки, из чега сам ја закључио да су они тамо били и кад су били аутобуси, те да је ту долазио и Шљиванчанин." Ево то сте ви изјавили.

Богдан Вујић: Да ли сам рекао да је ту Шљиванчанин долазио?

Веско Крстајић: „... те да је ту долазио и Шљиванчанин."

Богдан Вујић: Па Шљиванчанин је сам рекао да је са њима обављао разговоре претходну ноћ, ја сам то објаснио.

Веско Крстајић: Добро, али је битно ово, питао вас је Вујановић нешто, ви сте одговорили што сте одговорили, а то се разликује од оног што сте рекли код истражног судије.

Богдан Вујић: Председниче, можда је погрешно интерпретирано ту, а Шљиванчанин је сам рекао да је са њима обављао разговоре.

Веско Крстајић: Не у том делу. Данас рекосте питали сте војнике ко је ту, они нису знали да вам кажу. Код истражног судије сте рекли питали сте их, они су рекли ти и ти. То је само предочавање, разлика у вашим казивањима данас и те 1999. године или 1998. Како објашњавате то? Није то нека значајна околност, али...

Богдан Вујић: Видим да то питање води ка нечему другоме. Ја сам са њима провео дуже времена. Могли су ми и они испричати. Ја сам провео са њима у КПД, ја сам са њима делио просторију, да кажете господину Станку колико сам то дуго, чак ми је неугодно колико сам дуго делио, па то сам радио да бих извршио задатак.

Станко Вујановић: Добро. Хтео сам да га питам сад као вођа тима зашто заобилази онда Маријана Видића, да ли му је неко забранио, али добро, сад није ни битно.

Богдан Вујић: Ја нисам вођа тима.

Станко Вујановић: Је л' сте имали сазнања да је ваш шеф Васиљевић обавио разговор са њим?

Веско Крстајић: С ким?

Станко Вујановић: Са Босанац.

Веско Крстајић: Небитно.

Станко Вујановић: Битно је због боравка Аце Васиљевића на тим теренима.

Веско Крстајић: Па не зна да је био Васиљевић. Рекао је да не зна да је био Васиљевић тамо. Сад га на други начин питате једно те исто. Разумете?

Станко Вујановић: Да ли му је позната улога генерала Милета Бабића?

Веско Крстајић: Да ли знате ко је Миле Бабић?

Богдан Вујић: Како не бих знао? Миле Бабић је био начелник безбедности Прве армијске области, Прве армије.

Веско Крстајић: Сад је питање оптуженог Вујановића, које ће морати да нам објасни да ли вам је познато каква је улога Мила Бабића.

Станко Вујановић: Који је био задатак? Који задатак он има у Шиду док је боравио, генерал? У Шиду је он боравио.

Богдан Вујић: То је зона његове одговорности.

Веско Крстајић: Још увек не разумем питање, господине Вујановићу. Чији задатак? Реците ми шта тражите.

Станко Вујановић: Милета Бабића.

Веско Крстајић: Нисмо га саслушали, је л' тако?

Станко Вујановић: Добро.

Веско Крстајић: Не разумем, господине Вујановићу, шта питате.

Станко Вујановић: Да ли има сазнања да је Александар Васиљевић водио било какве разговоре са Милетом Бабићем? Па добро, ја питам је л' имао каквих сазнања. Је л' смем то да питам?

Веско Крстајић: Смете да питате, али какве то везе има с овим што ми...?

Станко Вујановић: Због Аце Васиљевића, ако дође овде ако бог да.

Веско Крстајић: Доћи ће господин Васиљевић. Имате ли таквих сазнања?

Богдан Вујић: Немам, господине председниче.

Веско Крстајић: Разумем.

Станко Вујановић: Зато што сви беже из тог Шида као ђаво од крста, не знам због чега. Ко је из Шида од оперативаца пуковника Петковића Љубише кренуо са вама у Негославце, пошто сте рекли да постоје две екипе?

Богдан Вујић: Није ниједан.

Станко Вујановић: На страни 3, господине председниче, из Новог Сада.

Богдан Вујић: То је вероватно погрешно исто унето. Ми смо ту групу оперативну затекли већ у Негославцима кад смо ми дошли. То је група органа безбедности из Прве армије. Ту је спадао и Бранко Корица. То је истс била група од пет људи, имала је свог старешину и обављали су конкретне задатке.

Веско Крстајић: Шта кажете, господине Вујановићу? На страни 3 чега?

Станко Вујановић: У Новом Саду када је давао исказ. Пише да су постојале две групе, да је господин Петковић доделио своју групу оперативаца да крену с њима у Негославце, па сад питам ко су ти.

Богдан Вујић: Је л' то из моје изјаве, господине председниче?

Веско Крстајић: Ја то не могу да нађем уопште. Шта ви то имате, господине Вујановићу? Господине Вујановићу, шта ви то имате?

Станко Вујановић: Можда сам погрешио сведока, али добро, сад већ је рекао две групе, па је л' сад може да наведе имена од те друге групе безбедњака задужених за заробљенике?

Богдан Вујић: Ја сам рекао да је Бранко Корица некада био мени потчињени и да сам га узео да ми како се то каже штити леђа, значи да ме чува, да ми чува живот.

Веско Крстајић: Је л' била нека друга група још?

Богдан Вујић: Била је та друга група из Прве армије.

Веско Крстајић: Пита вас Вујановић ко је у другој групи, ако знате.

Богдан Вујић: Ту су била, значи, два, морао бих сад мало да размислим, да се сетим имена. Рекао сам онај Румун, капетан прве класе, па је још био један капетан прве класе који је сад пуковник Драган.

Веско Крстајић: Јесте ли их у овим 28 сати боравка вашег, јесте ли их видели тамо и какве су њихове активности?

Богдан Вујић: Били су исто на капији заједно и на информисању код Шљиванчанина.

Веско Крстајић: После тога, да ли знате какве су њихове активности биле и шта су они радили?

Станко Вујановић: Да ли су се вратили с вама у Шид, или они остају?

Веско Крстајић: Или су остали.

Богдан Вујић: Они су остали.

Станко Вујановић: Пошто је господин Панић рекао да за списак би можда требали знати људи који су вршили тријажу болнице, па питам сведока да ли је вршен уопште неки списак у болници.

Веско Крстајић: Да ли знате то?

Богдан Вујић: Весна Босанац ми је лично и у изјави својој написала да су правили спискове, значи, свако о својој функцији надлежности. Њавро Јуре је био начелник ратне хирургије, постављен од министра здравља Републике Хрватске господина Хебранка.

Веско Крстајић: Добро. Рекли су вам да су прављени спискови, да су они направили спискове. Шта је било с тим списковима?

Богдан Вујић: Они су предали те спискове Шљиванчанину.

Веско Крстајић: Да ли ви знате да ли су?

Богдан Вујић: Не знам ја те спискове, нисам видео, нити знам та лица.

Веско Крстајић: Не, него да ли су сад људи, Шљиванчанин и друге ваше колеге, да ли су тамо у болници сачињавали спискове невезано за ове који су.

Богдан Вујић: То не знам. Ја колико сам схватио да су равноправно у болници били на обезбеђењу и на обављању тих задатака и припадници ЈНА и припадници Територијалне одбране. Значи господин Станко би требало да зна шта су они тамо радили. Он би могао да зна и да ли су ти припадници Територијалне одбране који су носили те кићанке црвене, да ли припадају његовој структури. Ја то не знам.

Станко Вујановић: Који је онда био критеријум? Овај је био у хрватским снагама, овај се није борио. Ко је одређивао то?

Веско Крстајић: Сведок је питан. Он у томе није учествовао.

Богдан Вујић: Мени није, ја нисам у томе учествовао и није ми познато ко је критеријуме одређивао.

Станко Вујановић: Да ли му на „Велепромету" сем тог Цревара и тог Тополе помаже неко у раду од Вуковарчана које је он можда заборавио? У раду приликом рада вашег.

Веско Крстајић: Те вечери, то што сте радили.

Богдан Вујић: Највећу помоћ је мени учинио и спасио ми живот потпоручник Цекић, који је као мајор напустио ЈНА, и не знам где сада живи.

Станко Вујановић: Да ли познаје Душана Јакшића?

Богдан Вујић: Не познајем Душана Јакшића, осим што сам поменуо, значи, јакшићевце. Можда се по њему зову.

Станко Вујановић: Да ли познаје Јовицу Кресовића?

Богдан Вујић: Не. Ако и познам, господине председниче, онда их познајем из КПД, значи, јер су... Ја ћу вам сада рећи, а ви питајте господина Станка. Да ли је господин Станко био икада у КПД?

Станко Вујановић: Не, само у ЦЗ-у.

Богдан Вујић: А, у ЦЗ-у.

Веско Крстајић: Да ли хоћете да кажете, господине Вујићу? Кажите. Немојте да питате, него реците.

Богдан Вујић: Ја бих молио да га питате да ли је био на прослави обележавања 22. децембра 1991. године у КПД.

Веско Крстајић: Кад сте рекли, господине Вујићу – могу га само знати – везано за Кресовића – ако је био у КПД – шта сте мислили под тиме, шта то значи?

Богдан Вујић: Мислио сам то да је део, значи, део правника, чак и министар правде вршио контролу мога рада у КПД.

Веско Крстајић: Који министар правде? Овде министар правде Србије и Савезне...? Или Суша, тај Војо?

Богдан Вујић: Министар правде и Владе САО Суша Војин. Па можда је онда био и...

Веско Крстајић: Зашто онда Кресовића?

Богдан Вујић: Па не знам, можда је тај Кресовић исто био да га ја... Знате, ја не могу сад да се сетим.

Веско Крстајић: Није он био министар правде.

Богдан Вујић: Не, али можда је исто био у некој функцији, нешто радио у КПД.

Веско Крстајић: Какву функцију би неко из Вуковара имао у КПД да ради са вама? Ево рекосте Суша да вас контролише, рекосте да питамо Станка Вујановића да ли је он био тамо.

Богдан Вујић: На прослави, само на прослави 22. децембра.

Веско Крстајић: Какве би то функције могле да буду људи из Вуковара овамо у КПД и ситуација у којој ви радите, испитујете, сачињавате записник на 105 страна итд.?

Богдан Вујић: Како да вам објасним? Значи, део тих органа правника су исто учествовали у истраживању ко је ко од ратних заробљеника и боравили су једно време у КПД.

Веско Крстајић: Са подручја Вуковара?

Богдан Вујић: Јесте.

Веско Крстајић: Разумем.

Станко Вујановић: Само још једно питање. Да ли познаје Милорада Војновића?

Богдан Вујић: Не могу да се сетим. Можда сам га виђао, али не могу да се сетим.

Станко Вујановић: Је л' знате уопште ко је Милорад Војновић?

Богдан Вујић: Не.

Веско Крстајић: Ништа вам то не говори? Милорад Војновић је био командант 80. моторизоване крагујевачке бригаде. Да ли вам то што говори?

Богдан Вујић: Не, осим у новинама и да је био ту пред вама да је дао исказ.

Станко Вујановић: Да ли је у то време виђао Павковића у Вуковару?

Богдан Вујић: Павковића сам по доласку на командно место срео на командно место у Негославцима и поздравио се, руковао сам се.

Веско Крстајић: Када? Те вечери, или оне претходне вечери?

Богдан Вујић: Те вечери.

Станко Вујановић: Је л' знате његова задужења можда?

Богдан Вујић: Не, али сам знао да он ради у кабинету савезног секретара, и по правилу о раду команди и штабова у миру и у рату, значи он је имао ту неку функцију, ако кажемо да...

Станко Вујановић: Да ли то значи да је он обавештавао ССНО о дешавањима на терену?

Веско Крстајић: Одбија се питање. Да ли још има питања? Нема. Оптужени немају више питања. Ви сте желели још једно питање?

Наташа Кандић: Замолила бих сведока да каже да ли је Тополу и Марка Цревара видео после „Велепромета"? Да ли је видео у касарни?

Богдан Вујић: Господине председниче, нисам после никад више срео.

Наташа Кандић: Да ли је у болници поред Јакшићеваца, да ли је видео још неке територијалце или добровољце? Да ли их је било у болници приликом евакуације?

Богдан Вујић: Господине председниче, можда је било, али не могу сад децидирано да кажем. И да сам тако обучен, знате, ми смо се разликовали по униформи, значи, припадници ЈНА су носили униформу М-70. У то време такву је имала ознаку.

Веско Крстајић: Питања сведоку? Нема. Сведок нема ништа више да изјави. Господине Вујићу, тражите ли неке трошкове што сте долазили у суд? Не само данас, него и прошлог месеца сте били. Имате ли неких трошкова у том смислу?

Богдан Вујић: Не. Хвала, господине председниче, немам трошкова.

Веско Крстајић: Сведок трошкове доласка не тражи.

Хвала лепо што сте дошли. Можете ићи кући.

V.
Веће за ратне злочине
Транскрипт аудио-записа са главног претреса
Петак, 11. мај 2007. године

Председник већа Веско Крстајић: Добар дан свима. Опет морамо да се извинимо што каснимо са почетком претреса. Колеге из Новог Сада нису могле доћи на време, због проблема у саобраћају, и ми смо сведоци томе, тако да не знам заиста шта радити.

Констатује се да је веће у неизмењеном саставу, да су присутни заменик тужиоца за ратне злочине Кнежевић, пуномоћници оштећених адвокати Лозналијевић, Даниловић, Баровић и Тодоровић, одсутни су Рајко Даниловић, Оливера Фрањићевић и Наташа Кандић. Присутни браниоци оптужених адвокати Заклан, Перковић, Продановић, Вукотић, Пereски, Штрбац, Дозет, Бојков и Машић, а одсутни су браниоци адвокати Јеврић Зоран, кога ће на данашњем главном претресу уз сагласност оптуженог Перића замењивати бранилац адвокат Вукотић, надаље, одсутни су браниоци адвокати Вујин, Продановић и Мијатовић, Вујин Пилиповић и Мијатовић, да, Калањ, Станић, Мамула, Батрићевић и Рајић, Станојловић Бојан, Ковачевић Снежана, Ђурђевић Владимир, Јелушић Рајко.

Адвокат Ђорђе Дозет: Господине председниче, адвоката Ђорђевића и Јелушића до њиховог доласка ћу ја да замењујем, уз сагласност њихових властодаваца.

Веско Крстајић: Господине Златар, господине Ђанковићу?

Оптужени Златар и Ђанковић су сагласни да их на данашњем главном претресу до доласка њихових бранилаца адвоката Ђурђевића и Јелушића, брани адвокат Дозет. Одсутни су и браниоци оптуженог Мугоша, адвокати Радуловић и Сташевић, те ће уз сагласност оптужених Драговића и Мугоше, њихове браниоце на данашњем главном претресу замењивати бранилац адвокат Саво Штрбац. Одсутан је и бранилац оптуженог Шошић Ђорђа, адвокат Бељански.

Адвокат Славко Переcки: Председниче ја ћу га мењати уз ваше допуштење.

Веско Крстајић: Уз сагласност Шошића, њега ће на данашњем главном претресу замењивати бранилац адвокат Перески. Одсутни су и браниоци адвокати Апро, Левајац и Перовић.

Сви оптужени су ту – Љубоја, Мугоша и Катић.

Да ли су сведоци које смо за данас планирали приступили? Јесу. Ја сам у обавези да вас обавестим да је један од сведока кога смо за данас планирали да саслушамо тражио да се према њему примене мере заштите за сведока, па је тражио поднеском, тражио је да се саслуша под псеудонимом, и да се за време његовог саслушања искључи јавност, па да бисмо о том предлогу овог сведока одлучили, ја ћу у смислу одредбе члана 318 ЗКП донети решење да се искључи јавност са главног претреса, ради одлуке о примени мера заштите сведока.

Молим вас да публика напусти судницу, и да режија прекине емитовање снимака из ове суднице у медија-центар. Јасно је да се искључење јавности односи само на овај део доношења одлуке о примени мера заштите. У зависности од тога шта ћемо и како ћемо одлучити, јавност ће бити или искључена за време саслушања тог сведока, или неће бити искључена. Позовите сведока.

Изостављен транскрипт у делу главног претреса који се односи на период од искључења јавности до сачињавања записника о одлучивању о примени посебних мера заштите сходно одредбама чланова 117–122 Законика о кривичном поступку који је објављен у „Службеном гласнику Републике Србије", под бројем 46/06 од 2. 6. 2006. године, који је ступио на снагу 10. 6. 2006. године.

Суд доноси решење да се настави са главним претресом који је од овог тренутка јаван. Можете позвати публику да уђе у судницу.

Приступио је сведок Богдан Вујић са подацима као у спису, упозорен и опоменут, па и на заклетву за сведока исказује.

Добар дан, господине Вујићу.

Сведок Богдан Вујић: Добар дан, господине председниче.

Веско Крстајић: Поштујући ваше године, одлучили смо да ва̂с прво саслушамо, иако смо са претходним сведоком нешто расправили. Прво да вас питам – да ли можете да стојите или је можда потребно да седнете?

Богдан Вујић: Могу да стојим.

Веско Крстајић: Ви сами процените. Ако осетите потребу да седнете, сугеришите нам, па неће бити никаквих проблема. Господине Вујићу, да ли има неких промена у вашим личним подацима које ми у спису имамо? Саслушавали смо вас 17. децембра 2004. године, у овој истој судници. Претпостављам да се тога сећате.

Богдан Вујић: Једино да сам годину дана старији, а можда више.

Веско Крстајић: Дакле, нема никаквих промена. И адреса становања је иста?

Богдан Вујић: Нема.

Веско Крстајић: Добро. Господине Вујићу, саслушаћемо вас као сведока, и овом приликом дужни сте казивати истину. За давање лажног исказа се кривично одговара. Нисте у обавези да одговорите на питања чијим одговором би себе изложили тешкој срамоти и знатној материјалној штети, или пак кривичном гоњењу. У том смислу ви сте својевремено положили и заклетву за сведока, па вас ја само опомињем.

Богдан Вујић: Знам.

Веско Крстајић: Господине Вујићу, да ли се сећате те прилике када сте сведочили у овој судници?

Богдан Вујић: Сећам се.

Веско Крстајић: И онога о чему сте причали, и да сте одговарали на наша питања?

Богдан Вујић: Сећам се.

Веско Крстајић: Да ли остајете при том свом казивању?

Богдан Вујић: Остајем, али ја сам одговарао на ваша питања за опис неких догађаја или чињеница, неке противречности или нејасноће. Ја сам покушао...

Веско Крстајић: Дали сте ваша објашњења и тако даље, па вас питам да ли при томе свему остајете.

Богдан Вујић: Остајем.

Веско Крстајић: Имате ли томе нешто да додате? Да ли сте се можда у међувремену чега присетили?

Богдан Вујић: Ја сам у међувремену био и сведок у Хагу, и тамо сам под одређеним околностима изнео неке допуне, јер су од мене тражили да будем прецизнији са становишта неких чињеница кроз описе догађаја и мојих поступања. Тако на пример, ја сам био конкретан што се тиче догађаја у „Велепромету", где сам ја описао тај догађај, али можда не толико прецизно колико је требало што се тиче околности мојих поступања и поступања мојих колега.

Веско Крстајић: „Велепромет" није предмет поступка који ми овде водимо. Он је само у једном ширем контексту комплетне приче, ако мислите на „Велепромет" у смислу оних догађаја везаних за Тополу.

Богдан Вујић: Јесте. Али има неких чињеница, а то сам дужан да вам изнесем, зато што сам доживио због тога једну конкретну претњу у односу на мој живот.

Веско Крстајић: Да?

Богдан Вујић: Чим сам се вратио из Хага, крајем фебруара прошле године, већ почетком марта имао сам анонимне позиве телефоном, па сам једно време био искључио телефон, а затим сам укључио, и доживио сам од колеге Радојевића, који ме је укључио у ту оперативну групу Управе безбедности, да идем на те задатке, да ме он покушао спојити са пуковником у пензији Кијановић Богољубом, који је покушао да ме провоцира и да ме вређа. Ја сам избегао то, и искључио сам телефон на дуже време. Колико се сећам, половином децембра прошле године, у Војно-медицинској академији, када сам ишао код стоматолога, код поште са једним колегом затекао ме је колега Кијановић, који је изразио једну љутњу према мени и увреде, а затим и конкретне претње, у смислу да ћу ја да будем осамнаести. То је била опомена уз оне које је он покупио тамо негде у кукурузима, како је рекао, у близини „Велепромета". Још ми је упутио претњу да ја нећу моћи да докажем оно што сам причао, а да у одређеној ситуацији, како је он био планирао, да са његовим братом, дипломираним правником или адвокатом, да покрене један поступак против мене, и да ја не бих могао да докажем то што сам рекао о томе. Ја сам њему рекао и да су мртви исто сведоци, а при томе сам имао у виду да је у међувремену умро пуковник Бане Модошан, који нам је био заједнички претпостављени. Умро је у међувремену и заставник Стево, сад не могу да се сетим баш, који је био с нама заједно на извршењу задатака.

Веско Крстајић: Корица, Николић?

Богдан Вујић: Не, Корица није, Корица је жив, него Мирковић.

Веско Крстајић: Мирковић?

Богдан Вујић: Мирковић, хвала господине Тодоровићу. Умро је Мирковић, мени је јако жао, он је умро у касарни. Он је живео толико година у касарни.

Веско Крстајић: Господине Вујићу, причали сте нам о овим претњама и овим непријатностима којима сте били изложени. Будући да сте данас овде у судници, ја претпостављам да оне на вас нису утицале у том смислу да ви сад не би сведочили, или да бисте лажно сведочили. Је л' тако?

Односно, поново вас питам – да ли остајете при овим својим казивањима, при овој својој изјави коју сте нам дали у децембру месецу 2004. године?

Богдан Вујић: Остајем.

Веско Крстајић: Остајете при томе у потпуности? Добро. Питања, браниоци?

Адвокат Мирослав Перковић: Ја се извињавам, председниче већа, па ви сте сада рекли... Човек пола сата говори и каже да је сведочио у Хагу да има додатних информација. Ми смо вам предлагали да прибавите списе из Хага, па дајте да видимо.

Веско Крстајић: Тако је, колега браниоче. Прво нам објасните зашто се смејете.

Мирослав Перковић: Молим?

Веско Крстајић: Прво нам објасните зашто се смејете кад се обраћате суду.

Мирослав Перковић: Ја се не смејем.

Веско Крстајић: Врло ружно, врло непримерено, колега.

Мирослав Перковић: Ја се извињавам ако сте то дозволили.

Веско Крстајић: Тако је. Немојте тако да се обраћате суду.

Мирослав Перковић: Мени је неочекивано било да ви нећете поставити питање овоме сведоку.

Веско Крстајић: Колега, овог сведока је тражио колега Заклан, као и оне од јуче, као и оне од прекјуче. Сведоци су исказали да остају при својим изјавама. Ако сте ви тражили да их чујете непосредно, ја то очекујем од вас.

Мирослав Перковић: Председниче већа, ја ћу вам сада нешто рећи.

Веско Крстајић: Ви питајте сведока оно што сматрате да треба.

Мирослав Перковић: Нека то буде, да знате да је то мој став.

Веско Крстајић: Имате ли питања, колега, за сведока?

Мирослав Перковић: Не, сад ћу поставити питање. Стављам прво примедбу да ви нисте уопште хтели да питате овог сведока, да је овај сведок говорио у Хагу сасвим другачије него што је говорио на претресу. То вам стављам примедбе. Треће је било да не желите да се утврди материјална истина онако како би требало да се утврди, а имате ту могућност. Овде није сведок предложен на алиби неког од оптужених, него на утврђивање истине о догађајима на Овчари.

Веско Крстајић: Колега Перковићу, немојте се на тај начин више суду обраћати. Ценим то као једно апсолутно непоштовање суда. Да ли ја имам питања за сведоке или немам, ако је сведок рекао да остаје у потпуности при свом казивању и нема томе ништа да дода, нема шта да допуни, изволите постављајте му питања, и тражите разјашњења.

Мирослав Перковић: Председниче већа.

Веско Крстајић: Немојте ми се више обраћати на тај начин, нећемо око тога, нећемо да расправљамо.

Мирослав Перковић: На који начин?

Веско Крстајић: Око тога нећемо да се расправљамо више.

Мирослав Перковић: Око чега? Ја сам вам ставио примедбе на то како водите поступак.

Веско Крстајић: Ставили сте примедбу, чули смо примедбу. Ја вам кажем немојте на тај начин. Бићете сведоци да ћу се и у наредном делу поступка понашати на исти начин. Бићу у ситуацији да се понашам на исти начин, изузев ако се нешто не деси, па да тражим неко разјашњење од сведока захваљујући информацијама које смо чули претходног дана од неког сведока и тако даље. Немојте ме доводити у ситуацију, немојте ми замерати, и немојте на тај начин износити како ја немам питања. Председник већа нема питања за сведока, нећемо да расправљамо о томе.

Мирослав Перковић: Ја и стављам, председниче већа, управо примедбу на тај начин.

Веско Крстајић: Ставите примедбу. У току претреса немојте стављати.

Мирослав Перковић: И не могу да очекујем да га ви било шта питате, и њега и било кога другог, управо због тога што сматрам да није утврђена материјална истина, иако вам ја то кажем.

Веско Крстајић: Колега Перковићу, ту сте ви.

Мирослав Перковић: Да ли се љутите на то или не, ви не можете то мени замерати, јер ја браним овде. Ако сматрате да ја вас вређам лично, председниче већа...

Веско Крстајић: Ту сте ви. Ако сам ја пропустио да питам што важно сведока, питаћете ви. Молим вас, питања. Изволите?

Адвокат Милан Заклан: Председниче, молио бих вас да питате сведока. Он је говорио о томе, али ја ћу га поново питати ради разјашњења неких ствари. Када је сведок вршио тријажу у болници, када је то било, ког датума?

Богдан Вујић: Господине председниче.

Веско Крстајић: Рекли сте ви то, изволите.

Богдан Вујић: Ја нисам вршио тријажу у болници.

Милан Заклан: Добро, ко је онда вршио тријажу?

Веско Крстајић: Добро, онда да преформулишемо питање. Шта сте радили у болници?

Богдан Вујић: Ја сам у складу са правилима примене међународног кривичног закона вршио увид стања у болници, да ли је она злоупотребљавана са било које стране, што се тиче снага у сукобу. Да би прибавио чињенице потребне да изнесем пред овим судом, и ја сам те чињенице изнео у својој изјави пред овим већем.

Веско Крстајић: Причали сте да сте пронашли једну просторију, проценили да је у њој боравила једна јединица хрватске војске и, не знам ни ја, те и те снаге.

Богдан Вујић: Јесте, и да сам предао оштећен двоглед, да сам...

Веско Крстајић: Е сад бранилац вас пита.

Богдан Вујић: Да сам тражио...

Веско Крстајић: Бранилац вас пита и нешто друго. Кад је то било? Који је то дан, који је то био датум?

Богдан Вујић: То је био 20. новембар 1991. године.

Адвокат Милан Заклан: А кад је болница заузета?

Богдан Вујић: То не знам кад је заузета. Ја сам дошао у болницу у седам сати ујутру 20. новембра колима, теренским колима пух, заједно са мајором Шљиванчанином и у пратњи заставника Корице Бранка.

Милан Заклан: Када су онда заробљеници изведени из болнице?

Богдан Вујић: Када су?

Милан Заклан: Када су изведени из болнице, премештени из болнице? Када су заробљеници, односно људи који су били у болници, евакуисани?

Веско Крстајић: Када је евакуисана болница вуковарска?

Богдан Вујић: Па болница, није она је остала тамо. Остали су управник, потпуковник, начелник.

Веско Крстајић: Добро кад кажем „евакуација болнице", наравно да мислимо на људе из болнице.

Богдан Вујић: А на људе. Онда значи, то је вршено у преподневним часовима тог дана.

Веско Крстајић: Тог дана у преподневним сатима?

Богдан Вујић: Тог дана у организацији и по плану мајора Шљиванчанина и његовог претпостављеног пуковника Мркшића, а био је присутан и пуковник Павковић.

Милан Заклан: Добро, и где су?

Богдан Вујић: И представници Међународног црвеног крста су били у неко време, већ при крају.

Милан Заклан: Да ли вам је познато да су неки заробљеници одведени из болнице и где?

Богдан Вујић: Није ми то познато.

Милан Заклан: То вам није познато?

Богдан Вујић: Не.

Милан Заклан: Добро, питао бих вас још нешто, господине Вујићу. Били сте на састанку СО Владе Крајине, то сте ви нама објаснили. Можете ли нам поново још нешто прецизније рећи када сте били, ко је ту био, и о чему се разговарало? **Богдан Вујић:** На седници?

Милан Заклан: Да.

Богдан Вујић: Ја сам објаснио како сам дошао тамо на ту седницу. Је л' се слажете са тим?

Милан Заклан: Добро.

Веско Крстајић: Кад је била та седница?

Богдан Вујић: Седница је била 20.

Веско Крстајић: Такође 20?

Богдан Вујић: Такође 20. новембра, по мени између 13.00 и 14.00 часова.

Милан Заклан: Значи 20. истог дана?

Богдан Вујић: Истог дана, 20. између 13.00 и 14.00 часова. На седници, како сам рекао, по мом сећању, било је око 20, можда и преко 20 људи. Значи председник владе, председник скупштине и министри. Ја сам рекао и којег се ја сећам, и рекао сам да је био Аркан.

Веско Крстајић: То сте рекли, добро.

Богдан Вујић: И ако је још потребно, ја ћу поновити имена неких присутних. Ако то господина Заклана интересује, ја ћу поновити.

Милан Заклан: Па интересује ме.

Богдан Вујић: Ја сматрам да има часних људи министара, а колико сам из штампе прочитао, господин Богуновић, који је министар, ви знате чега, је био тада у то време, колико се сећам, био је најближе Аркану. Чак су се мало гурали овако, знате, то ви њега питајте слободно. Ја ћу га подсетити ако се будемо некада срели. Исто тако вашег колегу Сушу. Воју исто можете питати, и проверити оно што сам ја говорио. Можете питати доктора Хаџића, не председника владе, него другог доктора Хаџића кога ја верујем да знате. И он је ту био присутан. Био је покојни Славко Докмановић, нека му је слава. Он је завршио тако како јесте, а према мени је био веома оштар и неугодан, и са тешким претњама. Ја сам чак мислио да ће он... Као што је предлагао два пута одлуку да се гласа како са мном да поступе. Је л' сте проверавали то што сам ја рекао?

Милан Заклан: Само ми кажите.

Богдан Вујић: Ја не знам да ли сте ви, ја нисам имао могућности да проверим, а ви сте могли да проверите и шта бих још могао да вам кажем. Прво сам питан куд смо одвели, како је реко Суша, куд сам одвео 1.500 ратних злочинаца, усташа и ратних злочинаца. Први пут сам то од њега чуо, значи што се тиче таквог израза, а претходну ноћ сам то доживео, као што сам описао, у „Велепромету".

Веско Крстајић: Да, то сте рекли.

Богдан Вујић: Онда сам ја тумачио зашто су они усташе, да они то вероватно и јесу, али то треба доказати, и да он, као дипломирани правник, адвокат, магистар правних наука, треба да разликује. Док се не докаже, знате, и то сам рекао. Питао је куд сам их одвео, по чијем наређењу, шта ће са њима да буде, ко ће их процесуирати, ко ће водити кривични поступак, ко ће водити претходни поступак, по ком закону. Ја сам то објашњавао, по ком закону, рекао сам – по Савезном закону. Питао је да ли је то војна установа, рекао сам да је то савезна установа, да је КП Дом Сремска Митровица савезна установа, није војна, али по одлуци министара.

Милан Заклан: Добро, то ме мање интересује, тај део други. Не знате шта се дешавало са оним који су пребачени на Овчару, то не знате, немате сазнања о заробљеницима који су пребачени на Овчару. Је л' тако?

Богдан Вујић: Немам.

Милан Заклан: Реците ми само како се завршило.

Богдан Вујић: У Хагу, господине председниче, ја сам доживео да је мени адвокат Васић рекао, кад сам ја описивао то и онај аутобус, он је мене питао да ли ја знам да из тог аутобуса постоји жив човек, живи људи. Значи, били су ратни заробљеници. Ја сам описао да их је возио тај и тај возач, који је био у овом суду, и рекао да није возио. Чак је можда рекао и да мене не зна, то је његово право да каже, тај мајстор Миле Вукић. Ја сам се много изненадио и рекао да у природи нешто постоји, да увек за злочин мора да постоји неки траг, да остане неко жив и да нешто изнесе. Било ми је тешко, чак сам мислио да ћу се суочити са тим. Како сам чуо, тај је тражио да се са мном сретне. Како је он остао жив, да ли један или више њих од тих 45, и он је био сведок тамо. То су рекли браниоци, да је тај био сведок, ја не знам његово име.

Милан Заклан: Добро. Господине Вујићу, да ли је донета нека одлука?

Богдан Вујић: Како?

Милан Заклан: Да ли је нека одлука донета на том састанку? Да ли имате ви нека сазнања о томе?

Богдан Вујић: Председник владе је питао министра Сушу – да ли ми, Во-јо, можемо то све? Он је питао да ли то, што је господин пуковник изнео да ће радити војска у Сремској Митровици, да ли ми можемо то исто. Пошто је Суша рекао да све то могу и они то да раде, да ће формирати преки суд. Колико се сећам, покојни господин Докмановић је рекао да могу да их хране, да већ има неке хране тамо на Овчари, да ли територијалце или неког, да постоји кухиња на Овчари, и то је рекао. Ниједном речју нису рекли да ће да их одведу тамо где су их одвели.

Милан Заклан: И шта је одлука? Је л' била донета нека одлука, или нисте чули ништа?

Богдан Вујић: Како мислите „одлука"? Значи, према мени је испољена претња да ја морам за два сата да их вратим назад.

Милан Заклан: Јесте ли ви контактирали са неким од својих претпостављених?

Богдан Вујић: После тога.

Милан Заклан: А у току седнице владе?

Богдан Вујић: Нисам.

Милан Заклан: Је л' долазио неко са стране?

Богдан Вујић: Долазио је потпуковник, генерал Панић.

Милан Заклан: Тада је био потпуковник Панић.

Богдан Вујић: Био потпуковник, начелник штаба.

Милан Заклан: Шта је био разлог његовог доласка?

Богдан Вујић: Да донесе неку вест.

Милан Заклан: Е то ме интересује. Коју вест?

Богдан Вујић: Е то не знам, али ћу вам описати како је то било. Сад ћу бити конкретан, господине председниче.

Веско Крстајић: Кажите.

Богдан Вујић: Кад је упућена та претња у два-три наврата према мени, и да се гласа о поступању са мном, кад ми је било тешко, заиста тешко, и кад сам мислио да нећу да изађем жив из тог простора или из оних кукуруза, онда је, да би на некакав начин смирио ситуацију, господин Хаџић Горан говорио тим министрима који су ближе вратима – погледајте у ходник да ли се вратио онај потпуковник, погледајте. Тако је рекао једно три пута, колико се ја сећам, и једног момента се појавио Панић са једном свеском и са неким папирчетом, и гледа. Ушао унутра и гледа. Горан се дигао и пита њега, прво га без речи пита. Онда овај ћути исто, клима главом нешто, и показује на мене. Значи не сме да отвори уста, ради мене вероватно, затим... Је л' ме слушате како вам описујем?

Милан Заклан: Како да не.

Богдан Вујић: Онда Горан каже – ма реци да или не. Он опет не каже ни да ли не. Онда му он каже климни главом, он климне главом, и они сви истрче ван за њим, и готово. Да ли сам вам сада дочарао мало ближе?

Милан Заклан: Да, јесте, хвала вам.

Веско Крстајић: Господине Вујићу, ово нам нисте говорили прошли пут.

Богдан Вујић: Нисам, господине председниче.

Милан Заклан: Ево сад говори.

Богдан Вујић: Нисам, али видите...

Веско Крстајић: „Климни главом" и тако даље.

Богдан Вујић: Нисам то говорио, али ја сам то чекао. Видите, ја сам чекао да то кажем и господину Горану, ако се ја са њим будем сретао. Ја сам вашој службеници рекао – ја ћу изгледа да будем сведок доживотно. Ја кажем, ја сам сваке године једном до два пута сведок. Да ли ћу да издржим, да ли сам баш толико спреман органски да издржим, биолошки да издржим. Ја сам и пред Мркшићем и његовим адвокатима, и Шљиванчаниновим исто рекао. Ја сам желео, то што сад господин пита, да кажем пред њима, и то сам рекао пред

њима. Тако ћу исто да кажем и пред Гораном. Има тамо још правника који су били, дипломираних правника, ваших колега, има и министара који су сад министри. Били су на тој седници часни људи, и ја сматрам да ће бити толико часни да потврде тамо ако ја нешто кажем што није, да кажу – господине Вујићу, ви се тога не сећате, ви сте лагали, то није тачно – а ја ћу се са њима срести, ја то желим. Је л' знате који су то министри?

Веско Крстајић: Да, да, реците.

Богдан Вујић: Господин Вукчевић, доктор Вукчевић, ваш колега, је био на тој седници. Сматрам да је он частан човек, и да ће он рећи. Воја, јесте. Био је на седници владе, господине Тодоровићу. Не мора, није ни Вукић признао, за многе нису признали.

Веско Крстајић: Добро, питања.

Милан Заклан: Господине Вујићу, имам још једно питање за вас. Ви сте, претпостављам, о свему овом сачинили извештај.

Богдан Вујић: Како?

Милан Заклан: О свему сте овоме сачинили извештај.

Веско Крстајић: Извештај, да ли сте сачињавали о овоме неки извештај?

Богдан Вујић: Писао?

Милан Заклан: Да.

Богдан Вујић: Нисам писао, господине.

Милан Заклан: А да ли сте о овоме обавестили неког од ваших претпостављених?

Богдан Вујић: Таман посла. Да сам писао, па не бих ја сад сведочио ту, немојте.

Милан Заклан: Па јесте ли некога од ваших претпостављених обавестили о овоме?

Богдан Вујић: Мој претпостављени каже да није ни био тамо. Је л' сте видели, био је ту сведок, и он стално тврди да није био тамо.

Милан Заклан: Е то ме интересује да ми кажете, је л' био тамо?

Богдан Вујић: Па не знам, ја га нисам видео, а Шљиванчанин мени каже да су се видели. Ја кажем – то ћете вас двојица да се поравнате јесте се видели или како.

Милан Заклан: Господине Вујићу, мене интересује само то каква ви сазнања имате о томе. Да нисте видели?

Богдан Вујић: Немам сазнања никаква.

Милан Заклан: Да ли сте чули? Ево сад сте рекли Шљиванчанин.

Богдан Вујић: Ни чуо нисам.

Милан Заклан: Сада сте рекли да је Шљиванчанин рекао да је био с њим.

Богдан Вујић: Како?

Милан Заклан: Да је Шљиванчанин био с њим.

Богдан Вујић: Ама то је он рекао преко свог браниоца. Ма знате какви су браниоци, они то воле и да кажу и да не кажу, и да мало скрену лево или десно. Извињавам се сада, ја се заиста извињавам.

Милан Заклан: Добро, господине Вујићу, коме сте ви требали да предате, не рапорт, него извештај о томе шта сте све видели?

Богдан Вујић: Требало је заједничку информацију.

Милан Заклан: Информацију, тако је, информацију. Коме је то требало?

Богдан Вујић: Да сам тезе, правио тезе.

Милан Заклан: Коме је требало да предате?

Богдан Вујић: Па требало је Управи безбедности. Ми смо били Оперативна група Управе безбедности, начелнику управе.

Милан Заклан: Начелнику директно, пошто чујемо, он је формирао ту групу вашу, је л' тако?

Богдан Вујић: Ма формирао је један од његових потчињених.

Милан Заклан: Добро.

Богдан Вујић: Значи Управа безбедности има више организацијских јединица, и један од тих значајних пуковника је формирао групу у складу са законом. Ако сте видели Закон о народној одбрани, пише ко има право, има тамо тачка, сад не могу да се сетим која је.

Милан Заклан: Па јесте ли сачинили ту информацију?

Богдан Вујић: Ма нисмо сачинили.

Милан Заклан: Па шта сте урадили тамо?

Богдан Вујић: Дошао сам да сведочим.

Веско Крстајић: А зашто нисте сачинили информацију о томе?

Богдан Вујић: Па нико никад није питао. 1996. године ме је позвао нови начелник Управе безбедности. Тек је он питао о томе, значи 1996. године.

Веско Крстајић: Зар вам то није била нека обавеза, ако сте упућени тамо у Вуковар да извршите неки задатак?

Богдан Вујић: Не, сви су већ извршили задатак и тако.

Веско Крстајић: Па зар вам није била обавеза да...

Милан Заклан: Обавестите претпостављене?

Богдан Вујић: Не.

Веско Крстајић: Да дате повратну информацију?

Богдан Вујић: Није била. Ја сам имао претпостављеног, покојног Томића. Све је знао шта сам ја радио. Ја сам знао шта је отприлике он радио, али нисам знао шта је извештавао.

Веско Крстајић: Да ли је он био у обавези?

Богдан Вујић: Ја не знам шта је он извештавао.

Милан Заклан: Значи Томић је био у обавези?

Богдан Вујић: Томић је био начелник групе, шеф групе.

Веско Крстајић: Господине Вујићу, ако је он био вођа групе те, и одређен за вођу групе, да ли је он онда био у обавези да сачини такву неку информацију?

Богдан Вујић: Био је. Да ли је сачинио, не знам.

Милан Заклан: Мене само интересује да ли то можда знате. Је л' та информација коју је сачинио Томић, или да ли је?

Веско Крстајић: Не зна да ли је сачинио.

Богдан Вујић: Немојте ме тако...

Милан Заклан: Па ево ја ћу вас питати отворено онда.

Богдан Вујић: Али ја сам вам рекао да не знам да је сачинио.

Милан Заклан: Да ли је тадашњи начелник Управе војне безбедности Васиљевић, према вашем сазнању, био упознат са овим састанком, ево конкретно те Владе СО Крајине, и њеном одлуком, односно оним вашим сведочењем?

Богдан Вујић: Ако се сећате, били сте ту присутни два пута када сам ја давао исказ. Ја сам говорио да сам на командном месту Љубише Петковића у Шиду затекао и генерала Милета Бабића, и да сам Љубишу, који је дошао да се поздрави питао – Љубиша, да ли знаш шта се тамо све дешавало? Рекао је – знам. Исто сам то питао генерала Бабића, и он је рекао да му је познато. Однос Бабића и начелника управе, знате, они то су два генерала, они имају свог претпостављеног, они су дужни да прикупљају информације и да извештавају своје претпостављене.

Милан Заклан: Што значи, несумњиво се извлачи закључак, ви извлачите закључак, претпостављам, да је о свему био обавештен Васиљевић.

Богдан Вујић: Онда бих морао да се сретнем се са Васиљевићем, па да му доказујем. Немојте мене доводити у ту позицију.

Милан Заклан: Добро.

Богдан Вујић: Јер ја и Васиљевић се нисмо срели, само смо се чули телефоном кад сам ја био у Митровици.

Милан Заклан: Хвала вам, господине Вујићу, нећу засад више ништа питати.

Веско Крстајић: Господине Вујићу, каква то документа ви поменусте? Ја сам схватио да сте ви данас донели нека документа.

Богдан Вујић: Нисам сад, извињавам се. Нисам ја рекао. Знате да сам ја прошли пут донео ону своју торбу и имао неугодности због тога. Сад сам дошао са блокчићем.

Веско Крстајић: Нису били укључени микрофони, иначе бисте нарушили, већ сте нарушили идентитет заштићеног сведока, него нису били укључени микрофони. Даље питања, молим вас, колеге браниоци. Прво колега Дозет.

Ђорђе Дозет: Једно питање, везано за оно моје јучерашње питање, оном сведоку који је јуче саслушаван, али молио бих сведока ако дозволите да одговори на моје питање да се не држи правила службе, него живота.

Богдан Вујић: „Живота" сам разумео?

Ђорђе Дозет: Наравно, оно што се у пракси дешава. Да ли је некад био сведок да старешина пешадинац одбије наређење, или било какву сугестију органа безбедности, без обзира на то да ли се ради о старешини вишег или нижег чина? Дакле, чисто да покуша укратко објаснити однос у пракси.

Веско Крстајић: Разумели сте питање?

Богдан Вујић: Субординацији?

Ђорђе Дозет: Не субординација.

Богдан Вујић: Нисам разумео питање. Прво морам разумети, да бих могао да одговорим. Ја се извињавам, господине председниче.

Веско Крстајић: Пита вас колега Дозет да ли сте били сведоци, евентуално у пракси, да је неки војни старешина, пешадинац, одбио да изврши наређење старешине органа безбедности, без обзира на његов чин, било виши или нижи.

Богдан Вујић: Немам у својој пракси, немам такав случај присутан у својој свести, а ако би старешина схватио да му је због тога угрожен интегритет или да се ради о повреди законитости или нечега, он може да одбије наређење. Ја тако схватам.

Веско Крстајић: Добро, може у тим случајевима. А у другим? Када није угрожен интегритет и не врши кривично дело, него је у питању једно...

Богдан Вујић: Ако су истог чина, или различитог чина, или... Али ипак се ради о субординацији. Ту мора да постоји, у зони одговорности једног од њих, неко мора да буде одговорнији од другога. Ја тако схватим, господине Дозет. Значи, неко мора у зони да буде одговоран.

Веско Крстајић: Добро. Колега Тодоровићу.

Драгољуб Тодоровић: Имам једну примедбу ради овог транскрипта. Сведок је одговарао, мало дуже је причао и понављао је свој исказ. Ја сам га прочитао и знам шта је говорио, и то се поклапало са исказом. На крају је рекао једну реченицу, једну и по реченицу, која је нова, а ви сте рекли – тако нисте говорили у истрази.

Веско Крстајић: Тако је, па управо то је ново.

Драгољуб Тодоровић: Само оно климање главом?

Веско Крстајић: То је ново, оно климање главом – па реци.

Драгољуб Тодоровић: Е то, да не би испало да је нови исказ.

Веско Крстајић: То је ново. Па знамо шта је ново, колега Тодоровићу.

Драгољуб Тодоровић: А друга ствар, да ли је... Ја ово сад што ћу да питам имам за то разлог, процесни разлог. Да ли је доктор Војислав Вукчевић присуствовао тој седници владе у Вуковару?

Веско Крстајић: Рекао је да јесте, питао сам.

Богдан Вујић: Ја сам рекао да јесте.

Веско Крстајић: Рекао је да је био присутан.

Богдан Вујић: Да.

Драгољуб Тодоровић: Није било до сад, то је сад први пут. Коју је имао функцију тада? Да ли знате?

Богдан Вујић: Заиста не знам.

Драгољуб Тодоровић: Добро, хвала.

Богдан Вујић: Не знам, многе функције ја не знам.

Веско Крстајић: Колега Кнежевићу.

Заменик тужиоца Душан Кнежевић: Мислим да су ова питања, која је поставио бранилац Дозет, потпуно на месту, и мада то није моје да оцењујем, али бих хтео само нешто да питам сведока. Сада гледам његов исказ који је дао први пут, 28. фебруара 2000. године, код бојног суда. Каже: „Пензионисан сам 1990. као начелник безбедности високих војних школа. То је можда питање за експерта, али ја бих баш волео да чујем од човека који је очигледно компетентан, да нам дâ одговор на то питање, мада га данас не саслушавамо у својству војног експерта, већ сведока. Конкретна ситуација на терену: 80. моторизована бригада, заробљеници на Овчари, командир чете војне полиције у чину поручника, по његовом исказу из Гардијске бригаде, долази официр безбедности, капетан чије је име познато, и преноси му наређење или му наређује по његовом исказу који мења, односно коригује. Моје питање за овог сведока: Да ли официр безбедности гардијске бригаде може да нареди или не може командиру чете?

Веско Крстајић: Командиру чете војне полиције једне друге бригаде?

Душан Кнежевић: Или му може само пренети наређење, или му не може ни то пренети, а ако преноси наређење, чије наређење му преноси.

Веско Крстајић: Разумете?

Богдан Вујић: Разумем.

Веско Крстајић: Ево, то је у наставку питања.

Душан Кнежевић: То је за господина тужиоца.

Веско Крстајић: У наставку одговора на питање колеге Дозета?

Богдан Вујић: Прошли пут, опет се извињавам што сам прошли пут погрешио, лева и десна страна, ја сматрам да треба наћи заповест, бригадну заповест, значи да видимо ту како су регулисани односи између тих старешина, знате, ако су органи безбедности ту, а ради се о...

Веско Крстајић: Ма принципијелно, господине Вујићу. Принципијелно, начелно.

Богдан Вујић: Да ли му може пренети?

Веско Крстајић: Да ли му може наредити?

Богдан Вујић: Може.

Веско Крстајић: Да ли може да му нареди?

Богдан Вујић: Може, јер...

Веско Крстајић: Он каже да не може.

Богдан Вујић: Како не може?

Веско Крстајић: Тај из органа безбедности каже – не може.

Богдан Вујић: Колико сам ја прочитао...

Веско Крстајић: Па зато што он каже ово: „Органи безбедносни немају наредбодавну функцију. Наредбодавну функцију врши само командант, то је та линија наредбодавна. Органи безбедности имају само саветодавну улогу".

Душан Кнежевић: Едукативну.

Веско Крстајић: Едукативну, стручну, руководну у том смислу. Разумете?

Богдан Вујић: Господине председниче, ја верујем да ћете ви ту довести и експерта који ће донети по вашем захтеву и правило службе органа безбедности и војне полиције, рад у рату.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: Одговарам: извршење задатака, ако сте ме разумели, то је војнички задатак. Ово што је питао тужилац није безбедносни задатак. Поступак са ратним заробљеницима, рад органа безбедности, они су старешине. Ако би у правилнику писало да то раде органи интендантске службе, онда би они то извршавали.

Душан Кнежевић: Добро, по вама, ако могу, дозволите председниче да га питам само да ли може или не може, да скратимо ту причу. Може ли да му нареди, или не може да му нареди?

Веско Крстајић: Он не може да експлицитно одговори тако црно-бело, него...

Богдан Вујић: Морам да објасним. Господине тужиоче, ако ме разумете.

Душан Кнежевић: Покушавам.

Богдан Вујић: Што се тиче рада органа безбедности у тој фази са ратним заробљеницима, то је евакуација, прикупљање и евакуација. То је војнички задатак, то је војнички задатак органа безбедности, ако ме разумете.

Веско Крстајић: И онда у том смислу може?

Богдан Вујић: Може.

Веско Крстајић: Добро. Угасите микрофон. Оптужени Вујовић?

Оптужени Мирољуб Вујовић: Каквим возилом је сведок дошао у Негославце, тај дан када је дошао?

Богдан Вујић: Нисам разумео.

Мирољуб Вујовић: Каквим возилом?

Веско Крстајић: Када, када? То кад су дошли.

Мирољуб Вујовић: То кад су дошли у Негославце?

Веско Крстајић: Окрените се према микрофону, господине Вујићу, према нама се окрените и према микрофону. Ако не чујете питање, ја ћу га поновити. Гледајте према нама, ради тог микрофона.

Богдан Вујић: Дошли смо војним моторним возилом, како ми у војсци кажемо, застава, са таблицама војним, регистарске ознаке војне, и возио је пуковник Кијановић Богољуб. Возило је на задужењу Управе безбедности.

Мирољуб Вујовић: Кад кажемо „застава", нисам разумео да ли је то цивилно возило које је војно.

Веско Крстајић: Војно.

Богдан Вујић: Војно, моторно возило.

Веско Крстајић: Војно, то је рекао.

Мирољуб Вујовић: Војно моторно возило?

Богдан Вујић: Да. Извињавам се, господине председниче, само да ми поновите презиме господина.

Веско Крстајић: Вујовић.

Богдан Вујић: А, Вујовић је.

Мирољуб Вујовић: Значи то није ова застава стандардна, ово цивилно возило? Не разумем, не знам, први пут чујем за то заставино возило. Није стојадин, југо, или тако нешто?

Богдан Вујић: Па војска је имала само та возила. Ми, знате како, војска, сиротиња.

Мирољуб Вујовић: Не разумем је л' то као застава, југо или шта је?

Веско Крстајић: Је л' то застава 101, па војна?

Богдан Вујић: Формацијско возило, заставино. Могло је бити скала, могао је да буде 128, значи могла је бити „кец", како смо ми звали.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Каквим сте ви возилом дошли? Да ли сте скалом, кецом?

Богдан Вујић: Сто један, кец.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Каквим сте ви дошли? Скалом, кецом, или, којим сте дошли?

Богдан Вујић: Ма дошли смо војним моторним возилима. Ово сад схватам, господине председниче. Ја ћу вам рећи, ја знам да се господин Вујовић возио у том возилу.

Веско Крстајић: Да?

Богдан Вујић: И онда то схватам да је то нека провокација према мени, сад ако ја треба да му одговорим баш прецизно.

Веско Крстајић: Не сад, па не, ми бисмо оценили да је то провокација, а ја то не ценим као провокацију. Он вероватно има разлога зашто то пита.

Богдан Вујић: Па има, вероватно има, али ја исто имам разлога сад да му кажем да се он возио у том возилу.

Веско Крстајић: Е сада, пошто ви кажете да се он возио, у којој је то ситуацији било, у којој прилици?

Богдан Вујић: У ситуацији кад је ишао у болницу да тражи мене, заједно са пуковником Томићем и Кијановићем.

Мирољуб Вујовић: Извињавам се, нисам чуо где сам се ја возио, нисам чуо шта је рекао. Ја да сам се возио?

Веско Крстајић: Ви кажете да је он... Када, тај дан кад сте ви били?

Богдан Вујић: Ја сам тад био обавештен из разговора са пуковником Томићем да су ме два пута тражили у војној болници. То сам обавештен и од Корице Бранка, и да је са њима био господин.

Веско Крстајић: Вујовић?

Богдан Вујић: Вујовић. Ја се сад извињавам, можда Вујановић, можда Вујовић.

Мирољуб Вујовић: А је л' зна ко га је то обавестио, пошто прошли пут он није говорио? Ово први пут сад каже.

Богдан Вујић: Па нису ме питали о возилу онда, не бих се ја сетио.

Мирољуб Вујовић: А значи не смем вас питати јер ћете ме...

Богдан Вујић: Па можете ме питати, али ја се не бих сетио, знате.

Мирољуб Вујовић: И сад на крају до каквог смо возила дошли?

Богдан Вујић: До војног моторног возила, застава.

Веско Крстајић: Чули смо господине Вујовићу.

Мирољуб Вујовић: Застава?

Богдан Вујић: Да.

Веско Крстајић: Само дајте ви објашњење. Је л' то тачно или није?

Мирољуб Вујовић: Ја се сад извињавам, ја стварно нисам чуо с ким сам ја сад дошао. Он каже „са".

Веско Крстајић: Каже са Томићем и са Кијановићем.

Мирољуб Вујовић: Са покојним Томићем.

Веско Крстајић: Покојни Томић Славко и Кијановић Богољуб. Да сте са њима двојицом, тим истим возилом за које питате, дошли у болницу, можда чак и у два наврата, да тражите Вујића, и да је то њему тако пренео Томић.

Богдан Вујић: Тако су ми пренели Томић и Корица.

Веско Крстајић: Е сад оставља резерву, не зна да ли је Вујовић или Вујановић, али ви реците јесте или нисте.

Мирољуб Вујовић: Глупост.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Страшно је то. Сад само да изјавим, значи сведок пита по систему – немој више да ме питаш, нападаћу те. То је страшно.

Богдан Вујић: Не, слободно, господине председниче.

Веско Крстајић: Господине Вујовићу.

Мирољуб Вујовић: Извињавам се, извињавам се.

Веско Крстајић: Немојте на тај начин да злоупотребљавате тај микрофон.

Мирољуб Вујовић: Извињавам се. Кад је сведок рекао „на 'Велепромету'", да је вршена тамо селекција цивилних лица и одакле.

Веско Крстајић: Немојмо за „Велепромет", господине Вујовићу, није предмет овог поступка.

Мирољуб Вујовић: Не, молим вас да довршим само. Са којих подручја су тамо били. Са подручја града, Сајмишта, Митнице, центра?

Веско Крстајић: Да ли то знате?

Богдан Вујић: Не знам то, господине председниче, заиста не знам.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: Господине Вујовићу, не знам.

Веско Крстајић: Добро, добро, само реците да не знате. Добро.

Мирољуб Вујовић: Сведок је рекао да је извршена селекција. Да ли је уопште вршена селекција у „Велепромету"?

Богдан Вујић: Није. Речено је да ћемо вршити селекцију заједно кад је Шљиванчанин објашњавао. Наш задатак је евакуација, а селекција је подразумевала да се у „Велепромету" укупно налази око 2.000 измешаних мушкараца, жена, деце, и да ћемо одвајати.

Веско Крстајић: Добро, објаснили сте, у реду.

Богдан Вујић: А за селекцију, не знам на шта мислите, господине Вујовићу.

Мирољуб Вујовић: Одвајање цивила од других.

Богдан Вујић: То је већ извршено. На крају је Шљиванчанин рекао, то нам је направио као увод, немојте да се плашите сад неких провокација или до нечега да ће доћи, до неких околности, то је све већ извршено, увежбано и тако даље. Значи, аутобуси који су планирани да возе жене и старце и болесне и децу, и они који ће возити ратне заробљенике, цивиле, између 16 и 65 године у Митровицу.

Веско Крстајић: Војно способне?

Мирољуб Вујовић: Да ли су ти цивили отишли, да ли је сведок видео?

Богдан Вујић: Ја сам вам рекао прошли пут, ако сте слушали, описао сам, што се тиче „Велепромета".

Мирољуб Вујовић: Да.

Богдан Вујић: Рекао сам како су аутобуси одлазили и шта се десило са тим последњим аутобусом, и онима који су били издвојени у посебној просторији са оним вратима.

Веско Крстајић: Све сте то причали.

Мирољуб Вујовић: Добро, то сте рекли, него, када су, по вашем доласку у „Велепромет", почели цивили да се одвозе из „Велепромета"?

Богдан Вујић: Само мало да појасни.

Веско Крстајић: А зашто је то битно, господине Вујовићу?

Мирољуб Вујовић: Битно је због осталих, због датума и свега.

Богдан Вујић: Да вам кажем, Вујовићу, можда је и пре тога било аутобуса који су одвозили цивиле, али ја нисам ту био присутан.

Веско Крстајић: Добро. Пита вас Вујовић кад је почело. Кад сте ви дошли на „Велепромет", па односу на тај тренутак кад је почела евакуација?

Богдан Вујић: Почела је кад су дошли аутобуси, то је око 23.30, до поноћи. Значи, у то време отприлике су аутобуси.

Веско Крстајић: Почела је евакуација?

Богдан Вујић: Почела је.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Да ли сведок зна где су ти аутобуси отишли?

Богдан Вујић: То не знам.

Мирољуб Вујовић: Ниједну локацију не знате као орган безбедности?

Богдан Вујић: Ја нисам...

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Као орган безбедности дошли сте тамо у вези тога, и не знате где су отишли аутобуси?

Богдан Вујић: Господине Вујовићу.

Мирољуб Вујовић: Где сте их упутили ви као орган безбедности?

Богдан Вујић: Господине Вујовићу, је л' знате колико је тамо било органа безбедности? Сви су били потчињени пуковнику Мркшићу, који није био орган безбедности.

Мирољуб Вујовић: Пуковник Мркшић није тамо био присутан. На „Велепромету" се налази орган безбедности. То сте ви.

Богдан Вујић: Господине Вујовићу, немојте сад.

Веско Крстајић: Господине Вујовићу, поставите питање.

Богдан Вујић: Питајте.

Мирољуб Вујовић: Ви сте сад рекли да је пуковник Томић био главни. Је л' тако?

Богдан Вујић: Томић је био шеф групе.

Мирољуб Вујовић: Ваше групе?

Богдан Вујић: Јесте.

Мирољуб Вујовић: Молимо да се предочи сведоку изјава од 17. 12. 2004. страна 34, ред 8, где каже „значи, Славко Томић је предложио да ја будем руководилац те групе"?

Богдан Вујић: Јесте, то ћу ја да поновим поново, ако је то потребно. Ја сам то три пута понављао овде.

Мирољуб Вујовић: Сад сте рекли да је Томић, па објасните то.

Богдан Вујић: Ма Томић је увијек начелник, само је пренио своја овлашћења, ако се ви разумете у војску, и у субординацију, и у закон. Томић је пренио своја овлашћења за тај задатак у „Велепромету" на мене. Он је свој задатак и своја овлашћења пренео на мене, као што је Мркшић пренео своја овлашћења на Шљиванчанина, ако разумете то, господине Вујовићу.

Мирољуб Вујовић: Не, не, разумем. А шта је онда Томић?

Веско Крстајић: Везано за „Велепромет"?

Богдан Вујић: Томић је увек шеф групе.

Веско Крстајић: Разумем.

Мирољуб Вујовић: Сведок је рекао, транскрипт од 17. 12. 2004, страна 32, ред 33, почиње па говори, објашњава „значи, недеља је 17. новембар 1991, 18. новембар је био понедељак, можда у мојој изјави ту има погрешан датум да је то била недеља", па ме интересује због чега сведок каже то је било дан пре или дан после у вези доласка у Негославце, и где је он дао такву изјаву, и на који датум је први пут тада мислио, да је рекао када је његов долазак у Негославце?

Богдан Вујић: У Негославце сам дошао тада када сам рекао, и малопре сам рекао.

Мирољуб Вујовић: Не питам то.

Веско Крстајић: Пита вас Вујовић, ви кажете: „Можда у мојој изјави ту има погрешан датум да је то била недеља".

Богдан Вујић: Ту се ради о изјави коју сам дао господину Трифуновићу.

Веско Крстајић: Трифуновићу?

Богдан Вујић: Па јесте. Можда сам ја исто могао да побркам датуме, али кад сам рекао да сам 18. купио НИН у којем је био интервју помоћника савезног секретара за Народну одбрану, генерала Марка Негована Неговановића.

Мирољуб Вујовић: Шта сте том приликом мислили да сте рекли војном истражном судији, том приликом кад кажете: „Значи недеља"?

Богдан Вујић: Да сам можда погрешио датуме.

Мирољуб Вујовић: Шта сте мислили, који сте датум онда рекли?

Богдан Вујић: Па можда сам рекао 18.

Мирољуб Вујовић: Не, у вези доласка у Негославце.

Богдан Вујић: Ама у Негославце сам тачно дошао 19. у 20.00 часова.

Мирољуб Вујовић: А, значи мислили сте да сте рекли 18, је л' тако?

Богдан Вујић: Ма нисам никад рекао 18. у Негославце.

Мирољуб Вујовић: Сад сте рекли тако.

Богдан Вујић: Никад.

Мирољуб Вујовић: Сада сте рекли да сте мислили, да сте рекли.

Богдан Вујић: Нисам рекао ни сада, немојте Вујовићу.

Мирољуб Вујовић: Добро, у транкскрипту ћемо.

Веско Крстајић: Не, ево читам вашу ову изјаву пред војним судом.

Мирољуб Вујовић: Нема тога.

Богдан Вујић: Исто говори.

Мирољуб Вујовић: Да, исто говори.

Веско Крстајић: Говори 19. Исто говори као данас овде, „19. смо дошли".

Мирољуб Вујовић: Али је мислио да се забунио, па зато питам. Добро.

Богдан Вујић: Можда нисам знао кад је недеља била, ето то господине Вујовићу.

Мирољуб Вујовић: Да ли сте то можда имали понедељак, недељу уписану у свом роковнику?

Богдан Вујић: Не, недељу сам радио, у војсци се ради недељом и ноћу, и дању, и по месечини.

Мирољуб Вујовић: А због чега сте онда мислили, због чега сте помињали недеља и понедељак?

Богдан Вујић: Па зато што сам недељу дошао да се окупам, човече, значи тамо нисам имао где, био сам на неком салашу.

Мирољуб Вујовић: А шта сте у понедељак онда?

Богдан Вујић: Па у понедељак.

Веско Крстајић: Господине Вујовићу, а у чему ви видите овде неку колизију, недоследност?

Мирољуб Вујовић: Не, ја само питам на основу чега је дао овакву изјаву, и због чега мисли да се забунио у вези датума неког да је рекао, у вези померања

једног дана што расправљамо читаво време. Значи говори се о једном дану, о померању једног дана.

Богдан Вујић: Ма не помера се ништа, немојте.

Веско Крстајић: Господине Вујовићу, ви морате приметити да он доследно говори о овим датумима. О 19. и 20, он доследно говори све време.

Мирољуб Вујовић: Све разумем, знам, али ја сам... Ово је његова изјава, ја само кажем...

Веско Крстајић: Нема, каже: „можда сам се ја забунио", али све време доследно је говорио.

Мирољуб Вујовић: У реду, ја сам само тражио објашњење због чега мисли да се забунио.

Веско Крстајић: Па не, не треба. Какво објашњење, шта објашњавати нешто што је јасно?

Мирољуб Вујовић: Баш није јасно. Да ли је сведок био на састанку у команди ОГ „Југ"? Кад је био, кад је стигао Сајрус Венс?

Богдан Вујић: Нисам то разумео.

Мирољуб Вујовић: Да ли је сведок био на састанку када је дошао Сајрус Венс у команду?

Веско Крстајић: Је л' знате да је Сајрус Венс као представник Уједнињених нација и Међународне заједнице био тамо у Вуковару?

Богдан Вујић: Сајрус Венс је био по дану у Вуковару и у касарни, ја сам био ноћу.

Веско Крстајић: Да ли знате кад је он био тамо?

Богдан Вујић: Био је 19. преподне.

Веско Крстајић: Пре подне?

Богдан Вујић: Да.

Мирољуб Вујовић: Да ли је сведок видео тамо Александра Васиљевића у тим вечерњим часовима? Имамо изјаву у то време.

Веско Крстајић: Да ли сте видели?

Богдан Вујић: Ако вам је рекао то Александар.

Веско Крстајић: Да ли сте видели тамо Александра Васиљевића? То пита.

Богдан Вујић: Ма нисам видео ја.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: По изјави Александра Васиљевића који каже да је у том периоду када је он био са пуковником Мркшићем, како он изјављује да је два сата био, стоји, значи у том периоду.

Веско Крстајић: Добро, господине Вујовићу.

Мирољуб Вујовић: Да ли је видео Туманова?

Богдан Вујић: Нисам видео.

Мирољуб Вујовић: Да ли је сведок видео Марина Видића Билог у Негославцима или било где?

Веско Крстајић: Марина Видића Билог?

Богдан Вујић: Нисам видео.

Мирољуб Вујовић: Весну Босанац?

Богдан Вујић: Њу сам видео први пут кад је доведена код мене у просторију за информативне разговоре.

Веско Крстајић: Где?

Богдан Вујић: У Митровици.

Веско Крстајић: У Митровици, добро.

Богдан Вујић: А видео сам, извињавам се господину Вујовићу, видео сам Весну Босанац у болници то јутро када им је господин Шљиванчанин држао онај говор. Попео се да би га видели. Знате, он се попео мало и на стол, и тако.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Како је сведоково било службено име тамо, како се звао на том подручју, или у Митровици? Да ли је имао неко своје име?

Веско Крстајић: Јесте ли имали неко посебно име?

Богдан Вујић: Имао сам заштитно име Бранко, пуковник Бранко.

Мирољуб Вујовић: Да ли сведок зна да су враћени аутобуси са прелаза Жупања, Нуштар и тако даље, да су уопште неки аутобуси враћени?

Богдан Вујић: Знам то.

Мирољуб Вујовић: Када, где?

Богдан Вујић: Не знам. Ја у Нуштару нисам био, али знам да смо те жене које су одвожене у току ноћи према Нуштару, ујутру затекли тамо у аутобусима.

Веско Крстајић: Где?

Богдан Вујић: На путу од „Велепромета" према Негославцима.

Мирољуб Вујовић: Да ли знате да је било неких жена и деце на Овчари?

Богдан Вујић: Нисам то разумео.

Мирољуб Вујовић: Жена и деце, да ли је било, да ли зна сведок да ли је жена и деце било на Овчари?

Богдан Вујић: Не знам то.

Мирољуб Вујовић: Цивила, мислим.

Богдан Вујић: Не знам то, заиста не знам, а постоји могућност да је било, али не знам.

Мирољуб Вујовић: Да ли је сведок видео тамо?

Веско Крстајић: Чули смо да је било у ноћи 19. на 20.

Богдан Вујић: Могуће да је било, јер они који су се предавали са Митнице, они су прво долазили пешке са Митнице на Овчару.

Мирољуб Вујовић: Како сведок зна да су пешке долазили са Митнице на Овчару?

Богдан Вујић: Па зато што сам са њима причао, са доста њих.

Мирољуб Вујовић: Сад је сведок рекао да не зна који су били.

Богдан Вујић: Па не могу да се сетим.

Мирољуб Вујовић: Значи сведок је причао са заробљеницима са Митнице, цивилима.

Богдан Вујић: Ама није тачно, ја сам са њима причао у Митровици.

Мирољуб Вујовић: Ја молим веће да констатује да је сада рекао.

Веско Крстајић: У Митровици.

Богдан Вујић: У Митровици.

Веско Крстајић: Је л' чујете шта каже – ја сам са њима причао у Митровици.

Мирољуб Вујовић: Да, кад је обављен разговор.

Богдан Вујић: Тамо је било жена у Митровици. Је л' знате да је било жена исто?

Мирољуб Вујовић: Не знам, ја тамо нисам био, то је ваше.

Богдан Вујић: И Српкиња жена је било. То ви знате Вујовићу да је било Српкиња жена исто у Митровици.

Мирољуб Вујовић: Ја не знам, ја нисам никад био тамо.

Богдан Вујић: Како да не знате, кад сте ви били у Митровици 22. децембра, на прослави заједно са мном?

Мирољуб Вујовић: На каквој прослави?

Богдан Вујић: Ви сте певали једне песме, а мој старешина, командант логора је певао „Од Вардара до Триглава" и надаље, а ви сте друге песме певали.

Мирољуб Вујовић: Када сам ја то био? Извињавам се, 22? Где?

Богдан Вујић: Децембра.

Мирољуб Вујовић: Где?

Богдан Вујић: У Митровици.

Мирољуб Вујовић: Ја 22. децембра у Митровици?

Богдан Вујић: У КП дому, не кажем сада буквално у Митровици, у КП дому, на обележавању...

Мирољуб Вујовић: Ког, 22. децембра?

Богдан Вујић: Децембра, да.

Мирољуб Вујовић: Како сам изгледао тада?

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: Да ли сте имали онај ваш шешир, или ону браду, да ли сте имали, не знам. Не могу сад да се сетим, прошло је време.

Мирољуб Вујовић: Да ли сам певао, скакао тад, веселио се нормално?

Богдан Вујић: Нисте, седели сте. Пристојно сте седели и певали.

Веско Крстајић: Добро, господине Вујовићу.

Мирољуб Вујовић: Па, мислим, смешно. Ја сам био рањен.

Богдан Вујић: Ма не.

Веско Крстајић: 'Ајде питајте га шта сте јели, па ћемо онда сви напустити судницу да се ви испричате у том смислу.

Мирољуб Вујовић: Па шта год споменем, он мене ставља тамо и тамо.

Веско Крстајић: Па немојте.

Мирољуб Вујовић: Ја био рањен други пут у вези тога. Мислим, шта човек прича.

Веско Крстајић: Добро, ако немате више питања.

Мирољуб Вујовић: Када је сведок обављао разговор са заробљеницима са Митнице, да ли је неко са Митнице рекао, од митничких тих заробљеника, где се налазио? Да ли на Овчари, да ли на „Велепромету", какву је информацију добио у вези тога? Да ли је неко од њих био на Овчари, па транспортован? Какве је информације добијао у вези тога?

Богдан Вујић: Нисам добио прецизне информације од интереса да задовољим ваше потребе. Једино што сам поред команданта овог, помозите ми, како се звао последњи командант Митнице, Караула. Када сам нашао једног Жику, и Караула мени каже – ево видите, пуковниче, овај је Србин, Жика Србин – колико се сећам Стојановић, не знам да ли га зна господин Вујовић. Ја сам једино испитао тог Жику, а они су ишли на информативни разговор на неке околности. Њих двојица, један мајор који је разговарао са Караулом. И онда

сам ја питао тог Жику, кад је Караула хтео да каже како је било и Срба у Зенгама, ја сам питао Жику – је л' си ти заиста носио оружје? Јесам пуковниче – рекао ми је Жика. Можда га зна.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: Господин Вујовић, да л' се презивао Стојановић, или...

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Да ли сведок зна да је и митнички батаљон био на Овчари?

Богдан Вујић: Нисам то разумео.

Мирољуб Вујовић: Да ли сведок зна, да ли је Митнички батаљон био на Овчари?

Веско Крстајић: Тај Караула и његови људи.

Богдан Вујић: Били су на Овчари.

Веско Крстајић: Да ли су били на Овчари?

Богдан Вујић: Били су они на Овчари. Они су са Овчаре одвезени у Митровицу. Тако сам ја од њих чуо.

Мирољуб Вујовић: У односу на довоз заробљеника на Овчару, када сте ви били у „Велепромету"?

Богдан Вујић: У „Велепромету"?

Мирољуб Вујовић: Да.

Богдан Вујић: Ја сам у „Велепромету", значи, отприлике...

Мирољуб Вујовић: Не датум, него у вези тог догађаја, када су заробљеници довезени на Овчару?

Богдан Вујић: Био сам у „Велепромету" 19. навече.

Мирољуб Вујовић: Немојмо око датума.

Богдан Вујић: Од 22.00 до поноћи.

Веско Крстајић: Добро, рекли сте то.

Богдан Вујић: Следећег дана сам ишао пешке.

Веско Крстајић: Добро, чули смо.

Мирољуб Вујовић: То, када сте ви дошли 19. у 22.00 часа, је л' сте тако рекли?

Богдан Вујић: Дошао сам у 20.00 часова на командно место.

Веско Крстајић: До Мркшића, све је то рекао.

Богдан Вујић: Па смо после састанка отишли у „Велепромет".

Веско Крстајић: Све сте то рекли, господине Вујићу.

Богдан Вујић: Јесте.

Мирољуб Вујовић: То сте рекли, у реду, у вези тог вашег доласка. Значи тај дан кад сте дошли, када је митнички батаљон био на Овчари?

Веско Крстајић: Да ли знате?

Богдан Вујић: То не знам.

Веско Крстајић: Добро.

Мирољуб Вујовић: Ништа више.

Веско Крстајић: Даље молим. Вујановић?

Оптужени Станко Вујановић: Добар дан.

Веско Крстајић: Добар дан, господине Вујановићу.

Станко Вујановић: Кога затиче у 20.00 сати кад долази у команду Мркшића?

Богдан Вујић: Господин Мркшић, као командант, је направио војнички ред. Био је прво он, па пуковник Павковић, па потпуковик Панић, па мајор Шљиванчанин у реду, и он нас је представио, значи представио своје потчињене.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: И координатора, то је претпостављени. Значи Павковић је био и координатор.

Веско Крстајић: Добро.

Станко Вујановић: Да ли познајете тада господина Трифуновића?

Богдан Вујић: Не познам господина Трифуновића, нити се сећам да сам га видео, и не знам.

Станко Вујановић: Колико се задржавате приликом доласка ту у штаб?

Богдан Вујић: Па ту смо попили по кафу.

Веско Крстајић: Господине Вујановићу.

Станко Вујановић: Изволите.

Веско Крстајић: Ви бисте желели сад кроз питања да сведок све полако, потанко исприча све, онда ако је то тако, а ја бих закључио да јесте, јер не видим другу сврху ових питања, пошто је сведок све то већ рекао. Ако то желите, онда ћемо радити на други начин.

Станко Вујановић: Па не мислим.

Веско Крстајић: Радићемо на други начин да ни ваш бранилац онда не би имао примедбе на поступање председника већа, који нема питања за сведока. Онда ћемо радити на други начин, тако што ћу ја пре свега питати сведока све „Јово наново", па ће то потрајати, а онда ћете ви бити у ситуацији да одбијамо ваша питања, јер је сведок већ питан. Шта хоћу да кажем? Ако радимо на овај начин на који радимо, ограничите се да питамо сведока само оно што сматрамо да је битно и важно. Је л' ме разумете?

Станко Вујановић: Мени је ово битно.

Веско Крстајић: Па то што је вама битно, треба и нама да буде битно, разумете?

Станко Вујановић: Добро, господине председниче.

Веско Крстајић: А ја не ценим да је много битно ко је био на командном месту Мркшића и тако даље.

Станко Вујановић: Ви онда мени забраните да ја питам, и нема никаквих проблема.

Веско Крстајић: Не, ја дозвољавам, наравно, имате право. Ево, видели сте Вујовић је 20 минута питао, 20 минута више него његов бранилац, и ви сте у тој ситуацији били јуче и прекјуче. Ја вам само скрећем пажњу да се ограничите на заиста битна, релевантна питања и ствари.

Станко Вујановић: Па добро, хоћу, а још нисам ни почео, ви сте ме одмах сасекли.

Веско Крстајић: Па зато што не видим праву сврху тих питања, сведок је све то одговорио.

Станко Вујановић: Па зато што је Трифуновић причао нешто сасвим другачије, ето зашто, сад кад већ морам да вам кажем, и идем даље, па ћу вам објаснити да ли је то релевантно или није релевантно за овог сведока.

Веско Крстајић: Хајте.

Богдан Вујић: Питајте ме. Господине председниче, нека ме пита отворено та питања, ја сам искрен човек, да знате. Ја ћу и против себе да кажем, и да му признам ако је нешто...

Веско Крстајић: Добро, сачекајте питање.

Станко Вујановић: Шта вам је том приликом Мркшић рекао? Да ли вас је упознао са ситуацијом на „Велепромету"? Испричајте нам то мало, само молим вас укратко, не морате ширити причу.

Богдан Вујић: Хвала вам на упозорењу. Прво нас је упознао командант бригаде, по бригади, полако, ја се извињавам вама, морам и то рећи.

Веско Крстајић: Изволите господине Вујићу?

Богдан Вујић: То морам рећи.

Веско Крстајић: Само кажите.

Богдан Вујић: Пуковник Мркшић прво прича о бригади. Зашто је ту дошла, који је задатак имала, како је прошла, шта је учинила, да ли је извршила задатак, које су последице, које је губитке имао, да је уморан већ, да су старешине уморне, да их има доста погинулих, дао неку цифру колико је избачено из строја, дао поређење неко статистичко да ће то ући у неке историјске анале. Затим је рекао каква је остала ситуација, и да ће нам о тој ситуацији, што се тиче ратних заробљеника и нашег задатка, а то је и његов задатак – евакуација ратних заробљеника, да ће нам о томе рећи његов потчињени, мајор Шљиванчанин. Значи, он је своју дужност, он је можда требао и то да нам каже, али је он тај задатак пренио на њега. Видите, мајор нас упознаје са три пуковника, и још је било ту потчињених, нормално је то. Значи, он је пренео свој задатак да нас он упозна, и да каже шта нам је задатак и шта ћемо да радимо.

Веско Крстајић: Добро, чули смо.

Станко Вујановић: Да ли вам је рекао том приликом да на Овчари, на „Велепромету", има стараца, жена и деце?

Богдан Вујић: Није рекао тако, него је рекао, кад је Славко питао колико је тих усташа, злочинаца, јер је такав израз већ употребљен, да се не зна тачан број, да је све то измешано, мушкарци, цивили, жене, деца, и има око 2.000, да су смештени на Овчари и „Велепромету". Жене су на „Велепромету" – тако је рекао, и деца и старци.

Станко Вујановић: И на Овчари, је л' тако?

Богдан Вујић: Није помињао да су жене и деца на Овчари. Можда су били, можда је и рекао, а да се ја не сећам.

Станко Вујановић: Господине Вујићу, то сте рекли у првом нашем суђењу, да вам је Мркшић рекао да има жена, деце и стараца на Овчари, „Велепромету" и да је набрајао та места. Зато сад питам за те на Овчари. Сад не могу ни да вас питам, пошто не знате, сад кажете да не знате да вам је рекао да је било на Овчари.

Богдан Вујић: Па, можда се не сећам. Немојте ме сада хватати за то, али ја ћу вам објаснити како је могуће да смо и ви и ја у заблуди, и чак да ви боље од мене то знате. Ја знам да ви боље од мене то знате.

Станко Вујановић: Добро, то је ваше мишљење.

Богдан Вујић: Па немојте тако.

Веско Крстајић: Добро, чули смо.

Станко Вујановић: Сад не могу да вас питам одакле та заблуда.

Богдан Вујић: Па, можете да ме питате како сам ја дошао у заблуду. Жене морају негде да иду, да врше нужду. Можда је тај претпостављени старешина на „Велепромету", ја се извињавам, господине председниче, што то тако кажем, и чуо сам да је више пута давао узбуну. Значи, да су се те жене укрцавале у те аутобусе, да су седеле у тим аутобусима, та деца, чекале наређење за покрет, чекале усаглашавање са Хрватима, да пређу преко границе, али они нису на то пристајали и тако. Ето то сам чуо, ту причу.

Веско Крстајић: Добро.

Станко Вујановић: Господин Трифуновић прича сасвим другачије, господине Вујићу. Он прича о вашем доласку, како сте дошли, малтене нисте ни попили ни кафу код Мркшића, и он је вас питао, ви сте њему рекли због чега сте дошли, да видите евакуацију болнице. На то вам је Мркшић одговорио – ако сте због тога дошли, изволите – и ви сте се одмах покупили и отишли у правцу Вуковара.

Веско Крстајић: То је тачно.

Богдан Вујић: А ко је то вама рекао?

Станко Вујановић: Господин Трифуновић.

Богдан Вујић: Је л' рекао пред овим судом?

Веско Крстајић: Да.

Станко Вујановић: Јесте.

Богдан Вујић: Отворено кажем да лаже...

Веско Крстајић: Добро.

Станко Вујановић: Добро.

Богдан Вујић: ...и да хоћу са њим да се суочим. Да ли он уопште мене познаје, да ли ће да ме препозна? Можда по томе што сам ћелав. А иначе не знам ни коју дужност је вршио Трифуновић.

Станко Вујановић: Чак ни не прича да сте преспавали на том командном месту.

Богдан Вујић: Шта је он тамо радио? Коју је функцију обављао Трифуновић? Па, није он могао да буде стално оперативни дежурни. Значи, они се смењују, тамо је било више официра, пошто се смењују.

Веско Крстајић: Добро, то је његова прича, господине Вујићу, чули смо ваше тврдње. Не ценимо то ништа значајно.

Богдан Вујић: То је његова прича. Тако има још неких који су лагали исто против мене.

Веско Крстајић: И не бисмо вас суочавали да бисмо утврдили заиста шта и како је било у том смислу. Добро.

Станко Вујановић: Споменули сте јакшићевце. Ко вам је рекао за те јакшићевце?

Богдан Вујић: Па неко ми је рекао код болнице, и кад сам видео оне црвене кићанке.

Станко Вујановић: Је л' познајете Душана Јакшића?

Богдан Вујић: Не познајем.

Станко Вујановић: Јесте ли чули о њему нешто?

Богдан Вујић: Ма нисам чуо ништа. Ја сам прошли пут рекао да је Јакшић неки крај, рекао сам господину.

Станко Вујановић: Да ли је Мркшићу било познато стање на „Велепромету"?

Богдан Вујић: А како не би било познато.

Станко Вујановић: Ко му је то рекао?

Богдан Вујић: Претходно је морао његов потчињени да му каже. Значи, морао је да га извештава о стању старешина који је заповешћу одређен ту да буде. Значи, он је био војно-дисциплински старешина.

Станко Вујановић: Да ли сте после тог састанка, седнице владе, како хоћете назовите, да ли сте се срели са Срећком Борисављевићем?

Богдан Вујић: Не, господине Вујановићу, тај исто лаже, а ја ћу вам сад мало објаснити зашто он лаже. Он има потребу да слаже, а ево зашто. Кад сам ја издао наређење, они су били усташе и злочинци док су пуцали на вас, али када су са белом заставом, подигнутим рукама и претходно предатим оружјем дошли тамо где сте им наредили, од тог момента они су ратни заробљеници. Ја имам задатак са овим присутним и вама да одведем, да испразним ту просторију, и да их одведем у Митровицу на поступање, а онда... Је л' сте чули шта се дешавало?

Веско Крстајић: Окрените се према микрофону, господине Вујићу.

Богдан Вујић: Само да питам да ли је чуо шта се дешавало тада.

Станко Вујановић: Шта, где?

Богдан Вујић: Значи, прво се удаљио, побегао, значи побегао је господин, како сте рекли?

Веско Крстајић: Борисављевић.

Богдан Вујић: Борисављевић. Значи, кад сам ја викао – капетан Борисављевић Срећко да ми се јави, да иде хитно код господина Мркшића, да доведе појачање, нестали су. Више старешина и моја два, то ми је јако жао што сада морам да кажем, и моја два друга су нестала ту, удаљила се.

Станко Вујановић: Господине Вујићу, Срећко Борисављевић?

Богдан Вујић: Немојте, реците.

Станко Вујановић: Срећко Борисављевић је рекао да сте му ви рекли?

Веско Крстајић: Није још рекао.

Богдан Вујић: Није тачно, он је срео...

Станко Вујановић: Па само мало, нисам ни завршио питање, ви одговарате.

Богдан Вујић: Само да вам објасним. Немојте ме питати, ја сам схватио шта хоћете да питате. Он је срео Бранка Корицу, и његов војник када му је предао ону ташну, а рекли смо који је у ташни био садржај, и Срећко Борисављевић је дочекао присутну господу из Владе СО Крајине.

Станко Вујановић: Ви сте га обавестили?

Богдан Вујић: И господин Панић је дочекао владу, немојте сада о томе.

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, наставите даље са питањима. Добро, сведок је мало опширан.

Богдан Вујић: Ја сам мало сада и емотиван.

Веско Крстајић: Немојте бити емотивни господине Вујићу, само кратко. Потрудите се да краће одговарате на питања.

Богдан Вујић: Рекао сам више пута, Срећко Борисављевић није мене срео.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: Он је бежао од мене.

Веско Крстајић: Чули смо.

Станко Вујановић: Коме је дао прву изјаву у вези боравка у Вуковару?

Богдан Вујић: Дао сам претпостављеном органу безбедности генерал - пуковнику Димитријевић Александру.

Станко Вујановић: Које године је то?

Богдан Вујић: То је било 1996.

Станко Вујановић: Спомињали сте да је нешто записивано или снимано, колико се сећам.

Богдан Вујић: Не знам, он може да има озвучење видљиво и невидљиво.

Станко Вујановић: Да ли је имао или није?

Богдан Вујић: То је његов ниво, он има снаге и средства, има овлашћења законска да може да их употреби. Дужан је да верификује то што сам ја причао, и вероватно да је то радио. Не само што сам ја причао него и они други.

Станко Вујановић: Ко из ваше екипе прихвата заробљене из болнице и прима их у касарну?

Богдан Вујић: То не знам. Нисам био присутан.

Веско Крстајић: Да ли их неко прихвата у касарни?

Богдан Вујић: Ја нисам био присутан у касарни, а када смо кренули са капије „Велепромета", значи кад је Шљиванчанин окупио нас у 6 сати, 20. на капији „Велепромета", само је дозволио да ја и Корица Бранко идемо са њим у болницу, а осталима је рекао да буду у касарни и да чекају аутобусе.

Станко Вујановић: Значи ипак су чекали аутобусе?

Богдан Вујић: Не знам, и ви сте тамо били присутни, и више сте видели од мене.

Станко Вујановић: У вези вашег обављања задатака у болници, да ли сте били везани за тог носиоца, Шљиванчанина?

Веско Крстајић: У ком смислу?

Станко Вујановић: У смислу да је примао наређења?

Веско Крстајић: Конкретније.

Станко Вујановић: Од Шљиванчанина.

Богдан Вујић: Шљиванчанин је задужен да реализује план евакуације болнице, и рекао је...

Станко Вујановић: Да ли сте добијали наређења од њега?

Богдан Вујић: Господине Вујановићу, Шљиванчанин је рекао – тај задатак ћу ја, искључиво ја да извршавам.

Станко Вујановић: Добро, није мислио да ће сâм, нормално, зато и питам.

Богдан Вујић: Има своје потчињене.

Станко Вујановић: Значи ви?

Богдан Вујић: Ја нисам био потчињени орган господину Шљиванчанину.

Станко Вујановић: Сад ми није јасно. Како је онда могао да из ваше екипе двојици-тројици каже – идите у касарну да прихватите заробљенике из болнице – а сад ми опет нешто о другом говорите?

Богдан Вујић: Сви имамо задатак да помогнемо евакуацију ратних заробљеника, сви, све војне старешине. И ви сте имали тај задатак, сви у зони одговорности пуковника Мркшића, сви. Ако вам то није у свести, запамтите – сви. Можете само тражити од некога, ја тај план немам, а ви можете се обратити некоме од надлежних из војске. Вероватно тај план постоји, па ће се наћи ко је шта требало да ради.

Веско Крстајић: Хвала чули смо.

Станко Вујановић: Да ли знате разлог зашто се из болнице људи одвозе у касарну, а не одмах тамо где су предвиђени?

Богдан Вујић: Шљиванчанин је упознат шта се дешавало у „Велепромету", и ја сам тако исто рекао. Сви ви знате шта се дешавало у „Велепромету", јер ће опет ти аутобуси да дођу, да то исто доживимо. Аутобуси ће да се скупе у касарни.

Веско Крстајић: Дакле, из тих разлога су аутобуси упућени у касарну?

Богдан Вујић: Исто, тако је рекао.

Веско Крстајић: Добро.

Станко Вујановић: Да ли сте у касарни видели Весну Босанац и Марина Видића Билог?

Богдан Вујић: Нисам. То сам објашњавао већ два пута.

Веско Крстајић: Рекао је, господине Вујановићу, да је видео Весну Босанац.

Богдан Вујић: Да у време кад сам ишао.

Веско Крстајић: Видео то јутро у болници, и после у Сремској Митровици.

Богдан Вујић: Кад сам дошао на ручак, срео сам полицајца.

Веско Крстајић: Добро, чули смо.

Богдан Вујић: И мајора Лукића.

Станко Вујановић: Па тамо сте баш питали тог стражара, тако сте причали прошли пут на суђењу, да сте тог стражара питали – ког чуваш – вамо тамо, и онда се он открио да је ту.

Богдан Вујић: Па није се открио, зашто, стражар, полицајац, војник, пуковник.

Веско Крстајић: Господине Вујановићу.

Богдан Вујић: Орган безбедности, шта да открије?

Веско Крстајић: Господине Вујановићу, хајте пробајте.

Богдан Вујић: Шта треба да открије кад је Шљиванчанин.

Веско Крстајић: Хајте пробајте променити начин.

Богдан Вујић: Господине председниче, Шљиванчанин је сам рекао.

Веско Крстајић: У смислу, рекли сте тада то и то, да ли остајете и данас при томе?

Станко Вујановић: Рекли сте на вашем сведочењу, првом суђењу, да сте приликом доласка у касарну видели, овај, попричали, кад сте обилазили касарну, попричали с једним војником, и он вам је рекао да су ту Весна Босанац и Марин Видић Били.

Богдан Вујић: Није тако.

Станко Вујановић: И да сте ту чак видели и Шљиванчанина.

Богдан Вујић: Ја сам то образлагао господину Веси, више пута, јер је он уочио исто тако нешто ако се сећате. То сте ви могли да прочитате у мојој изјави, ја немам сад изјаву.

Станко Вујановић: Па ваша је изјава, зато вас ја питам.

Богдан Вујић: Ја сам војника питао ко је ту, чуо сам кашаљ, па је рекао да су ти и ти. И једино сам рекао да је ту вероватно и господин Шљиванчанин обављао разговор.

Станко Вујановић: Тако је.

Богдан Вујић: А Шљиванчанин је пре тога нама два пута рекао да обавља разговоре са Весном Босанац, са Билим, да тражи од њих да саставе спискове, ако се сећате.

Станко Вујановић: Да ли том приликом виђате и те аутобусе у касарни?

Богдан Вујић: Ма не виђам, господине. Ја сам рекао кад сам ја дошао око 4 сата, ручао сам тамо и причао. Кад сам срео пуковника Гверу Милана, и кад сам срео Радета Лесковца, министра за информисање, за кога сам рекао како ме је провоцирао, они су припремали посету новинара, и домаћих и страних, у Вуковару, и рекао сам како ме је господин Лесковац провоцирао.

Веско Крстајић: Добро, добро, то нас не занима.

Станко Вујановић: Да ли је била још која група органа безбедности у Вуковару, пре вас, која је стигла пре вас?

Богдан Вујић: Била је. Био је Мунћан, начелник контраобавештајне групе код пуковника Љубише Петковића са још четири старешине. Значи, Мунћан Драган, Корица Бранко, један капетан прве класе, рекао сам Румун, не могу ни сада да се сетим презимена, румунске националности, и био је још један резервни орган безбедности, он је Вуковарчанин, ја верујем да га знате, али не могу сад да се сетим презимена.

Веско Крстајић: Добро.

Станко Вујановић: Овде сте рекли да они остају и после вас, је л' тако?

Богдан Вујић: Они су дошли пре нас, и остали после нас.

Станко Вујановић: А који је њихов био задатак, је л' знате?

Богдан Вујић: Како?

Станко Вујановић: Који је њихов био задатак, задужења њихова?

Богдан Вујић: Па органи безбедности имају прописане задатке у рату.

Станко Вујановић: Добро, конкретно рецимо, тачно.

Богдан Вујић: Па немојте сад конкретно, ја нисам са њима био, знате. Да ли су они хватали шпијуне, да ли су хватали ратне заробљенике неке који су се скривали, да ли су тражили архиву која је потребна за процену неку, да ли су тражили Мерчепа, то не могу да знам.

Станко Вујановић: Да ли имате сазнања да је Кијановић Богољуб био на Овчари и извукао четири војника из аутобуса?

Богдан Вујић: Па то је рекао Кијановић мени, ја сам то рекао и прошли пут и сада говорим. Кијановић је рекао да је прво обишао простор око „Велепромета", да је покупио лешеве, затим да је из аутобуса извадио четири војника који су били заробљеници у болници, они су били рањени и лечени. Ја сам рекао како сам Весни Босанац одао признање како је поступила у складу са

прописима и међународним ратним правом, и да сам, кад сам дошао у болницу, једну часну сестру питао где су ти војници ЈНА, ту заробљени. Она је рекла да су они одвојени, да не би доживели неке неугодности, је ли, где ће да буду са рањеним Зенгама и тако.

Веско Крстајић: Добро разумели смо.

Богдан Вујић: И Кијановић је извадио те војнике. То је рекао он, да их је извадио, куд је он њих спровео и одвео...

Веско Крстајић: Е сад ми реците, господине Вујановићу...

Станко Вујановић: Ево готово, завршавам, председниче.

Веско Крстајић: Овако, 25 минута питате све оно што сам ја завршио у једној реченици са сведоком на самом почетку. Је л' остајете при ономе што сте изјавили 17. 12. 2004. године – и на свако ово ваше питање све је поновио из тог исказа. Је л' разумете, ништа нисмо ново добили.

Станко Вујановић: Како нисмо, јесмо.

Веско Крстајић: Ништа ново нисмо добили.

Станко Вујановић: Па јесмо. Ево сад у вези Весне Босанац, то ништа није битно, то је везан датум за ту Весну Босанац. Да ли је видео аутобусе тај пут, то га прошли пут нисмо питали.

Богдан Вујић: Нисам видео аутобусе, нисам рекао, шта је вама, шта ви покушавате?

Веско Крстајић: Добро, добро.

Богдан Вујић: Па молим вас, господине председниче, да ли сам ја овде рекао овде пред свима?

Веско Крстајић: Господине Вујићу, сачекајте да чујете питање.

Богдан Вујић: Па то је провокација, морам да му кажем.

Веско Крстајић: Немојте коментарисати.

Станко Вујановић: Да ли је било какве приче на седници владе о смени Јакшић Душана и постављања неког другог уместо њега?

Богдан Вујић: Није било, господине Вујановићу, нисам чуо.

Станко Вујановић: Добро, хвала, не морате ми ширити причу. Добро, довољно је, доста је, хвала. Немам га више шта питати, хвала вам.

Веско Крстајић: Господине Вујићу, ви у неколико наврата, и везано за Мироључба, и везано за Вујовића, везано за Вујановића, ви то боље знате, ви сте били тамо и тако даље. Ви знате те људе из тог времена?

Богдан Вујић: Не. Ја сам то од других чуо. Ја сам од Славка чуо да је он заједно са њима тражио. Значи то је та два пута.

Веско Крстајић: Не, то сте рекли.

Богдан Вујић: Како сам то чуо, иначе нисам ја њих пре тога уопште...

Веско Крстајић: То сте рекли за Вујовића.

Богдан Вујић: Како?

Веско Крстајић: За Вујовића сте то рекли. За Вујановића рекосте малопре, ви то боље знате, ви сте били тамо.

Богдан Вујић: Па зато што је исто био ту, ако је био командант, командир јединице, командант неки.

Веско Крстајић: Па је л' ви знате је л' он то био?

Богдан Вујић: Не знам то, не знам да ли је био, уопште не знам.

Веско Крстајић: Златар Вујо.

Оптужени Вујо Златар: Добар дан. Добро, господин је рекао да је свега два-три дана боравио доле. Мене интересује једна друга ствар. Да ли му је познато, за улазак у Вуковар, у зону борбених дејстава, да ли вам је познато, која јединица је издавала пропуснице за улазак цивилним лицима у Вуковар?

Веско Крстајић: Да ли су улазак и излазак из Вуковара на неки начин контролисани путем контролно-пропусне службе?

Богдан Вујић: Сигурно да јесте.

Веско Крстајић: Да ли имате икаквих сазнања о томе ко је то вршио?

Богдан Вујић: Па верујте, ми нисмо. Моја сазнања су лична оно како смо ми прошли. Нисмо могли доћи у зону борбених дејстава без пратње. Заправо, кад смо дошли у Шид, морали смо се јавити тамо, и добили смо пратњу у виду оклопног борбеног возила. Значи са војном полицијом, и које је ишло испред нас.

Вујо Златар: Можете ли рећи где сте се јавили? Само у Шиду?

Богдан Вујић: Само, господине. Славко Томић је ишао на командно место господина Петковић Љубише, и информисан је да треба да се јавимо пуковнику Мркшићу.

Веско Крстајић: Да, добро, значи код Петковића.

Вујо Златар: А да ли бисте нам могли рећи, пошто имате виши чин, од кога бисмо могли сазнати која је јединица у то време била стационирана у Шиду, и која је издавала пропуснице? Од кога то можемо сазнати, која јединица борави у то време у Шиду?

Богдан Вујић: Видите, чим постоји неки штаб органа безбедности на челу са пуковником кога је одредио Миле Бабић да обавља и координира задацима безбедности, он је морао имати јединицу војне полиције. Значи, то је зона одговорности Прве војне области.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: Значи, онда је у тој зони њихова војна полиција.

Веско Крстајић: И нека јединица војне полиције?

Богдан Вујић: Да, и Љубиша Петковић је сигурно морао да има помоћника за војну полицију, значи старешину, официра који је регулисао начин уласка, изласка из зоне борбених дејстава.

Вујо Златар: Важи, ништа више, хвала.

Веско Крстајић: Прво Атанасијевић, па ви, господине Вујовићу.

Оптужени Иван Атанасијевић: Добар дан.

Веско Крстајић: Добар дан.

Иван Атанасијевић: Сведок је нешто говорио везано за лице Топола, на „Велепромету", па овде у свом транскрипту од 17. 12. 2004. године говори, на страни 37, не морате му предочавати, бићу кратак, па каже да му је стављао нож под грло.

Веско Крстајић: Па ево ви то радите, господине Атанасијевићу.

Иван Атанасијевић: Па му је ставио каму испод грла, да се насилно понашао према њему, па га сад само питам да ли је то тако. Да ли се стварно тај човек понашао тако према вама?

Веско Крстајић: Да ли остајете и при овом делу вашег казивања, господине?

Богдан Вујић: Остајем.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: То је била за мене...

Веско Крстајић: Добро, рекли сте, објаснили сте детаљно. Ево остаје и при том делу свог казивања од 17. децембра.

Иван Атанасијевић: Господине председниче, када сам 15. новембра дао своју изјаву овде, дао сам и једну фотографију из „Новости" од 11. марта 2004. године, па да предочите само ту фотографију господину Вујићу, па ћу му поставити једно питање, да ли препознаје само неког са фотографије, то ме интересује.

Веско Крстајић: Сада не можемо овако на...

Иван Атанасијевић: Па ако немате, ја имам овде фотографије, па можете ставити на документ-камеру, па само да се види на документ-камери.

Веско Крстајић: Добро, питања, је л' имате питања још?

Иван Атанасијевић: Па да, то само да ли препознаје.

Веско Крстајић: Је л' имате питања, да наставимо док Снежа проба да је пронађе.

Иван Атанасијевић: Да, да, након те фотографије, ево имам ја овде фотографију да се не муче они, па је л' могу ја?

Веско Крстајић: Па дајте ако је ви имате, одмах ће ми бити јасно је ли то та. Да, то јесте та фотографија. Молим режију да нам на мониторе дâ снимак са камере, ако то ради, ради.

Е сад је питање оптуженог Атанасијевића, пошто видимо ову фотографију коју смо имали прилику и раније да је видимо, сад је питање оптуженог Атанасијевића, које?

Богдан Вујић: Ко је на овој фотографији?

Веско Крстајић: Не, не.

Иван Атанасијевић: Тако је, тако је.

Веско Крстајић: Добро.

Богдан Вујић: Да ли мислите да ли неког познајем?

Веско Крстајић: Тако је.

Иван Атанасијевић: Тако је. Погледајте мало боље, пошто сте нешто објашњавали, па ме интересује.

Богдан Вујић: Ово би могао да буде господин Станко.

Иван Атанасијевић: Добро, а овај до њега?

Богдан Вујић: Са шеширом?

Веско Крстајић: Ко би био са шеширом, дакле?

Богдан Вујић: Да.

Веско Крстајић: Са брадом.

Иван Атанасијевић: А овај до њега што иде према њему, да ли вам је тај познат? Тај високи, да ли вам је тај познат?

Богдан Вујић: Не могу да препознам лик.

Веско Крстајић: Добро. У реду. Хвала режији.

Иван Атанасијевић: Добро, ако не можете да препознате, ништа.

Веско Крстајић: Да ли још неко од оптужених има питања? Милојевић?

Оптужени Предраг Милојевић: Имам само једно питање.

Веско Крстајић: Кажите, господине Милојевићу.

Предраг Милојевић: Када се господин Богдан Вујић вратио за Београд са „Велепромета"? Тачан датум, ако може. То је везано питање у вези Карловић Вилима.

Веско Крстајић: Са „Велепромета"?

Предраг Милојевић: Да. Када је напустио подручје?

Веско Крстајић: Нисам сигуран.

Предраг Милојевић: Вуковара?

Веско Крстајић: Е, тако би могло.

Предраг Милојевић: Да, да.

Веско Крстајић: Тако би могло, ево одговорите, рекли сте то и пре.

Богдан Вујић: Рекао сам и пре, по мом сећању, да је колона доста дуго чекала да се колона издужи. Због чега, не знам. Значи, од пола ноћи 20. на 21, сад већ 21. Сматрам да смо дошли у Шид око четири сата, можда нешто раније.

Веско Крстајић: Добро.

Предраг Милојевић: Још само једно питање. Да ли је остало заробљеника у „Велепромету" када су они напустили подручје, да ли је њему познато?

Богдан Вујић: Једино ако су били сакривени.

Предраг Милојевић: Е, хвала вам лепо.

Веско Крстајић: Добро, и оптужени Вујовић жели још једно питање да постави.

Богдан Вујић: Извињавам се, господине председниче, ко ме је питао ово сад?

Веско Крстајић: Ово је био оптужени Милојевић, нисте ме чули.

Богдан Вујић: А, Милојевић.

Мирољуб Вујовић: Само једно питање. Пошто је сведок рекао да није вршио тамо селекцију у болници, сада је изјавио да је вршена селекција и да су у међувремену нашли три нека наша војника, сад је малопре изјавио да је Кијановић, а каже није вршио он селекцију. Да ли је тако сведок рекао?

Богдан Вујић: Није ме разумео, господине.

Мирољуб Вујовић: Молио бих само да понови.

Веско Крстајић: Он није вршио селекцију.

Богдан Вујић: У болници ја нисам вршио селекцију, него сам тражио војнике ЈНА заробљене од стране Зенги, који су били на лечењу у болници.

Мирољуб Вујовић: Да ли сте нашли неког?

Богдан Вујић: Нисам нашао, као што сам вам рекао. Питао сам часну сестру где су, она је рекла да су већ одведени.

Мирољуб Вујовић: А рекли сте сад да их је Кијановић одвео.

Богдан Вујић: Па то је у касарни, господине. Рекао сам да је Кијановић рекао да је запазио те војнике ЈНА у аутобусима.

Мирољуб Вујовић: Молим вас, рекао је у болници да је нашао три војника Кијановић. Сад је малопре рекао.

Богдан Вујић: Нисам тако рекао.

Веско Крстајић: Није тако рекао.

Мирољуб Вујовић: Само толико.

Веско Крстајић: Има ли још питања за сведока? Имате ли ви још нешто да кажете, господине Вујићу, што мислите да је важно, да смо можда нешто пропустили да вас питамо?

Богдан Вујић: Овог момента не могу баш прецизно да се сетим нечега што сматрам да је од интереса за овај суд, за ваше веће.

Веско Крстајић: Добро.

Даљих питања сведоку нема, сведок нема ништа више да изјави.

Веско Крстајић: Да ли тражите трошкове што сте дошли данас у суд, трошкове доласка?

Богдан Вујић: Не тражим, господине председниче.

Веско Крстајић: Сведок не тражи трошкове доласка.

Веско Крстајић: Господине Вујићу, захваљујемо што сте и овај пут дошли у суд. Надамо се да нећете доживотно сведочити.

Богдан Вујић: Кад буде искључен микрофон, онда ћу вам нешто рећи.

Веско Крстајић: Молим?

Богдан Вујић: Кад буде искључен микрофон, онда ћу вам нешто рећи.

Веско Крстајић: То нећемо.

Богдан Вујић: Вашој службеници кад сам дошао јутрос, она ме похвалила како сам се лепо обукао, знате, а ја сам рекао да сам дужан да дођем пред суд тако, али да ћу рећи господину Веси да имам трошкове, и да ћу му рећи да сам морао да купим ново одело. Извињавам се, ово схватите као шалу.

Веско Крстајић: Захваљујемо вам се, господине.

Богдан Вујић: А ја сам пензионер, знате. Ако будем заиста сваке године морао да идем још, мораћу да купим ново одело.

Веско Крстајић: Захваљујемо се, господине Вујићу, можете ићи.

Богдан Вујић: И вама хвала.

VI.
Службена белешка Управе криминалистичке полиције о Богдану Вујићу

Република Србија
Министарство унутрашњих послова
Дирекција полиције
Управа криминалистичке полиције

Предмет: Службена белешка – Богдан Вујић

Дана, 14. 9. 2007. године поступајући по допису Тужилаштва за ратне злочине КТРР бр.130/07 од 13. 9. 2007. године, којим је достављен захтев Тужилаштва МКТЈ у вези са предметом „Тужилац против Војислава Шешеља", по позиву у службене просторије ове Управе приступио је сведок Тужилаштва МКТЈ Богдан Вујић, са којим је обављен разговор како би он приступио у Канцеларију за везу у МКТЈ у Београду 24. 9. 2007. године у 9.30 часова. У времену од 12.00 до 13.50 часова са господином Богданом Вујићем је обављен разговор којом приликом је упознат са позивом за сведочење Тужилаштва МКТЈ и предочен му је значај одазивања позиву. Такође је упознат са могућностима пружања полицијске заштите њему и његовој породици, са законским последицама неодазивања позиву као и о могућој заштити коју МКТЈ може да пружи

сведоку. Вујић је изјавио да је било угрожавања његове личне безбедности претњом убиством што је он саопштио пред судским Већем Веска Крстајића у Окружном суду у Београду приликом сведочења на поновљеном суђењу у предмету Овчара и да се на њега врши константан притисак. Тада је саопштио ко му је претио и на које околности и сматра да није потребно то да понови. Наглашава да је директна претња упућена због садржаја његовог сведочења пред хашким Трибуналом у фебруару 2006. године. Свестан је да се та претња односи и на његово евентуално сведочење у предмету Тужилац против Војислава Шешеља, јер се ради о понављању садржаја сведочења. Указује на проблем хашких правила по коме се изјаве умрлих лица користе у доказном поступку у другим предметима пред тим судом. Сматра бескорисним мере заштите које се нуде сведоцима приликом сведочења у Трибуналу, а посебно након сведочења и повратка у место пребивалишта. Напомиње да нема где да се врати након евентуалног сведочења против Војислава Шешеља и наглашава да се не плаши за свој живот који је биолошки при крају, али да му је жао сина који је због његовог сведочења већ доживљавао шиканирање и средином ове године остао без запослења, те не види могућност егзистирања и живота у досадашњој средини након евентуалног сведочења. Вујић изјављује да су до сада са њим на околности сведочења у предмету Тужилац против Војислава Шешеља обављали разговоре представници Тужилаштва МКТЈ господин Паоло и господин Саксон, у смислу образлагања потребе и наговора на пристанак да буде сведок Тужилаштва МКТЈ против Војислава Шешеља, али је он у разговорима био изричит да не пристаје да буде добровољни сведок, јер се никада у животу није сретао са Војиславом Шешељом нити се бавио политиком, осим што је као пуковник ЈНА и члан Оперативне групе Управе безбедности извршавао конкретан задатак у Вуковару. О извршењу тог службеног задатка по плану претпостављених и свом личном поступању у датим околностима дао је званичну изјаву истражитељима хашког Тужилаштва и сведочио пред Окружним судом у Београду – Већем за ратне злочине и пред Већем хашког Трибунала. Истиче да о његовом животу и животу његовог сина одлучује Војислав Шешељ, Томислав Николић и Александар Вучић и да из тог разлога не жели полицијску заштиту за себе и своју породицу. Наводи да је у првој половини септембра позиван на мобилни телефон из канцеларије Тужилаштва МКТЈ у Београду и Хагу али се намерно није јављао желећи да буде позван службено преко званичних институција. Вујић наглашава да је свестан да је постао сведок жртва у предметима Тужилаштва МКТЈ против Војислава Шешеља и Горана Хаџића. Рекао је да ће настојати да буде примљен на разговор код госпође Наташе Кандић како би јој образложио свој положај, лична осећања и ставове у вези са настојањем да буде сведок хашког Тужилаштва у предмету против Војислава Шешеља, а пре њеног предстојећег сусрета са Карлом Дел Понте. На крају наводи да прихвата да приступи као сведок у канцеларији хашког Тужилаштва у Београду у термину који му је саопштен за дан 24. 9. 2007. године у 9.30 часова, јер је то његова законска обавеза.

Службени задатак извршио је полицијски службеник Службе за откривање ратних злочина Милан Станојевић.

Службена белешка се доставља ради упознавања.

Белешку сачинио полицијски саветник Милан Станојевић.

Шести део
Случај Ловас:
Злочин који је требало да убрза признавање независности Хрватске

Тужилац за ратне злочине, Владимир Вукчевић, који слови за доказаног издајника који је фалсификовао доказе којима се служио Хашки трибунал да би оптужио невине Србе за све „злочине" који су почињени на територији Хрватске, још једном се доказао као њихов слуга када је, 28. новембра 2007. године, Окружном суду у Београду – Већу за ратне злочине, поднео оптужницу против четрнаест лица да су у селу Ловас извршила кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142, став 1 КЗ СРЈ, у саизвршилаштву, у вези са чланом 22 КЗ СРЈ.

Случај Ловас се не разликује много од других случајева у којима је српски народ требало окарактерисати као злочиначки. Оптужница се темељи на монтираним доказима и лажним сведоцима, а прави починиоци се не налазе међу оптуженима.

Улога генерала Александра Васиљевића у овом случају ништа се не разликује од осталих где је требало потврдити све наводе монтираних, лажних оптужница. Иако непотпуне информације о Ловасу добија од трећег лица, то га не спречава да са потпуном сигурношћу потврђује све наводе оптужнице.

Записник са саслушања осведоченог злочинца Александра Васиљевића објављујемо у целости.

I.
Изјава сведока Александра Васиљевића у истражном поступку против Љубана Деветка Веће за ратне злочине

Записник о саслушању сведока

Сачињен дана 29. 6. 2007. године пред истражним судијом Окружног суда у Београду – Већем за ратне злочине, у истражном поступку против окривљеног Деветак Љубана и других због кривичног дела из члана 142, став 1 КЗЈ.

Истражни судија: Милан Дилпарић
Сведок: Александар Васиљевић
Саслушању сведока присуствују:
Записничар: Ирина Ковачевић
Заменик тужиоца за ратне злочине: Веселин Мрдак
Започето у 9.27

Истражни судија Милан Дилпарић: Ми ово све снимамо на аудио-снимак, то се касније ради транскрипт, тако да ви уколико имате потребе из било којих разлога да имате у својој архиви овај снимак, односно овај интервју, можете доћи за два-три дана када буде завршено његово прекуцавање. То је једина техничка ствар овде, све остало ћемо да причамо овако. Дакле, пажљиво ме слушајте шта будем говорио.

Окружни суд у Београду, Веће за ратне злочине, истражни судија Милан Дилпарић, са записничарем Ирином Ковачевић, у присуству заменика тужиоца за ратне злочине Веселина Мрдака и бранилаца окривљених, у истражном поступку против окривљеног Деветак Љубана и других, због кривичног дела из члана 142, став 1 КЗЈ, дана 29. 6. 2007. године, са почетком у 9.27, започиње саслушање сведока Александра Васиљевића.

Ви сте дужни да говорите истину, ништа не смете прећутати. Давање лажног исказа је кривично дело. Нисте дужни да одговарате на поједина питања, ако је вероватно да би тиме изложили себе или свог блиског сродника тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу. Пре него што било шта друго почнемо, да ли сте разумели ова права и обавезе?

Сведок Александар Васиљевић: Јесам.

Милан Дилпарић: Добро. Кажите ваше име и презиме.

Александар Васиљевић: Александар Васиљевић.

Милан Дилпарић: Од оца?

Александар Васиљевић: Предраг.

Милан Дилпарић: По занимању?

Александар Васиљевић: Пензионер.

Милан Дилпарић: Где живите?

Александар Васиљевић: Београд, Раданска бр. 31.

Милан Дилпарић: Имате ли неки контакт телефон?

Александар Васиљевић: Имам, кућни број је 3694-554.

Милан Дилпарић: Добро. Место и година рођења?

Александар Васиљевић: Село Витковац, општина Краљево, 1938. године.

Милан Дилпарић: Добро. Видите, ми радимо, нешто покушавамо да утврдимо, околности под којима је дошло до страдања цивила у подручју села Ловас у Славонији. Ја бих вас замолио да нам кажете шта ви знате уопште о начину и околностима под којима је село Ловас заузето, ако вам је познато нешто детаљније о томе, и о развоју ситуације у селу у октобру и новембру 1991. године.

Александар Васиљевић: Можда ћу ићи и са неким ранијим уводом у ту ситуацију, колико је мени познато. Дана 15. јуна 1991. године ја сам постављен за начелника Управе безбедности Савезног секретаријата за народну одбрану

у Београду. Пре тога, од 1990. године био сам заменик начелника управе и помоћник за конатраобавештајни рад. По природи послова које сам у то време обављао, ја сам био доста одсутан из Управе безбедности, углавном на терену где су неке акције контраобавештајне природе биле извођене, са којима сам руководио, тако да из оног дела који ја знам, желео бих да укажем на неке ствари које су одсликавале ситуацију која је претходила и овом догађају у селу Ловас.

Крајем 1990. године извршен је већи увоз илегалног оружја из Мађарске у Хрватску. У Хрватској су већ негде од половине октобра 1990. године почели са формирањем паравојних састава, углавном састављених по линији ХДЗ и месног клера који је вршио избор људи за такозвани Збор националне гарде. Наоружавање је претежно ишло у првој фази, према крајевима у којима су били претежно насељени Срби, од Книнске Крајине па до Славоније и Срема и већ су постојале илегалне јединице. Када је покренута та акција за разоружавање тих паравојних састава, то је јануар 1991. године, ми смо имали сазнања да је око 20.000 цеви из Мађарске било увежено и подељено. Углавном су то били калашњикови са по 150 метака, а било је нешто и јачег наоружања. Срби у то време се илегално не организују и не наоружавају. То говорим до почетка 1991. године. До тог периода, до почетка марта 1991. године, у Славонији и у Срему се бележе различити ексцеси, од нестанка појединих виђенијих Срба, до отворених терористичких акција, паљевина кућа, радњи које су поседовале, киоска за продају новина, такозване београдске штампе. Значи ту у пролеће 1991. године постоји један организовани притисак доста масован на Србе, са опцијом да се исељавају.

Колико се сећам, 12. марта 1991. године одржана је седница ондашњег Председништва СФРЈ, на којој је разматрана политичко-безбедносна ситуација у земљи. С обзиром да није извршена наредба о разоружавању и распуштању паравојних састава у Хрватској, о чему је одлуку председништво донело 9. јануара 1991. Године, и у марту месецу се одржава седница председништва, на којој савезни секретар за Народну одбрану, генерал Кадијевић, подноси реферат о стању у земљи, и предлог мера да се превазиђе та ситуација. Првог дана, то је 12. марта, седници председништва присуствује седам чланова председништва, одсутан је само Дрновшек, представник из Словеније, значи седам чланова Председништва. Они су гласали о предлогу да се заведу ванредне мере у земљи, да се распусте сви паравојни састави, да то стање траје негде око шест месеци, а после тога да се одрже општи избори. Угрубо дајем оквир тог предлога савезног секретара. Седам чланова је гласало. Када питам неке моје другове какав је резултат гласања био, они кажу нерешено. Ја кажем – не може три и по према три и по. Дакле, четири су гласала за одлуку коју је предлагао генерал Кадијевић, а три члана Председништва – Стипе Месић, Богић Богићевић и Васил Тупурковски, гласали су против те одлуке. Дакле, постојала је једна проста већина да се поступи по тој одлуци. Међутим, председник председништва Бора Јовић не доноси такву одлуку, наводно да нема оних пет чланова према три, него ће поново позвати Дрновшека из Словеније, за којег се унапред знало како ће гласати. У међувремену се шаље Кадијевић у Москву да пита Русе како ће се они односити према завођењу ванредних мера

у Југославији. Они су нешто одговорили у том смислу – и ми имамо своје проблеме, не можемо се бавити са вашим. И онда иде та друга седница када је дошао Дрновшек, и тада је резултат четири-четири, и онда је познато шта се даље догађало – Бора Јовић подноси оставку, стање у земљи недефинисано, и од тада, после те седнице, колико сам имао сазнања, Срби из Славоније врше притисак на власти у Београду, долазе код Милошевића, и траже да и они добију оружје, да би се одбранили од наоружаних састава који Савезна влада и савезна држава нису успели да разоружају. Дакле, наоружавање Срба по мојим сазнањима иде негде крајем марта 1991. године.

Ово је касније резултирало да на терену постоје наоружани српски састави и постоје паравојни састави, а паравојни су и једни и други, паравојни састави Хрватске. Дана 15. септембра 1991. године, пре тога су биле блокаде војних објеката и у Вуковару и по свим гарнизонима у Хрватској, да у то не улазим, али 15. септембра почињу општи, организовани напади на све блокиране војне објекте у Хрватској, и ми то третирамо да је практично у Хрватској рат против ЈНА почео 15. септембра, иако су та дејства ишла и знатно раније. Не знам, имате убиство војника Гершовског у Сплиту још 6. маја, па напади на стражаре, пуцање по Словенији, после долази Словенија, да не улазим у све то, али од 15. септембра објективно, тада је 40. дан блокада касарне у Вуковару. Ја сам присуствовао састанку Кадијевићевог кабинета када је о томе био извештен, тачно је то био 13. септембра, да су људи остали без хране, воде, да имају погинулих које су умотали у чаршаве, у канцеларијама их држе, да су се усмрдели, да то страшно делује на људе, и Кадијевић је онда наредио адмиралу Бровету да назове Вајненса у Загреб, и да му пренесе да ако Туђман не буде деблокирао војне објекте, имаће велики рат. Тог истог дана увече се хапси генерал Аксентијевић са још седам официра, и пошто је Туђман рекао да он не зна да су блокирани војни објекти, он зна да војска напада на хрватско пучанство, значи 15. септембра почиње покрет јединица ЈНА према Славонији, Срему и на целом фронту, да тако кажем, ради деблокирања касарни и дејстава против наоружаних састава. То је увод у ту неку ситуацију око стања на терену. Пошто се поставља често питање ко је коме био потчињен, значи постоје неки такозвани паравојни састави, српски, знамо из ког периода су се почели конституисати и наоружавати, значи од краја марта 1991. године, а онда се успоставља и власт цивилна на територији пре свега у Книнској Крајини, где се проглашава аутономна област у Крајини, а по том принципу онда се оглашавају и проглашавају аутономне области и по другим деловима у Хрватској где су већински живели Срби, па тако, на пример, 1. марта 1991. године долази до сукоба, прво оружаног сукоба Срба и МУП-а Хрватске у Пакрацу, због тога што су Срби разоружали хрватски полицијски састав у Пакрацу и истакли српску заставу. Онда је дошло до напада на ту станицу, па је после тога, тамо негде крајем априла, долази до Плитвичких језера, па онда 2. маја долази Борово Село и тако даље. Значи тог септембра месеца, када су почела дејства, ми објективно имамо јединице ЈНА које улазе у сукоб са наоружаним хрватским паравојним саставима на терену, имамо добровољачке саставе које формирају поједине опозиционе странке, пре свега СПО и Радикална странка, и који организовано прикупљају добровољце на територији и упућују их на ратиште. Један

део тих добровољачких састава је прихватао јурисдикцију ЈНА на терену, али највећи део се наслања и бива прихватан од Штабова Територијалне одбране Самосталне аутономне области Западни Срем, Источна Славонија и ти састави постоје на терену. Ту је и војска. По сазнањима, сада да пређемо према Ловасу, значи ја о Ловасу и о другим местима и о томе шта се догађало, добијао сам посредна сазнања од органа безбедности који су били у јединицама или на терену.

Команда Прве војне области из Београда, која има армијско одељење безбедности, истурила је у Шид једну оперативну групу официра безбедности, ја мислим да их није било више од пет, четири до пет, са подофициром, на челу са пуковником Петковић Љубишом, који је био заменик начелника безбедности Прве војне области, а то је био генерал Милан Бабић. Он је у Шиду требао да прати ситуацију на терену, да координира рад органа безбедности и помаже њихово увођење у посао органа безбедности у јединицама Прве војне области. Он је слао информације безбедносног карактера у команду Прве војне области у Београду, а команда Прве војне области је вршила тријажу информација, и један део информација за које је ценила да треба да зна Управа безбедности, достављала је Управи безбедности. Ми из Управе безбедности смо радили дневне извештаје у пет примерака за пет челних генерала у ЈНА. Могу да вам наводим који су, али то су пет најодговорнијих – помоћници савезног секретара, начелник генералштаба и савезни секретар, и то је тај проток информација који је долазио са терена. Једне информације које се ја сећам, она је негде 1-2. октобар 1991. године, да у село Ловас је пристигло 100 наоружаних припадника Збора народне гарде, да су се разместили у католичкој цркви. То је један податак од 1-2. октобар. Негде у том периоду почела су та дејства, јер знам да је гардијска бригада изашла 1. октобра према Вуковару, значи тада почињу општа дејства, и ја немам сазнања како су се та дејства одвијала, јер то није посао органа безбедности, него ствар командовања, али добијам неке сегменте из онога што би се могло односити на безбедносно стање на територији. Значи, у том периоду од 1-2. октобра до 14-15. октобра, имам сазнање да се одред „Душан Силни", којим руководи наводно овај Мирко Јовић из Старе Пазове, креће на терену Товарника, описује се какве шубаре носе, кокарде и тако даље, и да чине злодела на терену, углавном притисак на хрватско становништво да се исељавају. То је та једна информација која се сада односи нешто ближе на овај предмет који ви водите. Дакле, у првој половини октобра се региструје први пут боравак одреда „Душан Силни" на терену Товарника.

Друга информација која је дошла 21. октобра 1991. године у дежурни тим Управе безбедности преко Одељења безбедности Прве војне области у Београду, то су кратке информације, кратки депеширани извештаји, да се у селу Ловас налази одред „Душан Силни", да су у сарадњи, тамо је наведено, са самозваним командантом места Ловаса Љубом Деветком. Дана 17. октобра у поподневним часовима позвали су један број мештана на саслушавање, и испитивање које су вршили припадници одреда „Душан Силни", и да су сутрадан десетак од тих људи које су затворили, пустили и одредили да изводе неке радове, а да су четири мештанина ликвидирали. То је један податак, и други податак, да су сутрадан, по томе би то требало да буде 18. 10, припадници Тери-

торијалног одреда Ваљево, под командом потпуковника Миодрага Димитријевића, требало да врше претрес терена око села и да је то Димитријевић организовао на тај начин, да је тражио добровољце из одреда Територијалне одбране Ваљево, ко ће да учествује у претресу, да су се они скањерали ко ће да иде а ко неће, и да су се онда понудили из одреда „Душан Силни" да ће они организовати тај претрес терена узимањем месног становништва које ће ићи испред њих и чистити тај терен. У томе, по каснијим сазнањима које сам прикупљао, ја ћу на њих доћи, у том претресу терена и у обезбеђењу да ови цивили се крећу испред њих, учествовали су и припадници одреда Територијалне одбране Ваљево. Поред Димитријевића, ту ми је конкретно уписан као командир вода резервни официр, мислим резервни капетан прве класе Перић Дарко. Та два имена се сећам, и да је тада, у тој краткој депеши, стајало да је на том минском пољу страдало шеснаест лица, да је рањено дванаест, и да их је у претресу било најмање тридесетак, и да је један од тих преживелих, то сам касније сазнао, био пензионисани пуковник пилот Ловрић, мислим да је Антон, али знам да је умро пре пар година.

Пошто је то била доста штура информација, тражио сам од Одељења безбедности Прве војне области да ми достави детаљнију информацију шта се догађало, и ту сам информацију добио 24. октобра, а 25. октобра сам написао информацију овог пута у десет примерака. То је посебна информација, строго поверљиви број 540 од 25. октобра 1991. године. Поред оних пет војних лица која увек добијају информације из Управе безбедности, овога пута су информације упућене савезном министру унутрашњих послова, генералу Грачанину, републичком министру унутрашњих послова Србије, команданту Територијалне одбране Србије, министру одбране Републике Србије и војном тужиоцу ЈНА, јер је и то било везано да су у том акту учествовала и активна војна лица, припадници Територијалне одбране Србије, и ту је описано, ја претпостављам да сте дошли до те документације, знам да није ништа уништено и не бих сада да парафразирам шта је ту све написано, зато што постоји писмени документ који ће бити веродостојнији од мене. Онда сам ја 28. октобра преподне отишао у Шид да видим на лицу места стање, шта се то догађа, пошто је ту наведено присуство паравојне јединице „Душан Силни", па нека команда места која врши притисак на месне Хрвате да се исељавају, и онда сам примио краћи реферат од пуковника Петковић Љубише. Ако нисам споменуо, пуковник Петковић Љубиша је погинуо негде у лето 1992. године у једном хеликоптерском удесу, негде доле на Шар планини. Он ме упознао око класичне безбедносне контраобавештајне проблематике у јединицама, а онда и око стања на терену, око постојања великог броја паравојних састава, око њихових центара за обуку, где се они налазе, да су затворени, да код њих не могу да приђу ни припадници војне полиције. Ти центри за обуку имају своје обезбеђење, да велику улогу на терену имају Арканови састави, да целокупним дејствима тамо практично руководи човек из СУП-а, како је то тада речено неки Баца, тада му нисмо знали чак ни име и презиме, и да је то једна одвојена структура, и да се врши ликвидација појединих људи који нестају преко ноћи, јер су органи безбедности на терену обављали разговоре са месним становништвом које је вратило наоружање које се код њих затекло, дакле вршили су једну безбедно-

сну обраду састава који се налази у зони где се налази и војска и од тих мештана које су они пуштали, који нису учествовали ни у паравојним саставима, нису имали илегално оружје, није имало потребе да се према њима проводи било каква процедура, да се шаљу у те сабирне центре, како су били називани, на даљу обраду. Сећам се података да од тридесетак људи које су обрадили и вратили у село Ловас, после седам дана остало их је свега четири или пет, а за ове друге се не зна где су, па сумњају да су вероватно ликвидирани. То ми Петковић износи због тога што зна за ову праксу да је ту „Душан Силни" који врши ликвидације по терену.

Добио сам имена, мислим да је то седам или осам имена припадника одреда „Душан Силни" који су учествовали у утеривању цивилног становништва на то минско поље. Један којег се сећам је Николаидис Александар. Знам га по томе што је уписан као први. Мислим да има седам-осам имена, а последњи који је био је Стевановић Петроније са још четири или пет припадника из Старе Пазове. Ја имам у радној бележници имена осталих који се налазе на том списку који ми је дао Петковић. Они су испитивали ове припаднике Територијалног одреда Ваљево, лишили слободе, поднели су кривичне пријаве, и покренут је био кривични поступак против ових припадника ТО који су учествовали у овом догађају. Та кривична пријава је била евидентирана и у деловодном протоколу Управе безбедности, тадашњи војни тужилац добио је информацију коју сам правио 25. и кривичну пријаву. Сада не могу да будем сигуран да ли је она ишла код тужиоца ЈНА, пре ће бити да је ишла код војног тужиоца Прве војне области у Београду. Како је то касније завршило, ја не знам. Ја сам већ од новембра месеца почео да радим, већ смо имали откривено паравојно организовање СДА у Босни и Херцеговини, углавном сам највећи део проводио на терену Тузле и Сарајева.

Пензионисан сам 8. априла 1992. године. Тог 28, када сам био у Шиду, био је заказан заједнички састанак органа безбедности из управе са министром унутрашњих послова Србије Зораном Соколовићем, шефом државне безбедности у то време Зораном Јанаћковићем, органима безбедности Територијалне одбране Србије. Тај састанак је био заказан за поподне у министарству одбране код генерала Томислава Симовића. Ја сам на тај састанак закаснио, јер сам дошао из Шида. На њему је већ био мој заменик генерал Туманов. Дошао сам у ратној одећи, са пиштољем, и када сам улазио у зграду министарства одбране, мене су на пријавници задржали, зато што сам имао пиштољ, и тражили су да предам оружје. Ја то нисам хтео да учиним. Рекли су да је такво наређење. Онда сам питао – а како вам Аркан долази са хеклером? Онда је он рекао – па ви нисте Аркан – па сам љут отишао на спрат са оружјем. На тај састанак сам дошао наелектрисан и доста емотивно сам их упознао са тим утисцима које сам носио са терена на бази реферисања које је имао пуковник Петковић Љубиша. Дословно сам рекао да то што је тамо на терену рађено, то нису радили ни Немци у Краљеву, одакле ми је мајка, и из чије породице имам стрељаних, ни у Крагујевцу, јер и из очеве породице има стрељаних, зато што су имали списак, стрељали су их и знали су где су били закопани. Рекао сам, нису им одсецали ни прсте, ни уши да би им скинули злато, и ту је дошло до мог отвореног конфликта, директног, са министром Соколовићем, који се прав-

дао да он не зна ништа о томе, да он са тереном Славоније и Срема нема шта и тако даље, да он не зна чак ни ко је Аркан. Ту је дошло до једне конфликтне ситуације, када је ушла да послужи кафу, заборавио сам име, сетићу се како се зове, мислим да је она била шеф кабинета код Симовића, и упала је у ту моју свађу са њима. После је она писала неке мемоаре, па је написала да је дошло до свађе, али она није знала који је био разлог, и од тада почињу моји, ја бих рекао, судари који су настајали са органима унутрашњих послова Србије, све до мог пензионисања, па и касније.

То је оно што сам могао да испричам у једном даху. Поседујем радну бележницу из које могу да дођем до тих имена ако сте заинтересовани ко су друга лица и шта сам ту кратко записао, од онога што ми је Петковић реферисао. Међутим, то је више осликавање опште ситуације на терену. Сећам се да је говорио да имају податке да је око 70 мештана ликвидирано, да су закопани у некој заједничкој гробници, да је инжињеријски капетан Станковић из Друге бригаде Прве гардијске дивизије са дозером учествовао у томе, код мене је то записано – у ископу, да ли у ископу јаме или ископу тих лешева, ја не знам. То су делови који се налазе у мојој радној бележници.

Милан Дилпарић: Добро, кажите ми да ли сте том приликом у Шиду имали контакт са још неким, или само са тим пуковником?

Александар Васиљевић: Не, само са пуковником Петковићем.

Милан Дилпарић: Да ли сте ишли у Ловас, или сте остали само у Шиду?

Александар Васиљевић: Не, само у Шиду код њега.

Милан Дилпарић: Да ли је вама познато, осим Димитријевића и овога Перића, ко је још испред војске био на територији Ловаса?

Александар Васиљевић: Није ми тада то рекао, имао бих записано. Наведено је тамо, чини ми се, још два командира вода, али немам њихова имена.

Милан Дилпарић: Да ли вам је познато да је у Ловас прво дошла једна, када говорим о Територијалној одбрани, говорићу као да је војска, једна војна јединица из Ваљева, па је затим дошао Димитријевић накнадно, преузео је команду од командира те јединице која је прва дошла, потом је дошао један противдиверзантски вод на територију Ловаса?

Александар Васиљевић: Не знам, не знам чији је тај диверзантски вод могао да буде.

Милан Дилпарић: Исто из Ваљева?

Александар Васиљевић: Из Ваљева?

Милан Дилпарић: Све су Ваљевци.

Александар Васиљевић: Знам, али нема самосталног противдиверзантског вода. Значи одред Територијалне одбране Ваљево има своју формацију, и претпостављам да у тој формацији, пошто је одред крупан састав. То је као батаљон, моја је процена да је у том саставу тај противдиверзантски вод.

Милан Дилпарић: Добро, да узмемо да је тако, да ли вам је познато да се то дешавало, да су у етапама долазили?

Александар Васиљевић: Не, сада то око етапа. Тада у то време се врши велика кампања да се не одазивају војним позивима и уопште опструкција нечега што се називало мобилизација, а у правном смислу то и није била мобилизација. Људи су добијали позиве као да иду на војну вежбу, па војна вежба

траје петнаест дана, а онда наредних пет година неће бити позиван на војну вежбу, такви су прописи били. И онда је била опструкција да се људи не одазивају тим позивима. Колико се сећам, било је 12.000 потерница расписаних за неодазваним војним обвезницима, а МУП Србије није хтео да учествује у њиховом проналажењу и привођењу, јер је овде била теза – Србија није у рату, ми нећемо никога силом терати да иде у ЈНА, у ЈНА могу да иду они који то хоће да раде добровољно. У рашчишћавању тога ко је стварно био под командом ЈНА, мислим да се то може пронаћи у војним књижицама тих људи, да ли је уписано од месног секретаријата народне одбране или ратне јединице, да су они примљени у ту ратну јединицу у њихов састав. Највећи део нити је служио војни рок пре тога, нити су се јављали у војне команде, нити су упућивани по линији војних команди, и због тога мислим, пошто је био лош одзив, да су накнадно прикупљали још неке неодазване који су били, као на пример тај вод за противдиверзантску одбрану и упућиван као допуна на терен.

Милан Дилпарић: То вама није познато?

Александар Васиљевић: То мени није познато.

Милан Дилпарић: Само ми реците, из овога што ви говорите, војска није имала фактичку власт над тим паравојним јединицама, ако ја добро разумем, па ни над одредом „Душан Силни"?

Александар Васиљевић: Да, значи није имала.

Милан Дилпарић: Да ли вам је познато ко је имао, ако је ико имао над њима фактичку власт?

Александар Васиљевић: Ја сам рекао, зато сам говорио да су формирани месни органи, и ја сам и у Хагу сведочио, јер су ми показивана документа која ја нисам имао, нисам знао, али су они дошли до докумената, и показивали да их тумачим, и ако ми дозволите, ја сам широк у том излагању. Говорио сам о две територијалне одбране: о реалној Територијалној одбрани која је постојала у оквиру Србије, и где су јединице Територијалне одбране под командом генерал-пуковника Ђокића, на захтев ССНО упућиване на ратиште и те су јединице биле потчињене ЈНА, јер су се оружане снаге састојале од ЈНА и Територијалне одбране. Али, на терену Хрватске не постоји она класична стара ТО, јер то су сада састави који су окренути да ратују против друге компоненте оружаних снага, а то је ЈНА, и Срби формирају своју Територијалну одбрану. У Хагу ми је показиван документ у којем је Горан Хаџић, не знам колико су још лица тражили, обратили се Председништву СФРЈ са захтевом да буду признати као конститутивни део СФРЈ, а да њихови оружани састави постану састави оружаних снага СФРЈ, и Председништво им на тај део није одговорило. То је један елемент.

Други елемент у заповести генерала Мркшића за дејства у Вуковару стоји формирати, па не знам Прва тактичка група, има њен назив, па каже састав, па наводи да је то та и та бригада, па ојачана са тим, тим и тим, и каже са одредом ТО Смедеревска Паланка, а онда се наводи и добровољцима одреда „Петрова гора". Значи није то одред ТО „Петрова гора", ТО Србије, и ја сам зато говорио да су тада постојале у ствари месне структуре, па када је Ланчужанин Миодраг пристигао са својим добровољцима на подручје Вуковара, он се не јавља у војну команду, него се јавља у Штаб Територијалне одбране у Вуковару,

а у Штабу Територијалне одбране у Вуковару му дају писмо којим га упућују неком другом лицу на терену, не у ЈНА, и кажу, ја мислим да стоји – Илија, договори се са војводом тим и тим који ћете му чин дати, и онда они се договорили да му дају чин мајора. Дакле, то је нешто потпуно измештено од ЈНА и јединица ТО, а одред ТО Ваљево је саставни део оружаних снага СФРЈ, а ови други састави, то је цивилна власт. Они имају своје станице милиције, органе унутрашњих послова, имају Горана Хаџића, имају Баџу који на терену дејствује, и Баџа је онда комуницирао са генералом Панићем, командантом Прве војне области, који је био на терену. Када је требало да се координирају нека дејства, онда су и те јединице употребљаване у тим дејствима, али оне нису биле под командом ЈНА. Логика је била, није било проглашено ратно стање и онда није могла да се успостави војна власт на терену.

Милан Дилпарић: Нисам вас питао, молим вас, прекидам вас, нисам вас питао за те јединице, те локалне ТО, да их тако назовемо, него за ову, конкретно одред „Душан Силни". Да ли је вама, из ваших сазнања, познато ко је имао фактичку власт над тим одредом, или су они били потпуно самостални?

Александар Васиљевић: Ја мислим да они нису могли да буду потпуно самостални. По сазнањима које је Петковић дао, они су били под јурисдикцијом Љубана Деветака, самозваног команданта места, па да они служе њему и за његово обезбеђење. Значи, то су подаци пуковника Петковића.

Милан Дилпарић: Изволите, тужиоче.

Заменик тужиоца Веселин Мрдак: Рекосте у делу свог излагања да вас је пуковник Петковић негде с почетка октобра месеца обавестио да се, према њиховим подацима, у Ловасу налази једна наоружана формација Збора народне гарде са око стотину људи. Да ли вам је нешто ико икада рекао о планирању напада на Ловас, и ко је требао, и на који начин да учествује у том нападу?

Александар Васиљевић: Не, иначе ја не знам ни која је јединица била у Ловасу. Знам да је у Ловасу била команда, у време када се ово догађало, тај злочин, била је команда 46. партизанске дивизије из Крагујевца, само командни састав, али око дејстава, како су се она одвијала, заповести које су издаване, то не знам. Знам да су после тога мештани скупили оружје које је било чувано у две куће код неког Ловачког дома, и то ми је Петковић говорио, и из тога сам извукао закључак да су мештани који су остали вратили оружје. Они други који нису хтели да враћају оружје, они су се извлачили и одлазили вероватно у Хрватску.

Веселин Мрдак: Да ли вам је том приликом пуковник Петковић рекао, ако је и он знао, у саставу те оружане јединице од тих стотинак људи, одакле су били ти људи? Да ли су то били мештани у тих стотину наоружаних, или су били неки припадници из неких других места из Хрватске?

Александар Васиљевић: Он је то везивао као одред „Душан Силни" из Старе Пазове.

Веселин Мрдак: Не, не нисам вас то питао.

Александар Васиљевић: Него?

Веселин Мрдак: Питам вас за ових стотину људи Збора народне гарде, што сте ви рекли да су били с почетка октобра стационирани у Ловасу. Да ли је међу тих стотину, да ли су то били мештани у саставу те јединице Збора народне гарде, или су били из неких других делова Хрватске

Александар Васиљевић: Понављам како је мени речено, да је у Ловас пристигло сто припадника Збора народне гарде. Из тога израза „пристигло", произилази да то нису били мештани, него нека јединица Збора народне гарде која је била доведена у село Ловас.

Веселин Мрдак: Да ли вам је пуковник Петковић у тим разговорима помињао да ли је било преговора са мештанима Ловас да се Ловас не напада, да се преда оружје и да се не изврши напад на Ловас?

Александар Васиљевић: Не, не, али је пракса била, ако се ишло у разоружавање, онда се, на пример ако треба да се разоружа неко село, зна се из ранијих података да ту има толико и толико цеви које су биле подељене у оном периоду увоза оружја. Онда се ступи у контакт са челним људима у селу и каже се – треба да врате оружје, ако буду вратили оружје неће бити никаквих проблема, значи нема дејстава.

Веселин Мрдак: Да ли вам је познато, да ли је такав случај био када је Ловас у питању?

Александар Васиљевић: Ја мислим да је то била пракса и да је то свуда тако поступано, али ми није речено да је то у Ловасу баш тако урађено. Знам да је било скупљено то оружје у две куће код Ловачког дома.

Веселин Мрдак: Да ли је уобичајена процедура да се пре напада, поготово на неко насељено место, претходно прикупе неки обавештајни подаци који би давали основа за овакав и онакав закључак, одлуку оваку и онакву у погледу напада, интензитета напада, састава јединице и тако даље?

Александар Васиљевић: У првој тачки сваке војне заповести стоје подаци о непријатељу. Те податке о непријатељу, дакле нешто мора да пише, или од онога што је добијено од претпостављене команде.

Веселин Мрдак: Питам вас за конкретан случај, за Ловас.

Александар Васиљевић: Ја не знам заповест како изгледа, могу само да тумачим да би требало да буде у првој тачки нешто написано око снага непријатеља у Ловасу. Значи требало би, али да ли је написано или није, и како та заповест изгледа, не знам, није у мојој јурисдикцији било да знам заповести команданта.

Веселин Мрдак: Поменули сте број жртава, око седамдесетак жртава. Да ли можете отприлике да определите, према информацијама ако их имате и ако сте их добијали, у ком временском периоду, за који временски период се односи тај број жртава који сте малочас поменули?

Александар Васиљевић: Седамдесетак лешева, то је податак од 28. октобра, када ми је Петковић реферисао, није било написано у оној информацији која ми је послата 24. из Прве војне области, и тај податак о седамдесет лешева нема у оној збирној информацији ССНО, јер тада ја то нисам имао. Значи овај податак је 28. мислим, сада сте ме подсетили на нешто касније шта се догодило. То је 23. новембар 1991. године, патрола војне полиције пронашла је на економији села Ловас 23 или 24 масакрирана леша. Информацију о томе они су послали 30. новембра, с тим да су напоменули да су направили телевизијски снимак тог места злочина, и да су ту документацију предали СУП-у, да ли је Шиду или некоме даље, ја не могу сада да се сетим, али имам записано.

Веселин Мрдак: Да ли дозвољавате могућност када износите тај податак, да евентуално грешите у погледу месеца?

Александар Васиљевић: Не, ја не могу да тврдим шта је на терену, нисам био, али је записано да на економији месне заједнице Ловас, а поред пута, па не знам да ли је Борово насеље и још једно место, ја имам тако записано. Где је то тачно, значи имам записано да је то економија у месту Ловас.

Веселин Мрдак: Да ли вас је пуковник Петковић упознао на који начин је успостављена, ако је успостављена, уопште локално-цивилна власт у Ловасу након заузимања Ловаса?

Александар Васиљевић: Није.

Веселин Мрдак: Немам више питања, хвала.

Адвокат Здравко Крстић (бранилац првоосумњиченог Љубана Деветка): Све ово што је сведок говорио, да ли је сем што је сведочио... Ја ћу се концентрисати само на Ловас, по вашем упозорењу и инструкцији, дакле само тај период ме интересује. Сем што је данас овде сведочио, да ли је, сем у Хагу, сведочио још негде о овом догађају о Ловасу пред неким надлежним органом судским, војним и тако даље?

Александар Васиљевић: Не, нисам ни пред ким другим, само у Хагу и овде у месној Канцеларији Хашког трибунала, а после тога и као сведок у Хагу.

Здравко Крстић: Овде кажете да је одредом „Душан Силни" командовао Љубо Деветак.

Сведок Александар Васиљевић: Коме је Љубо Деветак био подређен, то не стоји?

Здравко Крстић: Не.

Сведок Александар Васиљевић: У томе је проблем, што целу власт на терену... То је оно што сам ја рекао ко држи власт.

Здравко Крстић: МУП Србије.

Сведок Александар Васиљевић: Не МУП Србије, човек из МУП-а, дозволите, човек из МУП-а Радован Стојчић Баца, за којег је мени Слободан Милошевић у Хагу рекао – генерале, он је отишао тамо као ваш добровољац. Ја кажем – шта је, дали смо му ми чин десетара. Он је тада објективно послат из МУП-а Србије, и МУП Србије је организовао одбрану Срба ван Србије, и додељивао оружје и све остало.

Здравко Крстић: Да ли то значи...

Милан Дилпарић: Колега, колега, хајде да не глумимо новинара, него да поставимо питања тако што ће човек да заврши одговор, па онда да га...

Здравко Крстић: Ја га питам о контрадикторности ових изјава.

Милан Дилпарић: Ово је ипак суд, а не полиграф, према томе, хајде полако.

Здравко Крстић: Према томе, хоћу да рашчистим може ли сведок да каже шта је од овога тачно, да ли је Љубан Деветак?

Милан Дилпарић: То сте већ поставили, и сведок је на то одговорио.

Здравко Крстић: Добро. Да ли је сигуран, посебно питам, да је Антон Ловрић, пуковник у пензији, пилот био у групи цивила на минском пољу, и одакле му то сазнање?

Сведок Александар Васиљевић: Сада ћу да кажем одакле ми сазнање. Сазнање ми је од генерала Звонка Јурјевића који је тог човека лично познавао, јер су оба пилоти. Од њега сам и добио сазнање да је касније умро, јер сам хтео да га пронађем негде, јер сам знао да ће доћи до поступка око Ловаца.

Здравко Крстић: Малопре сте рекли да сте сва сазнања добили искључиво од пуковника Петковића. Одакле сада овај нови пуковник?

Сведок Александар Васиљевић: Ја нисам споменуо да ми је Петковић рекао за пуковника Ловрића, то нисам споменуо.

Здравко Крстић: Одакле вам сазнање да је Марин Сомборац, поручник бојног брода, био у то време догађаја у Ловасу, и да ли сте сигурни?

Сведок Александар Васиљевић: Од органа безбедности који су били на терену.

Здравко Крстић: Којег органа?

Сведок Александар Васиљевић: То је група у Шиду, оперативна група у Шиду.

Здравко Крстић: Ту је био сведок Плавшић, да ли вам је познат тај припадник?

Сведок Александар Васиљевић: Не знам Плавшића. Не знам, можда он мене зна, а ја га не знам.

Здравко Крстић: Значи, опет није од пуковника Петковића?

Милан Дилпарић: Колега, колега, немојте то, те ствари не дозвољавам, злоупотреба права на питање.

Здравко Крстић: Уопште није злоупотреба, судија.

Милан Дилпарић: Јесте злоупотреба, јер сте га питали, и човек вам је одговорио – од оперативне групе у Шиду. Члан те оперативне групе у Шиду је потпуковник о коме се сведок изјашњавао, и немојте таквим подметањем да навлачите сведока, молим вас. Конкретно сте питали, и лепо је сведок одговорио. Идемо даље.

Здравко Крстић: Значи, није реч о пуковнику Петковићу, него о другом лицу?

Сведок Александар Васиљевић: Да, да, о Сомборцу, добијен је податак.

Здравко Крстић: За Сомборца да је био тамо?

Сведок Александар Васиљевић: Од оперативне групе у Шиду којом руководи пуковник Петковић.

Здравко Крстић: Добро, сада смо проширили групу. Овде сте врло јасно рекли. Ја вас питам сада – одакле вам то сазнање да је у организацији у успостављању цивилне власти на том подручју, мисли се на Ловасу, опет на Ловас мислим, учествовао Радован Стојчић Баца?

Милан Дилпарић: Сведок је то поновио пет пута.

Сведок Александар Васиљевић: Значи, одакле ми је познато?

Здравко Крстић: Да.

Сведок Александар Васиљевић: Између осталог од пуковника Југослава Петрушића, Драгића Петрушића који је био орган безбедности Прве војне области на командном месту код генерал-пуковника Животе Панића.

Милан Дилпарић: Добро, довољно је то, одговорили сте на питање.

Здравко Крстић: Проширили смо сада, није само Петковић.

Милан Дилпарић: Колега, ја сам вас молио да постављате питања и да ћете сузити на Ловас. Ако ћете сада да утврђујете политичку одговорност МУП-а Србије или већ некога...

Здравко Крстић: То је две трећине говорио сведок, ви га нисте прекидали.

Милан Дилпарић: Сведок је говорио своје, ја вас прекидам.

Здравко Крстић: О свему, само не о ономе што треба данас овде, али нема везе.

Милан Дилпарић: Ускраћујем вам даље постављање питања.

Здравко Крстић: Молим вас само једно.

Милан Дилпарић: Не долази у обзир више овакво понашање.

Здравко Крстић: Који је разлог?

Милан Дилпарић: Зато што се понашате...

Здравко Крстић: Само наредбу да покажем, молим вас опростите, опростите, ево само наредбу.

Милан Дилпарић: Ја сам вама на почетку говорио да ћу вам омогућити све, али овакав начин рада код мене у мојој судници нећете моћи.

Здравко Крстић: Шта значи из те наредбе, помоћни орган, став 2?

Милан Дилпарић: Хоћете да погледате ову наредбу?

Сведок Александар Васиљевић: Само да понесем помагала.

Милан Дилпарић: То је наредба, строго пов. бр. 350/1 од 19. 10. 1991. године.

Здравко Крстић: Пуковника Душана Лончара.

Сведок Александар Васиљевић: Не знам, никада је нисам видео, али могу да је тумачим, то ће вам требати вероватно вештак.

Здравко Крстић: Не, не, довољно.

Милан Дилпарић: Само станите поред микрофона.

Сведок Александар Васиљевић: Извињавам се.

Здравко Крстић: Ви сте рекли малопре, и ја то прихватам, у ставу 1. шта мора да садржи наредба и тако даље, али у ставу 2. само, под бројем 2 прочитајте. Шта значи термин „помоћне снаге"?

Сведок Александар Васиљевић: Пазите овако, значи прво ова, пошто сам ја завршио све војне школе.

Здравко Крстић: Баш због тога.

Сведок Александар Васиљевић: Значи, да кажем, ова заповест је написана као да је писао основац. Има четири тачке које су класика у свакој заповести. Прва тачка су подаци о непријатељу, друга и тако даље. Трећа, четврта тачка је...

Милан Дилпарић: Уопште ме не интересује теорија, ми немамо и не знамо како изгледа, та заповест се не односи на напад на село Ловас.

Здравко Крстић: Односи се ова, баш та.

II.
Транскрипт аудио-записа са главног претреса Веће за ратне злочине Уторак, 29. јун 2010. године

Председник већа Оливера Анђелковић: Утврђује се да су на главни претрес приступили заменик тужиоца Веселин Мрдак, пуномоћници оштећених Наташа Кандић и Славица Јовановић, сви оптужени и браниоци, адвокати: Бранкица Мајкић, бранилац оптужених Љубана Деветака и Милана

Девчића; Градимир Налић, бранилац оптуженог Милана Радојчића; Војислав Вукотић, бранилац оптуженог Жељка Крњајића; Бранко Лукић, бранилац оптужених Миодрага Димитријевића и Радована Влајковића; Јасмина Живић, бранилац оптуженог Дарка Перића; Бранко Димић, бранилац оптуженог Радисава Јосиповића; Гордана Живановић, бранилац оптуженог Јована Димитријевића; Слободан Живковић, бранилац оптужених Саше Стојановића и Драгана Бачића, а на овом претресу ће мењати и адвоката Браниславу Фурјановић, браниоца оптужених Зорана Косијера и Петронија Стевановића, Радослав Шошкић, бранилац оптуженог Александра Николајидиса. Приступили су и сведоци Александар Васиљевић и Вукоман Јовановић.

Суд доноси решење да се главни претрес одржи. Претрес је јаван.

Добар дан, господине Васиљевићу.

Сведок Александар Васиљевић: Добар дан.

Оливера Анђелковић: Јесу ли ваши лични подаци: рођен у Витковцу, општина Краљево, 1938. године, од оца Предрага, пензионер, адреса Београд, Раданска 31?

Александар Васиљевић: Све је тачно.

Оливера Анђелковић: Са личним подацима као на записнику из истраге КиВ-7/2007 од 29. јуна 2007. године.

Ја ћу вам прочитати имена и презимена свих оптужних да бисте се изјаснили да ли сте евентуално са неким у сродству или у завади: Љубан Деветак, Милан Девчић, Милан Радојчић, Жељко Крњајић, Миодраг Димитријевић, Дарко Перић, Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић, Драган Бачић, Зоран Косијер, Петроније Стевановић, Александар Николајидис.

Александар Васиљевић: Нисам ни са ким.

Оливера Анђелковић: Са оптуженима несродан, није у завади.

Бићете саслушани као сведок, као сведок сте дужни да говорите истину, давање лажног исказа је кривично дело. Нисте дужни да одговарате на поједина питања уколико бисте тиме себе или неког свог блиског сродника изложили тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу. Пре него што почнете да дајете исказ, положићете заклетву тако што ћете прочитати тај текст испред вас. Изволите.

Александар Васиљевић: Заклињем се да ћу о свему што пред судом будем питан, говорити само истину и да ништа од онога што ми је познато нећу прећутати.

Оливера Анђелковић: Пред овим судом се води кривични поступак против ових четрнаест лица, која сам вам сад прочитала, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва. Предмет оптужбе су догађаји у месту Ловас у октобру и новембру 1991. године и страдање 69 цивила хрватске националности. У том периоду десио се напад на Ловас и оптужница се односи на страдање цивила у нападу, затим убиства, мучења, нечовечна поступања, телесна повређивања, противзаконита затварања цивилног становништва у самом селу и догађај на такозваном минском пољу и страдање цивила у том догађају. Испричаћете суду шта је вама у вези свега тога познато, с тим што суд има три ваша исказа, и то исказ који сте дали истражном судији

овог суда у овом поступку 29. јуна 2007. године, има један исказ који сте дали Војном суду у Београду у предмету Ки.578/98 од 19. јануара 1998. године и исказ који сте давали пред Хашким трибуналом од 5. до 13. фебруара 2003. године. Испричајте суду у вези ових догађаја у Ловасу и о страдању ових цивила шта је вама познато.

Александар Васиљевић: Хвала. Ја сам прво хтео да вам кажем да сам ја у том периоду, о којем се расправља сада на суђењу, од септембра до новембра, мада и пре септембра и после новембра, био на дужности начелника Управе безбедности у Савезном секретаријату за народну одбрану. Зна се које су биле делатности и надлежности службе и органа безбедности и којим пословима су се они бавили. Кроз обављање функционалних задатака, као што су откривање стране обавештајне делатности, емиграције, унутрашњег непријатеља, итд., долазили су и до других сазнања.

Дакле, све што имам да кажем су сазнања која сам ја добијао од потчињених органа, пре свега органа безбедности Прве војне области. Начелник безбедности у Првој војној области био је генерал-мајор Миле Бабић. Он је, почетком ратних дејстава на простору Хрватске, ради детаљнијег праћења стања у јединицама које су већ биле на терену у Шиду, истурио једну мању оперативну групу органа безбедности Прве војне области, на чијем челу је био пуковник Љубиша Петковић. Пуковник Петковић Љубиша је у августу 1992. године страдао у једном хеликоптерском удесу, да би се знало да није сада жив.

Дужан сам да кажем да у Хрватској од октобра месеца почиње већи илегални увоз наоружања и опреме за наоружавање паравојних састава на читавом простору Хрватске и то је тај познати случај увоза оружја из Мађарске или такозвани „Шпегељев случај". Тада је негде око осамнаест хиљада цеви било увезено и подељено. Оружје је превасходно дељено по местима у којима су били претежно настањени Срби или по ободу према Републици Србији, тако да је на овом простору подељено илегално наоружање током новембра и децембра 1990. године. У то време на читавом том простору, па и у далматинском залеђу, није се вршило организовано наоружавање Срба. Дакле, имамо подељено оружје на линији ХДЗ-а, чиме почињу оружане провокације и притисци према Србима који су живели на том подручју.

У марту 1991. године одржана је седница Председништва СФРЈ у два дела: 12. и после 14. и 15. марта, на којој се расправљало о мерама које би требало да смире ситуацију у земљи, јер је на помолу већ био почетак озбиљнијих и ширих међунационалних сукоба. Као што је познато, на тој седници нису прихваћене мере које је предлагао Савезни секретаријат за народну одбрану, а то је увођење ванредног стања у читавој земљи и разоружавање свих паравојних састава. Од тог марта месеца и након те седнице, која није дала очекиване резултате, Срби почињу да ступају у контакт са најодговорнијим људима у Републици Србији, тражећи да се и њима на неки начин дотури оружје ради њихове личне заштите. Дакле, од друге половине марта, према сазнањима која смо имали у Управи безбедности, почиње, у почетку, илегално дотурање оружја Србима на том простору. То је у количинама било знатно мање него што је већ на том подручју било оружја, али почиње наоружавање Срба и почиње њихово војно организовање за ситуацију која може да настане.

Кад говоримо о количини оружја, на том простору је било негде око, по нашим сазнањима, две хиљаде „калашњикова" са по сто педесет метака, који су били подељени по општинама, по месним заједницама. Срби нису имали толику количину наоружања, то се можда мерило на две или три стотине комада које су у том периоду добили преко Територијалне одбране и канала МУП-а Србије. Први оружани сукоб је био између Срба и наоружаних хрватских јединица у Пакрацу, 1. марта 1991. године. Проблем у Пакрацу је настао зато што је поступљено исто као 1990. године у Книну, када су отерани полицајци Хрвати, а остатак оружја које су они дужили узели су неки Срби из резервног састава. То је тај први сукоб, 1. марта.

Касније долазе Плитвице, па онда Борово Село, и да сада то све не елаборирам, али већ тада су почели први оружани сукоби у којима је ЈНА била ангажована да смири ситуацију и да се постави као нека тампон-зона између наоружаних и Срба и Хрвата. Рат у Хрватској, значи општи почетак ратних дејстава почиње 15. септембра 1991. године. Пре тога су били блокирани војни објекти, контролисано је шта се ради, била су појединачна хапшења, негде и ликвидације, нарочито на подручју Вуковара, али 14. септембра 1991. године ми смо имали састанак Штаба у ССНО-у са генералом Кадијевићем, када је стигла депеша из Вуковара да су утрошене последње резерве хране и воде, да су већ двадесет дана под блокадом и под ватром, да има и мртвих и рањених којима не може да се пружи помоћ, и моле интервенцију ССНО-а да им се помогне. То је била тема расправе тада, на састанку 14. септембра. Током састанка долази и извештај из Загреба да је на прилазу у Загреб на наплатној рампи ухапшен генерал Аксентијевић са седам старешина из екипе са којом је он био у обиласку јединица, па им је хеликоптер био оборен. Тада је генерал Кадијевић наредио адмиралу Бровету да зовне представника, ја мислим, Европске заједнице Вајненца у Загребу, да изврши притисак на Туђмана да се одмах деблокира касарна у Вуковару и да се пружи помоћ рањенима. Отуда је генерал Рашета пренео оно што је Туђман рекао: да они не врше никакву блокаду касарне, него да војска дејствује по граду. Тада је генерал Кадијевић донео одлуку о покретању нечега што се касније назвало „Вуковарска операција". То је од 15. септембра.

Био сам мало опширан, мислим да сам дужан да кажем у којим околностима се ово почело дешавати и када су почела дејства јединица ЈНА. О томе не могу посебно да говорим, јер ми то није био фах него, ето, ако сам нешто чуо на тим састанцима, али у глобалу знам шта се догађало. Имали смо повремено и извештаје органа безбедности, који су били у јединицама које су биле покренуте. То су биле, на пример, Прва гардијска пролетерска дивизија, па јединице из Новосадског корпуса и свака је имала своју зону дејства.

Сада да се примакнем Ловасу по ономе што је мени познато. Први подаци око Ловаса који су ми познати датирају од 1. октобра 1991. године. То су сазнања органа безбедности да је у Ловас пристигла једна наоружана јединица ХДЗ-а, неких стотину људи, и да су се они организовали за одбрану. Други податак који имам везано за то је да је наређено, од стране војне команде, да се прикупи сво лично наоружање и ако се наоружање прикупи, онда нема потребе да војска дејствује. То је, мислим, био општи рецепт. Значи, да се врати

илегално наоружање које су задуживали, да се распусте те јединице и да се мирно уђе у насеље ради успостављања зоне под контролом ЈНА. Тако се, на пример, поступило у Илоку, где је оружје било враћено. Ту је био један значајан број оних који су били наоружани, који нису хтели да враћају оружје, него су се повукли, и касније, вероватно, ступили у остале саставе Збора народне гарде. Али, по Илоку се није дејствовало и у Илок се ушло мирно. Почеле су школе да раде и живот нормално да функционише. То је била опција и са Ловасом.

Знам да је у Ловасу скупљано наоружање. Тај извештај каже да је прикупљано у неке две куће код цркве и ја верујем да је оно било предато. Никаквих других сазнања око збивања у Ловасу немам све до 22. октобра 1991. године. Тог дана је стигао један кратак дневни извештај органа безбедности Прве војне области да у Ловасу постоји једна јединица из одреда „Душан Силни", њих десетак, мада их је било више, јер их је било и у Товарнику и по другим местима. У тој депеши је стајало да је самозвани командант тог места Љубан Деветак и да су тих десетак из одреда „Душан Силни" практично његово лично обезбеђење, то јест, људи под његовом јурисдикцијом и командом. У том првом, доста штуром извештају, писало је и да припадници одреда „Душан Силни" проводе терор над хрватским месним становништвом, да их приводе на испитивања, да су четворо ликвидирали током тог испитивања, да су упутили групу од око тридесетак мештана на чишћење минског поља, да је ту један погинуо од наиласка на, вероватно противпешадијску мину и да су отворили ватру и припадници одреда „Душан Силни" и припадници јединице Територијалне одбране из Ваљева по овима који су покушали да беже након те експлозије. Није било у том првом извештају ни колико их је тада укупно страдало, него се наводило да је тај један страдао од мине, и да су и други страдали, али није број био наведен.

Пошто је то била доста непотпуна и штура информација, ја сам тражио од начелника безбедности Прве војне области да прикупи детаљније податке и да те податке хитно достави у Управу безбедности да би могле да буду предузете мере и обавештен онај ко треба да буде обавештен. То је било 22. октобра 1991. године, а 23. и 24. је требало да идем на службени пут у Сарајево, јер је и тамо ситуација била проблематична, па смо постављали некакве заједничке пунктове са МУП-ом Босне и Херцеговине. Двадесет петог сам дошао до потпуније и детаљније информације, да је тамо погинуло шеснаест или седамнаест лица, да је требало да припадници Територијалне одбране Ваљево иду на чишћење тог минског поља, међутим, командир је тражио да се јаве добровољци, ко ће то да чини, и, према тој информацији, нико се није јавио од припадника ТО, а онда да су ови из одреда „Душан Силни" покупили Хрвате, и у договору са припадницима ТО, њих потерали испред себе да изврше то чишћење. Тад су споменута четири припадника Територијалне одбране из Ваљева, сећам се потпуковника Димитријевића, мени се чини да је Миодраг, резервног капетана прве класе, мислим да му је име Дарко, поручника који је био командир вода, и четвртог не могу да се сетим, ипак је прошло скоро двадесет година. Ја сам на бази тога написао информацију, сада нешто детаљнију, на бази података које сам имао након те допуне 25. октобра. Сећам се да је то

информација строго поверљиво број 540, коју ја мислим да имају тужилаштво и Суд и та информација је упућена најодговорнијим старешинама у ЈНА. У принципу је то било четири или пет генерала, поред генерала Кадијевића. Била је шема по којој се такве информације и остале информације из службе достављају. То је адмиралу Бровету, генералу Благоју Аџићу, помоћнику за позадину, дакле то је та шема по којој је ишло. Та информација је послата у Министарство одбране Србије због тога што је оно тада на неки начин ресорно одговарало за тај терен где су живели Срби око њиховог организовања за одбрану и свега што им је било потребно. Дакле, она је послата министру одбране Србије, послата је команданту Територијалне одбране Србије, генералу Ђокићу, због тога што је његова јединица Територијалне одбране из Ваљева учествовала у овом проблему, послата је МУП-у, министру унутрашњих послова Србије, Служби државне безбедности Србије и десети примерак информације послат је војном тужиоцу ЈНА, пуковнику Миладину Папићу. То је урађено 25. октобра. Да појасним једну малу, можда и заблуду која се проводила у оквиру ових поступака, па је тај човек тражен, то је био потпуковник у органу за морал, колико сам чуо недавно је умро, сетићу му се презимена, јер је његова депеша коју је он слао по линији јединица за морал у команду Прве војне области из команде Гардијске дивизије изашла касније у листу „Време" и пошто је он то потписао и тамо чини ми се у тачки 4 и 5 описао шта се догодило у Ловасу, проистекло је да је он први који је о том случају известио. Није он известио, он је те податке добио од пуковника Петковић Љубише, јер су ти органи имали праксу да, кад треба да пишу своје извештаје о стању и моралу, дођу и код органа безбедности, па питају „а шта ви имате", и овај му је тада дао податке које је имао из оне прве информације која је отишла двадесет другог. Ја не знам да ли је он Ерар, Ерор, не могу да се сетим презимена сада.

Оливера Анђелковић: Милан Еремија.

Александар Васиљевић: Е, Еремија. Он је умро, то да знате. Знам да га је Хаг тражио, па се склањао, али он је у ствари неко сасвим посредно, треће лице. Код њега је у том органу за МПВ радио неки новинар који је био мобилисан и кад су се завршила ратна дејства, он је тај примерак депеше коју је он слао горе, у команду Прве војне области, предао у лист „Време" и тако је нешто од тога изашло било у јавност. Ја сам онда двадесет осмог, три дана након ове информације коју смо сачинили за војни врх и за део државног врха у Србији и војног тужиоца, одлучио да одем на терен код пуковника Петковића у Шид, који је држао тај рејон, не само ради овог случаја Ловас, него иначе, да видим шта се све догађа на терену. Ја сам 28. октобра био у Шиду и мени је Петковић шире реферисао око стања безбедности и проблема у јединицама на том простору, око значајног присуства паравојних састава који се налазе у зони где је била и ЈНА и углавном иза ЈНА, јер ЈНА је ишла предњим крајем негде на неки обод где је долазило до сукоба са хрватским паравојним саставима, а на овим теренима доле, иза, у зачељу, у залеђу ЈНА, су се појављивали паравојни саставви. Говорио је о камповима за обуку, колико се сећам, неки камп Лепенка, на Фрушкој гори, сада да то не наводим, Аркановe јединице, јединице Мирка Јовића, неки одред МУП-а Војводине, звани „Црногорац". Осликао је цело то стање и онда описао и стање у Ловасу и испричао ми ове детаље које сам ја сада

наводио, који су обрађени у информацији број 540, али ми је тада дао и имена. Када сам ја тражио састав тог одреда, онда ми је он дао и имена припадника тог одреда. Од тих имена којих се ја сада сећам, без обзира на то што је читано, знам да ми је у наредном броју један био овај Александар који има грчко презиме, има овај Стевановић Петроније, има Косијер Зоран, колико се сада сећам, има један којем је презиме на „ов", као да је Војвођанин или Мађар, не могу сада да се сетим. Значи, било је седам тих имена, с тим да ми је за овог Стевановића дао напомену да он има своју групу од пет људи и није ми дао имена тих пет људи. Известио је да су они предузели мере да се тај одред „Душан Силни" отера са тог терена где је била та војска, да су испитивали и поднели кривичне пријаве против ова четири војна лица, значи, потпуковника Димитријевића, и ова три резервна официра из одреда ТО Ваљево. То је тако једна шира информација, и говорио је о безбедности и проблематици по тим класичним питањима у јединици, и око тога да органи САО области успостављају свој систем безбедности на територији својих станица милиције које постављају по месним заједницама, да оне нису ушле објективно у постојећи систем одбране на тој зони, да је то нешто што је паралелно са постојећим системом који је пре тога био. Да то појасним: кад кажем да је то нешто паралелно, значи, на пример, посмењивано је до тада легално руководство штаба Територијалне одбране Вуковар и постављени су нови људи за команданте, који по свој прилици, по његовој процени, нису имали потребне перформансе да буду на таквим дужностима. Конкретно ми је то говорио за органа безбедности у штабу Територијалне одбране, којег смо ми у неком мирнодопском периоду одабирали, школовали, курсирали, одржавали контакте са њим, а онда је доведен неки други човек који је непознат, верујем и без школе резервних официра. Дакле, он је мени одсликао ширу ситуацију у тој зони.

Тог 28. октобра био је заказан састанак у Министарству одбране Србије, који сам ја раније иницирао био, јер много је фактора било који су практично били ангажовани, на овај или онај начин, на терену и много је различитих информација бивало, а нису биле обједињене да руководство, и политичко, и државно, и војно, имају једну целовиту информацију шта се догађа на терену. Ја сам предложио био генералу Симовићу из Министарства одбране Србије да направимо једно координационо тело на којем ће се периодично састајати и износити сви своја запажања о томе, дакле, не само органи безбедности, него и командант Територијалне одбране, министар унутрашњих послова Србије, шеф Државне безбедности Србије и тако даље, и тог 28. је био заказан тај састанак у поподневним часовима, а ја сам отишао пре подне у Шид. Дошао сам са закашњењем на тај састанак, а уместо мене је на састанак отишао мој заменик, генерал Туманов. Међутим, ја сам дошао на тај састанак негде можда на половини, и био сам доста иритиран оним што ми је изнето око активности тих паравојних састава, око једне ситуације у којој се врши малтретирање људи, па и ликвидација људи на терену. Најтипичнији је био случај око Ловаса, али ми је реферисано било и пре тога да је сличних проблема од „Душана Силног" било и у Товарнику и ја сам онда на том састанку доста емотивно изнео шта сам сазнао из тог боравка на терену и да се врше пљачке по кућама, да сам то видео и кад сам се колима враћао кроз Товарник, да су куће напуштене, да

купе тамо имовину и износе камионима на којима је на обичној регистарској таблици била посебно залепљена једна трака на којој пише ТО, а очигледно се радило о томе да су то пљачкаши који су ушли. Због тога сам ја позвао био војну полицију и наредио да на овим излазним пунктовима из те зоне, па и према Босни и Херцеговини, изађу патроле војне полиције које ће извршити преглед и претрес свих војних возила, војних лица и ових возила која имају дописано ТО. Кад сам се враћао према Београду, ту код наплатне рампе је већ била гомила телевизора, шпорета, откуд знам, свега, и ови који су то покушавали да пљачкају, да износе. Ја сам због тога био иритиран на том састанку, доста жучно сам расправљао, а посебно због тога што је Зоран Соколовић тврдио да он не зна ко је Аркан, да треба да му то појасним, да не зна ни ко је Мирко Јовић, да он не зна ништа око тих састава тамо, тако да ту је дошло до жучне расправе и такав састанак више никад нисмо успели да скупимо и саставимо.

Ми у Управи безбедности смо поднели такође кривичну пријаву против ова четири лица и споменути су ови остали учесници које сам већ сада навео од ових цивила из одреда „Душан Силни" и она је упућена у тужилаштво Прве војне области. Без обзира што је мени пуковник Петковић у Шиду рекао да су они написали кривичну пријаву, ја сам за сваки случај послао ту кривичну пријаву и када сам се припремао за сведочење раније, за одлазак у Хаг, у Управи безбедности је установљено у деловодном протоколу да је евидентирана та кривична пријава коју смо ми послали. Како се тај случај касније завршио, ја то не знам.

Треба да се разуме да сам ја у то време био доста ангажован на терену Босне и Херцеговине, јер у то време откривамо паравојно организовање СДА и „зелене беретке" и то је један сасвим други процес и поступак и откривање других канала преко којих је покушаван био увоз оружја на простор Хрватске. Из онога што још знам из тог догађања на терену, 30. новембра 1991. године је био извештај који је дошао линијом војне полиције, па службом дежурства војне полиције у војној полицији ССНО-а, да је 23. новембра у патролирању војне полиције на путу према Даљу, на сметлишту фарме у Ловасу пронађено 24 масакрирана леша, од којих је један био без главе. Они су тај део документовали били телевизијском траком и обавестили су МУП у Даљу да изађе на лице места и проведе истражне и извиђајне радње из њихове надлежности. То је део који се односи на Ловас. Не везујем ја то за ова лица, јер колико смо касније ми сазнавали, ради се вероватно о два лица са подручја Даља која су на тој фарми извршила те ликвидације. Али, имам тај податак да је након уласка војске ЈНА у Ловас, у Ловасу остало око 900 Хрвата, као мештана који су ту остали, вратили оружје и ту су остали да живе. Један од њих је био пуковник пилот Ловрић Антон, који је иначе преживео то гажење минског поља, па онда знам и по томе колико их је било. Онда је провођен један притисак од месних органа, то сад могу да кажем слободно, мислим такав сам извештај добио, од Љубана Деветака, прављење спискова за исељавање Хрвата. Па је први такав списак био достављен војној команди за 157 лица за која се захтева да буду измештена из Ловаса и удаљена, како је наведено, да је по одлуци ратног комитета села Ловас оцењено да су они деловали и против ЈНА и против Срба. То је један податак, ја мислим да га нисам у истрази износио, јер је другачије то

текло. Ја сам био испитиван, па шта сам питан, тај сам део одговорио. Онда, 30. новембра имам исто тако регистрован податак да је 85 лица из Ловаса поднело захтев и тражило одобрење да се исели из Ловаса у присуству посматрача Европске заједнице, а да је тада онај списак од 157 који су сачинили у том назови ратном комитету села Ловас, сада било 420 Хрвата који су захтевали да се одатле изместе. Мени колико је познато и што сам се интересовао, војна команда је на тај део реаговала и није поспешивала, нити толерисала, нити иницирала да се ти људи изместе, него је радила на смиривању ситуације. Ево, то је то, што сам ја можда мало и преопширно нешто изнео. Сада, ако имате питања.

Оливера Анђелковић: Добро. Пошто вас је тужилац предложио за сведока, прво ће тужилац, а онда остали учесници да вам постављају питања. Изволите, тужиоче.

Заменик тужиоца: Добар дан, господине Васиљевићу. Да ли сте ви имали информацију, да ли вам је познато ко је пре доласка на терен тамо у Хрватску и да ли је наоружавао те припаднике тих добровољачких јединица, одреда или формација, већ како су се звали?

Александар Васиљевић: На коју страну мислите, на хрватску или на српску?

Заменик тужиоца: Не, не, на српску страну, мислим на добровољце који су се јављали, помињали сте политичке партије, организације, е сад, ко је конкретно?

Александар Васиљевић: Знате шта, податак који ја имам, то је да је делагација са Гораном Хаџићем (то је било инкогнито, па смо то оперативно сазнали), долазила код Милошевића, да су говорили о угрожености Срба и тако даље. Дакле, долазио је Горан Хаџић са својом екипом код председника Милошевића. Човек који је касније за цео тај простор, ја бих рекао ресорски био задужен, био је Михаљ Кертес. Идем сада по том глобалу и по рангу, значи, он се кретао по том терену, он је комуницирао са удружењем за заштиту Срба и тако даље, а ко је од тих тактичких носилаца долазио, примио оружје и како су га преносили, ја не знам, немам тај податак.

Заменик тужиоца: Да ли вам је познато да су те добровољце на одређеним местима прихватале јединице ЈНА и да су их јединице ЈНА наоружавале пре одласка на неке делове где су се водиле борбе или томе слично?

Александар Васиљевић: Ја ту говорим, и стално сам покушавао то и раније да објасним: постојале су две територијалне одбране, па сам онда и у Хагу објашњавао да је у заповести команданта Оперативне групе Југ стајало – одред ТО Смедеревска Паланка, одред ТО Ваљево, а онда стоји – одред „Лева Суподерица", дакле, не одред легалне територијалне одбране Србије и Војводине које су постојале, као што је и одред ТО Ваљево ту био. Али, када је конституисана самостална област Славонија, Барања и Западни Срем, они су, то сам већ рекао, посмењивали легално руководство и праве своје саставе, своје штабове и своје јединице, које објективно нису под командом јединица ЈНА, него под командом ових нових, да их назовем параштабова. Том структуром територијално, која је, у ствари, у оквиру самосталне области, у оперативном смислу на челу је Баџа из МУП-а Србије и он је имао свој штаб и своје командно место, нисам сигуран да ли у Боровом насељу. Јединице ЈНА су у много

каснијој фази, не у овој фази до септембра, септембар, октобар, наоружавале те јединице. Они су добијали од штаба Територијалне одбране Србије, легалне и у свему попуњене ове јединице. Ја не могу да апсолутно сада кажем, то је немогуће, да ли су из месних структура ступали у контакт са неким из ЈНА па тражили оружје. Мислим да су то могли да буду само појединачни случајеви и занемарљиве количине. Али, ми на том терену тада немамо потпуно развијен систем, јер је то Хрватска. Имамо систем ТО Хрватске који више не функционише и због тога су јединице ТО из Србије довођене, али јединице које су по местима прављене, то је део који ради МУП Србије и Министарство одбране Србије. Ја немам сазнања да су из ЈНА да ишли неки канали за њихово наоружавање.

Заменик тужиоца: Конкретније да вас питам: да ли вам је познато, ако је то евентуално било тако, да је део овог одреда „Душан Силни" негде почетком октобра, крајем септембра, у Шиду и Товарнику наоружавала Југословенска народна армија, пре него што су отишли у напад на Ловас?

Александар Васиљевић: Не, апсолутно сам сигуран да из ЈНА то нису добијали. Кад ово кажем, немојте мешати оружје Територијалне одбране Србије и наоружање јединица ЈНА. Значи, издвојте шта је Територијална одбрана Србије радила и с ким је бивала у контакту. Конкретно, имам податак којег се сећам, да је Аркан преко неког Зукановића упао у складиште Територијалне одбране и да су то оружје покупили и после га делили по Книну, где је он био ухваћен. Значи, хватане су везе, али у оквиру ЈНА ја тај податак немам и не верујем да је то тачно, а да је из магацина легалних оружаних снага чија је једна компонента територијална одбрана, ово је сасвим могуће, могуће је и то не знам.

Заменик тужиоца: Споменули сте да сте имали некакву информацију да је пре тог напада на Ловас било некаквих преговора да се преда наоружање, да не би дошло до напада на Ловас. Да ли то можете временски определити у односу на 15. септембар, 1. октобар, 10. октобар, или је то било раније?

Александар Васиљевић: Не, ја мислим да ми је то податак исто негде од 1. октобра, када имам онај податак да се стотину припадника Збора народне гарде налази у Ловасу, да су смештени у кругу католичке цркве, и да је наређено да се врши скупљање наоружања и да је месно становништво прикупило, то ми је податак од 1. октобра.

Заменик тужиоца: Претпостављам да се приликом планирања неког напада, неке војне акције, прикупљају одређени подаци, па претпоставимо и проверавају. Да ли сте ви имали поуздан податак да је у Ловасу сто припадника Зенги смештених ту и ту, и да та групација брани Ловас од евентуалног напада?

Александар Васиљевић: Знате како дође та информација, она дође најчешће у оваквом облику – према сазнањима, из поузданог извора органа безбедности, у Ловасу се догађа то, то и то, па онда после тога, ако има нечег проблематичног, онда каже – ради се на провери података. На том обрасцу на којем такви подаци долазе постоји пет степени веродостојности. Пети степен је потпуно непоуздан податак. Обично иде делимично проверено и то дође и то више није, ја бих рекао, за Управу безбедности а не верујем ни за органа без-

бедности у Првој војној области интересантно да сада проверава. Тих је наоружаних парагрупа бивало свуда. Ја не могу сада да кажем да је после тога проверено да их је било сто, па како је овај проверио. Значи, дође у овом облику како сам рекао – према сазнањима поузданог извора органа безбедности, у Ловас је пристигло сто наоружаних припадника Збора народне гарде. И верујем да је то било тачно.

Заменик тужиоца: Ево, ми три године проверавамо тај податак и нисмо дошли до информације о тачности тог податка, али добро.

Александар Васиљевић: Ако је дошло до употребе јединице ЈНА у Ловасу и да су се тамо морала изводити борбена дејства и да је било вероватно и рањених, то више људи из командне структуре могу да кажу. Није то била апсолутно мирна ситуација у којој би сви вратили оружје, а војска иде и шенлучи и пуца. Овај део у Илоку је прошао како сам рекао, јер је пре тога Илок био блокиран и оружје су вратили и није дошло до дејства. Колико знам, при уласку јединица ЈНА у Ловас било је почетног отпора. Колики је отпор био, колико их је побегло, то не знам. А то значи да је овај податак од стотину највероватније тачан.

Заменик тужиоца: Ово говорим због тога што се, између осталог, у једном податку који износи командант Лончар приликом издавања наредбе за напад, не помиње више 100 него 50, али сад добро, то су информације којима сте ви располагали како сте располагали. Да ли сада знате када је тачно био тај напад на Ловас, временски, дан и месец?

Александар Васиљевић: Не знам.

Заменик тужиоца: Да ли знате да је био тај неки главни напад, када је Ловас заузет?

Александар Васиљевић: Не знам. Рекао сам коју прву информацију о Ловасу добијам.

Заменик тужиоца: Да ли је било више напада на Ловас?

Александар Васиљевић: Не знам, у ком смислу више?

Заменик тужиоца: Па мислим неког тенковског, артиљеријског, пешадијског и тако даље?

Александар Васиљевић: Не, то све мора да буде један напад који је синхронизован да дејствује, ватрена припрема, напад.

Заменик тужиоца: Да ли је више дана било неких напада, не знате?

Александар Васиљевић: Не знам, не знам, могу само да правим претпоставке како би то могло да тече.

Заменик тужиоца: Да ли сте добили уопште информацију како је изведен напад на Ловас и шта се догодило у том нападу?

Александар Васиљевић: Не, и не долази линијом органа безбедности опис, како иду дејства. Није им то тематика, то је сасвим друга линија, то се јавља од команде бригаде, па линијом оперативног дежурства на команду дивизије, па команда дивизија шаље оперативни извештај оперативном центру Прве војне области и ако има нешто значајно, онда се за целу Прву војну област шаље у ССНО. Али, то не иде линијом органа безбедности.

Заменик тужиоца: Говорим касније да ли сте добијали информације, с обзиром да сте помињали да сте касније сазнали да је било неких убистава,

страдања људи и тако даље. Да ли сте међу тим информацијама добили ту информацију, о овоме што сам вас питао, како је текао напад на Ловас, како се одвијао, колико је евентуално било погинулих, страдалих?

Александар Васиљевић: Не, не.

Заменик тужиоца: Рекли сте да су после свих тих догађања поднете кривичне пријаве. Поменули сте четворицу официра ЈНА.

Александар Васиљевић: Територијалне одбране.

Оливера Анђелковић: ТО?

Александар Васиљевић: Четворицу официра територијалне одбране Србије.

Заменик тужиоца: Територијалне одбране Србије. Нисам вас добро разумео, да ли су евентуално биле у питању две пријаве, једну да је поднела безбедност, а другу војна полиција?

Александар Васиљевић: Мени је пуковник Петковић Љубиша 28. октобра рекао да су их они привели и да су их испитивали и да су поднели кривичну пријаву. Ја сам и поред тога, не знајући за то, обавестио војног тужиоца ЈНА оном збирном информацијом коју сам послао на 10 лица, а онда за сваки случај поднео и из Управе безбедности, јер сам имао правника у Управи безбедности, кривичну пријаву која је поднета Војном суду у Београду.

Заменик тужиоца: Тужилаштву?

Александар Васиљевић: Тужилаштву, извињавам се.

Заменик тужиоца: Значи, не можете сад да разграничите да ли су то евентуално биле две пријаве, ваша и још нечија?

Александар Васиљевић: Могуће да је војна полиција поднела своју пријаву. Ја знам за ову пријаву Управе безбедности и знам за оно што ми је Петковић рекао, да су и они поднели кривичну пријаву, али некад се то каже – ми смо поднели пријаву, па онда то остане, па на неком нивоу пресеку да то није за поступак и тако. Значи, онај део који апсолутно постоји и који сам проверио у Управи безбедности, у нашем деловодном протоколу стоји та кривична пријава коју је подносила Управа безбедности а ово сам рекао, да ми је усмено рекао Петковић да су они поднели, па ако су дошле две, требало би да се поступи. Како је поступано, то ја не знам.

Заменик тужиоца: Да ли сте ви имали икакву информацију о том делу одреда или том одреду „Душан Силни" и о њиховом понашању у Ловасу, изузев овога што сте рекли да сте неколико имена добили од Петковића, ко је тим људима формално, а ко фактички на неки начин командовао?

Александар Васиљевић: Када сам двадесет осмог био на том његовом реферисању шта се догађа на територији, он је говорио да је командант тог одреда Мирко Јовић, да је он тај одред довео на терен, да су припадници тог одреда правили ексцесе у Товарнику и вршили ликвидације неколико лица која су пре тога била у сабирном центру у Бегејцима, где је установљено да немају никакву одговорност, где су пуштени и враћени, а након тога су нестали и да све указује да иза тих ликвидација стоји одред „Душан Силни", а да је део тог одреда, тих десет људи, како је он мени навео, десетак је конкретно рекао, у селу Ловас под командом самозваног команданта села Ловас, Љубе Деветака. Овај део стављам под знаке навода, значи, цитирам тачно како ми је речено.

Заменик тужиоца: Да ли сте икада добили информацију колико је бројчано људи из тог одреда учествовало у нападу на Ловас?

Александар Васиљевић: Не.

Заменик тужиоца: Али у самом месту, да ли сте имали информацију да је ту организована некаква власт, изузев то што сте рекли „самозвани командант", на који начин је функционисало, ко је имао формалну, а ко фактичку власт након што је Ловас заузет, шта се ту дешавало?

Александар Васиљевић: Већ сам рекао да је ЈНА, да тако кажем, на предњем крају, у додиру са наоружаним саставима Збора народне гарде и других паравојних састава Хрватске. Тај део који бих ја могао да кажем, на ослобођеној територији, ту власт, то сам вам већ навео, слободно организује самостална област Западни Срем, Источни Срем и тако даље, и они постављају своју месну структуру и своје нове станице милиције и своје наоружане саставе које третирају као да је то њихова територијална одбрана. Када овде говоримо око те две територијалне одбране, око Територијалног одреда Ваљево, легалне јединице, легалног штаба Територијалне одбране Србије који се налази на простору Хрватске, јер у Хрватској нема територијалне одбране као дела оружаних снага, када су завршена дејства у Вуковару, онда је руководство области слало допис, ја мислим два дописа у председништво СФРЈ, оно скраћено председништво и у ССНО, у којем су тражили да буду признати као саставни део Територијалне одбране оружаних снага СФРЈ, дакле не Територијалне одбране Србије, него као нова компонента која је директно потчињена савезном врху и на те захтеве одговор нису добили. Ценили су да је то неозбиљно што пишу.

Заменик тужиоца: То је све, као што ми је познато, било нешто касније. Ја вас питам да ли вам је познато, пошто у предмету оптужбе имамо октобар месец и пар дана новембра месеца, у том времену, значи у време ових догађања у Ловасу, да ли је постојала каква власт, било фактичка, било формална, ко је формално требало да буде власт, а да ли имате информације ко је био?

Александар Васиљевић: Ту би морале да постоје на неки начин две власти, дакле мора да постоји цивилна власт и мора да постоји војна власт.

Заменик тужиоца: Да ли је вама познато шта се дешавало у том Ловасу у то време, једна или друга власт?

Александар Васиљевић: Не, није ми Петковић око тога говорио, изузев ових станица милиција и људи који се постављају мимо система.

Заменик тужиоца: У вези са тим трагичним минским пољем и учешћем припадника те територијалне одбране са једне стране и са друге стране ове паравојске, како сте их ви назвали, односно овог одреда „Душан Силни", шта је значило то, према тим вашим информацијама, да се команда те територијалне одбране нећкала, није хтела, па да је касније пристала да иде у ту акцију, а да са њима иду и да чак руководе том акцијом тамо неки из неке паравојне формације?

Александар Васиљевић: Нисам разумео до краја питање.

Заменик тужиоца: Ви сте рекли да су око тих догађања на минском пољу учествовали и резервни официри, официри из састава Територијалне одбране Ваљево и неколико из овог „Душана Силног".

Александар Васиљевић: Да.

Заменик тужиоца: Рекли сте да су се, према вашим информацијама, пре почетка те акције официри из Територијалне одбране нећкали, да нису вољно ишли у тај претрес терена, како сте то назвали, а да су онда ипак кренули и да су ишли заједно са овим појединцима из „Душана Силног"?

Александар Васиљевић: Мени је то личило на, да не кажем, једно опште стање које је владало тамо код тог резервног састава који је практично био мобилисан, учествовао у борбеним дејствима где су страдали и гинули, а ратно стање није било проглашено. Ти су људи добијали позиве да се јаве на војну вежбу у трајању од, не знам, 10 или више дана, за пет година могли су да буду позвани, по систему одбране који је до тада постојао, највише 30 дана у пет година. Пошто није проглашено ратно стање и није извршена мобилизација, онда су они добијали позив као ратна јединица да се јаве на војну вежбу, а онда су, уместо да су на војној вежби, слати на ратиште. Због тих чињеница су многи проблеми били код тог резервног састава, због чега је било масовног дезертерства, јер људи нису хтели да учествују у дејствима. Рат званично не постоји, јер га Председништво није хтело прогласити. Мени то личи на једну неогранизовану команду за коју су одговорне пре свега те старешине, од потпуковника Димитријевића до задњег официра у том одреду, јер нису завели ред и дисциплину, него је било – хајде, треба да се иде, откуд знам, у чишћење минског поља. Прво, ја не могу да схватим због чега треба да чисти минско поље неко ко га није постављао. Минско поље поставља инжињеријска јединица, а онда она има свој план минског поља и ако то треба да се разминира, онда је сасвим природно и логично да се то разминирање врши плански, како је то организовано. Али мени је речено да су они кренули у то чишћење минског поља, а сасвим је непримерено да се иде методом – хајде, ко ће као добровољац и онда је нормално да су ови рекли – што да иду сад они као добровољци. Е, онда се умешају ови из „Душана Силног" и кажу – нема проблема, ми ћемо сада да обезбедимо ове који ће да чисте, па покупе тих 30 Хрвата, а ви ћете са нама да то обезбеђујете споља. Ја сам такву слику стекао. Али потпуно на један невојнички, неорганизован начин што се тиче јединице Територијалне одбране. Не знам, истрага је завршена и поступак је у току, да ли је ичије наређење постојало да то минско поље треба да се чисти и ко је наредио да се оно чисти.

Заменик тужиоца: То ми вас питамо.

Александар Васиљевић: Па ја не знам то, ви за то морате да зовете људе из команде дивизије или Прве војне области, јер пракса је да зовете све органе безбедности. Као да ја знам шта ради војска.

Заменик тужиоца: Да ли сте ви добили информацију тада или касније око тог минског поља, да ли су људи вођени тамо да чисте то минско поље од мина или у некакву другу акцију војног карактера?

Александар Васиљевић: Ја сам добио само да су добили задатак да очисте минско поље и стално ми је у свим информацијама то тако било написано и тако ми је Петковић говорио. Али, да се разумемо, није Петковић у команди Друге бригаде, или није Петковић начелник инжињерије у Гардијској дивизији, па да зна шта се ради око минских поља. Он је официр безбедности који има своје оперативне везе и преко тих оперативних веза он добија одређена

сазнања. Ово није безбедносно сазнање, колико год то изгледало чудно, али је сазнање од интереса за командовање и ја сам због тог командовања обавестио о догађају који се десио. Сад постављам питање да ли сте проверавали да ли је још неко известио и реаговао на ово о чему сам ја сада говорио, а ту је била команда дивизије и генерал Аранђеловић као командант који има комплетан штаб, па и инжињеријску јединицу, па цела команда Прве војне области, па цео овај Генералштаб на челу са генералом Благојем Аџићем којем ја тај део пишем и они то прочитају и питање да ли му је то са стратегијског аспекта уопште интересантно, а ја на тапету стално.

Заменик тужиоца: Хвала, немам више питања.

Оливера Анђелковић: Изволите даље.

Адвокат Бранкица Мајкић: Добар дан, господине Васиљевићу. Ја бих вас најпре питала да решимо неке дилеме с обзиром да сте данас више пута и раније говорили о постављању људи од стране МУП-а или о формирању неке друге територијалне одбране на територији Ловаса, и то везивали за Аутономну област Славонија, Барања, Западни Срем, да ли можете да ми кажете када је формирана та аутономна област?

Александар Васиљевић: Област када је формирана, ја колико могу да се присетим, везујем тај догађај око Пакраца, 1. марта. Зашто је дошло до проблема, одмах да одговорим на то питање. Колико могу да се присетим, то је негде крај фебруара 1991. године. Зашто овај део говорим? Због тога што станица милиције у Пакрацу, чији је командир неки Везмар Јово, на основу проглашења те области, САО, доноси одлуку да отпусти Хрвате, јер они сад праве своју станицу милиције, и да се везују за Книн као основну конститутивну државну јединицу. Дакле, ја немам сада прецизан податак, али по овој аналогији које се сећам, то је крај фебруара 1991. године.

Бранкица Мајкић: Добро, и од тог периода на подручју бивше СФРЈ, конкретно Хрватске, по вама, постоје две паралелне државне структуре?

Александар Васиљевић: Како мислите две структуре?

Бранкица Мајкић: Па мислим да говорите о једној територијалној одбрани која се шаље из Србије.

Александар Васиљевић: Да, да, не две државне структуре, него две војне структуре.

Бранкица Мајкић: Условно речено. Ви то објасните ако можете.

Александар Васиљевић: Дакле, постоје јединице легалне Територијалне одбране Републике Србије, које су потчињене републичком штабу Територијалне одбране Србије. С обзиром да је разбијен систем територијалне одбране који је постојао у Хрватској, након проглашења самосталности Хрватске и отцепљења, прављења своје паравојне структуре, морале су јединице Територијалне одбране Србије због слабе попуне јединица ЈНА да буду упућене и из Србије, из Ваљева, из Чачка, из Смедерева, на простор Хрватске, што је на неки начин неприродно, јер би ту требало да дејствује Територијална одбрана Хрватске, али те територијалне одбране нема, она се окренула у противника, против ЈНА и против државе. Значи, то су те легалне јединице Територијалне одбране, легалног штаба Територијалне одбране Србије. Област прави своју територијалну структуру и формира по месним заједницама своје наоружане

саставе, успоставља своје станице милиције, успоставља свог министра унутрашњих послова, мени се чини да је у првој фази био неки Богуновић на том терену, и то је тај паралелни састав.

Бранкица Мајкић: Само кратко, да ли је то легална или илегална структура, условно речено?

Александар Васиљевић: Зависи ко из ког угла посматра. Ја то посматрам објективно као паравојни састав, јер он није био саставни део оружаних снага СФРЈ.

Бранкица Мајкић: Да ли то значи да је читава та област једна паравојна формација?

Александар Васиљевић: Па сада, када је толико време прошло, код многих се главе избистриле, то је објективно била исто нека квазидржавица мала ту. Ја сам навео податак да су у децембру месецу тражили дописом од Председништва СФРЈ да их признају као конститутивни део федерације, међутим, они су сматрали да је то неозбиљно, нису ни одговорили. Дакле, они су објективно ван постојећег државног система СФРЈ који је тада постојао.

Бранкица Мајкић: А суштински, да ли су признати од постојећег система?

Александар Васиљевић: Дакле, како је то у пракси ишло? У пракси су они имали из МУП-а и из ДБ-а своје јаке позиције преко којих су, да не кажем, водили бригу око одбране угроженог српског народа на тим просторима, па су помагали и у наоружању и у кадровима.

Бранкица Мајкић: Извините, само ако можете, где год можете име или тачно орган који је помагао, ко је шта радио, наведите.

Александар Васиљевић: Па већ сам рекао да је командант практично за те саставе тамо био (кад сам рекао оперативни командант, значи он има свој штаб, има команду, мислим да су били у Боровом селу или у Борову насељу), Радован Стојичић Баџа. Међутим, није он врх свега што се тамо догађа, врх је Служба државне безбедности о којој сам ја својевремено био сведочио, и говорио да су имали развијену такозвану војну линију. Они су део оперативаца Службе државне безбедности којима је био задатак емиграција, обавештајне службе, издвојили од тог ресорског посла и задужили за помоћ у војном организовању и одбрани Срба на просторима у Хрватској и у Босни. Дакле, у оквиру СДБ-а је постојала једна група оперативаца који су се искључиво бавили проблемом организовања Срба на тим просторима, у Хрватској и у Босни и Херцеговини. Они су и кадровали, значи без њиховог сазнања и утицаја из СДБ-а нису могли да буду постављени ни министар унутрашњих послова тамо, нити тај Горан Хаџић, који је, колико се ја сећам, по занимању био некакав магационер, а одједном је постао то што је постао, шеф те државне структуре.

Бранкица Мајкић: У ранијим исказима сте говорили, па вас не бих оптерећивала да поново одговарате на питања о формирању три војне области.

Александар Васиљевић: Не, немојте мешати три војне области, три војне области су...

Бранкица Мајкић: Ако могу конкретно: које подручје је покривала Прва војна област?

Александар Васиљевић: Прва војна област је покривала ово подручје по ранијој мирнодопској структури, јер је држала од мађарске границе па чак доле

до мора, цела Босна и Херцеговина је ушла у састав Прве војне области и овај део Славоније и Срема. А лево, да тако кажем, или западно, то је покривала Пета војна област, то је била команда у Загребу, територијално је овде Прва војна област.

Бранкица Мајкић: Прва војна област, и какве су биле ингеренције Прве војне области над подручјем где је стање овакво каквим га ви описујете?

Александар Васиљевић: Па, она изводи са својим саставима и својим јединицама ЈНА борбена дејства.

Бранкица Мајкић: Да ли она има своје органе безбедности?

Александар Васиљевић: Она има свог постојећег органа безбедности, то је одељење безбедности Прве војне области и генерал мајор Миле Бабић који је начелник тог одељења, има и контраобавештајну групу Прве војне области, која је много бројнија него то одељење. Значи, оперативну надлежност, контраобавештајну надлежност у тој зони има одељење безбедности Прве војне области и он је, ради бољег праћења и координирања рада органа безбедности који су изашли на тај терен, формирао посебан безбедносни пункт у Шиду, где је послао свог заменика, пуковника Петковић Љубишу.

Бранкица Мајкић: О томе смо причали. Какав је њихов задатак на том терену?

Александар Васиљевић: Њихов задатак је био да прате стање, пре свега у јединицама и они одговарају за безбедност јединица. Дакле, све што се догађа у јединицама, а прописано је неким класификатором, како се називао, где је тачно побројано која кривична дела оперативно покривају органи безбедности. Дакле, они су пратили ту ситуацију, али кроз тај свој оперативни рад, кроз стварање оперативних веза и на терену и у јединицама, они су долазили и до других сазнања, па ево и до тих проблема у командовању, да се појавила паравојна јединица, паравојни састав. Ако мене питате ко је о томе требало да извештава, пре свега за стање у својој зони одговорности одговара командант. Том команданту је потчињен и орган безбедности, дакле, оно што се догађа у зони дејства Друге бригаде, ако је ту била Друга...

Бранкица Мајкић: То сам хтела да вас питам, ако мислите на команданта Друге бригаде, која је ту неспорно била.

Александар Васиљевић: На пример, ако је то, ја претпостављам, колико се сећам, да је ту била Друга бригада, онда они све што се догађа у тој њиховој зони – да се ту налази паравојни састав, да су вршене ликвидације, да се пљачка по кућама и тако даље, треба да шаљу по командној линији. Имали су развијен шифарски систем и успостављене везе, значи шаље дневни оперативни извештај оперативном центру команде Прве гардијске дивизије. Ту се скупљају извештаји свих бригада и они истријажирају о чему да известе оперативни центар команде Прве војне области. Команда Прве воје области скупља све те извештаје из целе Босне и Херцеговине, јер је то било у њиховој зони, и овог дела овде где су ова дејства и шаље дневни оперативни извештај оперативном центру Генералштаба ЈНА, а тај извештај онда уобличава за цело стање ЈНА Оперативни центар Генералштаба и доставља савезном секретару, његовим помоћницима, командантима, потчињенима и тако даље.

Бранкица Мајкић: Добро. Ви сте поменули, а и тужилац на једном месту у образложењу оптужнице говори о нападу на Ловас и стављању под контролу овог насеља и оближње територије као једној од војних операција ЈНА на том подручју које су се одвијале у склопу догађаја под колоквијалним називом „Вуковарска операција"?

Александар Васиљевић: Да.

Бранкица Мајкић: Значи акција, односно војна операција ЈНА, ослобађање Ловаса?

Александар Васиљевић: Не само Ловаса. Пре свега, кад се каже „Вуковарска операција", ту се не мисли само на град Вуковар, него на целу зону Славоније, Срема. Није могло само да се дејствује према Вуковару.

Бранкица Мајкић: Е сад је моје питање следеће: у случају једне војне операције, у ослобађању села, каква је процедура? С обзиром да сте рекли да не знате ни кад је било ослобађање Ловаса, не могу да вас питам конкретно за Ловас, али ако можете да ми објасните да ли у неком тренутку територија која се ослобађа постаје ослобођена јер кроз наредбе видимо да се ради о поседнутој или запоседнутој територији, ако вам је могуће да ми то одговорите и како даље функционише то формирање било којих органа у месту које је запоседнуто?

Александар Васиљевић: Знате како, ја бих рекао то је жаргон – ослобађање територије, то је жаргон, од кога се ослобађа? Ту је проблем постојања наоружаних паравојних састава по многим тим местима, од оног оружја које је увезено из Хрватске и још овог другог наоружања.

Бранкица Мајкић: Чијих паравојних?

Александар Васиљевић: Хрватских.

Бранкица Мајкић: Добро.

Александар Васиљевић: Хрватског, да кажем, система који је организован био преко ХДЗ-а. У то време кад се наоружава ХДЗ постоји легална територијална одбрана Републике Хрватске којом командује генерал ЈНА Новоселић, не знам му име, мислим да је Здравко. Да појасним ситуацију. Када је Генералштаб, на основу одлуке Председништва, донео одлуку да сво наоружање Територијалне одбране буде стављено под контролу ЈНА, ово није урађено само у Хрватској и у Словенији, тај је део урађен и у Србији, и у Македонији, и у Црној Гори, дакле комплетно наоружање Територијалне одбране стављено је под контролу и обезбеђење ЈНА, пре бих рекао да је прави израз обезбеђење. Који је систем био? Човек из Територијалне одбране који дужи то наоружање, он има кључеве од тог магацина, он може да уђе и да контролише, да отвара тај магацин, а не човек из касарне, али да би он могао да уђе у касарну и оде у свој магацин, он мора да има овлашћење команданта Територијалне одбране Републике да је овлашћен да то може да ради и, ако треба, да изузме оружје. Према томе, у Хрватској је постојао тај систем који је функционисао као и у другим републикама. Међутим, због тога што нису могли да дођу до тог свог оружја за прављење своје самосталне армије, они врше од почетка октобра увоз велике количине наоружања и тајно га деле по линији ХДЗ-а, а постоји легална територијална одбрана и генерал Новоселић који о томе не зна ништа. Онда је њега позивао Шпегељ, па га је убеђивао да то оружје Територијалне

одбране треба да нареди да се изузме и преда јединицама Територијалне одбране Хрватске, а онда му је рекао – споро размишљаш, не знаш шта ће те дочекати. Због тога тамо постоји тај паравојни састав. Значи, то није у жаргону и заиста је тајни паравојни састав ХДЗ-а који се наоружао.

Бранкица Мајкић: Добро, е сад следеће питање: ако смо се разумели добро, када се улази у једно место за које постоји процена да постоји оружана група, паравојни састав и тако даље, и када се оно ослобађа, ви сте рекли не знате од чега, да ли постоје одређени, ако сам вас правилно разумела, безбедносни ризици управо за јединицу која долази на то подручје?

Александар Васиљевић: Апсолутно.

Бранкица Мајкић: То је ово о чему сте говорили?

Александар Васиљевић: Да.

Бранкица Мајкић: Само кратко, то сам иначе хтела да вас питам: пошто сте ви на више места говорили о припадницима ХДЗ-а и негде их изједначавали са припадницима ЗНГ, односно да су они правили ту тријажу, по вашим сазнањима, значи не улазећи у политичко опредељење било кога и у неку дискриминацију, шта је у том тренутку ХДЗ био на простору бивше СФРЈ и да ли је био нешто више од политичке странке, односно да ли је програм ХДЗ-а био у складу са тада важећим установљеним поретком у земљи?

Александар Васиљевић: Одмах од доласка ХДЗ-а и Туђмана на власт, а то је, колико се сећам, било почетком маја, негде 5. маја 1990. године, већ тада имају изграђену пројекцију стварања својих оружаних снага које треба да имају три вида, укључујући и морнарицу и подморнице и тако даље, и колика је копнена војска, колико је ратно ваздухопловство, колика је морнарица итд. Дакле, ХДЗ у свом програму од самог почетка ради на осамостаљивању Хрватске и изласку Хрватске из Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, по цену силе и рата. Познате су оне Туђманове изјаве типа: „Да нисмо хтели рат, рата не би ни било". Значи, они су се определили да и по цену рата издејствују своју самосталност. Пошто немају оружје и своју територијалну одбрану, јер је она у објектима ЈНА, ако је Хрват остао легалан и лојалан савезном органу, они почињу да праве своју територијалну структуру. Када ја кажем сто припадника Збора народне гарде, значи ко је све чинио то. Ту је било више састава, од наоружаних састава ХДЗ-а, па нека народна заштита, па откуд ја знам, ушле су јединице МУП-а исто у састав тих снага. Дакле, то је сав, могу да употребим израз, наоружани хрватски народ. Овде ми у жаргону, па вероватно и команданти у својим заповестима пишу о Збору народне гарде. Зашто се сада појављује то дејство око Ловаса, видео сам то што сте питали. Можда сам ја био нејасан кад кажем „Вуковарска операција". Она није у ужем смислу вуковарска – уђе се у Вуковар и ЈНА завршила дејство. Овде се радило о политици која је била прихваћена, да се заштити српски народ од насиља да мора да живи у држави у којој неће да живи. Срби су провели после и своје референдуме и нису хтели да гласају за самосталност Хрватске, а после ни Босне и Херцеговине. Они су гласали на својим референдумима да остану у Југославији. Према томе, дејство ЈНА је ишло према тој граници где живе Срби. Неко ће ми сада пришити да је ЈНА ишла на стварање Велике Србије и то што је Шешељ говорио. Да појасним, никад у ЈНА, док сам ја био, није спомeнута Велика Србија,

споменут је само један циљ дејства ЈНА. Прво је било да се обезбеди миран разлаз на референдумима и на изборима на којима ће се договорити где ко хоће да живи. До тога није долазило. Почели су напади на Србе, говорио сам када они почињу, и онда је донета одлука да се изађе испред тог српског народа и зато је то у ствари почетак једне шире операције, да се избије на линију где живе Срби.

Бранкица Мајкић: Сад да се вратимо опет на ово ослобађање места. Објаснили сте ризике у месту које се ослобађа, остатке наоружаних јединица које су представљале претњу итд. Кажите ми, у том тренутку ко може да успостави власт у таквом запоседнутом месту и под чијом је контролом место које се ослобађа?

Александар Васиљевић: Власт конституише САО област и она поставља своје људе, поставља своје министре.

Бранкица Мајкић: Питам конкретно за Ловас.

Александар Васиљевић: За Ловас, тог Љубу Деветака је морао да постави неко из, да не кажем од Горана Хаџића или откуд ја знам од кога. Није га поставио нико из ЈНА, нити било где неко други.

Бранкица Мајкић: Је ли самозвани или га је неко поставио?

Александар Васиљевић: Ја сам лепо рекао да ми је цитирано у информацији, да пише самозвани командант места. Да ли је он самозвани или није, ја то не знам, то сад треба да се установи. Ја верујем да није самозвани, јер да је био самозвани, био би скинут и од Богуновића и од ових других, јер су они у ствари кадар, а кадровало се на врху, опет вам кажем, по линији СДБ-а, али на терену то је Стојчић Баца и његови министри који су ту били постављени, у потпуној контроли.

Бранкица Мајкић: Сад опет напад не знате, био је 10. октобра. У том нападу конкретно Љубан Деветак није учествовао, а ако суд дозволи, ја бих из оперативног дневника од десетог дана извештаја, ако може онда да се сведок изјасни, пошто просто мислим да не можемо да добијемо одговор на то ко је ушао у село на овај начин.

Оливера Анђелковић: Не знам шта хоћете.

Бранкица Мајкић: Оперативни дневник II.

Оливера Анђелковић: Не знам шта хоћете.

Бранкица Мајкић: У 6 сати, 10. октобра, када је био напад, потпуковник Камбер одлази у Ловас да распореди тенковску чету и снаге територијалне одбране.

Оливера Анђелковић: И добро, како гласи питање?

Бранкица Мајкић: Моје питање је: да ли ово нешто мења у вашем одговору?

Александар Васиљевић: Ко одлази?

Бранкица Мајкић: Потпуковник Камбер.

Александар Васиљевић: Како се зове потпуковник?

Бранкица Мајкић: Камбер.

Александар Васиљевић: Не знам.

Бранкица Мајкић: Добро, потпуковник је Друге пролетерске гардијске моторизоване бригаде, чији је командант издао наређење за напад на Ловас. Да ли вам ништа од тога није познато?

Александар Васиљевић: Не.

Бранкица Мајкић: Добро. И водио је свој оперативни дневник, односно та јединица га је имала. Десетог октобра, када је био напад, у 18 часова, потпуковник Камбер одлази у Ловас да распореди тенковску чету и снаге територијалне одбране.

Александар Васиљевић: Добро, у реду је.

Бранкица Мајкић: Да ли он у том тренутку има неку контролу, има неку власт у селу, условно речено власт?

Александар Васиљевић: Нема он власт у селу, он има власт над овим јединицама које треба да организује за улаз у село.

Бранкица Мајкић: Ово је по уласку у село.

Александар Васиљевић: Још једном, шта каже?

Оливера Анђелковић: Само да вам предочим. То је онога дана када је био напад на Ловас. У 18 часова потпуковник Камбер, помоћник начелника штаба за оперативно-наставне послове, улази да распореди тенковску чету и територијалну одбрану.

Александар Васиљевић: Добро, да организује. Они су ушли у Ловас и он сада поставља ове јединице и њихове задатке, ја бих рекао, обезбеђење по правцима, можда успостављање тог минског поља ако га пре тога нису имали. Дакле, он организује јединице које су у Ловасу да могу да одговоре у случају противнапада Збора народне гарде на Ловас. Значи, он организује војне мере у заштити достигнуте линије, а не сада да успоставља власт у Ловасу.

Бранкица Мајкић: Кажем власт, јер се тај термин користи. Значи, ту онда владају војне мере? Да ли је он одговоран за стање на том подручју где је увео јединицу и спроводи војне мере, не он конкретно, него команда те бригаде?

Александар Васиљевић: Не. Ако постоји успостављена ова цивилна власт, а то су оне њихове јединице милиције, команде места итд., онда он нема надлежности у односу на њих. Он има само надлежност према војсци.

Бранкица Мајкић: Да ли је могуће успоставити цивилну власт као што ви говорите, милицију и остало, у оквиру тог простора, пре него што место буде ослобођено?

Александар Васиљевић: Па могли су да имају илегалне органе као што је ХДЗ исто постављао. Ја то не знам кад је успостављено, али могли су да имају и своје ослонце.

Бранкица Мајкић: Шта су могли да имају?

Александар Васиљевић: Своје ослонце и питање је ко је тада власт у Ловасу.

Бранкица Мајкић: Па је ли вама познато ко је власт у Ловасу у том тренутку?

Александар Васиљевић: Није. Не лупам ја.

Оливера Анђелковић: Ја вас молим, ко се то тамо јавља?

Александар Васиљевић: Није ми проблем. Само, значи, не лупам него објашњавам. Значи, нема класично од тога да се сада у Ловасу организовало. Шта се догодило са оних 100 или 50 који се наводе ја не знам, али објективно, то је село у којем постоји наоружана јединица ХДЗ-а. Ко је тада командант, да ли имају команданта, ја то не знам и под ким је тада тих 50 или 100 из Збора

народне гарде, не знам. Јединица ЈНА кад приђе селу, вероватно их је позивала да се разоружају, да се предају итд. Ако не крену у напад, ушли су унутра. Ко је сада успоставио ако до тада није постојао, или где је био Љубан Деветак, где су ови из „Душана Силног", ја то не знам. Цела је суштина – није могао неко из ЈНА, нити је имао овлашћење да он поставља било кога као цивилну власт у селу. То је одговор на ово питање. Према томе, није од ЈНА постављен званично за команданта Љубан Деветак или било који други човек, јер ЈНА није имала овлашћења да поставља команданте места. Ту цивилна структура ступа на сцену.

Бранкица Мајкић: Рекли сте да сте добили такву информацију и да вам је била негде чудна, да је самозвани командант места. Па да ли сте је проверили, да ли сте имали на терену тада још неку ситуацију да се неко цивилно лице самопрозива за команданта места? Каква је била, рецимо, ситуација у Вуковару, у другим местима?

Александар Васиљевић: Није Вуковар типичан за то.

Бранкица Мајкић: Добро, рецимо Илок, Сотин, итд., Товарник?

Александар Васиљевић: Значи, шире кад гледамо на подручју Хрватске, објективно су постојали неки челни, најистакнутији Срби који су били доминантни за тај простор. Ево, да узмем у Пакрацу шта се догодило кад су они донели одлуку да се отцепе од Републике Хрватске.

Оливера Анђелковић: Ја вас само молим да не ширимо причу, да се концентришемо на Ловас и сазнања.

Александар Васиљевић: Пита ме госпођица да ли је било по другим местима. Ја кажем у Пакрацу је, на пример, била таква ситуација и бивало је да се на том простору постављају команданти места у односу на цивилну власт.

Оливера Анђелковић: Од стране ЈНА?

Бранкица Мајкић: Од стране кога?

Александар Васиљевић: Од стране њихове надређене структуре.

Бранкица Мајкић: Па је ли можете конкретно?

Александар Васиљевић: Не знам ко, ја знам само да није могла војска да га постави.

Бранкица Мајкић: А добро, кажите ми, ако сте већ сигурни да је био командант места...

Александар Васиљевић: Нисам рекао да сам сигуран.

Бранкица Мајкић: Нисте сигурни?

Александар Васиљевић: Ја сам рекао да је тако наведено у извештају.

Бранкица Мајкић: Добро. Да ли сте такву информацију проверавали, осим што сте је добили од Петковића?

Александар Васиљевић: Не.

Бранкица Мајкић: Добро. Е, сад бих вас питала, ви сте говорили о неким инцидентима везаним за период пре ових сукоба. Да ли вам је познат неки центар за обуку Савезна омладинска радна акција, СОРА скраћено, да је постојао у периоду пре ових дешавања?

Александар Васиљевић: Како?

Бранкица Мајкић: СОРА, непосредно 5-6 километара од Ловаса?

Александар Васиљевић: Не.

Бранкица Мајкић: Не знате за то?

Александар Васиљевић: Знам за објекат „Летенка", у којем је био центар за обуку, а да ли је то био логор, односно камп акције СОРА, то не знам, знам за тај објекат „Летенка", знам на Фрушкој гори и тај објекат „Црногорац" итд., али не знам за то.

Бранкица Мајкић: Да ли вам је познато да је била нека ракетна база у Чаковцима?

Александар Васиљевић: Чуо сам да је била и да је ракетирана била авијацијом и да су ту били неки плаћеници из Немачке итд., то сам чуо.

Бранкица Мајкић: Можете ли само нешто више, у ком периоду је то постојало?

Александар Васиљевић: Не могу да се сетим тог периода, то је у почетку тих дејстава, када је кренула вуковарска операција, дакле, ценим да је то негде у току октобра, то је моја процена, не могу да будем апсолутно сигуран, али се сећам да је била ракетирана авијацијом та база и да је ту после пронађена документација од погинулих лица, да су нека била из Немачке итд.

Бранкица Мајкић: Добро. И данас сте, и раније, говорили о добровољцима као некима за које је одговоран МУП и та полицијска линија. Немате податке о нападу на Ловас, а ја ћу вам рећи да су управо добровољци „Душана Силног" учествовали са Другом гардијском бригадом у ослобађању места.

Александар Васиљевић: Могуће.

Бранкица Мајкић: Ако је тако, кажите ми коме су они у том тренутку потчињени у тој акцији ослобађања места, ако дејствују, односно делују по наређењу команде Друге гардијске бригаде?

Александар Васиљевић: Ако би то дејствовало као организована војска, онда свако ко учествује у тим дејствима, значи ако их је неко из команде бригаде прихватио да учествују на одређеном правцу ради заузимања одређеног објекта, тада улази под јурисдикцију и под команду бригаде, али ту се дешавало, ја бих рекао, да ме извине овај суд на изразу, и Курта и Мурта да се укључују и сваки по свом правцу. Али ако је ово било организовано, а то би морало да стоји у заповести команданта II бригаде, ако то није наведено да учествују и они, онда, ја бих рекао, прикључила се група да иде иза војске, како су они то најчешће називали, у чишћење терена.

Бранкица Мајкић: Ево ја ћу вам тачно рећи. Након ослобађања команда I дивизије 10. 10. извештава команду I војне области, ја ћу вам цитирати, то је строго пов. 3-422 од 10. октобра, каже: „Снаге дивизије II пролетерска гардијска моторизована бригада извела је акцију ослобађања села Ловас која је успешно реализована. Погинуо је један добровољац из села Товарник, рањених није било. Остале јединице дивизије ангажовале су се на срећивању борбеног распореда и организацији, запречавању и обучавању садејства тенкова и пешадије итд.", тако да и овај извештај Прве дивизије од 10. октобра говори да је било добровољаца у бригади.

Оливера Анђелковић: Како гласи питање?

Бранкица Мајкић: Питање је: да ли су ти добровољци, ако у овим извештајима стоји да су постојали, потчињени бригади са којом иду?

Оливера Анђелковић: Сведок је одговорио.

Александар Васиљевић: Ја сам вам већ одговорио да би то морало да буде у заповести команданта бригаде и дат задатак шта ради одред „Душан Силни", а то да је погинуо, могао је да погине и цивил који није у саставу дивизије, па они кажу – погинуо и један цивил. То не мора да значи да су били потчињени команди бригаде, треба да буде заповест команданта Друге бригаде да ли се спомиње јединица „Душан Силни".

Бранкица Мајкић: Питаћу вас сад овако. У наређењу дивизије од 9. октобра, строго пов. 851-25, стоји: „У току 10. 10. бити у готовости за напад на село Ловас и село Бапску, у садејству са снагама ТО Шид, којима садејствовати по овлађивању села Бапска, а село Ловас решити сопственим снагама".

Оливера Анђелковић: Како гласи питање, молим вас? Цитирате без питања.

Бранкица Мајкић: Погледам сведока да видим да ли је разумео, да ли ме је чуо. Моје питање је да ли сопствене снаге, када се препотчине добровољци, представљају и они једној бригади?

Александар Васиљевић: Не. Сопствене снаге су формацијски састави бригаде.

Бранкица Мајкић: А које снаге су добровољци?

Александар Васиљевић: Опет вам кажем, ако иду добровољци, онда се наводи јединица добровољаца која учествује са задатком тим, тим и тим и онда су потчињени команди бригаде. Ако тога нема у заповести, значи они дејствују негде самостално, не прикључују се у то.

Бранкица Мајкић: Добро. Питала бих вас, с обзиром да сте спомињали ову информацију од 25. октобра, ми нешто имамо у списима, да ли је то та информација о којој ви говорите, информација коју сте дали? Да ли дозвољавате, судија, да се предочи?

Оливера Анђелковић: Може.

Бранкица Мајкић: Ради аутентичности.

Александар Васиљевић: Само ако је 540.

Оливера Анђелковић: Носи тај број?

Александар Васиљевић: Јесте.

Бранкица Мајкић: Али није ваш потпис, је ли тако?

Александар Васиљевић: Не, не пишем ја информацију.

Бранкица Мајкић: И није, ви сте набројали неких десет имена, овде је послато на седам.

Александар Васиљевић: Ја сам рекао да има седам, али да за Верољуба Стевановића ми је речено да он има своју посебну групу од пет људи, па би то вероватно требало да буде тих десетак, али седам, рекао сам седам имена да је наведено. То је прва информација таква колико их је било.

Бранкица Мајкић: Седам имена у односу на шта?

Александар Васиљевић: На јединицу „Душан Силни", која је потчињена, како је тамо наведено, самозваном команданту села Ловас, Љубану Деветаку.

Бранкица Мајкић: Не. Питала сам вас за број лица којима сте овакву инфорамцију проследили.

Александар Васиљевић: Да, мислим да има десет лица, или девет.

Бранкица Мајкић: Па ту има седам, па сам зато просто хтела да проверите аутентичност овог извештаја, информацију коју ми имамо у предмету.

Александар Васиљевић: Пазите, апсолутно је небитно, ето нека буде тих лица колико их ту има, јер некад се шаље на шест генерала ССНО, некад на четири, то све зависи. Овде је кључна ствар за мене коме је то послато или коме није послато а ту није наведено. То је за мене питање коме сам још требао да пошаљем.

Бранкица Мајкић: Хоћете ли да погледате па да нам кажете?

Александар Васиљевић: Могу. Примећујем да је горе нешто и брисано овде. То сад ја не знам онда. Па брисано је, видим да нема генерала Кадијевића, нема Бровета, а док иде Аџић, онда сигурно и њега, а ко је брисао, не знам.

Бранкица Мајкић: Да ли можете, ако вам није тешко да погледате читав текст, просто његову аутентичност да потврдите, јер такође има делова за које се има се утисак да су брисани?

Александар Васиљевић: Ја могу сад, да вам не одузимам време, да гледам нешто има да је брисано, али ако имате неко питање да вам је то проблематично, можете да ме питате.

Бранкица Мајкић: Да ли је вама то аутентични документ ако сами кажете да је то ваша информација у којој је нешто исправљено, отприлике, и то којим лицима је то послато?

Александар Васиљевић: По типу како је ово састављено. Видите, по овом броју евиденције 119 овде негде то је. По типу машине како је куцано и како је састављано, оно би деловало веродостојно. Не знам чији су печати ови доле, а ја не знам да то није печат од архива.

Бранкица Мајкић: Печат од архива да је верно оригиналу.

Александар Васиљевић: Јер није уобичајено било да се на ове информације ставља печат. Ова информација, како бих ја употребио тај наш израз, била је „обучена". Дакле, имала је корице. На предњој страни је та корица била подељена једном вертикалном линијом и ту је писала та информација на кога се односи. То су те такозване текуће дневне информације. Овде је дат само текст самог садржаја информације, али комплет би био да има и ту предњу страну, где горе пише Савезни секретаријат за народну одбрану, а испод тога Управа безбедности и онда долази примерак број 1, 2, 3, 4 итд., коме је достављено. А овде ми недостају два човека. Не може да се шаље информација начелнику Генералштаба ако није пре тога ишла код савезног секретара за народну одбрану. Он ни у чему није био заобилажен да не добије информацију, а по моме, ту недостају он и адмирал Бровет.

Бранкица Мајкић: Да ли постоји могућност да је неко спречио да та лица буду обавештена?

Александар Васиљевић: Не знам, не могу сада у то да улазим.

Бранкица Мајкић: Просто, питам вас као могућност, да ли постоји?

Александар Васиљевић: Када је то достављено мислите, је ли?

Бранкица Мајкић: Да.

Александар Васиљевић: Не верујем, али ко је брисао ово, не знам.

Бранкица Мајкић: Добро. Споменули сте данас, а и раније, Ловрић Антона, неког пензионисаног пуковника који је био тамо.

Александар Васиљевић: Да.

Бранкица Мајкић: Да ли можете да објасните ближе, када упознајете, када срећете то лице и какве вам он податке даје везано за Ловас?

Александар Васиљевић: Ја лично са њим нисам разговарао. Са њим је разговарао пуковник Ракочевић Слободан, који је био начелник безбедности у команди ратног ваздухопловства. Ја сам њему дао задатак да са њим ступи у контакт и да обави разговор око тога и онда је он ступао у контакт са њиме, који му је причао да је тамо користио годишњи одмор, да се ту затекао, да је било тог малтретирања Хрвата, али да се он определио да тамо остане и да је прошао кроз то гажење и да је остао жив. Значи, ја са Ловрићем нисам причао. Имао сам жељу да га нађем касније када сам пензионисан и када је то било актуелно, међутим, нисам га пронашао. Рекао сам да је по мом задатку са њим разговарао пуковник Ракочевић Слободан, начелник безбедности у ратном ваздухопловству који је њега лично звао.

Бранкица Мајкић: Кажите ми, да ли сте ви неку његову бележницу предали суду?

Александар Васиљевић: Не.

Бранкица Мајкић: Фотокопију?

Александар Васиљевић: Не, не, уопште нисам имао његову бележницу.

Бранкица Мајкић: Да ли сте имали неке белешке из његових радних бележница?

Александар Васиљевић: Не.

Бранкица Мајкић: Добро. Кажите, да ли поседујете или можете да нас упутите на то где се налази информација, односно како је вас Петковић извештавао о стању на терену, да ли је то било у писаној или у усменој форми и ко је о томе још морао да буде обавештен у писменој форми?

Александар Васиљевић: Не, мене Петковић није извештавао.

Бранкица Мајкић: Давао информације, извините.

Александар Васиљевић: Нити је слао информације. Од Петковића мени не долазе информације, Петковић шаље све информације у Одељење безбедности I војне области, генералу Батићу, а то одељење прима информације од свих органа безбедности из Прве војне области. Они праве тријажу, о чему се извештава сада Управа безбедности. Један део извештавају свог команданта итд., а један део посебан иде који је интересантан за Управу безбедности и та прва информација, коју сам ја навео, од 22. октобра, дошла је из Одељења безбедности I војне области, а не од генерала Петковића у Управу безбедности.

Бранкица Мајкић: Добро. Рекли сте да је бригада која је заузела подручје дужна свакодневно да извештава команду дивизије о стању на терену и свему осталом. Да ли је уобичајено било да бригада извештава и о неким другим структурама формираним у месту у које су ушли и које војно обезбеђују?

Александар Васиљевић: Било би нормално да извештавају, ја бих рекао, под „остало". Значи, они извештавају превасходно о стању у јединицама које су њима потчињене, а онда могу да извештавају о стању на територији или о неком другом проблему који се догодио. Могу да узмем да кажем, да буде банална ствар, да су штрајковали људи због тога што им нису исплаћене надокнаде или нешто друго, па онда он у то „остало" може да убаци нешто што се не тра-

жи за дневни извештај, али дневни оперативни извештаји морају да се шаљу сваки дан.

Бранкица Мајкић: Конкретно вас питам да ли би се под тим „остало" подразумевало и да је ту рецимо САО Крајина формирала неку своју цивилну власт, да ту паралелно функционишу још неки органи, да ли је то било уобичајено?

Александар Васиљевић: Могло је то, то све зависи од команданта, од његовог профила, али ја да сам био командант, ја бих извештавао о стању на територији која је карактеристична да ту постоји цивилна власт, да је тај и тај, да постоји паравојна јединица, да раде то и то и могао је да предлаже мере да се по вертикали ступи у контакт са надлежним итд., значи оно што сам ја урадио, известио ове друге људе који нису били у војсци.

Бранкица Мајкић: А да ли би требало да стоји и стање о страдалим цивилима на подручју које војно обезбеђују?

Александар Васиљевић: Требало би, поготово ако је у току дејстава, као што је написао, погинуо један припадник.

Бранкица Мајкић: То је све што је написао, а погинуло је више од 20 људи.

Александар Васиљевић: Од припадника „Душан Силни". Требало је о тим смртним случајевима, било би уобичајено да он напише шта се ту догађа, али основно би било да о тим проблемима које он има, он по хоризонтали извештава надлежни орган власти, на пример МУП за те смртне случајеве, да је било толико и толико смртних случајева, да су лешеви ту, као што је урађено око оних 29 лешева који су пронађени на фарми у селу Ловас, где су обавестили МУП у Даљу о томе. Да ли је команда која се тада налазила у Ловасу извештавала о томе да је пронађено тих 29 тела, ја то не знам, али ето, орган безбедности је сматрао да о томе треба да извести и известио је МУП.

Бранкица Мајкић: Када говорите о Ловасу из новембра 23. и 29., знате ли локацијски у односу на Ловас о коме ми говоримо, колико је удаљен?

Александар Васиљевић: Од чега Ловас?

Бранкица Мајкић: Ловас и фарма Ловас?

Александар Васиљевић: Не знам, знам да је то на путу према Даљу и да се за тај злочин сумњиче два лица са подручја Даља. То је касније што смо дошли до сазнања и те смо податке дали поименично опет МУП-у да проверавају та наша оперативна сазнања која су непроверена.

Бранкица Мајкић: Услед заосталих безбедносних ризика на терену, о томе сте говорили 1999. године пред војним судом, ко обавља разговоре и ко проверава становништво које је остало на терену који је био ослобађан?

Александар Васиљевић: Не, ти се разговори не обављају на терену, па ко је ту остао. Цела је суштина била, кад се ушло у неко насеље и успоставила та власт, онда су месни органи углавном указивали да су та и та лица сарађивала са ХДЗ-ом, учествовала, откуд знам, у подметању пожара и неким акцијама и њих су слали у сабирни центар ради провере тих података. У сабирном центру, конкретно тада је био сабирни центар у Бегејцима, провераване су те индикације, тамо су обављани разговори, била је могућност да се обавља разговор са ширим бројем лица и да се иде на терен, да се провери та сумња која је била изречена. Значи, на разговоре око некакве делатности и укључености у

паравојне саставе, што је тада чинило кривично дело оружане побуне по постојећем закону СФРЈ. Те су разговоре обављали органи безбедности у сабирном центру и проверавали и преко МУП-а и других својих извора и позиција на терену. Та су лица, која нису у томе учествовала, отпуштана, не размењивана, него отпуштана и враћана назад. Онда је био податак из Товарника да, од тридесетак лица која су враћена, један број недостаје и да се сумња на припаднике одреда „Душан Силни" да су их ликвидирали и поред тога што ти људи нису имали никакву делатност.

Бранкица Мајкић: А ко их одводи у сабирни центар?

Александар Васиљевић: Најчешће милиција и њихови органи власти са терена.

Бранкица Мајкић: Можете ли да објасните чија милиција, чији органи власти?

Александар Васиљевић: Откуд знам, по селима је формирана милиција на чијем је челу министар Богуновић. Значи, функционише милиција и функционише власт.

Бранкица Мајкић: Ја бих морала да вам цитирам део ваше изјаве из 1999. године, где кажете, када вас је Петковић известио да је у селу Ловас извршена ликвидација око седамдесет цивила – још ме обавестио и то да су органи безбедности, када би јединице ЈНА заузимале одређене просторе и кретале се напред, вршили безбедносну обраду и проверу оног дела цивилног становништва који је остао на том терену, након чега су их, када би утврдили да се ради о цивилима који нису учествовали у борбеним дејствима, враћали кућама".

Александар Васиљевић: Па то је тај део који сам ја рекао. Тада нисам споменуо да су ишли у Сабирни центар у Бегејцима, па нису ту у селу тада водили разговоре па их враћали кући. Значи, они су практично тада били на неки начин лишавани слободе по наређењима о формирању сабирних центара које није формирала Управа безбедности. Ја сам сад у процедури у тужилаштву због тога. Значи, то је формирано командном линијом, оперативни рад међу тим лицима проводили су органи безбедности, али обезбеђење центара и све друго није било у надлежности Службе.

Бранкица Мајкић: Питам само: чији органи безбедности?

Александар Васиљевић: То су били органи безбедности Прве војне области.

Бранкица Мајкић: Добро, хвала. Претпостављам да ће колеге имати још питања за вас.

Оливера Анђелковић: Изволите, даље.

Адвокат Градимир Налић: Добар дан, господине Васиљевићу, ја сам Градимир Налић, адвокат, браним Милана Радојчића, трећеокривљеног. Ви сте рекли да немате никаквих података око тога ко су органи власти на територији Ловаса после заузећа места, односно запоседања места. Да ли вам је познато да наредба за напад коју је потписао командант Прве пролетерске гардијске, односно Друге пролетерске гардијске моторизоване бригаде, пуковник Лончар, садржи, између осталог, и обавезу да чета ТО Ваљево, односно командант те јединице, изврши формирање цивилне власти на терену?

Александар Васиљевић: Није ми то познато.

Градимир Налић: Значи, то је наредба команданта Лончара, добро. То на неки начин демантује ову вашу тврдњу да је формирао некакав Баца и, не знам, Богуновић, јер Богуновић и Баца, колико знамо, на том терену нису били или ви имате неких других података у периоду од почетка октобра до краја октобра?

Александар Васиљевић: Имам податак да су у команду дивизије долазили Јовица Станишић, затим још једно лице које је водило ту војну линију, да су били на разговору са генералом Ајдуковићем, да је са тог разговора удаљио пуковника Петковића и начелника безбедности.

Градимир Налић: То сте раније говорили у вашем исказу.

Александар Васиљевић: Јесте, значи имам тај податак, али немам податак за Ловас.

Градимир Налић: Ви имате податак да су удаљили вашег органа и имате податак ко је присуствовао том састанку, али даљих података о том састанку ви немате. Ја вас питам да ли ви имате података о томе који су органи цивилне и војне власти ту на терену формирани од стране одреда ТО Ваљево, или је командант одреда одбио наредбу команданта Лончара?

Александар Васиљевић: Немам те податке, нисам о томе извештаван.

Градимир Налић: Немате податке, добро. Сада ћу вас даље питати кратко: да ли је вам је познато, кад сте се већ те војне линије, што се каже, кратко дохватили, мада она нама овде није посебно интересантна, да ли у одреду ТО Ваљево постоје лица која су била командири станица полиције у Србији?

Александар Васиљевић: Могуће, ако су били на ратном распореду у том одреду. Уопште није спорно, ми смо имали и из резервног састава и тужиоце и судије који су били по својој војној специјалности распоређени.

Градимир Налић: Добро. Рекли сте данас да је у Ловасу остало око девет стотина Хрвата. Одакле вам је, од кога и од када тај податак и где њега сад можемо проверити?

Александар Васиљевић: Од Петковића, од 28. октобра 1991. године.

Градимир Налић: Је ли то писмени извештај?

Александар Васиљевић: Не, његово реферисање што ја имам, имао сам записано у својој радној бележници.

Градимир Налић: Је ли он вама, мало пре вас је колегиница питала, писао писмене извештаје. Није, рекли сте, извештавао је по линији субординације.

Александар Васиљевић: По вертикали, јесте.

Градимир Налић: Али сада изгледа да вас је нешто усмено извештавао, а ви сте хватали белешке, његово реферисање записивали или не знам већ. Хтео сам да вас питам за ту бележницу. Ви сте је великодушно нудили више пута и Хагу и овде у овом суду у истрази. Да ли вам је та бележница од суда копирана, одузета ради копирања и слично?

Александар Васиљевић: Не.

Градимир Налић: Да ли се ради, господине генерале, о вашој радној војничкој бележници?

Александар Васиљевић: О радној евидентираној војничкој бележници.

Градимир Налић: Да ли по правилу службе та бележница остаје код војног лица након што оно напусти војну дужност, или се она мора оставити у јединици?

Александар Васиљевић: Та бележница је остала.

Градимир Налић: Не, ја вас питам по правилу службе да ли сте је били дужни оставити.

Александар Васиљевић: По правилу службе ја сам требао ту радну бележницу да предам записнички у општу канцеларију Управе безбедности.

Градимир Налић: Да ли вам је икад ико тражио да предате?

Александар Васиљевић: Дозволите да вам одговорим. Ја нисам смењен по редовној процедури. Указ о мом пензионисању је био кад сам био у Чапљини, моја каса је била запечаћена од те војне линије, конкретно од Легије, који је ушао у ту канцеларију са тада генералом Вељком Бошковићем и моја је срећа да су те моје бележнице сачували неки поштени официри, нису их предали тамо. Иначе, да су те бележнице отишле, ја бих вероватно још био у затвору. Ја сам са тим бележницама, са осам радних бележница, изашао на монтираном процесу против мене 1992. године. Не ради се о неким неслужбеним папирима, дао сам вам прецизан податак шта ми је Петковић на усменом реферисању изнео. Ја сам имао право, као начелник Управе, да одем директно до неког органа безбедности, па и у бригаду, да питам за неке податке уколико сам имао потребе. Овде сам имао потребу око Ловаса и око сазнања да тамо постоји неки „Душани Силни" и тада то човек што ми је изреферисао...

Градимир Налић: Извините, не прекидам вас да бих био груб, да ли сте ви пре двадесет година задржали војну бележницу или нисте? Просто, и срећа је да јесте, можда ћемо нешто... Где вам је она сада?

Александар Васиљевић: Морао бих да видим да ли је негде некоме предата, али то да би сада могла да се погледа, има процедура по којој, без обзира што је код мене, мора да се добије, ако вам је проблематично.

Градимир Налић: Разумем да треба некаква службена војна тајна да се скине с тога. Да ли је некада скидана с тог документа некаква службена или војна тајна од стране неког органа наше земље?

Александар Васиљевић: Мени не, са те бележнице није, јер није било потребно, нити се сумњало да тај део који износим не стоји у радној бележници, али на мом суђењу у јануару 1993. године, ја сам тада изашао са бележницом, онда је било питање откуд ми. Ја сам рекао да сам добио од људи који су требали да их униште, а онда је било да предам бележницу. Ја не могу да предам бележницу у којој се налазе оперативни подаци. Тада су фотокопиране из радне бележнице странице које су се односиле на тај поступак и бележница је мени враћена. Ако нешто има спорно, ја могу да погледам.

Градимир Налић: Господине генерале, не ради се о томе да ли је нешто спорно, него да ли можемо укрстити неке податке из ваше радне бележнице с неким другим материјалним или другачијим доказима, па ћу ја у том смислу предложити да суд затражи ослобађање, како иде, војне тајне, службене, државне, па да нам се достави.

Александар Васиљевић: Шта вам је спорно?

Градимир Налић: Само једно питање из те бележнице. Да ли се сећате, пошто сте у једном тренутку спомињали седам-осам имена из одреда „Душан Силни"...

Александар Васиљевић: Имам уписано седам имена.

Градимир Налић: Реците ми, да ли имате уписано можда и њихове функције поред тога?

Александар Васиљевић: Не.

Градимир Налић: Само чиста имена?

Александар Васиљевић: Чиста имена са леве стране линије коју сам ја повлачио када сам писао некакав текст где су ми ишле неке моје напомене, с те леве стране стоји седам имена, и за Верољуба, да има још пет лица под његовом командом.

Градимир Налић: Верољуба или не, мало пре сте рекли, Стевановића?

Александар Васиљевић: Па ја мислим да је то Стевановић, или како му је име, је ли Верољуб?

Градимир Налић: Не знам на ког Стевановића мислите, ја не знам ни једнога.

Александар Васиљевић: Ја имам записано Стевановић, чини ми се да је Верољуб и да он има своју посебну групу.

Градимир Налић: Добро.

Александар Васиљевић: А нису наведена имена те његове групе.

Градимир Налић: Ја бих, ако дозволи суд, замолио колегиницу за овај дневник Ловрића фотокопију, да ли смем да предочим?

Оливера Анђелковић: То не може.

Градимир Налић: Молим?

Оливера Анђелковић: Не може, нисмо уврстили.

Градимир Налић: Не, не, ја само рукопис хоћу – да ли га познаје.

Оливера Анђелковић: Не, не, тај неки доказ, ја уопште, прво, не знам чији је то дневник, не знам на који начин је у истрази то здружено, и то је неки папир који је ушао.

Градимир Налић: Сагласан сам, нећу на томе да инсистирам, ја то могу њему и после да покажем, пошто није ушло у доказе.

Оливера Анђелковић: Не знам ни у истрази на који начин је истражни судија дошао до тога, чије је то, шта је, да ли га је тужилац предао, ко је предао, ја не знам и такав доказ не могу сад...

Градимир Налић: Добро, не инсистирам, судија, заиста.

Оливера Анђелковић: Добро.

Градимир Налић: Реците ми, молим вас, рекли сте данас да је једна група људи, не знам да ли сте именовали, али можда и јесте, тражила, у једном тренутку сте добили информацију – тражимо исељење 190, не знам, Хрвата итд. Ко је и због чега евакуисао становништво Илока, реците ми молим вас, ко је вршио евакуацију Илока, је ли то вршила такође локална цивилна власт или ЈНА?

Александар Васиљевић: Не, не. Прво, тамо није евакуисано становништво у Илоку, по ономе што ја знам. Тамо је са јединицом која је била надлежна да заузме Илок разговарано са одговорним људима из Илока да се врати лично наоружање, ко буде вратио наоружање, може слободно да остане, без

икаквих последица. Један приличан број није хтео да врати наоружање и они су се извукли и отишли, није вршен напад на Илок, а други део који је предао наоружање, остао је у Илоку.

Градимир Налић: Извините, мени ово није толико у овом тренутку значајно за поступак, али постоје бројне наредбе око стварања обруча око Илока, око праваца дејства и остало.

Александар Васиљевић: Ништа није спорно да је створен обруч.

Градимир Налић: Ја ћу вас питати нешто што можда није као за сведока, више као за вештака-сведока, јер ви сте драгоценији можда и у том смислу – у наредби за напад на село Ловас командант Душан Лончар, између осталог, одредио је правце напада, циљева за артиљеријску ватру итд., где су набројани. Овде у оптужници се говори да је без одређених циљева, насумице, отварана ватра и остало. Да ли је логично да је командант одредио правце напада, циљеве који ће бити покривени ватреним дејствима и остало и да ли тај део наређења за напад представља управо доказ да није било насумичног отварања ватре, него управо по одређеним циљевима?

Александар Васиљевић: Па, не би требало да буде насумично отварање.

Градимир Налић: По дневнику гађања и по дневнику бригаде за тај дан, артиљеријска припрема напада на село је вршена и два пута је прекидана у неких четрдесетак до 45 минута трајања због магле. Да ли би магла допринела да, уколико би се гађало по магли, евентуално дође до неселективности у гађању циљева?

Александар Васиљевић: Ако је гађање непосредно гађање циљева, онда магла има утицаја, а ако је гађање како артиљерија доста често дејствује, а то је по прорачунатим параграфима, није битно да ли је ноћ, киша или магла. Значи, скинуте су координате циљева, заузети елементи и може да се дејствује са десет километара по циљу ако постоји осматрач који ће после да врши коректуру ватре.

Градимир Налић: Добро.

Александар Васиљевић: Али боље да имате неког верзираног вештака.

Оливера Анђелковић: Вештака војне струке.

Градимир Налић: Надам се да ћемо имати и вештака.

Оливера Анђелковић: Да не би после било разлике између вештака и вас.

Градимир Налић: Реците ми, господине Васиљевићу, јесте ли знали о постојању некаквих затвора у месту Ловас у том периоду: октобар, новембар, да ли је до вас допро такав глас и шта?

Александар Васиљевић: Оперативно мени тада Петковић није говорио о тим затворима, али кроз оно што је касније излазило у штампи, прочитао сам свашта, а то није за вас. Значи, немам оперативна сазнања, нити ми је то говорено, нити сам ја постављао питања.

Градимир Налић: Кажите ми, молим вас, ја сам видео ону првобитну оптужницу која је била за Милошевића, где сте ви били прво обухваћени. Између осталог, тамо се као место затварања спомиње, мислим да је тачка 7, сад ћу вам рећи, машинска радионица у Ловасу, и то само на једном јединем месту и то се третира као логор. Да ли ви имате података да је то био логор или затвор?

Александар Васиљевић: Не, не, нити сам то спомињао, нити сам питан у Хагу о томе.

Градимир Налић: Не, нисте ви спомињали, него у оптужници.

Оливера Анђелковић: То је у оптужници.

Градимир Налић: У оптужници је то била једна од тачака које су, између осталог, и вама стављене на терет.

Александар Васиљевић: Није мени то стављено на терет.

Оливера Анђелковић: Добро.

Градимир Налић: Наравно, није оптужница ступила у односу на вас, то знамо. Реците ми, молим вас, колико су пута од вас узимане изјаве и да ли вам је увек када су од вас узимали изјаве вама предочено у ком својству вам се узима та изјава, да ли у својству грађанина или у својству осумњиченог или окривљеног? Да ли се дешавало да вам узимају у својству осумњиченог или окривљеног у Хашком трибуналу или пред домаћим судовима, да вам се предочава да се у том својству узима?

Александар Васиљевић: Не, ја сам знао да сам осумњичен, један од четири генерала осумњичена да смо учествовали у заједничком подухвату. У ком својству је са мном вођен разговор, ја то не знам. Нити сам ја питао, нити су они мени рекли.

Градимир Налић: Није вам предочавано, то само питам.

Александар Васиљевић: Али знам да, кад сам се јавио сам Хашкој канцеларији овде, да сам тада био испитиван као осумњичени, јер сам био на то упозорен, јер су разговори били снимани, јавно снимани, телевизијски снимани. Никад ме није интересовало да ли је скинута та сумња и сада са мене, ја имам једну истину коју износим у мери колико је знам, а који ми је статус, то...

Оливера Анђелковић: Добро, да се не бавимо тиме, суд овде има ваше исказе као сведока.

Градимир Налић: Ви сте у свом исказу у Трибуналу, на страни 87, кратко ћу само реченицу, говорили о кампу Липовача, где је било око сто добровољаца. Хтели су ваши органи безбедности да дођу до тог кампа, али им није било дозвољено, ви то кажете, и ту је јединица Мирка Јовића која је имала назив „Душан Силни" и која је непосредно извршила злочин у Ловасу?

Александар Васиљевић: Не.

Градимир Налић: Јесте ли то изјавили?

Александар Васиљевић: Не, не, и то не стоји ни у записницима. То стоји у каснијим манипулацијама од Мирка Јовића, који је мене био тужио за клевету, па смо водили судски поступак овде. Значи, то у оригиналним документима... скините са дневног реда Мирка Јовића.

Градимир Налић: Нама је ово суд доставио.

Александар Васиљевић: Онда је то исто.

Градимир Налић: Проверите, страна 87, тако пише.

Александар Васиљевић: Дозволите, сву сам ја документацију скупио био и то нашем суду давао. Ту је дошло до њихове грешке.

Оливера Анђелковић: Добро.

Градимир Налић: Овде само једна напомена, ради се о тексту који смо ми добили од суда прошле недеље. Ја зато и питам.

Оливера Анђелковић: У реду, сведок негира, шта ћемо.

Градимир Налић: Ја зато и питам вас неке ствари.

Александар Васиљевић: Дозволите, то је текст који је био скидан са Интернета.

Градимир Налић: Не, ово смо ми добили од суда, господине Васиљевићу, овог суда, зато вам и скрећем пажњу.

Александар Васиљевић: Од којег суда?

Градимир Налић: Од овог суда.

Александар Васиљевић: Па ја вам опет кажем, ви нисте то добили од суда у Хагу, а ја сам тражио оригинално из Хага и превод.

Градимир Налић: Значи, ви изражавате неке сумње у односу на те текстове који су у јавности?

Александар Васиљевић: Не, не, немојте сада на текстове. Значи, није тачно да сам ја Мирка Јовића споменуо око Ловаса.

Градимир Налић: Добро.

Александар Васиљевић: А он је са тим касније баратао и подносио тужбу, па се ућутао.

Градимир Налић: Мислим, господине Васиљевићу, ја иначе имам доста примедби на читав записник из Хага, не због вас, него због тога што записник обилује тајним седницама, тако да ми не можемо да испитамо све, али то није ваша ствар. Реците ми, молим вас, овако, кад смо код ових команданата места, команда места итд. Ви сте на страни 113, опет тог истог записника, ја се извињавам ако он није тачан, о вашем саслушању пред Хашким трибуналом, објашњавали овако: рекли сте прво да је одред „Душан Силни" био под јурисдикцијом и под надзором команданта места у том селу, Љубе Деветака. Јесте ли ви то изјавили, господине Васиљевићу?

Александар Васиљевић: Да, ја и сад стојим да је био под надзором.

Градимир Налић: А да ли би били љубазни да ми објасните како то Љубан Деветак врши надзор над одредом „Душан Силни" и каква су то његова овлашћења и ингеренције, одакле он то црпи?

Александар Васиљевић: Па вероватно то имате из целог поступка, да ли је тих десетак људи било објективно под његовом јурисдикцијом.

Градимир Налић: Не, ја вас питам одакле вама то сазнање.

Александар Васиљевић: Дозволите, ја сам вама дословно пренео шта је мени реферисао пуковник Петковић, где стоји да самозвани командант Ловаса Љубо Деветак има десет људи из одреда „Душан Силни" итд.

Градимир Налић: У неком извештају који сте добили пише, је ли тако?

Александар Васиљевић: То је то и ништа се не коси са оним што сам раније рекао.

Оливера Анђелковић: Добро.

Градимир Налић: Ја ћу да вам предочим овако: наредба за напад на село Ловас је, између осталог, знате како се означава време, место где је сачињена, па каже КМ Товарник, команда места Товарник. По војној енциклопедији, командно место је место где седи највиши официр, то је ваша војна енциклопедија СФРЈ. Да ли је Љубан Деветак био највиши официр у Ловасу, да ли знате нешто о томе, или је потпуковник можда Димитријевић или капетан?

Оливера Анђелковић: Не знам какво је то питање, молим вас.

Александар Васиљевић: Немојте то.

Градимир Налић: Он каже да је он био командант места, командант места је по правилима војне службе.

Александар Васиљевић: Једно је командант места, а друго је командно место, а друго, не мора најодговорнији старешина да буде на командном месту, он може да буде и на истуреном командном месту.

Градимир Налић: Ја вас не питам за командно место, ја вас питам за команданта места, а командант места ваљда седи у команди места, сигурно не седи на дрвету.

Александар Васиљевић: Не, ви се везујете за војну енциклопедију, а војна енциклопедија говори о командном месту, а не о команди места.

Градимир Налић: Командно место Товарник, команда места Товарник.

Александар Васиљевић: Једно је командант места, а друго је командно место.

Градимир Налић: Хајде то да не разводњавамо, господине генерале, умете ви то и боље.

Оливера Анђелковић: А како гласи питање? Је ли прелазите на друго?

Градимир Налић: Не, ево сад управо преформулишем, пошто видим да, можда ми се деси да се забрани. Реците ми, молим вас, да ли је по војној доктрини команда места место у коме седи највиши официр, командант места, највиши официр по чину у одређеном месту?

Александар Васиљевић: Још једном, команда места?

Градимир Налић: Командант места, да ли је највиши официр по чину у одређеном месту?

Александар Васиљевић: Па нема уопште то везе са официром и командом места.

Градимир Налић: Него?

Александар Васиљевић: Ја могу да говорим о командном месту и правите разлику између командног места и...

Градимир Налић: Ја вас питам о команданту места, господине.

Александар Васиљевић: Па нема тога уопште у структури, нити у стратегији.

Градимир Налић: Добро. Ево овако: да ли постоји у вашој структури или стратегији, или у вашем знању, војно-територијална команда одређеног села или града? Да ли постоји такав назив?

Александар Васиљевић: Војно-територијална команда?

Градимир Налић: Да.

Александар Васиљевић: Могло би да буде.

Градимир Налић: Могло би да буде?

Александар Васиљевић: Могло би да буде војно-територијална команда и да то буде надлежна јединица територијалне одбране, а не мора да буде територијалне, може и војне, али може да буде војна команда.

Градимир Налић: Имамо овде једно обавештење грађанима села Ловас, које је наводно састављала војно-територијална команда села Ловас и тада потпуковник Димитријевић. Да ли је он могао да буде на челу војно-територијалне команде села Ловас?

Александар Васиљевић: Не знам како су га поставили по заповести, ко га је поставио.

Градимир Налић: Поставили су га по заповести за помоћника командан-та одреда ТО Ваљево за формацијске и обавештајне послове. Око тога сам хтео касније мало с вама.

Александар Васиљевић: Не знам то, то ми ништа није познато, могу са-мо да нагађам.

Градимир Налић: Постоји наредба овде у предмету, ја вам кажем како јесте.

Оливера Анђелковић: То је сад нешто потпуно друго. Он је био помоћ-ник начелника Штаба за оперативно-наставне послове у Штабу Четврте опе-ративне зоне, значи, нема никакве везе са овим што сте ви сад рекли.

Градимир Налић: Не разумем шта кажете.

Оливера Анђелковић: Па ушло је у транскрипт како сте ви то рекли, а ја цитирам документ где је постављен оптужени Димитријевић.

Градимир Налић: А шта сам ја рекао?

Оливера Анђелковић: Али да се не задржавамо око тога, идемо даље.

Градимир Налић: Ја сам управо рекао да је постављен за помоћника ко-манданта одреда ТО за формацијске и обавештајне послове.

Оливера Анђелковић: Па није тако.

Адвокат Градимир Налић: Него? Исправите ме.

Оливера Анђелковић: Није тако.

Градимир Налић: Помоћника начелника штаба.

Оливера Анђелковић: Па да, а друго је одред ТО, а друго је штаб, да не гу-бимо време око тога сада.

Александар Васиљевић: И оперативна зона која није војна структура, него територијална структура.

Оливера Анђелковић: Да.

Градимир Налић: Није ово губљење времена, судија, ми утврђујемо ко је командант места, јер се управо тај господин потписао као војно-територијал-на команда.

Оливера Анђелковић: Јесте, ако већ имамо тај документ.

Градимир Налић: Да не игноришемо документе, просто.

Оливера Анђелковић: Јесте, да не игноришемо документе и да их цити-рамо на прави начин.

Градимир Налић: Добро. Ја сам старији човек и неки пут промашим, до-ћи ћете у моје године, судија.

Оливера Анђелковић: Добро.

Александар Васиљевић: Старији чешће промаше.

Градимир Налић: Молим?

Александар Васиљевић: Рекох, старији чешће промаше.

Оливера Анђелковић: Добро, идемо даље, још један сведок нас чека.

Градимир Налић: Промашај за промашај. Па нека чека, чекали смо и ми годину дана, три године, да саслушамо. Реците ми, молим вас, ви сте говорили у вашем исказу да су се све структуре, како сам објаснио, марта месеца 1991. почеле конституисати под окриљем МУП-а, Баџе, који је одређен за војно ор-ганизовање на терену и Горана Хаџића као политичког фактора на терену.

Они формирају месне комитете, негде кризне комитете итд. Реците ми, молим вас, где би ми о овоме тражили трага, доказе овој вашој тврдњи, да ли постоји о томе одређена службена документација, да нас упутите? Јесте ли ви писали о томе неки извештај па да из неког вашег извештаја то прочитамо?

Александар Васиљевић: То су оперативна сазнања. Прво, то је било на затвореној седници у Хагу због претњи које су ишле према мени, а ви сад тај део из затвореног дела дајете, али није проблем.

Градимир Налић: Ја га не дајем, ја само дајем оно што сам добио овде, ја немам ништа из затвореног дела.

Александар Васиљевић: Па саопштавате, сад да не кажем, овај део седнице би процедурално требало да се затвори. То су била оперативна сазнања о томе шта се догађало у МУП-у и у ДБ-у, који је водио своју паралелну линију, а сада, ко је нама био извор који је о томе причао, то је сада одвојена прича и то су наша сазнања која су била затворена, јер се ради о легалној институцији Републике Србије која практично успоставља посебну структуру на терену, паралелно војсци, а за војску тврди да је издала и да није извршила своје задатке.

Градимир Налић: Добро. Заиста није са тајне седнице, него са онога што је нама дато овде, ево ту је суд, па нека суд то цени.

Александар Васиљевић: Добро, неко вам је то дао, све је у реду, све је у реду.

Градимир Налић: Реците ми овако, генерал мајор Драгољуб Аксентијевић, командант Прве моторизоване бригаде је 9. 10. на страни 851, „строго поверљиво 851/25", написао наредбу која каже: „Ловас решити сопственим снагама, одреде ТО сматрати сопственим снагама, упозорити их на понашање у борби, ван борбе и функционисање војних судова и спречити да пљачкају, краду и врше недела на становништву и материјалним добрима". Ја вас молим за коментар, с обзиром да вам раније очито није предочавана ова наредба, шта вама значи ово? Да ли ово значи да на територији коју покрива наредба овог команданта важе одредбе о војном стању, војним судовима? Имамо наредбе где се наређује легитимисање свих лица од стране војске, имамо наредбе о полицијском часу. Да ли то значи да је та територија под контролом војске, ако војска може свакога легитимисати?

Оливера Анђелковић: Само је овде исправка, рекли сте Аксентијевић, треба Драгољуб Аранђеловић.

Александар Васиљевић: Аранђеловић.

Градимир Налић: Аранђеловић, јесте, добро. То су лапсуси. Просто ваш коментар молим, да ли можете нешто око тога да нам кажете?

Александар Васиљевић: У чему је сада проблем, све зависи ко поставља пунктове. Ја сам конкретно, кад сам пролазио кроз Товарник, заустављен од некакве банде на путу и морао сам да покажем документа, а био је паравојни састав очигледно и то ми се и по Босни дешавало. Значи војска, он је лепо ту регулисао, у зони коју покрива војска за режим безбедности одговара јединицама.

Градимир Налић: То вас питам, хвала.

Александар Васиљевић: Значи за тај део који она покрива, а то је где је његова јединица распоређена.

Градимир Налић: То је зона одговорности?

Александар Васиљевић: У оквиру зоне јединице, а сад немојте да измештате команду места Ловас да не потпада под војну зону. Зато је назван самозвани командант, зато што не постоји у структури командант места.

Градимир Налић: А ко га је назвао? Опет Љубиша Петковић га је назвао у неком разговору с вама, покојни Петковић га је назвао.

Оливера Анђелковић: Чули смо то.

Александар Васиљевић: Рекао сам то, рекао сам ја.

Оливера Анђелковић: Да се не враћамо, молим вас.

Градимир Налић: Добро. Реците ми, који су официри чинили орган безбедности у Шиду и да ли је неко од тих био задужен, на пример, за Ловас и тај терен?

Александар Васиљевић: Не.

Градимир Налић: Трагам за сведоком који би могао евентуално да нам помогне.

Александар Васиљевић: Не, не.

Градимир Налић: Добро.

Александар Васиљевић: Ко није задужен за одређено место, он иде од случаја до случаја.

Градимир Налић: Извините, мало вас форсирам, али трудим се да скратим време. У наредби за напад каже се, између осталог, да ће се извршити препотчињавање Територијалне одбране Товарник. То је наредба за напад на Бапску, извињавам се, не на Ловас.

Александар Васиљевић: Добро.

Градимир Налић: Да објасните појам овај „препотчињавање" у односу на то, Товарник је, претпостављам, такође паравојна српска формација или није?

Александар Васиљевић: Не.

Градимир Налић: Није, је ли?

Александар Васиљевић: Не, вероватно је била нека ТО.

Градимир Налић: Само сам хтео да вас подсетим.

Александар Васиљевић: Вероватно је била нека јединица ТО која се налазила у Товарнику, а било је касније паравојних састава, који су ту дошли из „Душана Силног", а препотчињавање, да ли ја имам потребе сад као старешина из безбедности, али могу да говорим шта је препотчињавање. Иначе, то је потчињавање неке јединице која није по формацији у органском саставу за извршење неког задатка.

Градимир Налић: Придодавање, што би простим језиком рекли?

Александар Васиљевић: Јесте.

Оливера Анђелковић: И кад се заврши тај задатак?

Александар Васиљевић: Излази из надлежности, враћа се у своју структуру.

Градимир Налић: Господине генерале, све ове наредбе за Бапску, за Ловас и остало, ја сам читао, па између осталог пише – у случају предаје прекинути и остало, да ли вам је познато, да ли је икоме нуђена предаја од тренутка

кад почне артиљерија или пре доласка артиљерије, пре почетка дејства артиљерије? Не знам да ли знате како је сам напад изгледао?

Александар Васиљевић: Не знам како је изгледао напад, а могу да говорим око те предаје шта је. Хајде да кажем, предали су у Илоку, ко је имао оружје разоружао се, раздужио се и сад је под јурисдикцијом ЈНА, али да је то била предаја у оквиру борбе као што смо гледали по филмовима, ја за такве ствари не знам.

Градимир Налић: Не, ово сам мислио у току напада вероватно.

Александар Васиљевић: У току напада углавном се разбежало то све, мали број се предавао.

Градимир Налић: Добро. Ова Лончарева наредба о којој вам причам, да је он у наредби предвидео да командир ТО Ваљево успостави цивилну власт и врши легитимисање и остало.

Оливера Анђелковић: То није, господине Налићу, Лончарева наредба, то је, ја мислим, од дивизије наредба.

Градимир Налић: Свеједно, још горе, значи одозго више је дошла наредба.

Оливера Анђелковић: За ТО Ваљево и то.

Градимир Налић: Ово је, ја мислим, Лончарева, али добро, у сваком случају, о препотчињавању ТО Ваљево Првој бригади то јесте, то сте у праву.

Оливера Анђелковић: Па не то, него сам мислила на ону наредбу за ТО Ваљево да устроји власт на терену, да успостави власт.

Александар Васиљевић: Знате шта, то треба вештак, не могу ја сада да гледам шта је наредио командир дивизије.

Оливера Анђелковић: Добро, у реду, да.

Градимир Налић: После таквих извештаја вама није долазило?

Александар Васиљевић: Извештаји који су дошли...

Оливера Анђелковић: Сведок Васиљевић је рекао да у вези напада нема сазнања и да Управа безбедности није добијала.

Александар Васиљевић: Нити је требала да добија.

Оливера Анђелковић: Нити је требала, онда шта сад око тога губимо време.

Градимир Налић: Гледам да скратим што више, већ смо при крају, извините ако сам вас намучио. Реците ми, молим вас, ове информације од 21. и 22. октобра о пристизању ових јединица ЗНГ, односно ове јединице од стотинак људи Зенги, малочас су вас питали за ову Сору. Ја ћу можда да вам помогнем, у Сори је вршена, према неким подацима, према неким исказима овде, одређена обука. Постоје подаци о томе да је генерал Анте Росо вршио обуку у Сори, и Сора је такође бомбардована, ви немате таквих података?

Александар Васиљевић: Не, не.

Градимир Налић: Пет километара од центра Ловаса. Зато вас питам.

Александар Васиљевић: Први пут чујем.

Градимир Налић: Добро. Ви сте овако, рекли, значи: у том периоду од 1.-2. октобра до 14-15. октобра имам сазнање да се неки одред „Душан Силни", којим руководи наводно овај Мирко Јовић из Старе Пазове, креће на терену Товарника и описује се какве шубаре носе, кокарде и тако даље, и чине злодела на терену. То је једна информација која се сада односи нешто ближе на овај

предмет који ви водите. Како је могла јединица, под оружјем или без оружја, да стигне из Србије тамо, а да одређене службе немају о томе података и да ли је по нечијем наређењу пуштена та јединица тамо, по вашем сазнању?

Александар Васиљевић: Које службе да контролишу ко тамо долази?

Градимир Налић: Па ви. Постоје изјаве.

Александар Васиљевић: Да ли сте ви били мобилисани 1991?

Градимир Налић: Постоје одређене изјаве да су постојали, и ви сами кажете, разни контролни пунктови, неке је држала војска, неке је држала полиција. Они су дошли аутобусом, не преко поља и уосталом, они су аутобусима пребацивани. Да ли је постојала војна контрола преласка државне границе, односно републичке границе, извините?

Александар Васиљевић: Не.

Градимир Налић: Мислим у том тренутку.

Александар Васиљевић: Не, тада није постојала. То у ствари није била државна граница.

Градимир Налић: Ко је чувао мостове према Хрватској, с наше стране?

Александар Васиљевић: Зависи ко их је када успостављао, али конкретно, држао је, на пример, МУП мост у Богујеву, да узмем тај пример.

Градимир Налић: У октобру?

Александар Васиљевић: Не знам тачно месец, али када сам ја расправљао око случаја Василија Мијовића, официру безбедности који је био на терену и који је извештавао о његовом понашању, наређено је да за 24 сата прође пункт преко Богојева, на мосту Богојево и да се више не врати назад. Из тога видим да је МУП држао те мостове.

Градимир Налић: Је ли МУП наредио?

Александар Васиљевић: Не знам, не знам, али су они тај део држали, они су успостављали своју власт и свој режим на територији која је била пре тога поседнута од војске. А мостове на реци Дрини ја сам обезбеђивао.

Градимир Налић: Ја вас питам за ове мостове према Хрватској.

Александар Васиљевић: Па рекао сам.

Градимир Налић: Војска или милиција?

Александар Васиљевић: Значи, обезбеђивао је МУП?

Градимир Налић: А армија није имала успут никаквих контролних пунктова, ничега?

Александар Васиљевић: Ја не знам. Ја сам рекао где је армија имала пунктове, имала је на Дрини у договору са МУП-ом Босне и Херцеговине.

Оливера Анђелковић: Добро. Чули смо.

Александар Васиљевић: Према томе, МУП држи обезбеђење објеката на територији.

Градимир Налић: Ја сад нећу да вас нервирам, да вам предочавам овде исказ дат од Мирка Јовића, где он говори о томе да су МУП и војска држали и тако, зато вас то питам.

Александар Васиљевић: Тај Јовић уопште и не зна да постоји одред „Душан Силни", нити је чуо за Ловас.

Оливера Анђелковић: Добро, идемо даље.

Градимир Налић: Извините, како то мислите да Мирко Јовић не зна за одред „Душан Силни"?

Оливера Анђелковић: Да не губимо време, да он не коментарише исказ Мирка Јовића.

Градимир Налић: Имате ли неко сазнање о томе да Мирко Јовић није...?

Александар Васиљевић: Сазнао сам из новина кад сам се вратио из Хага.

Оливера Анђелковић: Добро, добро, да не губимо време на новинске чланке.

Александар Васиљевић: И рекао је Јовић да не зна ништа. Ја вам кажем да се оглашавао у штампи.

Градимир Налић: Да ли постоји писано правило службе органа безбедности ЈНА и да ли оно предвиђа нешто посебно за услове рата, непосредне ратне опасности, ванредног стања и тако даље, око понашања и дужности официра службе безбедности?

Александар Васиљевић: Не, не постоји ништа посебно за рат, постојало је правило службе органа безбедности, то регулише њихове надлежности, али вероватно све то што би било за рат, требало би да се доносе разне одредбе, уредбе.

Градимир Налић: Да ли су доношене неке такве? Не сећате се?

Александар Васиљевић: Не. Није било проглашено ратно стање.

Градимир Налић: Реците ми, молим вас, да ли имате неких података, јесу ли били озбиљни губици у 1991. години, кад су у питању јединице војске, односно ЈНА и ових других у Хрватској, да ли је страдало много војника, старешина и тако даље? Ко је сакупљао те податке?

Александар Васиљевић: Ти подаци су ишли по надлежности позадинског сектора ССНО-а, па доле по дубини. Колико је страдало, ја имам податке колико је било заробљено припадника ЈНА. Било је заробљено 2700 припадника ЈНА, од чега је 85% похапшено у касарнама, а 15% је хапшено на улици, по становима, у борби ниједан припадник ЈНА није био заробљен. Тај податак могу да вам дам, јер сам то припремао какво је стање било. А колико је жртава било, не могу ја да износим те збирне податке, то вам може дати Генералштаб војске.

Градимир Налић: Да ли вам је познато да су у том региону постојале некакве групе за тихе ликвидације, за чију је организацију и командовање био задужен Марчеп?

Александар Васиљевић: Ко?

Градимир Налић: Марчеп Томислав.

Оливера Анђелковић: Мерчеп.

Градимир Налић: Мерчеп, Мерчеп.

Александар Васиљевић: О групама за тихе ликвидације је говорено у Шпегељевом случају и углавном на подручју Вуковара и човек који служи безбедности је изнео био те податке. Пошто је, неопрезношћу оних који су правили филм, то ушло у филм, тај је човек убијен пола сата након приказивања филма, 25. јануара 1991. године. Биле су групе за тихе ликвидације на подручју Вуковара. Али не, не на овом подручју.

Градимир Налић: Да ли вам је познато да је то исто лице било на челу кризног штаба Вуковара?

Александар Васиљевић: Мерчеп?

Градимир Налић: Да.

Александар Васиљевић: Не знам ја да је он био на челу кризног штаба, он је имао, касније то што знамо, своје специјалне саставе и специјалне јединице, а на челу кризног штаба у Вуковару је био Марин Видић Били.

Градимир Налић: Добро. А кажите ми, да ли сте имали ви податке о постојању кризног штаба у селу Ловас?

Александар Васиљевић: Не.

Градимир Налић: Који су били потчињени Мерчеповој јединици?

Александар Васиљевић: Мерчеповој. Не.

Градимир Налић: Мерчеповој јединици, извињавам се. Да ли вам је познато, господине генерале, да је у том региону, односно у залеђу, да кажем, вуковарског бојишта, дејствовала 204. вуковарска бригада? Да ли сте некада о њој добили неке податке?

Александар Васиљевић: Не знам која је њена зона дејства била.

Градимир Налић: Она је имала наводно ловачку сатнију, због тога вас питам.

Александар Васиљевић: Могуће.

Градимир Налић: Јер овде се нама ставља на терет да смо напали ненаоружано село, у свему мирољубиво. Нисте чули о томе ништа?

Александар Васиљевић: Не. Мислим, сасвим је могуће, бригада је имала своју зону, да ли је био у Вуковарској бригади Ловас, то не знам.

Градимир Налић: Реците ми, молим вас, само проверавам да ли вам је познато, да ли је у том периоду у Источној Славонији боравио господин Вокер, који је био на челу босанске верификационе мисије?

Александар Васиљевић: А када? Који период?

Градимир Налић: У периоду 1991. године, баш у Источној Славонији, да ли вам је познато његово присуство?

Александар Васиљевић: Не знам.

Градимир Налић: Ви сте 1999. били на Косову, је ли Душан Лончар био на Косову?

Александар Васиљевић: Не знам, нисам ја био на Косову.

Градимир Налић: 1999?

Александар Васиљевић: Јесам био 1999, кад сам реактивиран.

Градимир Налић: Да. Је ли био тамо с Вокером као члан испред наше земље? Немате о томе податке?

Александар Васиљевић: Не.

Градимир Налић: Добро, хвала. И само још једно питање. Рекли сте да сте предлагали једно координационо тело, један састанак са Србијом око свих тих дејстава. Јесте ли такве састанке држали са представницима других република? Је ли неко пристао на такве састанке?

Александар Васиљевић: Овде је друга ситуација са Србијом, ми са Србијом нисмо у рату, према томе, није могло да се прави такво координационо тело са Загребом или са Сарајевом.

Градимир Налић: Па с ким сте ви 1991. у рату?

Александар Васиљевић: Молим?

Градимир Налић: Јесте ли с Босном у рату 1991?

Александар Васиљевић: Објективно смо имали паравојне саставе на којима сам ја радио. Патриотску лигу, али сам успоставио био сарадњу са МУП-ом Босне и Херцеговине, да би спречили претварање МУП-а у паравојну организацију по моделу како је то урађено у Хрватској, тако да сам већ споменуо да смо заједничким снагама обезбеђивали пет мостова на Дрини.

Градимир Налић: Ја вас више нећу мучити. Хвала најлепше.

Оливера Анђелковић: Добро. Изволите даље.

Адвокат Војислав Вукотић: Господине Васиљевићу, да ли имате какве оперативне податке о томе ко је командовао нападом на Ловас?

Александар Васиљевић: Мислите о саставу ЈНА? Ко је нападао?

Војислав Вукотић: Уопште, ко је командовао тим нападом, мислим на то, да, о саставу ЈНА.

Александар Васиљевић: Не, не.

Војислав Вукотић: Немате уопште?

Александар Васиљевић: Не.

Војислав Вукотић: Добро, хвала, то је све што сам имао да вас питам.

Оливера Анђелковић: Изволите даље.

Адвокат Бранко Лукић: Добар дан, господине Васиљевићу, ја сам Бранко Лукић, браним потпуковника Димитријевића и Радована Влајковића на овом суђењу. Ја ћу, уз допуштење суда, да вам покажем неку документацију, која је већ предмет овде у овом спису. Прочитаћу о чему се ради, то је дневни оперативни извештај команде Прве војне области од 10. 10. 1991. године, 1614-92. Ја сам подвукао зеленим ајлајнером само оно што ћу да вас питам, брзо ћемо да идемо кроз ова документа. Под бројем 2) стање у Првој војној области, под а) стање борбене готовости, доле под 1) Одред територијалне одбране Ваљево, 300 људи у другу ПГМТБР.

Оливера Анђелковић: Добро. А како гласи ваше питање?

Бранко Лукић: Ја само хоћу да цитирам, да знате само у вези чега питам. Да ли овај документ показује да је одред Територијалне одбране Ваљево укључен у Другу пролетерску гардијску моторизовану бригаду?

Оливера Анђелковић: Не знам што сте морали овај документ, има пуно докумената где се то...

Александар Васиљевић: Пазите, ово пише команда Прве војне области, ово је извештај оперативног центра.

Оливера Анђелковић: Па мислим, нема потребе, има пуно докумената који овде говоре да је Територијална одбрана Ваљево ушла и сведок је данас то и потврдио, да су територијалне одбране из Србије улазиле у састав ЈНА.

Александар Васиљевић: Значи, они само извештавају да је тај одред стигао у састав Прве војне области.

Оливера Анђелковић: Да, јесте.

Александар Васиљевић: Коме је он потчињен, који су му задаци, све то морам да читам.

Оливера Анђелковић: Имамо и таквих докумената који то говоре.

Александар Васиљевић: Не знам шта је спорно.

Оливера Анђелковић: Да. Сведок је рекао – Територијална одбрана Србије улази у састав ЈНА, препотчињава се тамо и тако даље и шта сад да га питамо. Не морате, господине Васиљевићу, више тај документ ни да гледате.

Александар Васиљевић: Нисам ни наочаре понео.

Оливера Анђелковић: Јер у вези тог питања постоји много конкретнијих докумената.

Бранко Лукић: Ја сам мислио да прођемо и документа.

Оливера Анђелковић: Па нема потребе, постоје ти документи, сведок каже да је Територијална одбрана Србије улазила у састав ЈНА, што би се сад изјашњавао по сваком појединачно?

Бранко Лукић: Ја сам мислио да питам касније, кад прођемо кроз документацију, да ли има нека оперативна сазнања везано за командовање одредом у Ловасу? Ако нема, нема.

Оливера Анђелковић: То можете да питате, конкретно питање.

Бранко Лукић: Показаћу вам сада још један документ. Команда Прве пролетерске гардијске моторизоване дивизије, ако можете да пратите, ако не, ја ћу да вам читам. Нећемо овај први део, него ћемо ићи, то је, извините, од 9. 9. 1991. године.

Александар Васиљевић: Да вам кажем, видим да опет они извештавају да је код њих стигао тај одред.

Бранко Лукић: Ићи ћемо на другу тачку. То ћемо да прескочимо. Тачка 3, повлака 4-17.

Александар Васиљевић: Ја могу да вам помогнем, одмах да вам кажем. Постоји наређење команди војно територијалног одреда Ваљево, којим се препотчињава саставу Прве гардијске дивизије и даље после тога команда дивизије даје задатак одреду да се препотчињава Другој бригади, ако се тој бригади препотчињава. А командант бригаде онда у својој заповести мора том одреду да дâ задатке, јер је њему то препотчињено. У оном првом што сте дали, пристигао одред у Прву армију, они јављају да је дошао одред, е сад, дошло овде у дивизију, значи, обавештена је дивизија да је одред код њих, а они из дивизије распоређују у бригаду, ако ће распоредити, или могу да га задрже себи директно на вези. Ја претпостављам да је он препотчињен команди Друге бригаде и да мора о томе да постоји наређење.

Оливера Анђелковић: Добро.

Александар Васиљевић: По томе дођете до линије команде.

Бранко Лукић: Молим вас да одемо на другу страницу, прву реченицу.

Александар Васиљевић: Само ви кажите.

Бранко Лукић: На врху странице каже: „издата су упутства и наређења јединицама у вези прихвата добровољаца."

Александар Васиљевић: Добро.

Бранко Лукић: Да ли сте ви имали оперативна сазнања у то време, каква су упутства издата јединицама везано за прихват добровољаца?

Александар Васиљевић: Било је наређење о прихвату добровољаца и како се добровољци примају и ко се прима. Покушано је било да се формирају три прихватна центра за пријем и прихват добровољаца у којима је била

разрађена процедура. У Смедеревској Паланци један центар који је био дошао до проблема, јер нису хтели да поскидају кокарде, изашли су у град, поразбијали албанске пекаре и посластичарнице и ти су центри после растурени, али су остали прописи како се примају добровољци. Објективно су проблеми постојали, да се 12.000 људи није одазвало на војне позиве да дођу у јединице ЈНА, а преко познатих странака скупљани су добровољци, ради доказивања свог патриотизма, да бране српство и тим аутобусима које господин Налић спомиње упућивани у јединице, а међу њима су се налазили и они који се нису одазвали на војни позив, који треба да иду у затвор. Схватите да је у то време тај прихват добровољаца био доста шарен. И овде није спорно да долазе добровољци у састав ЈНА, али су морали да уђу по одређеној процедури. То значи: да ли је служио војни рок, лекарски преглед, безбедносна провера и тако даље. То је за рат на Косову 1999. године било до танчина уређено у центру у Гроцкој.

Оливера Анђелковић: Добро, да не слушамо сад то. Само да се концентришемо на 1991. годину, јер шта је било 1999, уопште није битно.

Александар Васиљевић: Није спорно да је могао да прими добровољце, али је постојала процедура како се примају. Не да долазе као јединица добровољаца, него добровољац је морао да буде распоређен у легалну јединицу територијалне одбране или ЈНА, а не „Душан Силни". То није добровољачка јединица.

Бранко Лукић: Да ли сте ви имали оперативне податке како је тај „Душан Силни" наоружаван и како су обучени, ко их је наоружао и ко им је дао униформе?

Александар Васиљевић: Нисам, изузев онога што је већ напоменуто, да су неки носили кокарде, да су били шарено обучени, да их је довео Мирко Јовић и тако даље. То су оперативна сазнања. А људи које ви имате овде најбоље могу да кажу у ком су стању били и коме су били потчињени.

Бранко Лукић: У тачки 6 пише: „Одлучио сам: припремити и реализовати акцију овладавања селом Ловас. Носилац задатка: Друга пролетерска гардијска моторизована бригада, у садејству", па пише са ким.

Александар Васиљевић: Да вам кажем, то је једна војничка фразеологија која је научена по школама, тај ко је писао.

Оливера Анђелковић: Чекајте, нисте прочитали, прочитајте до краја, цитирате човека.

Бранко Лукић: Дакле, овладавање селима Ловас, Бапска, Шаренград, носилац задатка Друга пролетерска гардијска моторизована бригада у садејству са ТО Шид и деловима 453. моторизоване бригаде.

Оливера Анђелковић: Добро. И како гласи питање?

Бранко Лукић: Знајући да је неспорно утврђено у току овог поступка да су у нападу или ослобађању села Ловас учествовали припадници „Душана Силног", да ли су они могли да учествују у нападу без знања и наредбе команде Прве пролетерске гардијске моторизоване дивизије?

Александар Васиљевић: Могли су без знања дивизије. Већ сам дао одговор на то питање пре тога.

Заменик тужиоца: Стављам принципијелну примедбу. Овде се не разликује својство сведока и стручног лица, овде се он злоупотребљава као стручно лице, а њему, као сведоку за кога смо неспорно утврдили да је у то време био на дужности начелника Управе безбедности Савезног секретаријата за народну одбрану, ваља поставити питања која се тичу његових сазнања и дужности, а не по командној линији га питати за јединице ове, оне, за учествовање ове или оне. Губимо време и малтретирамо сведока.

Бранко Лукић: Молим вас, ја сам фино сведока питао: да ли сте имали оперативна сазнања?

Александар Васиљевић: Не у том моменту.

Бранко Лукић: Је ли тачно да је на терену дивизије било око 1000 припадника органа безбедности, укључујући војну полицију?

Александар Васиљевић: Не. Није могло да их буде око 1000, јер знам укупно бројно стање за целу ЈНА, које је приближно тој цифри. Нема теорије.

Бранко Лукић: По вашим сазнањима.

Александар Васиљевић: У целој ЈНА је било нешто мало изнад те цифре.

Бранко Лукић: Са припадницима војне полиције?

Александар Васиљевић: Не, војна полиција је одвојено.

Бранко Лукић: Чекајте, молим вас, да ли су органи безбедности надређени припадницима војне полиције?

Александар Васиљевић: Нису.

Бранко Лукић: Ко је надређен припадницима војне полиције?

Александар Васиљевић: Командант јединице у чијем се саставу налази, исто као што је вод АБХ, или вод војне полиције, или инжињеријски вод.

Бранко Лукић: Када се ради истрага, рецимо деси се убиство, и сад треба привести човека на разговор, иде ли оперативац органа безбедности или нареди органима војне полиције да они приведу човека?

Александар Васиљевић: Да не улазим сада у ту законску процедуру. Задатак војне полиције који се односи на истражне радње одређује надлежни истражни судија, директно командиру јединице војне полиције, а привођење лица, ако је требало, могао је директно и орган безбедности који има овлашћења да упути, ја бих, рекао подофицира да одмах доведе тога и тога на разговор. Најчешће их нисмо приводили, него оперативно контактирали са њима. Ја вас молим да ми поставите питања која се тичу овога што сам ја сведочио, а узгред да вам кажем, та заповест која је написана, то је напабирчено, тај који је то писао нема везе.

Оливера Анђелковић: Добро. Да не коментаришемо више, биће сведока, долазиће Душан Лончар, долазиће из дивизије, они ће да коментаришу то, а ви сте за нешто друго овде.

Александар Васиљевић: Значи, нека ми постављају питања о ономе о чему сам говорио и за шта сам био надлежан.

Бранко Лукић: Да ли, по вашим сазнањима, неко може да буде командант и да командује без да поседује било какве системе веза?

Александар Васиљевић: Нема потребе да ја одговарам.

Оливера Анђелковић: Опет да ли може.

Бранко Лукић: Да ли сте ви имали оперативна сазнања?

Александар Васиљевић: Нисам.

Бранко Лукић: Да ли је био неки командант који није имао системе веза?

Александар Васиљевић: Сва сазнања која сам имао, ја сам овде изнео.

Бранко Лукић: Ја се извињавам, показаћу вам још један документ.

Оливера Анђелковић: Само ми реците, прочитајте шта хоћете и како гласи питање.

Оливера Анђелковић: Не снима се, ево сад морамо на паузу, зато што се трака прекинула и мора да се замени.

(пауза)

Оливера Анђелковић: Изволите даље. Адвокат Лукић.

Бранко Лукић: Хвала вам. Господине Васиљевићу, ја сам мислио да искористим ваше војно знање, али нико није, изгледа, расположен да улазимо дубље у командну ствар. Зато ћу да вас питам: за решавање кривичних дела која почине цивили, ко је одговоран?

Александар Васиљевић: Није битно да ли је цивил, да ли је војник, него за која кривична дела је надлежно војно правосуђе, а за које цивилни суд. За кривична дела из главе 20, то је против оружаних снага, надлежан је војни суд. То боље знате као правник од мене. А овде конкретно, ми смо поднели кривичне пријаве против четири војна лица, а обавештен је МУП о томе и оном информацијом од 25. октобра и на састанку 28. октобра, када сам ја имао директан разговор и судар са Зораном Соколовићем. Е, касније се одлучује где је стварна надлежност, где је месна итд. Значи, ја сам поднео кривичне пријаве, а пуковник Петковић је рекао да су и они подносили кривичну пријаву против ова четири војна лица која су тада била, а ко и да ли је неко подносио кривичне пријаве против ових других лица, ја то не знам, али су та лица била обавештена.

Бранко Лукић: Да вас питам онда другачије: уколико би војник направио кривично дело, да ли цивилна полиција може да га ухапси?

Александар Васиљевић: Може. Свако лице затечено на извршавању тешког кривичног дела може да хапси било које службено лице, а онда га предаје у надлежност ономе ко има стварну надлежност. Значи, може.

Бранко Лукић: Дакле, уколико би цивилна полиција ухапсила војника, затекла га у вршењу кривичног дела, мора да га преда војним органима, је ли тако?

Александар Васиљевић: Па обавести војне органе, онда се обавести истражни судија и тад се договарају, зависи које је кривично дело урадио. То сам већ и објаснио.

Бранко Лукић: Овде имам један документ команде.

Александар Васиљевић: Ја опет нисам понео наочаре. Верујем, питајте.

Бранко Лукић: Команда I пролетерске гардијске моторизоване дивизије, број документа је 3-500, од 21. 10. 1991. године. Из овог документа у тачки 4, мада по вама то не би требало да стоји у тој тачки, каже да су јединице II пролетерске гардијске моторизоване бригаде 20. 10. 1991. године у селу Товарник извршиле разоружавање дела одреда „Душан Силни" од 38 људи, затим их укрцали у аутобус и протерали из зоне одговорности дивизије. Да ли бисте

се ви сложили да ово показује да су они разоружали јединицу која припада војсци?

Александар Васиљевић: Не. Ја бих рекао да су разоружали јединицу која није ушла у састав било које јединице на тај терен легалним путем. Значи, разоружали их и отерали паравојну јединицу. И да вам кажем, то није везано за то, него хоћу да кажем да је тада, 10. децембра ССНО написано ово наређење о разоружавању и протеривању свих паравојних наоружаних састава који нису под јурисдикцијом ЈНА. Дакле, ово је сасвим нормално. Њих је требало, ја бих рекао, да разоружају још у почетку, кад су се ту појавили, негде почетком октобра, ако нису ушли у састав, носили униформу ЈНА и прихватили понашање које је било уобичајено за остале припаднике, а то је било у оним наређењима где се онај позива – извршити прихват добровољаца. Не било кога, зна се ко је добровољац. Постоје прописи ко може да буде добровољац, има и у закону Србије која је одредба о томе била написана. Добровољац не може да буде човек који има ратни распоред у ЈНА, јер он мора да се јави у одређеном тренутку у јединицу ЈНА. Добровољац не може да буде човек који није одслужио војни рок, значи који нема војно знање, па има онда старосни део, па здравствени део и то су старешине знале. Е сад, зашто сви нису поступали како је било наређено, то је сада друга прича, али није овде учињено ништа. По моме, проблем је ту, ја сам рекао Петковићу, што сте ви њих растурили, а нисте похапсили. Требали су их похапсити и лепо предати, позвати МУП из Шида да дође да их све покупи и одведе, а тамо је командант наредио да се растуре – терај их одатле – а није улазио у то шта су пре тога урадили.

Бранко Лукић: Спомињали сте контролне пунктове данас и на подручју Ловаса и на подручју Босне и Херцеговине. Јесу ли то били војни пунктови?

Александар Васиљевић: То се много разликује, значи Босну и Херцеговину да не мешамо.

Бранко Лукић: Питам вас овде сад за Хрватску, нећемо о Босни и Херцеговини.

Александар Васиљевић: Те пунктове је постављао свако у зони своје јединице и ту су се они плашили да ће бити убачена нека наоружана група и да ће их побити ови на спавању, али ја сам наредио, успостављен је контролни пункт са војном полицијом на ободу те зоне. Дакле, рекао сам, кад сам се вратио двадесет осмог, наредио сам пункт војне полиције из Београда да дође у Батровце. Кад сам дошао, гомила опљачканог материјала. Исто тако према Рачи доле, према Босни, где смо установили да су људи из Босне, криминалци, долазили и пљачкали по тим селима. Аркан није хтео да поштује те пунктове и ту је долазило до сукоба и он је нашао своје путеве којима је оно што је пљачкао убацивао у Србију. А верујем да су и у Ловасу ти који су били, имали некакав свој пункт где су контролисали ко у село улази, ко излази.

Бранко Лукић: Од сведока смо чули да су постојали војни пунктови, рецимо између Ловаса и Товарника, на излазима, на улазима. Како објашњавате да су ови добровољци могли да пролазе те војне пунктове уколико нису били у систему?

Александар Васиљевић: То мени сад постављате питање како објашњавам. Ја сам вам објашњавао какво је стање бивало тамо, значи отворено говорим

као човек. За мене је питање шта раде официри територијалне одбране, чете официра територијалне одбране, који прво у својој јединици којом морају да командују питају ко хоће добровољно да иде на то и то, као да је то добровољна радна акција, а онда да се ту умеша тај паравојни наоружани састав, који је доведен по страначкој линији и да они са њима сарађују и солидаришу се и праве овај грдни проблем који се догодио. Ви из тога видите то једно стање које је било и проблем је што линијом командовања ту нису завели ред.

Бранко Лукић: Један документ пише, сад не могу да нађем, али питаћу вас: да ли је постојала дужност да се безбедносно обраде територијални одреди, па и Територијални одред Ваљево по доласку на терен?

Александар Васиљевић: Не кад долази на терен, попуна ратне јединице се врши, па и јединица територијалне одбране, војницима који су одслужили војни рок, да нису млађи од толико, старији од толико итд. и не врши се сада никаква посебна безбедносна провера. Значи, то су људи који су одслужили војни рок. Могу да кажем да ту има и криминалаца, исто је био на одслужењу војног рока, добио ратни распоред у територијалну одбрану, али за неке јединице које су биле тзв. „А" класификације, као што је била гардијска бригада, не ова из гардијске дивизије, него гардијска бригада, говорим на Топчидеру, чији је командант био Мркшић, значи, постојале су посебне јединице тзв. „А" категорије, где су све старешине и војници морали да прођу посебну безбедносну проверу. За овај територијални одред није постојала безбедносна провера, довољно је било да испуњава опште критеријуме као грађанин.

Бранко Лукић: Без обзира што је постојала наредба у том правцу?

Александар Васиљевић: Не, нема наредбе да се изврши провера, постојала је наредба да се врши провера добровољаца, али се састав територијалне одбране не проверава.

Бранко Лукић: У документу команде I пролетерске гардијске моторизоване дивизије, број документа 851-25, од 9. 10. 1991. године, на страници 2, под тачком 3, морално обезбеђење, пише: „Одреде територијалне одбране који се потчињавају бригадама, прихватити, организовати, припремити", а под следећом тачком, „безбедносно обезбеђење", пише: „Ангажовањем органа безбедности и јединице војне поште обезбедити строго поштовање до сада наређених мера војне полиције, органе безбедности ангажовати на процени стања безбедности одреда територијалне одбране који вам се препотчињавају и пружити им помоћ да се у безбедносном смислу потпуно организују". Ви нам сад кажете да су они били неспремни?

Александар Васиљевић: Не, не, ви говорите о безбедносној провери. Ја вам опет понављам, могао је у том територијалном одреду да буде човек који је био осуђен за, на пример, убиство на 12 година затвора и издржао казну и он има свој ратни распоред у територијалном одреду. Орган безбедности који покрива у штабу територијалне одбране и тај одред, и сваки орган безбедности у било којој јединици, врши тзв. контраобавештајну процену своје јединице. Дакле, он оперативним путем, а не захтевом МУП-у проверите ми то, то и то, па свих њих 50, него оперативним путем ствара своје оперативне позиције и преко њих води разговоре има ли проблематичних лица која заговарају дезертерство, крађу наоружања, војне опреме, која имају везу са страним слу-

жбама итд. Значи, разликује се то да он упозна контраобавештајну ситуацију у јединици од онога што ви кажете, да врши безбедносну проверу. То су две одвојене ствари.

Бранко Лукић: Али овде пише пружити им помоћ.

Александар Васиљевић: Коме?

Бранко Лукић: Територијалним одредима.

Александар Васиљевић: Па јесте, зато што је тамо вероватно неки резервни орган безбедности. Ја не знам ни да ли је био резервни орган безбедности у том одреду по формацији, и пошто су то резервни официри, онда је природно да активни орган безбедности из дивизије ступи у контакт са тим резервним официром и да му објасни, да од њега чује шта он зна о тој јединици, о том саставу и да га упути како треба да ради.

Бранко Лукић: Имате ли ви сазнања да је то обављено?

Александар Васиљевић: По моме, требало је да обави.

Бранко Лукић: А немате сазнања да је обављено?

Александар Васиљевић: Ако је постојао резервни орган безбедности у територијалном одреду. Ја не знам да ли је постојао.

Бранко Лукић: Рецимо да јесте.

Александар Васиљевић: Ако је постојао, значи био је ред, није то закон да мора, али сваки одговорни активни официр безбедности треба да ступи у контакт са резервним официром безбедности и да му помогне, да тај човек може да се снађе у тој ситуацији. Ја сам знао да шаљем и на војним вежбама, уз резервног органа безбедности, депешом једног активног војног официра који ће њега да оспособљава и да профункционише као контраобавештајац.

Бранко Лукић: Кажете, био је ред.

Александар Васиљевић: Јесте.

Бранко Лукић: И поред тога што је ово наредба, да ли је био ред или је морао?

Александар Васиљевић: Те наредбе су сличне као јаје јајету, ако сте их све читали, и доста паушално, на школски начин писане. Ја вам говорим, да сам ја начелник безбедности у I гардијској дивизији, а знам ко је био, он је требало да исконтактира све резервне органе безбедности. Могао је чак и да им закаже састанак.

Бранко Лукић: Да идемо сад конкретно. Да ли ви имате сазнања да ли је он то урадио?

Александар Васиљевић: Не.

Бранко Лукић: Хвала. Имамо документ команде II пролетерске гардијске моторизоване бригаде број 427-1, од 16. 10. 1991. године, у којем под тачком 4 пише: „Мировна мисија извршила је обилазак следећих места", па између осталог набраја и Ловас, и „у свим местима биле су старешине из команде бригаде". Да ли ви имате сазнања да је ова мировна мисија посетила Ловас?

Александар Васиљевић: Не.

Бранко Лукић: Немате сазнања?

Александар Васиљевић: Не знам шта су радиле комисије, било је природно да неко из команде бригаде, најчешће буде из органа за морал упућен један старешина који њима треба да се нађе при руци, да их проведе кроз јединице, да чује њихове примедбе и да о томе извести команданта.

Бранко Лукић: Добро, хвала вам. Питао бих вас сад нешто везано уско за вашу струку: коме је непосредно потчињен орган безбедности у јединици?

Александар Васиљевић: Морам опет да почнем, да не кажем нашироко, морам уско. Он је потчињен команданту јединице, али све до нивоа команде армије, а после команде војне области, по контраобавештајном сектору он је потчињен команданту војне области. Да будем веома прецизан, ако се за неко лице дође до података да делује обавештајно или у надлежности је службе по пословима које треба да обавља и треба, хајде сада да банализујем, да се примене мере праћења, прислушкивања итд., дакле, специјалне мере органа безбедности, наређење и одобрење да се та мера примени не издаје начелник безбедности. Ни ја, као начелник Управе безбедности, што многи нису веровали, нисам имао право да наредим да се неки човек прислушкује, прати или нешто. То је морао да нареди за мене савезни секретар за народну одбрану, у армијама командант армије. Дакле, у односу на контраобавештајни сектор, орган безбедности је потчињен по стручним пословима вертикално надређеном органу безбедности и команданту војне области или команде армије. Али, у дисциплинском смислу и у свему другом он је потчињен команданту јединице и дужан је да команданта јединице и сектора који он ради и контраобавештајну информише о догађајима који могу да буду од значаја за безбедност јединице. Дакле, он дође до проблема да десетари малтретирају војску. То није контраобавештајни проблем, али он је контраобавештајним мерама дошао до тог податка, значи преко неког свог извора. Он ће онда обавестити и команданта и рећи – у том батаљону тај десетар ради то и то, или – тај старешина то и то. Значи, службену оцену органу безбедности није писао претпостављени орган безбедности, него командант. Дозволу, упућивање на школовање, командант на његов предлог, значи по свим питањима команданти, на свим нивоима, изузев по контраобавештајној линији, где то почиње од команданта армије.

Бранко Лукић: Да ли орган безбедности може својом линијом рада да пошаље извештај, без да га претходно покаже команданту јединице?

Александар Васиљевић: Ако се односи на контраобавештајни сектор може, јер тај командант, на пример дивизије, није надлежан да зна које се лице обрађује специјалним мерама које је наредио командант армије. Он о томе мора да извести команданта армије и не може да пошаље извештај без знања команданта армије и командант армије контролише рад органа безбедности у целини. Сад сам био вештак по питању безбедности.

Оливера Анђелковић: Не, сад сте вештачили прописе.

Бранко Лукић: Кажете, било је – нисмо се сложили о броју припадника органа безбедности у Првој војној области. Кажите нам онда, колико је било припадника?

Александар Васиљевић: Знате шта, ја ћу да дам један приближан податак. То је негде између 100 и 200 органа безбедности.

Бранко Лукић: Добро. Ту не улази, значи, војна полиција?

Александар Васиљевић: Не војна полиција.

Бранко Лукић: Добро. Да ли сте ви од њих информације добијали посредно, да ли сте имали податке да у селу Ловас постоје неки затвори?

Александар Васиљевић: Не, немам такве податке, већ сам одговорио на то питање и ништа друго ван онога што је написано и што сам данас сведочио, по контраобавештајној линији нисам добијао.

Бранко Лукић: Да ли сте пре 18. 10. добили неки извештај или податак да у селу Ловас постоје било какви проблеми, дакле пре минског поља?

Александар Васиљевић: Не, ја нисам добио тај податак осамнаестог. Ја сам рекао да сам тај податак добио 22. 10, али 1. 10. је био податак да је у село Ловас пристигло 100 припадника Збора народне гарде. Дакле, немам никакво сазнање пре тога о томе, а о томе шта раде и да су ту добровољци и „Душан Силни" и Товарник итд., то сам добио кроз усмено реферисање пуковника Петковића и истог дана то изнео на оном координационом састанку.

Оливера Анђелковић: Добро, не понављајте то што смо чули, чули смо 28. 10. 1991. године.

Бранко Лукић: Хвала. Пошто смо данас утврдили да је одред ТО Ваљево препотчињен II пролетерској гардијској моторизованој бригади, питао бих вас да ли је против неког старешине бригаде поднета кривична пријава за то што се десило у Ловасу, да ли имате таквих сазнања?

Александар Васиљевић: Немам таквих сазнања и мислим да није.

Бранко Лукић: А да ли сматрате да је требало да буде?

Александар Васиљевић: У односу на дело које се чини, он није имао кривичну одговорност, али је могао дисциплински да одговара, па откуд знам, да прође кроз ту дисциплинску процедуру, могао је да буде смењен са дужности команданта бригаде, заустављен у напредовању итд., за лоше руковођење и командовање, али нема кривичне одговорности за то шта је неко доле урадио.

Бранко Лукић: Да ли вам је познато да ли је било војне полиције у селу Ловас након 10. 10. 1991. године?

Александар Васиљевић: Не знам за то.

Бранко Лукић: Да ли можемо да ваше сведочење у погледу командовања над добровољцима схватимо као тврдњу да је у тој зони постојало у ствари двостарешинство, да је постојала команда ЈНА и да је у истој зони одговорности постојала и нека друга команда, која је била надређена добровољцима?

Александар Васиљевић: Ја бих рекао да ли је постојала нека квазикоманда. Ја мислим, по извештају који сам ја имао, практично да је постојала та нека друга команда која је била надлежна за овај тај одред „Душан Силни" и за то насељено место.

Бранко Лукић: Дакле, у тој зони, по вама, није важио принцип једностарешинства, једнокомандовања?

Александар Васиљевић: Не.

Бранко Лукић: И какав је задатак војног команданта у тој зони онда био уколико је постојала нека друга команда?

Александар Васиљевић: Ипак сте употребили крупан израз „нека друга команда". Значи, ту је постојала та групација, по подацима које ја имам, паравојна јединица која је по страначкој основи дошла, која је наоружана и која комуницира практично под јурисдикцијом једног човека који није припадник ЈНА и требало је ту ситуацију одмах рашчишћавати. Значи, њих је требало или

протерати одатле и разоружати, као што су то урадили након овог догађаја који се десио тамо у Товарнику, или ако дођу као добровољци у инат да их обуку у војне униформе, распореде, не као јединицу целу, него по деловима, два овде, три онде итд. и да уђу и постану припадници оружаних снага.

Бранко Лукић: Да ли ви имате било какве податке које сте добили у то време или касније, да је пре овог разоружавања у Товарнику предузимано нешто?

Александар Васиљевић: Немам сазнања да је то неко радио.

Бранко Лукић: Добро, хвала вам. Знате шта су ТКТ документа?

Александар Васиљевић: Знам.

Бранко Лукић: Тајно командовање трупама, је ли тако?

Александар Васиљевић: Да.

Бранко Лукић: Да ли би неко ко не поседује та документа кршио прописе уколико би извештавао отвореним језиком где се налази, шта ради?

Александар Васиљевић: Зависи од податка који преноси, нису сви подаци преношење.

Бранко Лукић: Рецимо, положај јединице?

Александар Васиљевић: Како положај, у ком смислу, где се налази јединица, је ли тако?

Бранко Лукић: Да.

Александар Васиљевић: Мислим да није.

Бранко Лукић: Покрет јединице?

Александар Васиљевић: Не мора то. Значи, документима ТКТ ишли су ови дневни извештаји, ванредни извештаји, ово што се писало и слало у оперативни центар, а преко телефона се могло блебетати око свега и свачега, то су радиле и једна и друга страна, ко је то знао да ухвати да прислушкује. Та линија командовања није морала искључиво да иде документима ТКТ-а, али ова документа су морала да иду документима ТКТ-а и чак наређења јединици за, откуд знам, команданта бригаде, па командантима батаљона итд., то је исто морао да иде отворен текст по куририма или шифарским уређајима.

Бранко Лукић: Добро, хвала вам.

Александар Васиљевић: Али морали су такви подаци ипак да буду заштићени.

Бранко Лукић: У свом извештају и сведочењу, према подацима које сте добили, тврдили сте да је Димитријевић командовао са ТО Ваљево?

Александар Васиљевић: Да.

Бранко Лукић: Хоћете ли да нам кажете које је то сазнање на основу којег ви то тврдите?

Александар Васиљевић: Од пуковника Петковића.

Бранко Лукић: Усмено?

Александар Васиљевић: Усмено.

Бранко Лукић: Добро. Уколико он греши и ви сте грешили, је ли тако?

Александар Васиљевић: Апсолутно.

Бранко Лукић: Да ли сте на било који начин дознали да ли је било ко од органа безбедности контактирао потпуковника Миодрага Димитријевића по било ком питању пре 18. 10. 1991. године?

Александар Васиљевић: Немам таква сазнања.

Бранко Лукић: Хвала вам. Сада у овом документу, Информација од 25. 10. 1991. године, број 540, о коме смо говорили, на страници 2, у последњем параграфу се каже о рањеним и настрадалим на минском пољу: повређено је 12 мештана и 3 припадника одреда ТО Ваљево и „Душан Силни". Нама се у поступку стално спомиње, и други људи спомињу, кад су тројица људи повређена на том минском пољу од ових наоружаних људи који су ишли са цивилима. Међутим, ми знамо име само једног. Да ли би ви нама могли да помогнете где би ми могли да нађемо податак ко су још ова двојица, јер очито да не припадају ни Ваљевцима, не припадају ни „Душану Силном"?

Александар Васиљевић: Не знам како то ту стоји, ја сам само имао податак да су тада, значи у оној првој информацији која је код мене дошла 22. 10., то је било доста онако паушално, округло па на ћоше, али је стајало да је рањено 12, од којих је један рањеник касније умро. Значи, то је један податак. Други податак, да су тада на минском пољу рањена и три припадника одреда „Душан Силни", да је један мештанин погинуо од наиласка на мину, а да су остали ликвидирани при покушају бекства од припадника одреда „Душан Силни" и Територијалне одбране, који су од стране њих и терани на то минско поље.

Бранко Лукић: Не, ја вас питам само за ову двојицу, да ли имате податак, ако знате – знате, ако не знате – не знате.

Александар Васиљевић: Не, ја не раздвајам двојицу да нису, ја вам кажем поново, писало је и стајало у тој информацији од двадесет другог, у тој првој депеши, да су сва три припадници одреда „Душан Силни".

Бранко Лукић: Да ли имате податак, или да ли сте имали у то време, или да ли сте сазнали касније које су све формације биле присутне у Ловасу, пошто нам сведоци дају податке да је осим „Душана Силног", осим ТО Ваљево, било још доста наоружаних групација, да ли ви имате такве податке?

Александар Васиљевић: Ја не знам сада за доста ових групација, можда је било доста наоружаних лица, али знам да је у Ловасу била и команда 46. партизанске дивизије из Крагујевца.

Бранко Лукић: То је после.

Александар Васиљевић: То је део који ја знам. Ја за друге саставе немам податке, али знам за 46. дивизију да је касније била у Ловасу.

Бранко Лукић: Да ли сте икада својим каналима сазнали да је у Ловасу постојала војнотериторијална команда Ловас, да ли се тако нешто спомињало?

Александар Васиљевић: Не, ван онога што сам већ сведочио.

Бранко Лукић: Добро, хвала вам. Да ли сте имали податке да су након дешавања на минском пољу, поред саслушања лица, извршени прегледи оружја да би се утврдило ко је пуцао?

Александар Васиљевић: Не.

Бранко Лукић: Да ли је постојала нечија обавеза да то обави, по вама?

Александар Васиљевић: Па онај ко је вршио увиђај ту, он је то требало да уради, ако је увиђај вршен и војна полиција ако је излазила на лице места, а по ономе што сам ја имао, да је војна полиција и привела ова четири органа, било би природно да се обезбеди лице места и да истражни судија који врши увиђај проведе те истражне радње, од прегледа оружја, од парафинских рукавица сумњивих или сакупљених чаура итд.

Бранко Лукић: Немате податак да је тако нешто учињено?

Александар Васиљевић: Нисам улазио у те детаље.

Бранко Лукић: Да ли добровољци који су у саставу јединица ЈНА имају статус војника?

Александар Васиљевић: Ако је примљен по процедури по којој је прописано ко може бити добровољац, он тада постаје војник ЈНА као и сваки други, више му не пише добровољац, значи он постаје војник који је ушао у састав јединице.

Бранко Лукић: И када му тај статус престаје?

Александар Васиљевић: Онда када се и та јединица распушта, када се прогласи престанак опасности, па се цела јединица распушта. Дакле, не може добровољац да изађе из јединице кад њему падне на памет. Он постаје припадник оружаних снага и све што важи за остали састав у тој јединици, важи и за њега и забрањено је било да се они групишу као јединица добровољаца, а за то су биле одговорне старешине на нижем нивоу, које често то нису баш испоштовале.

Бранко Лукић: Е сад да вас питам, када резервни старешина постаје старешина ЈНА и када му тај статус престаје? Само кратко, молим вас.

Александар Васиљевић: Резервни старешина?

Бранко Лукић: Да.

Александар Васиљевић: Мислите у ЈНА, или у ТО, или је сасвим свеједно?

Бранко Лукић: Како хоћете.

Александар Васиљевић: Он то постаје постављењем преко војно-територијалне команде, а то су били војни окрузи, војни одсеци итд., где су према својој евиденционалној специјалности и оспособљености распоређивани на ратни распоред у дотичну јединицу. Ако би он био скидан из те јединице, а могло је да буде да се расформира та јединица, или да човек буде болестан, или да пређе старосну структуру за такву јединицу, онда је он излазио из састава јединице. Овде се поставља питање докле су они били чувани у војној евиденцији као војни обвезници. То је сад друга ствар. Значи, војни обвезник је могао да буде и распоређен и постављен у неку јединицу или је могао да буде само на војној евиденцији а да нема постављење.

Бранко Лукић: Мора да буде, дакле, постављен на одређени положај?

Александар Васиљевић: Он мора да буде постављен. Ту сад не иде наредба написана.

Оливера Анђелковић: Добро, да не ширимо ту причу, јер не знам.

Бранко Лукић: Ваљда ће неко то да разјасни.

Александар Васиљевић: Значи, он има картон, јединични картон који се ставља у картотеку ратне јединице.

Бранко Лукић: Пошто смо утврдили да је одред ТО Ваљево препотчињен II ПГМБР, ко би могао њима да нареди да иду у претрес терена, да ли би они морали да добију то наређење од некога из друге бригаде?

Александар Васиљевић: Не знам, он може и самостално да одлучује.

Заменик тужиоца: Ово је прешло сваку меру. Ово лице овде које се саслушава се злоупотребљава. Пре свега, није коректно тражити тумачење правних појмова, за то смо ми ту. Ако треба стручно лице, предложите да дође стручно лице. Ово нема смисла, малтретирамо човека који је овде сведок.

Бранко Лукић: За шта, кажите ми, ја вероватно нисам схватио.

Заменик тужиоца: Сазнања која има из посла који је радио везано за конкретни догађај.

Бранко Лукић: Генерал војске не може о овоме да сведочи?

Заменик тужиоца: Да ли је стручно лице или сведок?

Бранко Лукић: Има директна сазнања о томе, молим вас!

Александар Васиљевић: Не знам колико ће вам бити мериторно ово што ја говорим, зато што то су питања за вештака. Ја могу да одговарам део који знам, али немам статус вештака.

Бранко Лукић: Каква су ваша сазнања 17. или 18. 10., да ли је наредба била да се иде у извиђање или у претрес терена?

Александар Васиљевић: Немам тада уопште никаква сазнања. Рекао сам, прва сазнања имам 22. 10.

Бранко Лукић: Хвала. Ево при крају смо, само још да ја прегледам да није нешто остало. Рекли сте да никада нисте били у Ловасу у то време, је ли тако?

Александар Васиљевић: Не, ни тада, ни после.

Бранко Лукић: И на страни 19 ваше изјаве код истражног судије, рекли сте – напад се врши главним снагама и помоћним снагама, један је командант и главних и помоћних снага. Пита вас адвокат Крстић и ви потврђујете да један командант командује и помоћним и главним снагама. Остајете и данас код тога?

Александар Васиљевић: Па да, апсолутно.

Бранко Лукић: Хвала вам, господине Васиљевићу, то је све што сам имао.

Оливера Анђелковић: Изволите даље.

Адвокат Гордана Живановић: Господине Васиљевићу, говорили сте о том принципу једностарешинства и данас сте дали појашњење шта се под тим подразумева. У више наврата сте помињали тај термин. Да ли бисте били љубазни да ми преведете тај термин на конкретан пример Ловаса и шта је вама лично познато у вези са тим? Да ви знате какав је састав у Ловасу, знате ко све борави у Ловасу, знате шта се дешава према информацијама које добијате накнадно, само да ми протумачите тај принцип једностарешинства у конкретној ситуацији.

Александар Васиљевић: Ја не могу да вам говорим о принципу једностарешинства у односу на Ловас, не важи за Ловас један принцип, а за неко друго место неки други принцип једностарешинства.

Гордана Живановић: Не, да не будете вештак, него само на основу конкретних сазнања ако имате.

Александар Васиљевић: Ја немам сазнања како је команда, ко је коме надређен, ко је коме потчињен у Ловасу. Ја такве податке нисам добио, нити то знам, нити је моје било да у то улазим.

Гордана Живановић: Господине Васиљевићу, само да вас прекинем, после ћемо лакше савладати тему. Значи, постоји ЈНА, постоји ТО, постоји „Душан Силни". Ви сте давали своју анализу свих тих елемената појединачно. Да ли можете да ми појасните принцип једностарешинства на тој ситуацији коју сте објаснили?

Александар Васиљевић: Јединица ЈНА, то је Друга бригада. Колико сам схватио, у Ловас је постављен одред ТО Ваљево.

Гордана Живановић: Она је у саставу ЈНА, је ли тако?

Александар Васиљевић: Постала је у саставу ЈНА и потчињена команди Друге бригаде наредбом из дивизије о препотчињавању и стављању у надзор. Према томе, за ту јединицу и њено ангажовање одговоран је командант бригаде уколико другачије није регулисано, могао је да прида тај одред неком батаљону, онда би био командир батаљона којем је придат. Ја колико знам није, значи он има задатке и потчињен је команди, односно команданту Друге бригаде.

Гордана Живановић: Такође сте говорили у свом исказу раније, спомињали сте и помоћне снаге, просто то је војнички термин, али ја нећу да улазим у детаље, анализе или вештачење.

Александар Васиљевић: Морам да вам разјасним.

Гордана Живановић: Само вас љубазно молим да ми конкретно кажете, да ли у оквиру Ловаса постоје помоћне снаге?

Александар Васиљевић: Не, погрешно је питање, ја бих рекао. Извињавам се, то је исто као команда и командно место, то су различите ствари.

Гордана Живановић: Ово што вас питам, извињавам се, везујем се само за наредбу о нападу на Ловас.

Александар Васиљевић: Свака наредба, и за одбрану и за напад, и на главне и на помоћне снаге, главним снагама се извршава тежишни задатак а помоћне снаге, то су мање снаге које немају сада свог команданта посебно. Нема два команданта, један за главне, један за помоћне снаге.

Гордана Живановић: То је по ПС-у?

Оливера Анђелковић: Добро, колегинице, опет смо на терену вештачења.

Гордана Живановић: Ја сам упорно питањем покушала да избегнем ту ситуацију и питала сам конкретно, да ли је у оквиру Ловаса, према сазнањима која он има, ЈНА територијална...

Александар Васиљевић: Нема помоћних снага.

Гордана Живановић: Нема помоћних снага?

Александар Васиљевић: Помоћне снаге постоје само при извршавању борбеног задатка.

Гордана Живановић: Пошто вам конкретно у време доношења није била позната ова наредба за напад на Ловас, него вам је накнадно позната, да ли можете да ми кажете да ли сте добили сазнања шта у тој наредби подразумевају помоћне снаге? Да ли сте касније то сазнали?

Александар Васиљевић: Не, само овде на суду ако је негде парцијално нешто спомињано.

Гордана Живановић: Сад бих вас молила само да ми кажете. Рекли сте колеги везано за питање о извештају о настрадалима на овом догађају после, ви сте саставили овај чувени извештај број 504, па бих вас молила само да покушамо да растумачимо нешто. Сад сте дали одговор да се радило о три члана „Душана Силног". Тако не пише у овом извештају.

Александар Васиљевић: Ја сам рекао да је то извештај од двадесет трећег.

Гордана Живановић: Тако је, ту не пише тако, него пише два ТО Ваљево и да ли сте добили конкретно имена, презимена људи који су настрадали?

Александар Васиљевић: Не.

Гордана Живановић: Да ли сте ви, као лице које врши ту функцију у војсци, морали да имате та имена и презимена?

Александар Васиљевић: Не, то није у мојој надлежности.

Гордана Живановић: Добро. Нису били дужни ни ваши оперативци да вас о томе обавесте?

Александар Васиљевић: Не, они су били дужни да обавесте лица која треба да врше увиђај, а онда они фиксирају детаље по имену, по презимену, по траговима итд.

Гордана Живановић: Да ли сте ви информисани која су лица организована за вршење тих увиђаја, да ли можда знате коме је дат задатак да врши увиђаје?

Александар Васиљевић: Не знам ко је вршио, требало је да врши истражни судија при I војној области, односно конкретно да кажем, Војног суда у Београду.

Гордана Живановић: Војног суда у Београду, добро, хвала. Опет само конкретно говорим за Ловас и молим вас да ваше размишљање и информације које имате вежете само за Ловас. Да ли било којој формацији ЈНА може да дâ било какву наредбу или поведе било какву акцију неко ко није у саставу ЈНА?

Оливера Анђелковић: Одбија се одговор на то питање, шта би било кад би било. Питајте сведока има ли конкретна сазнања.

Гордана Живановић: Ја ћу онда предочити ово. Да ли сам ја добро разумела да сте ви данас казали да су се неки чланови ЈНА нећкали нешто око јављања као добровољци, тако сте рекли, да сте мало искритиковали њихове старешине што су такву атмосферу дозволили и да сте рекли да су их повели неки добровољци „Душана Силног"? Да ли сам ја то добро разумела?

Александар Васиљевић: Не, нису они повели припаднике ЈНА.

Гордана Живановић: Него?

Александар Васиљевић: Него су се они договорили да заједно тај део обезбеђују, а да натерају цивиле да иду на поље.

Гордана Живановић: Заједно су се договорили?

Александар Васиљевић: Тако произлази.

Гордана Живановић: Онда је то, извињавам се због питања, у реду.

Оливера Анђелковић: Добро, завршите с питањима.

Гордана Живановић: Па зато што коментарише шармантно.

Александар Васиљевић: Хвала вам.

Гордана Живановић: Имала сам још једно питање, господине Васиљевићу, нећу вас задржавати. Да ли сте ви као високи официр безбедности добили било када било какву информацију како су људи који су били у саставу „Душана Силног" уопште кренули у Ловас?

Александар Васиљевић: Не.

Гордана Живановић: Ни откуд они ту, ни како ту, ни зашто ту, зашто баш у Ловасу?

Александар Васиљевић: Не.

Гордана Живановић: Хвала вам.

Оливера Анђелковић: Изволите даље.

Адвокат Слободан Живковић: Само једно питање. Ви сте рекли да сте двадесет другог добили сазнање о том ексцесу у минском пољу. Да ли сте тад добили сазнање да је то минско поље поставила ЈНА?

Александар Васиљевић: Не, не би требао нико други да постави него ЈНА, мислим, ко је могао да постави минско поље ван ЈНА?

Слободан Живковић: Добро, немам више питања, хвала.

Оливера Анђелковић: Изволите даље.

Адвокат Радослав Шошкић: Господине Васиљевићу, ви сте у исказу код истражног судије на записнику од 19. 1. 1999. године помињали неке сабирне центре, поред осталих и сабирни центар у Бегејцима, па вас питам, да нам кажете ако можете, коме је тај сабирни центар припадао, Новом Саду или Београду.

Александар Васиљевић: То није у вези ове теме, али тај сабирни центар је формиран наређењем команданта Прве војне области 24. септембра 1991. године. Ево, тужилац реагује.

Оливера Анђелковић: Не морате даље да ширите, чули смо, Прва војна област и ти сабирни центри.

Александар Васиљевић: Управа безбедности је формирала, ако вас то интересује, формиран је тај и још два сабирна центра.

Радослав Шошкић: А да ли знате ко је био управник тог сабирног центра?

Александар Васиљевић: Знам, сећам се, потпуковник, ја мислим да је Петровић ако се не варам, ако ме држи памћење, дакле, не орган безбедности, како то неки причају.

Радослав Шошкић: Ко је конкретно, да ли знате, одлучивао о слању у тај сабирни центар?

Александар Васиљевић: Ови на терену, ја не знам ко је њих скупљао, али их је најчешће доводила та месна структура да буду примљени јер су сумњиви да су учествовали у паравојном организовању, или су пронашли оружје код њих итд. Онда су улазили у сабирни центар, ту су евидентирани, с њима су вођени разговори и после тога су они за које није постојало елемената да су чинили кривична дела, били отпуштени и враћени кућама.

Радослав Шошкић: А да ли знате ко је конкретно донео такву одлуку о слању у сабирни центар?

Александар Васиљевић: Не знам то. Могле су и јединице кад упадну, значи не искључујем да су могли и припадници ЈНА, па да их приведе војна полиција.

Радослав Шошкић: Ово малопре што сте казали, да ли је вршено кривично дело, да ли ту говорите о критеријумима на основу којих су та лица слата у тај центар, који су били критеријуми?

Александар Васиљевић: Ако су по нечему сумњиви, онда су их приводили у сабирни центар на испитивање, јер је један део из сабирног центра ишао у кривичну процедуру и предаван војном правосуђу, то је за оне за које је установљено да су чинили ратне злочине. Е сад могу да вам износим колико је оптужница било и колико лица итд.

Оливера Анђелковић: Не морате, то није предмет оптужбе.

Радослав Шошкић: А да ли имате сазнања да ли је било неких физичких малтретирања у том сабирном центру?

Оливера Анђелковић: Да ли то има у оптужници, колега, молим вас?

Александар Васиљевић: Ако ви сада вучете нешто на ту тему, ја сам отворен човек.

Оливера Анђелковић: Господине Васиљевићу, оно што вам суд дозволи, одговорићете.

Александар Васиљевић: Немам та сазнања, имам накнадна сада што читам од Удружења Вуковара.

Оливера Анђелковић: Не морате даље ту причу, нити је предмет оптужбе, нити шта.

Радослав Шошкић: Господине Васиљевићу, многа од тих лица из тих сабирних центара, конкретно из овог Бечејца, су пуштена. Који су били критеријуми да буду пуштена та лица?

Александар Васиљевић: Већ сам рекао.

Оливера Анђелковић: Одбија се одговор на то питање, то је сведок и одговорио. Не морате, господине Васиљевићу, сачекајте.

Александар Васиљевић: Добро у реду, ја ћу вама одговарати, све је у реду.

Радослав Шошкић: Такође сте на записнику код истражног судије од 19. 1. 1999. године казали за формацију „Душан Силни" да су били припадници МУП-а Србије, па је моје питање: од кога имате такво сазнање?

Александар Васиљевић: Не, погрешно сте то протумачили, нигде нисам рекао да су били припадници МУП-а Србије, а одговарао сам у војној линији господину Налићу. Чини ми се и где је улога МУП-а била, неки људи из МУП-а у односу на паравојне саставе и на систем одбране на том простору, на то сам већ дао одговор, али нисам тако изјавио како сте рекли.

Оливера Анђелковић: То сте спомињали, то је Војни суд у Београду, 19. 1. 1999. године, на страни 6: „Добровољачки састави Мирка Јовића под називом „Душан Силни" ушли су у састав МУП-а Србије". Тако је констатовано овде у записнику.

Александар Васиљевић: Значи, кад они улазе у састав МУП-а Србије? Опет ћу да се расплинем. Кад је изашло наређење о томе да се морају распустити сви паравојни састави и кад је пуковник Петковић ишао и известио генерала Панића да нису прешли сви, онда је на том састанку код Панића овај Стојичић Баџа рекао да су они формирали посебну бригаду МУП-а, у коју су ушли и сви ти састави.

Оливера Анђелковић: Добро, значи сад појашњавамо да је ово што сте изјавили било после оне наредбе од 10. децембра 1991. године?

Александар Васиљевић: Тачно.

Оливера Анђелковић: Добро.

Радослав Шошкић: Молим вас, господине Васиљевићу, од кога имате сазнања да су одређена лица из састава припадника „Душана Силног" одвела цивиле на минско поље?

Оливера Анђелковић: Па то слушамо цео дан – од Петковић Љубише.

Радослав Шошкић: И само још једно питање, господине Васиљевићу. Да ли су поједина лица хрватске националности одвођена изван Ловаса ради саслушавања?

Александар Васиљевић: Не знам ко их је одводио.

Радослав Шошкић: Да ли имате таква сазнања?

Александар Васиљевић: Једино из Ловаса лица која су дошла у сабирни центар. Где су они одвођени, куд су одвођени, не знам.

Радослав Шошкић: Сремска Митровица, Шид и тако?

Александар Васиљевић: Ја сам рекао: један део лица из Товарника и Ловаса је био приведен у Бегејце и пуштени су и то се наводе конкретни подаци колико их је било и после колико дана су изгубљени трагови где су, на шта смо ми реаговали и тражили објашњење.

Радослав Шошкић: Добро, немам више питања. Хвала.

Оливера Анђелковић: Изволите даље. Од бранилаца нема нико? Изволите, оптужени.

Оптужени Љубан Деветак: Добар дан. Господине Васиљевићу, ви сте 18. фебруара 2003. године у Хагу, на питање тужиоца Најса: „Ко је дао дозволу да се оружје из магацина даде Србима у Хрватској", одговорили: „Ја сам у испитивању и у ранијој фази увек говорио да се не слажем са тим изразом „наоружавање Срба" од стране ЈНА. Значи, формиране су јединице легалне ТО које нису постојале у том простору".

Александар Васиљевић: Да, и стојим и сад при томе.

Љубан Деветак: Хвала.

Оливера Анђелковић: А шта, формиране су јединице легалне ТО које нису...?

Александар Васиљевић: Легалне ТО које нису постојале у том простору.

Оливера Анђелковић: Да, али данас смо чули...

Александар Васиљевић: Ја говорим о целој Југославији, одмах да вам кажем.

Оливера Анђелковић: Да то нису биле јединице које су предвиђене савезним прописима, данас сте тако рекли.

Александар Васиљевић: Да вам кажем, ја кад говорим, ја говорим о целом простору Југославије. Конкретно овај део кад објашњавам, највише се односи на Книнску Крајину, где је постављен један генерал...

Оливера Анђелковић: Сад причамо о Славонији, о Источној Славонији.

Александар Васиљевић: У Славонију су доведене легалне јединице ТО и није било потребе да се формирају неке друге, јер су дошли одреди из Ваљева и овамо и онамо.

Оливера Анђелковић: Добро, а те јединице које су формиране од месног, локалног становништва?

Александар Васиљевић: Ове које су ишле локалне, то је оно оружје које је развозио Кертес, то је оружје које је извлачио, преко неког Зукановића, Аркан из складишта територијалне одбране и где су они формирали своју месну структуру и то су оне јединице за које Горан Хаџић по завршетку вуковарске операције пише Председништву СФРЈ.

Оливера Анђелковић: Добро, све смо то чули. Јесу ли те јединице легалне или нелегалне?

Александар Васиљевић: По моме нису биле легалне из саставног дела оружаних снага, јер да су биле, не би Хаџић тражио да буду примљене у оружане снаге.

Оливера Анђелковић: Добро.

Љубан Деветак: Хвала на помоћи, госпођо председнице.

Оливера Анђелковић: Не, само да разјаснимо.

Љубан Деветак: Тринаестог фебруара такође сте у Хагу изјавили да је ТО у Источној Славонији био под командом ЈНА док на чело ТО нису постављени људи из МУП-а Србије, што се догађа после 20. новембра 1991. године.

Александар Васиљевић: Ништа није спорно.

Љубан Деветак: Госпођо, значи, умешан је...

Александар Васиљевић: Дозволите. Ви имате то истргнуто из мог сведочења у Хагу.

Љубан Деветак: Нема ништа истргнуто, ја читам само делове.

Александар Васиљевић: Само има други део који стоји тамо, исто кад сам сведочио, да су постојале две врсте онога што се звало територијална одбрана, легалне јединице територијалне одбране и наводио заповест Мркшића у наређењу за употребу Оперативне групе Југ, у којој стоји: одред ТО, формира се први јуришни одред састава.

Оливера Анђелковић: Добро, да не слушамо ту вуковарску причу.

Александар Васиљевић: Значи, истргава се овде, ја и даље стојим, и у Хагу сам говорио.

Оливера Анђелковић: Добро, данас смо чули потпуно јасно да та нека локална територијална одбрана није била у саставу и под командом ЈНА.

Александар Васиљевић: Не.

Љубан Деветак: Ја бих само наставио ово питање на констатацију госпође председнице. Уколико су те локалне формиране од стране ЈНА, јесу ли онда легалне?

Оливера Анђелковић: Одбија се одговор на то питање, јер он тврди да нису формиране од ЈНА.

Љубан Деветак: Па у Хагу је тврдио...

Оливера Анђелковић: Не, где је то тврдио у Хагу, реците ми на којој страни, који део? То није тврдио ни у Хагу, причао је ово што и данас прича, о два маневарска: територијална одбрана из Србије и локална месна територијална одбрана САО Славоније, Барање и Западни Срем, која није била у легалном систему.

Љубан Деветак: Промениђу питање. Реците ми, молим вас, да ли ви сматрате да одред „Петрова гора" у Вуковару није био територијална одбрана?

Александар Васиљевић: Јесте био из састава територијалне одбране, штаба Територијалне одбране Западне Славоније, Срема итд. Пошто се позивате на моје сведочење из Хага, да вас подсетим на онај део када се Ланчужанин Миодраг, као члан Радикалне странке, јавља у штаб Територијалне одбране Вуковара, који је већ био промењен у односу на онај легални који је постојао, па каже – довео Ланчужанин Миодраг, иди код Илије и договорите се који ће вам чин дати.

Љубан Деветак: Мислите на Илију Којића, је ли тако?

Александар Васиљевић: Не знам ја коме, ја вам дајем пример.

Љубан Деветак: Чудо да не знате то.

Александар Васиљевић: Све је у реду, не морам ја да знам.

Љубан Деветак: А реците ми, молим вас, кад се датумски то догађа да они више нису ТО која је под јурисдикцијом ЈНА?

Александар Васиљевић: Све време они нису део легалне Територијалне одбране Србије.

Љубан Деветак: Не говорим ја о Србији, него о ЈНА, не о Србији.

Александар Васиљевић: Ја вам опет кажем – нема ЈНА своје територијалне јединице, него има јединице ТО које се њој препотчињавају, а то што су их они укључили у састав, ја сам већ навео, учествује прва јуришна група, одред ТО тај и тај и одред „Лева Суподерица".

Оливера Анђелковић: Добро, да не слушамо вуковарску причу, ја опет кажем, сконцентришите се на Ловас и шта се ту дешавало.

Александар Васиљевић: Па ево, ако цело питање можемо да поједноставимо. Ако је ваше питање шта је био одред „Душан Силни"– био је паравојна формација која никада није...

Љубан Деветак: Нисам вас то питао, па ја вас за „Душан Силни" нисам уопште питао. Немојте ми одговарати на питање које нисам поставио.

Александар Васиљевић: Видим да кружите около.

Љубан Деветак: Не кружим, немам разлога да кружим, можда ви имате више у одговорима да кружите.

Александар Васиљевић: Слушам.

Љубан Деветак: Данас сте спомињали догађаје у Пакрацу, везивали их са догађајима у Борову Селу. Да ли је вама познато за део Пакраца, тај део Славоније где је вођа био Цакула, вероватно знате то презиме, иначе дипломирани инжењер шумарства и овај део Славоније, Барање и Западног Срема где је био председник Хаџић, да су то биле у то време засебне две области?

Оливера Анђелковић: Одбија се одговор на то питање, нема никакве везе с предметом оптужбе.

Љубан Деветак: Нема, али је човек тврдио да је исто.

Оливера Анђелковић: Па нема. Ако знате и сами да нема, зашто постављате?

Љубан Деветак: Да ли је сведоку познато да је из Илока вршена евакуација по плану пуковника Петковића?

Александар Васиљевић: Каква евакуација?

Љубан Деветак: Евакуација становништва које није хтело предати оружје, које је са оружјем преко Шида отишло преко Босне за Хрватску?

Александар Васиљевић: Није он организовао евакуацију уопште, ја сам имао...

Љубан Деветак: Молим вас будите љубазни, одговорите само на питање са да или не. Питао сам лепо.

Александар Васиљевић: Није пуковник Петковић вршио никакву евакуацију.

Љубан Деветак: Нисам то питао, питао сам да ли вам је познато да је та евакуација вршена по плану пуковника Петковића.

Оливера Анђелковић: И одговорио је сведок, није Петковић вршио никакву евакуацију.

Александар Васиљевић: Ја вам опет још директније одговарам, не да ли сам знао, него да то није радио, јер знам ситуацију у Илоку каква је била.

Љубан Деветак: Ја нисам тврдио да је радио, питам да ли знате да је по његовом плану вршена евакуација?

Оливера Анђелковић: Чули сте одговор, господине Деветак, исто тако нема везе са предметом оптужбе.

Љубан Деветак: Па било је после Ловаса, одмах непосредно се догађало, јако има везе.

Оливера Анђелковић: Добро, ту ништа не пише у оптужници.

Љубан Деветак: Има јако везе, они су се предали, госпођо председнице, и зато су прошли без гранатирања и пуцања, а ови се нису предали.

Оливера Анђелковић: Хајдемо даље питања.

Љубан Деветак: Зато има везе. Мало ми је чудно да константно данас већ по трећи пут...

Оливера Анђелковић: Је ли немате више питања?

Љубан Деветак: Имам, имам.

Оливера Анђелковић: Па добро, нема шта да се чудите, него питајте.

Љубан Деветак: Да ли је вама познато да економија Ловас код Даља нема никакву, ни економску, ни никакву блиску везу са селом Ловас?

Александар Васиљевић: Рекао сам то већ.

Љубан Деветак: Али сте опет поновили...

Александар Васиљевић: Рекао сам да је то на путу за Даљ.

Оливера Анђелковић: То сам и ја хтела исто да појасним, јер се у деловима вашег...

Александар Васиљевић: То се зове...

Оливера Анђелковић: Само мало, саслушајте ме. У деловима вашег исказа код истражног судије везује се то и помиње се место Ловас.

Александар Васиљевић: Јесте.

Оливера Анђелковић: Е сад, тамо у Трибуналу се помиње фарма Ловас код Даља, па ме сад занима је ли то тако близу места Ловас да се везује за Ловас, или?

Александар Васиљевић: Ја сам рекао да у Ловасу никада нисам био, а кад сам говорио да је то фарма Ловас, значи ја сам добио такав извештај од војне полиције са терена, која је снимила те лешеве и да су рекли да се то налази на путу Ловас – Даљ.

Оливера Анђелковић: Добро.

Александар Васиљевић: А касније, опет понављам оно што сам причао, да смо дошли до индиција да су два лица из Даља везана за тај злочин.

Оливера Анђелковић: Добро.

Александар Васиљевић: Према томе, нисам везивао за Ловас, да су та два лица из Ловаса, без обзира да ли је то, то је Економија Ловас, тако се звала, такав сам ја податак добио.

Оливера Анђелковић: И немате сазнање колико је удаљена од села Ловас та економија?

Александар Васиљевић: Немам, немам.

Оливера Анђелковић: Добро.

Љубан Деветак: Том приликом кад сте били код пуковника Петковића, да ли вас је он известио да у Шиду постоји сабирни центар под командом и контролом ЈНА?

Александар Васиљевић: Не.

Љубан Деветак: Да ли познајете пуковника Суботића? Знате ли ко је то?

Александар Васиљевић: Па има их више, не знам на кога мислите. У служби има три пуковника Суботића која сам знао.

Љубан Деветак: Па овај што је из Славоније, тамо из Будимаца, био је професор некакав ту на некој Академији војној, пре него што је дошао тамо на терен.

Александар Васиљевић: Не знам га, је ли био орган безбедности?

Љубан Деветак: Слободан се зове, ја мислим да му је први надређени био пуковник Петковић.

Александар Васиљевић: Не знам.

Љубан Деветак: Значи не знате, није вам ни рекао да Суботић води тај центар?

Александар Васиљевић: Не, не знам ни да је постојао центар у Шиду.

Оливера Анђелковић: Човек је рекао да не зна.

Љубан Деветак: Добро.

Александар Васиљевић: Могло је да буде неко прихватно место ако се то ради после завршетка вуковарске операције да су их ту сместили, а одатле упућивали.

Љубан Деветак: Добро, хвала, а да ли вам је тога дана пуковник Петковић саопштио да су управо ова четворица официра из Ваљева, из Територијалне одбране Ваљево, које сте данас ви побројали, притворени од стране његових потчињених и да је дошло до побуне на челу са пуковником Ђокићем и тако су они пуштени из притвора? Је ли вам то рекао?

Александар Васиљевић: Не, не, никад. О томе је покренут поступак, враћен је био по тој његовој причи Димитријевић и ови други у Ваљево или само Димитријевић, значи конкретно је споменуо за Димитријевића да је враћен у Ваљево. Никаква побуна или било који проблем око тога.

Љубан Деветак: Да ли вас је упознао да је Шид тучен артиљеријом из близине, из околице Ловаса, тј. из шуме Јелаш?

Александар Васиљевић: Не.

Љубан Деветак: Шид као град, насеље?

Александар Васиљевић: Не, није, то је његов проблем.

Љубан Деветак: То вас није занимало. Данас сам вас ја разумео, не знам да ли сам добро разумео да нека јединица која буде препотчињена под нечију команду, после, кад изврши одређени задатак, практички може да ради шта хоће?

Александар Васиљевић: Ја то нисам рекао тако.

Љубан Деветак: Ја нисам тврдио да сте рекли, него тако сам разумео.

Александар Васиљевић: Погрешно сте разумели, ниједна јединица не може да ради шта хоће, него само оно што јој се нареди.

Љубан Деветак: А да ли је дужан онај који је препотчинио јединицу да јој саопшти да му више не треба, да се врати тамо одакле је дошла или у своју матичну јединицу, или некаквом Љубану Деветаку или Мирку Јовићу, није важно?

Александар Васиљевић: Ако је јединица препотчињена наредбом?

Љубан Деветак: Да, наредбом.

Александар Васиљевић: Наредбом, значи писмено, па каже да се та и та јединица за извршење тог и тог задатка придаје томе и томе, да ће извршавати задатке по наређењу тога и тога, а све дотле док не дође наређење да се враћа из тог састава којем је била препотчињена у неки други, важи да је у том саставу те јединице.

Љубан Деветак: Значи, она мора имати свог старешину кад се иде у операцију?

Александар Васиљевић: Која?

Љубан Деветак: Препотчињена јединица мора имати старешину који је води у одређену акцију, је ли тако?

Александар Васиљевић: Па мора, свака јединица има старешину.

Љубан Деветак: Хвала.

Александар Васиљевић: Од одељења па надаље.

Љубан Деветак: Реците ми, данас сте, ја претпостављам, први пут чули да су већ десетог, односно деветог навече прве јединице из ТО Ваљева, односно Лајковца и Љига пристигле на командно место код Лончара и да их је он распоредио за село Ловас. Да ли је он био дужан да њих упозна да тамо већ неко борави и какви однос, међусобну координацију имају итд, итд?

Александар Васиљевић: Не знам то, то није питање за мене.

Љубан Деветак: Добро, хвала. Да ли ми можете само рећи, иако можда није питање за вас, ја ћу ипак да га поставим: кад у некој наредби за напад за помоћне снаге пише да после освајања одређеног места изврше чишћење места од непожељног становништва, шта значи то? Мени то никад није било јасно, можете ли да ми помогнете?

Александар Васиљевић: Још једном, нисам вас чуо до краја.

Љубан Деветак: Кад јединица уђе у одређено место, неважно да ли је Ловас или Сикиревци или Гундинци или Маринци, да по уласку очисти место од нелојалног становништва?

Александар Васиљевић: Не, то не може да буде задатак и ко год је то тако, ако је то тако од речи до речи како сте рекли, то је апсолутно нелегално навођење.

Љубан Деветак: Можда нисам навео запету или тачку.

Александар Васиљевић: Па добро, не ради се о запети, ради се о поимању да се очисти од становништва.

Љубан Деветак: Хвала вам, хвала.

Александар Васиљевић: Чисти се терен од заосталих наоружаних...

Љубан Деветак: Пуно вам хвала, генерале.

Александар Васиљевић: Хвала и вама.

Оливера Анђелковић: Добро, идемо даље. Има ли неко од оптужених питање? Нема. Има Зоран Косијер. Да ли има оптужени Димитријевић Миодраг? Добро, само мало сачекајте, да идемо редом. Ви сте сад на реду. Не морате да устајете, једино ако хоћете због генерала, да га испоштујете, пошто и он седи.

Александар Васиљевић: Не мора ради мене да устаје.

Оптужени Миодраг Димитријевић: Господине генерале, хтео бих да вас питам само нека питања која сте ви већ овде помињали, али мислим да нисте били конкретни да одговорите, или вас ја нисам добро разумео. Објашњавали сте надлежност МУП-а, СУП-а итд. и кажете да сте ви били надлежни за подношење кривичне пријаве само против војних лица, а за остале учеснике у догађају у Ловасу нисте. С обзиром на зону, господине генерале, у којој су та друга лица дејствовала, чудно да оперативна армија или ви као њен представник нисте били дужни да подносите кривичне пријаве за све оне који су учинили кривична дела у зони одбране дивизије, без обзира да ли су дошли из цивилства, да ли су војни обвезници, како ви кажете, јесу ли они престали да буду војни обвезници, да ли су резервни официри итд. Молим вас.

Александар Васиљевић: Одговор, је ли? Ево овако, прво да вам кажем, нисам ја тај који је надлежан да подноси кривичне пријаве. Кривичне пријаве, прво је требало да поднесе командант бригаде, Друге бригаде, који је први дошао до тих сазнања шта се догодило на лицу места, а онда да не кажем, да идем даље по висини. Ја сам информацијом практично поднео кривичну пријаву и информацијом број 540, јер сам ту информацију послао војном тужиоцу. Ја нисам имао податке поименично, нити у детаљима шта се догодило ту, ко је пуцао, ко није пуцао, да ли је пуцао. Ја сам имао податке за четири војна лица поименично, а кад сам дошао двадесет осмог, добио сам онај списак од седам и за сваки случај поднео кривичну пријаву против војних лица. Могао сам ја да подносим, откуд знам, и против свих, да имам податке. Ја немам те податке и нисам надлежан ја да их скупљам. Овде је битно да је обавештено тужилаштво и да је обавештен војни истражни судија. Могла је да иде и усмена информација, а онда он доноси одлуку против кога ће пријаву. Да сам имао податке поименично да је то урадио тај, тај, тај, или да су пребијани, млаћени, па то чинио овај, па убили овога, онда бих вероватно ја та имена убацио унутра.

Миодраг Димитријевић: Господине генерале, нисам вас уопште питао да ли сте ви требали или нисте требали.

Александар Васиљевић: Не, ви сте рекли да нисам поднео пријаву.

Миодраг Димитријевић: Ја вам само потврђујем оно што сте ви рекли, да сте ви поднели кривичну пријаву.

Александар Васиљевић: Јесте.

Миодраг Димитријевић: Према томе, зашто нисте поднели кривичне пријаве и против лица која су дејствовала у вашој зони одговорности?

Александар Васиљевић: Није то моја зона одговорности.

Миодраг Димитријевић: Не у вашој зони, него у зони војске, војске, оперативне војске, господине генерале.

Александар Васиљевић: Већ сам рекао ко је по вертикали требало да започне.

Миодраг Димитријевић: Па пустите ви вертикалу, господине генерале.

Александар Васиљевић: Полако, само полако, господине. Значи, прво сте ви требали да подносите пријаву након свега што се догодило, то је прва ствар и да ви пошаљете извештај о томе, а не да до тога долази орган безбедности.

Миодраг Димитријевић: А због чега ја, господине генерале, шта сам ја био тамо?

Александар Васиљевић: Јесте ли ви Димитријевић?

Миодраг Димитријевић: Јесам.

Оливера Анђелковић: Добро. Немојте овако да ћаскате, него питање – одговор, питање – одговор.

Александар Васиљевић: Слажем се, већ сам одговорио на то.

Оливера Анђелковић: Добро, и кад одговорите, зауставите се и идемо даље на питања, да не би се претворило ово овде...

Миодраг Димитријевић: С обзиром да сте говорили о помагању територијалне одбране оперативним јединицама ЈНА, зато што је слаба итд., је ли тако? Ако сам вас добро разумео.

Александар Васиљевић: Не, нисам рекао помагања, грешите.

Миодраг Димитријевић: Него, препотчињавања?

Александар Васиљевић: Препотчињавања.

Миодраг Димитријевић: Препотчињавање, е добро, није важно уопште. Господине ђенерале, да ли су у том препотчињавању препотчињене јединице ТО или су препотчињене јединице противдиверзантски одред ТО Ваљево, први одред тога и тога, ТО тога, не знам ни ја, одред из Дванаестог корпуса и тако даље, или је то препотчињена територијална одбрана, молим вас одговорите.

Александар Васиљевић: Не. Ја имам податак, и он је тако и стављен, да је то био територијални одред, одред Територијалне одбране Ваљево, ја тај податак имам. Шта се после установљавало, да ли је то цео одред, из чега је он састављен али није се говорило о препотчињавању територијалне одбране, него се говорило о препотчињавању одреда ТО Ваљево.

Миодраг Димитријевић: Јасно. Значи ли то да су сви ови одреди, молим вас, јер сте ви о томе говорили, зато вас и питам, не као сад стручњака и коментатора итд., значи ли то да су сви ови одреди који су претпотчињени Првој војној области претпотчињени ратним јединицама, односно оперативним јединицама као одреди ТО?

Александар Васиљевић: Вероватно. Ја знам, у свим документима до којих сам долазио, да се говори о одредима ТО, Смедеревска Паланка, Ваљево итд.

Миодраг Димитријевић: Хвала лепо, хвала лепо.

Александар Васиљевић: Значи, увек се говори о одредима ТО.

Миодраг Димитријевић: Још једном се враћам оно на подношење предлога за кривично гоњење. Говорили сте да сте из разговора са Петковићем 28. октобра добили податке итд. Значи ли то да сте ви на основу усмене информације Петковића поднели ту кривичну пријаву?

Александар Васиљевић: Не, то значи на основу допунске депеше коју сам тражио од Одељења безбедности Прве војне области, коју су допунили у односу на податак од двадесет другог, двадесет четвртог, двадесет петог, ја сам сва сазнања доставио и војном тужиоцу за ЈНА.

Миодраг Димитријевић: Господине ђенерале, да ли сте у тим новим подацима или, како их ви зовете, било како их зовете, имали било какав писани документ који је потврђивао оне њихове изјаве или извештаје?

Александар Васиљевић: Чије изјаве?

Миодраг Димитријевић: Извештаје те које сте ви тражили, допунске, од Прве војне области или не знам од кога.

Александар Васиљевић: Не, ја сам вам лепо рекао, ја сам тражио податке од органа безбедности. То што су они написали и послали су депешом Управи безбедности, на основу те две депеше сачињена је информација за тужилаштво, војни врх итд.

Миодраг Димитријевић: Значи ли то да нисте имали при руци никакву наредбу Димитријевића, никакву бележницу Димитријевића или било кога другог, никакву, него само на основу њихове инструкције?

Александар Васиљевић: Не инструкције, него података.

Миодраг Димитријевић: Података, добро података, узмите како хоћете. Рекли сте нешто, па сте употребили термин „своје јединице" дословце, којима командује бригада, односно дивизија, односно војна област. Ја бих вас замолио само да будете љубазни, па да ми кажете које су то у овом случају „своје јединице"?

Александар Васиљевић: Не знам на шта се тај део односи, али могу да објасним. Кад се каже „своје јединице", пошто сам војно лице, да то кажем, то су формацијске јединице које су у саставу Прве војне области, дивизије, итд. и постоје придодате јединице, то може да буде и територијална одбрана или нека друга јединица ЈНА која улази ради неког задатка, у бригаду, у дивизију.

Миодраг Димитријевић: И по извршењу задатка она се враћа, је ли тако?

Александар Васиљевић: Може да се врати и не мора да се врати.

Миодраг Димитријевић: Не мора да се врати?

Александар Васиљевић: То сам већ објаснио.

Миодраг Димитријевић: Још?

Александар Васиљевић: Може да се врати.

Миодраг Димитријевић: Има ли још тих јединица?

Александар Васиљевић: Којих својих? Ја сам рекао шта су своје, ви питате шта су своје, своје јединице су формацијски састав.

Миодраг Димитријевић: Господине ђенерале, да ли није своја јединица, условно речено, јединица која се препотчињава некој другој команди?

Александар Васиљевић: Па већ сам вам рекао, кад се препотчињава тој команди, то је надлежност команде у чијем се саставу налази.

Миодраг Димитријевић: Тачно, тачно.

Александар Васиљевић: То сам рекао.

Миодраг Димитријевић: Рекли сте, али нисте одвојили. Сад сте рекли потчињене, а сада понављате на моје питање и препотчињене.

Александар Васиљевић: Не препотчињене, него придодате.

Миодраг Димитријевић: Или придодате.

Александар Васиљевић: Једно је препотчињено, а друго придодато.

Миодраг Димитријевић: Или придодате. Да ли су у овом случају ове јединице придодате или препотчињене одреду?

Александар Васиљевић: Оне су придате по наредби и онда препотчињене тој команди.

Миодраг Димитријевић: Добро. Да ли сте имали у рукама ове изјаве о којима говорите да су прикупљене у овој вашој информацији?

Александар Васиљевић: Не знам.

Миодраг Димитријевић: Нисте имали никакве?

Александар Васиљевић: Не.

Миодраг Димитријевић: Добро, хвала. Да ли сте можда имали у рукама у току доношења одлуке за ово гоњење за Димитријевић Миодрага било какав документ који је Димитријевић потписао као командант, као оперативац, као сарадник, или било како, или дневни оперативни извештај који је он потписао?

Александар Васиљевић: Не знам, нисам виђао никакав документ.

Миодраг Димитријевић: Нисте. Да ли сте имали пропуснице које су се примењивале на територији са потписом Димитријевић Миодрага при руци?

Александар Васиљевић: Никад нисам имао ничију пропусницу.

Миодраг Димитријевић: Не, не. Хвала лепо. Господине ђенерале, причали сте да су код добровољаца постојали критеријуми за примање добровољаца у ратне јединице: да немају ратни распоред у некој другој јединици итд, да не набрајам сада, није важно. У зонама ових јединица дешавала су се убиства, то сте морали знати, неконтролисана пљачкања која сте видели у Товарнику, хапшења и малтретирања. Имате ли сазнања да је и један командант са територије Србије у чијој се зони то дешавало на било који начин процесуиран на Војном суду код нас?

Александар Васиљевић: Има више десетина случајева, док је постојала ЈНА, процесуирања због ових дела о којима ви говорите пред Војним судом у Београду, више десетина случајева.

Миодраг Димитријевић: Команданата?

Александар Васиљевић: Па и за убиства. Команданти најчешће то нису подносили.

Миодраг Димитријевић: Хвала лепо. Да ли можда имате сазнање када је господин Лончар, да га назовем господином, унапређен у чин пуковника и поред догађаја који су се иначе дешавали у његовој зони, господине?

Александар Васиљевић: Не знам. Ја претпостављам, ишла су та унапређења, ја бих рекао доста комотно и широко по завршетку дејстава на подручју Вуковара и знате ко је добио, од Мркшића па надаље.

Миодраг Димитријевић: Опростите само, молим вас, сад вас питам као стручно војно лице, да ли су та унапређења била по основи ванредних унапређења и као награде за извршене задатке итд., или као унапређење у рату?

Александар Васиљевић: Нема унапређења у рату, значи унапређење за учињену ствар, за показано деловање итд.

Миодраг Димитријевић: Да, да.

Александар Васиљевић: По ономе што ја знам, сва су имала карактер ванредних унапређења. И ви знате шта је редовно унапређење: одређени број година, па испунио услове, па прошао ове функције. Овде су добијали чинове нешто раније.

Миодраг Димитријевић: Господине ђенерале, хвала лепо. Причали сте да нисте били у рату и то је доказ да нисмо били у рату. Ја бих хтео да вас питам

само нешто: да ли се ратни стаж броји у двоструком трајању за пензијски стаж при одласку у пензију?

Оливера Анђелковић: Господине Димитријевићу, одбија се одговор на то питање. Ако хоћете то да расправите, онда то на другом месту, овде нема никакве везе са предметом оптужбе.

Миодраг Димитријевић: Има, госпођо, јер је Лончар унапређен по том основу.

Оливера Анђелковић: Одбија се одговор на то питање. Каквог значаја то има за ово за шта сте ви тужени?

Миодраг Димитријевић: Добро. Хвала лепо. Ово сте ми мало некако одговорили, а може да одбије судија одговор. Да ли војни обвезник и резервни старешина и добровољац добија исти третман као и сва војна лица одмах по јављању у своју јединицу, односно на ратни распоред, на дужност, на одговарајућу дужност?

Александар Васиљевић: Да, ако он улази по прописима.

Миодраг Димитријевић: Са прописима, да.

Александар Васиљевић: Око пријема, значи он постаје легални припадник те јединице.

Миодраг Димитријевић: Ово вам је задње питање, господине: да ли можда познајете неког потпуковника Димитријевић Душана и ако знате, да ли можете да нам кажете ко је он био?

Александар Васиљевић: Не знам.

Миодраг Димитријевић: Не знате. Хвала лепо.

Александар Васиљевић: Слабије памтим имена, могуће да он мене зна, а ја њега да не знам.

Миодраг Димитријевић: Хвала.

Оливера Анђелковић: Добро.

Оптужени Зоран Косијер: Добар дан, оптужени Зоран Косијер.

Оливера Анђелковић: Ништа га не чујемо. И ви ћете, господине Косијер, преко суда питања, ја сам вам објаснила у више наврата због чега то.

Зоран Косијер: Није проблем никакав, ако вама тако одговара. Питао бих сведока прво ово. Сведок је једном изјавио да на територији СФРЈ није проглашено ратно стање. Какво је стање проглашено на територији СФРЈ у августу 1991. године?

Александар Васиљевић: Не знам, прошло је време, да ли је била нека непосредна опасност, има неки период од кад је то ишло, али ратно стање није проглашавано.

Зоран Косијер: Није ни елементарна непогода?

Оливера Анђелковић: Ја вас молим, одузећу вам реч, немојте такве коментаре да убацујете.

Зоран Косијер: Па немогуће да генерал не зна, госпођо судија.

Александар Васиљевић: Ја сам рекао – непосредна ратна опасност.

Зоран Косијер: Непосредна ратна опасност, добро. Нисам вас разумео. Шта је била дужност Југословенске народне армије да уради по тој одлуци?

Александар Васиљевић: Је ли треба да одговорим?

Оливера Анђелковић: Изволите, одговорите кад је о стању непосредне ратне опасности.

Александар Васиљевић: Опет ја долазим као вештак, па сад ја вама исто да одговорим округло па на ћошак. О ономе што је наређивало скраћено или крње Председништво као врховна команда, задатке које је поставило пред ЈНА, она је те задатке извршавала.

Зоран Косијер: Добро, хвала лепо. Молио бих сведока да ми каже шта се подразумева под зоном одговорности бригаде.

Александар Васиљевић: Под зоном одговорности, не бригаде, него сваке јединице, заповешћу се одређује зона у којој дејствује и налази се војна јединица, па и та бригада. Обично се она даје за извршење неког задатка, ако је напад, ако је одбрана, значи лево, десно, по дубини итд.

Зоран Косијер: Хвала лепо. Кажите ми ко је био одговоран за све догађаје у зони одговорности Друге гардијске бригаде, којом је командовао пуковник Лончар?

Александар Васиљевић: Он је требало да буде одговоран за дешавања у својој зони.

Зоран Косијер: Хвала. Кажите ми, ко је био одговоран за заштиту људи и имовине у зони?

Александар Васиљевић: Људи и имовине, мислите на војна лица или на цивиле?

Зоран Косијер: На целокупно.

Александар Васиљевић: У односу на заштиту људи који су у јединици је одговоран командант сваке јединице за свој састав.

Зоран Косијер: А на заштити цивила?

Александар Васиљевић: А за ово што се налази у зони за месно становништво, ту су, већ сам објаснио, били успостављени цивилни органи власти и почело је успостављање станица милиције, правосуђа, истражних органа итд.

Зоран Косијер: Кажите ми да ли је било могуће да тада на том подручју које се налази у зони одговорности бригаде пуковника Лончара делује било каква самостална оружана група?

Александар Васиљевић: Било је могуће не само у тој зони, него и још у зони неких других јединица.

Зоран Косијер: Да ли можете да набројите неке?

Александар Васиљевић: Па, сад бих морао да узмем пример у Западној Славонији.

Оливера Анђелковић: Добро, нема потребе.

Зоран Косијер: Не, не, не, само за ово подручје Славонија, Барања, Западни Срем.

Александар Васиљевић: Већ сам навео.

Оливера Анђелковић: То је већ речено.

Александар Васиљевић: Већ сам навео где су који центри били, нелегални центри за обуку и те јединице где, кад сам ја хтео да дођем тамо, нисам могао да уђем.

Зоран Косијер: Колико и које су то јединице?

Оливера Анђелковић: Одбија се одговор. То смо чули, причали смо.

Зоран Косијер: Па није речено.

Оливера Анђелковић: Молим? Па чули смо то.

Александар Васиљевић: Нисте слушали, говорио сам о Летенки, о још неким другим.

Зоран Косијер: Летенка је у Србији, господине генерале. Летенка је у Србији, на Фрушкој гори.

Александар Васиљевић: Па говорим о томе.

Зоран Косијер: Ја говорим о зони борбених дејстава.

Александар Васиљевић: Не знам, ето, немам сада сазнања, не могу да се сетим. Ако вам то нешто много значи, морао бих да се претребљујем, па да вам то кажем. Ево, било је у Батровцима, јесу Батровци ту негде близу, пошто и не знам тачно где је Ловас. У Батровцима је била једна јединица.

Зоран Косијер: Ја тек мање знам где су Батровци.

Александар Васиљевић: Е добро.

Оливера Анђелковић: Добро. Имате ли још питања?

Александар Васиљевић: Па у Јамини, ето имам друго место, 112 их је било.

Зоран Косијер: Кажите ми сад у вези овог минског поља што се одиграо тај инцидент, да ли вам је познато да је том приликом на лице места изашао војни истражни судија? Ако није, да ми објасните зашто он није и зашто његови органи безбедности нису ништа предузели да се цео догађај и место законски обраде?

Оливера Анђелковић: Где сте ви били данас? Цео дан слушамо како постоји једна информација, како је прослеђена војном тужиоцу итд.

Зоран Косијер: Па ја цео дан слушам да се инцидент десио осамнаестог, а господин генерал је тек двадесет другог обавештен око тога, четири дана после.

Оливера Анђелковић: Па добро, такав је његов исказ, он је тад дошао до сазнања.

Александар Васиљевић: Добро да сам и био обавештен уопште.

Зоран Косијер: Какве смо ми имали генерале, добро смо и прошли. Немам више питања, хвала лепо.

Оливера Анђелковић: Господине Косијер, је ли немате више питања? Добро, од оптужених, да ли још неко има питања? Изволите.

Оптужени Александар Николајидис: Да ли мислите да су ови цивили бежали у минском пољу?

Александар Васиљевић: Нисам вас чуо добро.

Александар Николајидис: Да су ови цивили који су, кажете, натерани у минско поље, да су бежали?

Александар Васиљевић: Да, имам то сазнање да су након тих експлозија почели да беже одатле.

Александар Николајидис: Одакле вам то сазнање?

Александар Васиљевић: Од Петковића, који је о томе реферисао.

Александар Николајидис: Да ли је Петковић био присутан када се то дешавало?

Александар Васиљевић: Сада ви улазите, хајде да кажем да је имао своју оперативну позицију која му је то пренела. Ја нисам навео да је Петковић био очевидац.

Александар Николајидис: Питам, пошто каже да су бежали, јер то једино ви спомињете, нико више.

Оливера Анђелковић: Чули смо, господине Николајидис, објаснио је.

Александар Николајидис: Са којим доказима сте поднели те кривичне пријаве?

Оливера Анђелковић: Опет иста прича, опет се вртимо у круг. Одговорио је.

Александар Николајидис: Не. Тражим конкретан доказ.

Оливера Анђелковић: Одговорио је на питање пет пута до сада, обавештења Прве војне области и тако даље и тако даље.

Александар Васиљевић: Постојала је основана сумња да је почињено кривично дело и онда се спроводе радње да се установи је ли или није.

Александар Николајидис: И Петковић вам о Ловасу ништа није рекао, ни о нападу, ни ово, само вам дао десет имена?

Александар Васиљевић: Није дао десет, само седам имена.

Александар Николајидис: Добро, само тих седам имена за Ловас и ништа више?

Александар Васиљевић: Ја сам изнео шта је човек испричао по ономе што је он знао, ако сте пратили.

Александар Николајидис: Пратио сам ја добро.

Александар Васиљевић: Морам сада испочетка све да понављам шта је пренео.

Александар Николајидис: Ако је Душан Лончар био у тој зони одговорности, због чега против њега није поднета кривична пријава?

Александар Васиљевић: Нисмо имали податке да је директно умешан он у тај догађај.

Александар Николајидис: Прикрио је, није пријавио.

Александар Васиљевић: Све је у реду, после тога истражни судија, када крене процедура, установљава кривичну одговорност и свих других лица. Ми нисмо имали елементе да је он то прикривао. Дошао је извештај командном линијом и то је онај извештај који је Еремија касније објављивао. То је исто у дневно-оперативном извештају у команди дивизије и Прве војне области, у Оперативном центру команде Прве војне области, а ја сам од органа безбедности добио двадесет другог и тражио допуну двадесет петог.

Александар Николајидис: Тај Душан Лончар доноси одлуку о нападу на Ловас, да се бомбардује и ми улазимо тамо. Шта је он нама и ми њему?

Александар Васиљевић: Не знам, то ви знате, били сте на терену, не знам у ком сте својству били тамо.

Александар Николајидис: Ви тврдите да смо паравојска. Ако војска бомбардује то, и ми улазимо.

Александар Васиљевић: Прво, не бомбардује. Војска није бомбардовала. Могла је да дејствује артиљеријом, није вам добар израз „бомбардује".

Александар Николајидис: Ко је имао тада артиљерију?

Александар Васиљевић: Артиљерију је имала ЈНА.

Александар Николајидис: Није ЈНА бомбардовала?

Александар Васиљевић: Не говорим о ЈНА, које бомбардовање?

Оливера Анђелковић: Господине Николајидис, није било бомбардовања, артиљеријска припрема је била и то није питање за овог сведока. Доћи ће Душан Лончар, па ћемо га питати.

Александар Николајидис: Госпођо председавајућа, за њега ниједно питање није, он је све овде спаковао, он иде од суда до суда и говори да сам ја био у минском пољу.

Оливера Анђелковић: Оставите такве коментаре и пређите на даља питања, уколико их имате.

Александар Николајидис: Да ли је МУП Србије паравојска?

Оливера Анђелковић: Одбија се одговор на то питање, идемо даље.

Александар Николајидис: Госпођо, он је рекао да ми припадамо МУП-у Србије, а да смо ми паравојска, па га питам.

Оливера Анђелковић: Објаснио је од када је „Душан Силни" МУП-у Србије прикључен.

Александар Николајидис: Ових тридесет људи што сте рекли да су одведени из Ловаса на испитивања, да ли сам вас добро разумео да су касније враћени у Ловас и да су скоро сви побијени?

Александар Васиљевић: Не односи се на Ловас, него на Товарник и не да су сви.

Александар Николајидис: Добро, тај Милан Бабић, начелник безбедности Прве војне области, где се он тада налазио?

Александар Васиљевић: У Београду.

Александар Николајидис: Изјавили сте да седамнаестог, када су ти Хрвати позвани, да их је „Душан Силни" ухапсио и да су спроведени тамо на економију у Ловасу.

Александар Васиљевић: Нисам тако рекао.

Александар Николајидис: Ја сам прочитао да сте тако рекли и да су ту ноћ до сутра убили четворицу.

Александар Васиљевић: Да, има тај податак.

Александар Николајидис: И тај податак је од Петковића?

Александар Васиљевић: Да, немам ја другог старешину тамо.

Александар Николајидис: Немам питања, имам примедбу, госпођо председавајућа. Овај сведок иде од суда до суда и износи неистину. Ево, пример сам ја, рецимо, што мене још од Хага терети, говори да сам ја водио људе у минско поље, што није тачно. Исто то очекујем и од тужиоца да обавести Хаг да је и тамо лагао. Значи, по свим судовима иде и он је почео да буде сведок од када је сазнао да је он на злочиначкој листи. Онда је почео да иде и по њему су сви криви у овој земљи, само он није крив. А за Бегејце, госпођо, прекидао је он сам мог адвоката зато што неће да се спомињу Бегејци, јер ја сам у Бегејцима био и они су ме ослободили Бегејаца. Значи проверено је све и они су ме ослободили, а то је било баш после минског поља, значи и после Ловаса, пустили су ме након провере оданде а после тога он иде поново и износи неистине.

Оливера Анђелковић: Добро, сведок је данас све то причао, да нису његова сазнања, него преко...

Александар Николајидис: Али на основу његове приче, госпођо, тужилац покреће истрагу, он је тако рекао.

Оливера Анђелковић: Добро, изволите на ту примедбу.

Александар Васиљевић: На то све што сте испричали. Прво, нигде ви нисте наведени ни у једном документу, нити у мом исказу да сте их ви нагонили на минско поље. Ја сам лепо објаснио да двадесет осмог, имао сам то записано у радној бележници, седам имена која припадају одреду „Душан Силни", а нигде није речено, ја ни сада не знам презиме и да сте их ви утеривали тамо. То је прва ствар. Друга, ако вас тај део интересује, ја сам ове податке покренуо далеко, далеко пре, када је много сложено било да ја покренем овакво питање као што је Ловас. И ја сам због тога био називан да сам Шваба из Крагујевца, због тога што су мени у Крагујевцу стрељани сви, и по очевој, и по мајчиној линији, 1941. године. Према томе, те сам податке износио када нисам био један од осумњичених на тој листи. Следеће, ја сам се сам јавио Хашком трибуналу, једини.

Оливера Анђелковић: Добро, то смо све слушали данас, да не бисмо понављали.

Александар Васиљевић: Све је у реду.

Александар Николајидис: Јавили сте се зато што се зна ко трчи први да се јави, нико се други није јавио.

Александар Васиљевић: Нећемо то да расправљамо.

Оливера Анђелковић: Николајидис, можете да се вратите на место ако немате више питања.

Александар Николајидис: Имам.

Оливера Анђелковић: Изволите.

Александар Николајидис: У то време за њега је било кривично дело то што сам водио девојку у Бегејце да види рањеног оца. И баш он лично и ти његови пуковници, генерали ти и та војна полиција, они су ме тамо четири дана тукли, јер је то било тада кривично дело.

Оливера Анђелковић: То није питање што сада причате.

Александар Николајидис: Ја сам рекао да имам примедбу.

Александар Васиљевић: Никакви пуковници, никакви генерали, оставите те приче сада.

Александар Николајидис: А он је управо изјавио у Хагу да му је Милошевић рекао да му такви људи требају и увек је био активан када су били ти циркуси и те пљачке, а када је било мирнодобно, он је крцкао пензију.

Александар Васиљевић: Не, не, не.

Оливера Анђелковић: Добро, у реду је. У вези овога сада што вам је оптужени поставио то питање, па хтео да појасни, то сам хтела и ја да појасним везано за помињање ових имена из јединице „Душан Силни". Ви јесте у Војном суду у Београду 19. 1. 1999. године када сте саслушани, помињали ова имена и везивали их за минско поље.

Александар Васиљевић: Јесте.

Оливера Анђелковић: Данас сте у свом сведочењу рекли да су то имена која су припадници одреда „Душан Силни", па ми сада појасните: јесу ли то ова имена која спомињете пред Војним судом у Београду, Николајидис Александар, Обреновић Зоран, Вуковић Никола, Косијер Зоран, Богић Драган, Гвозденов Коста, Јелић Љубодраг, Стевановић Петроније?

Александар Васиљевић: Да.

Оливера Анђелковић: Да ли је то информација коју везујете за догађај на том минском пољу или у ком смислу ова лица?

Александар Васиљевић: Дозволите, сада ја морам и вама да појасним, ја цео дан причам.

Оливера Анђелковић: Не, не, не мислим.

Александар Васиљевић: И непрекидно, дозволите.

Оливера Анђелковић: Само морате да појасните ово.

Александар Васиљевић: Све ћу да појасним.

Оливера Анђелковић: Зато што се овде то везује за минско поље и догађај на минском пољу.

Александар Васиљевић: Дозволите, ја цео дан говорим о томе, да је на минско поље натерала група „Душан Силни" и део територијалне одбране.

Оливера Анђелковић: Добро.

Александар Васиљевић: А говорим да су припадници одреда „Душан Силни", по ономе што ми је речено двадесет осмог ти, ти, и ти. Ја нигде нисам навео да је Косијер Зоран био, или откуд знам ко, на минском пољу. Ја говорим у целини о јединици, а ви сада извуците је л' има још неко ван тога.

Оливера Анђелковић: То сам хтела да појасним, с обзиром да је у записнику Војног суда другачије унето. Овде је унето: – Ове цивиле да иду преко минског поља натерали су припадници одреда „Душан силни" и побројано.

Александар Васиљевић: И сада стојим на томе.

Оливера Анђелковић: Побројана су ова имена.

Александар Васиљевић: Не, не, речено је да су их они натерали, али нема други ко. Они су припадници одреда „Душан Силни".

Оливера Анђелковић: Добро.

Александар Васиљевић: Они су припадници одреда „Душан Силни" и рекао сам да их је било десет или дванаест, а да имам уписано седам имена, с тим да последњи овај који је био, то је Стевановић, за њега ми је речено да има још четири, пет њих, своју групу.

Оливера Анђелковић: Добро.

Александар Васиљевић: Ето, а ја нисам сада говорио – овај стајао лево, овај десно, припадници одреда „Душан Силни" који су били потчињени Љуби Деветаку.

Оливера Анђелковић: Добро, а када кажете то, тај самозвани командант места и да су они потчињени том Љуби Деветаку и тако даље, јесте ли добили информацију или од Љубише Петковића, или од било кога, за кога је био везан тај Љубан Деветак?

Александар Васиљевић: Не, директно не, с тим да ми је говорио о присуству и доласку тадашњег министра унутрашњих послова ове САО или како се зове, је ли беше овај Богићевић или како ли се већ овај презивао, Богуновић, који је контактирао те месне органе. Није спомињан само Ловас, него да је он обилазио то по терену и да они раде, ја бих рекао свој посао, а да о томе не обавештавају никога из ЈНА. То је један податак, и други који сам навео, то је да су Јовица Станишић и сетићу се тог другог презимена, има вероватно тамо у записнику, били код генерала Аранђеловића у Шиду, да је тада удаљио органа

безбедности и да су водили разговоре за чији садржај он не зна. Па сам ја био питан у Хагу, а и говорио сам око тога, да ли је природно да ту буде старешина, када долазе људи из Службе безбедности. Он нема шта са командантом, он треба да контактира са официром те Службе јер решавају проблеме који су везани за Службу. Дакле, Петковић је иначе био више пута, па и орган безбедности којег сам ја поставио после Петковића, удаљаван са тих састанака на којима су присуствовали органи МУП-а. И због тога је Петковић морао да буде „скинут" по захтеву генерала Панића, сада када отварам цео тај део, и упућен у Ниш, јер у њега није имао поверења.

Оливера Анђелковић: Мене конкретно занима Љубан Деветак, он ми је оптужени овде. Имате ли конкретно информацију откуд тај самозвани командант места тамо?

Александар Васиљевић: Не, ја само знам систем о којем сам био извештен како је то функционисало.

Оливера Анђелковић: Ви сте овде на страни 14 на записнику из истраге, везано за слично питање, помињали Горана Хаџића и Радована Стојичића Бацу: „Значи, ја сам најчешће употребљавао израз, а чини ми се и данас сам, „самозвани командант места". То су све биле структуре које су се, како сам објаснио, од марта месеца 1991. године почеле конституисати под окриљем МУП-а Србије, Радована Стојичића Баце, који је одређен за војно организовање на терену и Горана Хаџића, као политичког фактора на терену и они формирају негде месне комитете, негде кризне комитете, негде команде места. Значи, то није било уређено неком уредбом или законом", а ја вас питам конкретно за Љубана Деветака, да ли имате неку информацију да је на овај начин, преко Горана Хаџића или тог Баце, постављен на ово место?

Александар Васиљевић: Немам конкретну информацију, а стојим иза тога што сте сада прочитали.

Оливера Анђелковић: Добро.

Александар Васиљевић: То је систем био.

Оливера Анђелковић: Ви сте то у глобалу овде објашњавали.

Александар Васиљевић: Јесам.

Оливера Анђелковић: А ја питам конкретно. Да ли вам је познато, да ли је Љубан Деветак имао неке контакте са Вуком Обрадовићем, који је у то време био шеф кабинета савезног секретара народне одбране, Вељка Кадијевића?

Александар Васиљевић: Није ми познато.

Оливера Анђелковић: У вези овога када кажете, они су били под јурисдикцијом „Душан Силни", Љубана Деветака, на који начин су они то били под јурисдикцијом? Да ли сте добили неку информацију, како је то ишло, сем овога што кажете, служили су њему и за његово обезбеђење и тако даље?

Александар Васиљевић: Ја само из тога могу да извлачим овај закључак, која је његова јурисдикција била у односу на та лица. Дакле, он их је довео, они су под његовом јурисдикцијом и тако како је стављено, да чине и његово обезбеђење. Према томе, они су ван, ја бих рекао Димитријевића или неког из ЈНА или ТО који тамо стоји. Ја сам такав утисак имао из онога што сам чуо од Петковића.

Оливера Анђелковић: Јесте ли имали информацију да је та јединица имала неке своје групе, у Ловасу мислим, неке групе, па неке командире тих група?

Александар Васиљевић: Која, из територијалне одбране или?

Оливера Анђелковић: „Душан Силни".

Александар Васиљевић: Не, нисам.

Оливера Анђелковић: Рекли сте да Љубан Деветак упућује неки допис за исељавање неког хрватског становништва команди. Којој то команди он пише?

Александар Васиљевић: Вероватно ја нисам улазио у то, значи команди ЈНА. Да ли је то дато команди Друге бригаде или неко са ким је у ЈНА био у контакту овај Деветак, то не знам, али је Петковић имао то сазнање које је долазило по вертикали, да он тражи исељавање, прво 157, то ми се чини да беше 1. новембар, а онда негде тамо око 30. новембра, када оних 85 траже да се иселе „добровољно" под заштитом европских посматрача, он тада доставља списак од 420. Коме је то доставио, то не знам, али знам да у тој информацији стоји да је ЈНА предузела мере да се то спречи и да се стабилизује стање на терену, јер су већ била завршена дејства око Вуковара. То је крај новембра.

Оливера Анђелковић: Добро, а имате ли објашњење, како Југословенска народна армија толерише постојање неког самозваног команданта места, са неком паравојном формацијом тамо? Да ли се то толерисало, с обзиром да тај заменик начелника безбедности Прве војне области, Љубиша Петковић, вама саопштава ту информацију, како се дошло до тога да они толеришу то на терену, самозвани командант, па онда паравојна формација?

Александар Васиљевић: Јесте, и ја више пута шаљем све податке које добијам, па и на овој линији. Ја достављам четворици генерала у ЈНА и на мој притисак од 30. новембра, код генерала Кадијевића донета је одлука да се распусте и растерају сви ти састави, јер ни из Вуковара нису изашли неки од тих добровољаца због тога што им није била исплаћена надлежност да су били у саставу ЈНА, па су протестовали, нису хтели да изађу. Из тога произлази, ја бих рекао, да је он, на притисак нас из органа безбедности са више информација о томе шта се догађа на терену, 10. децембра покренуо наредбу коју је потписало Председништво. ЈНА. Војни врх није толерисао то што се доле догађа, али се дешавало да приме информацију и ја немам повратно ништа око тога шта се догађа. По моме, највећа одговорност стоји на командантима који су доле на терену и у јединици, јер један део нижих старешина, командира чета, па чак и у Првој гардијској бригади, елитној јединици ЈНА, почели су да скидају петокраке и они са шлемова и да стављају некакве друге. Значи, они су на терену били доста изложени притисцима тих паравојних састава. Ја сам дужан да вам кажем, када им је пало на памет да се покупи цела јединица и да напусти положај и оде, они су одлазили и у Београд и у Ниш, конкретно два случаја за то знам, али су сваки пут били на војном казану, добијали војну муницију и танкирали гориво. Према томе, то је било стање у којем мобилизација није била проглашена.

Оливера Анђелковић: Добро, то ми је потпуно јасно.

Александар Васиљевић: И они су их прихватали као неког ко је хтео да се бори.

Оливера Анђелковић: Стање непосредне ратне опасности. А реците ми, ја сам у овим неким борбеним извештајима Прве пролетерске гардијске механизоване дивизије, и то два извештаја, један од 14. октобра а један од 17. октобра, видела да се каже – успоставити команду места, па се то говори у овом извештају од 14. октобра – за Сотин, Мохово, Шаренград, Бапска, па 17. октобра за Илок.

Александар Васиљевић: Могла је и требало је да се успостави војна команда која ће да држи и организује и мере заштите и мере безбедности у зони дејства, од тих пропусница па надаље. Значи, ништа није спорно да је могла да се организује војна команда, али не команда места која организује живот, снабдевање, дотур, саобраћај, школе и тако даље. Ја сам вам рекао да је у Илоку била формирана војна команда која је заједно са МУП-ом обезбедила мир у граду, до провокације која је ишла линијом ДБ после и то што пише, значи, да се формира војна команда, значи по моме, могла је да се конституише, али то нема везе са командом места. Војна команда мора да одговара команданту бригаде, а ово што се зове, условно речено, команда места, Љубан Деветак, они вероватно имају ту своју линију по Богуновићу, или откуд знам коме, ко је долазио на терен.

Оливера Анђелковић: Значи, то када дивизија прича о војним командама места, могла је само у оквиру војне структуре, односно у оквиру ЈНА да се та команда успостави?

Александар Васиљевић: Јесте, и морали су вероватно да регулишу, откуд знам, од полицијског часа, који је требало да се заводи или да се део материјалних средстава попише, мобилише и стави у употребу за потребе ЈНА и тако даље.

Оливера Анђелковић: Реците ми, за ове територијалне одбране, мислим на ове месне територијалне одбране, локалне територијалне одбране, ми овде имамо наредбу за напад у којој се Територијална одбрана Товарник и милиција укључују као помоћне снаге у наредби за напад на Ловас и препотчињени су у нападу Другој бригади. Шта се после дешава са том месном територијалном одбраном, у борбеним дејствима се користи за извођење борбених дејстава, а када прође борбено дејство, шта је та територијална одбрана, да кажем, месна, пошто не улази у састав ЈНА, како сте рекли?

Александар Васиљевић: Ту вероватно има непрецизности када кажете Територијална одбрана Шид. То је требало да се каже – штаб Територијалне одбране у Шиду своје снаге...

Оливера Анђелковић: Не, причамо о Товарнику.

Александар Васиљевић: Нема проблема.

Оливера Анђелковић: Овде конкретан случај, Територијална одбрана Товарника која није у легалном систему, по савезним прописима, оне Територијалне одбране Републике Хрватске, у нападу се препотчињава Другој пролетерској гардијској механизованој бригади ради учествовања у нападу. Шта се даље дешава после напада, под чијом су они командом?

Александар Васиљевић: Морам бочно да одговорим. Та јединица територијалне одбране у Товарнику, она је требала и морала да буде потчињена штабу територијалне одбране у Шиду. Штабу територијалне одбране у Шиду требало је да буде наређено да се тај вод територијалне одбране или одред из Товарника ставља у састав Друге или не знам које бригаде, за дејство на томе и томе. Када се заврше дејства, он се поново враћа у своју пређашњу структуру. Они су контролисали територију, могли су да обезбеђују разне привредне објекте, мостове, комуникацију, да имају своје пунктове.

Оливера Анђелковић: Само мало, молим вас, Територијална одбрана Шид, да ли је то територијална одбрана Србије?

Александар Васиљевић: То је она територијална одбрана коју конституишу практично људи из Србије и праве од оног прочишћеног становништва, јер су Хрвати елиминисани из тог састава. Ја сам вам већ рекао како је замењен цео састав штаба територијалне одбране у Шиду, како су смењени.

Оливера Анђелковић: Да ли је Територијална одбрана Шида легална територијална одбрана по републичким прописима?

Александар Васиљевић: Не.

Оливера Анђелковић: И савезним?

Александар Васиљевић: Она је практично инструмент Владе САО ове и оне области и то је онај део који после тражи, што сам наводио, у децембру од Председништва СФРЈ и ССНО да буду примљени као конститутивни део оружаних снага, дакле, да се тада легализују, али је фактичко стање било да ти штабови који су били постављени, и у Вуковару, и у Шиду и у другде где се кадровало на један други начин и имали су своје јединице, имали су опрему и магацине који су остали ту, а не отишли одвајањем Хрватске, значи они су формирали тај део. То раздвојите од паравојних састава, ових група које долазе по релацији једне и друге домољубне странке, па држе митинге по Београду и тако даље и доводе и доказују. Шешељ и данас у Хагу непрекидно доказује да су те његове јединице биле потчињене ЈНА. Према томе, све што сте радили, за то је ЈНА одговарала, то је његова теза.

Оливера Анђелковић: Мене занима однос између ЈНА и Територијалне одбране САО Славоније, Барање и Западног Срема.

Александар Васиљевић: Рекао сам.

Оливера Анђелковић: Какав је тај однос?

Александар Васиљевић: Уклапали су се ти наоружани састави и онај одред „Лева Суподерица", који је одред практично територијалне одбране, штаба ТО у Вуковару, где се, када су се пријавили као Шешељеви добровољци, јављају неком човеку, а овај пише руком и каже – Илија, договори се са овим Шешељевим војводом који ћете му чин дати. То није легалан систем по којем функционише неки део оружаних снага, али они су практично наоружани и ја сам рекао, они су се позадински наслањали на јединице ЈНА, добијали и муницију, и наоружање, и возила и храну, значи нису имали своју позадинску форму, али ако им је пало на памет да се покупе и да оду, као што се догодило са њиховим комплетним, када су им два била погинула, један у Нишу, један у Београду, комплетно напуштају положај и не питају они никаквог командира чете тамо, Бојковског или не знам кога, да ли они могу да оду. Значи, мора да

се схвати тај систем који је био. Њих је ЈНА прихватала као добродошле да се помогне у тим дејствима, а ја тврдим да стварну команду над њима, да је то организована војска, она није имала, за разлику од одреда Територијалне одбране Ваљево, који је легална јединица и видите да има наредба о препотчињавању.

Оливера Анђелковић: Значи, на терену имамо паравојне формације и Територијалну одбрану САО Славоније, Барање и Западног Срема коју ЈНА користи у борбеним дејствима, а нису под њеном командом?

Александар Васиљевић: Па јесу, да вам кажем.

Оливера Анђелковић: Мимо борбених дејстава?

Александар Васиљевић: Ма јесу под командом, али је питање да ли те команде извршавају. Ја сам вам навео да у заповести Оперативне групе Југ коју је писао Мркшић, он каже – формирати први јуришни одред састава, па онда говори, не знам, тај и тај батаљон војне полиције ојачан са тенковском четом, па овим па оним, па каже, територијални одред, одред територијалне одбране Смедеревска Паланка и одред, не каже ТО, него одред „Лева Суподерица". Дакле, то је та, ја бих рекао, квазитериторијална одбрана коју организује овај српски део на том простору, а ЈНА их прихвата за та дејства и даје задатке, значи он је њему прописао који су задаци. Међутим, на тим састанцима, када се говорило о употреби тих јединица ТО, из ове области, најчешће је присуствовао Баца као координатор, да верификује да се они ту могу ангажовати.

Оливера Анђелковић: Реците ми, да ли је септембра 1991. године био неки састанак највишег војног и државног врха на коме је био неки договор у вези ових српских јединица, локалних територијалних?

Александар Васиљевић: Када?

Оливера Анђелковић: Крајем септембра 1991. године?

Александар Васиљевић: Не знам.

Оливера Анђелковић: Ви не знате?

Александар Васиљевић: Ја не знам, а било је више. Када је састанак на врху, ја подразумевам када је био састанак са тим делом Председништва СФРЈ. Колико ја знам, такав састанак у септембру није био на којем сам ја био присутан. Тада се била битка између ССНО и тог крњег Председништва око попуне ЈНА и вршења притиска да се одазову сви војни обвезници, јер рекао сам да је негде око 12.999, то је комплетна једна дивизија бројчано када се посматра, која је практично дезертирала, која није хтела да се одазове на позиве, а МУП није хтео да их приводи због тога што је став Милошевића био – Србија није у рату. Према томе, ко хоће нека дође. Онда су мешетарили из странака и њих скупљали, па упућивали на терен.

Оливера Анђелковић: Ви сте овде на страни 4 код истражног судије помињали да су ти добровољачки састави, кажете један део тих добровољачких састава је прихватио јурисдикцију ЈНА на терену, али највећи део се наслањао и бива прихватан од штабова територијалне одбране ове самосталне САО Славоније, Барање и Западног Срема.

Александар Васиљевић: Јесте.

Оливера Анђелковић: Имате ли податке за одред „Душан Силни", да ли су они прихватани од ове САО Славоније, Барање и Западног Срема или како?

Александар Васиљевић: Не, они су једна типична страначка параргрупа која се доводи на терен мимо комуницирања са ЈНА или надлежним старешинама из територијалне одбране. Зашто то кажем? Зато што је генерал Домазетовић Љубо, који је водио проблем мобилизације, најчешће бивао у контакту са тим добровољачким саставима који су били прикупљени да би им се дала опрема, наоружање и били упућени као испомоћ јединицама ЈНА. Тај одред „Душан Силни" никада се није обраћао ЈНА и мени то није познато.

Оливера Анђелковић: Ја нисам ни питала према ЈНА, него је моје питање према територијалној одбрани.

Александар Васиљевић: Не знам, не знам то. Мислите овог Хаџића?

Оливера Анђелковић: Локалној, да.

Александар Васиљевић: Не знам, не знам.

Оливера Анђелковић: Ја не знам, упозоравају ме да друго веће има овде суђење, а још мало можда можемо да завршимо, да не би сутра сведок поново долазио. Једино да пређемо у судницу 4, да то завршимо данас са сведоком, пошто смо само ја и пуномоћници оштећених остали, да не бих колегиници одузимала време, а ево мало још до краја, да не би за сутра то остављали, само ћемо прећи у судницу 4. Они у пола три улазе и њихови сведоци и оптужени, сви чекају. Имамо и ја и пуномоћници оштећених да завршимо у судници 4. Мало ћемо се сабити, али да завршимо, да сведок не долази поново, да не би сведок опет долазио, да завршимо.

Оливера Анђелковић: У овој информацији бр. 540 од 25. октобра 1991. године, коју спомињете, спомиње се, иако су предали све оружје и нису пружали никакав отпор, то говорите за мештане Ловаса који су 17. 10. 1991. године, били заробљени.

Александар Васиљевић: Да.

Оливера Анђелковић: Од кога сте добили ту информацију да нису пружили никакав отпор?

Александар Васиљевић: Ја сам рекао, све то што пише у тој информацији, то је од пуковника Петковић Љубише, који је имао своје оперативне изворе, позиције и прикупљао податке о том догађају. Преко кога је он то скупљао, ја нисам имао ни потребе, нити надлежности да то проверавам.

Оливера Анђелковић: Такође се овде у овој информацији спомиње да је тог јутра, мисли се на 18. 10. 1991. године, установљено да су убијена четири мештанина?

Александар Васиљевић: Да.

Оливера Анђелковић: Је ли рађено нешто по томе да се утврди која су то четири мештанина, ко их је убио?

Александар Васиљевић: Не. Нити имамо списак оних рањених који су пребачени касније у Сремску Митровицу, прво у Шид, па их ту нису хтели прихватити, него у Сремску Митровицу. Значи, нисмо ми водили истрагу, о томе је обавештен истражни судија и он је требало да дође до свих тих података. А где је и како је то завршено, ја не знам. Да схватите, то је прва, односно друга поновљена информација кад сам ја тражио више детаља. Ништа посебно тада није рађено. Да би се разумело где сам ја тада, у то време, ја сам већ рекао да сам био у Босни, и имам озбиљан оперативни ангажман којим сам лично руководио,

то је око паравојног организовања у Босни и Херцеговини. Ја сам доста био одсутан на тим састанцима и тако.

Оливера Анђелковић: Добро, да скратимо ту причу. Ви сте рекли у ранијим вашим исказима и на страни 7 на записнику из истраге, да 28. октобра 1991. године имате информацију да је 70 људи у Ловасу убијено.

Александар Васиљевић: Не у Ловасу, него ја колико се сећам...

Оливера Анђелковић: Не, у Ловасу.

Александар Васиљевић: Добро. Могуће је да је то лапсус. То се више односи на, ја мислим, тачно 69 људи у Товарнику.

Оливера Анђелковић: Не, не, Ловас.

Александар Васиљевић: Добро.

Оливера Анђелковић: Ево ја ћу да вас пратим, нисте само тад код истражног судије то споменули, него на више места и у више наврата. Каже – имају податке да је више од 70 мештана ликвидирано, да су закопани били у некој заједничкој гробници, инжењеријски капетан Станковић Друге бригаде, Прве гардијске дивизије са Дозетом учествовао у ископу те гробнице.

Александар Васиљевић: Знам за то, а да нису идентификована лица која су била. Тачно је.

Оливера Анђелковић: Добро. Шта је урађено са том информацијом да је 70 људи убијено? Да ли је нешто конкретно рађено да се утврди?

Александар Васиљевић: Ја сам вам рекао да сам двадесет осмог имао разговор са најодговорнијим људима у Републици Србији, из Територијалне одбране, из МУП-а, из Државне безбедности и да сам те податке дао. Значи, колико год то чудно изгледа, да ја сад по том податку идем и водим неку своју истрагу. Обавештени су истражни органи, покренут кривични поступак против ове четворице лица. Шта је истрага у томе установљавала, ја не знам. Али ви видите по тој информацији да је обавештен војни тужилац ЈНА, пуковник Миладин Папић.

Оливера Анђелковић: Добро. Ви сте поднели информацију за ова четири официра, да кажем.

Александар Васиљевић: Да, и за Дозета.

Оливера Анђелковић: То се односи за догађај на овом такозваном минском пољу. Мене занима још за ових 50 људи за које имате информацију да су убијени, шта се радило везано за то, је ли поднета против неког кривична пријава за то?

Александар Васиљевић: Не. Немамо ми сазнања ни ко је то учинио, то је оперативни податак. Ја сам тај податак изнео министру унутрашњих послова Србије, на састанку у Министарству одбране Србије, начелнику Службе државне безбедности и говорио о паравојним саставима који то чине и онда инсистирао са тим податком.

Оливера Анђелковић: Сем тог усменог изношења, да ли сте нешто писмено проследили везано за информацију о тих 70 људи?

Александар Васиљевић: Не. О томе је извештавано кроз редовно информисање, извештавано је оних четири до шест, некада су четири, некад шест генерала у војном врху. Међутим, са тим подацима се ми нисмо касније бавили. Имао сам своју надлежност по којој смо дејствовали. Да ли су из Прве

војне области, нисам само ја као Управа безбедности једини фактор у том ланцу. Ту постоји од команданта дивизије, у чијој се зони то догађа, органа за морално-политички рад, у чијој јурисдикцији су правни органи. Ово што неки сведоци говоре – ја се стално појављујем. Ја се не појављујем зато што хоћу, него сам те податке изнео и обелоданио и пошто је то интересантно...

Оливера Анђелковић: Значи, у вези овога ви не прослеђујете никакву писмену информацију?

Александар Васиљевић: Ја не могу да кажем да о томе није послата писмена информација у Ресор државне безбедности, јер ми смо са Ресором државне безбедности комуницирали писмено доста често. Информације које смо имали о томе шта се догађа на терену, то је достављено.

Оливера Анђелковић: Шта ту ради војска? Копа гробницу?

Александар Васиљевић: Хајде сада да кажемо овако. Шта ради командант дивизије по томе, а не шта ја радим.

Оливера Анђелковић: Не, ову сте информацију ви саопштили да овај инжењерац Друге бригаде копа неку заједничку гробницу. Ви имате информацију пре него што је ископана гробница и пре него што су тела у гробници, да је нешто рађено, да се утврди ко су ти људи.

Александар Васиљевић: Не, не, не. Ја ту информацију коју сам имао, обавештено је четири генерала који се редовно извештавају кроз дневне информације о тим догађајима, а у принципу и у пракси о таквим догађајима су слате информације и републичкој Служби државне безбедности. Не министру одбране, него републичкој СДБ. Да ли су они нешто по томе предузимали, ја не знам. Зашто није нико по командној структури процесуирао то, ко је наредио да се та тела ексхумирају са војном машинеријом, не знам. Та питања могу да буду мени, ја сам сада овде, а то су питања за оне који су доле на терену и за командну структуру.

Оливера Анђелковић: Добро. Доћи ће нам и они, сад сте ви. Реците ми, ко је био начелник безбедности Друге пролетерске гардијске механизоване бригаде, имате ли сазнање?

Александар Васиљевић: Не могу да се сетим презимена. Они се мењају.

Оливера Анђелковић: Ко је вама потчињени по стручној линији?

Александар Васиљевић: Ја сам рекао који је ланац потчињених. Мени по стручној линији потчињен је генерал-мајор Миле Бабић, а и ја сам вероватно један од ређих начелника који је ту линију знао понекада да прескочи и да сиђе доле до јединице. Када се гледају стварни разлози, ја нисам имао разлог да идем сада у Шид да чујем од Петковића нешто. Ја сам добио информацију од Бабића, нисам био задовољан њом, тражио сам допуну, он је послао допуну, ја направио информацију и обавестио оне које сам обавестио. А онда сам ипак ценио, пошто видим да је било проблема, отишао у Шид и у Шиду двадесет осмог добио то реферисање. Након тога сам на састанку поподне у републичком секретаријату за народну одбрану то изнео команданту територијалне одбране, министру унутрашњих послова Србије, начелнику Ресора државне безбедности Србије, министру одбране Србије и лицима која су била ту и дошао у расправу и свађао се око тога.

Оливера Анђелковић: Реците ми, да ли се по правилима службе органа безбедности, по оном правилу из 1984. године, органи безбедности територијалне одбране у непосредној ратној опасности, кад је проглашено то стање, потчињавају органима безбедности ЈНА?

Александар Васиљевић: Не. Они имају свог начелника безбедности у Републичком штабу територијалне одбране. Дакле, постоји тамо начелник безбедности у Републичком штабу територијалне одбране којем су потчињени органи безбедности територијалне одбране.

Оливера Анђелковић: Реците ми каква имате сазнања, да ли су ове територијалне одбране САО Славоније, Барање и Западног Срема имале неке своје војне полиције и тако нешто?

Александар Васиљевић: Не. Било је оних који су носили војне опасаче, и који су били и који нису били у војној полицији, кад су упадали у те магацине из којих се извлачила та опрема, па су онда прављени ови саставе. Онда, има доста њих који су носили беле опасаче, а да практично нису били у војној полицији. Мени није познато да је у оној Хаџићевој, да тако кажем, територијалној одбрани, постојала војна полиција, али је могуће да их је било са белим опасачима и да су парадирали са тиме.

Оливера Анђелковић: Кад је он то тражио да уђе Територијална одбрана САО Славонија, Барања и Западни Срем у састав оружаних снага?

Александар Васиљевић: У децембру 1991. године.

Оливера Анђелковић: Је ли вам познато да су они 10. 10. 1991. године, донели једну одлуку према којој територијална одбрана САО Славоније, Барање и Западног Срема улази у састав оружаних снага СФРЈ и да у другом ставу те одлуке стоји да ће у вези реализације тога разговарати са ССНО?

Александар Васиљевић: Не знам за то. Знам да су подносили захтев, и то у два правца, и Председништву и ССНО-у. За ССНО знам сигурно да су одмахнули руком и рекли „пусти будалу". Дословно је тако било, тим речима. Али мислим да им ни из Председништва није могла бити потврђена та њихова жеља.

Оливера Анђелковић: Реците ми, ви сте у ранијим исказима помињали да је ова Територијална одбрана Ваљево тамо кренула у претрес терена. Данас сте поменули да су они ишли тамо да чисте минско поље.

Александар Васиљевић: Да.

Оливера Анђелковић: Па да ли хоћете то мало да објасните, с обзиром да се и у овој информацији од 25. 10. 1991. године помиње да су ишли у претрес терена.

Александар Васиљевић: Претрес терена. Значи, то је тачно.

Оливера Анђелковић: То. А данас сте, на почетку исказа када сте причали, рекли: ишли су да чисте минско поље.

Александар Васиљевић: Па знали су да је минско поље, сад ми није јасно зашто су ишли кроз њега.

Оливера Анђелковић: И после тога. Само мало, ја вас молим.

Александар Васиљевић: Стојим на томе да је то био претрес терена.

Оливера Анђелковић: Добро. Реците ми овде, на крају ове информације помиње се акција чишћења. Како се то десило да се та акција, да ли имате ту информацију, од претреса терена претвори у акцију чишћења минског поља?

Александар Васиљевић: Није ми јасно питање. Стојим на томе да су они ишли у претрес терена.

Оливера Анђелковић: Ја се искључиво бавим овом информацијом Трећег одељења Управе безбедности.

Александар Васиљевић: Да. Шта каже?

Оливера Анђелковић: У тој информацији стоји да су, „по одлуци потпуковника Миодрага Димитријевића, команданта ТО Ваљево, капетана прве класе Дарка Перића и двоје командира одреда „Душан Силни", одређени за рашчишћавање терена око села Ловас. Потпуковник Димитријевић је наредио капетану прве класе Дарку Перићу да узме четири добровољца из одреда ТО и заједно са мештанима, који ће се кретати испред њих, претресе терен. Е сада, на крају ове информације, овде пише ко је најодговорнији за то и друга лица која су злостављала мештане и учествовала у акцији чишћења мина. Ја вас питам, негде се говори акција претреса терена, а негде чишћења мина.

Александар Васиљевић: Па кад претресају терен, па наиђу на минско поље или на мину, онда вероватно да морају да обележе то место, јер се прави, обележава пролаз кроз минско поље. Ја не могу ништа друго да вам кажем, него оно што је преносио пуковник Петковић, покојни. А шта је требало тог дана да се уради, тог осамнаестог, да ли је било наређење и чије, и шта је требало да се уради, ја за тај део не знам.

Оливера Анђелковић: Само хоћу да буду потпуно прецизне речи које изговорите у судници, јер ви сте данас рекли да је Територијална одбрана Ваљево кренула у чишћење мина, а ја вам предочавам шта је то констатовано раније, па сада да разјаснимо.

Александар Васиљевић: Па има ту приче да се чисти од мина.

Оливера Анђелковић: Па јесте, али ја вас зато питам да се појасни шта значи, они кренули у претрес терена и на терену се десило чишћење мина, је ли тако?

Александар Васиљевић: Па значи, кад иду у чишћење терена, онда чисте и те мине на које наиђу, а ја не знам, кад су кренули, да ли они знају да је ту минско поље, не знам ни ко је поставио минско поље, јер тај који га је поставио, он је требао и да га обележи.

Оливера Анђелковић: Имате ли ви конкретна сазнања да је Територијална одбрана Ваљево ишла са задатком чишћења мина или претреса терена?

Александар Васиљевић: Немам ништа ван тога што ту стоји.

Оливера Анђелковић: Добро, да појаснимо.

Александар Васиљевић: Да сам ја ишао у Ловас, па водио истрагу.

Оливера Анђелковић: Малопре сте исто рекли, знали су да је тамо минско поље, па сад кажете – нису знали.

Александар Васиљевић: Па док се каже да иду да чисте и мине, значи, требали су да знају да има минско поље. А то минско поље је требало, ако га је постављала ЈНА, да буде обележено. Ја немам сазнања да је ХДЗ постављао минско поље, па да га нису обележили, него неко треба да улети у њега. Дакле, то је могло да буде и чишћење минског поља, а и претрес терена, и при том претресу терена се чисте мине, ако се на њих наиђе, или се обележава место где је пронађена, па онда долазе да их деактивира онај ко је за то надлежан.

Оливера Анђелковић: Јесте ли дошли до информације, јесте ли сазнали, било од Петковића, било из ових извештаја Прве војне области које сте добијали, кажете кратке, па онда шире, у коју сврху су ови мештани Ловаса, Хрвати, поведени тамо?

Александар Васиљевић: Па у то чишћење терена.

Оливера Анђелковић: У ту сврху су поведени?

Александар Васиљевић: А зашта су друго могли да буду изведени? Да су ови ишли у неко извиђање, и да не знају да је ту минско поље, шта ће им ту Хрвати испред њих? Него иде одељење, вод, иде у колони и осматра лево-десно. Према томе, мени је претпоставка, из тога како је наведено, да су знали да је ту минско поље и да су кренули у претрес терена и у чишћење од тих мина, јер зашто би онда ове људе утерали на тај простор где су биле мине? Ишла би та војска у колони и не би било спорно да се сами пријаве добровољци који ће да оду, из оног територијалног одреда. Дакле, овде се радило ипак о једној ризичној радњи коју нису хтели да прихвате припадници ТО, а онда су за то утерани мештани да иду као живи штит испред њих.

Оливера Анђелковић: Не, не, он је рекао – то је моја претпоставка.

Александар Васиљевић: Ја сам рекао да је претпоставка.

Оливера Анђелковић: Оградио се сведок и рекао – то је моја претпоставка.

Александар Васиљевић: Ја сам рекао: то је моја претпоставка, шта је логично.

Оливера Анђелковић: Имате ли конкретно сазнање да је циљ ове акције вођење мештана да се тамо чисте мине или то ви претпостављате?

Александар Васиљевић: Не, не, ван онога што ту стоји, не. Али кад се говори о чишћењу терена, онда се подразумева, кад се терен претреса, чисти, ако се наилази на неексплодиране направе, на мине, и тако даље, ту је задатак да се то обележи. Постоји посебна заставица којом се то обележава. Али да је то био класичан начин неког извиђања и осматрања, онда не би имало потребе утеривати сељаке који немају везе са тим, који нису у војној формацији, да они иду и да нешто осматрају. Они су послати објективно као некакав живи штит испред ових који су ишли. Који је страх и од чега био, ја то не знам. Претпостављам да је у питању да су знали за то минско поље, а јесу ли знали или не, не могу да тврдим. Ја сам рекао да ми је ово претпоставка.

Оливера Анђелковић: Овде су поједини оптужени, износећи своју одбрану, помињали да је тамо у Ловасу била некаква војна управа, је ли то тако било тамо?

Александар Васиљевић: Не знам, не знам. Такав израз и не постоји, војна управа. Може да буде управа војног округа, војног одсека и тако даље и може да буде оно што је тамо наређивано, видим, из Друге бригаде, али то су сад опет моја тумачења као вештака, да је формирана војна команда места која дели пропуснице, регулише живот и рад, одређује полицијски час и тако даље.

Оливера Анђелковић: Ви сте на страни 11 записника из истраге рекли, кад причате о Ловасу, „знам да је скупљено оружје у две куће код Ловачког дома".

Александар Васиљевић: Да, скупљено је било оружје, то је онај извештај од 1. октобра о којем сам ја говорио. Не да је скупљено, него су они већ скупили били сами, није ишла војска да скупља, него то је вероватно био позив – ко

преда оружје, може да остане, нема разлога да се боји и оружје је било прикупљено у те две куће по том извештају од 1. октобра. Из тога се види да је део мештана то оружје предао. А они који оружје нису предали, што је идентично са ситуацијом, колико знам у Илоку, они су се извукли са оружјем и после прикључили саставима Хрватске.

Оливера Анђелковић: А реците ми ову информацију да у селу Ловас постоји 100 припадника Зенги, кажете то је датирано 1. октобра 1991. године, имате ли ви сазнања да ли је 10. 10. 1991. године та чета Зенги била у Ловасу?

Александар Васиљевић: Не знам. Претпостављам да су неки наоружани састави били у Ловасу, ако је војска дејствовала.

Оливера Анђелковић: Добро, то су претпоставке, имате ли сазнање да ли су били?

Александар Васиљевић: Не, и нигде, нигде не би било апсолутно логично да војска дејствује по неком насељу, а у њему цивили који су вратили оружје.

Оливера Анђелковић: Био нам је као сведок Ратко Ђокић, командант Четврте оперативне зоне, и у свом исказу је спомињао да је 9. 10. 1991. године чета Територијалне одбране Љиг упућена у Ловас и смештена у Ловас.

Александар Васиљевић: Не, то немојте мислити, да сада измешамо податак, дошла та чета, замењено да је то ХДЗ.

Оливера Анђелковић: Не, не, него ја вам само предочавам, пошто ви кажете, нешто није логично, питам за оно што знате.

Александар Васиљевић: Па добро, претпостављам да је Ловас био велико место, јер ако је од оних који су се разбежали остало још 900 људи и не спорим ја да је могла да дође чета у један део Ловаса и да је чекала почетак напада. Значи, то је могуће, али не да је цео Ловас сада пао. Ја лично мислим да је тих дејстава у селу било према јединицама ЈНА, јер не би имали потребе да дејствују, поготово артиљеријом.

Оливера Анђелковић: Реците ми, да ли имате информацију да ли је Друга пролетерска гардијска механизована бригада имала у свом саставу чету војне полиције?

Александар Васиљевић: Требало је да има.

Оливера Анђелковић: Требало је? Формацијски је требало?

Александар Васиљевић: Требало је по формацији да има чету војне полиције бригада, е сад, да ли је она мобилисана... У миру је није имала, јер у миру су углавном били батаљони војне полиције, ређе неке самосталне чете. Али ако је извршена мобилизација комплетне бригаде, онда је подигнута и чета војне полиције у мери колико су се они одазвали. Али свака бригада је по формацији имала чету војне полиције.

Оливера Анђелковић: И само још једно питање: да ли је, да ли имате информацију, Југословенска народна армија, односно ова Друга бригада, Друга пролетерска гардијска механизована бригада на том простору у Ловасу уводила радну обавезу, полицијски час, стављање неких трака по рукама?

Александар Васиљевић: Могу да претпоставим да је увођен полицијски час, да је увођена нека контрола кретања, ради лакше контроле зоне, али сад стављање трака, мислим, чему то?

Оливера Анђелковић: И реците ми само још ово: овде у овом предмету имамо да је, на подручју Ловаса, Територијална одбрана Србије послала у почетку, значи од 9. па после 10. 10. 1991. године, две чете Територијалне одбране Лајковац, Територијалне одбране Љиг и команданта који долази из штаба Територијалне одбране. После тога, противдиверзантски одред ТО Ваљево долази са својом целокупном структуром на подручје Хрватске, односно у исто време они долазе, али једна чета долази у Ловас. Такође из штаба долази овај потпуковник Димитријевић. Да ли имате сазнање на који начин се остваривала та команда према територијалној одбрани: да ли преко ових који су долазили из штабова територијалне одбране, или преко тих командира чета, команданата одреда?

Александар Васиљевић: Било би природно, ја говорим по пракси каква треба да буде, ако је стигла једна чета, па друга чета, па трећа чета, оне су морале да буду препотчињене некој јединици и улазиле су у састав те јединице, извршавале задатке команде те јединице. А онда је дошао тај, рекли сте, диверзантски или извиђачки вод, и дошао је потпуковник Димитријевић. Ја лично мислим да потпуковник Димитријевић није могао да командује тим саставима, они су били у саставу бригада којима су били препотчињени. Али вероватно из штаба шаљу једног официра да он мало бди око тог њиховог састава и да и тај штаб у Ваљеву извештава јесу ли добри, нису, јесу ли се разбежали. Ја то карикирам, али, ја лично мислим да није могао Димитријевић да буде сада ту неки мали штаб ТО којем су потчињене јединице ТО, јер постоји принцип једностарешинства. Све те јединице су морале бити потчињене или Другој или некој трећој бригади, а он је могао да буде ту послат можда као неки човек који ће да помогне око стања реда у тим јединицима, јер је ипак дошао из штаба и да држи штаб у Ваљеву, шта то њихови Ваљевци раде.

Оливера Анђелковић: А реците ми у овој информацији, у овом извештају, информацији вашој, стоји да је он командант.

Александар Васиљевић: Е, то тако стоји. Значи, ја не тврдим за ту прву информацију која иде линијом органа безбедности, да су ту установљене све релевантне чињенице. Ту су дати параметри и по тим параметрима је требало да тече истрага која би проширивала или одбацивала одређене ствари, као сад што се ради. Ја лично, као војник, сматрам да никакву сврху није имало, нити потребе да долази Димитријевић из Ваљева ту. Ту су дошле јединице које су препотчињене одређеним оперативним командама ЈНА. И шта ће сада неки човек, ја бих рекао неки посматрач који ту долази, или сада неки међупростор у командовању тим саставима, што је потпуно мимо система. Да сада командант бригаде поставља неког Димитријевића да он командује само јединицима ТО. Не, те јединице су потчињене тој бригади, командант бригаде је одговоран у целини. То је по прописима, шта су они правили...

Оливера Анђелковић: Добро сте рекли, то је по прописима.

Александар Васиљевић: Јесте, које су они спојеве правили...

Оливера Анђелковић: А шта се десило тамо на терену, то не знате?

Александар Васиљевић: Не знам, не знам, то ћете морати...

Оливера Анђелковић: Ви у овој информацији њега означавате као команданта.

Александар Васиљевић: Не означавам га ја.

Оливера Анђелковић: Не, не, па ваша служба, ваше Треће одељење.

Александар Васиљевић: Означава га пуковник Петковић, који није у Ловасу. Пуковник Петковић добија оперативна сазнања, ја о тим оперативним сазнањима алармирам правосудне органе који то треба да раде и органе командовања и органе МУП-а на терену. Е сад, ја сам једини годинама који се вртим овде, и стално овај Ловас, а мирни су они који су многе Ловасе прећутали.

Оливера Анђелковић: Добро. Да ли то што ви сада причате ја могу да разумем да он није био овлашћен тамо да командује, а не знате да ли је командовао?

Александар Васиљевић: Не знам да ли је овлашћен.

Оливера Анђелковић: Не знате ни то?

Александар Васиљевић: Не знам који је њему статус и ко је њега ту поставио и када га је послао из Ваљева шта му је рекао; не знам коме се он јавио кад је дошао. Не би било природно да је он дошао у Ловас, он је морао да оде бар у команду бригаде, па да му командант бригаде каже – иди у Ловас, тамо се налази... и шта му је сад рекао командант бригаде.

Оливера Анђелковић: Да ли постоји нека координација, рецимо неки координатор за борбена дејства и тако нешто?

Александар Васиљевић: Нема координације, то је већ двовлашће у командовању. Значи, нема, нема, шта ће сад он да координира? Ти су састави Територијалне одбране потчињени команданту бригаде и по моме, то је вероватно са наредбом. Е, кад је он одређивао задатке, не знам, за напад или за било шта, па је рекао – главне снаге састава тог и тог, помоћне снаге састава тог и тог, он је давао задатке и тој јединици територијалне одбране и нема ту, по моме, никаквог места некаквом Димитријевићу. Али, ако су се они ту разместили, сад ја говорим у то време како се и шта дешавало, не искључујем могућност да је њему речено – е, добро, ти си стигао отуд, послали те, хајде ти иди тамо мало бди некад, види са тим четама шта се догађа, помогни и тако даље. Али, једно је шта се прича, а друго шта је наређено у заповести. И он је морао сам први да рашчисти које је његово стварно место и улога у томе и ако је сматрао да нешто што му је командант бригаде дао у надлежност, а он сматра да то није у складу са прописима, он је требало да зове свог команданта штаба у Ваљеву, а овај генерала Ђокића, а он Животу Панића и да каже – немојте људе употребљавати тамо где им није место.

Оливера Анђелковић: Је ли то утврђено, је ли то нешто бар на нивоу сумње утврђивано, с обзиром да причате да сте поднели својевремено пријаву против њих?

Александар Васиљевић: Ја сам поднео пријаву на основу оног где ми је речено да је он командант јединице Територијалне одбране у Ловасу, имао сам податке. Ја уопште нисам имао податке да се ту налази Друга бригада. Ја сам рекао да сам имао податке да се ту налазе делови 46. партизанске дивизије из Крагујевца.

Оливера Анђелковић: Јесте. Они су дошли 18. октобра 1991. године, за извиђање, сместили се.

Александар Васиљевић: Ја имам те податке.

Да сам ја официр, да кажем, безбедности у Првој војној области, ја бих вероватно ишао у оперативни центар Прве војне области да рашчишћавам ко је, где је, шта је. Међутим, ја поново стојим на томе, нико на ово није озбиљније реаговао. Ја стојим на томе. Ко је водио истрагу? Који су резултати истраге? Како се она завршила? Ја не знам за то. Морају да схвате да сам ја радио далеко, далеко озбиљније ствари у то време у Босни, где се почело закувавати као у Хрватској 1990. године. И доста сам непосредно бивао одсутан и на терену, али не скидам своје место и одговорност у томе. Пред својом савешћу ја сам урадио онај део за који сматрам да сам требао да га урадим. Дакле, нисам прикрио, известио сам.

Оливера Анђелковић: Добро, господине Васиљевићу, не питам ја због вас, него ме интересује због оних људи којима ја судим.

Александар Васиљевић: Ја вас разумем, ви тражите масу детаља, а ја нисам човек који те детаље могу да вам дам.

Оливера Анђелковић: Добро. Добро, изволите.

Члан већа, судија Татјана Вуковић: По ком основу и за које пропусте ви онда подносите кривичну пријаву против овога потпуковника Димитријевића? Ако кажете сада као команданта, а сад кажете он је неки координатор, ако сте и тад сумњали, односно нисте имали поуздане информације да ли је он неки координатор или командант, и ко је уопште тамо командовао, како описујете, на основу чега онда описујете његове пропусте, шта је он радио и шта је требало да ради, а није и тако?

Александар Васиљевић: На основу информације коју је мени послала Прва војна област, орган безбедности у којем стоји да је он командант територијалне одбране и да је то одред Територијалне одбране Ваљево. То је њихова информација.

Татјана Вуковић: Јесте ли поверовали у ту информацију?

Александар Васиљевић: Зашто бих ја сумњао у информацију, шта бих ја радио?

Татјана Вуковић: А данас кажете да он вероватно није.

Александар Васиљевић: Па установиће се у истрази да није. Тад нема ниједног елемента да он то није, нема ниједног елемента.

Татјана Вуковић: Да није командант?

Александар Васиљевић: Да није командант. Значи, ја сам добио податке да је командант и од одговорног старешине у органу безбедности и поднео кривичну пријаву.

Татјана Вуковић: А данас кажете да верујете да то нема...

Александар Васиљевић: Па данас, да вам кажем, прошло је 19 година, ви водите после толиког периода истрагу о томе.

Татјана Вуковић: То су нека ваша закључивања?

Оливера Анђелковић: Само мало, ви сте у овој информацији која је написана и писмено стоји, не само да је командант, него сте навели да је он и наредио капетану прве класе Перићу...

Александар Васиљевић: Тачно, тачно.

Оливера Анђелковић: Значи, тад сте имали ту информацију да је наредио?

Александар Васиљевић: Тачно, значи, двадесет другог и двадесет четвртог у поновљеној информацији одељења безбедности Прве војне области управо то стоји да је он наредио. Е сад замислите колика је ЈНА била и колико је случајева било да начелник управе безбедности иде да проверава шта се ту догодило. Па ја ћу вам рећи да ниједан од тих начелника управе пре мене није ни силазио ван команде армије било где.

Татјана Вуковић: Да ли сте добили информацију да је наредио том Перићу? Тако сте написали.

Александар Васиљевић: Значи, то што је написано у депеши, ја сам тај део пренео у информацији и немам разлога да сумњам тада да је то сад нешто било, да мени пада на памет откуд сада.

Татјана Вуковић: Добро, а да је он био само тај координатор, што кажете данас да је можда и тако било, ко би био онај ко спроводи непосредне наредбе више команде?

Александар Васиљевић: Командири чета, командири водова који су придодати команди бригаде.

Татјана Вуковић: Јесу ли то ти командири водова што су дошли из Ваљева?

Александар Васиљевић: Претпостављам.

Татјана Вуковић: Они би били?

Александар Васиљевић: Значи, они, ти који су препотчињени.

Татјана Вуковић: Онда шта је он њима, ништа?

Александар Васиљевић: Ја вам кажем да мени његова улога сада, после 20 година, није јасна, није системски уклопљена.

Оливера Анђелковић: А тада вам је била јасна?

Александар Васиљевић: Не да ми је било јасно, ја нисам имао разлога, ја сам имао податак да је он то и то.

Татјана Вуковић: И онда сте рекли тамо у пријави да је он то наредио, је ли?

Александар Васиљевић: Па да.

Татјана Вуковић: Он је само рекао да је поднео кривичну пријаву, ја га питам оно што је он рекао. Добро, да не расправљамо сад овако, можете после. И само још једно питање. Кажете, овај самозвани, небитно, и несамозвани командант места, каква је то, је ли то цивилна или војна функција? Каква је то функција?

Александар Васиљевић: Не постоји војна функција.

Татјана Вуковић: Постоји ли таква функција?

Александар Васиљевић: Па не постоји, зато се зове самозвани.

Татјана Вуковић: Не, не, командант места, је ли постоји таква функција, знате ли ви у пракси да има негде?

Александар Васиљевић: Не, не, не. Командант места, значи, постоји војна команда у том месту. И да ли је постојала или није – у неком месту јесте, у неком није. Ја видим из материјала који се предочава да је било наређено територијалној одбрани, односно да ли њему или некоме другоме, да формира војну команду.

Татјана Вуковић: Коме њему?

Александар Васиљевић: Ја сам схватио из материјала овде, Димитријевићу.

Татјана Вуковић: Ма питам вас за Деветака, за ону функцију командант места, каква је то функција?

Александар Васиљевић: Није у вези са ЈНА, ја немам такав податак, нити је њега као цивила неко могао да поставља за команданта војне команде, али ја сам вам рекао, ви раздвојите команду места и војну команду и командно место. Ја сам већ промукао, цео дан исту ствар причам.

Оливера Анђелковић: Добро. Ви говорите о прописима, а како је тамо било?

Александар Васиљевић: Не знам то, то ви водите истрагу, па ћете установити.

Оливера Анђелковић: Изволите.

Пуномоћник оштећених, Славица Јовановић: Ја бих сведока питала, да ли је сведоку познато, у периоду док су се формирале ове добровољачке јединице у Србији, да ли су те јединице формиране? Да, да, у периоду кад се оне формирају овде у Србији, да ли сте ви имали информације да се оне формирају?

Александар Васиљевић: Да вам кажем, бивало је оперативних сазнања да се такве јединице формирају и да странке праве своје, ми смо то третирали паравојне наоружане саставе. Не знам, СПО па Радикална странка, па овај Мирко Јовић, па из Новог Сада, не могу да се сетим како се тај звао, он је касније суђен и тако даље. И ми имамо та оперативна сазнања. О тим оперативним сазнањима ми извештавамо и војни врх да се паравојно организују странке и упућују јединице на терен и да добијају наоружање по линији да стоје људи из МУП-а, да је Кертес установљено на терену виђен са торбом новца и тако даље. Значи, ту долазе нека оперативна сазнања која ми не можемо да дајемо ни ДБ-у, јер знамо да они стоје иза тога и да су веома осетљиви ако ми те параметре дајемо. Бивало је сазнања о тим паравојним саставима, ја мислим да негде имамо то и забележено колико је хиљада тога било евидентирано, и формирања ратних штабова и обуке по појединим местима и тако даље.

Оливера Анђелковић: Добро, да не ширимо причу, одосте далеко.

Славица Јовановић: А да ли сте знали из којих друштвених структура те политичке странке регрутују своје чланове, с обзиром да је сведок говорио о томе ко може бити регрутован као добровољац у ЈНА.

Александар Васиљевић: Мислите из којих структура су улазили у састав или које странке су формирале?

Славица Јовановић: Не. Из којих друштвених структура су те странке регрутовале чланове тих добровољачких организација?

Александар Васиљевић: Никакав кључ у томе није постојао. Ко је хтео да се пријави, он је дошао. Где се агитовало по месним одборима, пријављивали су се и долазили и натурали се, без икаквих провера и без ичега.

Славица Јовановић: Е то управо, да ли сте знали да се то ради без провере, како сте ви рекли, да неко може да постане по неком поступку добровољац и да буде прикључен ЈНА, да ли се то тако радило, или се радило другачије?

Александар Васиљевић: Ма какве провере, никаквих провера није бивало, нису проверавани ни ови из Територијалног одреда у Ваљеву, то сам већ напоменуо.

Оливера Анђелковић: Па добро, сведок је објаснио да добровољци који су укључивани у ЈНА, провере су вршене, за ове друге он...

Славица Јовановић: А да ли је сведоку познато, ево сад овај случај, пошто има две ствари које се повезују, да је својевремено Српска народна обнова, односно Мирко Јовић одржао неки скуп у „Сава центру", кад је формирао своју странку, којем је присуствовао оптужени Љубан Деветак и да је ту упознао Мирка Јовића?

Александар Васиљевић: Не знам.

Оливера Анђелковић: Имате ли таквих сазнања или немате?

Александар Васиљевић: Не.

Оливера Анђелковић: Добро.

Славица Јовановић: А ово у вези са тим да сведок каже да је знао да је овај оптужени Љубан Деветак командовао добровољачком јединицом „Душан Силни" и да су они били његови телохранитељи или тако нешто?

Оливера Анђелковић: Нисмо чули питање.

Славица Јовановић: Не, само сам појаснила зашто, с обзиром да сте касније рекли да сте знали да је Љубан Деветак командовао Добровољачком јединицом „Душан Силни".

Бранкица Мајкић: Судија, извините, ово је појашњење на питање на које је сведок рекао одговор да не зна и сад се наставља у том правцу.

Оливера Анђелковић: Не знам како гласи питање. Ја заиста не могу од вас да слушам то овде, хоћете да вас опомињем? Ма не могу да чујем питање, она жена не заврши питање, ви ту коментаришете.

Славица Јовановић: Ништа, одустајем од овог питања.

Оливера Анђелковић: У реду.

Славица Јовановић: Сведок је рекао да прво сазнање има о Ловасу, заправо, да је први пут чуо о Ловасу када је, 1. октобра 1991. године, сазнао за 100 припадника Зенги које се налазе у Ловасу и смештени су у католичкој цркви.

Александар Васиљевић: Да.

Славица Јовановић: Ми од многих сведока овде, нарочито оштећених, сазнајемо да је управо у том периоду гранатирана католичка црква у Ловасу, па сад, да ли ви знате, да ли то има неке везе са тим припадницима за које ви кажете, да ли је због тога гранатирана ова католичка црква?

Александар Васиљевић: Не знам, могу да претпостављам, ако је гранатирана, онда је гранатирана због тога. Не знам.

Славица Јовановић: Да ли сте информацију о пљачкама хрватских кућа и имовине тамо на том терену, добијали и службено или сте само овако лично непосредно сазнавали о томе?

Александар Васиљевић: Како службено?

Славица Јовановић: Па оперативним радом. Да ли сте имали те информације?

Александар Васиљевић: Да помогнем. Значи, да ли су стизали подаци о тим пљачкама? Стизали су као о стању на територији, да војни састави упадају по кућама, приводе лица, пљачкају и тако даље. Бивало је таквих података.

Славица Јовановић: А да ли знате, да ли је предузимано нешто од стране ЈНА у односу на то?

Александар Васиљевић: Значи, ово није било, ја бих рекао да су то састави из ЈНА, па су онда они тај део радили. Чим је ЈНА прошла, кад се завршила вуковарска операција, остала војна команда у Вуковару, извукли су се сви ти састави ван и ту је успостављена цивилна власт. И онда од органа безбедности дође податак да они вршљају, да претресају по кућама, да приводе лица и тако даље. И то раде, ја бих рекао, цивили. Ми те податке дамо Служби државне безбедности, отуда нема одговора. А ово што смо инсистирали код генерала Кадијевића да се рашчисти, да се сви ти састави протерају, да ту више не врше никакву функцију, послато је МУП-у јер је то и наредба Председништва СФРЈ и ми долазимо до сазнања да те појаве иду и даље. Онда Петковић одлази код Стојчића да још увек има тих састава који праве то, то и то, а он каже – у реду, ми њих све подводимо под бригаду МУП-а коју формирамо и то ће да буде разрешено.

Славица Јовановић: Добро. А да ли сте знали пре тог осамнаестог, односно двадесет другог, кад сте добили ту прву информацију, или након тога, да у Ловасу, поред овог одреда ТО Ваљево, постоји још једна, нешто као добровољачка јединица, од неких десетак чланова који су се међу собом називали добровољачком јединицом „Пацови" и који су били под директном командом оптуженог Димитријевића?

Александар Васиљевић: Не знам.

Славица Јовановић: До таквих података нисте дошли?

Александар Васиљевић: Не, не.

Славица Јовановић: Ми смо имали сведоке управо из те јединице.

Оливера Анђелковић: Који сведоци?

Славица Јовановић: Па, из те добровољачке јединице.

Оливера Анђелковић: Ви сте то нешто помешали. Никаква добровољачка јединица „Пацови", нисте разумели исказ сведока.

Славица Јовановић: Један од сведока је тако називао ту јединицу.

Оливера Анђелковић: Погледајте транскрипте, ту је било алузија са таквим питањима, али нико од тих сведока тако нешто није изјавио.

Славица Јовановић: Управо припадник те јединице је рекао.

Оливера Анђелковић: Молим вас, тако нешто се није дешавало у судници. Добровољачка јединица „Пацови"?!

Славица Јовановић: Добро. Рекли сте у једном тренутку да је ЈНА нешто предузимала да смири ово исељавање хрватског становништва са тог терена, из Ловаса на пример. Да ли је вама познато да је током децембра, управо негде око 25. децембра 1991. године, много мештана Хрвата напустило Ловас?

Александар Васиљевић: Не знам. Знам само да се догађао и обрнути процес, да су из Хрватске исто тако Срби који су напуштали простор долазили у тај рејон, одакле су Хрвати одлазили у њихове куће у Хрватској. То је она Шешељева опција о реторзији. И читава места су долазила људи који су своју имовину тамо нудили за имовину овде.

Славица Јовановић: Добро. Хвала, немам више питања.

Александар Васиљевић: То знам као неки глобални процес који се тада одвијао и ништа није спорно да су отишли из Ловаса исто, а нису отишли, не мора да значи да их је њих неко протерао силом, отишли су због климе која је таква била.

Славица Јовановић: Па не, многи сведоци оштећени кажу управо...

Александар Васиљевић: Поготово у Ловасу, ако се све ово на овај начин издогађало.

Славица Јовановић: Они кажу да су управо добили наређење да оду из Ловаса, да су морали да оду.

Александар Васиљевић: Могуће. Не знам чије наређење. Ко је био надлежан?

Славица Јовановић: Па они кажу.

Оливера Анђелковић: Да се не бавимо шта ко каже, да он коментарише то, ако нема конкретних сазнања, то је сад само шта би било кад би било.

Александар Васиљевић: Да. Не знам то конкретно, знам за притиске који су се дешавали, да се убаци бомба у кућу, па онда сутра „иде добровољно". То се догађало.

Наташа Кандић: Ја прво хоћу да реагујем. Тужилац је данас непримерено много пута штитио сведока од питања. А сада бих питала, пошто нам је сад ту сведок, ако сам добро разумела, рекли сте да сте ви радили, као Управа, на откривању података о паравојним, како сте рекли, саставима у Србији, али да нисте Служби државне безбедности предавали те податке јер су били осетљиви на то, је ли тако?

Александар Васиљевић: Како мислите то да нисам давао податке о паравојним саставима?

Наташа Кандић: Да сте радили на откривању.

Александар Васиљевић: Ако ми откријемо оперативним путем да се у Радикалној странци формира војни штаб, а знамо да по извору који то даје, њихов оперативац комуницира са човеком који држи то, после га је Шешељ проваљивао да је Петковић био њихов сарадник, кога да извештавам? Да ми забадамо нос тамо где нам није место? Ако су се дешавали проблеми као злочини који су били, онда смо о томе информисали и њих, јер су они пре свега имали јурисдикцију да те мере предузимају, јер се радило о цивилној структури и о догађајима у којима ЈНА није учествовала. И те смо податке достављали.

Наташа Кандић: Коме?

Александар Васиљевић: Сваки пут, Служби државне безбедности Србије и Савезном МУП-у.

Наташа Кандић: Добро. Само ми кажите, пошто кажете у својој изјави истражном судији да сте од новембра имали нов задатак као управа и ви лично у откривању паравојних формација у Босни и Херцеговини, коме сте те податке достављали?

Оливера Анђелковић: Одбија се одговор на то питање.

Наташа Кандић: Зашто, молим вас, па у изјави стоји.

Оливера Анђелковић: Па Босна и Херцеговина уопште...

Наташа Кандић: Али он каже у својој изјави.

Оливера Анђелковић: Ко шта прича о изјави, ја се концентришем на Хрватску и на Ловас и то. Сад идемо на Босну, онда бисмо могли и на Косово.

Наташа Кандић: Али је битно да знамо ко је.

Оливера Анђелковић: Да, битно јесте, али у неком другом поступку.

Наташа Кандић: Чија је та управа безбедности?

Оливера Анђелковић: У неком другом поступку, да.

Александар Васиљевић: Чија је? Значи, била је потчињена савезном секретару, све информације о томе су достављане савезном секретару и Председништву.

Оливера Анђелковић: Ја вас молим да се...

Наташа Кандић: Да ли је ЈНА у то време припадала оружаним формацијама Републике Србије?

Александар Васиљевић: Па немојте тако, какво је то питање?

Оливера Анђелковић: Одбија се одговор на то питање.

Наташа Кандић: Зашто, молим вас?

Оливера Анђелковић: ЈНА, по закону се зна, потпуно је сувишно питање – ЈНА је у саставу оружаних снага СФРЈ.

Наташа Кандић: Па добија задатак да овде у Србији не сме да предаје информације о паравојним формацијама, али у Босни и Херцеговини сме, па молим вас!

Оливера Анђелковић: Па мислим да то није за предмет овог поступка.

Наташа Кандић: Мислим да питање мора да се дозволи, молим вас.

Александар Васиљевић: Ма, да вам кажем, да се ми разумемо, ти паравојни састави који су били у Србији, нису били намењени да блокирају станове, киднапују старешине и убијају, као што је то рађено у Хрватској и касније у Босни „зелене беретке", нису правили Добровољачку улицу. Према томе, није било намењено против ЈНА и против, дозволите...

Наташа Кандић: Али ви са таквим саставима идете у садејство, они убијају цивиле.

Оливера Анђелковић: Господине Васиљевићу, ево, погледајте у мене, па ћете одговарати на она питања за која суд сматра да се односе на предмет ове оптужбе. Сад ми можемо да širимо причу, рат је дуго трајао.

Наташа Кандић: Не ширим ја причу, ја само ширим причу на оружане снаге.

Оливера Анђелковић: Онда поставите конкретно питање везано за јединицу „Душан Силни", везано за Ловас, везано за Хрватску и за ово што се дешавало овде.

Наташа Кандић: Молим вас, како Управа за безбедност гледа на те паравојне формације у Србији? Шта су они, ваши сарадници? Неко са киме изводите и планирате одређена дејства, одређене акције, или?

Оливера Анђелковић: Ја одбијам да вам дам одговор на то питање. Поставите за „Душан Силни", а не за паравојне формације, ја их овде немам више.

Наташа Кандић: Он је сведок из Управе за безбедност, није он само неко ко нам сведочи.

Оливера Анђелковић: Да, али шта ћемо сад, имали смо разних паравојних формација.

Наташа Кандић: Молим вас, добро, онда питање – ако сте примали сазнања о злочинима који су се и пре Ловаса догађали у Товарнику, ко онда доноси одлуку да ЈНА у садејству са том јединицом иде у освајање Ловаса?

Александар Васиљевић: Нема нигде наређења да ЈНА у садејству са том јединицом, ако мислите на одред „Душан Силни", дејствује. То нисам рекао, нити је у пракси било.

Наташа Кандић: Па молим вас, одакле тенк? „Душан Силни" нема тенк.

Александар Васиљевић: Није имао ни Аркан.

Оливера Анђелковић: Не, не, само мало сачекајте. У наредби за напад Друге бригаде не помиње се „Душан Силни", помоћне снаге, спомиње се ТО Товарник и милиција. Сведок и нема сазнања везано за тај напад, према томе, ово питање није за њега.

Александар Васиљевић: Требало је ја да направим једну малу упадицу, да се нас двоје нађемо да попричамо, да вам појасним многе дилеме и фаме које ви имате и с њима излазите у јавност.

Оливера Анђелковић: Не морате да одговарате на то.

Наташа Кандић: То ви радите годинама, стално, само како би себе заштитили од кривичног гоњења.

Александар Васиљевић: Не, не, ви сте мене питали.

Наташа Кандић: Не можете ви мени тако да кажете.

Оливера Анђелковић: Не можете тако са сведоком да разговарате.

Наташа Кандић: Па да, јесте ли видели шта је он мени рекао?

Александар Васиљевић: Да, како ви са мном разговарате, тако и ја са вама.

Наташа Кандић: Не може тако. Ево, молим вас, питање, сви ви штитите њега овде.

Оливера Анђелковић: Немојте да реагујете више, не могу од вас ни да чујем питање.

Слободан Живковић: Дајте људска права госпођи Кандић, као и нама адвокатима.

Оливера Анђелковић: Опомиње се адвокат Слободан Живковић да не узима реч без одобрења председника већа.

Наташа Кандић: Па молим вас, ви нисте постављали питања, а мени се свако питање ускраћује.

Оливера Анђелковић: Под претњом новчаног кажњавања, када узме реч.

Наташа Кандић: Ништа ви не брините о мојим правима. Не брините. Ево, председница већа вас је питала у вези са подацима о томе, да ли је минско поље или претрес. Ево, ја из ваше изјаве такође хоћу само да још једну вашу реченицу предочим, како бисмо то разјаснили. Кажете – добио сам имена, ја мислим да је то седам или осам имена, припадника овог одреда „Душан Силни" који су учествовали у утеривању цивилног становништва на то минско поље. Да ли вам ваш извор, пуковник Љубиша Петковић, каже да су они ти који су утерали цивилно становништво у минско поље?

Оливера Анђелковић: То сам ја појашњавала.

Наташа Кандић: Не, нисте, нисте, ово нисте.

Оливера Анђелковић: То сам појашњавала, ви нисте слушали.

Наташа Кандић: Јесам, пажљиво.

Оливера Анђелковић: Појаснили смо и онда је сведок рекао да су ти људи тамо припадници јединице „Душан Силни" на терену, а да не зна да ли су они конкретно били у акцији.

Наташа Кандић: Добро. Али ја имам конкретних питања. Питам га сада да ли је Љубиша Петковић рекао да су то ови који су утерали у минско поље или ишли у претрес?

Александар Васиљевић: Значи, да су припадници одреда „Душан Силни" утерали на то поље, а не Косијер или, не знам, Миливојевић, или откуд знам који, да је он поименично то радио.

Оливера Анђелковић: Добро. То је објашњено.

Александар Васиљевић: Све је то јасно, лепо прочитате, смирено.

Наташа Кандић: Није, данас сте ви имали два-три излета и на једну и на другу страну.

Оливера Анђелковић: Не, не, на моје питање је сведок то појаснио.

Александар Васиљевић: Све сам ја то појаснио.

Оливера Анђелковић: Ја вас молим да не понављамо сад по други пут.

Наташа Кандић: Да ли ви знате за одлуку Председништва СФРЈ или крњег, како ви кажете, о стављању свих паравојних група, састава, под команду ЈНА? Ја мислим, рекла бих, децембар.

Александар Васиљевић: Значи, 10. децембра?

Наташа Кандић: Тако је.

Александар Васиљевић: Ја мислим да је она од 12. децембра, а 10. децембра је генерал Кадијевић поднео предлог Председништву и оно је то написало.

Наташа Кандић: Добро, и?

Александар Васиљевић: И шта вас сад то интересује?

Наташа Кандић: Шта се догађа?

Александар Васиљевић: Па ја сам лепо рекао шта се догађа. Прво, ја нисам ни начелник Генералштаба, ни командант Прве војне области, да мене питате шта се дешава. Хтео сам да вам појашњавам око паравојних састава у Босни и Херцеговини и око Добровољачке улице.

Оливера Анђелковић: Добро.

Наташа Кандић: Немојте, молим вас.

Оливера Анђелковић: То даље појашњавате, децембар нам није у оптужници.

Александар Васиљевић: Дешава се да смо реаговали када смо видели да су остали састави и још неки, то сам већ напоменуо, да је онда упућен по задатку генерала Животе Панића, команданта Прве војне области, којем је Петковић рекао да су још увек ти састави негде остали на терену, он га је упутио на Баџу Стојчића да то пренесе. Он је рекао – у реду, брзо ћемо то да разрешимо, они улазе у бригаду милиције коју формирамо. Ово пети пут данас говорим.

Оливера Анђелковић: Добро.

Наташа Кандић: Да разјаснимо, коме припада центар за обуку, овај, за наоружавање, у Бубањ Потоку?

Александар Васиљевић: Није такав центар постојао, на ваше велико изненађење, и Шешељево.

Оливера Анђелковић: Господине Васиљевићу, сачекајте мало.

Наташа Кандић: А оно што Шешељ каже, то је тачно?

Александар Васиљевић: Не. Значи, постојале су...

Оливера Анђелковић: Не могу да контролишем, сачекајте да вам ја дам одобрење да ли ћете да одговорите или нећете.

Александар Васиљевић: Слажем се.

Оливера Анђелковић: Јер нису сва питања која се овде постављају везана за ову оптужбу. Према томе, пре него што кренете да причате, сачекајте, погледајте у мене, ако вам ја одобрим да о томе причате, онда ћете причати.

Александар Васиљевић: Добро.

Оливера Анђелковић: И не ради се уопште о томе да се сад ту нешто спречава, него једноставно, има пуно питања на којима бисмо сад могли да ширимо причу, а оптужница се везује за 10, 11. месец 1991. године, место Ловас.

Наташа Кандић: Судија, само октобар, десети месец.

Оливера Анђелковић: Па једанаести, ваљда сте то видели у предмету.

Наташа Кандић: Али смо дошли до дванаестог месеца.

Оливера Анђелковић: Ево, тужилац седи поред вас, дванаести није.

Наташа Кандић: Молим вас, људи су истерани за Божић, а то је 24. 12.

Оливера Анђелковић: Па није то у оптужници, дванаести није.

Наташа Кандић: Али како ћемо да знамо уопште шта се тамо догађало?

Александар Васиљевић: Позовите мене на кафу, ја ћу вам све објаснити.

Наташа Кандић: Ако не знамо ни како су их убијали, ни како су их истерали, морамо то да знамо, а сведок је из службе и може јако пуно да нам помогне са својим сазнањима.

Оливера Анђелковић: Али мене везује и лимитира ме оптужница у којој је десети и једанаести месец, ако сматрате да је требао и дванаести месец, онда имате горе тужилаштво за ратне злочине и тужиоца, кога можете да питате зашто је скратио период или не знам ни ја. Уосталом, седи његов заменик поред вас.

Наташа Кандић: Ево, молим вас, ја имам његову изјаву пред собом и да би уопште могла да расуђујем о овоме, мени мора све да буде јасно овде што је из ове изјаве.

Оливера Анђелковић: Да, да. Мени исто, али оно што се односи на оптужницу.

Наташа Кандић: Ја морам да питам, па ви онда немојте да дозволите, али ја морам да питам. На пример, рекли сте да је још 1990. године почело наоружавање Хрвата, и то преко Хрватске демократске заједнице, па католичке цркве, а да је наоружавање Срба почело тек крајем марта 1991. године. Је ли тако?

Оливера Анђелковић: Јесте.

Наташа Кандић: Само ми реците онда, 1. марта је, кажете ви, овде ваљда на основу својих сазнања, 1. марта је овај сукоб са хрватском полицијом у Пакрацу. И ви кажете наоружавање је почело крајем марта, а 1. марта је први сукоб. Одакле то оружје?

Александар Васиљевић: Од станице милиције Пакрац и од оних Хрвата које је Везмар Јово истерао из станице.

Наташа Кандић: Одакле Србима оружје?

Александар Васиљевић: Којим Србима? Значи, ратује станица милиције Пакрац против 615.

Оливера Анђелковић: И сад се ту зауставите, нисте уопште сачекали.

Александар Васиљевић: Нисам вас погледао.

Оливера Анђелковић: Да вам ја одобрим да одговорите на ово питање.

Наташа Кандић: Добро, али...

Александар Васиљевић: Мени је задовољство да вам неке ствари кажем.

Наташа Кандић: Он спомиње и Плитвице, и Борово Село, све у својој изјави каже, али онда каже да је наоружавање Хрвата на основу његовог сазнања почело 1990, а овде је почело наоружавање тек крајем марта. Е па онда, ја једино данас нисам успела да чујем шта сте рекли, када то овај Радован Стојичић Баџа формира ту бригаду.

Оливера Анђелковић: Рекао је то.

Наташа Кандић: Па добро, али није се чуло.

Оливера Анђелковић: Одговорено, па чуло се, али ви нисте чули. Ја вас молим, спомињао је.

Наташа Кандић: Ја пажљиво слушам.

Оливера Анђелковић: Децембар 1991. године, тако нешто?

Александар Васиљевић: Апсолутно.

Оливера Анђелковић: Добро.

Наташа Кандић: Децембар 1991. године? Па добро, то није тачно.

Оливера Анђелковић: Добро. То је примедба.

Наташа Кандић: Још једно питање, молим вас. Ко у том рату командује, да ли МУП Србије, Државна безбедност, за коју ви кажете и војно организује и наоружава Србе тамо, ко руководи нападима? Ко одређује нападе? Ко води ту читаву стратегију?

Оливера Анђелковић: У ком то рату?

Наташа Кандић: Ево, у том септембру, октобру. Септембар, октобар, Товарник.

Оливера Анђелковић: Причао је данас сведок.

Наташа Кандић: Ко то ради тада? Да ли читав план око Товарника иде из ЈНА или иде из Државне безбедности Србије?

Оливера Анђелковић: Сведок је данас то причао како је све ишло.

Наташа Кандић: Па није, молим вас.

Оливера Анђелковић: Па не знам где сте ви били, баш је широк исказ дао и како је кренуло и шта је било и блокада касарни и онда је ЈНА решила тамо да интервенише и све је то данас причао.

Наташа Кандић: Па не знам, као да смо били на различитим местима. Ја имам још једно питање. Кажите ми, ви подносите кривичну пријаву и кажете то је код Миладина Папића, мислите да је код њега и онда одмах после тога крећете на нови задатак. Од тада је прошло 19 година. Да ли сте некад питали шта је било са том кривичном пријавом?

Александар Васиљевић: Јесам.

Наташа Кандић: И?

Александар Васиљевић: Ето тако, поднета је она, али људи које сам ја тада питао нису тада били у тужилаштву. Значи, то сам питао 1999. године, када сам био реактивиран.

Наташа Кандић: После осам година сте питали?

Александар Васиљевић: Молим?

Наташа Кандић: После осам година сте питали?

Александар Васиљевић: Па шта сам ја требао?

Оливера Анђелковић: Јесте ли ви уопште овлашћени да војног тужиоца испитујете кад, шта?

Александар Васиљевић: Не, то је човек кога сам знао, па сам онда питао шта би са тим.

Оливера Анђелковић: И шта вам је рекао Миладин Папић?

Александар Васиљевић: Не Миладин Папић, нисам са њим комуницирао. Он је човек умро, али иначе, нисам био у таквим односима са њим да могу да ћаскам.

Оливера Анђелковић: Добро.

Наташа Кандић: Па молим вас, није ово безначајно, овај човек, овај сведок је начелник Управе за безбедност и наравно да је требало да пита, кад поднесе кривичну пријаву, после тога.

Александар Васиљевић: Не подноси начелник Управе нигде, немојте.

Наташа Кандић: Па сваки грађанин. Ви сте, поред тога што сте начелник, и грађанин.

Александар Васиљевић: Па и ви сте грађанин били, па сте знали, па дозволите, па сте и ви у „Времену" прочитали...

Оливера Анђелковић: Само мало. Немојте тако да комуницирате са сведоком.

Наташа Кандић: Јесте.

Александар Васиљевић: Па нисте поднели пријаву, него сте ћутали.

Наташа Кандић: Молим вас, ја нисам била на вашем месту.

Александар Васиљевић: А нисте, па ви сте грађанин исто.

Оливера Анђелковић: Опомиње се пуномоћник оштећеног да се сведоку обраћа питањима, а не коментарима.

Наташа Кандић: Сва срећа па је постојао тај Еремија.

Александар Васиљевић: Па ви сте грађанин.

Наташа Кандић: Молим вас, само да разјаснимо. Сведок је изнео да је овај Еремија умро.

Александар Васиљевић: Да.

Оливера Анђелковић: Шта сад? Питање?

Наташа Кандић: Па зар немамо овде сведока?

Оливера Анђелковић: Па ми смо га звали не знајући за ту информацију, али незванично је суд добио информацију да је сведок Милан Еремија нешто пре 40 дана, или тако нешто, умро.

Наташа Кандић: Немам више питања, али стварно имам тај један утисак да се према овом сведоку и тужилаштво и суд понашају на посебан начин.

Оливера Анђелковић: Никакав посебан.

Наташа Кандић: А сведок је године провео да смисли како себе да одбрани од кривичне одговорности.

Александар Васиљевић: Апсолутно, ја нисам спавао, него сам размишљао шта ћете ви да кажете.

Оливера Анђелковић: Никакав посебан начин.

Александар Васиљевић: Само дозволите, ово је завршен овај део.

Оливера Анђелковић: Немате ви шта сад да коментаришете.

Александар Васиљевић: Имам да јој кажем.

Оливера Анђелковић: То реците мимо суднице. Можете да се нађете са госпођом Кандић и да разговарате. Вас је овде суд звао као сведока и то је об-

јашњење и за пуномоћника оштећеног на околности овог догађаја и предмета оптужбе. Све друго, што није у некој вези с тим, чак смо допуштали и питања мало шире, хајде општи контекст догађаја рата у Хрватској, али све друго, да ми сад утврђујемо ко је изазвао оружани сукоб, шта је било тамо, ми имамо објективни услов инкриминације да је био оружани сукоб и ове информације које сте ви, колико видим, последњи сазнали о томе. Има ли тужилац неких допунских питања?

Заменик тужиоца: Немам допунских питања, али морам да одговорим на једну крајње некоректну примедбу заступника оштећених у погледу тога да сам ја као заступник оптужбе овде непримерено штитио данас сведока од питања. Ја бих прихватио примедбу да сам га мало штитио од непримерених питања и непримереног малтретирања у овој судници. Наравно, кад кажем штитио, мислећи под наводницима јер то може само да чини суд и веће, а и себи и већу стављам примедбу да смо овог сведока данас заиста мало заштитили од непримерених питања, непримереног малтретирања, укључујући ту и заступника оштећеног. Хвала.

Оливера Анђелковић: Добро. Господине Васиљевићу, имате ли још нешто да изјавите што вас нико није питао, а ви сматрате да је битно?

Александар Васиљевић: Не, ја мислим да нема ништа да нисам питан, па и оно за шта сам надлежан и за шта нисам.

Оливера Анђелковић: Добро. Довршено сведочење. Суд доноси решење: главни претрес се прекида у 16 часова и 33 минута и биће настављен дана 22. 6. 2010. године, са почетком у 9.30.

Оливера Анђелковић: Захваљујем вам се што сте сведочили.

Садржај

Други део
Ција спасла Васиљевића од осуде упркос доказима за ратни злочин, проневеру новца и издају војске и државе